Lóránt Lilla

Tombor Ilona. Régi festett asztalosmunkák a XV-XIX. században. Illusztr. Lóránt Lilla. Bp. 1967. Corvina

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ert. 1970. 1.sz. 68-107. l./

85. l.

Lóduf Lilla

SZABÓ MAGDA:

ABIGÉL

Móra Kiadó

(Csíkos könyvek),
368 oldal,
fűzve 25,– Ft

Ginával, Vitay tábornok elkényeztetett kislányával 1943 őszén megfordul a világ: el kell hagynia otthonát, iskoláját, barátnőit — méghozzá a legnagyobb titokban, búcsú nélkül.

Mintha forgószél repítené a kislányt messze eddigi életétől az árkodi kollégium komor falai közé. Az új, szigorú, fekete-fehér világ szokatlan és súlyos tilalmakkal veszi körül a kislányt. Hogyan is igazodjék el ebben a súlyos felnőtt-titkoktól terhes világban? Hogyan illeszkedjék be a lányok közösségébe? A lebilincselő és bravúros megoldású regényt Loránt Lilla rajzai díszítik.

Magyar Nemzet
1970. XI. 8.

kocsivezetőként kalmazzuk. A g kocsivezetői tanf lyam 1971. I., II., III. hónapokban indul. A tanfolyammal kapcsolatban telefon érdeklődésre felvilágosítást ad a személyzeti osztály. Tel.: 333—395.

út 137. nkerű- munkanélküliség.

A Magyar Vöröskereszt Országos Központja felvesz 1 fő gépíró-adminisztrátort. Jelentk. Bp. V., Arany János u. 31. Gazdasági osztály. 9—16 óráig.

MUNKÁST.

Jelentkezés: írásban, vagy személyesen, Budapest, V., Széchenyi rkp. 10. (KGM. BSZSZI. raktár.)

VI. kerületi levő ipari vállalat FELVESZ gyakorlattal rendelkező ANYAG- KÖNYVELŐ KONTIROZ KÖNYVELŐ PÉNZTÁROS GYORS- GÉPIRÓNŐ ASCOTA GÉP- KÖNYVELŐ TERVEST Jelentkezés önéletrajzz »Rost 269: jeligére Felszabadulás hirdetőbe.

Iroda takarítását, fűtését vállalom. »Megbízható N. 105« jelig. a kiadóba.

GÁZSZERELŐT, CSERÉP- KÁLYHÁST, nyugdíjas VÍZSZERELŐT és SEGÉD- MUNKÁSOKAT FELVESZÜNK. Nyugdíjasok kereseti lehetősége nincs korlátozva. Jelentkezés: Víz-gáz iroda, Budapest, III., Bécsi út 34.

Fiatal, szorgalmas gépírónőt felveszünk »Gyorsírás nem fontos N. 1562« jelig. a kiadóba.

CSERÉP- KÁLYHA- FŰTŐKET

FELVESZ

a LAPKIADÓ VÁLLALAT, Budapest, VII., Lenin krt. 9—11. Gondnokság, I. em. 148.

Budapesti és vidéki munkahelyeinkre BELÉPÉSRE KERESÜNK ÉJJELIŐRÖKET és SEGÉD- MUNKÁSOKAT. Jelentkezés: Folyamszabályozó és Kavicskotró Váll. Szállítási és Rakodási Üzemének, Budapest, XIII., Cserhalom utca 2, 7. ép. I. em. 10. sz.

Építési anyagkör azonnali belépés dapesti munk felvesznünk. — V Építő Ktsz. Bp Kálmán I. u. 2

Mérnök nagy építőipari tervező és építő gyakorlattal vállalja szövetkezetek, vállalatok ügyintézését, — üzemág megszervezését, vezetését. Telefon 405—775.

Azonnali belépéssel felveszünk nehéz fizikai munkára férfi segédmunkásokat — és könnyű fizikai munkára női segédmunkásokat és fiatalkorú dolgozókat. Jelentkezés ÉM. Épületasztalosipari és Falipari Vállalat Parkettagyára munkaügyi oszt. Bp. XIII., Pozsonyi út 66.

Bejárónőt magas fizetéssel, nyugdíjast minden napra felveszek. Tel. 342—066.

TAVASZTÓL ŐSZIG VISELTE!

TÉLEN TISZTÍTTASSA

Lósání Lilla

Gáll István: Csapda a könyvét illuntrálta (emlitve)

Nagyvaros 1966 dec. 31 2 old.

...ant Lilla
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KÖNYVTERJESZTŐ

1900 MÁJ 2

1021

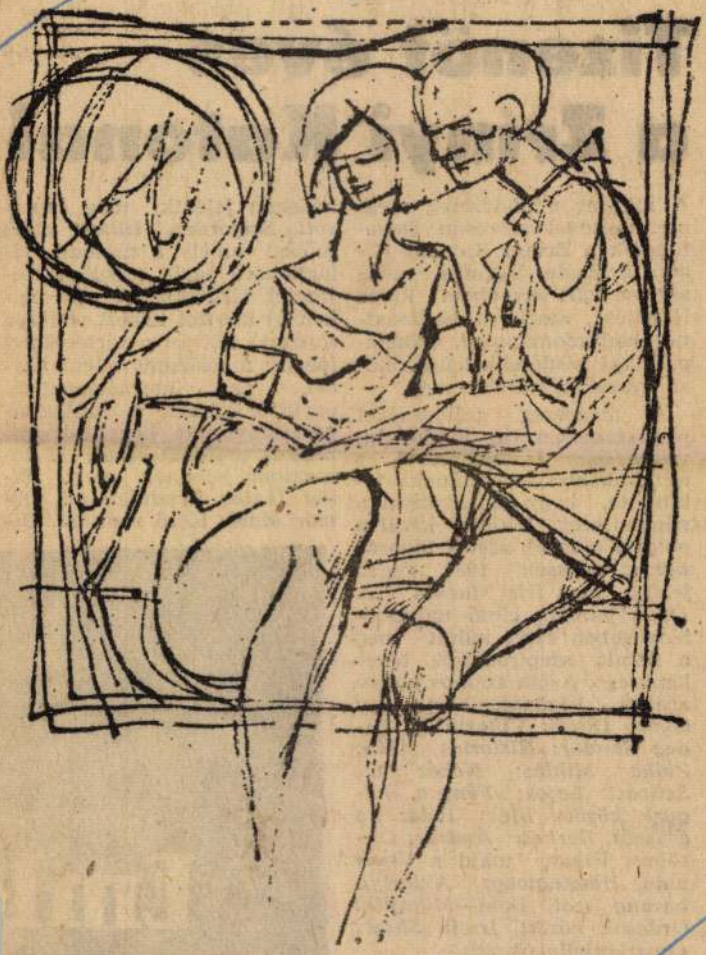

Lóránt Lilla illusztrációja
Mesterházi L.: Isten, mértre című könyvéhez.

Tizenöt éves a Zrínyi Katonai

A magyar néphadsereg megszervezésével szorosan összefonódik a Zrínyi Katonai Kiadó története. Ugyanis szükségessé vált egy olyan kiadó létesítése, amely a hadászattal, hadtudománnyal, katonapolitikai kérdésekkel foglalkozó műveket jelentet meg.

A hadsereg fejlődésével párhuzamosan a kiadó tevékenysége is szélesedett, s mindinkább feladatának tekintette, hogy kiadványai a néphadsereg tagjain kívül *a polgári olvasók széles táborához is eljusson.* 1954 végén jelent meg *Ilja Markin: A Duna partján* című műve — lényegében ezzel indult meg a kiadó szépirodalmi tevékenysége. Azóta számos könyv aratott közönségsikert, így *Győry Dezső: Viharvirág, Rideg Sándor: Históriás idők, Zalka Miklós: Nehéz út, Szilvási Lajos: Fény a hegyek között, Illés Béla: Ég a Tisza, Berkesi András: Októberi Vihar,* majd a *Vihar után, Hemingway: Akiért a harang szól, Dolá—Mihajlik: Ordasok között, Irwin Shaw: Oroszlánkölykök* stb.

Az említett művek és az agitációs és propagandakiadásban jelenik meg *Ingersoll Szigorúan titkos* című műve, amely a második világháború egyik sorsdöntő fejezetét tárgyalja. A nemrégiben új köntöst kapott *Fáklya* sorozat kötetei a történelmet idézik: a fasizmus elleni harcot, az internacionalista együttműködést, a szabadságért folytatott hazai és nemzetközi erőfeszítéseket. E sorozatban jelennek meg: *Fülöp János: Rendületlenül, Timár Máté: Késő virradat, Be-*

Hogy kell az indiai sált a fejen átvetni.

Az indiai „sari", amely most Londonban divatba jött.

A „Vigözvegy"-fátyol.

A körfátyol

A kötényfátyol.

A legujabb londoni divattébolyról:

Az indiai „Sari" és a lassu, ritmikus indiai járás

London, julius hó.

Ötödik György angol király jubileumára az összes „beigért" látogatások valóra váltak. A világ minden tájáról özönlöttek ide a fehér és szines emberek; főképen Indiából, ahonnan csakugyan a leggazdagabbak, az összes princek, rajáik és maharadjáik tették át ide hónapokra rezidenciájukat és — természetesen — magukkal hozták legszebb hölgyeiket is. Londonban valóságos „indiai világ" kezdődött s ami a legkülönösebb — még tart ma is! S az „indiai áramlat" jelei rányomták bélyegüket az egész londoni életre, főképen azonban: a londoni divatra.

Az indiai nők bájos öltözéke, a „sari", a nehéz selyemlepel, amelyet ügyesebben, kecsesebben hordanak, mint a rómaiak a tógát — felülötte a fejét az egyik mayfairi coctail-partyn is. Óriási sikere volt; következménye, hogy a *Park Lane* luxushoteleiben, az összes „gala night"-eken, már indiai *sariban* táncolják az angol hölgyek a tangót!

Ám ebben az öltözékben nem lehet, csak ugy „hollywoodiasan", „sex appeal"-esen lépkedni, mint a mai, fius, elől-hátul hasitott szoknyában. Ehhez utánozni kell a hindu nők kecses, álomszerüen imbolygó, ritmikusan keleti járását, helyesebben: e járás ütemét ... A londoni nők már tanulják is ezeket a „sari-lépéseket", sőt az egyik, élelmes tánctanár már hirdeti is, hogy nála lehet megtanulni az eredeti *„sari-járást"*, mert ő egyenesen Indiából hozatott egy táncosnőt, aki a tökéletesen keleti ütemü járást tanitja nála....

A leplek divatja azonban itt nem ér véget. Kiéli magát a fátylak tobzódásában — a nyár sugárzó melegében! Fátylak tengerébe burkolja arcát a londoni nő. A legkedvesebb a *„The Merry Widow"*, a „Vig Özvegy" elnevezésü fátyol, amilyenhez hasonlót Lehár primadonnái kreáltak a régi operettben; de van itt nehéz, lehulló brüsszeli csipkefátyol, van *„Vénusz* fátyol", *„Pásztorleánnyka* fátyol", *„Sport fátyol"* körfátyol és még az Isten tudja, hogy milyen fátyolváltozat!

Lóránt Mihály

Ujság 1935. 33. sz.

Könnyen készíthető kézimunkák

Mint multheti számunkban jeleztük, olyan kézimunkamintákat közlünk, amelyeket a kézimunka-mellékleten közölt lemásolható minták alapján kevésbé gyakorlott kéz is könnyen elkészithet.

A himzett miliő több türelmet igényel és hosszabb ideig tart az elkészitése, de ha lenvászonra, vagy linonra dolgozzuk szép egyenletes öltéssel, akkor hosszu évekig eltartó nemes, előkelő hatásu teritőt nyerünk.

A két diszpárna néhány óra alatt készül el, kevés pénzbe kerül — talán akad a ház körül egy darab selyem- vagy filchulladék, himzőfonal. Különösen modern lakásba igen jól beleillik, ajándékozásra is alkalmas.

Az ágypárnák munkája sem igényel mást, mint gondos és figyelmes megmunkálást. Célszerü, minden háztartásban használható fehérnemü ez. Ugyanez áll a két kombinére is. Bármely kelengyébe beleillő fehérnemüdarabok.

Monogrammokat állandóan közlünk, ugy hogy mindenki meg fogja találni a saját betüit, de kivánatra annak az olvasónak a betüit közöljük előbb, aki erre vonatkozó kivánságát velünk közli.

Simon Blanka

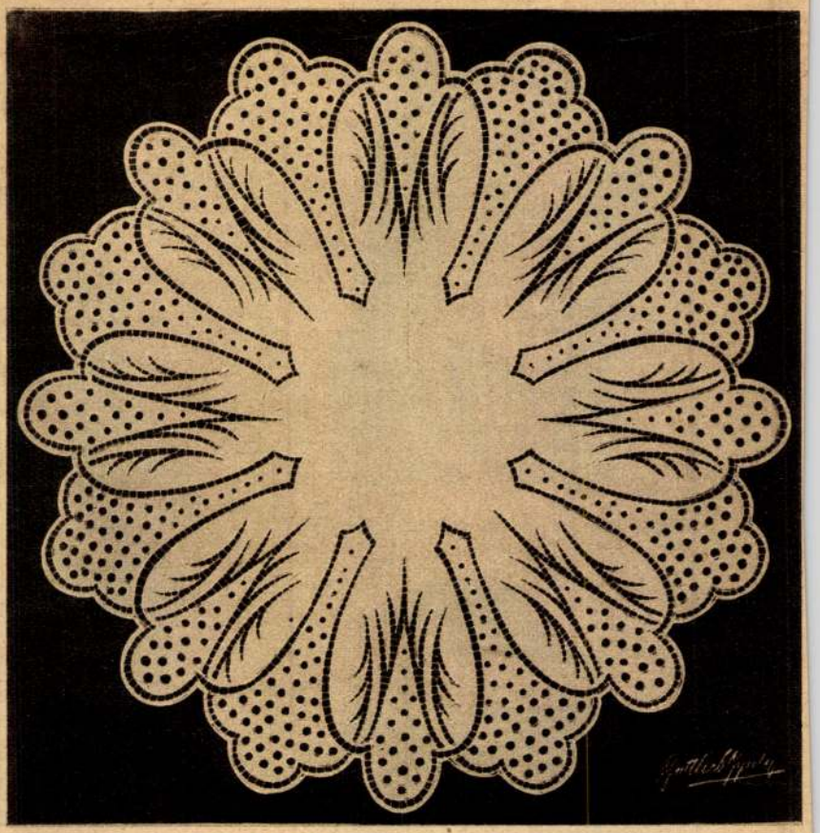

1. Kerek miliő. *Mai kézimunka-mellékletünkön 7. sz. alatt közöljük lemásolható részletrajzát és pontos leirását.*

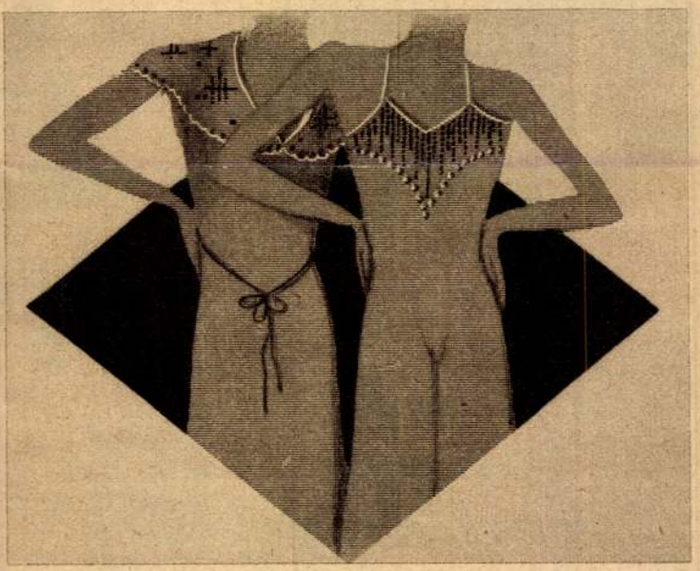

2. Két kombiné. *Mai kézimunka-mellékletünkön 10. és 11. sz. alatt közöljük a lemásolható részletrajzot és a magyarázatot.*

4. Két ágypárnahuzat. *Mai kézimunka-mellékletünk 6. és 8. sz. alatt adjuk lemásolható mintáját és leirását.*

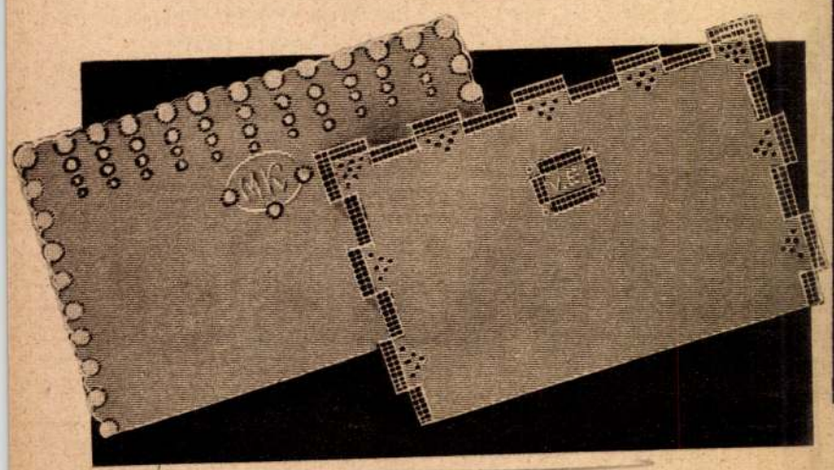

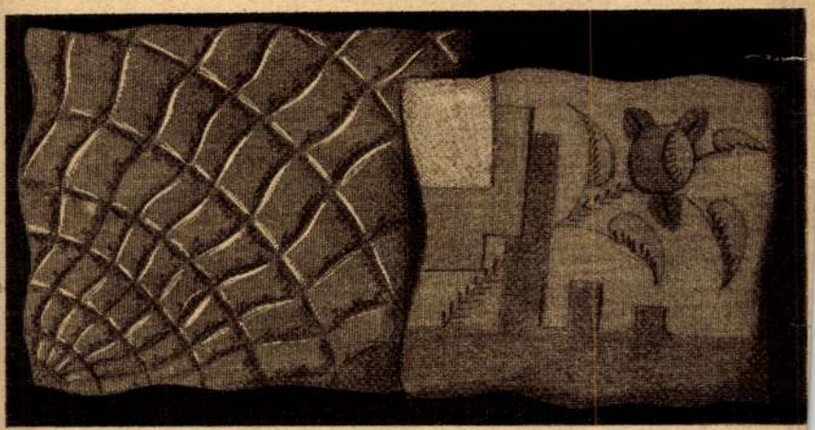

3. Két diszpárna. *A mai kézimunka-mellékleten 5. és 9. sz. alatt közöljük mindkét darab pontos leirását és lemásolható rajzát.*

Lóránt Mihály

Kiáll.

Nemzeti Salon

1928. jan.

Föv. Képt.

Lovánt Mihály

festő

lánd

Nemzeti Szalon

58. csop. kiáll.

1928 jan.

SOCIETAIREK:

Baditz Ottó
Déry Béla
Edvi Illés Aladár
Endrey Sándor
Gellért Jenő
Horvai János
dr. Ilosvay Lajos
Kacziány Ödön
Katona Nándor
Kézdi Kovács László
dr. Képessy József
† Kőrösfői Kriesch Aladár
László Fülöp Elek
† Br. Mednyánszky László
Mendlik Oszkár
Nádler Róbert
Rubovics Márk
† Székely Bertalan
† Szikszay Ferencz
Vajda Zsigmond

KÜLFÖLDI SOCIETAIREK:

Epstein Jehuda (Osztrák)
Goltz A. D. „
Harta Felix „
Hofner Otto „
Karlinsky Stephan „
Krausz Wilhelm „
Liljefors Bruno (Svéd)
Lindberg Erik Svéd
Milles Carl „
Ranzoni Hans (Osztrák)
Schönthal Otto „
Schultzberg Anshelm (Svéd)
Skocylas Ladislav (Lengyel)
Wilhelmson Carl (Svéd)
Wyczolkowski Leo (Lengyel)

Lóránt Mihály

Pécs 150. l.

Szóval a magyar rajzoló olyan híres már, mint mondjuk a tokaji aszú. Elindultak nyugat felé! Bécs volt az első állomás, azután következett Berlin, Páris, London, Newyork, Hollywood — és egyszer talán vissza fognak térni keletről. Amikor már az egész földet telerajzolták.

Külön könyvet kellene írni róluk. Nekünk meg kell elégednünk azzal, ha büszkén felsoroljuk nevüket.

Lóránt Mihály karikatúrája Paulini Béláról.

60-as években, amiatt az akadémiába járt, a Kikerikinek volt ünnepelt rajzolója.

Berlinben: Berger Oszkár. Bottlik Tibor, a plakátrajzoló, Szigethy Vilmos, Sípos (Pfeiffer), Barna Elek, Farkas és Szigethy István, Göndör, Madaras László, Gömöri Holstein és Fodor László.

Párisban vannak: Vértes Marcel, jobban ismerik a nevét, mint a köztársasági elnökét. Vaszary

Magyar rajzolók külföldön.

Amikor Anton Kuh a magyar Róbert Jenő életrajzát megírta a »Querschnitt«-ben, a következő adatokból indult ki: »Er stammt aus Budapest. Er war in folgedessen Journalist«. Budapestről vonatkozik Csak éppen megfordítva: »Világhírű rajzoló? Ennek következtében magyar«.

A magyar festők külföldi térhódítása már régibb keletű. Gondoljunk csak Zichy Mihály szentpétervári, Munkácsy Mihály és Paál László párisi, Brodszky és most László Fülöp londoni, Halmi és Márk newyorki sikereire. Ők voltak talán a pionírok. Nézzük csak, mi tette híressé a multban Magyarországot? A magyar bor, a magyar nő és a magyar vendégszeretet. Most: a magyar festő és a magyar rajzoló. A rajzolók úgy gondolták, hogy eleget

Lorant Mihály

mint rajzoló

l.

Pérely 155. l.

L. 2. *Mihály*, festő és író, * 1891. Budapesten a műegyetemet végezte, azután festeni tanult. Leginkább arcképeket és karikatúrákat rajzol. 1928.

gyűjt. kiállítása volt a Nemzeti Szalónban.

Balogh Ferenc, tanár

VIII. 118.

Lovánt Mihály

1891-ben születtem. Műegyetemi tanulmányaim során jöttem rá, hogy szeretek rajzolni. Különösen figurálisokat és még nagyobb előszeretettel fejeket rajzolgattam. Vonzottak a markáns, sokszor furcsa, néha ∴ az egyenesen csúnya arcok. Később sokat aktoltam, krokiztam, de még közben is állandóan visszatértem a fejhez. Mindig az első impresszió érdekel. Az, amit az arc hosszanti vonalaiból, a „lélek grafológiájával" ki lehet olvasni. A beszélő, alvó, nevető, figyelő stb. arc fog meg, mert ily enkor az igazi lélek nyilatkozik meg és nem záródik el, mint akkor, amikor merevenmagunk elé kényszerítjük modellünket, hogy lerajzoljuk. Ellesni a pillanatot amikor a magáról megfeledkezett ember valóban él azt találtam mindig fontosnak. Rajzaim kiállítások nélkül, nagymagyarországi amerikai, angliai és német napilapok és folyóiratok hasábjain láttak először napvilágot.

- és nevet. Jobb kezét kissé felemel-
a mögötte lévő növényt fogja. Haja rö-
édő, kötény, kurta szoknya és czipő. Jel-

900.

- a talapzattal 49·5 cm.

17
~~18~~-én kelt ~~1481~~ 92880, sz. leirattal 300 ko-
atott 1901: IX. 14-én (488/901.)

Kell. Kiáll. a Nemzeti
Halmban 1928. jamás

Lovász Mihály

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 68

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Lóránt Mihály

Magyar Művészet

1928. 68

Kövesdy Viktor VI. 229

Lóránt Mihály

festő, szül. 1891 – Műegyetemet végzett, aztán tanult rajzolni. Főleg arcképeket rajzol. 1928. Koll. kiáll. a Nemzeti Szalonban.

Kéler Béla kéziratos zenei hagyatéka

VI. 154.

Lovász Mihály

Karikatúrái a londoni
bridzsolimpiászról

Pesti Napló
1933. jun. 14.

U. 3602

Jegyzőkönyv
Groh
Lux

Dr Czabalay Kálm

Gróf Festetics Pál
Dr Finály Gubor

Gróh Mrán

Lovánt Mihály

wod

Takács, L. Der Ungar in der Welt. Wien 1933.

Az Est. 1933. dec. 12.

(A magyar ember a világban.)

gálatának s megőrzésének módszereiről. A konferencia, amelyen én is résztvettem s amelyen előadást is tartottam kutatásaimról és eredményeimről, teljes egészében elismerte az igazságát annak, hogy a laboratóriumi kutatómunka és a művészettörténelem tökéletes tanulmányozása nélkül többé nem lehet műtárgyakat *igazán* megőrizni.

— Mint független kutató tartottam meg előadásomat ezen a római konferencián s feltártam a röntgensugárral való vizsgálat és kutatókezelés fontosságát. Kategórikusan megcáfoltam az eddig elfogadott restaurálási és konzerválási módszerek helyességét, mint olyanokat, amelyek nem tudományos úton jöttek létre. Megcáfolhatatlan fotográfiákkal százszázalékosan sikerült bebizonyítanom állításaim helyességét s kimutatnom mindazokat a rombolásokat, amelyeket bizonyos »restaurátorok« és »konzervátorok« a világ legnagyobb műkincsein végeztek. Ezekután pedig elmondottam, hogy én tulajdonképpen először alkoholos ráfecskendezésnek, *alkoholos fürdőnek* vetem alá a képeket és azután *paraffinviasz különleges alkalmazása mellett* végzem el a szükséges konzerválási munkálatokat.

— Természetesen nemcsak múzeumoknak dolgozom, de magánosoknak is; munkámról azonban a nagyközönség alig tud valamit! Manet legutóbbi képéről is csak azért szerzett tudomást a világsajtó, mert véletlenül — Courtauld kölcsönadta a képet a National Gallery-nak s így megtudták, hogy én végeztem rajta a konzerválási és restaurálási munkálatokat! Pedig sok olyan műremek van magántulajdonban, amelyek az én laboratóriumomból kerültek ki konzerválva, s amelyekről mégsem tudja senki sem, hogy valaha nálam voltak. Hogy egyebet ne említsek, *Rothermere* lord képtárának nagyrésze átment az én restaurációs munkámon. De az angol király világhírű Duccio-jait is én konzerváltam; nem kevesebb, mint három és fél évig dolgoztam rajtuk.

— Mint mondottam, a műtárgy: *élő valami* s én úgy is kezelem, mint élő dolgokat. S hogy konzerválásuk azonos élő tárgyak konzerválási lehetőségeivel, bizonyítja, hogy én, aki nagy virágbarát vagyok s kedvtelésből foglalkozom *virágok konzerválásával* is, ennél a munkámnál ugyanazokat az elveket követem, mint az általában »holtnak hitt« műtárgykonzerválásnál. Legutóbb például *egy igen kényes virág frisseségét őriztem meg, konzerváltam — tizennyolc hónapon keresztül. Tizennyolc hónap után ez a virág éppen olyan friss volt, mintha aznap vágták volna le.* Pedig az egész idő alatt hozzá lehetett nyúlni s aki megérintette, annak fogalma sem lehetett arról, hogy nem aznap levágott friss virágot érint!

— A műtárgyaknak röntgensugárral való kezelése egészen új »Röntgen-eredményekre« is vezetett. Én vettem fel például az egész világon a leghosszabb exponálású Röntgen-képet. Kerek ötvenöt percig exponáltam egyszer egy műtárgyra s kitűnő eredményt kaptam!

— Egyik legérdekesebb munkám volt az Earl of Ellesmere tulajdonában lévő Tizian-képnek, a világhírű *»Vénusz kiemelkedik a habokból«* című festménynek restaurálási munkája. Ennek a munkámnak a folyamatát a Burlington Magazine-ben, az angol akadémia hivatalos folyóiratában is kifejtettem, így tehát nincs semmi oka, hogy most titkoljam. A képről felvett röntgenfotográfia tökéletesen megmutatja, hogy a sok, nem tudományos úton alkalmazott tisztítási és restaurálási munka ellenére *mi volt a művész igazi intenciója, amikor a remektestű nő fejét festette.* A röntgensugár megmutatta az első festékrétegét a képnek, ami azután azt bizonyította, hogy a művész eredetileg *sokkal inkább jobbra festette a tekintetet, mint amilyen az a végső kivitelen.* A festés folyama alatt, az ihlet tüzében valószínűleg — *megváltoztatta szándékát Tizian! Vénusz tekintete ugyanis ma éppen az ellenkező irányba néz, mint ahova az első vázlat szerint nézett.*

— *Az ajak is egészen más volt* eredetileg, mint amilyen a végső kivitelen. *Sokkal lágyabb!* A röntgenfelvétel azután azt is bebizonyította, hogy az eredeti vászon széle sokkal kisebb volt, mint amekkora ma. A régi, eredeti szögek helyét — bár ezt később kifoltozták — tökéletesen megmutatta a röntgenfotográfia. Itt mingyárt a kép történetére kellett gondolnom s a röntgenfotográfia tanulságából rekonstruálni tudtam az összes hibákat, amelyeket a kép körül elkövettek.

— Ez a csodálatos festmény valaha Svédország királynőjének, Krisztina királynőnek tulajdonában volt (akiről Greta Garbo legutóbbi filmje szól), ő pedig híres volt gondatlanságáról. A legértékesebb műkincseket kisebbre vagy nagyobbra »javíttatja«, aszerint, hogy palotájában hova akarta akasztatni. Egy ilyen alkalommal kellett a képet egyszer »megnagyíttatni«, ennek megfelelően nyúltak azután a műtárgyhoz... ezt a Röntgen-kép tagadhatatlanul bebizonyította.

Mr. Kennedy-North, a zárkózott művész — természetesen — nem beszél semmit *eljárásának* mibenlétéről, titkairól. Ezek a titkok *egyéni titkok* s függetlenek az általános elvektől, amelyeket ma már az egész világ képrestaurátorai átvettek. Ezek a titkok, valószínűleg, Mr. Kennedy-Northszal együtt szállnak sírba... **Lóránt Mihály**

Masaryk

Beszélgetés Masaryk elnökkel

„Csehország a Habsburgok után más dinasztiát akart trónra ültetni" — Az arisztokrácia történelmi szerepe és sorsa — A földreform és az emberi tévedések — Anekdóta a kommunista lováról és kecskéjéről

Tapasztalat és gondolkodás

Prága, 1934.

Prága kétségkívül egyike a legmeggyőződésesebb demokratikus fővárosoknak, de azért kevés város őrizte meg ennyire *feudális képét.* A Hradzsint, a régi királyi palotát, *Masaryk* elnök székházát, régi főúri paloták: az érseki palota, a Lobkowitz-palota, a Schwarzenberg-palota, a Czernin-palota veszik körül: szorosan övezik, mintegy szimbolizálva azt a régi ellenállást, melyet az arisztokrácia fejtett ki annakidején a központi hatalom terjeszkedése ellen.

Mielőtt bejutottam a köztársasági elnök szobájába, végigmentem néhány nagy termen. Az egyik terem felé kissé meredek talaj vezet. Ebben a teremben annakidején hol politikai gyűléseket, hol pedig lovasversenyeket rendeztek. Ez az emlék nyilván nagyon mulattatja az államfőt, aki 84 éves létére *még rendszeresen lovagol.*

Masaryk fogadószobája tágas és büszke helyiség. Az elnök sziluetje egy ablak nyílásában megfelel a terem méreteinek. Karcsú, egyenestermetű, átható tekintetű férfi. Mosolya csupa tartózkodás, de ugyanakkor lekötelező is. Valami derűs kifejezés van a homlokán, — melyen már annyi gond honolt. Öreg vezér ez, aki izgalom nélkül őrködik országa felett.

A hatalmas teremben csak néhány karosszék és egy kis asztalka, melyen nincs más, mint csengőgomb, blokk és egy ceruza.

— Elnök úr, — kezdtem — eljöttem, hogy üdvözöljem. Ugyanakkor arra kérem, engedje meg, hogy mint történetfilozófustól kérjek tájékoztatást abban a kérdésben, mely miatt Prágába jöttem. A régi osztrák-magyar nemesség helyzete iránt érdeklődöm.

Az elnök kissé hátradől karosszékében és *iróniku*san mosolyog. Aztán lassan, de igen tiszta franciasággal beszélni kezd.

— *A nemességet mi ebben az államban megszüntettük. Azt hiszem, hogy ez önt nem érintheti valami kellemesen.*

— Elnök úr, én történetíró vagyok és nem azért utazom, hogy meghatódjam, hanem azért, hogy tájékozódjam.

— *De hiszen Ön is nemes.*

— Kétségtelenül. Mindamellett nagyon jól tudok alkalmazkodni hazánk életéhez, melynek lényege a demokrácia. Anélkül, hogy megtagadnám hagyományaimat, meg kell jegyeznem, hogy egy szerény filozófiai doktorátus útján én is hozzátartozom ahoz a testülethez, melynek Ön egyik kimagasló tagja: az egyetemhez.

— Ennek igazán örülök, — mondja az elnök és szemében most először jelenik meg melegség.

— *Tehát akkor egy kissé filozofálni fogunk,* — mondja.

Most már a tudós ül előttem, aki örömmel tart látogatója előtt rendkívül élénk történelmi és társadalmi előadást.

— *Mi az arisztokrácia törvényes intézményét megszüntettük,* — mondja. — *Ezt azért tettük, mert a Lobkowitzokon és a Schwartzenbergeken kívül, akikről szívesen ismerem el, hogy mindig Csehszlovákia vezérei voltak, az arisztokrácia nem volt nemzeti. »Habsburgista« volt.* A Habsburgok a katolikus eszme vezérei voltak a protestáns eszmével szemben, de mint vallási harcosok nem tudtak a mi nemzeti alapunkra helyezkedni. A Fehér Hegynél aratott győzelmük után tömegesen kezdték meg a birtokelkobzásokat. Ezzel kapcsolatban kijelenthetem, hogy mi, a *földreformunk során mindig tárgyaltunk az érdekeltekkel és többékevésbé kártalanítottuk őket.*

A kártalanítás elvét mindenesetre tiszteletben tartottuk... Szóval az előbb említett győzelem után teljesen eltűnt az a nemzeti alapon álló nemesség, mely a császáriak ellen harcolt. *Arra a kisnemességre gondolok, amelynek megfelelő osztály Magyarországon még mindig van.* Csehországban ennek az osztálynak a tagjait így nevezték: *»a föld emberei«.* A cseh nyelvben erre egyetlen szó van. Nagyon szeretem ezt a szót. Mi lett ezzel a nemességgel? Egy részét kiűzték az országból, másrésze beolvadt a parasztságba. Utódaik az úgynevezett »nagy parasztok«, akiknek megvannak még régi hagyományaik, sőt egyeseknek még régi okmányaik is. *Svehla* miniszter, aki nemrég halt meg, ehez az osztályhoz tartozott.

— Egy dinasztia mindig a nemességre és a hadseregre támaszkodik. *Csehországban ettől az időtől kezdve nem volt sem nemesség, sem nemzeti hadsereg. Meg kell jegyeznem, hogy az uralkodóház bukása után nálunk egy ideig bizonyos ingadozás mutatkozott atekintetben, hogy milyen legyen a jövő államformánk. Egy darabig arra gondoltak, hogy esetleg valamilyen más dinasztiát fogunk meghívni.*

Az elnök ezután a *földreformról* beszélt. Nem titkolja, hogy etekintetben *bizonyos tévedések történtek.*

— Ez emberi dolog, — jegyzem meg halkan.

— *De mennyire emberi, különösen ha anyagi érdekekről van szó,* — mondja Masaryk, majd ismét megjelenik arcán a finom, gúnyos mosoly.

— Azok az emberek, akik ezzel az üggyel foglalkoztak, nem voltak valamennyien történettudósok, mint mi, — mondja nevetve. — Annyit mondhatok, hogy ez az agrárreform *a kisbirtokrendszert* fejlesztette ki, tehát ellentétben áll a kommunizmussal. A kommunizmusról jut eszembe, akar egy adomát hallani? Oroszországban egy népbiztos ezt a tanácsot adta egy parasztnak: »Ha neked két lovad van és szomszédodnak egy sincs, akkor az egyik lovadat add neki.« »Természetesen« — mondja a paraszt. A népbiztos pedig így folytatja: »Ha pedig két kecskéd van és a szomszédodnak egy sincs, akkor add neki az egyik kecskédet.« »Azt már nem, — válaszolja a paraszt — mert két kecském valóban van.«

Búcsúzásnál megköszönöm az elnöknek, hogy ennyi időt szentelt nekem és érdekes történelmi és államférfiúi szempontokból világította meg azt a kérdést, mely engem érdekel.

— Íme, elnök úr, mit tesz a filozófia. Egy demokrácia fejétől kaptam a legérdekesebb felvilágosításokat a cseh arisztokráciáról.

— Mindaz, amit Önnek mondtam, — válaszolta az elnök — a tapasztalat gyümölcse.

— A tapasztalaté és a gondolkodásé, — jegyeztem meg.

— *Gondolkodás nélkül nincs tapasztalat,* — mondta végül az elnök. *Levis de Mirepoix herceg*

Felvétel a Rákóczi Kollégiumba!
Középiskolások részére a főváros legszebb helyén, a Rózsadombon, a modern higiénia szerint berendezett fiúnevelőintézetbe a felvételek már megkezdődtek. Kérjen prospektust a **Rákóczi Kollégiumtól, Budapest, II., Keleti Károly ucca 37**

MŰVÉSZETI SORSJÁTÉK
A
MUNKÁCSY-CÉH
EZ ÉV MÁJUSÁBAN
SORSJÁTÉKKAL EGYBEKÖTÖTT
KIÁLLÍTÁST
rendez az Ernst-Múzeumban, melyen a legkiválóbb magyar művészek jeles alkotásai kerülnek kisorsolásra.
SORSJEGY ÁRA 1 PENGŐ
mely egyben belépőjegyül is szolgál a kiállításra. Sorsjegyek kaphatók minden trafikban, a sorsolás irodájában (V., Báthory ucca 20. szám, I. emelet) és az Ernst-Múzeumban (VI. kerület, Nagymező ucca 8. szám.)

A világ nagy műremekei

élőlények, amelyeket ugyanolyan törvények szabályoznak, mint minden más élőlényt!

A Mona Lisát állítólag Londonba hozzák restaurálás végett

Beszélgetés Mr. Kennedy-North-szal, al egnagyobb élő műkincskonzervátorral, a klasszikus műtárgyak megmentésének fantasztikus titkairól

London, március.

(A Pesti Napló londoni szerkesztőségétől.)

Néhány héttel ezelőtt bejárta a világsajtót a hír, hogy *Leonardo da Vinci* világhírű festményét, a Mona Lisát, az egész földkerekség egyik legnagyobb művészeti értékét, Londonba fogják szállítani, mert restaurálásra szorul s mert a világ legjobb restaurátora — az egyetlen ember, akire rá merik bízni a képet — itt él Angliában. A felbecsülhetetlen értékű kép a párizsi Louvre-múzeum tulajdona s a múzeum szakértő tisztviselői, ezelőtt négyöt évvel vették észre először, hogy a kép nemcsak tisztításra szorul, de a *»pusztulás« határozott jelei is mutatkoznak rajta.*

Az angol konzervátor, akiről a hírek szóltak: *Mr. Kennedy-North*, aki a világ nagy műkincseinek konzerválása terén forradalmi jelentőségű felfedezéseket s újításokat vezetett be. Ő az, aki néhány esztendővel ezelőtt, a röntgensugár tudományának s a mikro-fotografiának olyan gyakorlati alkalmazását honosította meg a restaurálás munkájában, amiről azelőtt — éppen a szakemberek — még csak nem is álmodtak.

Mr. Kennedy-North tökéletesen elzárkózik a nyilvánosság elől, a Mona Lisával kapcsolatban pedig egy szót sem hajlandó senkinek sem mondani. Londonban azonban, ennek ellenére, a lapok már megtárgyalták a dolgot, s megírták, hogy abban az esetben, ha a képet valóban Londonba akarnák szállítani, ehez külön francia törvényt kellene hozni, mert a kép különben nem mozdítható ki a francia fővárosból, sőt — még a Louvreból sem. (1911-ben történt világszenzációs ellopása óta olyan féltékenyen őrzik ezt a képet, mint semmi más műkincset az egész világon...)

Mr. Kennedy-North rengeteget dolgozik a londoni National Gallery-nak, a világ egyik kétségkívül legfontosabb múzeumának; ezért itt kerestem, itt próbáltam beszélni vele. Kérdezősködésemre a National Gallery egyik főtisztviselője hívta fel figyelmemet arra, hogy a világhírű konzervátor nem tagja a múzeum személyzetének, *teljesen független ember* s csak magánúton kereshetem vele az érintkezést, bár ő kétli, hogy ez sikerülni fog... Hosszas kutatás után megtaláltam a megfelelő szálat az elzárkózott természetű művésztudóshoz s végül is a Jermyn Street egyik művésztalálkozóhelyére, a »Jules«-be hívott meg teára Mr. Kennedy-North. Itt beszélgettem vele.

Előljáróban el kell mondanom, hogy a National Gallery XXI. számú termében a napokban akasztották ki *Manet »Bar aux Folies Bergère«* című világhírű festményét, amelyet a tizenkilencedik század egyik legkiválóbb műalkotásának tartanak. Ezt a képet már tízezrek s százezrek látták s gyönyörködtek benne, legutóbb Londonban is, a Burlington House-ban, a nagy francia művészeti kiállítás alkalmával. De ugyanez a kép akkor nem keltett olyan hatalmas impressziót, mint ma a National Gallery-ban. A kép két esztendővel ezelőtt véletlenül leesett s bár »modernnek«, »újnak« számít az antik műkincsek között, mert mindössze 1882-ben festette Manet, annyira megrongálódott, megrepedezett, kilyukadt, hogy már-már azt hitték: megsemmisül a világ egyik legnagyobb újkori terméke, amely egymaga többet mond a tizenkilencedik század egész művészetéről, mint más képek tíz- és százezrei!

A képpel, amely Samuel *Courtauld*-nak, a híres angol selyemgyárosnak a tulajdona (ő adta kölcsön annakidején a nagy francia kiállítás s most a National Gallery számára), igazán nem lehetett mást kezdeni, minthogy odaadják Kennedy-Northnak, ha — vállalja! Kennedy-North megnézte a képet és kijelentette, hogy a kocsin, Londonon keresztül való szállítása már — végzetes lehet a remekműre! De ő azért mégis vállalta a munkát!

Két teljes esztendeig dolgozott ez a páratlan készültségű ember ezen az egyetlen vásznon, titokzatos módszereivel, s végül is olyanná varázsolta a képet, amilyen — talán csak újkorában lehetett! Mr. Kenneth Clark, a National Gallery főigazgatója nyilatkozott és kijelentette, hogy nemcsak eltűntek a képről a repedések, de a kép csodálatos eredeti fénye »visszavarázsolódott« s most olyan, mintha Manet e pillanatban tette volna le a palettáját, az utolsó simítás után...

— Pedig a legkevesebb festéket sem használtam,

»Bar aux Folies Bergeres«, Manet világhírű festménye

— mondja Mr. *Kennedy-North* teázás közben, amikor kérdezni kezdem. — A kép maga tökéletesen ugyanaz, amelyet Manet festett, csak konzerválási, de nem átfestési eljárásom szántott végig rajta. Tudni kell, — folytatta — hogy ez volt egyike életem legnehezebb feladatainak. A vászon maga, amelyet Manet használt, túlságosan vékony és finom volt s textúrája, már eredetileg, alig bírta el a vastag festékréteget, amelyet a művész nemcsak ecsettel, de palettakéssel is rákent a képre! Azonkívül Manet rengeteg terpentint használt, ami idő előtt szárította meg a festékanyagot s ezzel repedésre hajlamossá tette a képet! E pillanatban a remekműnek mindezek a hibái eltűntek és — merem mondani — örökre olyan fog maradni, mint amilyen most, konzerválási eljárásom után...

Tizián »Vénusz kiemelkedik a habokból« című világhírű képe. Felül restaurálva, alul — Röntgenlemezen. Mr. Kennedy-North konzerválási remeke

— A képek élnek, éppen úgy, mint az emberek vagy más élőlények; ezzel mingyárt azt is megmondtam, hogy véleményem szerint a képek: élőlények. A képekhez »vakon«, minden előzetes meggondolás és kutatás nélkül, nem lehet hozzányúlni, mert amíg nem »diagnosztizálunk«, nem tudjuk, hogy tulajdonképpen mi is a baja a »kép-élőlénynek«, addig nem is tudhatjuk meggyógyítani!

Mr. Kennedy-North mikrofotografiát készít egy világhírű festményről

— Ezen az egyszerű meggondoláson alapul az én egész munkám s restaurálási eljárásom! Én hiszek abban, hogy a kép pórusai éppen olyan törvényeknek vannak alávetve, mint minden más élőlény pórusai. Hosszú esztendők gondos és részletekbemenő tanulmányai vezettek rá arra, hogy minden eddigi, úgynevezett »műtárgykonzerválási módszerrel« szakítsak és teljesen új alapokon és meggondolások útján keressem azt az utat és módszert, amely hibától mentesen juttathatja a konzervátort abba a helyzetbe, hogy a világ páratlan értékű műtárgyait intakt állapotban nyujthassa át a jövendőnek!

— Ezerkilencszázharmincban tartottak egy nemzetközi konferenciát Rómában a világ műkincsvize-

A férfiak csodálják, A nők irigylik pompás leányos arcbőréért...

Minden nő megszerezheti és megőrizheti magának egyszerű módon a hamvas, fiatalos és bársonyos tapintású arcot.

Az üde friss arc legbiztosabb jele a fiatalságnak. Egy nő lehet 40 éves, sőt idősebb, de ha megőrzi arcának hamvasságát, leányos finomságát, úgy mindig fiatal marad. Az alább leírt módon kezelve az arcot, már a következő napon meglepetéssel fogja észrevenni, milyen pompás teintje van; hosszabb használat után pedig nagyszerű arcbőrre tesz szert, egy különleges szappannal, a Letonnal, melynél ezidőszerint nincs jobb a kozmetikában.

SZABÁLY:

Mossa meg este gyengéden a Leton szappan krémszerű habjával arcbőrét. Hagyja rajta e gyengéden ható krémes habot néhány másodpercig Ezután bőven öblítse arcát meleg vízzel, utána közvetlenül hideg vízzel! Ennyi az egész! Reggelre kelve friss, üde, bársonyos arc fog a tükörből visszamosolyogni.

Ezt az eredményt kizárólag a tengerentúli pálmaolajból készült LETON-szappannal érheti el, amelynek krémszerűen képződő habja egészen különleges.

A diszkrét illatú LETON-szappant a legkényesebb arcbőrűek is sikerrel alkalmazhatják, mert mosdás után olyan az arc, mint a legfinomabb krém használatnál.

Beszerezhető 96 fillérért érdekes használati utasítással, a Hunnia gyógyszertárban, Budapest, VII., Erzsébet körút 56. szám.

Látogatás Hugh Walpole, a világhírű angol író mesekastélyában, az északangliai tündéri „tóország" közepén

Az író beszél az amerikai „Dickens-láz"-ról, a hollywoodi „Copperfield Dávid" filmről s művészi terveiről

Keswick, az angol tavak vidékén.
(A Pesti Napló kiküldött munkatársától.)

A morecambei gyönyörű Midland hotelből, Anglia egyik legmodernebb szállodájából indultunk el, hogy végignézzük Észak-Anglia »*Lakeland*«-jét, »Tóországát« és hogy meglátogassuk az angol birodalom egyik legnagyobb élő íróját, a világhírű Hugh Walpole-t.

Hugh Walpole

Keswick helyisége olyan, mintha most ébredt volna fel valami tündérálomból. Az atmoszféra, amelyet ez az egész tóország kilehel magából, valósággal olyan érzést kelt a modern emberben, mintha — mesevilágban járna. Ide, ebbe a »mennyországba« költözött pontosan ezelőtt tíz esztendővel, tehát 1924 május 28-án, Hugh *Walpole*, a legnagyobb élő angol írók egyike, akinek a nevét ma már *Wells*-ével és *Shaw*-éval, együtt emlegetik. Itt vásárolt tíz esztendővel ezelőtt, a keswicki hegyoldalban, egy tündérvárat s rendezte be olyan kényelemmel és pompával, amilyet csak nagyon ritkán lát az ember ebben a nyugtalan, túlideges, szinte lázas világban. Ezt a tizéves évfordulót ünnepli ma az író.

»Branckenburg« a neve a hegyoldal meselakjának, amit valami álmodozó gazdag angol úr építtethetett itt, az ősi norman sziklaemlékek szomszédságában. Kis halastó mellett megyünk el, virágzó alpesi kertből lépünk be az író dolgozószobájába. Köröskörül könyvek — csupa ritka »első kiadása« a nagy angol regényeknek, magyarázza Walpole. A falakon a tóországról, »*Anglia gyöngyszemeiről*« készült remek vizfestmények: Charles *Holmes*-nak, a tavaly elhúnyt híres angol festőnek alkotásai. A szoba minden fala tele van *Epstein*-nek, a legnagyobb angol ultramodern szobrásznak rendkívül érdekes szobortanulmányaival. (Walpole a legnagyobb gyűjtője, valljuk be: legnagyobb mecénása Epsteinnek.) Az egyik »landing« oldalán, különös oroszos festmények és kosztümtervek vonják magukra figyelmünket. Itt áll meg először az író és itt kezd beszélni:

— Ezeket a képeket mind Oroszországból hoztam magammal Angliába: *a moszkvai művészszínház eredeti diszlet- és kosztümtervei ezek*, amelyeket oroszországi tartózkodásom alatt szerztem meg. *Két esztendeig szolgáltam ugyanis az orosz cári hadseregben;* ekkor tanultam megismerni és értékelni az orosz művészetnek ezeket a páratlan remekeit.

(Hugh *Walpole*, két esztendeig volt az orosz cári hadsereg, önkéntes szolgálatú tisztje s utána, hazatérve Angliába — diplomáciai szolgálatba lépett.)

— Nagy nap ez a mai számomra, — folytatja, — ma pontosan tíz esztendeje, hogy ebben az otthonban élek és dolgozom, hogy ebben a környezetben töltöm időmet. Természetesen Londonban is van lakásom, de Londonban, mégiscsak — létezem, itt, Keswickben azonban — élek! De nagy nap lesz a holnapi nap is számomra, mert holnap indulok — *Hollywoodba*, hogy részt vegyek *Dickens* halhatatlan remekének, a »*Copperfield Dávid*«-nak felvételeiben. A hollywoodiak, akik egyelőre ott tartanak, hogy megfelelő angol színészt sem tudnak találni a szerep eljátszására, mindenképpen azt akarták, hogy a darabnak, a filmnek — angol levegője legyen s a szcenárium valóban hiven tükrözze vissza mindazt, ami Dickensben lényeges. Ezért kértek fel engemet, *az angol írót* arra, hogy — necsak a szcenáriumot írjam meg, de minden felvételnél is jelen legyek, sőt — a színészek kiválasztásában is vegyek részt. Ma már legalább ott tart a dolog, hogy van jelöltünk *Copperfield* Dávid megszemélyesítésére: Frank *Lawton*, a fiatal angol színész, akinek már sok szép sikere volt a színpadon. A Metro Goldwyn Mayer társaság, a film készítője, különös súlyt helyez arra, hogy Dickenst, a maga igazi atmoszférájában, minden külső és belső jellegzetességével együtt, vigye vászonra és mutassa meg a világnak...

— Érdekes tudni, honnan ered, honnan indul ki, ez a nagy »*Dickens-láz*« egyszerre Amerikában, Hollywoodban. Az egész dolog Dickens utolsó remekének, a »The Life of Jesus Christ«-nek köszönhető. Ennek a könyvnek óriási sikere van Amerikában. A mű londoni közlése után a newyorki közlés olyan világsikert hozott, amilyenre talán senki sem volt elkészülve. Valóságos »*Dickens-rajongás*« tört ki az egész Egyesült Államokban s ma már egészen valószínűnek látszik, hogy a műnek nagy, igen nagy sikere lesz filmen is!...

— A szcenárium, főképpen pedig a mű dialógusai: az én művem. Igen természetesen a legnagyobb mértékben ragaszkodtam az eredeti műhöz, *Dickens* felejthetetlen könyvéhez, amely ma már »mindenki könyve« lett. Az az egyetlen törekvésünk, hogy teljes tisztaságában, teljes szépségében tudjuk átnyujtani a közönségnek ezt a filmművet, helyesebben azt az írót, aki, szerintem, a leginkább filmre való minden író között!

— Én, aki másodelnöke vagyok a hollywoodi »*Dickens Society*«-nek, különös örömmel vállalkoztam a munkára s annak ellenére, hogy a legnagyobb irodalmi elfoglaltság közepette töltöttem itt napjaimat, — új könyvem jelenik meg nemsokára — nagyon örülök hollywoodi utamnak. És még jobban fogok örülni, ha úgy sikerül a munkám, hogy ezentúl hiánytalanul, maradék nélkül hozzájuthasson mindenki ahoz a gyönyörhöz, amit Dickens, az olvasó emberiség egyik legnagyobb jótevője, szerzett a világ millióinak, regényeivel és írásaival...

Lóránt Mihály.

HOGYAN TENISZEZZÜNK?

Teniszlanfolyam kezdők, haladók és bajnokjelöltek számára

A Pesti Napló számára írta: DOROTHY ROUND, Anglia teniszbajnoknője

V. LECKE

Említettem már, hogy csak rossz játékosok elégszenek meg olyan szervával, mely éppen csak bedobja a labdát az ellenfél területére. *Pontos célzásra kell törekedni,* — de még ez sem elég. *Meg kell tanulni a szerválás taktikáját.* Más szóval: *ésszel kell dolgozni mingyárt a játék elejétől kezdve.* Hogy ezt jobban megvilágítsam, helyezkedjünk most annak a játékosnak az oldalára, aki a labdákat a szerválótól kapja.

A szerválás várása.

Lehetőleg egészen hátul álljon, túl a szerválóvonalon. Álljon könnyedén, hogy bármelyik pillanatban rögtön bármely irányban fordulhasson. A rekettet erőteljesen, de mereven tartsa kezében. Ne felejtsük el: mindig előre lehet futni a labda fogadására, ha azonban kezdettől fogva a háló közelében állunk, a mély labda könnyen érhet földet közvetlenül a lábunk előtt és ezt nem tudjuk rendesen visszaütni, még akkor sem, ha esetleg van annyi időnk, hogy az ütéshez hátralépjünk.

Addig, amíg nem tudjuk a labdát rögtön a felugrásnál visszaütni, kövessük azt a taktikát, hogy minél gyorsabb a szerválás, annál hátrább álljunk. A labdát akkor üssük vissza, amikor emelkedik, lehetőleg a legmagasabb ponton, mert így a visszaütéshez a lehetőség szerint a saját sebességét használjuk fel. Az ütőt lehetőleg a hálóval párhuzamosan tartsuk, egyenesen üssünk bele a labdába, a rekett felülete egész kevéssé hajoljon föléje, mert így megakadályozhatjuk, hogy a labda nagyon messzire repüljön, ha keresztülmegy a hálón.

Különböző helyekre üthetjük vissza a labdát. *Nagyon jó, ha közvetlenül a szerváló lába elé ütjük, vagy pedig egészen messzire tőle, a pálya túlsó oldalára.* Semmi esetre se elégedjünk meg azzal, hogy egyszerűen csak gyengén átlendítjük a labdát a hálón, mert ilyen esetben a szerváló odaszalad és rögtön visszaüti.

Ha az első visszaütés jól sikerült, akkor ettől kezdve könnyen megszerezhetjük a vezetést a játékban *és arra kényszeríthetjük a szerválót, hogy folyton szaladgáljon, amíg azután egy jól irányzott ütéssel le nem győzzük.*

Ha amerikai szerválással dolgozik ellenünk, akkor vagy azt tegyük, hogy rögtön előre szaladunk és a labdát még emelkedő lendületében ütjük vissza, vagy pedig megvárjuk, míg leesik és csak nagysokára ütünk bele. Bármelyik módszert követjük is, *erőteljesen és egyenesen kell beleütnünk, mert különben a forgó labda elcsúszik a rekettünk mellett.*

A szerváló testtartásából igyekezzünk megállapítani, hogy milyenfajta szerválásra készül. Egy kis gyakorlattal és megfigyelőképességgel rövid tanulás után felkészülten várhatunk minden meglepetésnek szánt trükköt.

Azt mondtam az előbb, hogy taktikával kell dolgozni a játék kezdetétől fogva. A szerválónak kezdettől fogva *előre kidolgozott haditervvel kell játszania,* amely lehetővé teszi számára, hogy a játék menetét irányítsa.

A teniszben épúgy, mint a sakkban, minden ütésnek megvan a maga elméletileg tökéletes kivédése. Készüljünk el arra, hogy ellenfelünk a lehető legjobb ütésekkel viszonozza labdáinkat, *de készülnünk kell arra is, hogy kevésbé helyes, de esetleg sokkal veszélyesebb módszerekkel fog operálni.* Szerválásunkkal kényszerítsük ellenfelünket olyan visszaütési módokra, amelyekben a leggyengébb. *Váltogassuk szerválási módjainkat.* Ha az egyiket a jobbsarokból adtuk, akkor a másikat igyekezzünk az alapvonal közepéről leadni.

Ha ellenfelünk jól tudja visszaadni az egyenes irányban adott labdákat, akkor kísérletezzünk átlós irányban. Ha ezt is ki tudja védeni, még mindig abban a helyzetben vagyunk, hogy a labdát a pálya legtávolabbi sarkába üthetjük vissza, még mielőtt ellenfelünk kipihente volna az előbbi ütéshez szükséges futást.

Mindig számítsuk ki, hogy hova esik a labdánk és hogy milyen lehetőségei vannak az ellenfélnek. Ez lehetővé teszi az energiával való okos gazdálkodást. Ez különbözteti meg a tehetséges játékost az újonctól. *A jó játékos takarékoskodik az energiával, simán siklik egyik helyről a másikra s mindig jó helyen várja be az érkező labdát.* A kezdő viszont hevesen ugrál, nagyokat üt és igen sokszor éppen arról a helyről szalad el, ahová a következő pillanatban a labda le fog esni.

Suzanne *Lenglen* volt a legpontosabban ütő nőjátékos a tenisz történetében. Tudják, miért? Mert helyes módszerrel tanult. Franciaországi otthonában kis négyszögekre osztotta fel a pályáját és *minden négyszöget megszámozott.* Végtelenül hosszú ideig gyakorolt és elérte, hogy *tetszés szerint bármely négyszögbe be tudta ütni a labdáját nemcsak magányos gyakorlatozás közben, hanem akkor is, ha versenyen vett részt ezen a pályán.* Gyakorlás közben *apja a pálya szélén ült és időről időre egy-egy számot mondott. Suzanne majdnem mindig a kívánt számba ütötte a labdát.* Később Wimbledonban és a többi nagy versenyeken lelki szemeivel látta a számozott négyszögeket a pályán, mindig oda ütött, ahová akart. Azt is mindig tudta, hová kell a labdát ütni ahoz, hogy ellenfelének az adott helyzetben a legnagyobb kényelmetlenséget okozza.

Fárasztó tanulási módszer volt ez, de Lenglen ennek köszönhette, hogy a világ egyik legnagyobb játékosa lett. *Miért ne követnénk mi is a példáját?*

MEZŐGAZDASÁG

Adómentes kenyeret a szegény embereknek!

Hosszú hetek tárgyalásai előzték meg az 1934—35. évi természendelet kiadását s bizonyára kellőkép mérlegelte a minisztertanács nemcsak az előterjesztett szabadforgalom lehetőségeit és akadályait, hanem a továbbra is fentartott gazdamegsegítési alap szükségességét s így a már befejezett tények bírálatába nem is bocsátkozom, mert az egyébként is céltalan lenne, ellenben szeretném, ha a nagyközönség körében mindjobban nyugtalanító lisztforgalmiadóváltságot illetőleg olyan módosítások történnének a végrehajtási utasításban az eddigiektől eltérőleg, ami többé-kevésbé megközelítené az igazságos és méltányos rendelkezés határvonalát.

Eddig mindenki fizette mindennapi kenyere után a lisztforgalmiadóváltságot, aki nem volt termelő. Ezért fizetett az a szegény munkásember is, aki bár kétkeze munkájával kereste meg a kenyerét — de mint mezőgazdasági munkás. Így fizetett a bányamunkás, az ipari munkás, fizetett vagyoni és jövedelmi viszonyaira tekintet nélkül mindenki, akinek nem volt földje, tehát fizetett a munkanélküli munkás, a lerongyolódott kisiparos, a tönk szélén álló kereskedő, a kisfizetésű magán- és köztisztviselő, általában a nemtermelők olyan ezrei és ezrei, akikkel szemben elvitathatatlanul ép olyan indokolt lett volna a lisztforgalmiadóváltság fizetése alóli mentesítés, mint azzal a másik szegény emberrel szemben: a mezőgazdasági munkással szemben.

Lehetetlennek tartom, hogy akadjon egyetlenegy ember is közöttünk, aki ne érezné ennek a rendelkezésnek antiszociális voltát. Lehetetlen, hogy maga a kormány is ne tudná, hogy menynyire elviselhetetlen teher az előbb említett szegény embereknek kenyéradójuk fizetése. Ha pedig tudja, úgy a jövő gazdasági évben, tekintettel az előreláthatő s még az eddiginél is válságosabb megélhetési és kereseti viszonyokra, meg kell találni a módját annak, hogy ne ezek a szintén segítésre szorult kisemberek támogassák a mezőgazdákat, hanem azok, akik tehetősebbek, s jobban bírják. Ezek a segítésre szorult kisemberek szintén mentesítendők a lisztforgalmiadóváltság fizetése alól.

Az a kérdés, hogyan lehet ezeket mentesíteni, s a mentesítés a gyakorlatban keresztülvihető-e.

Elgondolásom szerint keresztülvihető. Bár nagy munkát, nagyobb ellenőrzést igényel a kétféle kenyér, de mégsem szabad visszariadni tőle, mert minden áldozatot, minden munkát megérdemel az a többszázezer szegény ember, aki olyan önmegtagadással, fegyelmezettséggel küzd a megadózott kenyéren jobb jövőjéért.

A közigazgatási hatóság, előljáróságok hatáskörében volna megállapítandó az, hogy kik azok a vagyontalan szegény emberek, akik az eddigiek szerint bár nem voltak termelőknek tekintendők, de mégis *lisztforgalmiadómentes kenyérhez való juttatásuk* méltányos és indokolt. Ezeknek a közigazgatási hatóságok kívánságuk és szükségletükhöz mért kenyérmennyiségre díjmentes kenyérutalványt állítanának és adnának ki, — esetleg egyszerre az egész hónapra valót. Az ilyen adómentes kenyérutalványra bármely pék kiszolgálná az illetőt, viszont a pékkel szemben — aki adózott lisztet hozhat forgalomba — hónaponként egyszer elszámolna a forgalmiadóhivatal, s visszatérítené az általa lerótt lisztadót.

A visszatérítés szintén történhetnék készpénz helyett utalvány formájában, amit a pék lisztvásárlása alkalmával a lisztkereskedőnél, malomnál értékesíthet, mert a malmos ezzel az utalvánnyal is leróhatná lisztforgalmiadóváltságát.

A malomban való őrlést is eszközölhetnék az említett szegény emberek adómentesen. Eddig is őstermelői vagy egyéb igazolvánnyal kellett vámőrlésre való jogosultságukat igazolnia azoknak, akik adózás nélkül akartak őrölni. Ezt az igazolványt adja ki a közigazgtási hatóság azoknak is, akik az eddigi rendeletek szerint bár nem voltak termelők, de a következő gazdasági évben mint hasonlókép segítségre szorult emberek, adómentes kenyérre jogosítottak lennének.

Kétségtelen, hogy amennyiben az adómentes kenyérfogyasztás kiterjesztetnék az ipari munkásokra, a kisiparosokra, a munkanélküliekre, a kisfizetésű magán- és közalkalmazottakra, az ezek által eddig fizetett, s talán most is számításba vett lisztforgalmiadóváltság összege hiányoznék a bevételben előirányzott összegből, s ezt valahonnan pótolni kellene. Ezt a pótlást minden lelkiismeretfurdalás nélkül áthárítanám azokra a kenyérfogyasztókra, akik nem esnek a fenti kategóriákba, tehát tehetősebbek, vagyonosabbak. De a pótlás megtalálható lenne más formában is.

Eddig termelőnek volt tekintendő az a bankigazgató, gyáros, nagykereskedő, általában azok a nagyjövedelmű egyének is, akiknek pár hold földjük is volt, s így azután ezek a nagyjövedelmű emberek adómentes kenyeret ettek, ellenben az állástalan diplomás például adózott kenyeret volt kénytelen fogyasztani. Ennek a visszás helyzetnek a megszüntetésére is csak az volna termelőnek tekintendő, akinek fő jövedelmi forrása a földbirtokából származik, ha azonban egyéb jövedelme nagyobb, mint földbirtokának a jövedelme, úgy ez is adózott kenyérfogyasztásra szoríttassék.

Ha a végrehajtási utasítás nem riadna vissza elgondolásom szerinti tervezet keresztülvitelétől, sok-sokezer szegény ember kenyérgondját tenné elviselhetővé.

(Szentes.) *Székely Erzsébet*

A politika sem tudja meggátolni csehszlovákiai agrárkivitelünk emelkedését

A csehszlovák *hivatalos* statisztikai adatok alapján a *Külkereskedelmi Hivatal* összeállította Csehszlovákia agrárbevitelének utolsó ötévi alakulását. Ez az összeállítás igen tanulságos adatokat tartalmaz a magyar-cseh gazdasági viszony értékének meghatározására és *jövőbeli lehetőségének* megállapítására. Még 1929—30. évben igen élénk volt a két ország közötti árucsereforgalom, azonban a cseh megtorló intézkedések alkalmazása után 1931-ben már az előző évek *egyharmadára* zuhant a forgalom, de e zuhanás közben is *Csehszlovákia tartotta meg fölényét Magyarországgal szemben* és csak 1933-ban volt körülbelül *egyforma* a bevitel és a kivitel, ami főleg a kompenzációs szerződéseknek volt köszönhető.

Csehország agrárbevitelében, ami ránknézve a legfontosabb, Magyarország még mindig fontos szerepet tölt be és az importrészesedés értékében az *ötödik helyet* foglalja el. A legutóbbi évben Romániát, Németországot és Lengyelországot is sikerült Magyarországnak túlszárnyalnia, jóllehet Csehszlovákia agrárbevitele a fokozott agrárvédelmi intézkedések következtében az elmult öt évben egynegyedrészuyire zsugorodott össze.

Csehszlovákia agrárbevitelében első helyen a *tengerentúli* áruk szerepelnek, amelynek nagyrésze Magyarországon nem is termelhető. A második helyet legjelentékenyebb versenytársunk, *Jugoszlávia* foglalja el, de ez az import is nagymértékben hanyatlott. A harmadik hely *Olaszországé*. A negyedik az *Egyesült Államoké*, amely azonban nem érte el az előző évek importértékét. *Magyarország* az előző évvel szemben növelni tudta Csehszlovákia importjából való részesedését, éspedig az 1932. évi 85 millió csehkoronáról 1933-ban *139 millió koronára*. Míg 1932-ben a cseh agrárimportból mindössze 2.7 áru volt magyar értékű, addig 1933-ban csaknem *7 százalékra emelkedett részesedésünk* aránya. Románia mögöttünk a hatodik helyre, Argentina a hetedik, Németország a nyolcadik és *Lengyelország*, amely minket szintén közelről érdekel, a tizenegyedik helyre szorult. Hiába igyekezett Csehszlovákia a legfőbb mezőgazdasági termékek elhelyezésénél a Magyarországot környező agrárállamokat előnyben részesíteni, a gazdasági életet alapjában szabályozó természetes tényezők érvényesülését nem tudta megakadályozni. A magyar és csehszlovák külkereskedelmi kapcsolatot a két ország termelésének különböző jellege és a legközelebbi szomszédságból folyó olcsóbb és gyorsabb szállítás lehetősége adja meg. A magyar mezőgazdaság termékei a régi útjukon haladnak, mikor Csehszlovákia felé irányulnak. Bármily erős is Csehszlovákia önellátásra való törekvése, több fontos agrárcikket nem tud nélkülözni, amit legjobban bizonyít, hogy ezek közül tengeriből, hüvelyesekből, élő juhokból *a szerződéses évek átlagát meghaladó mennyiségeket vásárolt Magyarországon*. Ha előbb-utóbb a *gazdasági* belátás a *politikai* szempontokkal szemben meg tud erősödni, úgy Csehszlovákiában is fel fogják ismerni a Magyarországgal való kapcsolat nélkülözhetetlen és elsősorban Csehszlovákiára nézve előnyös jellegét.

A mezőgazdasági termelés védelme

Irta: dr. Markó Jenő
járási főszolgabíró, Kunszentmiklós

Az az elv uralkodik ma, hogy a mezőgazdaság válságos helyzetére való tekintettel a mezőgazdaságot terhelő közterheket kell mérsékelni. A helyzet ugyanis az, hogy a külföldi piacokat ezidőszerint visszaszerezni rajtunk kívül álló okból nem tudjuk. Marad meghódításra, illetve visszaszerzésre egyedül a belső piac. Ezt a belső piacot kell tehát elsősorban megszerezni.

A mezőgazdasági termelés terén átcsoportosításnak kell tehát bekövetkeznie. Ez a mozaik azonban többféle kitevőből áll. Az egyik a fentebb említett adómérséklés, mint pénzügyi probléma. A másik, mint mezőgazdasági probléma, két exponenssel. Az egyik ezek közül a növénytermelés, a másik az állattenyésztés átállítása. Az erre irányuló akció azonban nemcsak elméleti, közgazdasági, hanem elsőrendű gyakorlati közigazgatási kérdés is.

Gyakorlati kérdés azért, mert itt a kormánynak a termelési és értékesítési költségek *jelentős* csökkentését *kell* biztosítania, hogy rentábilissá és ezáltal tűrhetővé tegye a mezőgazdák exisztenciáját. Itt azonban nem lehet és nem szabad megállnunk! A piacok *fogyasztóképességét* kell megszervezni; ez pedig már csak az ipari érdekeltségek és a fogyasztóközönség érdekeinek szemmeltartásával és védelmével történhet. Mert mit látunk?

Míg a termény a gazdatársadalom kezéből a budapesti fogyasztóig eljut, addig fuvardíj, közteher és számtalan egyéb címen felmerülő fővárosi és más vidéki városi költségek, melyek a székesfőváros vagy más vidéki város bevételeit gyarapítják, feleméstik a termelő várható jövedelmét. Forgalmi adó, fogyasztási adó, kövezetvám, szállítási költségek, különböző címen szedett díjak. Budapesti relációban esik erre természetesen a legtöbb. Ennek mérséklése a kormány feladata és a közigazgatás közreműködését igényli.

Úgy az állami, fővárosi, valamint a vidéki közigazgatás szervezete álljon készen arra, hogy úgy a pénzügyi, a kereskedelemügyi, valamint az ipari és állategészségügyi többletköltségek és kiadások apasztásával, valamint az igazgatásnak *szakszerűség* szempontjából való átszervezésével a termelő segítségére siessen.

De mindez már az *értékesítés* könnyebbítését célozná. Vasúti fuvar, járlatkezelés, piaci helypénz, mázsadíj, ipartestületi díj, fogyasztási adó, tűzbiztosítás, kövezetvám, hajtódíj stb. mind az értékesítéssel kapcsolatos kiadások.

Nézzük előbb azonban, hogy mit takaríthatnánk meg a termelésnél. Mi a teendő ezen a téren? Kezdve a vetőmag csávázásánál, végezve a cséplőgépen és rostán, minden gazdasági termelést elősegítő eszközön és anyagon át, oly szervezetlenséggel állunk szemben, mely a rezsit felmérhetetlen arányra emeli, — nem is beszélve az adóról, az illetékekről, a vetőmag árhullámzásáról, annak konjunkturális áralakulásáról — a tárolás biztosításának elkövetkezéséig a drága igás és emberi napszámerőn, az időjárás (elemi csapások) viszontagságain és a különböző vízitársulati járulékokon át az emberi elme által kieszelhető minden rendű és rangú termelési költségdrágításon.

Ezt a kérdést kell megfogni. Ezen kell segíteni a magyar közigazgatásnak! Nincs ma egyéb lehetőség, mint a megtakarításon keresztül elérni a minimális hasznot és ezáltal a sovány, de biztos kenyeret.

⊙ **Rekordfelhozatal Kecskemétről Bécsbe.** Kecskemétről az utóbbi napokban rekordmennyiségek mennek Bécsbe. Egyedül kedden 14 vagón gyümölcs érkezett a bécsi idénypiacra Kecskemétről. Különösen barack jött sok és ez mind el is kelt.

⊙ **Javultak a manitobai terméskilátások.** A római nemzetközi mezőgazdasági intézethez érkezett hivatalos jelentések szerint Kanadában a vetések állása javult és a szárazság okozta károkat az utóbbi nagy esőzések lényegesen ellensúlyozták. Manitoba és Alberta környékén is sokkal jobbak a kilátások, mint a mult hetekben voltak.

Mivel indokolják a növényvédő szerek túlmagas árait

Amikor a növényvédelmi kartel árkalkulációját az *Árelemző Bizottság* megbízásából a szakértők átvizsgálták, akkor egy 200%-os rezsikulcsot állapítottak meg, mint amelyet a növényvédelmi kartel minden forgalomba hozott gyártmányához automatikusan hozzáüt. Ezt a rezsikulcsot *másfél esztendővel ezelőtt* állapították meg, amikor a kartel beszervezte vidéki eladásait és gyári képviselőivel, utazóival és ügynökeivel az ország területét propagandacélokból beutaztatta.

Akkor talán még megvoltak ezek a kezdeti költségek. De ezt *állóköltségnek* kalkulálni még sem lehet reálisnak elfogadni.. Ha az Árelemző Bizottság *most újra megvizsgálná* a növényvédelmi szerek árkalkulációját, kétségtelen, hogy ezt a 200%-os rezsikulcsot a felére, sőt esetleg harmadára lehetne leszállítani.

Akkor mingyárt mód nyílnék arra is, hogy a földmüvelésügyi miniszter a szegedi gazdagyűlés alkalmából tett ígéretét be is válthassa. A földmüvelésügyi miniszter ugyanis nyárra ígérte a növényvédelmi szerek magas árainak letörését. *Az őszi védekezési munkákat szeretnék a gyümölcstermelők a redukált árak mellett elvégezni!*

Figyelni kell azonban arra is, hogy a kartel azoknak a védőszereknek az árát szállítsa le, *amelyeket nem lehet házilag előállítani* és amelyekre a legnagyobb mértékben van szükség. Tehát az *arzénes* és *karbolineumos* készítményeket! Ezeknek összetételét és porrá törését házilag nem tudják a kertészetek elvégezni. A kartelnek ezek a legkelendőbb cikkei, tehát *ezeknek az árleszállítása lényeges*, nem pedig azoké az árjegyzékbeli cikkeké, amelyeknek gyakorlati felhasználása minimális. Ha a tavaszi védekezési munkálatokat a magas árú védőszerek felhasználásával kellett elvégezni, legalább az *őszi* munkához szükséges védekezőszerek árában kapjanak a gyümölcstermelők némi kárpótlást.

Moissi

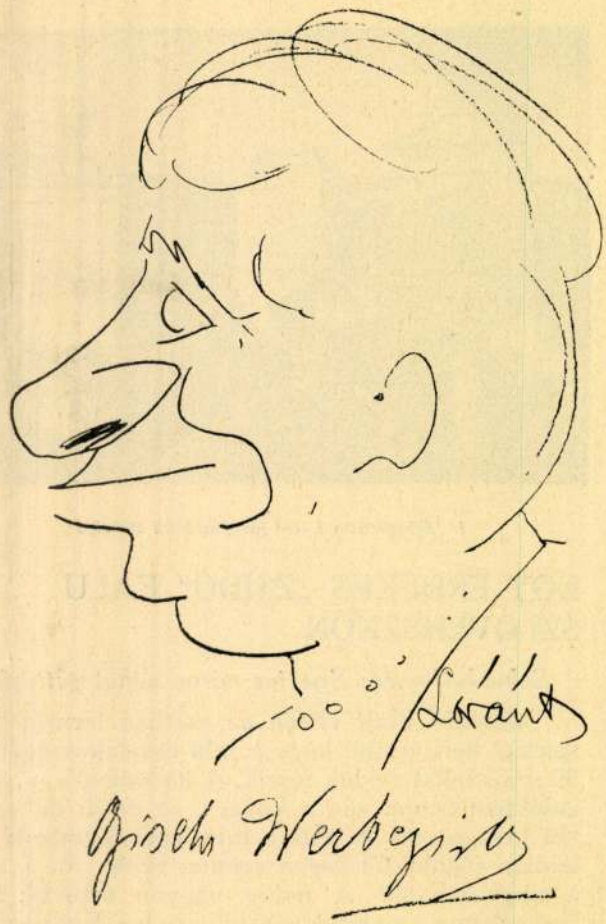

Gizela Werbezirk, a hires becsi komika

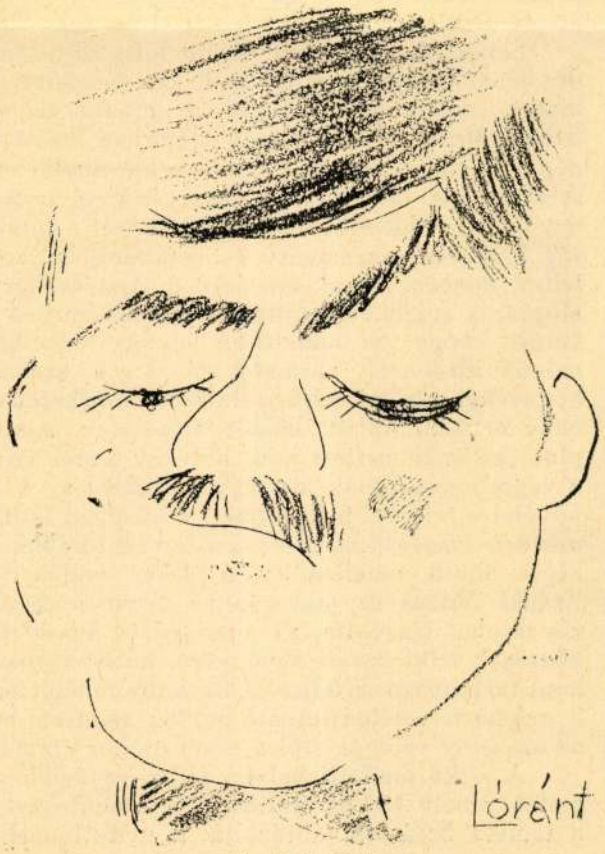

Dr. Bródy Ernő

LÓRÁNT MIHÁLY KARIKATURÁI

Akik a *Mult és Jövő* régebbi évfolyamaiból szivesen idézik Lóránt Mihály borus szinű, mély tónusú verseit, bizonyára meglepődve fogják tudomásul venni, hogy a melancholikus költemények poétája azonos azzal a karikatúrarajzolóval, aki az utóbbi időben *Az Est*-lapokban feltünt. A háború alatt és után sűrűn szavalták Lóránt Mihály verseit, a költőét, aki évekig két mankóval a hóna alatt tett tanuságot arról, hogy saját testével is áldozott a haza oltárán. Mi érlelte meg a csendes, mélabús poétában a humort? És mi segítette betűkhöz, rímekhez szokott ceruzáját, hogy hirtelen a karikatúra-vonalak művészetének eszközévé váljon? Lóránt Mihály egyszerre csak feltünik a nagy külföldi lapok hasábjain is mint karrikaturista. A nawyorki *Vanity Fair* a legnagyobb szinházi lap a világon közli a rajzait. Majd a londoni *Daily Mail*, a berlini *8 Uhr Abendblatt*, a helsingforsi *Uosi Suomi* stb., a római *It Piccolo* pedig méltató cikket is ir Lóránt Mihályról, mint a legjellemzőbb karrikatúra új művészéről.

Van ezekben a karrikaturákban is valami a poéta melancholiájából, a „vanitatum vanitas" rezignált finom átérzéséből és átéreztetéséből. Lényegkutatás a mulandóság világában.

A Nemzeti Szalón legközelebbi csoportkiállítása alkalmából bemutatja Lóránt Mihály karrikaturáinak érdekes sorozatát, melyeknek eredetijei tulajdonképpen csak most kerülnek nálunk a nagyközönség elé.

Mult és Jövő
1928. XVIII. évf. januári sz.

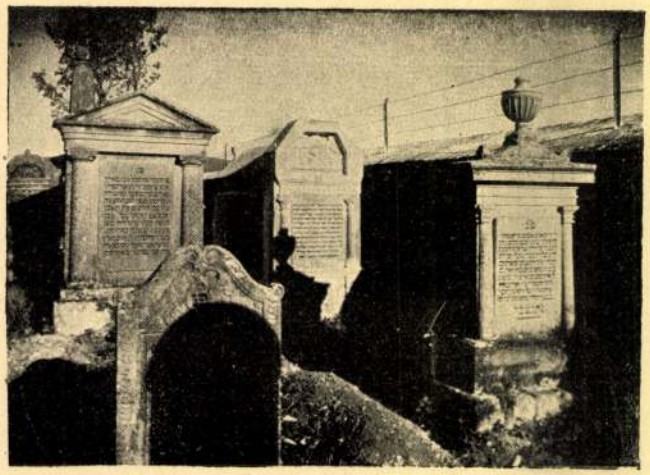

1. Sebeskellemes első főrabbijának sírhelye

EGY ÉRDEKES „ZSIDÓ" FALU SZLOVENSZKÓN

Sebeskellemes: Eperjes város néhai gettója.

„Zsidó" alatt ebben az esetben természetesen azt kell érteni, hogy a falu összlakosságának 99 százalékát zsidók teszik. A hátralevő egy százalékban benne van a kovács, az éjjeli őr, egy-két favágó, stb. A bíró, a falu legelső embere ellenben régidőktől fogva szintén zsidó. Mi ennek a magyarázata? A dolog nagyon érthető: Sebeskellemes ez a tipikus zsidó község, Eperjes tőszomszédságában fekszik és valósággal Eperjes külvárosának mondható, főleg, ha arra gondolunk, hogy a 48-as idők előtt Eperjes város gettója ide a legközelebb fekvő faluba lett kihelyezve. Abban az időben egy-két magános házból állhatott a „falu", de az idők folyamán egy ideális sugárút mentén elrendezett szép, tiszta falu alakult ki és a legjellegzetesebb rajta az, hogy minden második ház homlokán ott díszlik a „korcsma és vendéglő" felírás, aminek okát

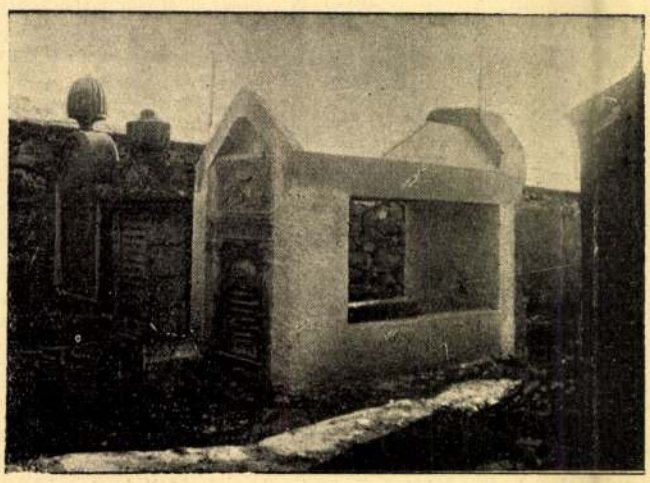

2. Régi sírkő Bárkány műépitész uj átfoglalásában

abban kell keresni, hogy valamennyi Galiciából jövő és a vásárokra készülő társzekér itt, közvetlenül Eperjes előtt tartott éjszakai pihenőt és nyilvánvaló, hogy az akkori idők szellemének megfelelően a korcsmai és vendéglői ipart a zsidók foglalták le maguknak. A liberális korszak azonnal ráütötte bélyegét erre a „zsidó" falura. Nem volt család, amelyik nem iskoláztatta volna gyermekét és az eperjesi Collegium évkönyvei tehetnek tanuságot amellett, hogy nem egy jeles tanítványa éppen Sebeskellemesről került ki, amelyet az egyik kollégiumi tanár szelid iróniával „kis Párizs"-nak nevezett el. De van egy-két név, amely a városi és megyei kereteken túl is országos, sőt internacionális tekintélyre küzdötte fel magát, elég csak *Strakosch Sándorra* hivatkozni (1845—1910), aki szülőhelyéről: Sebeskellemesről elindulva lett korának legklasszikusabb recitátora, hisz az is köztudomású, hogy Erzsébet királynőnek éppen Strakosch volt a kedvenc udvari szavalóművésze. Egy másik sebesi nagy név: *Reich Emil* professzor, a nagynevű esztéta, aki Oxford régi angol egyetemi tanári karának lett egyik legnagyobb büszkesége.

Nyilvánvaló, hogy az ilyen „helyi" nagyságok nagyon is megnövesztették a község önérzetét és így nem lehet azon csodálkozni, ha a mai generáció lélekben egyre a szebb és dicsőbb multba menekül és a köteles kegyelet parancsoló érzésén felül a tradiciókhoz való ragaszkodás olyan felemelő és nemes gesztusokban kulminál, amely általános respektust vált ki mindenfelé.

Sebeskellemesen ma körülbelül csak 500 zsidót lehet összeszámlálni, ami, kis területét tekintve, megfelelő számnak mondható, de van Sebeskellemes határán egy szigoruan lezárt kis négyszögalakú terület, amelyen körülbelül ezer sebesi lakos számlálható össze és ez a temető, amelyet az idei nyáron restauráltatott a hitközség a sebesi származású és izig-vérig művészlelkű *Bárkány Jenő* eperjesi műépitész tervei alapján s amely restaurálás oly mintaszerüen sikerült, hogy a temetőben nyugvó őseikhez messzi idegenről zarándokoló hívők szemébe könnyeket csal az elragadtatás és meghatottság nagy érzése. Az itt közölt felvételek minden plaszticitásuk mellett csak halvány képét adják a végzett munkának, de legyen szabad az 1. sz. felvételre felhívni a figyelmet: a középen látható művészi faragású sírkő az első sebesi főrabbi sírhelye fölött emelkedik: a híres emlékezetű Fränkl Mózes ez, aki a 60-as években ebből a kis faluból igazgatta az eperjesi és kassai hitközségek lelki ügyeit. Gyönyörű, héber akrosztikont tartalmazó sírfeliratát Bárkány műépitész a 2. számú felvételen látható módon mentette meg az enyészet vasfoga elől a késői utókor számára.

A sírkő melletti helyen áll a legrégibb síremlék, amely 103 esztendős. A 3. számú felvétel a temető bejáratát ábrázolja, a nyitott oszlop-

MDK

Lóránt Mihály rajzoló

Paulini Béláról karikatura /repr./

Pérely:

Magyar rajzolók külföldön 1930 150.1.

MDK

Lórant Mihály, graf.

tehetséges karikaturista. Kis kollekciójának egyik-másika közeledik a Daumier adta fogalmazáshoz: a rajzón egyetlen vonása egy ember pontos lélekleírása. Már nem nevetésre ingerel, hanem a csodálkozásra.
/58.csop.kiáll./

Chroniquer.: A Nemz.Szalon tárlatai.
Képzőművészet.1928. 7.sz. 46.l.

MDK

Lóránt Mihály,

a N.Sz. által rend. 63 csop.kiáll. egyik-másikán szepelt müveivel. 1928.

A Nemz. Szal.4oc-ik jub.és a KEVE XX-ik kiáll.-a. 1929.febr.

(Lovaint Mihály)

cikke

( ) Shaw a Rákóczi-indulót énekelte. Jelenetek az angol író és Kisfaludi Strobl Zsigmond malverni életéből. Pesti Napló 1932. szept. 11.

Elhelyezé

Egyszáznatvan pengőt.

II./ a 127.689

Kiküldeté

Budapest, 1939. évi január hó

Ybl Ervin s.k. miniszteri tanác

A hivatal

mi

(Lovánt Mihály)

U 3396

cikke

( ) Látogatás Bernhard Shaw malverni otthonában. Pesti Napló. 1932. aug. 28. Keppel és nerző karikaturájal Shaw felvegérőt.

s de Travant.....	16.50
Castagno Domenico Veneziano..	18.--
Összesen Pengö.....	233.40

— Paár - Götz Ráday-u. 31.

Loraut Mihály

rajzoló cikke

21. 3581.

Loraut Mihály:

Okamoto úr, a leghíresebb japán rajzolóművész

Pesti Napló

1930. dec. 25

Képekkel és Okamato karikaturajval Loraüttől.

Lóránt Mihály.
festőművész

A Nemzeti Szalon febr. 2. ig meghosszabította csaportkiállítását, melyen műrei szerepelnek.

Magyarság, 1928. jan. 29.

Lóránt Mihály.
festőművész

A Nemzeti Szalon 58-ik csoportkiállításán művei szerepelnek.

Új Nemzedék, 1928. jan. 24.

Loránt Mihály.

A Nemzeti Szalon csoportkiállításán munkái szerepelnek.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 22.

Lóránt Mihály.

Fetőműnész

A Nemzeti Szalon csoportkiál-
lításán műrei szerepelnek.

Magyarság, 1928. jan. 24-

Lovászt Mihály.

A Nemzeti Szalon csoportkiállításán karikatúrái szerepeltek.

Pesti Hírlap, 1928. jan. 22.

Lovánt Mihály.

„Az Est" – lapok rajzolója.

A Muzeti Szalon csoportkiállítá-
sán karrikaturái szerepeltek.

Pesti Napló, 1928. jan. 22.

Lovász Mihály.

festőművész

a Nemzeti Szalonban rendezett gyűjteményes csoportkiállítását febr. 2.-ig meghosszabbították.

Nemzeti Újság, 1924. jan. 29.

Lóránt, Mihály,
Altörnüvész

A Nemzeti Szalon 58-ik csaport-kiállításán műveivel részt vesz.

Nemzeti Ujság, 1928. jan. 18.

Lóránt Mihály.

— **Lóránt Mihály** ceruzarajzai a Nemzeti Szalónban. Vasárnap délelőtt nyílik meg, több külföldi és belföldi művész részvételével, a Nemzeti Szalón ötvennyolcadik csoportkiállítása. E kiállítás keretében mutatja be *Lóránt Mihály Az Est*-lapok és számos nagy külföldi lap rajzolója, tizenkét hazai és külföldi híresség ről készített karakterisztikus ceruzaportréját.

Est
928
I
20

Az Est, 1928. jan. 20.

Lóránt Mihály.
festőművész

A Nemzeti Szalon csoportkiállításán képei szerepelnek.

Magyarság, 1928. jan. 17

Lóránt Mihály.

A Nemzeti Szalon 58.-ik csoport-kiállításán karikaturái szerepel-nek. (említve)

Esti Kurir, 1928. jan. 22.

Lóránt Mihály.

A Vezeti Szalon 58.-ik csoport-kiállításán korrikaturáit látjuk.

Magyarság, 1928. jan. 22.

Lóránt Mihály.
festőművész

A Nemzeti Szalon 57. csoportkiállításán képei szerepelnek.

Magyarság, 1927. jan. 20.

< Lóránt Mihály >
rajzoló cikke
U. 3557

< > A „Csodabár"
nagy sikert aratott
Londonban.
Pesti Napló 1930.
dec 14.

Herczeg Géza
darabjáról, melyet
a londoni Savoy-
Minházban adtak,
beszámoló, szerző
karikaturájával

...ndeletével Apr. 9-en

a műemlékei jellegű

12179/938 III számú rendelettel

...ybe vett összeg 3066

Túllépést dr. Lux Kálmán (a sajátjából

számolás maradvány

...nlius 1.

Mély tisztelettel

[signature]

műszaki tanácsos.

Lovánt Zsuzsa, szobrász

Ötödizben nyílt meg Pécsett az Országos Kisplasztikai Biennálé, melyen szerepelnek a művésza művei.

Horváth György: Országos Kisplasztikai kiállítás.
Magyar Nemzet, 1946. nov. 17.

Loránt Ísuzsanna
szobrász

A Derkovits Direktság döntése szerint a Művész 3 évig havi 3.000 Ft-ösztöndíjban részesül.

-: 1975.év Derkovits-ösztöndijasai
Müvészet, 1975.december - 44.oldal

Felvette:

Épületrajz:

Leírás:

Rajzi tükör:

Mértékarány:

Technika:

Eredeti:

Lovászi Tamás szobrászművész

Az Ernst-Múzeumban rendezett Stúdió '45-ös kiállításon szerepelnek a művész alkotásai

Magyar Hírlap: Stúdió '45.
Magyar Hírlap, 1946. jan. 9.

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

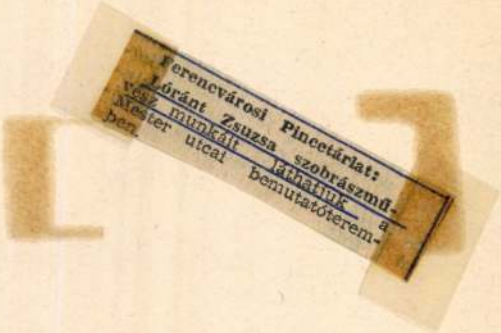
Ferencvárosi Pincetárlat:
Lóránt Zsuzsa szobrászmű-
vész munkáit Bihalmi a
Mester utcai bemutatóterem-
ben.

Kiállítások.

Magyar Konzervipar, 1946, jún. 2.

MDK

Lóránt Péterné, grafikus

Két illusztráció

az oroszlán menyasszonyok c.

gyűjteményből : Rez

-y: Afrika megszólal 288-289.

A KÖNYVTAROS, BP. 1963. május XIII/5

MDK

Lóránt Péterné

Győr 1617 évi város képéről Szilas Gyulával együtt rajzot készített - 305 old.

Gazdag László: Győr város térképei. 295.o.

Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr

MDK

Loránt Péterné
grafikus (képlektor)

illusztrálta: „Mese sorozatot"
(Európa)

÷ Az 1957 évi könyvművészeti versenyen
(részt vett.)

Magyar Grafika 1957 1-sö évf 9-10 sz 23 l.

MDK

Lóránt Péterné
grafikus, képlektor.

illusztrálta, Heltai Jenő: A III-as
e. könyvet
(Szépirodalmi)

Az 1957-i könyvművészeti versenyen
Magyar Grafika 1957. 1-ső díj 9-10-re 36 l.

Lóránt Péterné, grafikus 17 Ok

1 Művészi címlapot kérnitett Romain Rolland regényéhez.

R.P.: Romain Rolland: Az elvarázsolt lélek

41.e

Könyvbarát, 6x. 1961. március VI/3

MDK

Lóránt Péterné

Szilas Gyulával rajzolta Győr 1703. évi, Borbíró és Valló által reprodukált helyszínrajzát. (repr.)

Borbíró - Valló : Győr, Bp. 1956.
315. l., II. sz. mell.

MDK

Lóránt Péterné

Szilas Gyulával ~~[illegible]~~ rajzolta Győr 1617. évi, Borbíró és Valló által rekonstruált helyszínrajzát. (repr.)

Borbíró - Valló: Győr, Bp. 1956. I. sz. mell.

Lóránt Péterné, grafikus

A Budapesti Néprajzi Múzeum eskimó-gyűjteményének felhasználásával készült rajzai, díszítőelemei díszítik az eskimó történeteket előadó könyvet.

Simándi Béla: Egy asszony öt fejje 41-42. e.

KÖNYVBARÁT, Bp. 1957. október VII/5.

Lóránt Péterné, grafikus

Mok

A fedőborítók és a könyvfedél rajzát kérítette Gerencsér könyvéhez.

Bokor Imre: Gerencsér Miklós: Emberek a messzén

519.

VIII/11.

KÖNYVBARÁT, Bp. 1958. november

Lóránt Péterné, grafikus MDK

Öt magyar művén eredeti könyvillusztrációi láthatók a kiállításon. Lóránt néé is.

– ünnepélyesen megnyílt a kínai könyvek kiállítása

Népszabadság, Bp. 1959. szept. 30. 9.l

M.D.K.

Zorán Péterné

grafikus

Népmese illusztrációban a folklórhoz

alkalmazkodik.

Z. L.: Megnyílt a hinai könyv és illusztráció... 4

Magyar Nemzet, 1959 szept 30

Lóránt Vilmos

"Tanulmányfő" című képe fiatal leányt ábrázol. Repr.

ÉLET, Bp. 1909.nov. 21. I. évf. 48. sz. 669. lap.

Lóránt Vilmos

"Tanulmányfő" című képe fiatal nőt ábrázol. Repr. Felvétel.

ÉLET, Bp. 1910. jan. 16. II. évf. 3. sz. 60. lap.

Loránt Zsigmond

épitész

Stil. Rovna (Trencsén m.)

† Bpest 1922

l.

Ujó M Zs L

541. l.

k Kedves Magdiéni nagyon jó
Voltam az otbába és nemk ke

Lóránt Zoltán
Zala rétje, grafika
Dunarészlet, "
Felhők, "
Utcarészlet, "

O.M.Kir.Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 23 l.

Nékai Lóránt Zoltán festő

Akvarelljeiből kiállítása nyílik a „Műteremben"

Budapesti Hírlap 1937 XI. 7

Néhai Lérant Zoltán

Akvarelljeiből kiállítása nyílt a hűtéremben

Ujság 1937 XI. 7

néhai Lévárt Zoltán festő

Kiállítása ny-t a „Mütteremben"

1937 XI. 7 én

Meghívó

MDK

Lérant Zoltán

Szántóföld, vf.

Napnyugta, "

MAPE 12.kiáll. kat. N.Szal. 1926. máj.

14 l.

A GLÓRIA ART STÚDIÓ

Tisztelettel meghívja Önt
és kedves családját

LÓRÁNT ZSUZSA
szobrászművész

kiállítására,
amelyet

FALUDY GYÖRGY
költő
nyit meg.

A megnyitón STOLL PÉTER *csellózik.*

Megnyitó: 1996. október 24. (csütörtök)
18 óra.

Cím: 1053 Budapest, Kecskeméti u. 6.
(az udvarban jobbra)

Nyitva tartás: október 24-től november 13-ig
Hétköznap: 10-18-ig; szombaton: 10-14-ig

BUDAPEST 53
14. 10. 96
AL-I/39

MAGYARORSZÁG
≈013
FORINT

Új Művészet Szerkesztőség
SINKOVITS PÉTER főszerkesztő úr

Budapest
Báthori u. 10.
1054

M.D.K.

Lóránt Zsuzsa

"Mese" c. képének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 23.
XIII. évf. 34. sz. 9. lap

Lorant Mihály

nagy londoni lapok
rajzolója volt.

Tábori Korniel

Rajzolt és festett,
kuriozumok.
Literatura
VII. 1932. 453. l.

E l i s m e

A Müemlékek Országos Bizottság

gép szalagot átvettem /1 13 m

Budapest,1938 november 14.

Lerántt Mihály.

A Nemzeti Szalon kiállíttta müveit 1928-ba

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Lóránt Mihály

"A kalap követi a politika irányváltozásait" c. divatbeszámolót Londonból irta és illusztrálta a müvész.

Délibáb, Bp. 1936. okt. 3. X. évf.
41. sz. 29. lap.

Loránt Mihály
karikatúrista

Méltatás

— Qvigan nagyemberek nem árt a sehen.
Nők Lapja, 1974. július 13 - 8 lap

Lóránt Zsuzsa szobrai

Harangozó Márta

Esti Hírlap

2.

„Békességes" fiatalok

EGY UNALMAS TÁRLATRÓL

Lóránt Zsuzsa: Copfos

Szürke, lehangolóan unalmas kiállítás. Békebeli tárlat, amelyen igazán még felháborodni sem lehet, legfeljebb fejet csóválva csodálkozni. Az ifjú képzőművészek, akik Stúdió '76 címmel az idén a Műcsarnok központi termeiben lépnek a nyilvánosság elé, úgy tűnik, háborítatlan békességben élnek a világgal, önmagukkal és a művészettel. *Semmi nem nyugtalanítja őket és senkit nem akarnak nyugtalanítani,* nem kívánnak semmit föltárni a világból és nincs fedezni a világból és nincs olyan szándékuk, hogy részesévé tegyenek bennünket olyan titkoknak, amelyeket csak ők voltak képesek meglátni és kifejezni a művészet nyelvén.

A festményeket nézve szinte tökéletesen mindegy, hogy ki hordta a festéket a vászonra és mi a kép címe, hiszen egyetlen olyan mű nincs a kiállításon, amelyről fölismerhetnénk az alkotót vagy önmagunkat, amelyen megláthatnánk egy ember arcát, egy szoba sarkát, valamilyen táj kicsiny részletét, amelyen észrevehetnénk valamilyen művészi gondolatot és szándékot, vagy legalább egy picinyke erőfeszítést, hogy ráébredhessünk: igen, ezt a művet ma Magyarországon, a XX század negyedik negyedében festették.

A korábbi években legalább vigaszt nyújtott, hogy a kisplasztika

szobor címén olyan munkácskákat, amelyeket egy kisiskolás pillanatok alatt megkomponál gyurmából. Azt kérdezhetné az ember megint csak csodálkozva: talán a zsürivel van baj, hogy a fiatalok stúdiója évről évre egyre gyérebb, egyre felelőtlenebb, egyre inkább minden művészi igényt nélkülöző kiállítással jelentkezik. Azok, akiket tehetségesnek láttunk az elmúlt egy-két kiállításon: önmagukat ismétlik, fejlődést, előrelépést nem mutatnak és mindannyian hátul állnak a valóságnak. És ez annyira érthetetlen és megmagyarázhatatlan, hogy az ember újfent csak csodálkozva kérdi: miként lehetséges, hogy a zenében, az irodalomban s a művészetek más területén mindig tapasztalhatunk a fiataloktól valamiféle jó értelmű nyugtalanságot, társadalmi igényességet, s művészi kísérletező kedvet, amely a valóságból akar építkezni, csak éppen a képzőművészet területén, a fiatalok kiállításán nem láthatunk az égvilágon semmi előrelépést?

Semmiképpen nem a zsüriben van a hiba, és nemcsak a fiatalokban. A problléma minden valószínűség szerint *már a főiskolán kezdődik.* Úgy tűnik, akit felvettek, annak diplomát is kell adni, s teret, lehetőséget, kiállításokat, műtermet és sorolhatnánk még mi mindent, még akkor is, ha közben az illető művész cserébe semmit nem hajlandó adni, megelégszik valamiféle kiismerhetetlenül zavaros álművészettel, giccsideológiával.

Szomorú, hogy éppen a fiatalokkal kapcsolatban kell mindezt leírni, s az is szomorú, hogy kritikus kollégáimmal együtt évek óta hajtogatjuk ezeket a kérdéseket és *senki sem figyel oda.* Senki nem hajlandó azon elgondolkodni, hogy miért volt esemény még tíz esztendővel ezelőtt egy stúdiókiállítás, miért jelentett örömet, szellemi, művészi izgalmat, s miért adnak a mai stúdiókiállítások csak közönyt és unalmat. Meggyőződésünk, hogy a fiatalok nem kevésbé tehetségesek, mint az előttük járók, s minden bizonnyal ők is azért alkotnának, hogy munkájukkal felmutassák mai világunkat, művészi hírnevet szerezzenek, s megőrizzék magukat az időnek. De *így* erre semmi reményük nincs. Nem tudjuk pontosan, hol van az ok, hol van a probléma gyökere, de egy bizonyos: ilyen nem maradhat tovább a stúdió szelleme.

Harangozó Márta

mozgalom időszerű kérdéseiről volt szó. (MTI)

Garami-emlékülés

Garami Ernőnek, a magyar munkásmozgalom kimagasló, de ellentmondásos személyisége születésének 100. évfordulója alkalmából ma délelőtt tudományos emlékülést rendeztek az MSZMP Párttörténeti Intézetének tanácstermében.

Az ülésen *Vass Henrik*, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, az intézet igazgatója elnökölt. *Garami Ernő* négy évtizedes munkásmozgalmi pályafutásáról *Erényi Tibor*, az intézet tudományos osztályának vezetője tartott referátumot. Az emlékülésen részt vevő történészek, a Párttörténeti Intézet, a Történettudományi Intézet és az ELTE bölcsészkarának kutatói hozzászólásaikban méltatták *Garami Ernő* pályáját, tanulságokat is adó munkásságát.

Elutazott Mako Dakov

Ma elutazott Budapestről *Mako Dakov*, a bolgár minisztertanács elnökhelyettese, a magyar—bolgár gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési bizottság bolgár tagozatának elnöke, aki magyarországi látogatása során tárgyalásokat folytatott a két ország közötti együttműködés fejlesztéséről.

Hon… a párt…

Megérkez…

Hanoi, december 13. *Konreda Dezső, az MT… kiküldött tudósítója jelenti*

A vietnami nép történel… mének kiemelkedő esemé… nye előtt áll: holnap kezd… meg munkáját Hanoiban… a Vietnami Dolgozók Párt… jának IV. kongresszusa. A… délkelet-ázsiai ország kom… munistái, amikor most meg… vonják az előző, 1960-ban… tartott III. kongresszus óta… eltelt időszak mérlegét,… korszakos jelentőségű ered… ményekről adhatnak szá… mot. *Az amerikai agresz… szorok fölött aratott döntő… győzelem teljes sikerrel ko… ronázta meg az 1945-ös… augusztusi forradalom óta… 30 éven át folytatott haza… fias háborút és végérvénye… sen véget vetett az imperia… lizmus 117 éves uralmának.*

Megvalósultak a vietnami forradalom történelmi feladatai, amelyeket a VDP. III. kongresszusán tűztek ki:

az agresszorokat kiűzték az országból, megdöntötték az őket kiszolgáló ellenforradalmi erők hatalmát, a déli országrészt teljes egészében felszabadították. Vietnam független és egységes lett, a nemzeti demokratikus forradalom az egész országban befejeződött, a szocialista forradalom pedig nagyszerű eredményeket

…VÁLASZTÁSOK

Lóránt Zsuzsa

A Galéria új otthonában „Realista törekvések mai művészetünkben" c. kiállításon szerepelnek a művész művei. „Anyám" c. (szulítve)

Sános Sándor: Képzőművészeti krónika. Jelenkor, 1976. 3. 255. old.

1021 Horváth Zsuzsa szobrász

Szobor készül

Horváth Dávid képriportja

KULTÚRA

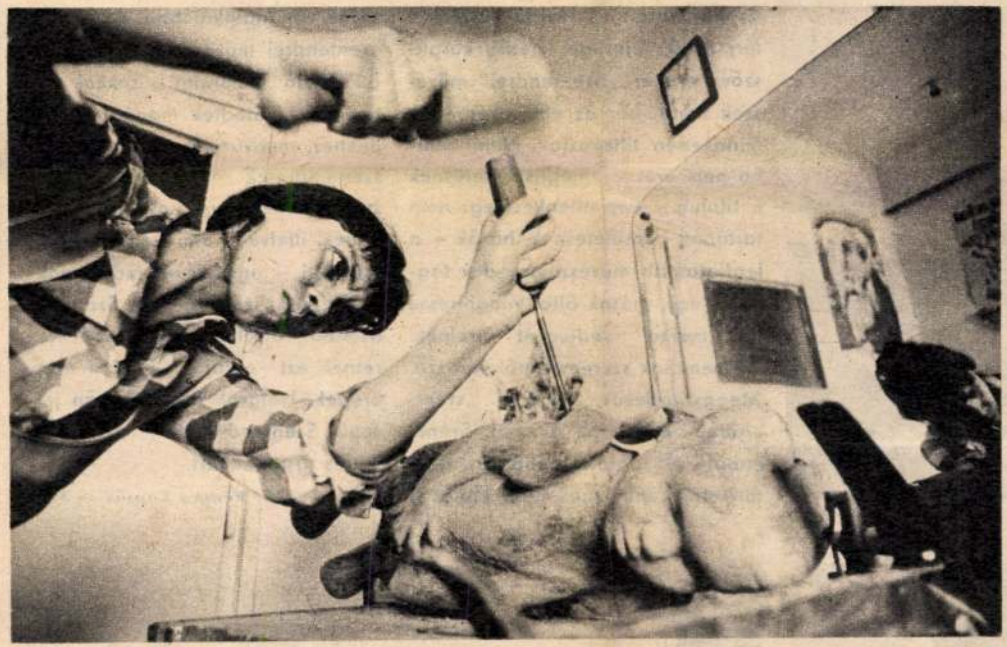

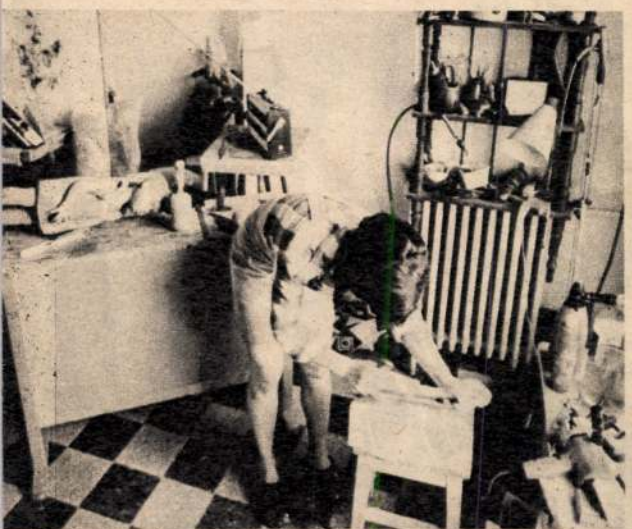

1	
2	4
3	5

1. *A kék Kornád*
2. *Barna szőnyeg*
3. *Czakó Margit, szövőszékénél*
4. *A művészházaspár*
5. *Hajdú László egyik festménye előtt*

SZENTENDREI MŰTEREMBEN

MŰTEREM

A szentendrei művésztelepen él Czakó Margit és Hajdú László. A férj festő, felesége pedig kárpitszövő mester. „Szentendrei" művészek tehát, bár az elnevezés ellen mindketten tiltakoztak. Nem mintha nem éreznék megtiszteltetésnek a titulust; épp ellenkezőleg: nem tartanák becsületesnek, ha ők – a legfiatalabb művésznemzedék tagjai – egy, mások által világhíressé lett „márka" védjegyét viselnék. De nemcsak szerénységről van szó. Meggyőződésük, hogy a „szentendrei iskolá"-nak a mai, Szentendrén élő fiatalok többnyire nem folytatói. Lehetséges, hogy ennek a híres-neves iskolának egy új korszaka van kialakulóban. Az „igazi" szentendrei művészek – mint Hajdú László elmondta – sokkal szorosabban kötődtek magához a vidékhez, motívumaik felismerhetően szentendreiek voltak. Ők azonban bárhol élnének is, ugyanígy festenének, illetve – ami Czakó Margitot illeti – ugyanilyen motívumokból szőnék szőnyegeiket. Szó sincs azonban arról, hogy kevésbé szeretnék ezt a tájat, mint a nagy öregek. Hálásak a mediterrán jellegű Szentendrének – szépségéért és nyugalmáért.

Fotó: Fényes Tamás — MTI

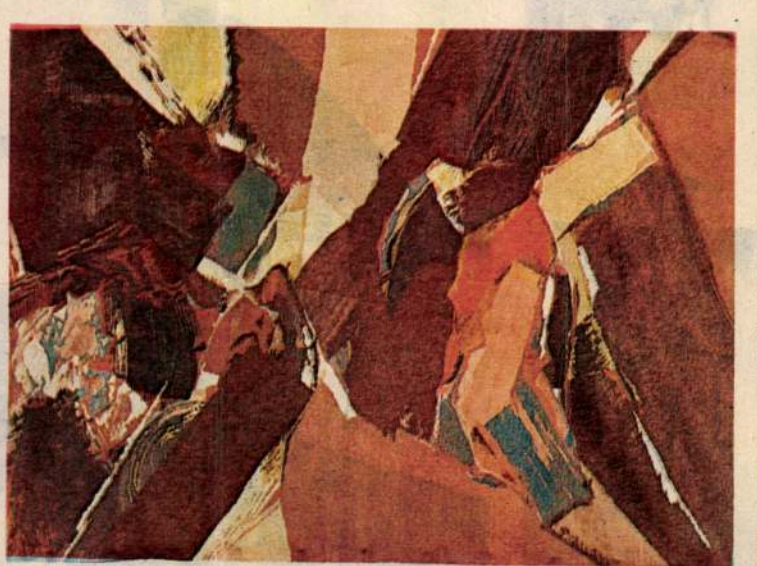

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JUN 23
ORSZÁG-VILÁG

a/1

„Először is be kell ismernem, hogy kissé elfogult vagyok, mint mindig, amikor a tanítványaimmal találkozom. Önök talán el sem tudják képzelni, milyen különös, fűtött légkörben töltöttük a főiskolai éveket. S az igazi izgalom – a tanáré is – akkor kezdődik, amikor a tanítvány önállóvá válik. De én úgy látom, ezúttal nincs miért szégyenkeznünk. Ha önök megnézik majd ezeket a tárgyakat – mert minden szobor puszta tárgy mindaddig, amíg közönséggel nem találkozik –, és elkezdődik a mű és szemlélője között az a különös párbeszéd, amelynek kedvéért ezek a szobrok létrejöttek, remélem, elégedettek lesznek...

Beszéltem már a tanári izgalomról. Az az igazság, hogy ha lányhallgatóim vannak, értük – ezen a pályán – még inkább izgulok. Nekik többet kell bizonyítaniuk, az első ötletgazdag lelkes nekifutás után sokáig kell szusszal bírniuk. Úgy vélem, Lóránt Zsuzsa képes erre. Átgondolt, tudatosan vállalt útján szívósan tör előre."

(Somogyi József szobrászművész megnyitójából Lóránt Zsuzsa kiállításán — Ferencvárosi Pincetárlat)

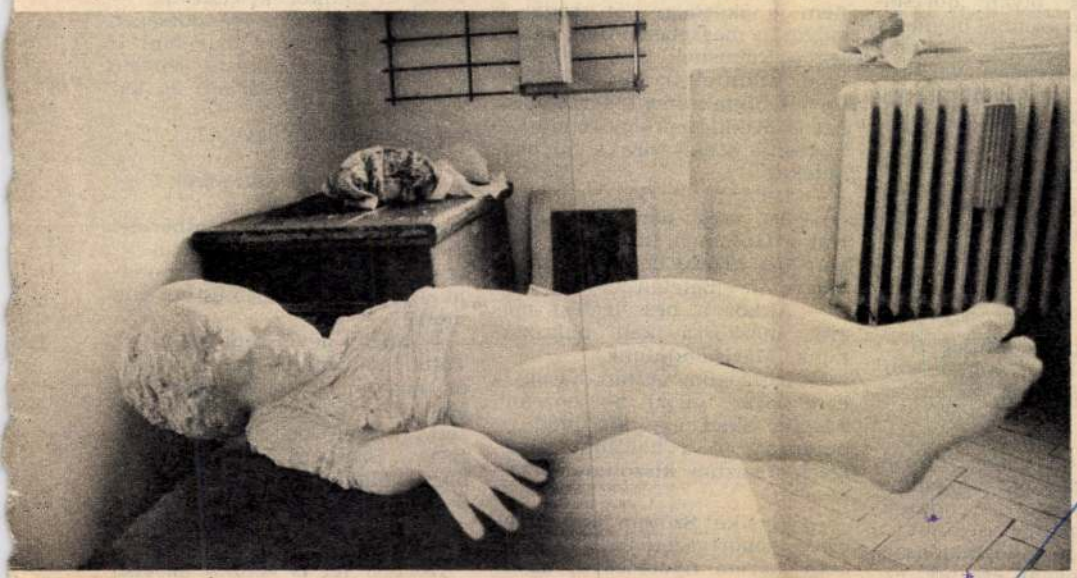

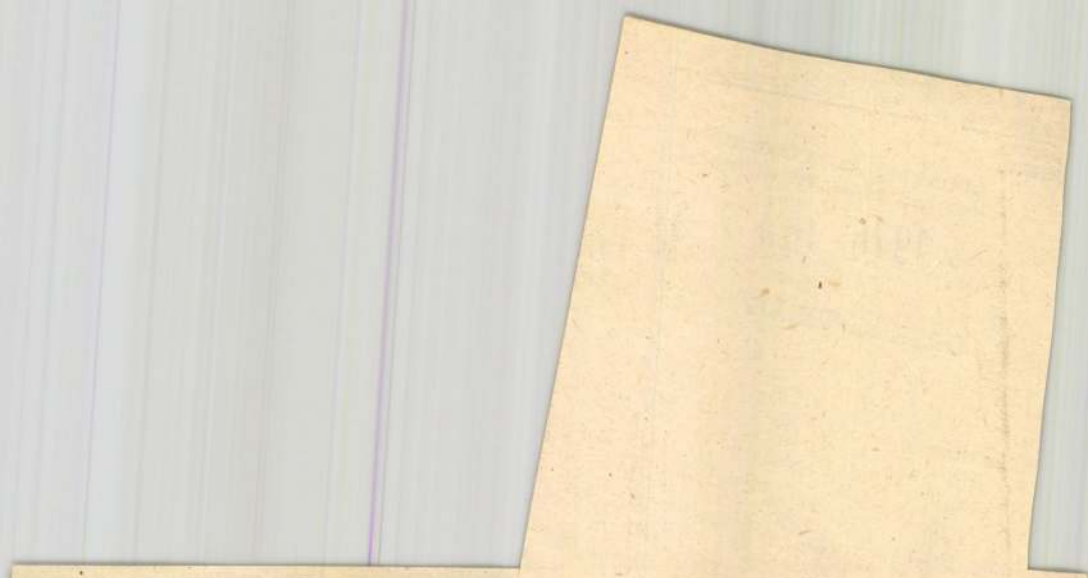

ok a jegyzetfüzetből

atlanul nehéz egy-
lás elkövetőjének a
ukkanni hazánkban
rt? Mert — nálunk
tat általában olyan
szemben követik el,
ért sok a pénzük,
gazóak a kapcsola-
n a pénzt szerzik.
mberek értékeiről,
-sok olyan bűnöző-
mása van — akár
akár közvetve —
rmelyike alaposan
az első percben.
„kuncsaftok" széles
lehetetlenné teszi a
st. Mire eljutunk az
digra az eltüntetheti
„megdönthetetlen"
kedhet össze magá-
zerzett pénzt, érté-
elrejtheti. Hiszen az
ok elkövetői több-
ak olyan „dörzsöl-
m azonnal hágnak a
nyakára, hanem
is képesek várni . . .
azért voltunk, va-
ök, nyomozók, hogy
állapítsuk, vagy ne-
unk felette, hanem
mindent megte-
len erőszakos bűn-
ettese se maradjon
. . .

*

pokat éltünk.
nként, amikor szo-
rint elolvastam az
jelentéseket, csu-
a egyszerű dolgot
nük. Olyan időszak
zt szokták monda-
oznak a rendőrök,
inálnak semmit . . .
jó a közbiztonság.
joggal éreztük ezt

rületi kapitányságról hívják — szólt be Erzsike.

— Kapcsolja be!

— Te vagy az, Fóti elvtárs? — hallottam régi barátom, Sz. hangját.

— Én vagyok. De rég beszéltünk!

— Sajnos, most is csak a kötelesség miatt . . . pedig szívesen leülnék már veled egy kis beszélgetésre.

— Bizony jó lenne, de mi az a „kötelesség"?

— Az az érzésem, hogy a következő napokban a mi kerületünkben fogsz dolgozni — jött „hátulról" Sz. Mindig ilyen vidám volt, könnyedén vette a dolgokat, de csak szavakban: az egyik legszorgalmasabb, legkeményebb rendőrnek ismertem meg és ismerem azóta is . . .

— Csak nem helyeztetsz oda?

— Helyeztetni nem, de hívni annál inkább . . . Egy nektek való ügy történt: rablás.

— Kitől raboltak?

— Egy özvegyasszonytól. És nem is akárhogy: őt magát is súlyosan megsebesítették. Jelenleg a Rókusban van, eszméletlenül szállították be. A házfelügyelő hívta a mentőket és minket is. Kiküldtem egy rendőrt, ő biztosítja a helyszínt, s vár benneteket.

— Hol?

— Ja, még nem mondtam? Hát a Gát utca 18. számú házban, özv. Tóth Jánosné lakásában, az I. emeleten . . .

— Akkor a beszélgetést megint máskorra kell halasztanunk. Máris indulunk!

— Köszönöm! Aztán, ha úgyis erre jársz, ugorj be hozzám, hogyha akad egy kis időd — búcsúzott el a barátom. Megígértem, aztán kiszóltam Erzsikének:

— Erzsike! Szóljon oda a rablási csoportvezetőnek: kérem, hogy három nyomozóval azonnal jöjjön a kapuhoz. Hívja a sorban arról kérdezze, ismeri-e azt, aki rabolt tőle, s hogyan történt a dolog . . . Mert hogy mi nem sokat tudunk, legalábbis egyelőre . . . — és már benne is voltam a tájékoztatásban. Mindent elmondtam, amit csak megtudtam a barátomtól, aztán még hozzátettem, R. elvtárshoz szólva:

— A gépkocsit azonnal visszaküldöm ide a kórházhoz. Ha bármit megtud Tóthnétól, azonnal jöjjön utánunk, mert ott nincs telefon!

— Értettem! — mondta R., aki különösen fáradhatatlan volt, amikor aprólékos kikérdező munkát kellett végezni. Sok-sok nagyon fontos nyomozáskor nyújtott már jelentős segítséget ezzel az ügy kibontásához.

A Rókusnál ki is szállt, mi pedig mentünk tovább. A Gát utcai ház előtt egy férfi várt bennünket.

— Jó reggelt kívánok! — köszönt, amikor kiszálltunk. — Én értesítettem a rendőrséget, egy rendőr elvtárs már fent is van, vigyáz a lakásra, engem kért meg, hogy várjam és kalauzoljam önöket.

— Ön a házfelügyelő?

— Igen.

— Honnan értesült arról, hogy a lakót leütötték?

— Nekem Tóthné albérlője mondta reggel 6 óra tájban.

— Menjünk, s közben mondja el, ki az az albérlő és hol van most?

— Még a nevét sem tudom . . . Tóthnénak mindig van albérlője és nagyon gyakran cserélgeti őket. Ez is csak tegnap érkezett . . . Még be sem jelentkezett . . . Szóval ő mondta reggel, hogy valami történt Tóthnéval, de már sietett is el . . . Azt mondta: neki időre be kell érnie a munkahelyére.

Közben fel is értünk az első emeletre.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍREK

Lóránt Zsuzsa szobrászművész

1021

AZ ALKOTÁS NEM A MŰTEREMNEK KÉSZÜL

Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész megnyitja a kiállítást. Jobb szélen: Lóránt Zsuzsa

Azt hiszem a szobrász fogalmához általában hatalmas, robosztus termetű férfiakat kapcsol képzeletünk. A szobrászművész, aki műveivel sok kiállításon szerepelt már, s most első önálló kiállítása nyílt meg a Ferencvárosi Pince Tárlaton — fiatal nő — Lóránt Zsuzsa. Ráadásul valószínűtlenül pici és törékeny. Finommívű arca egzotikus fafaragásra emlékeztet: csak a hatalmas sötét szempár él és ég benne. Gyerekkora óta az anyag megformálása izgatta. Nyolcéves korában már cipelte haza az agyagot és megmintázta mindazt az érdekeset és szépet, ami a környező világból a gyermeket ismétlésre ösztökélte: legyen meg több példányban. Anya, nagymama, hadd legyenek mindig vele, mellette, mintha megérezte volna, hogy rögzítenie kell őket az anyagban. Tízéves, amikor anyját elveszti, s most, a kiállítás egyik legmegkapóbb alkotása az Anya síremlék terve. Egy asszony a sok közül, és mégis: egyetlen. Fájdalmasan esendő, kiszolgáltatott a betegségnek, a halálnak, de a helytállás, a szeretet, az emberség ereje árad belőle.

Mintegy az emberi érzelem és értelem pólusaiként, az anya szomszédságában Lukács György portréja áll. Nemrég vásárolta meg a Tudományos Akadémia.

Somogyi József Kossuth-díjas szobrászművész nyitotta meg a kiállítást, a mestert a tanítványhoz fűző mély rokonérzés, büszkeség és megilletődés hangján.

— Kicsit elfogult vagyok — mondotta —, mert tanúja voltam egy nagyon tehetséges fiatal művész párbeszédének a maga szorongásaival, örömeivel, majd tanúja voltam annak is, amikor az önmagával és a művel folytatott párbeszédet már igyekezett kitágítani: létrejött a megosztás vágya az emberekkel. Mert a mű nem a műteremnek készül. Ezek a tárgyak mindaddig tárgyak maradnak, míg a párbeszéd meg nem kezdődik az emberekkel is: attól válnak szoborrá, ahogy a betű ettől válik irodalommá, a hangok zenévé.

Somogyi József elmondta: nagyon szereti a tárlóban levő érméket is, s ezt azért hangsúlyozza, mert a magyar éremművészet különös reneszánszát éli. Nem volt könnyű, mert olyan mesterek tették fel a mércét, mint Ferenczy, Borsos s most jött egy generáció, amely a műfaj lehetőségeit képes tovább tágítani. Ha elfogadjuk a meghatározást, hogy az éremművészet egy tenyérbe zárható világegyetem — nos, Lóránt Zsuzsa ugyancsak gazdag világot fog át. Az éremformálás leegyszerűsített, bensőséges elvéhez ő robbanóbb, sűrítettebb képletet talált.

Somogyi ezután elmondta, hogy a kiállított szobrok közül, hozzá különösen közel áll az édesanya síremlékterve, mert a fiatal művész az emberi tisztaságot, a gondolaton túl olyan többlettel tudta kifejezni, amely csakis a szobor sajátja.

A közönség zömét — javarészt harmincon alul — fiatal festők, szobrászok, írók, költők alkották. Az ifjú művészekre jellemző lázas véleménynyilvánítás, vitaszellem és lelkesedés hullámzott a kiállító teremben, s különösen meghitt légkör alakult ki, hiszen a késő délutánba hajló eseményekre a fiatal művészanyák, -apák, gyerekekkel a karjukon, egyenesen az óvodákból érkeztek.

Vagy tizenöt évvel ezelőtt a Magyar Hírek hasábjain egy kislány rajzait láthatták, egy kislányét, akit a nagymamája nevelt, és a nagymama szerette volna, ha a külföldön élő rokonok előtt büszkélkedhet unokájával. A rajzok figyelmet érdemeltek. Lapunk leközölt néhányat. A kislány Lóránt Zsuzsa volt.

S. M.

Két kislány

VEGYES SALÁTA. Hozzávalók: 1 kiló érett almaparadicsom, 1 nagy és fehér húsú zöldpaprika, 20 deka finom metéltre vágott főtt marhanyelv, 30 deka sós-ecetes vízben főtt, apró kockákra vágott tök, kevés só, 2 deci borecet és 4 evőkanál étolaj. — A tököt apró kockákra vágjuk, és sós-ecetes vízben puhára főzzük úgy, hogy a kockák egyben maradjanak. A zöldpaprikát megtisztítva, sütőlapra téve kicsit megfonnyasztjuk a sütőben, majd finom metéltre vágjuk. Egy tálban összeöntjük a borecetet és 2 deci vízzel, kevés sóval és cukorral, majd beleforgatjuk a tököt, melyet a tál közepére halmozunk, s e köré a felvágott paprikát, majd ezekre rakjuk a héjától megtisztított, kimagozott, felszeletelt paradicsomot. Ráöntjük a lé felét, s végül a paradicsomra hintjük a felvágott marhanyelvet, s a maradék salátalevet, megszórjuk édespaprikával, nagyon finomra vágott vöröshagymával díszíthetjük. Ha kész, ráöntjük az étolajat is.

FAGYASZTOTT PARADICSOMSALÁTA. Hozzávalók: fél liter paradicsomlé, só, kevés cukor, 5 lap zselatin, 15 deka rizs, 1 deci borecet, 1 kávéskanál porcukor, 2 evőkanál étolaj, 15 deka madársaláta. — A paradicsomot kissé megcukrozva és sózva 5 lap felolvasztott zselatinnal összekeverjük, formába tesszük és 4 óráig a jégen tartjuk. Ezután egy tál közepére borítjuk és köréje koszorúban a következőképpen elkészített rizst tesszük: 15 deka rizst puhára főzünk, leszűrjük, kihűtjük, és gyengén cukrozott, kissé sós borecetben állni hagyjuk. Ezután 2 evőkanál étolajjal leöntjük, és madársalátával díszítjük.

HÚS SALÁTA ALMÁBAN. Hozzávalók: 6 nagy alma, 5 deka marhanyelv, 5 deka sonka, 10 deka hidegsült, 2 deci tartármártás, 1 kovászos uborka, 1 főtt keménytojás, 6 szardellagyűrű, kevés aszpik a díszítéshez, finom metéltre vágott káposzta vagy fejessaláta, karikára vágott érett paradicsomok. — A marhanyelvet, sonkát, hidegsültet, főtt tojást, uborkát apró kockákra vágjuk, kevés citromlével leöntjük, majd a tartármártás felével összekeverjük. Az almákat citromos vízben egészben megpároljuk, majd ha már kihűlt, középen jól kivájjuk, s az üregbe töltjük a már elkevert anyagokat, leöntjük a maradék tartárral, s tetejükre 1—1 uborkaszeletet helyezünk, s erre tesszük a szardellagyűrűt. Az almákat üvegtálra rakjuk, aszpik kockákkal és paradicsomkarikákkal díszítjük.

NYÁRI GYÜMÖLCSSALÁTA. Hozzávalók: ¼ kiló szilva, ¼ kiló őszi barack, ¼ kiló körte, 2 puha alma, 5 deka dió (mogyoró vagy mandula), 10 deka porcukor, citromhéj, 3 deci tejszín. — A lehűtött, megtisztított gyümölcsöket vékony szeletekre vágjuk, meghintjük reszelt citromhéjával, a cukor felével, a darált dióval, összevegyítjük a felvert tejszínhabbal, majd üvegtálra helyezve azonnal tálaljuk.

A nadrágszoknyától az estélyi ruháig

Minden korosztálynak, minden évszakban, reggeltől estig a kötött ruha a legdivatosabb. Ezt példázza mai rovatunk, amely a HÓDIKÖT (Hódmezővásárhelyi Kötöttárugyár) két különleges modelljét mutatja be.

A nadrágszoknyától az estélyi ruháig — mondja a rovat címe —, jelezve, hogy ezen belül is minden ruhaféleség kötött változatban a legdivatosabb.

Nádor Ilona felvételei

Nézzük először a nadrágszoknyát. Piros fésűsgyapjú fonalból kötötték, s hozzá piros-kenderszínű, afrikai mintával díszített különleges pulóvert tervezett *Sándor Eszter*, a gyár tervezőművésze. Az összeállításnak szép és egyben hasznos kiegészítője a hosszú, rojtos, kenderszínű kötött sál.

A tervező szerint a modell egyes darabjai más-más változatban is jól kihasználhatók, például: a nadrágszoknya ingblúzzal és kardigánnal vagy mellénnyel. A mintás pulóver pedig egyszerű kötött szoknyával is mutatós és célszerű viselet. Minden változat csakis a fiataloknak való.

De gyönyörű! — hangzott fel a divatbemutatón, amikor a manöken megjelent a színpompás *vásárhelyi hímzéssel* díszített hófehér, kötött nagyestélyi ruhában.

Különleges a ruha újdivatú tölcsér ujja, és a hímzés díszmegoldása, amely a szoknya elejének felhasított sarkát finoman hangsúlyozza.

Olvasóink — levélben is — gyakran kérnek magyaros ruhamodelleket. Nekik ajánljuk ezt a különlegesen elegáns modellt, amelyet *Fekete Jánosné* iparművész tervezett.

(f. b.)

EGY

VÍZSZINTES: 1. A homoktengerből kidugja a kukac a fejét s közelében hasonló kukacot lát, így köszönti (lásd a rejtvényben), zárt betűk: Z, A, Y. 14. A kalciumkarbonát egyik ásványa. 15. Magas, sudár termetű. 16. A jód és a vanádium vegyjele. 17. Hazánkkal szomszédos nép (névelővel). 19. Melltű. 20. Ütőhangszer. 22. Szintén. 23. T T T T. 25. Puha fémmel bevon. 26. Hosszan könyörög. 28. Föld alatti szárak. 30 Időmérő (fordítva). 31. Jószerű. 32. Papírlapot ellenállóbb anyagra ragaszt. 34. R. N. 35. Ragadozómadár. 36. ... Taylor (filmsztár). 37. Megbosszul (meg . . .). 39. Forró égöv. 41. Gyakori magyar családnév. 43. Részemre. 45. Tetőpontjára ... (fordítva). 46. Prózai művek alkotója. 47. A nemzet csalogányának névjele. 49. Enyves, csirizes. 51. Prága német neve. 52. Oda betűi, keverve. 54. Megkönnyez. 55. Író, elbeszélő (Iván). 56. Lángolás. 58. T. I. L. 59. Saját magad. 60. Római 2. és 5. 61. Színvonalas. 63. Pásztorköltemény, Radnóti Miklós írt több ilyent. 66. A kalcium vegyjele. 67. A szemétdomb ura (névelővel). 69. Észak-amerikai, jórészt kiirtott indián csoportok és nyelvcsalád gyűjtőneve.

FÜGGŐLEGES: 1. Válasz a vízsz. 1. sz. alattira (zárt betűk: O, S, A, K). 2. Az egyik egyetemi fakultás. 3. A nátrium vegyjele. 4. Régi török méltóság. 5. ... aláz (nagyon megaláz). 6. Eső is van ilyen. 7. ... föld (az alumíniumgyártás fontos alapanyaga.) 8. Állapot, helyzet. 9. Kötőszó. 10. P. Z. B. 11. A francia kártya egyik színe. 12. Női név. 13. Jellegzetes orrforma. 18. Elhallgattat. 21. Lopakodva bemegy. 24. Fog is lehet ilyen. 27. N. S. 28. Gyom. 29. Kiváló operaénekes (1906—1960). 32. Nehéz helyzetből kiment. 33. Z. O. M. 36. Úr tátong a közepén. 38. Papírra vetni. 40. Bírósági ügy. 42. Hagyomány. 44. ... Antoinette (francia királyné volt). 45. Csúcsíves stílus. 48. A gondolkodás törvényeinek tudománya. 50. Kórus. 51. Régies köszönés. 53. Incselkedő, pajzán. 55. Megvédelmez. 57. Nem kevés ideig. 59. Öltözék az ókori Rómában. 62. A honfoglaló törzsfők egyike (fordítva). 64. L. L. K. 65. Anna spanyol változata. 68. S. F. 70. K. Gy. (ebbe a négyzetbe kettős betű kerül).

BEDNAY JÓZSEF

A rejtvény megfejtését nem kell beküldeni, csupán szórakoztatás céljából közöljük.

A 16. számban megjelent keresztrejtvény megfejtése: Lassan járj, tovább érsz. Árva a ház, nincs kacagás. Munka dícséri mesterét. Az vesse rá az első követ.

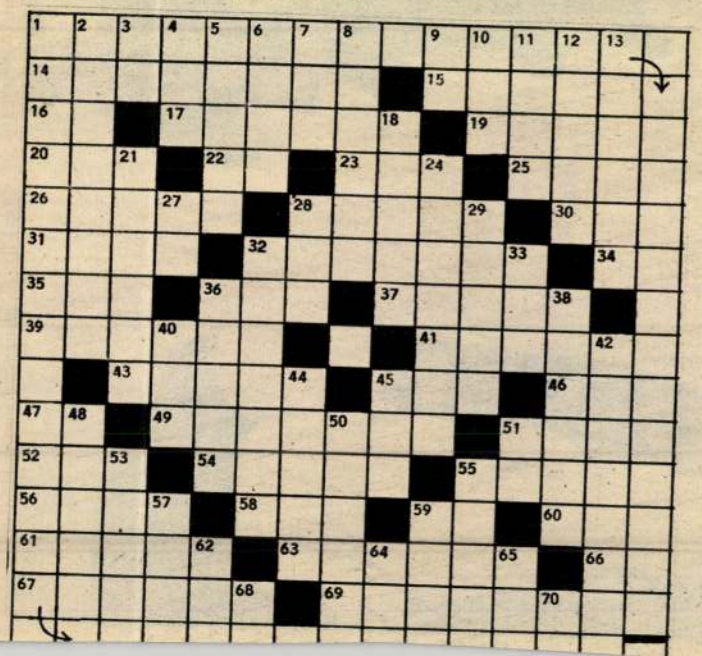

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK:

Antal József, Bacsúr Sándor, Bakos Ferenc, Balogh Erzsébet, Borkovics Péter, Botos Zoltán, Buzási Gábor, Csaba Mária, Czinke Ferenc, Erdei Sándor, Farkas Lajosné, Fodor Istvánné, Fürjesi Csaba, Gedeon Hajnalka, G.Lóránt Lujza, Ivitz László, Jurta Péter, Kovács Alfonz, Lakatos László, László Beatrix, Lengyel Péter, Leszenszky László, Lisányi Endre, Lizsnyánszky Erzsébet, Losonczy Ildikó, Lórántné Presits Lujza, M.Kiss György, Molnár Zoltán, Nagy Márta, Oláh Edina, Orosz István, Perényi Anna, Romhányi Olga, Sáros Miklós, Simon Imre, Szabó Áron, Újhelyiné Csincsik Orsolya

LÓRÁNTNÉ PRESITS LUJZA

Örömmel értesítjük, hogy
megyénk művészeinek jóvoltából
megrendezhetjük a hatodik

SZÉCSÉNYI ŐSZI TÁRLATOT

Megnyitó:

1997. Október 10-én, 17 órakor

Megnyitja:

Smitnya Sándor

Nógrád Megye Közgyűlésének
Elnöke

Közreműködnek:

Erkel Ferenc Vegyeskar,
Városi Gyermekkar Kamaracsoportja

Képző és Iparművészek Szövetségének Megyei Csoportja

Szécsény Város Önkormányzati Képviselő-testülete

Városi Művelődési és Művészetoktatási Központ

TÁMOGATÓK:

- Nógrád Megye Közgyűlése
- "Z.Horv." Reklámstúdió, Dejtár
- Helga Fotó, Szécsény
- Polgármesteri Hivatal, Szécsény

DÍJADOMÁNYOZÓK:

- Balassagyarmat Város Képviselő-testülete
- Ceredi Nemzetközi Művésztelep az Új Mecénás Alapítvány támogatásával
- Ipartestületek Nógrád Megyei Szövetsége
- MAOE Nógrád Megyei Csoportja
- Nógrád Megyei Agrárkamara
- Nógrád Megye Közgyűlése
- Palóc '94 Bérkilövő Vadásztársaság Karancslapujtő
- Pásztó Város Képviselő-testülete
- Salgótarján Város Képviselő-testülete
- Szécsény Város Képviselő-testülete

VI. SZÉCSÉNYI ŐSZI TÁRLAT 1997.

Meghívó

Loránt Ísuzsa
szobrász

Loránt Ísuzsa Somogyi
mesteo tanítványa volt.

Kő Pál: Mire tanitott Somogyi.
Müvészet, 1975. április - 7.oldal

Lóránt Zsuzsa, szobrán

Festmények a szélről

Fiatal képzőművészek seregszemléje

Hol, melyik országban, s főként milyen társadalomban élnek ezek az alkotók? Ez a kérdés fogalmazódik meg először az emberben, ha megtekinti az Ernst Múzeumban a Stúdió '75-öt, a fiatal képzőművészek évi seregszemléjét. Festmények a szélről, képzeletbeli utazásról, hirtelen viharról, sárkánnyal labdázó cicáról, gyermekláncfűről, áradásról és műtermi gondolatokról. S bármelyik kép elé áll az ember, szinte mellbevágó, hogy mindegyik fiatal művésznek ugyanarra a kerékre jár az agya és a szíve, miközben a keze vastagabban vagy vékonyabban hordja fel, de alapjában véve ugyanazon uniformizált stílusban, a festéket a vászonra. Látható, hogy ezek az alkotók békések és gondtalanok. Nem gyötri, nem feszíti őket semmi, s úgy tűnik, sokukat még az sem zavarja, hogy diplomát kapott a Képzőművészeti Főiskolán.

S az is kérdés, hogyan és miképpen lehetséges: mindannyian egyformán festenek. Pontosabban egyformán festik a — semmit. A képek alapján ítélve ugyanis nincs bennük igény arra, hogy műveikkel a társadalomhoz szóljanak, hogy valamiféle jelentést adjanak a korról, s önmagukról e korban. S elnézést, hogy egyáltalán szóvá teszem: józerivel nincs egyetlen kép sem a tárlaton, amely a dolgozó, munkájába feledkező embert ábrázolná.

Közöny? Úgy tűnik, még ez sem. Ezek a fiatal festők szinte már szántszándékkal semmit sem akarnak mondani. Nem realisták, és nem avantgardok. Néhány bevett, megszokott és könnyen elsajátítható stílust utánoznak és produktumaikat valószínűleg minden lelkiismeret-furdalás nélkül közönség elé bocsátják. Hozzáteszem: nem azt tartom problémának, hogy ilyen festményeket készítenek, sokkal inkább azt, hogy vállalkoznak a bemutatására, s ilyen melldöngető egyszerűséggel vállalják a semmit. Egyébként is úgy tűnik, hogy egyikmásik kép már esztendők óta ott függ a kiállítóterem valamelyik falán. Mintha valamennyi képre érvényes lenne az egyik festmény alatt olvasható, már-már irodalmi bravúrnak is beillő cím: „Kilátás egy nyitva-csukott és csukva-nyitott ablak fehérszárnyú felejtésfelhőjére." Azt sem bánnánk, ha valamivel puritánabb szöveg magyarázná, s helyette a kép láttatná önnön mondanivalóját.

Szerencsére a szobor- és a grafikai anyag sokkal biztatóbb, reménykeltőbb. A plasztikában már az is szívet derítő, hogy többféle stílussal próbálkoznak az alkotók és éppen a legnehezebb műfajban, a portrészobrászatban mutat fel egy-két fiatal szobrász eredményt. (*Lóránt Zsuzsa:* Lukács György; *Kaubek Péter:* Portré; *Pusztai Agoston:* Kun madonna; *Fritz János:* Dévényi István portréja; *Eskulits Tamás:* Portré.) De több olyan kisplasztikát is láthatunk, amely plasztikai ötletességről, szemléletről és megformáló tehetségről tanúskodik. *Lisztes István* Leselkedő című kompozíciója minden érzelmessége ellenére ígéretes munka. *Szabolcs Péter* Göcsej című plasztikája kissé már elbeszélés, ám a padon ülő idős házaspár megformálása tehetségről, emberi és művészi érzékenységről, társadalmi odafigyelésről tanúskodik. Az éremplasztika is jó folytatókra talált ezen a kiállításon.

A grafikai anyagnál nem annyira az eredmény, mint inkább a sokarcúság említendő. S talán még az sem látszik veszélyesnek, hogy a közelmúltban elhunyt nagy tehetségű *Kondor Béla* jó néhány alkotó szemléletét és stílusát túlontúl befolyásolta. Kondortól ugyanis lehet is, érdemes is tanulni, s aki az ő iskoláját végigjárja, nyilvánvalóan igényes lesz önmagával szemben. S ha itt is jó néhány művésznél kifogásolhatnánk az értelmetlen játszadozást, mégis a többségnél érezhető valamiféle szakmai hitel, ami minimális feltétele annak, hogy egy tárlaton bemutatott képben valóban műalkotást lássunk.

A Stúdió '75, a fiatal képzőművészek stúdiójának kiállítása 1976. január 4-ig látható az Ernst Múzeumban.

Harangozó Márta

2.

...yek ....

1975. dec. 17.

Kezdődik a kubai kongresszus

gas, szép otthonokkal, iskolákkal, üzletekkel.

Ide látogatott el tegnap délután a magyar pártküldöttség, élén *Kádár Jánossal*, a Központi Bizottság első titkárával. A helybeliek közül ezúttal a legkisebbek, a gyerekek voltak a „főszereplők": a Központi Bizottság első titkára a Salvador Allendéről elnevezett alamari iskola kis növendékeivel, életükkel, munkájukkal ismerkedett meg. *„Desde yara hasta la sierra"* — zengett a forradalmi dal az iskolai előkészítő ötéves apróságainak ajkán.

— *Nőjetek nagyra, legyetek jó fiai és lányai gyönyörű hazátoknak* — búcsúzott a kicsiktől Kádár János, majd a nagyobbak osztályait járta végig.

ret, az iskola uszodájá majd

a következőket írta tanintézet emlékköny vébe:

— *A Kubai Kommunista Párt első kongresszusár érkezett magyar pártküldöttség nevében teljes sikert kívánunk a Salvador Allende általános iskola tanári karának a szocialista Kuba ifjú nemzedékének nevelésében.*

Végül

Kádár János betért egy munkáscsalád szépen berendezett otthonába és szívélyesen elbeszélgetett lakóival.

A magyar pártküldöttség este — magyar idő szerint már a ma hajnali órákban — megtekintette *„A forradalom eredményei"* cím nagyszabású kiállítást. A Havanna központjában ti zenhétezer négyzetmétere területen rendezett bemutató képekkel, grafikonokkal ad áttekintést a kubai nép sok évtizedes függetlenségi harcáról, és azokról a nagyszerű eredmények, amelyeket a forradalom győzelme után eltelt csaknem 17 esztendő alatt ért el. A sok ezer résztvevővel lezajlott ünnepélyes megnyitót követően *Guillermo Garcia*, a Kubai Kommunista Párt Politikai Bizottságának tagja kalauzolta végig a kiállításon Kádár Jánost.

A magyar pártküldöttség

Lorant Zsuzsa

müveit a Műcsarnokban legutóbb rendezett

tárlaton mutatta be

Nagy Zoltán: Studio 72 – Exhibition of young artists. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1973. 50. szám.

1921

Lóránt Zsuzsa

Lóránt Zsuzsa: Lukács György

elet formájában — ozunk. Például: a s, a leköszönés mód- t, hogy ki nyújtja : a kezét, segítsék nyokra a kabátot — : hasonló kérdések- oglalkozunk. Sokat n nekik: legyetek nyek, az udvariaság érül pénzbe . . .

majd, hasonlóan, mint az Engels téri klubban.

Néhány vélemény a disco-kedvelők táborából:

— *Ha Cintula csinál műsort, akkor mindig elmegyünk!* — ezt sokan mondták a rendezvényeket látogató két-három száz fiatal közül. — *De tényleg jó lesz, ha külön „bulit" tartanak közben, hiszen három-négy órát megállás nélkül táncolni . . . az kicsit sok! És*

nem a zene

Lóránt Zsuzsa szobrász

az elmúlt évek pályázatait köretően az idén Századunk címmel nyílt Salgótarján-ban a fiatal alkotók műveiből. „Századelő" c. kisplasztikája (emlétve)

„In Memoriam J.A. I–VII" (repr.) érzemszorzata József Attilának állított emléket.

Molnár Zsolt: Századunk c. kiállítás
Magyar Ifjúság, 1974. júl. 19.

Lóránt Zsuzsa, szobrász

L.: Gadányi J.

Láncz I.: Képző művészeti ... 252-256.

XIX/3

Jelenkor, Pécs, 1976. márc.

dr. Lasonci Miklós művészettörténész.

A japán egyetemi városok kulturális kitüntetését, a Takai Daigakut, az elmúlt napokban kapta meg a művészettörténész és dr. Salamar Istvánt, a Nemzeti Galéria igazgatóhelyettesét.

57.B.: Takai Daigaku - magyarokmak.

Népszava, 1946. márc.

Kóródi Zsuzsa, szobrász

L.: Vári Dezső

P. Szűcs J.: Eklektikusok 6.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1976. jan. 3.

Lóránt Zsuzsa, [szobrász]

L.: Tenk László

P. Szücs J.: Stúdió pályázat .... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 12.

Lóránt János, grafikus

L.: Feledy Gy.

Rózsa Gy.: Intelligens ... 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. dec. 21.

Loránt Zsuzsa

szobrász-tanár a Képzőművészeti Főiskolán szakmai tanulmányát az 1970/71 tanévben lejezte be.

M. Képzőművészeti Főiskola, Budapest, 1971. közlése

Lóránt Tsuzsa

1. Brecht bronzérem 10 Ø
2. Camillo -"- 10 Ø

Studio 71

Lóránd Zsuzsa

Az Ernst Múzeumban rendezett Studió 71 kiállításon érvei szerepeltek.

Sáttuk, hallottuk.

1971. dec. 10. 15.00

Lóránt Zsuzsa, szobrai

Szerepel az Ernst Múzeumban.

Nagy Zoltán: Stúdió '72

7.

Népszabadság, Bp. 1973. jan. 11.

Lóránt Zsuzsa

A Velencei Galériában Péterffi Gizella és Kő Pál julius 24.-ig,
a Helikon Galériában Lóránt Zsuzsa szobrász julius 27.-től,
az Ózdi Kisgalériában Bodrogi Sándor, Bolyos Sándor és Bolyos Sándorné népi iparmüvészek augusztus 3.-ig mutatják be müveiket,-közli a lap a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Elet és Irodalom, Bp. 1978. julius 22 .
XXII.évf. 29. sz. 8. lap.

Lóránt Zsuzsa

Lóránt Zsuzsa kiállítása
a budapesti Helikon Galéria-
ban megnyílt.

— : Kiállítások.
Művészet, 1978. július-48. lap.

Lóránt Zsuzsa

A művésznő

Lóránt Zsuzsa: A művésznő, festett fa, 25 cm, 1977 (fotó Horváth D.)

Lóránt Zsuzsa
Budapest / Helikon Galéria

-- ----Kiállitások.
Művészet, 1978. julius hó - 48.oldal.

Lóránt Zsuzsa gyűjtéy

neve emlitve, szerepelt a Fiatalok Studiójának kiállitásán

Bereczky Lóránd: A fiatalok studiójának kiállitása
Kritika 1979/3 37-38.o.

Lóránt Zsuzsa [ ]

L: Gross Arnold

Harangozó M: Ki mondt el ötven évvel?

2

Esti Hirlap, Bp. 1979. jan. 9.

Lóránt Zsuzsa

„Van Gogh széke"

– emlékplakett 1974

Múzeumi Magazin 1977/1 21 old

„A legkevesebb, amit egy szobortól elvárhatunk, az, hogy ne mozogjon."

Beszélgetés Lóránt Zsuzsával

■ Szobrász. Somogyi József növendékeként végzett a Főiskolán. Amikor viszonylag sok kiállításon szerepelt, sokan láthatták a munkáit és sokan kedvelték is, amit csinált. Mostanában könyveket fordít, és ez szintén sokaknak tetszik. Proust, Saint-Exupéry, Foucault és legutóbb Salvador Dalí. Most talán erről beszél a legszívesebben. De haladjunk szépen sorjában.

– Szívem szerint lettem szobrász és nem is csalódtam az alap-szakmámban, nem is adtam föl. Ugyanakkor elkövetkezett az életemben egy olyan időszak, amikor megpróbáltam valóra váltani ifjúkori álmomat. Az igazi vágyam *Az eltűnt idő nyomában* hiányzó köteteinek lefordítása lett volna, de végül is egy olyan esszékötet került a kezembe, amelyre nem akadt más fordító. S kínnal-keservvel dolgoztam rajta hat évig. Ez volt a Proust.

– Ám ezután hamarosan lefordított másik két művet is...

– Aztán érdeklődő kiadók lehetőséget adtak arra, hogy mással is próbálkozzam. Csakhogy ezekre sokkal rövidebb időm volt. Elég komótos vagyok, a szobrokat is így csinálom, de itt sűrített munkatempóval kellett dolgoznom.

– Van-e valami rokonság a két mesterség, szakma között, Ön szerint?

– Nekem a műfordítás örömet hozott, hasonló módon szívesen csinálom, mint a szobrászatot. Nem állítom, hogy a két dolog hasonlít egymásra, csak azt, hogy az én hozzállásom, a munkamódszerem, a jellegzetes metódusom nagyon hasonlít.

– Hol szerezte a nyelvtudását?

– Felnőttkoromban tanultam meg franciául, és mindig csak pár hetet, egy-egy hónapot tölthettem Franciaországban. Minden fiatalt irigyelek, akinek lehetősége van akár itthon két tannyelvű iskolában tanulni, vagy kint végezni tanulmányait. És persze sokszor konzultálok is nyelvi kérdésekről ilyen szerencsés fiatalokkal, akik pontosan érzékelik a két nyelv közötti átfedéseket.

– Melyik volt a legnehezebb a fordításai közül?

– Természetesen a Proust. De a negyedik sem volt könnyű, sok tekintetben emlékeztetett a prousti mondatokkal vívott küzdelmemre. Dalí *Gondolatok és adomák* című kötetéről van szó. A prousti mondatok tökéletes szerkezete egyértelmű képet takart. El lehet képzelni, a szürrealista Salvador Dalí, ez a gegmen, aki képeiben és írásaiban is a kihegyezett poénokra épít, szinte élvezettel hülyíti a tisztelt olvasót, néha csak halandzsázni akar.

– Általában szereti a francia irodalmat?

– Nagyon. Hosszú éveken át kallódtam különböző nyelvtanfolyamokon, majd sikerült magamat „belopnom" az egyetemre, ahol mint vendéghallgató minden előadássorozatot végigültem, és el is olvastam a kijelölt irodalmat. Talán meglepő, hogy a középkori francia irodalomban a legnagyobb a jártasságom, de nagyon szeretem a múlt századi és a 20. század eleji irodalmat is.

– Kedvelte-e Dalít korábban, és változott-e a véleménye róla a fordítás során?

– Tisztában voltam vele, hogy divatos, a fél-műértők nagy kanállal eszik, de én nem tartottam nagyra. Utólag el kell mondanom, ez a fordítás is nagy hasznomra volt. Megnyugtatóan kiderült számomra, hogy nagyon tehetségesen indult, klasszikus festőként, s ez a tehetség a későbbi szürrealista munkáiban is benne van. Munkám során gondoltam bele, hogy a szürrealisták a pszichoanalízis termékeit festik meg. Rá kellett döbbennem, hogy Dalí nemcsak tehetséges festő, hanem kifejezetten intelligens és nagyon jóeszű pacák, akinek jó érzéke van a paradoxonokhoz. Mély hatást tett rám, azóta én is paradoxonokban gondolkodom. És rengeteg szellemes ötlete van. Könyvében nagyon sok az önirónia. Még a negatív tulajdonságait is büszkén hirdeti. Mindenki tudta róla, hogy szenvedélyesen szereti a pénzt. Nevére ezt az anagrammát készítették: avida dollars, ami azt jelenti: a pénz mohó áhítata.

– Most plasztikát vagy műfordítást fog csinálni?

– Is-is. Amióta nem ég a körmömre, azóta nyugodtan dolgozom a szobraimon. És ezzel párhuzamosan nyugodtan tudok fordítani. A képzőművészet az alapvető életformám, mellette a műfordítást mint egy másik önkifejezési formát használom. *Cs. A.*

Dalí

„A nő a férfi elhülyítésének isteni forrása."

„Marcel Proustnak mazochista befelé tekintésével és a társadalom anális és szadista kibelezésével sikerült valami csodálatos impresszionista, szuperérzékeny és szinte zenei ráklevest előállítania. Csupán a rákok hiányoznak, azok mondhatni csupán esszenciálisan vannak jelen. Ezzel szemben Salvador Dalínak saját önkifejtéséből és a mások kibelezéséből – akik Dalíra sohasem hasonlítanak – adódó mindenféle megmérhetetlen esszenciának és kvintesszenciának köszönhetően sikerült felajánlani

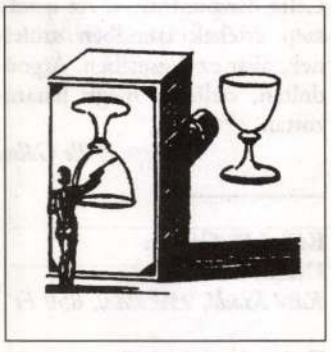

önöknek – nem mást, mint – egy valódi konkrét, fénylő és tagolt úszó rákot, káprázatos tányéron és csipetnyi ismeretanyag nélkül, mint a valóság igazi ehető fegyverét, és valóban az. Proustnak sikerült megzenésítenie a rákot, Dalínak viszont sikerült a zenéből rákot alkotnia."

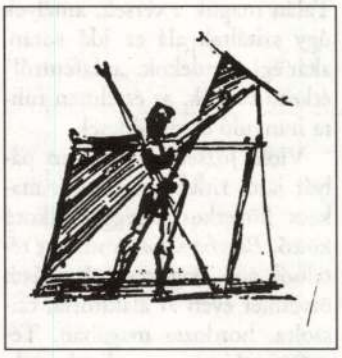

Idézetek Salvador Dalí Gondolatok és adomák c. kötetéből. Ford. Lóránt Zsuzsa. Glória Kiadó

1998/12.

Magyar irodalom

Turbók Attila:
Harmadnapi hó
Viola József:
Bacchanália
Hárs Ernő:
Aranyhíd
Orpheusz Kiadó

■ Turbók Attila rendhagyó pályát befutó alkotó: a szokásos pályakezdést, az első önálló kötetet követően tíz éven keresztül egyetlen verssort sem írt, magára hagyta az irodalmat, a múzsákat. Majd immár középkorúan, repatriált a költészethez, hogy „visszafelé araszolva, mint a rák, emlékek ollói közé" csippentse mindazt, amit neki és csak neki kell elmondania. E kötete a hazatérő fiú hűségnyilatkozata, amelyet asztalunkra helyez. Kárára vált-e a mással töltött tíz esztendő? Aligha. Verseit elolvasva sokkal inkább témagazdagságot, leszűrt tapasztalatokat, letisztult nézeteket érlelt, és nem jóvátehetetlen hiányt. Lírai világa tömör, fegyelmezett keretet kapott, mesterségbeli tudásról árulkodó eleganciát. Turbók Attila hagyománytisztelő, formahű költő, de nem becsontosodott, modern, de nem modernkedő. Amit ír, sohasem öncélú, sorai távlattal bíró eszközök, mindvégig az értelem szolgálatában állnak. A kötet címe, *Harmadnapi hó* félreérthetetlenül üzen: a harmadnap a feltámadás, Krisztus feltámadásának hajnala, az újjászületés-újrakezdés szimbóluma. A hó pedig? Talán maguk a versek, amelyek úgy szitáltak alá az idő során, akár égi ajándékok, „odafentről" érkező csodák, az értelmen túlira irányuló eszmélődések.

Viola József is szokatlan pályát járó, ritkán publikáló, makacs következetességgel alkotó költő. *Bacchanália* című, hat tételből álló nagyszabású művét ötvenkét éven át alakította, csiszolta, hordozta magában. Témáját tekintve azt olvashatjuk, amit a cím ígér: egy lidérces víziókkal tarkított, szenvedélyektől lázas, erotikától fülledt tivornya leírását, zenei tételek szerint szerkesztve. Csupán a záró sorokat („Csak égjen a két messzekék / fénypont és én verekszem. / Örökké verekszem.") idézve is egy meg nem alkuvó, független, „dühös prófétaként" alkotó szerző portréja rajzolódik elénk.

Hárs Ernő, hármójuk közül a legidősebb, költőként és műfordítóként egyaránt kiemelkedő szerzője kortárs líránknak. *Aranyhíd* című kötetében – életkorából adódóan – a végső dolgokkal, az elmúlással foglalkozó verseit-fordításait tárja az olvasó elé. A baljóslatú vezérfonal ellenére kötete mégsem vigasztalan, ellenkezőleg: egy rendezett belső világú, kiegyensúlyozott művész vallomásait kapjuk kézhez. Élet-leltár ez, számadás, ahol helyére kerül, ami esetleg kusza volt, magyarázatot nyer, ami kételyenként lebegett. Hárs Ernő legfőbb célja, amint a Huszonhatodik év költőjéhez írt versében fogalmaz: „hazugság nélkül szembenézni / önzéssel, vággyal, bűnnel és halállal. / Csak ily kegyetlenül tisztára mart / tudat tükrei közt érdemes élni." Átlagon felüli formaérzékével, túlzásoktól mentes, csöndesen finom hangvételével jelen művében is e törekvésének lehetünk tanúi. Programja alighanem minden emberi hivatás origója: eszméket, nézeteket tisztázni, erkölccsel, hittel vértezni fel magunkat minden holtágat jelentő hatás ellenében, egyre a Célra összpontosítva. Az igazán szép értékek csendben születnek, akár az ő esetében. Átgondoltan, szelíden, mégis határozottan.

Zsille Gábor

Kállai R. Gábor:
Utazás Emillel
Kávé Kiadó, 193 oldal, 850 Ft

■ Azzal, ami 1989 óta történt Magyarországon, jószerivel csak a zsurnalizmus, vagy a másik végleten a tudományosság szintjén foglalkoznak művek. A szépirodalom (nem akar? nem tud? nem képes?) foglalkozni vele, mintha egyfolytában azt várná, hogy meglegyen a kellő távlat, csakhogy a folyamatok közben egymásra torlódnak, az események peregnek, az arcok és helyzetek újra és újra kicserélődnek. Társadalmi rétegek és csoportok lifteznek föl és le az értékrendben, egyik napról a másikra érvénytelennek lehet nyilvánítani azt, aminek csupán a paródiája bukott meg és így tovább... Ha van izgalmas, ösztönző írói feladat, hát ennek (vagy legalább e szituáció némely részletének) megragadása feltétlenül az. Kállai R. Gábor regénye, ha nem is csak ezzel, de ezzel is meglepetést szerez: művét „mai regénynek" is nevezhetném, ha ezt a fogalmat végzetesen le nem járatták volna az előző rendszer protokolláris ítészei. Értelmiségiek kerengenek, töprengenek, keresik önmagukat és egymást, lehetőségeiket a felfordult világban. Történetesen egyetemi oktatók, filozófusok, kiadók, újságírók és hasonlók, akik valamiféle eszményi „baloldaliság" elkötelezettjei, noha azt, amit a rendszerváltásig ezzel a névvel illettek, kritikátlanul felvállalniuk lehetetlen. Barátságok, szerelmek, életpályák válnak labilissá, csupa olyan helyzetbe pottyannak hőseink, amelynek törvényeit – ez is szokatlan – maguk alakíthatják ki. Kállai R. Gábor mindvégig a filozófia szaknyelvén, fordulataival, de ezeket is mélységes iróniával idézőjelbe téve meséli el egy szerelmi kapcsolat megszűnésének, majd a kölcsönös félrekalandozások után, más szinten való újrakezdésének históriáját. A filozófikusság itt álca, úgy is mondhatnám: fedőnyelv, afféle posztmodern játék, csúfolkodás a teóriacsinálói hajlammal, de ez a folyamatosan színvonalas, aforisztikus stílus néha komolyan vehető gondolkodói teljesítményt is nyújt. S mindezek után ki hinné, hogy a regény kifejezetten szórakoztató, majdhogynem könnyed olvasmány, teli belső derűvel, életörömmel, még a drámai helyzeteken is átsugárzó klasszikus kedéllyel.

Ny. A.

Én, Anonymus – Önéletrajz
Argumentum

■ A recenzens zavarban van. Ha maga a szerző névtelen – Anonymus – aligha lenne ildomos, hogy ő maga fitogtassa nevét... Vegyük hát hitére tudomásul, hogy történész professzor; előadott itthon, oktatott külföldön, akadémiákon és egyetemeken. Itt-ott még most is szerepel, bár lassadán maga is eléri a jogos pihenésvágy életkorát.

Ám, itt és most, csupán recenzensi feladatról van szó. – Az Anonymus-önéletrajz persze fikció. Történeti hitel-benyomása mégis figyelemreméltón valós. Lehet – sőt valószínű –, hogy nem minden így történt, de így is történhetett volna. A mesemondást nem szeplősíti sem korfestési hiba, sem adatpontossági kisiklás. Mint ahogyan Jókai egy-egy regényének háttere is a hibátlan magyar XVII. vagy XVIII. század, avagy a Toldi-trilógia szintúgy hiteles keretül nyerte Nagy Lajos király hajdanvolt udvarát.

Anonymus önéletrajza igényes mű. Megkíván egyfajta történeti előismeretet, amit középfokú oktatásunk mai napság – sajnos – csak szűk marokkal mér. Ám a kevésbé tájékozott olvasót e tekintetben egy szószedeti függelék fogja kézen, vezeti szeretettel. Még olvasmányos tankönyvként is használható lenne. Nemcsak olyan fogalmakat tisztáz, mint Aranybulla, kereszteshad, sátoros ünnep vagy eretnekség, hanem feleleveníti korának magatartását, ruházkodását, étkezési szokásait, állat- és növényvilágát is. Röppen a kerecsen, surran a cickány, sárgán virít a kérics... Zsolozsmáznak a szerzetesek, kopját törnek a lovagok, mérget kevernek Velence bérencei... Felvonulnak az esztergomi vagy barcelonai udvar cicomás dámái, a vidám párizsi lányok, a sikátorok villoni lotyói avagy szent életű klarissza apátnők... Megelevenedik a középkor, mikoris Magyarország eleve belétartozott Európába: nem kellett felvételért kunyerál-

1021. Lóránt Zsuzsa

TIZENÖTÖDIK ÉVF. • 1974 • AUGUSZTUS – SZEPTEMBER

479 A termelőerők forradalmairól • *Rádi Péter*

Gazdaság és társadalom

483 Csereformák a hagyományos
Földes László

A filozófia történetéből

494 Heidegger és Marx • *Suki*

504 Engels szatirikus eposza:
Ismerteti: Kislégi Nagy Dénes

A valláskritika történetéből

509 *James Boswell:* Utolsó beszélgetésem David Hume-mal
Ludassy Mária fordítása

Tudomány é

Megtanulhat
Ádám Gyö
-feedback

543 *Trencsényi In*

Kultúra és tör

547 *György Frigy*

550 Az ország bajá
Szigethy Gáb
A francia forrada
„Játszó-Színi Tár

Tükör

557 A magáért való
Kelecsényi Lá
A kékszakállú herc

Könyvekről

564 *Mátrai László:* É

Társadalom és mű

566 Közművelődésünk
Garamvölgyi Gy

Fókusz

574 A válás és az olas

581 A portugál főpaps
Árkus István
A katolikus egyház a
és után

586 **Szemle**

589 **Tallózás**

Versek

473 *Paul-Erik Rummo*

585 *Paul-Elrik Rummo*
Rab Zsuzsa fordítása

VILÁGOSSÁG

Materialista világnézeti folyóirat
Megjelenik havonként

A szerkesztő bizottság elnöke:
Mátrai László

Főszerkesztő:
Lukács József

Szerkesztőség:
1361 Budapest
V., Münnich Ferenc utca 26.
Telefon: 110-800, 117-201*

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
1959 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 343-100, 142-220

Felelős kiadó: Csollány Ferenc

Terjeszti a Magyar Posta

Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben, és a Posta Központi Hírlap Irodájánál Budapest V., József nádor tér 1. sz. (postacím: 1900 Budapest) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra

Előfizetési díj fél évre 24,— Ft
egész évre 48,— Ft

74.1752 Athenaeum Nyomda, Budapest
Íves magasnyomás
Felelős vezető: Soproni Béla vezérigazgató

Címlapunkon:
Lóránt Zsuzsa: Arthur c. rajza

Lóránt Zsuzsa, szobrán

TELJES SZOBRÁSZAT

Lóránt Zsuzsa kiállítása a Vigadó Galériában

Lóránt Zsuzsának jó szériája van. Áprilisban Munkácsy-díj, júniusban kiválasztott kiállítója s különdíjazottja a pesti nemzetközi kisplasztikai kiállításnak, júliusban a pécsi, hazai biennálé alkalmából dicséri a kritika, szeptemberben televíziós bemutatás, s mindaz, amit ezek hoznak: interjúk, cikkek, Lóránt-szobrok fotója a nem szakmai és a szaksajtóban.

Lóránt Zsuzsának csakugyan jó szériája van, mert minderről egy újabb, kitűnő Lóránt-kiállítás alkalmából kell elmélkednünk. Olyan kiállításon, amely bizonyítja, hogy a harmincöt éves szobrásznak nem 1981-ben, hanem legalábbis hetvenötben kezdődött, s hetvenhétben, hetvenkilencben folyvást erősödött a jó szériája. Máig, a *Vigadó Galéria* megnyitójáig.

Ha rajtam állna, mostantól legalább néhány évre eltiltanám a kritikusait attól, hogy a Lóránt-figurák jellemrajzával, a portrék lelki s társadalmi helyzetképével próbálkozzanak, hogy kis novellette-ket fűzzenek a plasztikák köré. Antikváriumból szalasztott *Miskin herceg*, hervadó virágú s kékharisnyaságú nőnemű *Látogató*, *Csúnya lányok is férjhez mennek* — a történetkerekítés túlságosan is könnyedén megy, a műleírói absztinencia nem ártana. Nemcsak azért, mert ezekkel a szépszavú leírásokkal mostanára már tele lehet a művésznek is, a közönségnek is a szellemi padlása. Hanem azért is, mert ez az elragadtatott tollú beleérzés (hogy stílust ne törjek: empátia) éppen attól vesz el terjedelmet és figyelmet, amire, ha a szobrásznak nem is, a közönségnek még szüksége lehet: a szakmai lényegkereséstől. Meghatódni és vidorodni, magára ismerni és a magára ismerést megtagadni Lóránt közönsége már nélkülünk is tud; éppen ez ennek a plasztikának az egyik nagy értéke, hogy első találkozásra kapcsolatot tud teremteni.

Lóránt Zsuzsa tökéletesen ismeri modelljeinek a világát — azt hiszem, ezzel a közléssel meg kellene elégednünk. Hogy ez a modellvilág kor szerint a mai harminc-negyven évesek köréig, lelkileg-társadalmilag a mai magyar (közép-európai) értelmiségiek, álértelmiségiek és értelmiségi önjelöltek határáig terjed — ez lehet, hogy tény, lehet, hogy annak a látszata. De bizonyosan lényegtelen, legalábbis a művészi-emberi teljesség szempontjából. Mert ha valaki nem tartozik a beavatottak közé, s műteremtitkok helyett művekre, jó művek szavára kíváncsi, ugyan meg nem mondja egy mégoly „valósághű" Lóránt-szoborról sem, hogy a gyűrött farmernadrág, a csámpás-nagy bakancs és a krisztusi szőrzet a szociológiai tudományok aspiránsát-adjunktusát leplezi-e, vagy egy sértett vaskereskedő-segédet, akit valaha kiraktak a könyves szakmából. Glóbuszunkon, ahol a kék overáll és a piros kockás ing értelmiségi jelmezzé vált, a munkást meg semmi „munkásküllem" nem különbözteti meg a nem munkástól, mindezt meglehetősen kétséges dolog eldönteni. Mi több, a szőrerdőkbe burkolt harmincasok meg a csupa-ráncba, ám csupa-karcsúságba bújtatott ötvennyolc éves tinédzserek idején az életkor-meghatározás sem kockázat nélküli.

Mindebből *a látni való lényeg* az, hogy Lóránt Zsuzsa költészete egyfelől korban és típusban rokonná tesz nemeket, egzisztenciákat és egyéniségeket, s hogy — ez a fontosabb — egy látszólag homogén népséggel, szoros sereggel nagyon tágas, *egész emberiségre érvényes* közlendőket közöl. Mert — csak egy példát — aszszonyfigurájának megereszkedett, slamposodó nőiessége nemcsak gyermekgondozási segélyen elkopott ambíciókról, értelmiségi létért okkal-ok nélkül s kétséges eredménnyel viaskodó típusról szól, hanem e lehetetlenül valóságos figurán túl — de az által — kiteljesedő biológiai és társadalmi drámákról meg biológiai groteszkra telepedő társadalmi komikumról.

Mint a Lóránt szobrai mindig: nagy, meleg gyöngédséggel és nagy, csillámlóan éles iróniával egyszerre. Nézték ezt a groteszkot már eddig is egyszerűen karikatúrának, ellágyulnak ma is ezen a humánumon, mintha érzelgős nippszobrászat volna, de a félreértések iránya és mennyisége mit sem változtat azon a tényen, hogy a kis szobrok többsége drámaian komikus és líraian kegyetlen, a lényegét tekintve pedig teljes és egyéni. Ennek a teljességnek pedig tökéletesen birtokolt s többnyire tökéletes magabiztossággal használt szobrászi-képzőművészi tudás és képesség ad testet. Ez a másik kézenfekvő, de még mindig felfedezésre váró tanulság, amit harminc, egyszerre látott szobor kínál. Hogy tudniillik Lórántot nem az különbözteti meg a groteszk játékosságot ugyancsak ismerő iparművészetektől — mondjuk, a modern-kitűnő textilfigura-tervezéstől —, hogy az ő alakjai „igazi" szobrászanyagból, fából, bronzból, kőből *és* terrakottából készülnek; hanem az, hogy az anyag révén, a plasztikai lehetőségeiket sorra megvalósítva válnak szobrászattá. Mert lehet ezeket a szobrokat első pillantásra jellemrajznak, éles szemű, gyengéd szívű gyorsfényképnek tekinteni; a lényegük mégis az (a mélységük titka is az), hogy plasztikák.

A kiállítás két, engem kevéssé meggyőző darabjával tudom ezt a legjobban szemléltetni. Többet nem is igen találtam a kitűnő tárlaton, de a *Sárkányölő* az egyik végleten, a *Csúnya lányok is férjhez mennek* pedig a másik póluson jelzi, hol sű-

Frigy. Festett bronz, 32 cm.

rűsödik a többi, az igazi, a teljes szobrászat ebben a teremben. A *Sárkányölő* amolyan nyurga, festett fából és textilből készült állítható karú Don Quijote, igaz is, szellemes is. Csak éppen nem sikerült jópofa bábuból plasztikává válnia. Tömegnek, aránynak, színnek és jellemrajznak olyan képzőművészeti teljességévé, mint amilyen monumentálisan kerekdeddé teszi a pici, terhes *Hógolyót* vagy pózna-plasztikává a közelebbi rokont, *Miskin herceget*. A férjhez menendő csúnya lány meg a nagy farához-melléhez-lábbelijéhez képest túlságosan fehér színű fából tündököl, s olyan szépséges a szembogara, az arcpírja, meg a ráfestett piros-fehér-zöld ornamense, hogy pletykás vidámságának így együtt sokkal több köze van Kovács Margit kerámiavilágához, mint a terembeli többi szoborhoz. Kovács Margit ritka egyéniség volt, ez tagadhatatlan. De Lóránt Zsuzsa is olyan karakter már, hogy kötelező Lóránt Zsuzsának maradnia.

Olyan szobrász-szuverénnek, aki a kapafogú csúnya-szép lány portréját egy radikális tömegbillentéssel, azaz plasztikai eredetiséggel értelmezi, aki a rajongó figura földhözragadtságát finom-türelmesen ráfestett, éteri zöld Anjou-liliom-mintákkal, azaz bátran használt festői eszközzel lelkesíti; aki ábrándos kék szemeket ellenpontoz goromba bakancspuklival, tehát tömeg-kezeléssel, s gyanús elrévedezést tesz még gyanúsabbá a festett közegből kibarnuló fémes, festetlen bronzzal — anyaghatással.

Figuratív, ha úgy tetszik, hagyományos szobrászattal. Mert Lóránt Zsuzsának az a rendkívüli merészség és győzelem adatott meg, hogy az oly sokszor s oly riasztóan lejáratott, sokszorosan meghazudtolt mesélő plasztikát kísérelje meg s tudja is emberi-esztétikai hitellel újra megtölteni. Kétségesnek ígérkező s fölényesen meggyőzővé sikerült vállalkozása p[ár]sze azoknak, akiket maga mögött gyott, az üresen „természethűe[n]" a lélektelenül „emberieknek" sem értő „hagyományosok miféle mentséget nem h[ajt]ellenkezően.

célja megnyerni a lakosság további támogatását a belügyi szervek munkájához s egyúttal megismertetni azokkal a társadalmi gondokkal, amelyeket a bűnözés, tűzvész és a határsértések okoznak. A ma dél- pályaválasztási tanácsadót tartanak, cselgáncs- és önvédelmi bemutatót, rendőrszolgálatikutya-bemutatót rendeznek; lesz motoros, autós ügyességi verseny, gokart-bemutató, s úttörő tűzoltó raj ismerteti meg tevékenységével az érdeklődőket.

Hirdetőtáblák a lakosság használatára

A fővárosban megkezdték azoknak az utcai tábláknak a kihelyezését, amelyek a lakosság hirdetéseinek a közhírré tételét szolgálják. A száz táblából valamennyi kerület szinte mindegyik forgalmas csomópontjába jut egy-kettő. Az V. kerületben húsz ilyen táblát helyeztek el — többek között a Vörösmarty tér—Váci utca és a Kossuth Lajos utca—Városház utca kereszteződésében, valamint a Tanács körút 2. és 6. számú épületek közötti részen. A IX. kerületben a Kálvin tér két oldalán, továbbá a Dimitrov téren és a Hámán Kató út—Üllői út sarkán találják meg az érdekeltek a Magánhirdetések feliratú táblát. A XXI. kerületben a Tanácsház téren, a XXII. kerületben a Varga Jenő téren, Kőbányán a Zalka Máté téren és a Pataky Művelődési Ház előtt van már, illetve lesz tábla.

Az egy méter magas és hetven centiméter széles táblát a Magyar Hirdető tervezte, készítette, helyezi ki folyamatosan az utcákra, és gondoskodik azok karbantartásáról. Az érdeklődőknek nem kell fizetniük a hirdetésért, csupán föl kell ragasztaniuk a táblára. A Magyar Hirdető kéri a lakosságot: amennyiben gondjuk, problémájuk megoldódott, fáradjanak vissza oda, ahová hirdetésüket ragasztották, s azt vegyék le, hogy annak helyébe mások ragaszthassák föl hirdetésüket. További kérés: a hirdetés papírja legföljebb boríték nagyságú legyen. (MTI)

Egészségügyi botrány Olaszországban

(Római tudósítónktól.)

Példátlan korrupciós botrány robbant ki Rómában. *Guido Moricca*, a daganatos megbetegedések nemzetközi hírű professzora, a római *Regina Elena* közkórház főorvosa azzal utasította el a súlyos fájdalmakkal jelentkező pácienseket, hogy nincs szabad ágy. Betegeit magánklinikájára invitálta, a kezelést és a műtéteket viszont a közkórházban hajtotta végre. A professzor és munkatársai esetenként 500 ezer—egymillió líra összeget fizettettek a közkórházi ágyért.

Miután nyolc család feljelentést tett, és a több hónapos vizsgálatokban vádjaik megalapozottaknak bizonyultak, Moricca professzort, két munkatársával együtt, letartóztatták.

A budapesti színházak mai műsora

Erkel Színház: Az ÁHZ Bartók-estje (Téli bérl. B/1; Bartók bérl. 1., fél 8). **Nemzeti Színház:** Háromgarasos opera (Bemutató, 7). **Vígszínház:** Párizsi élet (Varsányi bérl., 1. ea., 7). **Pesti Színház:** Az elefántember (V. bérl., 1. ea., 7). **Madách Színház:** Sorsválasztók (Bemutató, 7). **Thália Színház:** Énekek éneke (7). **József Attila Színház:** Éjféli lovas (7). **Fővárosi Operettszínház:** Nebáncsvirág (T. bérl. 1. ea., 7). **Vidám Színpad:** Két férfi sakkban (7). **Kis Színpad:** Örök randevú (fél 8). **Radnóti Miklós Színpad:** Parlament gebinben (7). **Mikroszkóp Színpad:** Hogyan? Tovább!! (fél 9). **Korona Pódium:** Német—magyar nyelvű irodalmi koktél (7). **Budapesti Gyermekszínház:** Töklámpás (Nyilvános főpróba, du. 3). **Állami Bábszínház:** Az aranytollú madár (Népköztársaság útja 69., du. 3), Toldi (Jókai tér 10., de. 10). **Fővárosi Nagycirkusz:** Cirkusz '81 (du. fél 4 és fél 8).

Meleg idő

1981. szeptember 24., csütörtök, 12 óra.

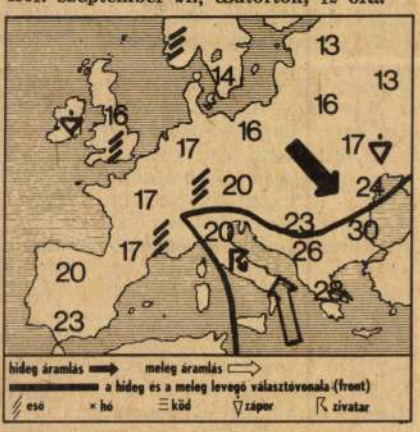

A Fekete-tenger partvidékén, valamint a Balkán félszigeten meleg, napos, nyárias, Európa többi részén hűvösebb az idő. A Brit-szigeteken, az Alpok déli részén és Olaszországban esik az eső. Az a meleg és nedves levegő, ami ezeken a tájakon a csapadékot okozza, lassan hazánkat is eléri.

Csütörtökön hazánk legnagyobb részén sok volt a napsütés. Reggel még erősen felhős volt az ég, és főleg keleten fordultak elő záporok. Később csökkent a felhőzet, és keleten is kisütött a nap. A hőmérséklet délutánra 20—25 fok körül alakult.

Távolabbi kilátások keddig:

Változékony idő. Napos és felhős időszakok váltják egymást. Több alkalommal várható zápores, néhol zivatar. A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet 11—16, a legmagasabb nappali hőmérséklet 22—27 fok között alakul. Legalább öt milliméter csapadék az ország területének 40 százalékán valószínű.

Előrejelzés ma estig:

Erősen felhős ég, záporok. A déli szél napközben megélénkül. A hőmérséklet kora délután 22 és 27 fok között alakul.

MŰSORÁBÓL

TELEVÍZIÓ

8.20: Tévétorna (sz.) (ism.).
8.25 és **14.05:** Iskolatévé. Magyar nyelv (ált. isk. 1. o.) Szó-ra-katé-nusz (sz.).
9.05 és **15.30:** Kémia (ált. isk. 7. o.). Az összetett világ (sz.).
9.50: Lottósorsolás.
10.35 és **14.55:** Magyar irodalom (ált. isk. alsó tagozat). Találkozás Móra Ferenc hőseivel.
20.35 és **14.55:** Magyar irodalom (ált. isk. 6. o.). A magyar népdal. Közben:
16.10: Hírek.
16.15: Magyar rövidfilmek a képernyőn.
17.15: Öt perc meteorológia (sz.).
17.20: Az első cigányfalu. A pécsi stúdió dokumentumfilmje.
55: Az ötnyelvű „tartomány". II. rész (sz.).
. Természetbarát (sz.).
Családi. Horgásztízperc (sz.).
étorna (sz.).
mese.
radó (sz.).
az! Vetélkedőmű-

KÖZLEMÉNYEK

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1982 JUN 11

ÉLET ÉS IRODALOM
Lóránt Zsuzsa
szobrászművésznő

/1021

Lóránt Zsuzsa: Sárkányölő

...ltozásakor évről évre tűnnek fe
új nevek, tehetségek.

— Miért könnyű Kubában ver seskötetet megjelentetni?

— A művelődési házakban, ha akad tíz-tizenöt vállalkozó kedvű ember, már öntevékeny íróklubot alakíthatnak. Ez magva lehet egy leendő irodalmi műhelynek. A körök tulajdonképpen az irodalmi „hátországot" adják: olyan írók találhatók itt, akik elsősorban nem az írásból élnek. A hivatalos szervek pedig támogatást nyújtanak olcsóbb kiadványaik, köteteik megjelentetéséhez.

Balázs Géza

...y levelezése

...és akiknek nem kell címmel), ha... nem vállalta a postás, a kijáró, az ügyintéző szerepét is mellette. Bekötteti az író kéziratait, levelez érdekében, üzenetet közvetít. Annál meglepőbb kapcsolatuk megromlása az emigrációban, a harmincas évek végén. Lukács „vörös giccsnek" minősíti barátja ifjúsági regényeit (az úgynevezett Karcsikönyveket, amelyek egyikéből Balázs filmet is csinált Odesszában), s megalkuvással, túlzott alkalmazkodással vádolja.

Ugyanekkor indít hajszát ellene az Új Hangban Gábor Andor; nem éppen épületes „filmelméleti" vitájukat Nemeskürty István közölte a Kritika című folyóirat 1964-es évfolyamában. Ha arra gondolunk, hogy ekkor folytak a magyar párt tagjai (Kun Béla, Vágó Béla, s több-

KISMADÁR. Bemutató a veszprémi Petőfi Színházban, június 11-én

BRJAGINSZKIJ—RJAZANOV: MA ÉJJEL MEGNŐSÜLÖK. Bemutató a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színházban, június 15-én

Hangversenyek

ELEKES ZSUZSA orgonaestje a Mátyás-templomban, június 11-én

A MAGYAR KAMARAZENEKAR hangversenye, vezeti Tátrai Vilmos, közreműködik a **VOX HUMANA** kórus, a fóti római katolikus templomban, június 12-én

A MAGYAR ÁLLAMI HANGVERSENYZENEKAR, valamint a **MAGYAR RÁDIÓ ÉS TELEVÍZIÓ** énekkarának hangversenye a Zeneakadémián, vezényel Mihály András, június 18-án

Kiállítások

SZILASI ANNA és TAGYI ZOLTÁN kiállítása a Budavári Iparművészeti Boltban. Megtekinthető: június 18-tól

VÉDJÜK, HOGY UNOKÁINK IS LÁSSÁK... Fotókiállítás a Budapesti Történeti Múzeumban. Megtekinthető: június 18-tól

NEMCSICS ANTAL kiállítása a balatonfüredi Balaton Galériában. Megtekinthető: július 10-ig

SZÍNES KÖRNYEZETTERVEK. Kiállítás a Budapest Kiállítóteremben

MEZŐFI TIBOR kiállítása a diósgyőri Vasas Művelődési Központban. Megtekinthető: július 11-ig

JELEK. APÁTI-TÓTH SÁNDOR fotókiállítása a Heves megyei Művelődési Központban. Megtekinthető: július 4-ig.

1021

Lóránd Zsuzsa, szobrászművész

1982. VI.3. 11.10. 3.műsorS.J.né.

Pillanatkép

- Mielőtt elkezdenénk részleteiben beszélgetni, és bemutatnánk a házat, a ház tevékenységét, mi ez tulajdonképpen ? A berlini Magyar Kultura HÁza ? Kulturház, előadóterem, könyvtár, klub, eszpresszó, kereskedelmi iroda, van itt minden, mihez hasonlitható egy ilyen, egy ilyen kulturális intézmény ? Amiből azt hiszem külföldön működő kulturális intézményeink közül a berlini a legjelentősebbek közé tartozik legalábbis.

- Méreteit tekintve szó szerint alegnagyobb jelentőségéről nem merek szólni, hogy a többihez képest milyen, a gondolom tucatnyi, vagy közel tucatnyi magyar külföldi kulturális központ között, a felsoroltak közül mindegyik, legkevésbé természetesen eszpresszó, még akkor is, ha vannak akik a jó kávéért térnek be, valóban van könyvtár, vetitőterem, koncerteket tartunk, könyvet kölcsönzünk, én nem martom magát a cimet, elnevezést egészen pontosanak, tudnillik azon túl, hogy ez a magyar kultura háza, azon túl ez inkább egy információs központ, ahol a kulturát a szó legszélesebb értelmében tárgyi vonatkozásaiban is és hát nem éteri, művészi, csak valamiféle magas művészeti vagy elit művészeti kulturális értelemben lehet venni. Ami az elárusitást illeti, a ház keretében működik egy üzlet, amelynek hát kulturpolitikai feladatai vannak, elsősorban, könyvet, hanglemezt, diákat, posztereket, kerámiát árulnak, néha bizony nagy sorok várnak az üzlet előtt, nem azét, mert lassu a kiszolgálás, hanem mert nagy az érdeklődés.

- Ezekután csakugyan néhány szóban próbáljuk bemutatni a háznak a tevékenységét, visszapillantva akár anegyed esztendőre, amióta Geris Tamás az igazgatója a háznak.

- Az elmult negyedévben bőven volt mit tennem arra, sajnos, vagy szerencsére, de nem jutott időm, hogy ugynevezetten bemutatkozásipauzát tartsak. Megérkezésemtől kezdve itt olyan személyiségek fordultak meg a házban, akik méltóan képviselték magas szinvonalon és szerencsére jelentős nézőszám előtt a magyar kulturát, akardémikusok, professzorok, jelesmüvészek, magyar ürhajósok, együttesek, hogy kicsit konkrétabb legyek, volt itt a Korona Pódium, itt volt a Fővárosi OperettSzinház egy részlege, KálmánImre szocialista brigádja. Itt volt dr. Köpeczi Béla professzor a Tudományos Akadémia főtitkárhelyettese, itt volt Szabó István Kossuth-dijas filmrendező akivel éppen az Oscar-dij fényében folytattunk a film levetitése után egy rendkivül érdekes, tanulságosbeszélgettünk, a folytattunk az természetesen a nagyközönségre vonatkozik. Nem sértek meg remélem senkit azzal, hogyha a többi nevet nem sorolom fel, de munkaterületek közül azt hiszem a kiállitást és a zenét kellene most elsősorban megemlitenem, a kiállitások közül a közelmultban zárult az 1981-es nemzetközi kisplasztikai biennálé magyar győztesei kiállitása, Lóránd Zsuzsa és Szentimrei László kiállitása, és most éppen ezekben a napokban nyilt

nagy érdeklődés mellett a Tatai Múzeum anyagaiból egy népművészeti kiállitás. A Tatai Múzeum az 1974-től kezdve MAgyarországon élő német nemzetiségek népművészeti anyagait gyüjti, itt most kiállitó termünkben, mondhatni a szokásoktól eltérően, mert ilyesféle ritkán adódik, népies konyhabutort, tisztaszobát, faragásokat, népi öltözeteket, hímzés, csipke, hát ami egy népművészeti múzeumnak a profilmjába tartozik. Természetesen a könyvtári kölcsönzés is jelentős, mintegy 8 ezer kötet könyvünk van magyar és német nyelven, ezt részint az NDK-ás lakosság, közönség veszi igénybe, részint pedig az itt élő magyar kolónia tagjai, illetve, hát a Berlinben, sőt az NDK-ban élő mintegy 12-13 ezer magyar állampolgár.

- Fikár L"szlót hallották Berlinből.

-.-.-.-

Lóránt Zsuzsa, nekán

„Határtalan" művészet

Kedvesen idétlen textillovacskára ültette Lóránt Zsuzsa Sárkányölő című, Marcus Aurélius pózában feszítő férfifiguráját. A Vigadóban kiállított munkája, melyet a televíziónézők is megismerhettek a Tv Galériájának legutóbbi adásában, nem sorolható a hagyományos értelemben vett plasztikához. A műkritika napjainkban oly divatos fordulatával élve, a szobrásznő jelen esetben egy képző- és iparművészeti „határesetet" teremtett. Valójában: kitűnő, groteszk kompozíciót, melyben a tömegarcúvá vált ember és a tartalmát vesztett imperátori póz meghökkentő ellentétét igyekezett megfogalmazni.

Harangozó

2.

A mai magyar képzőművészet teljesítményeinek megítélését gyakorta bizonytalanná teszi, hogy elmosódtak a műfaji határok. De úgy tűnik, hogy ez a szakember, a kritikus részéről sokszor inkább a művésznek felmentést nyújtó gesztus, mint komolyan vehető érv. Köztudott, hogy a képzőművészeti műfajok határai nem most, és nem is az elmúlt évtizedekben, hanem még a század legelején mosódtak el, amikor a képzőművészet a korábbi értékek felrúgásával az egyre inkább felszínhez tapadó álrealista, akadémikus művészet tagadásával új határokat próbált vonni, vagyis; új világot teremteni. A teremtésből heroikus kísérlet lett, amely minden eredménye mellett kapukat tárt az olyan művészi törekvések előtt, amelyek már nem a régi határokat tagadták, hanem a művészetet, az esztétikumot.

A képzőművészet e nagy, sok mindent magával sodró átalakulási folyamata köznapibbá tette a művészetet, ugyanakkor elszakította a tömegek ízlésétől. Az emberek évszázadokon át úgy látták, hogy a művészet mindig valamilyen hitet, eszmét szolgál, s az ember ábrázolásával valamiképpen a humánum értékéről és értelméről próbál szólni. Emögött az ízlés mögött természetesen szakadozottan, vagy sűrű szeműre csomózottan ott feszült egy világlátás, amely a XX. század technikai és társadalmi földindulásában szintén szétfoszlott, átalakult. És ezzel az egységes világnézettel együtt odaveszni *látszott* a művészet korábbi szerepe is. Ostobaság volna visszasírni a múlhatatlanul tovatűntet és elutasítani az életünk változásával járó átrendeződéseket — de a művészetek eszmét, hitet adó szerepéről sem lenne jó lemondani.

Ténykérdés: elmosódtak a hagyományos értelemben vett műfaji határok, az új anyagok új kifejezési formákat követeltek, s közben műfajok tűntek le. Kétségbevonhatatlanul megváltozott a művészet természete, s benne is *leginkább az internacionális nyelvezetűvé vált képzőművészeté.* A nagy irányzatokat teremtő ötletek, látomások, s a fogyasztói mentalitás ellen tiltakozásképpen létrehozott tárgyak tűzijátéka után napjainkban a gyorsan terjedő és forgalmazható ötletecskék ideje következett el. Ezek a kitűnő nyomdatechnikával előállított folyóiratokban közkinccsé tett ötletek ügyeskezű mesterek után kiáltanak. A teremtő művész ugyanis mindig *csak módszert vesz át* mondanivalójának kifejezéséhez. Napjainkban a képzőművészeti ötletek nemzetközi vásárán és piacán már régen nem a műfaji határok elmosódásáról van szó, hanem sok esetben a művészet, az esztétikai érték tagadásáról, semmibevevéséről.

A szándékot és az alkotói akarást kívánó munka helyett sokan gyorsan létrehozható és forgalmazható művek „összeütésére" törekszenek. *Ezek az alkotások,* szobrok, festmények, miegymások valóban *nehezen sorolhatók bármiféle művészeti határok közé.* S ez még önmagában nem is volna baj, hiszen egy műalkotás értékét nem annak beskatulyázhatósága, besorolhatósága adja. Sokkal inkább a szemléletnek és az egyedi, speciális lehetőséget kívánó munkának a hitele. Sajnos, éppen ez hiányzik a leggyakrabban s ennek helyébe lép a magyarázkodás, a sajátos egyszemélyi esztétika. A kritika részéről pedig — hosszasan sorolhatnánk a példákat — az áhítat sem marad el. A hitel, az esztétikai érték kérdése lassan föl sem vetődik, miután az megválaszolhatatlannak látszik az elmosódott határok világában. A konvenciórombolás helyébe *újfajta konvenció lépett.* Vagyis hovatovább mintha, a művészek egy tekintélyes része új anyagok s új kifejezési formák felhasználásával nem a valóság sokrétűségét próbálná feltárni, hanem eleve „műfaji határesetek" létrehozására törekednék. S gyanítható, a közönség nem azért idegenkedik e balhéktól, heccektől, mert nincsenek keretben, és mert nem márványból vagy bronzból készültek. Ezért még senki nem megy sírva vigadni s nyugodalmasan konvencionális tájképet, aktot szemlélni az első útjába eső képcsarnokűzletbe, vagy mondjuk Benczúr Gyulán merengeni a Galériába. Gondolom másról, többről van szó: a művészi hitelesség kérdéséről. (Amelyet például a cikk elején említett művésznő munkáiban, készüljenek bármilyen anyagból is szobrai, mindig föllelhetünk.)

Ha ezek a műfaji határok már olyannyira elmosódottá válnak, hogy teljesen túljutnak minden emberi arányon, a születő produktum hogyan perelhetne azért, aki létrehozta, s akikért valójában létre kellene hozni?

Harangozó Márta

renc téren tartják a bányásznapi ünnepséget.

Arafat Japánba látogat

Októberben Japánba látogat *Jasszer Arafat*, a Palesztinai Felszabadítási Szervezet Végrehajtó Bizottságának elnöke — jelentette ma Bejrútból az Aszahi Simbun című tokiói napilap tudósítója. A palesztinai vezetőt még tavaly decemberben hívta meg a japán—palesztinai barátság ápolására alakult japán törvényhozási képviselőcsoport.

A meghívás ugyan nem hivatalos, mivel nem a tokiói kormánytól származik, de a japán kabinet megígérte, hogy Arafatot állami vendégnek kijáró tiszteletadásban részesíti, s fogadja őt *Szuzuki Zenko* miniszterelnök és *Szonoda Szunao* külügyminiszter.

Betakarítási munkák

Moszkva, szeptember 4.

A Szovjetunió területének nagy részén folynak a mezőgazdasági betakarítási munkák. A kalászosok aratásával tartanak legelőbbre: a központi statisztikai igazgatóság jelentése szerint *a vetésterület 81 százalékán már végeztek a betakarítással*, s a termés nagy részét már ki is csépelték.

az
rend
ülés

New York, szeptember 4.

Tegnap este összeült New Yorkban az ENSZ-közgyű lés Namíbiával foglalkoz rendkívüli ülésszaka. A ta nácskozáson megvitatják Namíbiát törvénytelenü megszállva tartó dél-afrikai rezsim ellen hozand intézkedéseket.

Az esti ülés azonbar mindössze 13 percig tar tott, miután Algéria kül dötte,

az afrikai országok ne vében felkérte a mandá tumvizsgáló bizottságot hogy még a vita megkez dése előtt vizsgálja felü a résztvevők mandátu mának érvényességét.

Hírügynökségi jelentések szerint ezzel a lépéssel akarták biztosítani az afrikai országok a délafrikai küldöttség *kizárását* a rendkívüli ülésszakról.

A mandátumvizsgáló bizottság még az este folyamán összeült és néhány perc alatt 9 szavazattal és 2 tartózkodással úgy határozott, hogy mivel a pretoriai kormány képviselőit a rezsim fajüldöző politikája miatt 1974-ben *kizárták* a közgyűlésről, *nem vehet részt* ezen a rendkívüli ülésszakon sem. A délafrikai küldöttek az üléstermen kívül várakoztak a döntésre. *Rüdiger von*

IRAK—IRÁN

Súlyos harcokat jelentenek

Súlyos harcok színhelye volt az elmúlt napokban az *iraki—iráni front*. Az ira-

főben jelölte meg a közlemény.

A teheráni rádió jelen-

VIGADÓ GALÉRIA:

Lóránt Zsuzsa kiállítása

„Számomra evidens, hogy ábrázolásom mindenkori tárgya csakis az ember lehet" — írta a művésznő egy évvel ezelőtt a Budapest című folyóiratban.

Lóránt Zsuzsa pályakezdő éveiben derűs, hangulatos plasztikákat készített. Majd — az iskola befejezése után — komor hangulatú művek sorát alkotta. Valamiféle — ahogy ő mondja — elmagányosodás volt ezeknek a munkáknak belső ihletője. Az ember gyarló mivoltában került plasztikai megfogalmazása középpontjába, majd az intimebb ábrázolás lett alkotásainak jellemzője.

A határozott, tudatos művész életvitele mottójaként a következőket fogalmazta meg: *„Élni és élni hagyni"*. Ezt a mondanivalót számtalan remek kisplasztikájában meg is valósította. Két alapvető tulajdonságunkat, érzékenységünket és szánandóságunkat hangsúlyozza alkotásain. Sohasem bántóan, megszégyenítően. Egyszerűen csak vall rólunk, gesztusaink, mozdulataink, cselekedeteink alapján. Nem akar mindenáron átformálni, megváltoztatni bennünket. Nagyon ismeri az emberi lélek rejtelmeit, s azt, hogyan lehet egy rezdüléssel, egy szájrándulással, apró gesztusokkal, görcsös pózzal belső vívódásokat ábrázolni. Sokszor egy kitaposott cipő, egy megdermedt mosoly árulkodik a belsőben dúló harcról. Csökönyös emberközpontúságával az emberi lélek mélyére hatol. Néha könnyed iróniával. Esetlen, sete-suta tartású fa *Gör-görlje*, révedt-kétségbeesett üvegtekintetével, ügyetlen szétálló ujjaival megragadó. Kecses, lágy tartású *Balerinája*, szomorú tekintetű *Bohóca*, a babát váró, téli bundában hasát büszkén előre toló terhes anyája *(Hógolyó* címmel), vagy a finom mintázású intellektuális *Lukács György portréja*, a *Professzor* időtlen, erőteljesen barázdált arcával egy érzékeny művész egyedi módon megfogalmazott kompozíciói. Szobrai — legyen az fa vagy terrakotta — festettek. A legapróbb részletnek is jelentősége van. Fuszekli, bakancs, gyűrött-kopott vagy elegáns ruha, egy hajtincs megformálása nála a színekkel válik teljessé.

Lóránt Zsuzsa — ahogy nyilatkozta — csak azt mondja el, amihez köze van, s arról őszintén beszél.

csorba

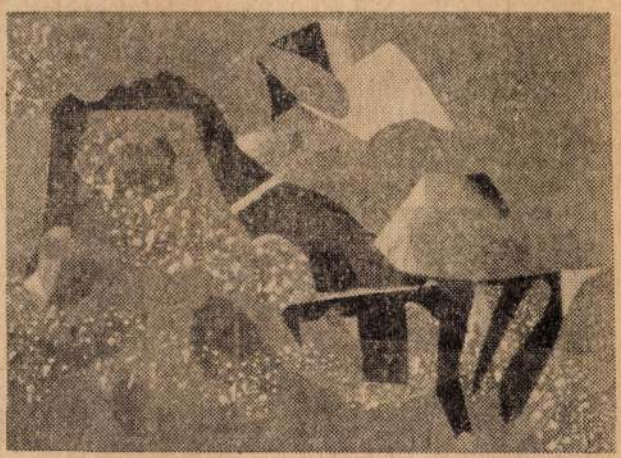

dárvilágából. Kittenberger Kálmán emlékkiállítás. (Idősz. kiáll.) A Természettudományi Múzeum története. (Csütörtökön, 11—19 óráig).

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM (XIV., Városligeti krt. 11. Tel.: 420—565). A vasút története a lóvasúttól 1945-ig. A mai vasút. A repülés története. A hajózás története. Az autó és a motor. A városi közlekedés kialakulása (áll. kiáll.). Közlekedési és hírközlési újítási kiállítás. (Idősz. kiáll.).

MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM (XIV., Vajdahunyad-vár. Tel.: 420—573). Ekék a XVIII—XIX. században. Az erőgép története. Erdőművelési kiállítás. Borászat. Halászat. Vadászat és vadgazdálkodás. Fahasználati és faipari kiállítás. A háziállatok kialakulása. Sertéstenyésztés története. Szarvasmarhatenyésztés története.

SEMMELWEIS ORVOSTUDOMÁNYI MÚZEUM (I., Apród u. 1—3. Tel.: 351—934) Képek a gyógyítás múltjából (áll. kiáll.). Az állatorvoslás múltjából Magyarországon (idősz. kiáll.). Nyitva: 10.30—18.00 óráig.

TŰZOLTÓMÚZEUM (X., Martinovics tér 12 Tel.: 672—190). A tűzvédelem fejlődése (áll. kiáll.). Gépkocsitűzesetek. (idősz. kiáll.) Nyitva: szerdán, csüt., pént. 9—16 óráig, vas. 9—13-ig.

POSTAMÚZEUM (VI., Népköztársaság útja 3. Tel.: 427—938). Posta — posta-műszaktörténeti áll. kiállítás. 100 éves a telefon Magyarországon (idősz. kiáll.).

MAGYAR BÉLYEGMÚZEUM (VII., Hársfa u. 47.) A világ bélyegkiadása, az első bélyegek megjelenésétől napjainkig.

BARTÓK BÉLA EMLÉKHÁZ (II., Csalán út 29. Tel.: 164—123).

BAJOR GIZI EMLÉKMÚZEUM (XII., Stromfeld Aurél u. 16. Tel.: 851—998). Nyitva: kedd, csüt. 13—19 óráig, szomb., vas. 11—13 óráig.

ÖNTŐDEI MÚZEUM (II. Bem József u. 20.) Nyitva: naponta 10—17 óráig.

TESTNEVELÉSI ÉS SPORTMÚZEUM (XIV., Dózsa Gy. út 3.) Magyarok az olimpiai játékokon c. kiáll.

A KIÁLLÍTÓTERMEK PROGRAMJÁBÓL

A kiállítások hétfő kivételével naponta 10—18 óráig látogathatók, az ettől eltérő nyitvatartásokat külön jelezzük.

MŰCSARNOK (Hősök tere) Kárpáti Tamás festőművész kiállítása.

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM (V., Dorottya utca 8.) Gyulai Líviusz grafikus kiállítása.

FÉNYES ADOLF TEREM (VII., Rákóczi út 30.) Bútorhuzat kiállítás.

HELIKON GALÉRIA (V., Eötvös Lóránd utca 8.) Urbán László grafikus kiállítása.

FŐVÁROSI TANÁCS ÓBUDA GALÉRIÁJA (III., Fő tér 1.) Madárijesztő kiállítás.

KŐBÁNYA, PATAKY GALÉRIA (X., Pataky István tér 7—14.) Medgyessy emlékkiállítás.

FŐVÁROSI TANÁCS VÁS UTCAI SZABADTÉRI GALÉRIÁJA (VIII., Vas utca 13.) Samu Géza szobrászművész kiállítása.

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA (III., Fő tér 1.) Nagy Katalin iparművész kiállítása. Nyitva: hétfő kivételével, naponta 14—18 óráig, szomb., vas. 10—18 óráig.

VIGADÓ GALÉRIA (V., Vigadó tér 2.) Lóránt Zsuzsa szobrászművész — Balla Demeter fotóművész kiállítása.

VÁRSZÍNHÁZ GALÉRIA (I., Színház u. 1—3.) Élesdi István festőművész kiállítása.

DUNA GALÉRIA (XIII., Rajk László u. 95.) Képes levelezőlap bemutató.

NAGY BALOGH JÁNOS KIÁLLÍTÓTEREM (XIX., Ady Endre u. 57.) Fajka János iparművész kiállítása.

CSEPEL GALÉRIA (XXI., Vasmunkás tér) Medveczky Jenő emlékkiállítás, okt. 4-ig. A Nimród Fotóklub kiállítása, okt. 6-tól. Nyitva: hétfő kivételével, naponta 13—19 óráig.

ISKOLA GALÉRIA (XXI., Rákosi Endre u. 138—140.) Korga György festőművész kiállítása, okt. 5-től. Nyitva: vasárnap kivételével, naponta 10—18 óráig, szombaton: 14—18 óráig.

KISDUNA GALÉRIA (XX., Marx Károly út 128.) Németh Miklós festőművész kiállítása.

JÓZSEFVÁROSI KIÁLLÍTÓTEREM (VIII., József krt. 70.) Acélszobrászat 1931.

FŐVÁROSI MŰVELŐDÉSI HÁZ (XI., Fehérvári út 47.) SZOT-díjasok Galériája — Xantus Gyula festőművész kiállítása.

CSEPEL MŰVEK MUNKÁSOTTHONA (XXI., Árpád u. 1.) Kerámia az iparművészetben. Az alábbi kiállítótermek vasárnap kivételével, naponta 9.30—18 óráig, szomb. 9—14 óráig látogathatók.

CSONTVÁRY TEREM (V., Vörösmarty tér 1.) Csehszlovák iparművészeti kiállítás.

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA (V., Váci u. 25.) Németh János keramikus kiállítása.

STÚDIÓ GALÉRIA (V., Bajcsy-Zs. út 52.) Trombitás Tamás festőművész kiállítása.

MÚZEUMI ÓRÁK, ELŐADÁSOK, HANGVERSENYEK

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

Szombaton, 3-án, du. 3-kor: filmvetítés. — Műemlékek, műemlékvédelem.

Vasárnap, 4-én, de. 11-kor: vasárnapi kórusmuzsika. Közreműködik: a Gyöngyösi Muzsikus Céh Leánykar. Vezényel: Gácsiné Holló Erzsébet.

Kedden, 6-án, ½6-kor: a Galéria Klubjának foglalkozása.

BUDAPESTI TÖRTÉNETI MÚZEUM

Vasárnap, 4-én, de. 11.30-kor: reneszánsz kórusmuzsika. Közreműködik: a Szakszervezetek Szombathelyi Kórusa.

AQUINCUMI MÚZEUM

Vasárnap, 4-én, de. 11-kor: Zenés irodalmi műsor.

BARTÓK BÉLA EMLÉKHÁZ

Szombaton, 3-án, este ½8-kor: Szendrey-Karper László gitárművész hangversenye.

ORSZÁGOS HADTÖRTÉNETI MÚZEUM

Szombaton, 3-án, du. 14—17 óráig: régi pénz, könyv, újság, jelvény vásár. Gyermekeknek: csere-bere.

SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

Kedden, 6-án, 14.30-kor: műelemzés gyermekeknek.

MAGYAR MEZŐGAZDASÁGI MÚZEUM

Vasárnap, 4-én, de. 10.30-kor: tárlavezetés — Mezőgazdasági erőgépek a század elején. Du. 3-kor: a mese világa — filmvetítés gyermekeknek.

KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM

Csütörtökön, 1-én, de. 11-kor: közlekedéssel kapcsolatos kisfilmek vetítése.

Szerdán, 7-én, du. 3—6-ig: Szocialista brigádok napja a múzeumban.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI MÚZEUM

Csütörtökön, 1-én, de. 11.30-kor és du. 4-kor: természetfilmek vetítése.

Antalfi Mária három korszaka

Határozott vonalú gyermekrajzok sorakoznak a falon: *Apám és anyám, Nővérem, Én a betegágyban és az apám... — Antalfi Mária* családját, közvetlen környezetét látjuk, átszőve a kisgyermek élményeivel. Én — bevallom — azt hittem, már felnőtt fejjel rajzolta őket, visszaidézve világra eszmélésének idejét, de kiderült, három- és hatéves kora között örökítette meg anyját, nővérét, szoknyájukra vetítve az utca forgalmát; saját magát betegen, takaróján a vígasztalásul kapott zsiráffal; az ügyesen egymás mögé állított figurákat. Színes érzelemmel teli gyermekvilág tárul elénk:

„Később — írja magáról — a különböző irányított rajzoktatások hosszú időre elvették a kedvemet a dologtól — túl sok hasábot és kockát, gipszorrot és -fület, akantuszlevelet kellett »természet« után rajzolnom." Csak *Koffán Károly* szabadiskolájában nyúlt újra szívesen a ceruzához.

A kiállítás anyagának másik nagy csoportjába azok a munkái tartoznak, amelyeket 1948 és 1957 között készített. Konstruktív, elvont képek ezek. Madárformák, maszkok színes lapokból kivágva, a tükörkép síkba vetítve (képünkön), portrék, melyek az arc felépítésére koncentrálnak, csak néhány határozott vonallal húzva meg a karaktert.

Ezután ismét hosszabb szünet következett, de csak a rajzolásban. Antalfi Mária ugyanis elsősorban keramikus és szobrász, de időnként szükségét érzi, hogy más módon is kifejezze gondolatait, érzelmeit. Így két éve újból papírt, festéket, ragasztót vett elő. Kétféle élményanyag szolgáltatta a témát. A megtalált régi fényképek felélesítették a gyermekkor megfakult emlékeit. A fotók rákerültek a mai rajzokra, s együtt különös, egyéni hatást keltenek. A mesebeli, festett őrangyal például beragasztott fénykép-énjét vigyázza féltőn. A fölelevenedett ifjúkor mellett a néhány éve megismert zsidó folklór mozgatja meg fantáziáját. Mély érzelmi töltést tükröznek a képek, de mindegyikben van valami groteszk, oda nem illő apró elem, ami mindent megkérdőjelez, mintha a legkomolyabb témánál is odahunyorítana nekünk: nem kell azért mindent olyan tragikusan venni. *Siremlék* című képén fehér lapon héber betűk monoton fekete sorával ír le egy siratóéneket, melybe egyetlen vonallal rajzol be két síremlékformát, de a komor, megrázó hatást enyhíti egy pap-fotó, egy pici színes angyalfej és egy apró lila virág.

Antalfi Mária e három, élesen eltérő korszakából válogatta össze kiállított munkáit, melyeket az *Erzsébetvárosi Művelődési Házban* tekinthetnek meg az érdeklődők október 1—20-ig. **Aba Judit**

Farkas György hetvenéves

Születésnapja alkalmából nyílik Debrecenben, a Medgyessy teremben Farkas György festőművész tárlata. Azokat az alkotásait mutatja be szülővárosában október 1—15-ig, amelyek eddigi munkásságának mintegy keresztmetszetét adják. A művész festészete a hosszú évek alatt egyre elvontabbá vált. Gazdag színvilágú alkotásain sajátos hangon vall élményeiről, benyomásairól. Képünkön az Űrben című olajképe látható.

MH SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-148, 340-726
PEST MEGYE 71

Pályak
figyelem

A SZIKRA LAPNYOMDA hívja és várja fényszedő és gépszedő gyakornoknak az érettségizett fiatalokat, akik a hárcméves szakmai gyakorlati idő után a felnőtt szakmunkásképzés keretében szakmunkás-bizonyítványt szerezhetnek,

JELENTKEZÉS: a Szikra Lapnyomda munkaügyi vagy személyzeti osztályán, naponta 7—16 óráig.

Budapest, XIII., Visegrádi utca 116, (Árbóc utca sarok)

Telefon: 495—790/234, 208.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1983 MAR 22

1021

Zsuzsa Lóránt: Auch häßliche Mädchen heiraten, bemaltes Holz, 1979
Ausstellung im Berliner Haus der Ungarischen Kultur

findet dieses Jahr in der Zeit vom 30. April bis 9. Mai statt. Über die Vorbereitungen hielt kürzlich *Helfried Semler*, Pressechef der Direktion der Grazer Südost Messe, im Hotel Claudius in Szombathely eine Pressekonferenz ab.

Herr Semler gab bekannt, daß die Messe dieses Jahr einen Tag länger geöffnet sei. Auch Halle 6, die im Dezember vergangenen Jahres von spielenden Kindern in Brand gesetzt werden war, werde wiederhergestellt. Zwar verursachte der Brand einen Schaden von 20 Millionen Forint, doch war gleichzeitig mit der Instandsetzung eine Modernisierung der Halle möglich.

2114 Aussteller meldeten bisher ihre Teilnahme an, und somit sind bereits alle Messestände „ausverkauft". Neben den knapp tausend einheimischen Firmen kommen — wie der Presseschef erklärte — 1116 ausländische Unternehmen aus 33 Län-

Lóránt Zsuzsa

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Textilélet

1981 SEP 1 2
1021

Érdekes szobrok

Lépjek? Ne lépjek? — mintha ezt kérdezné a félszeg szobor

Ha az olajfestészetben természetesnek tartjuk a színeket, miért idegenkedtünk egészen talán a mai napig ugyanettől a szobrászatban? Miért ne lehetne a szobrok szája vörösre festve, orcája rózsaszínre? Miért, amikor a valóságban is általában mi nők festjük magunkat? A kisplasztikák színezése az antik görög művészetben természetes, megszokott volt.

Ilyen, és ehhez hasonló gondolatok jutottak eszembe a minap, amikor is ellátogattam a Vigadó Galériába *Lóránt Zsuzsa* szobrainak kiállítására. Lóránt Zsuzsa kisplasztikái ugyanis színesek, festett szobrok. Érdemes megismerkedni velük. A kiállítás október 11-én zárul.

ud

Az újság

űz színei

ollekció?

termelés

ja

tétikai követelményeket. (Például a hengernyomott minták készítésénél jól bevált a kontrakéses módszer. Előnye: kevesebb festékfelhasználás, gyorsabb, termelékenyebb munka, hiszen egy műszakban egy kollekció elkészülhet, míg ma ez kb. két műszak idejébe fér csak bele.

A kollekciógyártás egyféle szolgáltató munka, olyan tevékenység, amely a „szolgálat" melett hírnevet teremthet, ronthat vagy öregbíthet. Manapság e munka végrehajtása a gyárak kezében van, s nem mindegy, hogy hogyan. A színvonalban nem szabad visszaesni. A mai piaci helyzetben a vevők az alacsonyabb árért versenyeznek magas minőségi követelmények mellett. Kritikus szemmel, sőt fenntartással válogatnak a kollekciókban. A vállalati kollekciófejlesztési részleg vezetője erre bizonyításként egy osztrák vevő példáját említette. A tárgyalás témái az ágyneműk voltak. „Lefutott minták, mintázási variációk, ezek nem kellenek már a piacon" — érvelt megalapozatlan előítélettel a vevő. A vállalat jelenlegi ágyneműkollekciója világszínvonalú, nem igaz hát az érvelés, s ennek tudatában tettek a vendég elé 10 kollekciót újfajta „tálalásban" (a külföldi mintákhoz hasonlóan 3 hajtogatással nagyobb felületet bemutatva) és 10 rajzot. Valamennyi megnyerte tetszé

1021 L

Lóránt Zsuzsa

1981.IX.2.Televízió 21.20/SzLné/

Tv-galériája.

-Sok szeretettel köszöntöm a kedves nézőket,ismét a Vigadó Galériából,ahol ma este Lóránt Zsuzsa szobrászművész munkásságával ismerkedhetnek meg.Róla az utóbbi időben sokat olvastunk,hallottunk,sikeres félesztendőt zárt Zsuzsa,hát hogy kezdődött az az egész?

-Hát 1967 és 71 között jártam Főiskolára,Szentgyi József növendéke voltam,azt hiszem az látszik a legkevésbé a mostani munkáimon,

-De azt hiszem,hogyha a legkorábbi dolgokat vesszük, mert szüken inkább öt esztendő,mire megtaláltad ezt az egyéni hangodat.A korábbiak még kötődnek a Főiskolához.

-Igen,nekem nagyon sokáig tartott a Főiskola befejezése után,amíg végre megtaláltam önmagamat,egy sajátosan klasszikai hangot,mint amit korábban tudtam csinálni.

-Mégis ezek a korábbi bronzok,ezek is megmutatnak már valamit,belőled,hát elsősorban az önarcképekre gondolok, amelyek hát több változatban is szerepelnek itt,nem csak bronzban terakottában is.

-75-ben kaptam Derkovits-ösztöndíjat,és akkor úgy éreztem,hogy meg kell mutatnom,hogy elértem egy bizonyos szakmai érettségi fokot,hogy azt amit a Főiskolán nem tudtam megcsinálni,azt most már tulajdonképpen elő tudom adni,és egy következő fázis volt az,amikor a szakmailag korektül megcsinált munkákból,a bronzokból,áttértem a fákra.

-Hát itt az előbb láttunk egy kis üveggyöngyöt a portrén itt pedig a terakottán ezt a színezettséget,nem utolsó sorban ez is egy saját magad ábrázolása,ez már fából faragott szobor,terhességed idején,és itt már nem vagy kegyes saját magadhoz,nagyon is ironikusan látod magad?

-Igen,valóban a korábbi munkáimban egy fajta festői pátosz uralkodik,és később pedig egy ironikus groteszk hangvételre tértem át,ez részben fakadt az önmagam látásából, ahogy magamat tulajdonképpen,sohasem láttam szépnek,hanem inkább a furcsa mimikámban,grimaszaimban,mozdulataimban megtestesülőnek.

-Hát azért talán egy-két bronz szobrot nézzünk meg,ahol már megcsillan,ezek a tulajdonságok,itt elsősorban egész alakosak vannak,kisméretű bronzok,de ezeknek az arányrendszerébe,már benne van az emi,sajátosan a tiéd,

-Valóban,ez például a Belorine című szobron,ez a nagy fejével az esetlen testtartásával,ez a kis komoszlány, aki balettozni próbál,A bóhoc,ezt Körössényi Tamással készitetted,akit a korábbi Tv-gelóriá mutatott be.Itt is az ő lelkialkatát próbáltad megragadni,egyfajta jelnezben.

-Ez a világ,ez a kicsit furcsa,szomoru világ,közel áll hozzád,meg ez is ami az Eltünt idő nyomában cimet viseli,és amely azt hiszem,hogy ehhez a fárjed volt a model, nem?

-Igen,és tulajdonképpen a megismerkedésünk idejéből, ábrázolom őt,ugyanugy,mint ebben a szemüveges portrében,

-A portréknak a megmintázása itt klasszikus ugye?Itt szabályosan,még a Főiskolán tanult mintázási módszerekkel készültek?

-Igen,és nagyon hatott rám,ez a nagyon festői mintázási, korszak,ami tulajdonképpen a 70-es években elurelkedett Magyarországon.

-És aztán miért nyultán fához,a szinezett fához,Itt a Kis Valentino?

-Ugy érezten,hogy a fa mint anyag közelebb áll hozzám, könnyebben alakitható,egy szerves anyag,ami sokkal melegebb hatásu,mint a kő,vagy a bronz.Ez a Kis valentino című szobron,

-És ez a fajta elesettség,vagy hát azok az irodalmi előképek,a Valentinonál a film,de itt a Miskin,portrénál, ami ugyancsak a fárjedet ábrázolja,ez is egy ilyen...

-...ugy érezten,hogy Dosztojevszkij,aki nem irja le hősei külsejét,hanem egy sajátos lelkialkatot,ezt a lelki alkatot,és föllelhetten egy egyéniségben,és tulajdonképpen, kibontakozik belőle,a regényben leirt alkat.

-Ez a szobor bronz,ugye,és szinesitett bronz?

-Igen,festett bronz,ez Tamás Ncéni festő barátom,ő saját maga festette ki az arcát,és őbenne azt próbáltam megragadni,ahogy a szobor szine látogató,ahogy megérkezik,bekopog az ajtón,bátul a kezében tart egy virágot.

-Itt pedig a virág ugye a jegyesgár kezében van,Ezigy ennek a cimc,ebben már valóban nagyon sok humor is van, de nagyon sok beleélés,egy olyanfajta empátiás készség, amely egy helyzetet belülről is ismer,tehát nemcsak keri-

kirozva látja?

-Igen,mindannyian tudjuk,hogy a házasságok,különbözőképpen jönnek létre,emelt fővel,ki lehajtott fővel, kerül beleegy ilyen helyzetbe.

-Ez a szobor Verdiszás cimet viseli,tehát olyan ünnepélyes,a kiállitást megnyitottad ismét egy házaspár,egy baráti házaspár,portrészerü megformálását,látjuk?

-Ez egy kerámikusmüvész és egy ötvösmüvész házaspár nagyon jó barátaim,a kerámikus müvész mellett,látni lehet azt a kerámiából készült gurulós játékmacskát,ami az ő szerzeménye,és mellette a férj már pohárral áll a megnyitón.

-Amikor áttértél a kerámiára,és előbb ez a fából készült szobor,sokkal szinesebb volt,először ebben a portréban, azzal próbálkoztál,hogy ugyanolyan,ugyanannyit visszaadj benne mint a bronzportrékben sikerült?

-Igen,de más eszközökkel,ezeket a terakottákat,legalább is egy részüket,a terakotta saját szinező anyagával földfestékkel festettem be,hogy megpróbáljak egy,egy sokkal közelebbi technikát találni.

-És itt mi határozza meg azt,hát ez barátnőd gondolom, hogy hol szinezed a figurát,vagy a fejet?

-Ahhoz késznkell lennie a munkának,hogy eldöljön,hogy mennyi festéket kiván,például egy arc,pláne egy,női arc, amelyik,kozmetikázva van,annak több festékre van szüksége, mint egyegész alakos figurának.

-És ez amelynek azt a cimet adtad,és itt azért a lábakról egy pár szót,valahol azt mondtad,hogy egy kitaposott cipő,vagy jól behordott cipő,többet mond el viselőjéről, mint bármi más.Hát ennek azt a cimet adtad Csunya lányok is férjhez mennek,ez egy kicsit a te önportréd?

-Igen.És ez egy meglehetősen ironikus és önironikus szobor,azt is mondhatnám,hogy a csunya lányok leginkább mennek férjhez,mert hogy számukra ez több nergiát kiván, mint a szép lányok számára, na most itt vissztérnék még a szoborfestés technikára...

-...igen...

-...hogy a fa erezetét,ha lehet mindig szeretem,hogyha érvényesül,és hogy a festésnek nem az a célja,hogy eltakarja a figurát,hanem,hogy bizonyos pontokon,megdobja,

hozzádje,a plusz valamit.

-És milyen módon készited,szóval,hogyan készülsz föl egy szobor faragására,vázlatot csinálsz,vagy ráraj-zolsz a fára?

-Általában csak,egy kis papircetlire szoktam ceruzavázlatot csinálni,és azután veszem azt a negyderab fát és ács ceruzával bejelölöm azt a részt ahol feltétlenül ki kell nagyolni,és a továbbiakban már nem igen használok vázlatot.

-Hát a következő filmbetétünk az részben ebből a munkából is megmutat valamit,kicsit elvezet a te környezetedbe, és azonkivül egy pár barátodat hivtuk meg a müterembe, ezt a filmbetétet nézzük most meg együtt.

-Az ami,hát itt már látszik,ugye az a környék ahol laksz.

-Zsuzsa,itt a Szondy és a Munkácsy utca sarkán van a lakásod,az a környék ahol élsz,ezek az emberek akiket itt látsz,m ennyire hatnak a dolgaidra?

-Mindenképpen hatnak,valamennyire mert mindenkit megszoktam, nézni,és nagyon furc emberek laknak ezen a környéken,is, de közvetlenül azokról az emberekről,akikkel nincs közeli kontaktusom,nem szoktam szobrot csinálni,mert ugy érzem, hogy kevés lenne az a dolog,amit velük kapcsolatban el tudok mondani,hanem esetleg motivumokat felhasználok.

-Vannak az uj terakottáid,persze ezeket nem olyan régen csináltad,én azokban a jelenetekben,család,meg házaspár, függetlenül attól,hogy ezek portrészerüek érzek valamit a környékből,lehetséges ez?

-Feltétlenül a párok közül kettő terézvárosi,és egy pedig angyalföldi,ami legszán határterületnek számit,és ezek az emberek,akik ezen a környéken laknak,szükségképpen hasonulnak is a környékhez,

-A figuralitás,ez egy programvállalás, nálad,vagy egyszerüen,ez érdekel,és a megformálásban is,ragaszkodsz ahhoz,hogy ugyanazt lássák a szoborban a nézők,amit te látsz benne?

-Feltétlenül,én azt tudom erre mondani,hogy ez van,ón amikor,először plasztikákat csináltam,mondjuk gyerekkoromban,gyurkálgattam mindenféle,dolgot,ami erre alkalmas volt,akkor is állandóan embert csináltam,a természeti szépséget,minden dolgban nagyon tudom élvezni,annak ellenére, legeslegjobban az ember érdekel.Döntően az emberi figura,

emberi arcok, a kéz.

-Most az a fajta,hát mondjuk így,hogy leleplezési igény, tulajdonképpen kifejezés,az amit te keresel az emberekben,az igazi énjüket,tehát azt,ahogyan hordják önmagukat, ruhájukat és a többi,és az egy természetes egyszerűséggel történik nálad,tehát másképpen nem tudod látni a világot,vagy pedig kifejezetten,kiemelt,törzitasz,hogy ezt mond el?

-Én azt hiszem,hogy ez a két dolog bennem teljesen azonos, hogy nekem a barátaimmal való kapcsolataim,úgy alakulnak hogy abban a pillanatban amikor különböző problémák felmerülnek,akkor megpróbálom gondolatilag is,megragadni, azokat a furcsa hátulütőket,amik minden kapcsolatban létrejönnek,mert,hogy egyáltalán nem tartom elképzelhetőnek,hogy csak szép dolog legyen csunya nélkül,vagy csak jó dolog rossz nélkül,hanem ezek a dolgok folyton ellenpontozzák egymást,és tulajdonképpen ezek adják meg az emberi teljességet.

-Kiállitás előtt a müteremben beszélgettünk Zsuzsa,néhány jó barátját hivtuk meg ide,de nemcsak egyszerüen jó barátok,hanem modellek is.Modellek ők a szó szoros értelmében,természet után mintázol Zsuzsa?

-Abban az értelemben nem,hogy nem kérem meg őket modell állásra;ez alól csak Rima kivétel,aki végigülte negyvenhezen.

-Hát akkor mutassuk is be őket.

-Jámbor Margit.

-Dallos Rima,akiről két szobor is készült.

-És Konjáthy Anna.

-Itt a kiállitáson kettő,de az eddigi munkásságod alatt talán három,négy szobor is készült róla?

-Igen.

-Itt az előtérben láttunk egy kettőszobrot,rólatok, a férjeddel együtt,gondolom megismerkedésetek idejéből?

-Igen.

-Az a cime:Amikor virágba borultak az olomfák.Hát ha valami lehet kegyetlen,ahogy önmagadat itt megformáltad,az meglehetősen kegyetlen és ironikus.Hogy látják a többiek,

akik ugyancsak hát önmagukat látták viszont a szobrokban? M ennyire irónikus, mélyrehasitó, esetleg előnytelen is hogy a Zsuzsa megformál?

-Én ugy látom, hogy ironikus is, meg kegyetlen is, de ezt az iróniát, meg a kegyetlen kiváncsiságot a szeretet diktálja, a modelljeivel szemben. Én tulajdonképpen azt mondhatnám, hogy egy kicsit rosszabbul jártam, mint a többi modellek, mert én nem vagyok ugy leleplezve, az én kis szobromon, minta többiek, a kapcsolat egy kicsit kevésbé szoros, egy kicsit költői, és rövidebb keletü is a barátságunk, mint a jelenlévőkkel való barátsága a Zsuzsának, azt hiszem különben, hogy ezt a kegyetlenséget mindig a szeretet diktálja. A nagy ironikusok, mindig nagy emberszeretők, mindig valami szomoruság, meg harag van benne az emberek gyarlósága iránt, de azt hiszem, vagy ugy látom, hogy ezek az élve boncolások, amit másokkal szemben elkövet, az mindig, önboncolás.

-Te hogy látod ezt?

-Egészen más, számomra ez nem kegyetlen, és nem is irónikus, hanem a kor dokumentumai. Szóval ezek az emberek, akik most élnek, vagyis a 70-es évek emberei.

-Hogy látod például a családot, ugye, ahol az egymásközötti, kapcsolat is lényeges, nemcsak a te portérszerü ábrázolásod?

-Tulajdonképpen ez egy pillanat a mi életünkből. Dokumentum. Ilyenek voltunk, de nem ilyenek maradunk, vagy nem olyanok, amilyenek korábban voltunk. Ezt a példát én vettem a csalási életünkből.

-Ezt a jelenetet ő sokszor láthatta nálatok?

-Hát gondolom, hogy igy nem. Kicsit komponált, bár én összetartozást látok benne.

-Anna te grafikus vagy, végül is mint müvész látod a kollégád munkáját és, azon belül önmagadat.

-Nekem nagyon nehéz erről beszélni, mert azt hiszem, hogy mi hasonlóképpen látjuk az embereket, és én azért szeretem annyira ezeket a szobrokat, mert én azt nem érzem, hogy ebben kegyetlenség lenne, én tulajdonképpen nagyon büszke vagyok arra, hogy rólam is csinált szobrot és, és ha én szobrokat csinálnék, akkor nagyon szeretnék ilyent csinálni.

-Na most az emberről önmagában mindig egy jobb kép él,

hát itt ahogy a lábaidat tartod egy kicsit csámpások vállad szögletes,most tényleg azért akarom ezt így kiolvasni,nagyon jól tudom,hogy a művészet tulaj,de a groteszkségen belül,ami abban a szobrban talán nem olyan élesen,mint a saját magáról készült dolgaiban,hogy érzed mennyit adsz hozzá,,ennyit adsz az egyéniségedből,vissza?

-Hát mondom én ezt azért érzem,hizelgőnek,mert én hasonlónak szeretném látni magam,legalábbis,nőbe.

-Én nem,szóval az a groteszkség, az nem sértő számomra, nekem az nagyon rokonszenves,

-Régen vagytok barátok?

-Nagyon.

-Igen.

-Még a Főiskoláról tizen valahány év...

-És végül,de nem utolsó sorban szóljon Kálnán György a férj,hogy a több változatban,ahogyan éppen megformálásra került az arcmása,alakja,a Miskin herceg,vagy az a találkozás emlékét őrző szobor,és az a legujabb,amiből a műteremben csak most egy részletet tudunk felvenni, a Sárkányölő,az hogyan született?

-Nem is tudom,hogy mit mondjak,mert természetesen együtt, vagyunk,együtt élünk,együtt vagyok a szobrok születésével, és emiatt talán egy kicsit elfogult is vagyok,

-No de a maga szaknája egészen más?

-Igen,a legszebb,számitógépekkel foglalkozom,és nagyon jó,hogy neki az én szaknám a kikapcsolódás.Neken pedig az övé.

-Ezt a fajta groteszkséget,ami az ő szobraiban,nem mindegyikben,de nagyobb részében jelen van,hogy fogadja el,végül is annyira tárgyias a maga foglalkozása,hogy, nehéz elgondolni,hogy az a fantázia,ami belekerül a szobrokba,az is ennek az eredménye?Arról mi a véleménye?

-Hát talán nem gondoltam át eléggé,de én ugy gondolom, hogy,az ugyanugy része az embereknek,szóval olyan pontan vannak ábrázolva,amik ők,és valamilyen átmenet közben,hogy a hivatalos ők,és a személyes ők,között van.Illetve pontosan ez az átmenet van elkapva,és az a lényege szerintem a szobrászat,illetve hát a jellem ábrázolásának.

-És mit szól ezekhez az élethelyzetekhez,amelyekben őket bemutatja?

-Hát ez ugyanez,ezek olyen élethelyzetek,amilyenekben szeretnének lenni,de nincsenek,vagy amilyenekben vannak, de nem szeretnének lenni,szóval,hogy egy ellentmondás van, egy emberen,önmagán belül is,ellentmondást ábrázol mindig.Nem ő találja ki,hogy miért groteszk,ez,ezt az emberek önmaguk produkálják,és ezt fogja meg.Én úgy gondolom.

-Ezt mondja a modell,de mit mond a szobrász?

-Anna neken nagyon régóta barátom,mint mondottam,és szántalan nagyon-nagyon sokoldalú,emberi tulajdonsága mellett, a külsejében,rengeteg olyan elemet hordoz,amik mind a kedvenc plasztikai korszakiból vannak,a mezopotámiai kis alabástrom szobrocskák,akiknek kis fekete beszédes illetve betétes golyós szemük van,és szintén beépitett fekete,vastag szemöldökük,az egyiptomi kis festett faszobrocskák,akik kicsit szögletes mozgásuak,míg egy ujkori, utánzattal is,nagyságot mutat a külseje a szecesszióval, amikor az Anna figuráját megörökitettem,az Anna örök cimü szobromban,akkor mindezekre akartam valami kis utalást tenni.

-Ime ismét itt vagyunk a kiállitó teremben,ahol már Szent György,vagy a Sárkányölő cimü szobor,kiállitva készen egy textil lovácskán ül.Ezeknek a régi lovasszobroknak a parafrázisát érzem én,ebben a...

-... valóban,mert erről van szó,Marcus Aurelius lovasszobrától kezdve,a Gattamelátán át egészen a brenbergi lovasig,tulajdonképpen mindegyikre próbáltam utalást tenni, ugyanakkor,ez a szobor ez bronz lovon ül,egy játéklovon, amit az Erzsébetvárosban lomtalanitottak és mindenféle textil hulladékkal feltöltem meg,ugy érzem,hogy egyrészt a Kálnán Gyurinak,még nincs Szent György szobra,és annyi jár neki,másrészt pedig saját magamnak egy lovasszobrot végre sikerült előállnom.

-Zsuzsa erről még nem beszéltünk,hogy most kiállitásod lesz, a Német Szövetségi Köztársaságban?

-Igen.

-Tehát nem láthatunk itt minden Lóránt Zsuzsa szobrot, mert egy részét a Műcsarnokban,ahol öt szobrod került kiállitásra,a nemzetközi kiplasztikai kiállitáson,amely még szeptember végéig látható,és hát bizony nagyon rangos mezőnyben kellett helytállni,mégpedig ugy,hogy be jól tudom a Fővárosi Tanács különdiját kaptad,erre az öt szoborra?

-Igen.

-Most végül is megnéretett az amit csinálsz és úgy tünik,hogy mindennel,ami manapság a szobrászokat foglalkoztatja,egy igen nagy számu kiállitó,sok ország,vesz részt itt,felvehetni a versenyt.Ez a legkiemelkedőbb munkád neked,és azt mondtad,hogy erről te szeretnél valamit mesélni?

-Igen,ez az tulajdonképpen az akkor készült munkáim közül, az utolsó,Állam a címe,egy nem talpakon álló,és nem kiegyensulyozott,szobor,tulajdonképpen uszik ebben az üvegakváriumban,egy olyanfajta,lelkiélményt próbálta elmondani,benne, ami akkor éri az embert,hogyha,a semmiben uszik,és üvegfalba ütközik.

-Ez sokat reprodukált szobrod?

-Igen ez a Veronika cimü szobron,amelynek valóban egy Veronika nevü leány az ihletője,őbenne a különös tartása a magassága, a lábtartássa,voltak ezek a dominens tényezők,amik miatt ugy éreztem,hogy feltétlenül megörökitem.

-A Müvésznő,ugye ez a cime ennek?

-Igen,egy kollégán,szobrász az illető,nagyon pici,nagyon kis végtagjai vannak,amikor megáll,egyik lábáról a másikra,retiküljébe kapaszkodik,hogy biztonságosabban álljon.

-És itt kedvenc barátod,modelled,Noémi ismét,csak egy egészen másfajta?

-Igen,ez a téli szerelése,kalapban,télikabátban,csizmában, és a retiküljét átdobja a vállán,ahogy a postások szokták a táskájukat hordani,ez ugy érzem,hogy nagyon kifejezi az ő, agyonzárkozott és zárt egyéniségét,

-Ez a szin,az eredeti szine a fának,vagy ez erősen szinezett?

-Nem,csak ez arc van szineszev,

-Ez pedig azt hiszem alig,vagy egyáltalán,ez a Heinricke,...

-...igen ez a Heindricke fürdője,szintén egy barátnőm,aki egy nagyon is németalföldi,külsejü,és ugy éreztem,hogy rokon a Rembrandt képeivel.

-Hát végül is,ez már az Artex anyag ugye,ez megy külföldre ezt egyelőre nem láthatják itthon,ez egy nagyméretü faragás,kislányod volt ismét a modell?

-nem,én saját magam gyermekkoromban megszáru,cipő,lecusszott

zokni,szárnyaskaruha amit 49-ben hordtam,.

-Ez voszont?

-Ez a lányom,

-A kis Andrea

-Ez a Lény cimü szobor,amiben azt akülönös átmenetet próbáltam megragadni,hogy egy kislány már nem gyerek,de még nem is nő,a szó szoros értelmében,és ettől teljesen furán tevődik össze,a figurája,

-Zsuzsa ez egy kicsit olyan mint egy szerztes öltözet,lenne, pedig nem az.Ez egy egyszerü hétköznapi ruha,a kislány szivesen áll modellt,de ez egy másik már nagyobbacska,ugye?

-Igen,ez egy egyetemista lány barátnőm,aki nagyon szeret nadrágban,férfiingben,és rövidre vágott hajjal,mutatkozni,szintén egy,megemésztetlen korpróbléma,hogy mikor válik az ember felnőtté,és tulajdonképpen vállalja-e a felnőttéségét, és a női mivoltát?

-De ezek a szobrok azért leginkább,statilusak,tehát olyan egyszerüek és semmiféle különös gesztus,nem jelentkezik bennük, ez is szándékos,vagy ez meghatározott arányokat,például, fa,amit megfaragsz?

-Igen,általában,amikor egy nyulánk figurát akarok megfaragni, akkor a gótika az amihez közelebb állnak ezek a munkák,és vannak a testesebb,darabok;amiket,barokkosabban,sokkal inkább térben próbálok,megoldani.

-Ez a Bomóna cimü szobor milyen emlékből született?

-Édesanyám,akit nagyon korán elvesztettem,és az emlékeim főleg a kertből vannak,ahol a gyümölcsöt adta nekem,

-A lábról,ráismerek,ez már másik szobor ugye?

-Igen.Ez a Tolcinella cimü tulajdonképpen Sztravinszkij Petruskájának egy feldolgozása,

-Mozgalmasabb a felület egész barokkos,drapériák vannak itt?

-Igen,tulajdonképpen mind a két fajta szoborból tevődik összse,a merevebb beállitásu,egyenes szobrokból,és azokból a barokkosabb drappériákból,amiket például a Heindrice fürdőjénél faragtam.

-Ezek szerint,ez azt jelenti,hogy különféle élmények,rirodal-

niak,zeneiek befolyásolják, a dolgot?

-Igen,itt ezen a képen a Jánlor Margit látszik,sárkánnyal az ölében,és felhuzott ruhájával,tekergetője az állapotát.

-Azt hiszem,hogy egészen középkori annak a felfogása,és az egyetlen ilyen jellegü darab,ez is portrészerü,és hogyha folytatjuk tovább a beszélgetést,ahogy eddig is szokásunk volt,barátokat hivtunk meg,bemutatnám Forgách Éva müvészettörténész kollégát,aki Zsuzsának jó barátja,és akiről ugy gondoltam,hogy talán Zsuzsa szobrászata nem áll olyan közel hozzád,mert amit ismerek a dolgaidból,az egy egzaktabb világ, mint amit publikálsz,vagy amit,amiről irtál,beszéltél? De hát ezek szerint ez sem idegen tőled?

-Egyáltalán nem és,és nem is gondolkodom ilyen kategóriákban, egzakt,vagy kevésbé egzakt,müvészet.Nagyon szeretem Zsuzsa szobrait,és hogyha el kéne magyarázni,hogy miért,nem nagyon tudnék hozzátenni ahhoz,amit ő mondott,saját szobrairól.De hogyha mégis meg kellene próbálnom,itt van például az Élettársak cimü szobra,amelyet az előbb is láthattunk részletekben ha közelebbről megnézzük,akkor ha most nekem müvészettörténészként kell beszélni erről a szoborról ,és nem ugy mint barátnak,akkor talán az első amit mondhatnék az,hogy egy különös feszültséget ad azaz élmény,hogy ezt a tipust,ezt a szobortipust,külön férfi és nő szobrát,egy padon,én egy régi etruszk gyüjteményben láttam,és Henry Moornak a Király és királynő cimü szobrát is láttam;ami ugyanilyen,beállitásban ábrázol egy férfit és egy nőt.

...

-No de formailag nagyon nagyon el...

...

-... namost hihetetlen ereje van annak,hogy egy ülő férfi és nő,ez egy tipus,ez egy szobrászati tipus,hogy ugy mondjuk egy eredendő alkat,szobrászi alkat,és most a legnagyobb meglepetésünkre,pulóverben látunk itt egy férfit és egy egyszerü utcai ruhában egy nőt.Most azt hiszem,hogy ebben tudnám megfogalmazni,valahogy azt,hogy Zsuzsának a szobrászata,mivel jellemezhető,amit az egyik portré elénye mondott az előbb, Dallos Irma,hogy a 70-es évek embereit, a barátait mutatja meg, azt hiszem,ahogy egy reneszánsz szobrot az volt jellemző, hogy milyen vértet,milyen sisakot hordott,valaki és ezt nagyon pontosan megmintázták a szobrászok,ugy ma a jellemez egy embert, hogy milyen pulóvert hord.

-Éva hadd mondjam el neked én felolvasni,néhány sort, a Müvészet juliusi számából,és ezt most már nincs rá módunk, de talán nem is fontos,hogy pontosan idézzek,de befejezésül, egy kollégánőnk a pécsi kisplesztikai biennáléról,Zsuzsa szobrairól és egy másik hasonló karakterü szobrászról azt irja, hogy nem is tartozik igazán a müvészet körébe,és valami furcsa

jelzőt használ,ami egy kicsit uj neken,hogy nincs meg ez a csipetnyi távolság,amely valóban az irónia fénytörésébe állitaná az ő modelljeit;egy kissé főzelékszagu,primitiv,dilettáns izü alakok,ezek,a két fele szoborra mondja ezt,mi a véleményed erről?

-Itt két dologra kellene válaszolni,arra,hogy van-e távolság a modelljeitől,és hogy dilettáns-e.Hát a távolságról azt tudnám mondani,mivel a szobor modelljeinek egy részét,személyesen ismerem,abban a pillanatban,hogy ránézek a szoborra, azt is látom,hogy ő másvalaki látja ugyanezeket az embereket, és az a beállitás,az a pillanat ,amiben ő megragadja őket, az nemcsak ezekről a konkrét személyekről,alkotott véleményét fogalmazza meg,hanem sokkal többet mond el.Sokkal általánosabbat,és olyanok ezek a szoborportrék,mint amikor egy fiktiv történet,egy regény olvasása,az ember egyszercsak egy olyan részletre bukkan,aminél egyszerre csak bizonyos lesz benne, hogy ez megtörtént igy.

-Szóval a kifejezés teljességét,ezzel a fajta figuralitással, elleheht érni egy mai művésznek,esetleg más egy geometrikus formával tudja kifejezni magát?

-Egészen másféle közelitésről van szó,és nem hiszem,hogy érdemes összevetni,ezt a két dolgot,és nem hiszem,hogy szerencsés kérdés felvetés,geometrikus,vagy figurális,szobrászetről beszélni,ezek a szobrok hitelesek,ez egészen biztos ez áred belőlük.

-Köszönöm szépen.

-Másik vendégünk Molnár Piroska,akit azért kértünk ide,részben ugyancsak azért,mert jóbarátok,másrészt egy kicsit a szerep játszásról szeretnék valamit kérdezni.Szinész vagy,tudod, hogyan,milyen helyzetekbe kerülhet egy ember,Zsuzsa benne van minden szobrában?

-Igen ezt én is igy érzem,szokták mondani,hogy kétfajta szinész van,az egyik szinész bármilyen szerepet játszik,mindig saját magát adja,a másik szinész,a bohócabb elket,aki mindig belebujik egy figurába,önmaga szeret eltünni mögötte.Hozzám mindig közelebb állt,az aki saját magát adja,minden figurában. Zsuzsa szobraiból is ezt érzem,hogy minden szoborban ő maga van;ugyanakkor természetesen,minden szobor más,minden figura más,

-Melyik szobrában éreztad leginkább hogy már szinte szituáció van,egy olyan helyzet,amely szinpadon is előfordul?

-Igy például a Noémi cimü szobra,ami...

-..egy harmadik már...

-...igen,Noéniről egy harmadik szobor,aminek tudom a történetét,is,mert ha ránéz az ember,egy fohászkodást fejez ki, de Zsuzsa elmesélte,hogy Noéni így szokta a dobókockát rázogatni,a tenyerében és közben azt gondolja,hogy csak a legtöbb számot dobja ki.És ez mindig sikerül is neki.Vagy általában sikerül.

-Ne most ezeket a karaktereket,akiket itt látsz,nyilván ezekből már játszottál,ilyen jellegűeket.Érzed,hitelesnek érzed, általában?

-Igen,nagyon,nagyonis hitelesnek.És borzasztó mozgékonynak, és élőnek,és hiába egy szituációba ábrázol egy családot, nem egy pillanatban megfogva benen,benen évek vonulnak el az ember fejében,amig például ezt a családszobrot megnézi.

-Köszönön szépen.

-Én azt hiszem sokat beszéltünk most az emberekről,a formákról, kevesebbet,ezért,szándékosan kértük,most is mint már korábbi adásunkban,egyszer a pszichológus,Halász Lászlót,aki arra kért bennünket,hogy ne mint pszichológust említsük,hanem egy embert aki elsőként nézi meg itt a szobrokat,és erről véleményt mond a maga szaknájában.

-Ha ezt kérdezné,hogy nekem mit jelentenek elsősorban a Lóránt Zsuzsa szobrai kivált az utóbbi időben készitett fából faragott, szobrai,a festett szobrok,akkor én egyszóval azt mondanám,hogy Lóránt Zsuzsa,bocsánat több szó ez,Lóránt Zsuzsa panoptikuma. Panoptikuma,és férje már mondotta,ahol az ellentmondások,sűritetten jelennek meg,ő határhelyzetek között imbolygó emberekre,célzott ezzel,én nemcsak erre gondolnók,hanem ellentmondás például atekintetben,hogy a szobor a fából faragott szobrokról beszélek,a fából jobban szerves,meleg,könnyebben megmunkálható testre készhez,testre,igazodó anyagból készül, miközben felidézi az élettelen elidegenedett,elidegenitett a drótok által,vagy egyéb módon mozgatható,fabábut,másfelől, a szobrok hallatlanul intim,meleg,emberi,baráti világot mutatnak,meg,erről,többször esett szó,és eközben televannak fintorral,groteszk elemekkel,de ez a fintor,ami a névadásokban is érvényesül,talán legfőképp szemben,a szobrászattal,a művészettel,a művészet funkciójával magával,illetve arra kiöltött fintorként is,megjelenik előttem arra gondolok,hogy a nagy kőből faragott monumentális nyugalma,dermedtsége, szemben a valami egészen mással,és ez a más mégsem giccs kivánja tenni a szobrászatot,miközben nyelvet ölt,magának is, az embereknek is,a művészetnek is,eközben egy másfajta művészi látásmóddal,nagyon meleg,és nagyon hiteles,világot kiván felmutatni.Valahogyan minden egyes szoborban,egy-egy embernek,

a lenyomatát kapjuk meg,és ez a lenyomat,egyben visszadja, azt a sajátos helyzetet és tipust,amiben az élés amiben az kifejezni kiván.Ugy mondhatnánk,hogy tulajdonképpen a szobrokról egy az előbb már más formában volt róla szó, dinamikus,erőteljes,emberi etitüd sugárzik felém.Ez az atitüd,azért,érdekes,mert pszichológiai müszó,de valójában mint atitüdjének,kifejezés,éppen a szobrászattal használták olasz mükritikusok,arra utalva,hogy a szobroknak,a testi kifejező ereje,hogyan idéz fel bizonyos lelki diszpozicióket.Szóval számomra az a panoptikum,amit felidéz Lóránt Zsuzsa,szobraival,azokban tükröződő diszpoziciban az ő saját lelki világa is megjelenik.

-Hát talán igy foglalhatnánk össze,hogy nem a térbeni megjelenésük,amivel a helyüket követelik,keresik a térben, az a kifejezés erejével történik elsősorban,nem a forma tömegességével,ami nagyon sokszor mélyebb emléket hagy az emberben,mintha esetleg valami különösebb formai bravurt láthatna.Gondolom,hogy aki ide eljön majd a Vigadó Galériába, az is meggyőződhet arról,hogyha nem az egész eddigi életmüved, de annak jelentős darabjait megismerve,milyen a világa, mennyire a miénk,mennyire igazi,és mennyire hiteles,mindaz formailag,tartalmilag amit ebben az adásban megismerhettek. Szeretettel várják öhöket,itt a kiállitás a jövő hónapig, október 11-ig lesz látható.Viszontlátásra,köszönöm türelmüket.

-Kedves nézőink a Tv-galéria,cimü müsorunkat látták.Müsorvezető-szerkesztő D.Fehér Zsuzsa volt.

Lóránt Zsuzsa, szobrász

L. Lacza Márta

Lacza Márta: Munkácsy-díjas grafikusművész 44-46

Jászkunság, kolnok, 1983. szept. XXIX/3.

Lóránt Zsuzsa, szobrász

L: Deim Pál

Vadas József Generál út

13

Élet és Irodalom Bp. 1984. dec. 20. XXVIII/16

Lóránt Zsuzsa, szobrán

□ LÓRÁNT ZSUZSA szobrászművész kiállítása mától október 11-ig tekinthető meg a Vigadó Galériában.

2

—: □ Lóránt Zsuzsa

Esti Hírlap Bp. 1981 szept 3

Lóránt Zsuzsa

Lóska Lajos: Képmesék

Művészet, 1982. február

Lóránt Zsuzsa szobrász

LÓRANT ZSUZSA szobrászművész alkotásaiból kisplasztikai kiállítás nyílt meg a Kairói Nemzetközi Kulturális Központban a vendéglátó ország kulturális minisztériumának védnökségével. A kiállítás része a hazánk felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából megtartott egyiptomi rendezvényeknek.

Népszabadság, 1985. IV. 9.

Lóránd Zsuzsa

Kiállítás Hódmezővásárhelyen

Magyar Nemzet 1984. XI. 11.

Lóránt Zsuzsa

NAPLÓ

Lóránt Zsuzsa szobrászművész alkotásaiból szombaton este kisplasztikai kiállítás nyílt a kairói Nemzetközi Kulturális Központban a vendéglátó ország kulturális minisztériumának védnöksége alatt. A kiállítást, amely a hazánk felszabadulásának negyvenedik évfordulója alkalmából rendezett egyiptomi kulturális rendezvények része, Fikri Szaleh, a kulturális miniszter helyettese nyitotta meg. Részt vett a megnyitó ünnepségen a kulturális élet több ismert személyisége, és jelen volt dr. Simonyi Ernő kairói magyar nagykövet.

◆

Magyar Nemzet 1985. IV. 9.

A GLÓRIA ART STÚDIÓ

Tisztelettel meghívja Önt
és kedves családját

LÓRÁNT ZSUZSA
szobrászművész

kiállítására,
amelyet

FALUDY GYÖRGY
költő
nyit meg.

A megnyitón STOLL PÉTER *csellózik.*

Megnyitó: 1996. október 24. (csütörtök)
18 óra.

Cím: 1053 Budapest, Kecskeméti u. 6.
(az udvarban jobbra)

Nyitva tartás: október 24-től november 13-ig
Hétköznap: 10-18-ig; szombaton: 10-14-ig

BUDAPEST 53
14. 10. 96
AL-I/39

MAGYARORSZÁG
≈013
FORINT

MTA Művészettörténeti Kutató Csoport
PATAKI GÁBOR
igazgatóhelyettes úr

Budapest
Úri u. 49.
1014

MŰTÁRGYLISTA

A MŰVÉSZNŐ
festett fa, 26 cm
AMIKOR VIRÁGBA BORULTAK AZ ALMAFÁK
fa, 45 cm
BOHÓC
bronz, 34 cm
Művészeti Alap tulajdona
BALERINA
bronz, 29 cm
Művészeti Alap tulajdona
BALERINA
bronz, 33 cm
Művészeti Alap tulajdona
ÉLETTÁRSAK
színes terrakotta, 54 cm
GÁBOR ÁRON RÉZÁGYÚJA FEL VAN VIRÁGOZVA
bronz, 15x30 cm
KALAPOS
fa, 30 cm
LÁTOGATÓ
bronz, 31 cm
ÖNARCKÉP ÜVEGGOMBBEL
bronz, 32 cm
Kultúrális Minisztérium tulajdona
SZEMÜVEGES PORTRÉ
bronz, 30 cm
Kultúrális Minisztérium tulajdona
USZÓLECKE
színezett fa, 35 cm
VERONIKA
színezett fa, 36 cm

Élettársak

78 4539 – fnyv 1

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK ÉS
A MAGYAR HELIKON

MEGHÍVJA ÖNT

LÓRÁNT ZSUZSA
SZOBRÁSZMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁRA

1978. JÚLIUS 27-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

DALOS GYÖRGY
ÍRÓ

HELIKON GALÉRIA
BUDAPEST V., EÖTVÖS LORÁND UTCA 8.

A KIÁLLÍTÁS NYITVA:
1978. JÚLIUS 27 – AUGUSZTUS 20.
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 10–18 ÓRÁIG

BELÉPÉS DÍJTALAN!

Lóránt Zsuzsa tudatos szobrász: tudatosan bízza magát az ösztöneire. Legutóbbi önálló kiállítása (Ferencvárosi pincetárlat, 1976) óta határozott stílusváltás figyelhető meg nála. Színezett szobrain sokkal eltökéltebben juttatja kifejezésre két alkati tulajdonságát: a líraiságot és az iróniát. E két minőség között egyensúlyoz, keresi és többnyire meg is találja a helyes arányokat. Nála a személyes mondanivaló nem vész el a technikai megformálásban, a kompozició megfelel a szándékolt tartalomnak.

Különféle emberekkel találkozhatunk Lóránt Zsuzsa panoptikumában: pályatársakkal, barátokkal, idősebbekkel és fiatalabbakkal. Közös jellemzőjük: hétköznapi gesztusaikban vallanak magukról. Egy-egy ránc az ajak szögletében, a természetesnél egy árnyalattal emeltebb főtartás, óvatlan karmozdulat és a *figura* mögül előbukkan a *személyiség*. Itt bizonyos értelemben leleplezödik a modell, de nem megszégyenül. Hiszen, bár a művésztől nem idegen a rosszmájuság, ábrázolása mégis szolidáris. Gyöngeségeinket megérti, pózainkat elfogadja, nem kíván átnevelni bennünket. Annál is inkább, mivel tudja: ő is beletartozik a portrégyűjteménybe.

Lóránt Zsuzsa szobrait tehát azoknak ajánljuk, akik a képzőművészetben nem a viziót, nem a tárgyuktól elkülönült formák önmozgását keresik, hanem személyes, személyhez szóló reagálást a bennünket nap mint nap érő – hol kínos, hol kellemes – élményekre. / Dalos György

A művésznő
A kiállítást rendezte: Gádor E. Zsolt
Fotó: Csomor László

Úszólecke

LÓRÁNT Zsuzsa szobrai

Művész. Bp. Dorottya 1985

Harangozó Mária

A groteszk szobrászat
Lóránt Zsuzsa munkái

Esti Hírlap

[redacted] 1985. okt. 7. 2.

halk léptekkel jár körül mind
felé. Az élet szivverése csod
el a szürke semmiből, a piheg
nek csillannak föl." (8)

A Magyar Szemlében megjel
képi világ lirai hangu leirás
küldetéséről - Don Quijote-i
és történeti helyéről is font
"Lehet nagyobb művészünk Ripp
a közizléstől, akiben több a
előzte volna meg a magyar müv
gal több félreértésben lett v
"Rippl-Rónai müvészetének gaz
szet, az otthon, a körötte él

LÓRÁNT Zsuzsa

Miáll. Bp. Dorottya, 1985

ism. Hollósi Éva: Tradition und ~~Ma~~ modernes Lebensgefühl. = Bud. Rund. 7. Oktober 1985

9. ill

LÓRÁNT Zsuzsa szobrai

Viatl. Bp. Dorottya u., 1985

P. Szüs Julianna

Levél Lóránt Zsuzsához kiállítása alkalmából

D

Népszabadság, 1985. szept. 27. 7.

LÓRÁNT Zuzsa.

Bp.-Dorottya, 1985

Vadas József

Az avantgard mumus
[Lóránt Zuzsa]

Élet és Irodalom 1985 · okt. 4. 12.

Lovász Zsuzsa

A KIÁLLÍTÁS TÁMOGATÓI:

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

RÉSZÖNKORMÁNYZAT KAPOSFÜRED

KAPOSVÁR MEGYEI JOGÚ VÁROS KÖZGYŰLÉSÉNEK OKTATÁSI, TUDOMÁNYOS ÉS KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA

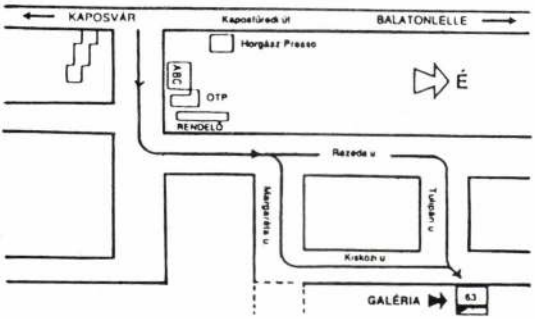

MVKtár: 32.96

A KAPOSFÜREDI GALÉRIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA

LÓRÁNT ZSUZSA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA

1996. NOVEMBER 16-ÁN 16 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
DR. GÉGER MELINDA
művészettörténész, művészeti író

KÖZREMŰKÖDIK:
SONORO DUÓ
SZILI ZOLTÁN és BOGÁTHY GÁBOR

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
DECEMBER 8-IG.
NYITVA NAPONTA: 14-20 ÓRÁIG.

GALÉRIATULAJDONOS: K. VÁRNAGY MÁRTA
KAPOSVÁR-KAPOSFÜRED, KISKÖZI U. 63.
TELEFON: 82/ 315-670

Lóránt Zsuzsa

A Vigadó Galéria
tisztelettel
meghívja Önt és barátait

Lóránt Zsuzsa
szobrász
és
Fábry Péter
fotográfus

kiállításának megnyitójára
2000. október 4-én, szerdán 18 órára.

A kiállítást megnyitja
Román József
művészeti író
és
Tordai Zádor
filozófus.

A kiállítás megtekinthető október 22-ig,
hétfő kivételével naponta
10 és 18 óra között.

Cím: Budapest, V., Vigadó tér 2.

A kiállítás támogatói:

Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány,
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

VIGADÓ GALÉRIA

[Lóránt Zsuzsa]

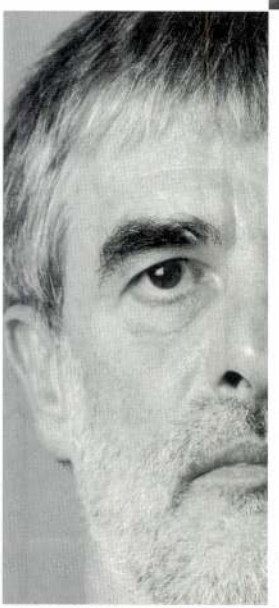

[Fábry Péter]

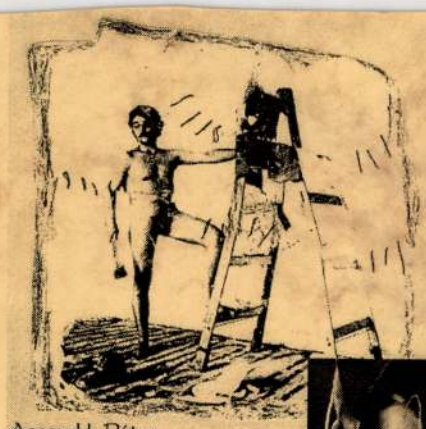

Assay H. Péter

Baricz Kati

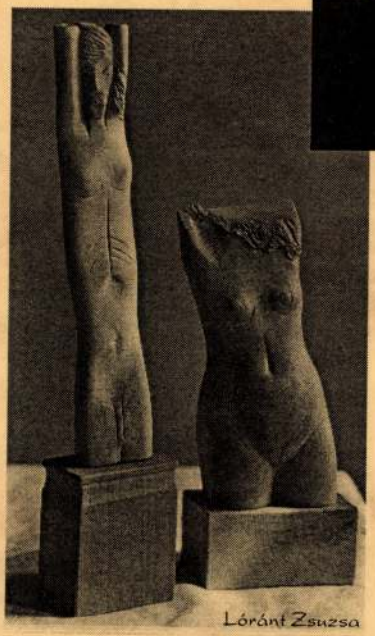

Lóránt Zsuzsa

A Magyar Képzőművészek és Jparművészek Szövetsége,
a Magyar Fotóművészek Szövetsége
és a Vigadó Galéria

tisztelettel meghívja Önt

1998. július 2-án 17 órára,

az

Akt

a szobrászművészetben
és a fotóművészetben

című kiállítás megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:

Jancsó Miklós
Kossuth-díjas filmrendező

A kiállítás megtekinthető:

1998. július 2-tól július 19-ig
hétfő kivételével naponta 10-től 18 óráig
a Vigadó Galériában

Pesti Vigadó
1051 Budapest,
Vigadó tér 2.

LÓRÁNT ZSUZSA

Meghívó

EKT

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége
és a Magyar Fotóművészek Szövetsége
közös kiállításának létrejöttét támogatták:
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Nemzeti Kulturális Alap

EKT

a szobrászművészetben
és a fotóművészetben

INTERJÚ

De ha egyszer lesz pénz!

Lóránt Zsuzsa Munkácsy Mihály-díjas szobrászművész az utca figurái közül legszívesebben Frédire emlékezik vissza, aki mindig a környéken csellengett, tolta hordártalicskáját, s rajta az ugyancsak Frédi nevű nagy, fekete kutyáját. Ha jókedve volt, akkor kettes kolbászból font nyakörvet az ebnek. Tudott mindenről, segített mindenkinek.

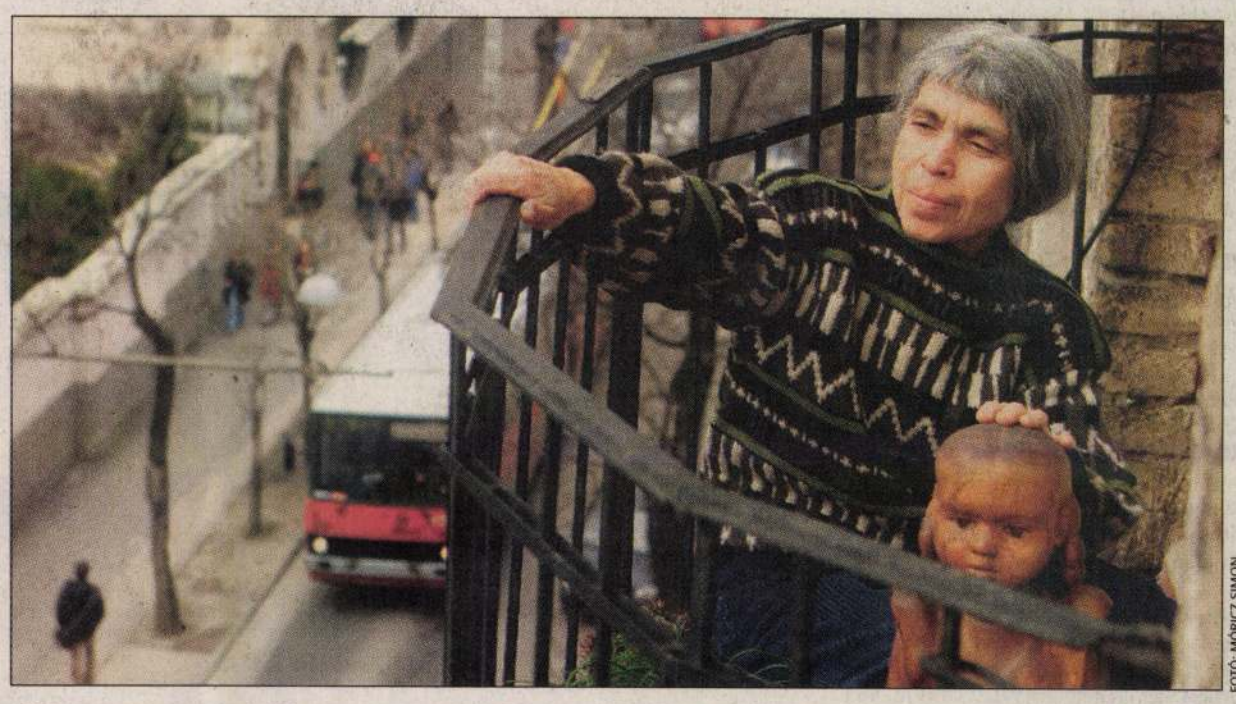

FOTÓ: MÓRICZ SIMON

Lóránt Zsuzsa 1978 óta lakik a Terézvárosban

LÓRÁNT ZSUZSA
szobrász

1948-ban született Budapesten.
1971-ben végezte a Képzőművészeti Főiskolát.
1975-ben Derkovits-ösztöndíjat kapott. Első kiállítását 1976-ban rendezte Budapesten, ezt további harminc követte, például Bagdadban, Berlinben, Kairóban, Utrechtben. Köztéri munkái láthatók Budapesten, Pécsett, Nagyatádon, Szegeden. Több országos kiállítás díjazottja.
1981-ben Munkácsy Mihály-díjat kapott.

Terézváros, VI. kerület, Munkácsy Mihály utca. Szűk, egyirányú, egyik végén palotákkal, másik végén lepusztult, valaha talán szép házakkal. Menet közben itt érdemes szüntelenül a földet nézni, annyi a kutyaürülék.

– Miket mond! Meglátszik, hogy nem idevaló.

És ahhoz mit szól, hogy valamikor ennek az utcának is német neve volt? Maulbeergarten Gasse. Aztán 1879-től Epreskert, 1900-tól Munkácsi, 1930-tól Munkácsy Mihály utca.

– Tudtam arról, hogy Pest múltjában nagyon ott vannak a németek. Nem szabadna erről megfeledkezni. Egyébként igaza van, a mi részünk elhanyagolt egy kicsit, de én más szemmel nézem az utcánkat, mint maga, és mást is látok.

Mit lát?

– Például itt, a Munkácsy–Szondi sarkon az Epreskertet. Főiskolás koromban ez volt nekem az alma mater. Somogyi Józsefnél tanultam. Valaha egy elvadult eperfás liget állt ennek a mesterképzőnek a helyén, nézze, még mindig akad néhány hatalmas fa, ehettem a termésüket annak idején. A kertet Stróbl Alajos hozatta rendbe, műteremházakat emeltek, én éppen a Stróbl Alajoséba jártam. Azt is tudom, hogy a közepén a régi pesti barokk kálváriatemplom a terasszal, ahol a kálvária hétalakos szoborcsoportja állhatott, kövenként került ide, ugyancsak Stróbl Alajos jóvoltából, a Józsefvárosból.

Úgy látom, az Epreskertben is sikerült néhány nem egészen odavaló épületet felhúzni.

– Sajnos igen, a hatvanas években. Kellett a hely.

Még a negyedik emelet magasából néztem, hogy a házukkal szemben felújították a Kölcsey Ferenc Gimnáziumot. Olyan jó málnahabszíne van, hogy összefut a számban a nyál.

– 1906-tól áll a 26–30. számú telken, stílusában szecessziós-magyaros épület egyébként, szeretem, most két tannyelvű középiskola. De gyönyörködni nem benne, hanem a diákjaiban szoktam. Kőrössy Albert tervezte, aki Hauszmann Alajossal és Lechner Ödönnel is dolgozott. Ha most megfordul, akkor éppen szembe találja magát Kőrössy másik épületével, a Sonnenberg-házzal. Ez még szebb is, mint a gimnázium, csak állandóan renoválgatni kell, mert romlik erősen. A Szonditól az Andrássy út felé már diplomatanegyed jön. Ne nézze a Vámés Pénzügyőrség épületét, ezt bizony elrontották, még trafóházat is emeltek a kertben, le kellene már bontaniuk. Bent színes fényeket vető üvegablakokat láthatna, ha bejutna. Ez itt a volt szerb-horvát iskola, ma a horvát követség. Állítólag az épület felújítását félbe kellett szakítani, mert annyiba került, hogy a horvát állam nem tudta fizetni. Aztán a Kormányfogadó jön, ételszaggal, különösen, ha partit adnak, szemben vele pedig a Fiatal Művészek Klubja, én sok szép időt töltöttem itt, múlt időben, mert volt ez irodaépület, görög étterem, míg megint palotává nem nemesedett. Évek óta dolgoznak rajta, egyre vakmerőbb elképzelésekkel, főként márványban gondolkodnak, a volt kertet például rózsaszín és zöld márvánnyal fedik le.

Ezt nem mondja komolyan!

– Nézze meg! Úgy tudom, hogy minden a valaha voltnak megfelelő és valódi anyag. Egy bankszakemberé a ház, aki állítólag a műgyűjteményét is ide akarja hozni. Ha innen tovább mennénk, akkor az Andrássy út túloldalán megnézhetnénk a volt pártszállót. Visszafordulunk?

Vissza. Mióta laknak erre?

– 1978 óta.

Kire emlékszik szívesen?

– Kő Pálra, Somogyi növendéke volt ő is, itt lakik a szomszédban, vele máig atyafiságos viszonyban vagyok.

És másra?

– Frédire. Régen láttam, talán már nem is él, különben mindig a környéken csellengett, tolta a hordártalicskáját, s rajta az ugyancsak Frédi nevű nagy, fekete kutyáját. Ha jókedve volt, akkor kettes kolbászból font nyakörvet az ebnek. Tudott mindenről, segített mindenkinek. Én is neki köszönhetem a gyalupadomat.

Azért, akárhogy is, a Podmaniczky felé átlépve a Szondit, más világ kezdődik.

– Hát ez a mi részünk – a diplomatanegyed felől – tényleg külvárosias. A mi házunktól a Podmaniczkyig a komfort nélküli egyemeletes épületeket már legalább tizenöt éve lebontásra ítélték. Csak hát sok volt a jogcím nélküli lakó, meg aztán pénz se volt elég sosem, maradt minden a régiben. De ha egyszer lesz pénz, és nekiállnak, akkor a Munkácsy Mihály utca csodájára jár majd a világ.

VARGA LAJOS MÁRTON

Utazó kiállítás

Különleges kiállítás látható a következő három hónapban Nagykáta és Budapest között: öt különböző útvonalon közlekedő, ingázókat szállító magánautóbuszok oldalait díszítették hagyományőrző tűzércsapatok tagjainak portréfotóival.

Az ingázó tüzérek címet viselő projekt, amely a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Konstruktív párbeszéd terei public art pályázat nyertes ötlete, László Gergely fotós nevéhez fűződik. Korábbi munkáinak témája is a közösségi tér: nemrég egy cukrászda vendégeiről készített portrésorozat képeiből állított össze tárlatot. Ezúttal Rákosi Péterrel negyvennégy portrét készített három tápióvidéki hagyományőrző tüzércsapat tagjairól.

A projekt vasárnap, az 1849-es tápióbicskei ütközet évfordulóján kezdődik: tüzér-, huszár- és lovashuszár-egyesületek elevenítik fel a csatát a helyszínen, ahová a Műcsarnok elől fél egykor indul külön autóbusz. Az egész napos programsorozat után három hónapig látható a tárlat a közlekedő autóbuszokon.

S. M.

Színház a porondon

Két kiállítással emlékezett meg Vác – a kéthetes tavaszi fesztivál keretében – a színház világnapjáról. Az egyik Kocsis Iván fotóművészé volt, aki két színházi produkció képeit mutatta be a városi könyvtár galériájában: a Szegedi Szabadtéri Játékok Antigoné és a Gyulai Várszínház Hernani előadását. Az utóbbit fekete fehérben, az előbbit színesben. És Szinetár Miklós szerint – aki a kiállítás megnyitására vállalkozott – mindkettő tanúságtétel: a fotóművész maradandóvá tette, ami egyébként nagyon is múlandó. Szinetárnak pedig hinni kell, mivel ő volt a rendezője a szegedi Antigoné előadásnak, és ő úgy véli, hogy Kocsis Iván a lényegét idézte fel képeivel. Igaz, Kocsis végigfotózott már csaknem ötven évet. Ráadásul művészi tevékenységét hosszú távon össze tudta hangolni a fotókultúra terjesztésével. 1957-től vesz részt kiállításokon – amelyek száma, szerényen számolva is kétszáz felett van –, vezeti az általa 1958-ban alapított Dunakanyar Fotóklubot, főtitkára a Magyar Diaporáma és Multivízió Egyesületnek, valamint szervezője is a hazai és nemzetközi diaporáma-találkozóknak, fesztiváloknak, közben rendszeresen publikálja fotográfiatörténeti írásait, cikkeit.

Legalább ennyire sokrétű a másik alkotó is, aki a város művelődési központjában rendezte meg Színház a porondon című kiállítását. Koch Aurél régi színházi ember, bár Vácon festőként, grafikusként is ismert. Dolgozott Hallében, Wittenbergben, az Állami Bábszínházban, valamint a Magyar Televízióban díszlet- és bábterveket készített – mellesleg a tévémaci szülőatyja –, és Walter Gropiushoz hasonlóan, ahogy egy méltatója megfogalmazta, egyetemes színházat szeretett volna alkotni, amelyben a személyek, a zene, a mozgás, a fény élő organizmussá olvad össze, és ennek a néző aktív résztvevője. A Hamlet, a Doktor Faust, a Divina Comedia, a Trisztán és Izolda, a Porgy és Bess díszlettervei mellett, természetesen kiállította a tévébábjátékok díszleteit és általa tervezett figuráit. Köztük olyanokat, amelyek például a Hoffmann meséihez vagy Szentkuthy Miklós Udvari nászához készültek. A szintén Németh Antal-tanítvány Balogh Géza rendező szerint – aki bábjátékai nagy részét Koch Auréllal közösen valósította meg – kevés az olyan művész, aki a mesterséget is tiszteli. Koch viszont ezt természetesnek tartja: a színházban a tervezőnek műszaki ismeretekre, az anyagok, a technológiák ismeretére is szüksége van.

B. J. G.

INFO

Kocsis Iván Színház a fotóművészetben című kiállítása április végéig látható a Katona Lajos Városi Könyvtár galériájában (Vác, Budapesti főút 37.).
Koch Aurél Színház a porondon című kiállítása április 13-ig tekinthető meg a Madách Imre Művelődési Központ Kassai Vidor galériájában (Vác, dr. Csányi L. krt. 63.).

Litván harmonikaszó

MUNKATÁRSUNKTÓL

A vilniusi harmonikazenekar ad hangversenyt 6-án este fél nyolckor a Benczúr Ház dísztermében (VI., Benczúr u. 27.).

A Magyar Harmonika Társaság szervezte koncert műsorán többek között Bernstein West Side Storyja, Rimszkij-Korszakov Szkomorochok bevonulása című műve, Piazzolla Close Your Eyes and Listen című szerzeménye szerepel. Vezényel: Rita Auksoriüté aki Vladimir Voskannal vezeti az együttest. A zenekar 1997 őszén alakult, Ceslovas Laonas kezdeményezésére; tagjai a vilniusi zeneiskola tanárai, vezetője. A csapat többször koncertezett Lengyelországban, Németországban, Ausztriában, Olaszországban, Finnországban, Spanyolországban, valamint a balti országok nemzetközi fesztiváljain, a litván rádió pedig felvételt készített velük.

HIRDETÉS

PALETTA

GARABONCIÁSDÉLUTÁNT rendeznek az Aranytíz Művelődési Központban (V., Arany János utca 10.) 4-én délután öt órakor a Borostyán Teremben.

JOVÁNOVICS GYÖRGY festőművész 65. születésnapjára megjelent monográfiát mutatják be szombat délelőtt fél tizenkettőkor a Ludwig Múzeumban (Budavári Palota, A épület, I., Szent György tér 2.). A könyvről Földényi F. László esztéta és a kötet szerzői, Kovalovszky Márta, Passuth Krisztina, Janesh Péter és Jovánovics György beszélgetnek.

KIVONULÁS ÉS OTTHON MARADÁS címmel, Konrád Györggyel beszélget V. Bálint Éva holnap este hét órakor a Bálint Házban (VI., Révay utca 16.)

JUBILEUMI GYIMESI ÉS MOLDVAI CSÁNGÓ TÁNCHÁZ lesz ma este öttől a Marczibányi Téri Művelődési Központban (II., Marczibányi tér 5/A). A fotókiállítással és bállal egybekötött est aktualitása: 15 éves a Guzsalyas táncház és a Kőketánc gyermektáncház.

VÁLTOZÁS. Szili Katalin elfoglaltsága miatt Szita Szabolcs történész lesz a vendég ma este hétkor a Magyar Zsidó Kulturális Egyesületben (VII., Garay u. 48.). A beszélgetés témája közelgő holokauszt-évforduló, illetve a holokausztmúzeum.

MESEDÉLELŐTTÖT rendez a Noran könyvkiadó és a Pozsonyi Pagony gyerekkönyvesbolt ma délelőtt tizenegy órakor (XIII., Pozsonyi út 26.). Lakner Judit: Zsuzsi és a varázsróka című mesekönyvéből Korhetz Imola, Radnóti-díjas előadóművész olvas fel.

FÜZESI ZSUZSA grafikus dedikálással, Huzella Péter pedig gitáron előadott dalokkal várja a gyerekeket ma délelőtt tizenegy órakor a Libri Mammut könyvesboltjában (II., Széna tér).

FOGÓCSKA GYERMEKTÁNCHÁZAT rendeznek 4-én reggel fél kilenctől az Almássy Téri Szabadidőközpontban (VII., Almássy tér 6.). A húsvéti készülődés, kézműves-foglalkozások, családi uszodai programok, játszóház mellett tíz órától táncházat is tartanak.

TÁRLAT

Festmények hagyatéki bélyegzővel

Gruber Béla-emlékkiállítás a Vörösmarty utcában

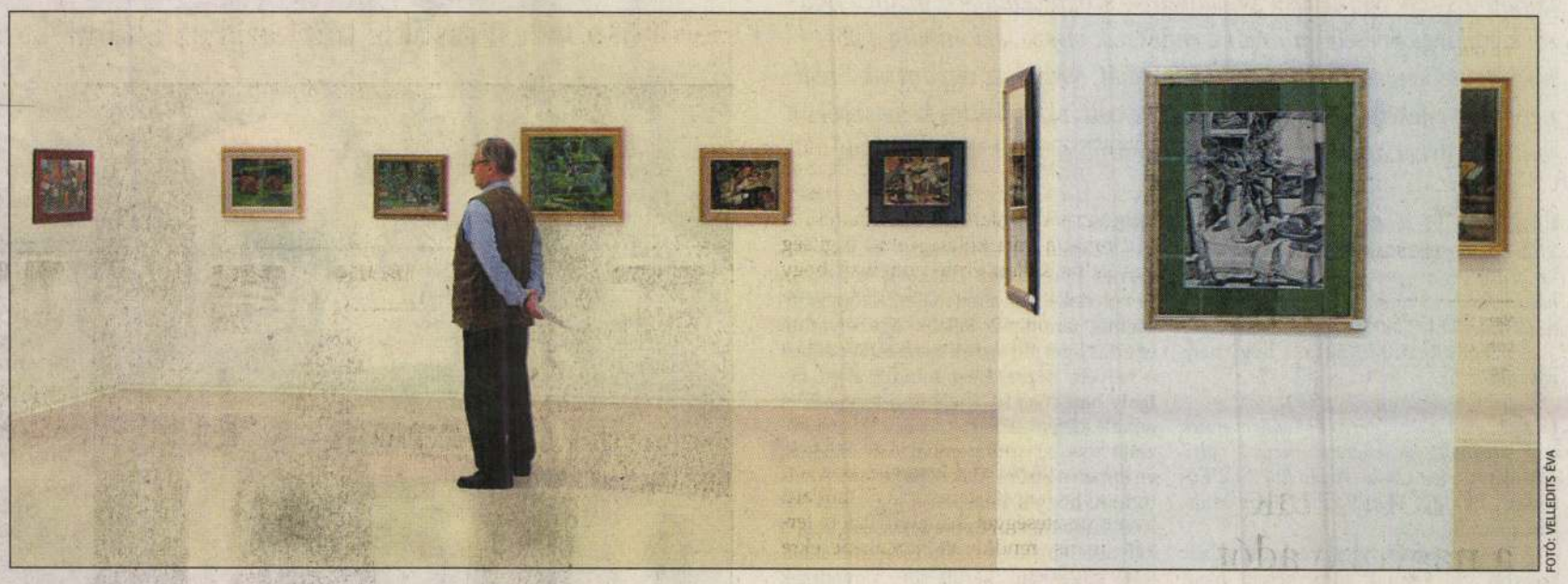

FOTÓ: VELLEDITS ÉVA

A művész egy-egy vászonnak színére is, visszájára is festett

Tárlat van a Vigadó Galériában. De nem a Vigadóban. Első ízben került sor kiállításra úgymond házon kívül. De nem utoljára. Lévén, hogy a nevezetes műemléket felújítják. Helyet kellett találni, amíg a munkálatok folynak, mintegy két esztendeig. Találtak is, ráadásul olyant, amelyiket érdemes volt megvenni. Tehát a Vörösmarty utca 47/A alatti épületben továbbra is – a rekonstrukció befejezte után is – működni fog kiállítóterem. Méghozzá nem akármilyen. Nemcsak jól megközelíthető és ízlésesen kialakított. Leginkább az nyeri meg a látogatót, hogy derűs napokon akár olyan természetes világításban tekinthetők meg az alkotások, amilyen a műtermekéhez hasonlatos.

Szép gondolat, hogy *Gruber Béla* emlékkiállításával nyitottak. Mintha valamiféle kárpótlásul szánnák e festőnek, aki a hatvanas éveinek második felében járna. Ha élne. De már több mint negyven esztendeje eltávozott. Mielőtt akár a diplomamunkáját – az ezúttal is látható *Festőműtermet* – befejezhette volna. Méltatlanul rövid és keserves élet jutott e művésznek, aki szűk fél évtized alatt alkotta meg a műveit, körülbelül ezer darabot. Az ilyen sors felkeltheti azoknak az érdeklődését is, akik keveset hallottak volna róla. S a művek tovább sarkallják kíváncsiságunkat. Már azzal is, hogy felfedezzük, milyen ritkán szignálta műveit. Legszívesebben megkérdeznénk tőle: miért? S azt is: miért festett egy-egy vászonnak színére is, visszájára is? De már nem faggathatjuk. Amire gyakran figyelmeztet a – furcsamód magára a képre nyomott – bélyegző: *Gruber Béla festőművész hagyatéka 1963.*

Mint azon az *Önarcképén* is, amelynek túloldalán a *Hajó a Dunán* rejtőzik. Melyik lehetett előbb? És melyik utóbb? Tudjuk, hogy az ötvenes években dolgozott az Óbudai Hajógyárban. A legutolsó korszakát pedig, vagyis azokat az időket, amelyeket már idegszanatóriumban töltött, éppen az önarcképek jellemezték. Mindez elegendő-e a megfejtéshez? A hozzátartozók alighanem olyasmiből is tudnának következtetni, mint például a hajviselete. Csak legyen, aki idejében megkérdezze mindazt, ami egy jelentékeny életmű dokumentálásához szükséges. Mert afelől nem lehet kétség, akár csak a mostanában látható huszonhat mű láttán, hogy Gruber Béla nagy tehetségű, ifjan kiforrott stílusú művész volt.

Mintha súlyuk volna a színeknek, amelyek erős kontúrokkal szegett tömbökben jelennek meg. Mindenképpen van mélységük, gyakran tüzük is. Mázsás foltjaik kiadják a szerkezeti rendet is. Nem kell a művészet történetében különösebb jártasság ahhoz, hogy a csendéletei felidézzék a szemlélőben a kompozíció cézanne-i szigorúságát. Épp ilyen szembeötlő, ahogyan az önemésztő szenvedélyek, a lélek hányattatásai a mind expresszívebb láttatás felé sodorta. *Kert bukszusokkal? Vásárhelyi táj?* Ahogy a címek mondják? Meglehet, hogy voltak ilyen tájak, kertek. Mégis azt hinni, így csupán annak a huszonéves fiatalembernek a szemében tükröződtek.

BOGÁCSI ERZSÉBET

INFO

Gruber Béla emlékkiállítása
Vigadó Galéria
VI., Vörösmarty utca 47/A
Megtekinthető: április 10-ig, hétfő kivételével, mindennap 10 és 18 óra között.

HÉT VÉGI SZÍNHÁZMŰSOR

Sz: Szombat, V: Vasárnap

Bárka: Sz, V: A Pál utcai fiúk (3, V: 7 is). **Báb:** Sz: Misi mókus vándorúton (de, fél 11). Rajkó (8). V: Marcipán cica (de. fél 11, 8). **Budaörsi Játékszín:** Sz: Kassai polgárok (7). V: Ez a hang ismerős – Aki mindent jobban tud (7). **Tivoli:** V: Holle anyó (de. 11, 3). **Ericsson:** Sz: A csábítás művészete (6). **Shure:** A kétfejű sas (Sz: de. 11, V: 7). **Erkel:** János vitéz (de. 11). Sylvia (7). **Holdvilág:** Tanár úr, kérem! (Sz: 3, V: de. 10). **IBS:** Sz: Legjobb perceink (de. 11). Jó estét nyár, jó estét, szerelem! (7). V: A vád tanúja (7). **Játékszín:** Szo: Hotel Plaza (7). V: Bubuś (fél 3). Édes bosszú (8). **József Attila:** Sz: Különös házasság (7). V: Mosolykommandó (7). **Gaál Erzsébet Stúdió:** V: Jakab és az ura (fél 8). **Katona:** Sz: Titus. Bonctan. Róma bukása (7). V: Ivanov (7). **Kamra:** Sz: Attack (7). V: Csongor és Tünde (7). **Kolibri:** Sz: Százegy kiskutya (3). V: Bors néni (de. 10). **Kolibri Fészek:** Szo: Retemetesz (de. fél 11). V: Spárga-tengeralattjáró (de. fél 11). **Kolibri Pince:** Szo: Idegenek (7). V: Huzella Péter-est (7). **Lézer:** Szo: Vangelis (fél 8). **Madách:** Szo: Isten pénze (3, 7). **Tolnay:** V: Képzőművészportrék (4). **Kamara:** Sz: Üvegfigurák (7). V: Piszkavas (7). **Magyar:** Sz: A néma levente (3). V: Az orr (de. 11). A gyertyák csonkig égnek (7). **Sinkovits:** Sz, V: A fantasztikusok (fél 8). **Merlin:** Sz: Hoppá (8). V: Orientáció (8). **Kamaraterem:** Sz: This Lime Tree Bower (fél 7). V: A jó pálinka itassa magát (fél 8). **Mikroszkóp:** Sz: Ádám és EVA (fél 4). A Mikroszkóp fantomja (fél 8). V: A tenor háza (fél 4, fél 8). **Millenáris:** Sz: Álmok hídján mentem át (7). **Nemzeti:** Sz: Veszprém Galilei (7). V: Holdbeli csónakos (3, 7). **Stúdiószínpad:** Sz: Titkos dalok Micimackótól és barátaitól (1). Müller táncosai (fél 8). V: Hamupipőke (de. 11). Utolsó pohár – A szerető (7). **Táncszínház:** Sz: Dracula (7). V: Holle anyó (de. fél 11). Ezeregyév (7). **Opera:** Falstaff (7). **Operett:** Sz: Mágnás Miska (3, 7). V: Kánkán (3, 7). **Pesti:** Sz, V: A dzsungel könyve (7, V: fél 3 is). **Piccolo:** V: Királyasszony lovagja (7). **Radnóti:** Sz: A kripli (7). V: Szilvia, a K. (7). **RS9:** Sz: Pericles (7). **Spinoza:** Szo, V: Kamu (7). **Stúdió K:** Sz: A görény dala (fél 8). V: Csipkerózsika (3). **Szkéné:** Sz, V: Parasztopera (8). **Tér:** Sz: Mimus-Hungaricus (7). **Thália:** Sz: Nederlands Dans Theater II. (7). V: Örök szertartás (7). **Új Stúdió:** Szo: Ég és nő között (6, 9). V: Dühöngő ifjúság (fél 8). **Régi Stúdió:** Sz: Justine (fél 8). **Trafó:** Szo: Emergeandsee (7). **Tropicarium:** Sz: Atlantis (8). **Új Színház:** Sz: Biedermann és a gyújtogatók (7). V: Angyalok a tetőn (de. 11). Az akasztottak balladája (7). **Víg:** Sz: Sok hűhó semmiért (7). V: Hamupipőke (de. 11). A vörös postakocsi (7). **Házi Színpad:** V: Dalok a színházból (fél 8).

A Költészet Vására – először

Először rendezik meg hazánkban a Költészet Vására című rendezvényt. *Gryllus Dánielnek* és a Kaláka Együttesnek, a Könyves Szövetség vezetőinek és a BKV Rt. Városi Tömegközlekedési Múzeum fenntartóinak kezdeményezésére Szentendrén ma tartják a verskönyvek kirakodóvásárát. *Tarján Tamás* irodalomtudós műsorvezetésével tizennyolc fiatal költő olvassa fel verseit, idősebb és fiatal szerzők dedikálják köteteiket, a színpadon pedig három verskoncert lesz: a Kaláka, a Sebő Együttes és a Merlin Kommandó lép fel. A rendezvényen mutatják be a Kaláka és Kányádi Sándor verseskötetét is.

A Költészet Vásárát francia mintára hozzák létre. Párizsban, a San Sulpice téren minden év júniusában rendezik meg a versfesztivált. Az egy hétig tartó rendezvény munkanapokon délután öt órától nyit, hét végén azonban reggeltől estig várja látogatóit. A standokon főként a francia költészet remekei sorakoznak, de a világlíra nagy alkotóinak köteteivel is megismerkedhetnek a versbarátok. Felolvasások, zenés programok színesítik a költészet vásárának programsorát.

F. T.

Mayday: elektronikus megaparti

Minden eddiginél több sztárral érkezik hazánkba Európa egyik legismertebb elektronikus zenei megapartija, a Mayday. A mai buli tizenhat óra pörgést ígér az érdeklődőknek. Az európai viszonylatban is csúcsminőségű hang- és fénytechnikát felvonultató rendezvény a Hungexpo F és F2-es pavilonjának, összesen hat termébe várja a bulizókat.

A 91-ben, Berlinben jótékonysági rendezvényként debütáló Mayday ma már Magyarországon is nagy rajongótábort vonz. A rendezvény akusztikus és vizuális világa nemcsak Európában, hanem az egész világon komoly hírnévre tett szert a technofiatalok körében. Tekintettel a nagy érdeklődésre, a szervezők az idén tovább bővítik a Hungexpo pavilonjait: a Budapest Parádé Techno Floor, nevének megfelelően klasszikus techno, sőt a reggeli órákban hardcore dj-k produkcióinak ad helyszínt. Minden egyes Mayday évről évre más-más, kiemelt üzenetet is hordoz. Az idei „Future Downloaded" szlogen egyfajta trendi jövőképet vetít elő. A műfaj rajongóit ezúttal egy CD-vel is meglepik a szervezők: a Freee magazin mellékleteként megjelent Mayday-kiadványon Marco Bailey mixeit hallgathatják a rajongók. A majd' hatvan fellépő fele nemzetközi sztár. A szomszédos országokat képviselő, illetve a német dj-k mellett Hollandiából, Iránból, Egyiptomból, sőt Brazíliából is érkeznek dj-k a megapartira.

CS. G.

Hét végi bolondéria

A hét végén rendezik a Bolondéria Fesztivált a Millenáris Fogadóban (II., Fény u. 20–22.), ahol a beteg gyerekeket segítő Piros Orr bohócdoktorok a házigazdák.

Ma és vasárnap egész nap nyitva a bohóctanoda, ahol meg lehet ismerkedni a nevettetők smink- és fodrásztrükkjeivel, öltözködésük fortélyaival. Lesz Kenderkóc bohócművészeti játszóház, és tiszteletbeli Bohóckirályt választanak, akit meg is koronáznak. Ma Hancúrozó múzsák címmel összművészeti vetélkedőt szerveznek a Garabonciások, a Hólyagcirkusz társulat és a Bohócdoktorok a gyerekeknek. Vasárnap tizenegytől a miskolci ütősök koncerteznek, déltől Ákos, Mimi és Rókás részleteket adnak elő a Federiko's Road című darabjukból. Délután ifjú artisták mutatkoznak be, majd Darvas Ferenc és Bence szám- és zenevirtuózok következnek. Utánuk a bohócdoktorok énekelnek operaáriákat. A Teatrino társulat Mosonyi Aliz Budapesti mesék című művét játssza. A fesztivált az Amadinda koncertje zárja.

S. M.

Az életről az ír sztepp nyelvén

Ismét bemutatja az Irish Dance Invasion című egész estés táncshow-t Ronan Morgan és magyarországi társulata: április 4-én este az Erkel Színházban lépnek fel.

A produkció az ír és a magyar zene-, színház- és táncművészet elemeit ötvözve dolgozza fel a legújabb generáció különleges és szokványos élethelyzeteit, a mindennapos kísértéseket, a drogok és az élet mámorát. A koreográfusok és egyben a férfi szólótáncosok Stephen Scariff (a Jó alakja) és Ronan Morgan (az Ördög), akik mindketten Michael Flatley táncosai voltak korábban. Morgan négyéves kora óta táncol, 1989-ben a világ öt legjobb ír sztepp versenytáncosa közé került, a legnevesebb társulatokkal turnézott. 2000-ben Budapestre költözött, és megalapította tánciskoláját. Mellettük tizennégy fiatal táncos lép színpadra, a női szólisták Hollaubek Ágnes és Hsiao Yi-han. A zenét Máiréad Nesbitt, a Feet of Flames és a Lord of the Dance hegedűvirtuóza, valamint Kasza Tibor, a Chrystal együttes frontembere szerezte. A darab rendezője Alföldi Róbert.

Az Irish Dance Invasion az első, hazánkban született ilyen jellegű produkció. A premier tavaly novemberben volt, és négy, telt házas este után a társulat most újra bemutatja a darabot, ezúttal az Erkel Színházban.

S. M.

Budapesti Tavaszi Fesztivál

ZENEKARI HANGVERSENYEK
Április 3.
19.45 Budapesti Fesztiválzenekar – Beethoven: 2. (B-dúr), 3. (c-moll) és 4. (G-dúr) zongoraverseny (Zeneakadémia)
Április 4.
19.30 Il Fondamento – Zelenka: Gesu al Calvario, ZWV 62 (Az MTA Roosevelt téri díszterme)
19.30 Gustav Mahler Jugendorchester (Zeneakadémia)

KAMARAESTEK
Április 3.
19.30 Horváth Mária (ének) és Kemenes András (zongora) dalestje (A Magyar Rádió márványterme)
Április 4.
19.30 Cyprien Katsaris zongoraestje (Az ELTE Jogi Karának díszterme)

TEMPLOMI KONCERTEK
Április 3.
20.00 Az ELTE Bartók Béla Énekkara és Egyetemi Koncertzenekara (Mátyás-templom)

OPERA
Április 3.
19.00 Eötvös Péter: Az álmok hídján mentem át (Millenáris Teátrum)
19.00 Verdi: Falstaff (Magyar Állami Operaház)

OPERETT
Április 3.
19.00 Szirmai: Mágnás Miska (Budapesti Operettszínház)

TÁNCMŰVÉSZET
Április 3.
19.00 Nederlands Dans Theater II (Thália Színház)

NÉPZENE, NÉPTÁNC
Április 4.
19.00 Örök szertartás – Közreműködik: Honvéd Táncszínház (Thália Színház)

IRODALMI ÉS SZÍNHÁZI ESTÉK
Április 3.
19.00 Heiner Müller: Titus. Bonctan. Róma bukása. A Bulandra Színház vendégjátéka (román nyelvű előadás magyar szinkrontolmácsolással) (Katona József Színház)
Április 4.
19.00 Cocteau: A kétfejű sas – bemutató (Budapesti Kamaraszínház – Shure Stúdió)

EGYÉB RENDEZVÉNYEK
Április 3.
20.00 „Buda új orgonája" – Finta Gergely (orgona) és Szepesi Bence (szaxofon) hangversenye (Budapest-Budahegyvidéki evangélikus templom)

LÓRÁNT ZSUZSA

BEVEZETŐ JEGYZETEK A *SAINTE-BEUVE ÉS BALZAC*-HOZ

Sainte-Beuve, a XIX. századi francia irodalomtudomány egyik nagy alakja a nem francia olvasó számára a Horger Antaléhoz hasonló gyászos szerepre kárhoztatott, mert a világirodalomban ma már csak Marcel Proust korai esszékötetének címe emlékeztet rá. Taine kortársa volt, aki a rendszertani elméleteket az irodalom területén alkalmazta, alapvetően egy marxista szemlélethez közel álló, a szociális háttér elemzésére támaszkodó irodalomkritika létrehozására törekedett. Sainte-Beuve középszerű preromantikus tollforgatóként (két verseskötetet és egy regényt hagyott az utókorra) számtalan kötetnyi tanulmány szerzője, az emelkedett irodalom értő híve (például Chateaubriand-é), ám a XIX. század kiugró és szokatlan tehetségeit – mint Stendhal, Balzac, Nerval és Baudelaire – elítéli vagy mellőzi. Nézeteit még a századvégen is sokan osztják, ezek közé tartozik Proust maga és igen művelt édesanyja is.

Az itt közölt tanulmányban a mama a második személyű, a tegezett beszélgetőtárs („Látod", „ugye, mi ketten"), aki a kötet megírása idején már negyedik éve halott. A vele való párbeszéd formáját választja az író ahhoz, hogy Sainte-Beuve-től elhatárolja magát. E munkában alapvetően saját regényírói törekvései rajzolódnak ki, miközben Balzac írói módszerétől megkülönbözteti magát, és a szerzőtársat részben felmenti Sainte-Beuve bírálatának vádjai alól. Mind a Balzac-olvasók, mind a Proust-rajongók számára érdekes követni, hol vállal azonosságot, mit írna másképp Proust a rákövetkező évben már elkezdett *Az eltűnt idő nyomában* című regényében. Az 1954-ben *Contre Sainte-Beuve* (Sainte-Beuve ellen) címen a Gallimard által kiadott kötet Marcel Proust 1909-ben írt kiadatlan írásait tartalmazza – az író által eredetileg eltervezett sorrendben. (A szövegkritikai Pléiade-kiadásban a két Balzacról szóló írás más tördelésben, egy műként jelent meg, 1971-ben, Pierre Clarac gondozásában.*) Az 1954-es kiadás tizenhét kis művéből négy irodalomelméleti esszé (Sainte-Beuve, Nerval, Baudelaire, Balzac), a többi nagy elődök nyomán fogalmazott lírai ujjgyakorlat, *pastiche* – de nem a szónak abban az értelmében, ahogy Karinthy használta. Ragyogó stílusutánzatokról van szó, ahol Proust a formát, a mondatok zeneiségét veszi át, hogy saját megírandó témájához, az eltűnt időhöz használja fel. Roland Barthes véleménye szerint az aprólékosan kidolgozott remekművek helyenként túlteszneknek a regény hasonló szöveghelyein. Proust levelezéséből tudjuk, hogy miután két ízben próbálkozott hiába a kötet kiadásával, a következő évben már a

* Az esszé itt említett „második"részét (*De Guermantes úr Balzacja* címmel, ugyancsak Lóránt Zsuzsa fordításában) jövő évi első számaink egyikében közöljük majd. – *A szerk.*

Swann-on dolgozik. A kéziratban fennmaradt cikkek néhol vázlatosak. A szerkesztő, Bernard de Fallois a szerző megjegyzéseit vagy a lábjegyzetek közé helyezi, vagy igyekszik a szövegbe simítani. Néhány helyen a messzire vezető utalásokat nem lehet visszacsatolni az írás szövetébe, ilyenkor érződik a foldozgatás.

Stilisztikai szempontból némi törést okoznak a különböző Balzac-fordításokból származó idézetek – mint fordító, a magyarul megjelent művek felhasználásának elvéhez tartottam magam, ennek alapjául javarészt a tízkötetes, stílusában nem egységes *Emberi színjáték* szolgált. Az *Emberi színjáték* számtalan történetére hivatkozik Proust (például a papírevő emberre, vagy hogy kit szeret Paquita Valdès), ennek lábjegyzetelése terjedelmi okokból megoldhatatlan lett volna. Hasonló problémát okoznak a Balzac levél-részletek, amelyek életrajzi vonatkozásúak.

Végezetül érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy a Balzac-elemzés befejező része erőteljesen utal a *Jelenkor* 1994. július-augusztusi számában megjelent *Az elátkozott faj* című Proust-tanulmány tematikájára.

vér

kanyarban elesett fiát. A
ek ezek a mozzanatai olyan
lynek itt és most csak a töre-
korábban már többféle válto-

nelankolikus részleteken las-
kedik a bizarr-groteszk ten-
naturgiai homályokat és bak-
enged magának. Így például
eti a film azt a nem mellékes
rdon Tamás miért nem adott
armincnyolc éven át. Egyálta-
n zavaróan keverednek a rea-
ologizáló és a groteszk vígjá-
zt Haumann Péter színészi te-
sikerül áthidalnia. Bán János,
nűen a vígjátéki vonalat képvi-
rt pesti vagány, akit a sperma-
lyezett háromszázezer dollár is
g hoz kísértésbe. Nála többet
a világhíres VII. kerületi Gor-
ztízse, a harmincnyolc éve lap-
neztelés bátyja iránt és a szép
ali megtermékenyítésének esé-
rivát hajókiránduláson kínálko-
Más kérdés, és egyértelműen
hogy ő, aki még a mumpszot is
elte át, csődöt mond elsőre, ami-

PARTI NAGY LAJOS Mauzóleum című színművének ősbemutatója a Katona József Színház kamaraszínházában lesz pénteken. A magyar jelen félmúltjában játszódó budapesti történet karaktereit Újlaki Dénes, Lengyel Ferenc, Szacsvay László, Takátsy Péter, Tóth József, Kiss Eszter, Horváth József, Végvári Tamás, Benedek Miklós, Bodnár Erika, Szirtes Ági és Máthé Erzsi formálja meg. Az előadást Máté Gábor rendezi.

LÓRÁNT ZSUZSA és Perger László Gyula kiállítása november 3-án, délután öt órakor nyílik meg a Bocskai Galériában (Budapest XI., Bocskai út 47–49.). A tárlat november 13-ig hétfő, szerda és péntek délután kettő és négy óra, vasárnap délelőtt tíz és tizenkettő között tekinthető meg.

Skócia a Toldi moziban

November 2-tól 8-ig a *British Council* és a *BBS-Toldi Estéje* a kortárs skót filmművészetet mutatja be a budapesti *Toldi moziban*. A nyitó est ven-

LÓRÁNT ZSUZSA

Magyar Nemzet 1995 nov. 2

Világos, áttekinthető műszerfal, kézre álló kezelőszerve

Európában saját szegmensében *egymaga 11 százalékos piaci részesedést vívott ki az R–19* (!), miközben 1981-ben a piacon jelen lévő 11 modellel szemben 1995-re 21-re nőtt a konkurensek száma ebben a kategóriában. A világ ma 8. számú autógyára 13,8 milliárd frankot költött tehát a „Nagy Konkurencia", a Mégane-család kifejlesztésére, közte *két vadonatúj benzines és egy dízelmotor* megtervezésére (alapul véve a Renault Williams tapasztalatait).

Granadában négyféle mo-

nélkül, bár nem kirobbanó te
peramentummal mozgatta. A
zós utakon, gyakori kanyarod
kor sem hallottunk idegesítő
rejeket egyetlen zugból se
ami mindenképp a szerelés é
felhasznált alapanyagok mir
ségét dicséri. E változat nem k
pott szervokormányt, a csal
többi tagjának azonban alapár
jár a szervorásegítés.

A 90 lóerős teljesítményta
tománytól fölfelé *megerősíte
első hosszanti lengő kar
kerékfelfüggesztést* kapott
Mégane; a folyton kanyargó

Felkészíti autónkat a télre az ad

Ingyenkony

Megszívlelendő tanulság: *nem árt, ha a tél beállta előtt szerelő vizsgálja át alaposan*

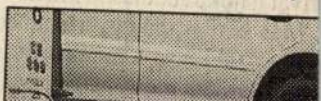

LÓRÁNT ZSUZSA

Erotika és szexualitás a magyar képzőművészetben, Szerk. Andrási Gábor, Bp. 1999

Szöveg: 99

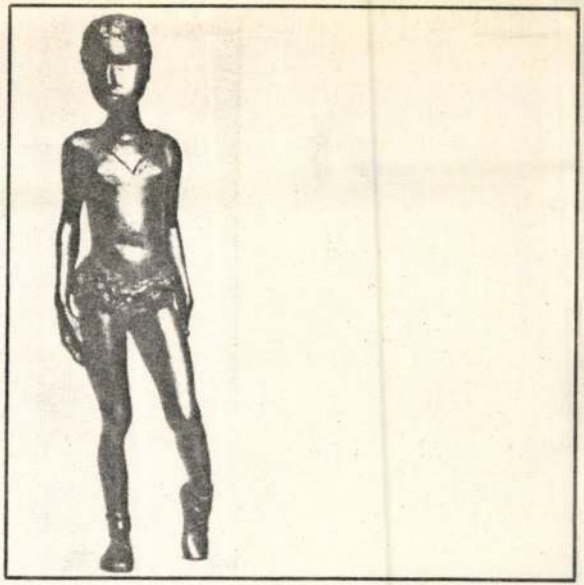

LÓRÁNT ZSUZSA

1946. március 10-én Budapesten született. 1967—1971. között tanult a budapesti Képzőművészeti Főiskolán, Somogyi József növendékeként. Kiállítását (a Ferencvárosi Pincetárlatot) 1976-ban rendezték meg.

Lakcíme: Budapest XIII., Róbert krt. 41.

Balerina, 1976, bronz, 33 cm, Művészeti Alap tulajdona

Megyar szobrászati kiállítás Bp. Műcsarnok 1978.V.5-28.

Proust szoborban és szavakban

Álmok, szobák, nappalok (Contre Sainte-Beuve) a címe a téli könyvvásár egyik szenzációjának, Marcel Proust 1909-ben írt esszékötetének, mely a Filum Kiadó gondozásában először jelent meg magyarul. Az eltűnt idő nyomában című világhírű regényfolyam közvetlen előzményének tekinthető művet, sokak számára meglepő módon, Lóránt Zsuzsa szobrászművész fordította.

Valachi Anna NÉPSZAVA

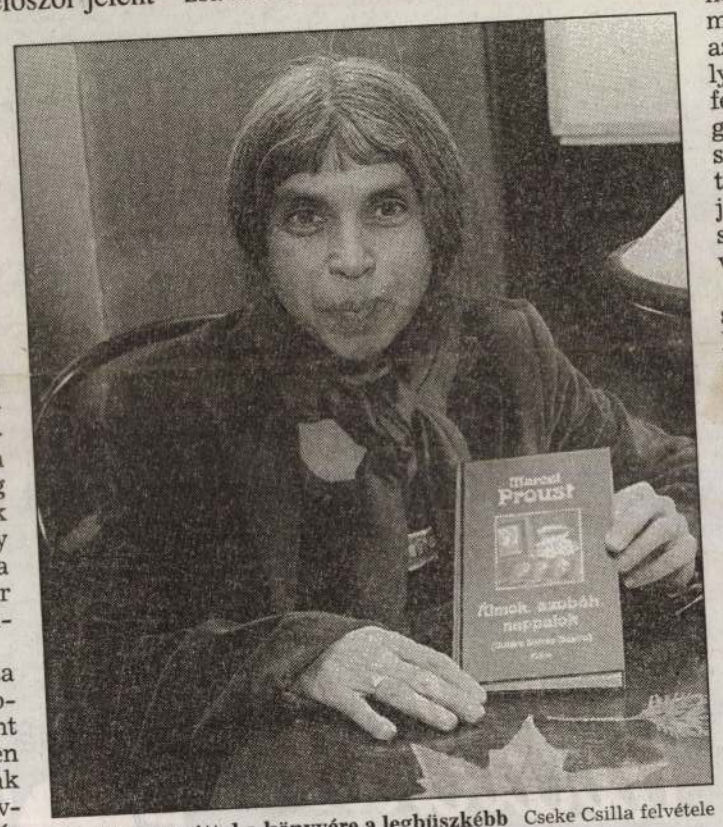

A szobrász ezúttal a könyvére a legbüszkébb Cseke Csilla felvétele

Képzőművész létére amatőr fordítóként szegődött az egyik legnehezebben magyarra ültethető francia író tolmácsává. Tizenöt éves korában olvasta Az eltűnt idő nyomában című regényfolyam első két kötetét *Gyergyai Albert* fordításában, és ez elbűvölte. Azóta élt benne a vágy, hogy eredetiben is el tudja olvasni a művet. Nosztalgiája dacára egészen harmincnégy éves koráig nem tudott franciául. Csak akkor határozta el, hogy felnőtt fejjel nekikezd a nyelvtanulásnak, amikor 1980-ban először járt Párizsban.

– A nyelvtanulás azóta életfogytig tartó vállalkozás számomra, olyan, mint egy nagy, beteljesületlen szerelem – állítja. – Annak idején az Egyetemi Könyvtárral szemközti antikváriumban 60 forintért megvehettem a Swann szerelmét franciául, s szótárral a kezemben, napi kétoldalas tempóban kezdtem ismerkedni a szöveggel. Akkor kezdtem gondolkozni azon, mi lenne, ha lefordítanék valamit Prousttól.

A Sainte-Beuve ellen 1909-ben íródott, 1954-ben adták ki Franciaországban, addig kéziratban volt, és azóta nem fordítottak le belőle semmit. Töredékmondatokat lehet találni *André Maurois* Proust-életrajzában, amit *Szávai Nándor* ültetett magyarra. Erre a műre esett a választása.

Ismerősei közül sokan kifogásolták, miért éppen a legnehezebben magyarítható stílusművésszel kezdte a műfordítói gyakorlatot. „Miért akarsz rögtön szimfóniát szerezni, amikor a Boci-boci tarkát sem tudod leénekelni?" – kérdezték tőle, de őt annyira megragadta az irodalomtörténeti polémiákat és lírai hangvételű kisprózákat tartalmazó könyv, hogy már-már elhivatottságot érzett a lefordítására. Abban biztos volt, hogy a mű az alkotás folyamán ki fogja hozni belőle azokat az eszközöket, amelyekkel meg tudja oldani a feladatot. Nagyon sokat segítettek francia és magyar szakos író-szerkesztő barátai. Hat éven át tartott a sajátos alkotófolyamat, lassan alakult ki a végső szövegváltozat.

Proust Lóránt Zsuzsát, a szobrászt is régóta foglalkoztatja. 1985 óta az Erzsébet Szálloda kávézójában hat figurája látható a „bimbózó lányokról" és a regény több más szereplőjéről. Pár éve magát Proustot is megörökítette, mint az orléans-i gyalogezred önkéntes katonáját. Egyébként a fordítás és a szobrászat jól kiegészíti egymást az életében. A vizualitásnak nemcsak abban volt nagy szerepe, hogy szobrász lett, hanem abban is, hogy a fordítás vágyát éppen Proust művei váltották ki belőle.

„Olyan lebilincselően varázslatos képeket alkotott a szavakkal, hogy olvasója mindvégig úgy érezheti, mintha képzőművészeti alkotásokban gyönyörködne" – állítja. Neki már „csak" ezeket a látványos csodákat kellett magyar nyelven érzékletesen ábrázolnia.

Zenetörténeti sorozat fiataloknak

Kék rapszódia címmel ifjúsági sorozat indul január 17-én a XIV. kerületi, Columbus utca 11. szám alatti Zuglói Szent István Zeneházban. A főként középiskolás diákok érdeklődésére számot tartó, hét végi – szombat délelőtti és délutáni, illetőleg vasárnap délutáni – programokban a muzsika mellett helyet kapnak a társművészetek, közöttük táncprodukciók, filmrészletek és az események után mód lesz kötetlen beszélgetésekre is.

„A kis néger" című nyitó program első részének a dzsessz lesz a főszereplője. *Gonda Jánosnak*, a műfaj hazai és nemzetközi szaktekintélyének Mi a dzsessz? című előadását hangfelvételek és filmbejátszások egészítik ki, a zongoránál pedig megismerteti a hallgatóságot az improvizációk születésének titkaival.

Cumó, a hazai dzsessz fiatal tehetsége

Szilas Zoltán írása
a NÉPSZAVÁNAK

A dzsessz nagyhatalma leszünk? Kérem, nézzék el nekem az elfogultság szülte kérdést. De ami azt illeti, több világhírrel kacérkodó fiatal és kevésbé fiatal muzsikusunk van. Néhány pályakezdőt a sztárok is észrevettek, például *Tisza Bea, Borlai Gergő, Tiba Sándor* már bizonyítottak *Koncz Zsuzsa, Presser Gábor, Zorán* és *Gerendás Péter* koncertjein és albumain. Az eredmény elsősorban a Liszt Ferenc Zeneakadémia dzsessz tanszékén dolgozó tanároknak köszönhető. Emellett a Magyar Rádiónak, *Maloschik Róbert* szerkesztőnek és kis csapatának, akik nem adják fel. Évek óta megrendezik a „Jazz a márványteremben" sorozatot, amely nem csak a fellépés lehetőségét adja, hiszen a koncerteket rögzítik! Január 9-én, este három ifjú bizonyít a Füsti Balogh Gábor zongoratehetség-kutató hangversenyen: *Bódis Réka, Szabó Dániel* és *„Cumó" Oláh Árpád*. A zsűri elnöke *Szakcsi Lakatos Béla*, a segédei között lesz *Vukán György, Berkes Balázs* és *Lakatos Pecek Géza*. A program második részében azután a műfaj „old sztárjai" megidézik a hőskort. *Garai Attila* énekel, *Szabó „Sülthal" Sándor* hegedül, *Ungár István* szaxofonozik, *Fogarasi János* ül a zongorához, *Pege Ali* bőgőzik és *Jávori Vilmos* dobol.

Címeres évforduló Somogyban

Ötszáz évvel ezelőtt kapott Somogy II. Ulászló királytól megyecímert és pecséthasználati jogot. Elsőként tehát Somogy lett címeres vármegye, s a jeles esemény tiszteletére tegnap ünnepi közgyűlést tartottak Kaposvárott, a megyeházán.

A szombatig tartó ünnepségsorozaton a megye történetét bemutató képzőművészeti, fotó- és régészeti kiállításokkal, ünnepi hangversennyel, könyvbemutatókkal emlékeznek meg a címer adományozásának évfordulójáról, s arról a tényről, hogy több mint ötven évig Somogy egyedüli kiváltsága volt a megyecímer használata.

A megyenapon Somogyért díjat adományozott a megyei közgyűlés *Nagy Ferenc* fafaragó népművésznek, az idén hetvenöt éves *Varga Imre* szobrászművésznek, valamint poszt musz *Fekete István* íróna

AKCIÓ PRODUKCIÓ

Így teljes a kép. Hogy ez eddig nem jutott eszébe? Talán mert annyira kézenfekvő, mint szög a falban, villany az égőben és kerék a bicikliben.

Próbálja ki! Remekül működik.

Ha nem lenne, fel kéne találni!

POSTA BANK

Postabank és Takarékpénztár Rt.

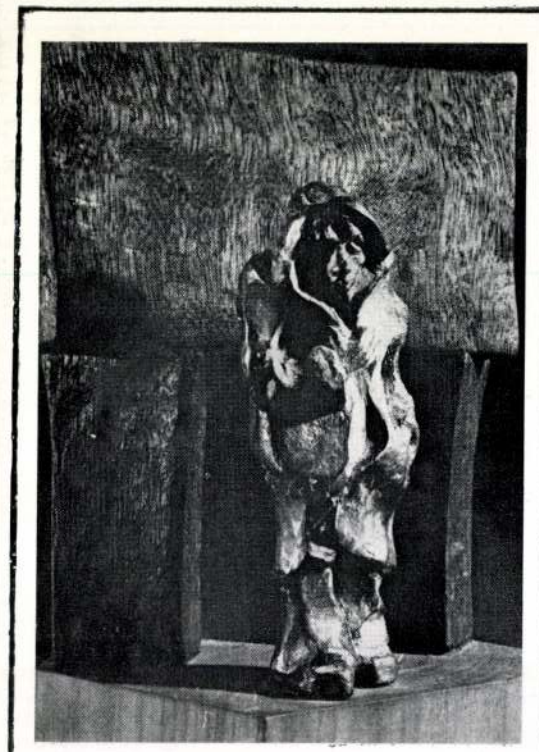

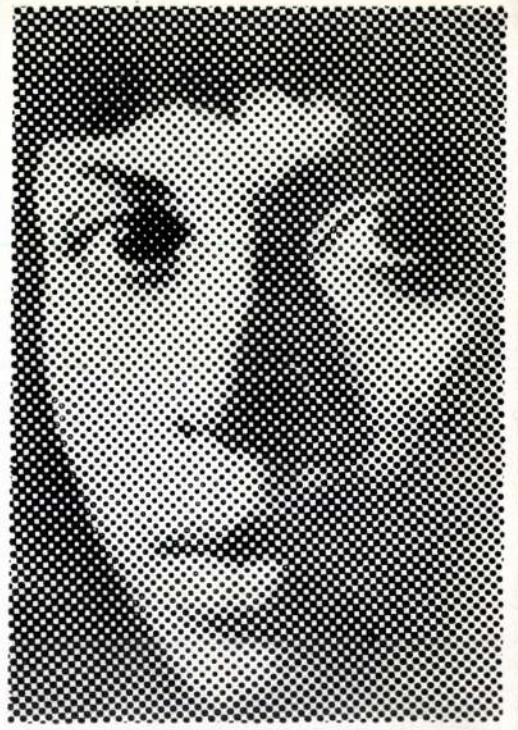

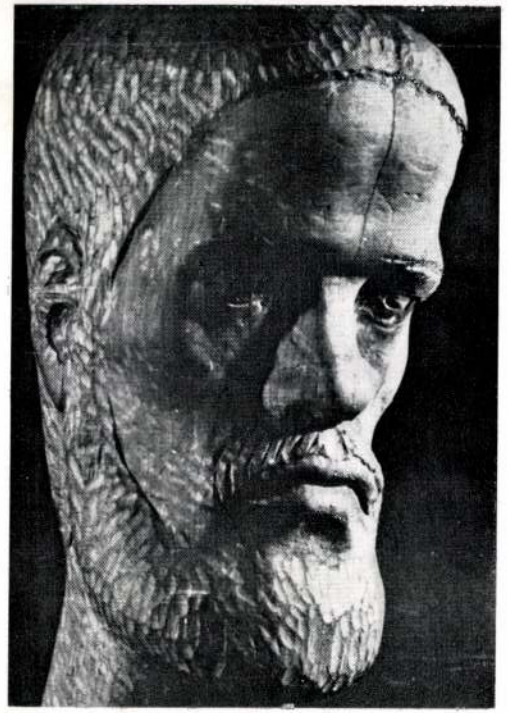

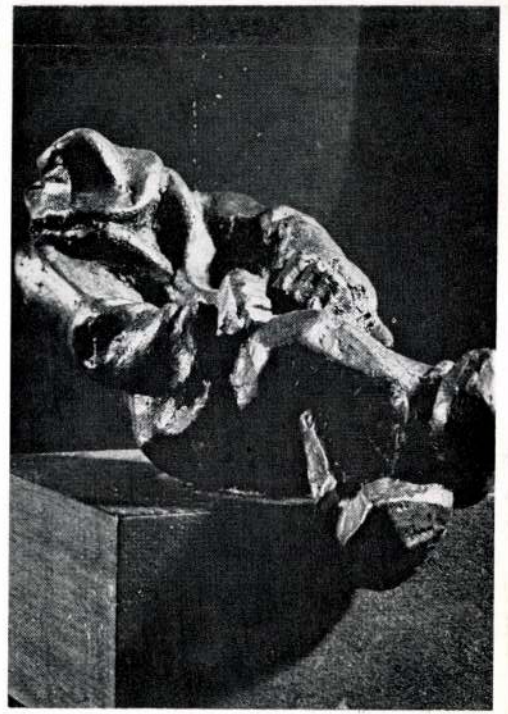

LŐRÁNT ZSUZSA

kiállítása 1976 május 14–27

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT

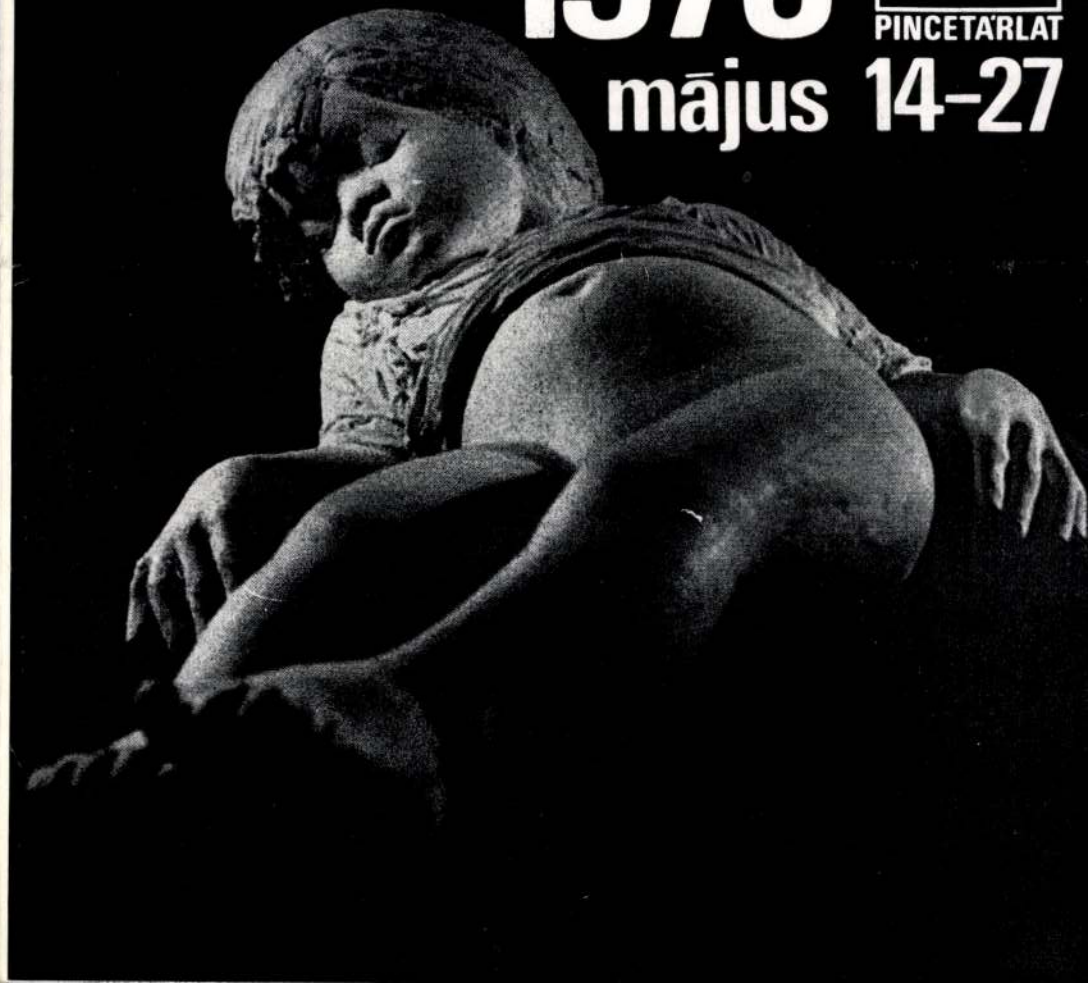

76 2901 fnyv 13

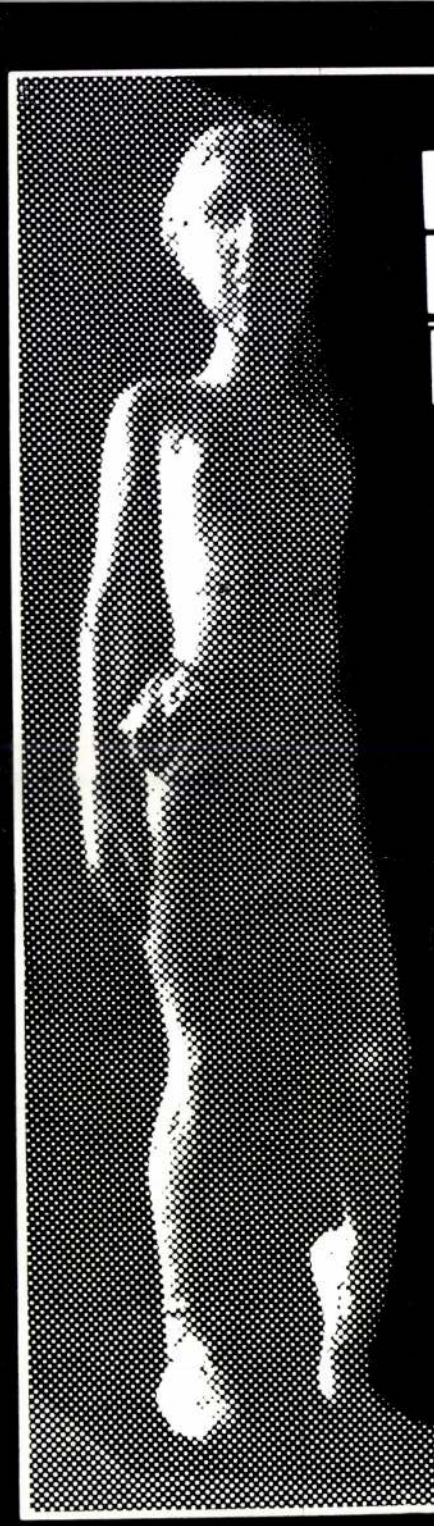

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT

IX. Mester utca 7.

Megnyitja:
Somogyi József
szobrászművész
május 14-én
pénteken 17.30^{h}-kor

Nyitva: 14^{h}–19^{h}
vasarnap: 10^{h}–12^{h}
és 14^{h}–19^{h}
hétfőn zárva

Fotó: Horváth Dávid
Katalogus: Kis Mihály
F.k.: Xantus Zoltán

Loránt Zsuzsa

Méltatás.

Sz. A.: „Játszani is engedd..."
Új Tükör, 1979. január 14 – 24. lap.

Loránt Ísuzsa

„Élettársak"
(repr.)

Harangozó Márta: Loránt Ísuzsa kiállítása.
Új Tükör, 1978. augusztus 20 – 3. lap.

Loránt Zsuzsa

Loránt Zsuzsa kiállításán szerepelnek az „Életlaisak", a „Balerina", a „Látogató", a „Művésznő" című művei.

Harangozó Márta: Loránt Zsuzsa kiállítása. Új Tükör, 1978 - augusztus 20 - 3. lap.

Loránt Zsuzsa

Loránt Zsuzsa kiállítása a Helikon Galériában megnyílt. Festett fa és terrakotta szobrait mutatták be a tárlaton

Karácsonyi Márta: Loránt Zsuzsa kiállítása
Új Tükör, 1978. augusztus 20 - 3. lap.

Loránt Isussa

„Veronika – Művészmő – Üszőleche"
(repro)

Sz. Á.: „Játszani is engedd ..."
Új Tükör, 1979. január 14–24. lap.

Zsuzsa Lóránt,

Heliken-Galéria: Skulpturen von Zsuzsa Lóránt.

Ausstellungen.

Daily News, 1978. aug. 15.

MK SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Világosság
Lóránt Zsuzsa
1978 ÁPR

1021

Lóránt Zsuzsa:
Kis alvó

séges a zsinat ismer

Lóránt Zsuzsa, szobrász

□ LÓRÁNT ZSUZSA szobrászművész kiállítását Dalos György író nyitja meg július 27-én, csütörtök délután 5 órakor, az Eötvös Loránd utcai Helikon Galériában.

2.

-: □ Lóránt Zsuzsa

Esti Hirlap,

Bp. 1978. júl. 25.

Losonczi Miklós, művészettörténész,
László Lilla festőművész kiállítását
a városi helytörténeti múzeumban rendezték, Losonczi Miklós nyitotta meg a tárlatot.

dulai: László Lilla kiállításán.
Mezőgazdasági Munkák, Gödöllő, 1948. nov. 27.

Lóránt Zsuzsa, szobrón

JÁTSZANI IS ENGEDNEK

JUBILEUMI STÚDIÓKIÁLLÍTÁS A NEMZETI GALÉRIÁBAN

Megvesztegettek. A nézőkkel és kritikustársaimmal együtt felszólított írásban V. D. festőművész: csináljak új képet elrontott és elemeire vágott tábláiból. Jó ideig babráltam a *jubileumi Stúdiókiállítás* egyik bokszában, és létrehoztam néhány tízszer tíz centis darabból egy — állítom — kiváló művet: volt benne sejtelmes domb, éjszaka, sőt még sáfrányfényes hajnal is. Egészen addig gyönyörködtem benne, amíg egy nyolcéves kolléga szét nem dobta az egészet, mert ő meg sivatagi vihart komponált a sarokban, és ahhoz hiányzott a sáfrányszínű kocka, de a sikerélmény így is megmaradt. Mint érdekelt fél, lopva körülnéztem: vajon hogy tetszik a többieknek a „kiállításunk", ahol — ha időlegesen is — képviselve voltam néhány, csakis személyemre jellemző színakkorddal, összetéveszthetetlen formarenddel, tehát művészetemmel? Egyszerű trükk — mondtam később kijózanodva: csak a kritikusi szenvtelenséget kell szenvedéllyé alakítani, a külső figyelmet belső érdekké tenni, és máris legömbölyödnek a fogyatékosságok, kicsúcsosodnak az erények.

Nem egyszerű a trükk — kellett mégis megállapítanom. A *Nemzeti Galériában* rendezett Stúdió-kivonulás rendhagyó, rendhagyóbb az itthon rendezett tárlatok jó részénél, formájában pedig kiváltképp az. A hagyományos módon és hagyományos műfajokban kiállítókon túl, kívül, sőt azok előtt a termek egy részében körülhatárolt egyszemélyes vállalkozások sorjáznak a vendéglátás szótárából kölcsönözve bokszokban és placcokon. De boksza, placca válogatja, hogy melyik képes elszórakoztatni, megnevettetni, szörnyűséges miniszínházban részeltetni vagy ásítást kicsalni. Játszszunk — egyeztem bele a Stúdió nonkonformista részét látva —, de néha nem akadt partner. *Drozdik Orsolya* gyertyamelegtől szétfort üveglapjánál például magamra maradtam, nemcsak mert nélkülem, a hátam mögött törte el, hanem mert részvételemmel is csak bambán egyszemélyes csínytevés lett volna. Néha kioktatott a partner. *Szabó M. László* például „tudományos alaposságú" térképezés- és térértelmezés-elméletbe akart sajdító unalommal bevonni, pedig túl józan ábráival legfeljebb csak logikai evidenciákra figyelmeztetett gyermeki fontoskodással. Néha meg olyan „túl művelt" partnerba botlottam, mint *Sinkó István*, aki *Tükör által homályosan* játszotta le az amerikai Joseph Kosuth klasszikus konceptuális tételét, függetlenül attól, hogy beugrik-e valakinek az antiművészet szabálya, vagy csak áll és csodálkozik. De egyre megy.

Játszani is engedték végre „szép, okos" fiaikat a szervezők. Farmerba bújtatták a zuhanó Ikaroszt, *mert nyílván megunták*, hogy évről évre a jólfésültséget és a túlöltözöttséget, a Steinmanságot és a kifinomult alkalmazkodási ösztönt hányta szemükre — hivatalosoktól avantgardokig, kritikusoktól nézőkig — mindenki. Képregényből emeltek hát szellemes obeliszket, lemásolt, felnagyított fúrógépből jópofa magánemlékművet, *mert nyilván megértették:* felesleges minden lehető alkalommal képességeik ruganyos izomzatát és ép fogsorát mutogatni vélt jóindulatok elnyerése érdekében. Különösen akkor, ha a kiválasztás és a kiválasztódás mechanizmusa vagy más törvények szerint működik, vagy *éppen nem kívánatos*, hogy a magakelletés stréberkedő törvényei szerint működjék.

Hogy mit játszanak? Most éppen — Szép Ernő szavaival — „akarsz-e játszani halált" az aktuális próba. De csak a felszólítás formája frivol. Csak a látszat: a szeparált dühöngők, a rezervátumnégyzetekké tagolt kiállítási tér „vicces", amiről valóban szó van, már kevésbé. A részvevők — néző és művész — együtt játszunk a gondolattal: mi lenne, ha a művészet meghalt volna? Mi lenne, ha néhány véletlen rendbe rakott száraz kenyérhéjdarab, néhány agyafúrtan összekombinált üveg-tükör-lámpa helyettesítené azt a *dolgot*, amit évezredekig, de legalábbis a programszerű művészettörténet-írás ötszáz éve alatt képzőművészetnek neveztek? Mi lenne, ha játszanánk azzal, ami „odaát", dokumentákon és szalonokban távolról sem játék, amely olyannyira vérre, készpénzre, ön-

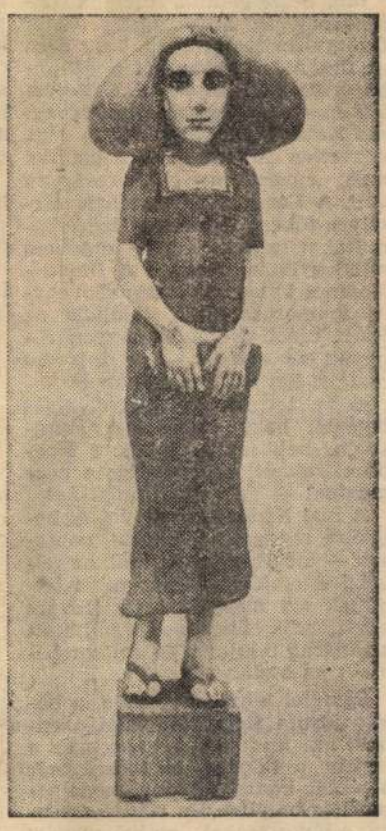

Lóránt Zsuzsa: Művésznő (fa).

és közmanipulációra fut ki, hogy szinte nevetséges utóvédharcot folytat az, aki az „uraim, itt van vége, hagyják abba" szellemében nyilatkozik?

A Stúdió jubileumi kiállításának nagy érdeme — ezt most irónia nélkül —, *hogy nem tett úgy, mintha mi sem történt volna a világ szellemi műpiacain az elmúlt húsz év alatt. De úgy sem tett, mintha a kísértések nálunk is, mindig is kötelező érvényűek lettek volna.* Játszadoznak a halállal, nemegyszer infantilis álkomolysággal, nemegyszer cinikusnak is minősíthető könnyelműséggel, de *játszanak és gondolkodnak.* Amiből épp úgy kijöhet valami, mint a hagyományosnak látszó gyakorlatokból, mint azokból, amelyeknek szintén meg kell harcolniuk a Stúdió korábbi és rossz konvencióival, csak éppen kevésbé látványos módszerekkel. Ez nem mentegetés.

Ki hitte volna például *El Kazovszkij* technikailag ügyetlenül megoldott, rajzában a közhelyekhez tapadó festményei és grafikái után, hogy „bokszban" kiváló, azaz vérbeli szcenikus rejtőzik a színes marionettekkel és bizsergető anyagpárosításokkal dolgozó szituációmegjelenítések mögött? És fordítva: ki hitte volna, hogy a másutt, máskor jó szakmai leleményről tanúskodó *Kéri Imre* grafikus ilyen önreklámízű dicsőségfallá alakítja felvonulási terepét, jókora humortalanságról és a lényeg meg nem értéséről téve így bizonyságot? Jelen körülmények között a „boksz" és „placc" ugyanis inkább személyiség- és jellempróba, semmint közlésre, kifejtésre alkalmas terep. De mint ilyen, épp annyira árulkodó lehet, mint egy pecsétes öltöny vagy a „suk-sük" beszéd.

Legalábbis könnyebben leleplez, mint a személyiséget és jellemet hagyományos kódrendszerbe illesztő kép, grafika, szobor. Mert az *ars*, a mesterség nagy dolog. Aki elsajátította a főiskolán — és ugyan ki nem tette azt az ittlevők között —, eleve jogot szerzett botránymentes mű lebonyolítására egy bizonyos látványkonvenció szerint. A többi: élmény, szuggesztió, tehát személyiség és jellem dolga. De van-e annyi „emberismeretünk", hogy csalhatatlan biztonsággal megmondjuk *Mészáros László* amúgy hibátlan festményéről, hogy csak nyögvenyelős utánmondása a tizenöt évvel előtt helyi vihart kavaró iránynak, a szürnaturalizmusnak, és *Kovács László* amúgy szintén hibátlan stukkóiról azt, hogy képzeletet, érzékeket megmozgató tettek, pedig azok is csak tizenöt évvel ezelőtti helyi vívmányokból indultak ki, történetesen a Kondor-nemzedék felfedezéseiből? A kockázat lényegesen nagyobb, a képzőművészet már ilyen.

Egy mostanában sokat forgatott és divatos nem marxista esztétika szerint „nincsenek nem ábrázoló művészetek. Az ember minden művészi formálásban ábrázol valamit — saját magát". Eddig el is jutottunk, eddig szinte mindegy, hogy képben, szoborban, grafikában vagy megfelelően válogatott tárgyegyüttesekkel, poénra kihegyezett gesztusokkal fejezzük-e ki azt az izolált vagy nem izolált *ént*, aki a kiállítás vásárára vitte a bőrét. A látványban járatos ember számára a figuraképzés mikéntje, a vonal lebegtetni tudása, a festékréteg indokolt vagy indokolatlan vastagsága kézírásszerűen olvasható, hatni tud, tudnia kell, akárcsak a nyers, és ingereinkhez, divatérzékenységünkhöz jobban igazodó eszközöknek.

A probléma akkor kezdődik, amikor a művész vállalkozása szerint már (vagy még vagy legújabban) nemcsak saját magát akarja ábrázolni. *Amikor képtelen lemondani a világról, vagy egyenesen ábrázolni akarja azt a világot, amelyből vétetett.* De vigyázzunk ezzel az ábrázolás szóval. Könnyen formát, az utánzóképesség formáját érthetjük rajta, régi konvenciókat, amelyek immár csak arra jók, hogy bunkószerűen agyoncsaphassák a másképpen láttatni, de mindenképpen láttatni akarókat. Mert arra nem lehet receptet adni, hogy *Kárpáti Tamás képeiben az ábrázolt világának megfelelően* a formák aranybarnába ágyazottan illékonyak, puhák, párállóak legyenek; hogy *Almásy Aladár rajzaiban az ábrázolt világának megfelelően* az alakzatok viccesekké, esetlegesekké, álomszerűekké váljanak; hogy *Lóránt Zsuzsa szobraiban ábrázolt világának megfelelően* a figurák esendő, törékeny, hetyke mezben feszítsenek. Csak arra lehet javaslatot tenni — recept hiányában —, hogy az *ábrázolás*, a *világ* és a *megfelelés* egy ponton, a mű sűrített pontjában egymásra találjon. Érzik ugye: tartalom és forma egységéről, *részt venni akarásról* és mellesleg *tehetségről* van szó, kötelezővé tenni mindezt éppoly balgaság lenne, mint bizonyos formákat eleve liszkvalifikálni pusztán azért, mert az adott körülmények között és az eddigi tapasztalatok szerint kisebb a valószínűség komplex érték létrehozására, mint a már megismert módszerekkel.

De ha meg se próbáljuk? Ha eleve lemondunk a *kísérlet jogáról*, és a próbát hagyjuk a félhivatalos, nem hivatalos közegben irreálisan magasra srófolt szellemi árfekvésben cirkulálni? Ha nem bánjuk, hogy — puszta dugáru-pozíciója miatt — jelentést kapjon *a jelentéktelen* vagy *a jelenteni képtelen?* Ha el sem játszunk azokkal a gondolatokkal, amikről némelyek hallani sem akarnak, némelyek pedig egyetlen valóságként kezelnek? Akkor állóképpé merevedik a mozgókép, megáll a folyamat, mint ahogy állóképekké, állóvizekké torpant sok korábbi stúdiókiállítás, és ezt elkerülendő a mostani nem akart azzá válni.

A nagy stúdiókiállításoknak és — le merem írni — a nagy kiállításoknak általában az ütköztetés a feladatuk. Nem formális és formai hűségnyilatkozatokra, nem véletlenül kisikerült művek rózsaszínűre kozmetikázott összképére van szükség, hanem azokra *a szembesített vizuális meggyőződésekre*, amelyek után görcs nélkül, természetes módon lehet *továbbmenni*. Görcsök nélkül, játékosan. Nemcsak azért, mert a játék egyben stilizált harc, hanem mert a játék a világ elsajátításának jó eszköze. Közönségnek, művésznek, kritikusnak, mindenkinek.

P. Szűcs Julianna

...gített

...unkájának keletje volt, ...resett vele. Ezt irigyelte ...ki — kilétét nem sike... ...állapítania —, feljelentet... ...t, hogy jogtalan jövede... ...t. Az ügy messzire gyű... ...yurka szerint: botrány... ...engett. Végül felmentet... történtek nem javították ...m rózsás véleményét az ...ről.

...Nádor Istvánné nyugdíj... ...s így vállalni tudta az ...os otthoni szolgálatot, a ...öltöztette.

...a végzi a házimunkákat. ...énylik a tisztaságtól. Az

...ő két szobájukból a belső: Gyurka gépesített hálószobája. Csillognak a masinák, fal felé forduló, vagy eltakart hátoldalukon sincs porszem. Ápoltak, mint a hódító szépasszonyok. Ez részben Nádor György keze munkájának, részben irányításának köszönhető.

Aprólékosan és páratlan gusztussal magyarázza, mutogatja az értékeit. Közben gyönyörködik bennük. Ez itt egy különleges lélegeztetőszerkezet, nemcsak alvásnál van rá szüksége, de fekvő helyzetben ébren is — pedig ülve vagy állva hibátlanul lélegzik gép nélkül. Közli, hogy ezt a csodálatos, svéd gyártmányú lélegeztetőt a légzésbénultak házában már szemétre akarták dobni. Ő szólt, hogy megvenné, a kórház el is adta neki, négyszázhetven forintért. Itthon rendbe hozta.

— És ma meg nem válnék tőle ötvenezer forintért! Nem én, ha leszámolnának elém ötvenezer forintot, akkor sem lehetne szó róla!

Mutatja ágyát: magas hintaágy, de nem hintázik vele, mert véleménye szerint az károsítja a szervezetet. Édesanyja is magyaráz:

— Ha nem működtetjük is, nagyon praktikus ágy, sokkal ügyesebben mosdatom itt Gyurkát, mint a szokásos, alacsony fekhelyeken.

A fürdetés emelőgéppel történik. Íme, az is különleges, a kapaszkodóival, fogasaival.

Gyurka ragaszkodik hozzá, hogy lássam, miként dolgoznak a kincsei — ha nem is rendeltetésszerűen, de üresjáratban. Ehhez anyját kell igénybe vennie, őt utasítja, nem parancshangon, de azért erélyesen vezényelve:

— Kapcsold be! Húzd előre! Emeld meg! Elég!

Nem zsarnok, de katonás vezér. Abszolút férfi.

Az elektromos leszívó gép következik. Erre a legbüszkébb:

— Enélkül még inkább meghalnék, mint a lélegeztető gépem nélkül.

Még inkább!

Tolókocsiját Amerikából kapta, a hátrész és az ülőke igen rugalmas műanyag. Vannak pótgépek is, szükség esetére. A legkisebb alkatrésznek is rozsdamentesnek kell lennie. Amióta előfordult rozsdásodás, Nádor György, mielőtt alkatrészeket cserél, vagy

tasra.

Egy kritikusnő négy nyugati regényről írt egyszerre, s mind a négy mű ismertetését valahogy így kezdte refrénszerűen: a főhős ki akar bújni bőréből, de nem tud...

Nádor Gyurka kibújt a bőréből. Hogy segítsen önmagán. Ehhez is alkotóerő kell.

Valamennyi beteg közül ő a legférfiasabb — született alkata szerint. Harmincegy éves. Haja és vastag szemöldöke: fekete. Arcára rá van írva, hogy gazdája intelligens, és nagy fantáziájú. Amíg a légzésbénultak házában élt, a legtöbb betegnek imponált. Cselekvő és irányító egyéniség. Egészségesen — szinte bizonyos — vezető állást töltene be. Ahogy mondani szokás: *valaki*.

Ilyen alkattal sokszorosan nehéz elfogadni, hogy lénye egyik fele sohasem szabadulhat meg a csecsemőkötöttségektől. Nádor Gyurka lénye másik felét alakította át — tüzetesen megfontolt döntése szerint.

Egyedül nem sikerülhetett volna. Anyja, özvegy Nádor Istvánné, nemcsak áldozatosan — ritka okosan is segíti. Alacsony, szemüveges, szívós testű. Jellegzetes tanítónőnek nézné az ember. Szövőnő volt — azt mondja: innen ered, hogy ért a gépekhez. Amikor nyugdíjba ment, hazaköltöztette a fiát.

Három szobában laknak idősebb fiával és annak családjával együtt. Két unokáját éppoly lelkesen mutogatja, mint más nagymamák, mégis érezni, hogy a nagyfiú és családja külön életet él, míg Gyurka élete azonos a sajátjával.

Ezt néha kézzelfogható gyakorlati példák is igazolják. Gyurka egy időben meghízott, a fölös kilók rontották a légzését, szívműködését, mozgását. Maga határozta el a fogyókúrát, s mivel szereti az akarat-tornákat, egy-egy almát ebédelt, egy-egy szelet párizsit vacsorázott, amíg ledolgozott magáról tíz kilót. Azóta is aszkétikusan keveset esznek — mindketten —, hogy tartsák Gyurka súlyát. Az anya cseppet sem hajlamos hízásra, de azt érezte természetesnek, ha ő is átállítja étkezési szokásait. A reggeli, vacsora: három szelet felvágott kinek-kinek egyetlen zsemlével — sohasem kettővel. Az ebéd: egy tál sovány étel.

Nádor György mai testi állapota az önfegyelem és az akarat különleges teljesítménye. Többször említi, mindig gusztussal, élvezettel: — Egész nap jövök-megyek!

Ha céltudata kisebb lenne, talán egyet sem lépne. Lábán járógép, ami — nevének ellentmondva — sokaknak csak arra jó, hogy felállhassanak, legfeljebb egy-egy megszenvedett lépést tegyenek. Gyurka, ha nehézkesen is, de valóban jön-megy — csak a lakáson belül. Két keze is határeset, nem mindenki tudna vele bánni. Mindkét nagyujja befelé hajló, véglegesen megmerevedett. Többi ujját ő fejlesztette bonyolult munkák végzésére is alkalmassá.

Tizennégy éves korában kapta meg a Heine—Medint, a lehető legsúlyosabb formában. Évekig a László Kórház intenzív osztályán

...e ...ellátták az egész cécót. Néha harsányan röhögött az osztály — az intenzív osztály. Egyszer például kopott lepedőbe tettek egy életveszélyes beteget, hogy valamelyik szomszédos helyiségbe vinnék, a lepedő elszakadt, a beteg feje a kőre koppant — az volt a mulatság!

A mai Nádor György valódi helyükre rendezi a dolgokat, pontosan — mégis nevetnie kell, ha felidézi az emléket. Mint amikor fenőttek azt mesélik, hogy Kovács a harmadik bében egeret bújtatott a tanárnő fiókjába, és amikor benyúlt az osztálykönyvért...

Egyfelől tehát cimborája, a halál: jópofa fickó. Másfelől azonban, aki kijátssza a havert, az a legény a talpán! Méghozzá már nemcsak komolyan, de ünnepélyesen hős bajvívó. Ha Nádor Gyurka eltávozottakat említ, mindig efféléket mond: „És akkor kaput...” Vagy: „Kész, finita.” Vagy: „Volt-nincs.” De ha *továbbélőkről* beszél, mélyül a stílusa, a hanghordozása is. A győzelem előtt zászlót kell hajtani. A puszta élet, akár a legnyomorúságosabb is, olyan dúsgazdag kincstár a szemében, amely mellett a világ minden egyéb kincse szegényes.

Nem mindig gondolkodott így. A légzésbénultak házában tizenéves kora végén megkísérelte egyszer az öngyilkosságot. Nála mintha oltás lett volna ez, védetté vált tőle. Nádorné ítélkezését máig meghatározza az előbbi, szörnyű emlék. Kivált, ha az öngyilkos nem gyerek, hanem anya. Engedékenysége, amellyel idegenek viselt dolgait kíséri, egyetlen ponton nem érvényesül. Sőt szikrázó haraggal és megvetéssel említ egy anyát, aki 1959-ben, fia megbetegedése után öngyilkos lett.

— Az a legkönnyebb, elmenekülni, faképnél hagyni a gyerekét! Erre semmiféle mentsége nem lehetett. Megbocsáthatatlan!

Nádorné modora is olyan hibátlan, mint egy tanítónőé. Máskülönben kiköpne most.

Nos, Nádor György útja. A László Kórházban mindhárom lélegeztetőgép-típust kipróbálta, volt vastüdős, hintaágyas, majd ahogyan ő következetesen mondja: — Elvágták a torkomat! (Úgy érzem: ezzel is incselkedik a halállal.) Magyarán: gégemetszést alkalmaztak és elektrospirátorra kapcsolták. A kórházban semmi egyéb nem történt, nem lehetett mivel töltenie a napjait. Ezért határozta el Gyurka, hogy mindenáron kiszabadul a Lászlóból.

Miután a légzésbénultak kórházvillájának lakója lett, megtanulta későbbi pénzkereső foglalkozását. Egy fényképész járt ide, előadásokhoz szemléltető diafelvételeket készített, a kórház más épületeiben pedig extrém betegségekben szenvedőket fényképezett, tudományos felhasználásra. Ő vezette be a mesterségébe Gyurkát, aki tehetséges tanítványnak bizonyult.

A kórház és a szülők közös felajánlásából fotólaboratóriumot rendeztek be. Nádor György itt többek segítségével, de szabadon működhetett, irányíthatott — elégedett volt. Míg a rosszindulat bele nem rontott... Karácsonyi lapokat másolt, s mivel akkoriban ilyeneket még nemigen lehetett

Zsuzsanna Lóránt.

Helikon-Galerie: Skulpturen von Zsuzsanna Lóránt.

Ausstellungen.

Daily News, 1948. júl. 24.

Lóránt Zsuzsa

Magyar Hirlap 1978-

Wagner: Humor és s

Való igaz: már bronz önarcképére játékos üveggolyót függesztett nyakékül és egy szemüveges férfiportréja sem mentes valamiféle szeretetteljes, megértő iróniától. De a direktebb, erőteljesebb fintort igazából ezek a simára faragott, patinázva színezett, arasznyi faszobrok jelentik, amelyek a mai naiv, vagy népi művészek, meg a középkori mesterek remekeinek egyaránt rokonai. Kis méreteik, mértéktartó formáik ellenére azért hatnak a nézőre a reveláció erejével, mivel bennük embertársaira, sőt, saját magára ismer.

Érdeklődéssel várjuk máris a folytatást.

(wagner)

Lóránt Zsuzsa 1

Lóránt Zsuzsa esetében — úgy tűnik — fordított ez az út. A *Helikon Galériában* rendezett kamaratárlatán ugyanis a régebbi *bronzokat* váltja fel a finoman *festett* fa, a *színezett terrakotta*. És ezzel együtt jár hangvételének változása is.

Magyar Hirlap 1978-197-6

Wagner: Humor és szobor

Lóránt Zsuzsa, szobrász

L. Vígh Tamás

Harangozó M.: Tárlat – minden áron

Esti Hírlap, Bp. 1978. máj. 8.

2.

Lóránt Zsuzsa szobrászművész

Megnyílt a magyar szobrászati kiállítás a Műcsarnokban, melyen a művésznő alkotása is szerepel.

Harangozó Márta: Szobrok a Műcsarnokban
Esti Hírlap, 1976. máj. 8.

Lóránt Zsuzsa

Tűz-szobrászművész a többi
közt Lóránt Zsuzsa tárlata is
a Ferenc városi Pincetárlatban
december 22-én megnyílt.

—: Kiállítási naptár.
Művészet, 1977. december - 48 lap.

Lóránt zsuzsa, szobrán

k.: Eskulib Tamás

P. Kiss J.: Válaszok egy kérdőívre 7.

Népszabadság, Bp. 1978. jún. 7.

- Lóránt Zsuzsa gobelin

„Szemüveges portré" bronz, 30 cm

szerepelt az 1978-as Studió kiállitás on

-Katalógus a könyvtárban-

Lóránt Zsuzsa, szobrász

Évek óta Szombathelyen rendezik meg a Derkovits-ösztöndíjas festőművészek kiállítását. Az idén kilenc fiatal művész mutatkozott be a közönségnek. – A művész munkái szerepeltek a kiállításon: „Látogató" c. (emlitve) – „Gábor Áron rézágyúja fel van virágozva" c. makett (emlitve.)

(np): Fiatal művészek bemutatkozása.

Vas Népe, 1978. ápr. 18,

Lóránt Zsuzsa

Az Egri Kisgalériában Lugossy Mária és Bohus Zoltán iparművészek december 17-től,

a hódmezővásárhelyi Medgyessy Teremben Piroska János festőművész december 2o-tól,

a Ferencvárosi Pincetárlaton Tamás Noémi, Körösényi Tamás, Eskulits Tamás és Lóránt Zsuzsa december 22.-től mutatja be műveit. Közli a lap kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. dec. 31.
XXI. évf. 53. sz. 8. lap.

Lóránt Zsuzsa, szobrán

L: küts Miklós

P.-k. J: Festő a „Vajda-ónodából"

Nérszabadság, Bp. 1980 [illegible] 16.

7

Lóvári Zsuzsa

műve szerepel a pécsi kisplasztikai biennálén - említve.

Horváth György cikkét lásd: Szentirmai Zoltánnál.

Magyar Nemzet 1979. szeptember 2.

Lóránt Anna

Műve szerepelt a Csontváry Teremben rendezett Faszobor-kiállításon, említve
/A cikket lásd: Benesik István-nál/

Magyar Nemzet, 1979. augusztus 24.

Lóránt Zsuzsa, szobrász

P. Sz

Ni

VALAMI MÁS

Kárpáti Tamás képeiről, Lóránt Zsuzsa szobrairól

A cím megtévesztő lehet. Az a bizonyos „más" *Kárpáti Tamás* képeiben. *Lóránt Zsuzsa* szobraiban nem rágad senkit torkon, és a hökkentést is módjával adagolja. Kifogástalan festményekben jelentkezik a festészet több száz éves szabályainak tudomásulvételével. „normális" szobrokban a hagyományosak fajtáiból. Ki tudja, hogy van mégis: „másságuk" nyilvánvalóbb, mint azoké, akik minden láthatót megmozgattak ilyenféle elismerések kedvéért.

Tudom, e laza, elméletinek szánt kategória helytakarékosságra alkalmas. Mert egyébként nem fejez ki mást, mint azt az értékelő viszonyt, amelynek egyik oldalán az egyéni kézjegy birtoklásáért folytatott küzdelem zajlik, a másikon pedig az a néhány nyertes pihen, akinek valamilyen csoda folytán ölébe hullott a kifejezni tudás ereje.

Az elgondolkoztató csupán annyi, hogy a „csoda" milyen ismerős, magától értetődő formákban ölt testet a *Stúdió* és a *Helikon Galériában*. Végtére Kárpáti képeibe festett műtörténeti *kvodlibet* az aktuális ízlés megértéséről tanúskodik. Mi is — a festővel együtt — szeretjük Gulácsyt, aki nélkül szemlátomást néptelen lenne a hetvenes éveknek ez az új Nakonxypánja. Sokan — a festővel együtt — újra vonzódunk a századelő szimbolistáihoz, az Odilon Redon-féle álmatag-olvatag féllátomásokhoz. Többen — a festővel együtt — érzékenyek lettünk azokra az édes-bús melankóliákra, amelyek aranyló párába vonják a *Történelmileckék* pucér hátsójú kisangyalát és az *Érzelmes férfi hangszerét*.

Lóránt „képzeletbeli múzeuma" is erősen évjárathoz kötött. Esetlen proporciójú *Balerináival*, végtelen aprólékossággal színezett figurinóival pontosan ráérzett a nápolyi Betlehemek, a véres valót túljátszó spanyol barokk plasztikák és Degas munkába fáradt balettpatkányainak emelkedő ázsiójára.

Mindennek azonban a „csodához", a kifejezőképesség erejéhez legfeljebb annyi köze van, mint cilindernek és bűvészpálcának a tényleges mutatványhoz. Preparáltak a kellékek. Jól jön egyszer a szemet lekötő rokokófordulat, másszor a rejtekezés a színes, mediterrán folklór mögé. Különösen, ha a változó ízlés keresi az önigazolást, ha szeret belefeledkezni újmódi régiségekbe. De hiányozna csak a megelevenítő szándék *célja* úgy, mint ahogyan hiányzik egy pár blikkfangban és műveltségben egyaránt játékos kor- és pályatársukéból: e monstre felszerelés inkább bukáshoz segítene.

Ahhoz, hogy Kárpáti Tamás szabadon és hitellel merjen és tudjon régimódian szentimentális tónushalmazatokat, megrendítő alkonyi bánatokat festeni, olyat, amelyben nemcsak látni lehet, hanem *Hallani a fuvolát* — több képesség szükségeltetik. Hinni kell a festői formák érzelemközvetítő képességében, ismerni kell a csendes látomásokat faló, álérzelmektől duzzadó bóvlit, de *mindezek után* és mindezek *ellenére* úgy kell festeni a csendes látomásokat, hogy sejthető legyen a veszélyközelség. Hogy érezhetővé váljék: csak egy parányival több az egyenletes intenzitású kénessárgából, csak egy fokozattal erősebb gesztus a *Háborús békeidők* tragikomikumot árasztó figurái közé, és máris végzetes az értékcsökkenés, pótolhatatlan az esztétikai veszteség.

A képeken kiélezett küzdelem folyik: a festőiség és a festészet válsága kelt birokra, de az utóbbi áll pontveszteséggel vereségre. Mintha csak igazolása lenne annak a — képzőművészetben alkalmazatlan — tételnek; nem az a bátor, akinek a félelem ismeretlen, hanem az, aki félelmét legyőzi.

Hasonlóképpen Lóránt Zsuzsánál is harcnak vagyunk tanúi. Az emberszobor évszázados méltósága áll szorítóba a nippel, a panoptikumkacattal és más csirkefogókkal. „Bundáról" pedig már azért sem lehet szó, mert az ellenfelek néha felülkerekedni látszanak az egyik színes terrakottában, a másik apróra formázott bronzágyúban. De a kockázatos mérkőzések nélkül a *Művésznő* néhány centis csúnyasága, tágrameresztett szemeiből kicsapó egzaltált sugárzás is veszítene erejéből. Mert ezúttal vitathatatlan a győzelem.

Mindez valami más, frtuk, már csak azért is, mert efféle művészetet-emberséget igenlő iróniával, ilyen csapdákkal teli artisztikumkereséssel, ennyi szakmai biztonságba csomagolt fantáziával fiatal festők és szobrászok általában nem kényeztetik a közönséget. Mintha a nemzedékükre egyébként jellemző humorigényt, az értelem szűrőjén átbocsátott érzelmeket, a „kettőslátást" és kettős láttatást feltételező bonyolultabb harmóniavágyat átengednék annak a néhány grafikusnak, aki nem rest bíbelődni e kevésbé mutatós dolgokkal.

Csakhogy közben bebizonyosodott: a rugóra járó tartalmi konvenciók olykor veszélyesebbek, mint a formai kalandok. Égető lett a szükség nemzedéki élmények autentikus megfogalmazására. Nem állunk olyan jól, hogy azt firtassuk: vajon a széltől mozogni kész cserje között a falatnyi arany búza látványa, vagy a kekibe-farmerbe öltöztetett pár groteszkje a legalkalmasabb tárgy-e vallomástételhez. Ezt kutatni már csak azért is felesleges, mert ha elismertük a képzőművészeti múlt illó nedveiben pácolt Kárpáti-világ közlőerejét, ha hinni tudtunk a gonoszkodó pontossággal kihegyezett Lóránt-figurák számunkra is érvényes esendőségében, az előbbi kérdés eszünkbe sem jut.

P. Szűcs Julianna

BÚCSÚLA
Pál, az Elnö
Lázár Györ
lnöke búcs
Bamdarijn I
ol Népközt
neghatalmaz
végleg eluta

BUDAPESTE
len F. Elbo
isztikai hiva
Bálint Józse
Központi Sta
nökének me
gazgató tanu
tatisztikai sz
adatfeldolgoz
evékenységét

A MATEMA
közi kongress
neg a helsini
ban. A kilen
son, amelyen
háromezer
részt, 137 előadás hangzik el; több-
bet magyar matematikusok tarta-
nak.

MUNKAVÉDELMI ÚJÍTÁSOK
kiállítása nyílt meg kedden Bé-
késcsabán, a Sebes György köz-
gazdasági szakközépiskolában. A
szakszervezetek megyei tanácsa a
Békés megye 22 vállalatánál már
alkalmazott újításokból állította
össze bemutató anyagát. Az itt
látható védőeszközök az egy hé-
ig nyitva tartó kiállításon meg-
vásárolhatók, illetve megrendel-
hetők.

RITKA LELETRE bukkantak az Egyesült Államokban a Princeto-i Egyetem (Montana állam) ku-atói: 70—75 millió éves dinoszau-uszfészket fedeztek fel, benne 15 ısemete maradványaival.

ÖSSZECSUKHATÓ MŰANYAG LÁ-DÁK sorozatgyártását kezdték meg a Pest megyei Műanyagipari Vállalat Dolymári gyárában. A térfogatuk ötö-ére csukható ládák elsősorban gyü-mölcs és zöldség szállítására, tároló-ára alkalmasak; az úgynevezett klap-box rendszerű rekeszeket nyolc mé-retben tudják készíteni.

EGY SZEMÉLYGÉPKOCSI ha-
lra gázolta Tata külterületén, az
I 1-es úton Persin József Rudolf
0 éves tatabányai nyugdíjast. A
izsgálat eddigi adatai szerint a
zerencsétlen ember szabálytala-
ul és figyelmetlenül lépett a sze-
élygépkocsi elé.

Akadémikusok emlékparkja a Nemzeti Sírkertben

Ötezer négyzetméternyi terüle-
akadémikusok emlékparkját

62 ORSZÁG GYERMEKSZERVE-ZETEI vezetőinek nemzetközi konferenciája fejeződött be tegnap a Szovjetunióban, a Feketetenger partján fekvő artyeki úttörőtáborban. A több napos tanácskozáson nevelési kérdésekről s a gyermekek nyári pihenésének megszervezéséről folytattak hasznos eszmecserét.

AZ ÓZDI KOHÁSZATI ÜZEMEK folyamatos acélöntő műve ma reggel javításra leáll; a hét napra tervezett javításon több mint négyszáz szakmunkás dolgozik. A szocialista brigádok vállalták, hogy 56 órával csökkentik a javítási időt.

TÍZNAPOS MUNKÁVAL — szárítással és kábelcserékkel — mintegy 21 ezer elnémult telefonállomás vonalát hozták rendbe kedd estig a posta szerelői Budapesten, ahol az augusztus 4-i, trópusi jellegű felhőszakadás szinte példátlan zavart okozott a telefonhálózatban; a vihar nyomán 25 ezer állomás némult el. A hét végéig remélhetőleg már minden telefont rendbehoznak.

ARISZTOTELÉSZ halálának 2300.

rendeznek szombaton és vasárnap a Zala megyei Tótszerdahelyen; a Fejér megyei Vértesacsán és a Somogy megyei Potonyban nemzetiségi találkozókra kerül sor.

EGY MAMMUT épségben maradt koponyájával gazdagodott a varsói földtani múzeum. A szakemberek aprólékos munkával konzerválták a jégkorszakbeli állat koponyáját, amelyre egy építkezés során tavasszal bukkantak Lublinban. A Visztula mentén mintegy félmillió évvel ezelőtt jelentek meg a hatalmas testű állatok; csontjaikra Lengyelországban gyakran bukkannak építkezéseknél.

NEMZETKÖZI MÉRLEGTECHNIKAI tudományos tanácskozást rendeznek szeptember 5. és 7. között Szegeden, a Technika Házában, mintegy háromszáz hazai és külföldi szakember részvételével. A világ minden tájáról érkező szakemberek megtekintik majd a hódmezővásárhelyi mérleggyárat is.

Gyorsított eljárással ítéltek el egy garázda férfit

Augusztus 9-én, a déli órákban

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
1978 MÁJ 29
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

Zsuzsa Lóránt

1021

Zsuzsa Lóránt: Ballerina
Ungarische Gegenwartsplastik

Minister Kalevi Kivistö: „...Bindungen zu Ungarn beruhen nicht nur auf Sprachverwandtschaft..."

Ein bedeutendes Ereignis war z.B. das Ady-Jahr. Zum Preisausschreiben für Ady-Übersetzer sind bei uns nicht weniger als 400 Gedichtübersetzungen eingegangen! Diese hohe Zahl hat uns selbst überrascht. Wer hätte denn gedacht, daß in Finnland so viele ungarisch können. Vor dem Ady-Preisausschreiben fand ein Petőfi-Wettbewerb statt, und jetzt ist Attila József an der Reihe. Uns beschäftigt der Gedanke einer gemeinsamen literarischen Anthologie. Unserer-

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 SEP 19
DÉLI HÍRLAP

1021

Nemcsak rajzolni tudnak

Szobrok a Galériában

Studió a címe annak a szoborkiállításnak, amely a múlt hét végén nyílt a Miskolci Galériában, és amely már a címével is sokat elárul. Nemcsak azt, amit a tárlatnak a prospektust is helyettesítő művészi plakátjáról leolvashatunk, hogy a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tagjai küldték el Miskolcra a műveiket, hanem előljáróban értesít a cím arról is, hogy egy műhely mutatja meg a közönségnek magát. Erről az oldaláról is, mert miután az elmúlt években több rajzkiállítással szerepeltek itt, most azt akarják bizonyítani, hogy „nemcsak rajzolni tudnak" — ahogyan a tárlat elé írt tájékoztatójában Pogány Gábor, a stúdió vezetője szerényen mondja.

✱ *Lóránt Zsuzsa Temps perdu című kisplasztikája.*

A bemutató magáért beszél, és miután a szoborkiállítás viszonylag ritka, biztosan sok érdeklődőhöz szól. Egyik célját, az ifjú szobrásztársadalom megmozgatását elérte. Az egy művész munkáit reprezentáló kiállításokhoz szokott néző sok fiatal tehetséggel találkozhat egyszerre, és miután egy tárggyal jóformán senki nem szerepel (két-három kisplasztika, portré, érem mellé került ugyanannak az alkotónak a neve), változatos, sokszínű, a szó legjobb értelmében tarka kép fogadja. Bizonyítékként arra, hogy eredeti szobrásztehetségben nincs hiány.

A képzőművészet bármelyik ágára, művelőinek munkáira másképpen reagálunk: a festmény, a grafika, de egy művész adott korszaka is más-más nyomot hagy az emberben. Ez a kiállítás (ha már a sok alkotót valamiképpen közös nevezőre kell hozni) friss. Üdeségének pedig annál inkább örülhetünk, mert minden tárgy a mesterség biztos tudásáról tanúskodik. Az bizonyítja, hogy aki hozzá nyúlt, tudja, mire képes az anyag, és amíg tűrőképessé get maximálisan kihasználja szinte játszi könnyedséggé ényszeríti (szelídíti?) gondo latainak hordozására.

Nagyon jó kiállítást kapott ezzel a Képzőművészeti Vi lághetet köszöntő anyagga Miskolc, és mivel így érzem nagyon nehéz és hálátlan szerep írni róla. Nem lehe mindenkit felsorolni (nincs rá hely), és még azt sem tudom (szintén helyhiány miatt) megindokolni, hogy miért tetszett nekem éppen Mihály Gábor *Folyó* című gyönyörű kisplasztikája, Samu Géza *Vegyesfogata*, vagy Herényi Gabriella *Büszt* című portréja. Csak arra van lehetőségem, hogy mindenkinek megegen a figyelmébe ajánljam az ötletgazdaság, biztos tudás és könnyed játékosság szép bizonyítékait. Mert ha igazak Pogány Gábor szavai, niszerint „... a kisplasztika a szobrászművészet azon ága, amely elsősorban érzelmeket hordoz és közvetít", akkor élmény nélkül senki nem távozik innen.

(makai)

gebbet Putnokon mértek, itt mínusz 2 fok volt szombat hajnalban. Vasárnapra a Földközi-tenger felől nedves, meleg légréteg érkezett az ország fölé, nagy magasságban, s a hideg és a meleg keverékéből felhős, csapadékos idő alakult ki. A hőmérséklet alig emelkedett. Budapesten például vasárnap csak tíz fokot mértek, 12 fokkal kevesebbet, mint más években ezen a szeptemberi napon. A további kilátások sem túl kedvezőek, a hét első napjaiban a hőmérséklet napi középértéke 10—15 fok körül várható, s csak lassú időjárás-javulással számolhatunk.

Lezuhant

Gyakorlórepülés közben Isfahan közelében lezuhant az iráni légierő F—4-es típusú vadászgépe. A szerencsétlenül járt gép két pilótája életét vesztette.

megnyitá
kiállítást,
méretű t
peink m

Me

Az am
felfrissít
Paraguay
Mengele,
aki a második világháború idején „örökléstani kísérleteket" végzett az auschwitz—birkenaui gyűjtőtábor foglyain. A tömeggyilkos — a lap szerint — 1959-ben érkezett Paraguayba, s jelenleg San Antonióban lakik.

A hetilap úgy tudja, hogy Mengele a helyi rendőrség „tanácsadójaként" tevékenykedik.

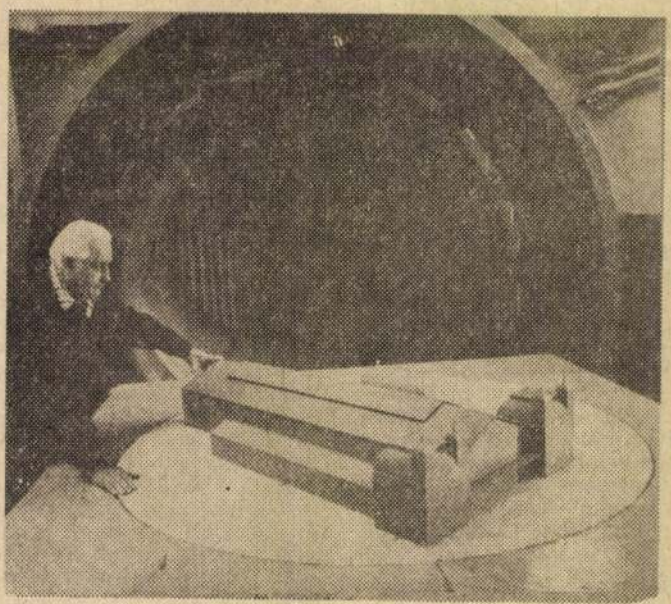

✶ *Szélcsatornában a Nyugati... A Budapesti Műszaki Egyetem szélcsatornájában vizsgálják a Nyugati pályaudvar makettjét. Az áramlástani tanszék szakemberei azt mérik, hogy a műemlékként számon tartott épület tetőtartó vasszerkezete megfelel-e a szigorú biztonsági előírásoknak.*

(Csikós Gábor felvétele)

a III. k
fogás

Városunk, s egyben Borsod megye legkorszerűbb fogászati rendelőintézeti komplexumát avatták fel szombaton Miskolcon, a Táncsics téren. Ezzel megoldódott a III. kerület régóta vajúdó fogászati alapellátásának és iskolafogászatának kérdése.

A bensőséges hangulatú avatóünnepség résztvevőit — közöttük *Csótai Jánost*, a városi pártbizottság osztályvezetőjét, *dr. Szabó Istvánt*, a Borsod megyei Tanács osztályvezető főorvosát, *dr. Adorján Ivánt*, a Semmelweis Kórház igazgató-főorvosát és *Imre Gyulát*, a kivitelező Lakáskarbantartó és Szolgáltató Ipari Szövetkezet elnökét, valamint *Koszti Lajost*, a Lenin Kohászati Művek és *Mónus Antalt*, a Diósgyőri Gépgyár szociális igazgatóit — *dr. Pósalaki László* rendelőintézeti igazgató köszöntötte.

Dr. Fövényi Mihály, a Miskolc városi Tanács egészségügyi osztályának vezető főorvosa avatóbeszédében arról szólt, hogy a város nagy múltú munkáskerületével szemben sok adóssága volt az egészségügynek. Nem véletlen, hogy a városi tanács végrehajtó bizottsága is

Lóránt Zsuzsa

szobrászmüvész

Kalapos

Lóránt Zsuzsa szobrászművész
Budapest / Stúdió Galéria

Lóránt Zsuzsa: Kalapos,
festett fa, 30 cm, 1978
(fotó Horváth D.)

-------:Kiállitások.
MŰVÉSZET,1979.december - 44.lap.

Lóránt Zuzsa

neve említve Horváth György:

A Művészeti Alap vásárlásai'79

Kiállitás a Mücsarnokban c.cikkében

/A cikket lásd Deim Pál-nál!/

Magyar Nemzet 1980.jan.20.

Lóránfi Antal

neve említve az Art Nouveau,1904.Miskolc
-egy érdekesss iparművészeti kiállitás a
századelőn /D.I.-V.L./ c.cikkben.
/A cikket lásd Körösfői Kriesch Aladárnál/

Napjaink 1979.december 35-37.o.

Lóránt Zsuzsa

A felajánlott boxokban rendezkedő müvészek munkáit a kritika mérsékelten birálja. Igy: Drózdik Orsolya tulzottan sok müve közül az üvegrepesztés változatait, Bernáth Sándornál a képzeletbeli utazást megjelenitő munkát. Hasonló birálat illeti Zámbó István és Lengyel András munkáját is.
A grafikusok közül kiemeli: Banga Ferenc és Lacza Márta, a szobrászok közül Lóránt Zsuzsa alkotásait. Valamennyiük között a legtöbbre értékeli Dienes Gábor, Kárpáti Tamás és Nagy Gábor munkáját, melyeket bővebben ismertet.
A tárlatról szóló kritikát lásd: Dienes Gábor nevénél. Élet és Irodalom, Bp. 1978. dec. 16. XXII. évf. 50. sz. 13. lap.

Csigó László felvételei

Ha bemegyek egy kiállítóterembe, aminek anyagát nem ismerem, különösen kollektív tárlaton, szeretek megállni a terem közepén, lehetőség szerint egyforma távol az összes műtől, és lassan körbefordulni. Nagyjából úgy figyeltem meg, hogy az igazán „ütős" képek messziről felfigyeltetnek magukra. Vannak olyan sajátos színösszeállítású, sajátos kompozíciójú képek, amelyek egy ismeretlen, különös világba hívnak, magukhoz szólítják az embert. Kicsit olyan érzés ez, mint nyári estéken szuterén vagy földszinti lakások lefekvéshez bevilágított intim hangulatú belső terébe bepillantani. (Bár tudom, ez nem tisztességes dolog). Hogy pontosabban megfogalmazzam, olyasmit érzek ilyenkor, amit, gondolom, mindenki érez, amikor Nakonxipan birodalma feltárulkozik Gulácsy festményein. Az „ütős" képek számomra abban különböznek a csak „szép" képektől, hogy belülről érintenek meg, külön mondanivalójuk van számomra. Az életnek azon helyzeteiben, amikor emberi mivoltom már darabokra hullna, ezek segítenek önmagamhoz visszatalálni. Nem voltam pontos, amikor mostanáig csak festményekről beszéltem, tulajdonképpen ezt minden műalkotás hatására érvényesnek tartom. A „csak szép" művek artisztikus rendezettségükkel megnyugtatnak, vonzóbbá teszik köznapi létemet. Nem is lehetne folyamatosan teljessé válásnak és széthullásnak késélnyi határán nembeli mivoltunk megvalósulásának csúcsain és szakadékaiban létezni. Mielőtt szétszóródnék az általam feltálalt túl sok és általam sajátosan értelmezett fogalom egyenkénti megmagyarázásába, a kezdethez térek vissza. Azt a fajta műalkotást tudom a magam számára elérendőnek, amely nem hagyja közömbösen a szemlélőt. Ha nem is kavarja fel, de belső analógiákra emlékezteti.

Meglehetősen hosszúnak tűnik az az idő, ami azóta eltelt, hogy első emlékképeimre és elgondolásaimra emlékszem. Azzal az általános elképzeléssel indultam, mint mindenki, hogy tudniillik megismerem a világot. Már hihetetlenül felnőtt voltam,

ÍGY KEZDTEM

LÓRÁNT ZSUZSA

MOZGÁSTEREK

LÓRÁNT ZSUZSA
Budapest 1980/7

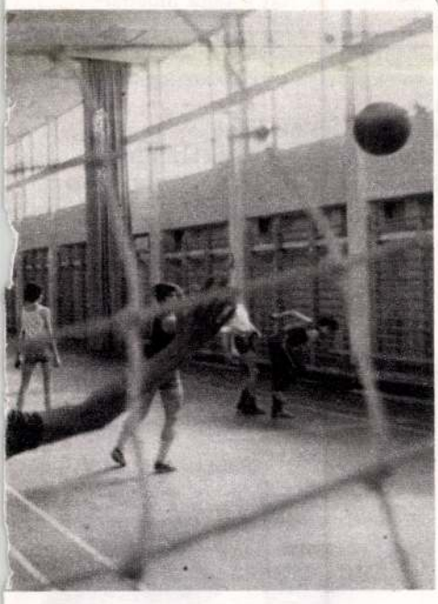

ként, mielőtt a tanácshoz került művelődésügyi osztályvezetőnek, elmondta, hogy az 1978/79-es tanévben aligha boldogultak volna a szomszédos IX. kerület segítsége nélkül — elsősorban a 24 tantermes piros iskola késedelme miatt. Ott ugyanis akkoriban még a legkedvezőbb volt a teremkihasználás, mindössze 1,27-es mutatószámmal. Az Illatos úti iskola, melyet időközben a szakmunkástanulók vettek teljes egészében birtokukba, valósággal kongott az ürességtől. Reggelenként 32 autóbusz szállította a „hontalan" kőbányai iskolásokat: több mint 400 felsőst az Illatos útra, az alsósokat pedig a kerület hét különböző iskolájába. Szerencsére a Fővárosi Tanács nem garasoskodott, s így kerületi erőforrásból csupán kis hányadát kellett fizetni a költségeknek. Ezzel azonban csak egyévnyi haladékot kaptak, hiszen ősszel jóval több gyerek lesz Kőbánya 17 iskolájában, mint az elmúlt tanévben, s számolni kell azzal is, hogy a hajdani Ratkó-gyerekek most kerülnek szülőképes korba. A tervekben 1983-as belépéssel szerepel ugyan egy újabb 24 tantermes iskola, azonban úgy döntöttek — az építőipart ismerve —, hogy ez késő. Inkább a betonyp-módszert választják. Úgy tervezik, hogy ezzel a meglehetősen gyors és olcsó technológiával 1982-ig felépítenek nekik a gyömrőiek különböző iskolák bővítéseként 42 tantermet, s akkor egyenesben lesznek. Emellett, természetesen élnek a körzetmódosítás lehetőségeivel is. Így szeptembertől várhatóan 1400 gyerek kerül másik suliba, valamivel távolabb a korábbitól, otthonuktól legfeljebb 10—15 perc járásra. Aztán, ha a VII. ötéves terv derekán, 1988-ban jön a demográfiai hullámvölgy: rendszeressé válik minden iskolában az egy műszak. S ha valamilyen csoda folytán feleslegessé válnának tantermek, megtalálják a módját, hogy közművelődési vagy sportcélokra hasznosítsák azokat.

„Budapesten a jelenlegi feszültségek a VI. ötéves terv időszakában tovább fokozódnak. Az általános iskolai tanulólétszám várhatóan 222—225 ezer lesz, amely mintegy 40 ezres növekedést jelent. E megnövekedett tanulólétszám elhelyezéséhez a körzethatárok fenntartásával — a szükséges tantermek és a szanálásra kerülő általános iskolák pótlását is figyelembe véve — mintegy 1900—2000 tanterem építésére lenne szükség. Ez a — lehetőségeket messze meghaladó — fejlesztés azonban nem szüntetné meg a feszültségeket, csak konzerválná azokat. Ezért olyan komplex intézkedések megtételére, illetve az ellátás strukturális változtatására van szükség, amely az iskolás korú népesség (6—18 éves korosztály) mozgását rugalmasan követni tudja. Az elvégzett számítások alapján radikális intézkedésekkel lehetővé válik, hogy az 1985. év végéig felszámoljuk Budapest egész területén az általános iskolai ellátás aránytalanságát, biztosítjuk a megnövekedett tanulólétszám pedagógiailag megfelelő körülmények közötti oktatását, s mindenütt kielégítjük az igényeknek megfelelően a napközis-ellátottságot." A Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottsága által tavaly márciusban jóváhagyott tervezet abból indul ki, hogy *„a lehetőségekhez mérten csökkentik az újonnan építendő tantermek számát, és termeket nyernek átszervezésből, intézmények átcsoportosításából, lakásfelszabadításból, és ahol lehetséges, gyorsabban felépíthető, olcsóbb szerkezetű teremfejlesztéssel is számolnak. A célok megvalósítása érdekében minden általános iskolában valamennyi helyiséget (tanterem, napközis szoba, előadóterem, könyvtár stb.) délelőtti oktatás céljára szükséges felhasználni. Így is marad körülbelül 15—20 százalékos váltakozás. A helyiségeket délután a tanulók 63—65 százalékának napközi otthonos ellátására kell használni. A tanulócsoportok létszámának átlaga minden kerületben 30—31 lesz; 28-nál kevesebb, illetve 34-nél több gyerek nem kerülhet egy osztályba. Az általános iskolai körzethatárokat ennek megfelelően kell kialakítani. Biztosítani kell, hogy egyes iskolák ne néptelenedjenek el, mások viszont ne váljanak túlzsúfolttá."*

A hivatalos jelentés tárgyilagos. Nem szépít, felelősséggel tárja fel a tényeket, mutatja be a jelenlegi helyzetet, és igyekszik megoldást találni. Hogy milyen erőfeszítéseket, áldozatvállalásokat, sikereket és kudarcokat érezhetünk meg a tárgyilagos hang mögött, arra ez az írás is igyekezett rámutatni. Mégis külön kell szólni két dologról.

Az egyik: a főváros a hatodik ötéves terv költségvetésében kiemelten foglalkozik a művelődésüggyel, ezen belül a szakmunkásképzéssel és az általános iskolákkal. A művelődésügyre fordítható összeg nyolcvan százaléka esik az általános iskolákra és a szakmunkásképzésre. Így sikerül körülbelül ezerkétszáz általános iskolai tantermet felépíteni ebben a tervidőszakban. Ez az iskolák zsúfoltságán nem enyhít ugyan, de áttételesen mégis éreztetni fogja hatását. A napközis ellátottságot ugyanis ezzel egy időben körülbelül 65 százalékosra igyekeznek az iskolák emelni. Hogy ez mit jelentene a nevelési szempontból, nem kell külön magyarázni.

A másik: kedvezőtlen feltételeket kedvezőkké változtatni a jelenlegi nehéz helyzetben rövid időn belül nem lehet. De megtalálni a rosszban a kevésbé rosszat, átszervezéssel, ötlettel és ügyszeretettel; gyermekszeretettel elviselhetővé tenni, sőt, otthonossá változtatni a mégoly zsúfolt iskolákat, tantermeket, igenis, lehet. Van is rá nem egy példa, csak szaporítani kellene az ötleteket a tantermekkel együtt.

amikor rájöttem arra, hogy — noha önmagam ismeretét evidensnek vettem — e téren vannak a legsúlyosabb hiányosságok. Nagyjából, amikor ezen a felismerésen túljutottam, és igyekeztem helyrehozni, akkortól vannak olyan munkáim, amelyeket ma is vállalok. Úgy huszonnyolc-huszonkilenc éves koromra esett ez a korszak. Azt hiszem, ehhez feltétlenül át kellett esnem azon az életkori sajátosság-korszakon, amikor az ember azt hiszi, képességei és lehetőségei korlátlanok. (Ezt mind belső, mind külső tényezőkről feltételezi.) Huszonéves korom elején, többé-kevésbé egyetemista-főiskolás időszakomban ez volt rám jellemző. Az a gyanú, hogy biológiai értelemben tökéletesen kiszolgáltatott vagyok, tehát hogy természeti lényként súlyos korlátaim vannak, először akkor fészkelte be magát a fejembe, amikor a húszas éveim közepén gyerekem született. Ez a gyanú azóta nem hagy el, sőt, súlyosbodik. Lényegében ez okozta, hogy élénk társadalmi érdeklődésemet passzivitás váltotta fel. Elképzelhetetlennek látszott, hogy társadalmi téren nagyobb lesz a mozgástér, mivel a társadalmi létnek a természeti lét kerete. Ezután változott meg a művészet céljáról addig vallott felfogásom is. Meglehetősen irodalmiaskodó, politizáló jellegű művészethez vonzódtam — ahogy az írás elején Gulácsyval, úgy itt Barlach, Grosz, Derkovits nevével kívánom jelezni vonzódásaimat. Végül is nem véletlen, hogy korai művészeti ízlésem meglehetősen egysíkú volt — generációm, amely a háború után született, fogékony gyerekkorában sajátos képzőművészeti nevelésben részesült. Körülbelül 1957—58-ból emlékszem egy kiállításra a Műcsarnokból, ahová a lelkiismeretes rajztanárnő elvitt minket. Egy tetszés szerinti képről kellett leírást adnunk. Csörgedező irodalmias vénám Legendi József: Honvágy (nem biztos, hogy pontos) című alkotásában találta meg a legbiztatóbb feltételeket. Piszokszín patakparton csüggedt, disszidens kisfiú magyar trikolórral fellobogózott papírvitorlást bocsát vízre. (Az akkori leírásomból nyilván hiányzott az irónia.) Nyilván fokozta a kép hatását, hogy én ugyanegy idős gyermek lehettem akkor, mint a képen ábrázolt. Ettől függetlenül azt is megjegyezném — hatalmas vértezettel kell felövedzkednünk, hogy nemtelen mű ne tudjon ránk hatni.

Ezen a képélményen csak egyetlen korábbi képemlék süt át, a betlehemi gyermekgyilkosság ábrázolása, minden valószínűség szerint középkori. Ezt kisgyermekkoromban láthattam a Szépművészeti Múzeumban a szülők vasárnapi kulturális missziója keretében. Azóta nem akadtam a nyomára, az is igaz, számtalan ilyen típusú kép van, és most már nem lehet az eredetit megtalálni. Arra vélek emlékezni, hogy a kép bal oldalán vajszín csecsemők vérfoltos dombja emelkedett, középen néhány római katona kaszabolta az anyáktól éppen elragadott gyerekeket. A kép olyan súlyos hatással volt rám, hogy hosszú időn át tiltakoztam a vasárnapi múzeumozás ellen. Csak a korszak és sajátos alkatom kialakulásának jobb megértése végett említem, hogy ugyanilyen erős hatással volt rám a koreai gyerekek hosszú menetelése Kim Ir Szenhez mezítláb a hóban. (A cikkhez mellékelt illusztráció az akkori kisdobos újságban nem mellőzi a harmincezer kicsi véres lábnyom legalább utalásszerű megelevenítését.) Ugyanígy emlékszem az algériai hazafiak kínzatásáról a Képes Újságban közölt barna-fehér foltszerű fotókra. Ezt a túlfokozott érzékenységet, ami gyerekkoromban volt rám jellemző, háttérbe szorította az ifjúkor racionalitása. Ez nagyobb magabiztosságot adott az életben való létezéshez, de elszegényített a világ megismerésében. Kevésbé maradt érzékem az árnyalatok közti distinkciók megtételéhez, sőt, hajlamos voltam ezektől eltekinteni. Ebben a korszakban az észt trónra tettem, feltételeztem, hogy általa minden megoldható, a tudat számára minden megfogható. Kissé reménytelennek mondható szenvedélyem a tudományosság iránt a bölcsességek bölcsessége tanulmányozásáig is elcsalt. Filozófiai stúdiumaim nem voltak haszontalanok számomra, bár kissé sajátos volt intuitív közeledésem tételesen megfogalmazott kérdésekhez. Jaspers, a korai Marx, Einstein relativitáselmélete egyaránt beépült világszemléletembe, a merev konstrukciót gazdag összefüggésfonadék váltotta fel. Közgazdász és matematikus csoporttársaim rendszerint dermedten hallgatták ködös szemináriumi hozzászólásaimat a nembeliség véleményemszerinti mibenlétéről. Mindenképpen elmondhatom, noha a filozófia nem gazdagodott általam, én gazdagodtam a filozófia által úgy, hogy sajátos interpretációban dolgoztam fel. Egyszer a bölcsészkar lépcsőházában fizikaóra után azt magyaráztam csoporttársaimnak, hogy a Lorentz-transzformációval egymásba alakítható mozgó koordinátarendszerek a térben úgy üldözik egymást, mint a Godard-filmekben a futó operatőr kezében imbolygó kézikamera követi az esetleges mozgással futó embert. A fizikatanár, aki utánunk jött, legalábbis csodálkozott. Azt hiszem, tudományos ismereteimet sikerült teljesen antropomorfizálnom, amivel örökre kizártam magam a tudósok világából. Ezen a ponton, mint művészi megismerőnek, elváltak tőlük útjaim.

A Főiskola elvégzése után három-négy évig tartott, amíg lecsengett az iskola utóhatása akkori munkáimban. Ez időben jártam esti filozófiára, ez időben magányosodtam el, szándékosan elszakadtam társaimtól, akik nem járták be azt az utat, amit én. A derűs jövővel kecsegtető filozófiai irányzatok és műalkotások kikerültek érdeklődési körömből, helyüket a depresszionista alkotások töltötték be. Patetikus igényeim a plasztikában felváltódtak intimebb, nem képmutató ábrázolás megvalósításával. Úton, útfélen azt a nyilatkozatot tettem, hogy „én már csak arról beszélek, amit tudok". (Ez persze képileg értendő.) Az emberiséghez

való hozzállásom jelentős engedékenységet tanúsít a korábbi „legyen"-elméletektől a „van" elfogadása felé. „Élni és élni hagyni" — lehetne életvitelem mottója. Hogy menynyire elidegenedtem a pátosztól, össze lehet vetni egy korábbi katalógus-fülszöveg ötletemmel a Hemingway–Donne-tól kölcsönzött „...sose kérdezd, kiért szól..." mottóval. Hogy ezt már akkor sem mertem felhasználni, csak részben köszönhető stíluserzéknek, mert részint gátlásosságból fakad. Mindenesetre elmondhatom, hogy saját gyarlóságom tudomásulvétele nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az ember éppen abban az értelemben, tehát nem heroikus, hanem inkább gyarló mivoltában került plasztikai megfogalmazásom középpontjába.

Számomra evidens, hogy ábrázolásom mindenkori tárgya csakis az ember lehet. Benne találom meg azt a gazdaságot, amelyben objektív — formai és szubjektív — megfoghatatlan összefonódva, egymásrautalóan jelentkezik. A természet emberen kívüli összes szerves és szervetlen produktuma kevésbé köt le. Nagyon szeretek ugyan virágokat, állatokat, tárgyakat nézegetni, de érdeklődésemet nem töltik ki folyamatosan. Egy emberi kéz vagy akár egy jó behordott cipő éppúgy utal viselőjére, annak, egyéni vonásaira, mint közvetlen társadalmi környezetére. Ezek a szociális-szociológiai jelzések az utolsó nosztalgiái valaha történelemben részt venni óhajtó személyiségemnek. Ez a csökönyös emberközéppontúság még elvonatkoztatási lehetőségeknek is határt szabott, hiszen az emberi lélek mikrostrukturája naturális, részletező előadásmódban tud csak feltárulkozni. Tizennyolc éves koromban a rajzkörből hazajövet egy azóta Iparművészeti Főiskolát végzett fiúval vitatkoztam. „Mi értelme van — mondtam — egy lyukas karika fejnek Moore-nál?" „Mi értelme van Rodinnél, hogy egy faragatlan márványtömbből kikandikál egy félprofil?" Ma már Rodintől eltávolodtam, de nem kerültem igazán közel Moore-hoz sem. Főiskola után egy kubisztikus, meglehetősen öncélú és hazug formarendnél blokkoltam le, amely a munkásosztályt volt hivatva ábrázolni, amelyről én nem sokat tudtam.

Úgynevezett klasszikus ízléskialakításban nőttem fel. Az ókori görög szobrászat virágkora, a római köztársaság kori plasztika, a tizenhatodik századi reneszánsz és a nyomdokaiban lépkedő múlt századi, beporosodott klasszicizmus voltak a képzőművészeti ideálok. A megnyugtató átlagműveltséget átmentő polgári ízlésből a Révai-féle realisztikus kategória keményen kiszorította a középkor kedves, nagy fejű szentjeit meg a primitív és naiv művészet más belső léptékű figuráit. Igaz, egyszerűen rövidebb a felsorolása annak, hogy mit nem szorított ki. Érdekes, hogy a plasztikai realizmus-kategória hogyan tudott otthonra lelni a Diszkobolosz vagy a Dorüforosz idealizált testében. A korszak ízlésében határozottan volt valami gyermekded — nem csoda, hogy hattizennégy éves koromban rokonszenvvel néztem. Az iskolai maturálás és a „realizmus" gátszakadása egyszerre adták elő magukat életemben. Ez az idő egybeesett szabadiskolába való beiratkozásommal, átmeneti irodalmi ambícióimat azóta irodalmi pályán mozgató iskolatársaim — szerencsére

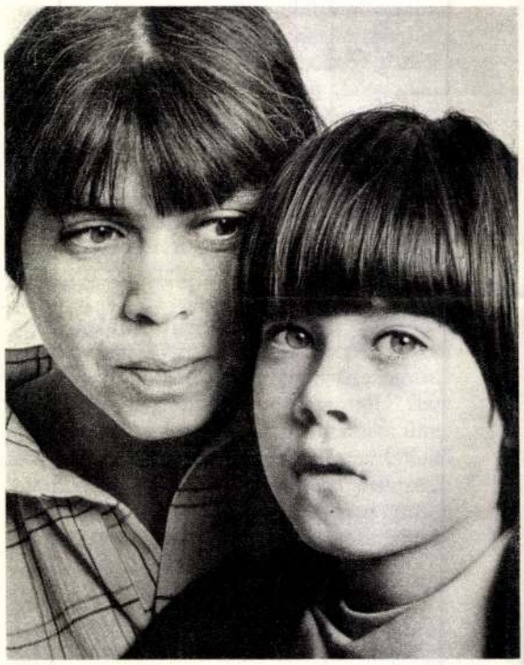

és majdnem végérvényesen — letörték. Még ezerkilencszázhatvanháromban nem engedtek el hazulról a Csontváry-kiállításra, Székesfehérvárra (nem a kiállítás, hanem a távolság miatt). Hetvennégyben mint a Galéria gyakornoka, már láthattam mindezeket a képeket a raktárban. A mai Csontváry-reneszánszhoz képest, persze, jellemző a kurta telefonválasz a festészeti osztályon, hogy „a Mária kútja a szürke dobozban van". Negyedikes koromban már tudtam az izmusokról (Perneczky Géza előadássorozata az Egyetemi Színpadon), jártam avantgarde festők műtermeiben, ami teljesen tiltott édennek számított, és csak súgva illett beszélni róla. Egyszer egy hónapig kölcsönbe kaptam Herbert Read akkor még elérhetetlen Modern festészetét angolul. Amikor végre elolvastam a már megjelent magyar kiadást, nyugodtan vettem tudomásul, hogy nem lett volna túl sok értelme, ha sikerül belőle megértenem

részeket. Ezen a nyáron estem át életem első happeningjén, amelyhez aztán minden későbbi hasonlított — egy romantikus borpincében a budai belvárosban „Ebéd Batu kán tiszteletére" címmel. Máig kellemesen gondolok a szőlőtőkék közt felbukkanó, mellig földbe ásott, zöld szemellenzős Szentjóbibüsztre, aki unottan gépelgetett egy foghíjas Remingtonon egy meggyújtott ósdi babakocsi közelében. A gimnáziumi esztétizálási kísérletek után — egy aktkép szocialista avagy burzsoá jellegéről — hihetetlen rugalmassággal fogadtam be mindent, ami művészetnek látszott, vagy az is volt. Szeretném, ha gyermekem is olyan kulturális közegben nőne föl, amely esztétikailag nem foghíjas... Eme nyitott korszakomnak saját szellemi korlátoltságom éppúgy véget vetett, mint a főiskola akkori obskurus légköre. Plasztikai ideáljaimban csak egy évszázadot engedett az érett reneszánszhoz képest — az alma materben a quattrocento uralkodott, kevés konstruktivista beütéssel. Érdekes, hogy én, aki ebben az időben valami társadalmi aktivizmus felé sodródtam, hogyan egyeztettem jából őt igazolja. Pátzay mester történelmi önigazolás helyett beérte avval, hogy irdatlanul leszorította szakmai jegyeinket. Nagy tervünket, hogy egy köztéri szobrát egy éjszaka kifestegetünk lila-kék srég csíkosra, sohasem mertük megvalósítani. Festésstílusunk egyébként különbözött: Arisztid etruszk fogantatású, egész életnagyságú aktját fűzöldre alapozta, és fehér-kék hullámvonallal és népi ornamentikával burjánoztatta végig aszimmetrikusan. Többen csak szolid kozmetikumokkal dolgoztunk. Az is igaz, hogy akkor sem lett volna jobb jegyem szakmából, ha mellőzöm a festékek használatát. Mindenesetre mesterünk, Somogyi József, ha százszázalékosan nem is, de valamennyire megvédett a tanszékvezető szélsőséges állásfoglalásától (a mi osztályunkat nem tizedelték meg). Ő tanított minket álló-ülő figurák tiszta konstrukciójának megszerkesztésére. Ennél több hagyatékot nem is hoztam magammal a főiskoláról. Ez már abban az egész kicsivel bonyolultabb feladat megoldásában is gondot okozott, hogy legalább ügyetlen ráncokkal összekötött, testre tapadó fátyoldrapériákat hoztunk létre.

Helyzetemet némileg meg könyítette a Segal-féle pop irányzat magyarországi lecsengése. A nagy magyar télikabát-plasztika megoldást kínált a testtel adekvát, homogén drapéria felfogásra. Ezek a puhán ráncolódó, bő drapéria-tömegek, amelyeknek tágas mélyében szánalmasan zötykölődött a vékony test, mint tág keret, szabadon hagyták burjánozni szociális nosztalgiáimat. Első bronz kisplasztikám — kalappal leborított, húszcentis figura — csúfosan megbukott a Hazám című stúdiópályázaton. A téma József Attila-i feldolgozása nem esett egybe a pályázati kiírások adta elképzelésekkel. Ez volt egyben első olyan munkám is, amely inkább megérzéseimre hagyatkozva született. Bizonyos esetekben az érzékek csalhatatlanabbak, mint a tudat. Bármennyire ellentmondásosnak látszik is, egy tudatosan felépített — vagy inkább újra kifejlesztett ösztönösség teremtette meg az alapot ahhoz, hogy végre csak azt mondjam el, amihez közöm van, és azt el is mondjam.

stilisztikailag e bájos-bodros pásztorfiúkat a munkásosztály történelmi győzelmével.

Valószínű, hogy ezek az idill szintjén találkoztak, úgy mint gyöngysorhúzogató, befeléfordított lábú, kitonban drapériáskodó, unalmas tanulmánytársaik saját öncélúságukkal, hamisságukkal. Mellesleg osztályunk így is avantgarde-nak számított az akadémista követelményekhez képest. Harmadikos korunkban mi állítottunk ki év végén festett szobor vizsgakiállítást. Arisztid kollégám — aki azóta is kifesti betonszobrait — akkor tett nyilatkozatot arról a történelmi tényről, hogy a festetlen szobrot a klasszicizmus találta ki tévedésből, miután az ókori hagyatékot lekoptatva látta viszont. A művészettörténet mind dokumentáció, mind perspektivikus lehetőségek szempont-

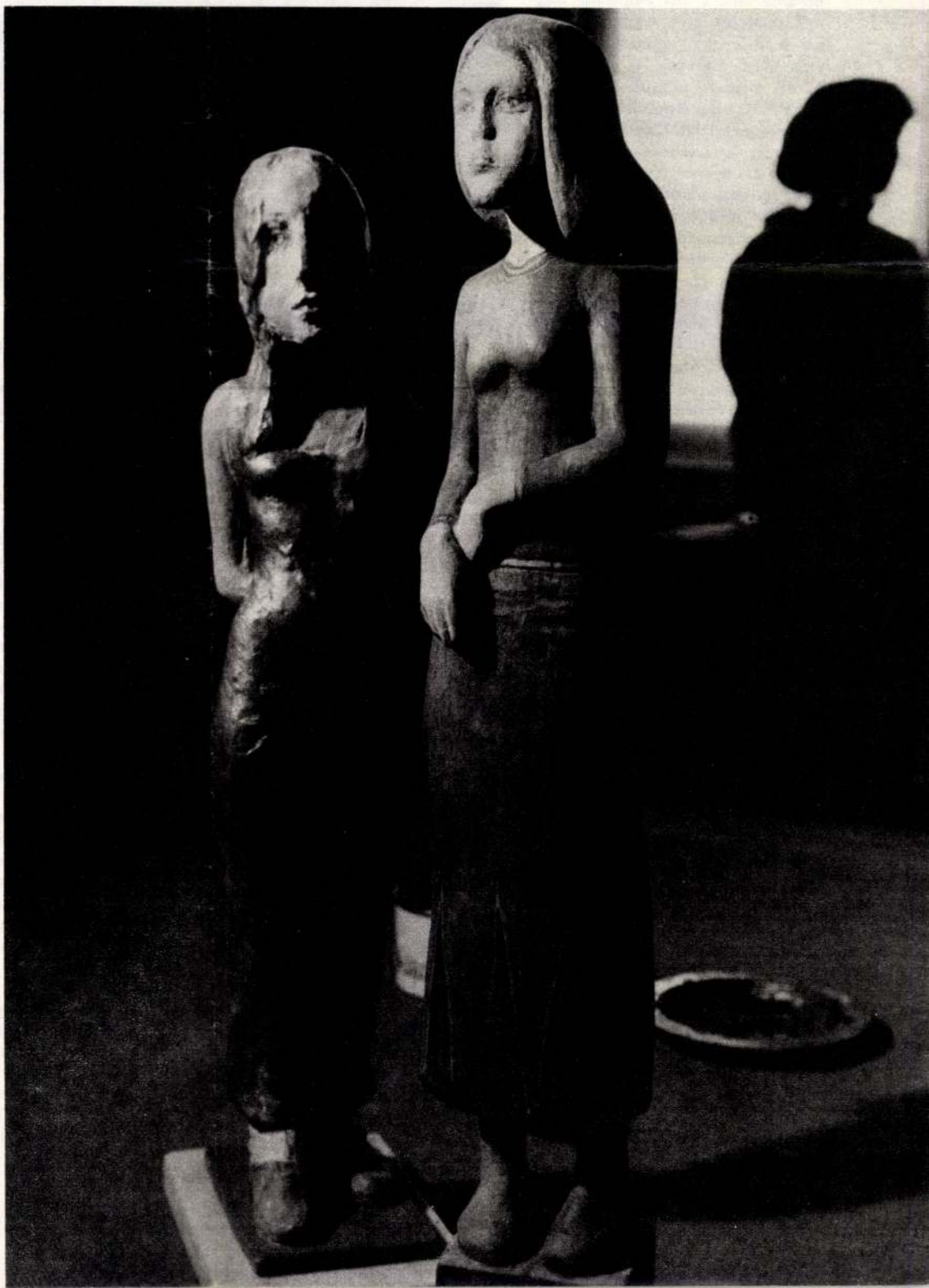

DR. BERTI BÉLA

Városrészközp

A budafoki kerületi központ

Budapestre— mint a többi európai fővárosra is — jellemző, hogy folyó mentén alakult ki, és a kis városmagból alig egy évszázad leforgása alatt nőtt fővárossá, világvárossá. A 18. században vasút még nem volt, a költséges útépítés miatt a közlekedést, a szállítást a folyók biztosították. Az egy km²-nél is kisebb területű, városfalak övezte pesti városmag — a régi Belváros — a Duna bal partján jött létre, míg a jobb parti Buda önálló város volt, ahol a városmagot a védelmi célokat is szolgáló Várnegyed jelentette.

Fővárosunk fejlődésének — már Pest, Buda és Óbuda 1873-as egyesülése előtt is — a budai oldalon nyugati irányban határt szabott a hegyvidék, északon a Szentendrei, délre pedig a Budafoki és a Fehérvári út jelentette a terjeszkedés irányát. A pesti oldal a három főkapun — a vácin, hatvanin és kecskemétin, továbbá az 1870—75 között feltöltött Soroksári úton — keresztül sugaras-körgyűrűs (Kiskörút, Nagykörút, Hungária körút) alakban fejlődött. A budai oldalon a teljes körgyűrű a pesti Nagykörút folytatásaképpen az 1933—37 között épült Boráros téri, a mai Petőfi-híd megnyitásával jött létre. A gyárak zömükben a fővárosból sugarasan kivezető utak külső szakaszán és a Hungária körút mentén települtek. A régi „váczi" út, a Budafoki út, a 19. század második negyedétől kezdve pedig a Fehérvári út is védővonalat jelentett a Duna áradásaival szemben.

A régi pesti városfalat a 18. század küszöbén még kertek, szántóföldek és majorságok övezték. Az itteni zsellérlakosság közé a 18. század első harmadában a már szűknek bizonyuló Belvárosból kitelepülni kényszerült kisiparosok és kereskedők költöztek. A területrész északi részét Felső-külvárosnak (1777 óta Terézváros), déli részét Alsó-külvárosnak (1792 óta Ferencváros) nevezték, a középső rész a Pacsirta-mező (1777 óta Józsefváros) volt. A Terézváros 1882-ben kivált déli része az Erzsébetváros nevet kapta. A Terézváros fejlődésében jelentős szerepet játszott a Sugárút (ma Népköztársaság útja), a Nyugati pályaudvar és a Nagykörút építése, majd a kontinens első földalatti vasútjának átadása 1896-ban. Ebben az időben a főváros lakosságának közel egyharmada a Terézvárosban lakott.

A többi belső kerület fejlődését elsősorban az iparfejlesztés szabta meg, amellyel együtt járt a lakosságszám növekedése és a lakásépítés is. Az Erzsébetvárosba a múlt század második felében csaknem ötven, ipari tevékenységet folytató üzem és gyár települt. A mai VII. kerület 45 ezres népsűrűségével nemcsak fővárosunk, hanem Európa egyik legsűrűbben lakott része. Budapest népességének súlypontja is itt van. (Az a pont amelytől északra és délre, továbbá keletre és nyugatra a népesség egyformán oszlik meg.) A főváros átmenő utasforgalmának 70%-a a Blaha Lujza téren bonyolódik le. A Józsefvárosban a gyárak mellett az egészségügyi és tudományos intézmények egész sorát találjuk. A lakosság társadalmi összetétele a felszabadulás előtt igencsak heterogén volt. A „palotanegyed"-től és a századforduló táján épült körfolyosós, túlnyomórészt három-négy emeletes bérházakból — amelyek a VI., a VII. és a IX. kerületre is jellemzők —, a földszintes, mélyen benyúló udvarokkal rendelkező, avult lakóépületekig, sőt a pincelakásokig mindent megtalálhatunk. Folyamatban van az avult városrész rekonstrukciója. A József Attila-lakótelep 7200 lakásának átadása után kedvezőbbekké váltak a lakásviszonyok a Ferencvárosban. Az a kerület, ahol a múlt század 70-es éveiben már öt malom működött, a marhavágóhíd, a közraktárak, a központi vásárcsarnok, később a sertésvágóhíd és a hűtőház felépítésével a 19. század végétől Budapest közélelmezési bázisa lett.

Két történelmi városrészünk — a Belváros és a Várnegyed — már 1870-ben is közel állt a telítettséghez, ami napjainkban is fennáll. Az I. kerület népsűrűségét négy belső kerületé (az V., a VI., a VII. és a VIII. kerület) az V. kerületét kettő (a VI. és VII. kerület) felülmúlja ugyan, azonban ezek a legsűrűbben, soklakásos magasházakkal beépített kerületek.

Az 1950. évi közigazgatási rendezés során hét várost és tizenhat — többségében falusias jellegű — községet a fővároshoz csatoltak. Ezzel a főváros területe két és félszeresére, népessége pedig másfélszeresére, majdnem egymillió-hatszázezerre nőtt. A Belváros mint főközpont egyrészt a nagyarányú népességtömörülés, másrészt a közlekedésben lezajlott óriási változás következtében túlzsúfolttá vált, szabad területe és közlekedési felülete ma már igen csekély. Ezért szükségessé vált egyrészt az átépítés, a korszerűsítés (sétáló- vásárlóutcák kijelölése, kialakítása, aluljárók és passzás-sorozat építése), másrészt Budapest településsúlypontjain a teljes értékű városrészközpontok (alközpontok) kialakítása.

A népességszám állandóan emelkedett, elérte, sőt meghaladta a kétmilliót, tehát kétszerese lett annak, amelyet még egy városközpont a mai szinten ki tud elégíteni. A tervezett és kialakulóban lévő új városrészközpontoknak tehát önálló feladatok betöltésére is alkalmasakká kell válniuk: kereskedelmi, szolgáltató, vendéglátó, egészségügyi és kulturális intézményeiknek nemcsak a lakónegyed, hanem a vonzáskörzet lakosságát (180—240—300 ezer főt) is ki kell majd szolgálniuk. A sűrűn beépült belső mag körülbelül hétszázezer lakosa külön városrészközpontot nem igényel, ezt a szerepet a budapesti főközpont tölti be. Budapest általános városrendezési terve szerint hat városrészközpont létesül, három a pesti, három a budai oldalon, és valamennyi metró- vagy felszíni gyorsvasúti összeköttetéssel rendelkezik majd.

Ismerkedjünk meg a tervezett városrészközpontok helyszíneivel. Sétánkat kezdjük el Óbudán. Ez az őskortól kezdve lakott település, majd virágzó római város már akkor és még sokáig a távolsági közlekedés fontos állomása volt. Újlakkal együtt, majd Békásmegyer idecsatolásával a főváros III. kerületének egy része. A középkor végén szőlőtermelő mezőváros, a szőlőket azonban a filoxerajárvány az 1870—80-as években kipusztította. Ezt követően még inkább fellendült a kereskedelem és kézműipar, s vele párhuzamosan elkezdődött a gyárak települése; a textil- és téglagyáraké, a hajó-, dohány-, szesz- és gázgyáré. A HÉV üzembe helyezése után — főként a Szentendrei út mentén — meggyorsult és kialakult a főváros észak-budai iparterülete. Óbuda avult és egészségtelen, háromnegyedében egyszobás, zsúfoltan lakott, nedves lakásai melegágyai voltak a tüdőbajnak, üzleti betegségeknek. A központi rész lakóépületeinek közel 75%-a földszintes volt, sok esetben két utcát is összekötő udvarral és benne egyetlen vízcsappal.

Felépült az új Óbuda, amelyet természeti és táji adottságai — az enyhén homorú Duna-part és a mögöttes hegyvonulat — a főváros egyik legegészségesebb és városképileg is egyik legszebbé alakított lakóterületévé tettek. Ugyanezekkel az adottságokkal rendelkezik a most épülő Békásmegyer és a majd beépítésre kerülő Aranyhegy környéke. A ma is önálló városrészt jelentő III. kerület lakóinak száma 125 ezer, ez azonban 200 ezerre növekszik. A Flórián téri központban találkoznak a várostól északra fekvő településcsoportok közlekedési vonalai. Ez egyúttal a Duna menti üdülő- és kirándulóterületek kiinduló- és elosztópontja is.

Lóránt Zsuzsa: Művésznő, festett fa, 25,5 cm

:ik közvetlenül részt vettek az ügyek lebonyolításában, itt néhány ven jellegű körülményt mégis el kell mondani, mivel ez is rávilágít, ogy a Stúdió vezetőségének akkor még nem volt határozott el- épzelése arról, hogy mit és hogyan akar kiállítani a Galériában. műcsarnoki kiállítást minden magyarázat nélkül mondtuk le, úgy, ogy nem biztosítottuk egyidejűleg a Kiállítási Intézmények anyagi s technikai segítségét a várbeli kiállításhoz, noha tudnunk kellett, ogy a Nemzeti Galériától nem várhatjuk a szükséges paraván rend- :er előteremtését és megfelelően tartalmas katalógus kiadását. Ké- ;bb ezek váltak a legégetőbb kérdésekké. A kiállítás létrejöttét és a atalógus megjelenését a második felhívásra beérkezett tervek isme- tében a Kulturális Minisztérium Képzőművészeti Osztálya és a Művészeti Alap tette lehetővé a költségek fedezetének biztosításával. tervek és makettek beérkeztéig azonban nem lehettek nekünk sem nkrét elképzeléseink arról, hogyan is értelmezik a fiatal művészek általuk leírtakat.

Vezetőségünk egy hozzávetőleges kiállítási koncepciót fogalma- tt meg, amely tartalmilag lehetőséget akart adni arra, hogy a bileumi kiállítás a festmények, grafikák és szobrok felvonultatása ellett a pályakezdő művészek munkájának egészét bemutassa. munkafázisok, -folyamatok érzékeltetése a művészetre nevelést is gítheti. Formai és anyagkísérleteket, a műfajhatárokat átlépő tö- kvéseket a közönség és a szakma elé bocsátva a még tisztázatlan lgok hamarabb és sikeresebben rendeződhetnek. A kiállítás tar- lmi szélesítésével pedig el lehet kerülni, „hogy – puszta dugáru- zíciója miatt – jelentést kapjon a jelentéktelen vagy a jelenteni ptelen".[1]

E viszonylag laza, de az éves Stúdió-kiállításoknál jóval szélesebb állítási koncepcióhoz adta meg Váli Dezső rendezési ötletével a vitelezéshez szükséges formai keretet.

A beérkezett terveket, műleírásokat és maketteket átnézve némi- meglepő volt számunkra, hogy elsősorban a box mint kiállítás- chnikai lehetőség fogta meg a jelentkezőket. Az igénylők tekin- yes része egyebekben nem erőltette meg fantáziáját, mivel kamara- állítást akart rendezni műveiből. Így a box sok művésznél nem t volna egyéb, mint lehetőség arra, hogy nagyobb számú munká- l szerepeljen a kiállításon, mintha csak a „hagyományos rende- sű" részen szerepelne. Ezért döntöttünk úgy, hogy a közzétett ki- ssal ellentétben pusztán kamarakiállítás céljára nem utalunk ki xot. Emellett szólt – a kiállítóterem adottságán túl – az is, hogy

Lónánt Zsursa, szobrán

L: Lónánt János

Rózsa Gyula:

V: A negedi nyári tárlat 7.

Nirszabadság, Bp. 1979 aug. 17

Laufer János építész

A Minisztertanács Központi Üdülő (Balatonöszöd) igazgatósága és Laufer Jánosné megrendülten értesíti mindazokat, akik ismerték és becsülték, hogy az üdülő volt műszaki vezetője **Laufer János** építészmérnök 1979. augusztus 12-én elhunyt. Temetése 1979. augusztus 22-én 13.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

-: Halálozás

Népszabadság Bp. 1979 aug. 19.

23.

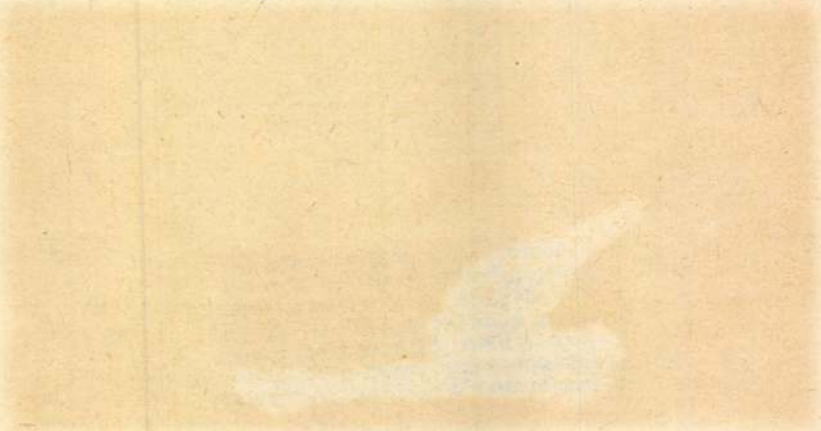

Lorántffy Zsuzsa

Lorántffy Zsuzsa szobrászművész kiállítása a budapesti Stúdió galériában nyílt meg.

— : Ki állításokról.
Művészet, 1979. ~~augusztus~~ december – 47. lap.

LÓRÁNT ZSUZSA 1

Könnyű a kritikusoknak „nagybátran" dicsérni egy olyan művészt, aki úgyszólván indulásától magára vonta a figyelmet. Akinek tehetsége sajátos, senki mással össze nem téveszthető egyéniséget biztosított, és aki mellé a szerencse is odaszegődött, mert egyszerre vált a műbírák és a közönség kedvencévé. Ritka konstelláció az ilyen. *Lóránt Zsuzsa* ezek közé a kevesek, a kiválasztottak közé tartozik.

MAGYAR HIRLAP 1981/9/27/8

Wagner: L.Zs. tárlata a Vigadóban

LÓRÁNT ZSUZSA 2

Kevésbé hálás feladat viszont — művésznek, műtésznek egyaránt — a siker sugaraiban sütkérezve is őrködni azon: nehogy a könnyebb ellenállás vonulata sodorja magával az alkotót és eluralkodjon munkáiban a manír, az üres rutin, a külsőségek látszólagos „telitalálata". (Sajnos, volt már rá példa az utóbbi évek hazai szobrászatában, amikor a modorosság egyre meddőbb mellékutakra vitte a fiatal művészt, az asszisztencia továbbra is fejbólogató helyeslése közepette.)

MAGYAR HIRLAP 1981/9/27/8

Wagner: L.Zs. tárlata a Vigadóban

LÓRÁNT ZSUZSA

Ennek a veszélynek a szele csapott meg a *Műcsarnokban*, a nemzetközi kisplasztikai biennálé magyar részlegén, amikor — korábbi munkáikhoz képest — egyre „barokkosabbnak" kezdtem érezni az ott szereplő, és díjakat is nyert hazai, fiatal művészek kollekcióit. És amikor — bizonyára sokadmagammal — örültem az elismerésnek, amelyik itt épp Lóránt Zsuzsát érte (*Budapest Főváros Tanácsának különdíját* kapta), szinte beleütköztem abba az üvegakváriumba, amelybe festett fafiguráját helyezte, és még ezüstöt is használt. *Álom* cím alatt.

MAGYAR HIRLAP 1981/9/2

Wagner: L.Zs. tárlata a Vigadóban

LÓRÁNT ZSUZSA

Még jobban megijedtem, amikor *A TV Galériája* szeptember eleji adásában, a *vigadóbeli* kiállítást megelőző műtermi felvételeken egy „hintalovat" láttam, Szent György ürügyén, félig összeeszkábált állapotban, mindenféle textilapplikációkkal. Félreértés ne essék: szeretem a meghökkentő ötleteket. De csak akkor és addig, ha indokoltak és túl nem tengenek az alaptémán. Lóránt Zsuzsát pedig épp azért féltem a fölösleges külsőségektől, mert meggyőződésem — hisz éppen ő győzött meg róla eddig egyfolytában —, hogy van benne és szobraiban annyi belső melegség, sugárzó erő, hogy nem szorul felszínességre.

MAGYAR HIRLAP 1981/9/

Wagner: L.Zs. tárlata a Vigadóban

LÓRÁNT ZSUZSA

Mostani, budapesti kiállításán így aztán visszamenőleg is összevont szemöldökkel kerestem a modorosság gyökereit. De azt legfeljebb csak a *Csúnya lányok is férjhez mennek* festett, túlburjánzó „cifraszerű" hímzésmintáján érhettem tetten. És azon kaptam magam, hogy úgy, mint régen, mosolyogva járom a tárlatot, mert egész egyszerűen: nem lehet ellenállni annak a nagy-nagy emberszeretetnek, amelyik Lóránt Zsuzsa kisszobraiból árad.

Éppen ezért volt — legalábbis számomra — teljesen meghökken-

MAGYAR HIRLAP 1981/9/27/8

Wagner: L.Zs. tárlata a Vigadóban

LÓRÁNT ZSUZSA 6

tő és érthetetlen a tévéadásban a szerkesztő-műsorvezetőnő és egyszemélyben több évtizedes rutinnal bíró művészettörténész asszony következetesen végigerőltetett, provokatív kérdése ezeknek a jóságos kisplasztikáknak állítólagos „kegyetlen" voltáról. Hiszen semmi sem áll távolabb tőlük, mint a kíméletlenség. Szerencsére, Lóránt Zsuzsa nem szorul védelemre. A műsorban maguk az „inkriminált" modellek — a baráti kör eme szoborkarikatúrákban megörökített és meghívott tagjai — állították egybehangzóan, hogy egyáltalán nem érzik sértőnek, sőt, egyenesen idealizáltnak tartják ezt a szobrászi eljárást.

MAGYAR HIRLAP 19

Wagner: L.ZS. tárlatán a Vigadóban

LÓRÁNT ZSUZSA

A vigadóbeli tárlatra visszakanyarodva, jómagam is ellenőrizhettem, hogy még szellemes, találó címadással is mennyi tapintatos szeretetbe burkolják Lóránt Zsuzsa szobrait, szinte bocsánatkérő attitűddel, bárminemű sértő szándékot elhárítóan. Elég talán — csupán az 1979-es termésből — a bundájából is árulkodóan kitüremkedő pocakú, terhességét setesután viselő, mégis „hősies" kiállású *Hógolyóra* utalnunk, vagy a *Miskin-hercegre*, *A kis Valentinóra*, az ideiek közül pedig a *Gör-görlre*, az *Anna örökre*, avagy éppen a *Sárkányölőre*.

MAGYAR HIRLAP 19

Tapper: L.Zs. tárlatán a Vigadóban

LÓRÁNT ZSUZSA 9

lett az 1975-ös *Anyám* két változatának (a bronz—kő emlékműszerű kisplasztikának, valamint a parányi, vesszőből font karosszékbe ültetett, teljesen festetlen gipszfigurának), ennek a magábazárkózott-magábaroskadt asszonynak „édestestvére" a Görlgörl. Ez utóbbi teljesen festetlen-lakkozatlan facsitri, akinek egyetlen ékessége az apró szögekkel helyére illesztett, smaragdzöld, üveggyöngy szeme.

MAGYAR HIRLAP 1981/9/27/8

Wagner: L.ZS. tárlatán a Vigadóban

LÓRÁNT ZSUZSA 10

Épp olyan helyénvaló ez, mint — visszamenőleg —, az 1977-es bronz férfiportrén a szemüveg, saját szoborárcmásának nyakában az üveggolyó, és a legfrissebb alkotáson, a gyönyörű, fából faragott-festett *Sárkányölő* rongyba burkolt paripájának térdén — a folt. Mindaddig, amíg a szemeket úgy tudja „beszéltetni" szobrain, úgy érzem, nincs szüksége más külsőségekre. Ám az állítás ellenkezője is igaz: mindaddig, amíg a szemeket is tudja beszéltetni szobrain, Lóránt Zsuzsa más külsőségeket is bátran megengedhet magának.

Wagner István

MAGYAR HIRLAP 1981/9

Wagner: L.ZS. tárlatá

Lóránt Zsuzsa, szobrász

L: Kokas T.

Tandi L: Kiállítási jegyzetek 108–112.

Tiszatáji Füzetek, 1980. nov. XXXIV/11

Lóránt Zsuzsa, szobrán

L: Kovács Tomás

— Hír

21.

Nepszabadsag, Bn. 1980 aug. 17

Lóránt Zsuzsa rajza

LÓRÁNT ZSUZSA: CSALÁD

106.

- nov -

XXXIV/11

reális alternatívát, [illegible]
mbesülő intellektuellek hályogkovács-bátorsá[illegible]
oblémák *megoldhatóak*. E ponton, a kommunista
gi jellege érdemelt volna részletesebb bemutatást,
5 annak a folyamatnak robbanásszerű gyorsasága.
hetek alatt behatoltak a munkásság soraiba. Tu
a történelemben, hogy egy párt megalakulása (19
pal (1919. március 21.) hatalomra kerül, méghozzá
ső intervenció döntheti meg!
ommunisták a hatalom átvételekor egyenesen a ne
értünk egyet a szerzővel, ami

LÓRÁNT 2542SA

2

XXI. ÉVFOLYAM
1981. FEBRUÁR

új írás

IRODALMI, MŰVÉSZETI
ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

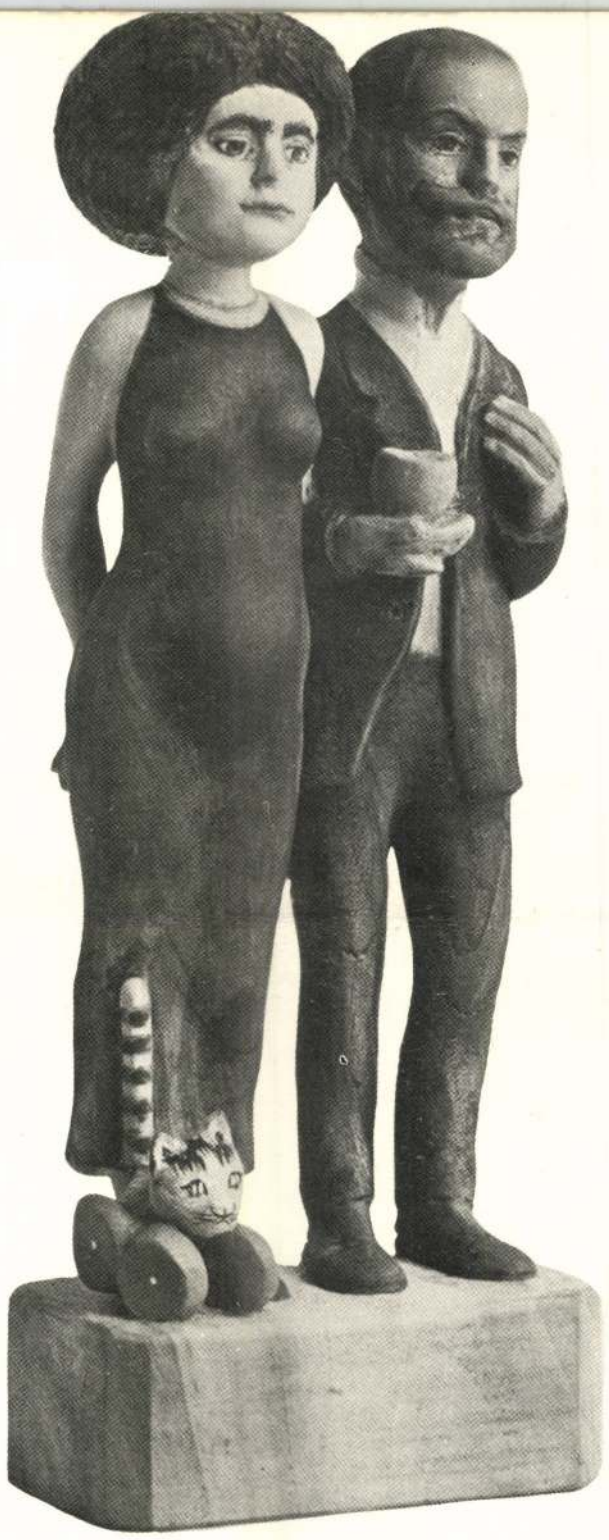

új írás

Ára: 14,– Ft

LÓRÁNT ZSUZSA 8

Mivel régebbi, megérdemelten közszeretetnek örvendő szobrairól sokan és sokat írtak, zárjuk mostani tárlatkrónikánkat épp ez utóbbiakkal. Szerencsére, éppen ezekben a legújabb munkákban győzi meg a nézőt Lóránt Zsuzsa, hogy — mintha maga is megérezte volna a túldíszített felületben fölsejlő veszélyt — lemond, ha kell, szinte minden eszközről. Így

MAGYAR HIRLAP 1981/9/27/8

Wagner: L.Zs. tárlatán a Vigadóban

1990. NOVEMBER 16-TÓL
DECEMBER 16-IG

KOZMA LAJOS ÖSZTÖNDÍJASOK

FIATAL KÉZMŰVES IPARMŰVÉSZEK BEMUTATÓJA

A BEMUTATÓ A MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTÉRIUM TÁMOGATÁSÁVAL JÖTT LÉTRE AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUMBAN BUDAPESTEN.

LÓRÁNT Zsuzsa

II. ÉVFOLYAM

III. ÉVFOLYAM

A Kozma Lajos ösztöndíjat a Művelődési és Közoktatási Minisztérium azzal a céllal hozta létre, hogy támogassa a tehetséges, már önálló művészi tevékenységet folytató fiatal iparművészeket, akik számára így három éven át lehetőség nyílik a folyamatos, elmélyült alkotó munkára.

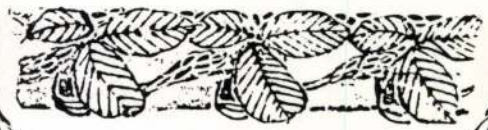

Felelős kiadó: Iparművészeti Múzeum igazgatója
Terv: Kovács Péter Balázs

PÁPAI LÍVIA

1072 Budapest Klauzál tér 2.

1955-ben született Pécsen. **1981**-ben fejezte be tanulmányait a Magyar Iparművészeti Főiskola mesteriskolájában.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK: **1985.** Vigadó Galéria, Budapest. **1988.** Ünnepi Hetek, Sopron. DÍJAK: **1979.** Főiskolai Nívódíj. **1980.** A VI. Fal- és Tértextil Biennálé díja. **1983.** Operaház gobelin pályázat II. díj. **1984.** Fiatal Iparművészek Stúdiója I. kiállítás díja. **1985.** Az Országos Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Kiállítás különdíja. **1986.** a Nemzeti Színházért c. pályázat I. díja. **1987.** a Magyar Vöröskereszt pályázatának különdíja. **1989.** ITF Kyoto meghívása. **1990.** az Europa Textilform, Stutgart diplomája. MUNKÁK A KÖZTULAJDONBAN: **1980.** Savaria Múzeum. **1981.** Janus Pannonius Múzeum. **1982.** Hotel Hyatt Átrium. **1984.** Iparművészeti Múzeum; Munkásmozgalmi Múzeum. **1986.** Páva Ruhagyár; Művelődési Minisztérium. **1987.** Magyar Hitelbank Rt. **1989.** Savaria Múzeum.

LÁZÁR ZSUZSA

1126 Budapest, Márvány u. 23.

1959-ben született Mezőkövesden. **1984**-ben diplomát kapott a Magyar Iparművészeti Főiskola Szilikát Tanszékének porcelán szakán, Schrammel Imre tanítványaként. **1984** óta az Iparművészeti Főiskolán tanársegéd.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK: **1990.** Ferencvárosi Pincegaléria, Budapest. JELENTŐSEBB CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK: **1985.** XIII. Nemzetközi Kerámia Szimpozion, Siklós; III. Szilikátipari Formatervezési Triennálé, Kecskemét. **1986.** IX. Országos Kerámia Biennálé, Pécs; Jugend Gestaltet, München; Nemzetközi Kerámia Triennál, Szabadka. **1987.** „Ünnep" Fiatal Iparművészek Stúdiója kiállítás. Vigadó GAléria, Budapest. **1988.** Handwerksmesse, München; I. Nemzetközi Kerámia Szeminárium, Porvoo. **1989.** „Magyar kerámia", Lyon; Fiatal Iparművészek Stúdiója kiállítás, Pécs–Kalocsa. **1990.** Fiatal magyar keramikusok kiállítása, Hamburg. DÍJAK: **1984.** Fiatal Iparművészek Stúdiója I. kiállítás, Stúdió díj. **1985.** Szilikátipari Tirennálé fődíj. **1987.** Fiatal Iparművészek Stúdiója kiállítás, a Design Center díja Kádasi Évával együtt. MUNKÁK KÖZTULAJDONBAN: **1985.** Kecskeméti Kerámia Stúdió. **1986.** IPV irodaház. **1987.** Encs Általános Iskola Kádasi Évával. **1988.** Modern Kerámia Gyűjtemény, Porvoo, Finnország.

Loránt Ipuzsa

Loránt Ipuzsa Anakroniz-
mus és korszerűség ötvö-
zésével fejti ki hatását.

Kunák Emese: A megújuló Miskolci ...
Művészet, 1981. ápsilis – 58. lap.

Lóránt Zsuzsa

A művész alkotása szerepelt 1979ben először a baseli nemzetközi művészeti vásáron a Művészeti Alap és az Artex Művészeti Iroda szervezésében.

Magyar Hirlap 1981/4/12/9

Borbély:Basel előtt Budapesten

Lóránt Zsuzsa

Lóránt Tamara, szobrászművész

a Műcsarnokban megnyílt kiállítás címe:
„Művészet és társadalom 1945–1980." a témák egyik oldalán a társadalom, politika jellemzői, a másik oldalon ugyanennek az elmúlt ~~évek~~ 35 évnek a művészi megnyilvánulásait tárja elénk a kiállítás. —
A művésznő alkotásai „amikor virágba borulnak az almafák" c., /emlitve/ álom és valóság, szerepel a tárlaton.

Mahár Tibor: Kiállított történelem.
Magyar Ifjúság, 1980. ápr. 18.

Napjaink 1984/3

Játék és felelősség

Lóránt Zsuzsa és Lóránt János közös tárlatáról

Lóránt Zsuzsa szemmel láthatóan örül annak, amit tud, s büszkén fogja kézen publikumát, hogy elvigye az ő birodalmába, ahol valamilyen babonás varázslat segítségével megelevenedik a fa, a bronz, életre kelnek a színes terrakották. A néző pedig engedelmesen követi, hagyja, hogy elcsábuljon, hisz' oly könnyű lépést tartani a gondosan kitaposott, s a zavaró kaptatókat, a gyors haladást nehezítő esztétikai meredélyeket elkerülő ösvényen. Hová visz ez az út? Ne válaszoljunk a kérdésre azonnal. Előbb próbáljuk meg kideríteni, vajon szereti-e Lóránt Zsuzsa modelljeit? Ezeket az ide-oda csapódó tétova asszonyokat, gyereklányokat (egykori önmagát), vagy az értelmiségi-intellektuel-sznob keverék nőket, kiknek társadalmi és egzisztenciális hovatartozását is legfeljebb különböző érzelmi viharok lenyomataként érhetjük tetten a plasztikákon? Szereti-e őket, vagy csak felhasználja mindegyiket egy önvédelmi leleplezés rítusához, el nem eresztve mintázó-faragó ujjai közül ellesett pillanatukat, a kitárulkozás gyenge perceitől ellopott titkot — sebezhető pontjaikat?

Úgy tűnik, szó sincs itt szeretetről. Sőt, inkább mintha félne tőlük, közben pedig szinte rögeszmésen szembesíti a megragadott jellemvonásokat, érzelmi szituációkat saját tulajdonságaival, teszi ezt akkor is, ha magát láttatja, korábbi énjét elemzi. Egy-egy villanásra behelyettesíti őket — leendő, elképzelt — önmagával, amitől nyomban megretten, s ettől kezdve nem érdekli a modell egyéb tulajdonsága, lelkének esetleg okokat is adó összefüggései, hanem a már átérzett, megsejtett karakter-szikrát éleszti tovább, nagyítja fel. Így válnak figurái eltaszítottakká, így lesz jellemzése elfogultan megsemmisítő, szinte elképzelni is nehéz, hogy a leleplezettség gúnykeresztjét hordva tovább élhessenek modelljei. Minden a középkori boszorkányságra emlékeztet: kiragadni egy-egy tulajdonságot, megmintázni a gonosszal, rosszal, ostobasággal, nevetségességgel azonosítható személyeket, majd a kis bábukon érvényre juttatni babonás akaratunkat, s a megsemmisítő bűbájossággal ártalmatlanná tenni a célul vett tulajdonságot.

Lóránt Zsuzsa görcsös realizmusa valami ezzel rokonítható inspirációból fogant szobrászatot hozott létre, ehhez kívánja megnyerni közönsége rokonszenvét, s varázslata egy felelőtlenül értelmezett természetszerűség zsákutcájába csalja a nézőt. A befogadó ugyanis — befogadói meghatározottságánál fogva — ka-

Ezek a tanár—diák találkozók a hajdani Eötvös kollégium követésre méltó hagyományaira emlékeztettek, s mi tagadás, a nagy tekintélyű Minerva után, Bacchus is szerényen képviseltette magát. S mi sem volt természetesebb, mint az, hogy Eger zamatos, vörös bora mellett véget nem érő népdaléneklés kezdődött — neki és nekünk, a vele egykorúaknak a nyári tábortüzek dalos emlékeit idézve, hallgatóinknak egy nép lelkét megismertetve. Hányszor csendült a dal: Debrecennek van egy vize, kinek Hortobágy a neve! Még a legutolsó közös nótaszón is, ott ahol Petőfi gyalogolt reménytelenül Debrecenből Egerbe tartva, ahol Ady itta Oláh Gáborral azt a „kutya karcos bort", ott ahol az ég a földdel összeér, ahol Móricz élete utolsó tavaszán pihent meg egy élet fáradtságát viselve vállán, a nap melegét élvezve, a Hortobágyon ott volt ő is hallgatóival, tanár- és kutatótársaival, hogy élete utolsó májusában elénekelje a hortobágyi népdalt. S akkor sem tagadta meg önmagát, amikor a reneszánsz szigorú prédikátorának zsoltára csendült meg ajkán: Tebenned bíztunk eleinktül fogva. Erre a hortobágyi kirándulásra nem akart eljönni. Én csábítottam, s utána még hónapok múltán is hallottam tőle, s attól, aki neki életében a legkedvesebb volt, s aki a legtöbbször, mindig élvezhette emberségét, hogy mennyire boldogok, amiért a csábító szónak engedtek.

Egyszer, évekkel ezelőtt mondta egy előadásán a több, mint másfél évszázaddal ezelőtt élt debreceni költő, Fazekas Mihály és a maga életútjának különös találkozását említve, hogy a poétát példaképének tartja. S életrajzának, műveinek sajtó alá rendezőjeként számtalan olyan kérdéssel találkozott, amelynek megoldásához magát Fazekast kellett volna megkérdeznie.

hősöknek az eseményekkel csaknem egyidőben a végek lantosa, Tinódi Lantos Sebestyén Budai Ali basa históriája c. versében:

„Első ostromot basa nagyot tétete,
Ott sok terek vesze, ő nem sokat nyere;
Ezt tevé Szondi Györgynek jó vitézsége,
Ott meg akar halni; azt ő már elvégezte . . .

A basa

„Mint oly vitéz embört nagy szépen temetteté.
Jó dicséretben lőn Szondi vitézsége,
Feje felé írott kopját feltétete . . ."

Istvánffy Miklós is tisztelettel emlékezett meg a reménytelen helyzetben is helytálló Szondiról krónikájában. Aztán elfeledték s csak a reformkor költői fedezték föl újra. Kölcsey Ferenc két verset is áldozott emlékének. Másfél százada hosszabb költeményben akarta megénekelni „Szondi dücső végét romján a drégeli várnak", de ez töredék maradt. Kerek egész viszont öt esztendővel korábban írott Drégel c. alkotása, a sivár jelen és a dicső, feledhetetlen múlt ellentétpárjával:

„Puszta vagy, ó kiomolt vér szent helye!
néma homály leng
Vad bokor árnyaiban szirteid orma felett.
Ah de romod tetején az örök hír égi virága.
Csillagi fényében századok óta virul."

Czuczor Gergely 1832-ben írt Szondiját Arany közismertté vált költeménye — méltatlanul — az ismeretlenség homályába szorította. Idézzük Czuczortól Szondi esküjét:

„Esküt fogadok,
E helyt maradok,
Nincs alkum örökre pogánnyal,

Lóránt Zsuzsa, 1200 Wien

Petőfi-vers, kalickában

A hatodik országos kisplasztikai biennálé Pécsett

EGYMÁS MELLÉ KERÜLT a pécsi katalógusban *Lóránt Zsuzsának* egy nevelteten kifuno emberpár-monumentuma és az ugyancsak fiatal *Lugossy Máriának* egy alumíniumból, üveglapokból, terekből és széttolható geometriából komponált *Kompozíciója*. Szimbólumnak nem rossz. Nemcsak azért, mert mindkét kiállító stúdiós korú, és szám szerint is, teljesítményben is az ő generációjuk a figyelemre méltó az idei, a *hatodik országos kisplasztikai biennálén*. Hanem azért is jó a véletlen-jelkép, mert körülbelül e két határ között csiszol, marat, forgácsol, mintáz, fest és políroz szobrot, kisplasztikát jól vagy rosszul a mezőny túlnyomó része.

Lóránt jóságos szemű mélahosszú kiskatonát, s hozzá társként nősténysörényes, ádáz kicsi fehérnépet faragott és festett ki diófából sok lírával, sok iróniával és sok plasztikai komolysággal, majd a lámpásszerű kalickába rakott, fogantyúval is felszerelt apró emberségemlékmű alá írta az illő címet *„Amikor virágba borultak az almafák"* — így, idézőjellel. Lugossy *Kompozícióját* viszont nem lehet ilyen hálásan tolmácsolni: a hűvösen elegáns, egyszersmind üvegrészeibe mélegfényt is gyűjtő, anyagpátosszal teli kisplasztikát röviden az jellemzi, hogy rétegei eltolhatók, másmás térélményt nyújtanak, egyszerűséget sejtetve rafináltan izgalmas formavariációkat kínálnak, fémesen csillogva emberi a szervezettségük.

Röviden: új vagy régi figurativitás és új vagy régi konstruktív geometria — ez a két felfogásbeli pólus, ahol az új és szép *Pécsi Galéria* nyitótárlatának anyaga elhelyezhető. Mindkét póluson természetesen minőségek és teljesítmények meg pillanatnyi teljesítmények igen különböző fokozatai, lelkesítő és kevésbé lelkesítő dokumentumai. Meg kell mondani, hogy *az utóbbi látszik többnek*. A galérjaavató kiállítás igen látványos, kulturált és szórakoztató gyűjtemény, méltó Pécshez és legújabb képzőművészeti intézményéhez, de ha egy-egy művet esztétikailag is faggatni kezdünk, ha teljes alkotásokat keresünk, tökéletesen egyet kell értenünk a feladatát ez ügyben jól tudó zsűrivel, hogy első díjat az idei országos biennálén nem adott senkinek. A katalógus véletlen-szimbóluma tudnillik mégsem igazi modellje a kiállításnak — még akkor sem, ha Lóránt Zsuzsa borongó-ironikus *Miskin hercege* mellé kiállított egy natúrától elemelkedni nem tudó terrakotta szobrot, s akkor sem, ha Lugossy Mária másik két, krómacélból készített kompozíciója kevésbé invenciózus, mint az alumínium *Kompozíció*.

A KIÁLLÍTÁSON rosszabb az arány. S ebben a pillanatban tökéletesen közömbös, hogy a közepes figuratív művek „hagyományosan" figuratívak-e, vagy pop art-ihletésre „körszerűen" figuratívak, illetve a sok alumíniumból és vasból esztergált és forgácsolt idom ötvenéves „klasszikus avantgardon" avagy tegnapelőtti „neoavantgardon" nevelkedett. *Kéri Ádám* például alighanem a pop artra emlékezett, amikor tisztes műszaki árukat, árammegszakítókat nagyított fel és faragott újra félméteres bükkfákból, a bizonyára mélyértelműnek szánt munkákkal azonban a néző furcsálkodáson kívül aligha talál más kontaktust. *Szabó Iván* pedig nyilván a Beck Ö. Fülöp-i klasszikumot kívánta megidézni, amikor egy szokatlanul megoldatlan aktot mintázott ennek a kiállításnak. *Benedek György* viszont — akit festőként ismertünk, s aki egy-egy tárlaton már jelezte, hogy nem fölöslegesen foglalkozik plasztikával — egészen meglepő, karakteres portrészobrásznak bizonyul, kiáltó példaképek nélkül. S nincs okunk kutatni az iskolát ott sem, ahol a szokások alapján a legjobban kutathatnánk: a mindössze huszonhat éves, nyilván frissen végzett *Paulikovics Iván* háza táján; egyetlen, igen szellemes, fanyar és megrendítő fejplasztikával mutatkozott be.

A mértani-mechanikus áramlatban több a mű és a művész, több a hullámzás is. Kilátástalanul zártak, számunkra megközelíthetetlenek vagy lényegük miatt nem megközelíthetők azok a munkák, amelyek puritánságukban a fémművek és vasgyárak esztétikájáig, a technikai és anyagszépségig szűkítik önnön lehetőségeiket. Sok esztergált alumíniumtömb, sok átszabott vaslap kínál éppen annyi élményt, mint a gondosan esztergált alumínium és a vágott vas; vannak köztük gondatlanra sikeredett tandarabok, s vannak aztán olyan, műszakilag korrekt tárgyak, mint *Nádler István, Nádler Tibor* alumínium hengerei, meg *Fajó János Test, vésve* című vésett vastestje. *Bohus Zoltán* két *Csúszópályájában* egy árnyalatnyival már több a tartalom: ipari elegancia, plasztikai összetartozás, harmonikus tömegek közti harmonikus események — ez már nemcsak technológia, nem is csak plasztikai laborálás. A rendkívül fiatal *Buczkó György* azonban lényegében hasonló tömegekkel már drámát, plasztikus eseménycket jelenít meg: *Sorozatának* omló hasábjai, dübörgően torlódó testjei néhány arasznyiban monumentálisak.

A KISPLASZTIKÁBAN kipróbált anyag- és technikajártasság persze önmagában ígéretes is lehet. Legfeljebb ha ennyi s ennyire egyformára gondolt, mint itt Pécsett a fémek, akkor lesz fárasztó. A hasonló határok közt mozgó más anyagú munkák tehát már önmagukban is üdítőek, s több üdítőnél: éles, metsző, rideg, lágy, tragikusan luggatott és szelíd-engedékenyen űrt befogadó például *Schrammel Imre* kevés eszközét nem gyarapító, de ismét mesterhatású porcelán és csengő kőcserépplasztikája.

Több a melléfogás az eddig nem említett, lényegében egynemű vonulatban, amely valamiképpen a konceptuális művészeteket, a meghökkentőnek szánt ötleteket sorolja elő. De a legtöbb melléfogás abból a reménytelen próbálkozásból származik még mindig, amelyet Pécs tiszteletére is többen megismételtek. S amelyben a művész sajátos kancsalsággal egyszerre figyel a nagyon modernnek gondolt konceptre és a nagyon kötelezőnek vélt hagyományos formára. A kettő különös, erőszakolt házasságának legfejlettebb bizonyítéka ezúttal kétségkívül *Czinder Antal* kollekciója. Hogy *Szűzérmék* címen cseréptányért, villát és bizonyára szüzeket ábrázoló hagyományos bronzérmeket ragaszt össze, ez legfeljebb ízetlen, és pillanatnyi humorérzékzavarra vall. De ha egy rossz éremre ráírja a „Sors, nyiss nekem tért" Petőfi Sándor-i kiáltást, és az érmet kalickába teszi, ez legalábbis együgyű eredmény lesz. Ami pedig az ízlést és szerénységet illeti, körülbelül olyan, mintha konyhai falvédőre a Sixtus-freskókat erőltetnék, de a konyhai falvédőt klasszikus gobelintechnikában készítenék el. Hogy más példa megvilágosítson: az ifjú *Körösényi Tamás* is érmekkel játszik, az ő éremjátékának egy része is játszadozás csupán, de Ady-sorozatának ötleteit olyan mesterien megkomponált betűérmekkel (tehát a legnehezebb éremfajtával) végzi, hogy a játék szellemi minősége lesz más, *igazi* a próba végén.

ILYEN FIATALOKAT kívánunk a fiatalokat szívesen látó, fiatalosan változatos új pécsi szalonnak. Nem nagy baj az, hogy most inkább csak nevében országos a szemle, hogy kisplasztikánk derékhada s a nagy öregek legtöbbje hiányzik a Széchenyi térről az idei biennálén. A Széchenyi tér galériája méltó otthont ad ismét a pécsi biennáléknak; ez a kiállítani akaró generáció majd rangot is szerez ott, ahol most többnyire csak szórakoztatót kínált.

Rózsa Gyula

P	4	576983	T	8	705661	M	14	717644	Z	20	1316758	M	20	2154430	P
S	4	587361	P	8	713963	P	14	720[illegible]33	Z	20	1306575	P	20	2155610	T
T	4	591283	M	8	718247	S	14	721228	P	20	1335979	Z	20	2159554	M
S	4	631292	T	8	718642	S	14	729840	T	20	1337993	T	20	2162255	M
L	4	649270	T	8	722885	L	15	526761	S	20	1369548	M	20	2168445	S
S	4	6[illegible]2336	Z	8	725932	P	15	555117	Z	20	1386553	Z	20	2173466	P
P	4	655782	Z	8	729602	T	15	561783	Z	20	1411040	M	20	2181371	T
M	4	656132	S	8	733306	T	15	562858	M	20	1420782	Z	20	2185657	Z
P	4	659238	M	8	734630	Z	15	587068	P	20	1430246	P	20	2188344	T
T	4	659356	S	8	736667	T	15	5[illegible]0456	P	20	1441820	T	20	2189909	Z
T	4	660458	P	9	545922	S	15	591011	Z	20	1459296	Z	20	2192205	S
Z	4	662434	S	9	556847	M	15	603294	Z	20	1483244	S	20	2193785	Z
Z	4	668257	T	9	557993	P	15	606924	Z	20	1497013	M	20	2204477	S
P	4	669387	Z	9	563935	S	15	607462	S	20	1507797	M	20	2205576	P
S	4	670024	P	9	568916	Z	15	610608	P	20	1529716	S	20	2214474	M
M	4	679642	Z	9	584797	T	15	612012	P	20	1537998	M	20	2214605	S
S	4	689749	M	9	594976	T	15	617826	T	20	1561865	Z	20	2218665	T
M	4	695344	S	9	596582	Z	15	621321	T	20	1569839	Z	20	2221687	T
M	4	698225	Z	9	597982	S	15	633723	M	20	1572160	M	20	2222175	P
P	4	699236	S	9	599276	T	15	639134	Z	20	1597920	T	20	2227274	S
Z	4	701469	T	9	603757	S	15	645053	T	20	1605761	Z	20	2229042	L
S	4	702892	T	9	605568	P	15	645095	P	20	1617280	S	20	2234335	M
P	4	706187	S	9	618513	T	15	648040	T	20	1617469	T	20	2236667	P
M	4	723455	Z	9	626204	T	15	649385	S	20	1628239	T	20	2240505	S
T	4	726719	Z	9	630422	P	15	650195	T	20	1637853	S	20	2240615	P
T	4	736161	P	9	637916	S	15	650613	P	20	1644495	L	20	2241934	T
Z	4	754153	M	9	642367	P	16	507281	P	20	1657863	Z	20	2248279	Z
M	4	756737	S	9	645654	M	16	544400	M	20	1660440	L	20	2251784	Z
M	4	757695	M	9	652609	P	16	545094	T	20	1665288	T	20	2261901	S
S	4	760532	M	9	653610	Z	16	547137	P	20	1679685	P	20	2268107	M
P	4	765172	P	9	654235	P	16	565560	P	20	1682518	P	20	2271492	Z
Z	4	778434	P	10	504958	T	16	568027	S	20	1685652	S	20	2273783	T
S	4	779430	T	10	514713	P	16	570355	P	20	1694051	Z	20	2275416	T
T	4	785318	M	10	548399	M	16	574148	S	20	1694158	Z	20	2280816	Z
T	4	787351	T	10	550329	T	16	582074	L	20	1703737	Z	20	2284436	L
L	'	787729	L	10	556446	P	16	589642	Z	20	1705222	L	20	2287892	P
S	4	789064	T	10	572790	M	17	534604	S	20	1708079	P	20	2289605	T
T	4	792159	S	10	582194	S	17	536865	P	20	1717003	S	20	2295652	P
M	1	793410	L	10	582604	T	17	545108	T	20	1726781	M	20	2296533	T
P	4	794074	T	10	583710	T	17	548539	T	20	1728954	P	20	2296810	P
M	1	79[illegible]571	P	10	587653	S	17	558198	T	20	1734235	M	20	2301006	S
L	4	797000	M	10	601199	S	17	558637	Z	20	1735141	Z	20	2301368	S
P	4	797255	T	10	601348	M	17	574405	P	20	1735296	M	20	2303510	Z
Z	5	573590	L	10	606946	P	17	578582	S	20	1749073	L	20	2307225	P
M	5	576854	T	10	608094	L	17	578722	T	**20**	**1753265**	**P**	20	2309360	S
L	5	591227	T	10	611275	P	17	581687	L	20	1758734	Z	20	2310463	M
P	5	607376	S	10	617424	M	17	585690	Z	20	1775672	S	20	2317470	T
P	5	609032	L	11	526414	M	17	588813	P	20	1785475	T	20	2323260	Z
T	5	614962	T	11	528551	P	17	590103	T	20	1792767	T	20	2325864	Z
M	5	615852	Z	11	539787	P	17	590556	M	20	1795776	Z	20	2328647	T
T	5	646537	M	11	542911	Z	17	592106	Z	20	1797036	Z	20	2330984	Z
P	5	661273	T	11	546487	P	17	596664	P	20	1799258	P	20	2335839	T
T	5	665269	M	11	550183	S	17	605374	Z	20	1801687	T	20	2337031	S
Z	5	667446	P	11	551038	Z	17	606475	Z	20	1810704	T	20	2344366	Z
T	5	668890	S	11	553044	Z	17	608226	M	20	1824144	L	20	2346750	Z
M	5	670795	S	11	554706	P	17	609115	S	20	1827428	T	20	2354703	T
T	5	671491	M	11	554918	Z	17	609194	T	20	1828519	S	20	2363870	S
S	5	674980	S	11	564430	P	18	578665	T	20	1835237	Z	20	2369005	S
os	5	679025	T	11	566093	Z	18	585065	P	20	1841689	S	20	2377052	P
vek	5	692564	P	12	534079	L	18	593199	S	20	1849452	L	20	2383334	S
P	5	693339	Z	12	548334	M	18	599606	T	20	1852392	M	20	2389899	S
Z	5	695508	M	12	550486	P	18	603308	Z	20	1853208	S	20	2394334	P
Z	5	696018	P	12	557119	P	18	604681	S	20	1877391	P	20	2395429	S
T	5	697082	Z	12	619514	M	18	614166	T	20	1883751	M	20	2400264	P
Z	5	700148	L	12	627173	P	18	621836	T	20	1885808	M	20	2402626	M
T	5	705090	S	12	642919	S	18	622115	S	20	1893954	Z	20	2404032	M
Z	5	705[illegible]4	Z	12	643511	T	18	624567	S	20	1897739	Z	20	2405787	Z
Z	5	714556	L	12	649232	Z	18	625001	M	20	1902770	S	20	2408658	L
M	5	719926	S	12	655531	S	18	630841	Z	20	1912170	M	20	2412220	T
S	6	519251	Z	12	656538	M	18	633646	P	20	1916307	P	20	2419441	S
Z	6	522011	Z	12	673191	P	18	635071	S	20	1918570	P	20	2429668	Z
M	6	572550	Z	12	673652	Z	18	635604	Z	20	1918848	M	20	2432942	T
P	6	575828	Z	12	676756	S	18	639670	T	20	1920784	P	20	2433463	S
T	6	591729	S	12	677301	S	18	647144	Z	20	1924173	P	20	2435954	P
Z	6	595121	M	12	677792	M	18	648407	T	20	1924689	Z	20	2439800	P
M	6	597726	P	12	682549	M	18	648740	P	20	1933436	M	20	2440660	Z
Z	6	603960	M	12	687315	Z	18	649025	T	20	1943322	Z	20	2445099	T
Z	6	611134	M	12	687438	M	18	651400	M	20	1948705	T	20	2447989	S
S	6	612754	S	12	688949	T	18	651621	Z	20	1950612	M	20	2451560	M
S	6	613533	S	12	691069	Z	18	653477	S	20	1955142	M	20	2453623	P
Z	6	616045	M	12	691222	T	18	655273	Z	20	1955839	P	20	2455988	L
M	6	622686	L	12	691[illegible]04	Z	19	537900	T	20	1960705	M	20	2458617	M
P	6	627111	P	12	694506	M	19	541456	P	20	1966758	P	20	2369711	P
M	6	628469	P	12	704949	Z	19	554132	S	20	1973045	S	20	2370204	T
S	6	631690	Z	12	705014	L	19	564869	T	20	1976281	T	20	2372323	T
P	6	633019	Z	12	705551	S	19	565363	P	20	1983035	S	20	2374395	P
L	6	636492	P	12	713992	S	19	577662	Z						
M	6	638702	S	12	736553	T	19	582201	T						
P	6	641995	S	12	741639	S	19	586127	T						
Z	6	642981	M	12	742000	S	19	586550	L						
P	6	643808	P	12	744063	L	19	595936	T						
T	7	518613	P	12	751310	S	19	597946	M						
P	7	520962	L	12	753942	P	19	599898	S						
P	7	556747	P	12	754507	T	19	600509	T						
M	7	559561	T	13	518932	L	19	601555	Z						
Z	7	562589	P	13	520428	S	19	602199	M						
Z	7	568643	P	13	524977	T	19	612824	T						
M	7	573105	M	13	528389	S	20	573600	M						
Z	7	576202	T	13	537195	S	20	638255	P						
S	7	577062	L	13	541085	S	20	653676	T						
P	7	592648	Z	13	54894[illegible]	M	20	688941	Z						
Z	7	596539	M	13	553275	L	20	697755	M						
Z	7	603750	P	13	573081	S	20	712951	P						
T	7	604232	S	13	584522	T	20	820268	Z						
				13	538424	M	20	859091	M						

A gyorslista közvetlenül a húzás után készült, ezért az esetleges számhibákért nem vállalunk felelősséget.

A sorsolás eredményének pontos adatait a szeptember 4-én megjelenő hivatalos nyereményjegyzék tartalmazza. A jegyzék megtekinthető az OTP-fiókokban, postahivatalokban és takarékszövetkezetekben.

A nyertes betétkönyveket vagy az azt helyettesítő igazolást a betétkönyvet kiállító takarékpénztári fióknál, postahivatalnál vagy takarékszövetkezetnél kell bemutatni.

Árad a Vörös-folyó Hanoinál

Hanoiban arra figyelmeztetnek, hogy az idén a szokásosnál is hevesebben támadja a gátakat a sok esőzés miatt rendkívüli magasra duzzadt Vörös-folyó, amely az elmúlt héten már elárasztotta a várost védő gátakon kívüli árterületeket. Az áradás már eddig is több tízezer embert érintett, akik hanoi rokonaiknál találtak menedéket, vagy ideiglenesen a védőgátak mögötti részeken telepedtek le.

A Vörös-folyó áradása kihat a termelésre is, és gondokat okoz Hanoi áramellátásában is. A vietnami fővárosban egyébként azzal számolnak, hogy a végéhez közeledő esős évszakban a Vörös-folyó szeptember 10. és 15. között gyakorolja majd a legnagyobb nyomást a várost védő gátakra.

tarzisra vágyik, azonosulni akar vagy a szobrok figuráival, vagy az alkotó művésszel, de Lóránt realizmusa (mely nem éri el a hiperrealizmus tárgyi tökélyét, de nem él sem a karikírozás szigorúbb következetességével, sem más, esetleg metafórikus kifejezésmóddal) ezt lehetetlenné teszi. Leleplezései nem árulnak el többet néhány túlértékelt gesztusnál, a pellengér-posztamensekre állított jellemek, arcok, emberek nem lendülnek át a tipikus értéktartományba, s ettől persze elveszítik egyediségük varázsát is. Megmaradnak a dolgok az egy-poénúság szintjén, a festett szobrok aligalig adnak többet egy technikai trükk élményénél.

*

A köztes idők atmoszférája, valahol az ősz utolsó, s a leendő tél első napjában egyesülő hangulat lebegi át Lóránt János festményeit: köd mögötti tompa színek, ahonnan élénk, friss tónus csak a szétrebbenő pára röpke életű hasítékain villan ki egy-egy pillanatra. Aztán leheletnyi drappal, szürkével át is festi őket — a módszer tartózkodó, visszafogott. Itt a három karakteres alapszín, vagy azok közvetlen rokonai a leszűrt tanulság, a kimondott ítélet lényegiségét adják, olyasmit, amiből nem kell sok: hiszen a harsány kolorit ebben az esetben szószaporításnak hatna. Maxima-vörösek, aforizma-kékek, s elvétve a sárga epigrammái. A többi mind ólmos szürkében, vagy a füstszerű barnák homályában: a jéghegy kilenctized része.

A képeken jellegzetes lóránti horizontok, a mélyre ereszkedő szemhatár, amely újabb kifejezésbeli eszközzel bizonyítja, erősíti, majd továbbfokozza a színek által már közvetített meditatív, merengő aspektust. Ám visszafojtott, szorongó nyugtalanságnak semmi jele, a borongó kolorit, s a befelé forduló szerkesztés ellenére érezni, hogy a faktúra szemérmessége mögött Lóránt győztes csatákat vívott, vállalta a konfrontációt az élethelyzetek megítélésében, kibontakoztatta a változó létformákban feszülő drámákat, és hozzátette a maga poézisét. Így kerültek át lefüggönyözött tájaiba a nehézsorsú emberek, a buszra, vonatra várás nap-nap után ismétlődő (magán és társadalmi) reflexei, a múlt emulziójából előhívott forradalmi ethosz megértése és elfogadása. Hasonló költőiséggel ragadja meg magát a tájat is akvarelljein, ahol az ember csak szemlélőként van ugyan jelen, de a látszólag passzív szemlélődés mégis átforrósodik a rácsodálkodás és az átlényegítés hevületétől.

Költőinek aposztrofáltuk Lóránt János festményeit, tehettük joggal, de nem a líra elszépítő oldottságát, lelkendező báját értve alatta, hanem a költői humánum mindenkori felelősségérzetét, a részletekben is az egésszel rokonszenvező, az egészet is értő alkotói magatartást. Ettől lesz Lóránt piktúrája mindig korszerű, mindig aktuális, ez az, ami kifejezésmódjában újszerűnek hat, s ami — múltját és távlatát tekintve — mégis rendelkezik a folyamatosság értékóvó képességével.

D. SZABÓ EDE

ne felfedezni a fekete-fehér nyersanyagra fotografált filmben, melynek az a pikantériája, hogy főszereplője, Robert De Niro, a szupersztár, a játék maximális hitelességének biztosítása érdekében harminc kilót szedett magára. Később rekordgyorsasággal leadta a tetemes túlsúlyt. Ez is Amerika... A *Dühöngő bikának* bravúrosak az ökölvívóbetétjei, magam azonban inkább azt a szomorú tanulságot őriztem meg az élményből, hogy az ember tömegben is lehet egyedül, s a boldogság korántsem hatványozódik meg a babérok számának növekedésével. Nem valami falrengető felfedezés? Lehet. De legalább igaz. S nincs sunyi „mögöttes" ideológiai tartalma. A *Hétköznapi emberek* és a *Dühöngő bika* a közeljövőben a magyar mozik műsorán is szerepelni fog.

Most vessünk pillantást azokra a filmekre, melyek a sikerlisták élén állnak (ami nem azt jelenti, hogy a felsorolt művek üres házak előtt peregtek: a *Hair*hez, a *Kramer kontra Kramer*hez, az *Apokalipszis, most*hoz a gyártó országban és másutt is nehéz volt jegyet kapni). George Lucas a *Csillagok háborújával* a sci-fit, a tudományos fantasztikus filmet popularizálta. A káprázatos kiállítás, a különleges effektusok, a technikai parádé rászolgál az elismerésre, de azért ne vessük el a sulykot: a szuperlátványosság természetesen szuperkommerciális termék. A mese naiv, helyenként csacska, a tudomány jelenléte pedig csupán formális. Lucas fantáziája szárnyán messzire jutott el, noha, alapjában véve ízigvérig földön járó, ugyanis előzetesen felmérte, mi kell a publikumnak. Aztán minden kívánságot patikamérlegen adagolva teljesített a frenetikus siker érdekében. Riedley Scott *A nyolcadik utas: a halál* című horrorjával borzolgatta a kedélyeket (az eredeti cím: *Az idegen* — utalás arra a különös lényre, mely megzavarja az űrhajósok nyugalmát). Nálunk olyanok is felháborodottan kommentálták, akik természetesnek találják, hogy a televízióban szinte patakzik a vér egyes krimikben. Scott filmjének cselekménye morbid és taszító, tényleg ízlésnormáink határa közelében jár, ám, ha tárgyilagosak vagyunk, nem téveszthetjük szem elől azt sem, hogy *A nyolcadik utas: a halál* — mese modern, no és a megboldogult Alfred Hitchcock óta merészebbé váltak a sokkolás fogásai. Szelídebb húrokat penget, és a hagyományos nevettetés „szeleit" fogja vitorlájába Steven Spielberg, *A cápa* és a *Sugarlandi hajtóvadászat* megteremtője. A még mindig tüneményesen fiatal amerikai filmcsinálónak — 1948-ban született, s már huszonhat esztendős korában szárnyára kapta a világhír — pofonegyszerű az ars poeticája: „Az az elméletem, hogy nincs olyan jó anyag a világon, mint ami az ember saját fejében van, és az az igazi élmény a filmesnek, ha a saját anyagát hozza létre... Friss ötletekre van szükségem, mert nem küldhetem ki az űrbe a gondolataimat —, hogy visszatérjenek valamivel ütköztet-

egyidejűleg foglalkoznom. Ez a lényege az haute lisse gobelintechnikájának. A kifeszített alapfonál vászonnak képzelhető, a beszőtt színes fonál a festék, csakhogy nem egy már meglévő anyagra dolgozik rá az ember, hanem a csinálásnál lesz anyaggá, mégpedig erős, kemény anyaggá..."

A *Piros-fehér-zöld* (1979) is hármas színosztású kompozíció, a képsík felső része piros, alatta végig nyersfehér, s az egészet zöld keret fogja össze, a kárpit teljes szélességében belerajzolva a zöld arabeszkeket. Az *Írásjelek* (1979) a szürke-rózsaszín árnyalataiban hasonló kompozíció, de itt a keretre került a jelforma, a címadással ellentétes hangsúllyal. Mindkét mű ezzel a hangsúlyeltolódással nyeri el parafrázisjellegét. A *Töviskoszorú* (1979) zárja le a témát; négyzetes alakú kisméretű kompozíció, amelyen keskeny keresztezésű csíkos aranybarna összhatású háttérből emelkedik ki a szürkésdrapp, színes tövisekkel árnyalt ovális koszorú, belsejében Hieronymus Bosch képi háttereire emlékeztető gyönyörű tájábrázolással. A világ, a természet szépségét és az emberi szenvedést szimbolizálja a mű, a kettő bonyolult összefüggésére utalva.

Az utóbbi négy évben készült textilplasztikákat és minitextileket az új törekvések inspirálták: a textilnek a síkművészetből a térbeliség irányába történő átvitele, a műfaj technikai lehetőségeinek maximális kihasználása, újszerű kompozíciók létrehozása. Textilplasztikáinak témája – látszólag – az „egyszerű gyümölcsök": alma, dinnye, paprika (*Néhány szem gyümölcs,* 1977; *Egyszerű gyümölcsök,* 1978; *Nosztalgia,* 1978; *Hűvös dinnyeszeletek,* 1979). A természet produktumainak szépségét jelenítik meg formákban, színekben megszőve, ugyanakkor nosztalgiát fejeznek ki egy letűnt, nyugalmasabb életforma után. Az *Aszalt alma* (1978) méreteivel (47x55x12 cm) és kvalitásával is kiemelkedik közülük: drapp-aranybarna tömegét szürkésfehérrel és zölddel árnyalt szélek hangsúlyozzák, a simán szőtt magházat a gyümölcs húsának rücskös, domború szövése veszi körül. Valóban textilplasztika. Minitextiljei a plasztikákhoz hasonlóan sokrétű eszmeiséget tükröznek; egy finom, nosztalgikus érzésvilág kifejezői (*Rusztikus kézimunka,* 1976; *Életfa,* 1976; *Idill,* 1977), vagy a mindennapi élet használati tárgyainak művészi ábrázolásai (*Bélyeg,* 1976; *Hírek, Turisztika, Barátom bérlete,* 1978; *A sztár, Óriás mag,* 1979) ritkábban történelmi eseményt, illetve személyiséget ábrázolnak (*Alapítólevél, Görgey, Bem,* 1979).

Solti Gizella gobelintervező huszonöt esztendős munkája a francia szövött kárpit új technikai-formai lehetőségeit valósítja meg humanista eszmei mondanivalójú műveiben, hiszen a mű „kisugározza azt az érzést, amivel csinálódott".

Bundev-Todorov Ilona

5

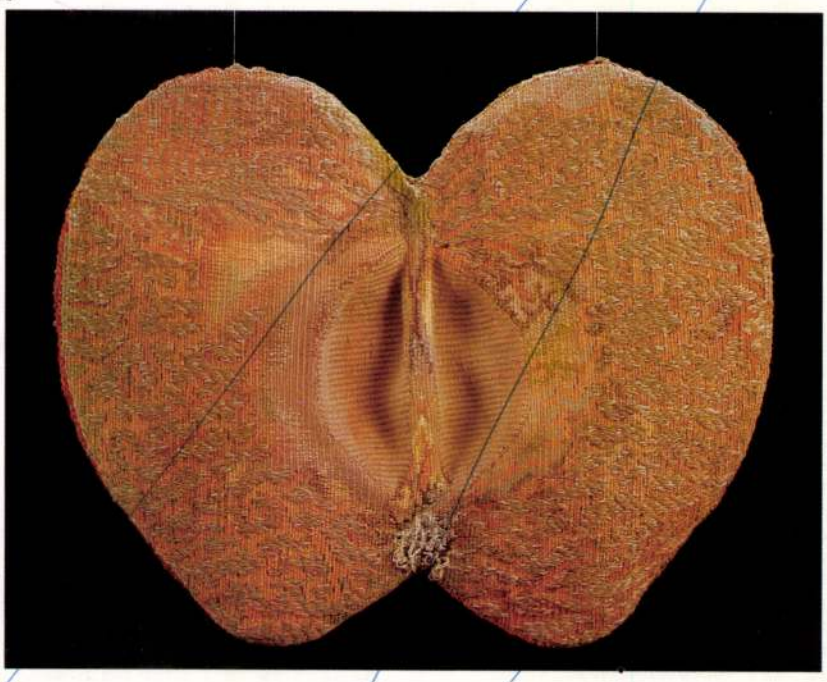

6

4 Solti Gizella: Nagyítás, gobelin, 110x80 cm, 1977, Idegenforgalmi és Propaganda Vállalat üdülője, Balatonalmádi
5 Solti Gizella: Aszalt alma, textilplasztika, gobelinszövés, 47x55x12 cm, 1978, a művész tulajdona
6 Solti Gizella: Töviskoszorú, gobelin, 41x43 cm, 1979, magántulajdon
(fotók Molnár G.)

Miskin herceg, a Csúnya lányok és a többiek

Lóránt Zsuzsa szobrairól

Lóránt Zsuzsát Somogyi József megtanította a szilárd szerkesztés elvének tiszteletére, de fő törekvése már első szobraiban is az volt, hogy a szerves formának minél nagyobb kifejezőerőt kölcsönözzön. A barlachi ihletettségű *Anyám*-síremlék expresszionista verizmusa jól példázza, hogy szobrainak célja nem a kifejezés szemet gyönyörködtető szépsége, hanem az intellektuális kifejezőerő, mely mélyebbre hat, mint az érzékek. A fáradt, beteg, gyenge öregasszony magába roskadva, kezét ölébe ejtve, a „megalázottak és megszomorítottak" tehetetlenségével, a halál elkerülhetetlenségét elfogadva mered maga elé. Mégis, az alak mozdulatlansága ellenére úgy érezzük, hogy a szobor tele van energiával, és az ábrázolt modelltől függetlenül éli szorgos életét.

A pályakezdés éveiben Lóránt Zsuzsa érzékenyen befogad minden olyan művészi hatást, amely az anyag megelevenítése révén módot ad az érzelmek kifejezésére. Az éremként felfogott, egy belső központi magból kiinduló, a szélek felé hullámozva emelkedő tenyérnyi bronz kisplasztikák a kubista tanulságot jelenítik számára: leegyszerűsített síkokból háromdimenziós, dinamikus térforma építését.

A kis *Balerina*-szobrok Verrocchio vagy Donatello Dávidjának, Degas *Tizennégy éves kis táncosnő*jének koravén, elsatnyult leszármazottai. A fejletlen kamasztestek és a nagy fejek, tágra nyílt tekintetek ellentétében van valami ikonszerű: a szobrász annak a belső képnek a plasztikai jelképét próbálja megteremteni, amit benne a téma a maga ellentmondásaival kivált; a mosolygognivaló, groteszk külső megjelenés mélyén szomorú dolgok rejlenek. A quattrocento valóságot nem szépítő, kegyetlen verizmusa egyesül itt a posztimpresszionizmus azon törekvésével, hogy egy ember magatartásában, gesztusaiban annak egész egyéniségét, belső ellentmondásait tükrözze.

A nyúlánk testű, kissé zavarban lévő, hosszú kabátba burkolt, hórihorgas *Miskin herceg* kezét jámboran mellére téve áll előttünk. Mintha egy középkori katedrális fülkéjéből lépne elő, hogy alázatosan meghajoljon – saját bánata előtt. Azok közül való, akik látszólag nem fordítanak túl sok gondot az öltözködésükre, akik egyetlen farmernadrágban és kockás ingben tűnnek föl életünk színpadán, az egyetemeken, színházakban, kiállításokon, társaságban és az utcán. Miskin herceg ajka körül tétova félmosoly játszadozik, megilletődött arckifejezése a jámborság ethoszát sugározza felénk. Vagy inkább csak félszeg egy kicsit?

1

Riadtan tekint ránk nagy karimás kalapja alól a *Kalapos*. Télikabátja állig begombolva, hosszú haját felhajtott gallérja alá rejti. Válltáskáját, nehogy lecsússzék, keresztbe veti vállán, és a biztonság kedvéért a szíjat is, a táskát is fogja. Talán nem is a táskát félti; a táska óvja őt: jó valamibe belekapaszkodni ebben a nagy és ijesztő egyedüllétben. Vajon miért fagy le a mosoly az arcáról? Miért árad félelem és bizonytalanság a távolba tekintő szempárból? Hát már ebben az elegáns nagy kalapban és kabátban sem érezheti magát biztonságban az ember?

A *Látogató*nak nincs táskája, amibe kapaszkodhatna, se kabátja és kalapja, amibe elrejtőzhetne, és már a csengőt is megnyomta, pedig legszívesebben elmenekülne. Hátrahőköl: mindjárt nyílik az ajtó! Az illemtudóan magával hozott virágot szégyenlősen háta mögé rejti, a várakozás kínos pillanatainak minden tétova, bizonytalan érzése ott ül az arcán, kifejeződik mozdulataiban.

A vékony, karcsú *Veronika* büszkén húzza ki magát, fejét kissé hátraveti – dús hajkoronája ilyenkor méltóságteljes hullámzásba kezd – és unott szájbiggyesztéssel nyugtázza a bámuló tekinteteket. Az ilyen szép lánynál ez természetes is. És akit a lobogó haj, finomművű arc, karcsú termet elkápráztatott, annak már nem tűnik fel a félretaposott cipősarok, a lábak csámpássága.

És sorolhatnánk a többieket: az óriás csecsemőre emlékeztető *Csúnya lány*t (aki azért majd éppúgy férjhez megy, mint a többiek), a groteszk *Hógolyó*t, a művész ironikus portréját terhessége idejéből, vagy a bővérű *Hendrickjé*t, aki nagy gonddal keres magának méreténél több számmal nagyobb férfiinget, és legalább annyira ügyel arra is, hogy bő flanellszoknyája megfelelő gyűrött és loncsos hatást keltsen, és mindenki mást: pályatársakat, barátokat, rokonokat és ismerősöket, fiatalokat és idősebbeket, a Lóránt-féle panoptikum megannyi szereplőjét.

1 Lóránt Zsuzsa: Harlekin, bronz, 29 cm, 1976
2 Lóránt Zsuzsa: A látogató, festett bronz, 31 cm, 1978
3 Lóránt Zsuzsa: Veronika, festett fa, 36 cm, 1978
4 Lóránt Zsuzsa: Kalapos, festett fa, 30,5 cm, 1978
(fotók Horváth D.)

2

3

4

Hogyan is jött létre ez a különös gyűjtemény? Lóránt Zsuzsa szereti megfigyelni az embereket az utcán, a villamoson, a piacon, az uszodában; jól megvizsgál minden apró eltérést, ami a szabályostól elüt. „Az ember igazi énje öltözködésében is materializálódik – mondja. Ugyanazt a ruhadarabot két ember kétféleképpen hordja. Nem mindegy, hogy a ruha hol kopik, hol gyűrődik, hol szakad le a gomb, egy cipőt hogy tapos ki a viselője, mint ahogy az sem mindegy, hogy ki mit vesz fel magára." Ezekben az apró eltérésekben Lóránt Zsuzsa éles szemmel veszi észre az emberek viselkedésének, személyiségének apróbb-nagyobb disszonanciáit, önkéntelen komikumát. Ábrázolásmódját gúnyosnak is nevezhetnénk, mert örömöt lel minden ügyetlenségben, célszerűtlen mozdulatban; portréi korántsem hízelgőek. Szinte szándékosan keresi modelljei gyengeségeit, felnagyítja azokat, ily módon kiszolgáltatván őket mások nevetésének. Ez a nevetés azonban sosem kárörvendő. Lóránt Zsuzsa átlát az embereken, megmosolyogja őket, de ez a mosoly együttérző. A modell lelepleződik bizonyos értelemben, de nem szégyenül meg. A szobrász megértő gyöngeségeinkkel szemben, egyszerre tud líraian azonosulni és ironikusan távolságot tartani, mert ő sem mentes azoktól az apró szerepjátszásoktól, amiket nap mint nap eljátszunk valamennyien. A groteszk megjelenést, különös magatartásokat és gesztusokat esztétikummá avatja és már-már természetesnek tünteti fel.

Ha nem egyenként, hanem együtt vesszük szemügyre *Miskin hercegé*t, a *Kalapos*t, *Hendrickjé*t, *Veronikát* és a többieket, megállapíthatjuk, hogy bár különböznek egymástól, egyben azonban közösek: abban, hogy valamennyien igen távol állnak a jól nevelt, jól fésült, nyakkendőt, zakót, kiskosztümöt és kisestélyit viselő illedelmes átlagember típusától. Egy másfajta rituális öltözék, rituális mozdulatok és attribútumok különböztetik meg őket a többiektől. Van köztük, aki tudatosan törekszik erre a „beavatottságra" vagy „kiválasztottságra", mert a hasonulás tudata fölény érzetét biztosítja számára, van, aki csak egyszerűen, természetétől fogva idegenkedik a modern társadalom életének mechanikus szabályozottságától, az egyénnek egy bizonyos ideálisnak kikiáltott életformához és magatartásmódhoz történő szolgai alkalmazásától, de ez az idegenkedés megmarad az apró gesztusok szintjén. Lóránt Zsuzsa ösztönösen tiltakozik az egyformaság ellen, amikor olyan embe-

5

6

5 Lóránt Zsuzsa: Miskin herceg, festett fa, 37 cm, 1979
6 Lóránt Zsuzsa: Jámbor Margit, festett fa, 27 cm, 1980
7 Lóránt Zsuzsa: Család, festett terrakotta, 60 cm, 1978
(fotók Horváth D.)

reket mintáz, akik különbözőek vagy legalábbis azt a látszatot szeretnék kelteni, hogy nem egyformák, hogy önálló ítélőképességgel, ízléssel és világnézettel rendelkeznek. Groteszk hőseivel valójában a mi ítélőképességünket teszi próbára, személyiségtudatunkat, a kritikánkat és önkritikánkat igyekszik erősíteni, segíti szellemi felnőtté válásunkat.

A modell belső ellentmondásaiból következik, hogy alkotó és műve között is ellentmondásos a viszony (heroizálás és deheroizálás, líra és irónia) és ezért a befogadó sem azonosul egyértelműen az ábrázolt hőssel. Művészet és valóság, modell és szemlélő között nem tűnik el a távolság, nem alakul ki bensőséges kapcsolat mű és közönség között. Bármennyire „meghitt" és intim is a kisplasztika műfaja, bármennyire idegen is tőle a túlzott jelképiség vagy a heroikus mondanivaló, Lóránt Zsuzsa szobrai formai szépségük és kifinomultságuk ellenére sem csak a szem gyönyörködtetésére vagy intim vitrinhangulatok és -érzések felélesztésére készülnek; az esztétikai élmény tartalmi magva etikai problémákkal is szembesít bennünket.

Lóránt Zsuzsa és modelljeinek világában lényeges szerepet játszik a természetesség, a valóság pátosztól mentes ironikus szemlélete. Nincsenek rendkívüli szituációk, a teljes embert próbára tevő történelmi pillanatok. Ennek megfelelően kifejező eszközeiben sincs semmi rendkívüli. Az eredeti vonások tradicionális elemekkel ötvöződnek, művészetében sajátos módon integrálja a legújabb stíluságyzatok eszközeitől kezdve a legkülönbözőbb történelmi korstílusok ered-

ményeit, anélkül hogy bántóan eklektikussá válna. Problémamentes, lényegre törő alakítókészséggel formálja szobrait, hogy ne jelentsenek nehezen megemészthető esztétikai problémát, hogy tárgyi valójukon túlmutató jelentésük könnyen megközelíthető legyen. Az individuális és irracionális élményt szigorú racionalizálásnak és konvencionalizálásnak veti alá, hogy a magánjellegű dolgok szférájából kiléphessen és az emberek közötti kapcsolatok világában üzenetet közvetíthessen. Művészi alkotásmódját egzotikusnak is nevezhetjük, mert formaalakítása időben és térben távoli kultúrák forrásából táplálkozik. Pályakezdésével kapcsolatban említettük Donatello, Verrocchio, Degas, a kubizmus, az expresszionizmus hatását. Újabb művein ősi kultúrák, Kréta, Egyiptom, az etruszk művészet egyszerű, közvetlen formaszemléletének hatása érezhető. A letűnt civilizációk mágikus és rituális művészetében az anyag megelevenítésének titkát fedezi fel. Az ősi formák egyszerűsége és bonyolultsága, tagolásuk, a hangsúlyok és feszültségek elrendeződése, a téralakítás, a színek értéke olyan formaalakítást sugall Lóránt Zsuzsának, mely összhangban van belső érzelemvilágával, és amely a legkülönbözőbb hatásokat magába olvasztva és újrateremtve teljesen sajátjává válik.

Szívesebben farag, mint mintáz, szükségét érzi, hogy formaérzékét a közvetlen, pontos munkát követelő faragás próbájának vesse alá. A faragás fegyelmezett munkára kényszeríti, de azzal az örömmel jár, hogy minden elképzelt finom forma pontosan megvalósítható: nem kell attól félni, hogy egy kalap vékony karimája vagy egy különálló ujj letörik. Az anyag törvényeinek és szerkezetének ismeretében tökéletes harmóniát tud teremteni a forma és a tartalom között.

Munkáit szereti színezni, nemcsak a fát, de a bronzot és a terrakottát is. A pár finom ecsetvonás költői hangsúlyt ad az egyes részeknek, pszichológiai töltéssel gazdagítja az arcot. A szobrok színezése ősi technika, valójában az tűnik számára különösnek, ha valaki lemond a színek használatáról. A szín nem plasztikaellenes, ellenkezőleg, a nagyobb kifejezőerőt szolgálja, nem véletlen, hogy újrafelfedezése a szobrászatban korjelenségnek tekinthető. A hétköznapi használati tárgyak esztétikumát felfedező pop arttól már csak egy lépés, hogy magukat a szobrokat is színekkel ruházzák fel. A színek Lóránt Zsuzsánál nemcsak alkotásai líraiságát, de naturalizmusát is kiteljesítik. Művészete közeli rokonságban áll *Kő Pál*éval, bár a két szobrász motívumanyagának másutt van a forrásvidéke. Lóránt Zsuzsa a mi eltárgyiasult világunkban a városi emberre figyel és a mezopotámiai, egyiptomi vagy középkori kő- és fafaragómesterek odaadásával, buzgalmával teremti meg XX. századvégi idoljait.

Faludy Anikó

Lóránt Zsuzsa 1946-ban született. A Képzőművészeti Főiskola szobrász szakán 1971-ben végzett. Mestere Somogyi József volt. 1975–78 között Derkovits-ösztöndíjas volt. 1971 óta állít ki rendszeresen. Az 1978-as és 1979-es Stúdió-kiállításon díjat nyert. Önálló tárlatai: Ferencvárosi Pincetárlat (1976), Helikon Galéria (1978), Stúdió Galéria (1979).

7

Lóránt Zsuzsa

Műhely

Faludy Anikó: Miskin herceg, a csunya lányok és a többiek.
/Lóránt Zsuzsa szobrairól.
MŰVÉSZET, 1981. április - 22.lap.

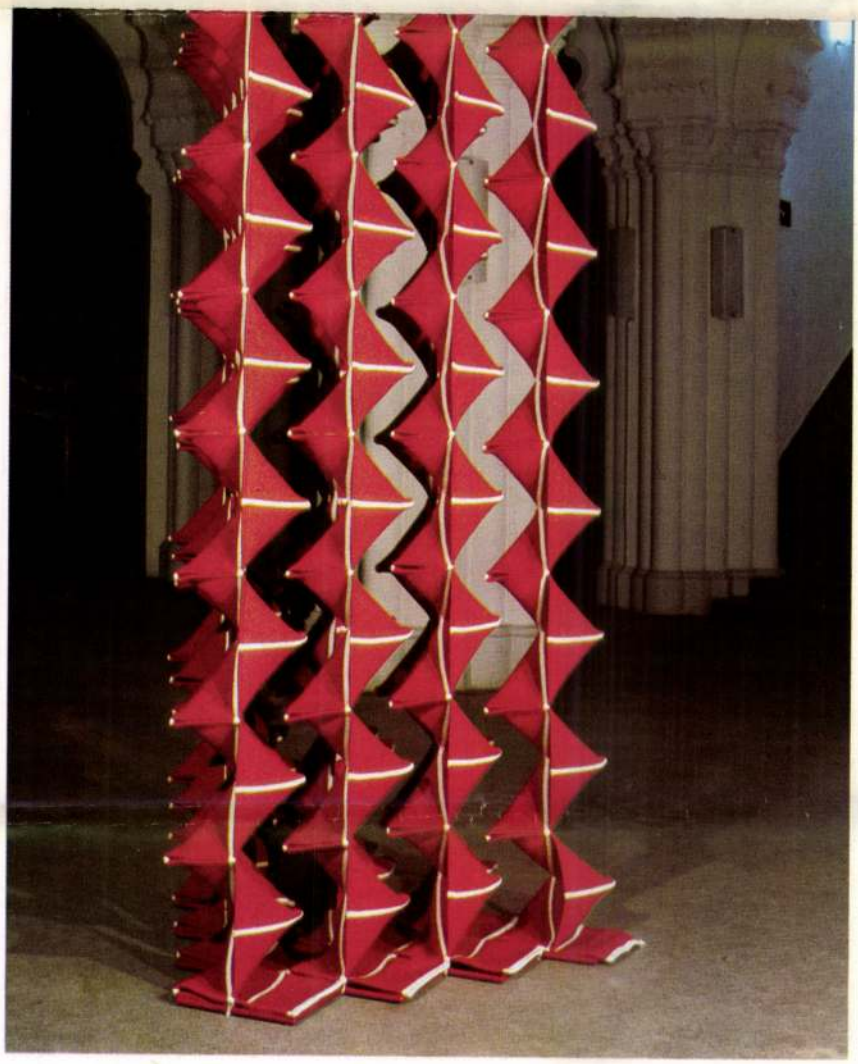

három dimenzióban – ez annak
és fél méter magas textil-
ak a címe, amely dinamikusan
terét. Fémkeretre függesztett
okból áll ez a puha gyapjú-
gatott textil oszlopcsoda. Lük-
nikája kúpszerű elemek egymás
éséből ered. Összegezés ez az
n harmonikázó térkonstrukció
Judit eddigi munkásságában:
gyapjúszalagokkal s -kötegekkel
érletezés monumentális ered-

dimenziós, szögletes szobor vol-
őzményeit azok a gyapjúköteg-
ciók képezik, amelyek átlátszó
kockák belső terét uralják. A koc-
virtuális átlósíkjaira mint erő-
zerveződnek itt a gyapjúkötegek.
, játékos, sőt kissé humoros is
etriai viszonylatok textilesítése.
ző műanyag kockák tökéletesen
ometriáját organikus melegségű,
ezésű, vörös textil tölti be.
olyan kockaburok, amelynek
tlósíkjai'' vízszintes élek között
n feszülnek. Egy másik variáció-
nt félkör síkban egyesülő puha
teg-ívelések a függőleges élekre
dnek.

Ezek a kockák belsejét motiváló textilszobrok és az említett textiloszlop is úgy szervezik terüket, hogy a negatív formaviszonylatok a pozitívval egyenrangú szerepet kapnak. A pozitív-negatív viszonylatok kutatása Droppa textil domborműveinek egyik alapproblémája.

A rusztikus szövésű vastag gyapjúcsíkokból építkező kompozíciói közül azoknál jelentkezett először pregnánsan a negatív forma, ahol a vízszintes irányú textilcsíkokat valamilyen módon megcsavarta a művész. Az egymás fölé dolgozott textilcsíkokból itt úgy jött létre négyzetes mező, hogy a középen megcsavart csíkok a széleken egyharmad arányban tökéletesen összeszövődnek. Megszakítottság így egyedül középen jön létre. A szélső kétdimenziós indítások a középső egyharmad mezőben ugyanakkor – a megcsavart anyag térfoglalása következtében – háromdimenzióssá válnak. A csavarás ténye egyúttal szerepet ad a negatív formának is. A síkkötött vastag gyapjú olyan négyzetes formátumú domborművé válik, melynek közepét párhuzamos, csavart ritmusok gazdagítják. Ezt a kompozíciótípust úgy variálja Droppa Judit, hogy létrehoz egy váltakozó irányokban csavart variációt is, ahol az átlós irányú ritmusok cikcakkosakká alakulnak. Az alapgondolat itt a folytonosságnak és a megszakítottságnak a textil nyelvén való kifejezése. Ezt a problémát viszi tovább a művész azoknál a domborműveinél, ahol az anyag felületéről kis elemeket ágaztat ki. A csavart textilmezők belsejében az anyag folyamatossága ténylegesen megszakadt, itt viszont az alapfelület folyamatos textilsík. Erről a kétdimenziós alapról ágaskodnak bele a harmadik dimenzióba a kis textilfülek, -lemezek. Ezeknek az alapjukhoz kötődő három- vagy négyszögű építőelemeknek valódi megjelenése persze el-

vagy prózát pódiumon például az ehhez tehetséget és kedvet érző színészek mondanak.

A VERSMONDÁS IS egy élethelyzet, vagy lelkiállapot kifejezése, a gondolat születése, jellemábrázolás — csupa ismerős fogalom a színházból és egyáltalán: a művészetből. Latinovits Zoltán mondta egyszer: miért nem tartják színészetnek, ha én Ady Endre szerepét játszom két órán át egy önálló esten?

Minden költő, sőt minden vers egy-egy szerep. Mégpedig olyan, amit mindenki másként olvas, másként képzel el. Tehát pódiumon annyi József Attila van, ahányan vállalkoznak versei elmondására: a verset *ő* írta és *én* mondom. A „költőhöz hűséges versmondás" éppen úgy semmitmondó, mint mikor egy színházi előadás „csak magát a darabot" akarja eljátszani. Melyik darabot? — kérdezhetnénk vissza, amit én olvastam belőle, vagy amit te? Én mást olvasok ugyanabban a költőben, mint te, másként hat rám, és természetesen csakis másként tudom kifejezni.

Egy kritika kifogásolta egy Radnóti-est után, hogy zsebredugott kézzel mondtam verset és előadás közben levettem a ballonkabátomat, zakómat, sőt a nyakkendőmet is. Ez miféle kihágás? Szabály írja, talán elő, hogy verset csak mereven kihúzott derékkal lehet mondani a közönség homloka fölé függesztett illedelmes tekintettel? És természetesen az érettségi öltönyünkben! Véleményem szerint egy jól rendezett irodalmi műsorban, költői esten (vagy nevezzük végre nevén!), előadáson lehet verset mondani ülve, térdelve, háttal állva, szmokingban vagy tréningruhában, gyönyörűen kifestve vagy szándékosan izzadtan, csengő hangon vagy suttogva, népiesen kántálva vagy modernül motyogva. Csak igaz legyen!

Lóránt Zsuzsa szobrai a Helikon Galériában

A kisplasztika a magyar szobrászatban mindig túlzsúfolt műfaj volt. Hajlandóság vagy kényszer űzte ide a művészek nagy részét, ez most közömbös a mi számunkra. A lényeg az, hogy nemcsak nagy művek, de nagy életművek emlékével is kell birkóznia annak, aki itt akar pályára lépni. És *Ferenczy Béni*, *Bokros Birman Dezső*, *Schaár Erzsébet* árnyékában nem is oly egyszerű mozogni, növekedni. Még annak sem, aki képes rá, hogy tehetségét, s szándékát az övékétől eltérő utakra vezesse, s magából új és érdekes plasztikai világot építsen.

Annál kedvesebb dolog azonban felmutatni e bonyolult műfaj friss eredményeit. Most éppen *Lóránt* Zsuzsa szobrait, melyeknek egy kisebb kamarakollekcióját a Helikon Galéria tárja vendégei elé. Kiállítása ugyanis meglepően jó. Erős és egységes, annak ellenére, hogy sem az ötletekben, sem a megoldásokban nem volt fukar, aki összeállította, hisz tett a művek közé klasszikus kisbronzot, hűséges-karakteres portrét, fába faragott groteszket, s az újmódi naturalizmus szeleitől is meglegyintett színes terrakottát.

Lóránt Zuzsa kiállításának ilyetén sokszínűsége ugyanis most már megengedheti magának akár azt is, hogy többfelé nyúljon, nem kell ragaszkodnia sem az iskolásan fegyelmezett mintázáshoz — mint néhány esztendeje még — sem a szobor tömeghatásának feltétlen érvényre juttatásához — mint régebbi portréin és kisbronzain. Megengedheti, mert először is nincsenek immár technikai nehézségei, tehát szabadon formálhat; és mert másodszor, úgy tetszik, szobraiban is vállalni meri teljes emberi egyéniségét, a szomorúságra, tragédiaérzékenysége mellett a groteszkség és a vidámság iránti hajlamát is.

Időben jött nagyon is ez a merészség Lóránt Zsuzsa számára. Az utóbbi időben látott dolgai — mindenekelőtt a Stúdió-tárlatokon és a magyar szobrászati kiállításon, valamint a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében másfél éve rendezett önálló bemutatón szerepelt szobrok — ugyanis túlontúl szűk körben járónak mutatták tehetségét: attól lehetett tartani, valahogy még gúzsba köti magát. Most azonban kétségtelen a fordulat minden műfajban — jelzi az *Önarckép üveggömbbel*, az *Elettársak*, a *Gábor Áron rézágyúja fel van virágozva*, a *Kalapos* és *A művésznő*. És ez a fordulat, szerencsére, nem Lóránt megállapodását hozta magával, hanem szobrászatának gyors kinyílását. Ez a folyamat pedig — a Helikon Galériában bemutatott munkák így mutatják — még az elején tart. A látott művekben mindenesetre már a következő kompozíciók jó ígérete is bennfoglaltatott.

h.

Magyar Nemzet

NAPLÓ *Augusztus 18*

Gold.

szombati ünnepségen avatnak fel.

A bányászok az emberi jogok, a szabadság kivívásának élharcosaivá váltak, és mindig elsők között vettek részt a munkásmozgalom küzdelmeiben. Ennek a harcnak az emlékét őrzi a bányásznap, amelyet az 1919-es tatabányai csendőrsortűz áldozatainak emlékére tartanak. Ezzel is kifejezésre jut az a tisztelet és megbecsülés, amelyet egész társadalmunk tanúsít azok iránt, akik ezt a nehéz és szép hivatást választották. A bányászok oroszlánrészt vállaltak az újjáépítésben, az ország vérkeringésének megindításában. Azóta is mindig kielégítették — ha erőfeszítések árán is — a népgazdasági igényeket.

A világpiaci helyzet és a növekvő hazai energiaigények újból az egyik legígéretesebb szakmává emelték ezt a *80 000 dolgozót foglalkoztató* iparágat. A fejlesztés a régi bányák korszerűsítésével kezdődött meg. Ma már több mint 100 jövesztő és rakodó kombájn, illetve széngyalu segíti a bányászok munkáját. A gépi jövesztés az 1965-ös 5,9 százalékról 60 százalékra, a géppel felrakott szén mennyisége 32 százalékról 80 százalékra emelkedett. A szállítást szinte 100 százalékosan gépesítették. A komplex gépesítésű frontokon már minden nehéz fizikai munkát levettek a bányászok válláról.

Ehhez a nagy fejlődéshez a hazai gyártmányú bányaművelési eszközökön kívül az alapot a KGST-együttműködés adta. Az egyre nagyobb arányú gépesítés közben nagy összegeket költöttek a dolgozók biztonságának növelésére.

Mivel a jelenleg működő *50 bányaüzemnek* csak mintegy felét lehet jelentősen korszerűsíteni, és számottevően csak ezek termelése növelhető, az

ötá eltelt 30 év alatt a magyar

Alkotmányunk tiszteletére

Ünnepi est Moszkvában

Alkotmányunk közelgő ünnepe tiszteletére rendezett csütörtökön ünnepi estet Moszkvában a Szovjet Baráti Társaságok Szövetsége és a Szovjet—Magyar Baráti Társaság elnöksége. Pjotr *Fedoszejev* akadémikus, az SZMBT elnöke megnyitójában méltatta a Magyar Népköztársaság alkotmányának jelentőségét és erről szólt Vaszilij *Prohorov*, a társaság alelnöke, a moszkvai területi szovjet elnökének első helyettese is beszédében. Részletesen szólt a két testvéri, baráti ország, a Szovjetunió és hazánk kapcsolatairól, kiemelte Leonyid *Brezsnyevnek*, az SZKP KB főtitkárának, a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsa elnöksége elnökének és *Kádár* Jánosnak, az MSZMP KB első titkárának legutóbb a Krím félszigeten megtartott megbeszélését.

Felszólalt az ünnepségen *Tóth* József, nagykövetségünk ideiglenes ügyvivője is.

Az ünnepség elnökségében helyet foglalt az SZMBT több vezetője. Ott volt hazánk felszabadításáért vívott harcok számos veteránja, az SZKP KB és a külügyminisztérium több vezető munkatársa.

Az est második részében magas színvonalú művészi műsort rendeztek.

Lipcsei őszi vásár

Ötven országból, hatezer kiállító

Rolf *Buschmann*, a lipcsei vásár sajtóközpontjának igazgatója az NDK nagykövetségén részletesen tájékoztatta a magyar újságírókat a szeptember 3-án megnyíló és 10-ig tartó őszi vásárról. Elmondotta, hogy a vásár megnyitását megelőző napon helyezik el egy új lipcsei nagyszálló alapkövét. A 685 ágyas MERCUR szálloda japán tervek szerint, japán kivitelezéssel a főpályaudvar közelében levő Astoria-szálló mellett épül, és 1981-ben adják át rendeltetésének.

Karl-Heinz *Kuncze*, a kereskedelempolitikai osztály közgazdásza és Kurt *Meinhardt*, a nagykövetség kereskedelmi attaséja a lipcsei vásáron részt vevő kiállítók bemutatóit

gát Lengyelország, Csehszlovákia, *Magyarország*, Bulgária, Románia, Kuba, Mongólia, Jugoszlávia, Vietnam.

Magyarország részvételét *Szántó* Attila, a HUNGEXPO által szervezett kiállítás igazgatója ismertette. Hazánk képviseletében 25 külkereskedelmi vállalat 3200 négyzetméteren, szabadtéren és nyolc belvárosi vásárházban rendezi bemutatóit. A MOGÜRT bemutat egy 256-os Ikarust, egy nyerges vontatóra kapcsolható új típusú bútorszállító kocsit, azonkívül szervizállomásokat és berendezéseket. A TECHNOIMPEX textilipari és cipőgyártó modern gépekkel jelentkezik. A HUNGAROTEX a legújabb textilárukkal. A Cse-

LÓRÁNT ZSUZSA

Példák és példázatok

A nagy feladat: próbatétel. Nemcsak azokat szórja szét, akikkel művészi erkölcs vagy tehetség dolgában nem volt kegyes a sors. A bátrak elszántságát még határozottabban jelzi. Ma nehéz feladat festőként, szobrászként *bizonyítani;* fiatal nemzedékek évjáratainak egész sora hullott ki a rostán. Azok azonban, akik maradtak, annál erősebbek. Tanúság erre két harmincéves művész érett kiállítása.

Lóránt Zsuzsa expresszív gesztusoktól élénk bronzfigurákkal mutatkozott be az elmúlt évtized derekán. Ezek még a mester. Somogyi József hatását mutatták, egyszersmind azt, hogy tanítványának máris önálló véleménye van. Fanyarsága, amely mögött a dolgok fonákját is látó-érzékeltető intellektus húzódik meg, s amely meggörbítette figuráinak hátát, elkacsásította mozdulatát, fintort rajzolt a portrékra.

tásáról

Ebből a fanyarságból, kacsázásból és fintorból akár karikatúra is lehetett volna, de nem az lett belőle. A *Vigadó Galériá*ban láthatjuk: az irónia melankóliává fejlődött. Megváltozott közben az anyag is: a sötétarany bronzot változatosan színezhető terrakotta váltotta fel, s mellesleg a témakör is összébb zárult. Ha első szobrai — ahogy egy ifjú művészhez illik — még szabályos portrék és kisplasztikai figurák, e kopottasan halvány terrakottákban már csak forma a műfaj, amelyet az alkotó személyes élményei hívnak elő. Barátaival mintegy példálózik Lóránt; olyan modellekre lelt bennük, akik képesek közvetíteni önnön világának atmoszféráját, s így társadalmunk közérzetét.

A kibontakozásban egy harmadik anyag segítette: a fa. Az anyag görcsössége, természetes hajladozása valósággal felszabadította Lóránt képzeletét. Hiszen ő bütykös-szeszélyes-ingatag lénynek képzeli az embereket, akiknek karaktere éppen e csúnyaságig esetlen formákban — szinte ellenükre — mutatkozik meg. Ezek a férfiak véznák és sápadtak, asszonyaik lomhák és púposak, mégis szeretet árad belőlük. A karcsú lány kehes, az esetlen férfi papucs, a macska kerekeken gördül. Lóránt nem szépíti meg a valóságot, nem retusál az életen; ellenkezőleg: arról győz meg, éppen ő, a művész, hogy az elomlón puhány test is lehet vonzó, ha ebben a testben kedves szellem lakik, akihez közös emlékek fűznek — akik hozzánk hasonlóan gondolkodnak, mert együtt töprengtünk az élet leckéin.

Kárpáti Tamás szintén az elmúlt évtized közepén hívta fel magára a figyelmet. Virtuózan könnyed képeivel egy nehéz időszakban tűnt fel. Tekintsünk el a klasszikus életművektől, s szomorúan állapíthatjuk meg: akkor jelentkezett gyöngyházragyogású képeivel, amikor piktúránk egyik fele görcsös akarással próbált megszabadulni az üres sémák kényszerképzetétől, másik fele tabula rasát csinált. Kárpáti, akárcsak néhány grafikus kollégája, elhárította magától a múltat, de anélkül, hogy neofitává lett volna. Úgy fordult el az avantgarde-tól, hogy nem kísértette meg a konzervativizmus.

Mint a *Műcsarnok*ban rendezett kiállításán látjuk: Rembrandthoz nyúlt vissza. Az ő sötét háttérből felcsillandó sárgás melankóliájában fedezte fel azt a keserűen szívszorító emberséget, amelyet, hogy Kárpáti egyik modern ősét említsem, Gulácsy misztikus látomásokká sűrítve jelenített meg. Kárpáti a látomásokat és a misztikát elvetette, s bibliai utalásokra sem vállalkozott. Ő nem az ó- vagy újszövetség jeleneteit örökíti meg, nem e történetekben kelti életre a ma fejleményeit, hanem mai jelenségekről szól olyanformán, mintha egy közösség kollektív tudatát összegező eposz epizódjai volnának a két-három-négy-öt szereplős jelenetek.

A képek zöme alatt ez a cím áll: *Példázat.* Valóban példázatok bontakoznak ki a lágy tónusokkal festett, sárgásbarnában derengő felületek mélyéről. A jóság megannyi megpróbáltatása, a kínzás tébolya, a lelkiismeret tisztító ereje az erkölcsi tanulsága ennek a gyöngéd festészetnek.

Kárpáti elkerüli mind a konkrétságot, mind az általánosságot. Nem személyek és nem jelképek szerepelnek munkáiban, hanem olyan emberek, akiket hősnek tudunk látni mindennapi szenvedéseikben. Azért vonzó piktúra ez, mert semmi köze a történelmi rekonstrukcióhoz és a felelőtlen képzelgésekhez. Stációi — vélekedik Kárpáti — ma is sok embernek vannak. Minthogy azonban korunk irodalmi műnek tekinti a Bibliát, a művész megszabadulhat az ismert ikonográfiai rekvizitumoktól, és rá van bízva, hogyan képzeli el ezeket a megpróbáltatásokat.

A jó indulásnál csupán egy valami nehezebb: a méltó folytatás. Lóránt is, Kárpáti is olyan kiállítással állt elő, ami pályazáró aktusnak sem volna jelentéktelen. Innen van némi aggodalmam. Túlságosan késznek — tökéletesnek, befejezettnek — hat az, amit tőlük látunk; művészetük minden részletében olyannyira lezárt, hogy sejtelmem sincs: hogyan tovább. Remélem, ők tudják.

Az öreg lányokról azt tartják, tüskések, merevek, rigolyások, gőgösek. Lehet, de nem a diáktartók, akik végül mégis teremtettek maguknak családot, akármilyen szigorúan kezdik, a szívük édes gondokkal telik meg, s így lágyul. Saját szülötteik helyett eltávozott diákjaik képe kerül a falra, szülői szeretettel kísérik figyelemmel a kiröpülteket további útjukon. Van is részük hálában néha, máskor nem, de hát ez ismerős a valódi családokban is.

A mi pápai házinénénket úgy hívták: Perlaky Emma. Bizalomkeltő, becses név. Az ő örökös lányságát nem a világháború okozta, túl volt már akkor is azon az időn, amikor az életre szóló boldogság madara ki szokott röppenni a lányok karkosarából.

Ott állt a Perlaky-ház — ahogy mi neveztük — a Széchenyi utcában az evangélikus templom mellett. A papék konyhaablaka az udvarára nézett. Ott áll még ma is, tudom. Négy szobája volt akkor, nagy konyhája, előszobája, két bejárata.

Emma néni a középső helyiségben lakott. Négynek ugyan nincs közepe, de a konyhát is nyugodtan számíthatom terjedelménél fogva, meg azért is, mert mosogatás után a hangosan magolókat oda száműztük. Hatalmas ágyban feküdt a magas, de igazán vékonyka öreg hölgy. Óriási ágy volt az, a színe pedig majdnem fekete. Németh Károly osztálytársam azt állította róla, hogy tiszta mahagóni, én viszont bizonyos voltam benne, hogy nem az, mert megfigyeltem, hogy a szúrágta lyukak bévülről világosabb színűek. Fáber Gyula, aki okos is volt, jó tanuló is, mellém állt a vitában, mondván, hogy akkora darab mahagóni nem is létezik. Csakhogy velük együtt abban a konyhából nyíló szobában, melyen egyébként Emma néni átjárt a sajátjába, lakott egy elsős is. Azt is Némethnek hívták és Lajosnak. Ez a gyerek annak ellenére, hogy bakonytamási volt, falumbéli, szemtelenül ellenem nyilatkozott. Bizonyos voltam benne, hogy sosem látott mahagónit, ám Németh Károly kezében állandó volt egy kampós bot, mert hibás volt az egyik lába. Tanú vagyok rá hogy soha senkit ezzel a bottal meg nem ütött. Ám a vitát gyakorta eldöntötte úgy, hogy az asztalra csapott vele karmesteri gesztussal, továbbá úgy forgatta ujjain, hogy attól kellett tartanunk, életre kel az a bot, és önállóan cselekszik.

Kijelentettem, hogy a szecska nem számít, de Károly ekkor minden eddigi véleményétől eltérően megállapította, hogy a szecska is ember, és ebből nem engedett.

Kénytelenek voltunk újabb döntőbíróhoz fordulni. Emma néninek nem tehettük fel a kérdést, mert annyit tudtunk az illemből, hogy az ember nem érdeklődik egy hölgytől az ágya iránt, különösen nem, ha az hajadon. Minden ilyen diáktanyán kialakul valamilyen hierarchia. Leginkább kor szerint, csakhogy mi a széniorsággal bajban voltunk, mert a két legidősebb a házban, Parragh Árpád és Levente ikerpár volt. Valahogy magától Árpádra esett szépen a korelnökség, és ezt legelsősorban, nagy kényelemmel Levente vette tudomásul, helyesen, mert Árpád okos volt, művelt komoly, megfelelően szigorú, de igazságos. Amellett bölcs, mint egy kádi. Persze a régi kádikat értem, nem a mostaniakat. akik képesek indulatuk szerint cselekedni, ha olajárakról van szó vagy nyakazásról.

— Akár mahagóni, akár nem — nyilatkozott Árpád —, Emma néninek tartoztok annyi tisztelettel, hogy mahagónínak nevezitek az ágyát.

— No, de mi az igazságtételért jöttünk — szóltam leforrázva. Amit pedig erre felelt, azon máig is rágódom, hogy honnét vette egy hetedikes a húszas években; mert így szólt:

— Nem az igazság a legfontosabb, hanem a jóindulat.

Hát tessék! Megdöbbentő, de milyen igaz. Hányszor verik be a koponyákat az igazság nevében. Dúlnak-fúlnak, gyilkolnak, háborút kezdenek, mert az igazság, meg kellett tanulnom, sokféle. Ám a jóindulat egy.

Öcsémmel én a két utcai szoba közül a belsőbbikben laktam, az első évben a bátyámmal is. Jó ideig velünk volt

led reménykedtek, ha nem volt állásod. Az se ha csak diák voltál, mert ha elszáll is közbe a szeméért átlépted először a küszöböt, majd bele egy másik.

Ezt a legkisebb Benyó lányt egyébként ret tettem már kisgyermek koromban. Mert a MÁ állomás mellett egy valóságos mély szakadékban kik házat, gyönyörű madárcsicsergésbe. Ám én álmodtam, hogy nagy árvíz zúdult le a Bakonyb a pályafelvigyázó házát, vitte a víz a Benyó- többiek majd csak kiúsznak, vagy megkapasz bokorba, de mi lesz ezzel a picivel?

El is mondtam aggodalmamat az apjuknak terháznál, ám az a jó ember, az a sokleányos, c gott, és azt felelte:

— Ne félj, gyermekem, az Államvasutak an épített a Retyezáttól a Poprád medréig hegyen-vö dokba-szakadékba, se vége, se hossza, tudja az a sát jobban, mint aki ránk zúdítja. Azzal felsz hajtányára, és elcsattogott Varsány felé, olyan g gadozva előre-hátra, bizonyos lehettem benne, elfogy a pápa—bánhidai vicinális vonal, hangt repül.

Az árvíz nem, de elvitte Erzsikét egy olyan úr, hogy akár az apánk lehetett volna, majdhogy laky-házból. A rédei grófék egykori főerdésze, tudott mesélni a Bakonyról, hogy ha egybera volna három disznótort, arra is futotta volna.

Az utcai szobák padlózata, ahogy a régi há korta előfordul, kicsit alacsonyabban volt a já nél. Így a járókelők megnőttek odakinn, akadt

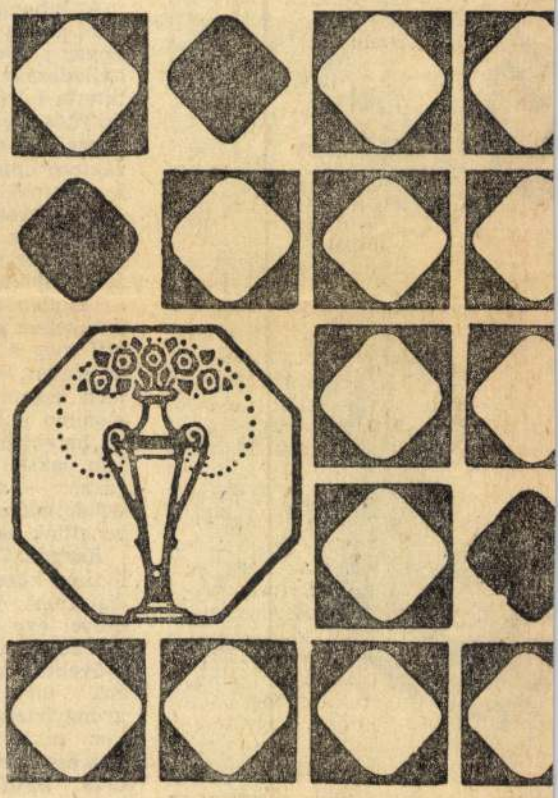

C. Oláh György: Szeplőtelen fogantatás

Lovánt Zsuzsa, szobrászművész

Jubileumához érkezett a salgótarjáni tavaszi tárlat, 1980. ápr.-ban tizedszer került megrendezésre.—

Régi hagyományokat elevenít fel és alkot általa ellentmondásosan újat Lovánt Zsuzsa. „Család" c. festett terrakotta szobra a régi szent család kompozíciók mai változata, náv bájával tűnik fel. /említve/

Krunák Emese: A salgótarjáni tavaszi tárlatról. Napjaink, 1980. 6. 38. old.

Lóránt Zsuzsa, Kolozsvár

Sokárnyalatú kiállítás

A VII. országos kisplasztikai biennálé a Pécsi Galériában

Akiket végképp elkedvetlenített a budavári szövetségi kiállítás leverő kisplasztika-kínálata, azoknak ajánlom vigaszul a pécsi *országos biennálét*. Nem azzal, hogy az idei szemlén csupa megrendítően eredeti művet, esetleg lenyűgöző körképet láthatnak a *Pécsi Galériában*, csak azzal a meggyőződéssel, hogy ami ott augusztus végéig megnézhető, változatos, szemrevaló, igazi tárlat. Terjedelme emberre szabott, sűrűsége jólesően se nem zsúfolt, se nem kongó, rendezése szemléletes, érdeklődése pedig türelmes, sok felfogásra, sokféle anyagra-technikára, még több művész-szándékra figyelő.

A hagyományos-figuratív kutyaportrétól *Lóránt Zsuzsa* figuratív, de ironikus esendőségével hagyományosnak éppen nem mondható faplasztikájáig, a hagyományos fém-, fa- és műanyag-geometriától *Lugossy Mária* átszellemülő üveg-higany és üveg-acél kompozícióiig, a már megszokott pop-art ötletektől *Körösényi Tamás* Giacomettit meglepően gyászoló szóborcsomagolásaiig úgyszólván minden engedményt nem adó színvonalon, szakmai vagy szellemi nívó fölött van jelen. Van meghökkentő, bizarr gesztus, amely másodszori találkozásra már nem eléggé meghökkentő bizony (*Eskulits Tamás* kicsomagolt postaküldemény-varjúja-ban), s van meghökkentően a katarzisig vezető mű *Schrammel Imre* égett madarakat magába záró, tragikusan szép agyaglap-kollekciójában. (Díjazott.) Fiatal és fiataloskodó szobrászok végeznek avatott, de teljes műig nem vezető kísérleteket emberalkatrészek és gépalkatrészek összeszerelésével, és az emberalkatrészeket meg gépalkatrészeket összeszerelő *Berczeller Rezsőnek* kitűnő anyagra s vele kitűnő drámaiságra találván, sikerült megint valami fájdalmas játékosságot, gyönyörködtető félszegséget megragadnia araszny alpakka-műanyag figurájában. (Első díjas, nagyon megérdemelten.)

A mai magyar kisplasztikában és a mai magyar kisplasztikát vendégül hívó pécsi biennálében tehát józserivel mindenféle törekvés él, hat, iparkodik — ez ennyiből is látni való. A közönség így joggal várhatja most már a remekművek sorát a kiállítóktól, s a remekművek felmutatását, a tendenciák közötti rendteremtést a kiállítási tudósítótól. Remekmű azonban, mint előrebocsátottam, mégis kevés van a pécsi Széchenyi téren, s így kevés az alap, a nem jön művel, azt nem kell hiányolni. De éppen mivel a pécsi kiállításon részt venni rang, igenis szóvá kell tenni, kifogásolni kell a látszatjelenlétet, szívességjelenlétet. Hatvanon felüli, érett mestereink közül többen is ezt a nagyon nem rokonszenves gesztust gyakorolják, amikor évtizedes, tucatszor látott munkákkal, nyilvánvaló életmű-féltermékekkel becsülik alá — nem a kiállítássorozatot, hanem elsősorban a saját reputációjukat. De hát ez csak említésre méltó apróság, s minthogy a szövetségi felvonulásból Budapesten is hiányoznak fontos életművek, még csak „főváros—vidék" ellentétre sem egyszerűsíthető. Meggondolandó a másik magyarázat, a kiállítások örök magyar koordinálatlansága viszont; meggondolandó, hogy hány fontos érem érkezett meg Pécs helyett — csak egy példa — Sopronba, a persze ugyanebben a szezonban nyíló ottani szakkiállításra.

S végül meggondolandó — a következő nyilvános lehetőségeken pedig feltétlenül továbbgondolandó — a harmadik mozzanat. Az a feltételezés, hogy a nemrég még oly erős magyar kisplasztikában — és általában a mai magyar művészetben — némi általános csendesülés következett be. Erőgyűjtés, ellanyhulás, szellemi restség vagy éppen mesterségbeli nekikészülődés. A feltételezések megfogalmazása egyelőre igencsak sokféle, az indulat is, amellyel megfogalmazódnak, ám a lényeg körülbelül egy. Eszerint napjaink művészete egyrészt elfogadtatta közönséggel, zsűrivel, kiállítási intézménnyel az új leleményeket, másrészt (nagyrészt) felnőtt módon kitapasztalta, használja is ezeket a leleményeket, és megnyugvóbb periódusba került. Nem *diktálja* ezt a tanulságot a pécsi biennálé, de nem is mond ellen neki; a látnivaló, a művek sora nem tiltakozik.

A művek sora egyébként, mint említettem, érdekes és igényes. És benne remekművek is vannak. Feltétlen kisplasztikai remekmű *Kiss Nagy András* öklömnyi kisbronzsorozata, a ciklussá teljesedett, szembeszálló és védekező, diadalos és katartikusan pusztuló, megrendítő és felemelő *Kis harcosok* falanxa. Remekmű — néhány említetten kívül — *Vigh Tamás* éremsora — még így, ritkított, erősen megválogatott formájában is. És ha a művészi teljesség értelmében nem remekmű

Berczeller Rezső: Mozdulat

Kiss Nagy András: Kis harcos

fedezet a szellemi szelekcióhoz is. Hogy a remekművek hiányának mi az igazi oka, azt egyelőre nehéz volna eldönteni. A pécsi kiállítás szűkkeblűsége, a zsüri és a rendezők elfogultsága aligha, ez a sokárnyalatú kiállításból első ránézésre látszik. Ha a látogató elolvassa a jobbára festőnévsorokból, keramikuslistákból ismert neveket némely mű alatt, ha értesül a tartózkodóan kritikus katalógus-előszóból, hogy ötszáznegyven művészt hívtak meg, százharminc jelentkezett és kilencvenketten állítottak ki végül — köztük arra érdemes amatőrök és félamatőrök is —, a nyitottságot nincs kin számon kérni. Hogy ezek után aztán a jó, egyenletes, de nem rendkívüli teljesítményt magyarázók közül azoknak van-e igazuk, akik kiállítás-túltengésre, akik általános kisplasztikai csendesedésre, vagy azoknak, akik a „vidéki" biennálé aláértékelésére gyanakszanak, azon érdemes töprengeni.

Töprengeni szükséges, dönteni azonban ennyi információ alapján lehetetlen. A mellőzést, az alábecsülést én nem is abban látom, amiben a kitűnő rendező-katalógusíró *Aknai Tamás*, hogy több „nagy név" hiányzik erről a kiállításról. A pécsi kisplasztikai biennálén jelen lenni — ezt a kiállítás látványa, a közönség nagyságának látványa napról napra bizonyítja —: rang; aki ide (nem is akar az lenni), mindenképpen remekül megcsinált *Friedrich Ferenc* három krómacél-plasztikája, amelyek tucatnyi gépies, barkácsolt, szakiparosi igényességből emelkednek ki rendkívül szűk határok közé szorított, de szellemes tér-anyaggesztus-poézisükkel.

Egyébként is — mint a pécsi kiállításokon legtöbbször — feltűnően sok az egy-egy művel, de figyelmet érdemlő művel szereplő fiatal kiállító. Az egy-egy jó, erős mű felismerése ugyan semmire nem kötelezi, s nem is jogosítja fel a kritikust a jövőt illetően, és az országos kiállítás sem arra való, hogy teljes képet adjon harminc körüli szobrászokról. De éppen az ilyen kiállításokon kell felfigyelni, s az elkövetkezőkben nyomon kísérni majd nézőnek, szakmabelinek, ha új név jó mű alatt tűnik fel. *Paulikovics Iván* már nem új név, éppen Pécsett hívta fel magára a figyelmet, s a tragikomikusan érzékeny, vérbeli kisplasztikát kedvelők örömét gyarapítja *Széchenyi*-terrakottájával. A hetedik országos biennálé, ez a nézni-jó kiállítás most ilyen lehetőséget ad a tisztán tagolt szobordrámát kiállító *Mérei Árpádnak*, a huszonnyolc éves *Nagy Ferencnek* és a mahagónit költőien megdolgozó *Pál Zoltánnak*.

Rózsa Gyula

Mudriczky József csiszoló: naponként 150 ólomkristály.
ERDEI KATALIN FELVÉTELE

Ez volt a sorsa a mai parádi üvegkészítők elődeinek is: egy évszázad alatt Mátraszentimréről Szuhahutára, onnan Parádóhutára s végül mostani helyére került a kis műhely. Parádsasváron azóta apáról fiúra szálló családi mesterség lett az üvegfúvás, -csiszolás, anyáról leányra szálló kézmívesség az üvegfestés.

Az itteni üvegművesek már az ezernyolcszázas évek közepén országszerte ismertté tették nevüket, s a századfordulót követően csiszolt ólomkristály termékeik mellett megkezdték a háztartási tömegáruk, gyógyvizes palackok, orvosságos üvegcsék gyártását is.

Ólomkristály-rekonstrukció

Talán e mesterség vándorhagyományai teszik, hogy az üvegkészítők sohasem ijedtek meg a változásoktól — akkoriban újabb és újabb tüzelőt adó erdőket kerestek —, ma új piacokat hódítanak meg. Sorsukat maguk fordítják, jövőjüket maguk tervezik, jobbítják: az év eleje óta az önállóságot kóstolgatja a kis mátrai gyár.

— Szerencsés helyzetben lettünk a magunk gazdái — mondja *Boza Miklós* gazdasági igazgatóhelyettes —, hiszen ezekben a hetekben fejeztük be ólomkristály-üzemrészünk rekonstrukcióját.

Nem üres zsebbel, hamuban sült pogácsával indították önálló útjára a 700 dolgozónak kenyeret adó gyárat: az elmúlt években 41 millió forintot költöttek gyémántkorongos csiszológépekre, s két korszerű ólomkristály-savazó berendezést vásároltak.

A termékeinek 72 százalékát kemény valutáért exportáló üzem múltját is, biztos jövőjét is az ólomkristály kelyhek és dísztárgyak készítése alapozta és alapozza meg. Ez az a termék, amelyben a parádiak ügyessége, művészi hajlama legjobban kamatozik. A nem olcsó, kézi munkával dúsan díszített üvegcsodái tizennégy országban találnak igényes vásárlókra.

A rekonstrukció célja az exporttermelés 30 százalékos növelése volt, amit a kollektíva becsülettel teljesített. A gyorsabb járatú csiszológépekkel korábbi teljesítményük 220 százalékát is könnyedén elérik a gyakorlott csiszolók.

Következik a hutaüzem

A fejlődés ezzel sem áll meg. A mostani ötéves terv számai mérsékelt, évi átlagban tízszázalékos növekedéssel számolnak. A háromszázmilliós éves termelési érték megközelítése a cél, amelynek feltétele a hutaüzem rekonstrukciója, 57 millió forintot igénylő kisgépesítése.

Erre nemcsak a termelékenység növelése miatt van szükség. Épp ilyen fontos a munkakörülmények javítása is. A gyár további fejlődésének kulcsa ugyanis az üvegfúvószakmunkás-utánpótlás biztosítása.

Elég néhány percig szemlélődni a kemencék táján, s már felesleges a magyarázat, hogy miért is nehéz e mesterség. A sárgásvörösen izzó kemencék szájánál szünet nélkül térülnek-fordulnak a munkások, nemigen van idejük arcukról letörölni a sűrűn megjelenő verejtékcseppeket. A fúvópálca végére tapadó üveglabdacs gyorsan merevedik, szinte akrobatikus ügyességgel kell forgatni.

Bár a munka fizikai részét könnyítő kisgépesítés a következő évek programja, azért eddig sem kevés történt az itt dolgozókért. Fémborítással szigetelték a kemencéket, jobb elszívóberendezést szereltek fel, s a csarnok tetejét nyithatóvá tették. Világosabb és elviselhetőbb hőmérsékletű lett a hutaüzem.

Ötezret érő üveggolyó

Évente hét-nyolc fiatal ismerkedik az üvegfúvás mesterségének fortélyaival. Az egyik hűvösebb sarokban három tizenéves már mestermódra gömbölyíti, fújja az üvegbuborékokat, néhány társuk még csak a seprűnyélig jutott el. Mert ez a szakma is így kezdődik, a huták körül takarítanak, szokják a látványt, a klímát. Megfigyelik, hogyan kell mozogni, hogy ne akadályozzák az ide-oda lengő fúvópálcák útját. Nagy nap, amikor először állhatnak a kemence közvetlen közelébe.

Korábban nyugdíjas mesterek tanították a fiatalokat, az utóbbi időben ez a szocialista brigádok feladata. Minthogy teljesítménybérben dolgoznak, olyan ösztönzési módszert kellett találni, amellyel a brigádtagok is jól járnak. Ha a tanuló már tud gömböt fújni, ezért ötezer forintot kap a brigád. Ha már szárat, talpat is tud készíteni, ez újabb nyolcezer forint. Van, akivel többet kell foglalkozni, ám akinek jó érzéke van a dologhoz és szorgalmas is, az előbb léphet a betanított munkások sorába.

S aki már egy-két évtizedet eltölt a kemence mellett, mint például *Murányi István* szárhúzó — egy műszakban 380 kehely kerül ki a kezéből —, az már nem válik meg egykönnyen a gyártól. Mert a kemény, de szép munka után járó tisztes kereset nem kevés ifjúkori álom valóra váltásához elegendő.

Kovács György Attila

levél a vásárlóhoz

Műszaki cikkek vására a Skála-Coop áruházakban

amíg a készlet tart!

A Skála-Coop áruházak kedvezményes ajánlatai:

Minszk 11-es hűtőszekrény,	6400 Ft helyett 5400 Ft
Minszk 12-es hűtőszekrény,	5700 Ft helyett 4700 Ft
HV 80/a házi vízellátó,	6530 Ft helyett 3270 Ft
HV 80/b házi vízellátó,	6530 Ft helyett 3270 Ft
HV 200-as házi vízellátó,	7710 Ft helyett 3860 Ft
B I. jelű szivattyú,	4510 Ft helyett 2260 Ft
B II. jelű szivattyú,	5240 Ft helyett 2620 Ft
Duna I. jelű szivattyú,	6860 Ft helyett 3430 Ft

A fogyasztási szövetkezetek Skála-Coop áruházai várják kedves vásárlóikat!

AJÁNLATUNK MINDENKINEK

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 JUL 8
DÉL-MAGYARORSZÁG

1021

Lóránt Zsuzsa kiállítása

Somogyi Károlyné felvétele

Lóránt Zsuzsa szobrászművész alkotásaiból nyílt kiállítás vasárnap délelőtt a Bartók Béla Művelődési Központ galériájában. A művésznő terrakotta és faszobraiból, továbbá bronz kisplasztikáiból és bronzplakettjeiből álló tárlatot Kálmán György nyitotta meg. Az érdeklődők a kiállítást július 27-ig naponta 10 és 18 óra között tekinthetik meg. A tárlat megnyitóján készült képünkön: Lóránt Zsuzsa kiállításának egy részlete

elkitűzése. Ezt
tékommal segí
enni egy jó csa
sában. Nagyon
an, hogy jövőre
agasabb osztály
zhatunk tovább

Kovács Bélát
eri Kovács Jó
lző, hiszen a
an 4 éven ke
osa volt. Így
la: Kovács B
ző sikereinek
olt. Beállós po
eghatározó eg
et a csapatnak.
ályán kell majd bizonyíta-
ia.

A 29 éves játékos pedig
y beszélt új csapatáról:

— Először is szeretném
egismerni ezt a szép vá-
ost, hiszen nagyon sok jót
allottam róla. Egyelőre 1
vre jöttem Szegedre, sze-
etnék nagyon jól játszani
s bajnokcsapat tagja lenni.
emélem sikerülni fog va-
óraváltani a célkitűzéseket.
A többit, majd ha NB I-esek
eszünk...

Kun Lajos szeretné, ha
ont kerülne már ügyére és
a SZEOL AK igazolt játéko-
sa lehetne.

— Idegesít ez a sok huza-
vona. Én Szegeden akarok
maradni, itt szeretnék spor-
tolni és itt szeretnék NB I-
es játékos is lenni. Bízom

az újakat: *Kozma Györgyöt, Hegedűs Istvánt, Merley Tibort (SZEOL AK), Antal Ferencet, Olasz Imrét, Nádasdi Sándort* (HMSE), *Gerecz Pétert* (SZVSE), *Puskát Bélát* (KSC) láttuk a „névsorolvasásnál". Hiányzott *Pipicz Lajos*, aki edzői vizsgája miatt maradt távol.

Rábay László vezetőedző — kétéves szerződést kötött a klubbal — elöljáróban elmondta, nagy megtiszteltetés számára, hogy az egyesület vezetése felkérte a szakvezetői poszt betöltésére. Örömmel vállalta ezt a tisztet, bízva abban, hogy a korábban sok szép sikert elért [illegible] nevű csapat keze alatt is [illegible] várakozásnak megfelelően áll majd helyt. A célkitűzé

Lóránt zsuzsa, nolvón

L: Bányai József

(kas): Nemzetközi kisplontikai kiállítás 2

Esti Hírlap, Bp. 1981. június 19.

Honomajozó M. Tlecdelmes közéjmes

2

Csili Hunfan Bp. 1981 jút. 7

Abdullah Al-Ahmart

Kádár János, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára ma délelőtt a KB székházában fogadta a szíriai küldöttség élén hazánkban tartózkodó Abdullah Al-Ahmart, az Arab Ujjá-

A találkozón részt vett *Sami Atary*, a párt nemzeti vezetőségének tagja, a párt szervezési irodájának vezetője, *Ahmad Kabalan*, a Központi Bizottság tagja, a Damaszkusz megyei pártbizottság titkára, *Saddik Saddikni*, a Szíriai

Joy

születés (Baath) Szocialista Arab Köztá-
Pártjának főtitkárhelyette-
sét

Lóránt Zsuzsa, rokon

L. Lacza Mária

P. Lőcs J.: Türelmi idő

7.

Népszabadság Bp. 1981. ápr. 29.

Lóránt Zsuzsa, szobrón

L. Paizs Lóránt

Rózsa Gyula: Családi gyűjtemény 15.

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 28.

Lóránt Zsuzsa, szobrász

L: Schaár Erzsébet

15

–: Nemzetközi kisplasztikai kiállítás ...

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 21.

Lóránt Zsuzsa, szobrán

L. Bányai József

– Ma nyílik meg a Műcsarnokban ... Z.

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 20.

Lóránt Zsuzsa, kobrán

L: Izsó M:

Lánoz S. Képzőműv. krónika 133-136

Jelenkor, Pécs, 1982. febr. XXV/2

Lóránt Zsuzsa, szobrán

L. Vígh Tamás

Lánez S. Képzőműv. krónika 927-931

Jelenkor, Pécs, 1981. okt. XXIV/10.

Lóránt Zsuzsa, szolzán,

L. Pap Gyula

– : kitüntetett művének 8.

Esti Hírlap Bp. 1981 márc. 30

Lóránt Zsuzsa, szobrász

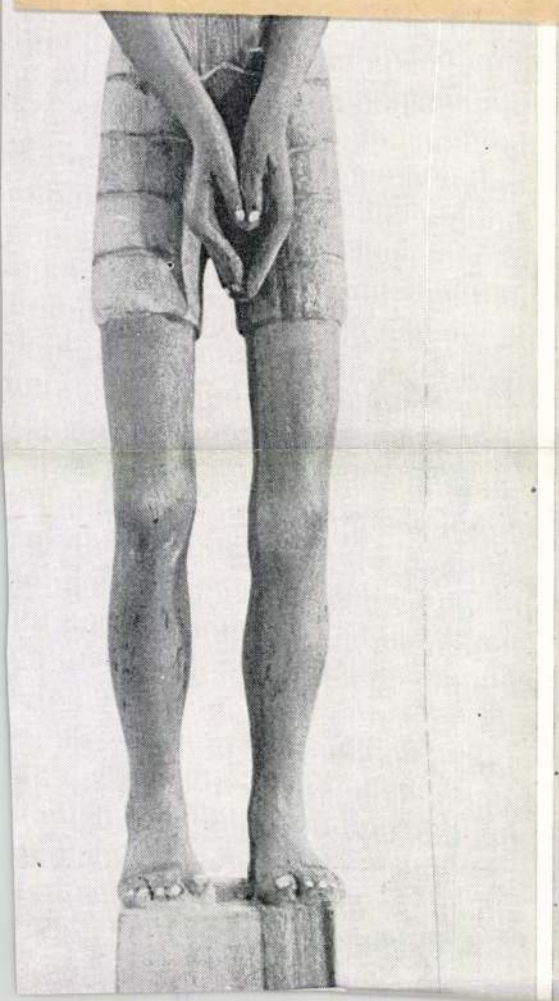

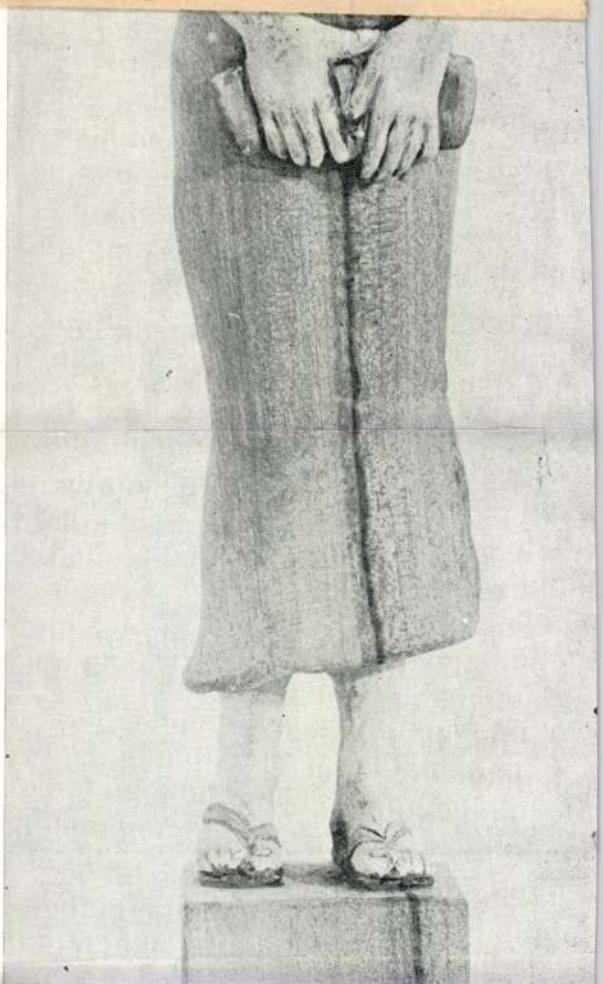

1890
1980

MEGHÍVÓ

LÓRÁNT ZSUZSA

Stettner Béla linómetszete

KATALÓGUS:

A dokumentumkiállítás anyagát a következő témák szerint csoportosítottuk:

1. A Szépművészeti Múzeum Van Gogh-rajzai. (Reprodukciók)
2. Az egykor magyar tulajdonban volt festmények. (Dokumentumok)
3. Van Gogh levelei – magyarul. (Kiadványok)
4. Néhány kötet a Magyarországon megjelent irodalomból.
5. A magyar művészek Van Gogh-érmei. (15 művész 21 alkotása)
6. A magyar érmek első külföldi méltatója, M. E. TRALBAUT munkássága.
7. A „Van Goghiana" kiadványok. (P. PERÉ, Antwerpen)
8. Kiállítási katalógusok a világ minden részéből. (Moszkva, Varsó, Tel Aviv, Tokió, Ottava, Párizs, München stb.)
9. Az amszterdami új Van Gogh Múzeum.
10. A hollandiai Neunenben működő Van Gogh Dokumentációs Központról. (TON de BROUWER munkássága.)
11. Néhány szép könyv a világszerte megjelent monográfiákból.

A kiállítást – gyűjteménye anyagából – rendezte: Dr. SOÓS IMRE.

Építők Rota – C: 396.

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

Az idei utolsó hónapjában rendezte bemutatóját a Fiatal Képzőművészek Stúdiója, melyen szerepeltek a művészmúvei.

Bereczky Lóránd: a fiatalok stúdiójának kiállítása.

Kritika, Budapest, 1949. 3.

Lóránt Zsuzsa, szobrász

L. Vigh Tomás

7

–: Kortárs műnek a Csoutvány Teremben

Nemzetőrszabadság. Bp. 1981. márc. 31

Lóránt Zsuzsa, szobrász

L: Papp Gyula

—: Műcsészeti és irodalmi kitüntetések 5.

Népszabadság, Bp. 1981. márc. 31.

Lóránt Zsuzsa, nolván

L: Bukta Imre

P. Kücs J: A feszültség feloldható . 7

Népszabadság Bp. 1980. dec. 31

Lóránt Zsuzsa, szobán

L: Fritz János

Hanangoró M: Háttal a Alágnak 2.

Esti Hírlap, Bp. 1980 dec. 18-

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

A Csontváry Teremben aug. 9.-én megnyílt a mai magyar faszobrászat kiállítása, melyen hűsz művész alkotása, — köztük a művészé is, — szerepel. A kiállítás aug. 23.-án zárul.

P.V.: Faszobrászat 1979.

Pesti Műsor, 1979. aug. 15. 49. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 AUG 29

PESTI MŰSOR
Lóránt Zsuzsa, szobrászművésznő

1021

Országos Kisplasztikai Biennálé, Pécs

Három esztendőnyi szünet után, július 15-től újra *Országos Kisplasztikai Biennálét* rendeztek *Pécsett*. 1967 óta ez már a hatodik olyan seregszemle, amelyen a hazai szobrászok jelentős számban vesznek részt, bemutatva e műfajban végzett kísérleteik eredményeit. A „műfaj" kifejezéssel persze ebben az esetben csínján kell bánnunk: nehéz lenne, s az előző tárlatokról írt recenziókban nem is sikerült a kisplasztikánál olyan jellemzőket találni (a méreten túl, amely szerint az életnagyságnál jóval kisebb művekről van szó), amelyek a nagyobb méretű alkotásoknál hiányoznának. Sem az intimitás, sem a vázlatosság nem kizárólagosan erre a műcsoportra jellemző, sőt, ahogyan plasztikák sora bizonyítja, az ide tartozó alkotások közül is egyre kevesebbet minősítenek a fenti jelzők.

Az elméleti kérdésekre (akár a Budapesten rendezett nemzetközi kiállítás) a biennálé nehezen felelhet: sem onnan, sem innen nem hiányoznak azok a művek sem, melyeknek kis mértékben bemutatott változata tulajdonképpen többszörös nagyítást, s köztéren való elhelyezést, térszervező funkciót kíván ahhoz, hogy hatása megfelelően érvényesüljön. A biennálé (annak ellenére, hogy jó néhány élvonalbeli szobrász hiányzik) mégis változatos képet ad a mai magyar szobrászatról — s az éremművészetről is, bár *az érmeknek Sopronban* külön biennálét rendeznek. A hagyományos realista törekvésektől kezdve a minimal art programjáig számos irányzat van jelen a kiállításon, a nyolcvankilenc kiállító művész négyszázötven alkotása között pedig számos értékes művet találunk. *Bányai József festett tölgyfából készült Siracuzája*, *Bohus Zoltán* fémhasábjai mellett *Kirchmayer Károly* érzékeny felületmintázású Chaplinje (*A nagy komikus*). *Farkas Ádám* négyzetein az oldott felület metamorfózisát, letisztulását mutatja meg; *Lóránt Zsuzsa* bumfordi alakjairól szeretetteli iróniával beszél. A tárlat egészére jellemző — amellett, hogy a szobrászokkal együtt festők, grafikusok, keramikusok is szerepelnek — a fiatalok, pályakezdők nagy számú jelentkezése, a biennálé jó néhányuk számára az első jelentős bemutatkozási alkalom.

Különös érdeklődésre tarthatnak számot *Rétfalvy Sándor* második, *Szentirmai Zoltán* és *Farkas Ádám* harmadik díjat kapott alkotásai, s Bányai József művei, amelyeket a Művészeti Alap különdíjban részesített, s a plasztikákat befogadó helyiség is: a *Pécsi Galéria* új, reprezentatív csarnoka is.

Lóránt Zsuzsa kisplasztikája

P. Sz. E.

PM 51

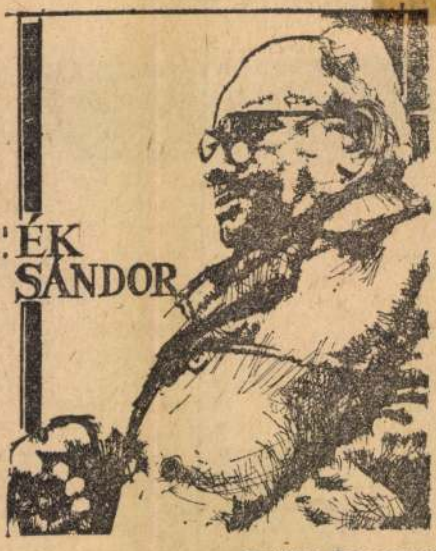

Grafika: Fejes István

Festő, grafikus, művészeti író, pedagógus — kezdhetném, de Ék Sándort legjobban s legrövidebben forradalmárnak nevezném. A szó igazi értelmében, hiszen mindent, amit csinált, a népért, a munkásosztályért tette, a II. világháborút tisztként harcolta végig. Politikai mondandójú, harcos lendületű, szuggesztív erejű plakátjaival, röpcéduláival és karikatúráival a fasizmus, a nácizmus embertelensége ellen, majd később a szocializmus ügyéért harcolt.

Hihetetlen érzékenységgel és szuggesztivitással ábrázolta rajzain, grafikáin — a fekete-fehér kontrasztok kihasználásával —, a nácik brutalitását, kegyetlenségét, az éhező-fázó munkanélkülieket családjukkal, a kerítésre feszített munkást, a háború hőseit, a partizánokat, a fegyvert ragadó anyát *(Partizánanya)*. Művészetét átélt, harcos emlékei egy életre meghatározták.

Ék Sándor művészetéért Munkácsy- és Kossuth-díjat, érdemes művész kitüntetést kapott, most mégis inkább következetes, töretlen harcát említem legnagyobb érdemeként, amit a szocialista realista művészetért kifejtett.

(csorba)

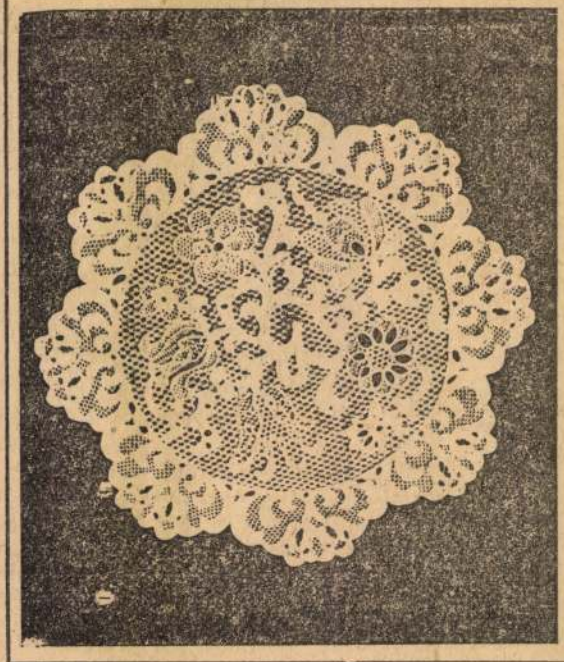

A
népművészet
mindenkié

NÉPMŰVÉSZETI · ÉS · HÁZIIPARI · VÁLLALAT ·

Nyolcvan
boltunkban
kínáljuk
Önnek is!

Loránt Zsuzsa, szobrászművész

Az idén huszadszor nyílt meg a Szegedi Nyári Tárlat, melyen a művész műve szerepel: festett faszobra csetlen-bájos, nemcsak mesterségbeli felkészültségről, de mély emberi tartalmakról is tanúskodik. (említve)

Tandi Lajos: Jegyzetek két tárlat~~ok~~ról.
Tiszatáj, Szeged, 1979. 10. 90. old.

Loránt Zsuzsa, szobrásznyüvész

Megnyílt a pécsi kisplasztikai biennálé, mely 1967 óta a hatodik országos seregszemle. — A művész esettségükben is kedves, érzelemgazdag, festett szobrai. (említve)

Tandi Lajos: Jegyzetek a kisplasztikai biennáléról. Dunántúli Napló, 1979. júl. 29.

Lóránt Zsuzsa, szobrán

L. Lacza Mórta

Rózsa Gy. Farmernadrágba bújt fellő 7.

Népszabadság, Bp. 1979 dec. 30.

Lóránt Zsuzsa, szobrász

□ LÓRÁNT ZSUZSA szobrászművész kiállítása decemer 22-ig tekinthető meg a Bajcsy-Zsilinszky úti Stúdió Galériában.

– D Lóránt Zsuzsa.

2.

Esti Hirlap, Bp. 1979 dec 15

Lóránt Zsuzsa

Művésznő

Pogány Gábor: A jubileumi Studió-kiállitás története.
Művészet, 1979. április/4. szám/ 8. oldal

és része egyebekben nem erőltette meg fantáziáját, mivel kamara
lítást akart rendezni műveiből. Így a box sok művésznél nen
volna egyéb, mint lehetőség arra, hogy nagyobb számú munká
szerepeljen a kiállításon, mintha csak a „hagyományos rende
ű" részen szerepelne. Ezért döntöttünk úgy, hogy a közzétett ki
sal ellentétben pusztán kamarakiállítás céljára nem utalunk k
ot. Emellett szólt – a kiállítóterem adottságán túl – az is, hogy

Lóránt Zsuzsa

A kulturális eseményeket ismertető rovatban közli a lap:
Lóránt Zsuzsa: a Studió Galériában dec. 22.-ig,
El Kazovszkij: a Karcagi Galériában dec. 30.-ig,
Gecser Lujza: a budaörsi Jókai Müvelődési Házban január 6.-ig,
Almásy Aladár: a Helikon Galériában január 6.-ig
Szegedy Krisztina: a Pszichiátriai Klinika Nappali Szanatóriumában január 8.-ig,
Gácsi Mihály: a miskolci József Attila Könyvtárban január 12.-ig,
Bak Imre: a székesfehérvári Ifjusági Házban január 27.-ig,
Németh József: a hódmezővásárhelyi Tornyai Muzeumban mutatja be alkotásait.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. dec. 15.
XXIII. évf. 50. sz. 8. lap.

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

A Műcsarnokban rendezték meg a Stúdió '80 című kiállítást, melyen szerepeltek a művész festett szobrai /említve/

Fecske András: Yázanabb célok felé...
Dolgozok Lapja, 1981. jan. 25.

Lóránt Zsuzsa,
szobrászművész

1 **1 Lóránt Zsuzsa: Harlekin, bronz, 29 cm, 1976**

Művészet, Budapest, 1981. ápr. 22. old.

6

4 Solti Gizella: Nagyítás,
gobelin, 110x80 cm, 1977,
Idegenforgalmi és Propaganda Vállalat üdülője,
Balatonalmádi
5 Solti Gizella: Aszalt alma,
textilplasztika, gobelinszövés, 47x55x12 cm, 1978
a művész tulajdona
6 Solti Gizella: Töviskoszorú,
gobelin, 41x43 cm, 1979, magántulajdon
(fotók Molnár G.)

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

6

6 Lóránt Zsuzsa: Jámbor Margit, festett fa, 27 cm, 1980

Művészet, Budapest, 1981. Apr. 24. old.

2

Hogyan is jött létre ez a különös gyűjtemény? Lóránt Zsuzsa szereti megfigyelni az embereket az utcán, a villamoson, a piacon, az uszodában; jól meg-

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

Kortárs művek a Csontváry Teremben.

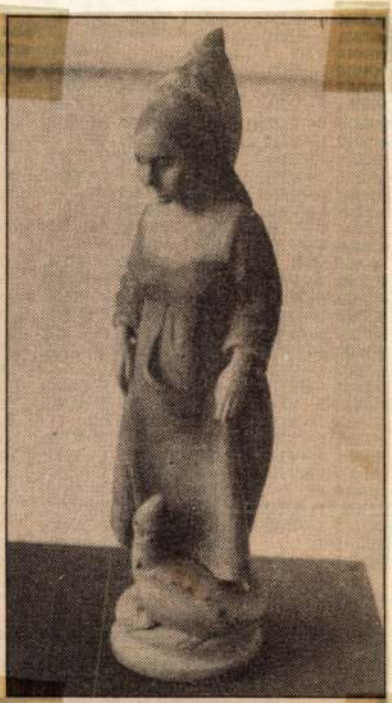

Lóránt Zsuzsa: Jámbor Margit.

Népszabadság, 1981. márc. 31.

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

Őtödször rendezik meg a Műcsarnokban ezt a rangos kiállítást, amelyre 96 művész 28 országból küldött majdnem négyszáz művet. „Egyén és közösség" ezt a témát javasolta az idén is a rendező bizottság. A zsűri 10 művész munkáját jutalmazta, 10 egyenértékű díjjal, köztük a magyar Szentimrai Katalinét is. A Budapest Fővárosi Tanács díját Lóránt Zsuzsa kapta és még négy művész részesült elismerő oklevélben.–
Lóránt Zsuzsa egyéni, groteszk figuráit láthatjuk.
(ernultive)

Ábra Judit: V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás.

Reggeli Műsor, 1981. júl. 8. 44. old.

Lóska Lajos, művészettörténész
az MNG klubja

5 Az ősi anyagok új lehetőségei:
csehszlovák üvegművészet
„Az autonom üveg"

Vendégünk: Bohus Zoltán szobrászművész
Lóska Lajos művészettörténész

a Magyar Nemzeti Galéria programja,
1981. május hó.

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

Művészet, Budapest, 1981. ápr. 25 old.

7. Lóránt Zsuzsa: Család, festett terrakotta, 60 cm, 1978 (fotók: Horváth D.)

1

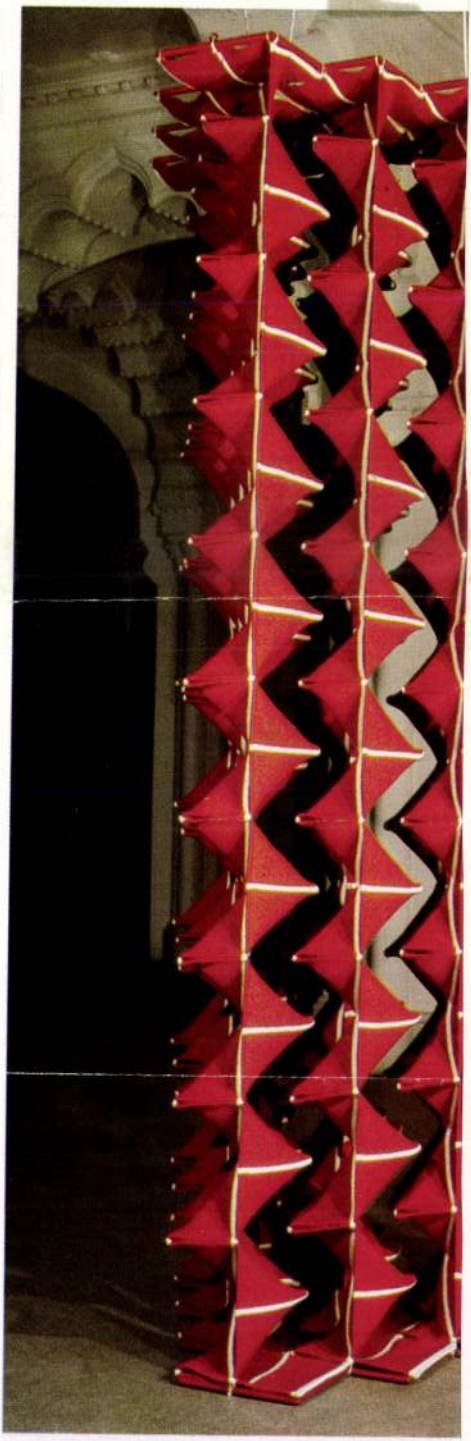

7

Lóránt Zsuzsa szobrászművésznő

5 Lóránt Zsuzsa: Miskin herceg.
5 festett fa, 37 cm, 1979

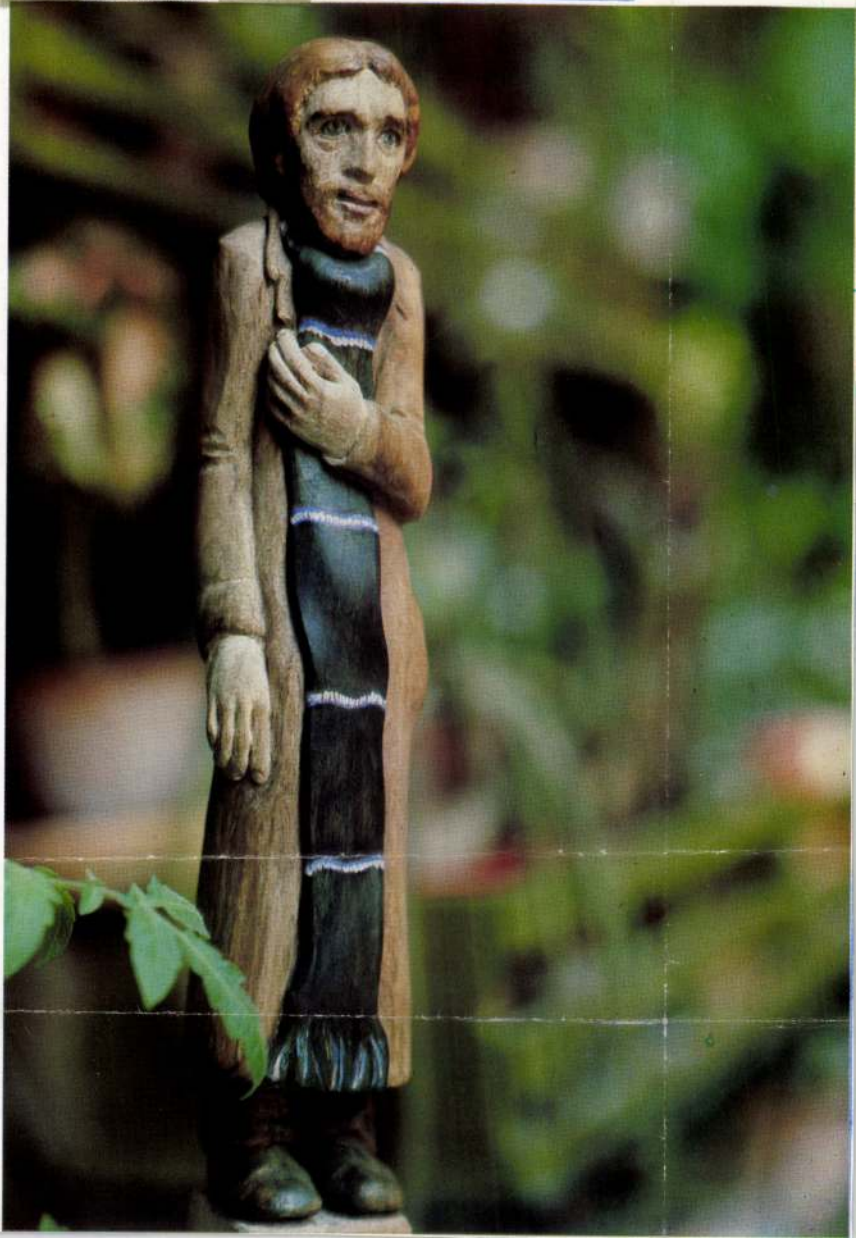

Művészet, Budapest, 1981. ápr. 24. old.

3

4

kárörvendő. Lóránt Zsuzsa átlát az embereken, megmosolyogja őket, de ez a mosoly együttérző. A modell lelepleződik bizonyos értelemben, de nem szégyenül

aki tudatosan törekszik erre a „beavatottságra" vagy „kiválasztottságra", mert a hasonulás tudata fölény érzetét biztosítja számára, van, aki csak egysze-

Lóránt László, szobrászművész

„A látogató", festett bronz, 31 cm. 1948. /repr./

„Veronika", festett fa, 36 cm. 1948./repr./

„Kalapos" festett fa, 30.5 cm. 1948. /repr./

Művészet, Budapest, 1981. ápr. · 23 old.

Lóránt Zsuzsa:

Háromalakos család c. alkotása
képeden

Népszabadság, 1984. IX. 2

LÓRÁNT ZSUZSA szobrászművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás kedden Szobon, a Börzsöny Múzeumban. A november 30-ig megtekinthető tárlaton a fiatal művész több mint húsz alkotását láthatják az érdeklődők.

Népszabadság, 1984. X. 3

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

Ötödik alkalommal rendezték meg a Műcsarnokban a Nemzetközi Kisplasztikai kiállítást. A bienmáli jún. 20-tól szept. 27.-ig látható. — A magyar szobrászatot pályázat útján öt művész képviseli, nevezetesen: Bányai József, Farkas Ádám, Lóránt Zsuzsa, Pajzs László és Szentirmai Zoltán.

Dunaújvárosi Hírlap, 1981. júl. 17.

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

Az V. budapesti nemzetközi kisplasztikai kiállítás megnyílt a Műcsarnokban. A kiállításon – szokás szerint – tíz egyenrangú díjat ítélt oda a zsűri. A magyar kitüntetett Szentirmai Zoltán lett. – A kisplasztikai kiállításon öt magyar művész indult – pályázat útján szerezték meg a részvétel jogát: Bányai József, Farkas Ádám, Lóránt Zsuzsa, Pajzs László és Szentirmai Zoltán szobrászművészek.

Tasnádi Attila: Küzdelem a bizonyosságért.
Népszava, 1981. júl. 19.

Lóránt Zsuzsa, szobrászművész

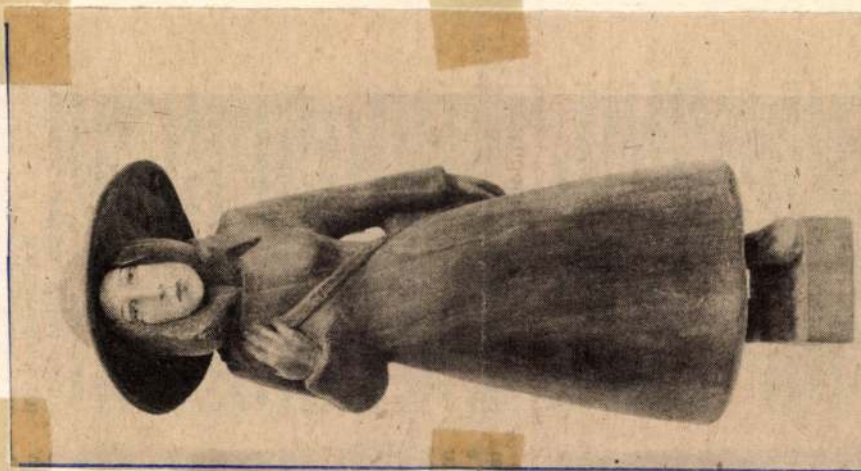

Lóránt Zsuzsa: Kalapos

Szolnok Megyei Néplap, 1981. aug. 16.

Losonczi Miklós művészettörténész

Andrásfalvi István festőművész kiállítását
Dömösön nyitja meg szombaton Losonczi
Miklós a dömösi galériában. ~~szombaton~~.

Dolgozók Lapja, 1980. szept. 19.

Lóránt Zsuzsa, szobrásznűvész

a Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás megnyílt a Műcsarnokban.

Lóránt Zsuzsa faragott figuráit láttuk a kiállításon. (említve).

M. Zs.: Kisplasztikák a Műcsarnokban.
Magyar Ifjúság, 1981. aug. 7. 21. old.

1021

Június 20-tól a Műcsarnokban

V. NEMZETKÖZI KISPLASZTIKAI KIÁLLÍTÁS

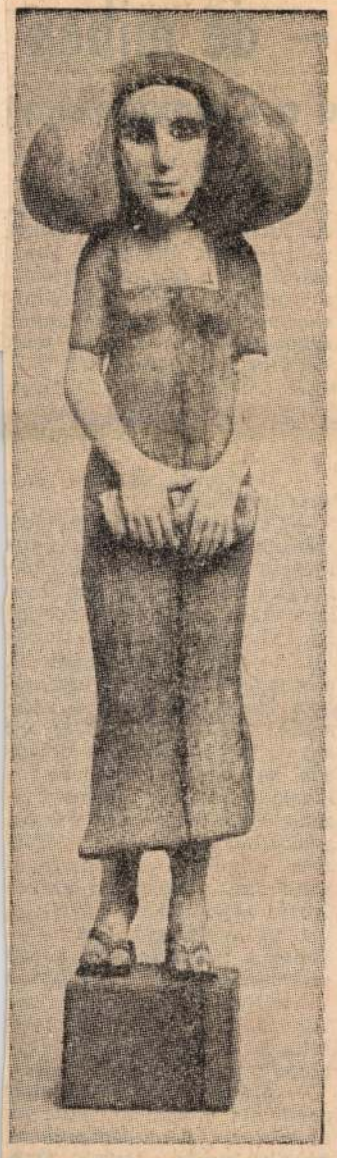

Budapest főváros Tanácsa különdíját Lóránt Zsuzsa kapta. (Képünkön a Művésznő című alkotása látható.)

Tíz esztendővel ezelőtt — 1971-ben — vállalkozott első alkalommal hazánk a Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás (akkor még Biennálé) megrendezésére. A rendező szerveket az az elv vezérelte, hogy rendszeres fórumot teremtsenek a gozó művészek törekvéseinek, eredményeinek tanulmányozására.

„Eddigi tapasztalataink, a különböző észrevételek, vélemények alapján ma már egyértelműen megállapítható, hogy a Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás egyre inkább megfelel az induláskor megfogalmazott célkitűzéseinknek" — olvashatjuk a kiállítás elnökségének beköszöntőjében.

S ha arra gondolunk, hogy ebben az évben is 28 ország művészei küldték el alkotásaikat, vagyis a Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás iránti érdeklődés a korábbi évekhez hasonló intenzitású, akkor nincs okunk kételkedni a fenti állításban.

Az V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás megőrizte az 1978-as triennálé alaptémáját. Az *„egyén és a közösség"* kapcsolata adja azt a vezérfonalat, melyre az alkotások zöme felfűzhető. Ez az alapmotívum az előző kiállítás mottójaként is jól szolgálta az emberi értékek felmérését, a különböző eszmei alapállású művészek munkásságának összehasonlítását.

A teljesség kedvéért meg kell említenünk, hogy ebben az évben az alapmotívum kibővítésére zenei géniuszunk, *Bartók Béla* születésének 100. évfordulóját is figyelmébe ajánlotta a tárlaton részt venni szándékozó művészeknek a Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás elnöksége.

Az eddigi biennálékon és az 1978-as triennálén számos, nemzetközi rangú szobrászművész vett részt, többek között *Max Bill, Pablo Serrano, Fritz Wotruba, Arnoldo Pomodoro, Jean Ipoustéguy, Martin Chirino, Cornelis Zitman, Nicolas Vlavianos* stb.

Hagyománya már a Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállításnak, hogy minden alkalommal egy neves, elhunyt magyar művész életművét is bemutatja, retrospektív tárlat keretében. 1971-ben *Ferenczy Béni*, 1973-ban *Medgyessy Ferenc*, 1975-ben *Bokros Birman Dezső* 1978-ban *Kerényi Jenő* munkásságával ismerkedhettek meg az érdeklődők. Most *Schaár Erzsébet* gazdag életművével folytatódik a sor: 45 kisplasztikája végigvezeti a nézőt a művész pályáján a realista törekvésektől a portréábrázolásokon keresztül a konstruktivizmus jegyében fogant alkotásokig.

A neves szaktekintélyekből álló nemzetközi zsűri kilencvenhat művész 336 alkotását tette nagyító alá. Mint *dr. Aradi Nóra*, a Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás elnöksége főtitkára — a zsűritagok egyike — mondotta, a döntés nehéz volt, végül is tíz mű jutott át a szigorú szűrőn, de 2-3 művésznek komoly esélye volt még arra, hogy a legjobb tíz közé kerüljön.

A legjobb tíz alkotást — melyek között *Szentirmai Zoltán* kisplasztikája is ott található — egyenként negyvenezer forint értékű díjjal jutalmazta a rendezőbizottság. Elismerő oklevelet kapott négy, figyelemre méltó tehetségű tengeren túli alkotó.

Az V. Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás módot adott számos Európán kívüli művésznek is a bemutatkozásra, hogy a figyelem fókuszába helyezzen olyan új törekvéseket is, melyek a nemzetközi szobrászati életben mindeddig nem kerültek előtérbe. Példának elég, ha *Új-Zéland, Venezuela, Peru, Kambodzsa, Vietnam* nevét említjük. A rendező szervek elgondolása mindenképpen helyeselhető, mert e távoli országok *„jelenléte"* lehetőséget nyújt arra, hogy felmérjük: milyen árnyalatokkal gazdagítják e kevésbé ismert alkotók az egyetemes szobrászatot, s hogyan konfrontálódnak műveik egy igen széles palettájú kiállítás keretében.

Túlzás nélkül mondhatjuk tehát, hogy a Műcsarnokban otthont találó nemzetközi szobrászati seregszemle árnyalt, sokoldalú képet ad a legfrissebb művészeti törekvésekről — ugyanakkor a már hagyományosnak számító irányzatokról is képet kap a néző —, s a régebbi kiállításokhoz méltóan színvonalas keresztmetszetet nyújt a kisplasztika jelenlegi állásáról.

A kerettéma: egyén és közösség viszonya, igen sokféle formában, értelmezésben jelenik meg, a szobrászat sajátos eszközeinek alkalmazásával.

Az V. Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás június 20-tól szeptember 27-ig tartja nyitva kapuit. Csoportos látogatás esetén a Műcsarnok munkatársai szakszerű tárlatvezetésről gondoskodnak.

(n—s)

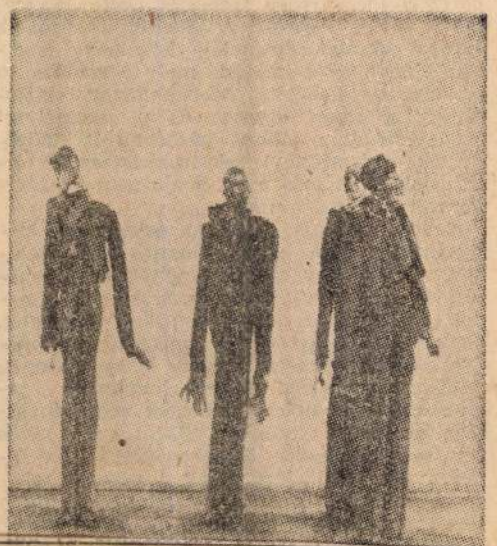

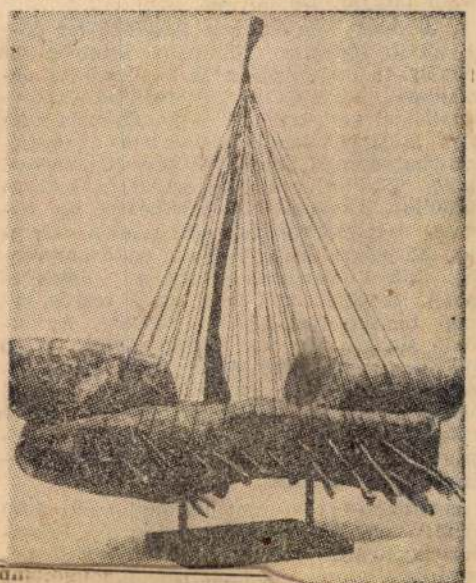

Így alakult a Nemzetközi Vöröskereszt III.

Amiről az újságok sem írtak

Dunant a „Solferinói emlékek" című könyvében írta:... *„Lehetetlen, hogy mindegyik európai országban ne tudjanak segélyegyleteket alapítani abból a célból, hogy a háborús idők sebesültjeit nemzetiségre való tekintet nélkül önkéntesek által ápolni lehessen... Olyan egylet kellene, melynek tagjait alaposan kiképeznék és háború esetén egy pillanat alatt rendelkezésre állnának"*... Ezek a mondatok már annak a *Dunantnak* a gondolatai voltak, melyek a Vöröskeresztes mozgalom alapgondolatát adták.

Solferinóból Genfbe visszatérve számos tekintélyes polgárt megnyert elgondolásának, közöttük az egyik genfi katonaorvost, névszerint *Paul Amadée Appiát*, aki *Dunant* elgondolását *III. Napoleonnal*, a porosz királyi párral, *Helene Pawlovna* nagyhercegnővel, és más akkori méltóságokkal megismertette, akik támogatólag álltak eme emberbaráti ügy oldalára.

1863 február 8-ára a *Genfi Segélyező Társaság összehívta azt az ülését, melyen az* egészségügyi szolgálat önkéntesek útján kívánta kiszélesíteni a mozgalmat. Ezen az ülésen elhatározták, hogy a következő konferenciára az orvosokon kívül az érdekelt országok képviselőit is meghívják. E határozatnak megfelelően a társaság vezetői személyesen keresték fel az érdekelt országok uralkodóit, így például Károly herceget a porosz király testvérét, a szász királyt, a bajor hadügyminisztert, Bécsben pedig *Rainer* főherceget aki *Ferenc József* császár nevében tárgyalt Dunant-tal.

A tervezett konferenciát 1863 október 26—29. között tartották Genfben, amelyen 36 személy 16 országból és 14 uralkodó 18 delegátussal, többségükben orvosokkal és diplomatákkal vett részt. Ez a konferencia nem folyt le zavartalanul. Elsősorban a megjelent magasrangú személyek presztizskérdései fölött vitatkozott a kongresszus. A katonai küldöttek bizalmatlanul viselkedtek az önkéntes segélyszervezetek alakításával szemben, ez persze befolyásolta a katonaorvosokat, akik kijelentették, hogy az önkéntes ápolók helyzetét nem lehet egyik ország katonai törvényeivel sem megvédeni. Az elnöklő *Gustav Moynier* (1826—1910) majd *Amadée Appia* (1818—1898) genfi orvos javasolta az önkéntes ápolókat a svájci zászló fordított színeivel megkülönböztetni, mely színek egyben a semlegesség kifejezői is legyenek. Ezt a javaslatot a konferencia képviselői is elfogadták.

A vöröskeresztet mint jelvényt már 1580 körül *Szent Kamillius* használta, aki Rómában megalapította a *„Szép Halál Atyái"* szervezetet. A szervezet tagjai olyan önkéntesek voltak, akik a betegek ápolását önkéntesen vörös kereszttel különböztették meg magukat más rendtársaiktól.

1864 tavaszán, félévvel a kongresszus után kitört a dán—német háború, mely az újonnan alakult genfi tanácskozók próbakövévé vált. Hangoztatva pártatlanságát, mindkét harcolófélhez küldöttséget menesztettek, a németekhez doktor *Appiát*, a dánokhoz a holland filantrópus tengerésztisztet, *C. W. M. van de Velde* urat. Appiát a németek megértéssel fogadták, aki tüzetesen ismertette, a tisztikar és az orvosok előtt a genfi konferencia alapelveit. *Velde* helyzete nehezebb volt, mert a dánok időközben visszavonultak és sebesültjeiket az ellenség kezében hagyták.

Ennek ellenére néhány ország az október 30-i bécsi békekötés előtt sürgette a nemzetközi rendezését a háborús sebesültek és betegek védelmének. A svájci Szövetségi Tanács 1864. augusztus 8-ára 25 ország diplomatáit hívta meg Genfbe azzal az elképzeléssel, hogy hivatalosan is tető alá hozzák a nemzetközi segélyezés ügyét. Ekkor 16 ország 26 képviselővel jelent meg. De megismétlődtek az 1863. évi genfi konferencia lehangoló tévedései is. Bajorország és Vatikán nem akart a protestáns Genfbe képviselőket küldeni. Az orosz delegáció halogatta az utazást. Ausztria kinyilatkozta, hogy saját egészségügyi szervezete őket tökéletesen kielégíti és ezért a konferencián nem jelennek meg.

Augusztus 22-én hét hosszú vitával teli ülésnap után megszületett a *„Genfi egyezmény"*, melynek teljes címe: *„Egyezmény a harctéri hadseregek sebesült katonái sorsának megjavítására"*. A jelenlévők közül 12 európai ország képviselője kormánya nevében aláírta a szerződést, mely szerződés 10 cikkelyt tartalmazott. Többek között biztosították a tábori orvosok és a személyzet semlegességét, a tábori kórházak és kötözőhelyek, egészségügyi raktárak ismertető jelét, mely nem más mint Svájc nemzeti zászlójának fordított színei.

A sors iróniája, hogy az egyezmény aláírásának napján helyi választás volt Genfben. A választók megostromolták a városházát is, ahol a küldöttek tanácskoztak e napon. Jellemző az akkori politikai helyzetre, hogy a jelentéktelen helyi választás eredménye jobban érdekelte a város közvéleményét, mint a nemzetközi méretű humanista tanácskozás kimenetele, melynek eredményessége az akkori civilizált világot egy közös cél megvalósítására összekovácsolta. Az újságok sok oldalt fordítottak a véres verekedésbe fulladt választási küzdelmekre, míg a *Genfi Egyezmény* napjainkat is meghatározó létrejöttét meg sem említették. A hálátlannak emlegetett utókor a nagy alapító emléke előtt tisztelegve ezt a hiányosságot most pótolta!

1981 JUL 4
MAGYAR PAPÍRIPAR
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-088, 337-148, 340-126
SZAKOSZERVEZET
SZAKOSZERVEZET

Csc

A Csoma
papírfeldol
összevonásá
Klasszikus
profilját év
túl meg is
ban 1980. á
vezetes nap
is az újpes
val vegyes
„profilváltás
évben több megváltozott körülmény indokolta. Erről dr. Madai Gyula, a Csomagolóanyaggyár főmérnöke tájékoztatott.

— *Az életszínvonal fejlődésének szükségszerű velejárója a fogyasztói csomagolás korszerűsödése. Hogyan birkózik meg a gyár a növekvő igényekkel?*

— Sajnos nehéz helyzetben vagyunk. Minőségileg, mennyiségileg magasabb vevőigényeket kell kielégítenünk, egyre csökkenő létszám mellett. A munkaerő-ellátottságnál súlyos problémák jelentkeztek az elmúlt öt évben, 25 százalékkal csökkent a létszám.

— *Milyen megoldást talált a gyár?*

— A termelési szerkezet korszerűsítése profilváltást igényelt. A meglevő munkaerőt nagyobb hatékonyságú területekre kellett összpontosítani. Ennek következtében néhány eddigi termelési profil részaránya megnőtt, illetve csökkent. Néhány termék gyártását pedig megszüntettük.

— *Nevezetesen mely termékekről van szó?*

— A papírzsebkendő-gyártás, a polietilén feldolgozás és a kombinált csomagolóanyaggyártás jelentősen megnövekedett. A műanyagpohár és a textilcséve gyártását viszont teljes mértékben leállítottuk. Jelentősen csökkent a pvc, a papírzsacskó- és tasakgyártás is.

— *Tehát elsősorban a részarányváltozásból adódó előnyöket próbálták kiaknázni!*

— Mivel ez volt az egyik legjobban járható út. Jelen

[illegible] gazdasági tevékenységünket. Ilyen körülmények között megérthető, hogy nem sok választásunk volt!

— *Sikeresnek mondható ez a profilmódosítás?*

— Feltétlenül, bár munkaerőgondjaink még most is súlyosak. Elsősorban a folyamatos és a három műszakos munkarendben dolgozókra gondolok. Mint a Papíripari Vállalat többi gyáregységében, anyagilag nálunk sem érzékelhető megfelelőképpen a műszakok közötti különbség. Az egy és két műszakban dolgozók, valamint a három és folyamatos rendben dolgozók fizetés különbsége nem tükrözi a munkák közötti eltérést. Sajnos, azonban ez országos probléma, a normatív szabályozás szükségszerű következménye, amely nem veszi figyelembe a munkarendből adódó eltéréseket. Így, megoldására mi teljes egészében nem vállalkozhatunk. Esetleg bizonyos juttatással, jutalmazással enyhíthetünk a helyzeten.

— *Sajnos, a létszámbővítés gondolata a legtöbb gyárban csak illuzió. A szintentartás az egyetlen reális lehetőség. Erre, milyen elképzelük van?*

— Felmerült egy munkásszálló építésének ötlete, valamint egy vidéki kapacitás gondolata is. Természetesen ezen csak gyári szintű elképzelések. A konkrét megvalósítástól még távol állunk, hiszen terveinkről a vállalat vezetősége sem értesült még.

— *Sokat l[illegible]széltünk az V. ötéves terv időszakáról. Mondana néhány konkrét termelési mutatót is az elmúlt évekről?*

— Mint már említettem, a létszámcsökkenés 25 százalékos

Lóránt Zsuzsa, szobrászművésznő

11 Lóránt Zsuzsa: Hendrichje fürdője, festett fa, 30,5 cm, 1979 (fotók Somfai)

Művészet, Budapest, 1981. szept. 15. old

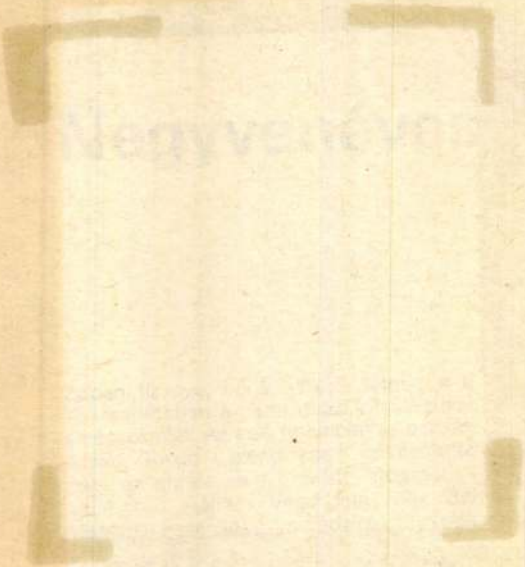

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Lóránt Zsuzsa Munkácsy-díjas szobrászművész

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ
1983 FEB 9

1021

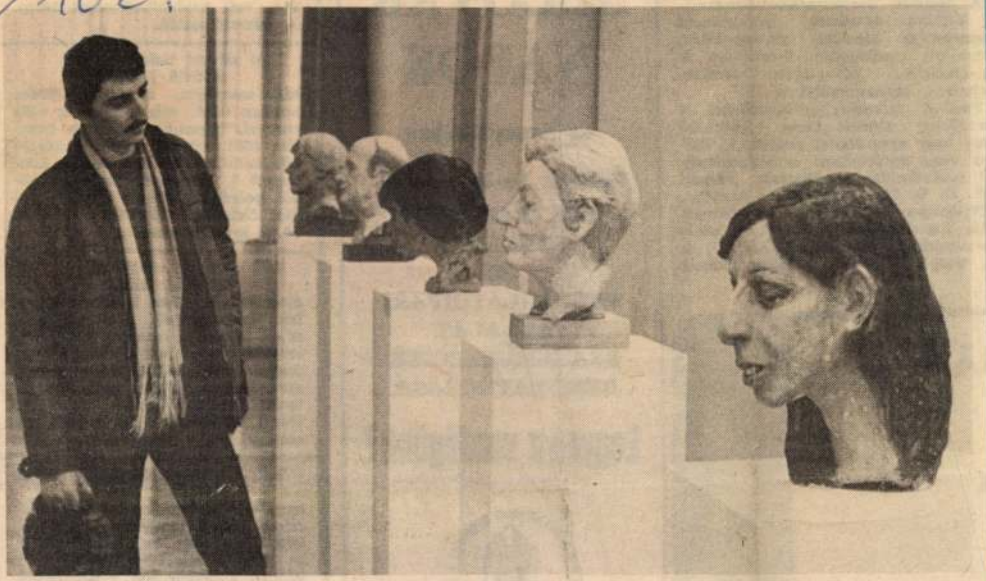

Hétfőn nyílt meg Lóránt Zsuzsa Munkácsy-díjas szobrászművész tárlata a Kossuth utca 1. szám alatti ifjúságpolitikai centrum kiállítótermében

zövetkezet elnökénél.

A Merkur Személygépkocsi-értékesítő Vállalat debreceni kereskedelmi üzemegysége alkalmaz gk.-szerelőket, betanított munkásokat, 0-revízióra és gk.-átvételre. Jelentkezés: Merkur, Debrecen, Monostorpályi út 39.

Tanácsi intézmény munkavédelmi és tűzvédelmi előadót keres. Felsőfokú végzettségű nagy gyakorlattal rendelkező építész vagy épületgépész szakképzettségű rendelkezők jelentkezését várjuk. „M. Ü. B. E. Ó." jeligére a kiadóba.

Nyugdíjas éjjeliőröket és D kategóriájú jogosítvánnyal rendelkező autóbuszvezetőt felvesz az ERDÉRT V. 3. telepe, Debrecen, Balmazújvárosi

SAN

K

viker

SZ

N

az

Februá

ÓTA

S

VEND

VÁLLALAT
SZAKEMBEREINEK
BEMUTATKOZÁSA.

Legyen a vendégünk!

HAJDÚ-BIHAR MEGYEI VENDÉGLÁTÓ VÁLLALAT

lan hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. február 10-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor lesz a Köztemető 1. számú ravatalozó termében polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Hegyi Mihályné u. 21. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy
HECZEY IMRE
nyugdíjas pedagógus, 82 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. február 10-én, csütörtökön délután 2 órakor lesz a Köztemető 1. számú ravatalozó termében egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Ibolya u. 9. A gyászoló család.

Lóránt Zsuzsa szobrász

□ *Lóránt Zsuzsa szobrászművész alkotásaiból nyílik meg kiállítás szeptember 19-én a Műcsarnok Dorottya utcai kiállítótermében.*

Népszabadság, 1985. IX. 13.

Lóránt Zsuzsa, kossuth-díjas

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

szobrászművész

1983 JUL 10 2

KELET-MAGYARORSZÁG

1021 SZOBROK ÉS RE

Munkácsi ágota

A vajai kastélypa

„Előbb megszemléltem a hadakat, aztán kijelentettem nekik, hogy a haza szeretete és nyugalmának őszinte óhajtása engem *Vajára* vezet, hogy ott értekezzem Pálffy tábornokkal, aki József császár részéről a nemzet minden szabadságát megígérte. Ismerem e lépés minden veszélyét . . .” (II. Rákóczi Ferenc fejedelem emlékiratai a magyarországi háborúról 1703-tól annak végéig.)

Ismét új alkotásokkal gazdagodott a Vay Ádám Múzeum szoborparkja. A márciusi Rákóczi-emlékünnepségek alkalmából avatták fel *Radvánszky Jánosnak*, a szabadságharc gazdasági tanácsosának bronz mellszobrát, *Lóránt Zsuzsa* alkotását, és *Veszely Jelena: Nyuzó Mihályról*, a szabadságharc ezereskapitányáról készített bronz mellszobrát.

Lóránt Zsuzsa: Radvánszky János

Immáron tíz szobor és két relief őrzi a kastély parkjában a dicsőséges korszak emlékét, felidézve *II. Rákóczi Ferenc, Thököly Imre, Zrínyi Ilona, Ráday Pál, Bercsényi Miklós, Bercsényi László, Vay Ádám, Esze Tamás, Béri Balogh Ádám, Vak Bottyán* alakját. Egykorú metszetekről és festményekről többségükben jól ismert személyiségek portréi mellett ezúttal olyan történelmi figurákat kellett megidézni a szobrászoknak Radvánszky és Nyuzó alakjában, akikről nem maradt fenn egykorú hiteles ábrázolás. Így a művészek elsősorban olvasmányélményeikre és a fennmaradt Rákóczi-kori ábrázolásokra támaszkodhattak munkájuk során.

Radvánszky János kincstartó a kuruc Gazdasági Tanács tanácsosa — korábban — 1685-ben *Thököly* seregében harcolt, 1687-ben apjával együtt *Caraffa* őt is az eperjesi vértörvényszék elé állíttatta: de apja kivégzése után szabadon engedte. Hosszas utánajárással 1697-ben kapta vissza elkobzott birtokai egy részét. 1703-ban, mint *Zólyom vármegye* alispánja csatlakozott II. Rákóczi Ferenchez. A bukás után egy ideig Lengyelországban élt, majd hazatért. A szatmári békét sohasem fogadta el, lelkében kuruc maradt haláláig.

Ezt a töretlen hűséget, célratörő akaratot sűríti portréjában *Lóránt Zsuzsa*, s teremti meg „a kuruc lelkületű főúr” „arche-típusát”, amelynek „képe” bennünk kései utódokban is hasonlóképpen fogalmazódott meg. Ugyanakkor érzékeny ritmusú férfifejet formált, amely külső habitusában a jelenben lélegzik, még akkor is, ha a nyaka körül *barokk-kosan* lebegő köpenye múlt századokat idéz. *Múltnak és jelennek* ily módon történő *összeütköztetése* adja a szobor feszültségét, amely elkülöníti a többi emlékszobor időtlenség jegyeit sugárzó harmonikus együttesétől.

Lóránt Zsuzsa Budapesten élő szobrászművész. A Képzőművészeti Főiskolán *Somogyi József* volt a mestere. Csoportos kiállítások állandó résztvevője, önálló tárlaton 1976-ban a Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében mutatkozott be. Öntörvényű formanyelvében: *anakronizmus és korszerűség* együtt jelentkezik. A műcsarnokban 1981-ben megrendezett nagy művészeti seregszemlén: bájos, festett figurái miniatürizált formáival keltett figyelmet.

Szobrászata az *expresszív realizmushoz kötődik*, mun-

Kopka János

LIEFEK
arkban

a
... Ezen a
itána még két
ekkel. Valami-
e, akkor pedig
, mert vizsga-
yetemen még
liplomát. S ha
nellett egy sor
az Országos
ponti Bizottsá-
unkát; közben
tt az NDK bé-
ülőgép-világki-
osz munkabi-
akkor tökéle-
t vele három-
yeztetni a be-

gyedik fél évet — már nagyon régen visz-
szajár almát szedni a mátészalkai gazdaság
kertjébe. Így. hallgatói minőségében volt ve-
lük dolgozni az elmúlt ősszel ő is. Üzeni:
thatnak rá. A nyírségi repülő-
kapcsolata folyamatos. A fiúk
neki dolgaikról, tanácsokat és
érnek, de a „gyere minél gyak-
ólításra sajnos, nem lehet min-
válasza.
rom éves. Társával, igazi jó
agyari Bélával tanul, vizsgázik
testreszabott, karhoz, tanszék-
tt tanrend szerint. Amit együtt
ze űrhajósok, tudományos ku-
ok. „Megértik, hogy nem tizen-
nem teljesen tapasztalatlan a
nber . . ."
az űrhajós civilben? Egy ma-
és félmillió honfitársa közül
tta meg a világűrt, aki párt-
lam- és kormányfőkkel szorít-
íthat kezet; akit százezrek és
beltek. Sokan azt gondolják,
nyagiak között, teljes gondta-
nikor mondom neki, jó ízűen
hoz, hogy milliomos legyen az
ürhajósnak kell lennie. Magam
legendákat, hogy itt, meg itt
, ragyogóan berendezve, s hogy
észíti ki a luxusom komfortját.
dhatok? Aki ezt elvállalta és
em pénzért teszi. Ezt pénzért
e csinálni. Csak szívből! Igaz,
nak a boltban semmit ingyen,
ségem van anyagiakra, amiben
yom. A mesés jövedelemmel
legszívesebben visszakérdez-
is lenne az a fizetés, amit ne-
ítanának?
lakásban laknak a Városliget
csés ember — mondja magáról
ájutott egy külön dolgozó szo-
ben zavartalanul tanulhat, s
oly régen áhított könyve kéz-

ó ez a lakás, mert közel van
rális, sport- és szórakozási le-
sendes a környék. Igen, a
folyóirat és lap is megkere-
előkéziratot egyedül és kizáró-
hesse meg. Egy kiadóval meg-
lt azonban egy kikötésem: az
ga a Kelet-Magyarországé. Ez
m újságja, ennyi előny, azt
nészetes. Csakhát időre van
lkül csupán óhaj ennek a
negírása. Remélem, ezek után
t."
év az egyetemen. És mi lesz

lom pontosan, hogy mi lesz.
t bizonyos, hogy a tanultakat
űrrepülésnél, de az űrkutatás-
hasznosítani. És egyre inkább
ilnek az olyan földi gondok,
k az erőforrás-kutatás, amely-
ában — bármily kicsiny részte-
segíthetek.
irja a kocsi, s a társa izgul, vajon
megbeszélt időre az élménybe-
míg az autóhoz kísérem, arra
t, vezet-e repülőgépet mostaná-

nem. A korszerű repülés teljes
. S így számomra ez lehetetlen.
érzés ezt tudomásul venni?
n rossz. De hát az embernek
net teljes a boldogsága.

felhúzza az autó ablakát, s fel-
a riporteri szolgálatait. Szívesen
nolyan. Azt mondja, hogy elég
ülföldön, vesz részt különböző
kon, beszél a tudományok —
fizika, a geodézia, az űrkuta-
ámú szakembereivel. „Örömmel
an egy-egy anyagot. Talán meg
rni, hogy a földijeim is szívesen
a lap is igényli . . ."
persze, köszönettel. De nekünk
a munkához megfelelő honorá-
ucsúzóul még hozzáteszi:
elet-Magyarországot küldjetek a
ponta. Ez nekem elegendő honor.

Népszabadság
1985. szeptember 27., péntek

Levél Lóránt Zsuzsához kiállítása alkalmából

Kedves Zsuzsa!

E rendhagyó formát nem több évtizedes ismeretségünk indokolja. Szubjektív hangot különben is könnyebb megütni egy tárlatmegnyitón vagy egy katalógus-előszóban, mint abban a rovatban, amely személyes elfogultságoknak nem ad és nem adhat helyet. Hogy a szabályt most megszegem, ezt sajátos konfliktushelyzetem magyarázza. Tehát az a kritikai életünkben kialakult norma, amely „árulásnak" és „hűtlenségnek" minősít minden olyan esetet, amelyben az elemző a korábbi pozitív véleményét — akár a tények súlya miatt is — kénytelen felcserélni valami másra. Ilyenkor szokott a fantázia meglódulni, és a „háttérre", a „színfalak mögötti világra" fogni a változás igazi természetét. Tudom, az öncsalásnak ez a létezéstechnikai remekműve tőled távol áll. Te becsületszóra azért elhiszed, hogy nem a maffia keze és sötét, művészeten kívüli erők ármánya okozta a számodra — úgy hiszem — kedvezőtlen fordulatot.

Mert hát a fordulat kétségtelenül kedvezőtlen. Csak néhány éve volt az a Helikon galériabeli kiállításod, amely nekem mint kritikusnak igazi revelációt jelentett. 1978-ban úgy látszott — és akkori teljesítményedről ma is vallom —, hogy néhány pár centiméteres, esztergályozottan finom, boszorkányos lélekláttásra való figuráid, ezek a majdnem nippek dokumentarista filmművészetünk javával egyenrangú szociográfiai teljesítmények voltak, és a korosztályunkra jellemzőnek mondott érzelmes-ironikus plasztikai telitalálatoknak minősültek. Felfedeztettél általuk valamit, ami eddig szobrászaton kívüli „területnek számított. Felfedeztetted, hogy az emberfigurának is van „második természete", nemcsak magának a világnak. Interpretációdban ugyanis az emberfigura olyan személyiséggé adjusztálta önmagát, amely maréknyi divatból és rakásnyi szerencsétlenségből gyúrt külallakja miatt aligha vonzhatta korábbi idők szobrászfantáziáját. Ezért még ma sem tudom elfelejteni *A művésznőt*, ezt a keményfából puha húsúvá formázott, szobornak gyönyörű, nőnek ocsmány, apró és szent szörnyeteget. És ma sem tudok szabadulni az *Elettársak* című terrakottaszobrod omlós tömegkezelésétől és minden mélyinterjúnál mélyebb társadalmi diagnózisától.

Persze igazságtalan lenne, ha azt írnám: mindez már és csak múlt. Van ennek a régi vonulatnak is folytatása a *Dorottya utcai Galériában. Papa és mama* még ma is úgy táncolnak, hogy az ember szíve összeszorul a jellenné tett múlt sokértelmű látványától. *Aerobikos* táncosnőd pedig még ma is úgy rázza a fenekét, hogy egyszerre tudja felidézni az örök klasszikum — ezúttal indiai — hagyományait és a gyors lefolyású tömegőrület évjárathoz kötődő egyszervolt esetlegességét.

Csakhogy mára ez az eddig megismert Lóránt-féle szobortípus — és ami ezt feltételezi —, Lóránt-féle szobrászmagatartás feltűnően háttérbe szorult, átadta helyét valami másnak, amelyet eddig nem láttam nálad. Láttam ugyan néhány pályatársadnál, például a Fórum Szálloda nosztalgikus kellékeit kiszerelő Kő Pálnál, a Flamenco Szálloda „helyi színeit" megerősítő Mihály Gábornál, a Novotel Szálloda elegánciáját kiemelő Borbás Tibornál, de úgy gondoltam, hogy a te lényegedtől alapvetően idegen egy *csak* szentimentalizáló és *csak* archaizáló alkalmazkodás a feladathoz, legyen bár az akármennyire ízléses, sőt ízes megoldást ígérő.

Visszavághatnál persze most azzal a mondattal, amellyel nálunk a reformellenesség farizeusságát szokták érzékeltetni, azaz, hogy ebben az országban a lángost mindenki imádja, gyűlölni csak a lángossütőt szokták. Következésképp miért lenne eltiltandó az úgynevezett szállodaszobrászat, ha egyszer kellenek szállodák, és a köztéri plasztika meg a magánplasztika között kitaláltatott az a remek közbülső terep, amelynek tövében fogyasztani is, szórakozni is lehet.

Hidd el, én nemcsak a lángost szeretem. De ha a lángossütő munkaidejében igyekszik megfelelni a rárótt fontos és hasznos feladatnak, de szabadidejében a szénhidrátdús táplálkozás veszélyeiről ír értekezést, ennek előbb-utóbb valami kárát látja. Vagy a sütemény, vagy a dolgozat, vagy a skizofréniára kényszerített személyiség. Ha ugyanis jól fejtettem meg a nyolcvanas évek elejéig tartó művészeted mondanivalóját, annak legközepébe tartozott az ironikus, sőt frivol lebegés a műfajok között. Az az elkötelezetlen forma, amely szemtelenül és szokatlanul „használhatatlan" méretben, a nagy vállalkozások árnyékában és a hiúság műkereskedelmi tülekedéséből kimaradva, az avantgárd petárdák lila füstjét kikerülve és a lektorátusi művészet betonbiztos falaitól bizonyos távolságra cérnavékony hangon, de ki merte mondani világunkról az igazságot. Amely igazság egyaránt nem vállalta a *csak* kényelemszempontú díszítővágyat és a *csak* monumentalitást, a *csak* krilikai attitűdöt és a *csak* múltba révedezést. Illetve, ha vállalta, együtt vállalta vallamennyit: ettől lettek faragványaid olyan félszegen nagyot akaróak, csúnyán is meseszépek.

Az Erzsébet Szálló presszójához készített plasztikáid — a helyszínre is elmentem, nemcsak a tárlatra kitett óriás fotókat nézegettem — különben véleményem szerint hibátlanok. Úgy idézik Proust híres hőseit, mint Varga Imre két évtizeddel korábbi, nevezetes szobrai óta egy műtárgy sem. Úgy mozgatják a falsíkot, színezik a teret, hogy tanítani lehetne belőlük a szerepkörével nem visszaélő, viselkedni tudó, három lépéssel a divat mögött haladó vizuális eleganciát. Szépek és megjegyezhetetlenek. A feladat tökéletes átérzéséről és a saját alkatod tökéletes félreértéséről tanúskodnak. Mint ahogy nem te vagy azokban a harsányabb kísérletekben sem, amelyektől korábban viszont esztétikailag tartózkodtál. A test ellényegtelenítésétől, a végtagok szervetlenítésétől. Mert hát miért is kellett volna üres ruha, bábuhoz illő, emelgethető kar ama típus megjelenítéséhez, amelyhez éppúgy hozzátartozott a genetikailag károsodott alak és a túl laza ízület, mint a sznob arckifejezés és az esendő tekintet? Lábat helyettesítő rongynadrággal és gumiból készült ízületekkel csak akkor kezdtél foglalkozni, amikor végzetesen kívülrekedtél az ábrázolt figurán, vagy éppen ellenkezőleg, végzetesen elandalodtál a megjelenítendő hős védtelensége láttán.

Igaz, rációt és humort számon kérni olyan világban, amelyben minden az ellenkezőjére csábít, majdnem reménytelen dolog. A művészi skatulyát visszasírni pedig egyenlő lenne a kísérletezés jogának elvitatásával. De ha már a levél elején a filmművészet szóba került, hadd maradjak mozihasonlatnál. El tudod képzelni, hogy a hozzád szellemi alkatban oly közeli Woody Allen érzelgős-szerelmes filmmel álljon elő, olyannal, amilyennel nem szégyelli a szakma iparos többsége előállni? Igen — egyszer megtörtént, mondhatnád. De a Szentivánéji szexkomédiát nemcsak a közönség, szerzője is hamar elfelejtette. Túllépett rajta, mint kudarcos kezdeményezésen, és visszatért ahhoz a vállalkozásfajtához, amelyben érzellem *is*, kritika *is*, szórakoztató szándék *is*, filozófia *is* egyaránt benne van, egyszóval ahhoz, amelyben szuverénül adhatja önmagát és senki mást.

A példázat és a levélkritika itt véget is ér, tehát a *következő* premier reményében üdvözöl régi híved:

P. Szücs Julianna

Tanácskozás az ifjúsági mozgalomról

A Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség (MADISZ) I. kongresszusának 40. évfordulója alkalmából csütörtökön ifjúságmozgalom-történeti konferencia kezdődött az MSZMP KB Párttörténeti Intézete és a KISZ Központi Bizottsága rendezésében a KISZ KB Komócsin Zoltán Központi Iskoláján.

A tanácskozást *Huszár István*, az MSZMP KB Párttörténeti Intézetének igazgatója nyitotta meg. Az eszmecsere aktualitására utalva emlékeztetett rá, hogy az MSZMP Központi Bizottsága a múlt év októberében tárgyalta meg az ifjúságpolitika irányelveit, megvizsgálta az ifjúság társadalmi helyzetével kapcsolatos kérdéseket, s áttekintette mintegy másfél évtized ifjúságpolitikai munkájának tapasztalatait.

A konferencia bevezető előadásában — amely egyben ünnepi megemlékezés is volt az évfordulóról — *Emőd Péter*, a KISZ Központi Bizottságának titkára hangsúlyozta: a felszabadulás 40. évfordulójáról megemlékező eseményekhez szervesen illeszkedik ez a tanácskozás is.

A konferencia ma újabb korreferátumokkal folytatja munkáját. (MTI)

A MEXIKÓI FÖLDRENGÉS UTÁN

Még mindig keresnek túlélőket

(Kiküldött tudósítónk telexjelentése.)

Miguel de la Madrid elnök kijelentette, hogy a főváros földrengés utáni újjáépítése évekig is eltarthat. Becslések szerint 2,5—3 milliárd dollár veszteséget okozott a természeti csapás. A folytatódó mentés közben még mindig találnak túlélőket a romok alatt.

A súlyosan eladósodott Mexikó, amelyet a földrengéssel újabb csapás ért, hitelezőitől moratóriumot kapott az 1985-re esedékes adósságainak visszafizetésére. Mint mexikói pénzügyi szakemberek elmondták, a 13 milliárd dollárra szóló átütemezés nagy könnyebbséget jelent a földrengés okozta károk helyreállításában. Miguel de la Madrid nyilatkozata szerint a főváros újjáépítése évekig eltarthat még akkor is, ha a leomlott házak egy részét — a bizonytalan altalaj miatt — nem építik újjá.

Csütörtökön egyébként újult erővel folytatódott a mentés, mivel szerdán még mindig találtak túlélőket a romok alatt. Továbbra is gondot okoz a főváros déli kerületeit sújtó vízhiány, hat főcsatorna sérült meg, emiatt az említett zónákba nem jutott el a víz. Naponta 500 tartálykocsival igyekszenek a lakosság segítségére lenni, de a vízért mindenütt hatalmas sorok állnak.

Seres Attila

*

Befejezte hivatalos mexikói látogatását az Országos Béketanács küldöttsége. A delegáció *Sebestyén Nándorné*, az OBT elnöke, a Békevilágtanács alelnöke vezetésével szeptember 21. és 25. között Mexikóvárosban tárgyalt a magyar békemozgalom és a BVT képviseletében.

A magyar és a mexikói békemozgalmi vezetők eszmecserét folytattak mozgalmaik együttműködéséről, közös akciók kezdeményezésének lehetőségéről, a nemzetközi helyzetről, a nemzetközi békemozgalomról és a koppenhágai béke-világkongresszus előkészületeiről. A küldöttség látogatást tett a földrengés sújtotta fővárosi negyedekben.

Az OBT küldöttsége Mexikóból Kubába utazott. A magyar delegációt Havannában *Orlando Fundora Lopez*, a kubai békemozgalom vezetője, a BVT alelnöke fogadta. (MTI)

Vagyonvédelmi eszközök bemutatója

(Munkatársunktól)

Az elektronika mind nagyobb teret hódít a biztonságtechnikai eszközök körében is — egyebek között ez derült ki *Kármán József* rendőr alezredes tegnapi tájékoztatójából. A Budapesti Rendőr-főkapitányság vagyonvédelmi tanácsadó szolgálatának vezetője az őszi Budapesti Nemzetközi Vásár megnyitása előtt ismertette a már bevált és az újabb vagyonvédelmi eszközök kínálatát.

Az idén tizenhét vállalat, szövetkezet, gazdasági munkaközösség és különféle társulás mutatja be ilyen jellegű termékeit.

A Toldi Vasipari Szövetkezet új páncélszekrényt készített; ezt elektronikus érzékelővel látták el. Megbízhatóságára jellemző, hogy a BRFK szakemberei a kétmillió forint fölötti összegek tárolására javasolják. Ugyancsak a Toldi Szövetkezet készített fali trezort; ez a magánszemélyek értékeinek őrzését szolgálja. A győri Elektromobil Szövetkezet a már korábban megismert pénzszállító táskákat korszerűsítette. Az új típushoz kulcsra sincs szükség, kódzár teremti meg a biztonságot. A lakótelepi lakások ajtaját védheti majd a Siva nevű zár. Ez a bejáratot nyolc ponton reteszeli. A hengerzárakat is biztonságosabbá tették, a BRFK vagyonvédelmi tanácsadója szerint az új konstrukció ellenáll a törési kísérleteknek.

A bemutató másik része az intézmények szakembereinek érdeklődésére számít. A Biztonságtechnika Ipari Szövetkezet és a B Consulting Service több céggel karöltve olyan riasztó- és jelzőközpontokat konstruált, amelyek a korábbiaknál hatékonyabban jelzik az illetéktelen személyek behatolási szándékát. Kármán József hangsúlyozta, sokan felismerték, hogy a vagyonvédelem biztonsági kérdés. Eszközeiknek mindenekelőtt megbízhatóaknak kell lenniük, s a gyártóknak garantálniuk kell a rendszeres karbantartást, a szervizt is.

A vagyonvédelmi bemutatót a BNV III-as kapujának közelében, az A pavilon mögötti területen láthatják az érdeklődők. A közönség a vásár idején itt délután három órától rendőrkutya-bemutatót tekinthet meg, négy órakor a BRFK lovas alosztálya ad ízelítőt felkészültségéből. A pavilon melletti területen az érdeklődők helikoptereket és speciális gépkocsikat is láthatnak majd.

TELEVÍZIÓ MAI MŰSORÁBÓL

3. MŰSOR

9.08: Operarészletek. Szt.
10.00: Mesedélelőtt.
10.30: Csak fiataloknak! Szt.
11.25: Zenekari muzsika. Szt.
12.33: Katonazenekarok Debrecenben.
13.05: Karinthy Ferenc: Aranyidő. Rádióváltozat.
14.02: Világhírű előadóművészek. Szt.
15.26: Operaáriák. Szt.
16.06: Zenekari muzsika. Szt.
17.30: Hangversenyciklus Domenico Scarlatti és Heinrich Schütz műveiből.
kb. 18.40: Milos Sadlo gordonkázik.
17.05: Három nap tévéműsora.
17.10: Üdvözlet a Flottillának!
17.40: Képújság.
18.00: Új Reflektor Magazin.
19.10: Tévétorna.
19.15: Esti mese.
19.30: TV-Híradó.
20.00: Telefere. Vitray Tamás műsora.
21.15: Mexikó '86. Beszélgetés Mezey György szövetségi kapitánnyal.
21.40: Randevú a IV-es stúdióban.
22.35: Minden lében két kanál. Angol bűnügyi tévéfilmsorozat.

Lóránt Zsuzsa

P. Kucs Julianna: Rén az epéseből?
Jegyzet egy országos tárlat
emblémajához

Népszabadság, 1985. VIII. 24

Lóránt Zsuzsa

Lóránt Zsuzsa szobrászművész alkotásaiból látható kiállítás a Dorottya utcai kiállítóteremben.

Magyar Nemzet 1985. IX. 20.

Lóránt Tamás, Munkácsy-díjas szobrászművész

„Bálint György," festett terrakotta, 42 cm., 1981. [repr.]

„Amikor virágba borultak az almafák," festett fa, 50 cm. 1978. [repr.]

Művészet, 1984. jan. 58. old.

Loránt Zsuzsa, Munkácsy-díjas szobrászművész

A Műcsarnokban rendezték meg az országos tárlatot, melyen szerepelt Loránt Zsuzsa alkotása.

Wagner István: Élményre vásva.

Magyar Hírlap, 1982. máj. 1. 7. old.

Lóránt Zsuzsa sz

Liánya

→ Vilt Tibor

MŰVÉSZET 1985/7/13

Lossonczy Tholya

Kállai E Kiállítás 1982
Óbuda Gy

Anna Margit

MŰVÉSZET 1985/1/63

Lóránt Zsuzsa

Az itt felsorolt három fiatal művész munkájában fáradtságot észlel Vadas József műkritikus, aki a Pécsi Galériában rendezett, 6. kisplasztikai biennálén bemutatott műveket ismerteti.
Farkas Ádám "szereplése csalódást okoz," Kő Pál és Lóránt Zsuzsa "sem olyan elementáris, mint korábban volt", de hozzáteszi, hogy ennek ellenére tehetséges művészeknek tartja őket.
Vadas József: "Érem a kalitkában" c. kritája és abban megemlített valamennyi művésznév Szabó Iván nevénél található.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. szept. 1.
XXIII. évf. 35. sz. 12. lap.

Lóránt Zsuzsa, nolsóm

L: Kő Pál

L: Heti ajánlat

3

Új Tükör, B p. 1986. jan. 26

XXIII/4

Lóránt Zsuzsa, szobrán

L: Parádi Tamás

–: Közművelődés, Klubkiradó 46

Új Tükör, Bp. 1986 jan 12 XXIII/2

Lóránt Zsuzsa

Ezüstgerely-díj — Testnev. és Sportmúzeum

képzavar
1986. V. 9.

Lóránt Zsuzsa

Kiállítás Torontóban

Magyar Nemzet 1986. VII. 21.

Lóránt Zsuzsa

— **Lórant Zsuzsa** szobrászművész alkotásaiból kisplasztikai kiállítás nyílt a kairói nemzetközi kulturális központban a vendéglátó ország kulturális minisztériumának védnöksége alatt. A kiállítást, amely a hazánk felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából rendezett egyiptomi kulturális rendezvények része, Fikri Szaleh, a kulturális miniszter helyettese nyitotta meg.

— **Drezdai vendégjátékok**

Weltspiegel 1985. IV. 9.

Lóránt Zsuzsa

Lóránt Zsuzsa szobraiból és Tamás Noémi festményeiből kiállítás nyílik meg június huszonhetedikén délután három órakor a veszprémi Bakony Múzeumban.

Magyar Nemzet 1986. VI. 4.

Lóránt Zsuzsa szobrai

Kisplasztikáink Kairóban

Lóránt Zsuzsa szobrászművész alkotásaiból kisplasztikai kiállítás nyílt a kairói nemzetközi kulturális központban a vendéglátó ország kulturális minisztériumának védnöksége alatt. A kiállítást, amely a hazánk felszabadulásának 40. évfordulója alkalmából rendezett egyiptomi kulturális rendezvények része, *Tikri Szaleh*, a kulturális miniszter helyettese nyitotta meg. *(MTI)*

Magyar Hírlap, 1985. IV. 9

Lóránt Zsuzsa szobrász

● Lóránt Zsuzsa szobrászművész kiállítását dr. Lázár Imre nyitja meg január 8-án a hajdúböszörményi Sillye Gábor Művelődési Központban.

Népszabadság, 1986. 1. 3

LÓRÁNT ZSUZSA

repr. "uszólecke"
ld. Bálint Endre

Ury Ibolya: Magyar művészek Ausztriában.
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/10.sz.24-25.o.

LÓRÁNT ZSUZSA
47 TÜKÖR 1982. XIX. évf. 17. sz. 24. o.

KELLEMETLEN OLDALUNK

Ne pazaroljátok a veletek született energiát arra, hogy leguruljatok a lejtőn.

(Lec)

Szerény ötlet

Nézem *A két árvát* a Várszínházban, ahol bájos paródiát csináltak a hajdani melodrámából. Néha azért elkalandoznak gondolataim, s elmerengek azon, hogy a szerzőpáros híresebb tagja, Adolphe Philippe d'Ennery, a múlt század legendás sikerű darabgyárosa, megszámlálhatatlan mennyiségű *melodráma* és operai *szövegkönyv* (gyakran ugyanaz a műfaj!) alkotója, nem bízhatott eléggé írói diadalainak maradandóságában. Csak ez magyarázhatja azt az elmés ötletét, hogy a tantièmekből vásárolt becses távolkeleti műtárgyait a francia államra hagyta örökül, minek következtében ma a *Musée d'Ennery* hirdeti jövőbelátó szerzőnk nevét s dicsét minden Párizsba zarándokló turistának.

Ismerjük el, az eszme eredeti s gyümölcsözőnek bizonyult. Fel tudnék sorolni néhány szépsikerű mai magyar drámaköltőt, regényírót, filmrendezőt (stb.), akiknek érdemes lenne már most elkezdeni a műgyűjtést, biztos, ami biztos: hátha a *mások* alkotásaiból létrehozott múzeum szilárdabban garantálja majd a halhatatlanságot, mint a *saját* opusuk kritikusaink által megdicsőített halmaza.

Nálunk persze nem dől a pénz olyan bőségben a szerzőkhöz, mint Nyugaton, ezért az állam nemcsak kiadóként, filmgyártulajdonosként (stb.) segíthetne be az akcióba, hanem mecénásként is. A különböző díjakkal járó összeget nem a mi fölöttébb lassan keményedő, de gyorsan inflálódó valutánkban kellene kiutalni, hanem hitelesen felbecsült műtárgyakban, amelyeknek csak nőhet értékük az időben. E műtárgyat azután az államra hagyná a díjazott alkotó. Mivel röpke negyedszázad alatt is sok ezren kapnak nálunk irodalmi és művészeti díjakat, ennyi múzeumot egy ilyen kicsiny ország nem tudna fenntartani, vagyis szocialista változatban kellene megvalósítani d'Ennery ötletét: az államra hagyott kincs a Díjazottak Központi Múzeumába kerülne be, ahol emléktábla hirdetné az Adományozó tettét annak a távoli utókornak is, mely más forrásból esetleg már nem fogja ismerni azt a nevet.

Ha egy szerény táblácska az ötletadónak, vagyis e sorok írójának is feltüntetné a nevét, abban a tudatban hunynám le szememet, hogy tengernyi cikkem között sikerült egy olyat megalkotnom, amely átviszi emlékemet a jövő századokba.

FEKETE SÁNDOR

Mi a hatóságosdi?

Legutóbb a Posta vezérigazgatójának nyilatkozatában olvastam, hogy némely dolgozójuk sokat árt a cégnek azáltal, hogy „hatóságosdit játszó megnyilvánulásai" vannak. Nem a Postának akarok én most kellemetlenkedni, hanem e kifejezéshez szólnék hozzá, amelyet nem is tudom, hány változatban láttam már nyomtatásban. E fordulatban ugyanis az a ki nem mondott elképzelés rejlik, hogy a *hatóságosdi* a fölényesség, kioktatás, gorombáskodás, kötözködés stb. rokonértelmű szava, s mint ilyen, nem illik egy szolgáltató intézményhez. Holott: *a hatósághoz sem illik!* Nem csupán az általános közerkölcs és illem szabályainak tilalma miatt, hanem azért sem, mert valójában a hatóság munkája is egyfajta szolgáltatás: nem az egyént, hanem a közösséget szolgálja ki, s nem konkrétan, például kitisztított gatyákkal, hanem átvitten, például huliganizmustól megtisztított utcákkal. Nem az adóból tartják el, ahogy Nyugaton mondják, hanem az állami költségvetésből — de a helyzet végső soron majdnem ugyanaz, mert ha nem volna szükség hatóságokra, több pénz maradna például bérfejlesztésre (viszont nagyobb lenne az esély arra, hogy felemelt bérünket kiemeli valaki a zsebünkből).

Szabadjon emlékeztetni arra, hogy volt egyszer egy intézmény, amelyet Államvédelmi Hatóságnak hívtak. Ha itt valakit (mondjuk, egy sikeres koncepciós per után) kitüntettek, az kihúzta magát, és, legalábbis minden akkori ifjúsági regény tanúsága szerint, katonásan azt mondta: „A dolgozó népet szolgálom!"

Hivatkozhatnék párthatározatokra, de olvasóink talán enélkül is elhiszik, hogy ez *a válasz nem fedte egész pontosan a valóságot.* Ám gondoljuk meg: *elméletben* még az ÁVH-nál is tudták, hogy a hatóságnak nem a „hatóságosdi" a feladata, hanem a nép szolgálata...

SZÉKELY ANDRÁS

Költészet és valóság a rádióban

Szép hosszú sorozatot sugárzott a rádió *A francia történelem dalai* címmel (Bátonyi György műsora), tizenegy adásban. Szeretem az ilyen kellemesen, szórakoztatva tanító műsorokat. Sok érdekes régi dalt hallottunk egy olyan ország történetéből, ahol az a szólásmondás járja: „Franciaországban minden dallal végződik". A bemondó minden sanzon előtt — tekintve ugyebár, hogy a hazai hallgatók nem mind (!) tudnak franciául — röviden ismertette a következő szám tartalmát. Az egyik esetben azonban olyan fantasztikus különbség volt az előzetes összefoglalás és a dal közt, hogy nem is merem minősíteni, hanem inkább közlöm szóról szóra a szöveget, majd röviden saját szavaimmal összefoglalom a dalt. Íme:

KÖLTÉSZET

„A katonakultuszt a vidéki garnizonok életét a legtöbb realista író megírta. Emlékezzünk például Stendhalra. A nyalka huszártisztek hódításairól szóló könyvek egész könyvtárt tesznek. Mac Nab *Madame Loubet a Városházán* című dala is ezt az életet idézi. A vidéki úriasszonynak elege van a városból, Párizsba menne, hogy kivegye részét a nagy életből. Férje fülét rágja új ruhákért, csecsebecsékért. Majd eljut Párizsba, megrészegíti a szalonok csillogása, a díszes egyenruhák. Míg neki a tisztek teszik a szépet, ott van urának a cselédlány. Múlnak az évek, megöregednek, az élet elmegy mellettük, nem marad más, csupán a nosztalgia."

VALÓSÁG

Monsieur Loubet, „elnökünk", azt mondja nejének: menjünk el a Városházára, a bálba. Loubet asszony felveszi fűzőjét, s arra gondol: a bálon, ahol csak egyszerű emberek, kistőkések meg hentesek lesznek, ő lesz a legszebben öltözött nő. El is mennek, a városi rendőrök tisztelegnek puskájukkal, Loubet úrnak nem tetszik a sok katona, Dérouledè-re emlékeztetik (vagyis egy hazaffyas fűzfapoétára. — B. L. E.). Megcsókol egy kis fonnyadt hölgyet. A büfében Mme Loubet a sütemények egy részét a gelebébe dugja másnapra. Az ura felönt a garatra. Este Loubet úr és a felesége nagyon vidám, s noha kissé öreg, mégis elkövet egy *loubêtise*-t.

Nos, így vagyunk! A dal nem a vidéki garnizonok életét idézi, nem beszél huszártisztekről, s nem egy névtelen vidéki úriasszonyról szól, hanem Émile Loubet köztársasági elnök (1899—1906-ig volt az Élysée Palotában, amelyre utal is a dal!) feleségéről, aki nem rágja az elnök (a *président* szó is benne van a dalban!) fülét. Ami pedig a szellemes kupléíró által kiagyalt szójátékos *loubêtise-t* („loubutaság"), a dal csattanóját illeti, ez arra céloz, hogy a becsípett elnöki pár, idős kora ellenére, ismét belekóstolt a szerelem örömeibe. Mi lehet a titka ennek az örmény—francia viccnek? Nem tudom, de ilyet még nem pipáltam... hogy én is a kupléírók stílusánál maradjak. Az a sanda gyanúm, hogy a Stendhallal takarózó ismertető egyszerűen nem jött rá, hogy az államfőről szól a dalocska...

B. L. E.

EMLÉKEZETKIEGÉSZÍTÉS AZ 50-ES ÉVEK MŰVÉSZETÉHEZ

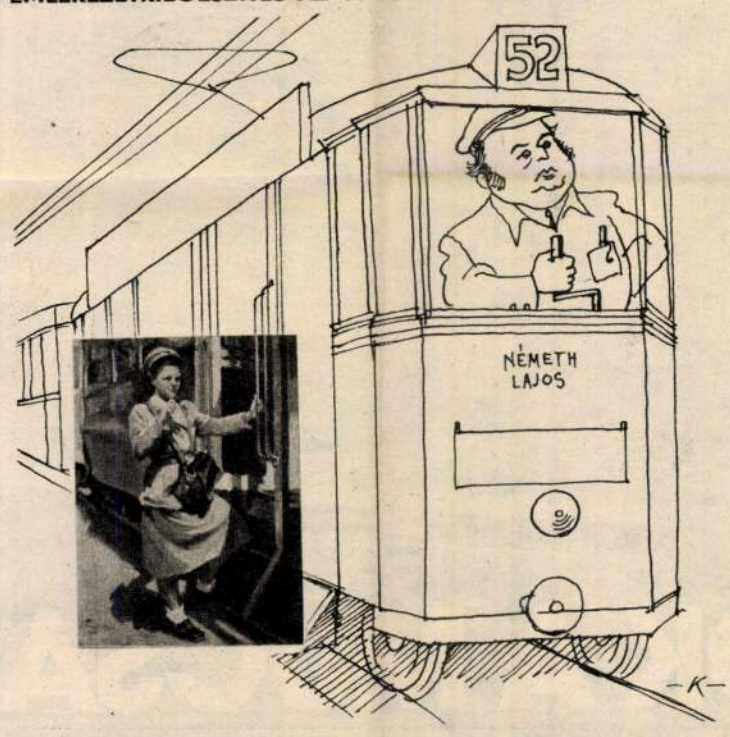

KAJÁN TIBOR RAJZA

FELEKI LÁSZLÓ

IHLET NÉLKÜL

POLIHISZTOR

A hivő tudós
el tudja választani,
hogy miben hisz
és mit tud.

RAGYOGÓ JÖVŐNK

Sok rossz van még
szerte a világon.
De nem lehetséges,
hogy mi még csak
előemberek vagyunk?

ALKOTÓ ELEMEK

„Szabadság nélkül
nem lehet alkotni!"
— kiáltja a lázangó
költő.
Mélységesen igaz!
De az alkotáshoz
nélkülözhetetlen
szabadság mellé
egy kis tehetség
sem árt.

Lóránt Zsuzsa: Álom

SZOBROK A MŰCSARNOKBAN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1969 AUG 23

1021

Lóránt Zsuzsa

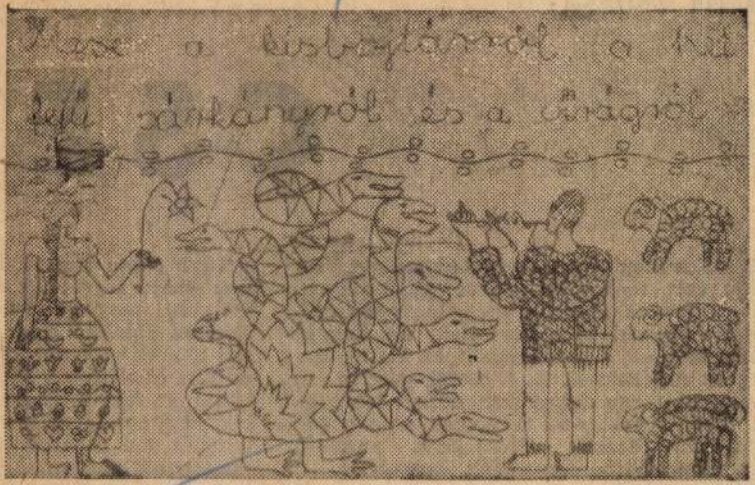

Lóránt Zsuzsa: Mese

VÁTHY ZSUZSA:

CSE

Éjszaka megint a csenddel álmodtam. Vízszagú volt, fényes, a határai láthatatlanok, Távoli hangok töltötték meg: berregés, csobogás, lépések, lélegzetvételek, de hangja volt a színnek, a párolgásnak, az illatoknak, még az emlékeknek is. A csend, gondoltam, olyan, mint egy élő, eleven közeg: hangokból tevődik össze, de a hangok csupán tudomásomra hozzák létezésüket, anélkül, nogy kapcsolatba kerülnénk egymással.

Reggel tíz, tizenegy óra is lehetett, mikor

Több okom van rá, hog
lambokat: reggel alszana
dolgozni megyek. Sötéte
őket az ablakon kiszűrőd
san akarok elmenni közöt
mintha közéjük csúzliztam
bából akarom kikergetni
lok, meg sem mozdulnak.
letlenül én is aludni sz
csattognak, verdesnek, a k
lambját odacsalogatják.

Lóránt Zsuzsa: Margarita és Fagót, festett terrakotta, 60 cm, 1979

Lóránt Zsuzsa, Munkácsy díjas szobrászművész

Művészet, 1984. jan, 57. old.

Lóránt Zsuzsa: Bálint György, festett terrakotta, 42 cm, 1981

miségi – harminc-negyven évesekről, sajátos tipológia, szubjektív társadalomkép.

Egyfajta, sajátos, szubjektív – ha művészetről vagy társadalomról van szó, e fogalmak természetes módon kerülnek jelzős szerkezetbe. De ha a műveknek a közvetlen olvasat mögötti jelentésére gondolunk, e kifejezéseknek túlságosan is nagy szerepe lesz Lóránt Zsuzsa rokonszenves szobrászatában. Pontosan olyan nagy, amennyire kicsi azoknak a változásoknak, amelyek éppen ezekben az években érintik egyre hátrányosabban azt a generációt, amelyhez az ő hőseinek legtöbbje is tartozik. Ebben a társadalmi szituációban egyre kevésbé tűnik elégnek a tisztaság misztikuma, a világra csodálkozó szem, a várakozó nyugalom. Szociológiai tanulmányok tucatjai elemzik, hol rajzolhatók meg az erővonalak, hogy milyen mélyek, tragikusak az ellentmondások, amelyek a mai harminc-negyven évesek s főleg az értelmiségiek helyzetét jellemzik. E helyzet megoldásához kétségtelenül szükség van arra a belső tisztaságra, amely hőseiből sugárzik, de végső soron nem ez a legfontosabb, ahogyan e helyzet megoldásáért sem a szenvedő hősök a felelősek elsősorban.

Lóránt Zsuzsa szobrászata kétségtelenül nem az volna, ami, ha az említett korosztály, a vele kapcsolatos jelenségek mélyre hatoló analízisével rajzolná meg a generációja által elfoglalt hadállások körvonalait. De azzal, hogy nemzedéke tagjait eme körvonalak nélkül ábrázolja, alapvetően más szituációt teremt, mint amilyen a valóságos: elvész az egyén és a külvilág, a szubjektív vágy és az objektív lehetőség, az egyéni szándékok és társadalmi kötöttségek konfliktusa. E kérdésére retnénk, arra fordul, ahogy meglokjuk, úgy bólogat. Helyzetét nem maga határozza meg – de ez nem is zavarja különösebben. Szép és esendő – s ezzel mintha megtette volna a magáét.

P. Szabó Ernő

Lóránt Zsuzsa: „Amikor virágba borultak az almafák", festett fa, 50 cm, 1978 (fotók Wolf G.)

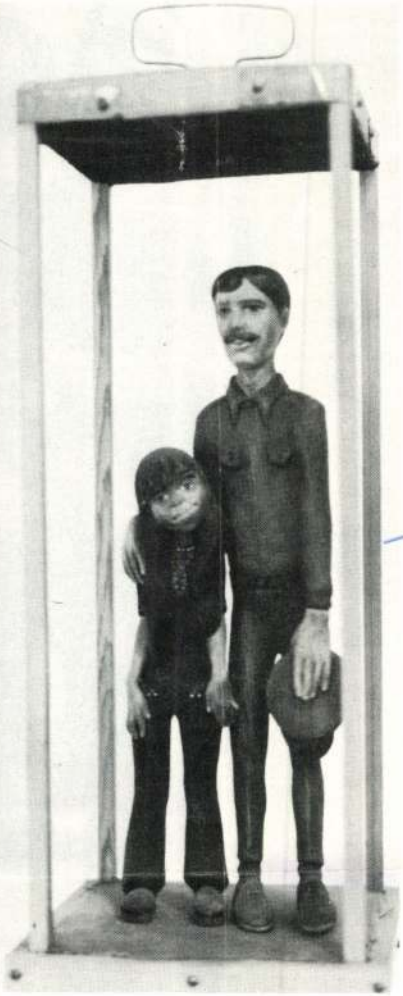

MAHIR SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Zsuzsa Lóránt

1980 SEP 8

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1021

Zsuzsa Lóránt: Künstlerin (Holz, bemalt)

Kunst '79

diese Summe 14 [illegible]
Forint. Gesundheit u
menschliches Leben könn
natürlich nicht in Geld g
messen werden. Doch ist
gut zu wissen: Die ungarisc
Gesellschaft legt auch in ein
Zeit der wirtschaftliche
Schwierigkeiten besonder
Gewicht auf die medizinisch
Versorgung der Bevölkerun

Statistischen Angaben zu
folge hat sich die medizin
sche Betreuung der ungar
schen Bevölkerung im letzte
Jahr wieder verbessert. Di

Lóránt Zsuzsa, szobrász

12.
8.4. XXIX/40

Képzőművészet

VADAS JÓZSEF:

Az avantgard mumus

Kapkodom a fejemet. Egyik olvasóm azt írja nekem levélben: szigorú voltam a transzavantgard nemzedékéhez, több megértést érdemeltek volna tagjai; a másik viszont azt közli velem a telefonban, udvariasan, de határozottan: nem lett volna szabad ilyen elnézőnek lennem azzal a semmitmondással, amit az új vadak produkáltak — legutóbb a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának tárlatán.

A közönség tehát zavarban van. Nem tud mit kezdeni a kortárs avantgardizmussal, amely, ha lehet, még szélsőségesebb és ezoterikusabb, mint az, amit történelmi tudatunk szép lassan már megértett és meghódított. Amiért azonban ezt a kétértelműséget előhozom, az több, mint a látogatók tájékozatlanságából fakadó tanácstalansága vagy éppen sznobizmus által táplált lelkesedése. Az már az én zavarom is; a kritika hovatovább napi gondja.

Erre a gondra különös nyomatékkal hívja fel a figyelmet *Lóránt Zsuzsa* kiállítása. A negyvenéves szobrász a hetvenes évtized derekán jelentkezett nagy feltűnést keltő munkáival, amelyek egy törékeny lélek intellektuális vallomásai voltak a lét zátonyairól. S nemcsak a tehetségét emelném ki; kvalitásos emberek elvégre mindig voltak és lesznek, hanem az etikáját is. A tartáshoz ugyanis bátorság kell. Lóránt férfikollégákat megszégyenítő határozottsággal mondott nemet mind a tiszavirágéletű izmusok önmagába záródó kísérletező módszerére, mind a jól jövedelmező megbízásokat hozó konzervatív semmitmondásra. Önmagát szoborszerepekben megfaragva, korunk emberének groteszk helyzeteit elevenítette meg hajlottan esendő, mosolyukkal ránk kérdező, csetlő-botló voltukban is vonzó alakjai révén.

Amikor ez a szobrászat bemutatkozott, úgy hittük: az avantgardnak vége. Az antimüvészettel mintegy megemésztette önmagát. De ez a hit tévedés volt. Eltelt pár év, és jelentős változások történtek. Az avantgard megújult, friss hulláma támadt — immár nálunk is, elég csak az *Új szenzibilitás* című tárlatsorozatra utalnunk, amely most — harmadik alkalommal — a *Budapest Galéria* Lajos utcai kiállítóházában látható. Az absztrakt és mágikus expresszionizmus mindeddig új formációi jöttek létre. Az environment, ismertebb és érthetőbb nevén az installáció, amely a színházi díszlet látványosságát idézi, a közönség körében is híveket szerzett. A kibontakozás annál szembetűnőbb, mert időközben a gondolatközlésre vállalkozó művészet elerőtlenedett. Ha csak Lóránt Zsuzsa *Dorottya utcában* rendezett kiállításánál maradunk: a szobrász ügyessége és invenciózussága rutinériába torkollt; a vallomásokat hangulatplasztika váltotta fel, ami nem annyira múzeumokba, mint inkább presszókba kívánkozik. Kedves, finom és könnyed, de nem légies.

Pár éve a kritika még manőverezésre kényszerült. Úgy tartotta: az a tisztességes, ha jóindulatúlag pártfogolja mindazt, amit a hivatal — akkor még — óvatos távolságtartással kezelt. Ritkán engedett kiállításra, és nem támogatott megbízásokkal. Időközben fordult a kocka. Ma az új avantgard uralkodik — a kiállítótermekben éppen úgy, mint a szakmai tanácskozásokon. Olyannyira, hogy Melocco Miklós, Vigh Tamás vagy Kiss Nagy András hovatovább retrográdnak minősül, mintha akadémikus közhelyszobrászok volnának. (Hogy csak Lóránt Zsuzsa szakmájából hozzak példát a szemléleti egyoldalúság illusztrálására.)

Az avantgardból tehát mumus lett, amitől félni kell. A jelenség több szempontból is tanulságos. Rávilágít arra, hogy rossz és értelmetlen politika volt harcolni ellene. Megszüntetni azzal, hogy nem vettünk róla tudomást, nem lehetett, ugyanakkor mártírszerepre kényszerítve — teljesítményétől független — glóriát vontunk köréje. Az avantgardot azonban nemcsak azért övezi ma dicsfény, mert — örüljünk neki — szabadon dolgozik, tele invencióval és elevenséggel. Egyedüláromra már azért került, mert nincs ellenfele. A fent említett személyeknél maradva: Melocco szinte csak magának dolgozik, Vígh Tamás terméketlenül lendült túl legjobb korszakán, Kiss Nagy András nem tudta nagyplasztikákra váltani érmészetének erényeit. Lóránt Zsuzsa pedig, hogy a legfrissebb bukást említsem, a kellemes díszítgetés világába menekült. Csak azt ne higgyük: önszántából.

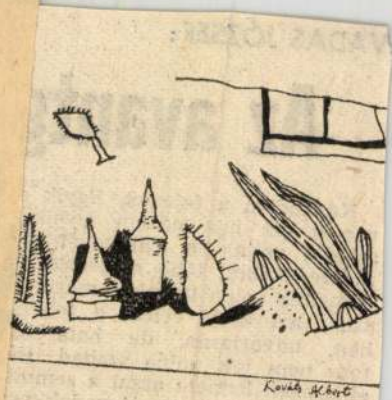

vírás?

ros, hol a piros (Sport, 223 old.)

Vallomást teszek: kezdem unni a „mindent" leleplező sportkönyveket, amelyek gyors egymásutánban megjelenve rohamosan koptatják el a témát. Elismerem, nem teljesen sportszerű dolog ezt éppen egy egészen jól megírt fejtegetés megjelenésekor közölni, s kivált akkor, amikor — végre valahára — egy volt válogatott játékos, *Görgényi István* maga ragadott tollat. Mégis, úgy érzem, nem árt a figyelmeztető szó, s ezt talán helyénvaló a műfaj egyik színvonalas, gondolatokban is gazdag példánya olvastán közzétenni.

esetek, példák jelenségeket mutassanak be, ne pusztán emberi gyarlóságokat. Ám el kell árulnom, hogy hamarosan meg sem próbáltam kitalálni a figurákat, s ekkor az írás olyanná vált, mint egy személytelen orvosi tankönyv. Arról az állatorvosi tanlóról, amelyik minden létező betegségben szenved.

Ekkor vettem le polcomról egy másfél évtizeddel ezelőtt megjelent sportkönyvet, amelyet a ki-tudja-hányadik nemzedékhez tartozó Dave Meggyesy írt az ottani profi futball szennyeséről. S vajon abban mi olvasható a gazdag ország oly sikeres, hivatásos sportágáról?

összetartozásokról, az újdonság é érdekfeszítő. Kár, hogy nem er ről írta könyvét.

A leleplezések áradatában ugyan is kezdünk elveszni. Már csak azér is, mert a dolog természete szerin az effajta könyvek — mély tiszte let a Zsolt Róbertéhoz hasonló ki vételeknek! — erősen árulkodnak szerzők egyoldalú tájékozottságá ról. A rosszat, mert rossz, senk sem teszi, jogcímet az ördög i idéz: a madáchi sorok itt is érvé nyesek, s különben sem hiszem hogy éppen a sportéletben (avagy csakis a sportéletben?) hemzsegné nek az emberbőrbe bújt belzebu bok. Hát persze, hogy minde meg- és kihallgatott mondja a ma

Loránt Zsuzsa

DUNA GALÉRIA

A Laborcz Ferenc Szobrászműhely Alapítvány tisztelettel meghívja Önt és ismerőseit a

FORMA - TÉR - IDŐ

című szobrászati kiállítás menyitójára 2001 április 4-én szerdán 17 órára
a DUNA GALÉRIÁBA (Budapest XIII. Pannónia u. 95.)

Megnyitja Mezei Ottó művészettörténész

Kiállító művészek: Bánkúti István, Benedek József, Békési László, Hadik Gyula,
Gádor Magda, Holdas György, Kaubek Péter, Kiss L. László, Nagy Sándor, Loránt Zsuzsa,
B. Laborcz Flóra, Márkus Péter, Nikmond Beáta, Pálffy Katalin, Oláh Szilveszter,
'Sigmond Géza, Tilless Béla, Vizsolyi János,
Laborcz Ferenc (1908-1971)

A kiállítást rendezte Benedek József
Megtekinthető április 22-ig hétfő kivételével naponta 10-18 óráig.
Támogatók: Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány, Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete.
Laborcz Ferenc Szobrászműhely Alapítvány tel/fax: 1/258 2583

LABORCZ FERENC: PLASZTIKUS FAL (FÖLD) fa, 700x300x38cm.,1970

A Vigadó Galéria
tisztelettel
meghívja Önt és barátait

Lóránt Zsuzsa
szobrász
és
Fábry Péter
fotográfus

kiállításának megnyitójára
2000. október 4-én, szerdán 18 órára.

A kiállítást megnyitja
Román József
művészeti író
és
Tordai Zádor
filozófus.

A kiállítás megtekinthető október 22-ig,
hétfő kivételével naponta
10 és 18 óra között.

Cím: Budapest, V., Vigadó tér 2.

A kiállítás támogatói:

Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány,
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete,
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

VIGADÓ GALÉRIA

[Lóránt Zsuzsa]

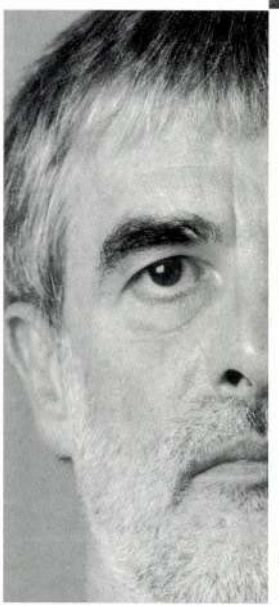

[Fábry Péter]

Konferencia Prágában

Prágában rendezték a közelmúltban az Interreligious and International Federation for World Peace konferenciáját, amelyen 30 ország vallási, politikai szervezeteinek képviselői vettek részt Európából és a Közel-Keletről.

A konferencia középpontjában az örökké aktuális béke kérdése állt, hogy mit kell tennünk, hogyan kell cselekednünk a tartós béke megőrzése érdekében. A megnyitóbankettet levezető Christian Hausmann, a Németországi Családföderáció a Békéért elnöke elsőnek felkérte Lazarovits Ernőt az Invokáció megtartására. Josef Hromadka protestáns lelkész a Cseh Köztársaság korábbi miniszterelnök-helyettesét kérte fel szólásra. Miután üdvözölte a megjelent delegációkat – külön Kwan Kwakot, az IIFWP elnökét –, örömét fejezte ki, amiért az IIFWP Prágát választotta e konferencia színhelyéül.

Az üdvözlő szavak után először a Családok és a Béke Föderáció kontinentális elnöke, Kwang-Kee SA, majd dr. Thomas G. Walsh, az IIFWP főtitkára, végül Rev Csung Hwan Kwak, az IIFWP elnöke mondott beszédet.

SZOBORAVATÁS

A Terézvárosi Önkormányzat és a Terézváros Művelődési Közalapítvány megemlékezést tartott *Vázsonyi Vilmos* (1868–1926), Terézváros díszpolgára, egykori országgyűlési képviselő, volt igazságügy-miniszter halálának 75. évfordulója alkalmából.

A megemlékezésen elsőként Vázsonyi Vilmos Teréz körúti márványtábláját *Farkas György*, a kerület polgármestere szólt e kiváló férfiú életéről és tevékenységéről. Ezt követően a Westend City Center Szemirámisz tetőkertjében került felavatásra Vázsonyi Vilmos mellszobra, Lóránt Zsuzsanna Munkácsy-díjas szobrászművész alkotása. Az Ostinato Brass rézfúvós kvintett előadásában a Himnusz hangzott el, majd Mohai Gábor színművész, aki a narrátor szerepét töltötte be, felkérte Farkas György kerületi polgármestert és ifj. Vázsonyi Vilmost, a Párizsban élő unokát, hogy leplezzék le az emlékszobrot. A polgármester avatóbeszéde után ifj. Vázsonyi Vilmos emelkedett szólásra, és többek között elmondta, hogy valamikor Budapesten két helyen is felállították Vázsonyi Vilmos mellszobrát, a történelem vihara azonban elsodorta ezeket. Meg vagyok győződve arról, mondotta, hogy ennek a szobornak más lesz a sorsa, és mindenkor e helyen fog állni, hirdetve a demokráciának és a humanizmusnak elkötelezett nagyapja magasztos eszméit.

A beszédeket követően Posch Péter, a Westend City Center ügyvezető igazgatója örömének adott kifejezést, amiért e szobor létesítményükben kapott helyet.

Az egykori miniszter, az ízig-vérig demokratikus politikus munkásságát Tőkéczki László történész méltatta, majd Bánffy György Kossuth-díjas színművész olvasta fel a nagy politikus egyik – mai szemmel is jelentős – beszédét, melyben összefogásra szólította fel a különböző politikai erőket az ország felvirágoztatása érdekében.

Végezetül a különböző társadalmi szervezetek és pártok képviselői koszorút helyeztek el a szobor talapzatán.

A MAZSIHISZ részéről Lazarovits Ernő koszorúzott. A szoboravató ünnepség a Szózat hangjával ért véget.

L. E.

Ára: 77 FORINT LVI. évf. 12. szám 2001. j

ÚJÉL

A MAGYARORSZÁGI HITKÖZSÉ

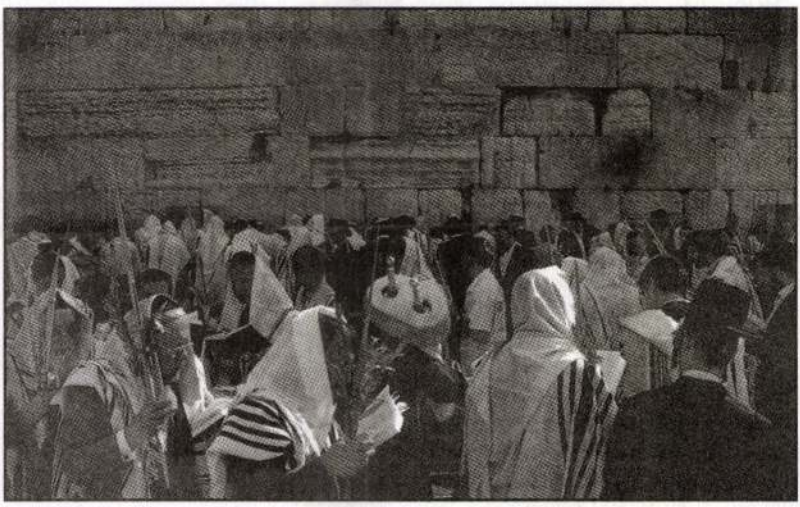

JEHUDA AMIHÁJ

Jeruzsálem/1967

(1)
Az idén messzire utaztam,
Hogy meghalljam városom csöndjét.
A csecsemő ringatva nyugszik el, a város a távolságban.
Ott bezártak a honvágy falai,
És játszottam Jehuda Halévi rejtvénykockáival:
A szívem. Én. Kelet. Nyugat.

Hallottam az idők hitében konduló harangokat,
De a bennem feltörő vonítás
Mégis a judeai sivatagé.

Most hazatérve kiáltozom megint.
Éjjelenként a csillagok mint fuldokló szájak buborékai az égen,
S én minden reggel sírok, akár egy újszülött,
Mert a házak zűrzavara és az éles fény elviselhetetlen.

(2)
Visszatértem a városba, ahol a térnek, a távlatoknak
Nevet adnak, mintha emberek volnának,
S a számok nem autóbuszvonalakat jelölnek,
Hanem – időszámítás után 70, 1917, időszámítás előtt
500, negyvennyolc – járatokat,
melyeken itt valóban utaznak.

Lóránt Zsuzsa

Szobor Vázsonyinak

MUNKATÁRSUNKTÓL

Népszabadság 2001. V. 30

Vázsonyi Vilmosra (1868–1926), az évekig a Terézvárosban élt demokrata politikusra emlékeztek tegnap a VI. kerület vezetői. Délelőtt tizenegykor a jeles férfiú emléktáblájánál ünnepeltek az egybegyűltek, délben pedig a Westend City Center Semiramis tetőkertjében, ahol a városrész polgármestere, *Farkas György* felavatta Vázsonyi mellszobrát, a Munkácsy-díjas *Lóránt Zsuzsa* művét.

Vázsonyi Vilmos az 1890-es években vált ismertté, a zsidóság egyenjogúsításának szószólójaként. 1901-ben Terézváros képviselőjeként került be az országgyűlésbe, emellett a fővárosban is képviselőként működött, egészen 1918-ig. 1917-ben és 1918-ban az igazságügyi és választójogi tárcát irányította. 1920-ban is-

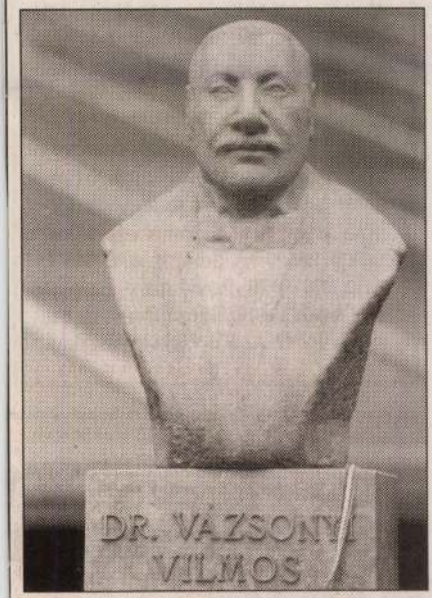

mét helyet kapott a fővárosi törvényhatóságban mint Terézváros képviselője. Nagy szerepe volt az általános választójog kivívásában és a Bárczy-korszak szociálpolitikai intézkedéseiben: a hajléktalanok népházának létrehozásában, a munkanélküli-segély bevezetésében, több ezer munkáslakás és ezer tanterem megépítésében.

közlekedése miatt.

❸ Az I., Attila utat a Mikó utcától az Alagút utcáig egyirányúsították. Az ellenkező irányban a forgalmat a Krisztina körút felé terelik el. Az 5-ös autóbuszok a Pasaréti tér felé az Attila út–Krisztina körút–Mikó utca–Attila út útvonalon közlekednek; az Alagút utcai helyett új megálló van a Krisztina téren.

- A Kacsóh Pongrác úti felüljáró középső ágának felújítása befejeződött, ismét korlátozás nélkül lehet közlekedni.
- A Rákóczi úton, a Nagykörút és a Baross tér között a Keleti pályaudvar irányába haladó külső és középső sávot lezárták, a forgalmat átterelik.
- A XIII. kerületben, a Róbert Károly körúton, a Lehel utca után a Kacsóh Pongrác úti felüljáró felé vezető külső és középső sávot lezárták. A Balzac utcában

budapest@nepszabadsag.hu

Az olvasók vonala

Keressenek bennünket Budapesttel kapcsolatos kérdéseikkel, lakóhelyi problémáikkal. Megpróbálunk segíteni, és beszámolunk arról, hogy mi történt telefonjaik nyomán. Cikkeinkről szóló észrevételeiket is szívesen fogadjuk. Munkatársunk délelőtt tizenegy és délután négy óra között várja hívásaikat. Telefonszámunk: **436-4653.** Fax: **388-6038.** Rovatunk e-mail címe: **budapest@nepszabadsag.hu**
Ma *Köbli Anikó* várja hívásaikat.

SZÖR

Tavak nat

A nyár közeledtével egyre többen választják a meztelen fürdőzést a főváros környéki bányatavakban. A www.nudi.hu internetcímen a nudisták kedvelt helyéről, a délegyházi kempingről olvashatunk; innen másoltuk az alábbiakat.

A délegyházi tavak Budapest határától, illetve az M0-ás autóúttól mintegy

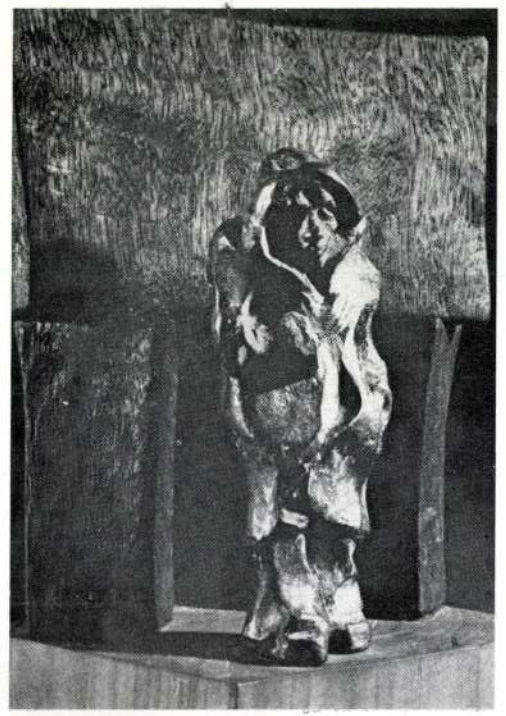

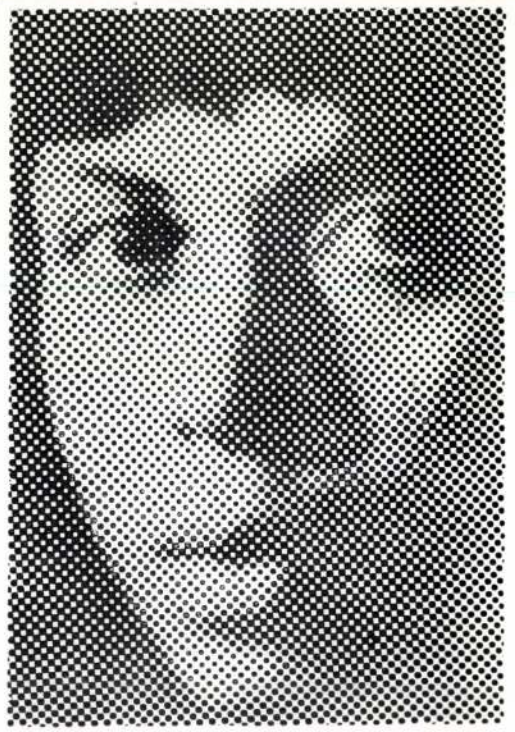

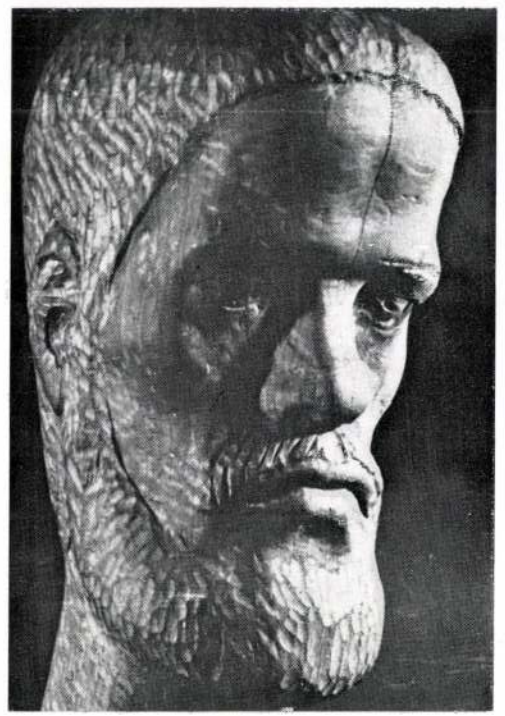

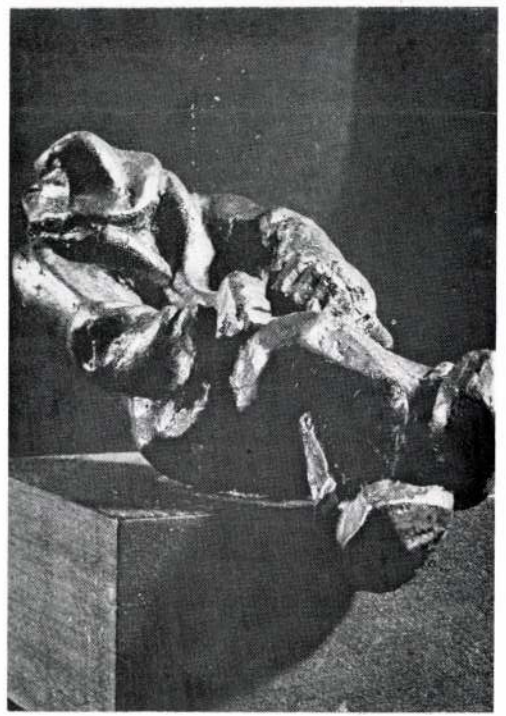

LŐRÁNT ZSUZSA

kiállítása 1976 május 14–27

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT

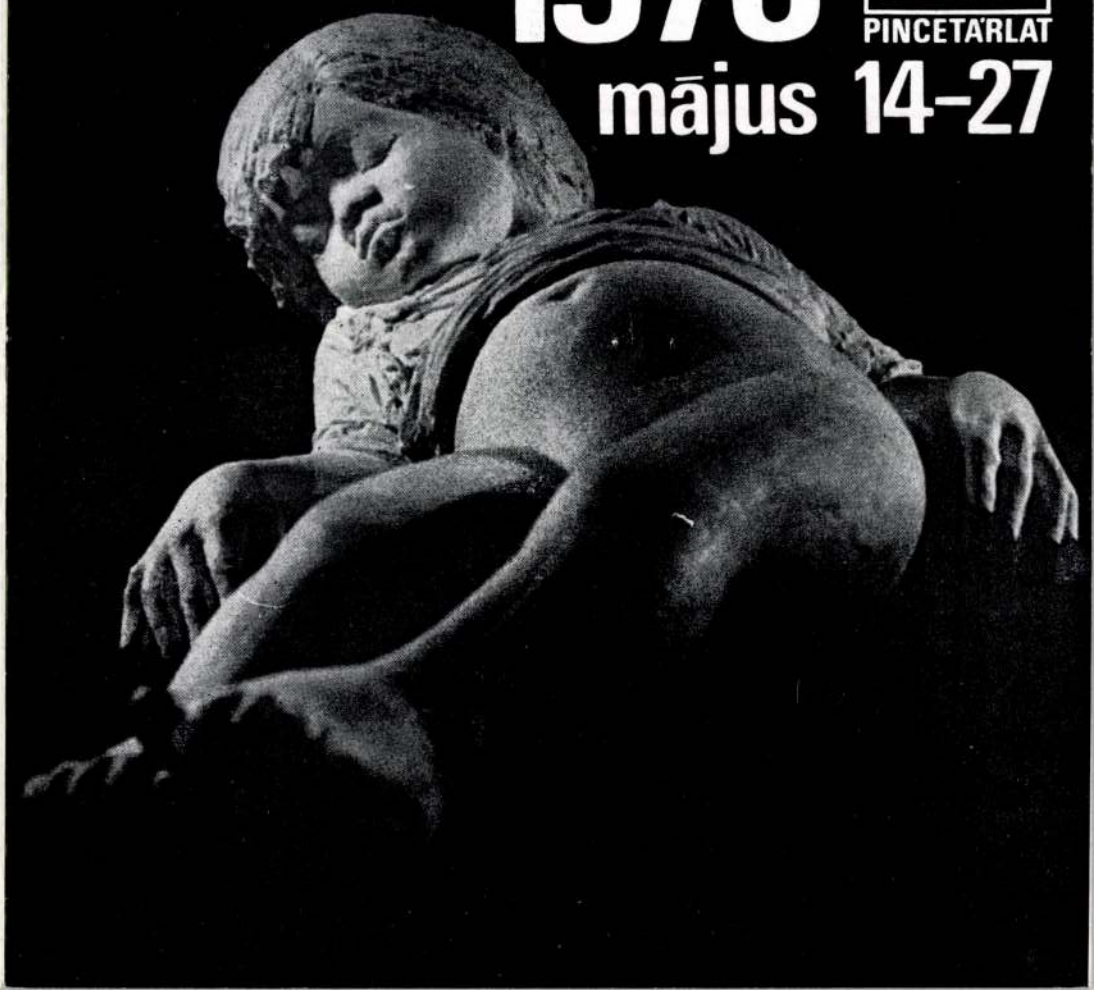

76 2901 fnyv 13

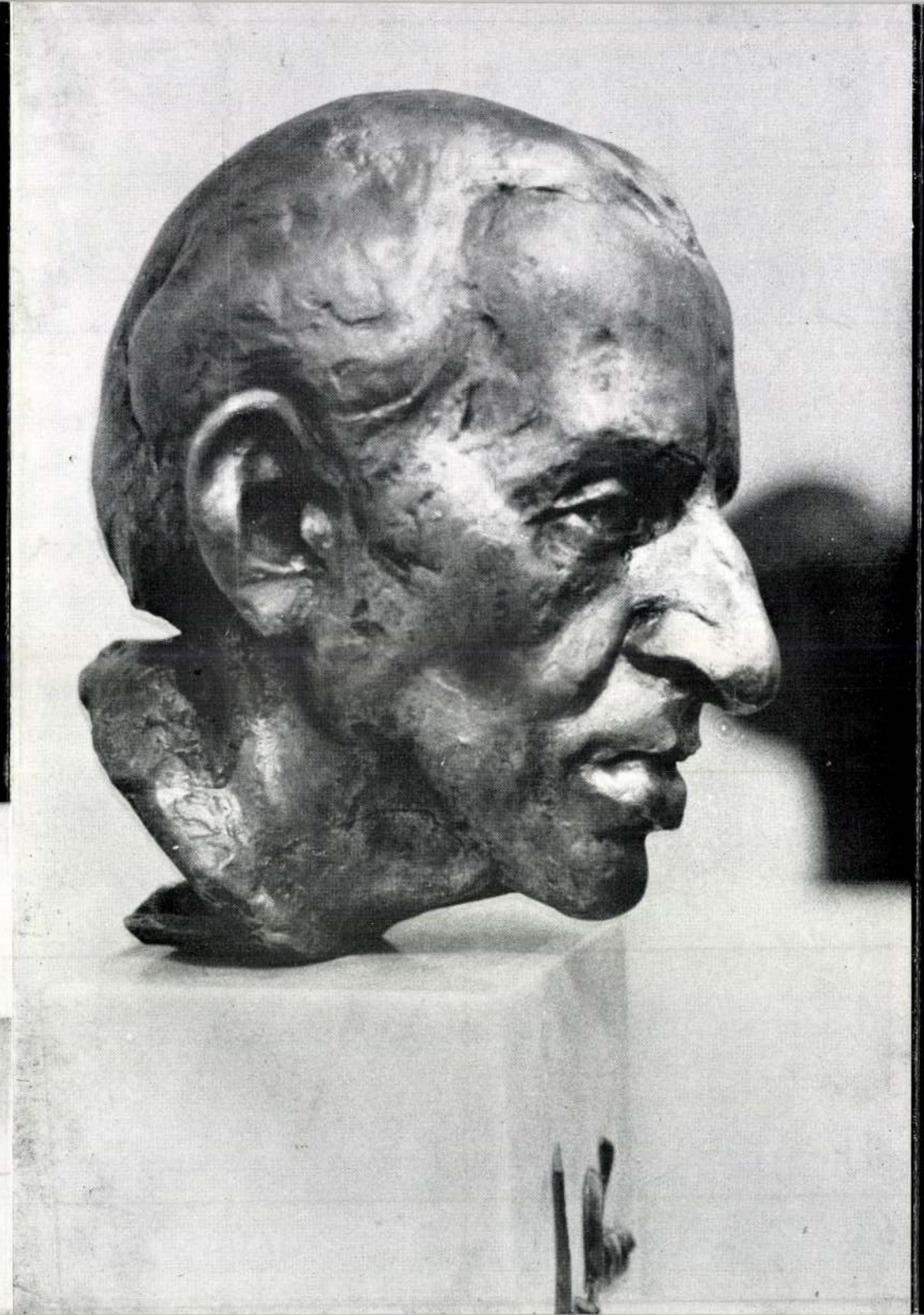

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT

IX. Mester utca 7.

Megnyitja:
Somogyi József
szobrászművész
május 14-én
pénteken 17.30^{h}-kor

Nyitva: 14^{h}-19^{h}
vasarnap: 10^{h}-12^{h}
és 14^{h}-19^{h}
hétfőn zárva

Fotó: Horváth Dávid
Katalógus: Kis Mihály
F.k.: Xantus Zoltán

LÓRÁNT ZSUZSA SZOBRAI
Vigadó Galéria

A pályakezdetet jó karakterérzék, biztos mesterségbeli tudás és tradicionális szobrászi felfogás jellemezte. Néhány évvel később, a patinázott bronzot festett anyagok — főleg terrakotta és fa — váltották fel, a szemlélet pedig még határozottabban jelenségközelivé, kifejezetten életképi jellegűvé vált. A portrék mellett pittoreszk zsánerfigurák jelentek meg, amelyek nemzedéktársaink magatartásformáit és viseletét állítják elénk a jellegzetes külsőségek szeretetteljes ábrázolásával. Akár mai tanagráknak is tekinthetők ezek a kis szobrok, az ülő és álló alakok, a páros és egyedül álló figurák, mert groteszk és banalitás, idill és érzelmesség, önirónia és játékszerűség elegyedik bennük. Ez a jelenségcentrikus felfogás, a jelenség világon keresztül megragadható tartalmak iránti fogékonyság az erejük és kor-

látjuk, a pozitívumuk és negatívumuk is egyben. Mindez nem zárja ki egyértelműen a tetszetős látszatok mögé való pillantást, a valóság árnyoldalainak tudomásulvételét, de az életkonfliktusok édes-fanyar elsimítását és egy könnyen emészthető, túlságosan is „fogyasztható" művészet kialakulását sem. *(Képünkön a Frigy című szobor)*

Nagy Zoltán

410. 3.

imenu znani njegovi župniki (1466: Hernycze, 1501: Michael[15]) obenem bili tudi vicearchidiakoni beksinskega archidiakonata zagrebške škofije (vicearchidiaconus de Bexin).

Svetišče stare turniške cerkve moramo imeti tedaj za chernechko cerkev, obstoječo že 1267. Intenzivnejša organizacija veleposestva in zlasti nova naselbina okoli plemiške utrdbe je tudi mogla zelo pomnožiti število župljanov in zato je bilo potrebno, da so v 14. stol. prizidali k cerkvici iz 13. stoletja še danes stoječo veliko ladjo.

Patronat je naravno imela dolnjelendavska veja Hahot, edina posestnica v pokrajini, in iz nje izvirajoča družina Bánfi, katere člani so tudi še po razdelitvi posestev skupno upravljali zadeve cerkva, ležečih na nekoč skupnem posestvu in tedaj spadajočih pod njihov patronat.[16]

III.

Genealogija. Rodovnik posestnikov Turnišča v 14. stol. kaže naslednja preglednica:[17]

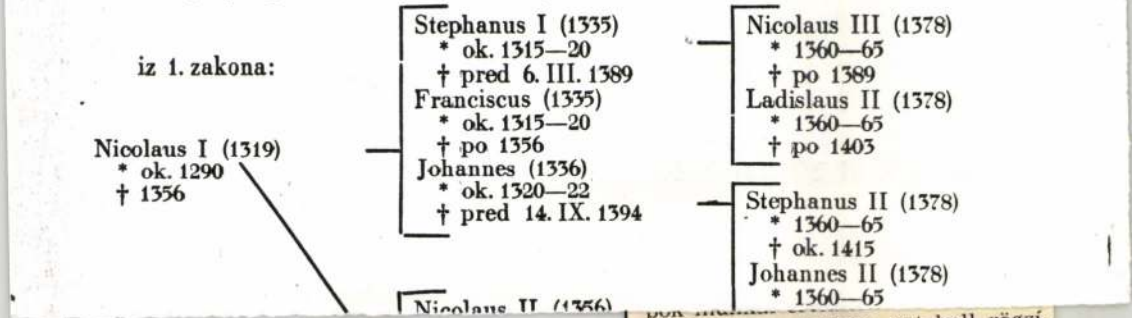

hordanak magukban, azt kell rögzíteni; vigyázva és hangyaszorgalommal, mert ebben a siető léptű korban minden illanó, a mű mind nehezebben tartósítható."

Igényéhez, hogy irodalmi, művészeti és társadalomtudományi folyóirat legyen — az Üzenet máig következetes maradt. Megnyitotta kapuit a különböző irányzatok képviselői előtt, publikációs lehetőséget adott értékes, kötetlen formákat kereső törekvéseknek.

Tíz év elmúltával a szerkesztők is számvetést készítettek. Megállapíthatjuk, hogy horizontjuk túlnő a vajdasági határokon, s ma már nyilvánvaló, hogy a lap „nem lett belterjes orgánum, nem lett a selejt lerakodóhelye". Fontos feladatot töltenek be hagyományőrző és -művelő írásaik. S bár leszögezik: „Egy folyóirat elsősorban az élő művészet fóruma", mégis maradandót alkottak Szenteleky Kornél, Kosztolányi Dezső és Csáth Géza szellemi hagyatékának tudatosításával is.

Most nemcsak a lap jubilál. Említett szeptemberi számában egy-egy írásával köszönti Csuka Zoltánt (akit ma is megkülönböztetett figyelemmel vallanak magukénak) 80. Baranyai Markov Zlata író-szobrászművészt 75., Almási Gábort, Komáromi József Sándort és Lévay Endrét 70.,

LÓRÁNT ZSUZSA

UJ TÜKÖR 1981/XVIII/29.sz.

A bukásveszélytől a sikerig

Kalapos.
1978

Ez az interjúféle már régóta érik.

Van egy éve is, hogy Szabó Mihály barátunk kis fotóetűdöket szeretett volna csinálni fiatal művészekről, és ötleteket kért ehhez. Elsőnek Lóránt Zsuzsát javasoltam. Színesek, kézbe foghatók, könnyen fényképezhetők a szobrai, és ő maga is „fotogén", arcának tömör formáival, széles, malájos pofacsontjával. Igaz, testalkatra nézve sem robusztusabb egy átlagos vietnaminál, pedig Lóránt Zsuzsában csak annyi az orientális, hogy vérbeli pesti lakos, Budától keletre.

Tavasszal a Körúton csaptam le rá. A téma aktuálissá vált; az 1981-es Munkácsy-díjasok egyike Lóránt Zsuzsa lett.

— *Szeretnék írni rólad . . .*

— Jó, de majd később. Most kicsit túl jó a sajtóm.

A „túl jó sajtó" Faludy Anikó művészettörténész szép tanulmánya volt a *Művészet*ben Lóránt modelljeiről, a fázós „Miskin herceg"-ről, Veronikáról, aki nem találkozott még Krisztussal, de ha találkozik vele, biztosan odanyújtaná a kendőjét; a költőkről, akik olyan példás családapák, mint Arany János óta kevesen irodalmunkban. Hogy a túlságosan jó sajtó miért hátrány, azt nem nehéz kitalálni. Belőlünk sem csupán nemes érzelmek törnének ki, ha meglátnánk egy kiállításon egyik kollégánkat öt-hat portré változataiban.

Azután megnyílt a kisplasztikai biennálé, és a főváros díját Lóránt Zsuzsa szobrai nyerték el: a *Művésznő*, a *Kalapos*, az üveget is alkalmazó *Álom* és társaik. A méltóságteljes, fekete kötésű díjoklevél most egy szinte teljesen üres műterem asztalán fekszik. A faszobrok a Műcsarnokban vannak, a színezett terrakották a pesterzsébeti múzeumban.

— *Tíz éve, hogy elvégezted a főiskolát. Mi marad meg abból, amit ott tanultok?*

— Valami marad. Megtanultuk, hogyan lehet egy emberi testet megmintázni úgy, hogy az a lábán álljon, arányos legyen. Somogyi József volt a mesterünk — ő egy sor apró fogásra megtanított, például, hogy miként kell igazgatni a modell alkarját, hogy az a legszebb formát adja ki; hogyan kell ravaszul segíteni akkor, ha az akt keblei már kissé anyásak . . . Ha valaki jelképes emlékmű-nőalakot akar mintázni, akkor mindez igen hasznos tudnivaló.

Akkor igen. De Lóránt Zsuzsa figurái épp az ellentétei azoknak a kancafarú, zsemlekeblű, sablonarcú hölgyeknek, akik oly szép számban hintődtek szét közterein-ken.

— *Mit szólt ehhez a főiskola?*

— Somogyinak többek közt azt is köszönhetem, hogy nem dobtak ki. A szobrásztanszék akkori vezetője mindig szeretett volna megbuktatni „szakmából", Somogyi verekedte ki az elégséges-közepes eredményeket . . .

Az ilyesmi végső soron nem olyan nagy ritkaság a világtörténetben, elég emlékeztetni egy múlt század végi számtantanár klasszikus mondására: „Fiam, Einstein, magából se lesz soha senki . . ." A tíz-tizenöt évvel ezelőtti főiskola konformizmust pártoló szemléletére mindenesetre fölöttébb jellemzőek ezek az osztályzatok. Pedig ha van ma néhány művészünk, akinek sikerült megvalósítania a megőrzött hagyomány és a megfigyelt valóság korszerű egységét, akkor Lóránt Zsuzsa feltétlenül közéjük tartozik. Jó, hogy ezt már nem csupán a Veronikák, Miskin hercegek és szelíd, szakállas költőmodelljei tudják.

SZÉKELY ANDRÁS

A műteremben csak maradékok láthatók

SZABÓ MIHÁLY FELVÉTELEI

Csak annyira keleti, hogy Pesten lakik

Művésznő.
1977

A bábművészet névtelen katonái

NEMZETKÖZI BÁBFESZTIVÁL BÉKÉSCSABÁN

Míg világszerte virágzott a bábművészet, a népi, vásári és művészi bábjáték, Magyarországon mintha mostohább sorsa lett volna e műfajnak. Hagyományról alig beszélhetünk, s egyetlen hőst hozhatunk fel csupán „mentségül", Vitéz Lászlót. Igaz, a XVIII. században Esterházy herceg birtokán német báb-operatársulat játszott, méghozzá a nagy Haydn vezetésével, de ez inkább csak kirívó kivétel. Nagyobb tekintélyt az elhanyagolt műfajnak a két világháború közti pedagógus bábosok szereztek.

Pedig, mint azt Tóth Dezső a VI. békéscsabai nemzetközi bábfesztivál megnyitóján elmondotta, a bábjáték igen hálás műfaj. Szilágyi Dezső bábszínház-igazgató szavával élve, a „szabadon szárnyaló fantázia és költészet képi ábrázolásának színtere" több is, kevesebb is az élő színpadnál, vagy inkább csak egyszerűen más lehetőségeket kínál. A bábok sosem naturalisztikus másolatai az élő embernek, öntörvényű lények, egy-egy emberi jellemvonást szimbolizálnak, és tág teret engednek a stilizálásnak. Társalkotóvá teszik a gyermekközönséget, ötvözik a tárgyi valóságot a fantáziával, a köznapit a csodással, felhasználva a társművészetek kínálta előnyöket.

Balázs Béla, a magyar bábjáték egyik nagy alakja írja *A színjáték elmélete* című munkájában: „Itt nincs meg az áthidalhatatlan disszonancia az eleven színész és a halott milieu, a jelenvaló cselekvés, és az ábrázolt tér közt. Itt minden egyformán ábrázolás, és ezért egyanyagú, teljesen homogén művészi kép lehet az egész. Avval, hogy ugyanaz faraghatja meg a színészt, aki a díszletet festi, a stilizálásnak olyan artisztikus harmóniája érhető el, amilyet az igazi színpad még csak nem is ambicionálhat."

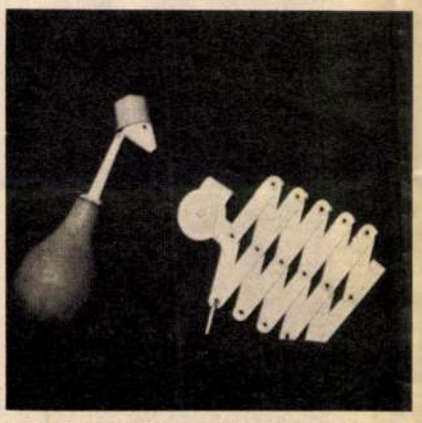

A bochumi Figurentheater Ne féljetek a vadállatoktól! című előadásából

FARKAS TAMÁS FELVÉTELE

Nagyon fontos megállapítás ez, fontosabb, mint első hallásra hinnénk. Hiszen egyrészt a műfaj behozhatatlan előnyeit tárja fel, másrészt magában rejti azt a tényt is, micsoda erőssége lehet a bábjáték az amatőrmozgalomnak. És az is. Jó példa erre a fesztiválon szereplő kiskőrösi *Pillangó*, a bárándi *Lúdanyó*, a sümegi *Inci-finci* együttes, valamint a kecskeméti *Ciróka* bábcsoport, vagy akár a békéscsabai *KPVDSZ Napsugár* és a balatonfüredi *Sirály* bábegyüttes művészi teljesítménye. Szívvel-lélekkel és sok tehetséggel adták elő produkciójukat, lett légyen az mesejáték, zenés műsorszám, francia vásári népi játék, bohóctréfa, állatmese vagy modern, okító szándékú, mégsem didaktikus történet. Sosem gügyögtek, jó pedagógiai érzékkel tették kicsik számára is tanulságos-emészthetővé történeteiket, de bevallhatom, mi „nagyok" is élveztük. A teljesség igénye nélkül hadd emeljem ki itt a vendéglátó város *Napsugár* együttesének műsorát, remekbe szabott bábjait, és ökonomikus, sosem fárasztó játékát, a *Kunkori és a kandúrvarázslót*. Profi együttes ez, bármikor versenyre kelhet a *Bóbitával* vagy az *Astrával*.

A külföldi együttesek — kár, hogy az indiaiak mégsem jöhettek el — ugyancsak nagy élményt jelentettek apró és felnőtt közönségüknek. Sokféle műfaj és módszer elegyedett itt, sokszínűvé varázsolva a műsort. A birminghami *Cannon Hill Puppet Theatre* ismét megkísérelte a lehetetlent: Petruska-átdolgozása, *Egy báb, akit Petruskának neveztek*, nem kevesebbre törekedett, mint hogy bábszínházat játsszon a bábszínházban, egy fadarabról elhitesse, képes önálló életre kelni. Lírai misztériumjátékot láthattunk, de a színészek ügyesen éltek a bábszínház átformáló erejével; ezen a színpadon a lírai sosem válhat érzelgőssé, mint ahogy az irónia sem túlzássá. Nincs köznapibb egy porszívónál, egy tölcsérnél vagy kölniszórónál. (Talán csak az a néhány ócska rongydarab vagy drót, ami tündérré lényegülhet egy avatott tervező kezében...) Az NSZK-ból érkezett bochumi *Figurentheater* két fiatal művésze e köznapi tárgyakba lehelt életet és egyéniséget a színpadon, *Ne féljetek a vadállatoktól!* című előadásában. Sokféle módszert ötvöztek, eszköztárukból nem hiányzott a cirkusz, a pantomim sem. De bábjaik teljesen új hangot vagy színt képviselnek; így lesz a tölcsérből párduc, a porszívó gégecsövéből hernyó, szem előtt tartva azt az obrazcovi megállapítást, miszerint „kutya segítségével nem ábrázolható kutya". Hát ők valóban teljesen más anyagot varázsoltak emberszerűvé. Hiszen a színész a színpadon álöltözetet viselő ember marad, de az élettelen anyagnak kettős értelmű a megfelelése. Egy vöröshagyma feje kócos kis tündérré válhat, miközben egy percig sem feledjük el, hogy hagyma.

De különös emberek a bábszínészek is. Lemondanak arról, hogy őket lássák, annak örülnek, ha azt figyeljük, amit csinálnak. Végtelen alázattal közelednek a művészethez, mely még az embert is feketebársony-kámzsás ruhába rejti, a paraván mögé, és a figyelmet a produkcióra összpontosítja. Nos, ezúttal érdemes volt. A VI. nemzetközi bábfesztiválon elsőrangú előadásokat láthattunk, köszönet érte Békéscsaba városának és a rendező szerveknek.

HUNYADY JUDIT

VI. INTERNATIONAL PUPPETFESTIVAL IN BÉKÉSCSABA
VI. FESTIVAL INTERNATIONAL DES POUPÉES
VI. МЕЖДУНАРОДНЫЙ ФЕСТИВАЛЬ КУКОЛЬНОЙ ИГРЫ

VI. BÉKÉSCSABAI NEMZETKÖZI BÁBFESZTIVÁL
1981. JÚNIUS 23–28
SZERVEZŐ BIZOTTSÁG: 5600 BÉKÉSCSABA II., LUTHER U. 6.

Moróz úr nem szereti a lármát

A HALLGATAG HÖLGY EGERVÁRON

Igazi nyári vigasság Ben Jonson fergeteges komédiája, *A hallgatag hölgy*. Az Erzsébet-kori reneszánsz dráma a nagy kortárs, Shakespeare árnyékában többé-kevésbé feledésbe merült. Jonson a mester legtehetségesebb kortársa és tanítványa volt: művei és a Shakespeare-vígjátékok rokonsága ezért érthető. Benedek Marcell szerint „legtöbb darabjának meséjét ugyanúgy foglalhatnók össze, mint a Volponéét: a csalót megcsalják". A csaló *A hallgatag hölgy* esetében a mogorva nagybácsi, akit furfangos unokaöccse megtréfál. Az ismert vígjátéki elemek — személycsere, álruha, intrika, csel — keretül és ürügyül szolgálnak az emberi természet leleplezéséhez.

Mert Jonson hősei karikaturisztikus képviselői a szélsőséges tulajdonságoknak: Sir Moróz a mogorvaságnak, Lady Felleng a nagyképűségnek, Sir Hebrencs a gyáva hazudozásnak, Sir Fecseg az üres szócséplésnek. Ezek a beszédes nevű urak és hölgyek az angol nemesség színe-virága. Ben Jonson vígjátéka a korabeli Anglia szatírája. A csaknem négyszáz esztendős mű azért állta ki az idő próbáját, mert az emberi gyengeségről és butaságról maradandó érvénnyel szól. (A szerző erőteljes, ízes nyelvezetét Mészöly Dezső fordításában élvezhetjük.)

Egervár reneszánsz várudvarába jól illik e korabeli komédia. A díszlet szinte teljes egészében maga a kastély, az eredeti környezetet Gyarmathy Katalin egyszerű és funkcionális térelemei segítenek jobban bejátszani. A korabeli ruhák (Orosz Imre tervei) és a reneszánsz kísérőzene (Morvay Éva összeállítása) mind a korhűséget hangsúlyozzák. Ez volt dr. Jósfay György rendezői szándéka is.

Az előadás egyensúlya mégis megbillen, különösen a második részben. A tréfák és kavarodások fárasztóan hosszúvá válnak, a játék elveszti korábbi lendületét. Ezen erőteljes húzással lehetett volna segíteni. Azon már kevésbé, hogy a főszerepeket

Moróz úr és Kobak tréfamester (Őze Lajos és Juhász Jácint)

ZÓKA GYULA FELVÉTELE

játszó fiatal színészek nem győzik erővel a komédia diktálta fergeteges tempót. És legfőképp: nincs humoruk. Vonatkozik ez a három jó barátot játszó Juhász Jácintra, Lencz Györgyre és Vitai Andrásra. Gyenge volt kisebb szerepében Andai Györgyi és Forgách Péter is. A kivétel talán Kovács Gyula, aki elragadó lány volt — szerepe szerint több nem is lehetett. Az igazi mulatságot a másik generáció képviselői kínálják. Schubert Éva Lady Fellengként elragadó humorral és vérbő temperamentummal komédiázik, egy pillanatra sem engedve a szerep olcsó csábításainak. Férjét, Sir Hebrencset Horváth Gyula teszi ellenállhatatlanul komikussá. A gyáva és hazudós, a felesége háta mögött vitézkedő papucsférj minden korabeli vonásával együtt is ismerős portré. Verebes Károly Sir Fecsegje szerepe szerint sokat és ostobán fecseg.

A vérbeli nagy komédiás ebben az előadásban Őze Lajos. És nemcsak azért, mert övé a főszerep. Őze többet játszik a mogorva, morózus, embergyűlölő figuránál, aki nem szereti a lármát, a fényt, az ifjúságot. Eljátssza azt a szegény, szánandó öregembert is, aki önmaga és a csel áldozata. Sir Moróz alakjában így van benne Volpone is: a csaló, akit megcsaltak. Őze epés-keserű humorával, commedia dell'arte rögtönzésre is kész tehetségével a reneszánsz komédia igazi mestere. Ezt a műfajt tőle kellene megtanulni.

ÉZSIÁS ERZSÉBET

LÓRÁNT ZSUZSA

EMLITVE. repr. "Művésznő"

Sz.A.[Székely András]:A nagyság nem a mérettől függ.
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/29.sz.24-25.o.

története? Dicsteljes eposz, fejezet a törhetetlen vértanúk
is, ugyanakkor.)

Egyáltalán: elképesztő ez a kényes hangnem magas
zött, amelynek rendkívüli kényességét, nehézségeit, csa
észre, mert a tökéletes egyensúlyozottság elfedi előlünk. C
vagy odébb, és bukik az egész. Talán ezt lehetett legkevé
palástos költőtől, ezt az úgynevezett humort a *Jónás*ban,
valahol Illyés Gyula, hogy végignevették Babitscsal a
részeit. Elhiszem. Még mi, utókoriak – akik előtt a *Jónás*
a mindenértelmű „magas" felé –, még mi is erősen érezzül
tabb hatású sor van például ennél: „S örüle Jónás módf
lehet nem elmosolyodni rajta; kimondhatatlanul sok értel
olvasóból, nevetést, amely hát-borzongás. És belenyugv

Jónás tehát ellen-hős, vagy majdnem az; a költő alter
vebb, legrealistább, legepikusabb, hal-bűzbe és glóriába m
hogyne volna epikus hős, hiszen epikában jelenik meg, tör
ben, megintcsak az objektív líra kedvelt módszerének kere
szereplők is, hajósok, kofák, főurak, akrobaták, titkos h
sztori megkívánja. De én nem is csak a *Jónás* epikáját h
a bibliai történethez támaszkodik és ahol elválik tőle, ott
hanem inkább a drámaiságát. A szerkezet-váz csupa elle
mindig az történik, amit nem várunk. Jónást elhívja az
Isten megbünteti – és megmenti. Jónás meggyőződik
pusztulnia kell – Ninive nem pusztul. Nehéz ma már a
váratlannak érezni. De kétségtelenül megvan benne a v
antiklimax építettsége, amelynek végkifejlete mégis úgy üt
az *Oidipusz* nézőjét az eleve tudott titok.

Népség, katonaság, a kisebb szereplők tömbjei közt,

LÓRÁNT ZSUZSA

KIÁLLÍTÁS ELŐTT

A színezett faszobrokat és terrakotta figurákat készítő Lóránt Zsuzsa szobrászművész új kiállításra készül. Ezúttal Lacza Mária grafikusművész rajzaival együtt mutatja be alkotásait.

18. [illegible] 43.

szóról szóra ugyanazok: gyen-
érzés, szédülés, fejfájás, gyors,
szívdobogás szinte rohamszerű-
tb. A különféle orvosi vizsgála-
eredménye majdnem mindig
naz: semmiféle szervi betegség,
bán" neurózis. Ez a „csupán
ózis" is betegség; gyógyításában
nak a betegnek nagyobb szerepe

LÓRÁNT ZSUZSA

[illegible] "Veronika"

[illegible]

[illegible]

z ónkanna-formák már a XV.-XVIII. századokban
lőfordultak, — ebben az időben világi, haszná-
ati célt szolgáltak. Nagy méretben gyakran ilyen
ormájuak a céh-kannák is. Az alaptipus évszáza-
okon át alig változott; ezeket az alapformákat
ették át az erdélyi ónöntőmesterek is, kiknek ke-
ében a XVII. században érte el az ónöntés csucs-
ontját. Az arányok nemesedése és a diszitmény
azdagsága jelentkezik ekkor. Megyénkben a vér-
esacsai református templom vésett diszü, jellegze-
esen erdélyi fenékrózsás, maszkos-kartusos fülvég-
ődésü kannája képviseli legszebben ezt a tipust.
\ XVIII. századi "hengeres" testü kannatipusnak
zép, évszámmal jelzett példányait találjuk a me-
ye református templomaiban: Zámolyban (1711. év-
zámos), — Sukorón (1726. és 1753 évszámosak),—
nyingen (1727. évszámos), — Pákozdon (jegyében
712. és 1771. évszámokat feltüntető), — Polgár-
liban (1722. és 1771. évszámosak), Alcsuton
1748. évszámos), — Móron (1787. évszámos), —
\bán (1793. évszámos), Sopronyán (1796. évszámos),
— stb.

Csaknem valamennyinek, változatos betü-
ipusokkal vésett felirata az adományozó, illetve
z akkori prédikátor nevét is feltünteti. Az 1773.-
an mesterré lett Lederer József győri ónöntő kü-
önböző jegyeit találjuk a bodajki, csákberényi,
sősszi, sárbogárdi nagyméretü és nemes arányu kan-
ákon.

Az önmüvesség emlékeit összehasonlitva
megyében, helyi vonások kialakulását véljük fel-

Lóránt Zsuzsa tudatos szobrász: tudatosan bízza magát az ösztöneire.
Színezett szobrain eltökélten juttatja kifejezésre két alkati tulajdonságát: a líraiságot és az iróniát. E két minőség között egyensúlyoz, keresi és többnyire meg is találja a helyes arányokat. Nála a személyes mondanivaló nem vész el a technikai megformálásban, a kompozíció megfelel a szándékolt tartalomnak.
Különféle emberekkel találkozhatunk Lóránt Zsuzsa panoptikumában: pályatársakkal, barátokkal, idősebbekkel és fiatalabbakkal. Közös jellemzőjük: hétköznapi gesztusaikban vallanak magukról. Egy–egy ránc az ajak szögletében, a természetesnél egy árnyalattal emeltebb főtartás, óvatlan karmozdulat és a figura mögül előbukkan a személyiség. Itt bizonyos értelemben lelepleződik a modell, de nem szégyenül meg. A művésztől nem idegen a rosszmájúság, ábrázolása mégis szolidáris. Gyöngeségeinket megérti, pózainkat elfogadja, nem kíván átnevelni bennünket.
Annál is inkább, mivel tudja,: ő is beletartozik a portrégyűjteménybe.
Lóránt Zsuzsa szobrait elsősorban azoknak ajánljuk, akik a képzőművészetben nem a víziót, nem a tárgyuktól elkülönült formák önmozgását keresik, hanem személyes, személyhez szóló reagálást a bennünket nap mint nap érő – hol kínos, hol kellemes élményekre.
Lóránt Zsuzsa 1946-ban született Budapesten. 1971-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskolát, mestere Somogyi József volt. 1975–78 között Derkovits ösztöndíjas volt.
1976 óta állít ki önállóan, 1982-ben Berlinben és Bagdadban is szerepelt.
1981-ben Munkácsy–díjat és a Nemzetközi Kisplasztikai Biennálé különdíját kapta.
Köztéri munkái:

Radvánszky portré – Vaja (1982. bronz)
Sárkányölő Szent György – Pécs (1982. festett fa)

Készül:

Család – Szeged (színes kő)

TATABÁNYA NÉPHÁZ GALÉRIA

1984. JANUÁR

Tatabányai Szénbányák Házi Sokszorosító ..42.../198
Fv.: Csics Gyula Fk.: Gengeliczky László

LÓRÁNT ZSUZSA

szobrász-művész

kiállítása

1984

ül egy kávé mellé? Politizál. Különösen érvényes ez, ha egyikőjük a napjainkban még mindig érdekes Kelet-Európából érkezett, beszélgetőtársa pedig hónapok óta abból él, amit mi a bőrünkön érzünk.

Bár az utóbbi esztendőben úgy érezhettük, szabadon kimondhatunk mindent itthon, mégis szembe kellett néznem a ténynyel: még mindig ott magasodik az öncenzúra fala sok kérdésünkben. A rendszerváltás keservei közepette ugyanis mi még tartózkodunk a francia számára természetes rákérdezésektől. Így aztán csak meditálhatok, amikor nekem szegezik: vajon Románia és Magyarország között sor kerülhet a nemzetiségi ellentétek miatt katonai akcióra, miként ilyenről naponta érkeznek hírek Párizsba is a Szovjetunióból. Az ő logikájuk szerint, ha ez előfordulhat Litvániában, Örményországban, Erdély miért lenne kivétel? Miért ne lehetne kivétel? — kérdezek vissza és emlékeztetem, hogy ma ilyen kérdést nem tennének fel Elszász-Lotharingiában.

Csakhogy ott senki sem árul az utcán, nem a kapualjakban cserélnek gazdát a pénzek és nem méregetik egymást gyanakodva a francia és német ajkú polgárok — kapom a választ

alapegységnél, egy liter benzinnél, végül is mindegy, hol tankol az ember. Öt frank 20 centime alig-alig tér el egy márka 17 pfennigtől. De hasonlíthatom a hús, a tej, vagy konyhai mű szaki cikkek árát egymáshoz nem sok a különbség. Eszembe jut, hogy a karácsonyi disznóvágások idején még egy évvel ezelőtt is mázsaszámra hordták Szlovákiából a rizst a magyar emberek, egyéb deformált piaci viszonyainkról nem is besz

Áru a szatyorb

Egyetemista barátom a családi költségvetés Spanyolországból tért ja gyógyszertáros, ugyanott dolgozott. A mindegyike egyeten Ő éppen az építőmé szerzi a diplomájá országban tanulmány ból a pénzből, am műhelyben végz keresett. A spec ugyan fizetnie kell keresett pénzből el ni a Baszkföld kis fa merni.

Vajon egy magyar eg előtt mikor nyílnak utak? Évtizedeken ker hézséget jelentett bejá zuri-tavak vagy a fel

A szobor facipői

Különleges lábbelik. Mintha erakottából lennének, mégis fa-ipők. Furcsa egyéniség mind. étován, kicsit összevissza, bi-onytalan statikával nőnek ki be-ölük a figurák. Ha a jövő régé-zei *Lóránt* Zsuzsa szobrait lelett-ént elemzik majd, bizonyosan arban lesznek. Nem biztos, y megérzik azokban a huszadvég archaizáló grima-

em lesz kellő írásos doku-a kezükben, *A paraszt-*aivan azt hihetik, XV. ű. Ha valahogyan az íkos harisnyás tornász-vütt lelnek majd rá, k a kitekeredett vég-haláltánc-ikonográ-a terrakotta hatás, a sok nő- és anyafi-tektonikus hangsú-ölddel kapcsolatos. an van. Ezt sírdo-ányosok, bohócok, ráltalán nem vi-portja. Mert kö-sok egyéniség. össégét. Vagy a eletének különbö-evített pillanatlényei l barátkoznak. Az Óvo-ő kislány barátnője sa-ott: *A fordulat éve* fa-fotó családi portréján. Az egyik kelléke a szennyvízlefolyócső, a másiké a katonatiszt Apa szocialista kitüntetése. Attribútumok, a szó középkori értelmében, ugyanennek a kulcsfigurának későbbi kellékei, az archaikus mexikói vagy japán cipőkre emlékeztető görkorcsolyák vagy a copfok szalagja, a ruhák fodrai és csipkéi is. Lórántnak egyre inkább sikerül az eredetileg dekoratív funkcióból plasztikai elemmé növelni ezeket a kor- és lélekjellemző motívumokat.

A korszellemet és kórképet nyújtó plasztikai törekvések mellett egyenrangú a művésznek másik alkotói vágya. Ezt a leghagyományosabb portrék megfaragásával teljesíti ki. Még az egészalakos figurák karakterét is döntően az arccal ragadja meg. Igaz, a fej arányát kissé eltúlozza. A groteszk eltolódás sajátos módon a humán értékek megmutatásának irányában hat. Anya és lánya. bensőséges viszonya, családi és baráti kapcsolatok legszemélyesebb érzelmei egyesülnek a fák egyéniségének tiszteletével.

Lóránt Zsuzsa szobrászművész kiállítása szeptember 8-ig látható a Váci utcai Csók István Galériában.

Szegő György

KÖNYV

Gyönyör József: Államalkotó nemzetiségek

A számok nyelve

Fontos könyvet jelentetett meg a pozsonyi Madách Könyvkiadó, amikor közreadta Gyönyör József *Államalkotó nemzetiségek* című munkáját. *Tények és adatok a csehszlovákiai nemzetiségekről* alcímet viseli a mű, s ez a pontos és hideg cím jelzi, hogy első látásra száraz, csak a kutatók számára fontos könyvről lehet szó. De az egymás után rajzolt táblázatokból a kisebbségeket korlátozó, a számok nyelvén megfogalmazott vádirat kerekedik ki. Rávilágítva arra, hogy a magát tökéletesnek kikiáltott szocialista rendszer jól tudta, hogy a nemzetiségi jogok látványos korlátozása helyett a nemzetiségek iskolájára kell csapást mérni, ha a titkolt célt, a homogén társadalmat el akarja érni. Így vádirat e könyv, de figyelmeztetés is egyben; az olykor praktikusnak látszó szervezeti változások (pl. a körzetesítés) gyakorta a kisebbség jogainak csorbításával járnak. Fontos könyv ez azért is, mert az első nagyszabású statisztikai összefoglalása a szlovákiai magyarságnak. S olyan mű, amely elvet minden előzetes konstrukciót, a csupasz tényeket sorakoztatja föl, a következtetések levonása az olvasóra marad.

Megjelentetésének külön története lehet. Erre abból következtethetünk, hogy a bevezetés 1984-ben keletkezett. Így a szerző utolsó népszámlálási adatként az 1980-ast tekinthette. Két fő részre tagolódik a könyv, az első Csehszlovákia népességével foglalkozik. Körképet nyújt az ország népességviszonyairól, a lakosság gyarapodásáról, a szaporulat nemzetiségenként eltérő mértékéről, fölvázolja a lakosság foglalkoztatottsági és szociális szerkezetét. Először szövetségi adatokkal dolgozik, majd külön lebontja a népszámlálási adatokat a két köztársaságra. A társadalmi viszonyok minden eleme megvizsgáltatik a nemzetiségek szempontjából is. Emeljünk ki néhány tényt az adatsorból!

1980-ban 579 166 fő vallotta magát magyarnak, ez az összlakosság 3,8 százaléka. De Szlovákia lakosságából 11,2 százalékkal részesedik a magyarság. A szlovákot követő legnagyobb lélekszám itt a magyar, utánuk a csehek, az ukránok, a németek, az oroszok és a lengyelek következnek. Szlovákia 508 városában és községében a magyar nemzetiségűek részaránya meghaladta a 10 százalékot 1980-ban. Ebből az 508 településből 497 a déli járásokban lelhető, legtöbben a dunaszerdahelyi járásban élnek. Ez nagyjából egységes településszerkezetre vall. Érdekes tény, hogy 1970-ben 50 ezerrel többen vallották magukat magyar anyanyelvűnek, mint nemzetiségűnek. Feltűnő az is, hogy amíg a cseh és a szlovák lakosság egyforma arányban rendelkezik felsőfokú iskolát végzett személyekkel, addig a nemzetiségek tagjairól nem mondható el ugyanez. A magyar lakosság csupán 1,6 százaléka végzett egyetemet, főiskolát. A többi nemzetiségnél is mutatkozik eltérés, de ez a magyarnál a legnagyobb. A fölhorgadó kérdésekre a második rész táblázataiból olvashatjuk ki a választ, amely a nemzetiségek helyzetével foglalkozik, különös tekintettel Szlovákiára.

Ismertetőnknek határt szabva maradjunk az iskoláknál! A hatvanas és hetvenes évek Szlovákiájában az iskolák tanítási nyelve háromféle volt: szlovák, magyar és ukrán. Az integráció következtében a magyar tannyelvű iskolák 43,5 százalékát, az ukrán 55,8 százalékát szüntették meg. A szlovák iskolák száma is csökkent 36,6 százalékkal, de az innét átirányított gyerekek továbbra is szlovákul tanultak, míg a magyar nemzetiségű tanulók 25 százaléka szlovák tannyelvű iskolába jár a 80-as népszámlálás szerint. Ez az arány a Független Magyar Kezdeményezés nemrégiben összegyűjtött adatai szerint tovább romlott, s 1984-ben a magyar tanulóknak már 27,6 százaléka járt szlovák tannyelvű iskolába. Így talán érthető a felsőfokú végzettséggel rendelkezők elszomorító aránya. Hisz az anyanyelven elsajátított tudás értékét nem kell hangsúlyoznunk, s azt sem, hogy az idegen nyelven szerzettel hátrányba kerülnek továbbtanuláskor.

Gyönyör József könyve a hatvanas, hetvenes évek nemzetiségi politikájának visszajelzése. A statisztika nyelvén. Hogy a formálódó új csehszlovák társadalom a benne foglaltakat hasznosítani tudja, ahhoz szlovákul is meg kellene jelentetni. Hogy végre valóban úgy lehessen tekinteni a nemzetiségekre, mint akik közösen alkotják a cseh és a szlovák nemzettel Csehszlovákiát. *(Madách)*

BÖRÖNDI LAJOS

SZÍNHÁZ

Lángész és zűrzavar

Ha Lendvay Márton vagy Szerdahelyi Kálmán nevét hallja a magyar színházrajongó (aki némi színháztörténeti ismeretekkel rendelkezik), bizonyára megdobban a szíve. Hát még ha történetesen arról értesülne, hogy Szerdahelyi *olyat* mondott volna szénior színésztársáról: látta Lendvay Mártont a Bánk bánban, s annyira Bánk volt ő maga, hogy ezentúl úgy érzi, szentségtörés volna, ha Bánk alakítására vállalkozna: nem ő, soha többé. Nos, Szerdahelyi ezt nem mondotta: de volt valaki az angol színművészet történetében, az angol nemzet napszámosai közül, egy színészfejedelem, aki igenis mondott ehhez hasonlót. Mert amikor John Kemble-t, a Drury Lane Színház férfisztárját egy barátja megkérdezte, hogy látta-e azt a kis mitugrász új színészt, Edmund Keant Othello szerepében, Kemble így válaszolt:

– Nem, uram, nem láttam; és Kean urat sem láttam sehol. Én csakis és egyes-egyedül Othellót láttam: őt magát. És vegye tudomásul, hogy soha, a világ minden kincséért sem: én többé el nem játszom azt a szerepet.

E hálátlan foglalkozást, amelyben éhkoppon maradni, és még ugyanaznap lehet megistenülni a színpadon: a nemzet napszámosának lenni – ezt jó négy évszázada művelik a szigetországban. Jellegében mit sem változott, de elérték vele azt, hogy a brit szigeteket szaturálta a színművészet, és olyannyira egységessé tette, hogy Angliában nincs „vidéki" és „fővárosi" színész, se „megrekedés" a vidéken; hiszen ma is járják az országot, mindenütt elvárják, hogy legalább káprázatosak legyenek, s azok is; és ilyen volt, ilyen lehetett Edmund Kean is, a múlt század legelejének élre törtető színésze, aki forradalmasította a megformálást, eltolva azt a klasszikustól a romantika felé; és forradalmasította a színész helyét és státusát a társadalomban. S mármost hogy neki mint Szent Szörnyetegnek, az első sikerült, és romantikus felfogásával lejátszotta színésztársait a világot jelentő deszkákról, még magát Kemble-t is – és hogy a másik dologban csúnyául megütötte a bokáját, amikor szembekerült az angol trónörökössel és véle nyilvános botrányt provokált: erről szól Jean-Paul Sartre *Kean* című drámája, amelynek teljes címe: Kean – avagy lángész és zűrzavar, s amelyet most mutatott be a londoni Old Vic, parádés szereposztásban.

No de mit is mondok: Sartre-t hirdetik társszerzőnek, pedig ő csak átigazítója volt, jó esetben: az igazi szerző Alexandre Dumas Père; ő írt a pompás, cselekményes színpadi anyagból hatfelvonásos komédiát. És még ez sem a teljes igazság, lévén a darab ősszerzője egy elfelejtett színházi mindenes-dramaturg, bizonyos De Courdy, aki nem sokkal Kean 1833-ban bekövetkezett halála után, a francia színpadokon akkor, uralkodó színészfejedelem, Frédéric Lemaitre megrendelésére és parancsára látványos színművet írt Edmund Kean botrányairól, barátságáról, amely a walesi herceghez fűzi, s közös szerelmükről, Helenáról, a londoni dán nagykövet szépséges feleségéről, mely a nyakát szegte. Ezt a darabot fésülte át idősb Dumas, mesteri kézzel, Lemaitre számára, aki annyira imádta a szerepet, s oly igen azonosult bálványával, Keannel, hogy amikor 1875-ben, egy felújítás alkalmával Kean szerepét egy olasz színészre osztották, a 75 éves színész-oroszlán plakátot nyomtatott és ragasztatott ki Párizs-szerte: „az igazi Kean én vagyok"; majd keserűségében a rákövetkező esztendőben elhalálozott.

A látványos darab a „színház a színházban" fogásával tetőz; az eredetiben Kean, a fiatal, pályázó színinövendékkel, Anne Danby-vel a Romeó és Júlia egy jelenetét adja elő; ám amikor 1953-ban Pierre Brasseur rábeszélte Sartre-t, hogy porolja le a szövegkönyvet, a színész ragaszkodott ahhoz, hogy ezt a jelenetet cseréljék ki az Othellóból Desdemona meggyilkolására. Az avíttas kifejezések kigyomlálása és egy jelenet kicserélése: erre szorítkozott Sartre írói szerepe – a pazar jelenetezésben, a sok *coup du théâtre* halmozásában nem őt illeti csodálatunk, hanem Dumas Père-t, a színdarabgyárost.

Két évszázaddal ezelőtt a színész csak árnyék ember volt: nemesember ellen pert nem indíthatott, perben nem tanúskodhatott, nem párbajozhatott stb. Így hát egy olyan öntudatos géniusznak, aki önerejéből jutott fel a csúcsra, a trónörökös barátjának lenni – nem volt könnyű feladat. A walesi herceg rendkívül befolyásolható, színészbarátját örökké majmoló, szoknyavadász, élvhajhász arisztokrata volt, aki tán a négy fal között egyenrangúként kezelte, de a színészt akármikor megszégyeníthette nyilvánosan, majmának, pojácájának tüntetve fel.

Ám amikor imádott Helenája az öltözőjében titkon meglátogatja, Kean kérve kéri: ne fogadja a trónörökös szatír hódolatát, és ne mutatkozzék egy páholyban vele. A szeszélyes Helena mégis maga mellé ülteti, s amikor Kean, Othelló szerepében, a színpadról a nő mellett a herceget meglátja, kiesik szerepéből, dühkitörésében elfeledkezik magáról, és a trónörököst lázadó szájába illő, gyalázkodó szavakkal illeti, sőt, vad indulatában a párnát, amivel pedig Desdemonáját lett volna megfojtandó, bevágja a díszpáholyba, és eltalálja a walesi herceget.

A jelenet amilyen izgalmas, olyan komikus. Komikus azért, mert a Desdemona szerepébe beugró Anne Danby nem tudja a szerepét, a végszót hiába harsogja a súgó; a színpadon elhangzottak keverednek az arisztokraták vitriolos megjegyzéseivel, gúnyos kommentárjaival a páholyokban. A „másnap", a felébredés „másnapja" igencsak tragikus: hogy a börtönt elkerülje, a felségsértő Keannek nem marad más hátra, minthogy vagy elmeháborodottnak tetteti magát, vagy egy-két esztendőre eltűnik Amerikába, ahová az akaratos Anne amúgy is el akarja ragadni – mert addig nem nyugszik, amíg a házasság pórázára nem veszi, hogy mint „édes felesége", vigyázzon rá.

A káprázatos, gyorsan pergő, színes vígjáték felszíne alatt súlyos problémák lappanganak, hirdeti mindenki; csak abban térnek el a vélemények, hogy mi is ez a probléma. Egyesek szerint: „Edmund Kean, mint a társadalom áldozata". Mások szerint: „a szangvinikus Kean, mint önmaga áldozata". Az én megoldásom egészen más. Ősi problémát bogoz, játszik meg és szenved végig Kean a szemünk előtt, amelynek megvan a maga művészetfilozófiai vetülete, s olyan régi, mint a színjátszás maga. Tisztesség ne essék szólván, s akinek nem inge, ne legyen gatyája: goromba megfogalmazásban – a színművészet jellemtelenít. Kiforgatja a komédiást tulajdon jelleméből, természetéből. Kilúgozza belőle az embert; megüresíti. Örökké játszik, s a kór előrehaladott állapotában már maga sem tudja, mikor komédiázik és kinek a jellemét domborítja, miféle embertermészetet, élethelyzetet vesz magára. Nem lehet többé benne megbízni: nem „ember" többé, aki a veleszületett habitustól-élethelyzettől megválni, ha akar se tud; hanem emberforma *simulacrum*, aki szerepről szerepre és e diapozitívokat egy eleven vetítőgépben – furton-furt cserélgeti.

Kean szerepét az angol színészet egyik óriása, Derek Jacobi játssza – mit „játssza": Kean iskolájához híven: ő maga az. Csupa szenvedélykitörés, csupa sodrás, dühroham. Hol üres teátralitás, amin maga kacag a legjobban, hol a világot hívja ki maga ellen, s öngyilkos ámokfutása meggyőző és igaz. Teljesítményét csak akkor tudjuk igazán méltányolni, ha tudjuk róla, hogy igazában kevés olyan egyenletes kedélyű, békés, barátságos és szelíd tagja van a londoni színésztársadalomnak, mint éppen ő. Így hát a homlokegyenest ellentettjét játssza. A történelmi Keanről tudunk egyet-mást: vidéki vásárokon volt pojáca, tűznyelő, némajátékos, kötéltáncos, állathangutánzó és még mi nem; míg végezetre, 1814-ben, művészetének behódolt London. Alacsony volt és sovány, orgánumát (mi kár, hogy hangszalag nem őrizhette meg!) a kortárs színikritikus részeg fuvaroskocsisok éjszakai hangjához hasonlítja, amikor már rekedtre ordították magukat. A kistermetű, vézna Keannel szemben alakítója, Derek Jacobi daliás, korpulens és jóllehet hátrabukfenceiből hihetetlen fürgén talpra pattanó higanyfürge, de már nem fiatal; sőt, szerepe szerint arról panaszkodik, hogy 48 éves fejjel nem könnyű Romeót játszani; holott Edmund Kean 44 éves korában már halott volt (s a rossznyelvek szerint ez a tévedés az átigazító Sartre hanyag felületességét dicséri).

De az ő Keanje nem volna az, ami, Nicholas Farrell rácsapó replikái nélkül, aki a walesi herceget alakítja, s ez is Kean művészetéhez tartozhatott, hogy valaki termetre alacsonyabb, hogyan tud „fölébe magasodni" valakinek, aki nála magasabb ugyan, de rangra: poloska hozzá képest. S hogy ezt érzi is, és vérig sérti Keant, arra mi sem jellemzőbb, mint hogy párnadobáló vad dühében a komédiás a színpadról poloskának nevezi odafönn az egyik arisztokratát. Ha a Londonba látogató ma azt kérdezné tőlem, színházba hova menjen, azonnal rávágnám: Keant az Old Vic színpadán ne mulassza el. Kitől? – kérdezné bizonnyal. S én, némi habozás után, nem De Courdy-t mondanám, se nem Sartre-t. Hanem Alexandre Dumas-t. A Papát.

HATÁR GYŐZŐ

LORÁNT Zsuzsa szobrász

TELEVÍZIÓ

Most a halkabb

SPIRÓ GYÖRGY

Különleges félórában volt részünk szeptember harmadikán este az egyesen. Két nő beszélgetett, azaz egyikük hallgatott, másikuk pedig mondta a Strindberg által írt, *Az erősebb* című monológot. Persze a harmadikról, a férfiról volt szó, s arról, melyikük birtokolja inkább. A monológ a jól megcsináltak közül való, tehát *mache* (azaz csinálmány, agyalmány, sematizmus, dramaturgiai trükk, felfújt üresség). Mégis élmény volt ez a fél óra. Azon tűnődöm, miért.

A jelenet kétségkívül profi módon volt megcsinálva. A két hölgy egy kissé szecessziós kávéházi szegletben ült, a háttérben valaki (Fuchs László) finoman zongorázott, operásítva a monológot. Zárttá tette a formát, hogy a másik helyiségben zongorázót először bentről, a végén kintről láttuk, a beviharzó, majd elviharzó hölgy így mindkétszer velünk szembe tartott. Az operatőr, Zentai László csak a szükséges drámai pillanatokban váltott kameraszempontot, így sem a csacsogást, sem a hallgatást nem tördelte szét. A fekete-fehér sugárzás (a rendező barna-sárga képet szeretett volna, csak hát erre a magyar technika nem képes) finoman archaizálta és ironizálta a történetet, éppen nem bántóan. Bánsági Ildikó és Takács Katalin északi típusokká váltak, a rendező kegyesen bergmanosította Strindberget.

Bánsági fokozatosan, Oidiposzhoz hasonló módon saját monológja alatt jött rá, hogy férje éppen azzal csalta meg, akihez vallomását most intézi. Takács Kati hallgatásának ugyanannyi színe és fordulata volt, mint Bánsági fecsegésének. Megalázottságán nagy lelkierővel kerekedett fölül a csacsogó, ennek arányában vált Takács Kati diadalmas, titokzatos némaságából vesztes hallgatás. A rendező arányérzékének köszönhetően a hallgató nem nőtt a fecsegő fölé. Elvégre aki hallgat, annak nagyobb a súlya. Nagyobb is volt, de csak addig, amíg a monologizáló meg nem kezdte harcát a vereség ellen. Aki küzd, az mégis súlyosabb. A rendezőt segíthette ebben a dialektikus felfogásban Kunos László szép, jól mondható fordítása is; egyetlen szóvirág ütötte meg csupán a fülemet, amelyet szívesen nem hallottam volna.

Máté, a rendező már a kaposvári Enquist-darabban elárulta, kivételes az affinitása a nők iránt. Máté, a színész több mint tíz éve a főiskolán Ács János rendezésében már szerepelt olyan műben (Beckett: Hang és zene), amelyben a színpadon ülő zenész (Mártha István) a színészek egyenrangú partnere volt. Egy ilyen félórás kis jelenetben évek színészi és rendezői tapasztalata van benne; az egyszerű és tiszta forma a legdrágább, az kívánja a legnagyobb erőfeszítést (és a legtöbb pénzt is, amelyet a művésznek még pályája elején igenis meg kell előlegezni, különben nem lesz művész).

Mindez, gondolom, igaz, a finom kis mű hatását mégsem magyarázza teljesen. Mi lett volna, ha ugyanezt a művet öt-tíz éve látom? Talán észre sem veszem. Ami változott, az a közeg, amelyben a művészet megjelenik. Amikor rikoltoznak, a halkság beszédesebb. Amikor nagy tömegekről handabandáznak, az egyes ember piciny problémái érdekesebbek. Igen, egy ilyen, szakmailag színvonalasan, tisztességesen megoldott ujjgyakorlat tíz éve fel se tűnt volna.

Amikor suttogni is alig szabad, üvöltsön a művész képpel, zenével, díszlettel, mindazzal, amit éppen nem tudnak cenzúrázni. De amikor az üvöltés a norma, a suttogás ragad magával.

Nem tehetünk erről: a művészet mint olyan – ellenzéki.

ZENE

Az európai ifjúsági zenekar hangversenye

Mi az Enigma-változatok titka? Mi az oka, hogy Edward Elgarnak a múlt század legeslegvégén írott művét ma is szívesen játsszák? Az újra Magyarországon járt Európai Közösség Ifjúsági Zenekara tette föl ezt a kérdést a fővárosi közönségnek.

A mű hangszerelése magas színvonalú, de nem különösebben ötletes, amolyan mestermunka. A változatok nem merészek, össze sem hasonlíthatók – hogy angol szerzőnél maradjunk – mondjuk Britten variációival. Vajon mi lelkesíti mégis a közönséget?

Az okok között szerepel bizonyára a szerző rokonszenves személyisége. Az Enigma-variációk sohasem szélsőségesek, a látszólag féktelen dobpergések, cintányércsattanások érezhetően jól ellenőrzött indulatot jeleznek. Ugyanígy a szomorúság is mindig nemes, sohasem tolakodó, mindig könnyen elviselhető. A zenekar hangzása még véletlenül sem válik kellemetlenné, nem túl hangos, de nem is túl halk, és csak néha érezhető, hogy micsoda erő lehetne benne. Így viszont, aki akarja, elolvashatja a zene alatt az esti lapokat, ha pedig oda akar figyelni, akkor is leköti az, hogy azonosítja az egyes variációkban ábrázolni kívánt jellemeket, jeleneteket. Elgar ugyanis kompozíciós ihletet e műhöz onnét merített, hogy barátait, ismerőseit kívánta megjeleníteni a sorozatban, és a tételek elé oda is írta az ábrázolt személy monogramját, esetleg rejtvényesített nevét. A hallgatók számára sokszor nehezen követhető variációs forma így egészen kedélyessé válik, a közönség ajándékba kapja a fölismerés élményét. Veszély csak abban van, hogy esetleg azt hiszik azok, akik azonosították a jellemeket, hogy ennyivel meg is értették a zenét. Nem biztos, hogy mindenki tudja, hogy ez így csak gyermekjáték, a megértésnek csupán alacsonyabb szintje.

A hangverseny második száma Beethoven *G-dúr zongoraversenye* volt, Bruno Leonardo Gelber szólójával. Szép zenei és különleges zenén kívüli élményben volt része a Kongresszusi Központ közönségének, illetve a tévénézőknek. A nem zenei fájdalmas jelenség abban állt, hogy mind a karmester, Jeffrey Tate, mind a zongorista súlyosan mozgássérült ember. Nem biztos, hogy helyes erről szót ejteni, de akárkivel beszéltem a hangversenyről, valamilyen formában megemlítette ezt a tényt, így bizonyos módon a koncert részének tekintendő dologról van szó. A két művészre a betegség eltérő módon hatott; úgy mondhatnánk, hogy Gelber mozgássérült zenész, míg Tate zenész, aki mozgássérült. Gelber számára létkérdés a hangszer, életbevágó fontosságú, hogy zongorázhasson. Tate érzékeny és nagyon intelligens ember, a legnagyszerűbb zenekari kísérők egyike, ugyanakkor rendkívül sokoldalú. Orvosi végzettsége van, kiváló billentyűs játékos (hogy mennyire az, azt a magyar lemezen is kapható Solti György vezényelte *Figaro házassága* csembalószólama is bizonyítja), és természetesen nagyszerű karmester. Ha véletlen lenne is, mindenképpen kifejező, hogy a műsorfüzetben megjelent életrajzok Tate betegségéről egy szót sem ejtenek, Gelberéről viszont részletesen írnak.

Ellentétes alkatú művészek szövetkeztek tehát a Beethoven-zongoraverseny előadására, és ez nem vált mindig az előadás előnyére. Az érzelmes, megjelenésében igen különös, festett arcú, szemű, szempillájú, pufók kisgyermek alakú Gelber romantikus megközelítést választott, hajlamos volt a tempóváltásra, a meglehetősen nagy szabadságra, de a pontatlanságra is. Jeffrey Tate igyekezett alkalmazkodni hozzá, de ehhez néha úgy le kellett lassítania a zenekart, hogy az szinte „nyávogott". Az ellentétekre alapuló második tétel viszont talán épp ennek köszönhetően lett kivételesen szép. Gelber egészen halk, tétova zongorajátékára nem féktelenül tomboló, hanem szárazon rideg zenekari hangzás felelt.

A hangverseny második részében a megfogyatkozott közönség Richard Strauss szimfonikus költeményét, a *Hősi életet* hallgathatta meg, a magyar zenekarokhoz szokott fülnek hihetetlenül erőteljes előadásban. Az Európai Közösség Ifjúsági Zenekara nevéhez illően fiatalokból áll, húsz év körüli zeneiskolásokból, akik a nyári szünetben összegyűlnek, hogy a legkiválóbb karmesterek vezetésével gyakorolják hivatásukat. Játékukat nem a pontosság, hanem az akarat, a hevület jellemezte. A *Hősi élet* előadásának nem a rendkívül nehéz hegedűszóló volt a legszebb pillanata, hanem a féktelen csatajelenet. A társaság jellegét külsejében talán leginkább az a csellista viselte magán, aki kifogástalan sötét szmokingjához neonzöldre festett hajat viselt. Ezek a fiatalok Nyugat-Európa nagy zenekarainál folytatják majd a pályafutásukat. Van utánpótlás.

FÁY MIKLÓS

KIÁLLÍTÁS

Lóránt Zsuzsa szobrai a Csók István Galériában

Békebeli sugallatok

Végre valami, ami NEM POLITIKA! – érezhetjük valamennyien, akik beléptünk ebbe a terembe. Valami üdítő kikapcsolódáshoz jutottunk, egy kis oázisba – napjaink politikától átforrósodott, sokak szerint már túlpolitizálódott légköréből. Nem a politika ellen szónokolok most – távol álljon tőlem. Hiszen úgy gondolom, hogy történelmünket, sőt, minden bizonnyal a Világ történelmét csináljuk mostanság itt Közép-Kelet-Európában, és ebbe a foglalatosságba nem illik, nem szabad beleunnunk. Csupán arra szeretnék rámutatni, hogy azért létünknek van egy a politika *fölötti* szférája is. És hogy szerencse, hogy van. Illetőleg, hogy ez a dolgok természetes rendje: hogy másképpen, egy ilyen politika fölötti létszféra nélkül éppenséggel értelme sem lenne a politikának. Mert – úgy gondolom – a politika éppen azért van, és éppen azért kell hogy legyen, hogy ennek a politika fölötti szférának a létezését, virágzását lehetővé tegye. Igen: hogy voltaképpen azért politizálunk, hogy ne kelljen örökké csak politizálnunk. Hogy élhessünk egy olyanfajta normális, szellemi orientációjú, a lét primer alapértékeire figyelő békét, amilyenről itt ezek a szobrok is szólnak.

Csupa „civil", intim békebeliséget sugalló alkotás, sehol egy harsány gesztus, az egész boldog távolságban lebeg a politikától – elég világosan érzékeljük ezt a hangsúlyt minden egyes műben. De van itt egy címaláírás, amely mintha explicite is erről a gondolatról vallana: *A fordulat éve*, írja Lóránt Zsuzsa szobrainak egyike alá. Családi együttlét, nyilván 1949-ből; az apukán ugyan egyenruha, sőt, kitüntetések – és mégis: félreérthetetlenül a privát lét melegében vagyunk. Ha jól értem, úgy érti ezt a művész: „Persze, közkeletű szemléletünk szabályai szerint ehhez az évszámhoz csupa történelmi, politikai undokság asszociációja tapad – de vigyázzunk!: történt azért akkor egyéb is! Talán még fontosabb dolgok is a politikánál: emberek születtek, éltek, örültek; én például copfos kislány voltam, hároméves, óvodás, szerettem is óvodába járni, meg jó volt lennem a szüleimmel; emlékszem, egyszer elmentünk a fényképészhez, beültünk a gép elé, jobbról anyukám, balról apukám, köztük én, és izgatottan vártam, mikor repül ki a kismadár..."

Kedves, meleg formák mindenütt, hogy a néző mindun-

A fordulat éve

talan szeretné puha kézzel megtapogatni őket, érintésre inspiráló formák – szeretettel szólnak az emberről. Sehol nem találom a törekvést az eszményítetten „tökéletes" emberi test bemutatására – ellenkezőleg: a Pomona bizony kicsit botlábú, a drága Iluska tante bizony csámpás, és senki nem húzza ki magát feszesre a fényképész bácsi előtt. Gyarló esetlenségünkben találja meg Lóránt Zsuzsa a szépségünket – valószínűleg épp ettől oly közeli és meghitt ez a világ. És milyen égető hiányt pótol bennünk ez a hangütés!

Lóránt Zsuzsa szobrai szerényen picinyek – amilyen piciek maga Lóránt Zsuzsika is. A kiállítás egésze sem nagy, egyszeri kóstoló csak, mivelhogy az ilyesmit nem kilóra, nem röffel mérik. Reméljük, máskor majd repetázhatunk még.

CSALOG ZSOLT

Elhangzott a kiállítás megnyitójaként a Csók István Galériában, 1990. augusztus 30-án.

kapcsolódó ebédeket, vacsorákat a precíziós svájci óra pontosságával, a brit főúri házak sok évszázados tradícióinak makulátlanul megfelelve bonyolítsa le. S miközben mint komornyik (mint

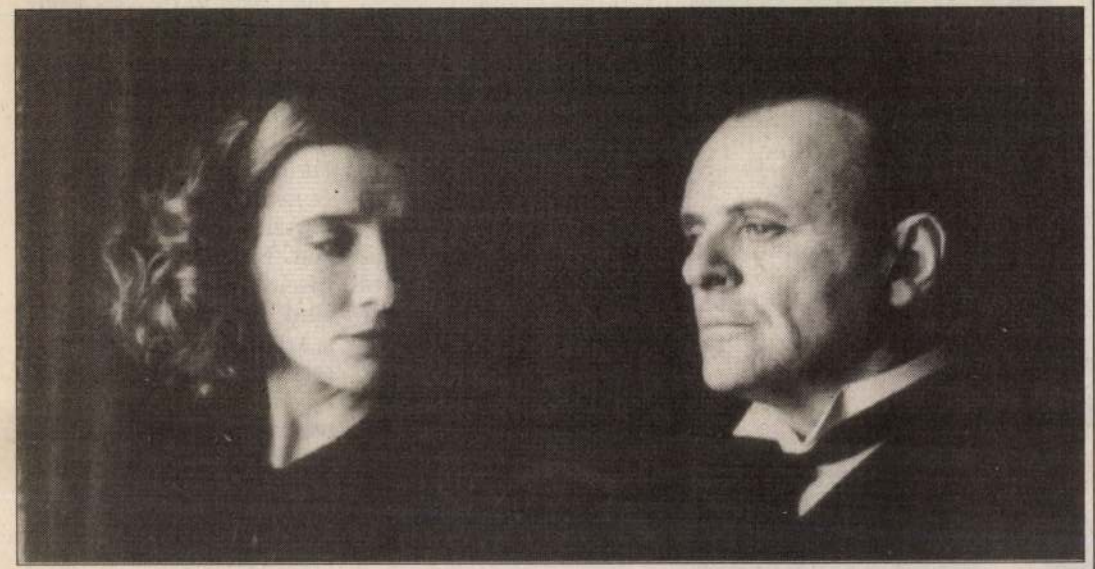

Emma Thompson és Anthony Hopkins

szolga, mert hiszen a teljhatalmú komornyik is az, csak magasabb szinten) sikerélményeket arat, elmegy élete egyetlen emberi lehetősége mellett. Nem tudja, nem meri, nem akarja észrevenni azt a furcsa, rejtett, szemérmes, de visszafojtottságában is szenvedélyekkel teli *vonzalmat* (majdnem *szerelmet* írtam), amit a hasonlóképp tökéletes munkaerő, házvezetőnő, Miss Kenton *(Emma Thompson)* iránt érez. Illetve megfordítva: Miss Kenton is rejtegeti érzéseit, és Stevens azokat sem meri észrevenni. Két, különben értékes, komoly és meglett ember, foglalkozása, neveltetése, radnak.

Nagy csapat állt össze, hogy makulátlanul *angol* filmmé formálja a nem angol származású *Ruth Prawer Jhabvala* forgatókönyvét, aki a szintén nem angol *Kazuo Ishiguro* regényét alakította filmtörténetté. Megrendezte pedig az amerikai *James Ivory*. Viszont: a forgatókönyvíró előző közös munkája Ivoryval az a *Howard's End* volt, amelyért ő és *Emma Thompson* Oscart kapott. Ivory annak idején három Oscart gyűjtött be a szintén Jhabvala-forgatókönyvből készült *Szoba kilátással*-ért, s ezért kapta első Oscarját Jhabvala is. No és Oscaros, az *A bárányok hallgatnak* főszerepéért, az azóta *life peerage*-et (élete végéig szóló bárói rangot) kapott *Sir Anthony Hopkins*. Ő és Thompson angolok.

És angol a Darlintgon lordot (látványtervezője, az olasz *Luciana Arrighi* ezért kapott Oscart). Jelmeztervezői, *Jenny Bevan* és *John Bright* szintén Oscarosok, még a *Szoba kilátással* révén. Az operatőr, *Tony Pierce-Roberts*, már a *Szoba kilátással*t is fényképezte, s ő készítette a *Howard's End*et is (Oscar-jelölést érdemelt ki vele).

A napok romjai, miként a *Howard's End* is, kivételnek számít a véres akciófilmek, hátborzongató pszichothrillerek és bárgyú vígjátékok özönében. Csehovi hangulatú, mélységesen emberi, finom és halk tragikumú film. A tökéletes külsőségek közepette is *arra figyel, ami a művészetben a legfontosabb: a lélek rezdüléseire, örömeire és kínjaira.* Szóval arra, ami a *Jurassic Park*-féle látványcirkuszokból tökéletesen hiányzik.

Takács István

Lóránt Zsuzsa kisplasztikái

Pesthidegkúton az utóbbi években váltak rendszeressé a különféle művészeti rendezvények. A színvonalas sorozat *Oláh János* költő szervező munkáját dicséri. Szombat óta a Hidegkúti Galéria termében *Lóránt Zsuzsa* szobrászművész kisplasztikai művei láthatók – sajnálatos, hogy csupán két hétig. Sajnálatos, mert mindenképpen nagyobb és hosszabb időre méretezett publicitást érdemelnének ezek a sajátos, archaikus légkört árasztó szobrocskák. Az alig két tucatnyi műtárgy a szűkre szabott keretek ellenére is hiánytalan képét nyújtja egy korán kibontakozott művészi személyiség fejlődési periódusainak, amelyek során a bronz majd a terrakotta után a megvalósulás domináns anyaga a fa lett.

Lóránt Zsuzsát a felszínes gesztusok nem inspirálják, érdeklődése kizárólag az emberi élet sorsfordulóihoz tapad. Noha alakjainak megformálásában a hagyományos eszközökkel él, nincs benne semmi szokványos. Misztikus időélményét sajátos *többrétegűség* alkalmazásával érzékelteti. Szemléletesen példázza ezt *Péter álma* című alkotása, amely egyszerre értelmezhető élő kortársunkként, fekvő síremlékként a halálra asszociálva, és 14. századbeli közép-amerikai indián szobornak. Más darabjaiból a frontalitás alkalmazása révén a modern alakokból elősejlik az ókori Egyiptom sírkamráiból ismeretes usébtik (= válaszolók) szellemisége.

Lóránt Zsuzsa 1971-ben végezte el a Képzőművészeti Főiskolát. 1975-ben Derkovits-díjjal, 1981-ben Munkácsy-díjjal tüntetik ki.

Zászlós Levente

Magyar Állami Operaház

Díszvendégként Savonlinnában

Aino Acte, kora legismertebb finn operaénekese egy véletlen révén fedezte fel a savonlinnai Olvinlinna színpadi lehetőségeit. A várost körülölelő tó vizén evezve érkezett meg a várhoz, s látta meg a történelmi hangulatú környezetben operaelőadások lehetőségét.

1912-től néhány éven át rendeztek is operaesteket a savói városban, ám miután az énekesnő minden pénzét elköltötte operaálomra, megszakadt a sorozat.

1967-ben éledt újjá a Savonlinnai Operafesztivál, hogy aztán a '70-es, '80-as években, *Martti Talvela* igazgatósága alatt a világ egyik legrangosabb kulturális eseményévé nője ki magát. A napjainkban 24 millió finn márka költségvetésű (4,4 millió dollár) fesztivál nyaranta 50 ezer látogatót vonz.

A rendező, *Mikó András* és a koreográfus *Seregi László* révén már évek óta volt magyar résztvevője Savonlinna ünnepi eseményének. Ám a fesztivál történetében először fordul elő, hogy a Magyar Állami Operaház társulata Savonlinna díszvendége legyen.

Mint arról *Paavo Suokko*, a fesztivál igazgatója és *Fóris Barna*, az Operaház marketingigazgatója a csütörtöki sajtótájékoztatón beszámolt: a magyarok vendégszereplése az eddigi együttműködés megkoronázása, s egy újfajta közös munka kezdete.

Július 15. és 30. között a magyar társulat Hacsaturján Spartacus balettjét és Richard Strauss Salome című operáját mutatja be az Olavinlinna nyárra színpaddá alakított belső udvarán. Az Operaház zenekara pedig közreműködik Bartók Béla A kékszakállú hercegjének nemzetközi előadásában. A Retretti Múzeum barlangterében tartandó bemutatón francia lesz a karmester és finn szólisták szerepelnek.

A finn nagykövetségen tartott sajtótájékoztatón *Pertti Torstila* nagykövet kifejezte a magyarok savonlinnai vendégszereplése felett érzett örömét, megígérte, hogy a nagykövetség támogatást nyújt a finnországi vendégszerepléshez. S mint Torstila úr elmondta: maga is jelen lesz a budapestiek előadásán.

Major Árvácska

Új Mo. 1994. ápr. 15. 11

szakasza. Az MDF ügyvezető elnöke vont-e le valamilyen következtetést a nyilvánosságra került adatokból?

– Több mint negyedmillió kopogtatócédulát kaptak az MDF képviselőjelöltjei, és ez már önmagában is sokat mond. Hogy van-e tanulsága a kopogtatócédulák gyűjtésének? Hát persze, hogy van! Tudomásul kell venni, hogy senkinek sem viszik aranytálcán a jelöléshez szükséges szelvényeket. Képviselőjelöltjeink többsége kereste a választópolgárokkal való kapcsolatot, ezer meg ezer négyszemközti beszélgetésre került sor, amelyek keretében megismertük a valós problémákat, meghallgattuk az emberek panaszait, és ugyanakkor ismertettük saját politikai elgondolásainkat is. Sajnos, olyan eset is megesett, amikor valakik a sült galambot várták, és az ajánlószelvények gyűjtésekor segédkező embereinket nem tekintették partnereknek. Sokan eleve azzal magyarázták szereplésüket, hogy kijelentették: „Ez a legkommunistább kerület, itt nehezen lehet szót érteni az emberekkel". Nem igaz ez az állítás, és hamis a kérdés ilyen irányú beállítása. Hogy miért nem szólt bele az MDF vezetősége a jelöltállítások kérdésébe? Azért, mert az MDF valóban demokratikus párt, és nálunk nem a központ akarata érvényesül, hanem a helyi szervezeteké. Azt is kimondom: rossz az MDF alapszabálya, és az őszi fénylik; ezzel azt akarom mondani, hogy az általuk felkért külföldi kampányszakértők nem biztos, hogy ismerik a magyar valóságot. Tulajdonképpen majd a választások végeredménye dönti el, hogy melyik pártnak van igazi szakembere. Máskülönben tessék csak megfigyelni, milyen irdatlan nagy számban jelentek meg mindenütt a Fidesz és az SZDSZ választási plakátjai. Ha az MDF tette volna ezt, azonnal azzal vádolták volna, hogy „könnyű nekik, annyi a pénzük, mint a pelyva". Mi időben bejelentettük, hogy 213 milliót költünk kampánykiadásokra, és ehhez tartjuk magunkat. 1990-ben könnyebb volt az MDF-nek, mert akkor még volt egy lelkes gárda a postai terjesztés mellett. Most úgy tűnik, elkényelmesedtek a képviselők, és akár igazságként is kimondhatjuk: a hírlevél nem pótolja a személyes találkozók meghittségét. A kívülállónak most úgy tetszik, hogy nincs már meg a lelkes gárda. Az okot nem a képviselők és a képviselőjelöltek kényelmében kell keresni. Az MDF-tagság négy esztendő válságait élte meg, amikor nem volt népszerű baráti környezetben és a munkahelyeken MDF-tagként élni, dolgozni és beszélni. Az eltelt négy esztendőről tehát vannak jó és rossz élményeink.

Jómagam is kíváncsi voltam, hogyan alakulnak az események Lakiteleken.

FOTÓ: KÖRMENDI IVÁN

Magyar Demokrata Fórum bízik abban, mint ahogy eddig is bízott, hogy a szavazópolgároknak ettől a csoportjától is sok szavazatot fog kapni, hiszen minden jó érzésű ember tudatában van annak, hogy az MDF kiszámítható politikát folytatott az elmúlt négy esztendőben, és a párt elfogadott programja biztosíték arra, hogy tovább folytatjuk a néhai *Antall József* miniszterelnök által megkezdett politikát.

– Tegyük fel, hogy a Magyar Demokrata Fórum minden várakozás ellenére nem úgy szerepel az országgyűlési választásokon, ahogy önök szeretnék. Lennének-e ennek személyi konzekvenciái?

– Egyre nagyobb a győzelmi esélyünk, kétség nem fér ahhoz, hogy a Magyar Demokrata Fórum meghatározó szerepet fog játszani az új magyar parlamentben és a kormányban. De ha másként alakulnának a dolgok, az sem lenne világvége, az sem lenne nagy baj, mert megindulna egy belső megtisztulási folyamat, amelynek eredményeként valóban alkalmunk lenne megismerni az embereket. Több mint valószínű, hogy sok karrierista hátat fordítana nekünk, és más pártokhoz próbálnának dörgölődzni. Ez nem jelentene különösebb gondot, az élethez tartozik ez is.

– Önt lapalapítóként is megismerte az ország. Mondjon valamit a Heti Nemzeti Újságról!

– Jelenleg több mint 10 ezer előfizetője van a lap-

rum elnöksége több alkalommal is hangoztatta, hogy az MDF rövid és olcsó kampányra törekszik. Az utcán megjelenő plakátokból úgy tetszik, tartják magukat ehhez az ígérethez, pedig sokan kifogásolják, hogy miért nem „zajosabb" a Magyar Demokrata Fórum választási kampánya?

– A Magyar Demokrata Fórum ragaszkodik elveihez és nem változtat azon, amit egyszer már megfogalmazott. Nekünk nincs feleslegesen kidobni való pénzünk, éppen ezért továbbra is azt szeretnénk, ha tisztességes választási kampány folyna, tartjuk magunkat az olcsó kampányhoz. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy nem fog erősödni jelenlétünk a választási kampányban az elkövetkezendő időszakban. Stratégiai szempontok figyelembevételével állítottuk össze a kampány különböző szakaszainak feladatait, és ahogy haladunk előre az időben, úgy fokozódik majd a Magyar Demokrata Fórum kampánya is. Bátran ki merem jelenteni, hogy a Magyar Demokrata Fórum összehangolt kampányának máris vannak eredményei, a növekvő szimpátia alapján pedig kijelenthetem, hogy az MDF kimagasló sikereket fog elérni a májusban megtartandó országgyűlési választásokon.

Papp János
– Új Magyarország

Kövánt Zsuzsa

szobrászművész

Bronz figurái a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának pécsi kiállításán

Dunántúli Napló
1979 dec. 16.

Vörösi Pál
ÁHC

LÓRÁNT ZSUZSA

szobrászművész

LÓRÁNT ZSUZSANNA szobrász
(Bp. 1946. március 10.)

1967–71: Magyar Képzőművészeti Főiskola;
mestere Somogyi József
1975: Derkovits-ösztöndíj
1978: Stúdió Jubileumi Kiállítás díj
1979: Stúdió kiállítás díj
1980: Stúdió kiállítás díj; Miskolci Téli Tárlat díja
1981: Munkácsy díj; Nemzetközi Kisplasztikai
Biennálé különdíja
1986: Salgótarjáni Köztéri Bemutató díja
1991, 1996: Vásárhelyi Őszi Tárlat különdíja

A megbízásra készített, épület díszítő és belső terekbe komponált művek mellett leginkább festett fa és terrakotta, valamint porcelán kisplasztikák készülnek műhelyében, amelyek esetlen, tétova csúfságuk által megszépülő egyedül álló alakokat és figurapárosokat jelenítenek meg. Realista szemléletű, a népi fafaragóművészet stiláris jegyeivel is érintkező egész alakos emberábrázolásait és portréit lírai-groteszk szólamok árnyalják.

KORTÁRS MAGYAR MŰVÉSZETI LEXIKON;
ENCIKLOPÉDIA KIADÓ, 2000

Gellén Katinak
szeretettel
Lóránt Zs.
2006. 12. 11.

Zsuzsanna LÓRÁNT, Sculptor
(born: Budapest, Hungary, March 10, 1946)

1967–71 Hungarian Academy of Fine Arts under the guidance of József Somogyi. 1975: Derkovits Fellowship; 1978: Stúdió Jubilee Exhibition Award; 1979, 1980: Stúdió Exhibition Award; 1980: Miskolc Winter Showcase Award; 1981: Munkácsy Award; Special Award at the International Biennale of Small Sculptures; 1986 Salgótarján Public Works Presentation Award; 1991, 1996: Special Prize at the Vásárhely Fall Showcase

Zsuzsanna LÓRÁNT's works range from small sculptures of painted wood, terracotta, and porcelain to larger sculptures designed for specific interiors on commission. Her works feature single figures and pairs whose ugliness transforms into beauty through their awkwardness and hesitation. Her lyrically grotesque full-size figures and portraits have been equally influenced by realism and baroque naïve sculpture.

ENCYCLOPEDIA OF CONTEMPORARY HUNGARIAN ART;
ENCIKLOPÉDIA PUBLISHING HOUSE, 2000

Zsuzsanna LÓRÁNT, sculpteur
(née á Budapest, Hongrie, le 10 mars 1946)

1967–71. Académie des Beaux-Arts de Hongrie sous la direction de József Somogyi. 1975-78. Bourse Derkovits;
1978. Prix de l'Exposition pour le Jubilé de Studio; 1979 et 1980. Prix de l'Exposition Annuelle de Studio; 1980. Prix du Salon d'Hiver de Miskolc; 1981. Prix Munkácsy; Prix de la Biennale Internationale des Petites Sculptures de Budapest; 1986. Prix des Sculptures de Places Publiques à Salgótarján; 1991 et 1996. Prix spécial du Salon d'Automne à Hódmezővásárhely.

A côté d'oeuvres de commande, destinées à la décoration architecturale et d'intérieurs, sont essentiellement façonnées dans l'atelier de l'artiste des figurines en bois, terre-cuite et porcelaine peintes, représentant de manière unique des portraits et des couples, puisant leur beauté dans une laideur gauche et hésitante. Ses portraits et figurines en pied aux nuances d'un lyrisme grotesque reflètent un aspect réaliste, tout en gardant les empreintes stylistiques du baroque naïf buriné.

DICTIONNAIRE DE L'ART HONGROIS CONTEMPORAIN,
ED. ENCIKLOPÉDIA, 2000.

Balerina | *1975 bronz, 31 cm*

Látogató | *1978 bronz, 32 cm*

Kis najád | *1978 bronz, 31 cm*

Hógolyó | *1979 festett fa, 30 cm*

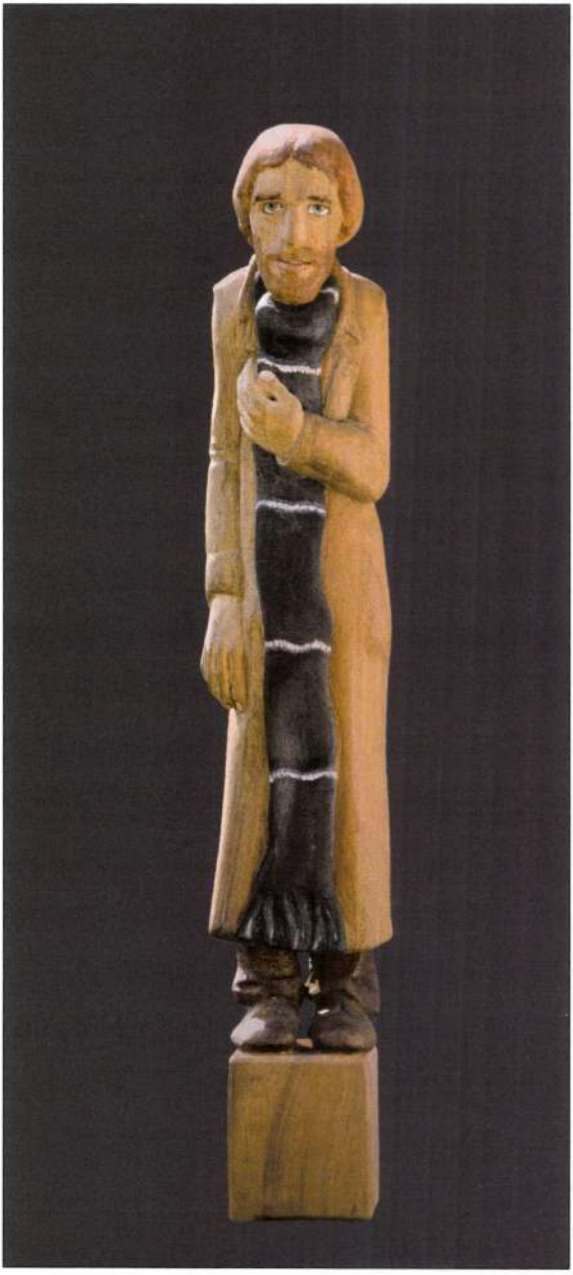

Miskin herceg | *1979 festett fa, 37 cm*

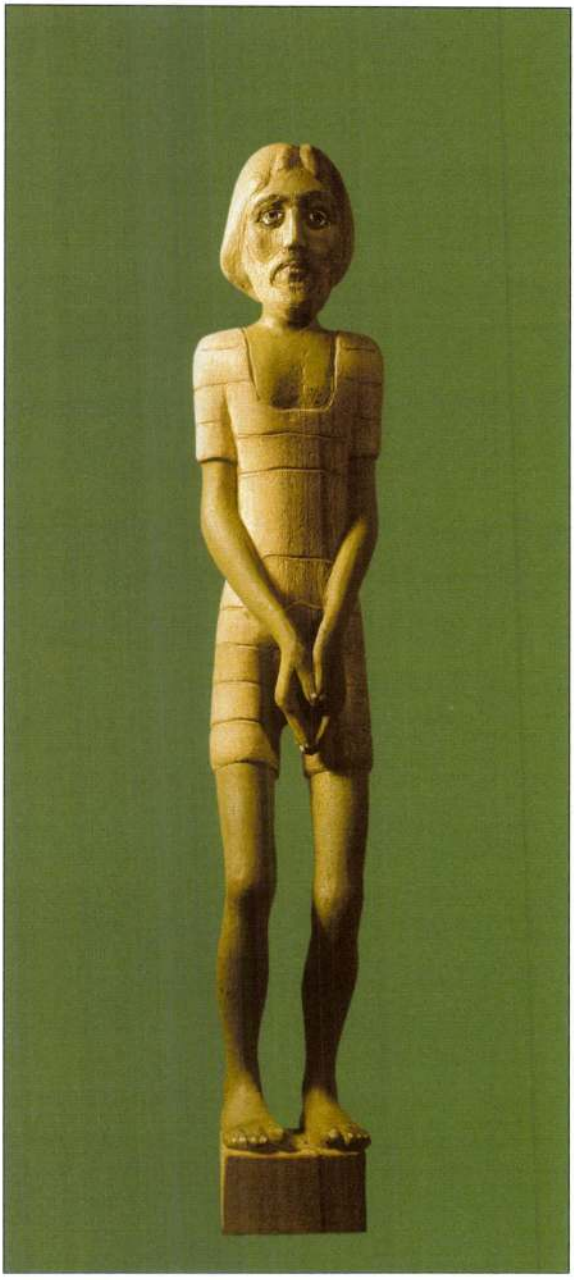

Úszólecke | *1977 festett fa, 35 cm*

Veronika | *1978 festett fa, 35 cm*

A papa meg a mama táncol | *1985 festett fa, 42 cm*

Menyegző | *2000 festett fa, 50 cm*

LÓRÁNT ZSUZSA
SZOBRÁSZ • SCULPTOR • SCULPTEUR

Kalapos | *1978 festett fa, 30 cm*

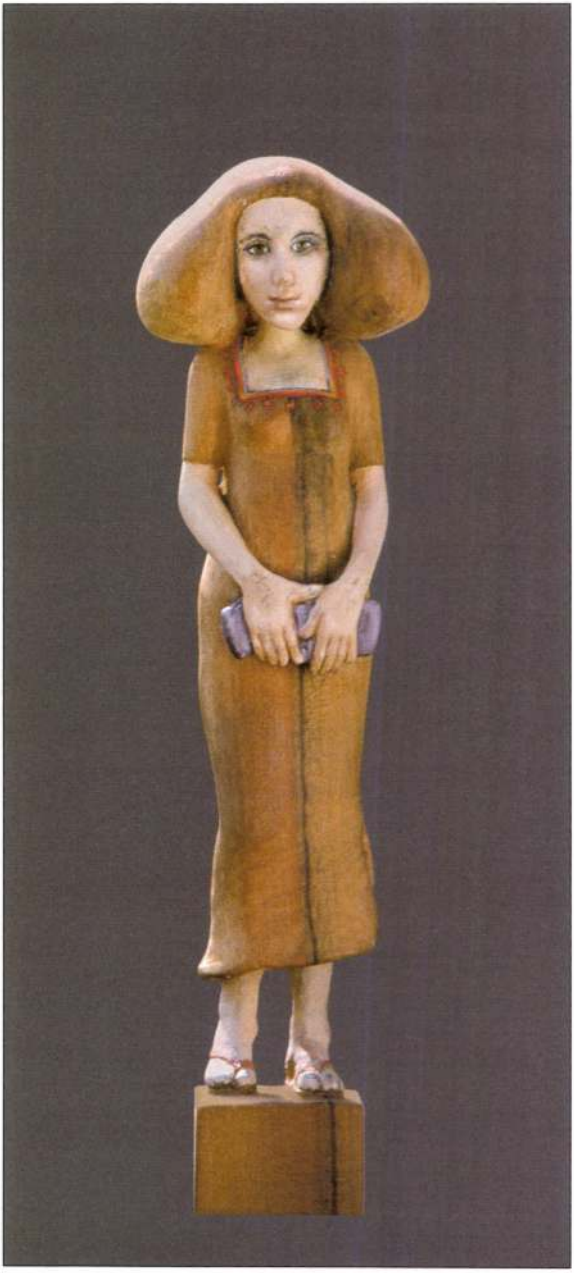

Művésznő | *1977 festett fa, 27 cm*

Aerobic | *1984 festett fa, 21 cm*

Greenwich Village | *1987 festett fa, 19 cm*

LÓRÁNT ZSUZSA
SZOBRÁSZ • SCULPTOR • SCULPTEUR

Pomona | *1980 festett fa, 26 cm*

Lény | *1979 festett fa, 20 cm*

Ravatal | *1981 terakotta, 35 cm*

Az utolsó görög | *2000 terakotta, 32 cm*

Péter álma | *1986 terakotta, 32 cm*

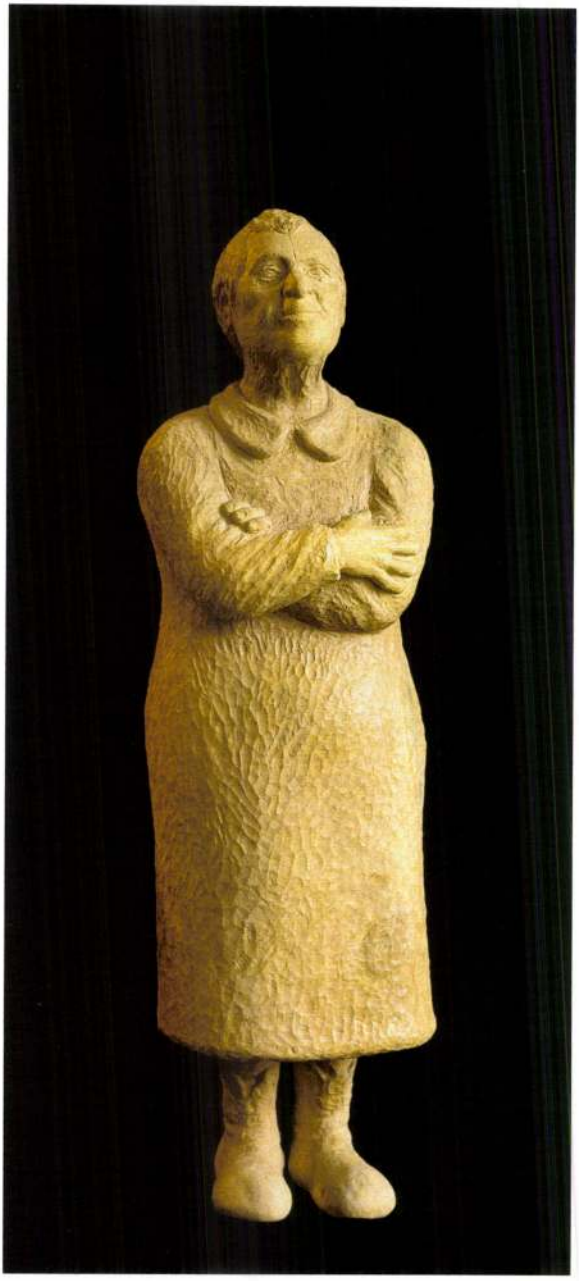

Édes Berám | *1998 fa, 60 cm*

Vilja, ó, Vilja | *1998 fa, 76 cm*

A fordulat éve | *1987 festett fa, 32.5 x 36 cm*

Tondo | *1987 festett fa, 20 x 18 cm*

A csúnya lányok is férjhezmennek | *1979 festett fa, 60 cm*

Gör-görl | *1981 festett fa, 98 cm*

Kis Buddha | *1999 fa, 46 cm*

Nyilas Misi | *1982 terakotta, 46 cm*

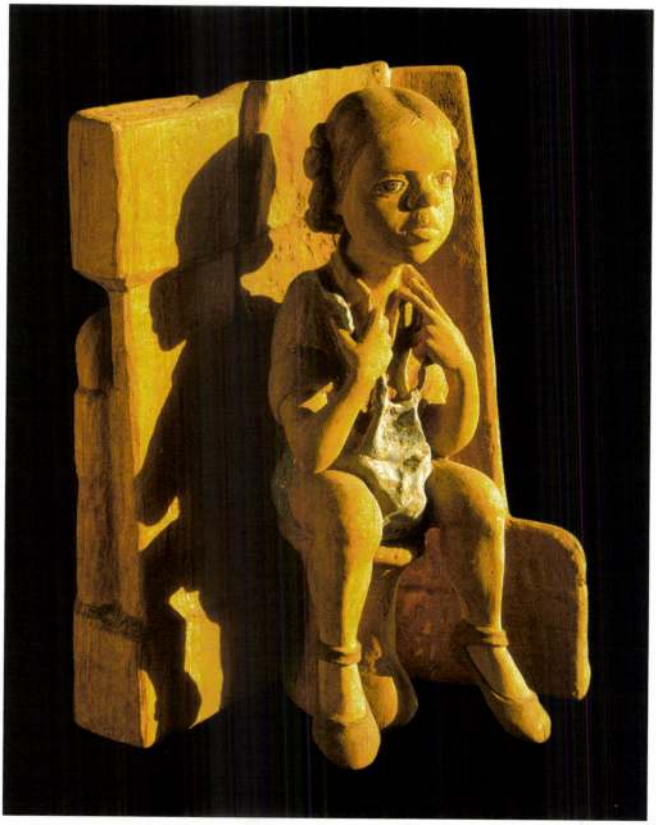

Óvodás | *1990 festett fa, 32 cm*

Száz év magány | *1987 festett fa, 60 cm*

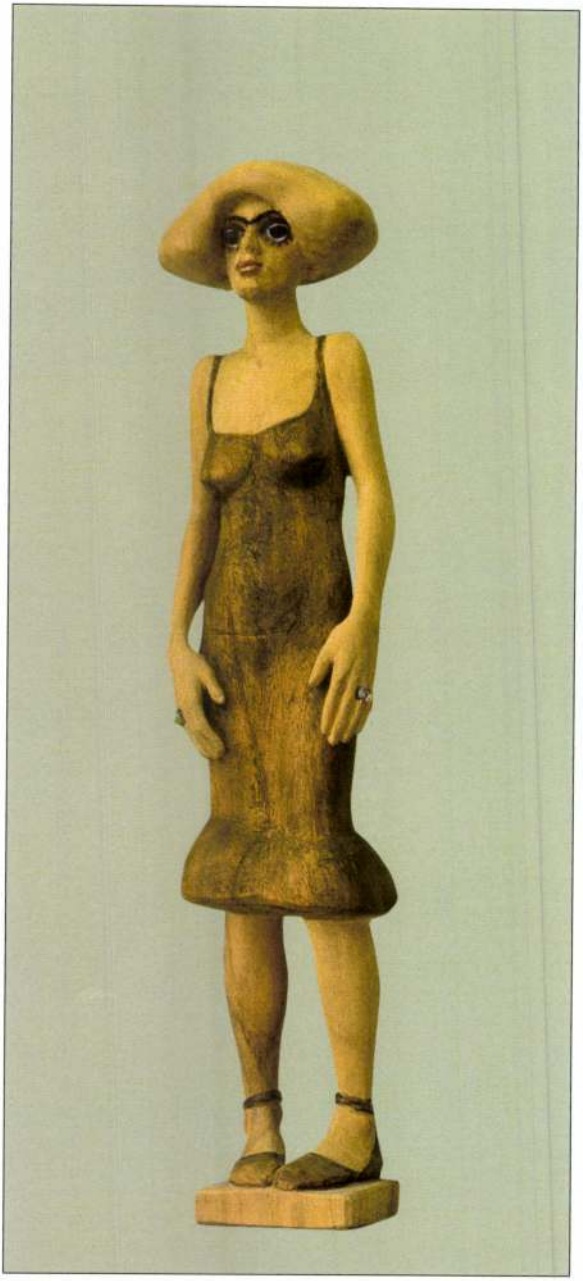

Anna örök | *1981 festett fa, 33 cm*

Ernyőlevonás | *1997 festett fa, 37 cm*

Egy eszkimó a halálra gondol | *1991 fa, 40 cm*

A katalógust támogatta a

European Association for Jewish Culture

ISBN 963 430 169 X

Copyright © Lóránt Zsuzsa

A katalógust tervezte: Köböl Vera
A fotókat készítette:
Horváth Dávid és Kálmán György
Kiadta: Lóránt Zsuzsa
Nyomdai előkészítés: Gyapjas Zsuzsa
Nyomta: IHB Color Kft.

... Századunkban kevés szobrász kereste a portré új lehetőségeit, és az a kérdés, hogy hogyan látja a művész az embert, különvált attól, hogy hogyan látja az egyes embereket. Lóránt Zsuzsában él az a szerény meggyőződés, hogy a portréműfaj megújítható. Szerénynek azért nevezem, mert fenntartja az árulkodó lélek régi fikcióját, újítása pedig ennek kiterjesztése. Szemlélete szerint az egyéniség kevésbé az, ami megjelenik, mint inkább az, ami a figyelmetlenség rései közt, vagy az egy pontra összpontosított figyelem ellenoldalán előbukkan. Így lesz a portré egészalakos. ...

RADNÓTI SÁNDOR

ISBN 963 430 169 X

LÓRÁNT ZSUZSA szobrászművész

TAMÁS NOÉMI festőművész

VESZPRÉMI BAKONYI MÚZEUM

1986.

Két művész munkáit láthatjuk a teremben. Az életről, a művészetről vallott felfogásuk sokban különbözik egymástól - ez tükröződik műveikben is - , mégis érezhető, hogy nem véletlen, nem esetleges ez a közös kiállítás.

Tamás Noémi 1976 - ban állította ki először "Gyermekkori önarckép"-ét. A kép hiteles - mondom én, aki akkor még nem ismertem, de én is akkor éltem át a felnőttinél teljesebb, mert érthetetlenebb gyermeki szorongást. Rég feledett színek, szagok, érzések rohantak meg a festmény láttán.

Lóránt Zsuzsa 1976 - ban állította ki először "Copfos" -át, ami gyermekkori önarckép. A kép hiteles - mondom én, aki akkor még nem ismertem, de én is

akkor éltem át a rossz tapasztalatok ellenére is meggondolatlanul bizakodó gyermeki gyanútlanságot. Rég feledett ízek, illatok, érzések rohantak meg a szobor láttán.

A két mű egymástól függetlenül született. 1977-ben már közös kiállításukat láthattuk a Ferencvárosi Pincetárlat kiállítóhelyiségében. Ezen két szobrász barátjuk, kollégájuk is részt vett. A ferencvárosi négyes kiállítás 1978-ban - némi módosítással - Kaposvárra, Nagyatádra, és Marcaliba is ellátogatott.

Az együttes bemutatkozások sora egy időre megszakadt. A kapcsolat azonban nem. Fennmaradásának tárgyi bizonyítéka a több egymásról készült portré, az egymásnak készült művek. A következőkben idézett vélemé-

nyek, azt igazolják hogy művészi útjuk is párhuzamosan futott.

"Egymástól elkülönülő jegyekkel kifejezett , de közösnek érzett mondanivalójuk körülbelül így foglalható össze. Adott egy új, "ipari" világ, a régitől eltérő vizuális kellékekkel . Vastag sminkkel /Lóránt/ ... és fénycsővilágítással /Tamás/. Ez a világ azonban elöbbre tart, mint az az ember, aki létrehozta, és akinek ellenőrzése alól lassan kicsúszott. A "milliő" és a szereplő között feszülő elidegenedett viszony az, amelynek megragadása és megszüntetése a művész első számú feladata, ... E feszültséget Lóránt szatírába hajló iróniával ... fejezte ki, oldotta föl. Tamás Noémire várt, hogy kromatikus érzelmi-esztétikai skálán kidolgozza a civilizációs betegséget, az elidegenedést kiváltó neurózist, az iróniát, melankóliát,fájdalmat szomorú egységbe foglaló lélekroppanást."

"Barátaival mintegy példálózik Lóránt; olyan modellekre lelt bennük, akik képesek közvetíteni önnön világának atmoszféráját, így társadalmunk közérzetét."

/T.N./ Pszichoterápiás igénnyel festi meg a ma gondolkodó emberének belső életét, figyeli környezetének különös figuráit, kritikusan szemléli a sokféle élethelyzetben megnyilatkozó tulajdonságokat. Kitűnő karakterérzéke azonban sohasem viszi el a lényegtől: az egyes ember mindig a társadalom hírvivő-

je."

"Lóránt Zsuzsában él az a szerény meggyőződés, hogy a portréműfaj megújítható. Szerénynek azért nevezem, mert fenntartja az árulkodó lélek régi fikcióját, újítása pedig ennek kiterjesztése. Szemlélete szerint az egyéniség kevésbé az, ami megjelenik, mint inkább az, ami a figyelmetlenség rései közt, vagy az egy pontra összpontosított figyelem ellenoldalán előbukkan."

"Tamás Noémi festményei pszichológiai telitalálatok, valóságos élmény és belső kitárulkozás, félálombeli káprázat és ébredéstől független táj, rettegés és vágy lebegnek, szivárognak át egymáson, anélkül, hogy az ábrázolás illusztrációvá, didaktikus fejtegetéssé sorvadna. ... Tamás Noémi a portré mestere, tussal festett önarcképe igazi remeklés ... "

" Egy gondolat füzi össze ezt a két művészt, a képzőművészet több ezer éves múltjába, azóta meg nem kopott kifejezőerejébe és hatni képes eszközeibe vetett hit. Fontos téma a portré, az ember sokrétű gazdagságának megragadása."

/ Az idézett szerzők sorrendben: P. Szücs Julianna, Vadas József, D. Fehér Zsuzsa, Radnóti Sándor, Horváth Tamás, Fábry Andrea/

Lóránt Zsuzsa: Copfos

Lóránt Zsuzsa: Nő egyszarvúval

Lóránt Zsuzsa: őrző angyal

Lóránt Zsuzsa: Lóránt Zsuzsa madonnája

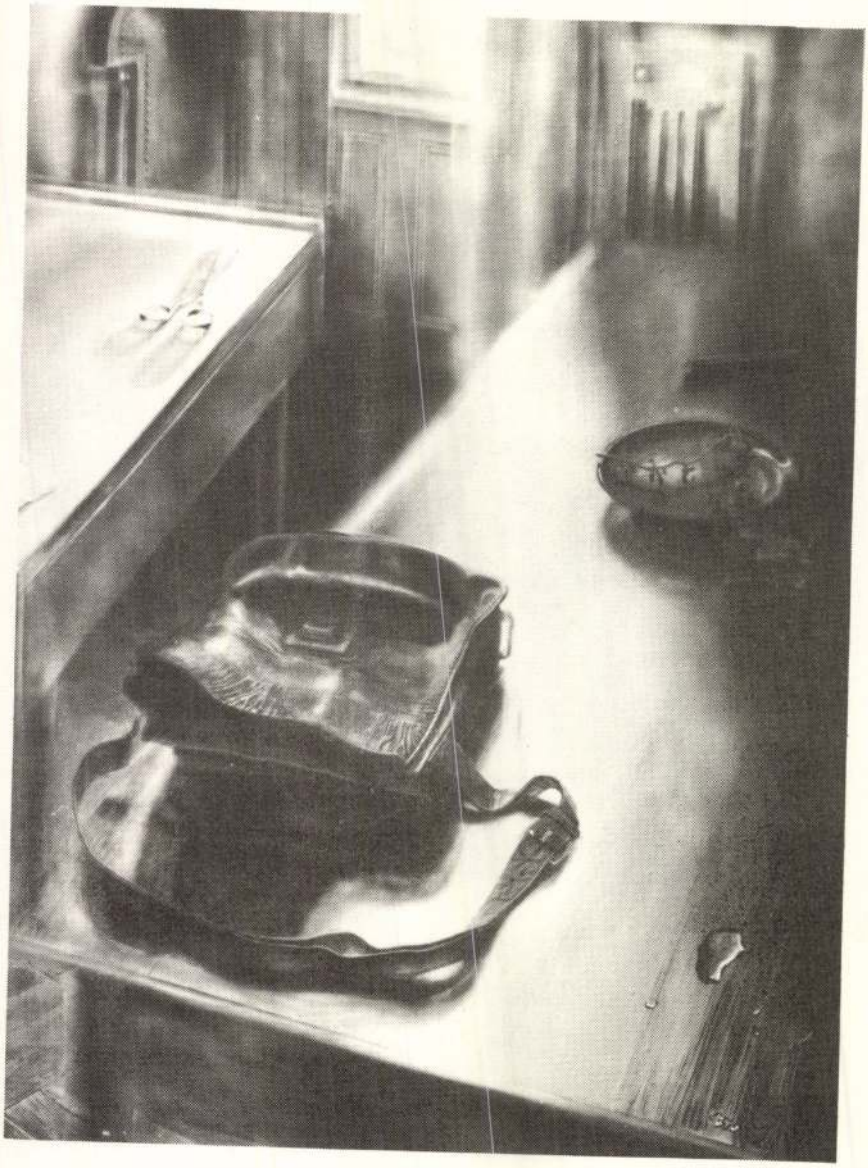

Tamás Noémi: Retikül

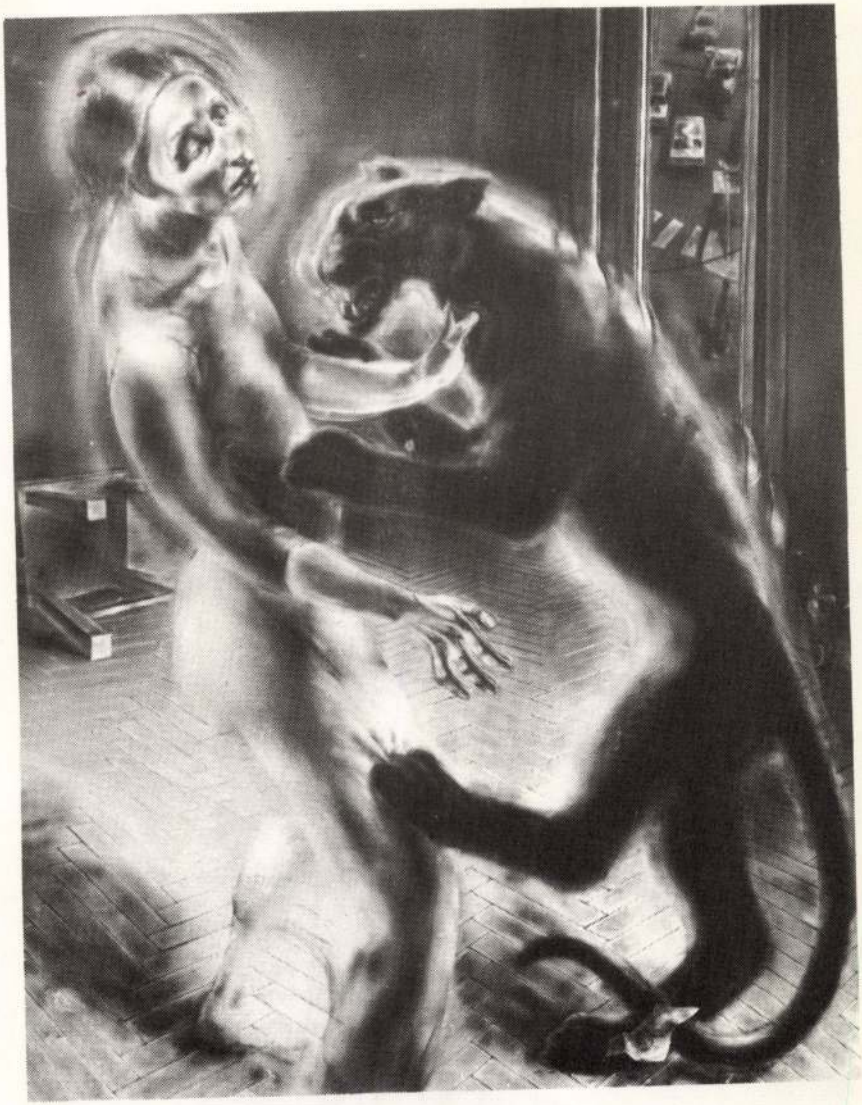

Tamás Noémi: Érzékeny asszony pesti társbérletben

Tamás Noémi: Akasztott ember

Tamás Noémi: Nagymama

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

LÓRÁNT ZSUZSA

Élettársak
festett terrakotta, M.: 60 cm

Család
festett terrakotta, M.: 60 cm

Margarita és Fagót
festett terrakotta, M.: 60 cm

Bálint György portréja
festett terrakotta, M.: 40 cm

Önarckép
festett terrakotta, M.: 30 cm

Laczkó Zsuzsa portréja
festett terrakotta, M.: 30 cm

Rimma
festett terrakotta, M.: 30 cm

Ravatal
terrakotta, M.: 14 cm

A csodálatos mandarin
terrakotta, M.: 21 cm

Sárkányölő Szent György
vegyes technika, M.: 100 cm

Nyilas Misi
terrakotta, M.: 48 cm

Cote d' Azur
terrakotta, M.: 29 cm

Copfos
fa, M.: 62 cm

Görl-görl
fa, M.: 100 cm

"Amikor virágba borultak az almafák"
festett fa, M.: 42 cm

Jámbor Margit
festett fa, M.: 25 cm

Donna Elvira
festett fa, M.: 25 cm

Clown
festett fa, M.: 20 cm

Lény
festett fa, M.: 22 cm

Pomona
festett fa, M.: 30 cm

Őrző angyal
festett fa, M.: 27 cm

Lóránt Zsuzsa madonnája
festett fa, M.: 37 cm

Nő egyszarvúval
festett terrakotta, M.: 40 cm

" Reneszánsz" portré kazetták I-IV.
fa, M.: 25x25 cm

TAMÁS NOÉMI

Xantus Judit
olaj, vászon, 70x50 cm

Bánat
olaj, vászon, 100x70 cm

Gyuri
olaj, vászon, 70x50 cm

Éjszaka
olaj, vászon, 100x90 cm

Kornis Mihály
olaj, vászon, 100x60 cm

Kék-sárga
olaj, vászon, 100x60 cm

Akasztott ember
olaj, vászon, 120x90 cm

Tájkép behunyt szemmel
olaj, vászon, 80x100 cm

Érzékeny asszony pesti társbérletben
olaj, vászon, 100x80 cm

Nap vőlegényem gyönyörű
olaj, vászon, 100x80 cm

Viz
olaj, vászon, 100x70 cm

Zoli
olaj, vászon, 35x18 cm

Ábel
olaj, vászon, 80x60 cm

Nagymama
olaj, vászon, 80x60 cm

Gyermekkori önarckép
olaj, vászon, 90x70 cm

Víz I-VI.
guache, papír, 42x56 cm

Nagymama I-V.
guache, papír, 34x24 cm

Lóránt Zsuzsa
guache, papír, 43x67 cm

A kiállítást rendezte:
Dr. László Péter

A katalógust szerkesztette:
Bárdossy Pál

A katalógust tervezte és a fotókat készítette:
Róka Lajos

Készült: 1 A/5 ív terjedelemben 500 A/5 példányban
86.214 Bakony Szolprint Veszprém

F.k.: Dr. Törőcsik Zoltán
F.v.: Csizmadia Sándor

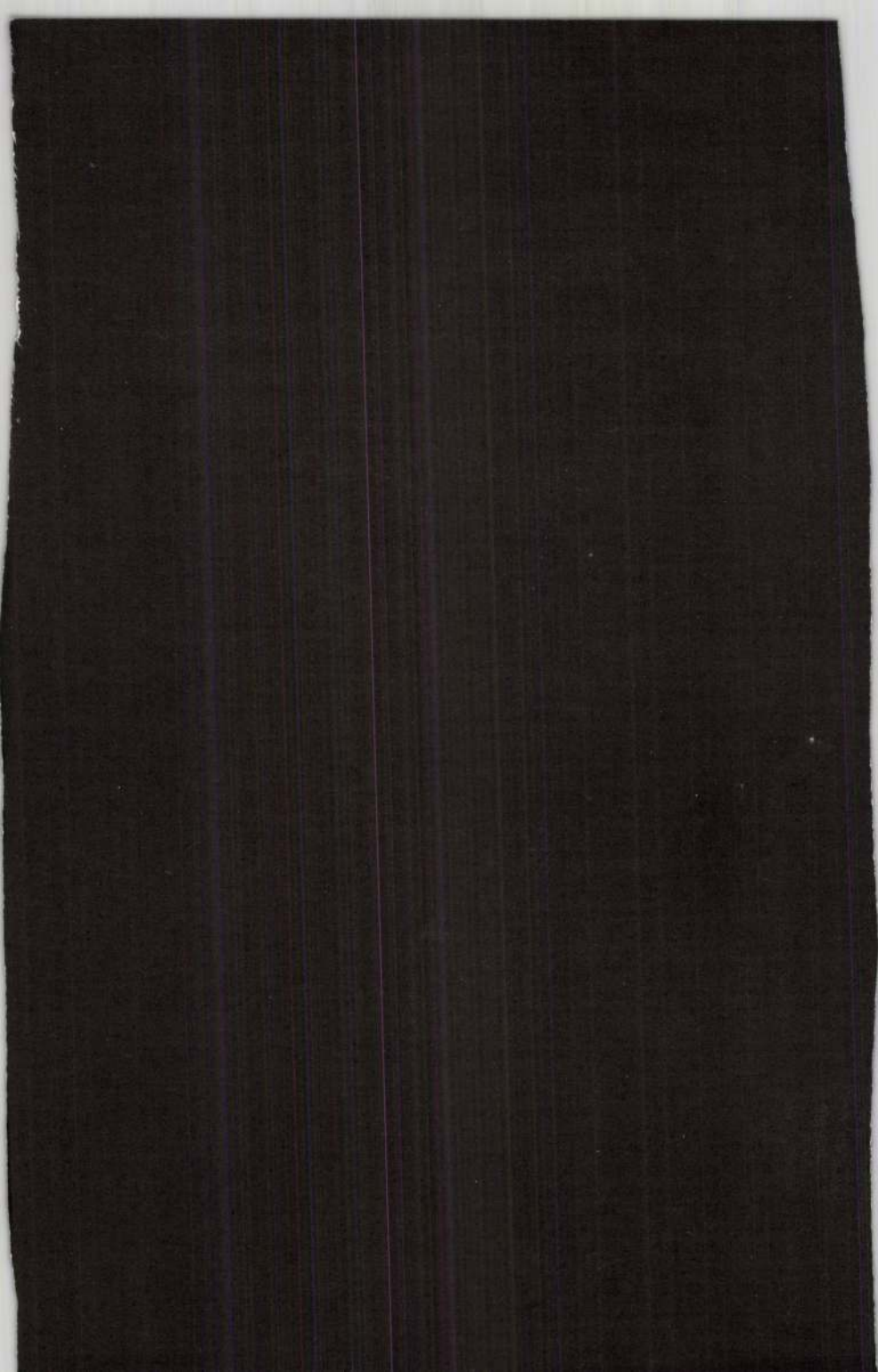

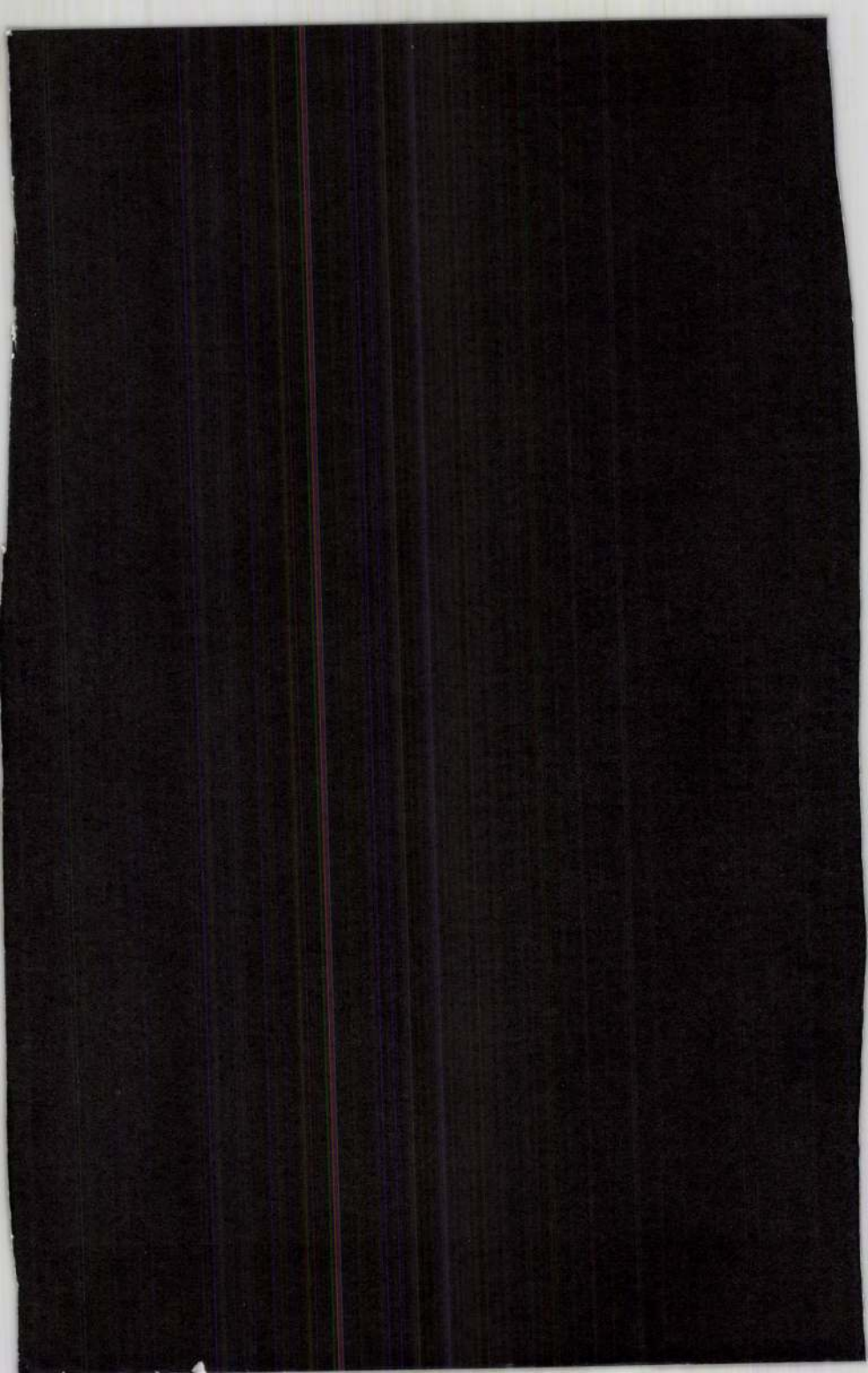

LÓRÁNT ZSUZSA

szobrászművész kiállitása

1985 szeptember 19 - október 12.

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM

Budapest V., Dorottya utca 8.

Megtörtént.

Az új budapesti Erzsébet Szálló presszójában elhelyezett szobrokkal megtörtént a varázslat.

Lóránt Zsuzsa szobrait nem alaptalanul hasonlították eddig sem a középkori faszobrászat kiemelkedő csúcsaihoz, Weit Stoss krakkói Mária Koronázása oltárához, vagy a garamszentbenedeki Úrkoporsó apostolaihoz, hiszen e művek nem csak technikájukban, plasztikájukban rokonok, de szellemiségükben úgyszintén. E szobrok egy más szférába való átlépéshez segítenek, egy irracionális világba visznek a műfaj eszközeit kiválóan használva.

Nos, Erzsébet szállóbéli szobrai eljutottak oda, hogy nemcsak segítenek átlépni egy más magasságba, hanem maguk is ott lebegnek a szó legszorosabb értelmében. Különösen a „hegedűs fiú", az „esernyős hölgy" és a „szerelmespár".

Talán szokatlan lehet, hogy nincs szilárd föld, vagy posztamens a szobrok alatt, de itt igazán nem hiányzik. Ez a törekvés persze nem új Lóránt Zsuzsa szobrászatában, hiszen fa, bronz, kerámia, porcelán, de bármely más anyagú szobrában tetten érhető ez a könnyedség, ez a lebegésre való hajlam, a legesendőbb, a legbumfordibb szobrokban is.

S ha már a középkori faszobrászat szóba került, had hívjam fel a figyelmet szobrainak egy másik kapcsolódására.

Ezek a szobrok egy kicsit epikus, olvasható művek. Régen az ikonográfia világos történet volt a nézőnek.

Freud óta nem az olvasható mese lett a fontos, hanem a megérezhető szellem, a szubsztancia. Nos e szobrok líraisága is olvasható ikonográfia. A görög szobrokat egy érthető mítoszvilág övezte, s a mű sokszor csak egy indító jel volt a mítosz megélésére. Ma a szoboroknak legtöbbször maguknak kell megteremteniük saját mítoszukat és nem irodalmi nyelven, hanem a plasztika nyelvén, s amelyeknek ez sikerül, elmondhatjuk róluk, hogy jó művek. S itt tetten érhetjük Lóránt Zsuzsát, a szobrászt, aki olyan dolgokat formáz meg, amelyek hagyományos értelemben fogalmilag vagy meg sem foghatók, vagy csak igen körülményesen. Valahol igaza van, amikor azt mondja, hogy „egyfajta rabság a fogalmi gondolkozás", s különösen az egy vérbeli szobrásznak.

Egy középkori szentet legtöbbször kínzatásának eszköze attribuál, Lórántnál ez egy mozdulat, egy

festett ruhaszél, egy szoknya, egy kalap, egy sál . . . Ezekkel azonban nemcsak egy személy azonosítható, hanem egy lélek, egy jellem, egy emberi szituáció.

Lóránt Zsuzsa nem tartja magát nagyon progresszívnek. Mégis, amit művészetében véghezvisz igenis korszerű. Ahogy a XX. században felerősödött az intellektuális iránti vonzalom, úgy az ő szobraiban is az emócionálison – a nietzschei értelemben vett dionüzoszin – uralkodik az apollói gondolat. Így nemcsak újra él, értelmez régi formákat, pátoszmintákat, hanem maga is teremt ikonográfiai erővel bíró műveket, amelyek igaz testvérei azoknak, amelyek évszázadok alatt kikristályosodtak a művészetben.

A klasszikus akadémiai tanulmányokat befejezve ezt mondja magáról: „elkezdtem szobrász lenni és akkor még nem tudtam, hogy én ki vagyok . . ., meg kellett tanulnom sok dolgot zárójelbe tenni". Úgy gondolom, hogy Lóránt Zsuzsa „csúnya-szép" szobrai arról tanúskodnak, hogy nemcsak saját magáról tudott meg sokat, hanem a rátarti világ erejéről és esendőségéről is.

GOLOVICS LAJOS

Őrző angyal

Andrée
(Erzsébet Szálló)

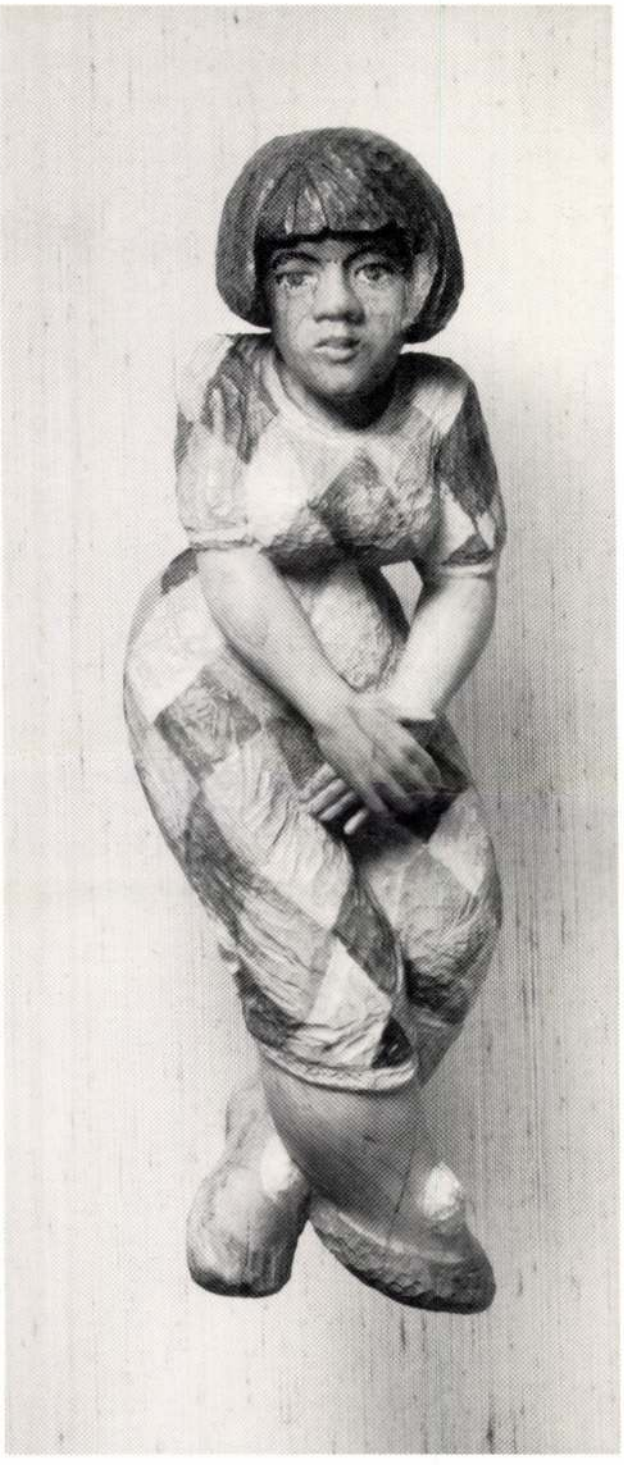

LÓRÁNT ZSUZSA

Cím: Budapest VI., Munkácsy M. u. 29. – 1063

1946-ban született Budapesten. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1971-ben diplomázott Somogyi József növendékeként. 1975–78 Derkovits-ösztöndíjban részesült.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK:

1976 – Ferencvárosi Pincetárlat, Budapest
1978 – Helikon Galéria, Budapest
1979 – Stúdió Galéria, Budapest
1980 – Bartók Béla Művelődési Központ, Szeged
– Pincetárlat, Boglárlelle (Kovács Tamással)
– Esztergomi Galéria, Esztergom (Somogyi Győzővel)
1981 – Pesterzsébeti Múzeum (Lacza Mártával és Somogyi Győzővel)
– TV-Galéria (Vigadó Galéria), Budapest
1982 – Miskolci Galéria (Lóránt Jánossal)
– Magyar Kultúra Háza, Berlin (Szentirmai Zoltánnal)
– Városi Művelődési Ház, Fehérgyarmat (Fekete Tamással)
– Vassily Galéria, Bagdad
– Művelődési Ház, Dombóvár
1983 – Kölcsey Ferenc Művelődési Központ, Debrecen
– Liszt Ferenc Művelődési Központ, Sopron
– Mosolygó Antal Művelődési Ház, Budapest
– Liget Galéria, Budapest
1984 – Népház Galéria, Tatabánya
– József Attila Művelődési Ház, Makó (Paulikovits Ivánnal)
– Börzsöny Múzeum, Szob
1985 – Magyar Kulturális Intézet, Kairó

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOKON RÉSZVÉTEL:

1977 – FIDEM kiállítás, Budapest, Magyar Nemzeti Galéria
– Ferencvárosi Pincetárlat, Budapest (Eskulits Tamással, Körösényi Tamással, Tamás Noémival közösen)
1978 – Stúdió Jubileumi Kiállítás, Magyar Nemzeti Galéria
1979 – Basel, Kunstmesse
– Stúdió '79, Pécsi Galéria
– Stúdió kiállítás, Isztambul
– Kaposvár, Marcali, Nagyatád (Eskulits Tamással, Körösényi Tamással, Tamás Noémival közösen)
1980 – Magyar Éremkiállítás, Oslo (Universitetets Myntkabinett)
– Hilversum, Centrum „De Vaart"
– Miskolci Téli Tárlat, Miskolci Galéria
1981 – Ravenna, V. Biennale Internazionale Dantesca
– Collegium Hungaricum, Bécs; Klagenfurt
– V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás
– Offenbach am Main
1982 – Offenburg
– Phenjan
1983 – Ravenna, VI. Biennale Internazionale Dantesca
– FIDEM kiállítás, Firenze
1984 – Collegium Hungaricum, Bécs (Kecskeméti Kerámia Stúdió)
– ART FAIR Stockholm
– Kisplasztikai vándorkiállítás, Linz
1985 – Kisplasztikai vándorkiállítás (Ausztriában több helyen)

Rendszeresen részt vesz az Országos Képzőművészeti kiállításokon, valamint a hódmezővásárhelyi, miskolci, salgótarjáni, szegedi, pécsi, soproni országos tárlatokon, biennálékon.

KÖZTÉRI MUNKÁI:

1982 – Pécs, Délszláv Nemzetiségi Művelődési Központ homlokzati fülkéje: Szent György, festett fa, 130 cm
1983 – Vaja, Vay Ádám Múzeum: Radvánszky János, 5/4-es bronz portré
1984 – Budapest, Erzsébet Szálló kávézójába festett fa plasztikák:
„Az eltűnt idő nyomában":
Odette és Swann (50×50 cm);
Jeunes filles (50×50 cm);
Ch. Morel (60 cm) (2. oldalon reprodukálva);

Albertine (50 cm);
Andrée (50 cm);
Françoise (50 cm).

1985 – Budapest, Hungária Szálló
Festett fa cégérek:
Postakocsi (40×40 cm);
Stefánia cukrászda (70×30 cm)
– Szeged, Tiszaparti sétány: Padon ülők (festett kő, 90 cm)
– Aszód: Kis alvó (bronz, 90 cm)

DÍJAK:

1978 – Stúdió Jubileumi Kiállítása – KISZ-díj
1979 – Stúdió '79 kiállítás – Stúdió-díj
1980 – Miskolci Téli Tárlat – Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács díja
1981 – Munkácsy-díj
– V. Budapesti Nemzetközi Kisplasztikai Kiállítás (Budapest Főváros Tanácsának különdíja)

Albertine
(Erzsébet Szálló)

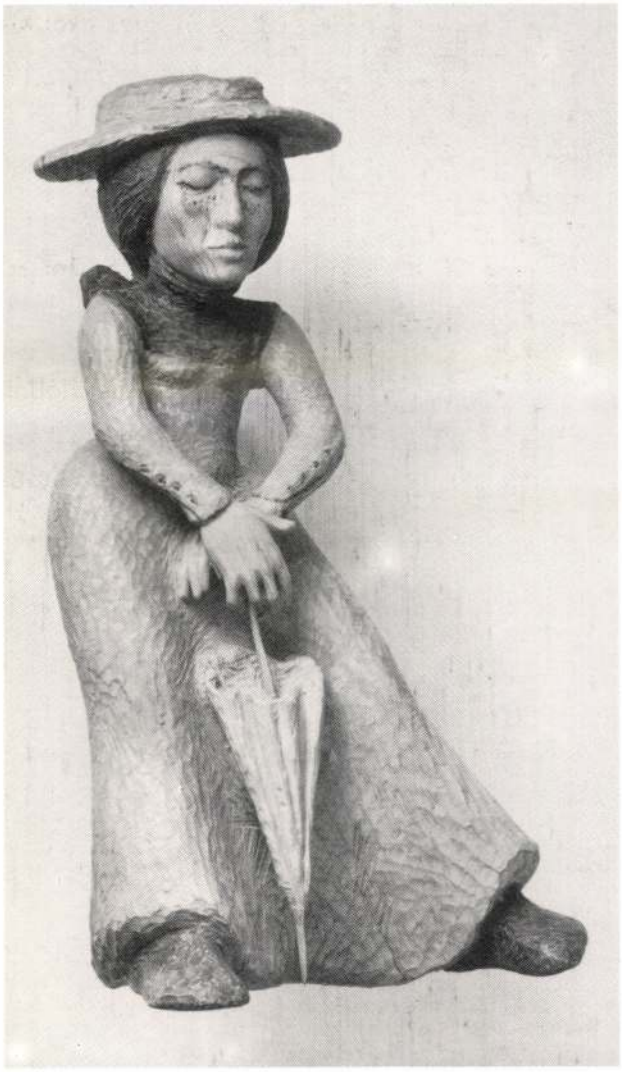

Françoise
(Erzsébet Szálló)

Jeunes filles
(Erzsébet Szálló)

A csodálatos mandarin

KATALÓGUS

COPFOS, 1976
fa, 62 cm

ÁLOM, 1980
festett fa, ezüst+üvegdoboz, 26×54×20 cm
a miskolci Herman Ottó Múzeum tulajdona

GÖR-GÖRL, 1981
fa+üveg, 100 cm

A CSODÁLATOS MANDARIN, 1981
terrakotta, 19 cm
magántulajdon

CÔTE D' AZUR, 1981
terrakotta, 30 cm

RAVATAL, 1981
terrakotta (kétrészes), 30×20×10 cm; m: 10 cm

KIS SÁRKÁNYOLÓ, 1981
festett fa, 16 cm
Dr. Halász László tulajdona

NYILAS MISI, 1981
terrakotta, 46 cm

NŐ EGYSZARVÚVAL, 1983
festett terrakotta, 40 cm

SPANYOL TÁNCOSNŐ, 1983
porcelán+textil, 65 cm
a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Kísérleti Stúdió tulajdona

KIS SPANYOL TÁNCOSNŐ, 1983
porcelán, 25 cm

HARLEKIN, 1983
porcelán+textil, 31 cm
a kecskeméti Nemzetközi Kerámia Kísérleti Stúdió tulajdona

GYURI, 1983
porcelán+textil, 40 cm

ŐRZŐ ANGYAL, 1983
festett fa, 24 cm

VELOCIPÉD, 1984
festett fa, 19 cm
Dr. Boromissza István tulajdona

ILUSKA TANTE, 1984
festett fa, 27 cm

AEROBIC, 1984
festett fa, 21 cm

PAPA MEG A MAMA TÁNCOL, 1985
festett fa, 50 cm

A Műcsarnok kiadványa
Felelős kiadó: NÉRAY KATALIN igazgató

ISBN: 963 7161 89 9
10 714/85 – MKK

A kiállítást rendezte: BARANYI JUDIT
A katalógust tervezte: BALLA MARGIT
A fotókat készítette: HORVÁTH DÁVID és TAHIN GYULA
(Erzsébet Szálló szobrai)

Ára: 20,– Ft

Odette és Swan
(Erzsébet Szálló)

Lovánt Lilla

Gottsegen György: „A légiós betegsége" c.
műve szakoló és kötéstervét kénítette.
Díjazott /„Kép könyv 66"/

Magyar Grafika 1967 III. n.

Lóránt Zsuzsa
szobrászművész

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1991 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

VAS NÉPE

1983 JAN 15

1021

ISMERJÜK MEG!

Lóránt Zsuzsa: Balerina 1975.

Bronz 32 cm

(1946—)

Lóránt Zsuzsa a hetvenes évek második felében vált ismertté egyéni fa-, bronz-, terrakotta szobraival. Rendkívül érzékeny, érzelemgazdag figurái a környezet alapos tanulmányozását és jó megfigyelőképességét tanúsítják. A körülöttünk élő, kortárs egyéneket mintázza meg, de kiválasztásában mindig törekszik arra, hogy az átlagtól eltérő, önálló gondolkodású, ízlésvilágú figurát mutasson be. Gyakran groteszk hangvételűek ezek a szobrok, de ebből nem a komikum felé hajlik, hanem inkább együttérzővé válik hősével. Riadt tekintetű, félszeg lányalakjai — Látogató, Kalapos, Veronika — esendőségükkel vívják ki rokonszenvünket. Alkotásaiban nem idealizál, sokszor éppen gyarló mivoltukat emeli ki. **Kitűnően** jellemez a személyek viseletével, testtartásával, arcmimikájával. Ezek a figurák lezser ruházatban, csapzottan, néha csámpásan lépnek elénk, magatartásuk nem hivalkodó, szimpatikussá éppen az teszi őket, hogy elhatárolják magukat a tömegízléstől, a mindent áthatni kívánó fogyasztási mechanizmustól. Miskin herceg nyílt, ugyanakkor tartózkodó, visszahúzódó alakja, családképei derűs életszemléletről tanúskodnak. A fiatal táncoslányok szintén valami bájos esetlenséggel jelennek meg.

Gyűjteményünk bronzszobra a még gyermeklány balerinát mutatja be. A balettruhában, balettcipőben álló alak jobb lábára nehezedik, balját térdben behajlítva csak lábujján támaszkodik. Haját kontyban tűzte össze a feje búbján. A vékony, nyúlánk testtel ellentétben feje túl nagy, szeme mély, beesett, arca koravén, fáradt kifejezést sugall. Ugyanezt a típust találjuk a Harlekin című szoborban is, amely egy hasonló artistalányt jelenít meg. Ez a téma nem ismeretlen a képzőművészetben, de most nem Degas vagy Seurat törékeny-tűnékeny táncosnői elevenednek meg, rokonait talán inkább Toulouse-Lautrec fáradt, már éltesebb táncosaiban találhatjuk meg. A cirkusz, zene, tánc világa ugyanakkor egy áttételes értelmezésre is lehetőséget nyújt, a jelmez, a maszk mögé bújt művész szorongását is érezhetjük, ami Watteau-tól Munch-on keresztül Picassóig nyomon kísérhető a művészetben.

Lóránt Zsuzsa nem törekszik bonyolult esztétikai problémák megoldására, műveivel elsődlegesen a befogadó érzelmeire akar hatni. Szobrai állásfoglalásra, kritikai észrevételekre serkentenek, elősegítik az egyéni gondolkodásmód kialakítását. Szívesebben dolgozik fával, amit gyakran festéssel tesz még szemléletesebbé.

1971-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán Somogyi József növendékeként. Derkovits-ösztöndíjat nyert, számos csoportos és néhány egyéni kiállításon szerepelt eddig. Művészetének fontos motívuma a mese, a gyermekvilág. Portréi nagy kifejezőerőt hordoznak magukban, mesterüket erős szociális érdeklődés jellemzi.

A Balerina 1981-ben került gyűjteményünkbe a Művészeti Alap átadásából.

Zsámbéky Mónika

Fotó: **Rosta József**

AZ OLVASÓK FÓ[illegible]MA

Belül keletlen, kívül égett

Nem tudom megérteni, miért van különbség a kenyér minőségében, miért nem kapunk mi olyan kenyeret, amilyent a városokba szállítanak. Mert az kalácshoz hasonlítható, ahhoz képest, amilyenhez mi itt Nagytilajban jutunk.

Rendszeresen égett kenyeret szállítanak ide, a belseje meg a keletlen kovászhoz hasonló. Hát ezt érdemli a termelő? Amikor megdrágult a kenyér, azt mondták, jobb lesz a minősége. Sajnos, az igéret nem jött be.

Szilágyi Sándorné
Nagytilaj, Petőfi u. 7.

Kilátás — az összkomfortból

Szombathelyen, a Köztársaság tér 35. számú házban lakunk, férjemmel mindketten nyugdíjasok vagyunk. Évekig türelemmel viseltük a környék házainak renoválása, valamint az előttünk épített két négyemeletes épület munkálataival kapcsolatos kellemetlenségeket. Túl vagyunk egy ki- majd visszaköltözésen is, és nagyon bíztunk benne, hogy a megpróbáltatásainknak végére érkeztünk.

Korainak bizonyult az örömünk, lebontották a mellettünk levő épületet. Rendben van, addig nem szellőztettünk, csak a késő esti órákban. De azt már nem találjuk rendjénvalónak, hogy a TANÉP a felvonulási viskóit közvetlenül a lakásunk ablakai elé építette. A dolgozók itt végzik „ügyeiket", augusztustól, emiatt börtönnek érezzük az összkomfortos lakásunkat. Idős napjainkra nekünk ilyen kilátás jutott, és ezt sajnos nagyon hosszú ideig kell még elviselnünk, a lakásunk összkomfortos bére mellett. Nincs szabályzat, amely meghatározná a felvonulási épületek elhelyezésének mikéntjét?

Az ablakaim alatt üstben melegítették egyik nap a kátrányt. Amikor ezt szóvá tettem, felszólítottak, hagyjam el az építkezés területét, ami egyébként a mi bérleményünkhöz tartozó udvar. Tudjuk, lakásokra szükség van, minden építkezés kellemetlenségekkel jár a környező lakóknak. De az nem igaz, hogy nem lehetne körültekintőbben megszervezni a munkákat, netán úgy elhelyezni a felvonulási épületeket, hogy azok ne legyenek mások terhére. Itt elég nagy terület van, csak jobb szándék kellene az építkezők részéről. Kérem, amit emberileg lehet enyhíteni, tegyék meg.

Pontos név és cím

★

Magunk is meggyőződtünk róla a helyszínen: így nem szabad a körülményeknek kiszolgáltatni a közvetlen közelben élő embereket.

Környezetszennyező!

A közeli napokban érkezett invitáló levél Rábahidvégről, nézzük már meg, milyen környezetszennyezést okoz a Dózsa György utca 16. számú ház gazdája.

Valóban furcsa látványt nyújt ez a porta és a hozzá tartozó utcarész: több bála szalma, rengeteg kukoricaszár és répatörköly van az utcán. Nem tudtam megkérdezni a gazdától, miért tart ilyen irgalmatlan rendetlenséget, mások kárára a portája előtt, ugyanis a kutyáktól csak tisztes távolban nézelődtem. A nagyon héza-

a kutyái ki-be bujkálnak a kerítésen.

A szomszédos házakat vettem szemügyre. Pedáns, gondos kezek által rendbentartott portákat láttam. Sajnáltam őket, egyrészt a szél hordta állandó szemét miatt, másrészt a törköly nehéz szagát sem bírja elviselni mindenki. A szomszédoktól megtudtam, hiába kérik az állattartó gazdát, hogy a sa-

kezet engedélyét lobogtatja. Igen ám, de nem az engedély aláírója „élvezi" ezt az állapotot. Nem az ő lakását, háztáji gazdaságát fújja tele szeméttel a szél, hanem a szomszédokét. Sőt, a távolabb eső utcákba is jut belőle bőségesen.

A nagyközségi tanácson is jártak már ez ügyben, de hiába. Tehát szélmalomharcot folytatnak sokan, egy miatt. Pedig a szomszédos lakók amúgy megérdemelnék a „tiszta udvar, rendes ház" táblát, de emiatt a szomszéd miatt azt soha

Járjanak már a végére!

Tavaly, október 23-án közölték lapjukban problémánkat. Röviden: másfél éve költöztünk a szombathelyi Krúdy Gyula utca 14. számú OTP-házba. Lakásaink rendszeresen beáznak, emiatt a tapéta több helyen leválik a falról, foltos a szőnyegpadló. A beázás leginkább az északi oldal lakóit érinti, hogy miért, azt nem értjük. De nemcsak az ab-

230.

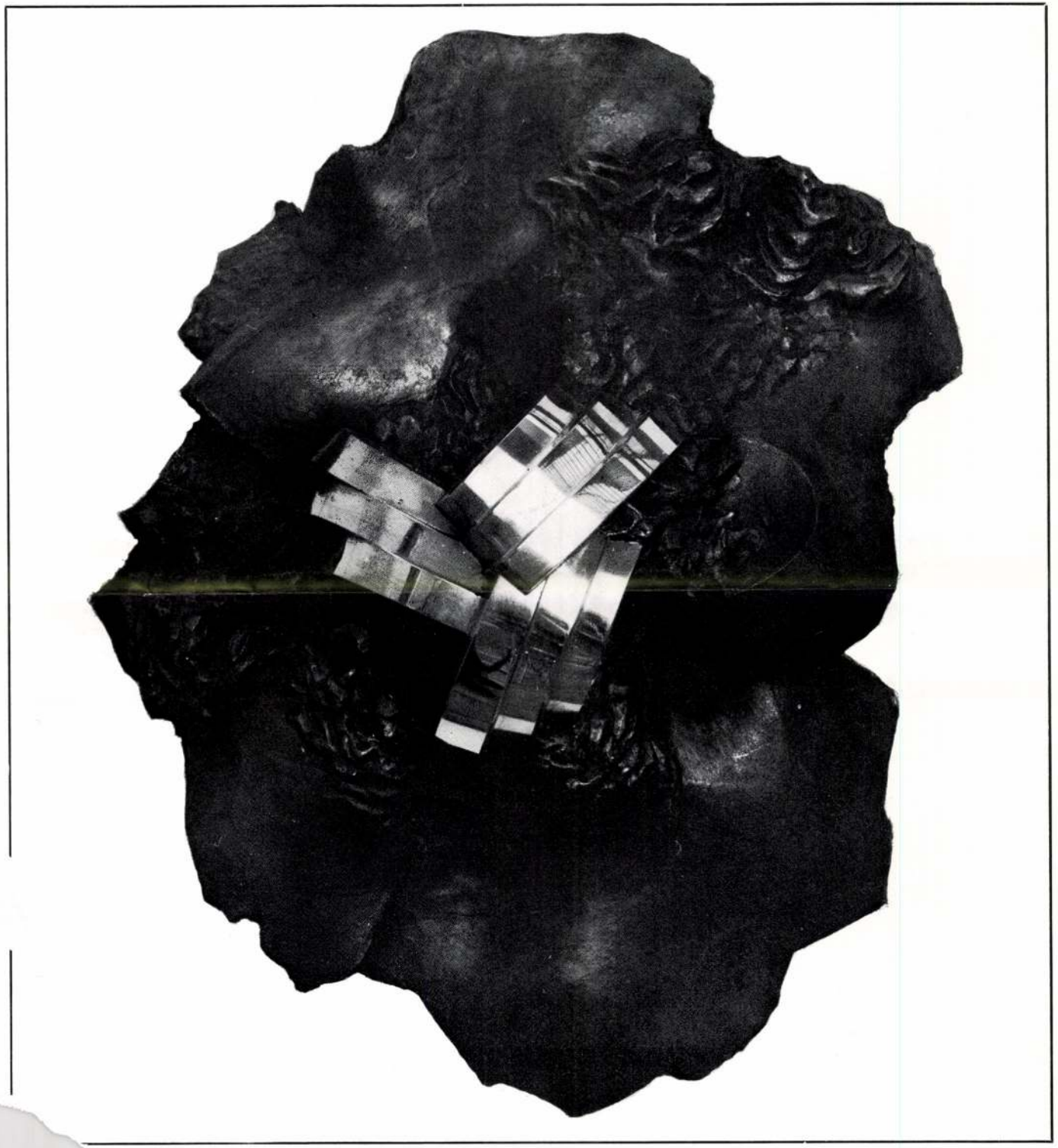

LÓRÁNT Zsuzsa
Cím — Adresse : Budapest — 1063
Munkácsy M. utca 29

1946-ban született Budapesten. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1971-ben fejezte be tanulmányait. Derkovits-ösztöndíjas volt 1975—78-ban. Több hazai kiállításon nyert díjat szobraival. Részt vett több külföldi kiállításon (Basel, Konstantinápoly, Franciaország, Amsterdam), érmei szerepeltek Oslóban és Stockholmban. Több munkája került közgyűjteménybe. Munkácsy-díjas, 1981

234. MŰVÉSZNŐ, 1977
festett fa, 27 cm
Fiatalok Stúdiójának tulajdona

235. KALAPOS, 1978
festett fa, 30 cm

236. HENDRICKJE FÜRDŐJE, 1979
festett fa, 30,5 cm

237. ÁLOM, 1980
festett fa, üveg, ezüst
25,5 × 54 × 19,5 cm

238. VERONIKA, 1980
festett fa, 35 cm
Művészeti Alap tulajdona

52. Lóránt Zsuzsa: Kamasz

festett fa, 25 cm

A SZEGÉNYEKET TÁMOGATÓ ALAPÍTVÁNY

meghívja Önt és családját
1990. december 5-én 14 órára
a Magyar Nemzeti Galéria III. emeletén rendezendő
kiállítására

A kiállítást megnyitja *MÉSZÖLY MIKLÓS*
(aki a 10 évvel ezelőtti kiállítást is megnyitotta)

A KIÁLLÍTÁS KÉPEIT
1990. december 8-án 11 órakor

AUKCIÓRA BOCSÁTJUK,
melynek bevétele a SZETA számlájára folyik be.

455.082

20.000

Lóránt Zsuzsa

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Szobrászművész

SOMOGYI NÉPLAP

1982 SEP 30

1021

Lóránt Zsuzsa lényei

Egy teremtő művész

Ez a lány-lény ő maga. Apró női figura, kicsit görnyedt, kicsit „szolgál". Lép. Köntöse mint a szerzetes csuhája. Arca enyhén mongoloid, csak annyira, amennyire egyénítheti őt. Mert Lóránt Zsuzsa *különbözik*.

Lényei igazi teremtmények a saját képmására. Mégis, valahogy egyszerre idézik meg az egyiptomi festett szobrokat és a mai embereket. Környezete, archaizált ábrázolásban... Szeretem Lóránt Zsuzsa lényeit, „akiket" először képernyőn ismertem meg. Megformált, kiégetett máztalan agyagból készült kisplasztikák, festve. Faszobrok. Bronz és kő remekléses.

Elálló fülű, kopaszodó professzor — ingén tarka mintákkal. Félmosollyal, mint Lóránt Zsuzsa annyi teremtménye. Mona Lisa-mosolyúak, ha férfiak is, *Rimma* — portré ez is: csöppnyi fájdalom bujkál a megformált nő szemében. Azt hiszem — *Arany János*sal fogalmazva — az életet már megjárta. Az életnek azt a részét, amely ilyenre alakította egyéniségét. *Bálint György* jóságos tekintetű portréja. Mi indította arra Lóránt Zsuzsát, hogy a két világháború közötti baloldali irodalomkritikai, publicisztika e jelesét elénk állítsa?

Lóránt Zsuzsa „veszélyes ember". Családtagjait, környezetét adja ki az idegenknek. Ismeri őket a lelkükig. Emberi gyengéiket

Apját, anyját és családját „árusítja ki"; soha ilyen jó vásárt! A szemlélő lesz gazdagabb e szerződés nélküli adásvételnél. Olvasmányélményei is megjelennek: *Az eltűnt idő nyomában* proustí figurája, nagy bohóccipőt majmoló lábbeliben, a *Mester és Margarita* két alakja. A pogány mitológiában is feltűnő sárkányölő sem maradhat ki: György lovag azonban itt színes egyéniségű ember, aki éppen az emberi színességet, a játék jogát menti sárkányt döfve. Ez a Szent György egy kicsit a maguk eszközeivel igazságot tevő bábfigurákat, Vitéz Lászlót és Paprikajancsit is megidézi, ez a kettősség teszi szinte vidám jelenséggé...

Élettársak. A fiatal nő arca nem boldog, az öreg bácsi — matróztrikóban, szemüveggel, bajuszosan — magyaráz neki. Itt lehet a titok: kapcsolatukban az oktatgató apa szerepét alakítja a férfi... Mennyi báj van a *Görl-görl* című faszoborban: kislány, zöld gombszemmel, kissé ijedten görkorcsolyázik. A *Copfos* is ő, kicsikre jellemző görbe lábacskákkal, pocakkal. Minden benne van ezekben a munkáiban, ami gyermeki:

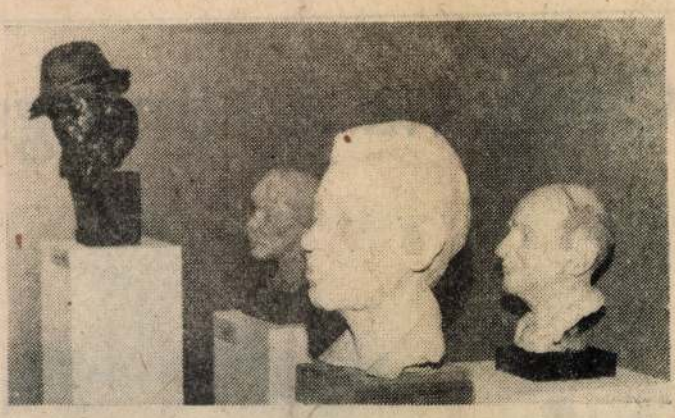

tiszta érzelemmel tolmácsolja; a jóság sugárzik ki minden portréjából, figurájából. sutaság, kedvesség, életöröm.

Azt hiszem, Lóránt Zsu-

sport
SPORTsportSPORTsportSPOR
SPORTsportSPORTsportSPORT
ortsportsportsportspo
SPORTsportSPORTsportSPORTs
sportSPORTsportSPORTspor

Az Újpest és az FTC továbbjutott

U. Dózsa—IFK Göteborg 3:1 (3:1)

Megyeri út, 15 000 néző. V.: Schmidhuber (NSZK). Góllövők: Kiss (2), Törőcsik, ill. Szendrei (öngól).

Jók: Kovács J., Kardos, Kisznyér, Kovács B., Törőcsik, Kiss, Nagy, ill. Hysen, Sandberg és J. Carlsson.

Továbbjutott az Újpest 4:2-es összesítéssel.

Régen látott-hallott ünneplésben részesült a KEK-mérkőzés után az Újpesti Dózsa, amely minden tekintetben rászolgált a győzelemre, s a továbbjutásra.

Ferencváros—Atletico Bilbao 1:1

Rába ETO—Standard Liege 3:0 (1:0)

Győr, 25 000 néző. V.: Csolakidin (görög). Góllövők: Szentes, Hajszán, Burcsa.

A Standard Liege 5:3-as összesítéssel jutott tovább.

Tatabányai Bányász— St. Etienne 0:0

Tatabánya, 5000 néző. V.: Syme (skót).

Az UEFA-kupa 32-es mezőnyébe a két mérkőzés alapján az St. Etienne jutott, 3 ponttal, 4:1-es összesítéssel.

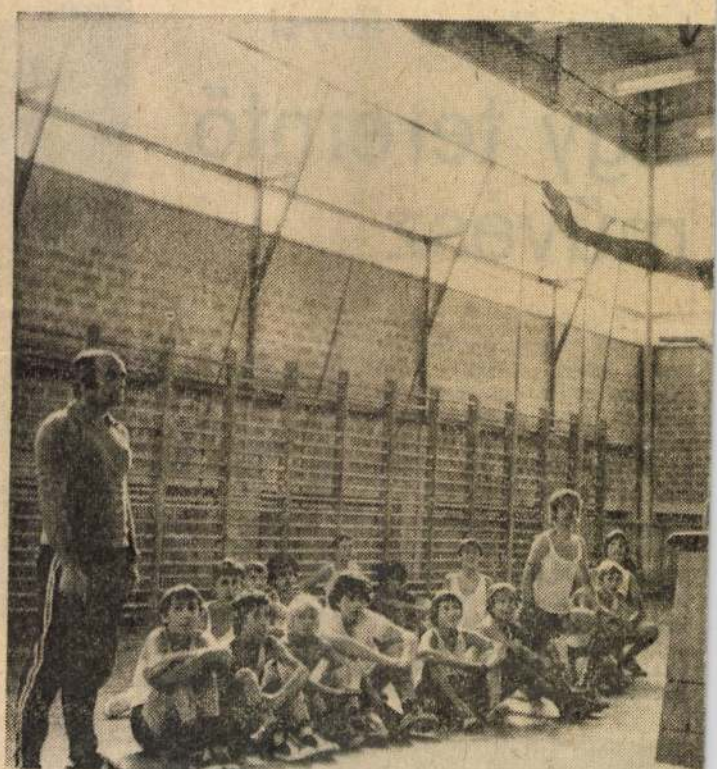

Verseny az isko

A sport, a mozgás és a különböző kam

A sport sem mentes a kampányoktól... Elég, ha a rendszeres testmozgásra buzdító kiadványokra, felhívásokra és a különféle mozgalmakra gondolunk. Aztán arra, hogy nem sokkal a kihirdetés után a szervezők bevallották, messze még a vágyott cél, nem sportol rendszeresen az ország népe. A kampány elmúlt, csend lett; viszont — ez a saját tapasztalatom — szép csendben mozdulni kezdtek az emberek. Egyre többen kezdik napjukat az uszodában, kocognak esténként vagy kora reggel, sokan belátták, hogy rendszeres sportolás nélkül nincs egészség. Belátták, rájöttek, s nem feltétlenül a kampány hatására.

Az iskolákban heti kettőről négyre emelték föl a testnevelési órák számát. Aztán mindenki várta a kedvező hátást. Azt, hogy edzettebb, egészségesebb lesz a felnőttkorba lépő nemzedék. Statisztikai adatok nincsenek a birtokomban, csak személyes beszélgetésekre alapozom a véleményt: nem sok változott. Nem elsősorban a jó szándék, a tennivágyás teljes hiánya miatt, inkább azért, mert az iskolai testnevelés alapvetően felemás úgy. Mint tanóra egy foglalkozás a sok közül. A szülő nem feltétlenül azért járatja gyerekét iskolába és a gyerek nem azért tanul, hogy megszeresse a mozgást. Egy képzeletbeli rangsorban, amely a különféle tárgyakat fontosságuk szerint osztályozza, föltehetőleg a tanároknál és a diákoknál egyaránt a hátul foglalna helyet a testnevelés (kivéve annál, aki vele foglalkozik).

Otthona a tömegsportnak

A Műcsarnok meghívja Önt

LÓRÁNT ZSUZSA

szobrászművész kiállítására

1985. szeptember 19-én 17 órára

Megnyitja:

KOPLIK JUDIT
művészettörténész

DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM
Budapest V., Dorottya utca 8.

Megtekinthető: 1985. szeptember 19–október 12. között
Nyitva: naponta – vasárnap kivételével – 10–18 óráig

F. k.: Néray Katalin – 85-1502 GENERALART Dorogi Ny

Lóránt Zsuzsa

nohrámműrén

Plasztikái a Műcsarnok dec – januári kiállításán

Magyar Ifjúság
1981. jan. 23.

Molnár Zsolt
cikke

Lóránt Zsuzsa

nobránművén

10 ezer Ft-os díjat Tapott a Mistolci téli táslatou. (1980)

1980 XII. 1.
Kossuth 20:25 /2

Lóránt Tsuzsa, Munkácsy-díjas nobránművész

a Dorottya u. i Kiállítóterében 1985. okt. 12-ig látható a művész kiállítása.

Műsorvál é. Kamaratermei
1985 okt.

Lóvánt Ismsa, Munkácsy-díjas

nobránművés kiállítása a Dorottya u.-i kiállítóteremben 1985. szept. 19-okt. 12-ig látható. A kiállításon az 1976 után készült művek válogatása szerepel. Bemutatásra kerülnek az Erzsébet Szálló kávézójába, illetve az ig Hungária Szállóhoz készült plasztikák fotói is.

Műszaroly és Kamarateme

1985 szept.

A TATABÁNYAI NÉPHÁZ

tisztelettel meghívja Önt és kedves családját

L Ó R Á N T Z S U Z S A

Munkácsy–díjas szobrászművész

kiállítására.

A kiállítást megnyitja:

1984. január 12-én, csütörtökön 17 órakor

KÁLMÁN GYÖRGY

fizikus.

A kiállítás megtekinthető:

január 12–31-ig, naponta 8–20 óráig.

MEGHÍVŐ

LÓRÁNT Zsuzsa

P.SZABÓ Ernő: Lóránt Zsuzsa kiállitása : Liget Galéria, 1983 október. = Müvészet, XXV.évf.1.sz. 1984 57 - 58.p. ill.

Lórántffy Antal

Sopron városa emlékérmet verett vele 1889.k.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
1962.Sopron 17.l.

LÓRÁNT Zsuzsa szobrász

Ellopták a Diszelben négy és fél éve felállitott Nepomuki Szt.János szobrát

Magyar Nemzet, 1994. február 23. 7.

1994

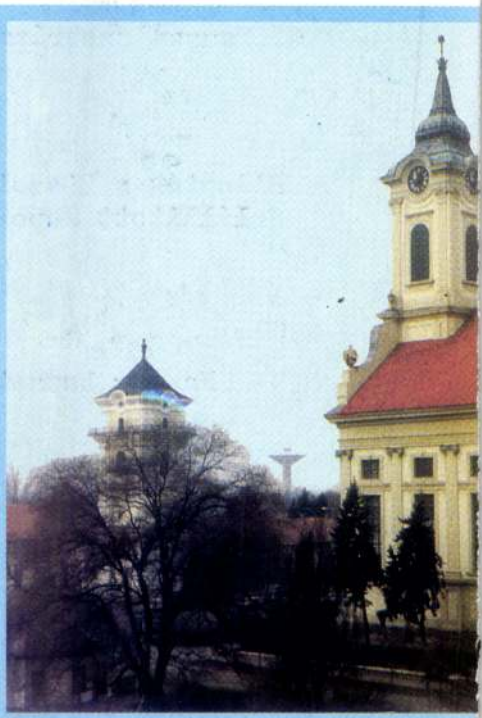

Lóránt Zsuzsa
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1980 11
Tiszatáj
1021

GERGELY ANDRÁS

LÓRÁNT ZSUZSA: CSALÁD

Tisza István általi beismerése („ezt a háborút elveszt
gyobb horderejű. Ebben a szituációban, amelyet a tör
lása súlyosbított, helytelen az osztályharc absztrakt v
ban látni a megoldást — elég, ha csak a nagyobb s
polgári demokratikus konszolidációjára gondolunk a
hogy az ugyancsak súlyos helyzetben levő 1944-es Ma
csoport sem hirdette meg az osztályharc kiélezését.

Az 1918-as magyar őszirózsás forradalom az aut
kormányzott és háborút vesztett országok mindegyikében végbement polgári demokratikus forradalmakkal rokonítható, tehát ezt a forradalmat tipikusnak tekinthetjük. Az igazi kérdés tehát az lenne — s ezt fedi el Kende János szükségszerűség-sémája —, hogy miért következett be nálunk, most már *csak* Oroszországhoz hasonlíthatóan a kiábrándulás az előző korszak legális ellenzéki pártjai által vezetett, s a méltán népszerű Károlyi Mihály által irányított polgári demokratikus kormányzatból? Alapvető oka ismét nem az osztályharc dimenzióival írható le, hanem a gazdasági és külpolitikai helyzet katasztrofális rosszabbodásával. A tömegek új gazdasági és külpolitikai orientációt kerestek, s ezt vélték megtalálni az újonnan alakult Kommunisták Magyarországi Pártjában, amely a gyökeres fordulat érdekében még a konszolidálásra tett kísérletek akadályozását is vállalta: „A KMP aktivistái nem maradtak az elvi vitáknál, hanem akcióikkal maguk is segítettek felborítani ezt a »szabályozott« rendet." Nem osztjuk ugyan a szerző véleményét, hogy „az új forradalmi párt programja alternatívát jelentett mindazokban a problémákban, amelyeket az őszirózsás forradalom hiába próbált megoldani", hiszen sem az életszínvonal, a gazdasági blokád, sem a megszállt magyarlakta területek, sem az agrárkérdés vonatkozásában nem nyújtottak reális alternatívát, de — ha olykor a politika valóságos dimenzióival eleddig nem szembesülő intellektuellek hályogkovács-bátorságával is — *meghirdették*, hogy ezek a problémák *megoldhatóak*. E ponton, a kommunista párt alakulásakor, annak értelmiségi jellege érdemelt volna részletesebb bemutatást, hiszen korántsem magától értetődő annak a folyamatnak robbanásszerű gyorsasága, ahogyan a kommunista nézetek hetek alatt behatoltak a munkásság soraiba. Tudomásunk szerint nem fordult elő a történelemben, hogy egy párt megalakulása (1918. november 24.) után négy hónappal (1919. március 21.) hatalomra kerül, méghozzá oly konszolidáltan, hogy csak a külső intervenció döntheti meg!

A magyar kommunisták a hatalom átvételekor egyenesen a nemzetközi proletárforradalomra számítottak. Bár nem értünk egyet a szerzővel, aki szerint „ezek az

Befektetési jegyek

Adókedvezményről egyeztetnek

Az MTI információi szerint több befektetésialap-kezelő is egyeztetni kíván az APEH-hel befektetési jegyeik vásárlóinak adókedvezménye ügyében.

Nem tartják teljesen világosnak ugyanis, milyen – a befektetési jegyről adott letéti igazoláson szereplő – számot kell a befektetőknek az adóívekre írniuk az adó-visszatérítéshez. A befektetési jegyek vásárlására fordított összeget a befektetők összjövedelmük 30 százalékáig levonhatják adóalapjukból. Az adóbevalláson azonban fel kell tüntetni a befektetési jegy sorszámát. Ha a befektetési jegyeket a Központi Elszámolóház és Értéktárnál (Keler) helyezte letétbe a forgalmazó tőzsdecég, akkor – az APEH főosztályvezetőjének múlt heti nyilatkozata szerint – az adóbevallásra az értéktár által adott gyűjtőszámot kell írni.

Az alapkezelők jelezték: korábban nem tudtak ilyen szabályról, ezért a forgalmazó brókercégek nem tüntettek fel a letéti igazoláson értéktári gyűjtőszámot. Most azonban mielőbb rendezni kívánják a helyzetet, hogy befektetőik nyugodtan adhassák be adóbevallásukat.

Bővül a megyék jogköre

A belügyminiszter a közigazgatásról

Alapjában véve bevált a települési önkormányzatokra épülő, négy évvel ezelőtt szinte a semmiből létrehozott önkormányzati törvény. A tapasztalatok birtokában szükségesnek vélt módosítások műhelymunkálatai már javában zajlanak a belügyi tárcánál, hogy az új parlamenti ciklusra előkészítsék a változtatásokat – nyilatkozta az MTI munkatársának *Kónya Imre* belügyminiszter.

Bővítésre szorul például a megyék jogköre, csakúgy, mint a köztársasági megbízottak hatásköre is. A módosítás során kiemelt figyelmet kell fordítani annak a látszólagos ellentmondásnak a feloldására, amely szerint az önkormányzatok demokratizmusának biztosítása mellett növelni kell a közigazgatás hatékonyságát is.

Kónya Imre szerint a köztisztviselői és a közalkalmazotti törvény megalkotásával – az önkormányzati törvényhez hasonlóan – nagy veszélyt vállalt magára a parlament, mivel olyan jogokat előlegezett meg, amelyek feltételei (például a közalkalmazottak bére) csak nehezen tarthatók be. A miniszter e parlamenti szakaszban egyébként már nem számít e két törvény jelentősebb változására.

Egy szakszervezeti vezető kijelentésére reagálva, mely szerint a kormány bérkérdésben szándékosan össze akarja ugrasztani egymással a köztisztviselőket és a közalkalmazottakat, Kónya Imre úgy vélte, mindez nem több, mint tetszetős feltételezés. Az kétségtelen, hogy a köztisztviselők nincsenek túlfizetve, s ezért a miniszter mindent elkövet azért, hogy javítson bérezésükön.

Nemrég a választásokat érintő ellentmondásos helyzet jött létre azáltal, hogy a köztársasági megbízotti hivataloktól a főjegyzők, jegyzők hatáskörébe került a választási munkacsoportok vezetése. A belügyminiszter szerint mindez nem zavarja majd a választások lebonyolítását.

Ettől függetlenül nem szerencsés, hogy a hivatali, szakértői háttérrel rendelkező köztársasági megbízottól a jegyzőkhöz került a feladat, akiknek az önkormányzati testülettől teljesen függetlenül kell ellátniuk ezt a speciális teendőt. A kialakult helyzetre jogi megoldást keres a belügyminiszter.

Dán technológiával

Badacsony környéki szennyvíztervek

Hosszú idő óta megoldatlan a szennyvizek tisztítása a Szigligetet és a Badacsony hegy környékét magába foglaló térségben. 1983-ban kormányzati terv is készült, hogy a tópart más településeihez hasonlóan itt is kiépítik a regionális csatornarendszert. Pénz híján azonban mindez csak terv maradt. A szennyvíz ma is az emésztőkbe folyik, és ha nem szivárog le a földbe, akkor a szippantóautók szállítják el egyre drágábban legális és illegális lerakóhelyekre.

A térségben lévő települések polgármesterei megválasztásuk óta keresik a lehetőséget a probléma megoldására. Annyi már korábban is kiderült, hogy csak együtt számíthatnak eredményre. Ezért is került sor szombaton délelőtt *Mezey Artúr* szigligeti, *Kálóczi Kálmán* badacsonytomaji és *Nagy Rudolf* nemesgulácsi polgármester szigligeti találkozójára *dr. Josef Lessnerrel* és *dr. Paller Gáspárral*, a magyar–osztrák Envirotech Kft. képviselőivel. A cég nem ismeretlen a megyében, nevükhöz fűződik a rövidesen elkészülő dudari tisztítómű. Badacsony környékéhez személyes szálak is fűzik az osztrák ügyvezetőt, mert a világháború előtt a Leszner családé volt a térség egyik legnagyobb borkereskedő cége.

Mint a tárgyaláson kiderült, a szakemberek a dán Puritech vállalat technológiájának átvételét tartanák legoptimálisabbnak, mivel az viszonylag olcsó üzemelési költségek mellett képes lenne az erős szennyezettségű, változó mennyiségű víz magas minőségi követelmények szerinti tisztítására. Emellett szól az is, hogy a dán kormány 1,1 milliárd koronás alapot hozott létre az ilyen munkák támogatására. Ez mintegy 20–25 százalékkal mérsékelné a Badacsony környéki beruházás kiadásait is.

A polgármesterek kötelezettséget vállaltak arra, hogy a másik három érintett települést – Badacsonytördemic, Kisapáti, Káptalantóti – is tájékoztatják az ajánlatról. Emellett felderítik, hogy milyen központi támogatásra számíthatnak a körülbelül egymilliárd forintba kerülő munkához. A jelek szerint jó esélyük van a sikerre, ugyanis rövidesen a kormány felülvizsgálja, hogy az 1983-as balatoni vízügyi fejlesztési program elmaradt munkáiból mit kellene mégis megcsinálni.

győrffy

Unokáink sem fogják látni?

Tolvajkézen a szobor

Bal oldalon a kifosztott fülke, jobbra fent pedig a szobor látható a rács felhelyezése előtt

Rövid idő alatt másodszor fordult elő megyénkben, hogy tolvajok a szabadban, út mellett álló vallásos emlékhelyet becstelenítettek meg.

Olvasóink talán még emlékeznek a szerencsés véget ért korábbi esetre, amikor Sümeg közeléből eltűnt *Udvardi Erzsébet* alkotása. Néhány nappal a tudósítás után szerkesztőségünk postai úton megkapta a festményt.

Csak remélni tudjuk, hogy a múlt hét csütörtökén *Diszelből* ellopott *Nepomuki Szent János-szobor* is visszakerül hamarosan méltó helyére, a falu ötlyukú hídján álló szoborfülkébe. *Lóránt Zsuzsanna* Munkácsy-díjas szobrászművész alkotását 1989 júliusában avatták fel a helyi Gyulaffy László Közművelődési Egyesület kezdeményezésére, a helybeliek adományaiból. A *300–350 ezer forint* értékű, festett, 60 centiméteres faszobor, magasra tartott jobb kezében kereszt látható, bal keze mutatóujját pedig titoktartásra intve szája elé tartja. A tettesek, miután elvágták a fülke vasrácsát, barbár módon lefűrészelték talapzatáról az alkotást, amelyről eközben le is tört egy kisebb darab.

A diszeliek kérik olvasóinkat, ha bármit tudnak a szoborról, *értesítsék a rendőrséget*, ahol természetesen már megtették a feljelentést is.

Korbély

Üzemzavarok az álomgyárban

Váratlan haladék Jacksonnak

Ma tartották volna eredetileg az első meghallgatást *Michael Jackson* gyermekmolesztálási ügyében. A meghallgatást az utolsó pillanatban ismeretlen okból elhalasztották.

A haladék, amelyet a világhírű, de mint most már bizonyos, súlyos bajba keveredett popénekes kapott, csupán néhány napra szól. A vád, melynek újabb és újabb zaftos részleteit most már naponta tálalja az amerikai és a nemzetközi sajtó: Michael Jackson állítólag tizenéves kisfiúkat vitt luxusotthonába, s ott nemcsak jól tartotta, hanem ágyába is meghívta őket...

A botrány Jackson világ körüli hangversenykörútja idején robbant ki, s mint *Howard Rubinstein*, a legtekintélyesebb hollywoodi hírmagyarázók egyike állítja: Michael és környezete súlyos hibát vétett, mikor a művészt „eldugták a világ elől". Mint emlékezetes, Jackson egy londoni kórházban kezeltette magát, sokáig ollétéről sem tudtak, s csak januárban jelent meg Los Angelesben. De ekkor már hiába igadta felháborodva és csak ém könnyek között a durva vádakat, a közönség bizalma megrendült.

Ilyen esetekben az őszinteség az egyetlen megoldás, mert a publikum akkor is megbocsát kedvencének, ha bűncselekmény történt – állítja most Rubinstein. *Woody Allen*, a hasonló váddal illetett világhírű rendező 1992-ben rendkívüli önuralmat tanúsított – türelmesen magyarázkodott a nyilvánosság előtt, s végül az egész ügy elcsendesült. A nőügyei miatt valószínűleg nem ok nélkül megtámadott amerikai elnök ügyére is jó hatással van, hogy Bill Clinton és felesége, Hillary többször is együtt álltak a kamerák elé, hogy szolidaritásukat és egymás iránti megbocsátásukat tanúsítsák.

Rubinstein szerint a nagyon ismert „sztároknak, személyiségeknek gyakorlatilag semmi esélyük sincs arra, hogy az efféle botrányokat elkerüljék". Azaz, függetlenül a Michael Jackson elleni per kimenetelétől, Hollywoodban erősödni látszik az a meggyőződés, hogy ezekben az ügyekben nem utolsósorban maga az „álomgyár", annak túlfűtött üzemmódja lehet a hibás. (Atlantic Press)

Darabvég

Lekerül a repertoárról a Katona József Színház Három nővér című előadása. Az utolsó, 238. előadást január 22-én tartják. A premier 1985. december 6-án volt. Azóta külföldön is bemutatták. Az *Ascher Tamás* által rendezett előadás megnyerte az 1987-es belgrádi nemzetközi színházi találkozó, a BITEF díját. A venezuelai színházi díjat 1990-ben kapta meg. (MTI)

Középiskolások népdalversenye

A Veszprém Megyei Pedagógiai Intézetben rendezték meg az elmúlt hét végén a 23. Schneider Lajos dunántúli népdalénekelési verseny megyei elődöntőjét.

A megmérettetésre 20 népdallal kellett készülni. A jelentkezést 9 középiskola 17 versenyzője adta be. Céljuk bekerülni abba az 5 fős csapatba, amely megyénket képviseli a február 11–12-én Mohácson megrendezésre kerülő döntőn, ahol 9 megyének 45 énekese vesz részt.

A szoros mezőnyben nehéz feladata volt a háromtagú zsűrinek. Bizonyította ezt az is, hogy a megszabott öt helyett hét, az éneklést magas szinten művelő hölgyet jutalmaztak –joggal– továbbjutással.

Veszprém megye győztesei: Sági Judit Várpalota, Thuri György Gimnázium; Bucz Júlia Veszprém, Lovassy gimnázium; Bokodi Boglárka Pápa, Református Gimnázium; Kovács Eszter Veszprém, Lovassy László Gimnázium; Csík Ágnes Veszprém, Zeneművészeti Szakközépiskola; Raksányi Boglárka Pápa, Türr István Gimnázium és Óvónőképző Szakközépiskola; Cseke Noémi Veszprém, Egészségügyi Szakközépiskola.

Cziráki Helga

Inkább meztelenül, semmint szőrmében

Öt topmanöken, köztük *Naomi Campbell*, az értékes szőrméjükért legyilkolandó állatok védelmében feltárták a nagyközönség előtt legféltettebb kincsüket: mezítelen testüket.

A pucér ötök a mindig nagy hírveréssel lezajló párizsi szezonális divatbemutatón úgy álltak a fotósok elé, hogy csupán egy szalagot viseltek „drága" testükön. A felirat: inkább meztelenül, semmint szőrmében. A fotózás ingyen történt az amerikai PETA – Emberek az Állatok Iránti Tisztességes Bánásmódért – nevű szervezet számára.

– Azért egyeztem bele abba, hogy így fotózzanak, mert szerintem be kell járja a világot e rendkívüli fontosságú üzenet – nyilatkozta az MTI-Panorámának a világszép Naomi Campbell, miután felvett egy egyszerű pólóinget. Elmondta azt is, hogy ha valaki ily híres, akkor használja fel népszerűségét olyan fontos dolgok közvetítésére is, mint a mostani üzenet.

A PETA tervei szerint a fényképeket plakáthirdetéshez használják majd fel Európában, az Egyesült Államokban, Kanadában és Japánban.

Decemberben a PETA már közzétett Hollywoodban egy plakátot a világhírű *Christy Turlingtonnal*, aki csupán a szervezet jelszavába „öltözött".

Érti, amit a föld beszél

Bányászból lett „geológus”

...Egész életét azzal töltötte, hogy a környéket járta, megvizsgált minden természetes feltárást, partomlást, mélyutak nedves földjét, az eső mosta vízfolyások anyagát. Az ősrégi kövületek iránti szenvedélyes szeretetből tette ezt, mindig a maga jókedvére, sokszor az Állami Földtani Intézet megbízásából és hasznára... –olvasható egy ´60-as évek beli múzeumi prospektusban a sümegi *Kocsis Lajos* bácsiról, akinek nem mindennapi gazdag élete méltatlanul ismeretlen megyénkben.

Az immár 84. évét taposó idős férfi bányászból küzdötte fel magát autodidakta geológussá. Tulajdonképpen a szakma nagy doyenjei mellett dolgozhatott, s valamennyien elismeréssel adóznak ma is a feltárásokban végzett tevékenységéért. Számos fiatal geológus büszkén vállalja, hogy a tankönyvekből csak nehezen elsajátítható szakmai fogásokat Kocsis Lajostól tanulta.

A hiány fájdalma

Annak, hogy most felidézzük küzdelmes, de egyenes életútját, nemcsak magas életkora, hanem egy rég megérdemelt kitüntetés, egy talán még nem későn érkezett elismerés is aktualitást ad. Nemrég ugyanis Sümeg *Ramassetter Vince-emlékplakettel* méltatta életútját.

Lajos bácsi tavaly óta Pécsett él leányánál, amióta szerető párja, Juliska néni itthagyta hatvanévnyi emberpróbáló együttlét után. Hogy mégis Sümegen találkozhattam vele, az szomorú véletlen. Nővérét jött meglátogatni, de szíve rakoncátlankodása miatt ottfogták a helyi kórházban.

Juliska nénire emlékezik első szavaival is, mikor a kórterembe érkezem. Fiatalos frissességgel ugrik fel betegágya széléről – ahol már reggel óta várt –, hogy elbeszélje a tragikus távozást, a társ hiányának fájdalmát. A feleség, három gyermekük anyja már évek óta állandó gondozásra szorult, zavarodott elmével válaszolt a sors két felnőtt gyermekének értelmetlen és pótolhatatlan elvesztésére. Egyik közlekedési balesetben, másik munkavégzés közben vesztette életét, a bányában zuhant rá egy 180 kg-os idomvas.

Két éve, mikor utoljára beszélgettem Lajos bácsival, még nejével hármasban ültünk a sümegi kis szobában, amely otthona, múzeuma, „kutatólaboratóriuma” is volt sok éven át a gyűjtőnek. Az öreg kávét készített, közben betakargatta feleségét egy pléddel, s megnyugtatta, én jó ügy érdekében jöttem hozzájuk. Akkoriban ugyanis értékes geológiai magángyűjteménye miatt aggódott Lajos bácsi, amit Sümegnek adományozott, s amelynek épségét féltette egy zirci rendszerező leltározástól.

Út Mogyorósdombig

– Hol is kezdődött ez a szerelem? – kérdezem a 84 éves mestert. Szerelem a föld kincsei, a kövületek, az évezredek titkainak vallatása, a múlt faggatása iránt...

– A kezdet a Sümeg határában fekvő Nagytárkány-pusztáról indult, a Csete-berekben a két világháború között, mikor a gróf uraság felparcelláztatta birtokát – mondja. Egy amerikai magyar, *Szijjártó Pál* vásárolt azokból. Miután szántani kezdték a földet, látta, milyen értékes az, felismerte a bauxitot. Én bányász voltam ekkor.

Később Pusztadörögdön folytatódott a munka. Egy német bánymérnököt hívtak, hogy tanácsai alapján kezdjék el a kitermelést. Ő azonban úgy nyilatkozott, nincs bauxit azon a vidéken. Ekkor előállt Lajos bácsi, s megmutatta, hol lehet a fejtést megkezdeni. A tulaj hitte is, nem is. Saját felelősségükre néhányan munkához fogtak mégis, s éjjel viharlámpák mellett hozták felszínre a mintákat. Itt jött létre később az Arnold 1 és az Arnold 2 bánya, melyekben munkavezető lett Lajos bácsi. Hamarosan szakértőként tisztelték, mint aki érti, amit a föld beszél. Munkája közben került kapcsolatba a múlttal is. Egy szegény suszter fia, aki 44 évesen lett bányamérnök, s aki mélyen érdeklődött a geológia iránt, jött a bányához. Az egyszerű, de tisztalelkű ember azt ajánlotta Lajos bácsinak, hogy geológusi vizsgáira készülve tanuljanak együtt. Esténként tehát *beleültek a könyvekbe* –ahogy az öreg idézi –, nappal meg ott dolgoztak a kövek között, határozták azokat. A kövek, az elődök üzenetének titkai örökre eljegyezték végül Kocsis Lajost az önkéntes, a nehéz munka utáni lelkes gyűjtéssel.

Egy tragikus baleset következtében – melynek során egy teherautóról a kerekek alá került a bányász –csaknem életét vesztette. *Korányi István* bányatulajdonos segítségével azonban Pesten sikerült lábra állnia. Ezután egy ideig bérelszámoló lett az erdészetnél, majd új korszaka kezdődött életének: a földtani intézet segítőmunkásaként *Noszky Jenő* mellé került, majd *dr. Fülöp József* megbízásából a az akkoriban folyó sümegi perfektikus fúrásoknál lett kisegítő kutató munkás. A Mogyorósdombon egy földtani alapszelvény ásása közben bukkant rá az első leletre.

A kutató-költő

– Egyszer csak találtam egy szarvasagancsot a rétegfejek között – idézi fel. Előbb *dr. Kozák Károlyhoz* vittem fel, aki akkor a sümegi várban végzett ásatásokat. Megmutattam neki, de csak hümmögött: Hát, egy szarvas arra járt, Lajos bácsi, mondta, s elejtette az agancsát. „Az ám, feleltem neki, s utána mélyen leásta a földbe, hogy elrejtse, ugye?!”

Természetes, hogy nem hagyta annyiban a dolgot, értesítette *Vértes Lászlót* az egyedülálló leletről. Ez az agancs az első ilyen magyarországi kőkorszaki lelet volt. Később találtak többet is. 1963-ban a sümegi Kövesdomb Kecskevári-kőfejtőjéből pedig előkerült egy ősteknőslelet is. Lelőhelyéről később a *Senonemys sümegiensis* nevet kapta ez a magyarországi legrégibb valóditeknős-maradvány. Kocsis Lajos egy másfél tonnás felső kréta kori mészkőtömbből véste ki.

–E területen 60 millió évvel ezelőtt a tektonika 12 tengert az élére állított, s olvasni lehet benne a földtörténet korszakait – mondja csillogó szemekkel.

Keze nyomán bizonyítást nyert, hogy Sümegen és környékén élt korának legfőbb nyersanyagát, a kovát bányászó ősünk kb. i. e. a 2600–2700 közötti években. Később az intézet révén dolgozott Tatán, Móron, Zircen, Borzaváron, Lókúton, Hárskúton és még sok helyen. Nyugdíjas korától magánszorgalomból, szenvedélyből kutatta-kereste a múlt beszélő köveit, otthon tisztította, meghatározta azokat. A gyűjtemény gerincét 300 darab jura, 1500 kréta és 500 eocén korú kövület képezi. 1973-ban a balatonszentgyörgyi agyagbányában egy érdekes paleobotanikai lelőhely felfedezéséért a *Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója* kitüntetést kapta.

Búcsúzáskor újabb titokra derül fény: egy műkedvelő költő kétkötetnyi verssel várja a kiadókat. Igen, Lajos bácsi gyűjtőszenvedélye mellett az írás oltárán is áldozott. Szerelmes verseket a hitveshez, a természethez, a vallató időhöz. Néha népdalszerűen, néha csak úgy, ahogy szabadon, tisztán jön a lélekből.

Toldi Éva

Menedzserek fizetése

A cégek felső vezetőinek fizetésemelése az elmúlt két évben Magyarországon jelentősen alatta maradt az inflációnak. Egyebek mellett ez derül ki a Price Waterhouse könyvvizsgáló és tanácsadó világcég most nyilvánosságra hozott felméréséből, amelyet a cég magyarországi ügyfelei között végeztek.

A válaszadók között jóval több volt a külföldi és a vegyes érdekeltségű vállalat, mint ezek aránya a magyarországi piacon, hiszen a Price Waterhouse ügyfelei sorában e kör nagyobb súlyt képvisel az átlagosnál.

A kérdésekre válaszoló cégek felső vezetőinek fizetése 1992-ben átlag csupán 17,7 százalékkal emelkedett a 23 százalékos inflációval szemben. Ez a rés 1993-ban valószínűleg még jelentősebb volt.

A múlt évben ugyanis a fogyasztói árak jelentős mértékben, 22–23 százalékkal növekedtek, a felmérésben érintett fizetések azonban az előirányzatok szerint csak 14,3 százalékkal emelkedtek.

Ugyanakkor az elmúlt évet tekintve rendkívül nagy volt a különbség az azonos poszton lévő vezetők fizetései között. A mintegy 60 válaszadó cég adataiból kitűnik, hogy az ügyvezető igazgatók havi fizetése 100 ezertől 650 ezer forintig terjedt, a gazdasági igazgatók 75 ezer és 450 ezer forint közötti összeget kerestek.

A kereskedelmi igazgatók fizetése 80 és 300 ezer forint, a marketingigazgatóké 60 és 260 ezer forint között mozgott.

(MTI)

Lajos bácsi jelese

Híres bakonyi községben esett meg az alábbi történet. Ott, ahonnan néhány évtizede még oltott mésszel megrakott szekerek indultak a pápai vásárokra meg a tókerti utcákba.

De más érdekességgel is szolgáltak az őslakók a frissen érkezetteknek. Egy helyben született szólással: Fekete, mint a Fórizs feneke! Az öreg *Árky Kari* bácsi ugyanis esténként mindig gondosan bezárta az egyik közintémény pincéjének ajtaját is. Így esett, hogy a szénhalmokon pásztorórázók bentrekedtek. Kiút meg csak a szénporon át vezetett a kicsinyke ablakhoz.

Nos, a Dorrogós-tető, meg a Szár-hegy közelében fekvő faluban katedrára jutva kezdtem el a biológiát okítani. Ahogy indítottak, akként. Adtam, tehát követeltem. Néhány hét múlva, a családjában még kicsinek számító, hetedikes *Török Ica* a legprecízebb feleleteket produlálók közé soroltatta be magát. Amikor az édesapja, Lajos bácsi kezdett el az esti iskola gondolatával foglalkozni, ő ajánlotta, keresse fel a szóba jöhető tanítókat. Így jutott el egyik estén hozzánk is.

–Szeretném a nyolc általánosról megszerezni a bizonyítványt. Kérem, segítsen nekem!

–Menni fog a dolog –erősítettem meg az elhatározásában.

És beindult az esti okítás. A delikvensek egy része a normál iskolamenettől felmentve leledzett. Azt is csak hiányosan. Lajos bácsi azonban mindig megérkezett. Igaz, néha elkésve, fáradtan a napi munkától. A termelőszövetkezet tehenészeként akadt bőven elfoglaltsága: hajnaltól estélig. Ennek ellenére megpróbált figyelni. Az álom azonban sűrűn legyűrte. Az egyik estén viszont csoda történt. Pontosabban akkor, amikor a cukorbetegségről esett szó. A hasnyálmirigyről, eltérő szövettani részeiről a Langerhans-szigetekről, alfa és béta sejtekről, inzulinról, vércukorszintről, meg hasonlókról.

– Tanár úr! Most aztán igazán érdekeseket mondott. Mondja el még egyszer, hogy jegyzetelhessek! Megtörtént. Többször is.

Majd elérkezett a vizsga ideje. Ünnepi asztal – a bizottságnak – a parányi tornateremben. És tételek, egymás mellett.

– De jó is lenne a diabéteszt húzni! – vetette fel a nehéz pillanatok előtti találkozáskor.

– Rendben lesz minden – vettem a körülírással továbbított lapot.

Lajos bácsi következett a húzásban. Mutatóujjamat a kívánt tételre tettem. Ő azonban abban a pillanatban igazi diák lett. És izgult. Következésképpen: mellényúlt. Amit aztán megtetézett azzal, hogy meg sem nézte, mi van a cédulára írva... Amikor újólag feléje néztem, látom ám: rendületlenül puskázik a padba bekészített jegyzeteiből. A cukorbetegségről írottakból. Még biztosabb kívánt lenni a maga dolgában. Más eshetőségre nem is gondolt. Érzékelhetően átvette tehát valamennyi diákszokást! Szüksége lett valamiféle huszárvágásnak. Végignéztem a járási funkcionáriusokon. Ők átvághatók. A többi teendő egyetlen mondatra korlátozódott.

Az elnök felolvasta a kihúzott tételt: –Ismertesse az emésztőszervrendszer felépítését és működését! Lajos bácsi elfehéredett, mint a vakart hal. Teleírt papírlapját kezdte volna el gyűrögetni, amikor nyugtatólag beindítottam:

–A kérdés fontos része a hasnyálmirigy működése és az esetlegesen kialakulható cukorbetegség.

A támponttól azonnal szárnyalni kezdett. Egyszerűen elkápráztatta a bizottságbn ülőket. Mondanom sem kell: jelest kapott!

Nem sokkal később útjaink elváltak. Évek múltán, a pápai Fő utcán fékezett erőteljesen egy mélyzöld színű Wartburg, s a letekert ablakon át ő kiáltott felém a járdára:

– Jogosítványt szerettem volna szerezni! Erre ment ki akkoriban a dolog! Köszönöm a segítségét!

Intettünk egymásnak, majd elrobogott. Halk surranással s gyorsan, mint az idő, amely azonban nem engedi könnyedén elfelejteni a különleges élményeket.

Bali József

Korunk rablója

–Uram, ön nekem nagyon szimpatikus. 10% előleggel, 25%-os kamatra, 12 havi részletfizetési kedvezményt adok...!

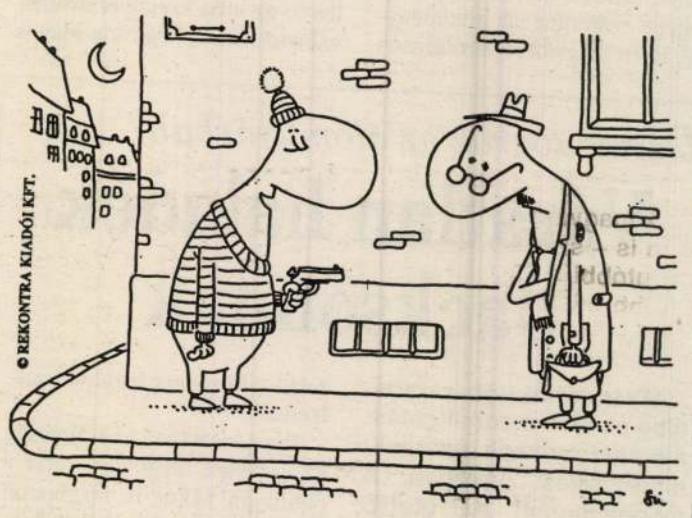

Börtönkategóriák

Tökölön is követik az európai elveket

A fiatalkorúak tököli büntetés-végrehajtó intézetében, egy éve bevezetett új fogvatartási rendszer beváltotta a hozzá fűzött reményeket – nyilatkozta a börtön parancsnoka az MTI-nek.

Frank Tibor elmondta: a rendszer lényege, hogy a rabokat személyiségüknek, pszichikai alkatuknak megfelelően osztják be a zárkákba. Ily módon a nehezen kezelhető foglyok belső uralkodásának kevésbé vannak kitéve a társadalom számára még nem elveszett, gyakran csupán a körülmények hatására rossz útra tévedt fiatalok. Mivel a rendszer egyes kategóriákon belül, a jog adta lehetőségek szerint más-más szigorítást alkalmaz, ösztönzően hat a rabokra, hogy van lehetőségük a jobb kategóriába kerülésre. Az enyhébb fokozatba sorolt rabok – ide tartozik az elítéltek hozzávetőleg egynegyede – gyakran hazajárhatnak, közös színházlátogatáson, kiránduláson, vehetnek részt, és jó néhány szállal kötődhetnek a külvilághoz. Kevésbé fegyelmezhető társaiknak mindez a kedvezmény nem adatik meg.

A tapasztalat szerint az új rendszer bevezetése óta javult a börtön légköre, felére csökkent például a fegyelmi vétségek száma.

Az Európa Tanács által a büntető- és végrehajtó intézeteknek kiadott ajánlása szerint az elítélteket a büntetés letöltésekor olyan fizikai-lelki állapotban célszerű szabadon engedni, mint amilyenben a bekerülésko voltak. Ezt az irányelvet Tökölön most már sikerül követni – hangoztatta a parancsnok.

Az intézmény vezetősége továbbiakban egy önálló oktatási bázis kialakítására törekszik. Ezt azért tartják fontosnak, mert a fogva tartott 440 elítélt felénél még a nyolc általános iskolát sincs meg: jelenleg a nagykőrösség általános iskolájának pedagógusai járnak oktatni, de jobb lenne, ha a speciális környezethez igazodva saját oktatógárdát ismertetné meg a tudnivalókkal rabokkal.

Lórántfi Antal
Művészet, 1971. okt.

Lórántfi Antal: Széchenyi. 1897
Сечени

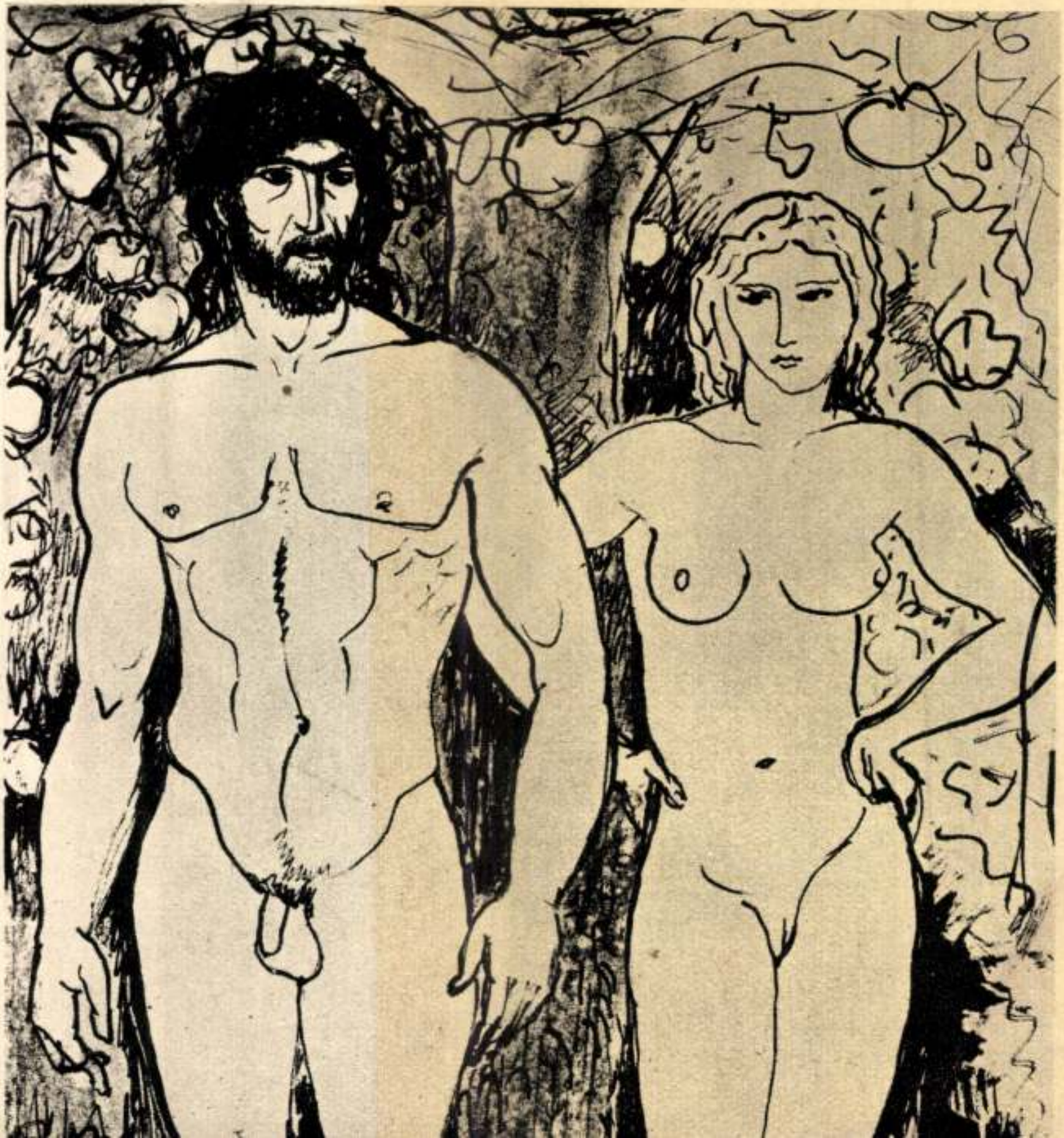

SÁROSPATAKI ÉS BODROGVIDÉKI ÚRASZTALTERÍTŐK

Öt-hat évvel ezelőtt néhány hetet töltöttem Sárospatakon és Jaschik Álmossal bejártuk a környék helységeit is, főleg művészeti és népművészeti emlékeket keresve. Kutató útjainkon bukkantunk a református eklézsiák ládái mélyén nyugvó régi hímzett úrasztalterítőkre. Legtöbb helyen csak kegyeletből őrzik őket és fogalmuk sem volt arról, hogy valamiféle művészi értékük is van a hímzéseknek.

Mi magunk a sárospataki és tokaji eklézsia anyagát gyüjtöttük fel. Dacára annak, hogy a pataki kollégium múzeumában vannak a történelmileg is nevezetes — Lorántffy Zsuzsanna által készített terítők, a sárospataki eklézsia birtokában még mindig 16, a tokajiban 14 régi terítő van, a kisebb községekben is 6—8 vagy még több.

Ottlétünket követő tavasszal a református kollégium szíves meghívására kiállítást rendeztünk az ott gyöjtött anyagból. A kiállítást látogató teológusok Marton János és Mátyás Ernő igazgatók buzdítására érdeklődni kezdtek és következő husvéti legatiójuk alatt az általuk felkeresett községek úrasztalterítőit lemásolták. Bár nem rajzoló emberek munkája, a másolatok hitelesek, mert selyempapíron puha ceruzával vagy cinkkanállal átdörzsölve készültek és úgy az eredeti hímzések minden formáját-hajlását híven visszaadják. A következő évben Budapesten, az Iparművészeti

Bodrogkeresztúri úrasztalterítő sarokdísze. Eredeti nagysága 9·1 cm. — Benedek Kata rajza.

múzeumban rendezett református kiállítás alkalmával igen gazdag hímzésanyag került kiállításra és közönségünk megismerkedhetett a magyar hímzőművészetnek ezekkel a rejtett kincseivel.

Jó volna, ha a pataki teológusok, vagy más érdeklődők folytatnák a hímzések selyempapírosos másolását, hiszen ehhez semmi különleges rajzi tudás nem kell.

*

A terítők legnagyobb része a tizenhetedik század végén és a tizennyolcadik század elején készült, de vannak régebbiek is. Mind úgynevezett „úrihímzés". A környék nemesi kúriáiban készültek, nemes asszonyok és háziselédeik kezemunkája.

Lorántffy Zsuzsanna, a kultúrát pártoló és terjesztő fejedelemasszony adhatott példát és ösztönzést a környéknek, mikor a sárospataki várban valóságos hímzőiskolát tartott a tizenhetedik század derekán.

A terítők finomszálú lenvásznon, arany- és ezüstfonállal és színes selyemmel vannak hímezve. Egy terítőn mindig csak kétféle fonál szerepel — tehát vagy arany és ezüst, vagy arany és egy szín — legtöbbször piros vagy zöld selyemfonál.

Formájuk mindig négyzetes, a díszítés elhelyezése többnyire centrális — egyetlen tokaji terítőt kivéve, melyen a díszítőformák a terítő két szemben lévő oldalán és közepén négy, egymással párhuzamosan futó sorban vannak elhelyezve.

Az általánosan használt elrendezés legegyszerűbb formája : négy egyenlő csokor a terítő négy sarkán átlóba állítva. Gazdagíthatja ezt egy-egy kisebb csokor az oldalak közepén és egy koszorú, vagy köriratba foglalt dísz a terítő közepén.

A kompozíciókon és a részletformákon erősen érződik a török hódoltság idején megismert keleti hímzések hatása. Némelyik hímzés egészen perzsa ízű.

A renaissance ornamentika befolyását a merev szárú, szimmetrikus elrendezésű mintákon találjuk meg inkább. Itt egy-egy váza nyoma is felbukkan a tőformáknál és a virágformákon és leveleken is megérződik néhol a klasszikus hatás.

De ha észrevehetők is ezek a különböző befolyások, a terítők hatása pregnánsan magyar egységbe olvad éppúgy, mint ahogy a hegyalján elültetett különböző külföldi szőlőfajtákból jellegzetesen tokaji bor lesz.

A hímzések technikája laposhímzés; az indák és sokszor a virágok körvonala szárúltésszerű. Sokszor találunk azonban kontúr nélkül hímzett virágot is.

Változatosak és finomak az egyes felületek tagozásai.

Mindenki, aki ma magyar ornamentális tervezéssel és ruhák magyaros díszítésével foglalkozik és felhasználható mintákat, ötleteket keres, a nemes vonalú formák hallatlan gazdagságát találja ezeken a 2—300 éves szép úrasztalterítőkön.

BENEDEK KATA

Muskátli
1938.

cserépváraljaiak már csak k ö t é snek nevezik ugyan ezt az öltést, s így, mint látjuk, lemarad róla éppen az a többi öltéstől őt megkülönböztető jelző, ami arra mutat, hogy munka közben az előző öltések fonalnyakát vissza-visszatérve átfogják (5. ábra).

E néhány sorban csupán az általánosabban s nagyobb körben használt öltésmegjelöléseket igyekeztünk ismertetni. Meg kell azonban jegyeznünk itt azt a tényt, hogy mai nap a népi öltéselnevezéseknek nem mindegyike általánosan elfogadott és használt még egy vidék, sőt falu határán belül sem. Ennek több oka van; egyik az, hogy a fiatalság sok elnevezést nem tanult el pontosan az öregektől, s ha kérdezősködünk tőlük, összekeverik azokat; a másik ok, hogy gyakran nem tudva, vagy már elfeledve a régi elnevezést — hogy szégyenbe ne maradjon — maga költ jó-rossz elnevezést; a harmadik, s ma már mindjobban terjedő ellensége a népi elnevezéseknek a városi „kultúra“ térfoglalása a falun, aminek eredménye aztán például, hogy Tardon a gyári, géppel hímzett batiszt csíkdíszt „singolás“-nak nevezik, s ez, illetve hasonló eredetű elnevezés átterjed idővel a kézimunkáiknál használt öltéseikre is és kiszorítja esetleg a régi magyar jellemző megjelöléseiket.

DR. ÚJVÁRINÉ KERÉKGYÁRTÓ ADRIENNE

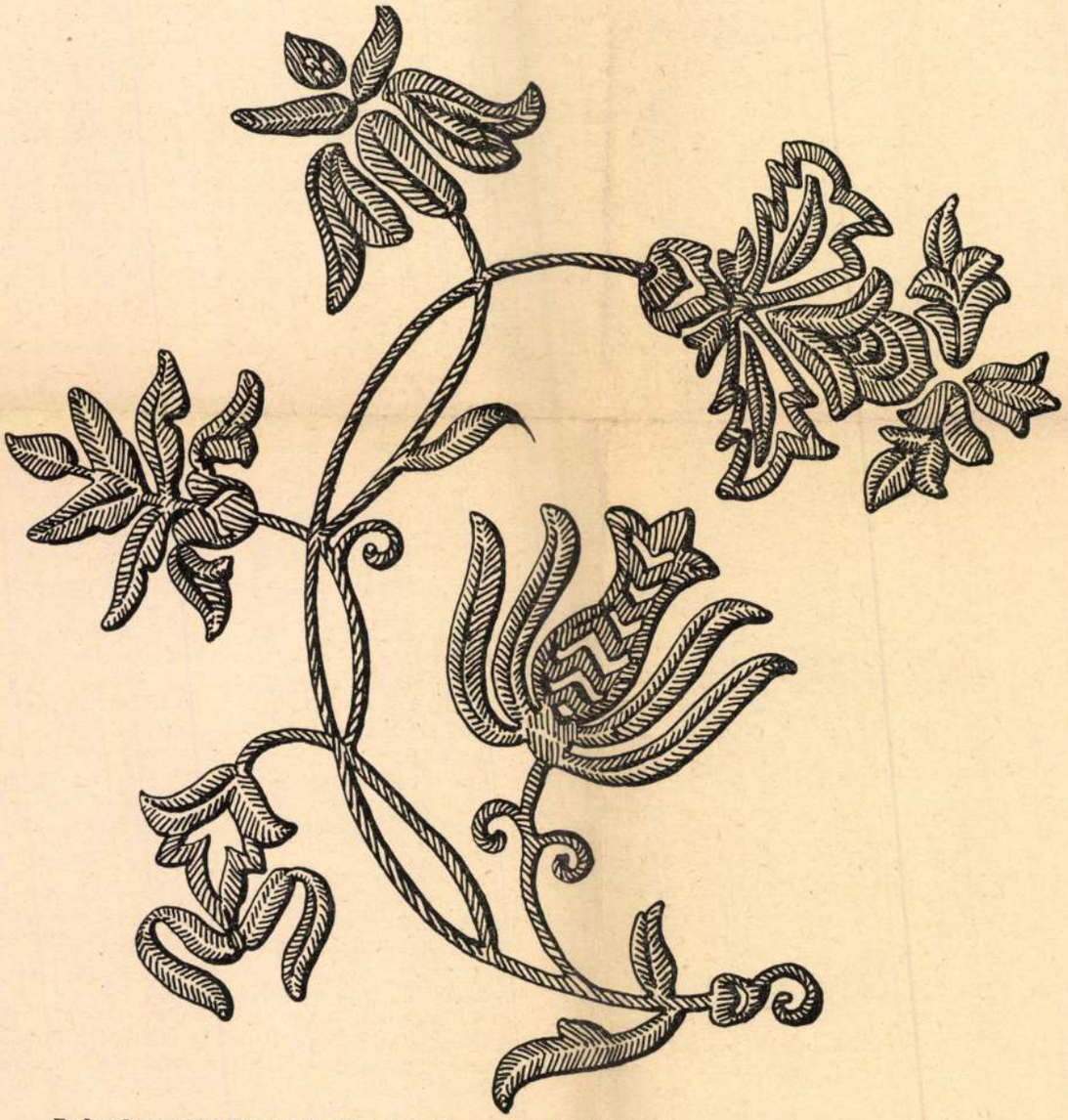

Bodrogkeresztúri úrasztalterítő középdísze. Eredeti nagysága 17 cm. — Benedek Kata rajza.

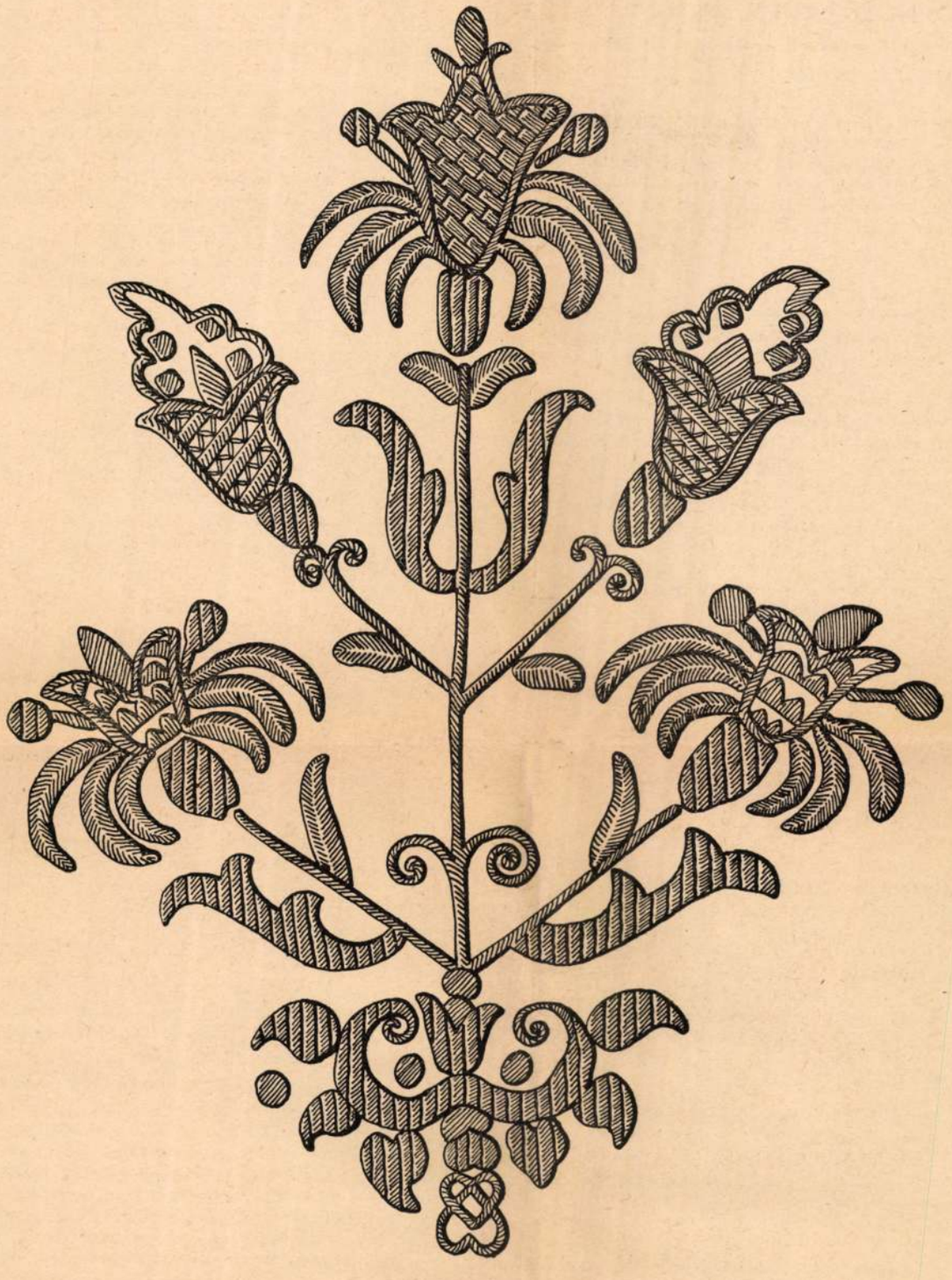

Minta egy sárospataki úrasztalterítőről. Arany-ezüst hímzés. Eredeti nagysága 24 cm. — Benedek Kata rajza.

• INNEN-ONNAN •

A KORMÁNYZÓNÉ ŐFŐMÉLTÓSÁGA kezdeményezésére a m. kir. Operaházban „magyar divatbemutató“ lesz 1938. április 3-án délelőtt ½12 órakor.

A bemutató három részre oszlik. Az első részben a hétköznapi, nappali, délelőtti, utcai ruhákat mutatják be elsőrangú szalónok divatbemutató női.

A második részben felvonulnak a közönség szeme előtt az intézetek, egyesületek újabb egyenruhái.

A harmadik részben társaságbeli hölgyek magyar estélyi ruhákat mutatnak be.

Ebben a képben Operaházunk kiváló művészei, Pataky Kálmán és Osváth Júlia is fellép, valamint két budapesti iskola Kodály-kórusa is szerepelni fog (erre az alkalomra tervezett magyar ruhában).

A rendezésnek társadalmi részét Kálnoki-Bedő Albert miniszteri titkár és Raggambi Fluck István miniszteri titkár intézik.

Meghívóigénylés és jegyváltás a rendezőbizottságnál (Iparügyi Minisztérium, Lánchíd u. 2, I. 6) naponként 12 és 2 között.

MAI SZÁMUNK szúrt mintamellékletünkön a következő díszítmények rajzai szerepelnek.

I. Eredeti kalotaszegi írásos varrottas minta. Készíthető párnának, vagy a minta többször egymás mellé másolásával falvédőnek. Hímezhető nyers vászon alapon piros (306. sz.) vagy kék (455-ös) Mez lamese fonállal, vagy „Mez Volga“ piros (448-as), kék (545-ös) fonállal. De igen jól hat nyers vászon alapon fehérrel is.

II. Sárközi terítőminta. Tervezte: Fries Erzsébet tanárnő. Különböző nagyságú szegletes, vagy téglalapalakú terítő díszítésére alkalmas minta. Legszebb, ha a hímzés fehér, az alap sötét. Miután azonban a fekete alap (ami a sárközi ilyen fajta mintáknak eredeti alapszíne) sokak szemében gyászos, vagy túlünnepélyesnek tetszik, ajánljuk a tört sötét rezedazöld, vagy tört téglavörös színű könnyű georgette, vagy selyem alapot. Hímezhető fehér Mez Meridián fonállal.

III. Somogymegyei vagdalásos minta. Ingdísznek, ingnadrág vagy ingszoknyára. Tervezte: Schick Ica. Készülhet tüll alapon fehér vagy színes batisztal. A formák körülvarrásához 400—500. számú csipkecérnát használjunk.

EGYESÜLETI MAGYARRUHÁK. Mai számunkban közölt magyarruha terveket különböző testületek, leányegyesületek részére készítettük. Van itt minden forma, ami csak erre a célra fiatal leányoknak megfelel. Ezek az egyenruhák olyanok, hogy sokat viselhetjük őket, nemcsak egy alkalomra valók.

Az egyik ruha sötétkék, fekete vagy sötétszürke finom gyapjúszövetből készüljön. Zsinórdísze a ruhával egyező színű, fekete vagy fehér is lehet. A ruha ujját tetszés szerint vehetjük rövidre vagy egészen hosszúra, ez a háromnegyedes ujja azonban a legalkalmasabb, mert ünnepélyes és nyáron nem olyan meleg.

A második ruha többféleképen is készülhet. Lehet egyszínű, pl. égszínkék, halványlila, vagy málnapiros selyem. Ekkor fehér sárközi hímzéssel varrjuk ki, sűrű tömött folthatásban. Legalkalmasabb fonál hozzá a Mez Wolga fénytelen pamutfonal, vagy a Perlé 5-ös gyöngyfonál. A másik megoldásban fehér vászonból készüljön, színes buzsóki, torockói vagy írásos elemekkel kivarrva. A köténye mindkét megoldásban fehér tüll vagy batiszt vagdalásos hímzéssel díszítve. Az utóbbi elgondolásban készített ruha kedves nyári viselet.

A harmadik rajz szintén nyári forma, de testületi egyenruhának is igen alkalmas. 50—100 leányka ebbe öltözve igen festői, dekoratív foltja lenne a felvonulásnak. Anyaga fehér száda, dúsan ráncolva, az alja pliszébe rakott. Hímzése 306, 548, 704, 715 és 448-as (piros bármelyik árnyalatával készíthető). Kék színben a 453, 455, 423 és 424-es Mez Wolga színek a legmegfelelőbbek. Torockói, vagy írásos mintával varrjuk ki.

A negyedik ruha azért kedves és célszerű, mert az utcai viseletet és ünnepi célt egyformán szolgálja. Ez is több megoldásban készíthető. A terv szerint egy acélkék vékony gyapjúszövetből, fehér vékony filc rátéttel készíthető. Lehet a ruha az előbb említett sötét anyagból is, fehéranyagú kabátkával, sötét alapon világos hímzésű gallérmegoldással. Vagy pedig marad a tervszerinti sötét boleró, világos ruhával. Vászonból varrva piros, kék vagy halványzöld díszítést teszünk reá.

Az ötödik ruha megoldása az alföldi csikos motívumaiból készült. Bő alj, mellényke és bolerós ujjak. Színben a következő: fehér pliszébe rakott ujjak selyemből vagy száda anyagból. Mellényke piros szövetből, fehér sárközi hímzéssel, vagy dús zsinórozással. Az alj sötétkék szövet, harangos szabású, vagy pliszébe rakott.

A hatodik ruha régi-régi, mult századbeli eredeti magyarvonalú öltözék. Ez már kevésbbé alkalmas általános utcai viseletre, inkább délutáni és esti, ünnepélyesebb alkalmakra való. Készülhet fekete, lila, sötétzöld, kék vagy bordó színekben selyem anyagból. Betétje fehér vagy csontszínű zsorzsett, esetleg csipke, az utóbbi inkább asszonyoknak való. Fehér vagy fémszálas zsinórozással díszítjük, pártával viseljük.

Az itt közölt ruhákra vonatkoztatva megjegyezzük, hogy a ruhák hossza tetszés szerint változtatható, de azért, mert a kongresszusi felvonulásokon viseljük, nem szabad túlzásba esni.

FARNADI ILONKA

FORMARUHÁK. Az eucharisztikus kongresszussal kapcsolatos tömegfelvonulás a magyaros egyenruha kérdését ismét felszínre hozza. Használjuk fel ezt a nem mindennapi alkalmat arra, hogy a felvonuló növendékek ruháin feltüntessük a magyaros jelleget. Gondoljunk arra, hogy nagyon sok idegen ország népe fogja ezt a felvonulást végignézni és hadd lássa a sok külföldi vendég, hogy itt egy olyan nép lakik, amelyik nemzeti különlegességeihez ragaszkodik, és ha idegen hatásokat meg is tűr az ország határain belül, ez még nem jelenti azt, hogy lemond nemzeti sajátságairól. Tegyenek ezek a formaruhák tanulságot arról, hogy a magyarság

Lóránfi Antal, szobrász

L. Gádor István

dr Láncz S: Gádor István 90 éves 1487-1490

Élet és Tudomány, Bp. 1981. nov. 20. xxxvi/47

Lóraintofi Antal
nobrán

„Széchenyi. 1897"
(repro)

Pogány Ö.Gábor: A XIX.-XX.század müvészete.
Müvészet, 1971.október 12.oldal

Lóránffy Antal, szobrászművész

Dávid Ignác szobrászművész Budapesten tanult az Iparművészeti Iskolában. Mesterei Lóránffy Antal, Ballá Ede, Révész Imre és Hegedüs László voltak.

Sz. Kürti Katalin: Debrecen szobrászatának történetéből. Hajdú-Bihari Napló, 1983. május 24.

Gerevich – Genthon
A mag. tört. zeperkönyve.
Bpest 1935.

Lórántffy Zsuzsanna, I. Rákóczi György erdélyi fejedelem felesége, a magyar reformáció egyik legtevékenyebb, tudósokat és iskolákat pártfogoló nőalakja. Egykorú olajkép a Magyar Történelmi Arcképcsarnokban.

Lorántffy Zsuzsanna

arcképe

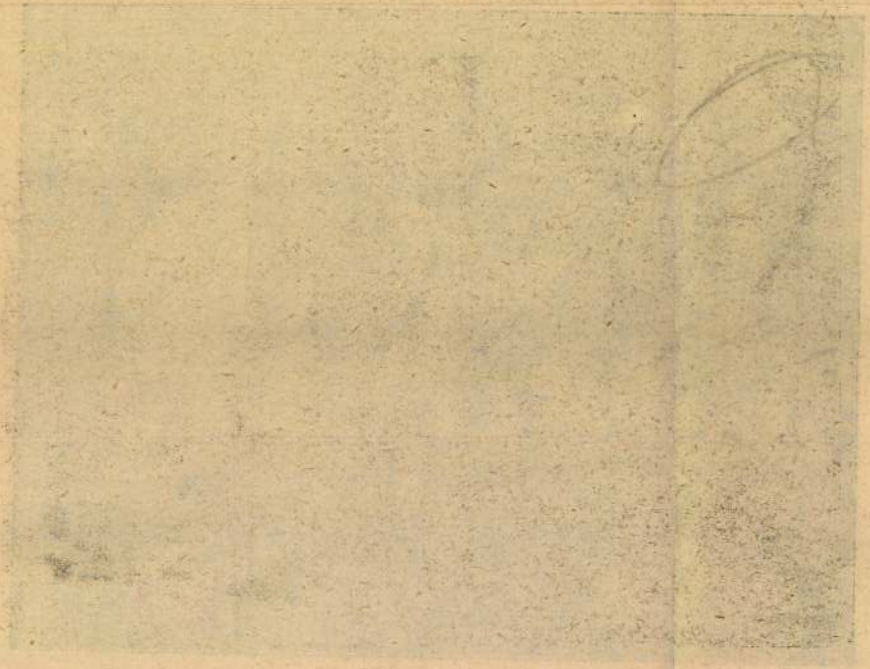

Nem csoda, ho
ros nyugalmas han
a kard, s akkor se
egy emberi kopony
Szegden. Megirom
keztek ezután, mil
averzióját a kard
egészen lehetetlen,
ebből az esetből ke

Ez az eset kev

A hőse Engel

Engel Lajos P
Ujságember volt és
ciójában kiváló ér
alkuvástalan szellen
jában oldódott fel.
nem a Szegedi Nap
a bántó gáncsoskod

Egy este ült
olvasgatott, közben

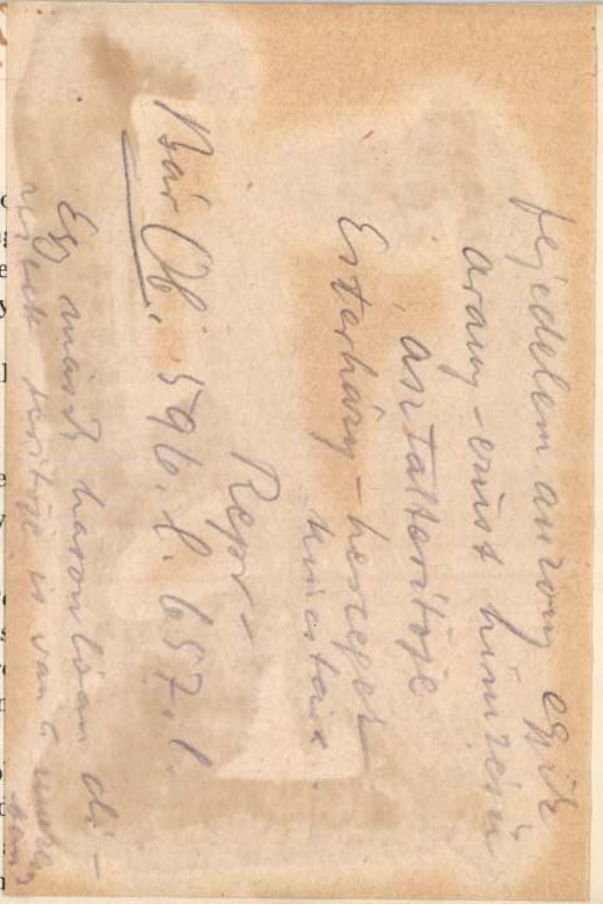

saságában levő hölgyek szemlátomást röstelkedtek, de mindez nem használt.

A csonteső tovább záporozott.

Engel Lajos kivette szájából a virginia-szivarját. A barátai megdöbbentek, mert tudták róla, hogy nagyon viharosra fordulhatott a kedve, ha már a szivarját se türi a fogai között. Még erősebben döbbenkedtek, mikor sápadtan beszélni kezdett.

— Minket akar sérteni a főhadnagy ur és nem veszi észre, hogy százszor inkább az asztalánál ülő hölgyeket sérti, akik nem érdemelnek meg ilyen tapintatlan kamaszkodást.

Se tulhangosan nem beszélt, se tulhalkan, de tisztán és érthetően. Természetes, hogy a szomszéd asztalnál meghallották, hiszen akarta is, hogy meghallják.

A csontzápor elállt, nagyon hirtelen, nagyon vészesen.

A főhadnagy eldobta magától az utolsó csirkeszárnyat, pulykavörösen felugrott és Engelék asztala elé dobbant.

— A hölgyeinket említették ennél az asztalnál. Ki tette?

— Én — felelt Engel Lajos.

A főhadnagy felhörrent és már repült is ki a kard a hü-

Lorántfy Zsuzsanna

mint mühmuzo.
A hunzisch
csak az ő felü-
gyelete alatt
készültek s
udvari anzonyok
készitettek

Szilágyi Sándor. Felső-
vadászi Rákóczy Zsigmond.
1622–1652. Bp. 1886.
3,-4. l. képekkel
184. l.

meg
alt
já-
ok
.A
l
vé-

gy
l-
gész-
la-
vá-
í-
lak-
o-
é-

14.

Loránffy Zsuzsánna teritője, XVII. század.

Loránffy Zsuzsanna

teritője.

(Bakta) Loránthára

(Szabolcsvm)

Ref. templom.
Régi építmény.
Honfoglaláskori leletek

Borovszky: Magyarsz. vm Szabolcs

39, 40 l.

Nyírbakta

(Szabolcs vm.)

Rk. templom. Baktay
Máté építtette 1519.
a templom bejárata feletti
kőlap felírása nemzet.
1596-ból való harangját
Tatay István öntette
1658-ban kath. Kápolna
is volt itt.

Gör. kath. templom.
XIX. sz. elején épult

Báró Podmaniczky-Kastély
40 holdas parkkal.

Borovszky; Magy. orsz. vm Szabolcs

49,50 l.

9-10. Baktaloránthaza (Szabolcs)

9 Nyírbakta. 10 Loránthaza
2449 l. Nyírkerestől 3 km.

1) Rk templom, nagy homlokzati toronnyal. Belső kapukeret renesznsz stilű Bakta Máté revével és 1519 évszámmal. Egy harangja a XVI. századból. Károlyi gróf fogadalmi képe 1737 ból érdekes magyar-török csataábrázolással. A képen lévő Mária ábrázolás a Máriacelli kép másolata. Filigrains kehely hat kerelyos talppal, áttört nodussal és új cuppával 1500 körül. Antipendium és miseruha bársonyból gazdag arany hímzéssel, mely az úri hímzések motivumait használja, ajándékozta Haller Gábornéj, Gróf Károlyi Klára, kinek kezeminuzája (1735-ből) copf-stilű ornátus. A plébános neve Soderbeck Károly

2. Ref. templom, klasszicista. A barokkos sesaku torony és a nagyoblitás 1844-ből. A szép empire szószék és a Degenfeld család intarziás padja 1820 körül készült. A papi pád copf st. stilű.

3. Degenfeld Pál gróf kastélya fordítás
copf stilű

Baktaloránthaza
(Szabolcs m)
Nyírségi utam 1938

Baktalorántháza

4/ Gör. kat. templom egyetlen hombokrati toronnyal. Épült 1842-ben copf stilben. Tornya ledőlt, 1905-ben épitették vyra. Régi ikonosztásza 1880 körül leégett.

5. Zsidótemplom.
Jelentéktelen hodály.

9-10

Lorántffy Zsuzsanna

ikonográf.

XIX. sz.-famonet

Nagy Magyar

II. k. 179. l.

IRODALOM

– Liber: Bpest. gol. ar 3/3. o.

JEGYZET

Lorber

Magyarország

Lövész bál Kéler Bélától. A kotta címlapján a *régi pesti lövöldének* képével, *1862. Lorber* pesti műhelyében. Magy. Bibl. Szemle, I. 3—4. 176. l

Lorber

pesti litogr.

1862

l.

M. Bibl. Szemle

1924. 177. l.

HELYSÉG

Gyulafehervár.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Öt

KOR

x

ŐRZÉSI HELYISÉG

egyházm. Museum.

TULAJDONOS

MÉRET

16"

TÁRGY

Kehely.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

Aranyozott ezüst. Tal
vésett, lapos domborműben, a
Szent Kléra ábrázolatai. S
res csészéje sima. Lapitott
rotullus. Laba öntött. —

FÉNYKÉP, RAJZ

Lorber

l.

Vayer Széchenyi

108-l.

Lorántffy Zsuzsánna MDK

teritője, XVII szézad közepe (Bp. Magy. Tört. Muz.)

17.o.

a rjata lévő um. "akanthus-virág."
repr.18.o.7.kép.

Balogh Jolán: Kolozsvári reneszánsz láda 1776-ból.

Kelemen Ml. 9-23.o.

Lorántffy Zsuzsanna

mint mikertész

l.

Kiss Tibor dr.:

Az europai kert-
mivészet rövidre
fogott története.

Bp. 1940. J. l.

elő aránylagos rész te-
mindkét esetben a fél

yenként, akár összesen,
még másutt is biztosit-
tositott összes összegek-
eghez való arányában

kárra s annak okára
ást vagy becslést foga-
tala szolgáltatott ada-
öle telhető bármi egyéb
mind amaz adatoknak
meghivott személyek
szolgáló vallomással

a biztositott fél vagy a
k eszközöltetésére nyert

zottnak a kárt és kelet-
ást lelkiismeretesen meg-
álló minden bizonyi-

elmében kipuhatolandó
rösszeg kölcsönös meg-
akértő s eshetőleg egy
itandó s mindkét félre
cslés útján állapittatik

értöt nevez, kik közösen
ökükké.
egbizott felszólitására a
vagy ha a két szakértő
t: az illetékes hatóság

knek, a becslés körül,
ezek 9. §-a értelmében

ár történtekor képviselt
nagyságát és pénzbeli
ületrészek és anyagok

k, azok becslési határain
pontokra nézve.
leteket, kártéritési igé-
slés befejeztéig ugyan-
tozik.

rhelt épületek.

terhelve levő biztositott
szeget a biztositott fél
rditani tartozik. Egyéb-
kkel szemben csupán a
eg és pedig csak azon
álogjog megóvása érde-
szági igazgatóságánál,
ő illető képviselőségénél,
itési összeget biróilag

biztositás szinhelyéül
ntekor megvolt és oda-

sági képviselőségnél, amely a kötvényt, illetőleg a megujitási okmányt kiállitotta, kifizettetik, az utóbbi esetben azonban csakis a biztositott fél költségére és veszélyére.

Amig valamely káresetben a kártéritéshez való igény és annak pénzbeli mennyisége, mindkét fél beleegyeztével, kiegyezési uton, avagy jogerejü itélettel meg nem állapittatott, a kártéritési igényeknek bárminemü átruházása, a társasággal szemben hatálytalan. A társaság a kártérités és annak mennyisége iránt mással, mint a biztositott féllel, illetőleg ennek örököseivel alkudozásokba bocsátkozni nem köteles.

Ha a kártérités kifizetését letiltások, közbelépések, vagy biztositott fél illetőleg örökösei s jogutódai által szolgáltatandó igazolványok hiányzása gátolják, a társaság az akadály megszünte előtt a kártéritést letéteményezni vagy kifizetni nem tartozik, sem pedig a fizetéshalasztás következményeiért felelősségre, vagy bárminemü kamatok fizetésére nem kötelezhető.

A biztositásnak a kár után való továbbtartása.

17. §. Kár történte után a biztositási összeg, a megállapitott kártéritési összeggel kevesül.

Ha a kártéritési összeg mennyisége, az illető biztositási okmány kárvallott tételére vonatkozó biztositott összeg felét felülmulja, úgy eme tétel biztositása elenyészett.

A biztositás szinhelyéül szolgáló épületekben és helyiségekben előfordult tüzeset, villámütés vagy fölrobbanás következtében, valamint az 1. §. szerint biztositott kár, kártérités-követelés vagy kártérités történte után, joga van a társaságnak egyszeri irásbeli értesitéssel — mint a társaság meghatalmazottja is foganatosithat — minden köztük kötött biztositást, a még folyamatban levő biztositási időre dijszabály szerint járó dij visszaszolgáltatása mellett, megszüntetni. E joga azonban elenyészik, ha azt legkésőbben a kártérités kifizetésekor, vagy — ha a baleset maga után kártéritést nem vont — az annak történtéről való értesitésétől számitott egy hónap alatt nem érvényesitette.

Ha a biztositás érvényben maradt és reá vonatkozólag még a következő évekre szóló fizetetlen dijkötelezvények léteznek: a társaságnak joga van ezeket a kifizetendő kártéritési összegbe beszámitani, ha ez a biztositott összeg negyedrészét túlhaladja.

Visszkereset.

18. §. A biztositott félnek a biztositott tárgyakra vonatkozólag másokkal szemben fennálló összes kártérités-követelési joga és igényei, a biztositási szerződés erejénél fogva s a nyujtott kártérités következtében, ipso jure a társaságra szállnak át.

Peres esetek.

19. §. Kártérités, biztositási dij iránti, és tartamengedmény iránti perekben, valamint általában jelen biztositási kötvény alapján a társulat ellen, úgyszintén a társulat által a biztositott ellen támasztható bárminemü perben úgy a társulat, mint a biztositott alávetik magukat a per tárgya szerint hatáskörrel biró budapesti kir. biróság illetékességének.

A károsszeg per esetében is a 11. és 12. §§. határozmányaihoz képest — a becslő-eskü kizárásával — szakértők által állapitandó meg.

A biztositott fél kártéritési igényének különbeni elvesztési s jelen biztositási okmány különbeni érvénytelenülése mellett, sem a társasági fő- s alügynökök ellen keresetet nem indithat, sem pedig kártéritési igényei valódiságának elismertetése, vagy jogérvényesen történt megállapitása előtt, a társaságnak bárhol levő vagyona ellen semminemü lépést (előjegyzés, biztositás, letiltás, zálogolás, végrehajtás stb.) nem intézhet.

LORATER András kőmüves. Egerben 1785-95 közötti adóösszeirásokban szerepel.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Loráder András, kőműves

Egerben 1785-95 között
szerepel az adóösszeírásokban.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 360 old.

J.David Lorbe,keramikus

"Porcellán fabrikabeli legény" 1831,okt.3.-án halt meg Pápán.A szászországi Oholdinban született. 182.o.

Mihalik Sándor: A pápai kőedény és porcelán kisérletek 169.o.

Folia Archaeologica.XV.1963.Bpest.Képzőmüv.Alap Kiadóváll.Bp-

M.D.K.

Lorbe J.Dávid,keramikus

A pápai keménycserépgyárban dolgozott."Porczelán fabrikabeli legény","Choldin Saxoniai"születésü.Meghalt 1831.okt.3-án. 270.o.

Kéry Bertalan: A pápai keménycserépgyár története. 235.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém.1965

Lorber Anton

Stöckpolirer in Kremnitz, wurde auch zu Graveursarbeiten verwendet, diente seit 1797 als Stöckpolirer, seit 1817 als Aushülfsgraveur; Lorber entstammte einer alten Kremnitzer Münzerfamilie, die im XVII. Jahrhundert mit den Füssel's, Freieisens und andren verschwägert war. Gestorben 31 Oct. 1830.

1817 - 27. Schneidet eine grössere Anzahl von Stempeln zu kleinen Münzen, namentlich 10, 5 und 20 Kreuzerstücken, seit 1824 auch Gulden- und Doppelguldenstücken.

Katalog IV. 1297 f.

Erdély térképe 1561 körül IV. 220.—
1566-ból, Zsámboky Jánostól IV. 220.—
XVI. századból IV. 221.— XVII. századból
IV. 224.—

LORBER *Antal*, éremvéső, * K örmöcbánya 1775 k., † u. o. 1830 okt. 31. A körmöci pénzverdében mint segédéremvéső dolgozott. 1817-től L. vészte a 10, 5 és 20 krajcáros, 1824-től a forintos és duplaforintos érmeket.

Balta bronzból VIII. 173

MDK.

Lorber György acél- és réznyomó.

1863. Dobi Jenő rézharcának („A hassai dóm") sokszorosítását vállalja: (600 pldban.)

MDK-A-I.-1/113.

MDK

Lorber Hanna

Képzőművészek Május 1-ért. Szabad Nép 1949. ápr. 28.

Korber F. nyomása Selmecbánya MDK
(1848-49 emlékkiállítás)

Hurbán, Hodzsa és Stur körözö levele három nyelven. Érdekes megjegyzés Hurbánról „ujhirek után viselt nagy zakállt és hamis rendeket"= rendjeleket.

Zabó Dezsö: A zabadságharc idejéből való nyomtatványokról
Grafikai Szemle 1891. 11 z. 170 old.

M.D.K.

Lorber István, kőművessegéd

Egerben 1752-ben Valner József legényeként dolgozik a innét ismeretlen helyre távozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 360. old.

LORBER István kőművessegéd. Egerben 1752-ben
--+ Wallner József legényeként dolgozik és in-
nen ismeretlen helyre távozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Lorber János.

A balatoni kultúrnap plakátpályázatára beküldött „Yacht" c. pályaműve dicséretes elismeréssel részesült. (emlékre.)

Budapesti Hírlap, 1928. május 20.

MDK

Lorberer Anna
A Bányahegy Felsőbányán, olaj

Komáromi Művészeti Hetek. Szépművészet, 1942.
45 l.

Lorberer Anna

Behavarok Felsőbánya

c. képe repr.

Magyar Építőművészet

1942. 170. l.

gyik jellegzetes mozzanatát látjuk.
efaragták, a munkás most a középen
ja el csúcsbavégződő hosszúnyelű
enrik szerint — eléggé primitív és
ogy ez a miniatúra nagy rokonságot
ıy építését ábrázoló miniatúráival,
l következtetni.
rajzi elrendezését nagy mértékben
: zöme szerzetesrendek, legfőképen
ıtferenci szerzetesi ideál, a szigorú
ıénye átalakítja a számukra készült
n szentélye a hajóhoz viszonyítva
: a regulában előírt zsolozsmáira,
álljon rendelkezésre. A szentély-
kán több oldalból áll. A prédikálás-
omok épülnek, melyeknek mellék-
tere a hívők figyelmét az oltárra,
alaprajzi különlegességek a ferenc-

Lorberer Anna

A Bányahegy Felső-
bányán, olaj.

Művészeti Hotek Komáromk

1941

J. Lorberer Anna

festő

Vkminkiáll. 1943

állami vásárlás,
nem volt kiállítva:

Behavarott hegyek,
olajf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) dísztermében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) dísztermében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Lorberer Anna

festő

l.

Szépmüvészet

1942.205.l.

Lorberer Anna

1931/32 - 1932/33

Ferképzomfoiskòvk

109. l.

Lorberer Anna

lorbersbergi

festő

Műcs. kiáll. 1938 tó.

Pipics 116. l.

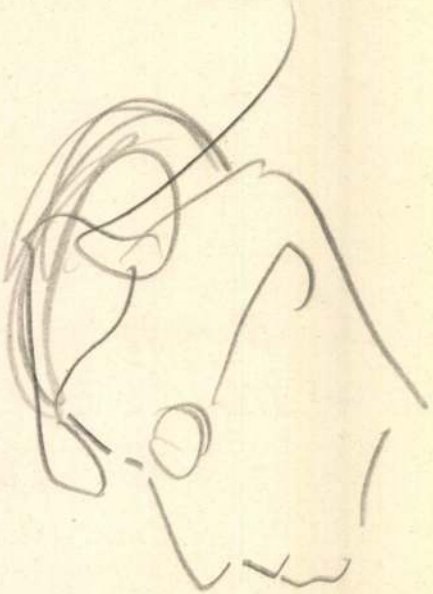

Lorbersbergi Lorberer

Anna

14. Borus naplemente, olajf.

Nagybányai kiáll. 1942

Lorberer Anna,

lorbersberg

Felhős naplemente
c. képe repr.

KMTárs-A magyar
művészetet IV. kiáll
1943. Maj: 16-30.

BUDAPEST

Lorberer Anna festő

*9

Romai Coll. Hungaricum Orsz. 1937/38 34. l.

lorbersbergi Lorberer Anna (1913, Fiúme, róm. kat.), okl. középiskolai tanár, festőművész, az Orsz. Magy. Kir. Képzőművészeti Főiskoláról (Benkhard Ágost tanítványa). Tanulmányi segélyként a Római Magyar Intézetben kapott ingyenes lakást és műteremhasználatot. Olaszországi utazásai során meglátogatta Firenze, Venezia, Perugia, Pádova, Assisi, Bologna, Trieszt, Nápoly és Capri városokat, Róma környékét, ahol igyekezett tanulmányait minél alaposabban kibővíteni. Több arcképet, tájképet és csendéletet festett és műtörténeti tanulmányokat is folytatott. A római egyetem beiratkozott hallgatója volt. A római Magyar Intézet 1938. évi kiállításán 8 darab olajfestménnyel vett részt.

szerepelt négy nagy közgyüjtemény főigazgatói közül

Országos Levéltár főigazgatója:	*dr. Herzog József*
Szépművészeti Múzeum főigazgatója:	*dr. Csánki Dénes*

Az 1934. évi VIII. t.-c. intézkedései következtében átszervezett többi közgyüjtemény képviseletét biztosító intézkedések ebben az időpontban még nem tétettek meg.*

b) A külföldi magyar intézetek kurátorai és igazgatói:

Bécsi Magyar Kutatóintézetek főigazgatója:	*dr. Miskolczy Gyula*
Berlini Magyar Intézet igazgatója:	*dr. Farkas Gyula*
Római Magyar Intézet kurátora:	*dr. Gerevich Tibor**
Római Magyar Intézet igazgatója:	*dr. Koltay-Kastner Jenő*

III. Kiküldetés alapján tagok:

A budapesti jog- és államtud. kar részéről:	*dr. Kolosváry Bálint*
„ „ orvostudományi „ „	*dr. Nékám Lajos*
„ „ bölcsészettud. „ „	*dr. Kornis Gyula*
A szegedi jog- és államtud. kar részéről:	*dr. Kiss Albert*
„ „ orvostudományi „ „	*dr. Issekutz Béla*
„ „ bölcsészettud. „ „	*dr. Sik Sándor*
„ „ mat.-természettud. „ „	*dr. Szentpétery Zsigmond*

* A csillaggal megjelöltekre vonatkozólag l. a névsort követő megjegyzéseket.

Lorberer Anna

~~Műes. Diá 1, tól~~
Pipics 53. l.

BUDAPEST

V.

Lipótvárosi templom

A Pest-lipótvárosi templom ügyében.
V 1862, 202 l.

Lorberer Annie

Képrőm - főtok kiáll. 1937

104. Lorberer Annie . . . Fekvő leány feje
105. Lorberer Annie . . . Cigányférfifej
106. Lorberer Annie . . . Hernád

/ olaj

és 1 akvarell

Tanár: Benkhard A.

	Női fej	Rudnay Gy.
	Csavargó	Benkhard Á.
	Arcképtanulmány	Benkhard Á.

Lorberer Annie

festő

Képes Pesti Hírlap

1938. június 10.

Lorberer Annie, a
római Magyar Akadémia ösztöndijas festő-
művésze. A Falcioneri-palotában tartott
kiállításon arcképeivel tünt fel.

a magyar sajtóban eddig szokatlan

Kérjük, ne vonj

szerü némaság ideje alatt. Igérjük,

után továbbra is sok kellemes órát

Lorberer Anny

Hernád című festménye (Foto Wachter)

Lorbersbergi Lorberer Anny festőművésznő nagy sikerrel szerepelt a Római Magyar Intézet kiállításán

Nemzeti Újság
kéjes utca
1938. jul. 3

J. Lorberer Anna

Behavarott hegyek,
olajf.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942. 96-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Lorberer Anna

festő

lorbersbergi Lorberer Anna/1913,Fiume,róm.kat./okleveles középiskolai tanár, festőművész /Képzőművészeti Főiskola,Benkhard Agost prof./a Római Magyar Intézet Országos Ösztöndijtanács határozata alapján kedvezményes dijtétellel beutalt lakója.1936/37 Részt vett különböző intézetek pl.Istituto Beato Angelico, Biblioteca Hertziana előadásain,rendszeresen látogatta a muzeumokat.Festett arcképeket,kompozíciókat /Anunziazione,Cieca,Vita femminile,I tre re magi,/ és több különböző tárgyu vásznat:/L`ammalata,Romolo,Pesciolino vermiglio, Arcobaleno,Tramonto,Celio,Roma di notte,Luna/.Kirándulásokat tett a Campagnaba.Itt festett képei:Soracte dopo la pioggia,Tevere torbida,Crepuscolo.

MDK

Lorberer Anna
Yvonne, olaj
Nyomtató ló, olaj
Mosónő, olaj

Rippl-Rónai Társ. kiáll. N.Szal. 1948. dec. 1.

9

MDK

Lorberer Anna

Csendélet, olaj

M. Képzőmüv. Szab. Szerv. tav. tárlat, 1947. máj.
6 l.

Lorberer Anna
Malom, olaj
Régi malom, olaj

M. Pedagógus Szakszerv. kiáll. 195o. jun.

Lorberer Anna

Nyomtató ló, olaj

Szilágyi Jolán: Képzőművészeink csoportkiállítása.
Új Világ. 1949. márc. 18.

Lorberer Anna

(mil. 1911)

Behordaj. 1956. o.v. 70×80 cm.
T.j.l.: Lorberer 956.
A művész cal.

Merőjardasaj a Képzőművészetben.
A Kat. bev. Matolcsi János.
Bp. 1959

22. l.

Lorberer Anna

Óbudai amfiteátrum, pantell,
46 x 60

képzőművénnőt nemzetközi
kiállítása. 1960. Bp.

Lorberer Anna

A Stúdió tagja

A budapesti pedagógusok képzőművén stúdiója 1952-1963
Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.
38. a

Lorberer Anna

Rézt vett 1960-ban az 50. Nemzetközi Nőnap és felnabadulásunk 15. évfordulója tiszteletére rendezett kiállításon a Műcsarnokban.

A budapesti pedagógusok képzőművészeti stúdiója 1953-1963. Bev. Vajkai Aurél Bp. 1963.
21. o.

1.Lorberer Anna festőművész
Arcképkiállitás a Műcsarnokban
Pesti Hirlap, 1941. okt.31. 6.c.

FŐSZÉKES
KÖNY

Lorberer Anna MDK

Fasor, olf.

Mücsarnok 1959 Képzőművésznők nemzetközi kiáll.

Lorberer Anna

Pedagógus Képzőművészek 1959-ben az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásán részt vett.

Maksay László: Pedagógus képzőművészek az Ernst Muzeumban

Rajztanitás 1959. IV.sz. 29-30. l.

MDK

Lorberer Anna

Yvone, olaj.
Nyomtató lé, olaj.
Mosónő, olaj.

Rippl-Rónai Társaság kiáll.Nemzeti Szalon
Művészeti Egyesület 1948.dec.12.-dec.26.
Kat.

NDK

Lorberer Anna, festöm.

tájékozódása a tájkep felé nem hoz oly sikert, mint alakos képei.

Kende Béla: A Műcsarnok tavaszi tárlata. 1940. Művészet. 1940.33.sz. 46.l.

Lorberer Anna

MDK

Gyermekarckép

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Lorberer Anna

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Lorberer Anna

MDK

Édesanyám

Mücsarnok 1939 dec.-1940 január

Lorberer Anna

MDK

Római leány

Önarckép

Hicsarnok 1938 Őszi tárlat

Lorberer Anna MDK

Mario

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Lorberer Anna MDK

Schola cantorum, olf.

Műcsarnok 1940/41 A magyar művészetért c.kiáll

Boerhaver Anno

Scholæ cantorum, olf.

Korberer Anna

MDK

Behavazott park

Műcsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Norbert Anna

Behavanolt park

Lorberer Anna MDK

Ősz a Városligetben

Mücsarnok 1940/41 A magyar művészetért c.kiáll

Korberer Anna

MDK

Gyerekek

Miccarnok 1938 Őszi tárlat

Korbeter Anna

Gyerekek

Lorber Anna festönö.

Katol.Szemle.1942.181-82.l.

Lorberes Anna festönő.

Katol.Szemle.1943.57-58.l.

Lorberes Anna

Katol.Szemle.1943.182-83.l.

Lorberer Anna festönö.

Katol.Sze,le.1944.218-220.l.

Lorberer Anna.

Pesti

Somogyi Béla út 10.

MKSz 1947

Festészet.

"Nyomtató lé." festette

Lorberer Anna.

Uj Világ.1949. 11.sz.márc.18. 7.l.

Lorberer Anna: „Tájkép."

Magyar Nemzet.

1946. III. 19.; II. évf. 62. a.

(: Bizimoló :)

Tájkép

Lorberer Anna

Vasas képzőművészeti Kiállítás
Lorberer Anna tájképei

Szabad Nép 1948 VI. évf. 5. sz. jan. 8. 4o.

Lorberer Anna festőművén.

Magyar Nemzet.

1946. III. 19.; II. évf. 62. n.

(: Benémolé :)

Lorberer Anna festönö.

Uj Világ.1949. 11.sz.márc.18. 7.l.

Lorberer Anna festő

Vasz képzőművészeti kiállítás

Szabad Nép 1948 VI. évf. 5 sz. jan. 8.-40.

Lorberer Anna festőmüvén.

Megyar Nemzet.
1947. I. 5.; III. évf. 4. n. 2. old.
(: Riport. :)

Lorberer Anna

középisk. rajztanári

oklevél

Ferk'pzomfoisk'vk

1935-36. 86.l.

l. u. o. 87.l.

Lorberer Anna
festő-

M.D.K.

Az Építők Rózsa Ferenc Kultúrotthonában rendezett tárlatot vett részt.

Makay Károly: Pedagógus képzőművészek országos kiállítása
Művészet, 1965. sept. – 45 kép.

Lorberer Anna

III-é

tanári szak

Ferk pzomfoiskèvk

1933-34. 45. l

9. Münch Ferenc Xaver dr. prelátus /K
praktukus életben.

10. Máger Alajos dr. O.S.B./Salzburg/:
temi ifjuság körében.

11. Walz A.O.P./Róma/: Szent Domonkos

12. Keller R.A. dr. /Düsseldorf/: Az u

13. Verhoeven I. dr. /Hága/: A misszió

14. Gessler M.J. egy.tanár /Louvain/: T

Tagsági jegy nincs, de a Szent Imre

A jelentkezőknek szállás, ellátás ügy
a főtitkárság /IV. Veres Pálné u.9.I.e

Lorberer Anna

V. é-

sanári nak

Ferk pzomfoisk vk

1935-36. 73. l.

meghaptnom. Mert csak u
mert ha le kell szerelni u
csinálni és kivaggunk
Most pedig kedve obc. bar
panaszolni de mégis mi
ki a fesztő ék keretek,
van itt minden mit
mert csapa szuevett
a rendre hozása mikor
szuevett de nem remé
nade sok fáradságot
e héten befejezen a
mi a többit ilett szem
ha eljön, viszont látásig

Lorberer Anna

8 műve kiállítva

=

Esposizione dei pensionati della R. Accademia D'Ungheria 1937-38.

Könyvtárjegy

Lorberer Anna

grafikus

M.D.

„Hajnalban", „Anyai szeretet"
anni monotipiai szerepelnek
a tarlatan.

Domonkos Imre: Az budapesti VI. kerületi ...
Művészet, 1967. szeptember. 42. lap.

Lorberer Anna

Budapesti festőművész - rajztanár

"Barackoskert" /repr/

Rajztanitás 1963. I. sz. 20.1.

MDK.

Lorberer Anna

Kiállitási hir

Köznevelés 1967 máj.25.p.396.

Lorberer Anna

Testvérek /repr/

Rajztanitás 1964. II. 4.1.

Lorberer Anna

Grafikáhkal, rajz pl. Ádám és Éva /repr/ szerepelt a Népfrontbizottság termeiben megrendezett VI. kerületi rajztanárok kiállitásán.

Székély András: Tizenöt rajztanár kiállitása
Rajztanitás 1967. V. 31.1.

M.D.K.

Lorberer Anna

Tanulmányokat folytatott a Miskolci Művésztelepen.

Képzőművészeti élet a felszabdulás után 463.1.

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖRPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.

Bp. 1965.

MDK

Lorberer Anna

Gyülekező fellegek, olaj

Rippl-Rónai Társ. I. kiáll. Ernst Muz. 1946. márc. 14 1.

MDK

Lorberer Anna

"Virágcsendélet", olajfestm.

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v. Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan. 4-26-ig. 6.o.

Lorberer Anna MDK

A malom hidja Felsőbányán

Műcsarnok 1943.nov.dec.
Téli kiállitás

Lorberer Anna

MDK

Gyermekarckép

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Lorberer Anna MDK

Bányászház konyhája

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

Lorberer Anna MDK

Hepehupás domboldal

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MDK

Loberer Anna

Behavazott hegyek, off.

VI.M.Képzőm.Kiáll.on megvásárolt képek. és Szépművészet, 1942, 205. l.

Lorberer Anna MDK

Bágyadt nyári délután

•

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

MDK

Lorberer Anny, festö

Az elhagyott malom. Olf.

Kamarazene. "

Föv.Kpt.-MKBzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat.14.1.

MDK

lorbersberger Lorberer Anna, festö

müvei emlitésreméltóak.

Müvs.-Az 1939.évi Téli Tárlat. -8 Órai Ujs. 1939.febr.1.
4.1.

MDK

lorbersbergi Lorberer Anna festő

KMTárs őszi kiáll. 1938.nov. Mücs.

36 l.

MDK

Lorberer Anna, festö

Dombos táj. Olf.

Ipesti Növ. Képtár. -Képzőmüv. Ip.müv. és Foto kiáll.
1948.jan.3.-22. Kat.

MDK

Lorberer Anna

Nyár, of.

Önarckép, of.

Pedagógus szakszerv. I.képzőmüv.kiáll. 1947.máj. 6. l.

MDK

Lorberer Anna

Hortenziák, of.

Pedagógus szakszerv. I.képzőmüv.kiáll. 1947.máj. 6. l.

MDK

lorbersbergi Lorberer Anna, festő

Tél.	Olajf.
Utolsó napsugarak.	"
Felhös naplemente	"
Nyári reggel.	"

Műcsarnok. IV.Képzőműv. Kiáll."A Magyar Művészetért".
1943.máj.16-30. Kat. 7.1.

MDK

1. Lorberer Anna, festö

"tiszta, hüvös szinekkel festi Felsöbánya hegyeit".

R. Szörédi Ilona: "A Magyar Hüvészetért" kiáll. Mücs. Uj Magyarság. 1943 máj.16. 13.1.

MDK

Lorberer Anna, festö

Mátrai táj. Olf.

Ösz a Mátrában. "

Fővárosi Képtár.-Képzőműv. Ip.műv. és Foto Kiáll. Kat.
1948.jan.3.-22.

MDK

Lorbersbergi Lorberer Anna

Testvérek, of.
Elhagyott park, pf.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mucs. 1940. febr.

11. 1.

MDK

Lorbersbergi Lorberer Anna

Édesanyám

Horthy jub.kiáll. Műcs. 1939. dec.

7. 1.

MDK

Lorbersbergi Lorberer Anna

Interieur, olaj

Fiatal magyar képzőmüv. Főv.Képtár 29. kiáll.
1946. dec. 11 1.

MDK

Lorberer Anikó

Nemzeti Képzőművészeti kiáll. Az Ország 1944. jun. 17. 8.l.

MDK

Lorberer Anna lorbersbergi

Művével résztvett a kiallitason.

Amtárs. 1943. marc. - apr. tav. kiall.
Kiallitó művészek névsora. 27.lap

MDK

Lorberer Anna, lorbersbergi

Kapolna a hegyteton. Olajf.

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiall. Kat.
Műcsarmok. 1944. Jun. 1-18-ig. 5. l.

MDK

Lorberer Anna, lorbersbergi

Naplemente utan. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jún.1-18-ig. 11.1.

MDK

Lorberer Anna

Felsőbányai hid c. műve a Műcsarnok 1943/44 évi téli kiállitásan.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943. nov. 21. 14.1.

MDK

Lorberer Anna

Művészet 1938. III. 22. sz. 153.l.

MDK

Lorberer Anna lorbersbergi

Ösz a Városligetben, o.f.
Schola cantorum, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok,1940 Dec.15 - 1941 Jan.12. 7.1.

MDK

Lorberer Anna,

müve kiemelendö az olf.-k, vizf.-k, grafikák anyagából.

Mücs. - Téli tárlat.1942.
Függetlenségő 1942.dec.6. 6.l.

MDK

lorbesbergi Lorberger Anna

Kápolna a hegytetőn, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun.
Műcs.

Torbesbergi Torbergér Anna

Képolna a begyletőn, of.

MDK

lorbersbergi Lorberger Anna

Naplemente után, of.

7.nemzeti képzőm.kiáll. 1944.jun. Műcs.

Lorberer Anna

MDK

Édesapám

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Lorberer Anna MDK

Hortenziák

A felsőbányai templom

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

Lorberer Anna MDK

Édesanyám

Műcsarnok 1941 Arcképkiállitás

Lorberer Anna MDK

A VI. kerületi rajztanárok munkabemutatóján

"Utépitők" c. képe

I. dijat nyert.

Juhász Antal: Kiállitások.
Pedagógusok Lapja. 1962 nov. 20.

Lorberer Anna MDK

Naplemente után, olf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Lorberer Anna

MDK

Hepehupás domboldal

Műcsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Lorberer Anna MDK

Kápolna a hegytetőn, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Lorberer Anna MDK

Bányászház konyhája

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Lorberer Anna

MDK

Felhős naplemente, repr.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c. kiáll.

Lorberer Anna

MDK

A malom hidja Felsőbányán

Hicsarnok 1943 Téli kiállitás

Lorberer Anna

MDK

Bágyadt nyári délután

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Lorberer Anna

Nyári reggel, olg.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Lorberer Anna MDK

Tél, olf.

Utolsó napsugarak, olf.

Felhős naplemente, olf.

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Lorberer Anna MDK

Interieur

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Lorberer Anna MDK

Behavazott Felsőbánya, olf.

Mücsarnok 1942 ~~Tavaszi kiállítás~~
A magyar művészetért c.kiáll.

Lorberer Anna

Hó a hegyekben

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Lorberer Anna MDK

Vén almafa, olf.

Mücsarnok 1942 A magyar müvészetért c.kiáll.

M.D.K.

Lorberer Anna

Tájképeivel szerepel a „Belvárosi Müvészeti Szalon" kiállitásán, amelyről "Uj képzőmüvészeti szalon nyilt meg a Belvárosban" cimmel ir a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. aug. 13-19. VI. évf. 33. sz.

Lorberer Anna

MDK

Téli délután

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Lorberer Anna MDK

Behavazott Felsőbánya, repr.

Műcsarnok 1942 A magyar mű[illegible]szetért c.kiáll.

Lorberer Anna MDK

Felhős nyári reggel

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

MDK

Lorberer Anna

Fasor, of.

Képzőművészek Lexikona. Kiáll. 1960. Wien.

Lorberer Annie MDK

Fekvő leány feje

Cigányférfifej

Hernád

Műcsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

MDK

Lorberer Anna

F.J.: Téli tárlat a Mücsarnokban. Pesti Hirlap 1939. jan. 31.

MDK

Lorberer Anna

"Virágcsendélet", olajfestm.

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiáll. 1947.Jan. v.Ernst Múzeum. Kat. 6.l.

MDK

lorbersbergi Lorberer Anna

Behavazott Felsőbánya, repr.

Magyar müvészetért kiáll. 1942. jun 6-22.

MDK

Lorbersbergi Lorberer Anna

Behavazott park.

Tavaszi Tárlat. 1940. ápr.-máj. 25.1.

Műcs.

Bergerberg Lorberer Anna

Bernasconi Pierr.

MDK

Lorbersbergi Lorberer Anna

A felsőbányai templom.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mücs. 16. 1.

MDK

Lorbersbergi Lorberer Anna

Hortenziák.

KMTárs kiáll. Műcs. 1941. dec. 16. l.

Lorbersbergi Lorberer Anna festő

„Római lány" és „Önarckép" c.
műveivel nerepel a Műsar-
nokban a Képzőművészeti
Társulat ősi Tárlatán (emlitve)

Aj Nemzedék 1938 XI. 12.

lorbersbergi Lorberer Anna, festő

17. Vén almafa. Olf.

67. Behavazott Felsőbánya. " 7.l.

Bp, Mücs.-"A Magyar Művészetért". Képzőmüv. Kiáll. 1942. jun. 6.-22.
Kat. 5.l. és 7.l.

< Lord Albert >

könyve

< > Az építési válság

hasznа. Városrendezési tanulmány. Felolvastatott az Országos Iparegyesület 1899. nov. 24-iri ülésének határozatából. Bp. 1900.

(Lord Albert)
könyve

( ) Az építési válság
haszna. Városrendezési
tanulmány.
Bp. 1900.

fa.

Férfi képe.

g 15. Flamand festő a XVII. sz.-ból

Lorch, Melchior

fametszö

1527 – 1586?

l.

Varga N. Sajós

Régi fametszetes magyar vagy magyar vonatkozású könyvek (1493–1599) Bp. 1942

149. l.

VALLÁS ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI
M. KIR. MINISZTER

151.034-1914. szám.

III.

F. évi junius hó 2
75.187. sz. a. kelt leiratom
ságot, hogy az eme leiratomba
megtenni sziveskedjék.-

Budapest, 1914

A miniszte

Lorck Meyhert
festő.

Jestette s. Veranesics
Antal arczképét, 1556 bm.
A kép felirata lemásolandó.
Fraknai V. Werbőczi István.
Tört. Életrajzak. 1899. 378 ill.
329 lap.

A hulye szerk esztő
nem mondja meg, hogy a
kép hol van

Lorck

rézmetsző

Verancsics Antal esztergomi érsek archége rep.

Gerevich Tibor – Genthon István: A magyar történelem képeskönyve. Bpest, 1935. 97. l.

Lorck

Veranlies Antal
archeje

Repr.

Gerevich - Genthon

A magy. tört. kepes Konyve.

Bpest 1935.

97. l.

Mortuus Gallus

M.D.K.

Melchior Lorch, rézmetsző

1556-ban Verancsics érseknek első törökországi békekövetsége idején készült képe, egyező Rota metszetével 159.o.

Gennerné Wilhelmb Gizella: Martino Rota magyar arcképei. 157.o.

Folia Archaeologica. VII. 1955. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1955

M.D.K.

Melchior Lorichs, rézmetsző

1557-ben készitett egy rézmetszetet Zay Ferenc, felsőmagyarországi főkapitányról/Koppenhága, Kir. Könyvtár/. A 100 darabból álló részben "idemann után készült olajfestmény-ménysorozat-ban lévő képe valószinüleg ez után készült. 1560-ban. 172.o.

Gennorné, Wilhelmb Gizella: "idemann metszetek után készült olajportrék. x 169.o.

Folia Archaeologica. VIII. 1956. Bp. "Müvelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő kiadó. Bp. 1956

M.D.K.

Melchior Lorichs, rézmetsző

Zay Ferenc, dunai naszádos kapitányról 1557-ben készül rézkarca. XXXV. tábla. 1. kép. Fekete repr.

Gennerné, Wilhelmb Gizella: Widemann metszetek után készült olajportrék. 169.o.

Folia Archaeologica. VIII. 1956. Bp. "Művelt Nép" tudományos és ismeretterjesztő Kiadó. Bp. 1956

Lorck Monyhért

vézmetső

Veranczics Antal

arczépe fentitől

repr. XVI. sz.

Bártfy Ghy

47. l.

Lorck Menyhért

festő

Verancsics Antal

pécsi püspök

arcképe, fenti festménye után készült egyhorn rézm.

Repr.

Fraknói Vilmos

Werbőczi István

életrajza. M. Tört.

Életrajzok. Bp. 1899

329. l.

Vigyázz, ez a kép más név alatt is szerepelt már nálam!

A mietszeben a festő neve fel van tüntetve.

Lord és társa

épitésszek

magyar tervezte és
épitette pavillon-
juk

Bálezrkiáll

~~Tud. Akad.~~ 123-260. Mb. 186 556

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.
	Pálinkás László					3 mil			
						2 "			
						600			
						5,600			

Lorch M

Nassuh-Bassa:

Vállon alól, kissé jobbra. Fején kerek turbán van, szakála rövid s bajusza hosszú. Köntösén somalakú gombok vannak s hasított ujú felső ruhája prémes Felirata az arcz iránt jobbra:

„Nassuh-Bassa"

s fölül: „Cum Priuilegio".

Rézmetszet, méretei 36.5 : 28.7 C/m.

Metszette: Lorch M. (L. Pass. IV. kötet 183. lap. № 11. Nagler 8 köz. 53. № 37.).

Ltsa: 7845.

Happel: Thesaurus Exoticorum. Hamburg, Th. Wiering 1688. Kurze Beschreibung des Türck. umd Ungarischen Reiches. pag. 43.

20/94 № 25

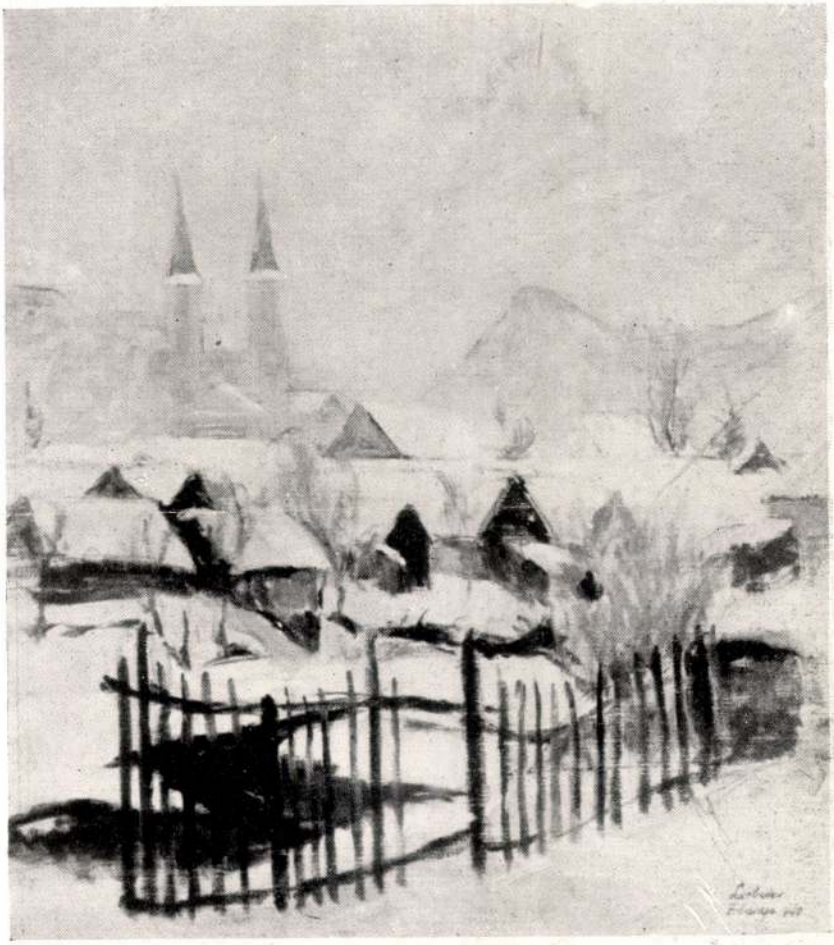

lorbersbergi Lorberer Anna: Behavazott Felsőbánya.

Magyar művészet kiadó
1942. jun 6-22.

Mikola András: Tájkép.

Lord Albert

wod

Orszag bitag 1899.

707 l. arcrhypel

Lord Albert

1895 ben bensasta Eu-
ropát olaparstalatai-
ról időről időre
a Vasárnapban Hirdt
be

Lord Albert

epitheta

Erod

Budapesti Szemle

1900. cit. 103 - ik Kötet

149 – 151. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engec

.....

a műhelyfőnö

8. sorsz. Műhelyi mint

Lord Albert

ind

Has. Hp. 1899. 775 l

Loreaco, Domenicus de , építőmester MDK

1578. jun . 20. L. szendrői építőmester járandóságának folyositása.
322. o. 444. adat.

Kapossy János: Művészettörténeti regesztók a királyi határozatokból és rendeletekből. III.
(Kőszétessai Bánrévi György.)
Műv. Ért. 1956. V. évf. 4. sz. 318-330.o.

Lórei Zichy-Kápolna

neogotikus
(tervezője nincs
megnevezve)
képe repr-

Nagy Magy kép
I-r. 213-l.

HELYSÉG

UNGVÁR.

VÁRMEGYE

SZAKCSOPORT

Szo

KOR

XI

ŐRZÉSI HELYISÉG

Várkilátó.

TULAJDONOS

MÉRET

Cca 120

TÁRGY

Honvédemlék maradványai.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Vas. Öntvény. Egy álló és egy sebesülten lehanyatlik; mindkettő szahajtott peremü kalpagot visel.

FÉNYKÉP, RAJZ

Lorencz Goldschmidt

Kassa, 1556

Tört. Tár, 1896, 169

Lorencz Antal

vezusives

1832-től · választott

polgár Budán

Schmall

· II. 272. l.

RECHTSANWALT
Dr SZÉKÁCS ELEK
ÜGYVÉD
BUDAPEST
V., BALATON-UTCA 10.

áttanulmányozni a felek levé
jogi felvilágositás alapján
az egész kifogásolás nem csu
célhoz, - el fog állni attó
kiköltözik. Ha mégis igy já
szerinti bérleti időre tová
ni.

T. ügyfele - ugylát
ben egy uj felmondást eszköz
l-re, ezt természetesen ügyf

Lorencz Antal

ipar-művész Székesfehérvár

Életr. lásd

Lamag ipar alm II. 425. l.

BUDAPEST
1934 APR 24 - 1

Lorenz moler von Crocka

1572 ben kassai egy csomo tilalomben szerepel.

IROD.

Rem. 415

Andreas Lorentz, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, October 1692 Jahr után: "Anno 1694 den 4 Julius -Ist der Gesell Andreas Lorentz von gwietzschau au3 Böhmen fremdt gesessen". 109.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmivességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Xantus János Múz.1967.- A Győri Múz Évkönyve

Lorentz,? Andreas,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Lorentz,? Andreas,Gwietzschau,Cseho. 1694.VII.4." 117.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93. old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967
A Győri Múz. Évkönyve

Lorenz Muratori

117, 126,
157, 261,
554. L

Maurice Lorenz

266,548.

Numerei Lorenc

261, 268, 438

Loretoi/templom
VK

Dedek Crescens Lajos

Mohl Adolf: Der Gnadenort Loreto in Ungarn. Szárazdok
1894. 836. l.
Könyvism.

Loretói búcsú-

járóhely

733 **Mohl Adolf:** Loretto Magyarországi búcsújáróhely története. Bpest, 1909. fve. 61 old. **1.50**

734 — Der Gnadenort Loreto in Ungarn. Mit 6 Abbldgn. Eisenstadt, 1894. Hlwd. 260 Seiten **5.—**

Poprádi Kárpát Múzeum

VI. 310.

Lorettomi templom

l.

Thirfelsödemántul

194. l

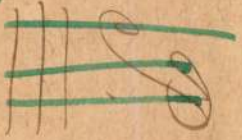

~~Pathó, Árpád – Kor: II. 204.~~

Lovettomi kegyelem-
hely és kegyelemkép

kéjei repr-

Kiss Hiklhath Magy

686, 687. l-

Lorettom

Lux 1910.

1) pósik terv. 4:20

2) eunak masolata.

topron mey

26.

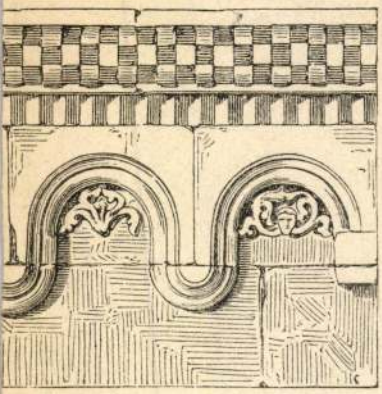

8.

33.

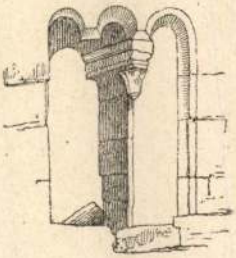

53.

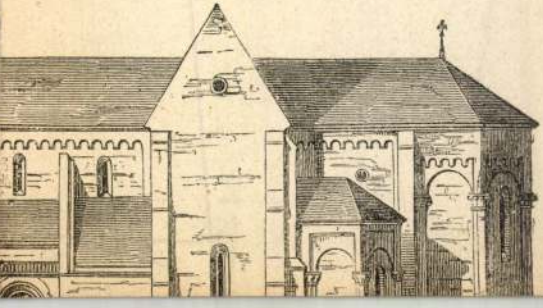

Lorettói szerzetár

Szemplomai

(1657–59.)

l.

Hekler M. M. Tort

136. l.

Heppel

~~Péter, apostol VII. 184.~~

Loretói kegykép
és templom
Győri püspökség
Sopron m.

Repr.
Schaefer kegyk.
58, 59. l.

.....szám. 47187,

A Műemlékek Országos Bizottsága tek.Elnökségének,

Budapest,
IX. Hőgyes Endre-utca 10.

yben.
va.

Loretoi fogadalmi
nobrok

l.

Balogh Erdélyiven
nevm.

Spányik Kornél. Szt. Norbert megtérése.

LORENTZ PLESL, pintér

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irás a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64.mester,519.név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 263.old
/ 1,°./ V.pintér. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum.Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68- Székesfehérvár

Lorentz A./Andreas/,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke származási hely szerint:"Gwietzschau, Cseho.:Lorentz A.2 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona9.- Xantus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz. Évkönyve

MDK

Lorentz litogr.

Hatalmas lovon lovagol, ugyanakkor
miniatür zongorán játszik, stb.

Karikatura.

Megjelent a CH-arivari-ban.
Egyenként is 8°, szinezve.
Bpest. Muzeum.
Abg. Calvocoressi, S.33.
Anonym grafikus rézmetszetet kics.róla.
Kunsthandel.

Dr. André Csatkai: Versuch einer Franz Liszt Ikonographie. Sonderabdruck aus d. "Burgenländischen Heimatblättern". Jahrg. 1936. Hft. 2. S. 66.

Lorentz János ötvös

(Hanns Lorentz Goldsmid)

Pozsony. 1517 ben tanú Pfeffer Lipót végrendeletében. és ugyanő 1521-ben is emlitte-sik Voit Friges végrendeleté-ben.

Ortvay T. Pozsony város tört. Pozsony. 1903. II M. IV. r. 242. l.

Lorent/Lorenz/,parókakészitő

1733-ban kezese Somid Miklós nyomdásznak,akit a soproni tanacs felvett polgárai soraba. 46.old

Csatkai Endre: A soproni nyomdászat a 18.század első felében 38.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XV.1961.Sopron

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Lorent/Lorenz/, parókakészitő

1733-ban kezese Schmid Miklósnak, akit a soproni tanács, mint nyomdászt felvett polgárai sorába. 46.old

Csatkai Endre: A soproni nyomdászat a 18.század első felében 38.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XV. 1961. Sopron

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Lorentz A. Jr.

rajzoli

l.

Bartha Liszt

45. l.

ás és a Champ de Mars záró képe.

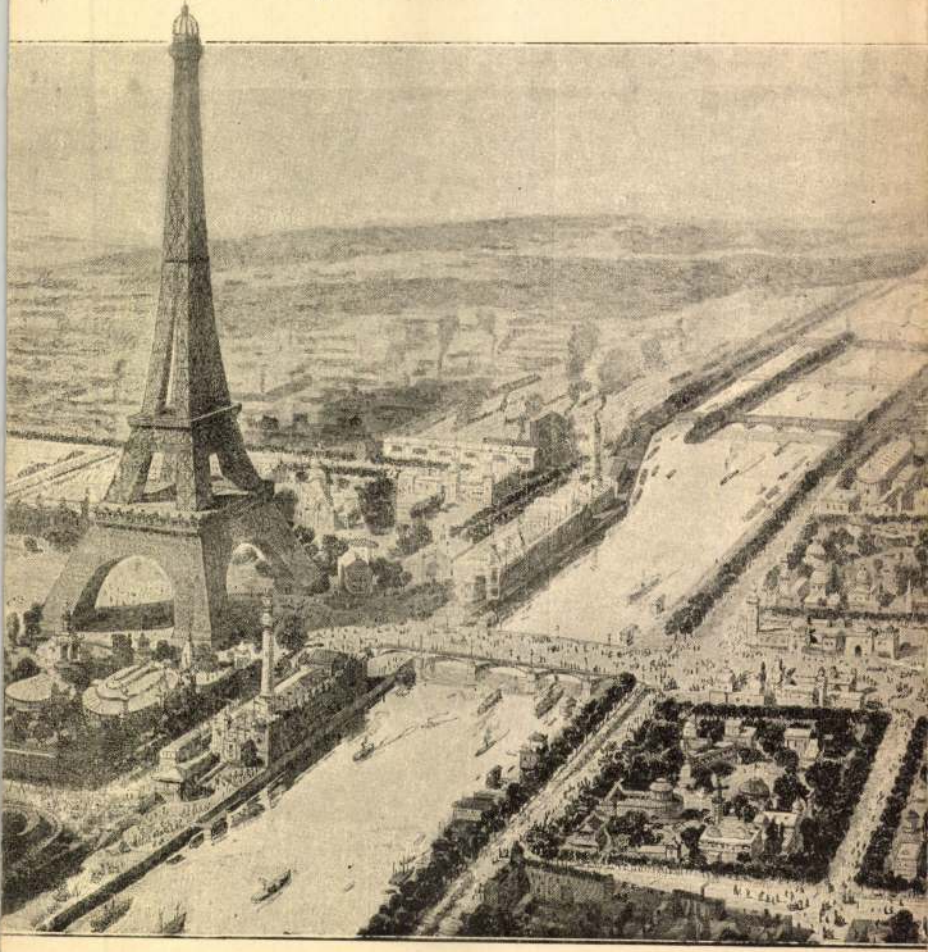

alól jobbra: Ant. sal. exc.
e fölött a kövön: 1532
A.V.

Rm., mér. a rl. 28.4: 34.

Sz.n. 103-
650-902-

T. 8341.

terjedő vidéken V. Károlynak és
álló csapatok főbb hadi mozzana-

SITI ET LVOGHI DELLE PARTE D´AVSTRIA, ET
MI, PONTI, CITTA, ET, CASTELLE, DOVE
SEPTEMBRE, SE TROVAVA LO
ORE DE CHRISTIANI, COL
O RE DE ROMANI, ET LO ILLMO, ET
LEGATO DELLA SEDE APLICA
CHRISTIANI, ELETTISSIMI
SATTAGLIA, A, SOLYMANO
O DA CONSTANTINOPOLI, ET
LE EXERCITO DA PIEDE, ET DA
RE CHRISTIANI, PER PILGLIARE
OIA, INPERIALE, ET CHRISTIANITA
IVILEGYO.

Lorenz Henrik
épitésmérnök
Léva
Strasser Elemér dr
Léva Lexikon.
Léva, 1934. 91. l.

Lorentz József MDK

A bécsi „Central Comission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmäle" kerületi konzervátora, 1850-ben és tesi-ti őket a Vajdahunyadi vár 1854-es égéséről. Az állagvédelem sem készült el.

Gerő László: Hunyadi János vajdahunyadi vára.

Műemlékvédelem, 1957. I. évf. 2. sz.

84 l.

Lorenz von Croca

l

Krakói Lőrinc

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M. K

1908 évi 14763 számv. sz.

III. ügyosztály.

A válaszban a megkeresés számának
és évének pontos feljegyzése kéretik.

Méltóságos

br. Forster Gy

a műemlékek orsz. b

Folyó évi julius hó 6-án
kelt becses átirataira való h
Möller Istvánnak, a mi
jának többrendbeli utiszá
érvényesítve visszaküldeni

Lorenz Eckhart M.D.K.

Szafarágó

Szombathely, püspöki nélesegház szentélyének stallumai.

Genth. Müeml. 1959 I. 371.

MDK

Lorenz Károly

Barokk stilusu iker-bérpalota az uj Lipótvárosban. Vállalkozók Lapja. 1933. nov. 23. 4.l.

Lorenz Károly

Lorenz Károly szobrász. IX.
Vágóhíd-u. 30. 145-779

Bptávb 1940 szept.

Lorenz, Lorentz

ötvös

Pozsony 1491–1503

azonos Pribitzer Lorentz

ee.

Hoffmann Pozsony

54. l.

Hoffmann Südost

Lorenz (Laurenti) Péter

ötvös 1742

laid

Szárfás Brassó 135

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

yezem:

.....

gy helyettesének
isa.

- Endrényi Imre, Szeged.

Lorenzetti, Pietro

fecit

1-

Brindisi 28.1

Lorenz Rudolf

a könyvkötő szakon
jeles végbizonyítványt
nyert

Budiparrajzisk
1935-36-17 l.

583. szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

Schwarz S. L. iró-
gépkarbantar-
tásért és gép-
zalagokért
17.60 P. – az szám-
lát küld.

A beadvár

Mellékletel

Egyúttal el

Előirat szá

Utóirat szá

Másolta:

Összeolvas

Lorenzetti, Ambrogio

Festo

Gentuniemi

301.1

83/1916 számban

Kim

a Műemlékek Országos Bizottságánál levő azon alkal

Létszám a háború kitörése idején	Az alkalmazott megnevezése	A neveréttel történt rendelkezés	Katonai beosztás
	Dr Éber László előadó	felmentve	A) oszt. népfölkelő
	Németh Sándor h. titkár	felmentve	B) oszt. népfölkelő

Lorenzi

lásd

Laurentio Cesare

milánoi rézmetsző

XVII. sz.

Lorenzo, Abisso di

(Abisso di Lorenzo)

firenzei famundiás
1475-ben Budára
szegödött.

A-ba tettem

Genth Verecke
V. 157. l.

lásd
Z
Lorenzo
alatt is

✓

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MDK

Lorenzo, Augustino

Bethlen Gábor Gyulafehérváron a fejedelmi palota, az akadémia és kollégium épitését, idegen mesterekre bizta: olasz, német, lengyel. Az épitkezés vezetője Giovanni Landi Mantuából és Augustino Lorenzo Velencéből.

Dr. Soltész Elekné: Velencei pompa Erdélyben.

A Műgyüjtő, 1930. márc. 3. sz. 68. l.

Lorenzo de Canturio

costruttore

l.

Budinis 46 l.

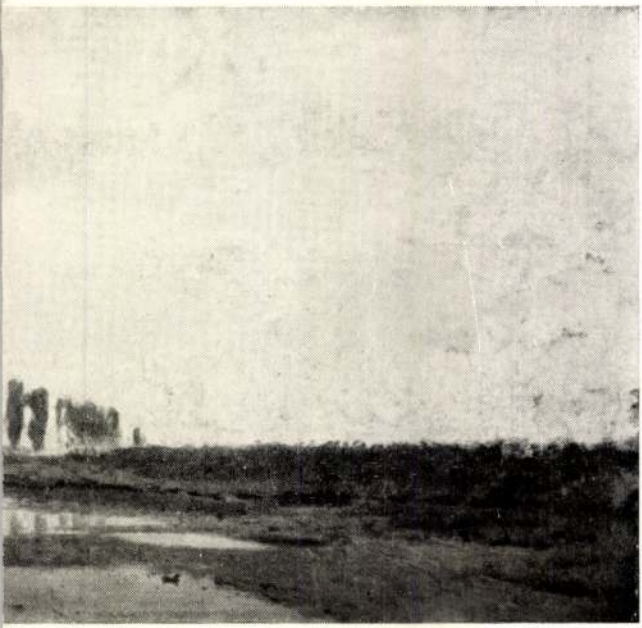

Lorenzo de Conturio

épitèn

laid

Conturio, Lorenzo

de alatt.

eünd

nak

Budapest

gyöngyösi Szent Ferenc-rendi
ával visszatartott óvadék
r 5-én beadott kérvényemre,
tóságnak ugyancsak f. é. februa

Loreto kegyhely

Mohl Adolf: Der Gnadeort Loreto in Ungarn. 8 r 6 kep. 260 l. Kismarton, 1894.

Gent (1581)

U. az kivonatosan nemetül 8 r. 58 l Győr, 1900

Gent (1583)

Balassa. (Föláll. Megnézi az óráját.) Egy órám van még az erdélyi vonathoz. (Pénzt dob a tálczára. Mintha az ezüst csengésének a hangjára az alakok megmozdulnak. A sétáló virágárus leányok a távozni akaró fiatal ember elé állanak. Az egyik a nyaka köré fonja a karját. Elháritja őket.)

A barát. (Ülve maradt. Leányok telepednek le hozzá.) Jó éjt és sok szerencsét, álmok lovagja.

Rajzok egy fiatal nő életéből.

Irta **Csapó Gizella.**

A szoba, melyben Virginia bárónő legtöbb idejét töltötte, kényelmes, gazdag berendezésű s jó izlésének finomságát árulta el az a sok csecsebecse, mit a bárónő maga körül felhalmozott. Szobrok, melyek a Vatikánban levő mesterműveknek pompás márványutánzatai, a nehéz faragott bútor, s régi mestertől való olyan vásznak, a melyek műbecse muzeum számára is kincset jelent, mutatta a gazdagságot, a szép iránt való szeretetet.

Virginia bárónő a kandalló mellett ült s maga elé bámult. Halvány arczán a szenvedés látszik, tekintete bágyadt és szomorú. A férj is ott ül vele szemben és hallgatagon tekint ki a késő őszi délután szürkülő homályára, mely mind sötétebb lett. És ez egyhangú, bágyadt némaság levegőjéből kiérzett e két személy hideg egykedvűsége, a boldogság nélkülözése.

A kivülről felhangzó zajra Virginia néha felpillant munkájáról, férje elfordul s ezalatt a zörej fokonkint gyengébbé válva, elhangzik s a szobában csupán a százéves óra méla ketyegése hallatszik. A férj ismét a fahasábok fel-fellobbanó lángját bámulja s a mind gyakrabban visszatérő ásitások ellen küzdeni látszik; de a szórakozott tekintet s a türelmetlen, ideges mozdulatok, melyekkel a félig leégett hasábokat igazitotta, szembeszökőleg feltárják unalmát; majd felemelkedve nyujtózó helyzetéből, a nélkül, hogy egyetlen szót intézne társnőjéhez, elhagyta a szobát.

A szép asszony összerezzen, mintha fáznék, pedig majdnem túlmeleg van a teremben.

Kezével végigsimitva fehér homlokát, munkáját, melyen úgy sem dolgozott, ölébe bocsájtva, gondolatokba mélyedten a szék támlájára hajtotta le fejét.

Eszébe jut lassankint minden pillanata az utóbbi éveknek, mióta férjhez ment.

Gyengéd érzelmekkel, de világos felfogással lépett férje hajlékába, úgy, hogy rövid együttlét után felismerte annak megbizhatlan jellemét s megtudta, hogy a férfi, kihez életét kötötte, csak külső műveltséggel, ama felületes mázzal bir, mely sajnos, a tapasztalatlan ifjú leányokat gyakran elszéditi, de a nőt, ki tudja, érzi hivatásának magasztos kötelmeit, nem boldogithatja.

Szülői meg voltak elégedve választásával, barátnői irigyelték szerencséjét s a lapok telve voltak magasztalásokkal, hol az ő szépsége mellett különösen ki volt emelve vőlegényének családja, melynek tagjai a megyében századok óta szerepet játsztak. Nem egyedül a bájos menyasszony, hanem az egész vidék sokat várt a jövőben Mérey bárótól, kit a sors nagy vagyonnal is elhalmozott, s mindazt, mi után másoknak küzdenie kell, neki fáradság nélkül, előre megadta végzete.

Az az igézet, az a kábitó mámor, mely egy időre szivét-lelkét áthatotta, legfeljebb talán csak muló káprázat volt.

Az ő szivének nem voltak nemesebb vágyai, a szerelem, melyet Virginia iránt érzett, alig pár hó után elenyészett.

Őt boszantotta az a csendes, nyugodt modor, ingerelte az a kitartó, gyengéd gondoskodás; bántották azok az óvatosan kiejtett nyájas szavak, melyek időközönkint munkára, a folytonos szórakozások helyett valami komolyabb foglalkozásra ösztönözték.

Eleintén élczelve igyekezett más térre vezetni beszélgetéseik gyakori tárgyát, de később kiméletlen szavakba törve ki, minden tartózkodás nélkül kijelentette, hogy bármily egyhangúnak találja ezt az életet, különböző élveivel együttesen, még sem ment el az esze, hogy egy másikban mozogva, új életet kezdjen. S mintegy befejezésül nem mulasztotta el megjegyezni, hogy türelmét immár fogyni érzi ama túlbuzgó munkára ösztönző oktatások alatt.

Ez a magyarázat, ez a nyilt vallomás teljesen elnémitotta a fiatal asszonyt, lassankint méla bánat borult lelkére, ábrándjai egyenkint szétfoszlottak s talán a csalódás keservét nem lett volna ereje békén elviselni, ha a második évben a gondviselés vigasztalásul egy fiúgyermekkel meg nem áldja. És valóban azt, hogy mi a boldogság, Virginia

csak abban a pillanatban érezte, midőn gyermeke rózsás arczát először megcsókolta.

Most már volt czélja életének.

Tudta, hogy szükséges, csaknem nélkülözhetlen annak a kis tehetetlen teremtésnek, ki ott fekszik csipkékkel boritott bölcsőjében.

A kis Leó szép, egészséges gyermek volt. És Virginia annyit foglalkozott fiával, mint a hogy éppen nem szokásos ama körökben, hová ő tartozott.

Órákig eljátszott vele a gyermekszobában, maga tanitotta járni és beszélni.

S mikor nagyobb lett, egyenlő kitartással, gondos szeretettel fejlesztette a gyermek eszmekörét. Korához illő mesék és apró versek segélyével kiváncsivá tette a könyvek tartalmára, úgy, hogy Leó ötéves korában már olvasni kezdett.

És mindezt csendes elvonultságban, a világtól távol, falusi birtokán végezte, mig férje külföldön kalandozott, hajszolva amaz élveket, a melyek a családi életben szentségtelennek látszanak.

Az év legenyhébb napjainak egyike volt az, midőn a báró hosszú távolléte után családja látogatására indult.

Talán egy titkos vágy, unalom, vagy csak szokásból, de bármi volt az ok, ő megérkezett; némi szórakozásról is gondoskodva, egyik barátját hozván magával.

Virginia a hosszú visszavonultság ideje alatt a kastélynak csak egyik részét lakta. A főépület ablakredői zárva s a folyosókon alig elvétve jelenik meg egy-egy szolga. S az udvaron, hol régebben az ácsorgó cselédség egész serege látható volt, most néma és csendes vala, úgy hogy, ha valaki a kastély udvarába lépett, az egész kastélyt lakatlannak tünt föl előtte.

Annyival meglepőbb volt a hatás, ha az előcsarnokon, mely földszint az épület közepét foglalta el, keresztüljutván, a legszebb kertek egyikében találta magát.

A ház előtt széles pázsit terül, különböző virágokkal tarkitva, távolabb sűrű bokrok és facsoportozatok állanak, régi kert vagy erdő maradványai.

Itt ült Virginia bárónő kerti székén s a zöld füvön játszadozó gyermekének szórakozását szemlélte, ki hangos nevetéssel vágtatott el mellette vesszőparipáján.

Már alkonyodni kezdett. Halvány szinek boritották be az ég kék szinét, a melyen mind alább csúszott a fénylő nap.

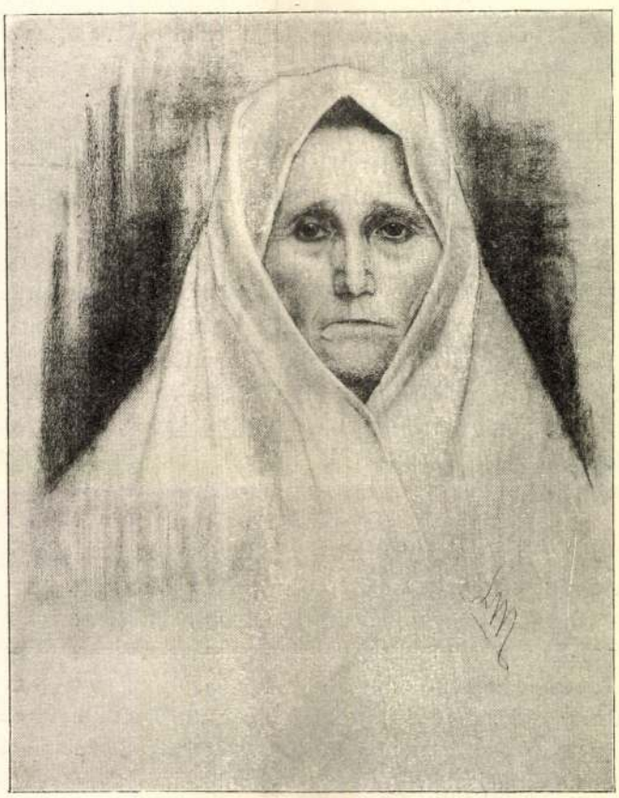

TANULMÁNYFEJ.
Karlovszky-Tolnai női festőiskolájából. — *Lorent Matild* rajza.

Virginia tekintete erre esett.

A túlsó oldalon pedig ezalatt két férfi közeledett a helyhez, hol a nő gyermekével időzött.

A férj lovagló-ostorát suhogtatva, egykedvűen, mondhatni, közönynyel nézett elébe ennek a találkozásnak, mig társa meglepetten, csaknem illetődve szemlélte a kedves családi képet.

A lépések közeledő neszére Virginia is föltekintett, és midőn férjét megpillantotta, előbbeni nyugodt modorát csaknem elveszitve, gyenge remegést érzett tagjaiban; de mindez csak egy másodperczig tartott, azután szokott nyájas modorával elébe sietett.

— Ez valóban éppen oly kellemes, mint váratlan meglepetés — mondta halk, szaggatott hangon, melynek minden szavából észrevehető volt a felindultság.

Mig Virginia beszélt, a báró könnyedén átkarolta s a nélkül, hogy egyetlen kérdést intézett volna hozzá, társát kereste tekintetével, ki pár lépésnyi távolságban állott; szándékosan, hogy ne zavarja a fiatal házasok kölcsönös üdvözletét.

Barátja intésére most előrelépett s hódolatteljesen hajtotta meg magát a háziasszony előtt.

— Engedd, hogy bemutassam neked Kiskéry Elemér grófot, egyik legkedvesebb barátomat, kivel gyakran időztünk együtt ifjabb éveinkben s örven-

Lorent Matild

Karlovszkynál
tanult
Női tanulmányfeje
repr.
Müvészet (Szabó féle)
1900. 1291–92. h.

Lovcnt Matild

festőnő

A Karlovszky Tolnay-
féle festőiskolában tanult.
Egy tanulmány fejé repro-
dukálva Művészet
(Szabó kféle).
1900. 1291 l

Lorent Claudio

1745-től segéd a holicsi
fayence gyárban. Francia
eredetű. Mester az illetővel?

Török-Holics. 132. l.

~~Antependium a (báti tomptoumban)~~

~~V. 163.~~

Lorent, Claudio

l. Michalik Les maîtres

1. l 2. l.

BUDAPEST
1938 MÁJ. 6-20
VI. KER. TÉR 4

FRANTZ LORENTZ, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Satdt Pressburg.
Név: 11. Herr Frantz Lorentz
Felvétel ideje: 1765. 25. Aug.
Felvétel helye: Stamphen,/Stomfa/. 154.old

DOMOKOS Ottó: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974

MDK

Lorencz Murator

R. 117, 126, 157, 261, 554.1.

Lorencz Schmoelczer

~~ötvös~~

1461-és 62-ben városi senior-temolvasztó lehetett a pénzverő háznál.

Mihalik József. Kassavárós ötvösségének története. Bpest 1900. 118. l.

Lörinc

Képfaragó.

XV. 21

Lorencz Staiumecz

1466-ben vesik fel

Kassa város polgárai sorába

egy heti kézimunka letudá-

sának föltétele mellett.

(amelyet bizonyára a Szent

Erzsébet templomon végzett.)

Irod

Mih. Erzsébet. 41. l.

Öszehasonlításúl:

Arch. Ert. 1890. 340. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 ..... év

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191 ..... é

.....

tanu.

.....

MDK

Lónik Margit, gyermekrajzoló

Díjat nyert.

-: Átadták a díjakat a nemzetközi gyermekrajz-pályázat magyar nyerteseinek :- 13.

Népszabadság Bp. 1969. jún. 7.

Lapinţ nyomdász

nyomtatta „Osmoglasnik" čímű
művet Gyulafehérvárott 1578-ban.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi
magyarországi nyomtatványok 1473-1600.
Budapest, 1971

399 l

Lorint

nyomtatta „Tetraevangilie" című
művet Gyulafehérvárott 1579-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi
magyarországi nyomtatványok 1473-1600.
Budapest, 1971

4191

Lorint...

nyomtatta „Osmoglasnik" című müvet
Brassóban 1567-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc szb.: Régi
magyarországi nyomtatványok 1473–1600.
Budapest, 1971.

251 f

Lopinţ...

nyomtatta „Pravila stb." című müvet Brassóban 1568-1577 között.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473-1600. Budapest, 1971

3231

Lorinț. ...

nyomtatta „Psaltir" cimű müvet Brassóban 1577-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473–1600. Budapest, 1971

3231

Lovitz Antal

pozsonyi órás

XIX sz. 1 felé

Álló óra, m. 55 cm.

Endlerné kulaja

Bzen

Inul

Nürnberg V. 28.

Lorger Mihály építési

M.D.K.

1623 ban építi a fricsi kastélyt.

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931.
191

LORITZ, Anton, pozsonyi órásmester

A. L. bürgerl. Uhrmachermeister, 20 éves lánya meghalt. (1806, 725 l)

Pressburger Zeitung
(Genthon)

Loritz Judit MK

órásmester

Pozsony. 1808. Uhrmacherin. Pressburger Zeitung 1149. lap.

Csatkai Endre: Hitzelberger Antal győri órás fuvolaórái.

ARRABONA 3. Győr. 1961. 153-159.l.

158.l.

M.D.A

LORMAN Constantin

1927-ben Nagybánya a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 338.1.

LORMAN Constantin

1926-ban Nagybányán a szabadiskola tagja

Reti: Nagybánya.... 337.l.

LORMANN Teodor

M. D. K.

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... bp. 1954 335.1.

R. D. K.

LORMAN Theodor

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336. e.

h.D.K.

LORMAN Theodor

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 335.ℓ

Lorrain, Claude

MDK

"Kikötő napnyugtakor"

9.o.

/Czobor-Bodnár/: Az egri képtár. Bp. 1960.

MDK

Lorrain, Claude festő

Compagna (Brest) reprod.

Gyory Aranka: Mlalkotások ismertetése. I. rész.
Debrecen, 1945.

35.l
(függelék)

MDK

Lorrain, Claude, festő

Ispesti képe Campagne-ról

Győry Aranka: Müalkotások ismertetése. I. rész.
Debrecen, 1945.

51. l

MDK

Lausanne, Mercredi, [illegible]

Cher [illegible]

ve. DK

LORRAIN, Claude Pesthö

Suszem. 248,

Lorraine, François de

l.

Initialik des maîtres

1. l. 2. l.

t (3. Auflage)
'DOW
eramik, Malerei und
Amerika, in der Süd-
Kulturen in Mexiko,
der Kunst in Europa
n Wikingern.
er M 45.—

nts (2. Auflage)
VALTER ANDRAE
architektur der alten
ik, die große Mannig-
Erzeugnisse sind hier
lden prähistorischer
utanchamon). Ferner
Babylonier, Hettiter.
ler M 45.—

las und Rom)
WALDT
Kunst von den An-
n Hellenismus, dann
der Etrusker zu den
ng der Spätantike im
ristlichen Stil.
ler M 49.50

s und Japans
ER
voller Freude am
Chinas und Japans
ger, zauberhafte Land-
instes Kunstgewerbe!
ler M 49.50

Die Hochrenaissance in Italien (2. Auflage)

VON PAUL SCHUBRING

Wohl die reichste Epoche der Kunstgeschichte aller Zeiten. Das Dreigestirn Leonardo, Michelangelo, Raffael, daneben Meister wie del Sarto, Sodoma, Correggio, Giorgione, Tizian, Tintoretto, Veronese, Bramante, Sansovino, Benvenuto Cellini.

In Halbleinen M 40.50, in Halbleder M 45.—

Die Kunst der Renaissance in Deutschland, den Niederlanden, Frankreich usw. (2. Auflage)

VON GUSTAV GLÜCK

Zartes und Ungestümes, Anmutiges und Herbes, Leidenschaftliches und Kraftvolles spricht aus den schönen Werken der Altdorfer, Baldung, Cranach, Dürer, Grünewald, Holbein, Hieronymus Bosch, Peter Brueghel, Veit Stoß, Adam Krafft, Tilman Riemenschneider usw., die dieser Band in einzigartiger Weise zeigt.

In Halbleinen M 45.—, in Halbleder M 49.50

Die Kunst des Barock (2. Auflage)

VON WERNER WEISBACH

Die Zeit der Gegenreformation und des Absolutismus mit ihren prunkvollen Schlössern, Palästen, Klosteranlagen, Kirchen und Theatern. Dazu Skulpturen und Gemälde von Schlüter, Permoser, Elsheimer, Bernini, Caravaggio, Guido Reni, Poussin, Claude Lorrain, Greco, Velazquez, Murillo u. v. a.

In Halbleinen M 43.20, in Halbleder M 46.80

Die Niederländer des 17. Jahrhunderts (3. Auflage)

VON MAX J. FRIEDLÄNDER

Eine Gesellschaft erlauchter Namen ist hier vereinigt und gruppiert sich um die beiden Malerfürsten Rubens und Rembrandt: van Dyck, Frans Hals, Brouwer, Teniers, Ostade, Terborch, Jan Steen, Ruisdael, Vermeer, Hobbema u. v. a.

In Halbleinen M 34.20, in Halbleder M 37.80

Die vorgeschichtliche

Lorrain, Claude
/Sz.: Chamagne 1600. Megh. Roma 1682/
Neve: Claude Gellée

követőjétől:

"Kikötő napnyugtakor" O.v.

25.

/Czobor-Bodnár/:Az egri képtár. Bp. 1960.

SAMUEL B/K/LOS, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
208.- Samuel B/K/los, Ungvar. 15z.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestők első nyomai 101. old

ARRABONA. A Xantus János Múz. évkönyve, 16. Győr, 1974.

DANIEL K/B/LOSS, tedtilfestőmester

Az 5.függelékben alőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.-A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869.ig.
Említemeretek egyike volt:
182.- Daniel K/B/loss, Topschau, 1771. 152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

DANIEL /K

JOHANES K/B/LOSS, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.-A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
159.-Georgenberg.1764.
159.-Johanes K/B/loss, Georgenberg, 1764. 152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 10.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

JOHANESK/B/LOSS, textilfestőmestr

JOHANES K/B/LOS$, textilfestőmester

AZ 5.függelékben a lőcsei ~~xxxxxxxxxxxxxx~~ festők céhlevelét találjuk 1715-ből.-A 6.függelék alőcsei céhhez tartozó mesterek névjegszékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.---E mesterek egyike volt:
197.- Johanes K/B/los, georgenberg. 152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

JOHANES B/K/LOS, textilfestőmester

Az 5.függelékben alőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céh ez tartozó mesterek névjegyzékét taralmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
197.- Johanes B/K/los, Gorgenberg.--152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

JOHANES B/K/LOSS, textilfestőmester

Az 5.függelékben alőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
159.- Johanes B/K/loss, Georgenberg,1764.--152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MARTINUSS G/K/LOSS, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
177.-MartinusG/K/loss, Zborof, 1770.--152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MARTINUSS K/G/LOSS, textilfestőmester

Az 5.függelékben alőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig. E mesterek egyike volt:

177. Martinus K/G/loss, Zborof, 1770. 152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 10[1].old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

SAMUEL K/B/LOS, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.-A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
208.- Samuel K/B/los, Ungvar. 152.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

I. Losak

Csehszlovák szobrász kiállitás a Mücsarnokban. A prágai és pozsonyi nemzeti galéria anyagát mutatják be. Fenti művész munkái is szerepelnek.

/"Kohómunkás"/

Esti Hirlap 107 sz. 1958. máj. 9. 2 old.

LOSÁNSZKI János lakatos. Gyöngyösön 1825-ben irják össze, amikoris a város I., illetve II. negyedének 4. fertályában lakik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Losch József

üveggyára

l.

Telkes Simon

Üvegiparunk

Bp. 1895. 30. l.

42. l.

Kecskemét, múz

251

M.D.K.

Losching György, gyöngyösi asztalon

Gyöngyöspüspökiben 1786-ban a szószék, Mutzer Eberhard gyöngyösi szobrásszal együtt 70 ft-t vezetel. Körremüködnek még Quadri Kristóf és Textori Ferenc mesterek.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 361. old.

MDK

Losch Lajos lippai épitész

500 koronaért megvett "Programmszerű" pályamű szerzője.

Magyar Epitőművészet, 1912.2.sz. 32.1.

Löschdorfer Róza:

1929/30 - 1932/33

Ferképzomfoiskèvk

109. l.

Loschdorffer Róza

festő

a budapesti Gyógy- és Üdülőhelyi Bizottságnak az ársványvezet népszerűsítését

szolgáló fakrajaszok pályázatán

I. díjat nyert.

Szabad Szó

1947. márc. 6.

Kis Ujság

1947. márc. 6.

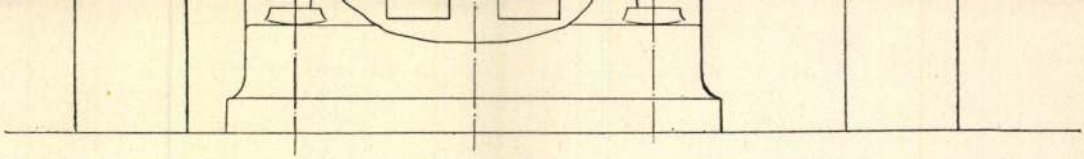

A 3 lóerős Bánki-féle benzin-motor keresztmetszete

(Az elektromos gyújtást a 4.

MDK

Loschdorfer Rózsa

1932/33. polgári iskolai rajztanári oklevelet kapott.

Képzőm. Főisk. Évk. 1932/33. 57 l.

Loschdorfer Róza

Kisborjak - rézkarc Bp.1962.
235x330 mm. 87.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

228.1.

M. D. K.

LOSCHER József forchas

Kassa

1765. 14. kandalló a püspöki reziden.

Ciaba, Porsonyból Egerbe

művért 1955. 1. sz.

Soós Imre: Fazola Henrik és Lénárd
egri vasművesek ~~31., 37.~~ 36.

Loschdorfer Zsuzsi

grafikus

1.

A Pesti Városháza

1936. 11. 7. 20 l.

Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat

BUDAPEST, V., Arany János-utca 25

T: *12-52-84, *11-08-58, 12-52-80, 11-53-52

Táviratcím: Salgókőszén Budapest

Brikett, sajtolt-koksz, darabosszén, kockaszén, akna-, rostált akna-, dió- és aprószén.

HÁZASODJ MEG!

IRTA PÉCZELY FERENC

Árnyas, lombos füzes hajolt a házra. Túlnan rajta virágos rét, a háttérben suhogó nádas, tükörsíma tó s a malom kerekeire csobogva zuhogó víz töredező habja tette festőivé a tájat.

Hajnalodott. Aranysugarait teregette a nap. Harmatos fűszálak, csillámló mezei virágok üde illata terjedt a levegőben.

A malom körül emberek szorgoskodtak. Őrlenivalót cipeltek födél alá.

Özvegy Bódiné fia is egy talicska élettel állapodott meg a malomajtóban. Idegenkedve tekintgetett körül, aztán leemelve süvegét, kissé megtépázta, simogatta haját. Mintha gondot okozna neki az őrlés. Vagy, hogy anyja szokatlan zsörtölődése jutott eszébe? Ki tudja? Az azonban bizonyos, hogy húzódozott a kijöveteltől. Nem csoda. Magának-való, zárkózott természetű volt. A pajtáskodást kerülte, táncoláshoz nem értett, a dorbézoláshoz nem volt hajlama. Még a malomba is az anyja talicskázta az életet. Eddig. De most nem szabadulhatott.

— Micsoda? . . . Hogy nem viszed? — pattogott az anyja. — De úrhatnám lélök szorult beléd! . . . Tán örökké én cipekedjek?

— Édes anyám járatos a malomba!

Úgy? . . . Hát sose szakadjon már le rólam a nyüg? Mindig csak én? . . . Vénségemre se pihenhetek? . . . Nem addig a'! Elég volt! Eredj! Hozd a talicskát, oszt vigyed!

Egy éve, hogy ez az eset történt. Imre akkor volt először őrleni. Akkor találkozott Verával, a parasztmolnár szépséges lányával is. Micsoda lány volt az a Vera! . . . Mosolygó szem, kívánatos, piros ajak. Rengőringó termet! Egészen megbűvölte Imrét. Mintha kicserélték volna. Még a kenyereskosár is sűrűbben ürült. Mindig Vera körül settenkedett és ilyenkor édes zsibbadás bizseregtette meg vérét. Szunnyadó lelke lángra kapott. Merengett, álmodozott. Vággyal legeltette szemeit.

Egyszer Imre szóba hozta Csangi Palit, kivel Vera el volt kendőzve.

A lány csak elfordult s kendőjével babrálgatott. De Imre faggatni kezdte.

— Húzol hozzá? Szeretöd?

A lány kelletlenkedett.

— Mért hozod elő?

— Csak. Szeretnék róla egyet s mást tudni.

— Nem sokra mégy vele.

— Mégis, mondd! Mikor jön haza?

— Szüretre.

— Megesküsztök?

— Talán. Ha kiforrnak a borok.

Imre szeme egészen kikerekedett. Aztán hirtelen kezelt a lánnyal s eltávozott. Nehéztelt Verára, mert érezte, tudta, hogy nem szereti a mátkáját, mégis várja. Micsoda élete lesz így ennek a lánynak? . . . Hol van itt a szeretet? Ki a hibás? . . . És elhatározta, hogy felejteni próbál.

A LORETTOMI Ttemplom belseje (XVIII. sz.)

Élet, 1924. jún. 1. (10. sz.)

Hogy aztán a borok is kiforrtak, a természet is új köntösbe öltözött s Pali mégse mutatkozott: Imre lelke melegedni kezdett. Bízott.

— Hátha!

És elindult egy talicska élettel. Még a malom előtt ácsorgott, mikor Vera rámosolygott.

— Nini! — gömbölyödött ki Imre arca is. — Jobb szívvel vagy már hozzám?

— Ha mást mondanék, se hinnéd! — így a lány.

— Hej! — csattant fel örömében Imre hangja. — Nem is várunk akkor szüretig!

— Ne bolondozz!... Azt akarod, hogy szószegő legyek?

— Akkor hát — döbbent meg Imre — még mindig szeretöd!

A lány megingatta a fejét.

— Nem.

— Hát?

— Mit csináljak, ha elkendőztek vele!

— Kik?

— Apámék.

— Eh! Azt a hurkot ki lehet bogozni.

— Azt csak a Pali oldozhatná ki.

Imre lecsüggesztette fejét s vontatottan mondá:

— Úgy látom, ragaszkodsz te Csangihoz.

— Ne beszélj, Imre! Ne! Jóra fordul még minden.

— Vagy ki tudja!... Különben is csak terajtad áll!

— Rajtam?

— Hát ki máson?

— Akkor már rég beköthetted volna a fejem!

— Meg is tenném én galambom még ma, de... de te nem akarod.

— Imre! Ne mondj ilyent! A zsoltáríró szerint, akik bíznak az Úristenben, azok...

A legény legyintett.

— Hagyd el! Az se szentírás!

Igy.

Míg a malomban leszaladt Imre búzája, nem beszéltek. Induláskor azonban Verának nyujtotta a kezét.

— Hát áldjon meg az Isten! Én megyek. Aztán nem is jövök többet ide. Legalább is a magam jószántából nem.

A lány nem tudott hirtelen mit válaszolni, csak kétségbeesetten kulcsolta össze a kezét.

— Imre!

— Mit akarsz?

— Ne menj még! Ne haragudj! Hát tehetek-e másként?... Hisz, te tudod a sorom!

A legény ráfeledkezett. Mélységes szeretettel, vággyal, egész lelkével röpdöste körül a lányt. Aztán elballagott.

*

Csendes hervadás emésztette a mezőt. Az aranyhímes rét színes virágai múlófélben voltak. A napsugárban illatozó kései boglárka harmatban csillogó pártában várta a pillangót s a tévelygő lepkék a katángkóró, herehura, zsálya édes csókjától még egyszer megittasodva tekintgettek szét, hogy aztán elenyésszenek. Suhanva szállt a sárguló levél, zizegett a dértől pirosra csípett avar s zörgő haraszt tarkította az utakat.

Bús, komor volt az idő, mint az öreg Csanginé arca, ki az imént kopogtatott be Veráékhoz. Tartózkodva, szomorkásan köszöntötte a házbelieket s hallgatagon telepedett a padra.

Vera csodálkozott a szülike szótalanságán. Máskor mindig sürgött-forgott, csacsogott. Most, összehúzódva csak maga elé meredez. Néhány pillanat mulva azonban erőt vett magán.

— Most kaptuk a Pali levelét — susogta. Aztán lesunyta fejét s a kendő alól szemszegletezte a hallgatók arcát.

Azok csak összekuporodva várakoztak.

— Neköd mikor írt? — fordult a lányhoz.

Vera szívére szorított kézzel hallgatott.

Aztán megint kezdte:

— Hát nem írt?... Hm! Hogy el is felejtkezett magáról az a gyerek!... De azért ne vedd ám a szívedre! El volt foglalva. Beteg is lehetett. Meg, nem is egyhamar ér ide onnan az a levél. Messze van az a Pest!

Az öreg asszony elhallgatott. Verára tekintett s szavai hatását leste.

— Aztán meg — szőtte-fonta tovább mondókáját — el is tellik ott az idő... Összejön a szép lányokkal... elmókáznak. És... csoda-e, ha egyiket másikat még a szerelem is megkörnyékezi!

A lányt elöntötte a forróság. Hallgatott. Az anyja is. Hogy Sára néni nem bírta tovább a mélységes csendet, felállt, tipegett, mintha menni akart volna.

Vera se bírta tovább a bizonytalanságot s megragadta az anyóka kezét.

— Hát aztán mit írt a Pali? Talán valami baja van?

Az öreg asszony megtörölgette idősiselt köténykéjével könybelábadt szemét. Sóhajtgatott. Mert bizony baj volt ott, baj. Hiszen épen azt akarta elmondani, de hát mikor olyan nehéz az igazságot úgy kirakosgatni.

Egyszerre minden ereje elhagyta s a lány nyakába borult.

— Vera! Édes kis galambom! Bizony megpróbálja a te hitödet a Jehova.

A lány átölelte az öreg nénit. Szive hevesen dobogott s leste-várta a szót.

— Most már mindegy — zokogta az asszony —, tőlem halljatok meg mindent. Hejh! Pali, Pali!... De el is feledkeztél te a becsületről!...

A lány hirtelen eleresztette Sára nénit.

— A becsületről? — merengette szemét. — Hát mit tett a Pali?

Kassa

Lorencz Schmolczer = öntő 1461-1462

pénzverőben

Arch.Közl.1899. XXI. 118

MDK

Lorencz Schmoelczer

1461 és 62-ben városi senior
Fémolvasztó lehetett a pénzverő háznál.

Mihalik József: Kassaváros ötvösségeinek története. Bpest. 1900. 118.l.

mak

Lorencz Stainmecz

1466-ban ezak úgy nyer polgár jogot, ha egy keti kézimunkával járula templom építésétez

Milalik József. A Kassai Szent-Erzsébet Templom
Bp. 1912. 41. l.

Lorensi

lásd

Laurentio Cesare

milánoi rézmetsző XVII sz.

LORENCZI TÓBIÁS, gombkötőinas

?0.-Id.Unger Mihály berndorfi születésü.Kőszegi polgá
172?.-Mester lett 1724.--1751-ben atyamester.Céhmeste
1751-52,-Mihály és János fia nála tanult.-Szerződte-
tett inasa volt ~~Magyar János,1729.jún.25.-?.~~ - 401.old
Lorenczi Tóbiás,1733.nov.1.-?.-

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek
keletkezésüktől megszünésükig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6.
1971-1972. Szombathely, 1975

Lorent Claudio

holicói keramikus

l.

Sikmagyeram

58

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
527/908
ÉK. VIII/5

A m.kir. vall. és közokt. minisz
sz.a. kelt s a budapesti IX.ker.
letének mása.

A gyulafehérvári
geire hetvenezer 70000 kor.
pénztárt, hogy ez összeget a
nek hivatalos nyugtatványa
ge mellett fizesse ki és az
mi napló mellékletét képező
A hivatalos másol

Loschge, Leonhard

magyar vonatk. metszetei.

XVII. sz.

345. sz. jegyzet.

Ambesata. 82. l.

2.

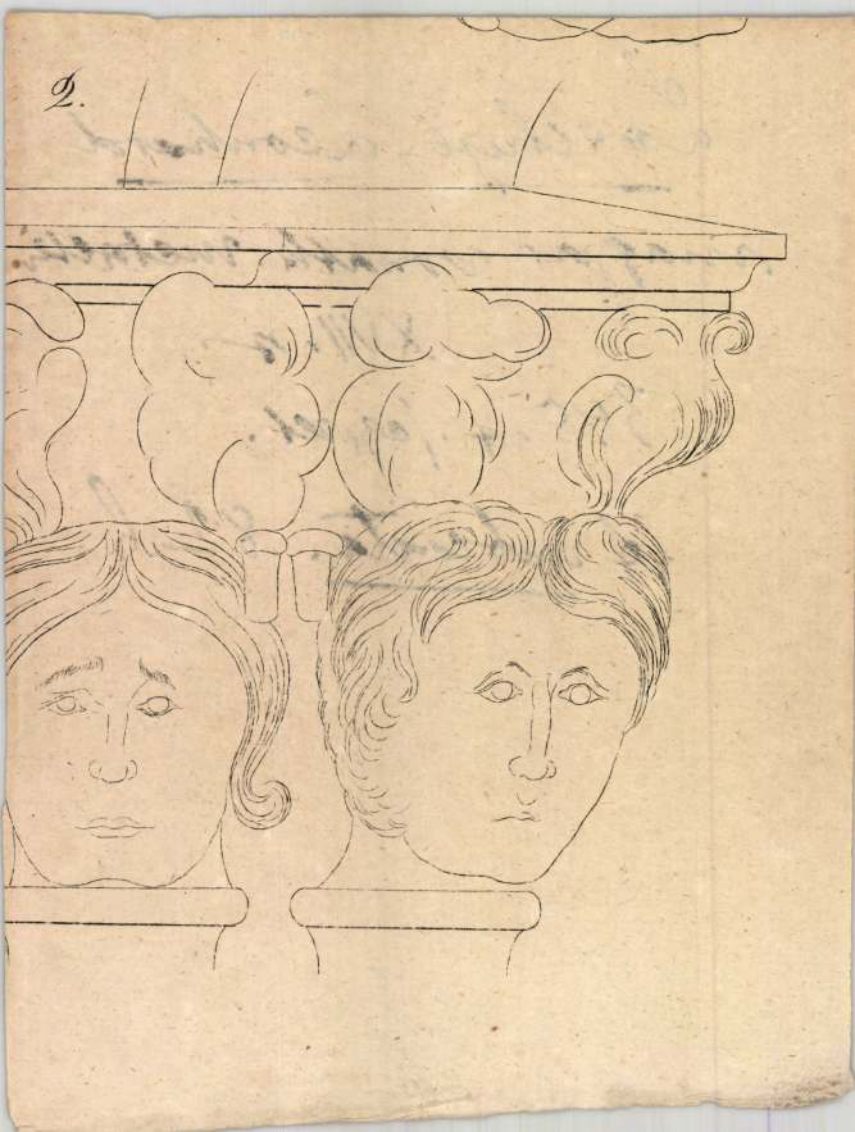

Loschge Leonhard

lásd

Kremrégi Bp 18. l.

Loschge, Leonhard
rein 1686

l.

Budavrmaf. 1936

23. l.

ende amtliche Quittung der städt. Kassa

g wird eine beglaubigte Abschrift der

rs Josip Katinčić auf 195 K beigelegt.-

Der kgl. Regierungskommissär
für die Stadt Zemun:

Losen Mária

1908/9 - 1912/13 é.

1904/5 - II. - 1908/9

Dedk Ebmer isk.

Ferképzomfoiskèvk

109. l.

Loser Mária

1911/12. I. hetedosztály-
beli Deák Ebner Lajosnál
1911/12. II. hetedosztály beli
n. o.
1912/13. I. nyolcadéves n. o.
1912/13. II. " "

Lesenczeistvándii ásatás

VI. 176.

Löser Mária

szül. Budapesten 1875
nov. 17. vk.
Pölg isk. 4 osz.
1909/10. I. rendki-
vüli nüvesznövendék
Tanára Deák Ebner L.
1909/10. II félév. 5. osztály
(Angakrüger szerint Löser)
Deák Ebnerné -
1910/11. I. hatodik osztály beli
rendk. nüvesznöv. Deák Eb-
nerné -
1910/11. II. hato dosztály beli
Deák Ebnerné -

Loser Mária

1915. dec. kiáll. N. Galon
Csendélet, olaj -

Verseczi lelet X. 158, 159

Loserth József
festő

Turáról (Pest m.) 1850-ben
27 éves.

lásd

Fleischer Bécs 65. l.

NICOLA TANEFF

Loserth. Josef

Geb. in Tura in Ungarn

27 J. alt.

1850-57

Bècsi akadèmia
Ujhèzy

Kapocs, népvándorláskori II. 207

— római II. 207.

Loserth

---

l.

Lykanemzromantika
129.l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Loserth

bpesti épitett

1883 (?)-ban tervet kérti-
tett az alábbi iskola épi-
letének kibővítésére.
Nem került kivitelre.

Tóth György dr.

A levai kegyes-tanító-
rendi gymnasium története
1815-1895-ig. Leva 1896.
163. l.

OHÁNY-NAGYÁRUDA
DOMBÓVÁR

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

MDK

Lósi B.,festö
XIX.század.

Ujságolvasás. Jelezve. Fa.

gr. Almásy-Teleki E-va. műv.int. /v.Ernst-tum./
IX.Művészeti aukció.1942.máj.10.-től kiáll. 18.-án
Kat. 2o.l. aukció.

Losik Tamás MDK

A sárga vetélytárs

Mücs rnok 1877.nov.8.

Losik Tamás

MDK

A sárga vetélytárs

Mücsarnok 1877. dec. 16.

Lóska Lajos, „művészettörténész
„Hiteles kép." Összeállította: Menyhárt László,
Nivódijas műek, 1973/4. 35-39. o.

„Az építésnet és a társművészetek," 1986/10. 2-5. o.

Művészet, 1989., okt., 9-old.

Lóska Lajos, művészettörténész
a Magyar Nemzeti Galéria Klubja:

10 drb üveganyagok új lehetőségei;
csehszlovák üvegművészet
„Az autonom üveg"
Vendégünk: Behus Zoltán grafikus, és
Lóska Lajos művészettörténész

a Magyar Nemzeti Galéria programja.
1981. március.

Lóska Lajos, grafikus

L. Hódosi Mária

Vadas József : Turmix

12

Élet és Irodalom Bp. 1983. jún. 10 XXVII/23

Lóska Lajos: A Deák-gyűjtemény
művészettörténete.
Művészet, 1988. május, 50-old.

A Deák-gyűjtemény

Deák Dénes két évvel ezelőtt
a székesfehérvári múzeumnak ajándékozta
zömmel festményekből, valamint rajzokból és kisplasztikákból
álló gyűjteményének jelentős részét: 76 műtárgyat.
Majd a múlt év decemberében
ehhez a kollekcióhoz még ugyanennyi festményt
és húsz érmet csatolt.
A korábban adományozott anyagból
1986-ban egyelőre ideiglenes helyen,
a Belvárosban, a Pelikán-házban
megnyílt a Deák-gyűjtemény,
mely az idén ősztől a kiegészített anyaggal
már állandó helyén,
a Zalka Máté utcában várja a látogatókat.

gükben
ban val
Nem
ciók, ne
rend b
ság és
bennük
mellett
lönböző
kisebb
Az ut
bontott
polifón
újabb
felszínre
„A mág
szinte a
különös
giája ke
Jakob
szete ko

LÓSKA Lajos művészettörténész

91 10 74, 75, 76

Új Művészet

Az általa szerkesztett szentendrei tanulmánykötet éles bírálatu-ld.-míg Haulisch Lenke cittet ill. Wehner Tiborét

LÖSKA Lapp mitt.

Képzőművészek közgyűlése

A Kállai Ernő Kör nyilatkozata

A Kállai Ernő Kör tagjai, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének műkritikus tagjaiként megkaptuk az 1992. június 3-ára összehívott „művészeti tanácskozás és elnökválasztó közgyűlés" meghívóját. Túl azon, hogy nem értjük, mit is jelent e kettősség, alább az elnökválasztás módjával kapcsolatban szeretnénk a széles nyilvánosság előtt a közgyűlés összehívóihoz, illetve az ott szereplést vállaló kollégákhoz fordulni.

Mint a több száz példányban kiküldött programból megtudhattuk, a Németh Lajos professzor elhunyta óta üres elnöki hely betöltésére, azaz az elnökválasztás procedúrájára 15, azaz tizenöt percet szántak az előkészítők. Ez az elképzelés aggodalommal tölt el bennünket. Tizenöt perc alatt egy átlagos úttörőőrs vezetőjét sem lehetett tisztességesen és korrekten megválasztani.

Ebből az elképzelésből a demokrácia működésének és lényegének, a vitának a helye hiányzik. Nem mehetünk el szó nélkül emellett. Ugyanis az elmúlt hónapokban több olyan aggasztó jellel találkoztunk, mely azt bizonyította, hogy a Magyar Köztársaságban még nem alakultak ki és nem rögzültek a demokrácia lényegét alkotó pluralizmus gyakorlatának élményei és eljárásai.

Azért fordulunk a nyilvánosság előtt a magyar művészetért felelősséget érző kollégáinkhoz és a közvéleményhez, hogy gondolkodjanak el azon, miféle választást is készítenek elő.

Azt javasoljuk, hogy a szövetség új elnökét meghatározott időre, egy szabályszerűen előkészített, e célból összehívott közgyűlés válassza meg.

Attól tartunk, hogy 15 perc alatt akkor lehet elnököt választani, ha a politika ismét radikálisan beleszól a művészet dolgaiba, s épp ez az, amit szeretnénk elkerülni.

Budapest, 1992. május 14.

A Kállai Ernő Kör nevében:

Andrási Gábor, Chikán Bálint, Dobai Ágnes, Fitz Péter, Forgács Éva, Frank János, Gergely Mariann, György Péter, Hajdú István, Haulisch Lenke, Jerger Krisztina, Kovács Péter, Lóska Lajos, Méray Katalin, Pataki Gábor, Peternák Miklós, Sárosdy Judit, Szegő György, Tímár Árpád, Tóth Ferenc, dr. Ury Endréné, Wehner Tibor

Élő népművé

„Kultúrát nem lehet ö
elődök kultúrája egy-kett
log, ha minden nemzedél
újra meg nem szerzi maga
Kodály Zoltán ezen szava
pénteken megnyíló tárla
rajzi Múzeum. A X. Orsz
művészeti Kiállítás a Mag
lődési Intézet rendezéséb
Több mint 3000 beérkeze
a zsűri által kiállításra ér
és díjazott tárgyak együt
nek az elmúlt 10 év legjo
munkáival. Így a Nyíreg
jubileumi alkalomra a fő
rült anyag teljes keresztme
ja a hagyományokból újr
zott kézműves-tevékenys
fafaragásnak, népi szob
bútorkészítésnek, nádfoná
kasságnak. A tárlat az ide
mi főszezonban mindvé
lesz, augusztusban zárja ka

MEGHÍVÓ

PIOTR MILLER

KIÁLLÍTÁSÁRA

LÓSKA Lajos

OSRODEK INFORMACJI i KULTURY POLSKIEJ

serdecznie zaprasza

na otwarcie wystawy malarstwa

PIOTRA MILLERA

w dniu 29 kwietnia /w środę/ o godz. 18.00.

Wystawę otworzy

historyk sztuki

LAJOS LÓSKA

Bp.,VI., ul. Nagymező 15, tel: 1115-856

A LENGYEL TAJEKOZTATO és KULTURALIS KÖZPONT

szeretettel meghívja

PIOTR MILLER

festőművész kiállítására

Megnyitó 1992. április 29-én /szerdán/ 18 órakor

Beszédet mond:

LÓSKA LAJOS

művészettörténész

Bp. VI., Nagymező u. 15, tel: 1115-856

PIOTR MILLER urodził się 31 stycznia 1962 roku w Warszawie. Studia rozpoczął w roku 1986 w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Łodzi. Od roku 1988 studiuje grafikę w Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Bratysławie u prof. Albina Brunowskiego i prof. Karola Ondreicki. W czerwcu br. będzie bronił pracę dyplomową.

MILLER o sobie:
"W mojej pracy staram się badać sam siebie, używając przy tym jak najprostszych środków. Jednocześnie staram się przenieść swój wewnętrzny świat uczuć w jak najczystszej /nienaruszonej/ postaci do świata realnego".

PIOTR MILLER Varsóban született 1962. január 31-én. A Lódzi Képzömüvészeti Föiskolán tanult, majd 1988-tól a pozsonyi Képzömüvészeti Föiskolán Albin Brunovsky és Karel Ondreicko professzorok tanítványa. Idén júniusban védi meg diplomamunkáját.

Saját magáról mondja:
„Munkám során igyekszem önmagamat vizsgálni, a legegyszerübb eszközök segítségével. Egyúttal érzéseim belsö világát igyekszem a legtisztább /érintetlen/ formában átvinni a reális világ alakjába".

LÓSKA Mari festő

Az 1991-es tárlaton díjat kaptak:

Bodnár Ede *grafikusművész*
Morvay László *grafikusművész*
Pánti Imre *festőművész*

A kiállításon alkotásaikkal bemutatkoznak a következő művészek:

Bata László festő
Bálványos Gabriella grafikus
Bodnár Ede festő és grafikus
Budehelyi Tibor szobrász
Bunda János István festő
Czétényi Vilmos festő és grafikus
Czina Mónika festő
Dékány Ágoston grafikus
Goda Zsuzsa festő
Gombosné B. Éva festő
Gulyás László festő
Gyeney Judit festő
Gyólai Gabriella festő
Hartung Sándor festő és grafikus
Hernádi Paula grafikus
Horkay István festő és grafikus
Kadarkuti Richárd festő
Kalmár György festő
Kemenesi Zsuzsanna grafikus
Kocsis Előd szobrász
Kováts Borbála grafikus
Lacza Márta grafikus
Ledniczky Gyula festő
Lóska Mari festő
Lukács József grafikus
Mokrai Orsolya grafikus
Morvay László grafikus
Nagy Vera grafikus
Németh Miklós festő
Orbán Nándor grafikus
Pánti Imre festő
Pleva Ilona festő
V. Pleva Margit szobrász
Rácz Edit szobrász
Szűcs Miklós grafikus
Temesi Péter grafikus
Tóth Kristóf grafikus
Tóth Orsolya grafikus
Traurig Lőrinc grafikus
Vizsolyi János szobrász
Gy. Vad Erzsébet festő
Volni Veronika festő

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
szeretettel meghívja
Önt és barátait a

27. Tavaszi Tárlat

megnyitására

1991. március 18-án du. 16 órára

Megnyitja: **Perlaki Jenő**
Pestszenterzsébet–Soroksár
polgármestere

Megtekinthető: 1991. április 29-ig
hétfő kivételével naponta 10-18-ig

Gaál Imre Galéria
1203 Budapest, Kossuth Lajos utca 39.
Telefon: 127-8017

Losnyánszky István

és

Sautner Felix

épitészek

a resicabányai köz-
segi kincstári postaház
terrpályázatán 1910.

II. díj.

Bierbposta

78. l.

nincs
ced
z

LOSÓ István lakatos. 1733-ban irják össze, mint egri mestert a városi adókönyvben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Losó István, karakos

1733-ban szerepel az egri
adóösszeírásban

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Kkadémiai Kiadó, 361. old.

Losó József, festő

Rákoskerentúr négy régi s elfeledett

rénét festette meg akvarelljein

[1., A Vigyázó-kastély kőfala s' kriptája

2., A vicinalom

3., A nádas tó

4., Az egykori községi kocsma)

Lantos László: Itt született a Mandarin 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 aug. 22.

33. szám.

Vasárnapi Ujság

Negyedik evi folyam.

Pest, augusztus 16-án 1857.

A „**Vasárnapi Ujság**“ hetenként egyszer egy nagy negyedrétü iven jelenik meg. — **Előfizetési dij** julius—decemberig azaz : 6 hónapra Buda-Pesten házhoz küldve vagy **postai uton** a „**Politikai Ujdonsagokkal**“ együtt **csupan csak 3 ft. pp.** Az előfizetési dij a „Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatalához (egyetem-utcza 4. sz.) bérmentve utasitandó.

Losoncz.

(Nógrádmegyében.)

Kevés város van Magyarországban, mellynek nevét időszakonként gyakrabban emlegették volna, mint a mellynek rajzát itt látod, nyájas olvasó. Nem oka pedig ennek talán számos lakosság, avagy fényes, dús paloták, mert az emberek elhunynak, enyésznek; a czifra épületeket elemészti a láng, elboritja az éjszaka, ledönti az idö; — e város nevezetességének oka : mult eseményei, a rajta századok óta át-átrohanó vihar, melly sokszor porba sujtá kegyetlenül, hogy a napsugár később ujra feléleszsze. Története tette Losonczot népszerüvé. — Ha vész érte a hazát, ha pártok és külellenség dulta téreit : Losoncz, mintha szive lenne a honnak, legjobban megérezé a csapásokat; ha béke olajága veté enyhitö árnyékát hazánkra, s szorgalom és ipar lön eszköz a hon boldogitására : Losoncz akkor is valódi példányul tünt fel, s aránylag elöbbre volt közintézetek, áldozatkészség és kitartósságban Magyarország sok első rendü városánál. A nemzet történeteivel csodásan egyesült e város sorsa nagyon régi idök óta, hasonlóan a mesebeli phönix madárhoz, melly ha elhal is, feltámad és él örökké . . . . . .

Legrégibb épület benne a reform. anyaszentegyház, épité ezt még 1128-dik esztendöben *Losonczi Lambert* akkori nádor s e szerint a város alapitásának kezdetét is ezen idöre tehetjük. És azóta hányszor lett porrá? — a tatárok dúlongásai után felépülvén, kőfallal s mély sánczokkal lön körülvéve, mi még inkább nevezetessé tette stratégiai szempontból is. Nagy nevezetességre kapott a tizenötödik század elején azon csatáról, mellyet halhatatlan Hunyadynk vitt Losoncz falai alatt Giskrával, a cseh husszitáknak rablóvezérével, ki akkoriban az egész felvidéket zsarolta. Ez a Giskra több izben nyomorgatá a várost, melly a magyar királyokhoz hi-

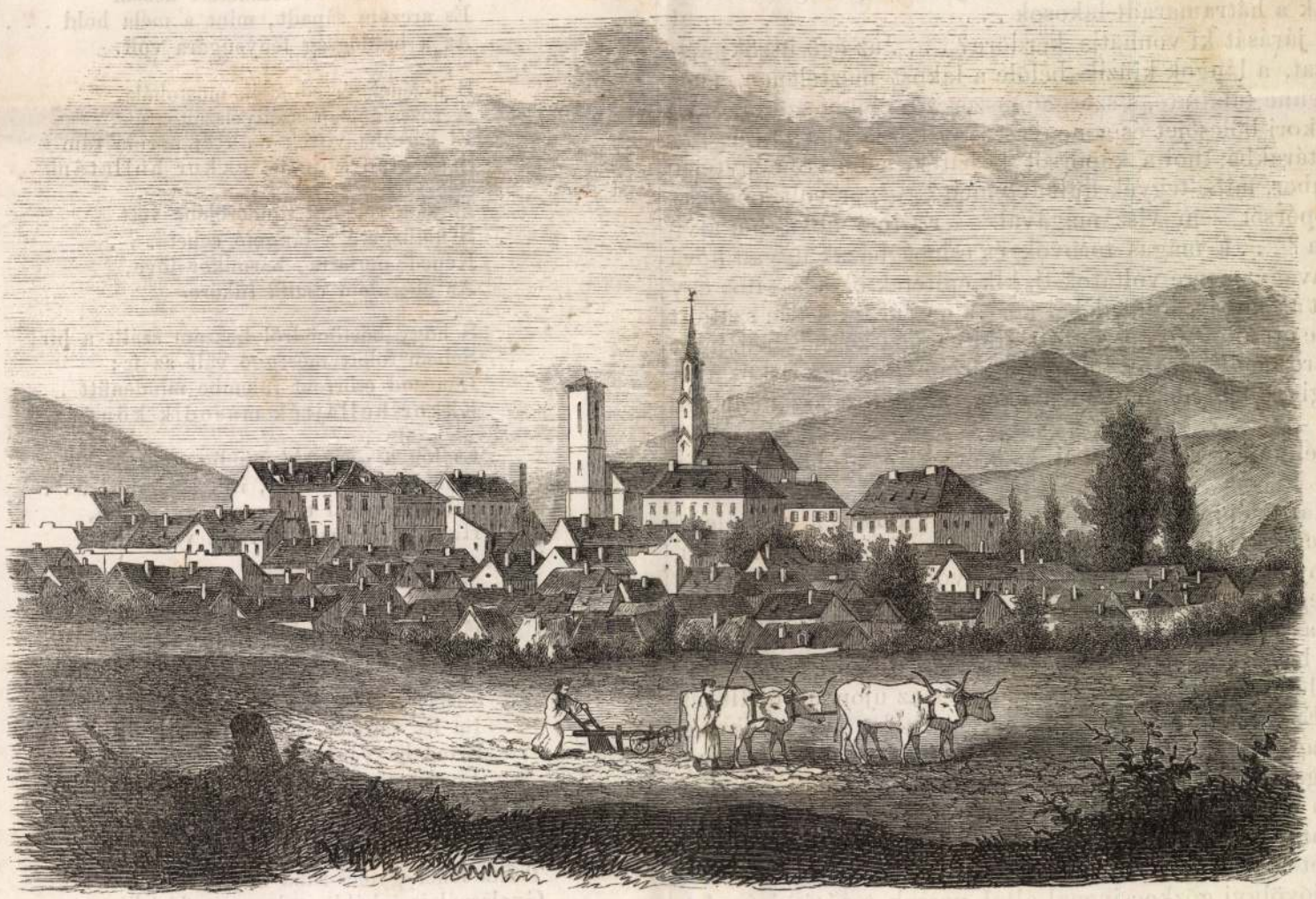

Losoncz.

Losonc

ven megmaradt minden időben. Később 1622. nov. 30-án a pártosok öltek le a vitéz lakosság közöl 130-at, miután 3000 forintot csikartak volna ki tölök sarczban, melly pénz akkor annyit teve, mint most mintegy 30,000. Majd ismét 1703-ban Rákóczy seregei zsarolták, mellyek után jött a hires kurucz pestis, melly szintén erösen kivette rátáját Losonczon. A törökök kiveretésével felszabadult a felvidék a járom alól, s Losoncz, mint a közforgalom egyik nevezetesebb pontja, éledni kezdett. A kőfalak és sánczok felett lassankint csinos lakokba magyar ajku szorgalmas polgárság telepedett, kik szabadalmakkal lőnek ellátva. Mindig jobban s jobban emelkedett a város; iskolái is virágozni kezdének; lett benne ev. gymnasium, ref. főiskola, hol számosan hallgaták a jogot is, és sok derék hazafi vált e tanodák növendékei közöl. Az ipar előrehaladt, a városnak takarékpénztára, s egy részvényekre alapitott nagy börgyára lett. Szép kétemeletes casinója épült, számos csinos emeletes és földszintes házakkal bövült, az ipar és kereskedés virágzásnak indult. Lakosainak száma pedig megközelité a négyezeret.

Illy szépen fejlödék Losoncz szüntelenül előbbre törve a polgárisulás terén, midön tetszett az Urnak ismét reánk mérni sujtoló karját s haragos jobbját felvonva tartani felettünk. Eljött az 1849-dik év, s vele az emésztő láng, melly Európával hazánkat is elboritá. Egymást érte a csapás, jött a sárga halál tüznek, viznek, nyavalyának s fegyvernek képében, járt mindenfelé soká, mintha kereste volna országszerte azt a tájat, hol Losoncz fekszik, hogy megtelje benne a nemzet áldozatát. Végre megtalálta . . . . . Szomorú áldozat! az égiglen hatottak a te jajjaid, s a te keserved a felhökig.

Augusztus 7., 8. és 9-én a muszka sereg pusztitott, dult benne. Nem akarjuk e képeket föleleveniteni — friss emlékezetében vannak ezek minden élönek. A virágzó mezöváros nem volt egyéb éktelen düledéknél, omladozó romoknál. Minden el volt pusztitva, megsemmisitve. Egy harapás kenyér, egy ép rongy nem maradt, inség és nyomor mindenütt. Még a reá következett télen is csak pinczékben, nyomorult kunyhókban, félig meddig kiigazitott szobákban laktak a hátramaradt lakosok . . .

Az idök járását ki vonhatja kérdöre? . . . . az égő üszök meggyujtja a házat, a lángok kiüzik belöle a lakost meztelenen, megemésztik a benne találtató, s szorgalomszerezte élelmi szereket, az agg gyermekkori bölcsöjét és a menyasszony koszoruját; a láng behat azon raktárakba, hol a koporsót készitek, s ime reménytelen vész el az ember, mibe tegyék hült tetemeit? — por volt, por lesz, még csak koporsót sem visz magával. — És ime hová lön a virágzó városka? . . . a magas tornyok és csinos házak ugyan hová levének? . . . avagy merre voltatok ti, kik épitétek öket? — ime egy lélek sem volt a romváros düledékei közt, a madár is messze szállott vidékéről; ime ott állott özvegyen, ott állott néma keservében, mint a gyászban járó menyasszony völegénye sirján. Csak egy titkos nyögés száll végig a meredező kéményeken, az áldozat szellemének sohajtása. — —

A vihar elmult, a nap sugárai kisütöttek, és a phönix madár feltámadt!

A romokat felépiték szorgalmas kezek, s Losoncz ujra éledt. Valóságos Isten csodája, ha az ember látja e várost, s elgondolja, hogy ezelött nyolcz évvel egy romhalmaz volt. Csak itt ott komorult még elö egy-egy füstös kémény, s állott pusztán egy-egy háztelek. Idövel az is elenyészett.

Jelenleg legszebb hely a piacz, hol a szép casino áll, itt vannak több emeletes házak, a kath. templom, és az ujonnan épült ref. szentegyház Ez méltán disze nemcsak Losoncznak, de hazánknak; nem valami nagyszerüt látsz rajta, de olly izletes modort, melly a szemet megragadja. Tornya góth izléssel épült, szép bádog fedele van, és tetöjén roppant rézkakas áll, forghatón helyezve.

Piacza, mint az egész város, veszté hajdani élénkségét, mi nagyon természetes. Azonban adja Isten, hogy a pár év mulva erre menö ipoly-sajóvölgyi gözkocsivonal által necsak a régi virágzást, de még sokkal magasabb pontját érje el a forgalom, ipar, s polgári jólétnek. — Losoncz vidéke gyönyörü; éjnyugatra félhold alaku, távolabb eső hegyek környezik, a regényes Kriván völgygyel; itt fehérlik Gácsvára, mint valami tündérlak! maga a város térségen fekszik, számos falvaktól környezve; a Fekete viz s Losoncz nevü patakok részben keresztül folyva közel hozzá szakadnak az Ipolyba. Ha keletre tekintünk Losonczról, szintén nagyszerüen látjuk emelkedni a magas Karáncsot, és a félelmes Salgói csucsot; délre a virágzó Ipolyvölgye terül.

S midön jelen rövid ismertetésünket közöljük: egész Magyarország nevében mondjuk elismerésünket Losoncz lakosainak azon buzgalomért, mellyel a nemzetet, városuk felvirágoztatásával, ujra megajándékozák, kérvén egyszersmind az egek Urát, öntse áldásait Losonczra ama temérdek szenvedésért, melylyel annyiszor adózott a multban, s nevelje jólétét a jövendöben, hogy igaz legyen a szentirás szava itt is: *„A kik vetnek könyhullatással, nagy örömmel aratnak.“*

Válkai Imre.

Három köny.

Leszáll az éjfél, büvös szárnya lebben,
Lassu nesz támad lennt a sírveremben . . .
Kél a menyasszony hideg vánkosárul,
Síri lakának ajtaja kitárul.

Halkan jő, léptét senki se hallja,
A puha fü sem hajlik meg alatta,
Tiszta fehér gyolcs-ruha folyja végig;
Gyolcsnál is inkább csak arcza fehérlik.

Bomlott haja hosszan uszik a szélben,
Jégkönyü reszket hamvatag szemében . . .
Embernek nincsen semmi földi rajta,
Titkos beszédre nyilik fagyos ajka:

„Jövel, jövel szép ifju vőlegény!
Im itt vagyok s téged kereslek én,
Fölkelte egy jóltevő pillanat,
Érted hagyám el síri ágyamat.

Leráztam a föld senyvesztő porát,
Szabad lesz bú nélkül tekintni rád . . .
Testetlen árnyék, lenge kép levék,
Minden kihamvadt, csak szerelmem ég.

Oh most is, most is hűn emlékezem! . . .
Forró kezedben reszketett kezem
És arczom sápadt, mint a méla hold . . .
Az a boldogság fénysugára volt.

S jövének érted ádáz mostohák,
A rózsalánczot széllyelszaggaták,
El harczba vittek . . . éj borula rám
S az első könyüt ekkor hullatám.

Majd a remény tündérölébe vett
S kötözgeté a lángoló sebet . . .
Képed' mutatta, bármikor jöve,
Az éberálom csalfa tüköre.

S hogy börtönödről hozzám szállt a hir,
Sebem fölött méreggé vált az ír;
Lánczod csörrent fülembe mindenütt . . .
Ekkor hullajték második könyüt.

És lőn a gyászhir mindig gyászosabb:
Sínlődöl, szenvedsz, ifju hősi rab! . . .
Sötét fátyollal tért meg egy napon,
Hogy elvérzettél szörnyü vérpadon.

Melled kitárva . . . érettem remeg . . .
Hah, dördülnek a gyilkos fegyverek —
Ekkor hullajtám végső könyümet,
Nem sírtam többé, szivem megrepedt . . .

Jövel, jövel szép ifju vőlegény!
Im itt vagyok, téged kereslek én,
Érted hagyám el síri ágyamat,
Jövel, míg tart a boldog pillanat!“

S halkan jár, léptét senki se hallja,
A puha fü sem hajlik meg alatta . . .
Tiszta fehér gyolcs-ruha folyja végig,
Gyolcsnál is inkább csak arcza fehérlik,
Bomlott haja hosszan uszik a szélben
S egy könyü reszket örökre szemében.

Lévai József.

Nemzetünk miveltsége az Árpádok alatt.

Irta VASS JÓZSEF.

(Folytatás.)

5. §. Vallás. Néperkölcsök. Családélet.

I. A népmüveltségnek egyik kiváló ismérve a *vallás*, mint a nép gondolkodás-módjának s érzületének legbensöbb nyilatkozata.

Osp. NM

Mátyás profil

Képe 337

Losonci ref. cs rk.

templom

Cserna Károly rajza

Repr.

Om VI. 123-l.

Budapest, 1929. junius 19.

Dénes Úrnak,

Hajdubőszörmény.

...atoztunk Önnek: „Vegyen 300
... 2·50-ért gyapjut három ezret át-
...uböszörmény"
...ező feltételeit elfogadjuk: Az árút
...ladásáról mi gondoskodunk. A
...ladási jutalék 2%; A költségeket

Losonc város ipartörténete

Adalékok Losonc város ipartörténetéhez a XVIII. századtól a XIX. század első feléig. Irta Sztudinka Ferenc, Losonc és Vidéke, febr. 21.

1909

(Műnéret 1909 144 l.)

Nagymagyar, tyl

2

Losonci pléb.

Acmplom

Mcje repr.

Kiss Hiklkath Magy

989. l.

Losonci ref. templom

LOSONC

Ref. templom: Gerleg Losonc címerével, 1663.

Megkerült verleg. VV 1875, 61.

Losonci ref. templom

LOSONC

Ref. templom (gótikus)

Válkai Imre: Losonc. VU 1857, 330 l.

Losonci ev. templom

LOSONC

Ág. ev. templom. Kiss Bálint: Alajpár hegye.

Kubinyi Ferenc rés. ... V 1860,
215/2

LOSONC

Tpl, orgona

Keller Imre: Könyvismertetés. Századok, XL-1906, 853 l.

Losonci Remplom

egymással. De anya nem haragszik rám; még a szokottnál is gyengédebb. Meglesem, amikor egyedül marad, odalopózom hozzá, szokatlan dolgokat kérdezek tőle. Megkérdem, sok pénze van-e apámnak? Hogyan szerzi? Szegény volt-e anya, amikor feleségül vette? Anyám komoly arccal felel, elmondja, hogy apa rengeteget dolgozik, felsorolja gondjait, mennyit kell küzdenie, hogy előteremtsen mindent számunkra ... Gyakran ismétli: szeretnünk kell apát! Így mondja:

— Már miattam is szeretnetek kell!

Úgy nézek fel anyára, mint egy szentre. Nagylelkűsége elképeszt.

— A haragjait ne vegyétek szívetekre! Amikor kiabál, ő maga sem tudja. A következő percben elfelejti. Olyan a természete: mérges. De fáj neki, hogy ti ridegek vagytok hozzá. És rám haragszik ezért is, mert azt hiszi, én vagyok az oka, hogy nem szeretitek...

Beszélgetésünk alatt mintha fény gyulladna ki bennem, anyám bizalma olyan ajándék, amely hozzá hasonlóvá tesz, — őrzöm ezt a fényt, azt érzem, láthatón átvilágít. Bárgyún, ájtatos mosollyal viselem, nem árulok el semmit Vandának, kérdezősködéseit hűvösen és fölényesen elhárítom. Szövetséget kötöttem anyával, apa ellen, de titkos vérszerződésünk próbája, hogy szeretnem kell apát. Ha apára haragszom, anyának fáj. Engedelmes vagyok. Anya kívánja így...

Előveszem a labdát, amelyet szekrényem mélyére rejtettem, s ha nem hallja senki, halkan mondom: köszönöm... Valahányszor kezembe veszem a labdát, összeszorul a torkom, mégis próbálgatom a szót, gyáván, mint egy hazugságot.

Könnyebb volna, ha gyűlölhetném apát. De sajnálnom kell és hogyan sajnáljam, amikor félek tőle? Bűntudat nehezedik rám.

Reggelenkint odasomfordálok hozzá. Még mindig féloldalt, elfordított arccal nyújtja csókra kezét. Erőt veszek magamon, de a győzelem nem old fel, ösztönöm ellenkezik, émely környékez — nem tudok felejteni. És minél jobban igyekszem felejteni, annál elevenebben érzek. És annál kínzóbb az ellenszenv, mert nincs rá mentség. Gyalázatosnak érzem magamat. jóvá akarom tenni, arra gondolok, hogy meg kellene lepnem valamivel. Majd megint azt érzem, ha túlsokat adnék, anyát árulnám el. Egy mosollyal tartozom, s ez a mosoly fintorrá torzul.

*

Meddig tartott? — nem tudom. Apa hamar felejt. Tréfál velem, megsímogat, én is mosolygok rá, de ez mit sem használ, — érzem, örökké így lesz: soha, egyetlen mozdulattal nem közeledhetem hozzá, hogy ne érezzem gyávának, árulónak, hazugnak ezt a mozdulatot.

Vanda fehér foltokat üt labdájával a gyerekszoba rózsaszín falára. Elnyűtte labdáját, helyenkint már pattogzik is. Az angyal egyik szárnya levált. Az enyém még új, fényes, szinte érintetlen. Csak olyankor veszem elő, amikor kínozni akarom magamat vele.

Vanda egyszer rajtakap, amint a szekrény árnyékában nézegetem.

— Te, Katinka, — mondja — eszembe jutott valami. Cseréljünk! Te úgyse játszol vele. És az enyém nagyobb...

— Jó.

Átveszem a kopott labdát. Odaadom neki az enyémet.

WEÖRES SÁNDOR: A KÍSÉRTET DALA

Zúg az öreg erdő,
száll a fehér felhő,
összebujnak a vadak.
Itt benn, a szivemben
mért üldözöl engem?
sohase bántottalak.

Jeges éjszakában
őz tiporja hátam,
cinke tépi a fülem,
bodzabokor-ágról
csorog rám a zápor,
nem adnak szállást nekem.

Hát ide vigyázzál:
ha te áznál-fáznál,
én nem kergetnélek el,
adnék cipót, lágyat,
jó száraz ruhákat,
mindenfélét, ami kell.

Ha nem áznék-fáznék,
mindig rád vigyáznék,
mint a nagy fehér falak.
Itt benn, a szivemben
mért üldözöl engem?
sohase bántottalak.

Losonc A MFI fényképe

LOSONC

Írta SIMÁNDY PÁL

Kakasos tornya, amelyet Mikszáth is megénekelt, karcsún emelkedik az égnek, mint hatalmas mutatóujj, amit a dombhajlatok mögé rejtezett város árulkodva nyujt magasba. Valamikor egész sor gyárkémény versengett vele. Barna füstjüket vígan csóválták a felhők felé. Tövükben hangyaszorgalmú nép sürgött-forgott. De jött a szomorú fordulat. A város idegen impérium alá került, amelynek nem volt szüksége rájuk. A gyárkéményeket ledöntötte, a munkásokat világgá szórta. A torony azonban állt tovább rendületlenül és őrködött a vidék hűsége fölött. Tetején a kakas daccal jelképezte és hirdette a virradatot, amely két keserves évtized után végül rájuk is köszöntött. S most a kémények is kezdenek már lassan talpraállani...

Lučenec, azaz vízválasztó — ezt a bérmanevet kapta a tűzkeresztségben a város.

Losonc vidéke két hegyrendszer találkozóhelye, amelyek között békésen folydogál az Ipoly. Dél felől a Magyar Középhegység mutogatja kemény izmait. Vele szemben áll az Osztrovszky Vepor. A völgykatlan enyhe zöldjében elnyúltan hever a város és naphosszat gyönyörködik hegyei nemes vetélkedésében.

Losonc két nyelvterület találkozási pontján a magyarság legészakibb végvára. Alatta az Ipoly mentén néprajzi szempontból is érdekes és jellegzetes magyarság él: Mikszáth Kálmán «jó palócai». Túl rajta észak felé a Tótföld is sajátságos néptípust vet a versenybe: a gyetvai tótot, színpompás viselettel, sajátságos nyelv- és észjárással.

Losonc néprajzi viszonyai mindig ennek a földrajzi helyzetnek megfelelően alakultak. Az eltolódások szélső határait egyfelől az 1891-i magyar, másfelől az 1930-i «csehszlovák» népszámlálás adatai jelzik és jellemzik. Az 1891-i népszámláláskor 7460 lakosa volt a városnak. Ebből 6360 vallotta magát magyarnak. 844 tótnak és 202 németnek. Az 1930-i népszámlálás már 15,459 lakost talál. Ebből mindössze 4007-et minősít magyarnak, 8725-öt «csehszlovák»-nak, 899-et németnek, 870-et pedig — zsidónak.

De bármiként alakultak is a város nemzetiségi viszonyai, a magyar kultúra lángja mindig magasan lobogott itt. Fénye átsugárzott a Kriványon túlra is.

1590-ben a város egész lakossága, mintegy 3000 lélek, áttért a református hitre. A nagy lelki átalakulás útját már a huszita mozgalmak egyengették. Az újhitű város nyomban iskolákat létesített fiúk és leányok rendszeres és magasabbfokú oktatására. A lakosság felekezeti viszonyai később lényegesen megváltoznak. A református vallás itt is mindinkább «magyar vallás»-sá válik. Leghamarább a nemzetiségi elemek szakadnak le róla s lesznek katolikussá, illetőleg luteránussá. A kálvini magyarság azonban így megfogyatkozva is sokáig megőrzi vezető szerepét a város szellemi életében. Gimnáziumát előbb bölcsészeti, 1763-ban pedig teológiai tanfolyammal egészíti ki. S amikor az üldöztetések és elnyomatások folytán megfogyatkozott cseh protestánsok a magyar reformátusoktól kérnek lelkipásztorokat ; a losonci teológia számos növendéke enged a hívásnak és Csehországban telepszik meg. Emléküket nem egy magyar hangzású családnév tartja fenn még ma is.

A kálvini magyarok száma igazában 1849-től kezd megfogyatkozni. Ekkor súlyos csapás éri a várost : az oroszok földig égetik. A pusztulás után a lakosság jelentős része — s elsősorban a törzsökös magyarság — elköltözik a vidékről, javarészt az Alföldre. Az elvándorlás a reformátusokat érzékenyen érinti. Kezdenek fokonkint tért veszíteni. Ma már alig félezer a számuk. A régi magyar családok neveit már csak a temető fejfái őrzik.

A kultúra szolgálata különösen az egykori Kármán-családnak volt itt nemes hagyománya. Kármán András 1730-ban hívták meg a losonci iskolához igazgató tanárnak. Harminc éven át állt az iskola élén s az oktatást magas színvonalra emelte. Helyét fia foglalta el. Ő bővítette ki azután teológiai tanfolyammal az intézetet.

Ebből a derék családból származott Kármán József is, a «Fanni hagyományai» és «A nemzet csinosodása» hírneves írója. Még nem régen is ott állt a gimnázium épületével átellenben az egykori lelkészlak, amelyben született. A szerény épület mögött árnyas kert húzódott meg. Öreg fái alatt bizonyára sokszor ábrándozott a serdülő ifjú. S idetért meg kalandos élet után is, fiatal testében halálos kórral és itt húnyta le szemét 26 éves korában. Porai fölé a református temető árnyas fái borulnak. Pihenőhelyét egyszerű sírkő jelzi. A város emlékoszlopot emelt nagy fiának a gimnázium előtti téren s utcát is nevezett el róla.

Losonc különösen a megszállás évtizedei alatt mutatta méltónak magát szellemtörténeti hagyományaihoz. Szlovenszkónak ez a legkisebb magyar városa meglepően fontos szerepet tudott kivívni a kisebbségi élet irányításában.

Mindjárt az államfordulatot követő években jelentős kultúrintézményt hoz létre. Különféle világnézetű emberek fognak össze egy szabad egyetem megteremtésére, hogy a tanácstalanság első esztendeiben útmutatást és példát adjanak. A kezdeményezésnek országos visszhangja van s mindenfelé megmozgatja az elméket és szíveket. Ugyancsak itt alakítják meg a huszas évek elején Szlovenszkó legjelentősebb magyar írói a híressé vált Madách-kört, amely később valóságos kovásza lesz a fiatalság új szellemiségének. Ebből a körből indult ki a Petőfi-, Madách-, majd a Jókai-centennárium sorozatos országos ünnepségeinek kezdeményezése is, ami az elszakított magyarság széles tömegeire volt frissítő hatással. Itt szerkesztette egy évtizeden át a Felvidék első és nagyhatású ifjúsági lapját : «A Mi Lapunk»-at Scherer Lajos, a lelkes tanár. És éveken át Losonc volt a középpontja a szlovenszkói magyar politikai életnek is. Az ősi Szilassy-kastélyban székelt a kisebbségi magyarság politikai vezérkara, amelynek elévülhetetlen érdemei vannak a tömegek nemzethűségének gondozása körül.

Losoncról indult el a magyar katolikusok hitbuzgalmi mozgalma is. És a parányi losonci református egyházközség volt a központja a szlovenszkói magyar kálvinistaságnak. Itt állította fel a reformátusság Sörös Béla, az izzó magyarságú, azóta elhúnyt lelkipásztor kezdeményezésére a maga teológiáját 1925-ben. Innen

Kubinyi-tér. (Székely Rezső fényképe)

A Kármán József gimnázium. (Székely Rezső fényképe)

Losonc

küldött évről-évre lelkes apostolokat a magyar szó szolgálatára.

Losonc címere: pelikánmadár, amely önvérével táplálja fiait. A jelkép találó. A város a történelem folyamán valóban nem egyszer jutott súlyos helyzetbe, amelyben önerejére utaltan kellett megbirkóznia a nehézségekkel.

A huszita háborúk idején Giskra csapatainak volt megerősített őrhelye. A város határában folyt le az ütközet is, amelyben Giskra megverte Hunyadi János seregét. A megújuló harcokban sokat szenvedett a város. De kivette részét a kuruc-labanc háborúk szenvedéseiből is. A XVII. század folyamán kétszer égett porig. 1719-ben a pestis pusztította el. 1849-ben az oroszok gyujtották föl. És hogy a XX. század se maradjon adósa, 1919-ben idegen uralom alá került.

Az 1849-i tűzvész különösen borzalmas csapásként sujtott le a városra. A szabadságharc előtt virágjában állt Losonc gazdasági és szellemi élete. Az orosz dúlás azonban egyszerre megsemmisített mindent. A város leégett, lakói nagy többsége elmenekült. A katasztrófát az idézte elő, hogy a város határában magyar gerillacsapatok támadták meg az oroszok betegszállító oszlopát s többek közt egy orosz herceget is megöltek, a halottakat pedig egyházi szertartás nélkül temették el. Az orosz seregek a hírre visszafordultak s augusztus 6-án kirabolták a várost, a lakosokat kancsukával kényszerítették, hogy a megölt orosz katonákat körmeikkel ássák ki a földből. Azután a várost több ponton felgyujtották. A tűzvészből negyven ház menekült meg épségben.

Hasonlóképpen súlyos csapást mért a városra a cseh megszállás is. Losonc a békeévekben jelentős gyárvárossá lépett elő s rengeteg munkást foglalkoztatott. De a fejlett cseh nagyipar egészen rövid idő alatt tönkretette a piacaitól különben is elvágott gyárváros gazdasági életét. Megszűnt a híres losonci gyapjúpiac is. A munkások ezrei vándoroltak el a vidékről. Akik ott maradtak, azok is munkanélküli segélyből éltek. Tönkrement a város virágzó kereskedelme és meszsze földön híres kisipara is. A kézműipar helyét a cseh gyáripar termékei foglalták el. A város régi tisztviselői rétege is javarészt elvándorolt.

A «losonci phőnix» azonban minden pusztulásából ismételten új életre kelt. S főleg a város hagyományos ipari rangját vívta ki újra meg újra.

Losonc virágzó iparai életének gyökerei a messzi századokba nyúlnak vissza. A szabadságharc előtti évtizedekben pedig már az ország egyik legelső ipari városává küzdi fel magát. És az orosz dúlás után is mihamar új alapokra fekteti gazdasági életét. A háború kitöréséig egész sereg gyárat épít fel. Többrendbeli zománc- és posztógyára, mezőgazdasági gépgyára, gőzmalma, szesz- és sörétgyára stb. a munkások ezreit foglalkoztatja. Különösen nagy hírnévre emelkedik a Rakottyai-zománcedénygyár, amelyet egy egyszerű bádogosmester alapít és fejleszt Középeurópa egyik legnagyobb ipartelepévé. Áruival a távoli ázsiai piacokra is eljut s oroszországi hadifogoly véreink nagy meglepetéssel találkoznak Távol-Keleten a Rakottyai-gyár termékeivel.

*

Losonc ma újra határváros. Ezúttal északi piacait veszítette el. Új helyzetében új feladatok elé került, hogy gazdasági és szellemi életét ismét virágzásnak indíthassa. S ebben máris megértő támogatásra talált a hatóságok részéről. Semmi kétség: a nagymultú város újra meg fogja találni az emelkedés útját. A «losonci phőnix» ismét új életre kél. A feladat, amely ezen a téren vár rá, mindenképpen méltó régi erényeihez és ragyogó történelmi hagyományaihoz.

Losonc

Vas. ügy. 1857

33. sz. képpel

séges érzéke azonban itt sem ragadta kortársai végleteibe. S megjegyzendő, hogy ezeket többnyire tréfás szinezettel használja. Komoly dictiójában is megvan az eféle tulzás. De nyelve itt rövid, velős, rohanó, ugy hogy alig lehet követni. Az indulat heve az, a minek hatása ezeken érzik. Nem tud sokáig időzni egy tárgynál, gazdagságával nem tud hova lenni s valóban a gondolatok gyorsirójának lehetne őt nevezni. Greguss ez érdekes fölolvasását nagy tetszéssel fogadták.

— **A természettudományi társulat** jan. 20-án tartotta meg évi közgyülését Than Károly elnöklete alatt. A társulat a mult évben tartott 9 természettudományi estélyt, 7 szakgyülést és 8 választmányi ülést, kiadott két eredeti és 4 forditott művet. Könyvkiadó vállalatának a m. tud. akadémia, elismerésén kivül, erkölcsi és anyagi támogatást igér a jövőben, mit a közgyülés nagy örömmel vett tudomásul. A tagok száma jelenleg 4038, köztük 22 hölgy. A mult évi összes bevétele 48,271 frt; vagyonszaporodás: 2599 frt; tiszta vagyon 19,872 frt. Könyvtára 3094 műből áll, 5514 darabban. A mult évi két titkos pályázat meddő volt, a jutalmakat nem adták ki; 1875-re 5 pályázatot hirdet a társulat. 2000 frt ásvány- és földtanra és 1000 frt állattanra nyilt pályázat utján (ezt az 1000 frtot Semsey Andor ajánlotta fel; ritka tünemény a tudományos láthatáron); 300 frt ismételve állattani, 300 frt ismételve növénytani és 400 frt vegytani munkára tüzetett ki titkos pályázat utján. Elhatároztatott, hogy a társulat lépéseket tegyen az akadémiával vállvetve egy napvárta felállitására s a meteorologiai intézet fölépitésére. — Somogyi Rudolf eddigi könyvtárnok helyébe Heller Agostot választották, más változás a tisztikarban nem történt. Választmányi tagok lettek: állattanra Krisch, Margó, Frivaldszky, Karl; növénytanra: Jurányi, Dapsy, Klein, Gönczy; ásvány- és földtanra: Krenner, Szabó, Hoffmann, Hantken; élettanra: Thanhoffer, Hőgyes, Hirschler, Jendrassik; természettanra: B. Eötvös L., Sztoczek, Schenzl, Berecz; vegytanra: Lengyel B., Wartha, Nendtvich és Hidegh K.

— **A magyar földrajzi társulat** jan. 21-kén ...rtá közgyülését, melyen Hunfalvy János elnök ...tegsége miatt nem jelenhetvén meg — Vám...y Armin alelnök elnököl s ugyanő jelentést ... „a földrajz terén 1874-ben tett munkálatokról.“ Az osztrák-magyar északsarki expediczión kivül kiemelte, hogy a lefolyt évben Oroszország Ázsia belsejében, Németország Afrika ismeretlen részein, Anglia a nagy világoczeánon tétetett kutatásokat, melyeknek eredménye több uj fölfedezés volt. Berecz Antal titkári jelentésében előadta, hogy a földrajzi társulat a lefolyt évben 7 felolvasó estélyt tartott, „Földrajzi közleményei“-ből 6 füzetet adott ki, tagjainak száma: tiszteletbeli 13, alapitó 9, rendes 360; a mult évben 80 uj tag lépett a társulatba. Az egyleti vagyon 2920 frt 45 kr; ebből leszámitva a tetemes kiadásokat, maradék 683 frt 58 kr. — Ezzután megejtetett a tiszti választás a jövő évre. Elnök lett Hunfalvy János, alelnök Vámbéry Armin, első titkár Berecz Antal, másod titkár Erődi Béla, pénztárnok Aigner Lajos. Választmányi tagok: Cherven Flóris, Déchy Mór, Floch Henrik, Gervay Mihály, Hunfalvy Pál, Király Pál, Kőrösi József, Pécsi Imre, Szabó József, Takács János, Xantus János, Zsigmond Vilmos. — Póttagok: De Gerando Attila, Laky Dániel és Sámi Lajos.

Mi ujság?

— **A király** e héten többfelé tett látogatást a fővárosban. Január 19-én a népkonyhákat látogatta meg, névleg a vizivárosit, a terézvárosit s a józsefvárosit. Mindenütt a nő-egyletek buzgó tagjai fogadták a királyt az éttermekben, kit Ráth főpolgármester s a népkonyha-bizottmány elnöke, Sztupa György pénztárnok és Thaisz Elek főkapitány kisértek utjában. A király végig menve az éttermeken, nehány szivélyes szót intézett az étkező szegényekhez, megizlelve a hölgyek által eléje nyujtott ételeket, melyek jóságáról elégülten nyilatkozott. A józsefvárosi népkonyhában ő felsége megigérte segélyét egy szegény beteges asszonynak, ki gyermekével karján eléje térdelt. Mindenütt több ezer ember csoportosult a népkonyhák bejáratai körül, éljenekkel üdvözölvén a királyt, ki visszajövet a képzőművészeti társulat kiállitását tekinté meg az akadémia palotájában. A műcsarnokban Telepi titkár és Kratzmann országos képtárigazgató kalauzolták a fejedelmi látogatót. Másnap délben a király Budapest egyik legnagyszerübb intézetét, a közvágóhidat szemlélte meg. A király itt mindenekelőtt a födött udvarba ment, megszemlélve annak vörös márványból készült alsó falait, a jégkamrákkal összeköttetésben álló vizvezetéket, sat. Aztán az istállók csoportját látogatá meg, hol főkép a próbavágóhid kötötte le figyelmét. Megszemlélte a gépházat is, aztán tudakozódott a baromvásárra vonatkozó statisztikai adatok után. A főpolgármester ez alkalomból fölemlitvén, hogy a képviselőház pénzügyi bizottsága a közvágóhidat érintő összekötő-vasut költségeit nem szavazta meg, csupán az összekötő hidat: a király mosolyogva jegyzé meg, hogy „hiszen akkor nem kell hid, ha nincs hozzá vasuti összeköttetés.“ Ő felsége még a tisztviselők magán lakosztályát is megtekinté, hol bemutattatá magának Árky igazgató nejét. A királynak csak elismerő szavai voltak a közvágóhid czélszerü berendezése fölött, mit távozása alkalmával is kiemelt.

— **Ferdinánd király,** mint Prágából irják, agg kora daczára jó egészségnek örvend. A hesseni választófejedelem halálát azonban, kit igen kedvelt, folyvást titkolják előtte, s azért az őrváltás — daczára az udvari gyásznak — a szokásos zeneszó mellett történik a várban.

— **Az elhunyt hesseni választófejedelem** tizenkét pompás szürke lovat hagyományozott végrendeletileg királyunknak. A lovakat, melyeknek értékét 24000 tallérra becsülik, már elszállitották Prágából Bécsbe.

— **Petőfi olasz nyelven.** Cassone József, siciliai költő leforditotta Petőfi „Tündér-álmát“ s ez a mult hóban külön füzetben is megjelent. Ez a legelső önálló mű, mely olasz nyelven jelent meg Petőfiről, habár egyes költemények (többek közt Helfytől) már előbb is jelentek meg olasz lapokban.

— **Mátyás király mint epigramm-költő.** Buchmann György „Geflügelte Worte“ czimü munkájában azt állitja, hogy ez ismeretes epigrammnak: „Bella gerant alii: tu, felix Austria, nube! Nam quae Mars aliis, dat tibi regna Venus“, — szerzője nem más, mint Corvin Mátyás. Buchmann megjegyzi, hogy Mátyás előtt Ovid Heroidjából, 13, 84, e pont lebeghetett: Bella gerant alii, Protesilaus amet. Emliti továbbá, hogy a Felix Austria kifejezése már 1363-ban előjő IV. Rudolf herczeg egyik pecsétjén. Révész „Figyelmező“-je idézi ez adatot és hazánk tudósainak figyelmébe ajánlja annyival inkább, mert Buchmann, emlitett művéből rendkivüli széles olvasottságu s kitünő, alapos irónak látszik.

— **Deák Ferenczet** a gyógyszerésztanulók báli bizottmányának küldöttsége közelebb meghivta tiszteletből a közelebb megtartandó tánczvigalomra. Deák mosolyogva mondá: „köszönöm a figyelmet uraim, de azt láthatják, hogy én nem vagyok többé tánczos.“ A napokban Deák egészsége roszabbra fordult, de pár nap óta ismét javulni kezd.

— **Koburg herczeg menyegzője** Heléna belga királyi herczegnővel (József főherczeg unokahugával) e hó vége felé lesz Brüsselben, s aztán Budapestre teszik át lakásukat a lánczhid-téri Koburg-féle palotába, melyet egész fejedelmi fénynyel rendeztek be.

— **Az időjárás** e héten nagyon megenyhült, ugyhogy szerdán és csütörtökön egészen tavaszias volt a lég. A Duna összetorlódott jege is olvadni kezdett, s megindult lefelé, de csakhamar ujra megakadt. Szakértők már ekkor határozottan álliták, hogy vizáradási veszély nem fenyegeti a fővárost. Pénteken d. u. 2 órakor, lapunk bezártakor, veszszük a hirt, hogy a Duna jege a lánczhid tájékáról is megindult s nagy tömegekben uszik lefelé. A lánczhid fölött a jég közé fagyott „Debreczen“ hajót, hogy a jégzajlás magával ne ragadja, a gőzhajótársulat már pár nappal előbb szétszedette, s darabonként a parta szállittatta.

— **A farsang** három fényes tánczvigalmat hozott e héten fővárosunknak: a jogászok s az orvosnövendékek báljait, s a magyar gazdasszonyok egyletének álarczos tánczvigalmát. A jogászok ezuttal az „Európa“ szálloda termében tartották báljukat, melyen az idén is a legszebb hölgykoszoru gyült össze. A vendégek sorában ott lehetett látni gróf Andrássy külügyért, Trefort közoktatási minisztert, Paulert, a „par excellence“ jogász minisztert, Kerkapoly ex-minisztert és jelenlegi egyetemi-tanárt, s kivülök még sok ismert magas állásu egyéniséget. Az orvosnövendékek bálján is sok kitünőség jelent meg, első sorban természetesen a gyógytudomány köréből. Még a gazdasszonyok álarczos bálját emlitjük meg, mely megtölté a redoute termeit szorongásig, ugyhogy a jövedelem bizonyára tetemes leend.

— **Szegeden iparmuzeumot** létesitenek, melynek bizottsága már megalakult a napokban. Elnökké Obláth Lipót, jegyzővé Gelléri Mór választatott.

— **Megkerült serleg.** A losonczi ref. hitközségnek a napokban egy Lithvániában állomásozó orosz tiszt egy ezüstserleget küldött azon kérdés kiséretében, ha nem a nevezett község tulajdona volt-e? A serlegen ugyanis Losoncz városának czimere s az 1663. évszám látható. A losonczi reformátusok csakugyan felismerték a serlegben tulajdonukat, mely a forradalom alatt a muszka inváziő alkalmával elveszett. A tiszt a losonczi aknak visszaajándékozta a serleget, s ezek viszonzásul egy hasonló értékü templomi ékességet küldtek a muszkáknak Litvániába.

— **Török megrendelés magyar gyárakban.** Gróf Széchenyi Ödön a török főváros tüzvédsége részére a tüzoltó-szerek egy részét Londonban rendelte meg, egy részét pedig Budapesten a Ganz-féle gyárban és Walzer gyárosnál.

— **Magyar lovak Párisban.** Budapestről a héten kilenczven lovat inditottak Párisba, az ottani közuti vaspálya számára.

— **Földrengés.** Nagy-Atádon Somogymegyében f. hó 8-án esti 8 óra 50 p. és 14-én esti 9 óra 55 p. tompa morajjal párosult földrengés volt.

— **Az amerikai függetlenség száz éves jubileumára,** 1876-ban, mikor a philadelphiai világkiállitás is meg fog nyittatni, mint Londonból irják, a következő ismert nevü európai republikánusok is el fognak menni: Castelar, Hugó Viktor, Garibaldi, Gambetta és Lous Blanc.

— **Jövedelmező budapesti házak.** A fővárosi házak közül 40 ezer forintnál többet jövedelmeznek évenként a következők: a Hungária-szálloda 80,200, Kasselik-ház 47,000, a Mocsonyi-ház 79,520, a gróf Nákó ház 49,920, Almai (Wurm) 66,599, Stein-ház 46,580, Thonet-ház 106,212, br. Orczy-ház 67,917, Gyertyánffy-ház 40,659 forint évi jövedelemmel.

— **Adakozás.** A Vasárnapi Ujság szerkesztőségéhez beküldetett:

A bukovinai magyarok részére: Pályról Szigeti Szabó Sándor ismét 1 frt. Molnáriból Lehrmann Ferencz 1 frt. — Eddig begyült összesen 18 frt.

A honvédmenház javára Siklósról Mészöly Sándor ref. pap 5 frt.

Halálozások.

Elek Gábor országgyülési képviselő jan. 14-én hunyt el 76 éves korában. Pozsonyban temették el, hol háza régi idők óta a magyar vendégszeretet s régi szokások tiszteletreméltó tanyája volt. — Beretzky György, Közép-Szolnok egyik legérdemesebb férfia, jan. 13-án, Kraszna-Mihályfalván, 68 éves korában; Közép-Szolnok megyének több éven át főszolgabirója, majd másod-alispánja, a zilahi ev. ref. főiskolának algondnoka volt. — Galgóczy Gábor nyugalomba lépett ref. lelkész, általánosan becsült aggastyán, Nagy-Kőrösön, 89 éves korában; egyik fia Galgóczy Károly akadémiai tag. — Özvegy baracskai Szücs Lajosné, született Szücs Zsófia asszony jan. 20-án hunyt el Budapesten, 85 éves korában. Buzgó támogatója volt a közintézeteknek s a művészet s irodalom érdekeinek s alig van jótékony czél, melyre tetemesebb összegeket nem adományozott volna. Szegények és szerencsétlenek mindig áldozatkész gyámolitójukat vesztették el benne.

Elhunytak még: Varga József, főgymnáziumi tanár Baján, 34 éves korában. — Dr. Fehér Nándor, Dobsina város főorvosa, jan. 15-én hirtelen szélhüdéstől érve. — Mihálka Zsigmond, Mihálka László máramarosi alispán szépreményü 25 éves fia, M.-Szigeten. — Rajky László Zalamegye árvaszéki jegyzője, 24 éves korában Zala-Egerszegen.

SAKKJÁTÉK.

790. számu feladvány Bayer Konrádtól

(Olmützben).

(Az angol feladványtornában második dijat nyert feladvány.)

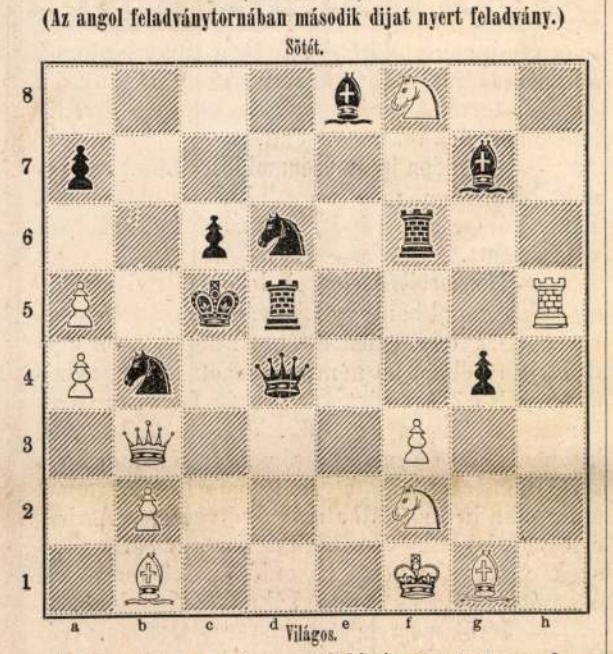

Világos indul s az harmadik lépésre mattot mond.

785-dik számu feladvány megfejtése.

(Tilkovszky Fridolintól Egerben.)

Vil.	Söt.
1. Fe2—b5	a6—b5:
2. Be1—e7	Hg8—c7:
3. Hd5—f6	tetsz. szer.
4. Hb4—c6 mat.	

Helyesen fejtették meg: **Veszprémben:** Fülöp József. — **Gelsén:** Glesinger Zsigmond. — **Sárospatakon:** Gérecz Károly. — **Debreczenben:** Zagyva Imre. — **Sziget-Csépen:** Mayer Károly. — **Miskolczon:** Hartmann testvérek. — **Szabadkán:** Kosztolányi Árpád. — **A pesti sakk-kör.**

A 783. sz. feladvány megfejtőinek névsorából tévedésből kimaradt:

Sárospatakon: Gérecz Károly.

Szerkesztői mondanivaló.

— **„Barangolás az én életem“** s társai. Hiszen nem épen roszak; s ha határozott tehetség nem is, de gyakorlottság mindenesetre látszik belölök. De annyira a középszerüség szinvonalán állanak mind, hogy közlésre valót még sem tudunk közülök kiválasztani. Leggyöngébbek a humoros hanguak („Én nem mondom“ . , . és „A poéták“) s erre a nemre ugy látszik csakugyan nincs tehetsége. — Egyébiránt a „szép, igaz és jó“ kultuszának nem egyedüli módja a versirás s önnek buzgalma más téren talán több sikert fog felmutatni.

— **A szél, hó, eső.** Megköszönnék nekünk olvasóink, ha ilyen ismeretterjesztő közleményekkel traktálnók őket a természettan köréből. Hiszen ennél még a falusi iskolában is többet tanitanak a szélről, hóról és az esőről. Ilyenekkel csak nem fogunk mivelt olvasó közönségünknek előállani!

— **R.-Szt.-György.** S. T. A küldeményt köszönettel vettük, s az utasitás szerint föl fogjuk használni.

— **Tiszafüred.** M. B. Levelét elküldtük A. I-nek, a ki már hónapok óta távol van a fővárostól.

— **Budapest.** A—ny I—e. A beszélyt nem közölhetjük.

— **Megvételre kerestetik:** a Vasárnapi Ujság 1873. évi első negyedévi (január-márcziusi) folyama. Az értesitések e lapok kiadókivatalába küldendők.

Előfizetési fölhivás

a

VASÁRNAPI UJSÁG

és

POLITIKAI UJDONSÁGOK

1875. évi folyamára.

(Ismeretterjesztő és politikai hetilap. — Az egyik számos eredeti képpel illusztrálva; s másik a „Magyar Gazda“ czimü gazdasági lappal s rendkivüli mellékletekkel bővitve.)

Előfizetési föltételek:

postai szétküldéssel vagy Budapesten házhoz hordva

a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt:

Egész évre	12 ft.
Félévre	6 »

Csupán a Vasárnapi Ujság:

Egész évre	8 ft.
Félévre	4 »

Csupán a Politikai Ujdonságok:

Egész évre	6 ft.
Félévre	3 »

☞ Az előfizetések legczélszerübben postautalvány által eszközölhetők.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok
kiadó-hivatala (Budapest, egyetem-utcza 4. szám.)

HETI-NAPTÁR.

Hónapi és hetinap	Katholikus és protestáns naptár		Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	Nap kél	Nap nyug.	Hold kél	Hold nyug.
	január		**január (ó)**	**Sebat, Ruch.**	ó. p.	ó. p.	é. p.	ó. p.
24	**Vasárn.**	ℭ Timót	**12** E 1	Titiána 18 Izsajas	7 39	4 47	'este	regg.
25	Hétfő	Pál fordulása	13	Hermyla 19 Izrael	7 37	4 49	9 10	9 34
26	Kedd	Polikárp pápa	14	Szabbasz 20 Izmael	7 36	4 50	10 18	9 48
27	Szerda	Aranysz. János	15	Thebai Pál 21	7 36	4 51	11 25	10 2
28	Csöt.	Nagy Károly	16	Péter sz. 22 Nikálen b.	7 34	4 53	regg.	10 16
29	Pént.	Szal. Ferencz	17	N. Antal 23 Böjt 10 t. h.	7 33	4 55	0 33	10 32
30	Szomb	Martina szüz	18	Athanáz 24 Sab. Mispolim.	7 31	4 57	1 42	10 51

ℭ Hetvenedv.	
Pál fordulása	
Polikárp	
Krizosztom	
Margit	
Valér	
Adelgunda	

Hold változásai. ℭ Utolsó negyed 29-én 1 óra 50 perczkor délután.

Tartalom.

Ledru-Rollin (arczkép). — Merengés. — Egy német ember magyar leánya (vége). — Szepesi Imre és Szigeti Warga János (két arczkép). — Az egyetemi könyvtár palotája (képpel). — Utazás a föld közepébe (két képpel). — Egyveleg. — **Melléklet:** A magyar hirlapirodalom 1875-ben. — A hétről. — Közintézetek, egyletek. — Mi ujság? — Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. czukor-utcza 11. sz.)

HIRDETÉSEK.

☞ Utánvét mellett küld szét a már 1849 óta fennálló ☜

Lukovits József-féle

füszer-, thea-, rum- és borkereskedés

Pesten, az ország-ut s czukor-utcza sarkán:

	ft. kr.		ft. kr.
1 font legfin. czukor ára süvegszámra	— 29	1 font finom melange thea	3, 4 —
1 » finom czukor süvegsz.	— 28	1 » pecco virág-thea	4, 5, 6 —
1 » középszerü czuk. ára	— 27	1 » zománczolt thea-szelencze, melange thea-tartalommal	2 50
5 » legfin. Cuba kávé . .	4 80	ugyanaz ½ font tartalomm.	1 50
5 » » jamaikai kávé	4 80	» ¼ » »	1 —
5 » » mokka arábiai kávé	4 50	1 pint braziliai rum-tartal.	1 —
5 » » ceylon kávé .	4 50	1 » cuba rum-tartal. . .	1 60
5 » arany-java kávé . .	4 50	1 » valódi jamaica rum	2 10
5 » campinos kávé . . .	4 —	1 » » legfin. jamaica rum	2 80
5 » legfinomabb rizs . .	— 80	1 font csokoládé 60—80 kr.	1 20
5 » középszerü » . .	— 70	1 » thea-sütemény . . .	1 —
1 » orosz thea	2, 3 —		

Ezenkivül ajánlom még mindennemü pezsgő-, asztali- és csemege boraimat, milly- és flóra-gyertyákat, Liebig-féle huskivonatot, s minden az e szakba vágó áruczikkeket.

Az utolsó posta vagy vasuti állomás pontos feljegyzése kéretik.

☞ **Valódi áruk- és sulymértékért jótállás biztositttatik.**

430 (13—0) Tisztelettel ***Lukovits József.***

A **„Franklin-társulat“** magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapesten, egyetem-utcza 4-ik szám) megjelentek és minden könyvkereskedésben kaphatók:

VÁMBÉRY ÁRMIN.

VÁNDORLÁSAIM ÉS ÉLMÉNYEIM PERSIABAN.

Négy fametszetü és két kőnyomatu szinezett táblával.

(X. és 400 lap, nagy 8-rét.) Füzve 3 ft. 50 kr.

Prof. Dr. Sampson's Coca-készitmények

évek során át bebizonyult, gyógyit gyorsan és sikerrel betegségeket

a lélekzeti szerveknek (I. sz. lapdacs),

az emésztési szerveknek (II. sz. lapdacs és bor),

az idegrendszer és gyöngeségeket (III. sz. lapd és coca-borsz.)

1 doboz v. üveg ára 2 ft.

Kimeritő felvilágositás ingyen s bérmentve a „szerecsen“-hez czimzett gyógytár által **Mainzban. Raktárak Pesten: Török J**, gyógyszer., főraktár Magyarországra nézve. **Temesváron: Pecher J.**, gyógyszer. **Prágában: Fürst József**, gyógyszer. **Bécsben: Haubner Ede**, angyal-gyógytár, Hof 6., főraktár Ausztriára nézve 447 (8—46

Dr. Pattison-féle

köszvény-gyapot

azonnal enyhit és gyorsan gyógyit mindennemü

köszvényt és csúzt

mint: arcz-, mell-, nyak- és fogfájást, fej-, kéz- és térdköszvényt, tagszaggatást, hát és derék fájdalmat.

Egész csomagban 70 kr. és félcsomagban 40 krért kapható:

Török József gyógysz **Pest**, király-utcza 7. sz. Bokan **A. Arad**, szerb-utcza 1. sz. Heinrici F. **Pozsony**, Pecher J. E. gyógysz. **Temesvár.** 418 (8—9)

A legjobb szer

a bőrnek fentartására és puhitására, czipő, lószerszámok stb.

az

☞ orosz bőr-olaj. ☜

Ezen olaj mindenekelőtt zamatja által tünik ki, ugy, hogy oly czipőkkel, melyeken ez alkalmaztatott, a salonban is meg lehet jelenni. Ezen olaj által a bőr a levegő, melegség és nedvesség behatásai ellen megóvatik; időközönkint ezzel bekenve, a bőr bársonysimasággal bir, vizmentes és felette ruganyossá lesz. A lábizzadság nem hat többé kártékonyan a bőrre, puha és sima marad, és sokkal tovább tart. A bőr-olaj alkalmazása után, a bőr mindenkor fényesithetik s ezáltal szép, tartós fényt nyer.

Egy üveg ára 1 és 2 frt.,

valamint pléhpalaczkokban 5 és 10 fontjával.

Éremmel kitüntetett

cs. kir. kiz. szabad. Osztr.-Magyarorsz. nézve.

Általános salon zsirfénymáz

uri és hölgyczipőkre, valamint lószerszámokra.

Az alulirottnak sikerült **kitünő czipőmázt** feltalálnia, miáltal a **czipők fényesitése** feleslegessé vált. Csupán ecsettel kell a mázt a használati utasitás szerint alkalmazni, és néhány percz mulva mély feketében fénylenek a czipők, mert a máz azonnal megszárad. A bőr ezáltal nem szenved, sőt puha és simává válik, nem törik és vizmentessé lesz, mi hasonló találmányoknál eddig nem fordult elő. 439

Üvegekben 1, 2 és 3 forintért küldi szét

a gyári főraktár

Gronár János utódjaitól

Bécsben, Kohlmarkt 5. sz.

A „Daum“ kávéház átellenében az udvarban balra.

Losonci ref. templom

Losonci ucca

Pesti Napló képes mell. 1938. nov. 6.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula úrnak
az Országos Műemlék Bizottság titkára

Budapest.

Losonci ötvösök

Kőmagyótoy. 1961.

LOSONC

LUČENEC.

Itt lakókként említett ötvösök[1] 1778 és 1867 között a besztercebányai céhnek vidéki mesterei.[2] E városban tehát ezidőtájt nem lehetett ötvöscéh. Korábbi időből itteni ötvösökről keveset tudunk. 1732-ben egy mester működött e városban.[3] Ámde a XVIII. század első feléből akadt olyan ötvösmű, amely a Losonc címerében látható pelikánt tünteti fel próbabélyegként. Ezt tehát egyelőre kísérletkép ide sorozom.

Goldschmiede, die als Losoncer Einwohner erwähnt werden,[1] sind in 1778—1867 Landmeister in der Neusohler Zunft.[2] Hier war also um diese Zeit keine Zunft. Aus früherer Zeit ist über hiesige Goldschmiede wenig bekannt. 1732 wird ein Meister erwähnt[3]. Eine Arbeit aus der 1. Hälfte d. XVIII. Jh., die als Beschauzeichen den, im Stadtwappen von Losonc vorkommenden Pelikan aufweist, versuchsweise hier eingereiht.

[1] Céhiratok a Szepesi Múzeumban, Lőcsén és a ~~Gömöri Múzeumban, Rimaszombatban.~~ — *Zunftschriften ~~in dem~~ Museum zu Leutschau u. ~~Rimaszombat~~.* — [2] Múz. és Könyvt. Értesítő, 1918, (Mihalik S.). — [3] Kapossy J. op. cit.

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Kor *Zeit*	F. sz. *Lf. Nr.*	Fémfinomsági jegy *Feingehaltszeichen*	Kor *Zeit*
1133		? XVIII. sz. 1. fele *1. Hälfte XVIII. Jh.*	1134		XIX. sz. eleje *Anfang d. XIX. Jh.*

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen*	Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*

Losonczalui vk.

Templom

l.

Jedlicska I

178, 179. l.

2061-909-93

726. Keretek.

1 darab kétszer völgyelt aranyozott keret, sarkaiban massza-virágdiszszel, belül levelekkel, legszélről pedig gyöngyfüzérrel.
Méretei 70:57 cm.
Becsértéke.....3

Jegyzet. 1127-906-146

LOSONCI Ágnes textil

11. 16

Új Művészet 1992

LOSONCI Ágnes grafikus

Juhász [ ]: Falra akasztható levelek : Beszélgetés Losonci Ágnessél. = Uj Magyarország, II. évf.72.sz. 1992. 15.p. ill.

93, 206, 216, 219, 224
1, 224

Losonczy István 2003. dec. 29.

Rosszcsontok

Rejtély: hol marad Sly?

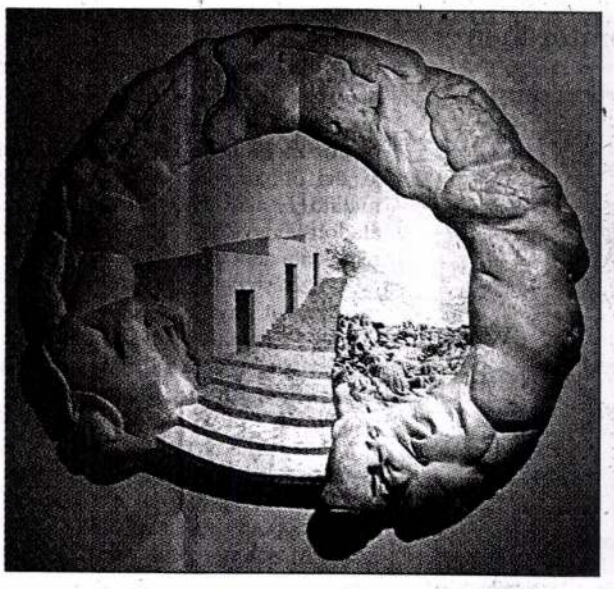

Losonczy István: Non Stop

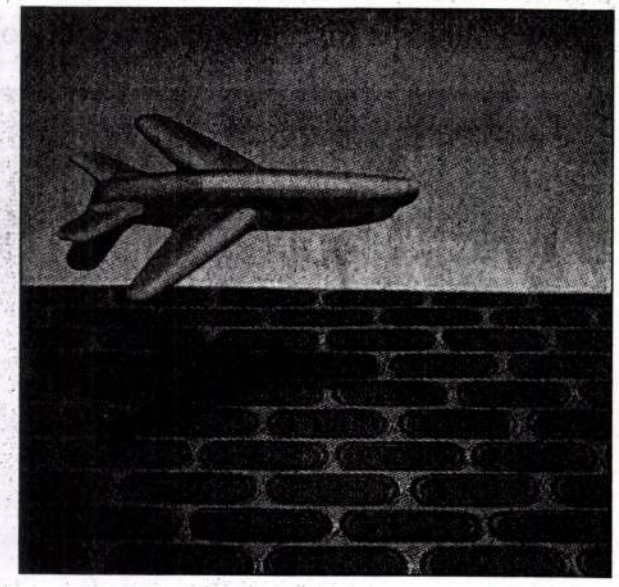

Fuchs Tamás: Repül (hanyatt)

A jelenlegi magyar művészet újfajta látásmódú alkotóinak munkáiból nyújt ízelítőt a Műcsarnok *Rosszcsontok* nevű tárlata. Tizenhat újító szellemiségű kortárs képzőművész reflektál a külvilágra a február 8-ig nyitva tartó kiállításon. Központi témája a változás, a függetlenség, a barátság és a szabad perem problematikája.

A Rosszcsontok kurátora, Uglár Csaba képzőművész, barátaival együttműködve hívta életre a tárlatot. Lelkesen beszél a kiállító művészekről, akik teljes mellszéleséggel vállalják a rosszcsontok megnevezést. Ő most egy álmát állítja ki 3D-s animációban megfogalmazva. Számára az egyik legfontosabb dolog a barátság, a másik a szabadság. Nem is annyira rosszak ők, csak nagyon szabadok.

A megnyitóra késve érkezem, és amíg Csabával lent kávézunk az alagsori bisztróban, addig fent bezárják a kiállítótermeket. A megnyitónak vége, záróra. A művekről elméletben mindent tudok, de még nem láttam semmit. Bejutunk végre, és rögtön egy rendkívüli aprólékossággal kidolgozott munka szippant magába. Losonczy István 220 centiméter átmérőjű Non Stop című darabja a plasztika, a grafika és a festészet technikáját ötvözi. Ez a matéria, de a mű úgy lenne komplett, ha mellékelnék a hozzá tartozó nyolcoldalas szöveget, amelyet a kép alkotója írt.

Bodó Sándor az utcáról hozta be kiállítási anyagát a múzeumba. Egy óriásposzter részletét, amelyre egy járókelő előzőleg aktuális gondolatait írta fel. Bodó ötlete volt, hogy hozzák el a kiállításra Sylvester Stallone saját kezűleg festett, önmagát Rambóként ábrázoló nagyméretű olajfestményét. A szervezés – értesülésem szerint – sokáig jól haladt, most még sincs itt a szenzációs műalkotás. A szervezők nem voltak hajlandók magyarázatot adni a kép távolmaradásának okáról, sőt, a témát érintő kérdésekben hírzárlatot rendeltek el. Kíváncsian várjuk a fejleményeket.

Egy kisebb szobában Horváth Tibor: Töke van a menyasszonynak című műve kapott helyet. Azt nem árulom el, hogy mit rejt a szobácska. Horváth Tibor az idén Guinness-rekordkísérletet tett: a világ legrövidebb diplomavédésével szeretett volna bekerülni a rekorderek közé intermédia szakos hallgatóként. A könyvbe nem került bele ugyan, de ötletével hírnévre tett szert, és diplomavédését végül elfogadta a tanári kar.

A függetlenséget külső megjelenésével is sikeresen hangsúlyozó Szilágyi László punk festő. Nem csupán egyik művét, hanem egész életterét tárja elénk. Veszprémi otthonából minden lakberendezési elemet bepakoltak egy teherautóba, és felhoztak Budapestre. A kiállítóterem közepén elkerítettek egy területet, ahol berendezték a festő otthonát, erős személyiségének masszív lenyomatát. Rengeteg festmény, rengeteg festék, graffitik: káosz és anarchia a falakon. Az új lakás kertjében, azaz kívül a rögtönzött építményen, Goran Dimic installációja Magyarország utolsó napját vizionálja. A visszapillantó tükrökön a hitleres wunderbaum békésen megfér majd a radnótis wunderbaummal (kérem, ne ijedjenek meg, ezek csupán új stílusú kocsibelső-illatosítók!). A végzetes napon a tükörbe visszapillantva kék égen úszó kenyérfelhők mosolyognak vissza ránk. Megnyugtató.

Komoróczky Tamás sem mutatványos, de ez alkalommal tiki-takival szambaritmusokat játszik. A fiatalember 2001-ben a Velencei Biennále magyar pavilonjában Social Intercourse (társadalmi érintkezés) nevű munkájával szerepelt.

Szépségesek Szilágyi Lenke fotóművész fekete-fehér képei és Fuchs Tamás olajfestményei (lásd fotó). Az eredetileg festményeket készítő Korodi Jánostól most fotómontázsokat láthatunk. Alapanyagául egy művészeti áruházlánc ingyenes promóciós kiadványai szolgáltak. Csáki László fából és furnérlemezből készített el a kiállításra egy hatvanas éveket idéző intarziás faliképet, illetve egy asztalt. Az asztal mellett egy tévén Pálfi Szabolccsal közösen kivitelezett animációk, a magyar reklámipar gagyi megnyilvánulásait fricskázó álreklámfilmek peregnek.

> *Az itt szereplő művészek nagyjából egyszerre a hatvanas években, a hetvenes évek elején születtek. Szemük az ismeretlen jövőt fürkészi.*

Szántó Dániel: Merci című fekete-fehér képregényének szekvenciái sorakoznak az egyik falon. Rajzait figyelve nehezen hinném el, hogy ez élete első kiállítása, pedig az. A „merci" szónak az autómárkán és a francia köszönetnyilvánításon felül van egy harmadik jelentése is: a noxiron tablettát hívták így, amelyet mákteával volt szokás bevenni. A lehengerlő rajztechnikájú képregény naturalisztikus hűséggel ábrázolja a „mercis" utazást. Ez az egy drogos utalás van a kiállításon.

A Rosszcsontok egy jól behatárolható attitűdöt, egy életérzést szeretne átadni a nézőknek. Az itt szereplő művészek nagyjából egyszerre a hatvanas években, a hetvenes évek elején születtek. Avantgárd szemléletű alkotók, szemük az ismeretlen jövőt fürkészi. Az irónia, a humor, az abszurditás eszközével harcolnak művészi szabadságuk megtartásáért.

HUDÁK HAJNAL

email: nkfp2001@om.gov.hu

NKFP PÁLYÁZATI ŰRLAP

Nyilvántartási szám (Az OM tölti ki!)
NKFP-□/□□□/□□□□

jekt címe:	A magyarországi művészettörténet szintézise
jekt rövid címe:	A magyarországi művészettörténet szintézise
program száma :	**5**

projekt témájának ismertetése (legfeljebb 20 sor, legfeljebb 1200 leütés):

etünk fő feladata a magyarországi és a magyar művészet kutatása. Részleges gzésként, még a rendszerváltás előtt elkészítettük az úgynevezett kézikönyv, „szintézis" három kötetét (1300-1470, 1890-1919, 1920-1945), ezzel zamosan kiállításokat rendeztünk tudományos katalógusokkal, ez a munka an befejezetlen maradt. Ugyanakkor a kézikönyv kötetek is revízióra lnak. Jelenlegi intézeti terveinkben három fő irányt jelöltünk meg: a) Hazai ások kezdve az Árpád-korral, egészen napjainkig; b) A közép-kelet-európai vizsgálata; c) Kiadástechnikailag, illetve a felsőoktatáshoz kapcsolódva a na kiadónál megjelenő „Egyetemi könyvtár" című sorozat megfelelő kötetei letektől 1800-ig, 1800-tól napjainkig). Az alább ismertetett pályázat márcsak sem lehet „kerek egész" – fontosabbnak tartjuk, hogy az aránytalanságokat áljuk, hiányosságokat pótoljunk és új súlypontokat jelöljünk meg. Arra zünk, hogy a „szintézis" munkálatai ne nehezen kezelhető, hatalmas kötetek jában, hanem sokkal rugalmasabban, forrásközlések, tanulmánykötetetek, renciák, digitális adatbázisok, Internet honlapok segítségével valósuljanak A program része szimpóziumok és tanácskozások megrendezése.

ojekt szakmai e (beosztás, tudo- fokozat):	Dr. Beke László, igazgató, kandidátus
szám, fax:	3750493 fax is
	lbeke@arthist.mta.hu
hely címe:	1014 Budapest Úri utca 49
onzorciumot vezető ény megnevezése:	MTA Művészettörténeti Kutató Intézet
ye:	1014 Budapest, Úri utca 49
vezető:	**Hitelintézet: Magyar Államkincstár** **Bankszámlaszám:**

Lóránt Lajos Észak-Magyarország 1998. július. 17.

Alkotótábori alapozás akvarellel

Lóránt János Demeter Munkácsy-díjas képzőművész az encsi alkotótáborban

FILIP GABRIELLA

Encs (ÉM) – Ahogy nem születtek „kiskokasok", „kislórántok" sem fognak – ígéri Lóránt János Demeter Munkácsy-díjas képzőművész, aki jelenleg az encsi művésztelepen a festészet alapjait tanítja, akvarelljei pedig a Városi Galériában láthatók.

❑ *Meg lehet-e ismerni ennyiből a művészt? Miért csak az akvarelljeit hozta a kiállításra?*

● Szeretem az akvarelleket, és úgy gondolom, hogy az akvarelleken keresztül könnyebb tanítani. Az akverellhez egyébként is könnyebb hozzájutni, mint mondjuk az olajhoz.

❑ *A vízfestéket minden gyerek használja...*

● Pedig nem könnyű technika! De az alkotótábori két hét legfeljebb arra elég, hogy az alapokkal ismerkedjünk.

❑ *Ezek szerint nem egy évre tervez. A következő táborban már az idei alapokra épít!*

● Ez attól függ, hogy sikerül ez a két hét. Azt sem lehet előre tudni, lesznek-e visszatérő hallgatók.

❑ *Először jár Encsen, először vesz részt az alkotótábor munkájában. Hogy sikerült idecsábítani?*

● Dobrik István, a tábor művészeti vezetője hívott. Szívesen jöttem. Itt ugyan még nem jártam, de a környéket ismerem. Feledy Gyula barátommal többször horgásztunk a Hernádon. Tanítani pedig nagyon szeretek. Hét évig általános iskolában, hat évig főiskolán voltam rajztanár. A kicsikkel azért szerettem foglalkozni, mert ők még igazán tiszták és őszinték. A főiskolások pedig már olyan problémákat vetnek fel, amelyekre érdemes odafigyelni, újragondolni. Mindenképpen jó hatással van az emberre ez az együttgondolkodás.

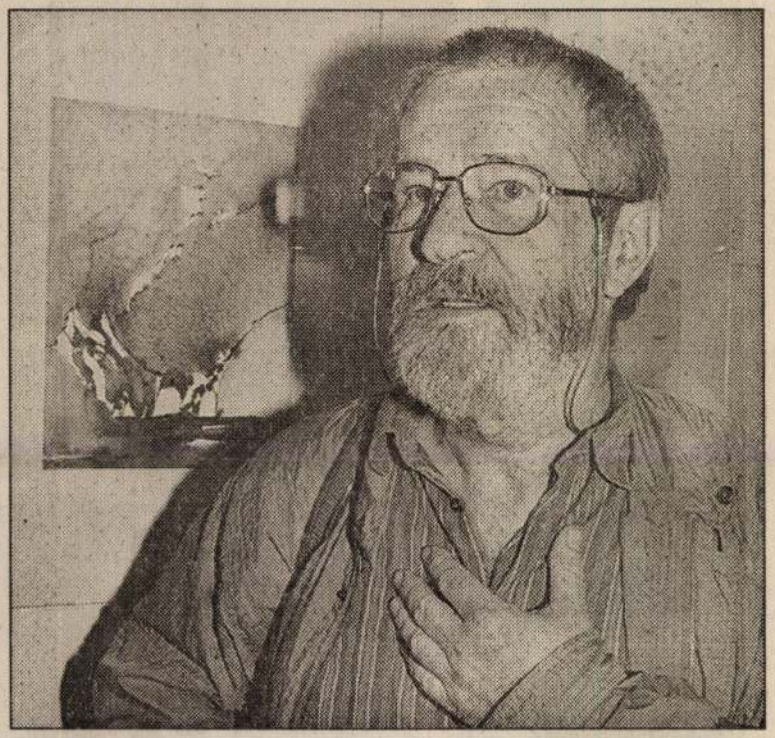

Lóránt János az encsi kiállítás megnyitóján Fotó: Farkas Maya

A kép születése

Az akvarellfestés az maga a kész csoda. Mikor az ember víz alá süllyeszt egy jófajta, kézzel merített akvarellpapírt, majd rövid áztatás után csuromvizes üveglapra teszi – ez akkor úgy néz ki, mint egy magasból szemlélt alföldi síkság olvadás után – mindenütt nedves, itt-ott meg-megcsillanó víztócsákkal. Ezután egy termetes finom nyestecsettel tégelyes akvarellből felold egy színt és a papírra csöppenti. Ekkor a festék veszettül elkezd futni, azután a futás lelassul, és a szélei felé veszít színességéből, és úgy [illegible] papír recéi közt.

Ha ez a színfolt elég nagyra sikerült, szinte meghatározhatja az egész kép színhangulatát. Ekkor jön a többi szín, melyek vagy feleselnek az előbbivel, vagy szép csendesen meghúzzák magukat ennek árnyékában. A kép ebben az állapotban egy távoli elmosódott álomhoz hasonlatos, mely egyre inkább tisztulni látszik, és előderengenek tájra, emberre-állatra emlékeztető formák.

Azt, hogy a tájból, az emlékekből, a hangulatokból hogyan lesz kép – és közben mi játszódik le az ember agyában, szívében, lelkében – sokszor nem is lehet megfogalmazni, de mindenképpen hosszabb elmélkedést igényelne.

Lóránt János Demeter

❑ *A kiállítás megnyitóján elhangzott, hogy a kurzus hallgatóit először is elhozza: nézzék meg az akvarelljeit. Nem kell-e attól tartanunk, hogy a hallgatók ezt tekintik mintának, követendő példának, és „kislórántok" lesznek?*

● Kokas Ignác – aki évekig tanított a főiskolán – szokta mondani, hogy egyetlen kiscsirke, egyetlen „kiskokas" sem lett művész. De az én mesterem, Vinkler László sem engedte, nem várta el, hogy az ő útját járjuk. Aki csak erre képes, abból soha nem lesz szuverén alkotó. A jó tanárnak figyelnie kell növendékére, észre kell vennie, ha valami megmozdul benne, és azt kell megerősíteni. Semmiképpen [illegible]

Szeretne ajándékot ka

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Lóránt László, festőművész

DOLGOZÓK LAPJA
(Komárom)

1971 SEP 16

NÓGRÁDI MŰVÉSZEK

A tatai művelődési központban Nógrád megyei képzőművészek kiállítását nyitják meg 19-én, vasárnap délelőtt 11 órakor. A résztvevő alkotók közt ott találjuk Lóránt János festőművész, Czine Ferenc grafikus és id. Szabó István szobrászművész nevét is. Az október 1-ig nyitva tartó kiállítás ünnepélyes

tabánya, II., Bajcsy út 14. szám.
2264

VEGYES

Lóránt László

Szerepel az alábbi tárlatok

Borbély László: Az V. miskolci grafikai biennálé

Napjaink 1970 I. sz. 4 old.

Loránt László

grafikus

Részt vett a tárlaton.

Borbély László: Az V. Miskolci Országos Művészet, 1970. március – 19 lap.

MDK

Lóránt László

Móricz Zs. illusztr.

Boldog ember c.mü, III-IV. linó

Vizparton, linó

3. Miskolci O.Grafikai Biennale,

Nemz.Szinház 1965.

Lóránt László

Grafikai munkákat készítet a KMP jubileumára kiadott plakátujság részére

N.N.: Plakátujság a KMP tinkletére

Nógrád 1968 XI. 19

Lóránth László, műlakatos [Kovács művész] 7 04

57 éves. „A vas művésze." A fővárosi Múzeum lépcsőrácsait, s az ajtók díszeit, az Operaház és az Országház kandelábereit, s a Madách Színház műlakatosmunkáit kénítette.

(Kékesdy Gyula – Kovács Ibolya): A vas poetája 7-l

Sp. 1961. ~~[illegible]~~ július 29.

NÉPSZABADSÁG

Lóránth László

MDK

MDK

iró 4oo Medgyánszky rajzból álló gyüjteményét a Szépmüvészeti Muzeumnek ajándékozta.

Esti Hirlap II. 62 szám 1957 márc.15 2 old.

Lóránt Lilli

illusztráció

Magyar Hirlap 1969/341/9

LÓRÁNT LILLA, grafikus, festő

Illyés Gyula munkáinak első kiadásai
EBÉD A KASTÉLYBAN, Egy életregény fejezetei. /Bp.1962/Sz
Szépirodalmi Könyvkiadó. 337/2/ 1. 1
19 cm.-Színes borító: lóránt Lilla.
171.old.

PÁL FERENC: Illyés Gyula munkáinak első kiadásai
169.old

A Petőfi Irodalmi Múzeum évkönyve, 9. Bp. 1971-72

Lóránt Lilla, [grafikus?]

A bunyát mesegyűjtemény „méltó köntösét" tervezte.

Katona Imre: Apagyilkos számánfiak

764–766.

XVII

7–8.

JELENKOR, Pécs, 1974. jül.–aug.

Loránt Lilla
grafikus

A Votják mondák és mesék
víp mesei sorozatot Loránt
Lilla illusztrálta.

— : Kulturalis tükör
Tükör, 1975. dec. 21 - 12 oldal

Lóráns Lilla rajza

Lóráns Lilla

Hajdu-Bihari Napló

1977. márc. 27.

HAJDÚ-BI

alapanyagokból készülnek, amelyek a legcsekélyebb mértékben sem izgatják, vagy érzékenyítik a bőrt. Az új arckrémek természetesen normál arcbőr ápolására is használhatók.

A Kozmetikai és Háztartás-vegyipari Vállalat méhpempős krémeit is érdemes kipróbálni. Segítik visszaszerezni a bőr szépségét. A méhpempő rendkívüli hatását már Amerika őslakói, az inkák is felismerték és felhasználták kozmetikai célokra. A méhpempő hatóanyagai meggátolják a bőr idő előtti öregedését és fiatalossá, rugalmassá teszik.

Éjszakai bőrápolásra szolgál a Royal Opera Luxus méhpempős zsíros krém. Az éjszakai pihenés alatt fejti ki regeneráló, bőrszépítő

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1977 MÁR 27

Lóránt Lilla

1021

Lóránt Lilla rajza

Víz-gázt
berend
a robba
megelőzésére

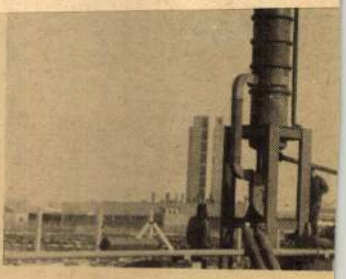

Világviszonylatban is megoldatlan problémára a mélyfúrási ivóvízkutakból felszínre hozott metángázos víz gáztalanítására két évvel ezelőtt érdekes eljárást dolgozott ki két fiatal mérnök: Hegedüs László, a VOLÁN 7. sz. Vállalat fejlesztési csoportvezetője és Deák Miklós, a Tisza Cipőgyár vegyipari gépészmérnöke. Az újítás az OVH, a Békés megyei Tanács, valamint a Békés megyei Víz- és Csatornamű Vállalat országos pályázatán az értékes harmadik díjat nyerte el.

A nemzetközi viszonylatban is jelentős szellemi termék első alkalmazására most került sor Szolnokon. A VOLÁN Vállalat Landler Jenő úti telephelyének közelében 1700 méter mélységből, percenként 300 liter 60 fok hőmérsékletű termálvíz tör a

szeti kincset eddig azért nem használhatták a gépjárművek üzemszerű mosására, mert a kút vizének összes metán tartalma 651,26 normálliter/köbméter, szemben a határértékként előírt 0,8 normálliter/köbméterrel. Felhasználása tehát robbanásveszéllyel járt volna. Az újítás szerzői az eredeti pályamunkájukat egyszerűsítették, és adaptálták a helyi körülményekre.

A vállalat által elfogadott újítás alapján a Vízgépészeti Vállalat lajosmizsei gyáregysége legyártotta a speciá-

MDK.

Lóránt Lilla

Könyvillusztrációiról

Szép Magyar Könyv 1966

MOK.

Lóránt Lilla

Burkoló és kötésterve díszéretben részesült

A könyvkiadók 1964. évi díjazott és díszéretben részesített kiadványainak értékelése

Magyar Grafika 1965 5 sz.

16. l.

Dear Sir,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Zoranf Zilla.

Könyvterjesztő Tájékoztató

1021 1964 JUL

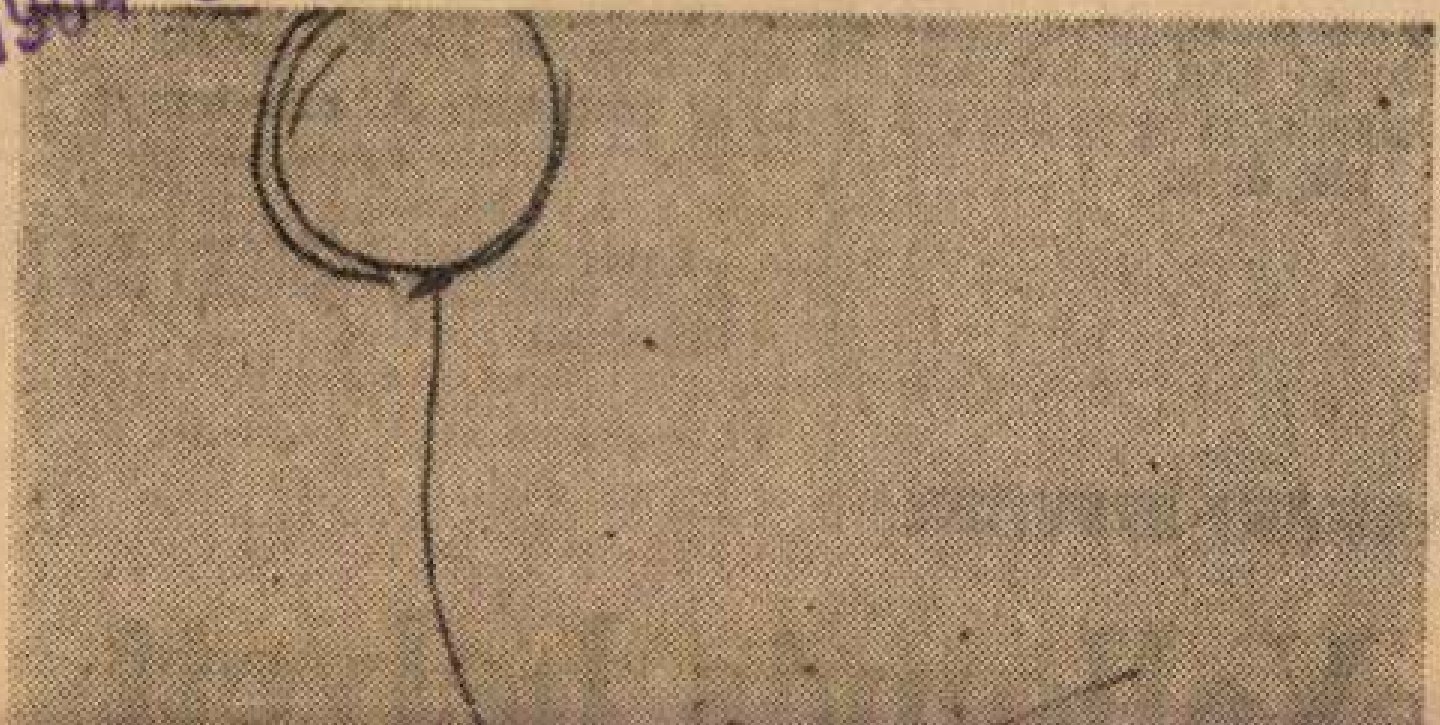

Lóránt Lilla rajza Gelléri Andor Endre novelláinak gyűjteményes kötetéből. Szépirodalmi.

M.D.K.

Lóránt Lilla

Illusztrálta az Európa kiadásában megjelent "Elvarázsolt madarak" c. könyvet.
Hegyi Imre válogatta a könyvben szereplő elbeszéléseket, irta az utószót és forditotta a könyv anyagát.

Könyvek között c. rovatban S.B. kritikája.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1962. január 19. VI. évf.3. sz. 44. lap.

le. D. L

LÓRÁNT Lilla

Illusztráció Csorcsavadze:
„Az éji lovas" c. művéhez (Európa.)

Könyvesbolt

Magyar Nemzet 1962. julius 24. 4. l.

M.D.K.

Lóránt Lilla

Ramajana Mahábhárata c. mü boritólapját készitette. /Európa Kiadó/ Repr.

Könyvek között c. rovatban.
Film Szinház Muzsika Bp. 1960. junius 10. IV. évf. 24. sz. 44. l.

Lóránt Lilla

Miknáth: A fekete város c. könyv kötését tervezte

„A még magyar könyv pályázatok díszeretet kapa"

N.N: A még magyar könyv 1965

Magyar Grafika 1966 III. mell.

Lóránt Lilla
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET
1966 SZEP 25.

1021

Lóránt Lilla illusztrációja Gáll Istvánnak a Szépirodalmi Könyvkiadónál megjelenő, Csapda című regényéhez

Tová
vallanak a jennersdorfi tanúk

A mannheimi bírósághoz továbbítottuk 10 tanú vallomását

Lezáródott a tanúk jelentkezése a jennersdorfi (gyanafalvi) tömeggyilkosság ügyében. A »Magyar Nemzet« augusztus 10-i számában a mannheimi bíróság felkérésére közölt felhívás sikerrel járt: 10 túlélő tanú jelentkezett vallomásra. A már eddig közölteken kívül nagy érdeklődéssel bírnak a legújabb vallomások is. Pontos adatokat közöl például *Goitein* Frigyes hegedűművész, az Operaház zenekari tagja:

— 1942. december 15-től teljesítettem munkaszolgálatot, a 109/24 században. A szovjet csapatok előnyomulása folytán bennünket Beregszászról gyalogmenetben hajszoltak Sopronig, ahol a Lenk téglagyárban dolgoztunk. Majd Jennersdorfba kerültünk. Akik ott betegnek jelentkeztek, azokat ökrösszekereken elszállították »kórházba«, valójában kivégezték őket. Negyvenedmagammal nem jelentkeztünk. Amikor az SS-ek megszöktek, velünk senki sem törődött. Egy parasztcsalád támogatott bennünket, sőt, még hegedűt is kölcsönöztek nekem, amelyen beteg bajtársaimat szórakoztathattam. 1945. április 4-én egy kis szovjet előőrs bukkant ránk. Amikor vissza kellett hú-

tudtuk meg a falubeliektől bajtársaink gyászos halálát. Nem olvastam eddig sehol arról, hogy *ugyancsak lemészárolták azokat a bajtársainkat — lehettek közel 300-an —, akiket 1945 április végén gyalogmenetben Grác felé vittek el.* Ezeket egy országút mentén vetkőztettek meztelenre és lőtték le. Csak egyetlen bajtárs menekült meg, akinek sikerült a ruhacsomó alatt meghúzódni, s az éj leple alatt elmenekülni. Velem együtt jött haza, nevét azonban elfelejtettem. Talán e sorokat olvasva, jelentkezik és vallomást tesz e további nagyméretű tömeggyilkosságról. Egyébként az aug. 31-i, Donner-féle visszaemlékezésben említett Dénes István nyomdász sem élte túl Jennersdorfot. Ugyancsak ott halt meg Erdős rajztanár, aki az Abonyi utcai gimnáziumban tanított.

Íme, amint látható, nemcsak a jennersdorfi első tömeggyilkosság részleteit derítették fel a »Magyar Nemzet« felhívására jelentkezett tanúk, hanem *két újabb és még nagyobb arányú tömeggyilkosságra is felhívták a figyelmet.* Az összes jelentkező vallomásait a mai napon a mannheimi bíróság-

M.D.K.

Lóránt Lilla

Illusztráció Gáll István: Csapda c. regényéhez
/ Szépirodalmi K. /

repr.

Vasárnapi könyvespolc

Magyar Nemzet 1966. szeptember 25. 13. 1.

Lorent Lilla

MDK

4. m. plakát kiáll. MÜrs. 1961.

Lóránt Lilla

hénítette J. A. F. Roberts: Bevezetés az orvosi genetikába c. műve burkoló és kötéstervét.

Díjazott. Inkép magyar könyv 68"/

Magyar grafika 1968 mell.

Lóránt Lilla

Kénítette Juhán Pál: A klinikai neurológia alapjai c. könyve burkoló és kötéstervét

Díszérettben vénesült /nhép magyar könyv 69"/

Magyar Grafika 1969 mell.

MDK

Lóránt Hilla, grafikus

1956-ban indult sorozat védő-borítóját, kötéstervét és illusztrációit készítette.

~: Megjelent a Népek meséi sorozat 50. kötete

6

Népszabadság, Bp. 1970. okt. 14.

Lóránt Lilla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÉR BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1970 MAR 19

Férfiszülte lány (Finn népmesék)

„Felnőtteknek" — ez az intelem olvasható a kötetek hátlapján. Bizony nem is igen valók gyerekeknek ezek a mesék; akad közöttük durva hangú, erotikus tartalmú, a hazudozás ügyességét dicsőítő, fondorlatos történet. Sőt, a mostani, a finn népmeséket magában foglaló kötetben elég sok szadista színezetű is. De ne kívánjunk ártatlan képmutatást a nép meséitől: üdítő és vigasztaló értékük éppen a természetes szókimondás. Illetőleg az is, mert sok arcuk van a meséknek. Hol csodálatosak: tündérmesék, hol ravaszok: az élet nehézségein győzni kell, hol meg bolondosak: csalimesék. A színes forgatag, a változatosság csábító hatást gyakorol az olvasóra. S együtt örülünk a mesemondókkal, amikor pórul jár álnokoskodásával a medve, a rövidebbet húzza a gazda, de boldogul a béres. Jó az, ha a büntetés utoléri és sújtja a bűnöst: az életben nem mindig győz az igazság; legalább a mesében diadalmaskodjék!

A Finn Irodalmi Társaság kéziratos anyagából *Pirkko-Liisa Rausmaa* finn kutatónő válogatta össze a meséket. Magyar nyelvre *Sebestyén Irén* ültette át, az illusztrációkat pedig finn néprajzi anyag felhasználásával, *Lóránt Lilla* rajzolta. Majdnem azt írtam, hogy nők formálták az egész kötetet, ám az Utószót férfi írta, a népköltészet tudója és tudósa, *Ortutay Gyula*, aki személyes élményein át rajzol élénk képet a finnországi folklorisztikai kutatásokról.

Kiváló közösség bocsátotta tehát útjára ezt a kötetet, amelyet, íme, szíves és örömes szóval köszöntünk. Tesszük ezt annál is inkább, mert vele még jobban kikerekedik a sorozaton belül rokon népeink meséinek közlése. A manysi, hanti, komi, mari, észt, lapp meséket és legendákat tartalmazó kötetekhez társult e legfrissebb, s most már csak a mordvin, a karjalai-finn és az udmurt mesekötet hiányzik ahhoz, hogy teljessé váljék a sorozat finnugor köre.

Erdődi József

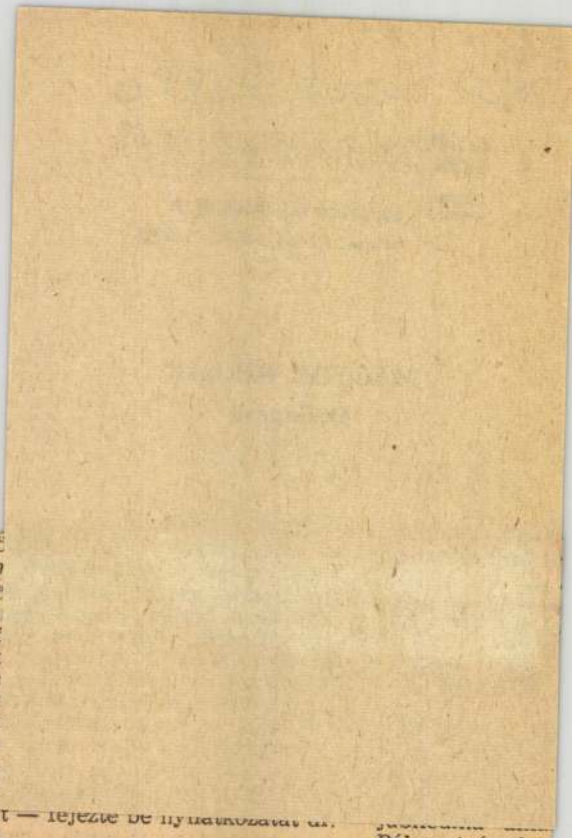

hozott, tö
atomsoron
a küzdele
relésért, a
tító atomf
ténelem l
séért mi
erőteljesel
szen a fe
töltetek a
jához ele
nagyobb
ezelőtt volt
Sík Endre.

— fejezte be nyilatkozatát dr.

Pál egri érsek t

KGST-ülés Budapesten

Dr. Horgos Gyula a gazdasági in

ermében szerdán
ádiótechnikai és
llandó Bizottsá-
icskozáson részt
szlovákia, Len-
, az NDK, Ro-
elegációi, tovább-
dás alapján *Ju-*
pviselteti magát

Gyula kohó- és
tság elnöke nyi-
rendi pontként
ületésének 100.
tt, hogy *Lenin*
ST munkáját is
azok alkotó to-
új lehetőséget
ságok politikai
ak elmélyítésé-

artott 23. rend-
zakot nyitott a
ttműködésében.
a rendkívüli
ározatát, hogy
alista országok

lentétes az együ
szereivel, hane
az együttműköd
lenti, amely me
termelőerői *n*
szintjének.

Dr. Horgos G
hogy a KGST-
rádiótechnikai
gyártása. E cik
a világszínvonal
és a mikroelekt
különféle mű
mérsékli az ára
tősége van a ta
sének. A műsza
sok egybehango
elektronikus
rendszerét és k
az egyéb vezet
korszerű hírköz
Ugyancsak a
Druzsba mikroh

A szocialista
nak útján *elke*
mind objektív,
gek is, amelyek

1954-ben születtem Egerben.
1956-ban költöztünk Salgótarjánba,
az általános és középiskoláimat itt végeztem.
1978-ban diplomáztam az egri Ho Si Minh Tanárképző Főiskolán.
Évekig, mint amatőr képzőművész ismerkedtem a művészettel, majd
1994-ben vettek fel a Magyar Köztársaság Művészeti Alapjába.

Képeim szerepeltek
a Salgótarjáni Tavaszi Tárlaton,
Salgótarjáni Rajz Biennálén,
a Szécsényi Őszi Tárlaton,
a Miskolci Grafikai Biennálén és,
az Egri Akvarell Biennálén.

Önálló Kiállításaim voltak
számos Nógrád megyei iskolában és
művelődési házakban

Cím: 3100 Salgótarján, Rákóczi út 26.
Tel.: (32) 420 977

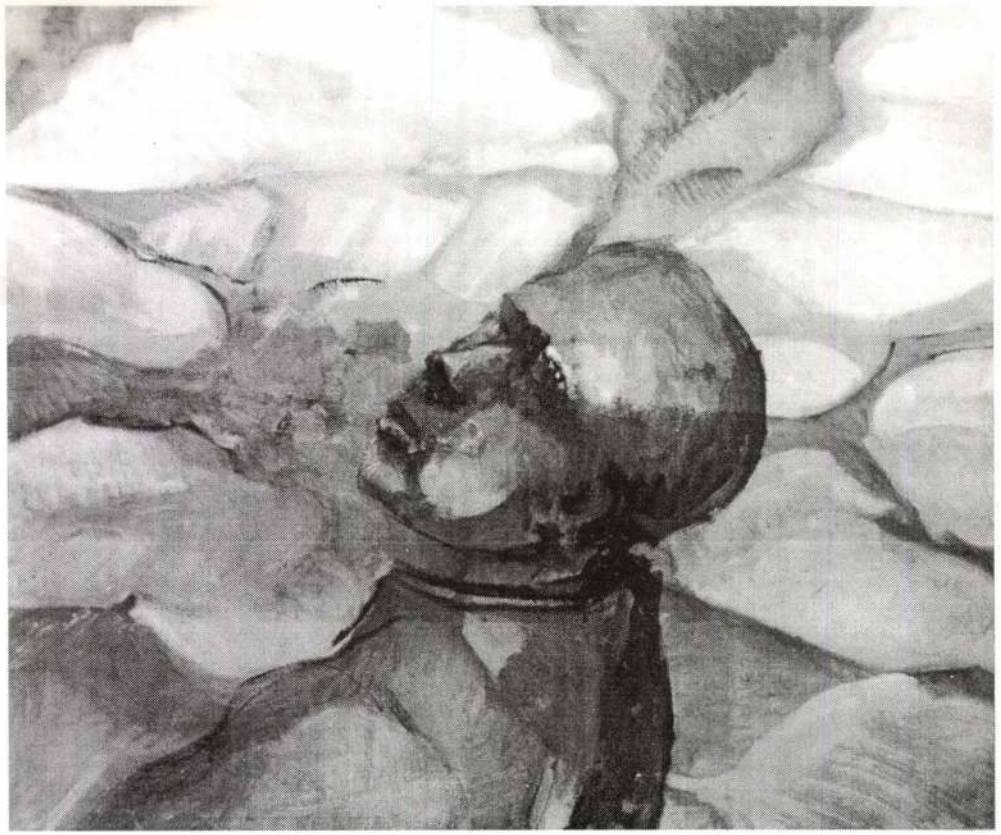

SZERBTEMPLOM
(Balassagyarmat, Szerb utca 5.)
2000. április 7 - május 28.

LOSONCZY ILDIKÓ

A balassagyarmati

Mikszáth Kálmán Művelôdési Központ

m e g h í v j a

LOSONCZY ILDIKÓ

KIÁLLÍTÁSÁRA

a

SZERBTEMPLOMBA

2660 Balassagyarmat, Szerb utca 5. Tel./fax: 35/300-622/

2000. április 7-től május 28-ig

Megnyitja: április 7-én, pénteken 17 órakor

PERÉNYI ANNA

LOSONCI Jónet

FODOR Ferenc; A magyar térképirás.
1-3. Bp., 1952-1954
900.

LOSONCI Lilla festő

• Losonci Lilla festőművész kiállítását április 9-én, csütörtökön fél háromkor nyitja meg Bánffy György Szentendrén, a Kossuth Lajos Katonai Főiskola Művelődési Otthonában.

Uj Magyarország,1992.április 4. 9.p.

ÁZSÁBAN

n". Szinte elakad tőle a lélegze-
sített levelekkel tolakszik be, az
ázakban, kabarékban, mozikban
vitákban üti fel fejét, utazásaink
nyeglén, hol erőszakosan. Nem
tartalmatlan jelszavai úgy züm-
nok dongásuk megüli az agyat,
n hallod, ha a romboló zsivajban
ölő dallamba kezd. Hiába szavá-
nak robajával nem tudja felvenni
k jogaihoz ragaszkodva időnkint
érli felrázni a jóra és szépre kész

ményekben lévő francia festmé-
t meg *Almásy-Teleki Éva grófnő*
neiben. Nem tudjuk bizonyosan,
lán, ha azt hisszük, hogy Franci-
megértése, érzékeny fogékony-
sítását, s hogy a fürge szellemű,
etében is teljesen tájékozott ki-
an a megindításban. A művészi
alóban nem eshetett másra, mint
an ízléssel, mély tudásából folyó
hogy ez a kiállítás együttes meg-
tás: rendezési remekmű. Mester

LOSONCI Lilla festő

PEST MEGYEI HÍRLAP

1989 - 11 - 03

◆ **Kiállítás.** 1989. november 17-én, Ráckevén, a Savoyai-kastély dísztermében nyitják meg Losonci Lilla festőművész kiállítását. A tárlaton Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott főigazgatója méltatja a művész munkásságát. Közreműködik Moldován Stefánia érdemes művész. A kiállítás november 17—27-ig, naponta 10 és 18 óra között tekinthető meg.

iskolák számára kiadott román nyelvkönyveknek. Munkája: *Helyesen románul* (Ádám Zsigmonddal és Balázs Lászlóval, 1960, újabb kiadás 1962, javítva és bővítve 1971).

Balázs László (Székelyudvarhely, 1927. szept. 23.) — nyelvész. Középiskolát szülővárosában végzett, a Bolyai Tudományegyetemen szerzett román nyelv és irodalom szakos tanári képesítést. 1950 óta egyetemi beosztásban dolgozik, 1972 óta egyetemi előadó tanár. Tanulmányait, recenzióit a Korunk, Utunk, Igazság, A Hét, Tanügyi Újság, NyIrK, Cercetări de lingvistică és Studia Universitatis Babeş-Bolyai közli, tárgyköre a kétnyelvűség és nyelvgyörgyön élt. Néprajzi szaktanulmányait a budapesti Ethnographia (*Szilágysági néprajzi adalékok*. 1891) és a Székely Nemzeti Múzeum Értesítője (*A háromszékmegyei húsvéti irott tojásokról és népszokásokról*. 1902) közölte. Malonyay Dezső *A magyar nép művészete* (Bp. 1909) c. művének munkatársa; a mű II. kötetében ő írta a háromszéki népviseletről és népszokásokról szóló részeket. A Kézdivásárhely környékén 1894 és 1905 között gyűjtött népszokások, hiedelmek és népköltési adalékok százait évtizedek múlva rendezte sajtó alá (*Adatok Háromszék vármegye néprajzához*. Sepsiszentgyörgy 1942). Bevezetőjében a háromszéki tanítók és tanulók segítségével létrehozott, több mint 6000 da-

Losonci Lilla festő
Népszabadság, 1989. aug. 26. 9

Siettetett szabadesés

Apáczai Csere János utca. Belváros. Elegancia. *Fimcoop Stúdió Galériája.* Disztingvált műkereskedelmet bonyolító üzlet. Gránitpadló. Jómódillat. Itt drága holmik szokták kelletni magukat, amikor kiállítás van. Kerámiák és porcelánok. Olykor képek, néha rajzok. Van, amikor tetszik a látvány. Van, amikor nem. A kínálat az igazi művészettől a profi giccsig, az ízléses tárgytól az ízléstelen kommerszig terjed. Pontosabban terjedt eddig a pillanatig, 1989 augusztusáig.

Losonci Lilla „festőművésznő" kiállításával új korszak kezdődött — állapítottam meg a kirakat előtt földbe gyökerezett lábbal és leginkább magamon csodálkozva, hogy tudok még esztétikai jelenségen csodálkozni, csodálkozni abban a jelenidőben, amikor a Magyar Televízió Kulturális ajánlat kopffal sugár
ror-képregény- és li
pornó- és szadireklán
va abban, hogy a jobb
rokban látható x, a
hirdetés jele, mint „n
nevem", mint „szabad
da" fog a befogadó tu
működni.

Tolerancia! Csitított
gam. Ha egyszer sz
van, akkor a vevőnek
szabadságában az is,
akar húszezres nagysá
sárolhasson bóvlit. H
hányhasson fittyet a
szettörténészre és a
ra. Őt senki se akadá
sa meg Esztenák és
kapuk, Petőfi Alföl
Szent Mihály templon
vásárlásában olyan i
hogy „e nemes témákh
tatlan e kidolgozás". H
a vevőnek, a pénz bi
nak elég jó a festékfel
nak ez a módja, a táv
rázolásának" ez a tec
akkor kinek mi köze h

Meggyőztem magam
demokrácia első lépcs
demokratikusabb, mint
művelt Nyugaton tapa
tó. Ott ugyanis a bóvl
telen gettóba vonulni. Ott a

művészet rafinált infrastruktúrája, a műkereskedelem hiénái és a sokszorosan érdekelt menedzserek működésének eredményeképpen a *profi* műtárgy és a *profi* giccs osztozik a belvároson. A kontár holmi, a *kritikán aluli* produkció árnyékba bújik.

A gondolatmenetben már ott tartottam, hogy kezdtem igazságosnak érezni: amit vesztettünk az esztétikai értékvédelem révén, azt megnyertük a piaci szabadság, a spontán módra formálódó kereslet-kínálat vámján, amikor, mint kétszer kettő józansága, úgy hullt rám az igazság a teremfelügyelőtől nyert információ jóvoltából.

Losonci Lilla *nem* a spontán keresleti igények spontán kielégítéseként, a liberális és szabályozatlan árucsereviszonyok következtében került a Galériába.

P. Sz. J.

Péter, Genton István, Gergő Endre,
Lajos, Halász Ágost, Haller F.G.,
mann Imre, Hernády Miklós, Hevesy
ó Oszkár, Kassák Lajos, Kégl teréz,
nn Artúr, Koronghi Lippich Elemér,
y György, Lőwinger Mór, Lyka Károly,
László, Miklós Pál, Molnár Farkas,
y-Nagy László, Montovai Attila,
, Nemes Károly, Németh József,
ejovich Jenő, Palotás Dezső, Paschka Gyula, Pásztor
Perneczky Géza, Rehák Tiborné, Réti Pál,
zló, Rózsa Miklós, Rupprecht Mihály,
sy László, Simonyi Antal, Szegedi Emil,
ely Bertalan, Szilágyi Gábor, Sziveri János,
, Végvári Lajos, Vekerdi László,
ny Iván, Weisz Hugó, Wessely H

BÁNHALMI JÁNOS FELVÉTELE

Szmeszanyi Miklós

* Löffler Sándor

Árkus József

EGY HÉT

Nagyhatalom

Most kell majd vigyázni, nehogy eluralkodjon rajtam a nagyhatalmi gőg. Mielőtt leültem írni, hosszas prédikációt tartottam magamnak a dölyfös emberről, aki addig pöffeszkedett, amíg szét nem pukkadt, miként egy felfuvalkodott béka, s mindezzel szembeállítottam a szerénység dicséretes erényét.

Mégsem érzem magam teljes biztonságban. Tartok tőle, hogy elég lesz egy pillanatnyi figyelmetlenség, és soraimon máris átüt a nagyképűség.

A tárgyra térek, mégpedig maximális tárgyilagosságra törekedve. A világhírű Gallup közvélemény-kutató intézet hazánkban készített felmérése szerint a megkérdezett magyarok ma első helyen a sajtóban bíznak. A bizalmi listán második az egyház, harmadik a kormány, majd a hadsereg, a parlament, a rendőrség és a Varsói Szerződés következik, a sort pedig a pártok és a szakszervezetek zárják, bennük bíznak a legkevesebben.

Úgy döntöttem, hogy mint a sajtó egyik igénytelen tagja, nem vonom kétségbe a rangsor realitását, nem tiltakozom szakmánk élre sorolása ellen, bár miközben ezt kijelentem, csak nagy erőfeszítéssel tudok elnyomni egy kárörvendő vigyort. Ha akarom, ha nem, visszhangzik fülemben az a sok múltbeli kinyilatkoztatás, miszerint ne higgye a sajtó, hogy ő csinálja a politikát. A sajtó érje be a politika szolgálatával, vegye tudomásul, hogy nem más, mint eszköz a párt és a kormány kezében.

Akkor most hogy van ez? A kézben nem bíznak, csak az eszközében? Itt valami nem stimmel, de épp az ellenkezője lenne furcsa egy olyan országban, ahol más se nagyon stimmel.

Azért a sajtó iránt megnyilvánult nagyfokú bizalom határozottan jólesik. Még akkor is, ha a sajtó egy ilyen kis országban érezheti magát nagyhatalomnak. Meg még akkor is, ha van, aki úgy véli, hogy vakok között félszemű a király.

A sportszerűség úgy kívánja, hogy gratuláljak az egyháznak az előkelő helyezésért. Őszintén szólva őt vártam volna az első helyre, több okból is. Egyrészt az egyház nem oly sűrűn változtatja nézeteit, nemigen értékeli át szentjeit, és már csak azért is benne kellene leginkább bízni, mert dolgaink jelenlegi állása mellett mind többen kezdik úgy vélni, hogy rajtunk már csak egy isteni csoda segíthet.

A kormány harmadik helye a bizalmi listán kellemes meglepetés. Mármint a kormánynak. Mindenképpen nagy szó, hogy a kormány bár csak egy hajszállal, de megelőzte a hadsereget. A logikus az lett volna, ha a
nak, hiszen od
bejutni, mint a

Ha szabad ki
nyolom, hogy a
vizsgálták külö
nyilvánuló bizal
szerintem az ut
rűen megnőtt. H
a híre, hogy mil
kednek az NDK
ben. Nem tartoz
sokak fantáziáj
innenső oldalár
Wartburgok sor
magyarok valah
NDK-s járgányt
gyorsasággal les
csak mozdítható
szorul, de állítj
Trabantról rövid
a kerekeket; mi
szerelők Nigel
hogy milyen tel
múltkor arról á
mennyivel szebb
sok, hanem az N
zitútvonalnak o
nálunk turistásk
den bizonnyal C
nak az NDK-ba
persze magyar te
ra és azok nem
nek.

Visszatérve a
középmezőnyber
ment, ami viszor
viszont annál
egy hellyel meg
Ennek feltehetől
újabban a hívás
rök, mint a Var

Bár tudván tu
volna szabad a
sajtó iránt megi
nyunknak azt az
junk a választás
gyar Sajtó Párt
legjobban, akkor
több szavazatot

Mindjárt meg
veződést, amely
össze jelentékte
koznak. Nem t
nevében, hogy
tó Párt, Demok
esetleg Magyar
gyünk. Vita va
platformszabads
pártban a konf
mint a pletykas
egy négytagú id
nek tagjai ideigl
mással, ehelyett

Amúgy a sajt
nösebb baj. Mé
hogy a lakosság
zik.

SZ = Szombat V = Vasárnap

Vidám Színpad a Hild Udvaron SZ—V: Ön is lehet gyilkos! (8). **Fővárosi Nagycirkusz SZ—V:** Cirkusz és varázslat (**SZ:** 10, 3, 7; **V:** 10, 3). **Planetárium SZ:** Halálos erő

Műsorok

(9.30). Üzenet az űrből (11). Infraember (13.30). Sci-fi meglepetés (fél 4, fél 6). GBK-Planbult (22.30). **V:** Omen I. (fél 10). Omen II. (11).

SZOMBAT

KOSSUTH RÁDIÓ

8.30: Családi tükör. A műsorunk után 10.00-ig hívható telefonszám: 38-79-85.
9.05: Színes népi muzsika.
10.05: Ismét — a javából!
11.55: Reklám.
12.30: Világkosár.
13.00: Klasszikusok délidőben.
13.49: Énekeljük együtt!
14.05: Műsorismertetés.
14.10: Ipargazdák.
14.20: Mindennapi irodalmunk.
14.50: Szimfonikus táncok.
15.15: A világ fíra gyöngyszemei. Goethe költeményei.
15.25: Új Zenei Újság.
15.54: Reklámparádé.
16.00: 168 óra. Az adás idején hívható telefonszám: 38-79-01 és 38-89-12.

A RÁDI

19.50: Lakatos Tibor: Fantázia hegedűre és népi zenekarra.
20.00: Sport. Videoton—MTK-VM, FTC—Vác, Siófok—Vasas, Ú. Dózsa—Veszprém.
20.50: Eddie Gomez dzsesszegyüttese játszik.
21.05: Hét szűk évtized. Epizódok Tatay Sándor önéletrajzi regényéből. 10. rész.
21.22: Népzene a Selyemgombolyítóban. A 20 éves Kaláka együttes hangversenye.
22.03: Esti fúvósmuzsika.
22.26: Loewe-Bradányi Iván: Gigi. Musicalhangverseny a Rádió 6-os stúdiójában.
23.10: Sporthírek.

„A festészet gyümölcse a világmindenség
valamennyi generációjának átadható,
mivel a látás érzékszervétől függ."

(LEONARDO DA VINCI)

Losonczi Lilla

MEGHÍVÓ

A soltvadkerti Ady Endre Művelődési Ház
szeretettel meghívja

Losonci Lilla

festőművész

alkotásaiból rendezett kiállítás
megnyitójára

1989. december 12-én 16 órára

A kiállítást megnyitja:
BAYER ILONA
az MTV szerkesztője

A megnyitón közreműködik:
MOLDOVÁN STEFÁNIA
előadóművész

A kiállítás megtekinthető:

a Művelődési Házban dec.12-21-ig
de: 8-12 óráig
du: 16-19 óráig

ALFÖLDI TÁJAK

BÁR LOSONCI LILLA KÉPZELETE BEJÁRTA SZÉLES E NAGYVILÁGOT A MONTÁZSKÉP EGÉSZ SORÁVAL, MÉGIS MEGHATÁROZÓ ÉLMÉNYE AZ ALFÖLD VÉGTELEN HARMÓNIÁJA, SZINES CSÖNDJE.

A HATÁRTALAN SIKSÁG A SZABADSÁG ÉS A LÉLEK TISZTASÁGA EGYÚTTAL, A TANYA MOTIVUMA. A SZÁLLÓ FELHŐK, MAGÁNYOS FÁK, A BEHAVAZOTT FÖLD MIND EZT SZIMBOLIZÁLJA. AZ ERŐT ÉS A MEGNYUGVÁST.

MŰVEIT BEMUTATTA TÖBBSZÖR IS ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSOK FORMÁJÁBAN BUDAPESTEN, AZ ORSZÁG SZÁMTALAN VÁROSÁBAN, ÍGY KISKÖRÖSÖN ÉS KECSKEMÉTEN IS. EGYES ALKOTÁSAI AZ USA-BAN, JAPÁNBAN, AUSZTRIÁBAN AZ NSZK-BAN IS SIKERREL SZEREPELTEK. MINDEN BIZONNYAL AZÉRT, MERT KÉPI FANTÁZIÁJÁT A LELKÜLET BÉKÉJE ÉS A RAJZI TEHETSÉG EGYÜTT MOZDÍTJA ELŐRE. MINDIG MAGASABBRA.

POGÁNY Ö. GÁBOR
a Magyar Nemzeti Galéria
főigazgatója

Losoncz János, építész

ladja.

Fájdalommal tudatjuk, hogy **Losoncz János**, a Kertészeti Kutató Intézet Gazdasága ny. építészmérnöke, az ÁGK Pest és Nógrád megyei Főosztálya tanácsadója szívbetegségben elhunyt. Temetése folyó hó 30-án, szerdán 13.30 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Munkatársai és családja.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton mondunk köszönetet a Bányászati Tervező Intézet gazdasági vezetőinek, pártszervezetének, szakszervezetének, minden jó barátnak, kollégáknak, ismerősöknek, hogy férjem **Székely László** okl. építészmérnök elhunyta feletti bánatunkat részvétükkel enyhíteni igyekeztek és hamvasztás utáni utolsó útjára elkísérték. A gyászoló család.

— : Halálozás

11.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. júl. 27.

LOSONCI LILLA

Vasárnapi Hírek 1993. márc 14.

Tárlatunk

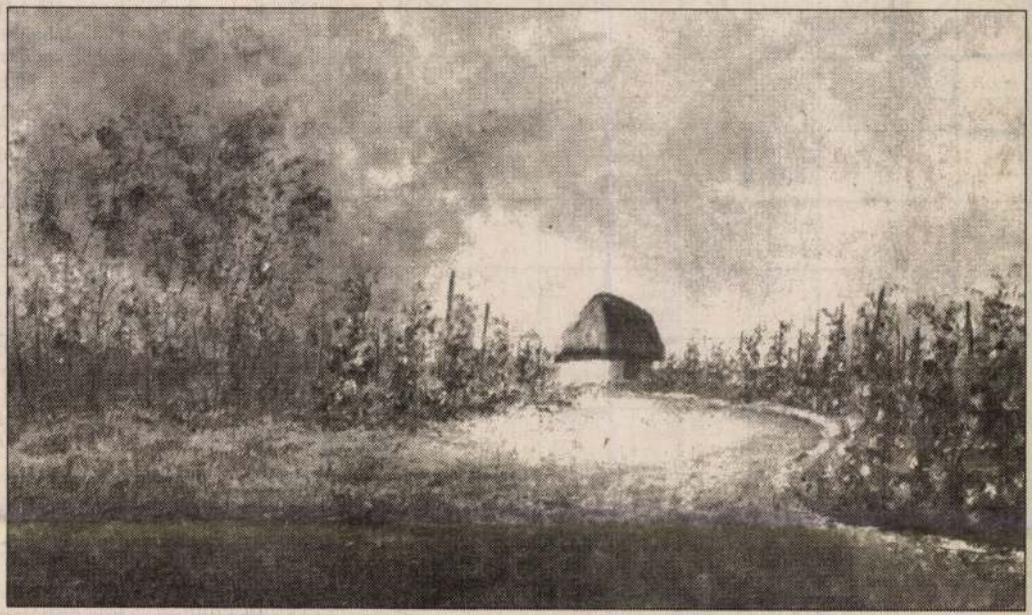

Losonci Lilla: Szőlőhegyen

„Képeinek mindahánya látható érdekességek, megjegyezni való, megörökítendő mozzanatok értelmezése, ami egyszer létező különlegesség, másszor jelképpé magasztosuló sziklaorom. Mint aki születetten természetfestő, teljes nyíltsággal dolgozza föl a szeme elé kerülő panorámákat, de egyúttal a cselekményeket, a fejleményeket is...” — értékelte így Pogány Ö. Gábor a magyar piktúrában néhány esztendeje szinte robbanásszerűen jelentkezett, népszerűvé vált kiállító művészt, Losonci Lillát, ki a minap zárult székesfehérvári tárlata után pénteken mutatkozott be Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum képtárában.

A megnyitón Moldován Stefánia érdemes művész, a szegedi színház egykori operistája, a Magyar Állami Operaház tagja áriákkal, dalokkal illusztrált, sajátos tárlatvezetést tartott, mintegy megénekelve a festőművésznő képeinek témáit.

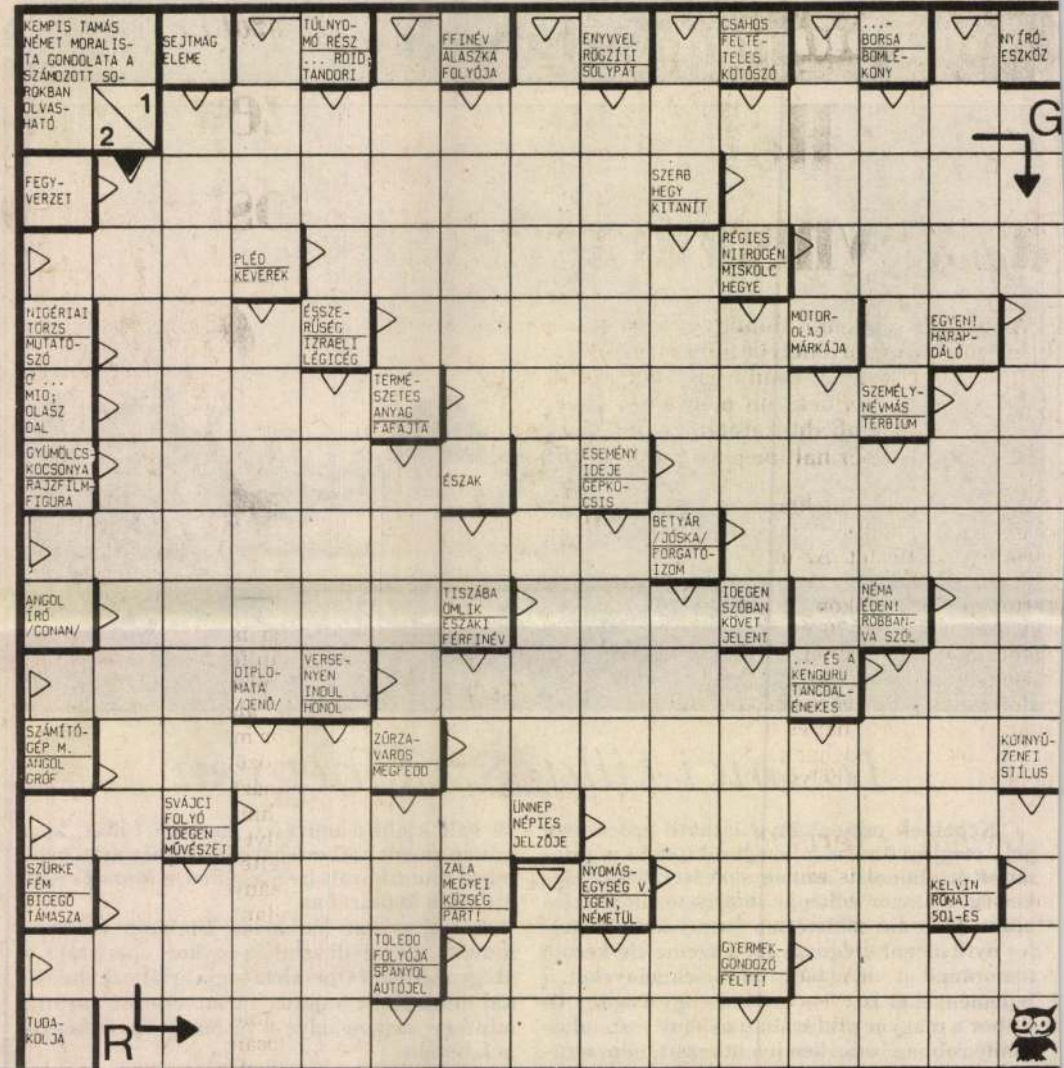
KEMPIS TAMÁS NÉMET MORALISTA GONDOLATA A SZÁMOZOTT SOROKBAN OLVASHATÓ
1
2
SEJTMAG ELEME
TÚLNYOMÓ RÉSZ ... RÓDI; TANDORI
FFINÉV ALASZKA FOLYÓJA
ENYVVEL RÖGZÍTI SÓLYPAT
CSAHOS FELTÉTELES KÖTŐSZÓ
...-BORSA BOMLÉKONY
NYÍRÓESZKÖZ
G
FEGYVERZET
SZERB HEGY KITANÍT
PLÉD KEVERÉK
RÉGIES NITROGÉN MISKOLC HEGYE
NIGÉRIAI TÖRZS MUTATÓSZÓ
ÉSSZERŰSÉG IZRAELI LÉGICÉG
MOTOROLAJ MÁRKÁJA
EGYENI! HARAPDÁLÓ
C' ... MIO; OLASZ DAL
TERMÉSZETES ANYAG FAFAJTA
SZEMÉLYNÉVMÁS TERBIUM
GYÜMÖLCSKOCSONYA RAJZFILMFIGURA
ÉSZAK
ESEMÉNY IDEJE GÉPKOCSIS
BETYÁR /JÓSKA/ FORGATÓIZOM
ANGOL ÍRÓ /CONAN/
TISZÁBA ÖMLIK ÉSZAKI FÉRFINÉV
IDEGEN SZÓBAN KÖVET JELENT
NÉMA ÉDEN! ROBBANÍVA SZÓL
DIPLOMATA /JENŐ/
VERSENYEN INDUL HONOL
... ÉS A KENGURU TÁNCDALÉNEKES
SZÁMÍTÓGÉP M. ANGOL GRÓF
ZÚRZAVAROS MEGFEDD
KÖNNYŰZENEI STÍLUS
SVÁJCI FOLYÓ IDEGEN MŰVÉSZET
ÜNNEP NÉPIES JELZŐJE
SZÜRKE FÉM BICEGŐ TÁMASZA
ZALA MEGYEI KÖZSÉG PART!
NYOMÁSEGYSÉG V. IGEN, NÉMETÜL
KELVIN RÓMAI 501-ES
TOLEDO FOLYÓJA SPANYOL AUTÓJEL
GYERMEKGONDOZÓ FELTI!
TUDAKOLJA
R

A kiállítás támogatói:

DÉGÁZ RT
Csongrádi Kirendeltsége

LAUREL BT
Csongrád

A

Tiszai GALÉRIA

tisztelettel meghívja Önt

LOSONCI LILLA

festőművész

kiállítására

MEGNYITJA:

MOLDOVÁN STEFÁNIA
érdemes művész

1994. november 7-én 17 órakor

MEGTEKINTHETŐ: DECEMBER 2-IG
HÉTFŐTŐL PÉNTEKIG: 9-12 és 13-17 óráig
SZOMBATON: 9-12 óráig

CSONGRÁD, DÓZSA GYÖRGY TÉR 4.
(A NÉPKERT BEJÁRATÁNÁL)

A BELÉPÉS DÍJTALAN

HUNGAROPANOL RT.
CSONGRÁD

- Klíma és szellőzéstechnika.
- Dohányfüstelszívás.
- Spiko és Westerform csövek, Variform idomválasztékkal.
- Kéménybéléscsövek régi és új épületekhez alkalmasak.

Fax: 63-381-744 ☎ 63-381-144

A kiállítást rendezte:

A-tól Z-ig Szolgáltató Iroda
Ct.: Balga József
6640 Csongrád, Dózsa György tér 4. (Pf. 86)
Tel., fax: 63/ 382-210

Tiszai

GALÉRIA

MEGHÍVÓ

LOSONCI MIKLÓS művészettörténet

91 10. 75,77

Új Művészet

Új Művészet

Die Kunstmalerin **LILLA LOSONCI**, derer Begabung mit ihren Allgemeinebildung eine breite Farbe-Empfindsamkeit hat, malt die Umweit von Paris bis Egypten, von Venedig bis die grosse ungarische Tiefebene.

Die in Szentendre lebende Künhstlerin berufend malt den Donauknie Damit knüpft sie eine Verbindung zwischen der ausländischen und der heimatlichen Malerei an.

POGÁNY Ö. GÁBOR
p. Oberdirektor der
Ungarischen Nationalgalerie

LILLA LOSONCI painter s born talent meets with a wideranging culture, she yields her largescale colour sensitiveness in the name, of spiritual versatility in her pictures ranging from Paris to Egypt, from Venice to Athens and to the Hungarian Great-Plain.

The artist living is Szentendre, endavouring to express the characteristic features of the River Danube, thus creates an official connecton between our mediterranean traditions and the demands of modern native painting.

Ö. GÁBOR POGÁNY
retired General Director of
the Hungarian National Galery

Losonci Lilla

Ócsa c. festménye

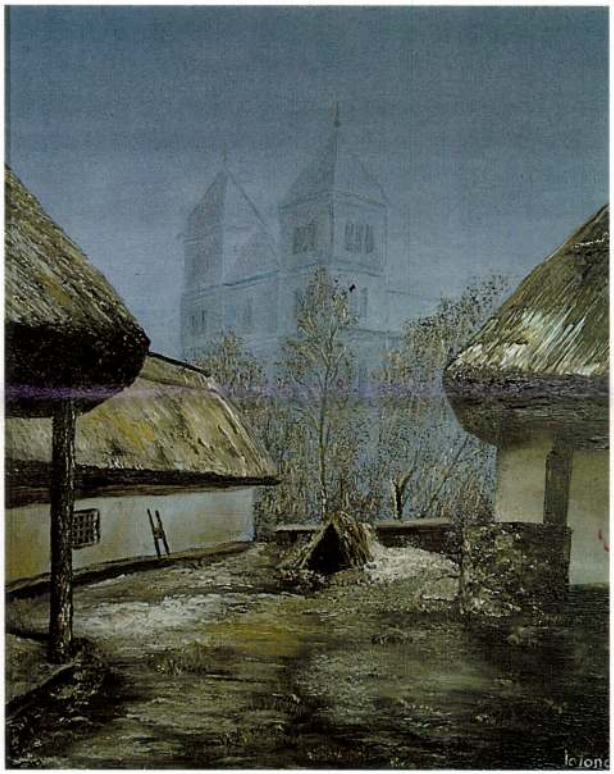

MEGHÍVÓ

Az ORSZÁGOS MŰEMLÉKVÉDELMI HIVATALBAN
I. Táncsics Mihály u. 1.,
(Hilton Szálló mellett a Budai várban)
nyílik meg

LOSONCI LILLA
festőművész kiállítása

1994, július 28-án csütörtökön
délután 3 órakor
melyre szeretettel meghívjuk Önt
és kedves barátait.

Bevezetőt mond POGÁNY Ö. Gábor,
a Magyar Nemzeti Galéria ny. főigazgatója,

közreműködik MOLDOVÁN STEFÁNIA
érdemes művész

A tárlat augusztus 24-ig tekinthető meg
naponta 9-től 18 óráig.

Losonci Lilla a lírai realizmus jegyében alkotja képeit magyar tájakról, a hazai és külföldi műemlékekről. Több mint 110 önálló kiállításon mutatkozott be itthon és Ausztriában, Japánban, az USA-ban három kontinens több városában. Művei megtalálhatók a szegedi Móra Ferenc Múzeumban, a Honvédelmi Minisztériumban, számos hazai és külföldi köz- és magángyűjteményben.

Munkásságával foglalkozott a Magyar Televízió, a Rádió és a sajtó is, — „Belső hang" címen film készült művészetéről, melyet a Magyar Nemzeti Galéria archivált. Könyv jelent meg Losonci Lilláról, melynek bevezető tanulmányát Pogány Ö. Gábor művészettörténész írta. Több, mint száz festményt adományozott karitatív szervezeteknek és közintézményeknek. Egyéni hangvételű montázsképekben összegezte élményeit és fölismeréseit Egyiptomról, Párizsról, Budapestről, a Dunakanyarról, Indiáról, Buharáról, Szentpétervárról, Ócsáról és Isztanbulról, Jászberényről és Szentendréről, ahol él és alkot. Virágcsendéletek mellett Szentendrét külön ciklusban is megörökítette.

Jóság és szépség
összetartozó törvénye az igazságnak

Losonci Lilla

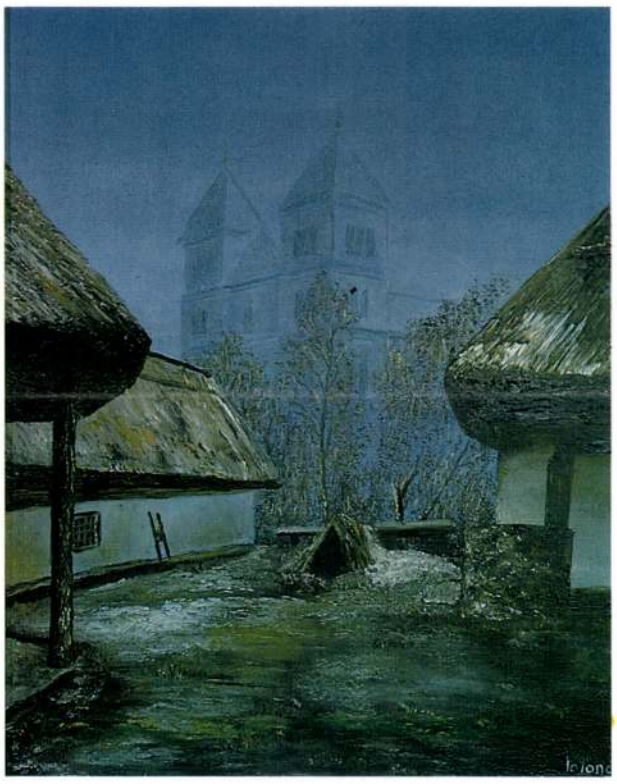

Ócsa c. festménye

Az Országos Műemlékvédelmi Hivatal

I. Táncsics M. u. 1.
(a Hilton Szálló mellett a Budai Várban)

SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT
1994. július 28-án csütörtökön délután 3 órakor

LOSONCI LILLA

festőművész

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

Bevezetőt mond POGÁNY Ö. Gábor,
a Magyar Nemzeti Galéria ny. főigazgatója

Közreműködik MOLDOVÁN Stefánia
érdemes művész

A tárlat augusztus 24-ig tekinthető meg
naponta 9-től 18 óráig

lésben való hasznosítása okozza. Ezért hívta életre az Európai Bizottság az Euro Info-központokat előbb Nyugaton, majd 1992-ben Magyarországon is. Hirschler András kiemelte, hogy Magyarországon ma a kis- és középvállalkozókat tömörítő szakmai képviseletek rendelkezésére áll az unió adatbankjainak az EU-ban folyó, egész gazdasági tevékenységet bemutató ismeretanyaga. A kisvállalkozások számára az informatika elsősorban a postai költségek megspórolását eredményezi, hiszen az üzleti ajánlattételtől a termékbemutatáson át, a számítógépes reklámlehetőségekig gyakorlatilag korlátlan megtakarítást tesznek lehetővé számukra. A kisvállalkozások vásárokon való részvételi lehetőségei anyagilag korlátozottak, azonban a számítógépre pillanatok alatt rávihetik üzleti ajánlataikat. Az igazgató felhívta a figyelmet, hogy a hazai kisvállalkozások évente a PHARE-segélyprogramból adódó 80-100 millió ECU-s keretet sem használják ki, mert nem ismerkednek meg a programok kínálta lehetőségekkel.

Bottka Sándor, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB) ügyvezető elnökhelyettese közölte, hogy ősztől 1998-ig az OMFB 1 milliárd forintot szándékozik fordítani az információs és technológiai alkalmazások támogatására.

T. B. S.

A rugalmas munkaidő serkenti a gazdaságot

Itthon másként járnak az órák

A munkaidő beosztását és ritmusát az iparvállalatoknál leginkább a hagyományok és az adott ország szokásai, kultúrája határozza meg – állítja Klaus Harrer, a Czipin & Partner osztrák termelékenységi és menedzsment-tanácsadó cég ügyvezetője, a több mint száz nyugat-európai és magyarországi átvilágítási projekten szerzett tapasztalatait összegző tanulmányában. Megállapításai szerint a munkaidő múlását jelző jelképes órák igencsak másképpen járnak Magyarországon, mint Nyugaton, de eltérőek a szokások Budapesten és vidéken is.

A magyar fővárosban a legtöbb cégnél reggel 8 és 9 óra között kezdenek, és a kora esti órákig dolgoznak, vidéken azonban másfél-két órával korábban indul a napi élet, ezért aztán délután 3 óra után nagyon nehéz bárkit is elérni az irodákban. Másképpen működnek az ügyfelekkel foglalkozó részlegek is: ha valaki déli 12 óra után jelenti be rendelését vagy egyéb igényét, számíthat rá, hogy legkorábban másnap kerül rá a sor. Magyarországon a vállalatok túlnyomó része számára „hosszú" a péntek, vagyis a beosztottak éppen annyit és annyi ideig dolgoznak, mint a többi hétköznapon, szemben Nyugat-Európával, ahol az iparvállalatok – a heti munkaidő más beosztásával – igen gyakran lerövidítik a pénteki munkanapot, hogy meghosszabbíthassák a hétvégét.

Az ügyfélszolgálatokkal kapcsolatban a Czipin tanulmánya felhívja a figyelmet: Az USA-ban hangsúlyt helyeznek az ügyfelek szempontjaira, s szinte magától értetődő, hogy a cégek ingyen hívhatók telefonokon, napi 24 órán át fogadják a hívásokat, s teljesítik az igényeket.

Az osztrák tanácsadók jelentős eltéréseket tapasztaltak a nyugati és a magyar normák között a túlórák elszámolásában és javadalmazásában is. A nyugat-európai trendek abba az irányba mutatnak, hogy a cégek csökkentik a létszámot, és inkább meglévő dolgozóiknak fizetnek túlóradíjat, Magyarországon azonban ebben a tekintetben is másként járnak az órák. Itt a cégek úgy vélik, a túlóradíjat eleve beépítették a fizetésbe, vagyis az alkalmazottak egy fillérrel sem kapnak többet, ha esténként tovább dolgoznak. A dolgozók ebbe a legtöbb helyen beletörődnek, de a felhasznált munkaórák hatékonysága sokat romlik. A szűkmarkú magyar munkáltatók gondolkodásmódja szerint azonban a sokat túlórázó alkalmazott jó munkaerőnek számít, akkor is, ha ennek feltételezésére semmi más ok nincs.

A Czipin felhívja a figyelmet arra, hogy a munkaidő a legfontosabb termelési tényező, ezért azt javasolja: a cégek elsősorban ügyfeleik érdekét tartsák szem előtt, informálódva, hogy számukra milyen időbeosztás lenne a legmegfelelőbb. Mint írják: „Nyugat-Európában már évek óta csak vitatkoznak a munkaidő rugalmassá tételéről, miközben nem történik semmi. Eközben az Egyesült Államok példája jól bizonyítja, hogy a flexibilis munkaidő bevezetése révén gazdasági növekedést lehet elérni."

szerelmese, avagy szerelmes-e a meseszerelő címmel, s Víg tervei között szerepel az is, hogy a következő Balaton-lemez már CD-ROM-ként jelenjen meg. Ha így lesz, a friss Balaton-dalokon kívül a fent ismertetett kötetet is az új korongra kerül. Egyébként Víg Mihály könyve egy home page-t is megérne az Interneten.

(csikor)

Víg Mihály: Versek és novellák, Bahia Kiadó, 162 oldal, ármegjelölés nélkül

Losonczi Lilla

Új Magyarország

1996. szept. 17.

1962–65 között ülésezett zsinat a korábbinál nagyobb teret engedélyezett a vallási témát feldolgozó művészek munkálkodásához. Hazánkban értő fülekre talált mindez: festők, szobrászok, ötvösök láttak újult erővel és hittel munkához. A december 1-jéig megtekinthető tárlaton a leg-

a millecentenáriumot köszöntő, Magyarország és a Vatikán 1000 éves kapcsolata című kiállítást. Ennek érdekessége, hogy a nagyközönség előtt most először nyílt meg a magyar római katolikus egyházfők lak- és munkahelye. A gazdag anyagú tárlatot október 8-ig várja az érdeklődőket.

Tájképen a magyar nyár

Losonczi Lilla festőművész alkotásaiból nyílik kiállítás szeptember 22-én 17 órakor a Gellért Szálló Tea-Szalonjában. Jubileumi összeállításról van szó: a művésznő 130. alkalommal mutatkozik be önálló kiállítással. Losonczi Lilla idén nyáron a honfoglalás 1100., *II. János Pál* pápa látogatása és Szentendre alapításának 750. évfordulója alkalmából állította ki hazai és külföldi templomokról festett képeit Szentendrén. A Gellért Szállóban tájképek, csendéletek fogadják a látogatókat.

Az október 11-ig nyitva tartó kiállítást *Pogány Ö. Gábor*, a Magyar Nemzeti Galéria nyugalmazott főigazgatója nyitja meg, közreműködik *Moldován Stefánia* énekművésznő.

A világ minden holográfusa

Érzékelhető holográfia elnevezéssel nemzetközi tudományos tanácskozás kezdődött hétfőn Kecskeméten, a Tudomány és Technika Székházában. A szakemberek a ma már számos területen, például az űrkutatásban, gyógyításban alkalmazott holográfia legújabb eredményeinek számbavétele mellett emlékeznek a magyar származású *Gábor Dénes* fizikusra, elektromérnökre is. Gábor Dénes éppen 25 esztendeje kapott Nobel-díjat a tárgy térbeli képének megjelenítésére képes fényképezési eljárás feltalálásáért.

A Kecskeméten működő Magyar Fotográfiai Múzeumban a nemzetközi Gábor Dénes-díj ünnepélyes átadása után megnyílt a Tér a síkban – sík a térben című nemzetközi hologramkiállítás. (MTI)

Könyvtárak stratégái

A Művelődési és Közoktatási Minisztériumban kedden kihirdették annak a pályázatnak az eredményét, amelyet a könyvtári rendszer fejlesztési stratégiájának kimunkálására írtak ki. A bírálóbizottság első díjat nem adott ki, a százezer forinttal járó második díjat *Horváth Péter*, az Országos Műszaki és Információs Központ és Könyvtár (OMIKK) főigazgató-helyettese érdemelte ki. A harmadik díjat megosztva kapták: *Bakonyi Géza*, a József Attila Tudományegyetem Könyvtára informatikai osztályának vezetője és *Sonnevend Péter*, a Janus Pannonius Tudományegyetem Könyvtárának főigazgatója. A díjazott munkák alapján a minisztérium szakemberei elkészítik a magyarországi könyvtári rendszer fejlesztési stratégiáját, amely kapcsolódik a még tervezet formában lévő nemzeti informatikai stratégiához, és segítséget nyújthat a könyvtári törvény megalkotásához is.

● *Hatvanezer klubtagot számlál az Űrgammák című televíziós műsorhoz kapcsolódóan meghirdetett Xénia-láz mozgalom – tudatták a szervezők kedden az MTI-vel. A névpályázat nyerteseinek díjkiosztó ünnepségét június 9-én, vasárnap tartják a Nyugati téri McDonald's éttermében.*

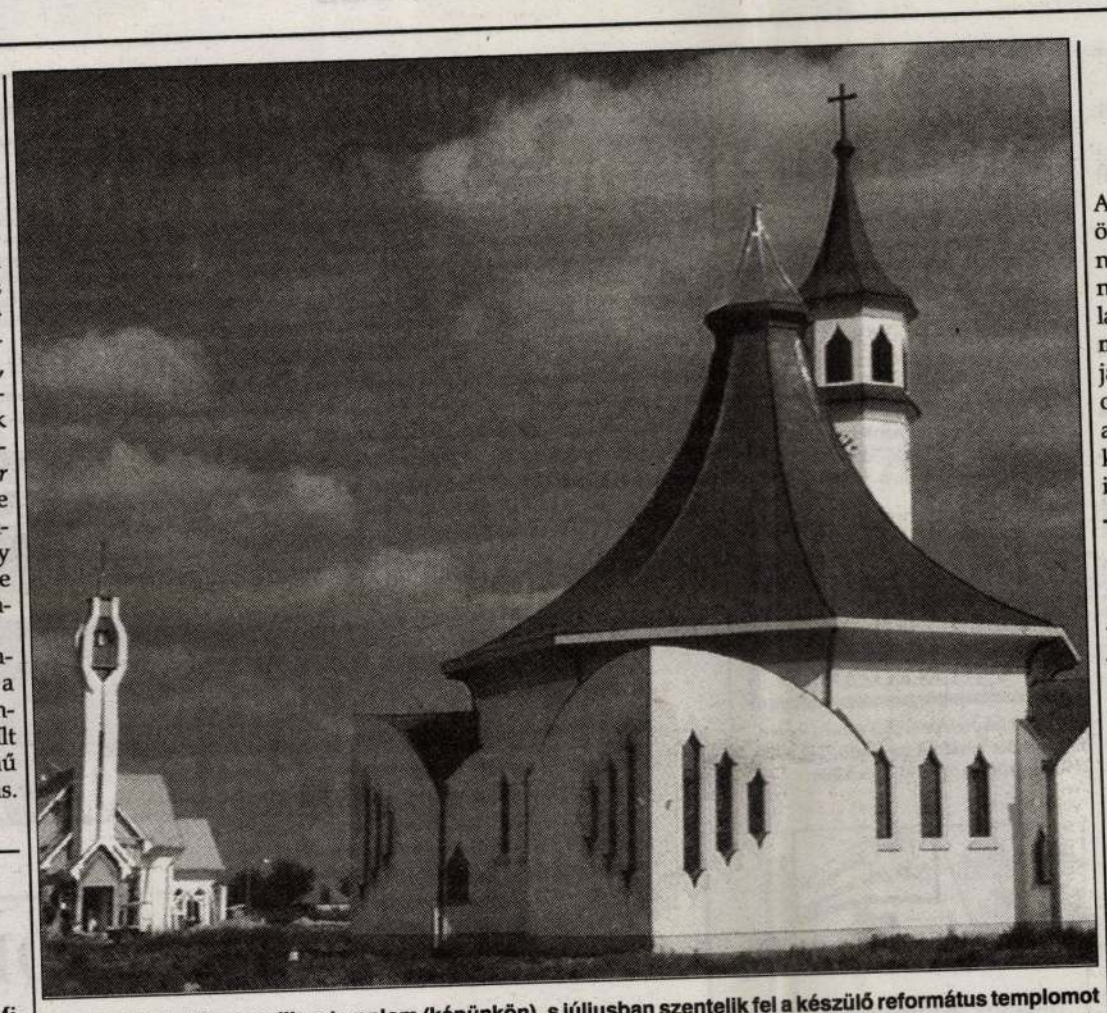

Martfűn elkészült a katolikus templom (képünkön), s júliusban szentelik fel a készülő református templomot azon a kilenchektáros területen, ahol az önkormányzat városközpontot létesít új székházzal, autóbusz-pályaudvarral és bevásárlóközponttal, valamint 200-300 lakással FOTÓ: ILOVSZKY BÉLA/MTI

Díjazott pedagógusok, diákok és vállalkozók

Fábián Györgyné, a csongrádi Batsányi János Gimnázium tanára, *Francsicsné Hegyi Marianna*, a győri Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskola docense és *Pintér István*, a kisújszállási Móricz Zsigmond Gimnázium tanára kapta meg az idén a Kazinczy-díjat. A Péchy Blanka által 1960-ban létrehozott Kazinczy Alapítvány elismerését kedden *Honti Mária* közigazgatási államtitkár nyújtotta át a három díjazottnak a Művelődési és Közoktatási Minisztériumban. A díjat mint a Kazinczy Alapítvány legmagasabb elismerését – a színészeken, az előadóművészeken, a rádió- és tévébemondókon, illetve riportereken kívül – az a pedagógus kaphatja meg, „aki hittel neveli tanítványait édes anyanyelvünk szeretetére, és példát mutatva maga is szépen beszél".

❄

A Dél-Dunántúl legígéretesebb 10 fiatal vállalkozójának átadták kedden Szekszárdon az Életpálya Alapítvány díjait. Az országos döntőben, június 20-án a fővárosban *Vida János* és *Modovics Péter* etyeki vállalkozók (Magyarország Turisztikai Információs rendszere CD-lemezen), és a szekszárdi *Szabó László* (reformtáplálkozást szolgáló pékáruk) munkája képviseli őket. (MTI)

❄

Középiskolai versenyek és pályázatok nyerteseinek, összesen 109 diáknak és 17 felkészítő tanárnak nyújtotta át a díjakat kedden *Báthory Zoltán* közoktatási helyettes államtitkár Budapesten, a Néprajzi Múzeumban. A Lyka Károly középiskolai művészettörténeti verseny három, valamint a magyar kultúra napja alkalmából kiírt pályázat kilenc díjazottja és két különdíjazottja ugyancsak az ünnepi rendezvényen kapta meg az elismerő oklevelet. A nemzetiségi nyelvek közül horvát, német, román, szerb, szlovák és szlovén nyelvből mérhették össze tudásukat a versenyzők.

● Az utóbbi hónapok egyik legnagyobb értékű üzletét kötötték meg a múlt héten: új épületet vásárolt a Gandhi Közalapítvány a múlt héten. A pécsi Gandhi Gimnázium meglevő épülete mellett a Mecseki Bányavagyonhasznosító Rt.-től 100 millió forintért vásárolták az újabb épületszárnyat, amely alkalmas arra, hogy elhelyezzék benne a kollégium második részét is. Egyelőre a később kollégiumnak szánt épületekben folyik az oktatás, a hatosztályos gimnázium első két évfolyama és felzárkóztató nulladik évfolyam működik itt. A gimnázium végleges otthonát később építik fel, egyelőre a tervpályázat zajlott le. (OS)

Fotókiállítás Hollókőről Milánóban

Az emberiség közös kulturális örökségéhez tartozó Hollókőről nyílt fotókiállítás kedden a Milánói Néprajzi Múzeumban. A tárlaton *Gedai Csaba* fotóművész mintegy félszáz fényképe mutatja be a nevezetes magyar falut az olasz látogatóknak. A kiállítás, amelyet *Sólyom Gábor* milánói főkonzul nyitott meg, Veronában is látható lesz a Veronai Szabadtéri Játékok ideje alatt. A hollókői tárlatot szervező Milánói Néprajzi Múzeum rendszeresen otthont ad magyar kiállításoknak.

Az intézmény tervei szerint jövőre bemutatják azt a kiállítási anyagot, amelyet a budapesti Nemzeti Múzeum állított össze a honfoglalás 1100. évfordulója alkalmára.

Műkincsvédelmi bemutató

A bűncselekmények számának országos növekedésével párhuzamosan egyre több betörést, rablást, lopást követnek el a templomok, múzeumok sérelmére. Az ilyen jellegű betöréses lopások ugrásszerűen emelkedtek 1990-től, és viszonylag magas szinten állandósultak.

Országosan évente 200-220 a múzeumi vagy egyházi értékek ellen elkövetett betörések száma. Ezekben az intézményekben komoly haszonszerzési lehetőséggel kecsegtető muzeális, illetve kegytárgyak találhatók, így nem véletlenül keltik fel a bűnözők figyelmét.

Borsod-Abaúj-Zemplén megye Budapest és Pest megye után a harmadik helyen áll a templomok sérelmére elkövetett bűncselekmények számát tekintve, így kiemelten veszélyeztetett területnek minősíthető. A megye rendőrfőkapitánya az MTI híradása szerint kedden délutánra a műkincsek fokozott védelmét szolgáló tanácskozásra és szakmai bemutatóra hívta meg a történelmi egyházak képviselőit, a múzeumokat is működtető önkormányzatokat és a múzeumvezetőket. Utalt arra, hogy a drogok elleni küzdelem, a műkincs-, valamint az ifjúságvédelem területén komoly eredményeket vár az egyházak számára felajánlott együttműködéstől. Ezt követően *Ignácz István*, a főkapitány bűnügyi helyettese adott átfogó képet a bűnözés és az ellene való küzdelem megyei alakulásáról. *Kratkóczki Ferenc*, a bűnmegelőzési osztály vezetője arról szólt, hogy Borsodban felmérés készült a jelentősebb értékeket felvonultató múzeumok vagyonvédelmi helyzetéről, s a főkapitányság azt tervezi, hogy az egyházak segítségével hasonló műkincsvédelmi felmérést készítenek a templomokról is. Felajánlotta a megyében teljesen kiépített rendőrségi számítógépes, elektronikus vagyonvédelmi riasztóközpontokra való csatlakozás lehetőségét. Ugyanakkor elmondta: azt tervezik, hogy a megyében található valamennyi önkormányzati múzeumban és tájházban, egyházi múzeumban és templomban őrzött értékekről részletes képes felmérés készüljön. Szeretnék, ha a dokumentáló videofilmek lepecsételt kazettáit megőrzésre átadnák a rendőrségnek. Az ajánlatot az egyházi, önkormányzati vezetők örömmel fogadták, s ígéretet tettek az együttműködési megállapodás mielőbbi megkötésére. A tanácskozás résztvevői ezt követően a megyei risztórendszerrel, s a legkorszerűbb védelmi módszerekkel ismerkedtek a főkapitányságon.

„A mindenség az otthonunk..."

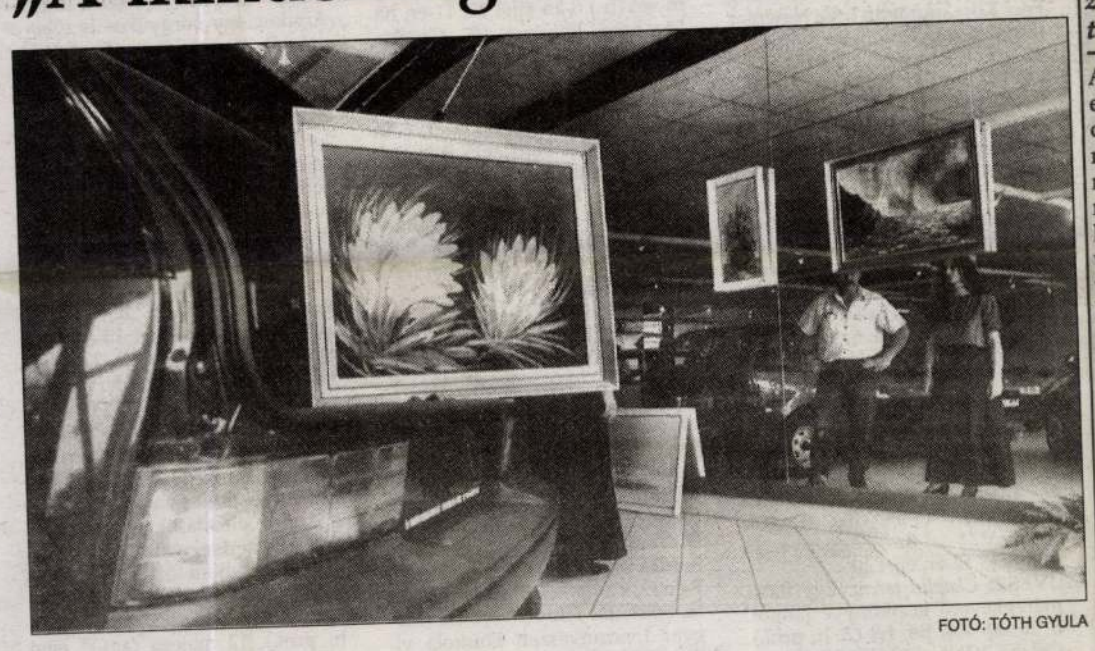

FOTÓ: TÓTH GYULA

– Elsődlegesen az értelmes létezésben hiszek. Vallom, hogy a mindenség egyetlen hatalmas otthonunk, ahol a fűvek, az állatok, az emberek családtagok – fogalmazta meg röviden művészi hitvallását ma 18 órakor a Suzuki Házban megnyíló kiállítása előtt *Losonci Lilla*. A művésznő olyannak fogadja el a világot, „amilyennek lennie kellene": békésnek, harmonikusnak. Álláspontja szerint minden ember a lelke mélyén jó, és talán boldog is. A festőnő képeiben ezt a világot szólítja meg. Lírai realizmusát jellegzetes olajképei láttatják, amelyek témáit magyar tájakból, hazai és külföldi műemlékekből, érdekességekből meríti. Így a most megrendezésre kerülő 127. önálló kiállításán is, amelyet a Suzuki Házban *Papp Mina* művészettörténész nyit meg, helyet kapnak a nagykőrösi kúriákról megálmodott képvarázsai, Szentendre labirintusai, a Nílus csodálatos világa, Párizs és más montázsok. Ez utóbbiak nagyméretű képek, bennük összegzi a művésznő egy-egy városról alkotott felismeréseit. A 23 műalkotást a közeljövőben Győr mozgalmassága, harmóniája egészíti majd ki. Losonci Lilla képvilágát nemcsak itthon, de külföldön is nagy érdeklődéssel és elismeréssel fogadják.

(AsC)

Vasban is sokan védtelenek

Drogkísértett gyermekek

A Vas megyei gyermekintézményekben illegális drogok használata még nem fordult elő, de a kábítószer-fogyasztás már jelen van a megyében, és ez reális veszélyt jelent a fiatalok számára is – állapította meg kedden, mint az MTI hírül adja, a Vas megyei közgyűlés bűnmegelőzési és közbiztonsági szakbizottság a megyeszékhelyen tartott ülésén.

A gyermekvédelem helyzetével, ezen belül is a drogellenes küzdelem mikéntjével foglalkozó tanácskozáson a továbbiakban elmondták: márciusban 271 gyermekotthonban élő vagy hivatalosan pártfogolt 15–18 év közötti vasi fiatal körében készítettek vizsgálatot a dohányzásról, az alkohol- és drogfogyasztásról. A tizennégy kérdésre természetesen név nélkül adott válaszokból kiderült, hogy a megkérdezettek 55 százaléka rendszersen, 21 százaléka pedig alkalmanként dohányzik. A vér szerinti családokban élő pártfogolt fiatalok 78 százaléka, a deviáns családokból kikerült javarészt túlkoros fiatalok pedig több mint 93 százaléka dohányos. A megkérdezettek szinte mindegyike tisztában van a dohányzás káros hatásaival. Szembetűnő, hogy a nevelőszülőknél nevelkedő gyermekek körében rendszeres dohányzó nem akadt. Az alkoholfogyasztásról beszerzett adatok elszomorítóak. A kérdőívet kitöltő fiúk 87 százaléka, a leányok 66 százaléka fogyasztott már alkoholt. Tizenkét százalékuk rendszeres alkoholfogyasztó. A kábítószerekre vonatkozó kérdésekből kiderült, hogy a fiatalok 22 százaléka nem, vagy csak felszínesen ismeri a drogokat, míg 78 százalékuk a szerek neve alapján 3–7-féle kábítószert tud megkülönböztetni. A fiatalok 22 százaléka próbálta ki a kábítószerezést ragasztózás, szipuzás formájában. A keményebb drogokat szerencsére egyikük sem próbálta még.

A szakbizottság, amelynek munkájában a megyei önkormányzat, a rendőrség, az Állami Népegészségügyi Tisztiorvosi Szolgálat megyei szervezete, a helyi Gyermek és Ifjúságvédelmi Intézet, a Magyar Vöröskereszt megyei szervezete és a megyei drogprevenciós koordinációs bizottság már hosszabb ideje együttműködik, az ülésen felhívta a figyelmet a fokozott védekezésre és a megelőzés fontosságára. Vas megyében jelenleg 46 iskolában működik olyan központi ismeretterjesztő program (DADA, CEF Hungary és Életvezetési Ismeretek címszó alatt), amelyek ezt szolgálják. (MTI)

Görögországi vándorutakon

Tudományos expedíciót szervezett a cigányság vándorlását kutató, Dunától a Gangeszig Alapítvány Görögországba. Sajtótájékoztatót tartott kedden a Dunától a Gangeszig Alapítvány a Roma Parlamentben. Az összejövetel célja az alapítvány által Görögországba szervezett expedíció bemutatása volt. *Balogh Attila*, az expedíció vezetője a sajtó képviselőinek elmondta, hogy az alapítvány fő célja a cigányok vándorlásának a rekonstrukciója, és az útvonalakon talált népcsoportok kutatása. Eddig már jártak Nyugat-Európában, most Görögországban, jövőre pedig szeretnének eljutni Dél-Spanyolországba, Portugáliába és Marokkóba. Távlati terveik közt szerepel egy nagyobb és hosszabb indiai kutatómunka elvégzése. Görögországi útjukról filmet is készítettek, amit bemutattak a sajtó megjelent képviselőinek. (OS)

● *A dél-zalai Újudvaron 84 millió forintos beruházással két év alatt elkészült szennyvízhálózatot és -tisztítóművet avattak fel vasárnap. A költségek felét kamatmentes PHARE-kölcsönből és céltámogatásból, másik felét – tízévi törlesztéssel – a családonkénti 50 ezer forint hozzájárulásból fedezték. Máris 22 teljesen közművesített lakótelket alakított ki az önkormányzat az újonnan letelepülők számára. Az 1040 lakosú községnek emellett húsz év után ismét van nyolcosztályos általános iskolája: az eddig három településre eljáró felső tagozatosok számára korszerű, sportudvarral ellátott intézményt avattak, amelyet egy régi iskolaépület bővítésével öt hónap alatt alakítottak ki. A beruházás 20,5 millió forintos költségének nagyobb hányadát önkormányzati forrásból, a többit címzett támogatásból fedezték.*

● *A légszennyezés ellenőrzésére használt műszerek rendszeres hitelesítésére szolgáló új laboratóriumot adták át kedden Budapesten. Az átadási ünnepségen Baja Ferenc környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter elmondta: a környezetvédelmi törvény alapján határérték-szigorításokra kerül sor, s ez megköveteli, hogy pontos mérések adjanak alapot a bírságolásokhoz. Lehetetlen állapot, ha az ellenőrzöttek pontosabb műszerekkel rendelkeznek, mint az ellenőrzők. A hitelesítő, illetve módszertani központként szolgáló laboratórium megfelel az Európai Unió szigorú követelményeinek is. A laboratórium felszereléséhez 600 ezer ECU-t adott az Európai Unió PHARE-programja.*

LAKÁS

Krisztina térnél másfél szoba + hallos, 68 nm-es, felújított öröklakás igényesnek hosszú távra kiadó. Irodának is ideális. Telefon: 156-9077. (M-3-2837)

Budapesten, a XVII. kerületben (Madárdombon) 120-160 négyzetméteres sorházi lakás fizetési könnyítéssel és saját elképzelés szerinti belső elrendezés lehetőségével eladó. Irányár: 7,5 millió Ft. Telefon: 06-30-448-851.

Kelenföldi lakótelepen, a legjobb helyen, 3 szobás, összkomfortos lakás eladó, vagy kisebbre cserélhető + kp. Irányár: 4,2 millió Ft. Érdeklődni: 180-6109, Győrffy Ágnes. (M-13-3033)

A VII. kerületben 50 nm-es, telefonos, teraszos, galériás öröklakás (zöldövezetben, Városligethez közel) eladó. Érd.: este 19 óra után: 351-5084. (J-1-3054)

ADÁSVÉTEL

Profi sugárzásmérő műszerkészlet gamma-, béta-, alfa-, neutronsugárzásokra eladó. Ára 16 ezer forint. Telefon: 115-8762. (M-25-3143)

Eredeti új Mercedes szerelőoverall, 44-es méret, eladó. Hímzett emblémával. Sport-, szabadidőruhának is kitűnő. Ára: 1900 Ft. Tel.: 115-8762. (J-6-3057)

ÁLLÁS

35 éves férfi, középiskolai érettségivel, „B" kategóriás jogosítvánnyal, telefonnal állást keres. Ügynöki munka nem érdekel. Tel.: 420-7716, 21 óráig.

INGATLAN

Budapest XVII. kerület, Rákoskerti sugárút 159. szám alatt 200 n-öles, jó fekvésű építési telek 4 millió forintért eladó. Érdeklődni lehet szombatonként a helyszínen Juhász Istvánnál. (M-31-3049)

Bicske-középhegyen kordonművelésű szőlő présházzal, pincével, felszereléssel eladó. Érd.: (06-22)-261-392. (M-30-3048)

Eladó egy 40%-os készültségű, generációs, 230 nm-es, tetőtér-beépítéses, Cegléd kertvárosában található családi ház. Tel.: 06-60-385-974. (M-30-3046)

A XVIII. kerület Alacska úton 840 n.-öles építési telek eladó (villany bevezetve, telefon, víz, gáz az utcában). Tel.: 290-8088, délután. (M-30-3047)

JÁRMŰ

1984-estől vennék törött, totálkáros autót. Tel.: 06-30-440-110 (349480/5K)

1983-astól totálkáros autóját megvenném. Tel.: 06-30-502-637 (350093/25K)

Ladát, Samarát, Moszkvicsot veszek. Tel.: 06-30-502-441 (350305/14K)

Ladát, Moszkvicsot vásárolok. Tel.: 06-30-455-974. (352176/34K)

Sérült, totálkáros gépkocsit vásárolnék. Tel.: 06-30-446-918 (352220/4K)

Karambolos, sérült autót vásárolnék. Tel.: 06-30-400-076 (352225/5K)

Eladó 20 éves, felújított bogárhátú 1600 VW. Tel.: 155-0822.

Eladó FIAT Ducato Maxi magasított 85-ös friss vizsgával. Érd.: 06-30-464-063. Irányár: 600 ezer Ft.

KÖZLEMÉNY

Ideális környezetben, Nagybörzsönyben július 17–24-ig 30 főig nyaralási lehetőség. Juhász Kálmán, (06-27)-314-389. (352455/1K)

Prudent-Invest Befektetési Alapkezelő Rt. 1027 Budapest II., Csalogány u. 23. Az 1991. évi XVIII. Tv. 72. paragrafusában foglalt kötelezettségünknek eleget téve közöljük a könyvvizsgáló elfogadó záradékával ellátott 1995. évi mérlegbeszámoló legfontosabb adatait: Mérleg 1995. december 31. Eszközök: E Ft-ban: A) Befektetett eszközök 8396; B) Forgóeszközök 32 331; C) Aktív időbeli elhatárolás 505; Eszközök összesen: 41 232. Források: D) Saját tőke 31 459; E) Céltartalékok –; F) Kötelezettségek 9069; G) Passzív időbeli elhatárolása 704; Források összesen: 41 232. Mérleg szerinti eredmény: 2421.
Virág Lászlóné s. k. Szentesi Lászlóné s. k. vezérigazgató-helyettes gazdasági igazgató

Temetői közlemény! A Dobozi Református Egyházközösség Presbitériuma felhívja az egyházközösség temetőjében nyugvók hozzátartozóinak figyelmét, hogy a 25 évnél régebben – 1970. december 31-e előtt – vásárolt sírhelyek használati ideje lejárt. A sírhelyek újraválthatók 1996. június 30-ig a lelkészi hivatalban. (5624 Doboz, Kossuth tér 21. Tel.: (06-66)-362-440. A lejárt és újra nem váltott sírhelyek a rajtuk lévő síremlékekkel együtt – az ide vonatkozó miniszteri rendelet értelmében – a temetőfenntartó tulajdonába mennek át. (F)

A PILLÉR Első Ingatlanbefektetési Alap nettó eszközértéke: 3 567 422 000 forint. Egy 1000 forintos befektetési jegyre jutó nettó eszközérték: 1115 forint.

A PILLÉR 2 Második Ingatlanbefektetési Alap nettó eszközértéke: 2 307 503 320 forint. Egy 1000 forintos befektetési jegyre jutó nettó eszközérték: 1154 forint.

SZOLGÁLTATÁS

Duguláselhárítás! Tel.: 284-5483 (352154/5K)

TÁRSKERESÉS

Igénye van egy tartalmas, szép kapcsolatra vagy pozitív beállítottságú társaságra? Változatos, különleges programokkal várja a „Szivárvány" társközvetítő a 134-6087-es telefonszámon. (J-1-3053)

ÜDÜLÉS

Üdüljön olcsón apartmanban a Bükk lábánál, Noszvajon. Tel.: (06-36)-463-099, Bodnárné. Munkanapokon 8–16 óráig.

Töltse szabadságát hegyvidéken, Noszvajon. Szálláslehetőség több személy részére is alkalmas apartmanban. Cím: Majnár Józsefné, 3325 Noszvaj, József A. u. 2. Tel.: (06-36)-463-099, (06-36)-463-027. (J-6-3056)

VÁLLALKOZÁS

Pók utcai lakótelepen 16,3 nm-es, berendezett üzlet bérleti joga eladó. Tel.: 370-2490 vagy 06-30-516-311. (J-5-3055)

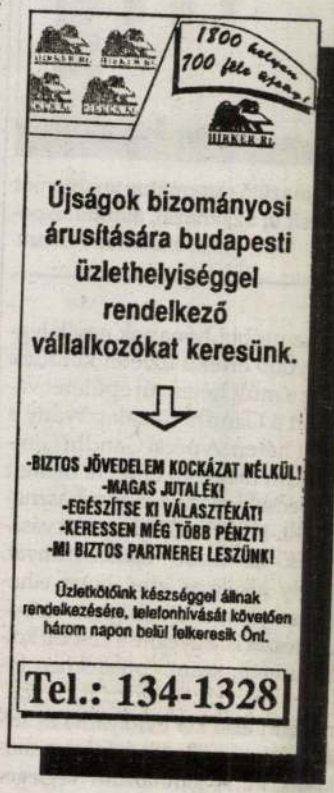

VERSENYTÁRGYALÁSI FELHÍVÁS

A Nagymarosi Polgármesteri Hivatal megbízásából eljáró TANDEM Közlekedéstervező és Tanácsadó Mérnökiroda egyfordulós versenytárgyalást hirdet hazai vállalkozók körében a **Nagymaros középső szakasz kerékpárút-építési munkájára.**
A feladat: építendő 2330 fm hosszon 2,2–3,0 m között változó szélességű kerékpárút Nagymaros középső szakaszán. A kerékpárutat legkésőbb 1996. november 15-ig kell megépíteni.
A versenytárgyalási dokumentáció, 1996. június 10-től a TANDEM Közlekedéstervező és Tanácsadó Mérnökiroda (1035 Budapest, Derű u. 8. fszt. 3.) irodáján vehető át **munkanapokon 9.00–12.00 óra** között (előzetes bejelentkezés alapján), a TANDEM Közlekedéstervező és Tanácsadó Mérnökiroda OTP III. ker. Fiók, 11703006-20219066 számlájára 30 000 Ft + áfa = 37 500 Ft befizetését igazoló okmány eredeti példányának bemutatása ellenében vagy a helyszínen készpénz befizetésével. Az átutalási okmányon a befizetés jogcímét fel kell tüntetni. A befizetett összeg nem igényelhető vissza.
Az ajánlatokat a versenytárgyalási dokumentációban előírt csomagolásban három példányban „Nagymaros középső szakasz kerékpárút építés" felirattal, Nagymarosi Polgármesteri Hivatal 2626 Nagymaros, Fő tér 5. címzéssel ellátva kell beadni.
Az ajánlatok beadási határideje: 1996. augusztus 13-án 10.00 óra
Helye: Nagymarosi Polgármesteri Hivatal tanácsterme, 2626 Nagymaros, Fő tér 5.
Az ajánlatok bontása: 1996. augusztus 13-án 10.00 óra. Helye: azonos a beadás helyével.
Az eredményhirdetés időpontja: 1996. augusztus 27-én 10.00 óra. Helye: azonos a beadás helyével.

Szerkesztőségünk telefonszámai:
210-2840
210-2975
210-2976
210-2988

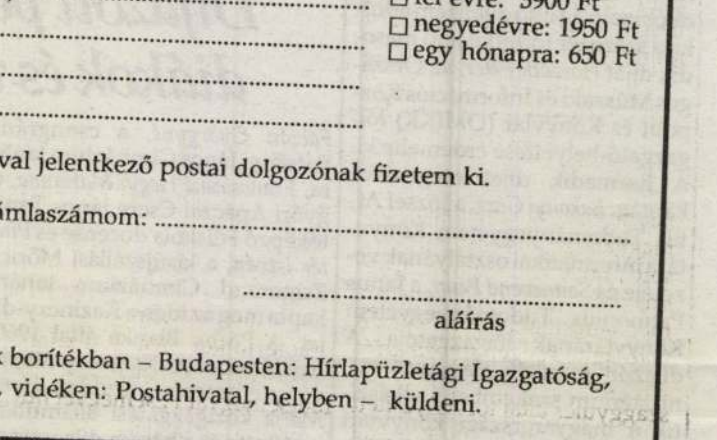

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem az Új Magyarország című lapot

1996. év.....hónap.....naptól kezdve
Megrendelő neve:.....
Címe (város, község, kerület):.....
.....
utca, tér, lakótelep:.....
házszám, emelet, ajtó: .....

Előfizetési díj:
☐ egy évre: 7800 Ft
☐ fél évre: 3900 Ft
☐ negyedévre: 1950 Ft
☐ egy hónapra: 650 Ft

Az előfizetési díjat a nyugtával jelentkező postai dolgozónak fizetem ki.

Átutalással rendelkezem, számlaszámom: .....

.....
aláírás

A megrendelőlapot kérjük borítékban – Budapesten: Hírlapüzletági Igazgatóság, 1846 Budapest, vidéken: Postahivatal, helyben – küldeni.

FŐVÁROSI MOZIMŰSOR

Június 6–12.

A hét filmbemutatói:
AZ UTOLSÓ TÁNC (Last Dance) Színes, feliratos amerikai film** BÁSTYA, KOSSUTH, KOBÁNYA, PUSKIN, SPORT, URÁNIA
VÁMPÍR BROOKLYNBAN (Vampire in Brooklyn) Színes, magyarul beszélő amerikai film** APOLLÓ, ÁTRIUM, BARTÓK, BÁSTYA, BROADWAY, FLÓRIÁN, HORIZONT, HUNYADI, METRO, OLIMPIA

A BUDAPEST FILM INFORMÁCIÓS SZOLGÁLATA A METRÓ MOZIBAN (Bp. VI., Teréz krt. 62.) Telefon: 131-7302
Naponta reggel 10 órától este 8 óráig Felvilágosítás filmekről, műsorról személyesen vagy telefonon!

ALKOTÁS: Spinédzserek (mb. am.)* 12, 2, 4 éjjel 10. 12 majom (am.)* f6, 8.
ALKOTMÁNY: Minden gyanú felett (am.)* 4, 6, 8.
APOLLÓ: VÁMPÍR BROOKLYNBAN (mb. am.)** 11, 1, 3, 5, 7, 9.
ÁTRIUM: VÁMPÍR BROOKLYNBAN (mb. am.)** 10, 12, 2, 4, 6, 8. 7–8-ig éjjel 10 is. Dolby stereo.
BARTÓK: Holtidő (am.)** 10, 12, 2, 4, 6, 8. VÁMPÍR BROOKLYNBAN (mb. am.)** 7–8-ig éjjel 10.
BÁSTYA: Pajzs a résen, avagy a tökéletlen erő (mb. am.) 10, 12, 2, 4, 6, 8 (2. h. prol.). VÁMPÍR BROOKLYNBAN (mb. am.)** éjjel 10. Lege stereo. AZ UTOLSÓ TÁNC (am.)*** 7–8-ig éjjel 12. Lege stereo. Klimatizált, hűtött nézőtér!
BROADWAY: VÁMPÍR BROOKLYNBAN (mb. am.)** 4, 6, 8. Lege stereo. FEKÜDJ LE KUTYÁKKAL (am.)*** Premier előtt! 7-én éjjel 10. Lege stereo. ELÁTKOZOTT GENERÁCIÓ (am.–fr.)*** Premier előtt! 8-án éjjel 10. Lege stereo.
DUNA: Minden gyanú felett (am.)* 6–7-ig és 10–12-ig 11, 1, 3, 5, 7, 9. 8–9-ig 1, 3, 5, 7, 9. Dolby stereo (2. h. prol). A hetedik testvér (am.–német–magy. rajzf.) 8–9-ig de. 11. „Ketten egy jeggyel!" KÖZÖNSÉGES BŰNÖZŐK (am.)** Premier előtt! 7–8-ig éjjel 11. Dolby stereo.
FLÓRIÁN: Tökéletes másolat (am.)*** 4, 6, 8. Lege stereo. VÁMPÍR BROOKLYNBAN (mb. am.)** 7–9-ig éjjel f11. Lege stereo. Toy Story – Játékháború (mb. am.) 8–9-ig 11, 2 (10. h. prol.). Lege stereo.
HORIZONT: Holtidő (am.)* 6-án 10, 12, 2, 4, 6, 8. 7–12-ig 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10. Lege stereo. Zártkörű előadás – 6-án éjjel 10. VÁMPÍR BROOKLYNBAN (mb. am.)** 7–8-ig éjjel 12. Lege stereo.
HUNYADI: VÁMPÍR BROOKLYNBAN (mb. am.)** f5, f7, f9. Holtidő (am.)** 7–9-ig éjjel f11. Congo (am.) 8-án de. 10. The Flintstones – A Flintstone család (mb. am.) 9-én de. 10. 10. Ace Ventura – Hív a természet (mb. am.) 8-án 12. Jumanji (mb. am.) 9-én 12. Toy Story – Játékháború (mb. am.) 8-án 2. Télapu (mb. am.) 9-én 2. *Matinéműsorok egységes helyára 50 Ft!*
KELEN: Szerelem a Fehér Házban (am.) 10-én este 8.
KOSSUTH: *Terem 1.:* Holtidő (am.)** f11, f1, f3, f5, f7, f9. DTS (2. h. prol.). AZ UTOLSÓ TÁNC (am.)*** éjjel f11. Dolby stereo. *Terem 2.:* Dumb és Dumber (mb. am.) h11, 1, h3. Egységes helyár: 90 Ft! Lege stereo. Dr. Jekyll Junior (mb. am.)* f5. Lege stereo. Don Juan DeMarco (am.)* n7. Lege stereo. John Carpenter: Az őrület torkában (am.)** n9, éjjel 10. Lege stereo.
KOBÁNYA: AZ UTOLSÓ TÁNC (am.)*** h4, 6, n9. Dolby stereo. Holtidő (am.)** 7–8-ig éjjel 10. Dolby stereo.
LUX: Mintamókus (mb. am.) 8–9-ig du. 1. Egységes helyár: 80 Ft! Toy Story – Játékháború (mb. am.) 8–9-ig 3. Egységes helyár: 80 Ft! Spinédzserek (mb. am.)* f5, f7. Tökéletes másolat (am.)*** f9. Pajzs a résen, avagy a tökéletlen erő (mb. am.) 7–8-ig éjjel f11.
METRO: VÁMPÍR BROOKLYNBAN (mb. am.)** 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10. 7–8-ig éjjel 12 is. Lege stereo. *Kamaraterem:* Babe (mb. am.) 8–9-ig de. 11, 1. „Ketten egy jeggyel!" Sztracsatella (magy.)* 3, 5. Szamba (magy.) 7, 9.
OLIMPIA: VÁMPÍR BROOKLYNBAN (mb. am.)** 5, 7, 9. Dolby stereo.
PUSKIN: AZ UTOLSÓ TÁNC (am.)*** f11, h1, 3, f6, 8, éjjel n11. Lege stereo. *Kamaraterem:* Szemtől szemben (am.)** 11, f3, 6. A rettenthetetlen (am.) éjjel f10.
SOTE: Tökéletes másolat (am.)*** 8-án f10. Las Vegas, végállomás (am.)*** 8-án éjjel f12.
SPORT: AZ UTOLSÓ TÁNC (am.)*** 6–10-ig és 12-én h5, 7, n10. 11-én 7, n10. Dolby stereo.
URÁNIA: AZ UTOLSÓ TÁNC (am.)*** f12, h2, 4, f7, 9. 7–8-ig éjjel 11 is. Dolby stereo.
SZTRÁDA AUTÓSMOZI: A skarlát betű (am.)** 6–7-ig este f10. Az első lovag (am.) 8–9-ig f10. Az esküdt (am.)** 10–11-ig f10. Veszélyes kölykök (am.)* 12-én f10.

ART MOZIHÁLÓZAT
BEM: Babe (mb. am.) 6–9-ig 4. 8–9-ig de. 10 is. Toy Story – Játékháború (mb. am.) 10–12-ig 4. 8–9-ig 2. Ace Ventura – Hív a természet (am.) 8–9-ig 12. Jane Eyre (ang.) 6. Desperado (am.)** 6–9-ig 8. Az igazira várva (am.)** 10–12-ig 8. Rés a pajzson (am.)** 7-én éjjel 10. Sabrina (am.) 8-án éjjel 10.
BLUE BOX MOZIKLUB: Camilla (kanadai) 6-án 4. Punta Grande (magy.–német–argentin)*** 6-án, 8-án és 11-én 6. Orlando (ang.)** 6-án 8. Kutya éji dala (magy.) 7-én f4. Csalóka napfény (orosz–fr.) 7-én 6. Flört (am.) 7-én f9. Egészséges erotika (magy.)* 8-án 4. A kis Buddha (ang.–fr.–olasz)* 8-án 8. Egy kis csaj Brooklynból (am.)** 9-én 4. Eszikmó asszony fázik (magy.)*** 9-én 6. Az elveszett gyerekek városa (fr.)* 9-én 8. Cápafióka (fr.)* 10-én 5. Titkos gyilkos mama (am.)* 10-én 8. Citromdisznó (magy.) 11-én 4. Miami rapszódia (am.)* 11-én 8. Kopaszkutya (magy.)* 12-én 4. Farinelli, a kasztrált (belga–fr.–olasz–német)** 12-én 6. A hús (olasz)*** 12-én 8. Toy Story – Játékháború (mb. am.) 8–9-ig de. 10.
CIRKO-GEJZÍR: Almodóvar: Kika (P. Almodóvar)*** 6-án 7. Legényanya (Garas D.) 6-án 9. Síró játék – The Crying Game (am., N. Jordan)*** 7-én 7. Hurrá nyaralunk (E. Klimov) 7-én 9. Halálutak és angyalok (Kamondy Z.) 8-án 7. Delicatessen (mb. fr., Jeunet–Caro)* 8-án 9. Befejezés nélkül (K. Kieslowski) 9-én 7. Véletlen (K. Kieslowski) 9-én 9. Tükör (A. Tarkovszkij) 10-én 7. Nosztalgia (A. Tarkovszkij) 10-én 9. Solaris I–II. (A. Tarkovszkij) 11-én f6. Idő van (Gothár P.) 11-én 9. Stalker I–II. (A. Tarkovszkij) 12-én 6. Latcho Drom (T. Gatliff) 12-én 9.
EURÓPA: A gyanú árnyéka (am.)* h1. A rettenthetetlen (am.) n3. Az angol, aki dombra ment fel, de hegyről jött le (ang.) h6. Pret – a – Porter – Divatdiktátorok (am.)* h8. Tiszta játszma (am.)** 7–8-ig éjjel 10. *Kamaraterem:* Forrest Gump (mb. am.) 6–8-ig n12. Szerelem a Fehér Házban (am.) 9–12-ig n12. A halál napja (am.)** f2. Tiszta játszma (am.)** 4. Wong Foo, Kösz mindent! Julie Newmar (am.)* 6–8-ig 6. Othello (ang.)* 9–12-ig 6. Casino (am.)** 8.
GRAFFITI: A szív hídjai (am.) 6–8-ig f4. Keserű méz (fr.–ang.)** 9-én f4. Értelem és érzelem (am.) 6, f9. 10–12-ig f4 is.
HUNNIA: Édeshármas (am.)** 6-án 4. Benny és Joon (am.) 7-én 4. A kis Buddha (ang.–fr.–olasz)* 8-án f4. Titkok kertje (am.) 9-én f4. Férfiak mélyrepülésben (fr.)* 10-én 4. Síró játék – The Crying Game (ang.)*** 11-én 4. Született gyilkosok (am.)*** 10-én 6. 12-én 4. A szakács, a tolvaj, a feleség és a szeretője (mb. ang.–fr.)** 6-án 6. Leon, a profi (mb. fr.)** 7-én 6. Desperado (am.)** 8-án 6. 9–11-ig éjjel 10. Ponyvaregény – Pulp Fiction (am.)*** 6–8-ig éjjel h10. 9-én és 12-én f6. Csalóka napfény (orosz–fr.) 11-én 6. Csajok (magy.)*** 8. Legényanya (magy.)* 12-én éjjel 10.
MŰVÉSZ: *Chaplin terem:* Egy fiatal méregkeverő kézikönyve (angol, B. Ross)** 4, h6, h8 (2. h. prol.). CSUNGKING EXPRESSZ (hongkongi)* Premier előtt! 7–8-ig éjjel h10. *Tarkovszkij terem:* Valaki más Amerikája (fr.–ang.–német) h4, h8 (4. h. prol.). Priscilla, a sivatag királynőjének kalandjai (ausztrál) 6–9-ig h6. Nővérem, nővérem (ang.)** 10–12-ig h6. Halott ember (J. Jarmusch)** 7–8-ig éjjel h10. *Bunuel terem:* Halott ember (J. Jarmusch)** Kísérőfilm: Iványi Marcell: SZÉL – cannes-i Arany Pálma-díj – f4, h6, h8 (5. h. prol.). Las Vegas, végállomás (am.)*** 7–8-ig éjjel 10. *Bódy terem:* Hagyjállógva Vászka (Gothár P.) 6–9-ig 5, f7, n9. A gyűlölet (M. Kassovitz)* 10-én f5, n7, n9. Salo, avagy Sodoma 120 napja (Pasolini)*** 11–12-ig 4, 6, n9. A szakács, a tolvaj, a feleség és a szeretője (mb. ang.–fr.)** 7–8-ig éjjel h10. *Huszárik terem:* „A semmi ágán" (H. Hartley) 6-án h4. Hihetetlen igazság (H. Hartley) 7-én h4. Amatőr (H. Hartley) 8-án h4. Titkom virága (sp.)* 9-én h4. 11-én h6. Egyszerű emberek (H. Hartley) 7-én éjjel n11. Az elveszett gyerekek városa (Jeunet–Caro)* 10-én h4. A Pont-Neuf szerelmesei (fr.) 8-án éjjel 10. 11-én h4. Prospero könyvei (P. Greenaway)* 12-én h4. Eső előtt (macedón–ang.)* 6-án h6. 11-én h8. Kisvárosi ünnep (J. Tati) 7-én h6. Hulot úr közlekedik (J. Tati) 8-án h6. Flört (H. Hartley)* 9-én h6. Ivan Csonkin közlegény élete és csodálatos kalandjai (J. Menzel) 10-én és 12-én h6. Arizonai álmodozók (E. Kusturica)* 7-én és 9-én n8. 12-én h8. Csalóka napfény (Ny. Mihalkov) 8-án f8.
ÖRÖKMOZGÓ: Eső előtt (macedón–ang., M. Mancsevszki) 6-án f5. Lange úr vétke (fr., J. Renoir) 6-án f7. Elátkozottak (olasz–NSZK., L. Visconti) 6-án f9. Van, aki forrón szereti (am., B. Wilder) 7-én f5. Főiskolás Filmek Fóruma (Válogatás a Színház- és Filmművészeti Főiskola III. éves kisfilmes osztályának vizsgfilmjeiből) 7-én f7. Vannak napok és vannak teliholdas éjszakák (fr., C. Lelouch) 7-én f9. Vámpírok (Fenillade) 8-án f5. Főiskolás Filmek Fóruma (Magyar Iparművészeti Főiskola video A/V. szakának mozgóképes története) 8-án f7, f9. A sorompók lezárulnak (olasz, V. de Sica) 9-én f5. Butch Cassidy és a Sundence kölyök (am., G. Roy Hill) 9-én f7. Bob nagyban játszik (fr., J-P. Melville) 9-én f9. Lombhullás (mb. szovj.–grúz, O. Joszeliani) 10-én f5. A nagy Waldo Pepper (am., G. Roy Hill) 10-én f7. Fiorida, a Paradicsom (J. Jarmusch) 10-én f9. Állás (olasz, E. Olmi) 11-én f5. Csendes terror (mb. am., J. Schlesinger) 11-én f7. A kis Vera (mb. szovj., V. Picsuli) 11-én f9. Sorompó (lengy., J. Skolmowski) 12-én f5. Párizs alszik (fr., R. Clair) 12-én f7. Brubaker (am., S. Rosenberg) 12-én f9.
SZINDBÁD: *Latinovits terem:* Elkésett levél (magy.) 6–7-ig 4. Háromezer pengő az utcán (magy.) 8–9-ig 4. A huszonnyolcas (magy.) 10–11-ig 4. Tavaszi szonáta (magy.) 12-én 4. Las Vegas, végállomás (am.)*** 6, 8. *Dajka terem:* Mondani a mondhatatlant – Elie Wiesel üzenete (magy. dokf.) 6-án f5. Titkom virága (sp.)* 7–8-ig f5. 12-én f7. D'Artagnan lánya (fr.) 6-án 6. 9-én 4. Levelek Perzsiából (magy.) 11-én f5. Szeressük egymást, gyerekek! (magy.)* 12-én f5. Szamba (magy.) f9. 7–9-ig f7 is. Georgia (am.)* 10–11-ig f7.
TABÁN: Szárnyas ügynök (Sőth S.) 6-án 6. Rövidre vágva (am., R. Altman)** 6-án f8. Red Rock West – Amikor egy bérgyilkos is több a soknál (am.)* 7-én 5. Gótika, avagy a szellem éjszakája (ang.)** 7-én h7. Kalifornia – A halál nem utazik egyedül (am.)** 7-én f9. Lolka és Bolka vakációja (lengy. rajzf.) 8-án 4. Isten veled, ágyasom! (kínai–hongk.)* 8-án f6. A hálózat csapdájában (am.)* 8-án f9. Osceola (NDK) 9-én 4. A játékos (am.)** 9-én 6. Veronika kettős élete (fr.–lengy.)* 9-én f9. Tehenek (sp.) 10-én h5. Férfiak mélyrepülésben (fr.)* 10-én f7. A gyűlölet (fr.)* 10-én f9. Távol és mégis közel (W. Wenders) 11-én h6. Orlando (ang.)** 11-én f9. Megáll az idő (Gothár P.) 12-én h5. Sonka, sonka (sp.) 12-én h7. Mystery Train (J. Jarmusch) 12-én f9. Szombaton és vasárnap a kora délutáni előadásokra gyerekeknek 50% kedvezmény!
TOLDI: Lisszaboni történet (német–fr., W. Wenders) Kísérőfilm: Ikarosz (magy. animációs) n6, n8 (3. h. prol.). 12 majom (am.)* éjjel n10. *Kisterem:* Füst (am.)* 6–10-ig és 12-én h5 (7. h. prol.). Egy füst alatt – beindulva (am.)* 6–10-ig h7 (7. h. prol.). A halál és a lányka (am.)** 6-án h9. 12-én h7. Ponyvaregény – Pulp Fiction (am.)*** 7–8-ig h9. Szóljatok a köpcösnek! (am.)* 9–10-ig h9. Veled is megtörténhet (belga)*** 12-én h9. Paramicha (magy.) 11-én 5. BBS nyilvános ülés – 4-én 7.
VÖRÖSMARTY: Spinédzserek (mb. am.)* 4, 6, 8 (3. h. prol.). Dolby stereo. TISZTA ROMÁNC (am.)*** Premier előtt! éjjel 10. Dolby stereo.

Keath Chhon, a Kam… gazdasági és pénzügyi miniszter, **Long Yongtu**, a kínai külföldi kereskedelmi és gazdasági kooperációs minisztériumot képviselve –, de előadást tartott **Georg Bush**, az USA volt elnöke, **Jasszer Arafat**, s **Ruud Lubbers**, aki háromszor volt Hollandia miniszterelnöke. De nem hagyható ki a sorból a Dél-

szer már megmutatkozott egy nemzetközi összefogás, az egykori nagy árvíz utáni újjáépítés során. Most árvíz nincs, de a projekt megálmodói különösen a hágai tapasztalatok után, reálisnak tartanák az európai gazdasági hatalmak segítőkészségét – mondta Apró Juhász János.

F. CS.

Gyalogolni jó

(Folytatás az 1. oldalról)

mutattak! Statisztikai adatok tájékoztattak arról a megdöbbentő tényről, hogy a mozgásszervi megbetegedések szaporodásának üteme nyolcszor nagyobb, mint a népszaporulaté! Átlagosan évi 10%-os esetszám-növekedéssel kell számolnunk!

– Más területen is jelentkezik ez a gyors ütemű betegségnövekedés?

esélye, hogy panaszai ismétlődjenek, és 40% esélye van, hogy a deréktájról kiinduló és az alsó végtagba sugárzó fájdalmai jöjjenek létre. Ismétlem, ez bárkire vonatkozik.

– Professzor úr, ez meglehetősen riasztó adatsor. Már-már nem tévedünk, ha népbetegségről beszélünk. Ez persze mind szociális, mind gazdasági vonatkozásban

együttes játszott, miközben a Mikulás, civilben *Kiss László*, a Szegedi Nemzeti Színház művésze beszélgetett a srácokkal, természetesen két fekete krampusz társaságában.

– Kinek az ötlete volt ez a rendhagyó Mikulás-ünnepség? – kérdeztem *Nagy Lászlót*, az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti

olyan neves személyiségekkel találkozhatnak, mint *Keszthelyi Béla*, aki amellett, hogy nyugdíjas gyógyszerész, igazi lovag. Különböző foglalkozásokon a kézművesség alapfogásaival is megismerkedhetnek a gyermekek, miközben az előtérben a Riverside muzsikál.

– Hagyomány lesz-e ebből a kezdeményezésből?

(Folytatás az 1. oldalról)

A fenti beszélgetésre meghívást kapott *dr. Sánta Sándor* képviselő úr is.

– Mi a véleménye az EESZ átszervezéséről?

– Ez az előterjesztés jóindulattal sem mondható szakszerűnek. Nem tükrözi a jelen állapotokat, a majdani feladatokat. A munkához kellene szabni a struktúrát, a formát, a létszámot. Nem szabad

Makai

egészségügyi, a szociális rész, nem is igazán értem, mi lenne az igazgató feladata. Neki kellene felügyelnie a parkgondozókat, a nyári táborok gondnokait? Én orvos vagyok, de nem hiszem, hogy el tudnám végezni azon feladatot, ami ezen intéz-

Clintonnak is festett

A szépség szeretete

Néhány napja *Losonci Lilla* festőművész tárlatát tekinthették meg a kultúrát szerető emberek a szentesi Galériában. A kiállítást *dr. Trogmayer Ottó*, a Csongrád Megyei Múzeumok igazgatója nyitotta meg.

A művésznő lírai realista munkáit először mutatta be a szentesiek előtt százhuszonhatodik önálló kiállításán. Hazánk és külföld tájait – legyen az Egyiptom, a piramisok bölcsője, vagy Szentendre, ahol él és alkot – egyaránt személyes élményei alapján húzódnak ecsetvonásai alatt. Látvány, érzelem, vallomás, szavak – mindezt megjeleníti a vásznon. Kifejezi a szépség iránti igényt, az őszinteséget, szolidságot és szelídséget, mely a nyugalmat árasztó békét közvetíti. Lepereg róla a sznobizmus és a divat, mert úgy alkot, ahogyan a szíve diktálja, így emberi érzelmek és öröm sugárzik képeiből. Az öröm, melyet munka közben érez. Színei hangulatát, témái – úgy a tájképei, csendéletei, mint állat és figurális ábrázolásai – érdeklődését, gondolatait mutatják, ami hozzánk és nekünk szól.

Miért teszi mindezt? Mert a természet az ember szívét megdobogtatja és úgy érzi, ezt a csodát meg kell örökíteni. Hitvallása is ezt fejezi ki: meglátni és megláttatni a szépet. És hogy számára mi a szép, ezt egy televíziós beszélgetésen a következőképp fogalmazta meg: a szépség, melynek nyomában mindig boldogság születik, harmóniát eredményez, és az új szépség új örömet fakaszt. Mindez pedig cél, de erős, és eszköz is egyben, hogy megváltozzunk, jobb, önzetlenebb és boldogabb emberek legyünk. Ezért a mű erkölcs, a szépség morál.

Végül néhány érdekesség a művésznőről: '91-ben *Albert Ferenc* zeneszerző, a Chicagói Zeneakadémia nyugalmazott főigazgatója zenekari művet komponált „Hódolat Losonci Lillának" címmel, '92-ben film készült a festő alkotásairól, festői módszeréről, ezenkívül *George Bush* és *Bill Clinton* gyűjteménye az évek során egy-egy Losonci-festménnyel gazdagodott.

A tárlattal egyidejűleg a Galéria kistermében szentesi grafikusok, festők, keramikusok árusításával egybekötött kiállítása nyílt. Az alkotásokat december 22-ig, szombat és vasárnap kivételével naponta 10–13 és 15–18 óráig látogathatják az érdeklődők.

– Berkecz –

(Fotó: Böbe)

Losonci Lilla
Reggel Délibáb 1995. dec. 7.

Losonczi Lilla festő

Déli Hírlap 1996. június 12

KIÁLLÍTÁS

Miskolci Galéria Hunyadi u. 12. Tel.: 355-004
A Miskolci Galéria állandó kiállításai: Kondor Béla-gyűjtemény és Szalay Lajos rajzai

Feledy-ház Deák tér 3. Tel.: 355-472
Feledy Gyula állandó kiállítása.
Nyitva: k–v: 10–16

Kós-ház Görgey A. u. 32. Tel.: 361-413
Kós Károly élete és munkássága, állandó kiállítás
Nyitva: h–cs: 13–17

MissionArt Galéria Széchenyi u. 14. Tel: 326-906
Kortárs avantgarde művészet: A 19–20. századi magyar művészet, különös tekintettel a nagybányai iskola tagjaira. Adás-vétel
Nyitva: h–p: 10–13 és 14–18

Montázs Galéria
Széchenyi u. 36. I. emelet, Tel.: 06-30 534-205
Mág Tamás festőművész kiállítása – júniusban
Nyitva: h–p: 10–18; szo: 9–13

Vian Galéria–Klub
Győri kapu 57. Tel.: 357-072
Kiállítás a MissionArt Galéria anyagából. Nyitva: k–szo: 19 órától

Levente Galéria–Söröző
Levente vezér u. 8. Tel.: 325-005
Ujfalusy Gábor festőművész kiállítása
Nyitva: h–v: 10.30–22.30

Mini Galéria Kossuth u. 11. Tel.: 327-665
Keller Lívia kiállítása – 05.06-tól 06.20-ig
Nyitva: h–p: 10–18 szo: 10–14

Lillafüred Galéria
Lillafüred, Erzsébet sétány 1. (Palotaszálló)
Pataki János festőművész kiállítása 06.28-ig.

Szakmunkás Galéria
Ifjúság u. 16-20. Tel.: 360-411
Kiállítás a Szemere Bertalan Középiskola lábán működő szakiskola végzős tanulóinak munkáiból

Fotógaléria Győri kapu 27., Tel: 411-747, 412-508
Fejér Ernő grafikusművész, Balogh Rudolf díjas fotóművész kiállítása
Nyitva: h–p: 9–18; szo: 10–17

Nagy és Tsa. Galéria – Művészellátó
Szentpéteri kapu 1/A., Tel/fax: 412-363
Budapesti Képzőművészeti Kft. anyagából festménybemutató (Bod László, Losonczi Lilla, Hévizi Éva, Markó Erzsébet festményei)
Megtekinthető: 06.03-tól 06.15-ig
Nyitva: h–p: 9–17; szo. 9–12.

als Klavierlehrerin. Ab A. der 1
Lehrerin tätig. – Erst spät Hinwe
volkstüml. kunstgewerbl. Holzar
Blumenstücke und Stilleben in
regelmäßig 1901–32 Képzőműv
Szalon / 1906 Paris (Kunstgewer

Kolumnentitel: Boemm

Beruf: Maler
Staat(1990): Ungarn & Slowakei
Nachweisland: Ungarn & Slowakei
Geburtsdatum: 1868. 01. 20
Geburtsort: Lőcse
Todesdatum: 1948. 04. 19
Todesort: Budapest
Tätigkeitsort: Dresden & Paris & Buc

2. *Ritta* (verh. Fehér Kálmánné
Lőcse, † 19. 4. 1948 Budapest.
Zeichnerin. 1882 Umzug nach D
torium Dreden; daneben ABK, B
bei Ermengildo Donadoni und Ca
im Atelier von Paul Poetsch; d
Lefebvre, Robert Fleury, Paul L
son und Rafael Colbin (die letzte
Staats-Stip.). 1898 Rückkehr nach
1909 Leiterin einer freien Malersc
in Körösfő (Crişeni/Rumänien) a
Landschaften, Stadtansichten und
auch Altarbilder, Portr., Blumens
daneben Ill. (z.B. für *Töchter-Alb*
Zeitvertreib). BUDAPEST, M
phik (1892); Gem. (1940er Jahre
Interieur, Öl, um 1910/15. – *A*
Kirche: 1901. NOVÉ ZÁMKY (É

Losonci Lilla három kiállítása

Róma (1996)

A pünkösdi ünnepkör keretében mutatkozott be *Losonci Lilla* a csömöri Petőfi Művelődési Házban. Népviseletbe öltözött asszonyok, *Dévai Nagy Kamilla* pompás műsora és *Feledy Balázs* bevezető szavai emelték a hangulatot. Két mű különösen jelentős, az egyik a „Pünkösdi rózsa", s a másik — a művésznő új montázsa: „Róma", a Szent Péter Bazilika, az Örök Város megannyi tornya, a Via Appia, Traiánus oszlopa, a Colosseum, két ezredév számtalan emlékjele.

A Suzuki-Ház Galériájában július közepéig látható az „Évszakok" című összeállítás (XIV. Egressy út 17-21.). A képciklus ősz, tél, tavasz, nyár színegyütteseit elemzi tájak, virágok, folyópartok és domboldalak bensőséges motívumaival. Itt szintén a festményekhez igazodó műsor fokozta a hatást, *Papp Mina* megnyitója és *Pelsőczy László* színművész ihletett versmondása gitárhang kíséretében.

A Goldmark Károly Művelődési Központ Kisgalériájában pedig június 20-ig voltak megtekinthetők Losonci Lilla balatoni tárgyú tájképei, több virágcsendélete és városképe. Az utóbbiak Velence, Budapest, Szentendre és Provence meghitt tereit tárják a közönség elé méltó festői földolgozásban. Ez az összeállítás Hévízre és Sümegre kerül még ezen a nyáron. Mindez nemcsak jelentős fogadókészséget jelent, hanem a festő invenciójának egyre fokozódó energiáját is.

(m.l.)

Nagy Andrea: **Kapcsolatok**

Szívedbe hebegtem magam,
szűk ösvény, nincs visszaút,
szárnyakkal nyitották ki
a felhőkaput.
Orromon számon
ujjaim hegyén
lélegezted ki magad,
elfeledkezve álltam ott
és a lélekvesztőn a madarak.

*

Már nem hiányod vigasztal,
már nem te vagy, akit áldok,
a békéd már marasztal,
nem átváltott, nem kiváltott
ÉN
az ablakok kövén
az ujjak hegye célhoz ér
átlátni rajta még nem lehet
és te, mint érvény vagy átok
feküdtem és vártalak
és nem mentem semmire.

és

és kapcsolók között. Villámgyors parancsokat osztott és üzeneteket küldött az irányítótoronynak. Pulzusa a halántékán lüktetett, vére őrült erővel, fájdalmasan nyomta az érfalat. Leállt a jobboldali motor. A tartalékmotor, a kiegyenlítő számítógép felmondták a szolgálatot. Az óriás test süllyedni kezdett. A másodperc törtrésze alatt játszódott le minden. Másodpilótái mintha belé kapaszkodnának. Látta maga előtt az utasok kétségbeesett arcát, a riadt gyerekszemeket, az utaskísérők erőpróbáit, hogy visszaállítsák a rendet. Kínlódva, minden idegszálát megfeszítve vívta harcát a géppel. A szédült zuhanás lassulni kezdett. A motor újra működésbe lépett. A nagy madár hatalmasat zökkent, helyreállt az egyensúlya.

Görcsösen kapkodott levegő után, próbált uralkodni arcizmain. Sokáig egy szót sem szólt. A torony hívása zökkentette vissza. Most ismét a rutinjára hagyatkozott. Hőmérséklet, légnyomás, magasság ellenőrizve. Minden rendben. A torony megadta az engedélyt. Megkezdődött a természetes süllyedés. A felhők alatt kibontakozott előtte az a világ, amelyet oly könnyen hagyott maga mögött, s ahová most annyira vágyott. „Kedves utasaink, hamarosan megérkezünk. A belvárosban +6 C-fok van, szép napos idő. Kérjük maradjanak helyükön, tartsák becsatolva öveiket mindaddig, míg a lámpa zöldre nem vált."

Néhány perc múlva kiürült a gép. Barátai is gyorsan pakoltak.

— Hű, de meleg helyzet volt! Te vagy a legjobb! Az utasok szinte semmit sem érzékeltek az egészből!

Ült az üres gépben. A kormányba kapaszkodott. Érezte a tehetetlenség kiszolgáltatottságát.

A felesége képe jelent meg előtte. Sápadt, könnyes arc, riadt tekintet. Melegséget érzett a szíve táján.

Látta a tóparti házat is, és magát, amint rohanva közelít a feljárat felé.

Benke Noémi

Catholica 2000 KATOLIKUS UTAZÁSI IRODA

ZARÁNDOKUTAK

KLASSZIKUS SZENTFÖLDI ZARÁNDOKÚT
szept. 12. ..... 112000,— Ft
KEDVEZMÉNYES SZENTFÖLDI ZARÁNDOKÚT
júl. 18—25., aug. 15—22. ..... 99000,— Ft
ZARÁNDOKLAT LOURDES-BA (repülővel) okt. 10—14. ..... 72000,— Ft
ZARÁNDOKLAT LOURDES-BA (autóbusszal) júl. 20—27. ..... 51800,— Ft
ITÁLIAI SZENTEK NYOMÁBAN szept. 20—30. (busszal)
Padova—Siena—Assisi—Orvieto—Roma—Cascia—Monte Cassino—Nápoly—Pompei—San Giovanni Rotondo—Loreto—San Marino—Ravenna ..... 83000,— Ft
VELENCE—RAVENNA okt. 21—24. Szilárdfy Zoltán atya ..... 28000,— Ft
RÓMA—ASSISI (busszal) júl. 26—aug. 1. Koltai Jenő atya ..... 56000,— Ft
ZARÁNDOKLAT MEDJUGORJÉBA szept. 23—26. ..... 19900,— Ft
CSÍKSOMLYÓI ZARÁNDOKÚT (Ezer székely lány ünnepe)
júl 5—9. ..... 19200,— Ft
MÁRIARADNA—GYULAFEHÉRVÁR (busszal) szept. 30—okt. 3. ..... 15400,— Ft
MARIAZELL ÉS BURGENLAND júl. 16—17. ..... 6300,— Ft
MARIAZELL ÉS PASSIÓJÁTÉK SANKT MARGARETHENBEN
aug. 3—4. ..... 8400,— Ft
SZENT LÁSZLÓ NYOMÁBAN (busszal) aug. 30—szept. 3. ..... 22900,— Ft
ZARÁNDOKLAT CZESTOCHOWÁBA aug. 21—24. ..... 17500,— Ft
BARCELONA—ZARAGOZA—MADRID szept. 14—21.
(repülővel) ..... 135000,— Ft
FÁTIMA (repülővel) aug. 7—14. ..... 79900,— Ft
SZENT MÁRTON ÉS SZENT TERÉZ NYOMÁBAN
aug. 10—17. ..... 69000,— Ft
CSEHORSZÁGI KEGYHELYEK ÉS KASTÉLYOK (busszal)
Christ György esperes atyával, szept. 23—27. ..... 19500,— Ft
KÖRMEND-GÜSSING (BATTHYÁNY STRATTMANN LÁSZLÓ)
szept. 20. ..... 2000,— Ft
EURÓPA LEGHÍRESEBB BÚCSÚJÁRÓHELYEI
(Lourdes, Loyola, Fátima, Combostella Avila, Montserrat, Barcelona)
autóbusszal szept. 5—17. ..... 83000,— Ft

Jelentkezés: 1023 Budapest, Árpád fejedelem u. 8.
(Komjádi uszodánál) Hétfőtől péntekig 9 és 17 óra között.
Tel.: 212-0330; 212-4436; fax: 212-0331
Tájékoztatjuk kedves utasainkat, hogy megjelent az 1996. évi programfüzetünk. Kívánságra postán megküldjük, vagy irodánkban átvehető.

VIGILIA ALAPÍTVÁNY MÁLTAI MISSZIÓS KÖZPONT

FIGYELEM!

Tájékoztatjuk
tisztelt Megrendelőinket,
hogy kiadványaink árait
1996. július 1-től
10%-kal megemeljük.

A jelenleg meglévő kazettákat
a régi áron árusítjuk,
ameddig a készlet tart.

Kérjük megrendelésüket
az alábbi címre mielőbb megküldeni
szíveskedjenek.

VM STÚDIÓ
1465 Bp., Pf. 1825

vagy Új Ember Könyvesbolt
(V., Ferenciek tere, Kárpátia-udvar)

KEDVES VÁSÁRLÓIM!
Szeretettel várom Önöket üzeltünkben.
Esküvőkre, különleges alkalmakra, színes csipke és selyem, földigérő koszorúsleány és ekresztelő ruhákat vásárolhat nálunk. Kisfiúk részére öltönyöket, selyem mellényeket nadrágokat, több színben és fazonban.
Egyedi darabok készítését megrendelésre vállalom. **PONTOS HATÁRIDŐRE!**
Divatszalon, 1067 Bp., Csengery u. 36.
Tel.: 342-6594

A GAZDAGRÉTI

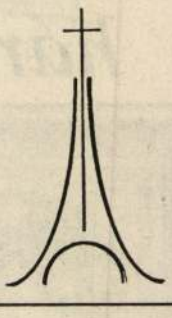

A
H
L

Közületi és la
a Balaton Búto

CSANÁD GARNITÚRA

Mintatermeink:
Veszprém, Budapest út
Budapest, Rákóczi u. 73.
Miskolc, Újgyőri főtér 32.
Pécs, Megyeri u. 16. Tel./
Debrecen, Piac u. 68. Tel

MAKROVILÁG

MAKROVILÁG ZARÁ
1091 Budapest, Üllői
Tel.: 215-0636, 217-5

ZARÁNDOKLATOK:
RÓMA (Padova—Assisi—San Marino—Velence)
vezeti: Varga Lajos tarjáni plébános (fel lehet
ján,Tatabánya, Oroszlány, Mór, Zirc, Veszprém
MARIAZELL (Magyar zarándoknap) júl. 7.
vezeti:Wulkowatz Károly tiszavasvári plébános
ENGESZTELŐ ZARÁNDOKLAT FATIMÁBA
repülővel: aug. 7—14.
busszal: aug. 7—17.
(A Lourdes—Fátima új Nyíregyházáról indul, út
Buszos utat vezeti: Lázár István Napkori plé
SZENT PÁL NYOMÁBAN (Görög—Törökors
aug. 12—21.
Vezeti: Soós János forráskúti plébános.

Palák a gyári á
10—15%-kal olcs
150 m² feletti vásárl
ingyenes házhoz s
Osztrák lambéria, ha
szlovák fenyő-für
nagy választékban
Egyházi intézmén
további árengedmén

Építőanyag-keres
Balatonfüred, Noszl
Tel./fax: (87) 341-349; (

TÉVÉ ÉS RÁDIÓ MŰSORAJÁNLAT

Összeállított

Július 1. hétfő	16.05	Bartók	**Kóruspódium.** Az Országos Széchenyi Könyvtár Kórusa énekel.
	18.00	TV1	**Engedjétek hozzám!** A hitről gyermekeknek.
Július 2. kedd	13.20	Ko.köz.	**Boldogasszony ünnepek júliusban.** Tóth Sándor zenés jegyzete.
	13.30	Ko.köz.	**Tanúim lesztek!** A római katolikus egyház félórája.
	16.40	Duna TV.	**Európa hite.** Jövőnk keresztény szemmel. (Lehoczky László)
	17.55	TV1.	**Katolikus krónika.** Hírek, tudósítások az egyház életéből
	21.25	Ko.köz.	**Nyeregben írt történelem.** 11. r. „Nyelvtörténetünk őstörténeti vallom
Július 3. szerda	16.40	Bartók	**Hitélet és történelem.** Kálnoky László 1912-1985 (Rónay László)
	17.30	TV1.	**Tanúságtevők.** Kertész Anna és Bálint Zsolt Taizé magyarországi sze
	20.30	Bartók	**Delius: Az élet miséje.** Hangverseny a londoni Szent Pál Katedrálisb
Július 4. csütörtök	13.20	Ko.köz.urh.	**Gregorián énekek.** A Silos-i bencés apátság kórusa.
	13.30	Ko.köz.urh.	**Tanúim lesztek!** A római katolikus egyház félórája.
	17.55	TV1.	**Közös hazánk volt Róma** II/1. Epizódok a Szentszék és a magyar egyhá
	23.00	ATV	**Nikodémusok órája.** Lipp László a 344-2833 és a 344-2834-es szár
Július 6. szombat	6.00	Petőfi	**Pax Rádió.** A Szent Család plébánia Kecskeméten. (Kavalecz Imre)
	15.00	Duna TV.	**Ópusztaszer.** A Feszty-körkép és az emlékpart története. ('96 dokume
	18.00	Petőfi	**Szórakoztató Biblia.** Bibliai emlékek Jordániában—Madaba (Bajusz F
	18.30	Petőfi	**Gospelek a javából.**
	20.20	TV1.	**Vas István: Mikor a rózsák nyílni kezdenek.**
	22.10	Bartók	**Max Reger orgonaművei** Roselinde Haas előadásában.
Július 7. vasárnap	7.05	Ko.köz.urh.	**A vasárnap üzenete** László atyától — Egész héten át hallható a 06-6
	7.55	TV1	**Így szól az Úr.** A Biblia üzenete.
	8.05	Bartók	**Alföldi Boruss Csilla orgonahangversenye.**
	8.30	TV2.	**A magyar irodalom képes története.** Cantio alia de Nicolao Zrini
	8.45	Duna TV.	**II. János Pál pápa** X/2. Család, légy önmagad.
	10.05	Ko.köz.urh.	**Szentmise közvetítése** a kőbányai Szent László templomból. Bemutatja
	10.40	Bartók	**Britten: Missa brevis. in D.** az MRT Gyermekkórusa énekel.
	11.00	Duna TV.	**Amiről a kövek mesélnek.** Történelmi városok. Veszprém.
	13.00	TV2.	**Bencések és a tudomány.**
	18.05	Bartók	**Jubilate Deo!** Évszázadok egyházi muzsikája. (Vass M. Katalin.)
	21.25	Duna TV.	**Ars Hungarica.** „Mindenszentek" Védőszenteket ábrázoló szobrok.(O
	22.20	Ko.köz.	**A Capella Bydgostiensis hangversenye.** 1987. febr.
	23.40	Duna TV.	**Simon István: Húsvéti körmenet.** E.a.: Gáspár Imola.

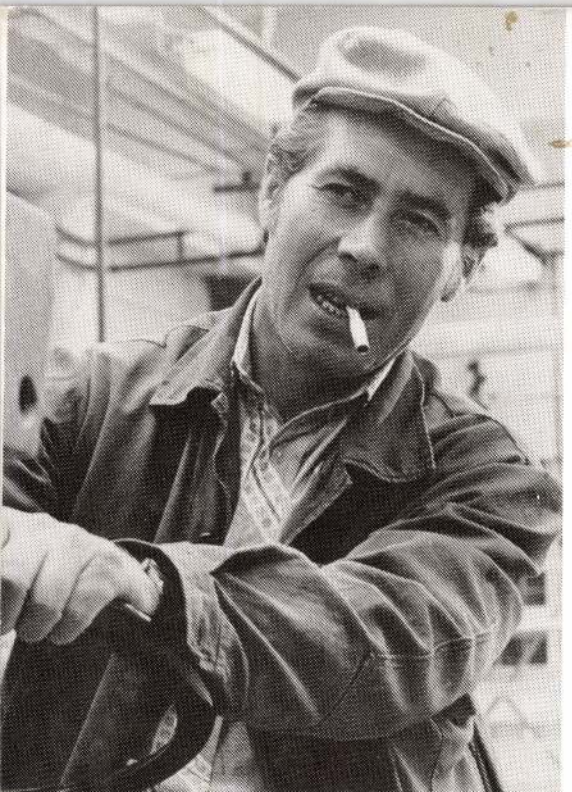

Tárlatnyitás után, este 6 órakor

MOLDVAY JÓZSEF

ORATÓRIUMÁRIA ESTJE

Közreműködik:
OLÁH GÁBOR
zongora

OLÁH MIKLÓS
cselló

Műsoron:

J. S. Bach: H-moll mise, János passió, Magnificat, továbbá G. F. Händel: Messiás, Xerxes c. művei

BNy

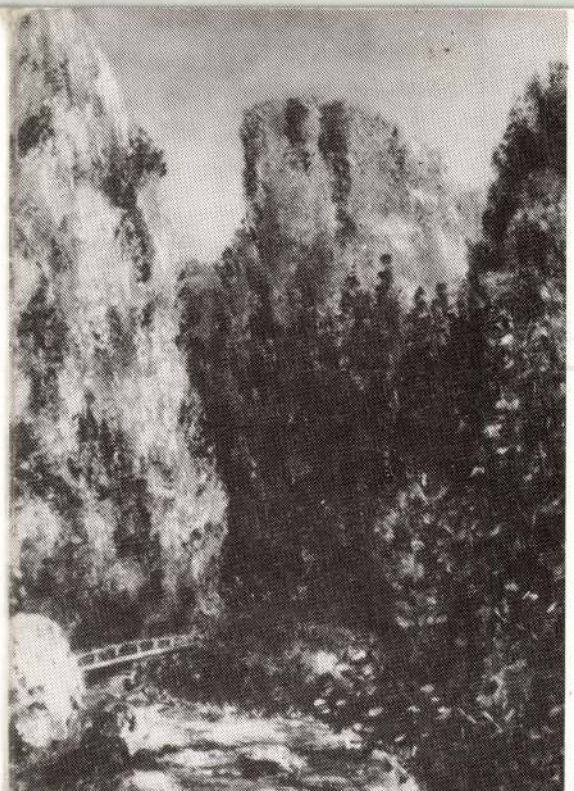

HATVANI GALÉRIA

1989. április 28-án, pénteken
este fél 6 órakor

LOSONCI LILLA

festőművész

és

MOLDVAY JÓZSEF

fotografus

KIÁLLÍTÁSÁT
megnyitja
DR. BERECZKY LORÁND
a Nemzeti Galéria főigazgatója

Nyitva: június 11-ig

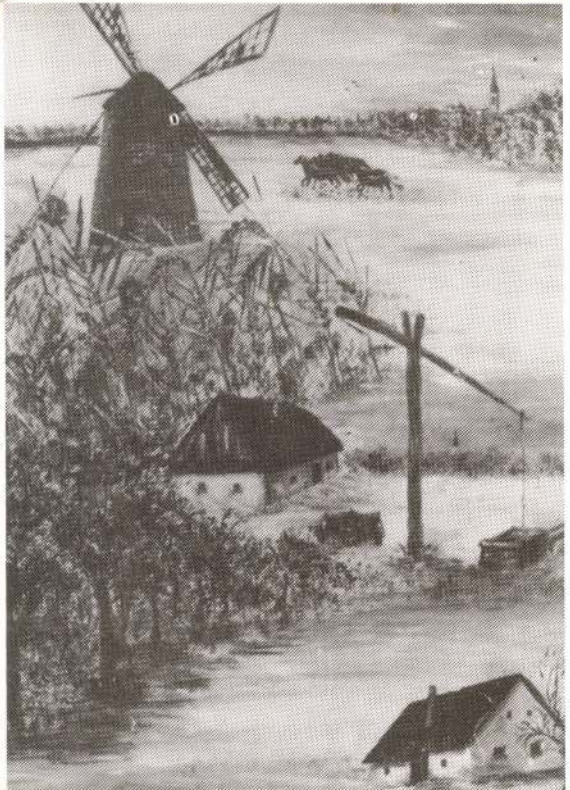

LOSONCI LILLÁRÓL

A csoda megejtő varázslataként fogadtuk, amikor másfél esztendeje Losonci Lilla – egy egészen más pályaív után – mintegy Pallasz Athénéként teljes művészi fegyverzetben pattant a tárlatlátogató közönség elé. Méltatlan lenne azonban, ha még mindig erről az oldalról közelítenénk munkásságához, hiszen a csodák – mint tudjuk – csak három napig tartanak. Ám Losonci Lillával tartósan kell számolnia a kortárs magyar festészetnek. Határozott festői egyéniségével, humanizált tájaival, gondolatokat ébresztő, karakteres városképeivel, az embert körülvevő állatvilág mélyérzésű ábrázolásával rövid idő alatt megbízható színvonalú, öntörvényű alkotóként vívott ki elismert helyet.

Fotók: Békás szoros (1), Szélmalmos táj(2)

MOLDVAY JÓZSEFRŐL

Foglalkozása hangversenyénekes, a Magyar Rádió és Televízió énekkarának tagja és szólistája. Ezzel párhuzamosan – fotóriporterként – a Rádió Újság állandó munkatársa, de képeivel folyóiratok, szépirodalmi kötetek lapjain is találkozunk. Tagja a Magyar Újságírók Szövetségének, továbbá 1983-ban soraiba fogadta a Kispesti Képző- és Iparművészcsoport. Ily módon egyéni és csoportos kiállításokon már sok esetben gyönyörködhetett munkáiban a fővárosi és vidéki közönség. Jelen tárlata felerészt művészportrékból, illetve munkásábrázolásokból áll.

Fotók: Galsai Pongrác (3)
Targoncás (4)

A kiállítás fővédnökei:

GERÖLY TIBOR
Budapesti Művészet Barátok Egyesületének
főtitkára

VADÁSZ ZOLTÁN
Délbudai Vendéglátóipari Vállalat
igazgatója

LOSONCI LILLA
festőművész
tisztelettel meghívja Önt
a Citadella Galériában tartandó
kiállítás ünnepélyes megnyitójára.
A kiállítást
Dr. FELEDY BALÁZS
a képzőművészeti alap igazgatója nyitja meg
1989. május 29-én, 11 órára

Közreműködik:
MOLDOVÁN STEFÁNIA
érdemes művész

kiállítás megtekinthető naponta 11–18 óráig
1989. május 29-től június 16-ig

Délbudai
VENDÉGLÁTÓ
VÁLLALAT
BUDAPEST

Losonczi Lilla

CITADELLA

MEGHÍVÓ

apostol világít rá a szentleckében. „A világ nem ismer minket." Isten gyermekeinek élete érthetetlen és ismeretlen a világ szemében. Amint egy korakeresztény írás mondja: „Ott laknak a görögök és a barbárok városaiban, ahogyan kinek-kinek a sorsa megszabta. Öltözködésben, táplálkozásban a lakosság szokásaihoz alkalmazkodnak, de más szempontból egy csodálatos, és mindenki számára hihetetlennek tűnő életmódot folytatnak. Saját szülőhazájukban úgy élnek, mint jövevények; minden idegen táj a hazájuk, és minden haza idegen föld nekik."

ben visszatérő kérés: „ mennybe", „az örök élet országába", „az igazi szabadságra és a mennyei dicsőségbe", „a régiből az új életre". A feltámadás élete Krisztusban megkezdődött a mi számunkra is, de már és még itt a földön, zarándoklétünkben. Úgy kell élnünk itt a földön, hogy ez az élet az odaátiba nyílhassék bele. Ez az élet nem zárt egész önmagában, nem fejeződik be a halállal, hanem folytatása van. Igazi értelmét tehát csak akkor találhatom meg, ha az egész részeként tekintem. Másként: itt a földön is csak akkor boldogulhatok igazán, ha cselekvéseimet az

gunkból kitéphetetlen Sárkányölő, akinek szobra Prága főterén a szobrász-alkotók: Kolozsvári Márton és György hírét is őrzi, s a fény és a sötétség harcában az ember méltóságát hirdeti. „Meddig győzi a szent a néma harcot?" — kérdezi a poéta, s válasza az egyetlen reálisan biztos annyi legenda és fantáziakép között: *„Időtlen tusakodik a hős, / arcán felismered rettenve arcod: / benned emeli Szent György jó vitéz / győztes lándzsáját a szörnyeteg ellen, / benned tusakodik az égi hős / halálodig szüntelen küzdelemben."* (Csanád Béla sorai)

ván korában már jelen van magyarságunk körében. Gellért püspök, aki a csanádi szentegyházat a Sárkányölő oltalmába helyezte, maga is a György nevet kapta keresztségekor, és a velencei San Giorgio kolostor apátja volt.

Szent György nimbuszától fénylik Veszprém, régi-régi kápolnája által, talán még a IX. századból.

Ballag a Duna Esztergomnál a megcsöndesedő alkonyatban, s emlékezik a hajdan virágzó prépostságra, mely a mezőn állott. Csak így mondják ma is: Szentgyörgymező, s ha kérdezed a parton ugrabugráló napfény-kicsalta kisdiákot, ki lenne nevének őrizője, nevet és a fejét rázza.

Nem csodálkozó század ez már, hogy híre keljen a széllel annak, ki egykor lándzsát emelt annak „ellenünkre". Az egyház köré sereglő György-vitézeket — Boldog György Társaságának tagjait — miként Károly Róbert, a király, mondogatta — azonban most is arra serkenti: gyakorolják az erényeket, az istenfélelmet, a szegények, a bajbajutottak istápolását és védjék a földet, amely ringatta bölcsőjüket.

„Valósággal igaz vagyok e társaság iránt" — mondta egy Györgylovag egykor, kezét a mellén összefonva, s így folytatta: pénteken szomorkodom az Úr halálán, de örvendezem vasárnap attól a perctől, hogy „kél a Nap".

Magyarországnak hányszoros valóság-jelképe 1541. augusztus

ménnyel egybekötött el… ősibb, egyben bonyolultabb jelenség, mint az egyszerű dal." Így tudta-mondta Kodály, s György napján a kerti fák alatt töprengő egyszerű halandó is arra gondolhat: amit gyermekszívvel visz-visel az ember a poros, göröngyös úton, báránykák csengő szavában igazi Györgyerényként szegélyezheti a padkát; a kinyíló pipehúr, a tavaszi kankalin vagy a mező sarjadó füve a gyöngédség öröm-zöldjeit jelenthetik, az emberi méltóság lovag-díszeit, hogy körbejáratva tekintetét — a vándor áldást kívánjon a világnak: valódi harmatot.

Hermon harmatát, mely leszáll Sion hegyére.

Szent György jó vitéz vívja bennünk harcát a gonosszal, s győzelme mindig áldás a házra, kertre — az emberi családra.

Tóth Sándor

Szenvedés, halál és feltámadás

A hitelesen elfogadott keresztény hit ajándék, remény, megnyílás a jövő felé és a halál meghaladása. A keresztségben kapott lelki erőforrás, azaz a kegyelem által, a hívő a legnagyobb biztonsággal élhet a jelenben. Ez a hit számára olyan határozott pontot jelent, ahonnan a saját életét és a többi emberét, valamint a világ eseményeit is értelmezni tudja.

A hívő sem kerülheti el azokat az emberi érzelmi és tapasztalati élményeket, melyek kivétel nélkül minden embert érnek, függetlenül attól, hogy hívő vagy sem. A keresztényt is eltöltheti bizonyos félelem, csalódás, reménytelenség. Sőt folyamatos megélése, gyakran szükséges tudatosítása, önmagunk emlékeztetése arra, hogy én Krisztusé vagyok; ez az új nevem: keresztény, azaz krisztusi. Ez pedig egyet jelent azzal, hogy mivel bennem Krisztus él, teljesen az ő életstílusát kell élnem. Az ő útja az élet tudatos odaadása, vagyis a szenvedés és a halál vállalása is.

Ha az ember természeténél fogva keresztény, ahogy az egyházatyák tanították, a krisztusi sors valamiképpen minden ember sorsában jelen van. Az isteni terv számolt a bűnnel, nem tett úgy, mintha nem volna, hanem ellenkezőleg, megtestesülésével Jézus Krisztus, a más-

Szívével élni életünket, válaszolni a mindennapok kihívásaira. A megpróbáltatások mindenkit elérnek. Ezzel számolni kell, ráadásul várni. Krisztusra tekintve azt látjuk, hogy ő tudatosan vállalta a szenvedést és végül a halált. Lényeges, hogy itt ne álljunk meg a Jézus-követésben, mert a nyomorúság, az emberi kicsinység átélése lefékezheti haladásunkat. Szenvedés, halál valóban létezik, de van feltámadás is! Tudjuk, hogy minden pillanat elmúlik. A boldog pillanat a leggyorsabban. A szorongás, a kilátástalanság mindig hosszabbnak tűnik. De ennek is vége lesz. Földi életünk a keresztt-

Örömhír

Jézus a jó pásztor Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor életét adja a juhokért. A béres azonban, aki nem pásztor, akinek a nyáj nem tulajdona, otthagyja a juhokat és elfut, amikor látja, hogy jön a farkas. A farkas elragadja és szétkergeti őket. A bé-

…ifjúsági pedagógus-találkozónak adott otthont április 7-én, Tatabányán az Árpád-házi Szent Margit Katolikus Általános Iskola. A rangos eseményen, amely mindenekelőtt a kötetlen tapasztalatcsere, a gondok és eredmények baráti hangulatú megbeszélésének fóruma volt, a Székesfehérvári Egyházmegyében található római katolikus óvodák, illetve általános- és középiskolások pedagógusai vettek részt. Jelen volt *Takács Nándor*, az egyházmegye püspöke is. A találkozó a házigazda iskola énekkarának előadásával, illetve az intézmény igazgatójának, *Hubertné Karnuts Gizellá*nak a köszöntőjével kezdődött. Ezt követően igeliturgia, majd színes kulturális műsor, illetve egy „Mire neveljük a diákjainkat?" címet viselő előadás szerepelt a programban. Végezetül püspöki zárszó és közös ebéd következett. RZ

A Veritas együttes a Szeged-Felsővárosi templomban ünnepelte fennállásának tizedik évfordulóját április 12-én. Az ünneplés szentmisével kezdődött, majd az együttes koncertet adott, amelyen felléptek a tíz év során volt, és jelenlegi tagok. A Veritas együttes 1986 decemberében alakult Szegeden, hat ka-

siker, a karrier, pénz és „önmegvalósítás". Új ideálok felé kell tájékozódnia. Szent Márton fölismerte, a kereszténység középpontja a szeretet. Ezt értette meg Márton, amikor köpenyét megosztotta a koldussal. Ez az ember a keresztény Európa első nagy szentjeinek egyike. Európa jövőjét sem pusztán a gazdasági közösség biztosíthatja: vissza kell találnunk a kereszténységhez. A fiatalság idealizmusához, lendületéhez és kalandvágyához méltó feladat, hogy bátran vesse bele magát az újraevangelizálás feladatába.

— Ez az ifjúsági találkozó a tavaly novemberben Toursban, a Szentatya jelenlétében, majd egy héttel később itt, Szombathelyen megnyitott Szent Márton emlékév jegyében zajlik, annak fontos eseménye — mondotta Konkoly István megyéspüspök. — Mottója is utal rá azzal, hogy Szent Márton híres

Gyáli kezdeményezés

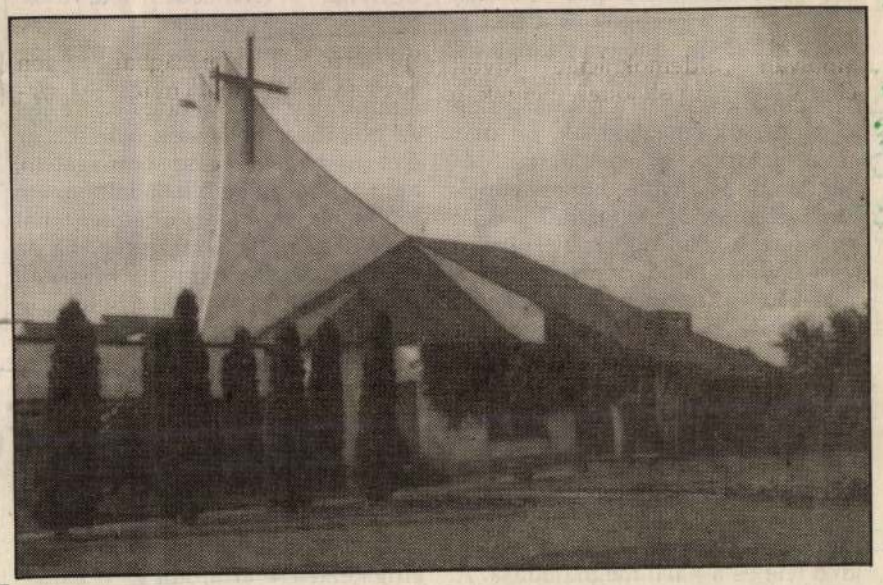

A húsvéti ünnepek előtt Gyálon *Hefler Gábor* plébános kezdeményezése nyomán rendhagyó lelkigyakorlatra került sor: *Losonci Miklós* művészettörténész három előadást tartott Isten és a művészet kapcsolatáról. Hefler Gábor — összeállításában most jelenik meg *A római katolikus egyház története Gyálon, Felsőpakonyon, Némediszőlőn* című könyvecske — erre az alkalomra *Losonci Lilla* olajfestményeit is kiállította a szentélyben. (A művésznő a gyáli plébániának adományozta a képeket.) A plébános a következőket mondja az előadás-sorozatról:

— A hívek nagy érdeklődéssel fogadták a kezdeményezést. Az öt kép látható volt a templom szentélyében elhelyezett paravánon. Az előadó a szentmisék előtt beszélt: a művész képeinek bibliai vonatkozását és az egyház tanítását hangsúlyozta. Talán nem érdektelen a hallgatók néhány megnyilatkozását idéznünk:

— Igazi lelkigyakorlat volt, mert a lelkünket mozgatta meg. Megfogott az a gondolat, hogy minden, amit Isten teremtett, szép, csak nyitott szemmel kell a világban járni. Érdekes gondolata volt az előadónak, hogy az emberek jellemét a virágokhoz hasonlította. Felhívta a figyelmünket templomunk értékeire is, például a Krisztus-szobor egyedülálló szépségére. Nincs odaszegezve a kereszthez, mozdul a karja, él, a feltámadást jeleníti meg.

— Úgy érzem, igazi lelki gazdagodást jelentett e három alkalom, jól segítette húsvéti felkészülésünket, segített, hogy nyitott szemmel, a teremtett világ szépségeire fogékonyabban éljünk.

Teleki Pál emlékezete

Ötvenhat évvel ezelőtt, 1941. április 3-án a hajnali órákban dörrent el az a pisztolylövés, amely kioltotta Magyarország miniszterelnökének, gróf Teleki Pálnak az életét. Ennek a tettnek a világháború harmadik esztendeje elején komoly üzenet-értéke volt, hiszen azt jelezte, hogy Európa közepén él egy olyan nép, amely a vérzivatar ellenére is meg szeretné őrizni erkölcsi méltóságát. És azt is

szék emlékeztessen majd minket arra, hogy a magyaroknak olyan miniszterelnöke volt, aki azért az igazságért áldozta fel magát, amiért nagyon sokan harcoltak" — mondotta.

Az egyébként már a sors iróniája, hogy ezen a béketárgyaláson nemhogy Telekinek, de még Churchillnek sem jutott üres szék...

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK
A SUZUKI-HÁZ GALÉRIÁJÁBA
(BUDAPEST, XIV., EGRESSY ÚT 17–21.)

Losonci Lilla

FESTŐMŰVÉSZ

Évszakok

CÍMŰ KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA,

1996. JÚNIUS 6-ÁN (CSÜTÖRTÖKÖN), 18 ÓRÁRA.

MEGNYITJA:
PAPP MINA MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

KÖZREMŰKÖDIK:
PELSŐCZY LÁSZLÓ SZÍNMŰVÉSZ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
JÚLIUS 3-IG, NAPONTA 10–18 ÓRA KÖZÖTT

A MEGNYITÓT TÁMOGATJA:
A JUZSO HIDEGKONYHA ÉS PARTY SERVICE (TEL.: 257 8576)

FERIHEGYI GALÉRIA
LÉGIFORGALMI ÉS REPÜLŐTÉRI IGAZGATÓSÁG

A Légiforgalmi és Repülőtéri Igazgatóság,
valamint a Ferihegyi Galéria
tisztelettel meghívja

Losonci Lilla
festőművész
kiállításának megnyitójára

Megnyitja - **Dr. Feledy Balázs**
művészettörténész
művészeti igazgató

Helye - **Ferihegyi Galéria** *(Budapest-Ferihegy 1 terminál)*

Időpont - 1996. november 12. 15.00 óra

A kiállítás november 26 -ig tekinthető meg.

LOSONCI LILLA

Tárlat tárlat után a helyőrségi klubban

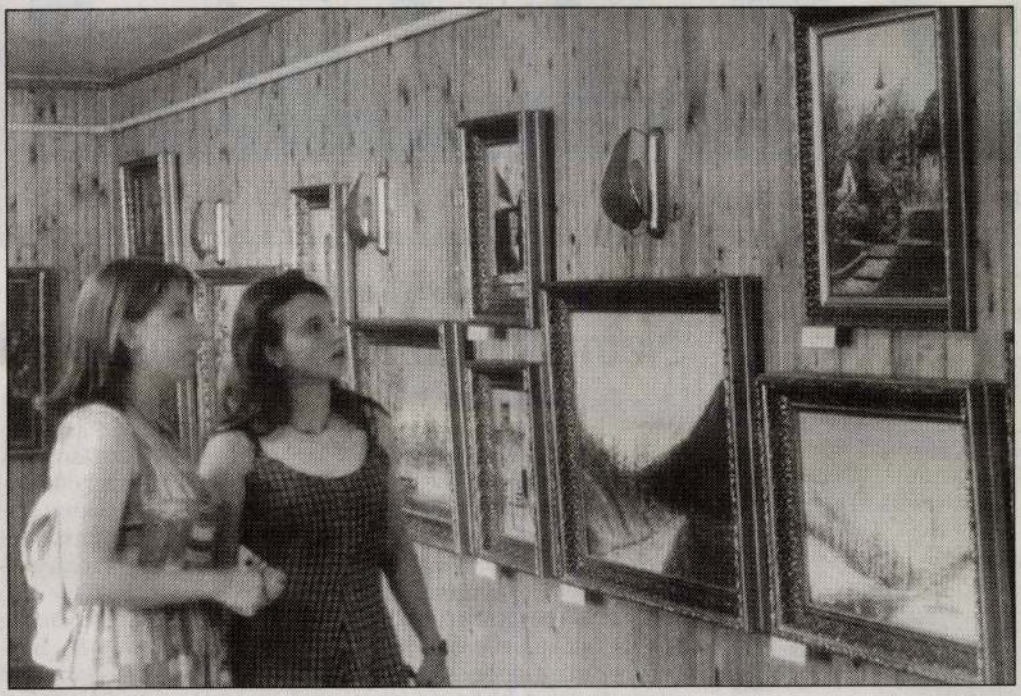

Losonci Lilla festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás Kiskunhalason a helyőrségi klubban. A tárlat képeit augusztus 22-ig tekinthetik meg az érdeklődők. A művésznő ars poeticaját a következőképpen fogalmazta meg: legkedvesebb képem – a következő. FOTÓ: P. Á.

PETŐFI NÉPE 1997 VIII. 12

FI NÉPE

Duna–Tisza köze napilapja • 52. évf., 187. szám / 35 Ft

a betakarításával

ési kényszer?

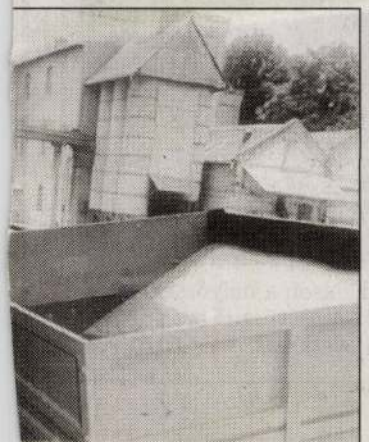

Ópusztaszeri játékválasztás

Nem akar miniszterelnök lenni

„Egy újságírói kérdésre, miszerint vállalom-e a miniszterelnökséget, megjegyeztem, hogy ez csupán játék lehet." E választásnak, amelyet a Metész Csongrád megyei szervezete iktatott be augusztus 20-ai ópusztaszeri különprogramjába, nincs valós tétje – hangsúlyozza Kósa Gyula sajtóhoz eljuttatott közleménye azzal a nagy sajtónyilvánosságot kapott hírrel kapcsolatban, hogy miniszterelnök-jelöltként részt kíván venni az Ópusztaszeren augusztus 20-án tartandó próbaválasztáson. A Metész, mint rámutatott, továbbra sem kíván párttá alakulni. Az érdekvédelmi szervezet számára a magyar mezőgazdaság jövője a legfontosabb kérdés, ehhez keresi azoknak a pártoknak a közelségét, amelyeknek programja legközelebb esik a Metész mezőgazdasági elképzeléseihez.

Az alacsony jövedelműeknek

LOSONCI Lilla

MN 1999. jún. 10.

LOSONCI LILLA festményeiből nyílik meg kiállítás március 11-én, csütörtökön délután öt órakor Budapesten a Magyar Honvédség Művelődési Házának Stefánia Galériájában (XIV., Stefánia út 34.). A tárlat április 6-ig tekinthető meg.

ka. A drótszövetes sárga üveg nagyon könnyen törött, szítési módja sem megfelelő, mert olyan közel van eg vagy nem lehetett becsukni az ablakot, vagy széttörte a zag a falcok között. Nem hoztak elegendő üvegező szö get csak gittel tudták felerősíteni. Nem volt megfelelő nehezen tud megkötni. Ígérték, hogy megjavítják, de m nem történt semmi.

A tél folyamán csak Stáhl József brigádvezető volt munkással. Januárban még itt dolgozott Bakos Ferenc árban Várpalotára kerültek.

Jelenleg – április – Stáhl József, Szófogadó Gyula – Varga Pista, Baranyai Feri, Nagy Jóska segédmunkáso son. 100 m^3 termőföldet bányásztak ki a ravatalozó elő matban van. A fák részére a lyukakat már január folyar Varga István. Kovács Pálék elrendezték a terepet. Meg kolat szétterítése. (A salak nagy részét Tóth József tec zeli Danuvia Gyárban.) A fuvarozást Guoth Gyula és palotai kötelékében. Gouth nemesszalóki ismerősöm. latú magyar. Ugyanekkor Egerből, 94 kg rózsacsemete ra, melyet Zsigmond József tsz. kocsis jó szándékból h

LOSONCI LILLA

Az ÚPMH tárlata

Losonci Lilla: Szentendre

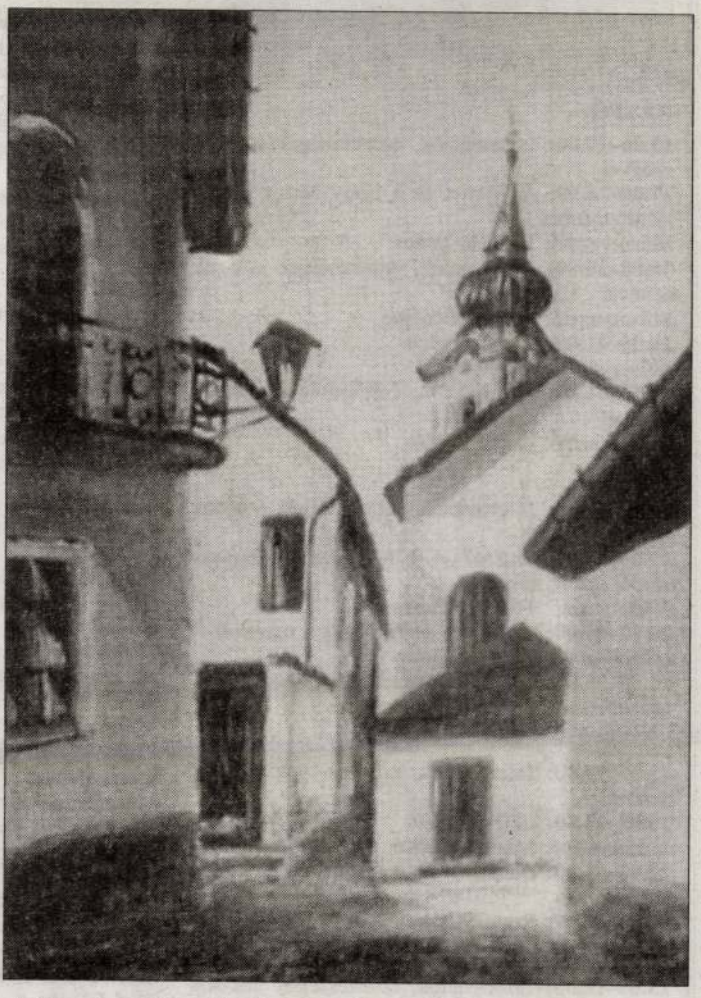

A Szentendrén élő és alkotó festő- és grafikusművész munkáiból állítanak ki néhányat – Árpád-kori és ráckevei képek címmel – a ráckevei Savoyai-katély kupolatermében az elkövetkező hetekben. A tárlatot Dr. Kulcsár István polgármester vezeti be, megnyitó beszédet Dr. Bencze József államtitkár mond, augusztus 3-án este 7 órakor. A millecentennárium tiszteletére rendezett kiállítás augusztus 16-ig tekinthető meg.

1998.08.01.

Uj Pest Megyei Hírlap

ÁLLANDÓ MŰSOROK A DUNAKANYA

(FM 68,99 és 91,9)

HÉTFŐ

13.00–17.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével
17.00–18.00: A Warner és a Sony Music kiadói ajánló műsora
Műsorvezető: Tőrincsi Tímea
18.00–20.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével
Műsorvezető: Fábián Nicolette
20.00–21.00: Egyházi műsor
Műsorvezető: Varga Attila
21.00–01.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével
Műsorvezető: Lantai Miklós

KEDD

13.00–17.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével
17.00–18.00: Az EMI-QUINT és a Record Express kiadói ajánló műsora
Műsorvezető: Tőrincsi Tímea
20.00–21.00: Medicina – egészségügyi magazin
Műsorvezető: Tőrincsi Tímea
21.00–01.00: Esti beszélgetés – aktualitásokról
Műsorvezető: Fábián Nicolette

SZERDA

13.00–19.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével
20.00–22.00: UFO-magazin
Műsorvezető: Marnitz László
22.00–01.00: Dunakanyarock – kalandozás a rock történetében
Műsorvezető: Rudolf Csaba

CSÜTÖRTÖK

13.00–18.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével
18.00–20.00: Asztrológia – Érdekli önt, mit mondanak a csillagok?
Műsorvezető: Marnitz László
20.00–21.00: Tekergő – kerékpáros magazin
Műsorvezető: Pálos István
21.00–01.00: Információk, érdekességek sok-sok zenével
Műsorvezető: Lantai Miklós

PÉNTEK

13.00–19.00: Indu
zenével, még több
számos érdekesség
19.00–21.00: Kívá
Műsorvezető: Szab
21.00–23.00: Part
dance-listája
Műsorvezető: Szab
23.00–01.00: Cool
Műsorvezető: Csól

SZOMBAT

13.00–19.00: Info
zenével
19.00–21.00: Kívá
Műsorvezető: Szal
21.00–01.00: Kris
legérdekesebb tém
Műsorvezető: Szab

VASÁRNAP

13.00–16.00: Info
zenével
16.00–19.00: Nég
DKR közlekedés
otthonülőknek
19.00–20.00: Leve
Műsorvezető: Szab
20.00–21.00: Forgó
Műsorvezető: Mate
21.00–22.00: DKR
listája alapján
Műsorvezető: Szab
22.00–24.00: Dalla
mok mindenkinek
Műsorvezető: Rudo
24.00–01.00: Éjféli
Műsorvezető: Rudo

Délelőtt 10.00 órát
13.00 órától az FM
éjjel 1 óráig
Exkluzív regionáli
jelentés minden ór
Sporthírek: 10.15-
Minden nap az állá
Nicolette, Tőrinc
Marnitz László il
aktuális informáci
mek zenével fűszer

TÖRÖK BT
1212 Budapest, Áruház tér
Adószám: 28228075-2-42

Meghívó

Az OTP Bank Galéria
(Budapest V., Szabadság tér 7-9.)
tisztelettel meghívja Önt
2000. március 13-án (hétfőn)17 órára

/ a kiállítás megtekinthető: 2000. Március 13-26-ig (szombat, vasárnap, ünnepnap is) 10 és 18 óra között /

Losonci Lilla

Losonci Lilla

festőművész kiállítására

a kiállítást megnyitja:
Dr. Feledy Balázs
A Vigadó Galéria igazgatója

közreműködik:
Moldován Stefánia
érdemes művész

Losonci Lilla a hazai és nemzeti történelmünk festője, aki Magyar Századok címen festett nagyszabású sorozatot. Szentendrén él és alkot, műveit 162 önálló kiállításán bemutatták az ország számtalan városában, településén,- külföldön az USA-ban, Japánban, Itáliában, Hollandiában és Ausztriában.
Művészetéről Pogány Ö. Gábor írt könyvet, alkotásairól „Belső hang" címen film is készült, amelyet a Magyar Nemzeti Galéria archivált. Albert Ferenc zeneszerző a chikagói zeneakadémia rektora „Hódolat Losonci Lillának" címen komponált kamaramuzsikát, melyet bemutattak Dunakeszin, Párizsban, és Tokióban. Losonci Lilla festményei megtalálhatók több hazai és külföldi intézményben, így az aszódi Petőfi Sándor Múzeumban, a szegedi Móra Ferenc Múzeumban, a kiskőrösi Petőfi Képtárban, A Magyarok Világszövetsége Székházában, az erdélyi Fehéregyháza Múzeumában,- George Bush és Bill Clinton magángyűjteményében. Losonci Lilla több művét adományozta a Magyar Vöröskeresztnek, a Szent Lázár Lovagrendnek,- szociális intézményeknek, iskoláknak. 1999-ben retrospektív kiállítása nyílt Budapesten, a Magyarok Világszövetsége Székházában, a Stefánia Galériában és Ópusztaszeren.
Jelenleg a MAGYAR MILLENIUM címen fest nagyobb sorozatot, melyet 2000-ben bemutat Dömsödön, Kiskunlacházán, Sopronban, Budapesten, a Bank Centerben. 2000. áprilisában a Szolnoki Galériában nyílik Losonci Lilla egyéni kiállítása a Monfod Alapítvány nemzetközi seregszemléjén.

OTP
BANK
GALÉRIA

Losonci Lilla kiállításai

A Stefánia Galériában **március 11-én** Lányi Zsolt, a Honvédelmi Bizottság elnöke nyitja meg a Szentendrén élő festő tárlatát, mely az 1848/49-es szabadságharcra emlékezik. Közreműködik Bessenyei Ferenc Kossuth-díjas Kiváló Művész és Hernádi Gyula alternatív Kossuth-díjas, továbbá Moldován Stefánia Érdemes Művész.

Március 15-én a körmendi Batthyányi kastélyban dr. Feledy Balázs ajánlja a közönség figyelmébe azt a kollekciót, amely a Petőfi emlékhelyek képi ábrázolásait tartalmazza. Losonci Lilla egyébként a kiskőrösi Petőfi Sándor Társaságnak adományozta montázsát a költő "Az Alföld" c. verséről.

Magyar Századok címen **áprilisban** nyílik dr. Trogmayer Ottó régész bevezetőjével a középkori templomokat, román stílusú műemlékeket értelmező képsora Ópusztaszeren, a Feszty-körkép folyosóján.

A II. kerületi Gül Baba utcában hamarosan megnyílik az ÖSSZMAGYAR GALÉRIA, ahol Nyáry Éva, Varga Sinai Gizella, Benedek József, Laborcz Flóra és Buczkó Imre művei mellett Losonci Lilla 11 képpel szerepel, melyekben szintén a hősi magyar múltat idézi.

Nagy eseményre készül Fehéregyháza. **Július 31-én** a Segesvár melletti erdélyi településen emlékezünk Petőfi Sándor halálának 150. évfordulójára, ahol a Kiskunfélegyháza adományozta Petőfi szobrot avatják, s ekkor nyílik Losonci Lilla Petőfi emlékhelyeket összegező képkiállítása is.

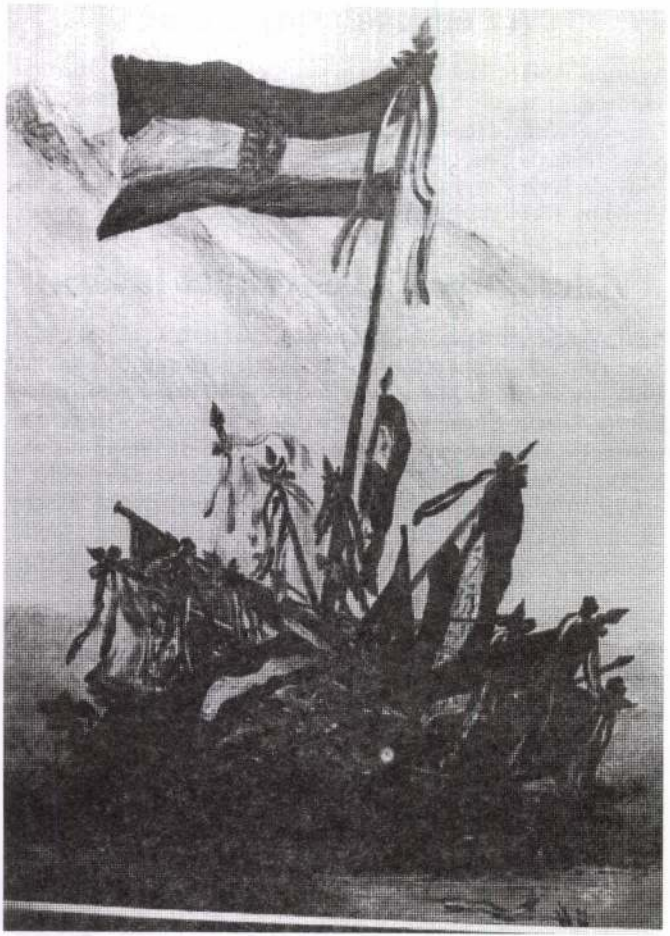

Losonci Lilla: Örök március

Fotók Észtországból

Az egyesület új tagjai

Ágoston Anikó, Buda Zsuzsanna (Kiskunhalas), dr. Busman Sándorné, Csepeli Szabó Béla, Csonka Sándor (Dombovár), Feinek György, Gara Miklósné, Kürthy Veronika (Királypüspök-Szlovákia), Mártonka Miklós, Papp Gyuláné (Berettyóújfalu), dr. Rádi Károly, Régi Márta, Szűcs József, Varga Lajos, Virághné Törös Borbála (Nádudvar) Wagner István.

Adományok az egyesület javára

Balthazár Éva (Franciaország) 3000, Guti Frerenc, Pintér József (Szeged) 2000, Hajtun József 1500, Tóth Gáborné (NÁdudvar) 1400, Heil Edit, Urbán L. Valéria 1000, Halász Zsóka, Lázár Károly, Márta Károlyné 800, T. Lukács Ágnes 600, Borcsa István (Németország), P. Baranyai Stefánia, Tisztartó Edith 500, B. Altai Ilona, Fieber Béla, Ilosvay Gyula, Juhász Erika, Késmárkiné Fürjes Piroska, Klaffl Gyula, Klein Andorné, Kürthy Sándor, Kelemen Kristóf, Lichtmann Tiborné, Nagy Ferenc, Resánszky Mária, Tiszai T. Istvánné, Wallner Jenő (Kaposvár) 400 forinttal támogatta egyesületünket.
Három tagtársunk nevének mellőzését kérte.

Nyílt nap

Azu egyesület működésével kapcsolatos vezetői döntésekről, állásfoglalásokról lapunkban rendszeresen beszámolunk. Nyolcadik éve tesszük közzéújságunkban a bevételeket és kiadásokat. A pályázatokon nyert összegek elszámolását minden esetben elfogadták a támogatók.
A pénzügyi dokumentumok igény szerinti megtekintésére is lehetőséget biztosítunk. Március 29-én hétfőn 11 és 17 óra között egyesületünk bármely tagja – érvényes tagsági igazolványa felmutatásával – jogosult a számlák megtekintésére. Az érdeklődőket Késmárkiné Fürjes Piroska és a Számvizsgáló

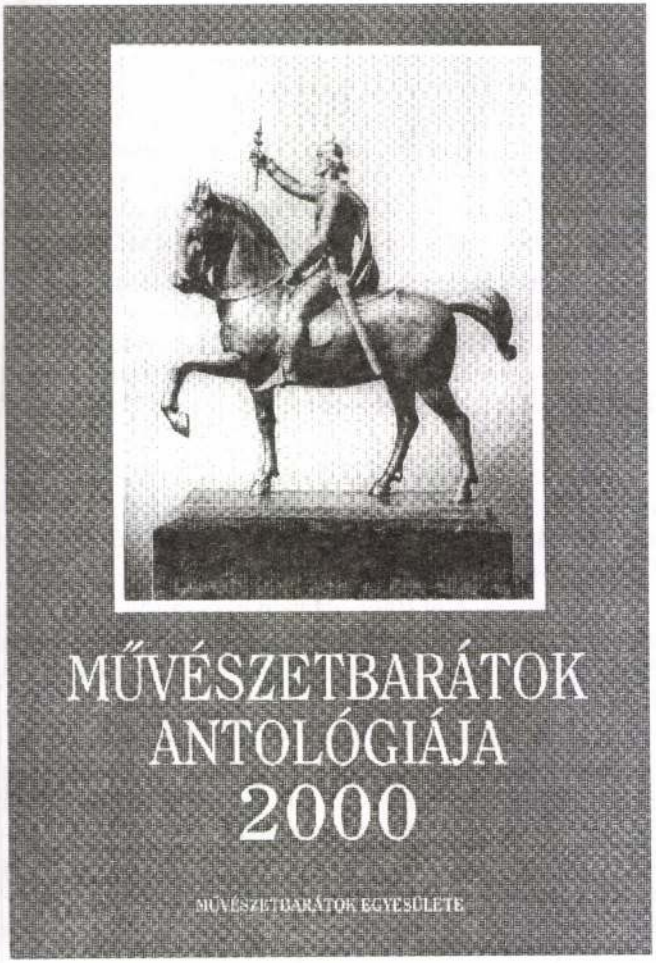

Címlapterv

Losonci Lilla

Új Pest Megyei Hírlap 1998. IV. 16

Tárlatról tárlatra

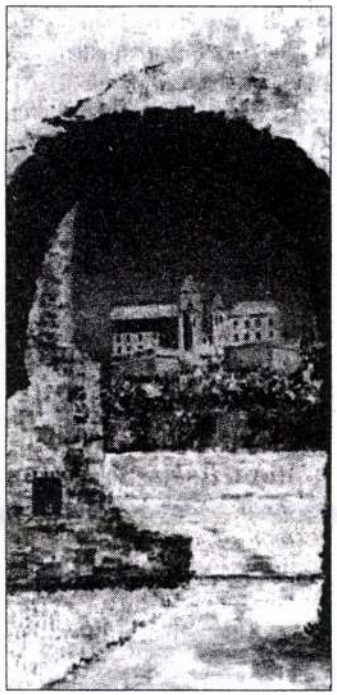

Losonci Lilla: Veszprém

A Motivart Stúdió alkotói – *Csomor Katalin, Fajka János, Paróczi Ágnes, Somogyi Gábor, Szabó János, Takács Klára* és *Véghseő Klára* – Dunakeszi és Vecsés után az érdi művelődési központban mutatkoznak be új képekkel, tűzzománcokkal. E magas művészi minőséget elért festői csoport már Svájcban és Ausztriában is öregbítette a magyar képzőművészet rangját, tekintélyét. Amelynek lényege a biztos rajztudás és az állandó megújulás igénye.

*

A Szőnyi István Emlékmúzeum Zebegényben *Cziráki Lajos* festőművész képeiből válogatott április 18-án nyíló tárlatához. Cziráki a budapesti Képzőművészeti Főiskolát *Szőnyi István* tanítványaként végezte 1944-ben. Előtte római ösztöndíjas volt, sőt már 1940-ben a Szinyei Társaság festészeti díját is megkapta, mely akkor nagy kitüntetésnek számított. Kimagasló képességeit ismerték el, akkor, melyet állandó megújulásaival a későbbiekben is igazolt. Mértéke *Matthias Grünewald* volt, ugyanúgy, mint előtte *Egry Józsefnek*. Cziráki 1945-ben hosszabb időt töltött Colmarban, s ott életre szóló élményt és mértéket jelentett számára Grünewald és *Otto Dix*. Megfogadta művészetük intelmét: komoly elmélyülés révén megteremtette egyszemélyes festői mitológiáját, s ahhoz mindvégig hű maradt. Ennek lényege az, hogy bizonyos látványjegyekhez ragaszkodva csatolja hozzájuk szemlélődésének színes fölismeréseit. Magánmitológiája egyszemélyes képi nyelv és fogalmazás, nemes gondolati erőfeszítéssel nyújt gyönyörködést. Műveit Győrött, Budapesten, Krakkóban, Stockholmban és Colmarban mutatták be egyéni és csoportos kiállításokon. Mindenhol elismerést kiváltva. (A zebegényi kiállítást szombaton délután 3-kor *dr. Mészáros Zsolt* nyitja meg, közreműködik *Erőss Ádám, Nyögéri Tamás, Somlai Csaba* és *Várda Péter* klarinéton.)

*

Nemrég zárult az Iparművészeti Múzeumban az I. Országos Fotóhét kiállítása az „exponált világ"-ról. E nagyszabású bemutató párhuzamos kiállításaként láthattuk az évszázad kiváló fotóművészének, a ceglédi *Tóth Istvánnak* gyűjteményét. Több mint száz kép érzékeltette a világ legnagyobb kortárs alkotóinak műveit, a XX. század szellemi állapotát. Ez a magánmúzeum különleges értéket képvisel, s ha Cegléd városa közgyűjteménnyé avatja, a világ festőművészet iránt érdeklődő közössége kezdheti zarándoklását Dózsa és Kossuth városába.

*

Losonci Lilla festőművész a hazai táj hivatott festője, szellemi életünk nem egy nagyságának rajzi megelevenítője. A több mint 130 kiállításon bemutatkozó szentendrei művész munkáit mától (május 10-éig) a körmendi Batthyány várkastélyban láthatják az érdeklődők. A du. 4 órakor nyíló tárlaton *Salamon Nándor*, a szombathelyi képtár ny. igazgatója méltatja Losonci Lilla munkásságát. **(L)**

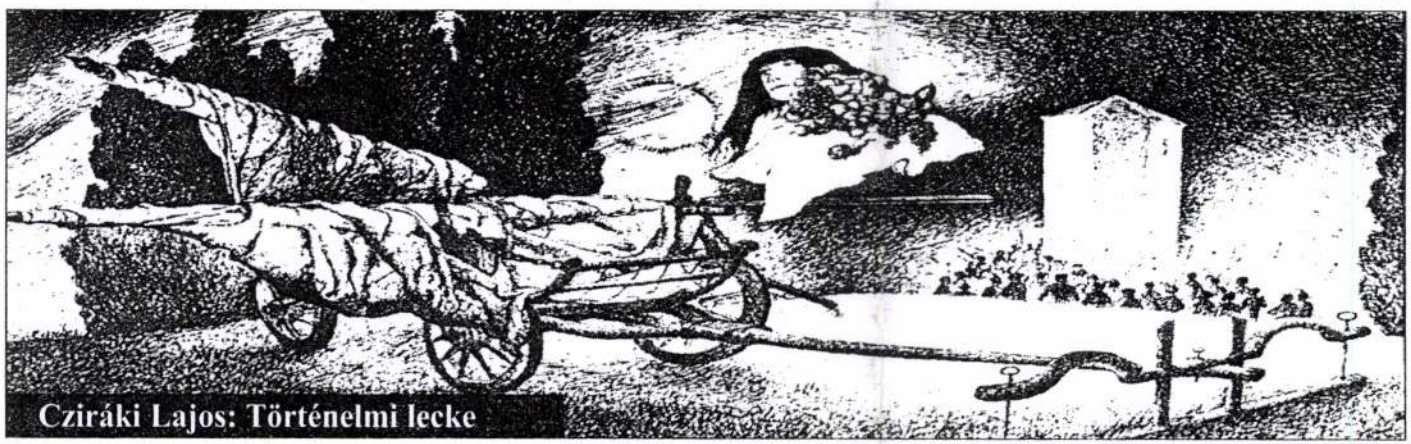

Cziráki Lajos: Történelmi lecke

LOSONCI LILLA ÚJ PEST MEGYEI HÍRLAP 1448. IV. 9

Petőfi nyomában

Két különböző anyagot láthat az a közönség, amely, felkeresi *Losonci Lilla* festőművész kiállítását Szalkszentmártonban, illetve Kiskunfélegyházán. Losonci Lilla idestova másfél évtizede „műfordítja" festészetté *Petőfi* költeményeit. Az „Alföld" című vers képi változatát, melyet a kiskőrösi Petőfi Képtárnak ajándékoz, illetve „A négyökrös szekér" című lírai mestermű hangulatát képpé formáló munkát.

Szalkszentmártonban a község montázsa Petőfi szobájával és a tájat jellemző vadvirágokkal együtt látható. Ezek valamennyien Petőfi kiskunsági tárgyú műveihez kapcsolódó képek.

Kiskunfélegyházán a várost ábrázoló rajzok keltettek meglepetést; Losonci Lilla legújabb alkotásán *Köllő Miklós* Petőfi szobra, a Hattyúház és a városház szecessziós épülete látható. Érdekes a „Szilaj Pista ladikja" és a „Kis lak áll" című festmény, a „Petőfi-emlék Aszódon" című kép és több más mű. Több alföldi táj és tanya mellett „Farkaslaka" – *Tamási Áron* szülő- és nyughelye – is föltűnik a képek sorában; pipacsok, mezei virágok, a „Szentendrei lépcsők" is, Losonci Lilla kedvelt szentendrei motívumai is megjelennek a képeken.

A kiállítás a szalkszentmártoni Petőfi Emlékmúzeumban május elsejéig; Kiskunfélegyházán pedig a Petőfi Sándor Gépészeti Szakközépiskolában május 16-ig látogatható. **(M.)**

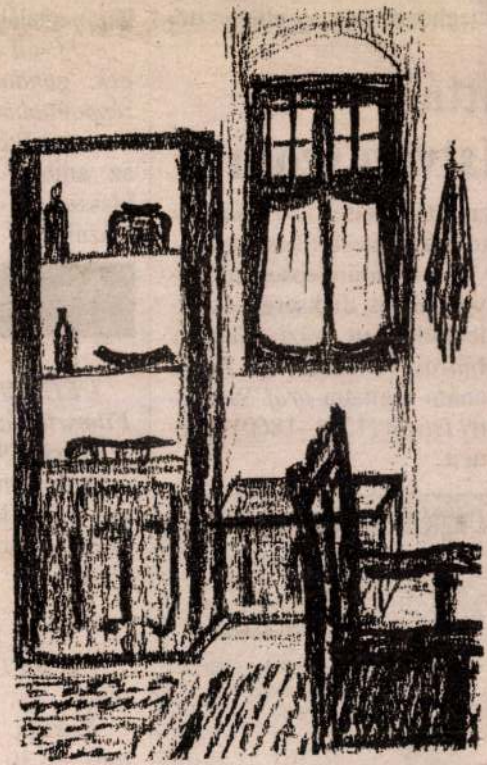

Losonci Lilla: Petőfi szobája Szalkszentmártonban

a pirogránitot?

– A századfordulón az épületek díszítőelemeként terjedt el a pirogránit. A Zsolnai gyár volt a kerámia e változatának meghonosítója és elterjesztő-

atták István szobrát

sa; a talapzatot *Veres Sándor* kőfaragó mester készítette.

Az avatóünnepségen, melyen népes diáksereg és érdeklődő vett részt, *Gergely András* történész, az ELTE tanára méltatta *gróf Széchenyi István* (1791–1860) érdemeit.

Cegléd és Környéke Hírlap

A városi szerkesztőség címe:
Cegléd, Teleki u. 10/a.
Tel.: 53/312-611.
(Vasutas Művelődési Ház)

Hirdetésfelvétel a fenti címen és az alábbi telefonszámokon: 53/312-511, 20/540-908

A melléklet – *amely hetilapként is előfizethető a helyi postahivatalokban és hírlapkézbesítőknél* – **megjelenik minden csütörtökön.**

alkalmazott ábrázolásformálással a legjobb kifejezésmódot eltalálnom. Igyekeztem minden esetben a legkifejezőbb motívumokat, formákat megtalálni.

– Mi áll az Ön művészetének, gondolatvilágának középpontjában?

– A középpontban mindig az ember áll. Szeretem a klasszikus dolgokat megformázni.

szült. Volt, aki azért utasította el a munkámat, mert olcsón dolgozom (?...).

Most azon fáradozunk, hogy a Rákóczi úti zöld házak előtt lévő „csobogót", ami sohasem működött, életre keltsük. Ezen felül két pályázaton veszek részt. Egyik ezek közül Buda, Óbuda és Pest egyesítésének 125. évfordulójára megálmodott kompozíció.

Magyar László

Programajánló

Mozi

CEGLÉD, Szabadság Filmszínház

Április 9–15. 17.45 és 20 órakor, szombaton és vasárnap 15.30-kor is ***Spiceworld*** színes, feliratos, zenés angol film.

Sport

CEGLÉD, Vasutas Sporttelep

Április 11-én (szombaton) 16.30 órakor Germán Rt.-CVSE–Törökbálint megyei I. osztályú labdarúgómérkőzés.

Cserebere akció

Április 10-én 14–18 óra között a Kossuth Művelődési Központ kamara termében felnőttek és gyerekek feleslegessé vált, de még használható dolgainak cseréje vagy „fillérekért" eladása.

Húsvéti különlegességek

(Cegléd, kaszinó)

Április 9-én (csütörtökön) 9–11 óra között tojástartó gyékényből (kézműves foglalkozás). **Április 10-én** (pénteken) 9–11 óra között tojásfestés (kézműves foglalkozás).

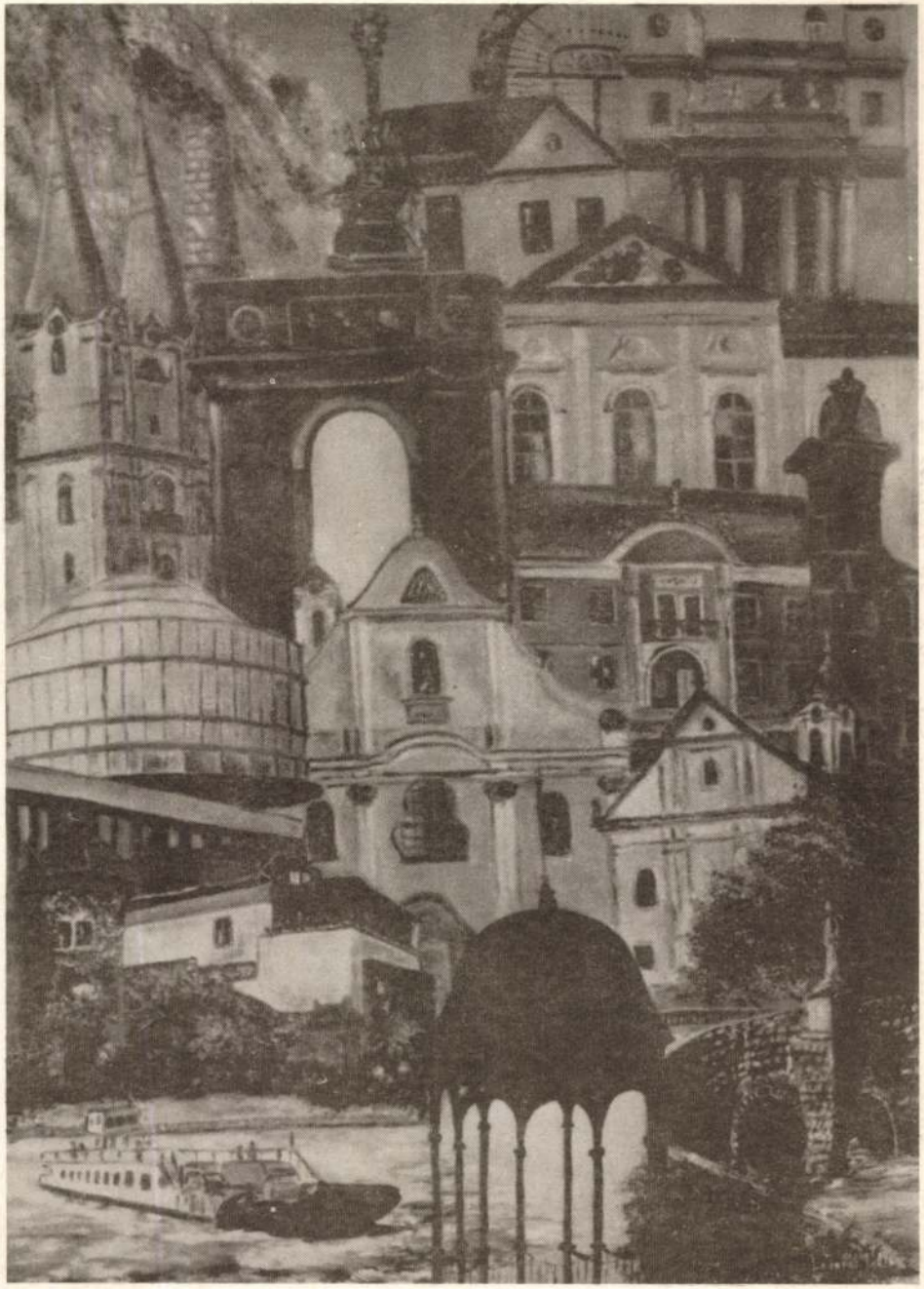

Fotó: Papp László

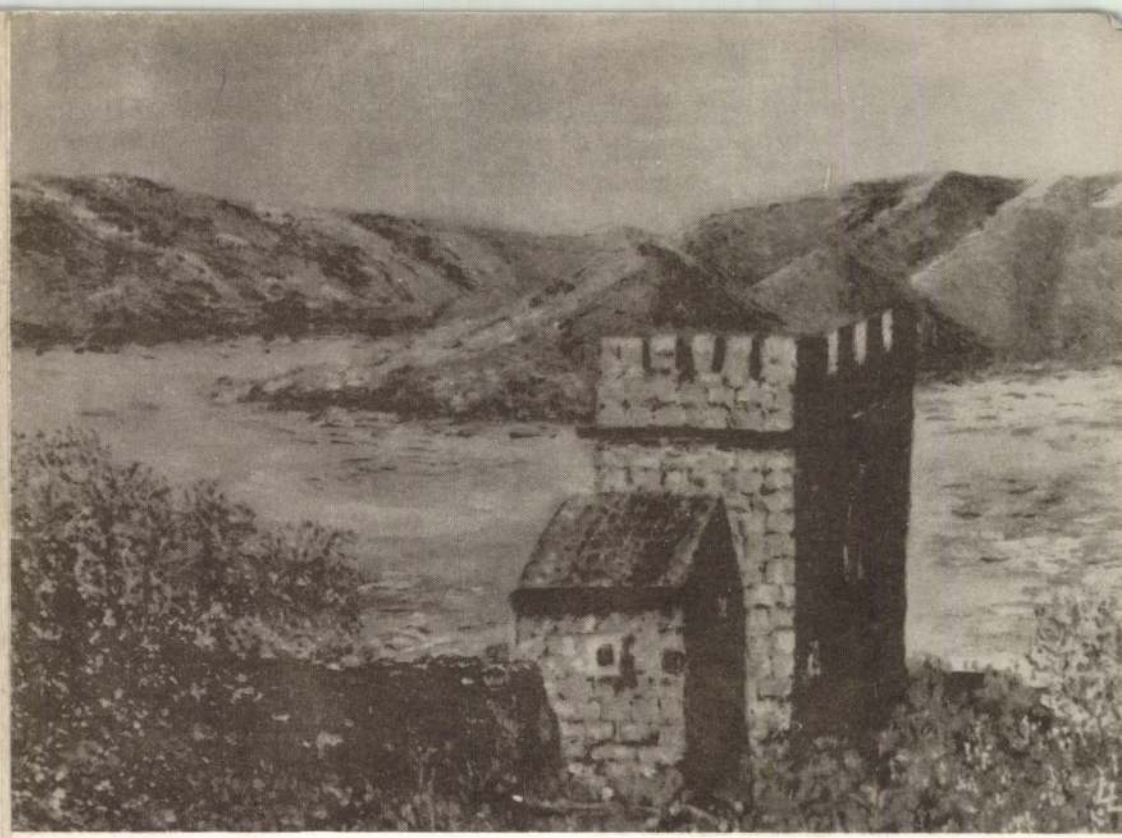

LOSONCI LILLA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1988. december 1—14.

TUNGSRAM RT VÁCI FÉNYFORRÁSGYÁRA

Művelődési Bizottsága

tisztelettel meghívja Önt és munkatársait

LOSONCI LILLA

FESTŐMŰVÉSZ

kiállításának megnyitójára

1988. december 1-én 14.15 órakor

a váci gyár kultúrtermébe.

A kiállítást megnyitja:

DR. POGÁNY Ö. GÁBOR

a Magyar Nemzeti Galéria

nyugalmazott főigazgatója.

A kiállítás megtekinthető:

1988. december 1-től, 14-ig munkanapokon 8–15 óráig.

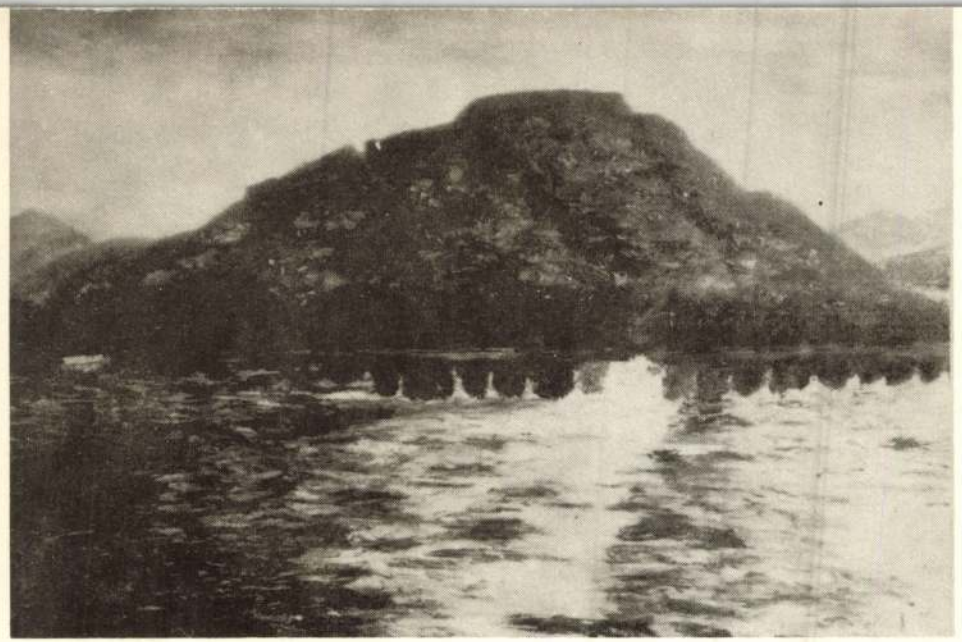

Losonci Lilla élményeinek bőségében fáradhatatlan, rendezett, egyben a színek és a formák összhangjában minden megörökítésre váró motívumot képpé, képsorrá alakít derűs közvetlenséggel. Emberi harmóniája, festményeinek színes békéje otthonává, otthonunkká avatja Buharát, a soproni gótikát, Vác barokk íveit, – a művelődéstörténeti emlékeket ugyanúgy, mint a természet végtelen áramlását, az évszakok színözönlését. Mindazon által vigyáz arra, hogy ne parttalan áradás legyen a kép, hanem rajzi törvényekkel ellenőrzött színes egység. Vonzó feladatra vállalkozott akkor, amikor elmélyült annyi nemes teljesítménye után a váci látkép megannyi történésében. A város montázsösszefoglalásához a megfigyelt váci részletek bensőségét csatolja tehetségének nem lankadó lelkiismeretességével.

POGÁNY Ö. GÁBOR

a Magyar Nemzeti Galéria

nyugalmazott főigazgatója

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSAI 1988-ban:

BUDAPEST, Magyar Néphadsereg Művelődési Háza

BUDAPEST, Fémmunkás Vállalat

SZÁZHALOMBATTA, Szakközépiskola

SZENTENDRE, Siesta Kávézó

SOPRON, Kisgaléria

ÚJFEHÉRTÓ, Művelődési Ház

ÉRD, Művelődési Központ; Gimnázium; Pártbizottság

VÁC, Kommunális Üzem

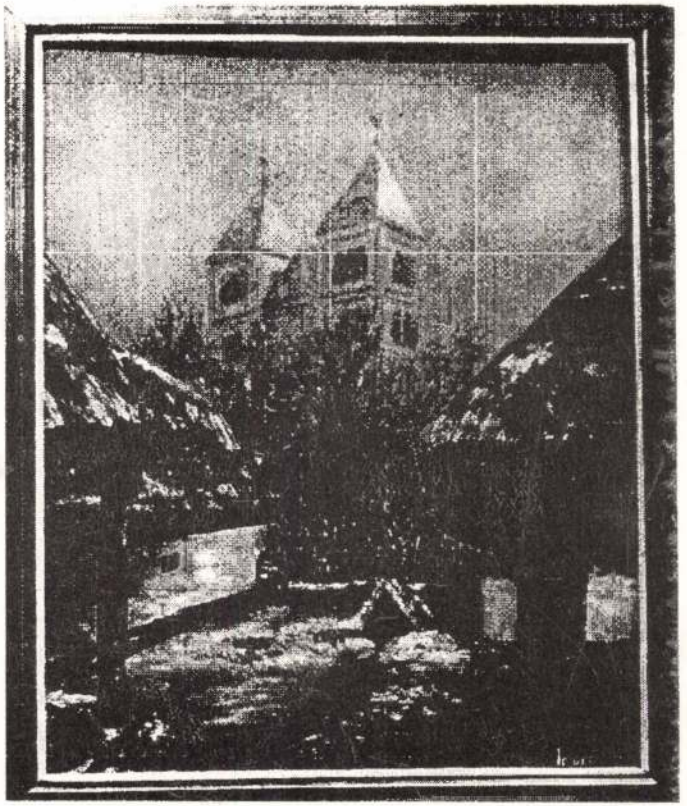

Ócsai tél 50 x 40 olaj
1990

MEGHÍVÓ

LOSONCI LILLA

festőművész kiállítására

A Csepel Autógyár Művelődési Központ és Könyvtár

tisztelettel meghívja Önt

1990. április 6–án, pénteken,
délután 15.30 órakor

Losonci Lilla

festőművész
kiállításának ünnepélyes megnyitására.

A tárlatot **GERÖLY TIBOR,**
a Budapesti Művészetbarátok Egyesületének főtitkára
nyitja meg.

A képeket a közönség április 20–ig tekintheti meg,
hétköznaponként 10 és 18 óra között.

Losonci Lilla a magyar festészet legújabb meglepetése. Főleg azért, mert globális világszemlélete, sokrétű élményanyaga kifogástalan rajzi erőlétben jelenik meg.

Szerkesztése szigorú, színei melegséget árasztanak. Intellektuális szépségei egy tág otthoniasság jegyében teremtődnek úgy, hogy a közvetlen hangvétel mindig új elemekkel bővül.

Nagy és összetartozó ív kapcsolja egybe látomásait. Mindez körkörösen emelkedik, gyarapodik. Fő élménye a hazai táj, elsősorban Szigetszentmiklós környéke, a ráckevei Kis–Duna, Ócsa, Zsámbék, a Dunakanyar, a Balaton és az Alföld.

Folyók, hegyek, virágok, naplementék, tücsökzenés éjszaka, a színekben föltárulkozó tárgyias lét és elvonatkoztatott látványigazságok, melynek kiemelkedő pontja a „Fényeső". Ezen kívül minden, – Egyiptomtól Párizsig, Ir–tengerig, – tulipántól várakozó, figyelő lovakig. Montázsképein összegző erővel láttatja Magyarország, Ráckeve, Budapest, Szentendre, India, Egyiptom, Isztambul rétegeit.

Losonci Lilla negyven önálló kiállításon mutatkozott be itthon és az USA–ban. Művei eljutottak Ausztriába, az NSZK–ba, Japánba, Franciaországba, Itáliába is.

Festői értékei magabiztos távlattal rendelkeznek.
Jelennel, még erősebb jövővel.

Pogány Ö. Gábor
a Magyar Nemzeti Galéria
ny. főigazgatója

Losonczy Antal kancsója

széről a tálat,
lmazott dom-
nevezetesen
ni munkának
sót valamely
mester művé-

magyar ötvös-
ázy herczeg-
kiállított amaz
vozott kancsó
ipozáns mére-
erőben eltérő,
npás kidolgo-
ségünk egyik
bra.) A 80 cm.
remét 12 tojás-
ssznégyszögű
iokban Justitia,
négyszer for-
yszögű mezőn
miris királynét
ejét vérrel telt
a sugarak irá-
sszúkás, lapos
közepén pedig
koszorú dom-
ét tagolt kerek
inek vízszintes

tagján lev
kező függ
tojásdad n
a szent Já
és Mars,
és Jupiter
álló czikke
kezik s
hólyag, m
melyen a
zöld és c
pette feke

E jel
ábrázolják,
családjegy
de maison
nyos jog
második
Észak-Eur
arra szolg
valamihez
nálatuk m
egyénre
egyáltalán
egy megh
ték, azoka
a jegyeket
vagy pedi
hozzáfűzé

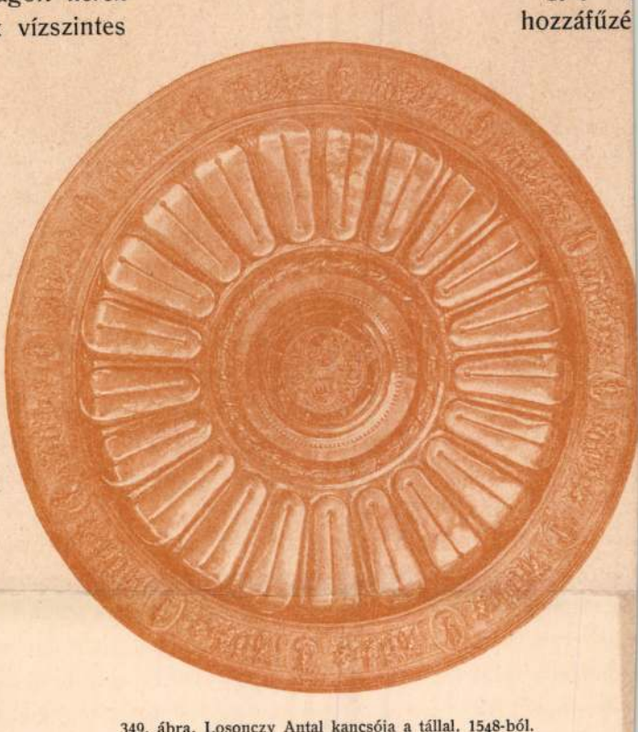

349. ábra. Losonczy Antal kancsója a tállal. 1548-ból.
Az Esterházy herczegek fraknói kincstárából.

. Kalauz, III. ter. 169—172. lap. Ötvösség Remekei, II. 68.

Czobor–Szalay
II. 303. l.

fölött sima és vésett pikkelyekkel a talp pártájához hason
csapok gyanánt szolgáló kis mókusok ülnek. A korsó-tes
nait feltüntető békák váltakoznak. A szalagidomú pánt á
zománczozott levelei között fekete zománczos betűkben,
kban e felirat foglal helyet: § ENGEM § CHENALTATC
an domborművű ember- és oroszlánfejek csövet tartana
ezik. Az edény kiöntő csöve négylábú szárnyas sárkányt
bléhez tapadó szárnyakkal. Két alsó lába fölött vörös lakl
lábával a Losonczy-czímert tartván, mely sötétkék áttets
óján és gégéjén levelet, békát és legyet, hosszú, vékony fü
zos orrán béka ül, mögötte almát falatozó mókus van
t kurta csövet tart.

iek párkányolt függélyes oldalát vésett keleties lombdiszít
ék, nyitó-csapján pedig oroszlán fején lovagló s két kezé
irnyas amorette van ábrázolva. Közepéből hatoldalú os
zőiben translucid zöld és opák sötétszürke zománczban k
ink. Az oszlop három élét egy-egy, szájában kürtöt tartó
icsán hét szeráf-fejjel ékített lapos gomb, ezen, szárnyát kit
ló koronás sas áll. A kancsó magassága 75 cm.

Kancsónk feliratából s a czímerekből megtudjuk,
SONCZY ANTALNAK, I. Ferdinánd főpohárnokának rendeleté
ból az alkalomból, midőn ő BÁTHORY KLÁRÁVAL házasságr
negfejtése a jövő kutatások egyik igen érdekes feladata m

Világi czélra s a XVI. század közepe táján készült
iplom aranyozott ezüst billikoma is (349. ábra), melynek
sztikus bordák tagozzák. A serlegen alkalmazott felírások
oválás idejét tüntetik fel, a mint következik:

Derekán: EGY . RÉGI . K . ATYA . AJÁNDJA
VES . HUSZÁR . JÓSEF . Ao . 1817. E körirat fölött e
LIX SACER CAENAE DOMINICAE. a másik oldalon ug
O USU ECCL. HEL. CONF. N.-BANYIENSIS. A harma
toucheban a nagybányai evang. ref. egyháznak az a cz
lézsia 1564-ben készített pecsétlőjén is használ: két keresz
zített sziklás talajból alul levagdalt ágakkal biró fatörzs er
koronával. A felirat mellé beütve látjuk Nagy-Bánya
yegét, mely szabálytalan vonalú paizsforma mezőben a ker
apácsot és éket ábrázolja.

A renaissance-ízlés hanyatlásának minden jelét vis
ténelmi nevezetességű Pálffy-serleg, melyet Győr vár
föl Alsó-Ausztria rendei PÁLFFY MIKLÓSnak. (351. ábra.)
aranyból készült s igen gazdag domborművű zománcz
g tetemes volta miatt kissé idomtalan ugyan, de ezért
t a bíborvörös, melynek tüze a híres indiai pertabghuri
k talpon áll; nyele három állatfejben végződő füllel s e f
kú díszedény. A kupa alsó keskenyebb és sekélyebb rés
pereme alatt kevéssé kidomborodó félhengeridomú gyür
ott kettős serlegnek másik felét ábrázolja s alakra nézve
önbséggel, hogy erről a korong és sekélyebb rész hián
s ezen, római vitézt ábrázoló plasztikus szobrocska foglal
ú sisak ül, felső testét köpeny, ez alatt alsó szélén bí
fedi, lába térden alul lábszárvédővel van fegyverezve s ala
e, mely középütt az aranygyapjas-rend jelvényével diszít

Dr. Lorencz Mihály

Ex libris - jametszet

Ábrahám Rafael ex libris és kisgrafika kiáll
OSZK 1965
Katológus: Bélley Pál

Dr. Losoncz Mihály

Ex libris jametszet

Ábrahám Rafael
ex libris és hisgrafika kiállítása
Osik 1965
Katalógus: Bélley Pál

Losonczy

l.

Lykanemzromantika
228.l.

Losonczi Antal ruhstkanesója és tálja.

Magyar Nemzet.
1949. I. 30., 5. old.
(: Riport. :)

HÉTVÉGI MŰSOROK

SZOMBAT

rádió

KOSSUTH

8.25 Kopogtató. 9.00 Hírek. 9.05 Családi tükör. 9.35 Shirley Bassey énekel. 10.00 Hírek. 10.05-11.55 Ismét a javából! Válogatás az elmúlt hét műsoraiból. 12.00 Déli Krónika. 12.30 Kontinensek, szántóföldek. Nemzetközi magazin. 13.00 Hírek. 13.05 Népdalkörök pódiuma. 13.40 Tetten ért szavak. Anyanyelvi műsor. 14.00 Hírek. 14.05 Oxigén. Ökológiai magazin. 15.00 Hírek. 15.05 Szabadpolc. 15.35 Új felvételeinkből. 16.00 168 óra. 17.30 Visszhang. 18.00 Esti Krónika. 18.25 Szemle. 19.00 Hírek. 19.05 Sportvilág. 19.40 Miska bácsi levelesládája. 20.00 Hírek. 20.05 Azra. Szép Ernő meséje. 1-2. rész. 21.40 Barokk muzsika. 22.00 Késő esti Krónika. 22.20 Beszéljük meg! 23.00 Hírek. URH-n: 9.00-11.00 Körzeti információs magazinok. 16.00-17.00 Az Amerika Hangja magyar műsora. 18.30 Szlovák nyelvű műsor. 19.00 Román nyelvű műsor. 19.30 Német nyelvű műsor. 20.00 Horvát nyelvű műsor. 20.30 Szerb nyelvű műsor. 21.00 Hírek. 21.05 Örökzöld dallamok. 23.00 A BBC késő esti magyar műsora.

PETŐFI

8.05 Mindenütt jó. Szórakoztató magazin. 10.00 Kölyökzene. 10.30 Hírvidék. 11.00 Hírek. 11.03 Zenekanál. 12.00 Jó ebédhez szól a nóta. 13.00 Hírpercek. 13.10 Strandrock. 14.00 „Egy kellemes hang": Engelbert Humperdinck. 14.30 Daráló. Ifjúsági történet. 15.00 Hírek. 15.03 Magunkat ajánljuk. Benne: 15.05 Nagy nevettetők. 16.00 Szív küldi. 17.00 Hírek. 17.05 Beszélőviszony. 18.00 Nemcsak zene. 18.30 Jutalomjáték. 19.00 Hírek. 19.05 Emberi öltözékben. Leena Krohn mesejátéka. 19.58 Nemzetközi slágerlista. 21.00 Hírpercek. 21.10 Szombat esti láz.

BARTÓK

9.05 Mi közöm hozzá? 10.00 Hírek. 10.05 Hangfelvételek felsőfokon. 11.25 Andor Éva operaáriákat énekel. 12.00 Hírek. 12.05 A Bartók rádió kívánságműsora. 14.00 Hírek. 14.05 Grieg műveiből. 15.00 Opera-művészlemezek. 16.00 Hírek. 16.05 Rádiós Esték Óbudán. 16.57 Barokk muzsika. 17.30 Poggyász. Utazók magazinja. 18.00 Hírek. 18.05 Diszkotéka. /ism./ 19.00 Mátrai képek. 19.35 A Budapesti Filharmoniai Társaság hangversenye. 21.44 Régi fúvószene. 22.00 Hírek. 22.05 Összkiadás. 22.56 Otello. Részletek Verdi operájából.

MISKOLCI RÁDIÓ

9.00 Műsorismertetés, hírek, időjárás, lapszemle 9.10 Hová menjünk, mit csináljunk — programajánlat 9.30 Mikrofonlánc 9.45 Napjaink kérdései 10.00 Északmagyarországi krónika 10.30 Viszszapillantó 10.55 Műsorismertetés. Tel.: 345-510. 17.30-19.30 Kereskedelmi adás

televízió

TV 1

8.15 Jó reggelt adj, Istenem! 8.25-12.00 KORHATÁR NÉLKÜL. Benne: 8.25 Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer Amerika. Francia rajzfilmsorozat. 8.55 Cimbória. 9.05 A csatorna partján. Angol filmsorozat gyerekeknek. 9.30 Útravaló. /ism./ 10.00 ÁSZ. 11.00 Szezám utca. Amerikai gyermekműsor. 12.05 Tévémagiszter. 13.35 Panoráma. /ism./ 14.35 Blues Fesztivál. 15.05 No, megállj csak! Szovjet rajzfilm. 15.15 Novo Moda. Divatmagazin. 15.45 Családi mozidélután a Disney-vel: A világ legerősebb embere. Amerikai film. 17.24 Zenés üdvözlőlap Triesztből. 17.40 Hőmérő. Politikai show-műsor. 18.40 Szerencsekerék. 19.12 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.05 Rendezte: Hamza D. Ákos. 21.11 Zenélő filmkockák: Végre péntek van! Amerikai film. 22.45 Holdfény a csatorna felett. Francia film.

TV 2

8.05 Gazdaképző. /ism./ 8.35 Frici, a vállalkozó szellem. /ism./ 9.00 Cigánymagazin. 9.25 Horvát nyelvű magazin. 9.50 Német nyelvű magazin. 10.15 Sámánének Szibériában. Dok.film. 10.45 Román nyelvű magazin. 11.10 Szerb nyelvű magazin. 11.35 Szlovák nyelvű magazin. 12.00 Sorstársak. Rehabilitációs magazin. /ism./ 12.15 Família Kft. /ism./ 12.45 Nagylátószög. 13.30 Alfonso Bonzo. Angol filmsorozat. 13.55 Anna. Kanadai filmsorozat. /ism./ 15.45 A Kecskeméti Animációs Filmstúdió műsoraiból. 16.05 Gazdit keresünk. Kudlik Júlia műsora. 16.20 Calyp-show. Könnyűzenei műsor. 16.45 Szolgálatukra. 17.05 Autó motor sport. 17.30 Gyerekeknek. 18.01 Knight Rider. Amerikai filmsorozat. 19.00 W. A. Mozart: A-dúr hegedűverseny K. 219. 19.35 Lélegzet-visszafojtva. Magyar film. 20.35 „Az eltűnt idő nyomában". 21.35 Telesport. 22.00 Esti egyenleg. 22.25 Tipplista. Kulturális ajánlatok. 22.40 Egy éj Velencében. Német zenés film.

DUNA TV

14.00 Délutáni magazin 16.00 Hírek 16.05 Évforduló 16.40 Nils Holgersson csodálatos utazása a vadludakkal (ism.) 17.05 Erdővidék 17.45 Mohács és vidéke 18.20 80 nap alatt a Föld körül Willy Foggal 18.45 Hírek 19.00 A profi (francia krimi) 20.50 Csacsa és Dodó showja 21.0 A polip (olasz bűnügyi tévéfilmsor.) 22.00 Dunasport 22.15 Évforduló 22.20 Hírek.

SZLOVÁK 1

9.00 Időszerű események. 9.30 Scooby Doo. 9.55 A Flinstone család. 10.20 Tiktak. Bábjáték. 11.10 Vásárlók magazinja. 15.35 Cigánymagazin. 16.05 Valóban így van ez?! Gyermekek vetélkedője. 16.45 Történetek a vadonból. Amerikai ism.terjesztő sorozat. 17.10 Rhytmick. Videoklip-összeállítás. 17.55 Ház a prérin. Amerikai filmsorozat. 18.40 Kalendárium. 19.00 Esti mese. 19.10 Tv-bérlet a Beauty Szépségszalonba. 19.30 Időszerű események. 19.55 Sport. 20.05 Fogadjunk, hogy... A Német Televízió szórakoztató műsora. 22.00 Tele Flash divatmagazin. 22.25 Gólok, pontok, másodpercek. 22.40 Testek csábítása. Német erotikus film.

SZLOVÁK 2

16.50 Események, kommentárok. 17.15 Lumen 2000. Keresztény magazin. 17.45 Nemzetiségi Magazin. 18.20 MTV Prime. 19.20 Esti mese. 19.30 Időszerű események. 19.55 Sport. 20.15 Életút. Tévéjáték. 21.25 Az emberek és a világ. Francia dok.film-sorozat. 22.20 MTV-slágerlista. 23.15 Események. 23.40 Teletext-hírek.

TV 5

8.30 Gyermekeknek 9.10 Semmi probléma! 10.30 Sportmagazin 11.30 Kvízjáték 12.20 Autóvízió 13.45 Kóborlások, riportok 15.30 Ökológiai magazin 16.10 Ifjúsági műsorok 18.00 Varieté Montrealból 19.00 Felfedezés 20.00 Tengeri magazin 21.00 Híradó 21.30 Elszámolás (sorozat) 22.20 Különleges vonatok 23.20 Szép és meleg az idő 0.40 A Tour de France-ról 2.20 Vegyes műsor hajnalig

SUPER CHANNEL

11.00 Halló, Ausztria — halló, Bécs! 11.30 Moszkvától nyugatra 12.00 C & A egyveleg 13.00 Videogenerátor 14.00 Kosárlabda 17.00 Eco-rekord 17.30 Videodivat 18.00 Színhely 18.30 Arcképcsarnok 19.00 Jack London története (am. film) 21.30 Sorsforduló 22.00 Hírek 22.30 Színhely 23.00 Rock and roll

PRO 7

8.40 Űrhajótöröttek (ism.) 9.40 Az álarcos bosszúálló (am. kalandfilm) 11.10 Rossz hírű medvék (am. filmvígjáték) 13.05 Mozgó kórház 13.35 Air Force (am. sor.) 14.25 Elza, a vadon szülötte (am. sor.) 15.15 Automan (am. sor.) 16.05 A szörnyek szigetének rejtélye (spanyol kalandfilm) 17.50 A Mester (am. sor.) 18.40 Hármak társasága (sorozat) 19.05 Kezdeti nehézségek 19.30 Roseanne (sorozat) 20.00 Híradó 20.15 Enyves kéz (am. filmvígjáték) 22.00 Inferno USA (am. akciófilm) 23.40 Én, a kém (sor.) 0.30 Hírek 0.40 Cheeck, Chong és a stressz (am. vígjáték)

RTL

8.40 Wish Kid (rajzfilmsor.) 9.05 Beverly Hills Teens 9.30 Dink (sor.) 9.55 Hatmillió dolláros család (sorozat) 10.20 Planet kapitány (sor.) 10.45 Thor (rajzfilmsor.) 11.20 Amerika kapitány (sor.) 11.40 Mutánsok (sorozat) 12.05 Winspector (am. sci-fi) 12.25 Harry és Hendersonék (am. sor.) 12.50 Bolondok háza (sorozat) 13.20 Bel Air hercege 13.45 Dad őrnagy (sorozat) 14.15 Rendőrségi beszámoló (am. sor.) 14.45 Knight Rider (sorozat) 15.45 A csapat (sor.) 16.45 Jump Street 21 (sor.) 17.45 Melrose Place (sor.) 18.45 Híradó 19.15 Beverly Hills 90210 (am. sor.) 20.15 Cilindervadászat (színházi közv.) 22.00 C.A.T. (am. akciófilm) 23.50 A parazita gyilkosságok (kanadai horror) 1.15 Férfiak magazinja 1.40 Dr. Who (angol sci-fi) 3.10 C.A.T. (ism.) 4.35 A csapat (ism.)

SAT 1

8.30 Silverhawks (am. sor.) 9.00 Peter Pan és a kalózok (rajzfilmsor.) 9.30 Superboy (am. sor.) 10.00 Drops — kvízműsor 10.30 Gazdasági fórum 11.00 Szerencsekerék (ism.) 11.45 Tenisz 17.20 Mindent vagy semmit 18.00 Labdarúgás 18.30 Hírek 18.35 Mike Krüger-show 19.30 Szerencsekerék 20.15 Isten óvja a szeretőket! (német film) 22.10 Ki a legjobb férfi? 23.10 Vad lányok I. (német erotikus film) 0.15 A Szarvas fogadó (ism.) 1.40 Vad lányok I. (ism.) 2.45 Mike Krüger-show (ism.) 3.35 Beszélgetés (ism.)

VASÁRNAP

rádió

KOSSUTH

8.30 Régi magyar muzsika. 9.00 Hírek. 9.05 Világóra. 10.00 Hírek. 10.05 Istentisztelet közvetítése. /ÉLŐ/ 11.00 Hírek. 11.05 Gondolat-jel. Kulturális hetilap. 12.00 Déli Krónika. 12.20 Harminc perc alatt a Föld körül. Nemzetközi magazin. 13.00 Hírek. 13.15 A szülőföld muzsikája. 14.00 Hírek. 14.05 Szonda. Tudományos magazin. 14.35 Térzene a Magyar Nemzeti Galéria előtt. 15.00 Hírek. 15.05 „Magyarországról jövök..." 16.00 Hírek. 16.10 Művészlemezek. 17.00 Hírek. 17.05 Kilátó. Világirodalmi magazin. 18.00 Esti Krónika. 18.20 Örökzöld operettdallamok. 19.00 Hírek. 19.05 Sportvilág. 19.40 Színes népi muzsika. 20.00 Hírek. 20.05 Egy rádiós naplójából. 21.00 Hírek. 21.05 A magyar irodalom története. 22.00 Késő esti Krónika. 22.20 Az Új Budapest vonósnégyes hangversenye. URH-n: 8.30-10.00 Körzeti magazinok. 14.35 PAX RÁDIÓ. 15.00 Angol óra. 16.00-17.00 Az Amerika Hangja magyar műsora. 18.30 Szlovák nyelvű műsor. 19.00 Román nyelvű műsor. 19.30 Német nyelvű műsor. 20.00 Horvát nyelvű műsor. 20.30 Szerb nyelvű műsor. 23.00 A BBC késő esti magyar műsora.

PETŐFI

8.05 Momo. Michael Ende regénye. 2. rész. 9.00 Hírek. 9.03 Bécsi szelet. /ÉLŐ/ 10.00 Embermesék. 11.00 Hírek. 11.06 Vasárnapi koktél. 12.00 Jó ebédhez szól a nóta. 13.00 Hírpercek. 13.10 Kattogó kabaré. 14.00 Táskarádió. 15.00 Hírek. 15.03 Szalonzene. /ÉLŐ/ 16.00 Poptarisznya. /ÉLŐ/ 20.00 Apáról fiúra. 21.00 Hírpercek. 21.10 A csavargók. Ziehrer operettje.

BARTÓK

8.00 Hírek. 8.05 Erdélyi szász orgonák. 9.05 Az opera csillagai. 10.00 Hírek. 10.05 Új Zenei Újság. 10.35 A Zengő együttes népzenei felvételeiből. 11.05 Európa hangversenytermeiből. 12.28 A MR kórusának legszebb felvételeiből. 13.00 Hangok és visszhangok. 13.10 Jubilate Deo. Egyházi muzsika. 14.00 Hírek. 14.05 Beethoven gordonka-zongoraszonátái. 15.05 Társalgó. /ism./ 15.55 Wagner: Trisztán és Izolda. Háromfelvonásos zenedráma. /ÉLŐ/ 22.07 Hírek. 22.12 Naplemente előtt. Gerhart Hauptmann drámája.

MISKOLCI RÁDIÓ

8.30 Műsorismertetés, információ, időjárás 8.45 Riporternapló 9.55 Szlovák nyelvű műsor 9.55 Műsorismertetés 16.00-18.00 Kereskedelmi adás

televízió

TV 1

8.05 Hol-mi? Szolgáltató műsor. 8.30 Vasárnapi turmix. Magazinműsor. 11.00 Piramis. Amerikai ism.terjesztő film. /ism./ 12.02 Az allergia. Dok.film. 12.55 Nótázik a mozi. 13.25 Összefoglaló a magyar rallycross bajnokság futamáról. 13.50 Forma 1. Német Nagydíj. 16.00 Kép-Szín-tér. 16.20 Örömhír. Egyházi műsor. 16.45 Walt Disney bemutatja. 18.30 Szerencsekerék. 19.00 A HÉT. 20.00 Híradó. 20.20 Telesport. 20.30 Ingmar Bergman képei. Őszi szonáta. NSZK film. 22.05 Vízöntő. New Age Magazin. 22.50 XX. századi portrék. Jorge Amado és az ő Csodabazára. Angol film.

TV 2

8.05 Juli-suli. 8.35 Értesítő. 9.05 Tűzhányóra! Ifjúsági ism.terjesztő film. 9.30 Gyapotvár. Török Ism.terjesztő film. 9.55 Elektor kalandor. 10.00 Alfréd, a kacsa. Belga-holland-francia rajzfilmsorozat. 10.25 Lumen 2000. 10.55 Gazdaképző. 11.25 SOrSok. Munkavállalók magazinja. 12.05 Anna. Kanadai filmsorozat. /ism./ 14.00 Telelovas. 16.00 K + P. Szolgáltatóműsor. 16.20 Sakksuli. 16.35 ...és még egymillió lépés. /ism./ 17.20 Műsorajánlat. 17.35 Delta. Tudományos híradó. 18.00 Körzeti tévéstúdiók műsora. 18.30 „Költő, felelj!" Orbán Ottó. 18.40 Hagyományőrzők. 18.47 Gyerekeknek. 19.00 Família Kft. 19.40 Játék határok nélkül — Tapolca. 20.00 Játék határok nélkül. Portugália — Tapolca. 21.20 Geopolis. A France 2 világpolitikai sorozata. 22.05 Telesport.

DUNA TV

14.00 Délutáni magazin 16.00 Hírek 16.05 Évforduló 16.10 „Isten mértéken felül adott nekem..." 16.40 Erdélyi Orgonák 1. 17.10 Magyar évszázadok 17.35 Sztárnyúzó 18.00 Fekete Villám kalandjai (kanadai-francia tévéfilmsor.) 18.30 Mesesarok 18.45 Hírek 19.00 Apám néhány boldog éve (magyar film) 20.50 Budapest hangversenytermeiből 21.20 Látogatóban Cziffra György zongoraművésznél 22.00 Évforduló 22.05 Hírek.

SZLOVÁK 1

8.40 Kuko és a gyerekek. 9.55 Darazsak a kaptárban. Filmsorozat. 10.30 A Sportka nyerőszámainak sorsolása. 10.40 Vivát, Benyovszky! Filmsorozat. 11.55 A világ képekben. Külpolitikai magazin. 14.30 A bölcs Gabriella. Mesejáték. 15.35 Filmmúzeum. Félbeszakadt dallam. Szlovák-grúz film. 17.20 Örömhír. Egyházi műsor. 17.45 Egyházi magazin. 17.50 Nyújtsd a kezed! 18.05 Scooby Doo. 18.30 A Flinstone-család. 19.00 Esti mese. 19.30 Időszerű események. 19.55 Sport. 20.05 Ismerkedjenek, kérem... Televíziós párkereső műsor. 20.45 A főváros. Angol filmsorozat. 21.40 Hírek. 21.55 Gólok, pontok, másodpercek. 22.10 Leo és Brigitta. Jugoszláv film. 23.20 Hírek.

SZLOVÁK 2

16.45 Természetfilm. 17.10 Női kosárlabda EB-döntő. 18.40 Receptek nemcsak vasárnapra. 19.20 Esti mese. 19.30 Időszerű események. 19.55 Sport. 20.05 A tettes ismeretlen. Felderítetlen bűnügyek. 20.40 Alice. Páneurópai kulturális magazin. 21.35 Forma-1. Német Nagydíj. 22.35 Események. 23.00 Teletext-hírek.

TV 5

8.30 Gyermekeknek 9.00 Rendkívüli tudósító 10.30 Zenei műsorok 12.00 A TV 5 vendége 13.15 Varieté fiataloknak 14.00 Nem kell álmodozni! 15.00 Hegymászóknak 15.30 Mai kertek 16.15 Szórakoztató műsor 18.00 Varieté Montrealból 19.00 Állatbarátok műsora 20.00 52 hét — riportműsor 21.00 Híradó 21.30 A bírónő (játékfilm) 23.00 Víva — svájci magazin 0.20 A Tour de France-ról 0.50 Vegyes műsor hajnalig

SUPER CHANNEL

11.00 Vallási műsor 12.00 Superüzlet 13.00 Vallási műsor 13.30 Német nyelvű magazin 14.00 Videogenerátor 16.00 Motorcsónakverseny 17.00 Motorsport 18.00 Jó és rossz 18.30 Eco-rekord 19.00 Üzleti hét 19.30 Sport 20.00 Fürdőszoba (film) 22.00 Hírek 22.30 Moszkvától nyugatra 23.00 Jazz 24.00 Videogenerátor

PRO 7

7.55 A király és a négy királynő (am. western) 9.25 Zarak kán (angol kalandfilm) 11.10 Hármak társasága (ism.) 11.40 Kezdeti nehézségek (ism.) 12.10 Roseanne (ism.) 12.40 Mozgó kórház (sor.) 13.10 A Mester (ism.) 14.00 Vadállatok birodalma (ism.) 14.55 Shirley Valentine (am. filmvígjáték) 16.50 Russicum — az ördög napja (olasz krimi) 18.40 Matlock (am. sor.) 19.30 Riporterek (sorozat) 20.00 Híradó 20.15 Jövő világ (am. sci-fi) 22.25 Halálos vonzerő (am. film) 0.20 Én, a kém (sorozat) 1.10 Hírek 1.20 Jekyll és Hyde — újra együtt (am. film) 2.45 Hírek 2.55 Nyersbőr (ism.)

RTL

8.25 Jetsonék (am. rajzfilmsor.) 9.15 Scooby Doo (am. rajzfilmsor.) 10.05 Művészet és küldetés 10.10 Csodálatos nő (am. sor.) 11.00 Vissza a múltba (am. sor.) 12.00 Tequila és Bonetti (am. sor.) 13.00 Forma-1 15.35 Hawaii (am. sor.) 16.40 Piedone, a zsaru (olasz-francia film) 18.45 Híradó 19.10 Gyilkosság a hobbija (am. sor.) 20.15 A cápa bosszúja (am. horror) 22.00 Tévétükör 22.45 Késői kiadás 23.05 Playboy Late Night 0.05 4-es csatorna 0.40 Forma-1 (összefoglaló) 1.15 Borzasztó kedves család (ism.) 1.45 Ki itt a főnök? (ism.) 2.15 A Főnök (ism.) 3.10 Beszélgetés (ism.) 4.00 Robbanékony (ism.) 4.25 Gyilkosság a hobbija (ism.) 5.30 Gazdag és szép (ism.)

SAT 1

8.55 Újrakezdés (am. filmvígjáték) 10.55 Csodák az állatvilágból (természetfilm) 11.25 A mindenható nyomában 12.00 Tenisz 16.20 Tűzharc az Indián-szakadéknál (am. western) 17.35 Malibu vízi mentői (am. sor.) 18.30 Hírek 18.40 Halli Galli 19.30 Szerencsekerék 20.15 Rendőrakadémia IV. (am. filmvígjáték) 22.00 Beszélgetés 23.25 24 óra 23.55 Így láttuk 24.00 Újrakezdés (ism.)

Horoszkóp július 26-tól augusztus 1-jéig

KOS (III.21.-IV.20.)

Szerelem: Rokonsága alaposan lefoglalta minden percét az elmúlt hetekben. Emiatt alig jutott ideje a szerelemre, most pótolhatja. *Hivatás:* Végig nem gondolt szavaival újra meg újra sok embert megbánt. Egy idő után majd azon kapja magát, egyedül maradt, nem lesz szövetségese. Pedig a jövőben csak csapatmunkával érhet el sikert.

BIKA (IV.21.-V.20.)

Szerelem: Bár ön a türelem mintaképe, partnerének a hét elején mégis sikerül úgy kihoznia a sodrából, hogy olyasmit mond neki, amit később megbán. Szerencsére amilyen gyorsan lobban haragra, olyan gyorsan meg is békül. *Hivatás:* Népszerűsége növekszik, személyes varázsa miatt több állásajánlatot kap, kedvező üzlet van kilátásban.

IKREK (V.21.-VI.21.)

Szerelem: Ez a hónap igazán kényezteti. Nemcsak a Vénusz, hanem a Jupiter is segíti tervei valóra váltásában. Kellemes élmények és szerelem vár a legtöbb Iker-szülöttre. *Hivatás:* Most a megérzései nem tökéletesek, így nagyobb horderejű döntést csak akkor hozzon, ha felettesei is támogatják. Saját szakállára ne írjon alá szerződést!

RÁK (VI.22.-VII.22.)

Szerelem: Hajlamos arra, hogy szeretteit olyan tulajdonságokkal ruházza fel, amelyekkel nem rendelkeznek. Amikor erre rádöbben, iszonyúan csalódik, pedig a baj a saját lelkében van! A héten sokan épp efféle csalódáson esnek át. *Hivatás:* Végre megtalálja azt a területet, ahol maximálisat tud nyújtani, és nem kell kudarctól tartania.

OROSZLÁN (VII.23.-VIII.23.)

Szerelem: Ne bonyolódjon titkos kalandba, mert hamarosan lelepleződik. Ez a hét nem kedvez a félrelépésnek. *Hivatás:* Olyan ügyben kell döntenie, amelyet nem lát át teljesen. Csak a megérzésére hagyatkozhat. Cselekedjen józan belátása szerint, de kerülje az érzelmi megnyilatkozásokat. Üzletben nincs együttérzés, mert arra ráfizet.

SZŰZ (VIII.24.-IX.23.)

Szerelem: Határozottsága sok embert elriaszt, de a héten valaki épp erre figyel fel, ez ragadja meg. Menjen el a megbeszélt randevúra, mert lehet, hogy egész élete megváltozik a találkozás után. *Hivatás:* Sok élményben lesz része, csak győzze kapkodni a fejét. Igaz, van egy-két kellemetlen meglepetés is, de ez hozzátartozik a sikerhez.

MÉRLEG (IX.24.-X.23.)

Szerelem: Most az érzelmeket egy kicsit a praktikus élethez kapcsolja, partnerével olyan vállalkozásba kezd, amihez mással nem merne hozzáfogni. *Hivatás:* Alaposan felforgatja maga körül a világot. Rengeteg újítási ötlete van, de ne vegye zokon, ha környezete nem mindet fogadja lelkesen.

SKORPIÓ (X.24.-XI.22)

Szerelem: Kellemes kaland van kilátásban. De talán ebből több is lesz, mint aminek indul. Egyelőre még érzelmek nélkül siet a randevúra. *Hivatás:* Mostanában sok új embert ismert meg, s köztük vannak olyanok, akik elképzeléseit valamilyen módon támogatni képesek. Ha megtalálja velük a hangot, jövedelmező lehet ez a kapcsolat.

NYILAS (XI.23.-XII.21.)

Szerelem: A héten válaszút elé kerülhet, de ne mondjon se igent, se nemet, mert a hétvége különös meglepetést tartogat. *Hivatás:* Amennyiben új állás lehetősége foglalkoztatja, ne mostanra vegye ki a szabadságát, mert lehet, hogy a távollétében kínálkozik a megfelelő alkalom, és lemarad. A héten valamit elszalaszthat, ami fontos volna.

BAK (XII.22.-I.19.)

Szerelem: Nagyszerű az alkalom arra, hogy megerősítse kapcsolatát partnerével, házastársával. Esetleg a közösen eltöltendő szabadság, egy kellemes hétvége közelebb hozza önöket egymáshoz. *Hivatás:* Az elmúlt hetek feszített tempója után néhány lazább nap következik, így ha nincs szabadságon — rendezheti az elmaradt ügyeket.

VÍZÖNTŐ (I.20.-II.20.)

Szerelem: Az egyedül élők közül sokakat foglalkoztat a házasságkötés, párválasztás gondolata. Ne töprengjen, hanem járjon nyitott szívvel, s megérzi, ki az igazi. *Hivatás:* Lehet, hogy túlbonyolítja a dolgokat, s emiatt végül hoppon marad. Anyagi helyzetén javíthat azzal, ha elvállalja az éppen szabadságon lévő kollégák helyettesítését.

HALAK (II.21.-III.20.)

Szerelem: Barátai talán épp azon fáradoznak, hogy összeboronálják valakivel, ez azonban önt hidegen hagyja, mert a héten érzelmi rövidzárlat következik be a szívében. *Hivatás:* Elsősorban a szellemi téren munkálkodók számíthatnak látványos sikerre, ám a kézügyességet igénylő feladatokkal nehezebben birkózhat meg ezen a héten.

Herczeg Kata
(Átvéve a Tvr-hétből)

Az új dalok már nem a régiek

Úgy tűnik, hogy az 50 esztendős Paul McCartney új lemeze, az „Off the Ground" nem könnyen hódítja meg a nagyérdeműt. Ezt látszik bizonyítani az a tény is, hogy az egykori Beatles-sztár legutóbbi, New-York-i koncertjén a zeneértő publikum meglehetős tartózkodással fogadta az új nótákat. Azok a nézők, akik a régi Beatles nóták ritmusára majdnem szétverték a Giants stadiont, most az új melódiák hallatán rendes polgárhoz illően nyugodtan a helyükön maradtak. Így múlik el a világ dicsősége.

125 éves a Salgótarjáni Kohászati Üzemek

Ízelítő a dicső múlt fejezeteiből a kevésbé dicső jelenben

A salgótarjáni *Balassi Bálint Könyvtár* augusztus végéig látható, *125 éves a Salgótarjáni Kohászati Üzemek* című kiállítása éppen a mai válság idején szól a dicső múltról. Azt is mondhatnánk a régiekkel, így múlik el a világ dicsősége. Az ipartörténet e nagy fejezetének idézése mégsem hiábavaló, a múlt ismerete hozzájárulhat a jövő alakításához. A kiállított dokumentumok több mint fele a *Nógrádi Történeti Múzeum*, továbbá az *SKÜ gyári dokumentációs gyűjteménye*, a többi a *Balassi Bálint Könyvtár, Szabó József* és *Vertich József* tulajdona.

A kiállítás kapcsán csupán emlékeztetünk arra, hogy a mai Nógrádban már a Zagyva völgyén és a Duna-kanyartól fölhatoló avaroknak is szükségük volt vasra. Ez a magyarázata, hogy vasbányáinkat a saját nyelveik szavaival jelölték meg. E szavak személy- és mai családnevek alakjában még napjainkig is élnek. Az újkori vasművesség — több, itt nem részletezendő okból — viszonylag kései megjelenésű. *Dr. Szvircsek Ferenc* történész-muzeológus szerint, a megye ipartörténetét taglaló történeti irodalomban kevés adat szól a vasipar előzményeiről, a hámorokról, kohókról, illetve a korai kapitalista vállalkozásként megjelenő vasgyárakról és vasércbányákról. Amint azt egyik tanulmányában írja: *„Kevésbé vált ismeretessé így az a tény, hogy a Salgótarjáni Kohászati Üzemek, az „acélgyár" gyökerei a Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű Rt. szervezeti keretei között a Gömör megye különböző helyein lévő – eredetükben néha a 17. század utolsó évtizedeiig és a 18. század elejéig is visszanyúló – és különböző földesurak tulajdonát képező kis vasolvasztók és hámorok ismételt egyesüléséig vezethető vissza."*

A jelen ipartörténeti tárlat a 125 év történetéről szól. Salgótarjánban egyszerre könnyű is és nehéz is kiállítást rendezni az acélgyárról. Könnyű, mert hiszen ennek a városnak a történetét a szénen, az üvegen kívül a vasgyártás alapozta meg a múlt századtól kezdve. Nemzedékeken át rangot jelentett acélgyárinak lenni Salgótarjánban. Rangot, biztonságos megélhetést, sportot, művelődést, életformát. S amit először kellett volna említeni, a magas színvonalú műszaki-termelési kultúra birtoklását. Nemzedékeket és nemzetiségeket kötött össze ez a gyár. A múltidézők „Rima-ízű" beszélgetéseit hallgatva, mindig kiderül, az acélgyár más volt, mint a többi városrész. *Szabó Zoltán* azt írta monográfiájában *„... a palackgyári lányok úgy álmodnak a rimai férjről, mint a polgárlányok a hercegekről"*.

Mi jellemezte ezeket a „hercegeket"? Az író szerint: *„Kettő jellemzi őket: egyik a polgári életmód, másik az, hogy ők „rimai emberek". A rimai ember külön fogalom Salgótarjánban is, Ózdon is. Közhasználatú értelme szerint ez a szó jó munkást, a többieknél jobb bért takar. Ezen felül a „rimai emberek" a Rimamuránynál nemcsak munkát vállaltak, hanem hozzátartoznak a RIMÁ-hoz."* Ez tehát a múlt, és erről szól ez a kiállítás a könyvtárban.

A látogató számára elsősorban a gazdag színes és fekete-fehér fotóanyag, a korabeli képeslapok gyűjteménye érdemel figyelmet. Ezek, az irat-anyaggal, a térképekkel, tervrajzokkal stb. együtt hű képet rajzolnak a 125 év történetéről. Jelzésként egyes gyárrészlegek termékeiből is kiállítottak néhányat. Érdekes megnézni a gyárról szóló irodalmat is. A kultúra és a sport ugyancsak gazdag múlttal rendelkezik, s ez szintén a gyárhoz kötődik. Régi, korabeli dokumentumok, plakátok, fotográfiák idézik a dicső múltat. Jó eltöprengeni mindezen a mai gondok közepette is, midőn a hajdani életforma már a múlté.

(te)

Lírai nonfiguratívitás

Késleltetett ébredés

Losonczy Ildikó grafikái

Losonczy Ildikó nem tartozik az úgynevezett fölkapott nógrádi művészek közé, jóllehet munkásságát az érdeklődő közönség már régóta rokonszenvvel figyeli és értékeli. Művei különösen a csoportos kiállításokon szerepelnek előkelő helyen. Ezeken azonban csak egy-egy időszak terméséből kaphat ízelítőt a közönség. Önálló kiállítási alkalom híján is érdemes azonban szólni Losonczy Ildikó grafikai munkásságának néhány jellemzőjéről.

Észak-Magyarországon, ezen belül Nógrádban úgy alakult a képzőművészeti élet, hogy mind a hivatásos, mind pedig a nem hivatásos művészek munkásságában a grafika dominál, eltérően például a dunántúli, a Balaton-vidéki festőiségtől. Nem véletlen, hogy Salgótarján az ország egyik grafikai központjának számít, itt rendezik a rajzbiennálé tárlatait is. Ilyen régióban úgyszólván „magától értetődő", hogy Losonczy Ildikó grafikai munkássága jó színvonalon bontakozott ki.

Legutóbbi, a kilencvenes években készült lapjai, sorozatai a többi között kissé franciás hangvételükkel tűnnek ki. Másik jellemzőjük a gondolati árnyaltság, sőt, a gyakran elvont és áttételes szimbólumokban megjelenő rajzi világ. Érdemes utalni a művészi karakterfejlődés összetettségére is. Például arra, hogy az emlegetett franciás íz talán utóbbi fejleménynek számít, a mai rajzi nyelv Losonczy Ildikó esetében is fokozatosan alakult ki. Például Kondor és Feledy, illetve az általuk „közvetített", a német grafikai örökség bonyolultságából is merítő rajzi nyelv ugyancsak nyomot hagyott munkásságában. Csakúgy, mint korábban maga a helyi tradíció, az északi táji karakter erőteljes jelenléte. Ez utóbbi, mint például a *Tokaj* című sorozatban sokszor motívumokban is megjelenik, de még inkább a vonalvezetésben, a kompozíciós rend kialakításában. Egyébként Tokaj, az ottani művésztelep már évtizedek óta egyik kedvelt nyári helye volt a nógrádi művészekben, köztük *Iványi Ödönnek* is, aki sok-sok akvarelljében próbálta egészen sajátos módon megragadni a városka és a vidék atmoszféráját. A grafikus természetesen nem annyira a tónusokra helyezi a hangsúlyt. Losonczy Ildikó tokaji tájai is inkább helyi motívumválasztásukkal tűnnek ki, közvetítve azért némi ódon ízt, sőt, az elmúlás hangulatát is, például a romló házacskák, kapuk, ablakok, a gyomosodó házszögletek fölmutatásával.

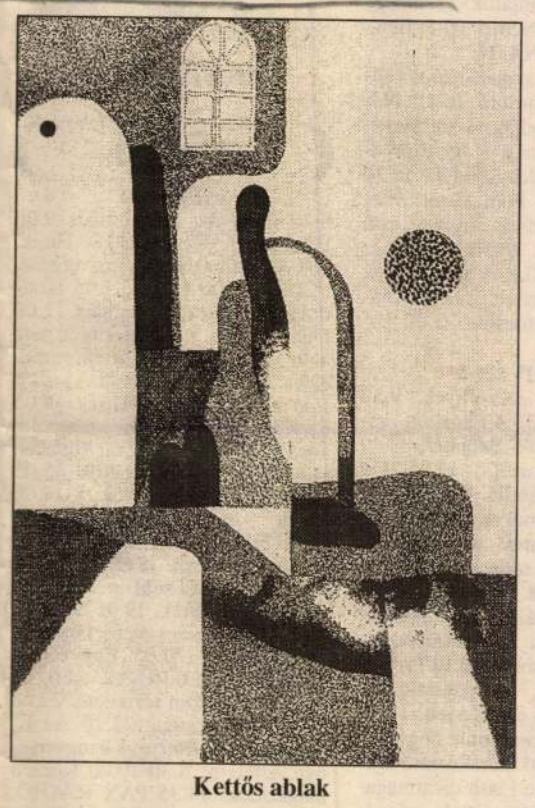

Kettős ablak

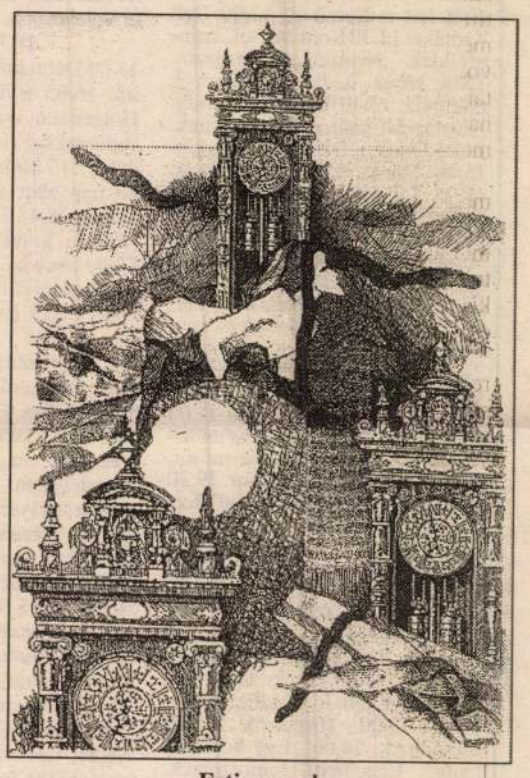

Esti angyal

Különösen izgalmasak azok a lapok, köztük az *Esti angyal*, a *Késleltetett ébredés*, vagy az *Esendő angyal*, amelyek a finoman részletezett régi tárgyak, órák, enteriőr-részletek mögött sejtetik meg az élet könnyed felszíne alatt húzódó bonyolultságot, a tárgyakkal, természettel körülvett ember létezésének eredendő árvaságát. Olyan ez, mint az „eltűnt idő", amit egy megrezzenő falevél hirtelen föléd, talán csak szellő libbentette meg, de az is lehet, hogy angyal szállt rá, amit a halandó nem láthat, csak érezhet. De egy díszes ornamentikájú régi óra is jelenné teheti a múltat. Ez az összetett gondolatiság különösen figyelmet érdemlő Losonczy Ildikó munkásságában.

Végül, de nem utolsó sorban említendő az a nonfiguratívitás, amely sajátos módon mégis erőteljes líraiságával együtt válik megkapóvá. A *Kettős ablak*, az *Álom*, a *Madarak* jelzi többek között e törekvés hitelességét.

—mér

Kulturális menedzselés

Erik Blin Normadiából érkezett Magyarországra a közösségfejlesztés, a kulturális menedzselés tanulmányozására. A héten Nógrád megye vendége volt. A többi között járt Bátonyterenyén, találkozott Salgótarjánban a Nógrád Megyei Közművelődési Központ munkatársaival, megismerkedett a városi József Attila Művelődési Központ menedzselési tevékenységével, a nemzetközi dixielandfesztivál szervezési tapasztalataival, a művészeti menedzselés kérdéseivel, az új közösségfejlesztési formákkal, s találkozott megyei képzőművészekkel is, akikkel műhelybeszélgetéseket folytatott.

Irodalmi élet Salgótarjánban

Legfőképp a szellemi háttér hiányzik

Salgótarján művészeti – ezen belül irodalmi – életét csaknem tizenöt évvel ezelőtt tárgyalta meg először az akkor városi tanács, önálló napirendként. Addig csupán közművelődési témakörök részeként esett szó a témával összefüggő kérdésekről. Az akkori előterjesztés bevezetőjében hangoztatták, hogy a város művészeti életét nem lehet elválasztani Salgótarján általános gazdasági, politikai, szellemi fejlődésétől, hiszen az szorosan összefügg a gazdasági, társadalmi szférák alakulásával. Az úgynevezett rendszerváltozástól, az elitcserétől függetlenül e tétel változatlanul igaz. *A város helyzete, gazdasági alapja, az értékőrzés iránti hivatalos közfigyelem* azonban *romlott*. Abban a városban, ahol a szociális piacgazdaságra hivatkozva tömeges munkanélküliség alakult ki, ahol segélyekért állnak sorba az emberek, ahol érzékelhetően romlik az életszínvonal és az élet minősége, az emberek kisebb gondja is nagyobb, mint a város szellemének alakulása. Lehet-e egyáltalán irodalmi életről beszélni? Ha nem is lehet, kell. Azért, mert ebben a romló városban még mindig élnek olyanok, akik szépirodalmi műveket írnak, amelyek egy része meg is jelenik, sőt, visszhangja is van, ha kem is helyben.

Mi az, ami nem változott? Nem változott annak a csaknem tizenöt évvel ezelőtti megállapításnak az igazsága, hogy az irodalmi élethez *legfőképp a szellemi háttér hiányzik*. Akkor úgy vélték, a műfaj sajátosságát tekintve is másféle közelítést igényel, mint például a képzőművészet, kidolgozatlanabb az irodalmi élet rendszere, az egyes elemek kevéssé épülnek egymásra, így kevésbé erősítik egymást. A *Palócföld* című folyóirat és a köréje szerveződők (kritikusok) helyes törekvése, hogy találkozókkal, ankétokkal nemcsak az irodalmi nevelésre, de új tehetségek fölfedezésére is gondol. Hiányzik azonban az irodalmi (kritikai) munka „előképzése", elsősorban az iskolai alkotókörök tevékenysége, viszonylag kevés a pályázat és így tovább. Ezek voltak az akkori megállapítások. S még az, hogy az irodalmi élet mozgásához nélkülözhetetlen kritika és vita szintén kezdeti és kialakulatlan stádiumban van. Közölték azt is, hogy országos fórumokon néhány alkotó jelen van, publikál, de városi visszhangja kevés és esetleges.

Ez a régi elemzés 1993-ban változatlanul igaz. A kritika és vita helyben mindössze néhány ember egymás közötti beszélgetését, eszmecseréjét jelenti. Helyi visszhangra az itt élők nem számíthatnak, a találkozások, ankétok szervezése — pénz híján is — kiment a divatból. Érdeklődés nincs, nem is lehet. Ahhoz ugyanis legalább tudni kellene, egyáltalán kik élnek, és mit is írnak ebben a városban, amelynek jellemzője a *távolságtartó közegtelenség*, ami nemcsak az egzisztenciális, hanem az általánossá váló szellemi leépülésből is következik.

Mi az, ami mégis változott, s ami magában hordhatja a távoli jövőben — mert napjainkban egyelőre biztosan nem – valamiféle változtatás lehetőségét?

Egyrészt, említendők azok a fórumok, pályázati lehetőségek, amelyek változatlanul léteznek. Hogy csupán jelzésként néhány példát is említsünk, közéjük tartozik maga a Palócföld, vagy a *Madách Imre irodalmi pályázat*, s még pár más lehetőség. Másrészt, vannak újabb fejlemények. Mindenekelőtt ilyenek az alapítványok, a *Nógrádi Mecénás Alapítvány*, a *Palóc Kultúra Alapítvány*, stb. Léteznek *önkormányzati támogatási formák*, kisebb mértékben vállalati, egyéni szponzorálási kezdemények is, ezek egyelőre gyengék, csakúgy, mint az alapítványokba való befizetési kedv. Ezek a többi között összefüggenek a középosztályosodási, polgárosodási folyamat lelassulásával, a gazdasági szféra kialakulatlanságával, az úgynevezett vállalkozói réteg sajátosságaival, röviden szólva a civil társadalom mai állapotával.

Új fejlemény Salgótarjánban a profizmust megcélzó *Mikszáth Kiadó* léte és tevékenysége, amely az értékőrzést is célul tűzte maga elé. Szépirodalmi kiadványai közül már több országos visszhanggal dicsekedhet, ha helyben változatlan is a visszhangtalanság. A kiadó pillanatnyi helyzete nem teszi lehetővé, hogy a szerzők tiszteletdíjára is fussa, ez más kiadók esetében is lassan „természetessé" válik. Külön figyelmet érdemel e kiadó azon kezdeményezése, hogy *Mikszáth Kálmán Társaság* néven az író örökségét vállaló, s egyúttal a kiadó szellemi törekvéseit támogató kört hozzon létre, amelynek egyik feladata a mű és közönség kapcsolata létrejöttének segítése, ösztönzése. E társaságot tehát nem a megszokott értelemben vett hagyományápoló irodalmi körnek szánják. Céljuk azon gondolat követése és érvényesítése, amely az irodalmi élet alakításában legfontosabbnak tartja a művek (írók), a kiadók (kereskedők) és a közönség kapcsolatának erősítését, vagy éppen megteremtését a jövő szellemisége formálódásának érdekében.

–te–

Írószobában

Min dolgozik Lőrinczy István?

Még e hónapban megjelenik *Lőrinczy István Ázott csillagok* című új verseskötete, saját kiadásában, a *Nógrádi Mecénás Alapítvány* támogatásával. Ebből az alkalomból kérdeztük a *Salgótarjánban* élő, *Mohorán* jegyzősködő szerzőt jelenlegi írói tevékenységéről, terveiről.

– Salgótarjánban él, de nem idevalósi. Mit jelent ez munkássága szempontjából?

— Valóban nem vagyok idevalósi. Bihar vármegyében, Derecskén születtem 1936-ban, élményeim első mély rétege oda köt. Elvégeztem a jogi egyetemet, különböző helyeken, különböző munkaterületeken dolgoztam, hosszú lenne fölsorolni. Viszont már elég régen Nógrádban, illetve Salgótarjánban élek, s ez újabb tapasztalatokkal, élményekkel járt számomra az évek során.

— Első verseskötete sem itt, hanem Debrecenben jelent meg 1988-ban, „Stációk a hegyen" címmel, második verseskönyvét is Egerben nyomtatják. Ez csak technikai okból van így, vagy esetleg van más oka is?

— Nem hiszem, hogy a kiadás helyének nagy jelentősége lenne. A mai kiadási viszonyok között ez így alakult. Jelent meg Balassagyarmaton is könyvem, a Novitas-B. Kiadónál, ha nem is verseskötet. Örülök annak, hogy a Nógrádi Mecénás Alapítvány támogatta mostani verseim megjelentetését.

— Viszonylag ritkán ad ki verseket. Miért?

— Folyamatosan írok verset, a kiadás azonban más kérdés. Az Ázott csillagok-ban legutóbbi verseim lesznek, sok nógrádi vonatkozással.

— Egyébként Észak-Magyarország már az előző kötetben is megjelent.

— Igen. Ebben volt például a *Radnóti szobra Salgótarjánban*, az *Ősz a Mátrában*, az *Egri emlék télen*, a *Madách évszakai*, a *Ballada a Salgó várról* című vers, hogy csak néhányat említsek. De a versben egy adott táj, annak hangulata, lakóinak mentalitása nemcsak közvetlenül van jelen. Főleg a második verseskönyvemben lehet ezt érzékelni.

— Mondana példát is erre az „áttételes" versbeszédre?

— Hogyne, a versek között nagyon sok ilyen van. Például a hangulati líra körébe tartozó versek mind ilyenek. Például a *Lehullott lepkeszárny* című, amihez a kötet címplapján megjelenő Szász Endre-illusztráció is készült, vagy a címadó vers, az *Ázott csillagok*. Ez így szól: *„Egyszer egy költőnő/ verset írt énrólam/ szerelmes szép szavakkal övezett/ húsz éve már hogy égbe szállt szegény/ ázott csillagokon/ keres kék köveket"*.

— Min dolgozik jelenleg?

— Verseket továbbra is írok, s egyfelvonásos színdarabokat.

th

Fiatal írók fesztiválja

A fiatal írók második országos fesztiválja, amely július 20-án kezdődött, július 26-án fejeződik be Tiszadobon, az Andrássy-kastélyban. A fesztivált a miskolci „Új Bekezdés" rendezi, támogatói között van a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei önkormányzat, a Kapcsolatok Művelődési Alapítvány, a Bíbor Bt., a BM. Polgári Védelem mezőkövesdi városi parancsnoksága és a Gazdász-Elasztik Kft. A rendezvényen nógrádi fiatal szerzők is résztvesznek, akiknek a fesztivál alkalmat jelent arra is, hogy regionális kapcsolataikat erősítsék.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Losonczy Béla
1966 JUL 5.

PESTMEGYEI HÍRLAP

1021

A kiváló gyógyszerész

Fiatalabb, de vele egy idős sem sok állhatott mellette a sorban múlt pénteken a Semmelweis-teremben, ahol az orvosok és gyógyszerészek között a kitüntető címeket kiosztották. Losonczy Béla, a Pest megyei Tanács Gyógyszertári Központjának szakfelügyelője még csak 39 éves, és kiváló gyógyszerész lett, ami rangot jelentő, tekintélyt adó magas elismerése a munkának.

Személye talán annál inkább érdekel bennünket, mert

nemcsak munkája köti a megyéhez,

itt is lakik, Alsógödön. Ifjúkorát pedig Dunakeszin töltötte, ahol most már nyugalomba vonult édesapja, az alagi általános iskola igazgatója volt. Ő maga a háború után anyagi okok miatt félbeszakította gimnáziumi tanulmányait és onnan járt dolgozni a vasúthoz, pályamunkásként kereste kenyerét. Közben magánúton továbbtanult és érettségi után beiratkozott az egyetemre. Azután az egyik dunakeszi gyógyszertárban dolgozott négy esztendeig, amíg 1958-ban kinevezték szakfelügyelőnek. Hogy mi a dolga?

— Szakszempontból ellenőrizni a gyógyszertárakat, elsősorban azt, hogy a gyógyszerkészítésnél pontosan betartják-e a gyógyszerkönyv előírásait.

Az orvosi vényre helyben készült gyógyszerek közül ellenőrző körútja során találomra mintát vesz, azt felhozza a központba és az analitikai laboratóriumban vegyelemzi.

— Nagyon-nagyon ritkán, de előfordult már, hogy a vegyvizsgálat hibát mutatott ki.

Losonczy Béla különben jeles

toxikológus,

méregtani közleményei rendszeresen megjelennek a szaklapokban és az orvostovábbképző intézetben toxikológiai előadó. Ismerik a nevét a gyógyszerészszakmában, tavalyelőtt a Magyar Gyógyszerész Társaság gyógyszerkutatási szakosztályának titkárává választották.

— Egyetemi hallgató koromban két éven át a Tudományos Akadémia gyógyszerkutató laboratóriumában dolgoztam. A tbc-t teljes biztonsággal és gyorsan gyógyító antituberkuloniumok keresésével foglalkoztam. Magam választottam ezt a területet. Kutatómunkám aztán abbamaradt. Itt nagyon nehéz tudományos munkásságra időt szakítani. Aki mégis rászánja magát, az csak megszállott lehet.

— És ön megszállott?

— Igen.

Egy esztendeje folytatja az évekkel ezelőtt félbemaradt munkát. Ha semmi más teendője nem lenne, akkor is évek kellenének, amíg sok fáradsággal, türelemmel valami eredményt elér. Igy talán évtizedek is beletelnek. De hát egyetlen gyógyszert sem fedeztek fel napok alatt és szerte a világon laboratóriumokban ma is százak görnyednek a munkaasztalok felett, ezerféle kísérlettel igyekeznek új orvosságokat találni a még többé-kevésbé nehezen, vagy egyáltalán nem gyógyítható betegségekre. Losonczy Béla vajon miért keresi éppen a Koch-bacilus gyors és erős hatású ellenszerét?

— Ennek egy családi

tragédia az oka

— feleli. Párás szemmel folytatja: — 1950-ben 29 éves korában tbc-ben halt meg a bátyám. Festőművész volt, Képzőművészeti Akadémiát végzett, nagy jövő állott előtte. Egész fiatalon díszleteket tervezett, aztán a színház légkörében kedvet kapott a rendezéshez. Egyszercsak megjött a Nemzeti Színháztól az értesítés, rendezői ösztöndíjat kap. Öt nappal azután halt meg.

Az öccse most gyógyszert keres erre a betegségre.

— Halála után a holmija között üres füzetet találtam. Csak az első lapjára írt néhány sort, mindössze ennyit: „Bárhol nyúlj is az élethez, mindenütt érdekes."

Mennyire igaz.

Szokoly Endre

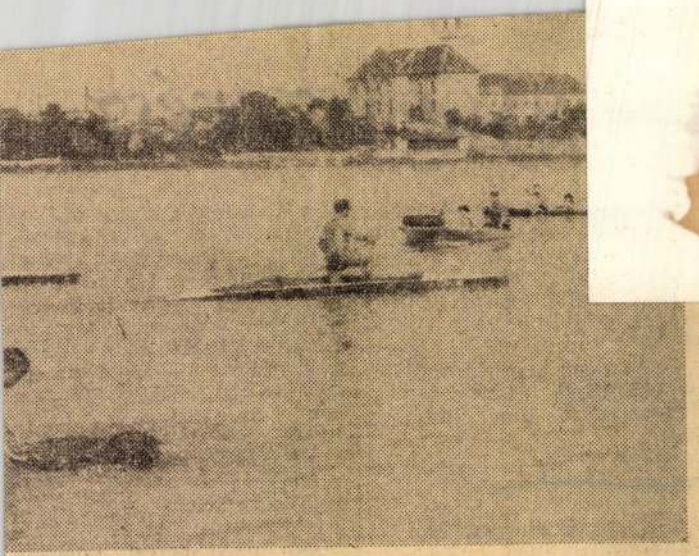

MISKOLCZI MIK

Ujbeosz

(EGY) BALGA IFJÚ MO

Felvettek a Szegnyereg Nyer hoz nyergelő gyakornoknak. I tem, mert azt mondják, ennek jövője van.

A felvétel elintézése után szakszervezeti irodába és felfr lem a bizalmi hálózatot. Egybe bizalmi iskolára küldtek. Büszk el szüleimtől, akiknek könny mükbe, amikor látták, milyen kapaszkodom fel karrierem el a vasútállomáson. Két hónap telt, s mi ezalatt alaposan meg a bélyegeladás és a rábeszélés

Az idő elteltével boldogan ko a gyári szakszervezeti irodába: jöhet a nyergelés és a bizalmi elküldtek a vállalati bélyegklu aki elbeszélgetett velem és be bizalmát. Átnyújtotta a bélyeg folyamára szóló meghívót. Tilta én nem vagyok bélyeggyűjtő, értek hozzá. De ő csak rábeszé a szakszervezeti bizalmi meg tés az közel azonos foglalkozás. hogy én nyergelést jöttem tanu biztatott, hogy minden kezdet n

A bélyeggyűjtők háromhetes is elmúlt. Jelentkeztem a gyár felvezetett a személyzetishez, a Közölte, hogy délután már indu oltó parancsnokok főcsővezetői

Ezután már csak röviden:

A liget fái

Nagy Márta linómetszete

Mesterek mestere

Varsányi Pál

Egy méltatlanul mellőzött – három éve elhunyt – művész munkásságára hívja föl a figyelmet *Gergely Mihály Varsányi Pál* című könyve, amelyet a *Művészetbarátok Egyesülete* adott ki a *Mesterek mestere* sorozatban. Varsányi Pál az 1920-as évek közepén lépett pályára. Mesterségbeli tudását mutatja többi között a *Miskolci részlet* és a több évvel később készült *Statárium* című rézkarca. A fasizmus és a hitlerizmus veszélyeit már a mozgalmak jelentkezésekor felismerte, 1933-ban tizenkét lapból álló metszetsorozatban jelenítette meg a várható borzalmakat. Később munkaszolgálatosként csak a csodával határos módon menekült meg. Gergely Mihály könyve, amely az özvegy anyagi támogatásával jelent meg, a művész munkásságának jobb megértését szolgálva 70 egész oldalas reprodukciót is tartalmaz. Varsányi Pál életében Észak-Magyarországon is több önálló kiállítást rendezett. Művei megtalálhatók például a *salgótarjáni Nógrádi Történeti Múzeum* képzőművészeti gyűjteményében is.

Film Deák Ferencről

Film készült Deák Ferencről születésének 190. évfordulója alkalmából. A zalaegerszegi televízió közreműködésével létrejött történelmi dokumentumfilm mindenekelőtt a reálpolitikus Deákot mutatja be. Forgalmazását elsősorban az oktatási intézményekben tervezik, s a helyi televíziókban is vetítik, amennyiben erre érdeklődés mutatkozik. Az alkotók Nógrád megye önkormányzatának is felajánlották megvételre a filmet.

Rubint Zsuzsa versei:

Mese az erdőről

hallom halott huhogását
sziszegő szederillatát
ámuló pillái rebbenését
s csak fuvoláz csak fuvoláz

látni zöldellő ruháját
égen úszó hószakállát
szíve apró dobbanását
s csak fuvoláz csak fuvoláz

Eső

egyhangúan kopogtat
sápadt homlokomon
iszonyú holnapok
s kopogtat mélán
csak kopogtat
rejtőzz el előle
a vad vihar elől
még csak sejtheted
de közeleg
bágyadt szürkeség
foszlány indulat
sem segít
s csak kopogtat
csak kopogtat

A tűzzománc varázsa

Losonczy Ildikó kiállítása Salgótarjánban

Losonczy Ildikó tűzzománc képeiből rendezett kiállítás várja október 11-éig az érdeklődőket Salgótarjánban, az SVT Ady Endre Művelődési Házának galériájában. A művek környezete kicsit kopott, a látogató jól teszi, ha inkább a művek varázsára koncentrál, hiszen köztudott, hogy a közművelődés intézményeiben kevés a pénz, néha még a szükséges fönntartásra sem futja.

Losonczy Ildikó tűzzománc képei a megélt élet esztétikummá alakított drámájáról és öröméről szólnak, egyedi technikával, egyéni művészi magatartás birtokában, amelynek lényegéhez tartozik az ősi mitológiák, a történelem és a mai történet egységben való szemlélete, magától értetődő rendje. Bizonyos rejtett áhitat is föllelhető a művekben, amely talán a létezés csodájának átéléséből következik. A művész ereje a tiszta forma- és a változatos színvilág. Képalkotására nem a látható dolgok megismétlése jellemző, hanem a látvány, sőt, még inkább a gondolat dinamikus átformálása, a képelemek aktivitásának érvényre juttatása. A színfoltok és a vonalak egyensúlya fokozza a képek harmóniáját, a vizuális nyugodtság jótékony hatását.

Témavilága rendkívül nyitott. A sokoldalúság ugyanakkor nem befolyásolja az elmélyültséget. Ezek a tűzzománcok voltaképpen vizuális rendszerrel megfejtett időfeltárások. Ezen belül az ősiség jelenik meg például a *Bálványpark*, az *Idol*, vagy éppen a *Tűzmadár* című képeken, vagyis mindazon elemek, amelyek valamennyi emberi kultúra kezdeteinél már megjelentek, s a későbbiekben változatos módon beépültek azok tartalmába, a vallásokba, a népművészetekbe, s az úgynevezett magas művészetekbe, egészen a modern és a posztmodern korig, vagyis napjainkig.

Ugyancsak az időfeltárás sajátos változatát jelentik azok a művek, amelyekben a metafizika jelenvalósága válik „láthatóvá", mint például az *Angyalok*, az *Esti ima* című művekben.

A bölcselet legalapvetőbb témáit boncolgatja a művész, amikor a *Ki vagyok én* kérdését teszi föl, amire természetesen ő sem tudja a választ, miként arra sem, hogy voltaképpen mi is az az idő, mi az iránya, van-e célja, és hol van mindebben az ember szerepe, egyáltalán képes-e „értelmet adni" legalább „saját" tűnékeny idejének? Ezért is rendkívül elgondolkodtatóak a többi között a *Gondolatok egy napról*, vagy a *Napra nap* című tűzzománcok is. Hasonlóan a *Kavicsmesé*-hez, a *Kettős maszk*-hoz, a *Töredék*-hez, *A sárkány*-hoz, az *Odvas fá*-hoz, amelyek elsorban nem a látvány erejével hatnak, noha attraktivitásukkal is vonzóak, hanem gondolati tartalmukkal, azzal a titokkal, amit életnek szokás nevezni. Aki megpróbálja átélni, megérteni, végiggondolni e munkákat, új szemmel, más megvilágításban láthatja majd környezetét, mintha a hétköznapok hajszoltságában és szürkeségében fénybe lépne, ami az élet igazán fontos dolgait világítja meg.

Más munkák, így a *Szarvassá változott fiú*, a *Tánc* pedig éppen a művészetek lehetséges szerepét, illetőleg belső tulajdonságát igyekeznek megvilágítani, megőrizve valami rejtélyes titkot is, bár látszatra végtelenül egyszerűek. Talán éppen ebben van az a bizonyos titok is.

Losonczy Ildikó világa tehát úgy emberközpontú, hogy tiszteletben tartja minden létező szabadságát. Ezért humanista és szép. Ebben rejlik a tűzzománc képek varázsa.

—mér

Kossuth és Nógrád

A közelmúltban megalakult Kossuth-emlékbizottság tevékenységének részeként térségenként – így Nógrád megyében is – áttekintik Kossuth és Nógrád megye kapcsolatának dokumentumait, illetve meghatározzák, milyen helyi programokkal lehet felkészülni Kossuth Lajos halálának 100. évfordulójára, amire jövő márciusban emlékezik az ország. Külön figyelmet fordítanak arra, hogy a magyarság és szomszédai békés együttműködésének erősítését hogyan szolgálhatják hatékonyan Kossuth gondolatai napjainkban.

Zenélő szentkép

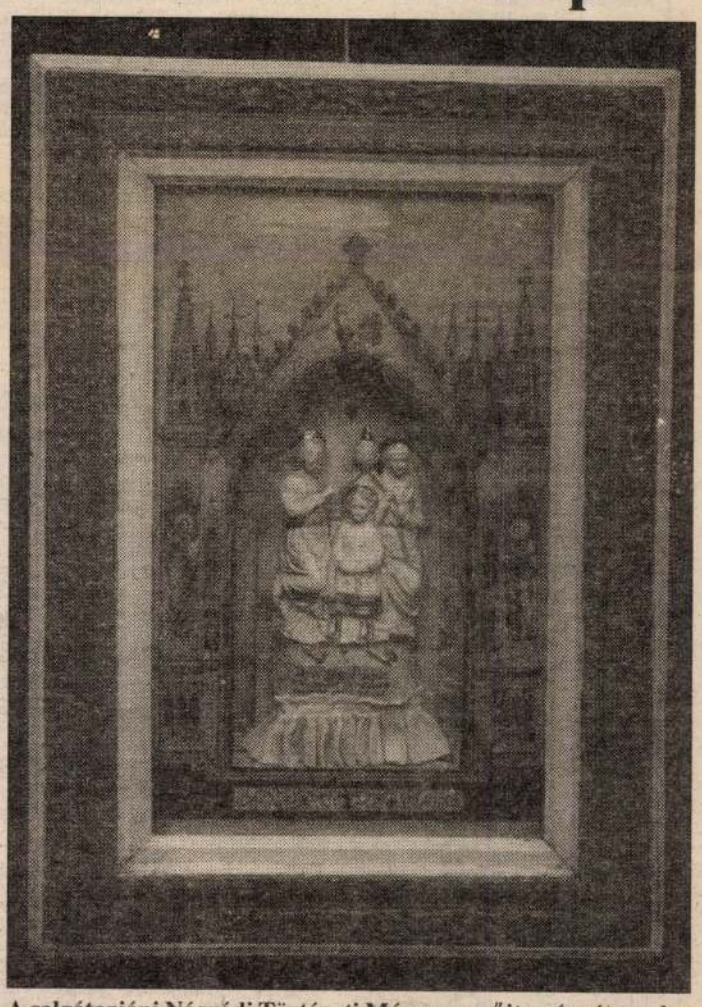

A salgótarjáni Nógrádi Történeti Múzeum gyűjteményét gazdagítja az a zenélő szentkép, amit a közelmúltban adományozott az intézménynek Glemba Rudolf egy salgóbányai bányatisztviselő hagyatékából. Ilyen, viszonylag ritka képtípust a múlt század végétől készítettek. A zenélő szentképet októberban a hónap műtárgyaként mutatják be. **Fotó: Buda László**

Egy nyári tábor tanulságai

Ha zárkózottak is, de bölcsek az emberek

Pásztó-Mátrakeresztes adott otthont idén augusztusban a *XVIII. Nógrád megyei honismereti tábornak*, amelyet a a salgótarjáni *Nógrádi Történeti Múzeum* rendezett a *Nógrádi Mecénás Alapítvány, Salgótarján Város Önkormányzata* és a *múzeum baráti köre* támogatásával.

A *Hídváry István* vezette táborban a szakmai munka irányítója volt a szociológiai és a történeti munkacsoportban *Kun Zsuzsa* és *Sebestyén Kálmán*, valamint *Buda László* fotós.

– Korábban *Mátraalmás (Szuhahuta)* viszonyait igyekeztek föltárni a honismereti tábor résztvevői, több éven át, történeti és szociológiai módszerekkel – jegyzi meg Hídváry István. – Az idei táborozáson újabb munkába fogtunk, ami valószínűleg szintén több nyáron át folytatódik majd. A mostani feladat volt – levéltári kutatómunka nyomán – a település történelmi tudatának szembesítése a fellelhető és bizonyítható adatokkal, s ehhez kapcsolódva a családi viszonyok, összefonódások feltérképezése, első vizsgálandó településként Mátrakeresztesen.

Mit tapasztalt Mátrakeresztesen a tábor tizenhat középiskolás résztvevője?

– A szociológiai csoportban dolgoztam, amelyben az emberek életmódját vizsgáltuk – mondja *Szilágyi Dóra*, a salgótarjáni Bolyai János Gimnázium másodikos tanulója. – Tudtak rólunk a faluban, a templomban is „kiprédikálták", hogy jövünk, mégis azt éreztem, hogy mintha féltek volna tőlünk az emberek. Az a benyomás alakult ki bennem, hogy egy meglehetősen zárt – talán önmagába zárkózott – közösségre bukkantunk a Mátra nyugati oldalának ebben szűk, festői völgyében. Volt család, ahol azt mondták, hogy nem is akarnak beszélgetni velünk. Ha kint állt valaki a kapuban, nem biztos, hogy be is hívott bennünket. Azért mégis akadtak emberek, akik elmondták életük történetét, és ez igen sokszor megrázónak bizonyult számomra. Főleg idős emberekkel beszélgettünk, viszontagságos életük volt, így már kicsit értem is az óvatosságot az „idegenekkel" szemben. Én jövőre is szeretnék elmenni Mátrakeresztesre, biztos vagyok abban, hogy még sok-sok történetet tartogat számomra ez a falu. Hozzásegíthet ahhoz is, hogy többet tudjak meg az életről, egy-egy közösség formálódásának belső törvényeiről.

Kaizler Melinda, a salgótarjáni egészségügyi szakközépiskola harmadikos diákja a történelmi munkacsoport tagjaként ismerkedett a faluval. Pár éve él Nógrád megyében, Erdélyből érkezett ide. Számára is az volt az első benyomás, hogy – eltérően az erdélyiektől – itt az emberek egymással szemben is bezárkóznak. Még csak nem is pletykálkodnak. Mi lehet ennek az oka?

– Az egyik ok bizonyára a történelemben keresendő — vélekedik az erdélyi kislány. — Az idős nemzedék, s ez alkotja a falu lakóinak többségét, a század politikai, társadalmi változásai közepette sok mindenen ment keresztül, sok csalódáson is. Talán azt lehetne mondani, a túlélésre specializálódtak, korábbi tapasztalataik alapján szinte ösztönösen tartanak a változásoktól, kerülik a máshonnan érkezettet, nem tudni, mi lakozik benne, nem akar-e ártani. Mi természetesen őszinte érdeklődéssel kerestük föl az embereket, s az az érzésem, a táborozás végén ezt már meg is érezték, s jövőre is várnak bennünket.

– Volt, aki már a kapuban megmondta, nem tud beszélgetni velünk, de nem is akar — mondja *Budai Ágnes*, ugyancsak a salgótarjáni Bolyai-gimnázium másodikos tanulója. — Mindazonáltal a szociológiai csoport tagjaként hat-nyolc családdal tudtam beszélgetni. A többi között kiderült, hogy a faluban kevés a vállalkozó szellem. Például most mindössze egy vállalkozó van, a falu nem nagyon fogadja be. Nem nézik jó szemmel, hogy a világgal próbál kapcsolatot teremteni. Él a gyanakvás, hátha csak az egyéni érdek vezérli, s nem a falué. Ez a szemlélet valószínűleg csak lassan változhat meg.

– Nincs értelmiség, s ez is meghatározza a helyi közösség jelen állapotát – teszi ehhez hozzá *Pintér Róbert* negyedikes, szintén bolyais diák, aki szociológusnak készül. – Így tehát azt, aki a közösségből „kilóg", nehezen fogadják el. Bizonyos szempontból ez érthető. Miként az is, hogy a falunak eddig fogták a kezét, azelőtt Hasznos, jelenleg Pásztó, és most fél elindulni.

– A 80–90 éves emberekkel volt jó beszélgetni, nagyon sokat tanultam tőlük – jegyzi meg *Nagy Majdon József* negyedikes bolyais tanuló. – Saját életükben sokat tapasztaltak, nagyon bölcsek is. A lakosság itt viszonylag állandó, családok nem települtek be, legföljebb csak benősülés van. A fiatalok elköltöznek a munkahely miatt, elöregszik a falu. Mátrakeresztes jövőjében elsősorban az itt élők lehetnének érdekeltek. Föltehetően, ezt előbb-utóbb fölismerik, s ez majd a cselekvésben is megnyilvánul. **—te**

Októbertól havonta kétszer foglalkozás

Nemzetiségi népfőiskola

Szlovák nemzetiségi népfőiskola kezdi meg működését október 21-étől Vanyarcon. Összesen tíz foglalkozást szerveznek a Nógrádban élő szlovákok hagyományainak, kultúrájának megőrzéséről és fejlesztésének kérdéseiről. A vitákat szakemberek (néprajzosok, jogászok, közigazgatásban dolgozók, érdekképviseleti szervek, állami hivatalnokok stb) vezetik.

Parád után Hollókőn

Hagyományosan a régió nagy ünnepei közé tartozik a palóc találkozó, amelyet idén nyáron Parádon tartottak. Heves és Nógrád megye közgyűlései, s az érdekelt felek előzetes egyeztetése alapján nemrég eldőlt, hogy a rendezvényt ezek után ismét felváltva Heves, illetve Nógrád megyében rendezik meg.

Ennek értelmében jövő év augusztus 20-án a világörökséghez tartozó faluban, Hollókőn kerül majd sor a palóc találkozóra.

HÉTVÉGI MŰSOROK

SZOMBAT

rádió

KOSSUTH

8.10 Krónika. 8.25 Kopogtató. 9.00 Hírek. 9.05 Családi tükör. 9.35 Az Építők Szalmás kórusa népszerű dallamokat énekel. 10.00 Hírek. 10.05 Ismét a javából! Válogatás az elmúlt hét műsoraiból. 12.00 Déli Krónika. 12.30 Szóra érdemes. 13.00 Hírek. 13.05 Népdalkörök pódiuma. 13.40 Anyanyelvi műsor. 14.00 Hírek. 14.05 Oxigén. Ökológiai magazin. 15.00 Hírek. 15.05 Csavargások. Balla Ferenc műsora. 15.35 Magyar muzsika. 16.00 168 óra. 17.30 Visszhang. 18.00 Esti Krónika. 18.25 Szemle. Tallózás hetilapokban. 19.00 Hírek. 19.05 Sportvilág. 19.40 Miska bácsi levelesládája. 20.05 Budapesti művészeti hetek. Türtaiosz. Vándor Lajos drámájának rádióváltozata 2 részben. 22.00 Késő esti Krónika. 22.20 Szabad főszerkesztői sáv. URH-n: 9.00-11.00 Körzeti információs magazinok. 16.00-17.00 Az Amerika Hangja magyar műsora. 18.30 Szlovák nyelvű műsor. 19.00 Román nyelvű műsor. 19.30 Német nyelvű műsor. 20.00 Horvát nyelvű műsor. 20.30 Szerb nyelvű műsor. 21.15 Örökzöld dallamok. 23.00 A BBC magyar műsora.

PETŐFI

8.05 Ó, ó, ó nagymami. 9.00 Hírek. 9.05 Családi körben: Illés Lajos, zeneszerző. 10.00 Kölyökzene. 10.30 Hírvidék. 11.00 Hírek. 11.03 Tor-túra. Gasztronómiai kalandozások Magyarországon. 12.00 Jó ebédhez szól a nóta. 13.00 Hírpercek. 13.10 Tükörben. 14.00 Örökzöld filmslágerek. 14.30 Daráló. 15.00 Hírek. 15.03 Magunkat ajánljuk. Változatok a szórakozásra. 19.00 Hírek. 19.05 Talpalávaló. Népzene. 20.00 Nemzetközi slágerlista. 21.00 Hírpercek. 21.10 Híres történetek. Benne: Közvetítés a FTC-Bukarest Jégkorong Európa Kupa mérkőzéséről. 22.00 Koncertfelvételek.

BARTÓK

9.05 Szabad sáv. 10.00 Hírek. 10.05 Hangfelvételek felsőfokon. 11.31 Operafelvételek. 12.00 Hírek. 12.05 A BR Kívánságműsora. 14.00 Hírek. 14.05 Zenekari muzsika. 15.00 Opera-művészlemezek. 16.00 Hírek. 16.05 Zeneház — a Zeneakadémián. (élő/. 17.30 Poggyász. 18.00 Hírek. 18.05 Quintesszencia. Lemezmusta. 19.05 Osztrák-Magyar Operagála. (élő/. 22.30 Hírek. 22.35 Fúvós zene. 22.49 Összkiadás.

MISKOLCI RÁDIÓ

9.00 Műsorismertetés, hírek, időjárás, lapszemle 9.10 Hová menjünk, mit csináljunk — programajánlat 9.30 Mikrofonlánc 9.45 Napjaink kérdései 10.00 Északmagyarországi krónika 10.55 Műsorismertetés. Tel.: 345-510. 17.30-19.30 Kereskedelmi adás.

televízió

TV 1

8.15 Jó reggelt, adj Istenem! 8.25-12.00 Kapcsolj be! 8.25 Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer Amerika. Az aranyláz 8.50 Narnia krónikája. Angol filmsorozat, 18/4. rész 9.20 Cimóbria 9.30 System ’93. XIII/1. rész 9.55 Ez vagyok én — kamaszvallomások — 10.20 Európa városai. Amsterdam 10.40 A Hegedős-együttes műsora 10.55 Válogatás a Magyar Televízió Archívumából: Kiss Anna: Bolondmalom. Komédia két részben 12.05 Szezám utca 13.10 Kalandorok kíméljenek! 13.30 Panoráma (ism.) 14.30 Újdonságok. Könnyűzenei magazin 15.00 LEG... LEG... LEG... 15.35 Filmmúzeum. „Isteni sztárok” Monte Cristo fia. Amerikai film (1941, ff.) 17.15 Mesélő cégtáblák 17.40 Hőmérő 18.40 Szerencsekerék 19.12 Esti mese 19.30 Híradó 20.05 Telesport 20.30 A nagy borzongás. Amerikai film (1983) 22.20 Nulladik típusú találkozások 23.00 A fehér kínai. Francia film 00.25 Híradó

TV 2

8.00 Cigánymagazin 8.25 Horvát nyelvű magazin 8.50 Német nyelvű magazin 9.15 Román nyelvű magazin 9.40 Szlovén nyelvű magazin 10.30 Hát annak születtem... (ism.) 11.00 Vác FC-Samsung-Videoton Waltham bajnoki labdarúgó mérkőzés 13.00 Família Kft. 99. rész (ism.) 13.30 Országjáró sulibuli 14.15 Azok a csodálatos állatok 14.45 Az egyetlen Föld (ism.) XII/10. rész: A Föld kincsei 15.35 Nagylátószög 16.25 Gaia 16.55 Autó 2 17.25 Gyerekeknek 17.56 Knight Rider. Amerikai tévéfilmsorozat. A bunker 18.55 Kék hírek 19.15 Váratlan utazás. Kanadai filmsorozat. XIII/6. rész: A puding próbája 20.05 „Mindent a házáért!” III/2. rész 21.20 Osztrák-magyar operagála. I. rész 23.05 Osztrák-magyar operagála. II. rész

DUNA TV

16.00 Hírek 16.05 Évforduló 16.10 Kánon 16.40 Kobold kópék (ism.) 17.05 Tizenhat város tizenhat lánya (magyar film) 18.20 Mesesarok 80 nap alatt a Föld körül Willy Foggal 18.45 Dunahíradó 19.00 Polip (olasz tévéfilmsor.) 20.40 Dunasport 20.55 Haydn-sorozat 21.45 Évforduló 21.50 Hírek.

SZLOVÁK 1

9.00 Időszerű események 9.30 Scooby Doo (22.) 9.55 A Flinstone család (22.) 10.20 Gyermekek vetélkedője a Niké díjaiért 11.00 Sesame Street 12.00 Sportlight English (5-6.) 12.30 Tévékaleidoszkóp 12.50 Autósmagazin. 13.20 Családi magazin 13.50 Teletext-hírek 14.45 Hírek 14.50 Árvai népdalok 15.20 Kaly-yug. Német történelmi kalandfilm. A bosszú istennője 16.50 Történetek a vadonból 17.20 Misszió. Zenés műsor 18.00 Ház a prérin. Amerikai tévéfilmsorozat. 18.50 A Mates nyerőszámainak sorsolása 19.00 Esti mese 19.10 Tv-bérlet a Beauty Szépségszalonba 19.30 Időszerű események 19.55 Sporthírek 20.05 Bill Cosby showműsora 20.30 Kandi kamera 21.05 Billy. Francia bűnügyi film 22.35 Gólok, pontok, másodpercek 22.50 Horror-trilógia. Amerikai horror. 23.55 Rózsaszín sorozat 00.20 Erotikus videoklip 0.25 Hírek

SZLOVÁK 2

15.40 Események, kommentárok 16.05 MTV Rockblock 17.00 Slovart art. Film, színház, zene, irodalom 18.15 Lument 2000. Keresztény magazin 18.45 Nemzetiségi magazin. Ruszinok és ukránok Kelet-Szlovákiában 19.20 Esti mese 19.30 Időszerű események 19.55 Sport 20.10 H. Becque: Hollók. A színmű tévéváltozata 21.35 A Távol-Kelet ünnepei. Ausztrál dokumentumfilm. A Radzsasztán színei 22.25 MTV-slágerlista 23.20 Események 23.45 Teletext-hírek

TV 5

8.35 Gyermekeknek 9.30 Gazdasági műsorok 11.00 Mindennapi tudnivalók 12.05 Hegyek — magazin 13.30 Vállalkozók magazinja 15.00 A könyvem nélkül soha! 16.10 Francia nyelvlecke 16.35 Zsendülő zsenik (kvíz) 17.05 Az álom 17.35 Montreali bolondozások 18.05 Kvízjáték 19.00 Olimpiai magazin 20.00 Tengerek 21.30 Elszámolás (sorozat) 22.30 Edith Piaf-műsor 23.50 Humorhalom 0.40 Zenei műsor

SUPER CHANNEL

11.00 Halló, Ausztria, halló, Bécs! 11.30 Európa-magazin 12.00 Egyveleg 13.00 Jazz 14.00 Sportműsorok 17.30 Eco-rekord 18.00 Videodivat 18.30 Koncert 19.40 Edith Piaf korai évei (film) 21.30 Filmmagazin 22.30 Életmódmagazin 23.00 Riportok 23.30 Koncert

PRO 7

8.55 Dakota lovasai (sor.) 10.30 Pippi Langstrumpf 12.25 M.A.S.H. (sorozat) 12.55 Air Force (am. sor.) 13.55 Sztárok és állataik 14.05 Kungfu (am. sor.) 15.00 Chase professzor esetei (am. sor.) 16.00 Kőkemény játék (am. sor.) 17.30 Max Monroe (am. sor.) 18.25 Hármak társasága (am. sor.) 19.25 Roseanne (sorozat) 20.00 Híradó 20.15 Apócák a pácban (angol filmvígjáték) 22.10 A magányos farkas (am. akciófilm) 0.10 Különleges osztag (ausztrál sor.) 1.10 Hírek 1.20 Halj meg, szörny, halj meg! (angol film) 2.40 Nyersbőr (ism.) 3.40 Hírek 3.50 M.A.S.H. (ism.) 4.15 Apa a legjobb (ism.) 4.40 Madame-nál (am. sor.) 5.10 Kungfu (ism.) 5.55 Lassie (ism.)

RTL

8.20 Pinocchio (sorozat) 8.50 Camp Candy (sor.) 9.20 Dink (sorozat) 9.50 Hatmilllió dolláros család (sorozat) 10.20 Planet kapitány (sor.) 10.55 X-Men (am. sor.) 11.15 Tini nindzsa teknőcök (am. sor.) 11.45 Katts és kutyája (am. sor.) 12.15 Harry és Hendersonék (am. sor.) 12.45 Bolondok háza (am. sor.) 13.15 Bel Air hercege (sor.) 13.45 Dad őrnagy (sorozat) 14.10 Ottifanten (sorozat) 14.45 Knight Rider (am. sor.) 15.45 A csapat (sor.) 16.45 Jump Street 21 (sor.) 17.45 Csúcsok (sorozat) 18.45 Híradó 19.15 Beverly Hills 90210 (am. sor.) 20.15 Szeméremverseny (színházi közv.) 22.00 Koreai különítmény (am. akciófilm) 23.50 Koraérett cicababák (német szexfilm)

SAT 1

8.50 Astro-dinos (sorozat) 9.20 Drops — kvízműsor 9.50 Szerencsekerék (ism.) 10.30 Gazdasági fórum 11.00 A fáradt Theodor (német tévéjáték) 12.55 Egy férfi és egy nő (francia film) 14.45 Az Orion űrhajó kalandjai (német sci-fi sor.) 15.50 Cluedo — gyilkos játék 16.45 Pont, pont, pont 17.20 Mindent vagy semmit 18.00 Labdarúgás 19.20 Hírek 19.30 Szerencsekerék 20.15 Egész kis világ (színházi közv.) 22.05 Karl Dall és vendégei 23.00 Erotikus biliárdparti (am. erotikus film) 0.30 Bőrnadrágos muri (német erotikus film) 1.35 Erotikus biliárdparti (ism.) 2.55 Egész kis világ (ism.) 3.45 Beszélgetés (ism.) 5.20 Labdarúgás (ism.)

VASÁRNAP

rádió

KOSSUTH

8.30 Régi magyar muzsika. 9.00 Hírek. 9.05 Világóra. 10.00 Hírek. 10.05 Istentisztelet a mádi református templomból. (élő). 11.00 Hírek. 11.05 Gongolat-jel. Kulturális hetilap. 12.00 Déli Krónika. 12.20 Harminc perc alatt a Föld körül. 13.00 Hírek. 13.15 a szülőföld muzsikája. 14.00 Hírek. 14.05 Szonda. 14.35 Mit üzen a Rádió? 15.00 Hírek. 15.05 „Magyarországról jövök...” A vidék magazinja. 16.00 Hírek. 16.10 Művészlemezek. 17.00 Hírek. 17.05 Irodalmi újság. 18.00 Esti Krónika. 18.20 Örökzöld operettdallamok. 19.00 Hírek. 19.05 Sportvilág. 19.40 Népi muzsika. 20.00 Hírek. 20.05 Rádiófónia 11. rész. 21.00 Hírek. 21.05 Büttner Emil levelei az 1848-49-es szabadságharcból. 22.00 Késő esti Krónika. 22.20 Kapcsoljuk a 22-es stúdiót. (élő/. URH-n: 8.30-10.00 Körzeti magazinok. 15.00 Angol óra A BBC délutáni magyar műsora. 16.00-17.00 Az Amerika Hangja magyar műsora. 18.30 Szlovák nyelvű műsor. 19.00 Román nyelvű műsor. 19.30 Német nyelvű műsor. 20.00 Horvát nyelvű műsor. 20.30 Szerb nyelvű műsor. 23.00 A BBC késő esti magyar műsora.

PETŐFI

8.05 A csodálatos nyúlcipő. Fésűs Éva mesejátéka. 9.00 Hírek. 9.03 Vasárnapi pipahuja. Népzene. 10.00 Karinthy Színpad. 11.00 Hírek. 11.05 Vasárnapi Koktél. 12.00 Jó ebédhez szól a nóta. 13.00 Hírpercek. 13.10 Királyi hétköznapok IV. Béla udvarában. 14.00 Exporádió. 15.00 Hírek. 15.03 Nyomozó. 16.00 Poptarisznya. (élő/. 20.04 Niccolo Machiavelli: Belfagor, a főördög. 21.00 Hírpercek. 21.10 A Rádió Dalszínháza. Álmodj Bachot! 21.53 Jazz.

BARTÓK

8.05 Barangolás Hanza-városok orgonái között. 5. rész. 9.05 Híres operakarmesterek. 10.00 Hírek. 10.04 Új Zenei Újság. 11.00 Kapcsoljuk a MR márványtermét. (élő/. Növendékhangverseny. 12.00 Hírek. 12.08 Európa Hangversenytermeiből. 13.10 Új kompakt lemezeinkből. 14.00 Hírek. 14.05 Jubilate Deo. Egyházi muzsika. 15.00 Verdi operáiból. 16.00 Hírek. 16.05 Társalgó. Irodalmi műsor. 17.00 Bach kantátái. 18.00 Hírek. 18.05 Szabad sáv. 19.00 Szemle. Tallózás hetilapokban. 19.35 Francia operákból. 20.15 Hírek. 20.20 Europa Musicale 1993. (élő) A Római Santa Cecilia Akadémia zenekarának hangversenye. 22.10 Hírek. 22.15 XVII. századi kórusmuzsika. 22.39 Rádiószínház. Történetek. Illés Endre drámájának rádióváltozata. 1-2. rész.

MISKOLCI RÁDIÓ

8.30 Műsorismertetés, információ, időjárás 8.45 Riporternapló 9.35 Szlovák nyelvű műsor 9.55 Műsorismertetés 16.00-18.00 Kereskedelmi adás

televízió

TV 1

7.30 Mosómacik. 7.55 A Biblia üzenete 8.05 Hol-mi? 8.30 „Halló, vasárnap” 11.00 Három kívánság 11.50 Csak ha ugatok. Őrzőkutyák (ism.) 12.05 Tévémagiszter 13.40 Balatai őslap 14.05 Nóta-tévé 14.40 Sportközvetítés 16.20 Örömhír 16.45 Walt Disney bemutatja. Kacsamesék (ism.) Davy Crocket. Amerikai filmsorozat. VI/6. rész: Búcsú a katonától. Csipet-csapat 18.30 Szerencsekerék 19.00 A Hét 20.00 Híradó 20.20 Telesport 21.00 Verdi: Aida. Opera

TV 2

7.40 Frici a vállalkozó szellem. 21. rész (ism.) 8.05 Juli-suli. 15. rész 8.35 PC abc 9.05 Alfréd, a kacsa. 9.35 A hegy gyomrában. Új-zélandi sci-fi sorozat (ism.) 10.00 A szeszélyes természet. (ism.) 10.50 Repülés az életért 11.20 Vélemények II. 12.00 SOrSok 12.40 Gazdaképző 13.15 Zenélő filmkockák. Zenevonat. Amerikai film (1953) 15.35 Magyarország ma 16.15 Mesemondók találkozója 17.05 K+P 17.35 Delta 18.00 Körzeti tévéstúdiók műsora 18.40 Gyerekeknek 19.00 Família Kft. 100. rész 19.35 Viszontlátásra. Angol tévéfilm-sorozat. III/1. rész 21.15 „Mindent vagy semmit!” III/3. rész 22.15 Fák talpig aranyban. 22.55 Geopolis. A France 2 világpolitikai

DUNA TV

16.00 Hírek 16.05 Évforduló 16.10 A napsugár gyermekei 16.35 A delfin kapcsolat 17.25 Rose (angol ifjúsági film, II/1.) 17.50 Magyar évszázadok 18.15 Postabontás 18.30 Mesesarok 18.45 Dunahíradó 19.00 Anna Karenina (angol film) 21.10 Budapest hangversenytermeiből 21.30 Évforduló 21.35 Hírek.

SZLOVÁK 1

8.45 Kuko és a gyerekek 10.00 Az égből pottyant lány. Tévéfilmsor. 10.35 A Sportka nyerőszámainak sorsolása 10.45 Ragan nagybácsi. Tévéfilm, 3/1. rész 11.45 A világ képekben. Külpolitikai magazin 12.15 Déli hangverseny 12.45 Lépések 13.55 Hírek 14.00 Filmmúzeum. Szurkolók lesállásban. Szlovák filmvígjáték 15.20 Klai-yug. Német történelmi kalandfilm, II/2. Lázadás Indiában 16.50 Hazai slágerlista 17.35 Örömhír. Egyházi műsor 18.05 Scooby Doo (23.) 18.30 A Flinstone család (23.) 19.00 Esti mese 19.30 Időszerű események 19.55 Sport 20.05 Videospot. Szórakoztató televíziós vetélkedő 20.51 A nagykövet férje. Francia kalandfilmsor. 21.45 Időszerű események 22.00 Művészeti magazin 22.15 Gólok, pontok, másodpercek 22.30 A Grófnő temetése. Német feliratos film. 23.50 Hírek.

SZLOVÁK 2

15.10 Etológiai enciklopédia 15.31 Kisfilmek gyerekeknek 16.00 Valódban így van ez? Játékos vetélkedő gyerekeknek 16.40 Otthon négy személynek. Tévéfilm gyerekeknek 17.40 Az önök hobbija a mi hobbink. Gyűjtők magazinja 18.25 Labdarúgó magazin 19.20 Esti mese 19.30 Időszerű események 19.55 Sport 20.05 Imago 20.50 2+1. Televíziós vitműsor 21.20 A reménység útján. Dokumentumfilm 22.00 Koncert Bob Dylan tiszteletére. 2. rész 23.35 Események 24.00 Hírek.

TV 5

8.30 Gyermekeknek 9.00 Rendkívüli tudósító 10.30 Zenei műsorok 12.05 Politikai randevú 13.05 Rajongók iskolája 13.50 Állatok kertje 14.50 Nem kell álmodozni! 16.10 Szórakoztató műsor 17.40 Autóvízió 18.00 Hétvége humorral 19.00 Állatbarátok műsora 20.00 Hétről hétre 21.30 A zöld fiatalember (sor.) 22.35 Nők nőkről, humorral 24.00 Dívány (beszélgetés) 0.30 Az igazság órája 2.15 Vegyes műsor hajnalig

SUPER CHANNEL

11.00 Vallási műsor 12.00 Superüzlet 13.00 Vallási műsor 13.30 Német nyelvű magazin 14.00 Videogenerátor 15.00 Motorsport 18.00 Videodivat 18.30 Életmódmagazin 19.00 Riportok 19.30 Jó és rossz 20.00 Európa-magazin 21.00 Üzleti fórum 22.00 Hírek 22.30 A ma világa 23.00 Európa-magazin 23.30 Videogenerátor

PRO 7

8.50 Az oroszlán (angol kalandfilm) 10.45 Hármak társasága (ism.) 11.15 Hangos otthonunk (am. sor.) 11.45 Roseanne (ism.) 12.15 M.A.S.H. (sorozat) 12.45 Max Monroe (ism.) 13.45 Sztárok és állataik 13.55 Vadállatok birodalma 14.55 A szétugrasztott banda (am. akciófilm) 16.55 A Halálsziget titka (német-spanyol sci-fi) 18.30 Matlock (am. krimisor.) 19.30 Riporterek (sorozat) 20.00 Híradó 20.15 Családi ügy (am. krimi) 22.35 Áruházi cowboy (am. film) 0.35 Különleges ügyosztály (ausztrál sorozat) 1.30 Hírek 1.40 Az ördögi angyal (am. akciófilm) 3.15 Chase professzor esetei (ism.)

RTL

8.55 Hanna-Barbera parti (gyerekshow) 9.25 Kalózok (rajzfilmsor.) 9.55 Művészet és küldetés 10.00 Csodálatos nő (am. sor.) 11.00 Vissza a múltba (am. sor.) 12.00 Trópusi hőség (am. krimisor.) 13.00 Családi játékshow 14.40 Disney-filmdélután 16.50 Piedone Afrikában (NSZK-olasz vígjáték) 18.45 Híradó 19.10 Csak a szerelem számít (show-műsor) 20.15 Dirty Dancing (am. film) 22.10 Tévétükör — magazin 22.55 Késői kiadás 23.15 Éden (erotikus filmsor.) 23.45 Playboy Late Night 0.15 4-es csatorna (dokumentumműsor) 0.55 Borzasztó kedves család (ism.) 1.40 Ki itt a főnök? (ism.) 2.10 Ilona Christen (ism.) 3.10 Hans Meiser (ism.) 3.55 Robbanékony (ism.) 4.20 A Főnök (ism.) 5.30 Gazdag és szép (ism.)

SAT 1

8.30 Egy férfi és egy nő (ism.) 10.25 Az Orion űrhajó kalandjai (ism.) 11.40 A Mindenható nyomában 12.10 Egészségügyi magazin 12.40 Keresztül a galaxison, azután balra (sorozat) 13.10 Black, a fekete villám 13.40 Pony-expressz (am. western) 15.25 Oklahoma olaja (am. kalandfilm) 17.35 Malibu vízi mentői (am. sor.) 18.30 Labdarúgás 19.20 Hírek 19.30 Szerencsekerék 20.15 Országúti játékok (ausztrál thriller) 22.00 Beszélgetés 23.25 24 óra 23.55 Így láttuk 0,05 Pony-expressz (ism.)

Horoszkóp október 11-től 17-ig

KOS (III. 21.-IV. 20.)

Szerelem: Amíg a saját érzésében nem biztos, ne bátorítsa új ismerősét, ne keltsen benne hiú reményeket. *Hivatás:* A munkahelyi változás kicsit megviseli. Talán még arra is gondol, hogy új munka után néz, nem is annyira a teendőkön szeretne változtatni, inkább környezetén. Nehezen találja a helyét eddigi kollégái között.

BIKA (IV. 21.-V. 20.)

Szerelem: Nehezen viseli, ha a „tulajdonában lévő dolgok” veszélybe kerülnek, és bizony sok esetben partnerét is birtokolandó tárgynak tekinti. Minden eddiginél jobban szeretné maga mellett tudni a szeretett társat, de lehet, hogy ez a ragaszkodás ellenkező hatást ér majd el! *Hivatás:* A munka most is gyógyírt hozhat magánéleti gondjaira.

IKREK (V. 21.-VI. 21.)

Szerelem: Ezúttal érzékisége kerekedik felül. Olyan vad láz keríti hatalmába, amely mindenkit megperzsel, de elsősorban saját karrierje kerül veszélybe. Semmi nem érdekli, csak a szerelem, és ha mindezt közvetlen környezetében élő ismerőse hozzátartozójával üzi, bizony belebukhat. *Hivatás:* A héten a munka elég nehezen megy.

RÁK (VI. 22.-VII. 22.)

Szerelem: Bizonytalan önmagában, ami miatt úgy érzi, bizonytalan a világ. Pedig egyszerűen segíthetne magán: elég volna meghallgatni partnere tanácsát. Ő igazán jót akar önnek. *Hivatás:* A váratlan munkalehetőség örömmel tölti el, ereje megsokszorozódik, és kiemelkedő teljesítményre képes. Emiatt újabb feladatok várják.

OROSZLÁN (VII. 23.-VIII. 23.)

Szerelem: Vágyai plátóiak, az új kapcsolat lehetősége vonzza, de nem tesz lépést annak érdekében, hogy megvalósítsa. A szeme kívánja az illetőt, nem a teste. *Hivatás:* A munkahelyén kellemetlenségei adódnak, ezért a hét elején kicsit nehezebben mennek a dolgok. A hét közepén azonban valami kellemes esemény felvillanyozza.

SZŰZ (VIII. 24.-IX. 23.)

Szerelem: Ha valóban annyira vágyik a kedvességre, mint amennyire mondja, most itt az alkalom. Feltűnik életében egy nagyon kedves személy, s ha elfogadja őt olyannak, amilyen, életük végéig boldogan élhetnek. *Hivatás:* A munkahelyi gondokat ne vigye haza! A családtagok, barátok nem kíváncsiak a kollégák viselt dolgaira.

MÉRLEG (IX. 24.- X. 23)

Szerelem: Ha a hét elején titkos randevúra készül, legyen óvatos, nagy a lebukás veszélye. Vagy partnere hozzátartozója kerül az útjukba, vagy az ön hitvese jár éppen arra. *Hivatás:* A héten összejönnek a tennivalók, estig nem jut saját dolgai rendezéséhez. Sok fontos teendő marad a jövő hétre!

SKORPIÓ (X. 24.-XI. 22.)

Szerelem: Hangulata változó, mert képtelen eldönteni, mi a helyes. A hónap végén született Skorpiók közül sokan a végleges válás mellett döntenek. A többiek az utolsó pillanatban mégis találnak megoldást a kapcsolat folytatására. A héten induló szerelem nem lesz hosszú életű! *Hivatás:* Csak akkor ér el sikert, ha van ereje harcolni.

NYILAS (XI. 23.-XII. 21.)

Szerelem: Az ön jósága sokak számára vonzó, de legyen óvatos, olyanok is a közelébe akarnak férkőzni, akik a jó tulajdonságait nem viszonozni szeretnék, hanem kihasználni. *Hivatás:* Az elmúlt hetekben összegyűlt levelezést, telefont, hivatalos ügyintézést halassza el még egy héttel, most nem tud gyümölcsöző kapcsolatot teremteni.

BAK (XII. 22.-I. 19.)

Szerelem: Csodálkozik azokon, akik szenvednek a magánytól. Ön sokat megadna azért, ha most kicsit mindenkitől függetleníteni tudná magát. Úgy érzi, egy kis egyedüllét rendbe hozhatna sok mindent. *Hivatás:* Ezekben a napokban nehezen tudja elfogadni kollégáit. Megorrol rájuk, amiért hátráltatják. Később ugyanezért hálás lesz nekik!

VÍZÖNTŐ (I. 21.-II. 20.)

Szerelem: Ahhoz, hogy rájöjjön, valóban az igazi mellett él-e, nem kell újabb és újabb ismeretséget kötni. Az összehasonlítgatás a legrosszabb próbája a kapcsolatnak! *Hivatás:* Ha valaki ellenkezik önnel, ez nem azt jelenti, hogy ellenséges önnel szemben. Talán csak meg akarja védeni attól, hogy fejjel rohanjon a falnak.

HALAK (II. 21.-III. 20.)

Szerelem: A héten olyan, akár a mimóza, elég egy zordabb pillantás, és már romokban hever. Pedig semmi oka az elkeseredésre. A Halak életében most kedveznek a csillagok a szerelemnek. *Hivatás:* Ha van ereje egyetlen dologra összpontosítani, és van érzéke kiválasztani azt a területet, ahol sikert érhet el, megsokszorozhatja jövedelmét.

Herczeg Kata
(Átvéve a Tvr-hétből)

Álláskeresés videóval

Ha az Egyesült Államokban, mondjuk egy chicagói igazgató Los Angelesben keres magának állást, az ismerkedő beszélgetés céljából elég nagy utat kell megtennie, ami leendő alkalmazója számára meglehetősen költséges. Ma már erre nincs szükség: költséget takarít meg és időt kímél az az álláskereső, aki a Cleveland–i „Management Recruiters International” szolgálatait igénybe veszi. Ahelyett, hogy a repülőtérre menne, az illető felkeresi az MRI legközelebbi irodáját, ahol video–kapcsolásos módszerrel elbeszélgethet potenciális munkaadójával. A videotechnikának az álláskeresés céljára történő alkalmazását illetően megoszlik a nagyvállalatok személyzeti főnökeinek véleménye. Sokan fontosabbnak tartják a személyes diskurzust, de vannak, akik hívei ennek a módszernek, mondván: „az állásra pályázó menedzser így azonnal megmutathatja, hogy jól mutat–e és tárgyalóképes–e a képernyőn”.

Losonczy István

magyar várépítő

l.

Takrajzok

II. 13. l. 16. l.

A rendeltetési állomás kiadási száma 342

Beszedendő

LOSONCZY István

Pécsi Nemzeti Színház

Három Grácia c. műve

12. sz. 69. p.

Új Műv. 1993

ÚZEUMA DÍJ, 1993.

gatott „Az Év Európai Múzeuma"
ars Award) először szerepelt két ma-
dési Múzeum és a székesfehérvári
rály Múzeum.
mi egységgel vagy programmal lehet
en nyílt állandó régészeti kiállítással
mmendation 1993 – nyert, 42 jelöltet
őzve.

MDK

Losonczy János mulakatos (Debrecen)

1909. Vertvas munkákat, (kapu, rácsok, gyertyatartók, állványok, mosdák) állít ki. Rénben saját tervei nemit.

Debreceni Iparmův. Kiállítás vezetője. D. - 1909. 18-19. l.

18-19.

M.D.K.

Losonczi János kolozsvári épitész

A csiksomlyói templom tornyát fával fedi be. / 1830/

Boros Fortunát:A csiksomlyói kegyhely.Kolozsvár 1943
42.

MDK

Losonczy János lakatos

Rácz L: Debreceni iparm.kiáll. Magy.Iparművészet, 1909. 117 l.

mdk.

Losonczi Sanós ćetmester ács, molnár vag, kőművés

1802 ben ácsok és kőművesek szükében van a város, de a molnárok bevonásával mégis létet formálnak. A folyamodványban a Czetale Privilégiumért e kitetel is van: „nagyobb épületeket is alkalmatosak elkészíteni – főbben közülükrejzolást is értvén"

Horvátt L. Egy Mezővaros létes Spara
Nagykőrös 1943

128. l

MDK

Losonczi Jenő, festőm.
Pápa.

Bakonyi várrom.	Szinrajz.
Leány pávával.	vizi.
Borulás a Balatonon.	Oli.
Házfedelek télen.	"

Pápa város tulajdona.

Nemz. Szal. 388.1.
Képzőművészek vidéki Szövetségének I. kiáll. Kat.
1928. jan.

Losonczy - Gulyás Jenő MDK

A Kir.József Müegyetem Épitész Hallgatóinak Kiállitása
1921

Mücsarnok 196o.plakát-történeti kiáll.

Losonczi István, ötvös, 1672-78-ig a rimaszombati ötvöscéh kebelébe tartozott.

Mihalik Sándor: A rimaszombati ötvösczéh. Bpest, 1919. 92. l.

Losonczi Jenő

l. magyar művészet

1935.

288. l.

816. KÁVÉSKANNA, ezüst, trébelt
Kaffeekanne, Silber, mit getrieb

817. KIS KUPA FEDŐVEL, ezüst,
jegy. Augsburg, XVII. sz. — Kle
zeichen. Augsburg, XVII. Jh.

818. UTAZÓ ÓRA, ezüst, áttört disz
Wagenuhr, Silber, das Gehäuse

819. KÁVÉSKÉSZLET, ezüst, ováli
téssel. Bécs, XIX. sz. — Kaffe
schale, mit Dekor im Empirestil

820. TORONYALAKU DISZTÁRG
tetején kis óra. Bécs, XIX. sz.
und Lapislazullieinlagen. Obena

821. HÁROMKARÉLYOS DISZTÁ
betéttel. Bécs, XIX. sz. —
Schmucksteine u. Lapislazullie

822. KEREK TÁLKA, ezüst, ponc
Magyarországi lelet, XVII. sz.
Arabesken. Fund aus Ungarn,

823. KEREK TÁLKA, ezüst, részbe

. — SILBER.

01—960.

züst, gyikkal diszitett kerek talapzaton áll a bagoly, dővel. K. mesterjegy. Augsburg, XVII. sz. — Uhu-rabnehmbarem Kopf. Augsburg, XVII. Jh.
Illusztr. XXXVI. tábla.

nyolckarélyos, peremén trébelt akantuszlevelekkel, sburg, XVII. sz. — Schmuckschale, Silber, teilweise nthusblätter und zwei Delfine. Augsburg, XVII. Jh.
Illusztr. XXXVI. tábla.

zva, nyolckarélyos trébelt akantuszlevelekkel és gyü-XVII. sz. m. f. — Ovale Schmuckschale, Silber, ver-nusblätter und Obst. Ausgburg, zw. H. XVII. Jh.

n aranyozva, nyolckarélyos, közepén trébelt virág-z. — Ovale Schmuckschale, Silber, teilweise vergoldet XVII. Jh.

rélyos, trébelt gyümölcsdisszel, közepén fürdő nőalak. achtpassig, mit getriebenem Obstdekor, im Mittel

Losonczi Jenő

LOSONCZI JENŐ festőművész 1935 július 21-én meghalt Monoron, ahol az utóbbi években mint nyugalmazott rajztanár élt. Táj- és arcképeket festett, amelyek pápai magántulajdonban s a pápai gimnázium díszermében vannak. *Losonczi* a somogymegyei Alsok községben született 1880 július 4-én, 1898-tól fogva növendéke volt a Képzőművészeti Főiskolának, 1902-ben rajztanári állást vállalt a pápai ref. gimnáziumban, ahol 1931-ig működött, amellett olaj- és akvarellképeket festett. Típusa volt a jó rajzpedagógusnak, mert nemcsak, hogy meg tudta kedveltetni tárgyát a tanulókkal, hanem társadalmi úton is terjesztette a művészet ismeretét. Fontos munkát végzett a Pápai Képzőművészeti Társaság kereteiben, ennek kiállításait ő rendezte.

*

MAGYAR MUVESZET
1935. 288. l.

, Budapest 265
: Rajzok 265
ly (1844—1900): Éjjeli
3. Szépművészeti Múzeum
lapest 267
y: Részletek az »Éjjeli
..... 268—272
Özséb remete. Fafaragás.
..... 275
Pálos remete. Fafaragás.
..... 276
Pálos remete. Fafaragás.
..... 276
Szent Egyed remete. Fa-
körül 277
Szent Benedek remete.
0 körül 277
ipót császár elefántcsont
..... 281
ollonich Lipót érsek ele-
..... 281
agykökörcsin. Fénykép .. 286

Eigentum von Ihre Belej, Budapest.. 265
K. Kernstok: Zeichnungen 265
M. Munkácsy (1844—1900): Nächtliche Vagabunden 1873. Eigentum des Museums der Schönen Künste, Budapest 267
M. Munkácsy: Teile des Bildes Nächtliche Vagabunden ..... 268—272
Paulaner Mönch: Der Eremit St. Eusebius. Holzschnitzerei, um 1760 275
Paulaner Mönch: Paulaner Eremit. Holzschnitzerei, um 1760 276
Paulaner Mönch: Paulaner Eremit. Holzschnitzerei, um 1760 276
Paulaner Mönch: Der Eremit St. Aegidius. Holzschnitzerei, um 1760 277
Paulaner Mönch: Der Eremit St. Benedikt. Holzschnitzerei, um 1760 277
I. Bendl: Elfenbeinerne Medaille des Kaisers Leopold 281
I. Bendl: Elfenbeinerne Medaille des Erzbischofs Ludwig Kollonich 281
E. Vajda: Photographie 286

Losonczi Jenő

vül. Alsokon (Somogym) 1880
junius 4. Gimn. getts.
1898/99. I-II. I. é. vagytat.
1899/900 I-II 2. é. "

Tess. spectaculi V. 258.

Losonczi Jenő

festő Pápán

Házfedelek telen, olajf.
Pápa város tulajd és
meg ~~3 festen~~ művel
részt vett a Képző-
művészek Vidéki Bó-
vetsége. 1928. évi tár-
latán.

DMKE Központi Könyvtára
X. 175.

Losonczi Jenő

festő

Szül. Alsok (Somogy m.)
1880 júl. 4. + Monoron
1935 júl. 21, hol mint
nyugalmazott rajztanár ett
1898-tól a képzm. főiskolán
tanult, 1902-ben rajztanár
lett a pápai ref. gimnáziumban, ahol 1931-ig működott. Olaj és akvarell táj- és
arcképeket festett. A Pápai
Képzőművészeti Társaság kiállításait ő rendezte.

Magyar Művészet 1935

288. l.

Hirdetmé

Előadá

er.

Bp. 2-an

LOSONCZI *Jenő*, festő, * Alsok (Somogy vm.) 1880 jún. 4. A budapesti mintarajziskolában tanult. Jelenleg Pápán működik. Házfedelek télen c. olajf. Pápa város tulajdona.

L. f. t. 436

~~Baracskai leletek VII. 190~~

Losonczi Jenő

1898/99 - 1900/1

Ferképzomfoiskèvk

109 l.

Losonczy

Hármas Kistukör
e. mind.

l.
Kogumagyterkép
16. l.

Lásd

Szimonyi Magyar
Trok.

Farkas József dr.: Arad szab. kir. város Közművelődési Intézete Könyvtárának címjegyzéke. Arad, 1914. (Könyvism.)

IX. 132 – 140.

Lossonczi Jenő, rajztanár (Pápa).

A pápai Helytörténeti Múzeum termeiben képzőművészeti kiállítás nyílt meg. — Az iskola rajztanárai: Herz Dávid, Lossonczi Jenő, Bodolay Jenő, A. Tóth Sándor.

Heitler László: Orlaitól — Nagy Lászlóig.

Napló (Veszprém), 1981. dec. 5.

Losonczi Jenő

okl. rajztanár

a pápai ref.

főgimnáziumban,

hol tanár 1902

óta.

Antal Géza dr.

A dunántuli

ev. ref. egyház-

kerület névtára

az 1903. évre.

Pápa

1903.

86 l.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Losonczy Jenő

pápai főgimn.

rajztanár felvetek

a tagok köre

Magy. Rajztanárok

Orsz. Egyesületének

Értesítője. 1905. VII.

377. l.

Dr RADOS JENŐ
OKL. ÉPITÉSZ, MŰEGYETEMI MAGÁNTANÁR,
TÖRVÉNYSZÉKI HITES SZAKÉRTŐ
Budapest. I., Elek-u. 14.
TELEFON:
69—4—58 (Lakás).
59—5—14 (Műegyetem).

Jegyzé

a Müemlékek Országos Bizottságá

fényk

163 drb. 13 x 18 cm méretü ké
40 " 18 x 24 " " "
5 " kartonra kasirozott

203
+ 100
303

Nb. A Dunántul kastélyainak Szo
ből álló zárt sorozatából mutat

MDK

Losonczi Jenő, Pápa

Bakonyi várrom, szinrajz
Leány pávával, vizf.
Borulás a Balatonon, olaj
Házfedelek télen, olaj

Képzőművészek Vidéki Szöv. I. kiáll. N.Szal. 1928.
jan. 7 1.

LOSINCZY JENŐ, rajztanár

Dr. Cseh-Szombathy László, neves orvos Pápán született /1894-1968/ Ott Losonczy -rajztanára művészi pályára szánta, de ő orvos lett, de művészet szeretete megmaradt igen szép képgyűjteménye volt. 5.old

ÉRINÉ, TAKÁCS MARGIT: In memoriam Dr. Cseh-Szombathy László /1894-1968/ 5.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 9.
Veszprém, 1970

LOSONCZI Jenő festő

Pápai tanár ld. Sij 1930. 23.

A cél nemes és méltó a hagyományokhoz. Persze azt nem látom világosan, miért kell feltétlenül akadémiába tömörülni, illetve külön tagozatot létrehozni annak érdekében, hogy szellemi értékeinket még jobban megóvjuk. Gondolom, az íróknak sem elsősorban arra van szükségük, hogy a jövőben akadémikusoknak nevezzék őket, hanem arra, hogy könyveik megjelenhessenek. Ha erre a jövőben az Akadémiai Könyvkiadó fog vállalkozni (profilbővítéssel), akkor a helyzet valamelyest egyértelműnek tűnne. A magyar íróknak ugyanis szembe kell nézniük azzal a körülménnyel, hogy a könyvkiadás és -terjesztés összeomlása folytán a megjelenés egyre nehezebb. Mi több, azok a korábbi kiadók, amelyeknek hivatalos profilja volt a klasszikus, illetve a kortárs magyar irodalom publikálása (Szépirodalmi, Magvető,) hovatovább csődeljárás előtt állnak. Ha az újdonsült Művészeti Akadémia meg tudja akadályozni ezeknek a nagy múltú könyvkiadóknak a totális pusztulását, már nem hiába jött létre. De kérdés, hogy kompetenciája, lehetősége kiterjed-e erre? De az nem kérdés, hogy az elvi állásfoglaláson túl ehhez pénzre van szükség, pénzre, amiben a meglévő s integri-

LOSSONCZY Aralya

91 6. 37

Új Müvészet

Új Művészet

Losonczi Jenő 2

A diákok rajzaiból az Országos Rajztanáregyesület 1922 december 28-29.i Pápán tartott közgyülésén Losonczi Jenő kiállitást rendezett. Ő maga az akvarellt és az olajat egyaránt művelte. Az általa megszervezett Pápai Képző- és Iparművészeti Társaság kiállításain főleg vizfestményekkel szerepelt, de ugyanott nem egy vászonképe is vevőre halált.

Szij Rezső: Pápai adatok a hazai rajztanitás történetéhez

Rajztanitás 1972/4 31 old.

Losonczi Jenő 3

Országos tárlatokon is többször szerepelt a Nemzeti Szalonban. A Pápán rendezett Falukiállításokon aranyérmet kapott.

Szij Rezső: Pápai adatok a hazai rajztanítás történetéhez.

Rajztanítás 1972/4 31old.

Losonczi Jenő /1880-1935/

a pápai gimnáziumban Herz Dávid utóda.
A naturalista irányzat képviselő.

Rajta nitás 1975-2-31
Szij Dezső:A. Tóth Sámdor 70 éves

Losonczi Jenő 1.

A művészi rajzot 1902–1931-ig Losonczi Jenő (1880–1935) megválasztott rajztanár tanítja. A rajztanári oklevél megszerzése után azonnal Pápára került a gimnáziumba. 1922–1923-ban például heti 10 órán, 40 haladónak és 186 kezdőnek. E szám meglepően magas, a gimnázium összes tanulóinak – 537 – majdnem a fele. Ez nem utolsó sorban a tanár ügybuzgalmának köszönhető.

Szij Rezső: Pápai adatok a hazai rajztanítás történetéhez.

Rajztanítás 1972/4 31 old.

Losonci Lilla

festő

■ Losonci Lilla festőművész kiállítása Kiskőrösön, a Petőfi Sándor Művelődési Központ kamaratermében tekinthető meg január 20-ig, 15 és 19 óra között.

Népszabadság, 1988. jan. 3.

Losonci Miklós műtárgyai

1996.III.27

Vizuális merényletek

A ronda lakberendezési bolt

Mit keres itt Picasso?

VELLEDITS ÉVA FELVÉTELE

Shakespeare ugyan azt írta, hogy „Színház az egész világ és színész benne minden férfi és nő", de a gondolatot tovább lehet fejleszteni. Így. Galéria az egész város és műtárgy benne minden tárgy és kép. Az írás célja tehát: extenzív műkritika.

A nosztalgiapatinájú hatvanas évektől kezdve mindig is működött két bolt a Kossuth Lajos utcában. Emlékeim szerint ők vállalták föl a kiállításokon még nem megvásárolható, de „csúcsízlésű" tárgyak és a kommersz áruházi választékkal ellentétes *egyedi darabok* forgalmazását. Bennük láttam először rücskös mázú, úgynevezett kraklés kerámiát (talán Gorka Líviáét vagy Gádorét), mégpedig akkor, amikor a vas- és edényboltok luxus cseréposztályán legföljebb a Szabadságszobor színes vagy fényes fehér fajtája között lehetett választani. És hogy arrafelé találkoztam először archaikusan stilizált, már-már „absztraktra" kalapált vörösréz díszdobozokkal, papírvágó késekkel, hamutartókkal (Tevántól? Pölöskeitől?), mégpedig akkor, amikor a vezérigazgatók íróasztalán a ceruzák miniatűr krómacél szputnyikokban, a gemkapcsok pedig a csehszlovák küldöttségtől ajándékba kapott jabloneci csiszolt üvegkristály tartókban leltek örök nyugalomra.

Egy új világról hoztak hírt ezek a boltok. Az akkori új világban a bútorok hirtelen világosak lettek, fénytelenek és kicsik, előbb áramvonalasak, később derékszög-körvonalúak, de feltétlenül intarzianélküliek. Az akkori új világban a lámpatestek levetették a pliszírozott rózsaszínű ernyőiket és előbb ostornyél formában, később még ennél is egyszerűbb forgástest alakban szórták a kijózanító fényt. És abban az akkori új világban, az akkori szegény, szakadt, szomorú értelmiségiek ezekből az üzletekből vásárolták szeretteiknek a születésnapi, a karácsonyi és a názajándékaikat. Tették ezt abban a hiszemben, hogy e birtokolt tárgyak talán lépésről lépésre csökkenthetik az „első" és a „második" világ közötti távolságot, valamint, hogy a brosúrákban tanult ideológiai párhuzamosok mégis csak találkoznak a fejlett technológia teremtette civilizációs végtelenben. Vagy ha nem ott, hát a Panni szekrényfal polcán.

Mindez múlt, mese, kultúrveteránok csalóka memoárjainak lebegő foszlánya.

Az ábrándozásnak ugyanis nincs helye: a két bolt ma is működik a Kossuth Lajos utcában. Pompájuk teljes. Az árufélesége lényegében nem változtak. A blokkokon feltüntetett tételek elvileg ugyanazok.

Ugyanazok? Tennék egy laza fölsorolást. A Magyar utca sarkán levő *Lakáskultúra* boltban (abban, amelyiknek ajtaján legalább hatféle nemzetközi hitelkártya emblémája van kiragasztva) többek között az alábbi műtárgytípusok találhatók. Álnépi korsóra átmásolt kalocsai hímzésminta és vörösréz „szoborba" átlényegített Botticelli Vénusz. Domborított Lenin-jelvények a pártállam korából, és hamis ikonok az ukrán maffia idejéből. „Márványozott" gúlagyertyák nem meggyújtásra, és cseles olajmécsesek szolid érzelmek sejtelmes kivilágítására. Továbbá nippek, nippek, nippek, ameddig a szem ellát. A hagyományőrzőknek hollóházi kivitelű, Szász Endré-s flikkflakkokkal. Kispolgári ízlésű volt funkcionáriusoknak eozinmázzal kombinált műcsipkés fajtájú, Bod Évá-s leleményekkel. Népies érzületűeknek agyagos, rusztikus, seprőn lovagoló, boszorkányos baba. Urbánusoknak bohócruhás, nagy orrú, hisztérikus, intellektuális, direkte csúnya bábu.

A másik boltnak, a *Royal Lakásművészeti* üzletnek a főprofilja az olasz eredetű és árában a millióhoz közelítő bőrgarnitúrák kiskereskedelmi forgalma. Bugyirózsaszínű, irigysárga, arzénkék változatban ezek a bútorok már a bejáratnál kiszűrik a vagyoni állapotuk szerint nyilván untauglichnak minősülő közönség nagy részét. Pedig csudát látna ez a nagyobbik rész, ha beljebb merészkedne. Mert beljebb még folyondáros ujjú férfitorzót ábrázoló, vérfagyasztó bőrreliefek is vannak (Menczel Tündétől). A szegletekben terítőcskék, szettek, futók mázolt spenót felületre emlékeztető kézifestéssel, és a nemzetközi textilművészet egyetlen irányzatától sem háborítottan (Hajnal Erikától). Az asztalkákon, polcocskákon, állványkákon csónak alakú edények, agyagtekercsekből tésztaszerű kivitelben, minden bizonnyal megúszva, elkerülve és kijátszva a kerámia szakma gyógypillantásait és fejcsóválásait (Bukrán Edittől).

Külön tárgyalást kíván a kirakatban látható mázatlan, fehér, porcelán Picasso-büszt. Cégérnek szánatott. Az ízlés *hites helyének* bizonyítékaként kerülhetett az utcai frontra. Aki ilyet vesz, az számíthat a bűnbocsánatra. Aki ilyenért pénzt ad, annak a kombinált szekrényén, a koloniál polcán vagy a vitrinjében már volt egy hasonló méretű, hasonló anyagú *másik* büszt, de azt a bizonyos *másikat* a forgandó történelem onnan kisöpörte. Ezt a kínzó hiányt hivatott pótolni az új kínálat, megtoldva még a liturgia de luxe változatával, egy új kultuszkellék ajánlatával. A Picasso-motívumokkal díszített vázákkal. Az import bóvlik mellől csak egyetlen információ hiányzik. Nevezetesen, hogy az (egészen másféle) kerámiákat egyébként sokat alkotó nagy katalánnak éppúgy nincs köze e félrefogalmazott tárgyakhoz, mint Michelangelónak a Vatikán tövében kapható, hőre keményedő műanyagokból fröccsöntött, arasznyi Mózesekhez.

Ez az extenzív kritika eddig inkább hangulatjelentésnek íródott. Arról szeretett volna szólni, hogy azelőtt a csúcsművészet kínálta magát ezekben a boltokban, ma pedig mindenféle kacat. Azelőtt a két bolt a mértékadó kultúra lerakataként működött, ma pedig a kiismerhetetlen piac rejtélye folytán inkább idézi az „örök Balkánt", a feketetói vásár mitite-szagú levegőjét, mint az igazi Belváros, kölnitől, benzintől súlyos illatát. Vagy esetleg arról, hogy bátran vegyük el az újgazdagok paradicsomi ártatlanságát, és vágjuk a szemükbe: divatosabbak lennének, arisztokratábbak, európaibbak, sőt befektetéseikre kényes jobb üzletemberek, ha vásárlási dühüket inkább a Király utcai új lakberendezési boltokban, a Terézváros mélyén enyhítenék, és nem errefelé.

De van a Royal boltban egy „műcsoport", amelyik miatt sajnos kizökken e cikk finom, úri, lágyan morgó hangvétele. Ez pedig az úgynevezett „valódi olajfestmények" láthatása miatt történt. Amely olajfestmények *a színvonal, az igény és a technikai kivitel* okán nem maradhatnak sem piaci belügyek, sem borongós publicisztikai témák.

Ez a festményanyag ugyanis kultúrbotrány. Akkor is botrány, ha valamennyi mű garantáltan zsűrizett (vajon ez ma mit jelent?). Akkor is botrány, ha a Royal bolt korrekt szerződéssel megállapodott egy külvárosi galériával, a *Kárpáti*val, hogy a méregdrága, de legalább profi garnitúrák fölé ők lehessenek a kizárólagos szállítók. És akkor is botrány, ha az alkonypírban vágtató lovakhoz (Deák B. Ferenctől), a marcipánszínű havas kunyhókhoz (Losonci Lillától), a rossz távlatú tájakhoz (Pántl Lászlótól) és a merev napraforgós csendéletekhez (Meiszter Kálmántól) hasonló mostanában ellepte a várost. Ott vannak az áruházakban és a képkeretezőknél, a gyengébb bizományikban és a kevésbé finnyás second hand ruhaüzletekben, mindenütt. A kontárgiccsnek ez a fajtája nő, dagad, terjed és mi mást tehetne. A finom lelkek nem beszélnek róla, éppúgy, mint a terjedő prostitúcióról. A nem finom lelkek pedig veszik, mint a cukrot, bűntudat nélkül, zokszótól nem kísérve.

A Kárpáti Galéria képviseletében a bolt alkalmazottja készségesen bemutatja a katalógust, a teljes kínálatot. Ő nem tehet semmiről, nem ő a hunyó. A „megzenésített" változatot ugyanis Losonci Miklós, a galéria spiritus rectora írta. Ha nem tudnám, hogy a „Duna-kanyari festészet" egykori specialistájának és a késő Kádár-kor harcosan ókonzervatív szerzőjének sorait olvasom, hihetném, hogy egy lírai hevületű kereskedővel hozott össze a sors. Egyik káderéről azt írta, például, hogy „hallatlanul finom pászmákkal érvel". Másikról meg azt, hogy „az álmok valósága izgatja, az apró dolgok csodája". Ezt az energiát bizony kár képekre pazarolni. Ezt a szókincset akár a korpásodás elleni samponhadjáratban is hasznosítani lehetne.

De akárhogy is, ezek a „finom pászmák" és „csodás dolgok" bizony stigmatizálnak, minősítenek és megbélyegeznek. Nem a lakásművészeti boltokat, nem a Kossuth Lajos utcát, nem a szegény bolti alkalmazottakat, hanem a Város egészét stigmatizálják, minősítik és bélyegzik.

A Várost, amelyik önkéntelenül is elárulja magát általuk. Azt, hogy a pénzelit és a szellemi elit között reménytelenül szétnyílt az olló. Azt, hogy a pénz értelmes befektetésére nem alakult ki hatékony kulturális infrastruktúra. Azt, hogy ez az alpári látvány és ez a siralmas színvonal, amelyik egy jobb olasz vendéglő, egy kedvesebb francia kocsma falán nem jelenhetne meg, az *állandó ingyenkiállítással* rendelkezik Budapest legelegánsabb körletében.

P. Szűcs Julianna

Halálozás

A gyászoló család, valamint az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium mély fájdalommal tudatja, hogy

DR. KULCSÁR SÁNDOR

okl. közgazdász, okl. pszichológus, kandidátus, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium Humánpolitikai Főosztályának főtanácsosa, 1996. február 27-én váratlanul elhunyt. Temetése 1996. április 1-jén, 11 órakor lesz a szolnoki Római katolikus temetőben. (F)

Ezúton értesítek mindenkit, aki ismerte és szerette, hogy férjem,

POLGÁR PÉTER

közgazda, okl. könyvvizsgáló 1996. március 22-én elhunyt. 63 éves volt. Végső búcsút március 28-án, 10 órakor veszünk tőle a Rákoskeresztúri új köztemetőben (Kozma u. 6.), és imádott szülei mellé helyezzük. Nagyon hiányzik.

(347794/1K)

Mély fájdalommal tudatjuk azokkal, akik ismerték és szerették, hogy

KISS LAJOS,

a Rákospalotai Asztalos Szövetkezet egykori elnöke, 1996. március 19-én, életének 88. évében elhunyt. Temetése 1996. március 29-én, 14 órakor lesz a Rákospalotai temetőben. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett Ilikénk,

GECSEI LÁSZLÓNÉ

ny. gimnáziumi tanárnő, igazgatóhelyettes, életének 72. évében elhunyt. Temetése a Rákoskeresztúri új köztemetőben lesz 1996. március 29-én, 15 órakor. Gyászolják Mecseki család, barátai, kollégái és egykori tanítványai.

A család fájdalommal tudatja, hogy

DR. BASSOLA ZOLTÁNNÉ

szül.: Baloghi Hermina,

életének 81. évében elhunyt. Temetése 1996. március 28-án, 9.30 órakor lesz az Óbudai temetőben.

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy

SÁNDOR ILONA

70 éves korában elhunyt. Búcsúztatása a Rákospalotai temetőben március 29-én, 12 órakor lesz.

(347847/1K)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondok mindazoknak, akik édesanyámat,

FALUDNÉ TÓTH MAGDÁT

utolsó útjára elkísérték. Külön köszönet DR. HUNYI LÁSZLÓNAK, a család kezelőorvosának önzetlen fáradozásáért. Köszönöm a Magyar Ujságírók Országos Szövetségének az erkölcsi és anyagi támogatást, valamint családtagjainknak és édesanyám barátainak, hogy ezekben a nehéz órákban mellettem álltak. Debreczeni András.

Köszönet annak a több száz embernek, aki eljött búcsúzni életem társától,

FORGÁCS PÁLTÓL.

Köszönöm a száznál több levelet, táviratot, amelyekben nem a részvét közhelyeit, hanem a veszteségtől fölszakadt vallomásokat vetették papírra barátok, ismerősök, ismeretlenek: sok-sok munkásember, akik mindig is a legközelebb álltak hozzá. Mindazok, akiket lényének különleges melegsége, jellemének tisztasága megérintett. S akik tudják: a kevés igaz emberek egyike távozott. Fencsik Flóra. (347835/1K)

A gyászoló család mély fájdalommal tudatja, hogy

HOLOSSY IMRE,

a Richter Gedeon Vegyészeti Gyár Rt. vegyészmérnöke, 59 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése 1996. március 29-én, 11.30 órakor lesz az Új köztemetőben.

Szomorú szívvel tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és szerették, hogy

BALOGH ANTAL,

életének 71. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása 1996. május 2-án, 13.30 órakor a Rákoskeresztúri új köztemető 53-as szóróparcellájában lesz. A gyászoló család.

(347742/1K)

Állás

☎ **10 fős** varroda bérmunkát vállal. 06 (62) 484-412. (A021544)

☎ **29 éves,** gyakorlattal rendelkező fogtechnikusnő fogorvosi rendelőbe asszisztensi állást vállalna, részmunkaidőben is. Ajánlatokat a 06 (24) 366-249-es telefonon, 7–11 óráig fogadok. (A021936)

☎ **Ambiciózus** titkárnőt-asszisztenst keresek. Alapfokú angol és szövegszerkesztés feltétel. Munkaidőben: 266-6546. (A022076)

Cipőjavításra cipészt keresek (nyugdíjast is). Tel.: 183-2751.

Csomagolásiáru-nagykereskedelmi ismeretekkel rendelkező kollégát keresünk minimum középfokú végzettséggel, nagy- és közvetítői kereskedelmi munkakörbe, jövedelemérdekeltségi alapon. Telefon: 188-8523, Juhos. (F)

A KSH építőipari gyakorlattal rendelkező

KÖZGAZDÁSZT, MÉRNÖK-KÖZGAZDÁSZT keres árstatisztikai módszertani fejlesztési munkára.

A nagyfokú önállóságot és statisztikai érzéket kívánó munkakör betöltéséhez angolnyelv-tudás és PC-alkalmazási képesség előnyt jelent. Jelentkezés: a 212-6130-as telefonszámon, 10 órától 14 óráig.

(A021763)

Egyedi tervezésű nyílászárók készítéséhez igényes munkára asztalosok jelentkezését várjuk. Jelentkezés telefonon 8–16 óra között a 270-2893-as telefonszámon.

☎ **Életük** érettebb szakaszába jutott, érettségizett pályázókat várunk holland pénzintézet Budapesten indult új igazgatóságára. Tel.: 06 (30) 420-115. (A016157)

Felszámolással foglalkozó cég gyakorlott, kapcsolatokkal rendelkező agilis vezetőt keres. Jelentkezés: 201-2447-es telefonszámon munkaidőben vagy „Felszámoló" jelígére: 1251 Budapest, Pf. 97. (F)

☎ **Folyamatos** munkaerő-közvetítés Németországba és Ausztriába. Szolgáltatások a szerződéskötésig. Info-Service Magyarországi Főképviselet, tel.: (46) 464-641, 464-210. (A020895)

EGYEDÜLÁLLÓ EGÉSZSÉGÜGYI SZOLGÁLTATÁST NYÚJTÓ, INDULÓ VÁLLALKOZÁSHOZ KERESÜNK FŐÁLLÁSÚ ORVOSOKAT, GYERMEKORVOSOKAT, HETI 42 ÓRÁS, VÁLTOZÓ MUNKABEOSZTÁSSAL.

FELTÉTELEK:

– Sürgősségi ellátásban járatos minimum 5 éves orvosi gyakorlat szükséges.
– Szakmai önéletrajz.
– Idegen nyelv ismerete előny.
– 1 hónapnál nem régebbi erkölcsi bizonyítvány.

KÍNÁLUNK:

– Rendkívül érdekes, változó, színvonalas munkát.
– Vonzó havi jövedelmet.

Jelentkezéseket „Új szolgáltatás" jeligére a kiadóba kérjük. (A021749)

Óbudai temető parkjainak fenntartásához munkatársakat keresünk. 06 (20) 231-090.

GYÓGYTORNÁSZT keres angol- vagy németnyelv-tudással óbudai magánrendelő. 168-6487.

A MERCK KFT., az egyik vezető kutatásorientált német vegyszer- és gyógyszerárugyár, a MERCK KGaA magyar képviselete, gyógyszerágazata részére idegen nyelven beszélő

TITKÁRNŐT keres.

A munka:

telefonkezelés, levelek, faxok, memók gépelése, általános titkárnői teendők, beleértve egy rendszerezett dokumentációs rendszer fenntartását is. Közvetlen beszámolás a gyógyszerrészleg igazgatójának.

A személy rendelkezzen:

2–3 éves titkárnői gyakorlattal, a magyar nyelv mellett kiváló angolnyelv-ismerettel (emellett közepes szintű németnyelv-tudás előnynek minősül). Számítógépes ismeretekkel (Excel és Word)

Ajánlatunk:

fizetés megállapodás szerint. A napi utazási költségeket a cég fedezi.

Jelentkezés módja:

az angol nyelvű, gépelt jelentkezéseket kérjük a következő névre és címre küldeni: Mr. M. P. Hesketh, director of the Pharmaceutical division, MERCK KFT., 1116 Budapest, Talpas u. 3.

Beérkezési határidő:

1996. április 5.

(A020370)

Igényes munkára ács-tetőfedő vállalkozót keresünk. Jelentkezés telefonon 8–16 óra között a 270-2893-as telefonszámon.

☎ **KŐMŰVESEKET** felveszek: 06 (30) 545-601. (A021585)

☎ **Kötvényeket** forgalmazó nemzetközi brókercég jó megjelenésű munkatársakat keres másodállásba. Szakképzést biztosítunk. Jelentkezés: Ziegler Gábor, 164-9666. (A021592)

☎ **Középkorú** nő érettségivel állást keres. 189-1271. (A021853)

Megbízható, angolul vagy németül beszélő, dolgozni tudó és akaró fiatalembert keresünk üzletünkbe, külföldi lapok értékesítéséhez. Telefon: 138-4431, 10–16 óráig. (F)

☎ **Mellékállás.** Széles ismeretségi körrel rendelkező, 50 év körüli munkatársat keresek. Tel.: 202-1024. (A021977)

Nagy múltú, kiváló minőségű termékekkel rendelkező nemzetközi termelő és kereskedelmi cég **területi értékesítési képviselőket** keres. Ha szeretne eredményes kollektívánkhoz tartozni, érdeklődjön a 185-0443-as telefonszámon! Medifit Magyarország KFT. 2045 Törökbálint, DEPO PF. 10. (F)

Külkereskedelmi szakközépiskola KÖZGAZDÁSZ TANÁRT KERES. Érdeklődni lehet a 120-8427-es telefonon. (A021837)

☎ **Nemzetközi** franchise-rendszer magyar tagvállalata kimagasló kereseti lehetőséggel területi képviselőket keres. Elvárásunk: kitűnő tárgyalókészség és legalább középfokú végzettség. Idegennyelv-tudás nem feltétel. Díjazás: alapjövedelem + a forgalommal arányos jutalék. A próbaidő leteltével kiemelkedő teljesítmény esetén személygépkocsi- és rádiótelefon-használati lehetőség. Tel.: 405-9348, 406-8456. (A021373)

Gyakorlott képesített KÖNYVELŐT keres multinacionális cég.

Számítógépes jártasság, szövegszerkesztés, táblázatkezelés, könyvelőprogramok ismerete, illetve az angolnyelv-tudás előny. Kérjük, küldjék az önéletrajzukat, lehetőleg 2 nyelven a következő címre: Johnson Controls International Kft., 1214 Budapest, Mag u. 3. (F)

OKLEVELES gyógymasszőrnőt kórházi gyakorlattal, főállásba óbudai magánrendelőbe felveszünk. 168-6487.

☎ **Otthon** végezhető, szaktudást nem igénylő pénzkereseti lehetőségek terjesztéséhez munkatársat keresek. Küldjön válaszborítékot, nem bánja meg! Érdeklődni: Vörös László, 6000 Kecskemét, Szent Miklós u. 30. (A022065)

☎ **Szerkezeti** lakatost keresünk alumíniumhegesztési gyakorlattal. Tel.: 177-7266, 282-9795. (A022005)

FISHER-ROSEMOUNT

Folyamatirányító és méréstechnikai berendezések értékesítésével foglalkozó, vezető amerikai cég magyarországi leányvállalatához

MÉRNÖK-ÜZLETKÖTŐT

keresünk folyamatirányító berendezések (DCS) szakterületére. A dinamikusan fejlődő cég olyan **felsőfokú műszaki** végzettségű, **jó kommunikációs készségű,** fiatal szakember jelentkezését várja lendületes csapatába, aki **megbízható angol** nyelvtudásával örömmel töltene be egy felelősségteljes, **nagy önállóságot** igénylő pozíciót.

Hasonló munkakörben szerzett tapasztalat, DCS gyakorlat és az ipari technológiák ismerete előnyt jelent.

MAGIC MANAGEMENT M1 INTERNATIONAL

Vezetői és Vállalkozói Tanácsadó Kft

Budapest, XII. Adonisz u.1.
Tel./fax:
175-0203
393-0512
393-0518

Konzulens: Kóczián Judit

HOGYAN HIRDETHET A

KERETES ÉS APRÓHIR

Primus Népszabadság Média-képviseleti Kft.
1034 Budapest, Bécsi út 122–124.
Telefon: 250-1680, 168-7627, telefax: 168-9857, 188-9567
5600 Békéscsaba, Szabadság tér 1–3., tel./fax: (66) 443-554
3300 Eger, Trinitárius u. 2., tel.: (36) 313-522, fax: (36) 312-899
3527 Miskolc, Görgey A. u. 5., tel./fax: (46) 411-149
Agrimédia Kft.
5000 Szolnok, Kossuth u. 11., tel.: (56) 371-733, fax: (56) 372-947
Referens Kft. 1111 Budapest, Bertalan Lajos u. 26., továbbá a **Magyar Hirdető** felvevőirodáiban.

Ügyfélszolgálati irodáink:
1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3. Te
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig: 7–20
1034 Budapest, Bécsi út 122–124. T
Nyitva tartás: munkanapokon 8–18 ó

Telefonos hirdetésfelvétel: 2-69
hétfőtől péntekig 8–20 óráig, szomba
üzenetrögzítő.

Ha apróhirdetéseit hétköznap 17 óráig telefon

Losonci Miklós

Jan. hóban, a Tényes Adolf-teremben nyitotta meg Vértesi Péter festő műveinek kiállítását.

Vas Népe, 1976. febr. 8.

Losonci Miklós művészettörténész

Tegnap nyitotta meg ifj. Rácz József
építész-festőművész kiállítását, Bu-
dapesten.

Magyar Hírlap, 1974. dec. 5

dr. Losonczi Miklós művészettörténész

Nov. 8.-án nyitja meg Radóczi Mária iparművész kiállítását az I. kerteanács művelődési házában.

Magyar Nemzet, 1975. okt. 22.

Lossonci Miklós művészettörténész

Jan. 30. - án nyitja meg a Fényes Adolf Terembben Vértesi Péter festőművész kiállítását.

Meghívó

1976. jan. 30.

dr. Losonci Miklós, művészettörténész

Vecsésen megnyitotta Bányász Béla festőművész kiállítását, mely e hó 25.-ig látható.

Pestmegyei Hírlap, 1977. ápr. 23.

Lasonczi Miklós, művészettörténész

Gerzson Pál festőművészről írt kismonográfiája a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat „Mai magyar művészet" c. sorozatában jelent meg.

Népújság (Heves), 1976. júl. 4.

Losonci Miklós, művészettörténész

a „Mai magyar művészet" című sorozatában jelent meg Gerzson Pálról írt tanulmánya – Losonci Miklósnak.

Népszabadság, 1976. júl. 4.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 SEP 14
BÉKÉS MEGYEI NÉPÚJSÁG

dr. Losonczi Miklós, művészettörténész

1021

Kiállítások a képzőművészeti világhét alkalmából

September 18-tól 26-ig rendezik meg hazánkban a képzőművészeti világhetet. Ebből az alkalomból a Magyar Képzőművészek Szövetsége nagy alakú, ofszet nyomással készített tájékoztatót jelentetett meg, melyben — többek között — bemutatják a szövetség dél-magyarországi területi szervezetét, az itt élő alkotóművészek néhány művét is. A tájékoztató előszavában dr. Losonczi Miklós művészettörténész írja: „A képzőművészeti világhét az emberiség találkozása, a viszontlátás pillanata — festmények, vázák, szobrok, gobelinok, mozaikok jeleivel beszélget egymással a milliárd-szemű homo sapiens. Hivatásunk e társalgó találkozást az általános esztétikum hullámhosszán egyedi változatokkal, mégis közös nyelven megteremteni abban az országban, ahol a közösség művelődésének ügye közügy és magatartás, és etikai parancs a művészeknek, mert világfenntartó erő a művészet, a lelkület tisztító karbantartását végzi, — hatalom és szolgálat. Rajtunk múlik, értelmes és szívós összefogásunkon, hogy szép arcával nézzen ránk a föld és a jövő.."

Megyénkben is több találkozási alkalom nyílik a világhét időszakában. Gyulán, 1976. szeptember 17-én, pénteken délután fél 6 órakor a „Grafikai kiállítás" a Dürer-teremben, melyet B. Supka Magdolna művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa nyit meg. Szeptember 19-én Gaburek Károly festőművész tárlatát Békésen, a múzeumban adja át a közönségnek Bereczki Lóránd, az MSZMP KB munkatársa, művészettörténész.

a Magyar ENSZ Társaság
lág többi haladó szerveze

Edward Gier

Va

Edward Gierek, a Le
Egyesült Munkáspárt Köz
Bizottságának első titkára és
Henryk Jablonski, a Lengyel Al-
lamtanács elnöke hétfőn délelőtt
a Varsói Szerződés tagországai
hadseregeinek „Pajzs—76" elne-
gek gyakorlatait, amelyeknek
célja a harci készség tökéletesí-
tése és a szövetségen belüli
együttműködés erősítése. (Pap)
(MTI)

ések Fokvárosban

a fajüldöző rezsim elleni tünteté-
sait a Vorster-rezsim karhatal
(Telefotó—AP—MTI-K

dr. Losonczi Miklós, művészettörténész, művészeti író.

Cs. Pataj Mihály festőművészről 1981-ben a gronani kiállításának katalógusában azt írta Losonczi Miklós: „Emlékei szüntelenül föltámadnak, alföld és ifjúság együtt jelenik meg egyedi technikával készült felületein. Gondolat és vizualitás, elmélgülés és megjelenítő erő építik művészetének összetett karakterét."

Tóth Elemér: Az alföld festője Salgótarjanban.
Nógrád, 1984. nov. 24.

dr. Losonci Miklós, művészettörténész

Kiss Marianne grafikus és R. Nagy Erika keramikus közös kiállítását dr. Losonci Miklós nyitja meg a II. ker. Tanács V.Z. Művelődési Központ kiállítótermében, 1982. szept. 14.-én.

Megjövő

dr. Lasonczi Miklós, művészettörténész, művészeti író.

Xantus Gyula festőművész tárlatát Lasonczi Miklós művészettörténész nyitotta meg, Fehérgyarmaton. A tárlat nov. 25-ig látható.

Kelet-Magyarország, 1984. nov. 14.

Losonczi Miklós művészettörténész.

a Mobil Kiváló Ifjúsági Klub vendégül látta a soroksári Tánczics Mihály Művelődési Ház festőművész-körének tagjait. A művészettörténész mutatta be a megjelent festőket, beszélt eddigi munkájukról, fejlődésükről.

(Bo-ti-): Fiatal festők tárlata.

Fényszóró, Bpest-Szigethalom, 1972. júl. 19.

Losonci Miklós, művészettörténész

Réti Mátyás festőművész kiállítását a Csepel Galériában rendezték meg; a katalógus előszavát Losonci Miklós írta.

Pesti Műsor, 1979. okt. 17.

Losonczi Miklós, művészettörténész

„Ifj. Rácz József építész- és festő egyszemély-ben" – írta róla Losonczi Miklós egyik napilapunkban – „alkotócreje két műfajra osztódik s a rajz harmóniája segíti az építészeti álmok megvalósulását is."

Békés Megyei Népújság, 1980. aug. 17.

Losonci Miklós, művészeti író

1977. márc. 18.-án nyitja meg Kárpáti András festőművész kiállítását a Ferenczy Adolf teremben.

Meglivó

1977. március 18.

dr. Losonci Miklós művészettörténész

Verőcén, febr. 10.-én nyitja meg Takács József grafikusművész kiállítását.

(papp): Veresegyházi művész verőcei vendégtárlata.
Pestmegyei Hírlap, 1974. jan 19.

Losonci Miklós művészettörténész

Tebegényben, a rajztanár művészek nyári táborának vendége volt.

Deregán Gábor: Szőt gyűjtő, alkotó két hét.
Pestmegyei Hírlap, 1943. júl. 6.

dr. Losonczy Miklós művészettörténész

Jakab Erzsi festőművész kiállítását nyitotta meg a Ferencvárosi Pincetárlatban.

Magyar Hírlap, 1972. máj. 28.

dr. Losonczi Miklós művészettörténész,

a Heves megyei alkotók dabasi kiállítását tegnap nyitotta meg, mely aug. 6.-ig tekinthető meg.

Pestmegyei Hírlap, 1973. júl. 27.

dr. Lasonci Miklós művészettörténész.

a Pesti Művelődési Házban megnyílt Gödöllő város és a járás kézműveseinek hagyományos tavaszi tárlata, melyet dr. Lasonci Miklós nyitott meg.

Pestmegyei Hírlap, 1994. ápr. 28.

Lovasi Miklós művészettörténész.

a Tápiószentmártoni művelődési körpartban nyílik tárlat a Nagy István képzőművészeti csoport alkotásaiból, melynek tárlatvezetője lesz.

P. P.: Szabad szombat.

Pest Megyei Hírlap, 1972. jan. 22.

Zasonci Miklós művészettörténész

A Mester u.-i Pincetárlaton nyitotta meg Radóczi Mária iparművész batik-képeinek tárlatát.

Utikalauz üdülőknek.

1975. IX. 5. 10.30 Petőfi V.

Losonczi Miklós, művészettörténész

A XXIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat megnyílt, melynek katalógusának bevezetőjét írta Losonczi Miklós.

Tandi Lajos: Hagyományok és kezdeményezések.
Dél-Magyarország (Szeged), 1976. okt. 14.

dr. Losonci Miklós, művészettörténész

Vasárnap az Egri Kisgalériában nyitotta meg Lakatos József festőművész kiállítását

Népújság, Heves, 1975. nov. 4.

Lasonci Miklós művészettörténész

László Lilla festőművész kiállítását nyitotta meg ma, Gödöllőn,

Kiállítások.

Pestmegyei Hirlap, 1975. nov. 15.

dr. Lasonci Miklós művészettörténész

Tárlatvyitó beszédet mondott Somodi László festőművész kiállításakor, Pomázon.

Karsay Gábor népművelő: Somodi László képei Pomázon.

Pest Megyei Hírlap, 1975. nov. 26.

dr. Losonci Miklós, művészettörténész

M. Szücs Ilona festőművész kiállítása június 6.-án a Gepel Galériában nyílt meg, dr. Losonci Miklós nyitotta meg a tárlatot.

Magyar Lapok, 1988, jún. 10.

dr. Losonci Miklós, művészettörténész

M. Szücs Ilona festőművész kiállítását nyitotta meg jún. 6.-án, a Csepel Galériában.

Magyar Papír, 1978. jún. 10.

Dr. Losonci Miklós, művészeti író

Baska József festőművész kiállítását nyitja meg 1979. febr. 9.-én, a Műcsarnokban.

Meghíró,

1979. febr. 9.

Lossonczy Tamás

1936-ban a Szocialista Képzőművész-csoport naturalizmus ellen lázadó szárnyához csatlakozott Lossonczy Tamás.

Brestyánszky Ilona: Lossonczy Tamás.
Nők Lapja, 1979. január 6 – 18. lap.

Losonci Miklós, művészeti író, művészettörténész.

A Hatvani Galéria portrébiennáléja kapcsán vitát is rendeztek Hatvanban, művészek, művészeti írók, műkritikusok részvételével. — Losonci Miklós, művészeti író fogalmazta meg úgy, ahogyan a többi fejtegetéssel együtt most a Hevesi Szemle oldalain olvashatjuk.

Hevesi Szemle, 1978. márc. 7. old.

Losonci Miklós művészettörténész

Hincz Gyula festőművész kiállítását nyitja meg a mai napon Érden.

Esti Hírlap, 1975. márc. 22.

Losonci Miklós művészettörténész.

Tegnap Dunaharasztin ünnepséget rendeztek Baktay Ervin tiszteletére. A műtörténész méltatta a nagy utazó munkásságát.

Pestmegyei Hírlap, 1975. jan. 26.

dr. Losonci Miklós művészettörténész

Megnyílt a pedagógusok képzőművészek megyei tárlata. Az ünnepélyes megnyitón Losonci Miklós, a lap munkatársa, műkritikusa tárlatvezetést tartott.

Pestmegyei Hírlap, 1975. jan. 28.

Losonci Miklós művészettörténész

E lap műkritikusának, a ráckevei gimnázium igazgatójának jelenik meg Herzson Pálról írt monográfiája a Mai Magyar művészet sorozatában.

-szo-: Művészeti lapozgató.

Pestmegyei Hírlap, 1945. máj. 7.

időből kiemelt dolog, valójában egy tér - idő folyamatnak a „kövületét látjuk" LÉLEK KŐVÜLETNEK is nevezhetnénk. Maga az érzékelése is időhöz kötődő, egyfajta tükörképe annak, a tér idő folyamat visszaolvasása (melybe természetesen más dolgok is vegyülnek, illetve kimaradnak). A mű létrejöttének folyamatában találhatóak azok a komponensek, a tevékenység érzelmi lelki mozgatói, melyek sajátosságait és lehetőségeit meghatározzák ...

Minden létező dolog - a szobrászati tevékenység is - egy tér - idő folyamat eredményeként jön létre. Ezeket a folyamatokat tér - idő gráfokként lehet elképzelni, melyek úgy jönnek létre, hogy bizonyos természetű energia(-ák) az adott dolgot alkotó elemeket, részeket (csomópontokat), helyeket, bizonyos sajátos (tér - idő) sorrendiséget követően összekapcsolják, átjárják. A tér - idő folyamatok viszonyítási pontja az állandó elmozdulásban lévő PILLANAT melynek van egy pillanat előtti, invariáns része amiből egy bizonyos tér - idő szélességsávot érzékelünk, rögzítünk (emlékezet, civilizáció, történelem stb.) és van egy pillanat utáni, elméletileg végtelen alternatívákat tartalmazó, változó része. Az adott dolog létének feltétele az állandó jövőbe lépés (a két rész nem mereven elhatárolható, köztük átjárások vannak...). E viszonyítási ponthoz, a pillanathoz kapcsolható számos olyan dolog mely a művészeti tevékenység sajátos lehetőségeiben meghatározó, az ami a tér - idő egységben történő szobrászati megnyilvánulások mozgatója, szerencsés esetekben olyanok is, melyek időnként tudatunk misztériumaihoz tartozóak, amelyek időnkét olyán tér idő dimenziókba való átjárásokat tesznek lehetővé melyek révén olyan dolgokat tudunk megvalósítani ami tér- idő léptékünkben, egyszerűbben fogalmazva gyakorlati mindennapi életünkben nem találhatóak és ezáltal olyan minőségi alternatívákkal gazdagítják a létezést, melyekkel az értékesebbé és gazdagabbá válik. Ezeket a gondolatokat mindenekelőtt a Transzcendens terek című mű együttesek érzékeltetik számomra, nevezetesen azokban meg nyilvánuló tér alakító lehetőségek szerves kapcsolatok, átjárások és áthatások melyeket azok lehetővé tesznek.

Két összetevőt (pólust) szokás és tudunk megjelölni a műben, egyik szellemi természetűnek tartott, gyökerei és elágazásai a misztériumok irányába, a másik anyaghoz tartozó és a matériára vonatkozó törvényszerűségek felé vezetnek bennünket. Mozgás terünk (a szobrász mozgástere) lényegében e két rész közötti területen található, egyrészt szellemi indíttatású energiák (érzések) másrészt az anyag törvényszerűségeire vonatkozó tevékenységben nyilvánul meg. **Szellem - energia - törvény - anyag** jelölhetnénk meg ilyen értelemben a mű összetevőit, mondhatnánk úgy is, hogy a lélek energiákon keresztül és bizonyos anyagra vonatkozó törvényszerűségek szerint a matériában megnyilvánul, a szobrász tevékenységének eredményeként kézzelfoghatóvá, kitapinthatóvá, konkrét fizikai világunk részévé válik. Többek közt a plasztika, plasztikus szó is érzékelteti ezt ami alatt-ide vonatkozóan - érzéssel létrehozott anyagot értünk. Ez a komponens amit szellemi ként vagy lélekként jelölünk (bár valójában nem tudjuk definiálni, hogy mi az) a misztériumok irányába vezet bennünket, tér - idő léptékünk határain „falain" túlra (bár értelemmel nem követhető) és ehhez kapcsolódik, talán pontosabban fogalmazva ebben található, az alkotói folyamat tér - idő momentumaihoz kapcsolódó (bár ritkán és szerencsés esetekben) számos olyan dolog melyek a művészeti tevékenység fő mozgatóit képezik, többek közt azok a momentumok, amikor váratlanul, értelemmel nem követhető és nem tervezhető módon látunk egy addig nem látott dolgot, vagy megvilágosodik egy addig homályban lévő, vagy egyáltalán nem is sejtett dolog.

Dr. Losonci Miklós művészettörténész: FŐISKOLAI IFJUSÁGUNK ÉS A MAI MAGYAR MŰVÉSZET

Felemelő, hogy értékteremtő nemzet vagyunk.

Tizenötezres létszámú szellemi hadosztályunk költőkből, írókból, muzsikusokból, festőkből, építészekből, szobrászokból verbuválódik, - kultúrában önellátó a magyar, - művészetünk teljes hullámhosszon működik, - hordozza stílusok, megközelítések, formarendek világrendjét.

A bajok az értékközvetítésben lelhetők fel.

Paradox a helyzet, hiszen a főiskolai ifjúság hallatlan szomjúsággal várakozik a új képzőművészet kincseire is, fogékonysága fölemelő. Hiányoznak azonban azok a tanárok, akiknek szellemi birtoka a magyar képzőművészet, s ezért nincs, aki irányt szabna inspirációiknak.

Mindennek alfája és ómegája, hogy a magyar közoktatás következő évtizede teremtse meg azt a kétezres művelt magyar művészettörténészi gárdát, aki érti is, szereti is szakmáját a hivatás szintjén, képes mai nyelven fogalmazni az új vizuális értékeket. Ez az a Kodály módszer, ami a zenében már megvalósult, a képzőművészetben ma is hiányzik.

Mindazonáltal az is tény, hogy az új magyar zenének, irodalomnak és képzőművészetnek egyaránt hiányzik a közönsége.

A szervező erőben is akadozunk. Ellenpélda az a már elbúcsúzott Baranyai László, aki Kölesdet az új magyar festészet egyik fellegvárává avatta, hosszú ideig erre volt példa a csepeli Iskolagaléria, Molnár József vezetésével, a dunakeszi Gárdonyi Galéria, - utóbbit Horpácsi Miklósné vezette. Három személyt jelöltem, ezrekre lenne szükség belőlük.

Ellentmondás, hogy az értékteremtésben elsők, az értékközvetítésben utolsók vagyunk. Képző-művészetünk új termésének szellemi vagyonát még 1 százalékban sem használjuk. Ha ezt a nadírt csúcsra emelnénk, - lehetne, csak akarni kell, - akkor a magyar társadalom a többezres magyar képzőművészeti csoportot, akik ma súlyos anyagi gondokkal küszködnek, - el tudná könnyedén tartani.

Mi a teendő? Sürgősen hidat építeni az új magyar művek és az új magyar közönség, az ifjuság és a felsőfokú ifjúság között. Mindez nemcsak lehetséges, - szükséges is.
Nem beszédekre, nem ígéretekre, nem tanácskozásokra, nem sopánkodásokra van szükségünk, - tettekre.

Haraszty István: INDÍTTATÁSOK ÉS ANNAK TÁRGYI FELTÉTELEI A MŰVEK LÉTREJÖTTÉBEN

...Én egyszerűen a saját pályám eddigjutása folytán egy két olyan dolgot szeretnék elmondani ami esetleg mindenki számára vagy egy jó példának számít, vagy egy rossz példának. Néha a rossz példából sokkal többet tud tanulni a másik mint a jó példából. .....

Hogyan lettem szobrász? Ez nem érdekes, kit érdekel, azon kívül, hogy nekem fontos dolog. Azt lehetne mondani, hogy a családi indíttatás, a predesztináció, mivel, hogy az én családomban egy csomó művész volt. Nem volt egy csomó művész, az édesapám, egy művelt ember volt aki az első kis apró munkámra azt mondta, hogy na fiam egy biztos, hogy tebelőled szobrász már nem lesz. ....
Szóval az egész környezetem, mindenki el akart vonni attól amit én szerettem csinálni.
...Mik voltak azok amik segítettek afelé, hogy ezt a pályát, ezt a rögös pályát válassza valaki?
Mik voltak azok a szépségek ezen a pályán belül, amiket ő akkor mikor elkezdte még nem is gondolta, hogy ezért szereti? Miért volt az, hogy az a gyerek az afelé a dolog felé orientálódott? Miért volt az, hogy én megláttam egy töltőceruzát ami bonyolult volt és azt megpróbáltam szétszedni és utána meg is próbáltam újra összerakni. Az, hogy megjavítottam a régóta nem járó ósdi faliórát, mert a rugója el volt szakadva és hogy az sikerült nekem? Miért volt az élmény és az az élmény mennyivel vitt közelebb ahhoz történetesen amit most csinálok? Én azért lettem valamiképpen ennek a dolognak elkötelezettje, mert valami gyerekkori élményt, valami olyan inspirációt kaphattam, mikor még egész kicsi voltam, hogy a gépek, a technika, a mechanikának a szeretete. Nem lehet mondani, hogy valami kimagasló érdemeim lennének a mechanika, a technika területén, mert a technikumban, gimnáziumban... én csak azt szerettem amit úgy éreztem, hogy hozom magammal, tehát ami már megvolt, ami egy végtelenül természetes dolog volt számomra, hogy egy képletet azt le lehet írni, azt meg lehet magyarázni. Mikor engem kiszólított a technikumban a tanár a tábla elé és azt mondta itt van egy égő, másik égő, harmadik égő, ennyi a feszültség, ennyi a közöttük lévő ohm, melyik égő fog legerősebb fénnyel világítani? Akkor azt mondtam, hogy ez és bekarikáztam. Azt mondta, hogy eltaláltad, de ez nem biztos, hogy így van, magyarázzam meg. Ezt nem tudom megmagyarázni, ez biztos, hogy így van és nem ismerem azt a képletet, nem is érdekel. Akkor egy jóval bonyolultabbat föl teszek és az egész osztály előtt be fog bizonyosodni, hogy ez csak egy véletlen volt. Akkor egy állati bonyolult dolgot megcsinált, és azt mondtam neki, hogy na jó akkor ez fog a legerősebben, ez az utána következő fényerővel fog világítani és ez pedig föl se fog tudni gyulladni. Azt mondta, hogy jó, jó adott esetben te egy ilyen adottsággal rendelkezel....
Másik dologban vagyok csak jó. Lehet, hogy azért, mert a kezdet kezdetektől egy nagyon szorgalmas tanuló voltam az iskolában, az ipari tanuló iskolában, gimnáziumban, technikumban, mindenhol igyekeztem. De ez is egy nagyon fontos dolog, a kudarcok és a sikerek aránya, az egyik határ és a másik határ. Ez mikor valakiből történetesen egy tudós lesz, ez az oldal amikor lakatos lesz belőle. Én mindig efelé az oldal felé kezdtem tendálni, mert rájöttem arra, hogy a gyakorlat a számomra sokkal nagyobb sikerekkel kecsegtet. Éreztem, hogy nekem valahol ezen az úton kell haladnom. Úgyhogy mikor a gimnázium 3-ik osztályát abbahagytam és elmentem ipari tanulónak 1952-ben akkor én ott megtaláltam azt a világot ami az és számomra a győzelem volt és attól kezdve tudtam, hogy nekem ezen az úton kell haladnom. És ez a lakatosi pálya vezetett aztán a Dési Húber képzőművész kör felé és így tovább...

Hogy hogyan lesz valaki művész?
Azt hiszem, hogy ebből a példából is kiderülhet, hogy nem a család, nem a mesterek, nem a magával hozott gének predesztinálnak bizonyos dologra.
Én szoktam néha mondani, hogy **minden ember valamiben a világ egyedülállóan tehetséges legjobbja.** Az a zsebmetsző, az a kasszafúró ember, vagy az a másik, vagy az a harmadik az azért lett az, mert valamilyen úton, módon afelé irányult és észrevette magáról, hogy azt a dolgot amit ő csinál azért szereti, mert ahhoz ért a legjobban. Bármi mást elkezdene nem lenne benne annyira sikeres. Itt most beszélhetünk a Rezsőről, az Ézsiásról, Józsiról, a Kalmárról, a két drága, Laborczról. Például a Flóra meg a Mónika, nem azért lett az egyik keramikus a másik szobrász vagy ötvösművész, mert volt nekik egy édesapjuk aki egy nagyon tehetséges szobrász volt, egész életükben azt látták, hogy volt nekik egy édesapjuk aki kínlódott, akinek nagyon, de nagyon nehéz volt...

Hogyan születnek a művek?
...Egy kis történet. Meghívja a művészettörténészt az apa, aki iszonyú büszke a 8 éves gyerekére, azt mondja: Nézd meg ezt a rajzot, kékkel, ezzel a bordóval, ezzel a naranccsal, hogy ez micsoda képet tudott festeni. Nézegetik, elemzik, arra kellene egy magyarázat, hogy ez a gyerek tudatosan miért pont ezt a három színt választotta ki magának és miért pont ezzel a hárommal csinálta ilyen harmonikusan ezt a képet. És akkor a gyerektől megkérdezik, hogy miért ezt? Azt mondja, hát csak ez a három ceruzám volt. Ebbe kis semmitmondó történetbe benne van minden alkotásnak, minden gondolatnak a miértje, Hát miért van az, hogy XY abból az anyagból dolgozik, és nem másból?.., hogy miért csinálok órás képeket? Mert a bolhapiacon

leadott anyagokat összekeveri. de később elismerik ártatlanságát. rendet tenni.

Pilótajáték

Egy kilencéves chilei kisfiúról olvasok csoda dolgokat a VH-ban, konkrétan azt, hogy a különleges gyermek sikeres pilótavizsgát tett, s meg is kapta a repülőgép-vezetői engedélyét. Augustin Ortiz — így hívják a rendkívüli képességekkel megáldott srácot — ezzel a világ legfiatalabb pilótája címet is kiérdemelte. A rekordot mostanáig egy 11 esztendős amerikai leányka tartotta, akit most rendesen leköröztek. A chilei légierő szóvivője szerint Augustin a vizsgán kifogástalanul, egyetlen hiba nélkül kormányozta gépét.

Ezembe ötlik, hogy én vagy ötször idősebb voltam a kis Augustinnál, amikor autóvezetési vizsgát tettem, ez a gyermek tehát legalább ötször tehetségesebb nálam, arról már nem is beszélve, hogy mennyivel nehezebb lehet repülőgépet vezetni, nyilván sokkal bonyolultabb a műszerfal, a rádión való kapcsolattartás sem akármi, s csak elképzelem, milyen komplikált lehet a jobbkézszabály a levegő óceánján. Egyetlen hasonlatosságot találtam csak Augustin és énköztem, azt ugyanis, hogy mindketten repültünk a vizsga alkalmából.

Egyáltalán nem túl szívderítő, de el kell fogadnom, minden fronton előretörnek a fiatalok. Hogy mást ne mondjak: most fordult elő először a világtörténelemben: az amerikai elnök fiatalabb nálam, s bármilyen fájdalmas is ez nekem, föl kell készülnöm rá, ez most már mindig így lesz.

Nemrég futballozni mentem, csak úgy tornateremben, kispályán, kiskapura játszottunk, a partnerek többsége a fiam lehetett volna, a koruk alapján természetesen, s ennek megfelelő tisztelettel, tapintattal kezeltek, amely tapintat abban a helyzetben meglehetős tapintatlanságként hatott rám.

De legalább még valahogy elfocizgattam közöttük. Repülőgépet azonban már sohasem fogok vezetni. Legyőztél, Augustin Ortiz!

(münz)

A természet derűje

Losonci Lilla festőművész sorrendben 110. önálló tárlatát dr. Feledi Balázs, az expo művészeti igazgatója nyitotta meg az elmúlt héten a budapesti Gellért Szálló teaszalonjában.

Nagyon is érthető, Losonci Lilla külön is számon tartja, hány alkalommal mutatkozott be a közönségnek, Ráckevétől Tokióig. Pályamódosítással vett ugyanis ecsetet a kezébe, s határozta el, hogy az oktatás helyett a művészetnek él. A nem egyszerű döntés megalapozottságát igazolja az eddigi gazdag alkotói termés. S még inkább a megtalált, egyéni hangvételű festmények sokasága. Kezét és fantáziáját a környező természet sajátos felfedezése vezérli. Különösen érzékenyen ábrázolja a táj év- és napszakok szerinti változásait.

A kisujjában vannak az annyira jellemző fényviszonyok, a hóesés és a szél zilálta nádas, a víz csillanása a napfelkelte vagy az alkony fényében. Megkapóak mediterrán településrészletei, melyeken a merőleges napsugarak lényegformáló jelenlétét tükrözi. Montázsai meghökkentőek, mégis harmonikusak. Valamennyi képe derűt sugároz. Látványuk oázis a szemnek mai világunkban.

(mj)

dr. Losonczi Miklós, művészettörténész, művészeti író

Megnyílt a képzőművészeti világhét, szept. 21–28 között várja az érdeklődőket. A világhét mottója ezúttal: „Képző- és iparművészet az iskolában." — A szolnoki Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola II. em. aulájában Gönczy Gyula kerámiaművész kiállítása nyílt meg. A műveket Losonczi Miklós mutatta be az egybegyülteknek.

—

Szolnok Megyei Néplap, 1984. szept. 24.

dr. Losonci Miklós, művészettörténész

A megyeszékhely új kulturális intézményében, a Művészetek Házában Barzsonyi Arany és Vecsési Sándor művének kiállítása látható. A kiállítást Losonci Miklós nyitotta meg. – Barzsonyi Arany „Szabadalmi Készülődés" c. képét elemzi.

—sa— Barzsonyi Arany és Vecsési Sándor művei Szekszárdon. Népújság Tolnai, 1984. aug. 28.

Losoncy

Méltatás

Mesei Gábor: Kritika vagy...
Művészet, 1975. május - 19 oldal.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1977 NOV 27
NÉPSZAVA
Losonczi Miklós, művészetéről
SZAVA 1021

Ifjú szívekben

Ady-rajzok — az Ady Gimnáziumban

November 22-e, Ady Endre születésének századik évfordulója óta szerte az országban rendeznek fényesen nagyszabású, vagy meghitt, kisebb ünnepségeket. A költő jól ismert arcképe — a kissé félrehajtott komoly fej a szomorú szempárral — ott függ az ünneplők fölött. Jelenlétében bevalljuk — hisz Ő ezt mindig is tudta jól —, hogy róla szóló pátoszos szavaink olykor megkerülik, saját kis ügyeinkről vallanak. Itt azonban nem a halottat idézték, hanem a legelőbb halhatatlanságot. Azét, aki úgy képzelte el halhatatlanságát, hogy *„Ifjú szívekben élek, s mindig tovább"*, egy diákosan izgatott, mégis ünnepi szertartás részvevőjeként jelent meg a szép fiatal arcokon.

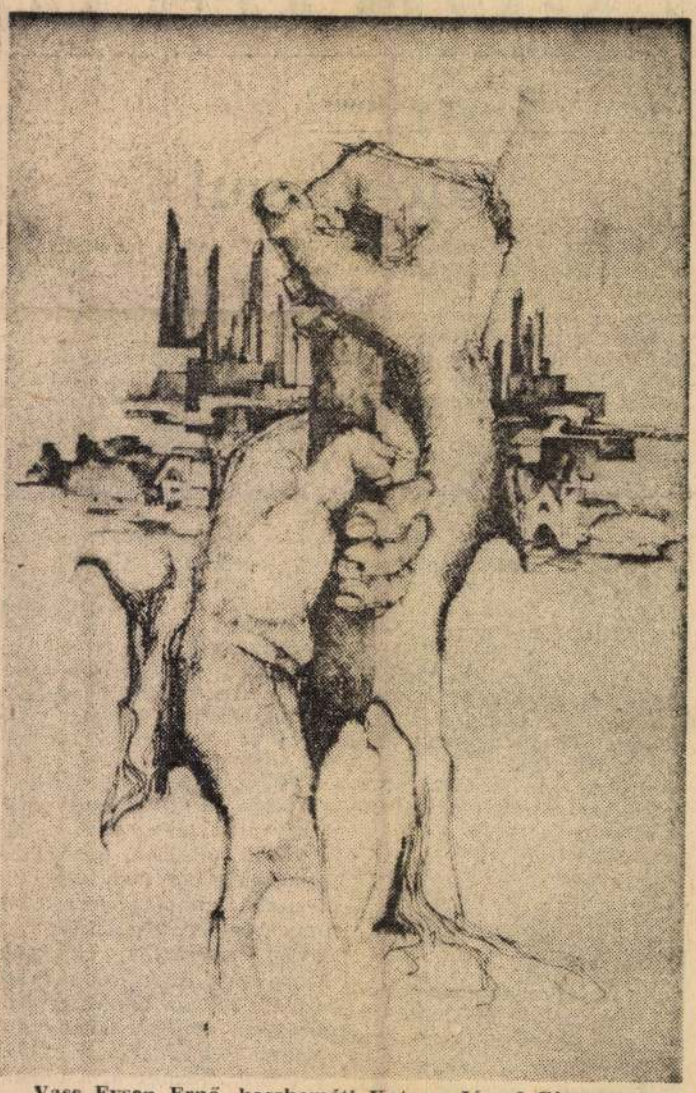

Vass Eysen Ernő, kecskeméti Katona József Gimnazium

Nem gyerekrajzok

A *ráckevei Ady Endre* Gimnázium diákjai, tanárai, kivált igazgatójuk *Losonczi Miklós* oly természetességgel vallják magukénak a költőt, mintha ő ajándékozta volna meg nevével az iskolát. És már mi, meghívott vendégek is úgy érezzük, itt nem csupán az ünnepek megidézettje Ady Endre, az ünnep csak alkalmi bizonyítéka állandó jelenlétének.

Az iskolagalériában — amelyet 1968-ban alapítottak — csaknem száz Adyval kapcsolatos relikviát és műtárgyat őriznek. *Ferenczy Béni Ady-maszkját Fülep Lajostól*, a Nemzeti Múzeum főigazgatójától kapták, később *Varga Imre, Vecsési Sándor, Demjén Attila, Tavaszi Noémi, Szabó Iván* és számos kiváló művész ajándékával gazdagodott a gyűjtemény. *Bodnár Ede* festőművész ezúttal sem üres kézzel érkezett, egy festményt csomagolt ki a sarokban, azzal a kéréssel, hogy minden szó nélkül tegyék a többi közé.

Az Oktatási Minisztérium, a megyei tanács, a városi és járási pártszervezet képviselői mellett azért érkeztek most művészek is a gimnáziumba, mert *itt nyitották meg először a diákfestők országos tárlatát. Az Oktatási Minisztérium, a Pest megyei Tanács, a ráckevei gimnázium* pályázatot hirdetett középiskolai és ipari tanulók részére olyan művek készítésére, amelyek *Ady életéből vagy költészetéből* merítik témájukat. A pályamunkák zsűrizését a képzőművészek szövetsége vállalta. Egy első, két második, három harmadik díjat adtak ki, és az arra méltónak ítélt művek a kiállításra kerültek. Huszonnégy diák ötvenhét képe látható a falakon, az előcsarnokban és a folyosókon. Ezek már nem gyermekrajzok, alkotóik inkább iskolai és képzőművészeti emlékeiket rögzítik. De a jobbak arról a személyes Ady-élményről is szólnak, amely a legmélyebben ivódott az ő kamaszlelkükbe. A fiúk számára átélhetőbbek Ady kemény, forradalmi versei, míg a lányokat az istennel viaskodó, a biblikus költő ihlette meg inkább.

Egyszerűen — lényeget

Három fiút kértem, hogy legyenek tárlatvezetőim. *Vass Eysen Ervin* első díjat nyert háromlapos grafikájával. A három képen a főmotívum háromféle kézmozdulat: az elsőn imádkozó, a másodikon lágyan összehajló kezek, a harmadikon szorosra zárt ökök. Felteszem a kérdést (amelyet annyi beérkezett művésznek feltettem már) *„Mit akart kifejezni ezzel a megoldással?"* A válasz kissé töprengő, de cseppet sem tétova: *„Úgy gondolom, Ady költészetének három fő gondolati vonulatát ábrázolom: az istenkereső költészetét, a magyarságát és a szerelmi líráját. A kéz... akárcsak az emberi arc... vagy majdnem annyira, rendkívül kifejező. Úgy gondoltam, nagyon egyszerűen tudok nagyon lényeges dolgokat elmondani..."*

Vass Eysen Ervin kecskeméti gimnazista, bár minden szabad idejében, sőt elfoglaltsága közepette, órák alatt is rajzol, nem akar festő lenni. Belsőépítésznek készül, ha sikerül, érettségi után.

Varkoly László sátoraljaújhelyi fiú. Képe — amellyel harmadik díjat nyert — szélkuszálta rozsdabarna vonalak, a háttérben kopasz fával: *Párizsban járt az ősz.*

Megállunk egy leheletfinom, alig néhány vékony vonallal meghúzott ceruzarajz előtt. Címe: *Álmodik a nyomor.* Szobasarok, meghajló fiúval. Semmi több. Egyöntetű tetszést vált ki a fiúkból. Egyikük azért megjegyzi: *jobb lett volna tussal rajzolni.* Máris ott terem a kép alkotója, fangaléta, borzas fiú, faipari szakmunkásnak tanul. Természetesen nyomban vita kerekedik az anyagszerűségről, technikáról, a linómetszés legjobb módszeréről, arról, hogy *miért nem szerencsés szenet és temperát együtt* használni, melyek a kollázs törvényei, továbbá miért nagy művész Salvadore Dali. Szakértelmük bámulatba ejtő, annál is inkább, mert a középiskolában nincsenek rajzórák. Egy-egy kitűnő általános iskolai rajztanár adott hosszú útravalót tehetségesebb diákjainak, vagy, mint a miskolci és a sátoraljaújhelyi fiúk, képzőművészkört kerestek, ahol fejleszthetik eredendő készségüket.

Varkoly László, Sátoraljaujhely, Kossuth Gimnázium

Magukban hordják az ünnepet

Később *Vecsési Sándorral* beszélgetek, akit talán a nosztalgia, talán a kíváncsiság, meg az iskolának ez a különös, művészeket vonzó légköre hozott ki Ráckevére. Alighanem kettős értelemmel jegyezte meg: *„Elcsodálkozom, mennyi mindent tudnak ezek a gyerekek a mesterségről és az irányzatokról. Nem csak úgy naivan, mit sem sejtve indulnak a pálya felé, mint mi annak idején."*

Ha egy kamasz tud valamit, azt nagyon tudja. Komolyságuk nemcsak mosolyogtató, megható is. Vonulnak a folyosókon, mint akik magukban hordozzák az ünnepet. Míg a felnőttek izgatottan intézik ügyeiket, hogy rendben történjék minden, ők megőrizhetik felhőtlen komolyságukat. Így is van ez rendjén. Ady Endre hagyatéka szerint is, születésének 100. évfordulóján, elsősorban övék az ünnep.

Kovács Júlia

CSALÁD

Gyógyszerrel vagy másként?

Álmatlanul

Az alvás időszakosan ismétlődő élettani folyamat, amely a napi fáradtság kipihenését, a fizikai és a szellemi teljesítőképesség visszanyerését szolgálja. Alvás nélkül tehát az élet elképzelhetetlen. Az alvásigény jelentős mértékben függ az életkortól. A 10 év körüli gyermekeknek kb. 12, az egészséges felnőtteknek mintegy 7—9 órai alvásra van szükségük naponta.

Az elégtelen alvás jelentősen zavarja mindennapi munkánkat, egész élettevékenységünket, s a felüdülés hiánya ingerlékennyé, érzékennyé tehet bennünket. Rendellenességek jelentkezhetnek mind az alvás mennyiségében, mind minőségében. Leggyakoribb az *álmatlanságnak* nevezett állapot, amely lényegében három formában jelentkezhet: *nehéz az elalvás, többszöri felébredés az éjszaka folyamán, s végül a kora hajnali felébredés.* Az álmatlanságon kívül másféle alvászavarok is előfordulnak (túl sok alvás, alvás alatti mozgások, beszéd, alvajárás, ijesztő álmok).

Az álmatlanság okai között a testi-fizikai tényezők viszonylag háttérbe szorulnak a pszichés okokkal szemben; az alvászavarok jelentős részének hátterében nem talál az orvos testi-szervi megbetegedést. Ilyenkor valamilyen pszichés folyamat — mint izgató tényező — stimulálja az egyébként fáradt szervezet központi idegrendszerét, s ez az izgalom meggátolja az elalvást. Ilyen faktor lehet a valami miatti szorongás, aggódás vagy nagyfokú lehangoltság, bánkódás. Hasonlóan hathatnak az indulatok, üldöztetéses téveszmék, de magától az álmatlanságtól való félelem is.

A rosszul alvó ember joggal kéri és várja a tanácsot, hogy mit tegyen a nyugodt éjszakai pihenése érdekében? Mindenekelőtt *meg kell keresni az alvást zavaró tényezőt.* Ezt azért fontos hangsúlyozni, mert sokan — helytelenül — azonnal altatót kezdenek szedni, ahelyett, hogy orvoshoz fordulnának. Amennyiben valamilyen betegség van a háttérben, természetesen ennek a meggyógyítása az első feladat. Ha az orvosi vizsgálat nem derít ki testi-szervi betegséget, még akkor sem az altató szedése a következő lépés. Az álmatlanságban szenvedőknek saját maguknak is több lehetőségük van, hogy gyógyszer nélkül is biztosítsák a nyugodt éjszakai pihenést. Eléggé ismert, hogy *a nehezen emészthető, kiadós vacsora, kávé vagy tea esti fogyasztása, izgató hatású gyógyszerek késő délutáni vagy lefekvés előtti szedése gátolja a nyugodt alvást, ill. nehezíti az elalvást, tehát mindezek kerülendők.*

Sok esetben az életmód megváltoztatása is segíthet. Ajánlatos a rendszeresség: lehetőleg azonos időpontban való lefekvés. A szellemi dolgozóknál a mozgás, torna szintén jótékony hatású. Az idősebbek közül sokan kora hajnalban már felébrednek. Ilyenkor nemritkán az derül ki, hogy az ebéd utáni „szundítás" néhány óráig is eltarthat. Helyes tehát a nap közbeni alvást teljesen elhagyni, vagy nagyon rövidre szabni.

Nem hallgathatjuk el azokat a — sajnos nem ritka — eseteket sem, amikor külső körülmények zavarják meg az egyébként jól alvó, egészséges ember éjszakai pihenését. Említhetjük a szomszédok hangos rádiózását, lármáját, vagy a lakás közelében folyó építkezést, közlekedési zajokat. Ezek között vannak „elkerülhető" és „elkerülhetetlen" zajok.

Az alvás egyik lehetősége tehát idegrendszerünk alkalmazkodó képességében rejlik. A másik lehetőséget egyfajta önmeggyőzésnek, vagy egyszerűen belátásnak lehetne nevezni. Nyilvánvalóan nem fogja elősegíteni az elalvást, ha valaki valósággal „felhecceli" magát a szomszédból áthallatszó gyereksírás miatt.

Hangsúlyozzuk tehát: *az altató gyógyszer legyen a legutolsó, az alvást elősegítő módszerek sorában.* Az altató tabletták sem teljesen ártalmatlanok. Az orvos utasításának megtartása esetén nem károsítják ugyan közvetlenül az egészséget, de hosszan tartó, rendszeres szedésük egyrészt hozzászokással járhat, másrészt nem képesek a természetes alvással azonos, nyugodt, felüdítő pihenést biztosítani. Ha már mindenképpen szükség van altatóra, helyes a legenyhébb hatásúval kezdeni, s azt lefekvéskor, nem pedig 1—2 órás álmatlan forgolódás után bevenni. Szerencsére az alvást zavaró ok, pl. rossz idegállapot, gyakran csak átmeneti, így az altatószer hatásossága esetén néhány nap, esetleg 1—2 hét után meg kell kísérelni abbahagyni a tabletta szedését.

Befejezésül még egyszer: mielőtt altató felírását „követelnénk" az orvostól, gondoljunk a fent leírtakra — arra, hogy gyógyszer nélkül is több módon elősegíthetjük a pihenést hozó, nyugodt éjszakai alvást!

Dr. H. P.

SZABAD IDŐBEN

VI

A szobanövények kellemes színfoltjai a lakásnak, hangulatos elemei a szobabelsőnek, sajnos, az elhelyezésük nem mindig a legszerencsésebb. Az ablak előtti virágpolc akadályozhatja az ablaknyitást, esetleg meg is fázhat a növény. Falra szerelt polcokon sok helyen láthatunk szobanövényeket, de ily módon a bokrosabb jellegű, nagyobb testű virágok elhelyezése nem mindig szerencsés.

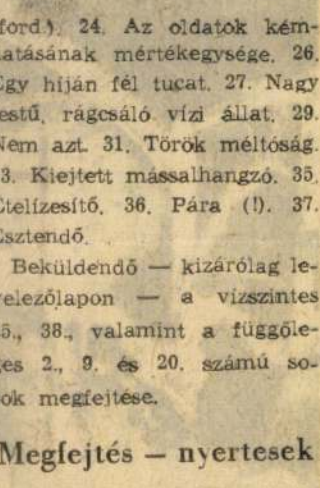

Érdemes tehát a szoba egyik sarkát a növényeknek szentelni, olyan helyet keresni nekik, ahol változatlan helyzetben maradhatnak — azaz nem rakosgatjuk őket mindig arrébb —, ugyanakkor lehetőségünk nyílik nagyon látványos és elegáns virágegyüttes felállítására, ami feltétlenül emeli a szoba esztétikai képét.

Természetes követelménye a virágcsoportnak, hogy saját fényforrása legyen. A lakószoba számára is jó hangulatvilágítást jelent, ha a növények helyi fénye — mint egy intim társalgófény — bederengi a lakószobát.

A növénysziget elkészítéséhez először is szabjunk le ötös kontralemezből kb. 1 méter átmérőjű korongokat, három da-

GYI

KERESZTREJTVÉNY

Elrejtett folyók

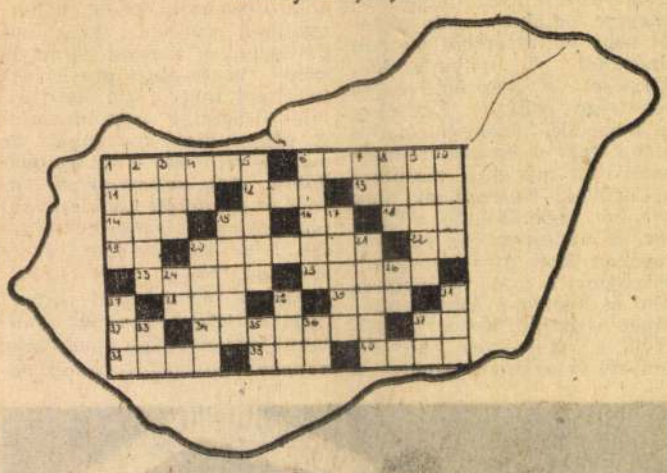

Vízszintes:

1. Ellátják élelemmel. 6. Perem. 11. Füttyös madár. 12. Regényeket termel. 13. Nem hazugság. 14. DSY. 15. Úr — angolul. 16. Ellentétes kötőszó. 18. Menyasszony. 19. Erdei állat. 20. Győzelmet. 22. Mesealak. 23. Picikék. 25. Csongrádnál ömlik a Tiszába. 28. Testrész. 30. Esetlenül siet (!). 32. ÓÓÓÓ. 34. Magyar festő (1867—1937, János). 37. Lángol. 38. Fő folyónk, Európában a második legnagyobb, 2860 km hosszú. 39. Névutó. 40. Leningrád folyója.

Függőleges:

1. Sok fa van benne. 2. Tokaj, Szolnok és Szeged nagy folyója, 977 km a hossza. 3. Fél kettő (!). 4. Állóvíz. 5. Kihelyez. 6. Német fényképezőgép-márka. 7. Zokog. 8. Járom. 9. Szeged fölött torkollik a Tiszába ez a 880 km hosszú folyó. 10. Vagyis. 15. Mennyi ideje? 17. Írásban utasít. 20. A Duna bővizű jobb oldali mellékfolyója, hossza 720 km. 21. Győzött (ford.). 24. Az oldatok kémhatásának mértékegysége. 26. Egy híján fél tucat. 27. Nagy testű, rágcsáló vízi állat. 29. Nem azt. 31. Török méltóság. 33. Kiejtett mássalhangzó. 35. Ételízesítő. 36. Pára (!). 37. Esztendő.

Beküldendő — kizárólag levelezőlapon — a vízszintes 25., 38., valamint a függőleges 2., 9. és 20. számú sorok megfejtése.

Megfejtés — nyertesek

November 13-i keresztrejtvényünk helyes megfejtése: *Majális, Ásító inas, Gótika, Mona Lisa, Csók.*

Könyvutalványt nyertek: Antal József, ifj. Egri Miklós, Kovács Attila, Krivácsy Bea, Nemecz Zsuzsa budapestiek, és Facskó Péter Dávod, Gulyás Emese Jászdózsa, Győri József Püspökladány, Horváth Anikó Orosháza, Tanka Irma Hencida.

A nyereményt postán küldjük el.

Losonczi Miklós, művészettörténész

Szigetszentmiklóson élő négy festőművész alkotásait mutatja be az a kiállítás, amely ápr. 30-tól, máj. 28.-ig látható. A kiállító művészek között van Szabó Béla is, akinek képei Losonczi Miklós megfogalmazása szerint: „megfontolt áhítattal üdvözlik az élet sokrétűen ágazó, újoló pompáját... Tehetségét nemcsak árasztja, hanem pallérozza, ellenőrzi."

Czeglédi Cecília: Tanárfestők Szigetszentmiklóson. Pedagógusok Lapja, 1982. máj. 25.

Losonczi Miklós, művészettörténész, művészeti író

Udvary Pál festőművész 35 művet hozott a nyíregyházi Benczur Terembe, a kiállítására. Kritikusa, Losonczi Miklós írja a századunkkal egyidős mesterről, hogy az egész világ érdekli. Javarészük tájkép, a többi a falusi életet, a vízpartot ábrázolja. Színei szépek, tisztak. Nagy érénye a rajzi pontosság, a kompozíció tisztaság.

Jó reggelt!

1982. V. 28. 4.25 /N./

Losonci Miklós, művészettörténész

Hincz Gyula a Csontváry-teremben nyílt kiállításáról írt Losonci Miklós

Láttuk, hallottuk.

1977. szept. 18. Petőfi 15.33 Áné.

dr. Losonci Miklós, művészettörténész,
Megnyílt Dobrovits Ferenc festőművész
tárlata a Pest megyei oktatási igaz-
gatóságon. dr. Losonci Miklós méltatta a
művészt, a közönség előtt.

P. P.: Megnyílt Dobrovits Ferenc tárlata.
Pest Megyei Hírlap, 1977. szept. 22.

Losonczi Miklós, művészettörténész

Tasi Klára tápiószelei gobelinjei-
ről Losonczi Miklós írt,

Láttuk, hallottuk ...

1977. VIII. 21. 10.33 Petőfi

Losonci Miklós, művészettörténész,

A ráckevei Ady Endre Gimnázium megrendezte a diákfestők országos tárlatát, a költő születési centenáriuma alkalmából. A kiállítás katalógusszlőszavát Losonci Miklós írta.

Molnár Zsolt: Diákvallomások képekben.
Pest Megyei Hírlap, 1977. nov. 23.

dr. Losonci Miklós, művészettörténész

Orosz László festőművész Maconkáról származott el Budapestre. – Válogatott műveinek kiállítását a nagybátonyi Bányász Művelődési Házban Losonci Miklós nyitja meg ma.

Nógrád, 1979. aug. 30.

dr. Losonczi Miklós, művészettörténész, művészeti író

A krónika szerint 1845-ben Dömsödön írta Petőfi Sándor „Piroslik már a fákon a levél" c. versét, a Duna partján a már akkor is majd 150 éves vén fa árnyékában. – A fába villám csapott, derékba tört. – Polyák Ferenc matkópusztai fafaragó szabarcsaportat alkotott a fából, a költő és szüleiről. A művet holnap avatják fel dr. Losonczi Miklós szavaival.

Falurádió

1980. III. 15. 5.40 /B.J./.

dr. Losonczi Miklós művészettörténész, művészeti író

A turkevei múzeumban vasárnap nyitotta meg dr. Losonczi Miklós a Finta-testvérek – Sándor, Gergely, Sámuel – grafikai hagyatékából összeállított kiállítását.

T.L.T.G.: A Finta-testvérek grafikai hagyatéka.
Szolnok Megyei Néplap, 1980. jún. 17.

dr. Losonczi Miklós, művészettörténész

1981. nov.-ében a III. orsz. portrébiennálé – arcok és sorsok – megnyitásának előestéjén a Hevesi Szemle olvasóankétja keretében több műtörténész tartott diaképes előadást a portréműfaj tárgyköréből: dr. Pogány Ö. Gábor egy Velazquez-festményt elemzett, dr. Végvári Lajos Rembrandt önarcképeiről beszélt, dr. Losonczi Miklós Hincz Gyula autoportréival kapcsolatos gondolatait fejtette ki.

Losonczi Miklós: Portrék Hincz Gyula műhelyéből.

Hevesi Szemle, 1982. márc. 2. old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
dr. Losonci Miklós,
művészettörténész, művészeti író
HALÁSZAT
1983 4

1021

Régi festmények halászatról

A halászat, akár tengeren, tavakban, folyókban történt, — számtalan érdekességet, egyéni változatot tartalmazott az évszázadok során. Még akkor is, ha irodalmi alaptörténetet figyelt a festészet, a Biblia csodálatos halászatát, — ügyelt a különlegességekre. Ez témából, korból, egyéni alkatból egyaránt adódott. Ami a „Csodálatos halászat"-ot illeti, abban Raffaello mellett Konrad Witz svájci festő jeleskedett különösképp. Saját tájélményei alapján a történet főszereplői a hegyek, s valami tó a dombok alján, mely hallal telített. Mintha azt mondaná, — csoda maga a táj, a sziklák, a fák karéja, s természetesen a sok hal is, melyet alig bír el a csónak. A mű, mely 1444-ben készült, ma Gentben található.

Konrad Witz : A csodálatos halászat

A müncheni régi képtár őrzi id. Jan Breughel, a nagy Breughel fiának „Nagy halpiac" c. festményét, melynek keletkezési dátuma 1603. Rendkívüli a kép részletgazdagsága és finomsága. A tenger itt is öbölben zárul, s végig a parton, — földön, kosárban, fatőkén számlálhatatlan hal és hozzá sereglő rengeteg ember. Az egész part és a víz is zsúfolt, — bárkáktól, árusoktól, gyerekektől nyüzsög, — alkusznak a halra, lovak várakoznak és az ég kék boltját csak negyedig eltakaró fehér felhőzet alatt madarak szállnak. A piac még nem ért delelőjére. Van, aki most rakja ki kosarából a halat, ismét mások még halásznak a tengeren, s a halászbárkák is tele hallal egyre jönnek. A polgárok meg válogatnak kedvükre való tengergyümölcs halat. Kutyák is futkároznak a halpiacnak kinevezett parton, s a domb heggyé érik, s a távoli messzeség is több rétegű, szinte Csontváry Taorminája kezdődik a szándékot illetően.

Losonci Miklós

id. Jan Breughel : A nagy halpiac

BEDFORD
SC-65-83

Losonczy Béla

festő

1907. Aradon élt. Az Aradi közlöyben alárhányszor egész csinos karrikatúrái jelentek meg. Ig A.K. ~~149~~ 1907 évf. 251. sz.

Aradi alakok.

test fognak kapni, a negy hetig tarto gyakor
latok idejére naponként és fejenként két ké
korona segélyt kapnak a várostól. Itt emlitjül
meg, hogy a főkapitány elkészitette a magán
automobil járatra vonatkozó szabályrendele
tervezetet is, amely egyrészt a menetsebessége
szabályozza, másrészt közlekedési szempontbó
több fontos rendelkezést tartalmaz. A tervezе
tet felülbirálás végett a tanács kiadja a közle
kedésügyi bizottságnak.

— **Hamisitással gyanusitott alispán.** Hunyad
vármegye törvényhatósági bizottsága tegna
tartotta meg rendes őszi közgyülését. A tárgy
sorozat ama pontja körül, amely a megürese

dr. Losonci Miklós, művészettörténész, művészeti író

A györi Képcsarnok bemutatótermében szept. 3.-ig nyitvatartó tárlaton Balog Zoltán textiltervező és Fördős László ötvösművész mutatják be műveiket.

Losonci Miklós írja a kiállítás katalógusában: az igazi teljesítmény az, hogy textillel és acéllal is utolérhető a gondolat.

K. T.

K. T.: Textilek és ötvöstárgyak kiállítása.

Kisalföld, 1983. aug. 29.

dr. Losonczi Miklós, művészettörténész műv.-író.

a Kőbányai Egyesült Villamosipari Gépgyár művelődési házában megnyitották E. Szabó Margit textiltervező iparművész kiállítását, melyet dr. Losonczi Miklós is megtekintett.

Családi tükör

1983. IX. 14. Kossuth k. 33 /K. S./

Losonczi Miklós, művészettörténész, írja

Ilosvai Varga István emlékkiállítását a Szentendrén rendezik meg. Losonczi Miklós írja: „Kétségtelen, hogy művészete a Dunapartján teljesedett kiteljesedett, Szentendre népköltője volt."

-ti-: Ilosvai Varga István jubileuma
Szolnok Megyei Néplap, 1984. júl. 21.

dr Losonci Miklós, művészettörténész

Febr. 16.-án nyitotta meg dr. Losonci Miklós művészettörténész V. Barta Éva festőművésznő kiállítását a nagykanizsai Egry József teremben.

dr. Tóth Ervin: a formák és színek egyensúlya.
Zalai Élet, 1984. febr. 22.

dr. Losonci Miklós, művészettörténész

Az immár 47 kötetet számláló „Mai magyar művészet" c. sorozat nap jaink hazai művészetével szeretné megismertetni az olvasoközönséget. A sorozat köteteit művészettörténészek és műkritikusok írják — Losonci Miklós Vén Emil, Munkácsy-díjas festőművész művészetéről ír.

Geröly Tibor: Mai magyar művészet.
Szabad Föld, 1984. máj. 12.

Lozowski Miklós

Felvételei illusztrálják

a Budapest c. folyóirat 1970. 6. számát

18-20. l.

Losonci Nándor

Kassov Lánló: „Horgánosvégen" c.
könyve borkoló és hőtéstervét hémítette.
Díjakott /a hégy könyv 66"/

Magyar grafika 1967. III-n

LOSONCI Sándor Kaitzafertő

Losonc, 1938-1945

Kaitzafertők Ho-on. [Kiáll. kat].

Keszkemét, 1996

[illegible] ⇒
[illegible]feltétel!

- a programnyelv azonossága kötelező.
- ISBD, azonos feltáró rendszer, (HUNMARC)
- a résztvevő könyvtárak egységes dokumentumtipológiával dolgozzanak.

[illegible]
[illegible] feldolgozás terve osztott katalogizálással).

[illegible]-nyilvántartás

Központi katalógus még a hagyományos feltárás terméke.

- mindig több könyvtár állományának a feltárása egy egységben szerepel.
- lelőhelyek megjelölése → kódokkal. (betű és számjegy)

GRAFIKAI GALÉRIA 22

meghívó

LOSONCZKY ISTVÁN

festőművész kiállítására

megnyitó 1995 okt. 2-án, hétfőn 17h
a kiállítás megtekinthető október 20.-ig naponta 12-18 óra között,
szombat-vasárnap zárva

BUDAPEST V, KÁROLY KÖRÚT 22, TEL. 11.75.421

Ágos Egyesülete
/ u. 10.
Pf.: 15.

VÁNY.

Új Művészet Szerkesztősége

Budapest
Bátthory u. 10.
1054

LOSONCZY ISTVÁN 1967

Kilenc pécsi terdő.
Pécs, 1994

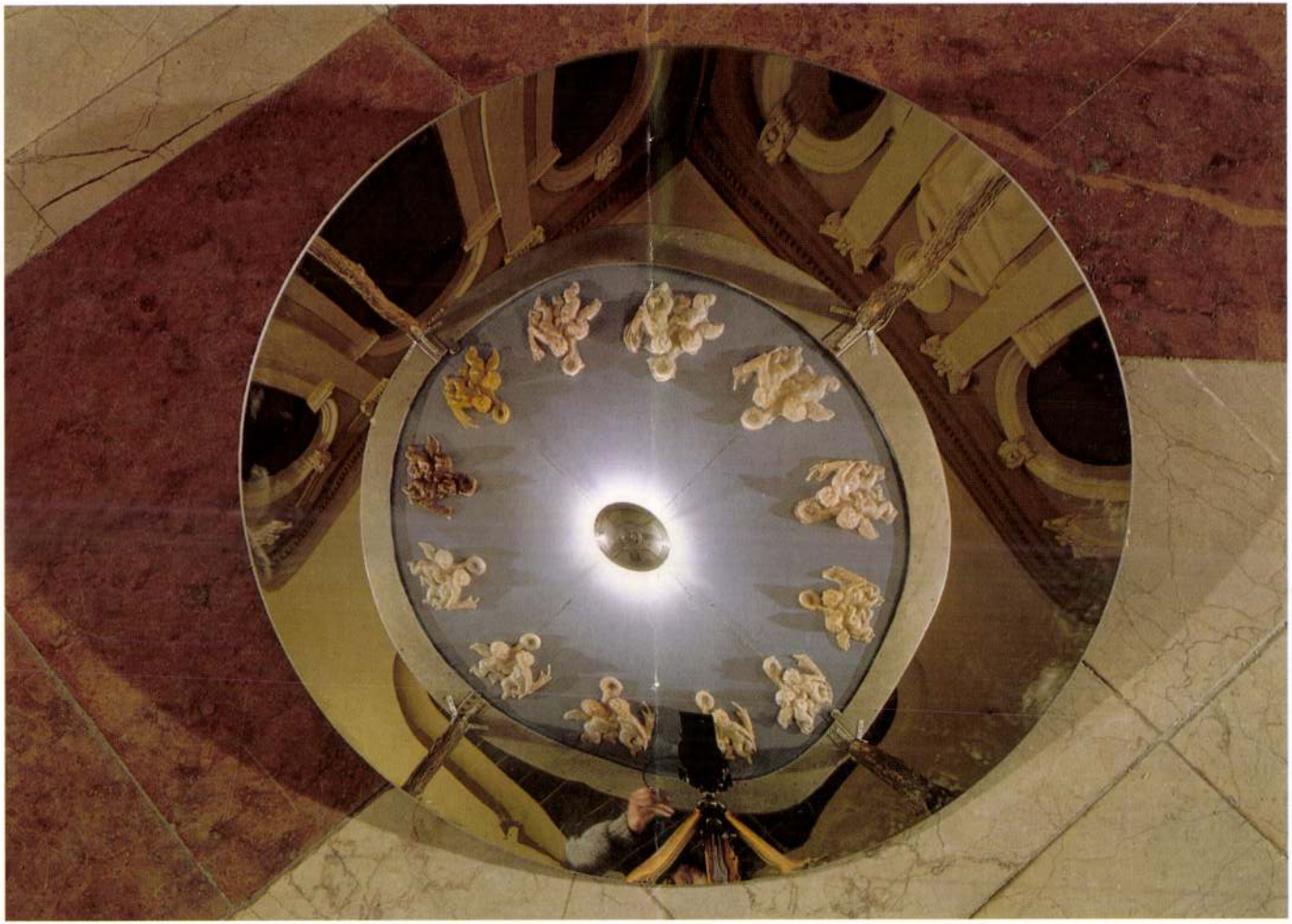

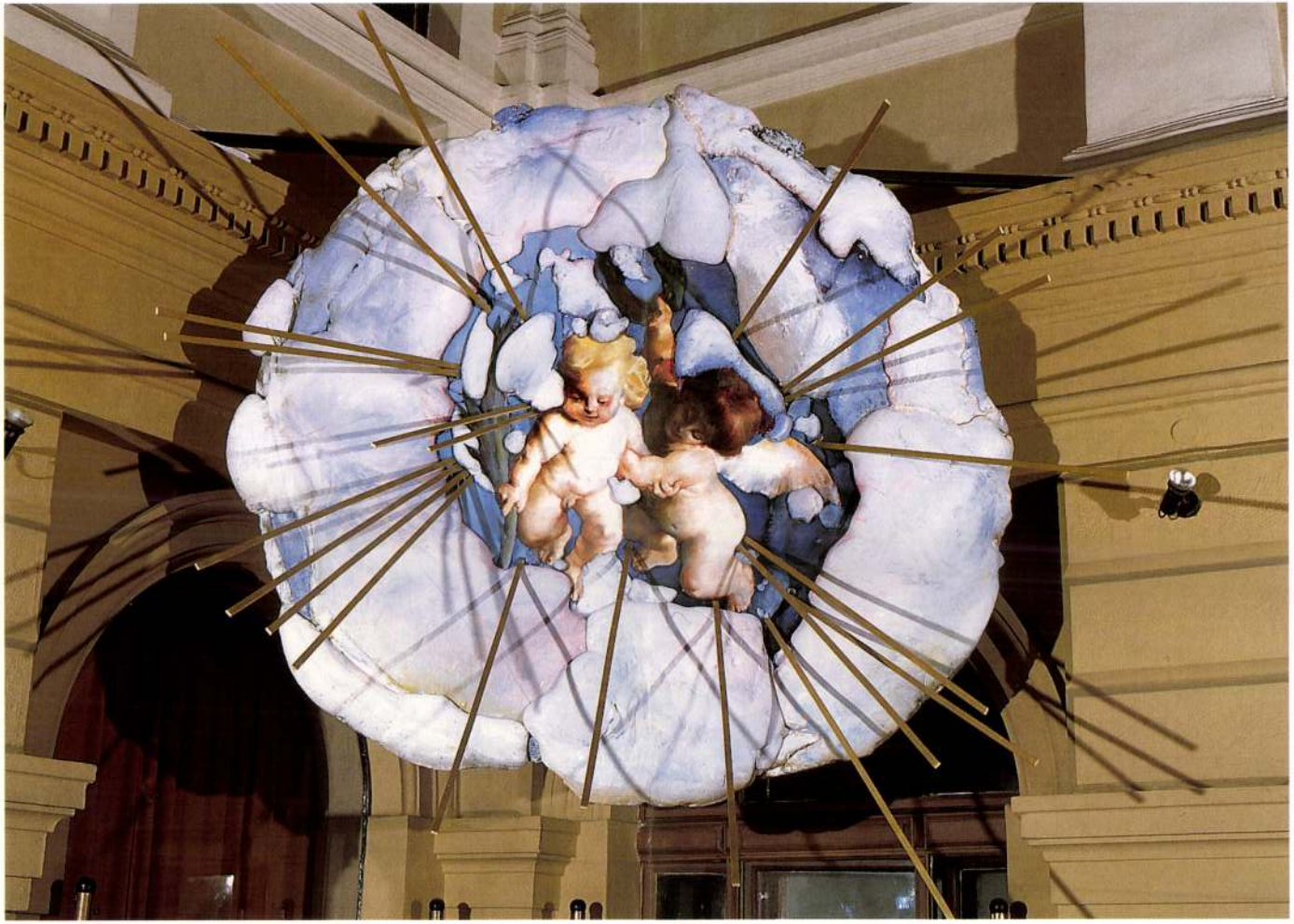

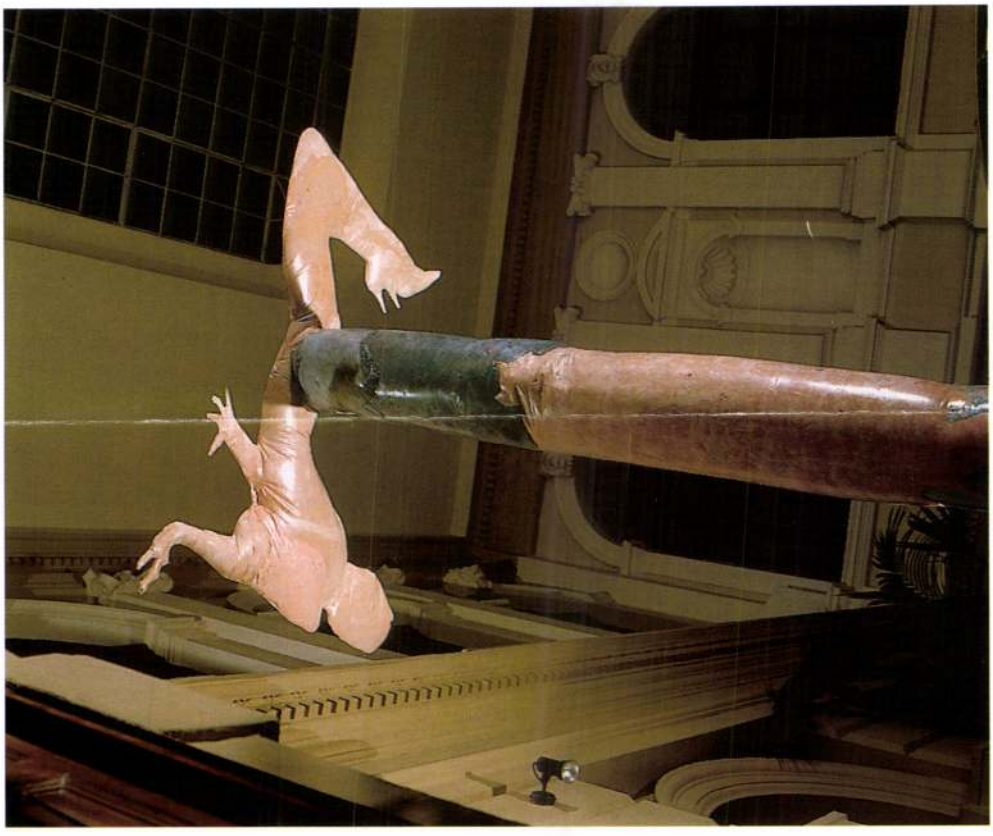

Losonczy István (1976–)
Körforgalom, Budaörs (részlet) 1999-2004
vászon, olaj 140×108 cm

Mozgó világ 1051 BP. Nádor u. 26.

Losonczy István (1976–)
Körforgalom, Budaörs 1999-2004
vászon, olaj 140×108 cm

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Losonczy István (1976–)
Szélárnyék 2002-2004
vászon, olaj, akril 140×108 cm

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

KONKOLY GYULA — LOSONCZY ISTVÁN

Festmények

1997. szeptember 12-29.

Megnyitó: 1997. szeptember 12. péntek este 6 órakor
Megnyitja: Beke Zsófia művészettörténész

Losonczy István — Álmenny, 1994 (fa, aluminium, műanyag; 220x220x230 cm)

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

Nyitvatartás: Keddtől-péntekig 13-18 óráig, szombaton 10-14 óráig

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

Mester és tanítványa

Losonczy István első munkái barokk festmények tükörképpé fordított másolatai. Későbbi munkáiban neves barokk festményeknek egy-egy részletét — többnyire puttókat vagy pápák szaját és tekintetét — emeli ki, ragadja meg s nagyítja grandiózus méretűvé. A barokk festmények erőteljes anyagszerűségét Losonczy mesteréhez hűen szigetelő habbal, színes kábelekkel és fémhuzalokkal fokozza, a későbbiekben áttérve önálló installációkra, amellyeket azután talált — és igen találó — tárgyakkal (pl. a barokk tabernákulumra utaló munkájában egy megrongált fa nyílászáró mögül előtörő színes kábeleket egy hasonló színű szánkóval) is megspékelte (s ezzel a művet szakrális jellegétől is megszabadította).

A másolat egyfajta hangsúly, akcentus, kiemelés. A fordított másolat nem más, mint tükrözés, leképezés, tehát nem pusztán *másolat*; hanem egyfajta nyomat, nyomaték is vagyis duplán hangsúly és kiemelés. Így van ez fordítva is: a tükrözés, tükröződés egyfajta fordított másolat, nyomaték, kiemelés, stb. Losonczy megfordított másolatai, tükörképei nyilván művészi interpretációk: munkáiban látszólag felcserélhetővé válik a jobb és a baloldal, a fent és a lent. Ezutóbbi, a vertikális tengely mentén történő tükrözés esetében szándékolt hangsúlyt kap a könnyű és a súlyos felcserélhetősége, vagy épp tetszőlegességének megkérdőjelezése. Éppen ez a kettősség jellemző a barokkra: a súlyos "pátoszformák" s a patetikusan nehéz anyagok lebegése, súlytalansága. Ezt idézik elő, egyszersmind fokozzák és "figurázzák" Losonczy hatalmas méretűnek tetsző puttói, Ince pápa súlyos tekintete vagy Velazquez Fülöp portréjának hatalmas szájrészlete.

Beke Zsófia

A Vízivárosi Galéria támogatói:
Nemzeti Kulturális Alap Képzőművészeti Szakkollégiuma,
Fővárosi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
II. kerületi Önkormányzat Kulturális Bizottsága,
Budapest Art Expo Alapítvány

BUDAPEST II. — FIATAL MŰVÉSZEK A II. KERÜLETBEN SOROZAT KERETÉBEN

LOSONCZY István

Tendenciát napjaink
Zejnőnnvezetében. Bp.
Vizivárosi Galéria 1997/1998

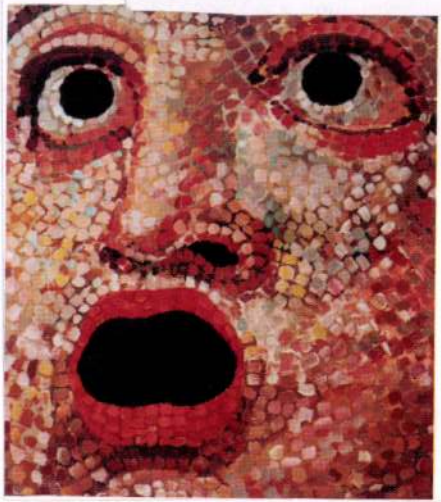

Losonczy István (Budapest II.)
Mozaik (Maszk), 110 x 90 cm, 1997.

tében is formálódó mondai hagyománynak, mely utóbb középkori
ászévé vált. Bekerült egyházi legendájába, azokba a krónikákba, melyek
szett ősgesztára-joculátor eposzra tekintenek vissza – és az európai
yedülálló módon része lett a szent király ikonográfiájának is.
ban kétségkívül azon falképciklusokban érhető tetten mindez, me-
kalandját festették meg középkori templomaink falán, s melyek a
a történelmi Magyarország egész területén elterjedtek. Kivált a ha-
ott élők számára mindennapi kultúrkincsük részeként, életük ana-
galmazódtak László országvédő harcai. A falképciklusok mellett
ozni a király egészalakos ábrázolásaival is, olykor a másik két ma-
vagy csak Istvánnal együtt megfestve.
n ezen Szent László-ábrázolásokat kívánjuk számba venni a törté-
megye területén. Erdély és a nyugati határszél mellett kétségkívül
rszág volt a László-tisztelet egyik legjellemzőbb régiója. Az itt ta-
falképek száma a székelyföldi emlékekkel vetekszik, s ezen előfor-
yancsak e tájék magyar etnikumú határőr népességéhez köthetők.
mőrőrök, a Szepességben a lándzsásnemesek alkották ezt a társa-
a tornai várispánság területén e határvédelmi funkciók a XIV. szá-
sztették aktualitásukat, Szent László kultusza nagyonis elevenen élt
y mondavilágát, a debrődi búcsújárást stb.). Épp ezért csak látszó-
orna és Abaúj területén ugyancsak számos László-falképről van tu-
zek közül manapság jószerével alig látható valami, a történeti
vallanak a már elpusztult avagy mész alatt rejtőző értékeinkről.
gyarország kapujában, *Kassán* a kora gótikus Szent Mihály-kápol-
egyik legrégebbi falképciklusát találhatjuk. Sajnos, az immár két

Losonczy István (1976–)
Körforgalom, Budaőrs (részlet) 1999-2004
vászon, olaj 140×108 cm

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Losonczy József

Művészet 1912 - 411

Fajánsz korsó 1674-ből, mádi ref.
egyház tulajd. V.14.

LOSSONCZY JÓZSEF, épitész

Borsódvármegye székházának tervrajza 1811-ből. Ennek a homlokzati tervrajznak eredetije lappang, csupán fotókópiája maradt meg a század elejéről. Valószinüleg az Állami Miskolci Levéltárban őrzött, 1812-es datummal el látott Lossonczy József-féle eredeti tervrajznak egyik változata. Fekete repr. 49.old.

KOMÁROMI JÓZSEF: Adatok a megyei ~~székház~~ tanács székháza épitéstörténetéhez 48.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MUZEUM KÖZLEMÉNYEI, 1963.szept. Miskolc

Losonczy ?

MDK

Gulyás Jenő

és Losonczy :

"A Kir.József Müegyetem Épitész Hallgatóinak Kiállitása" 1921.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. MP. 1960.

23.1.

Losonczy József

l.

Szabad Művészet

1950.78.l.

olnai Gáborné dr.Berkovits Ilona
ntáju nyilvántartási lapot, 1 drb
apot és 1 drb OTBA gyógyszerellen-

. évi junius hó

Tolnainé Berkovits Ilona

Losonczy László

I. éves építészhallgató

Magas Építőművészet 1969. 1.sz. 45.l.

Lasonczy Réka építész

Terverőcsoportjának terve
költségtérítést kapott az
alábbi pályázaton

Kovács Ferenc: A tabáni Rácz
fjógy fürdő tervpályázata 1969

Magyar Építőművészet 1970/4 2 old.

Lossai Péter MDK

a bolognai egyetemen 1498-ban készitett geometriai jegyzeteit illusztrálta olaszos stilusu rajzokkal.

PATAKY DÉNES : A magyar rajzmüvészet. Bp. 1960.

7.1.

MOK

25. Lossai Péter, miniátor.

II. Ulászló idejéből.

Radó Polikárp: E. Berkovits.

Magyar Könyvszemle, 1941. 406. l.

NON

MDK

Lossai Péter

Repr.

Geometriai jegyzeteinek egyik illusztrációja.
1497. Tinta toll.

6. kép.

Pataky Dénes : A magyar rajzművészet. Bp. 1960.

Képtáblák aszöveg után.

Lossai Péter

rajzoló

1498 Bologna

Laid

Berkovits – Levirat

ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ
Budapest, VII., Erzsébet-krt. 19. I.

Nagys

Dr. Szenti

Lossai Péter

miniátor 1498

l.

Berki Miniatori

15. l.

Lossai Péter

a bolognai egyetem magyar hallgatójának geometriai jegyzete az alábbi könyvtárban 1498-ból, melyet kedves tollrajzokkal ő maga illusztrált (Cod. 197.)

Hoffmann Edith: A Nemzeti Múzeum Széchényi Könyvtárának Olaszországban illuminált kéziratai. Magyar Könyvszemle 1926. 12. l.

Lossányi Béla

III. éves építészhallgató

A Roth-pályázaton
fürdőszoba kikészítésével
I. díjat nyert

Repr.
Magyar Építőművészet
1908. 2. sz.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

V., Visegr[illegible]

Lossányi Béla

építész

szül. Debrecen 1888

oklevelet nyert 1908

Műegyetem 13 l.

T. 5903.

; és vár előtt kettős kéményü
ın, az előtérben pedig a sán-
kötik le figyelmünket.

n.

5

Losse H.H./Hanss,Heinrich/,asztalosmester

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosmesterek jegyzéke származási hely szerint:"Braunschweig: Losse H.H." 121.old

Batári Ferenc: Asztalosmesterek Győrött a XVII. században - Adatok Győr város asztalosmesterségének történetéhez 93.old

Arrabona,9.- Antus János Múz.Győr,1967.- A Győri Múz. Évkönyve

MDK

Lossányi Béla III.éves épitész

Fürdőszoba kiképzés, repr. I.dij

Épitésztanhallgatók tervpályázata
Magyar Épitőművészet 1908. 2.sz.

MDK

Lossányi Béla épitész

A Társulat köréből. Uj tagok. Magyar Iparmüvészet. 1910. 8.sz. XI.l.

Lossányi Béla, ép.hallgató

A Roth-féle fürdoszoba pályázaton egyenlő részben honoráltatott az összeállított dijak egy-egy felével.

Terve nem oly tökéletes mint Róth Zs.-é, de mig az internac. modern ,L.-é határozott dekoratiy tehetséggel magyar stiltörekvések utján jár.

A Magyar Épitőművészek Szövetségének közgyülése. Vállalkozók Közlönye. Bp.1907 máj.29. 4.old.

mdk

Lossonczy – Gulyás Sanos

Egynap a kultur áért, – adjatok. Bp. 1900.
Besko litogr. 90 x 63 cm. plakát.
Padlásszobabán didergő fiatal férfi, előtte kézirat tinta, toll. Ablakból hoval fedett háztetők látlatok.
Az O.Sz.K. Grafikai Plakátjai Bp. 1961.

30. l

M.D.K.

Lossonczy , festő

nevét a kitűnő mesterek
kőrök emliti:

Cr.Passuth: Pittura ungherese d'oggi, 10. old.

Klny.: "Ungheria d'oggi" maggio-giugno 1965.

LOSONCZY Ildikó

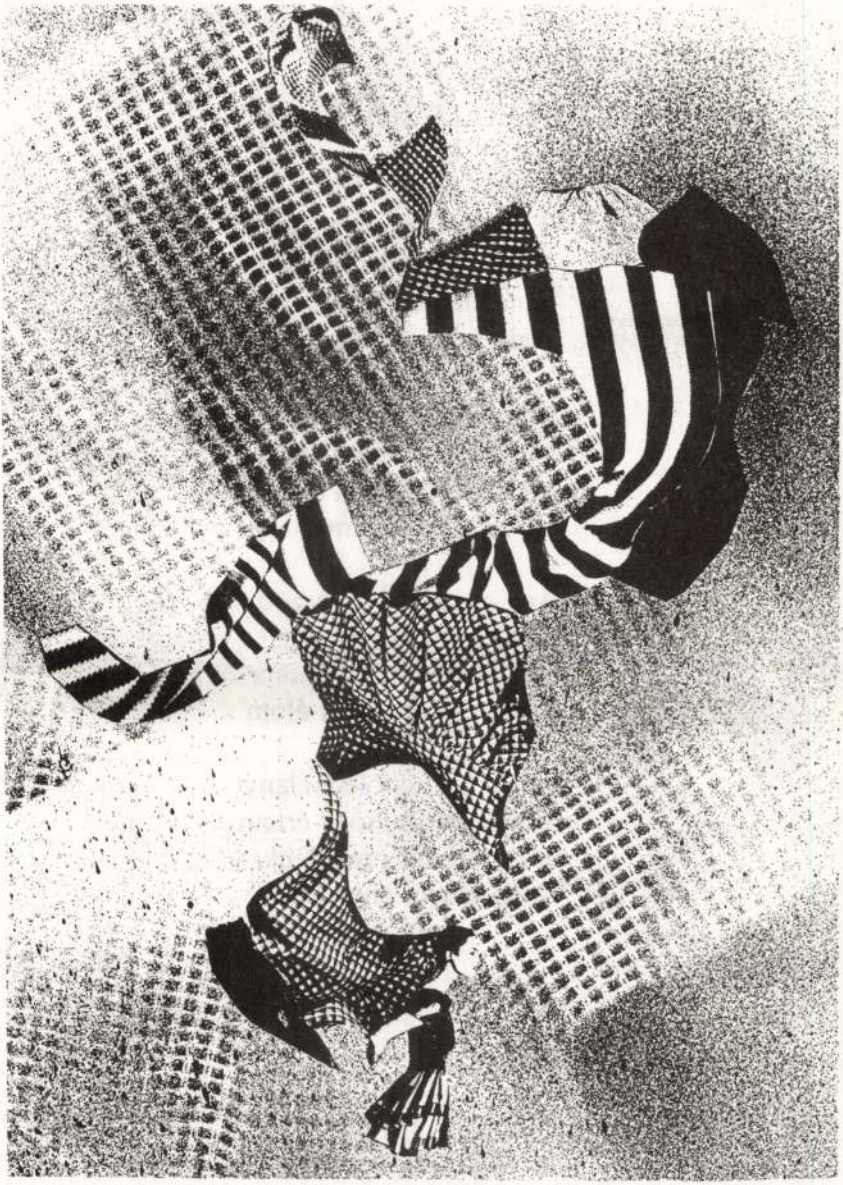

Losonczy Ildikó: Kendő

Asztaltársaság füzetei
1997/1.

Etesi Deák László

HOLLÓ LELKŰ LÁNY

Táncolt az emberek között
Akik csak csendben álltak
És leginkább vakok voltak
Pedig okosak és bátrak

Körbeállták úgy figyelték
Milyen ritmusra hallgat
Mert a zenét nem hallották
De látták a hatalmat

Ami a táncból sugárzott
S átszűrődött a lányon
Amiről nem tudták soha
Hogy valóság vagy álom

Néztem a hollólelkű lányt
S attól féltem hogy értem
Miért csodálja mindenki
Miért táncol oly szépen

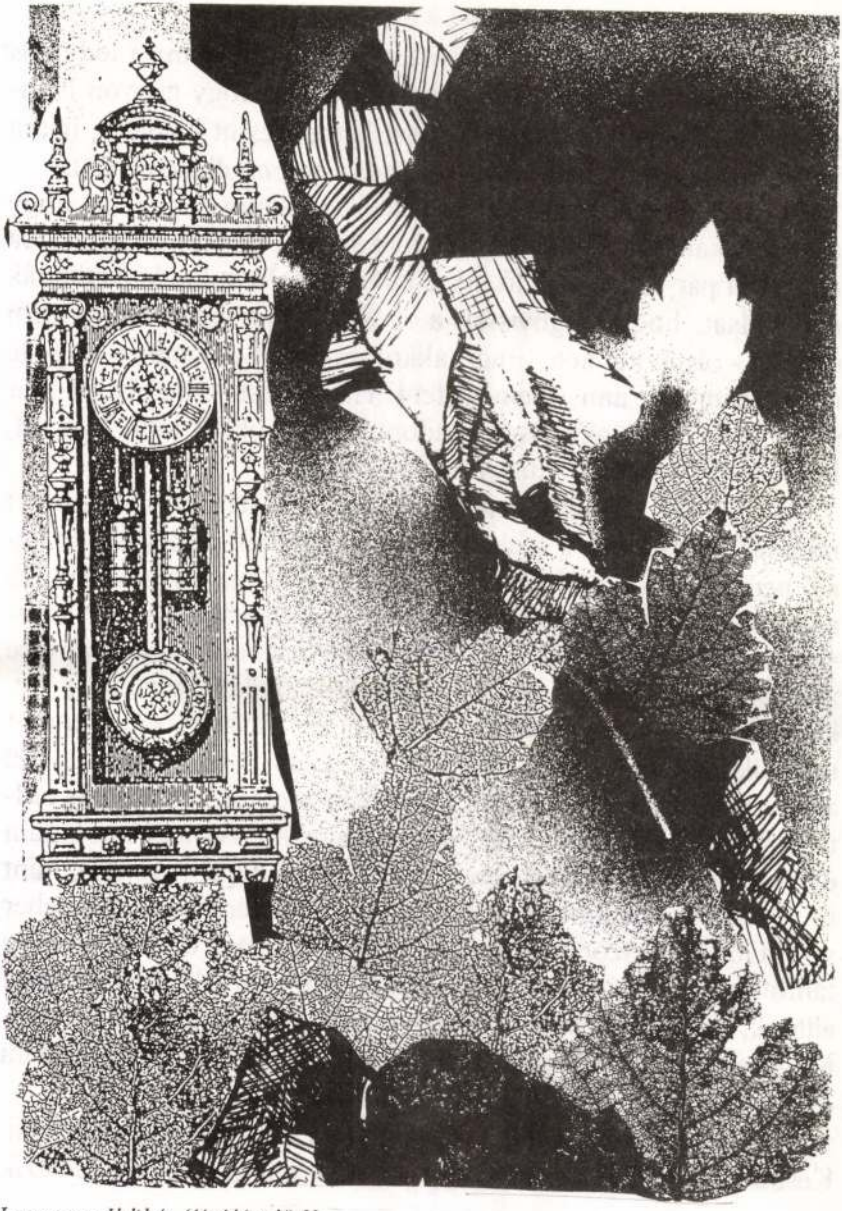

Losonczy Ildikó: Sötétlő idő II.

1979. november 5.

Nem sok időm maradt. Most értem haza és ma a férjem is korábban jön. Egészen biztos vagyok benne, hogy nagyon haragudna, ha megtudná, hogy mindezt leírtam és itt hagyom, hátha valaki rátalál és érdemesnek tartja, hogy elgondolkozzon rajta.

Ma este elmegyünk. Legalább is megpróbáljuk. Jó hogy az első alkalommal, amikor menni akartunk, bejött a lépcsőházba egy fiatal pár. Lejárt az idő, mire kimentek. Nem kockáztathatták meg odaát, hogy megnyissák a ... Szóval jó, hogy akkor nem sikerült - olyan két hete - mert akkor nem volt eszemben, hogy le is írhatnám azt, ami velem történt. Ha ma este sikerül, ide már soha nem térhetünk vissza. Tudom, hogy sokkal jobb lesz ott, kicsit mégis sajnálom itthagyni ezt a világot.

Szóval ... semmi nem volt világos. És nem értettem, miért mondják álmaimban a szüleim, hogy kár, amiért akkor, a balesetnél nem voltam velük. De erről tényleg nem beszélhetek. Inkább a tanfolyamvezetőről írnék, akivel megismerkedtem. Már másodszor randevúztunk, amikor be mertem vallani, hogy a nevére nem emlékszem, mert az első előadáson, amikor bemutatkozott, képtelen voltam a szavaira figyelni. Történt ez azért, mert amikor megpillantottam, még a lélegzetem is elállt. Hogy miért?... Ezt akkor még nem meséltem el neki, nem mertem. Még nem tudtam, ki is ő valójában... Hát igen! Az álmaim. Álmaimban láttam őt. Az álmokban, melyekben teljesebb és boldogabb voltam, mint itt. Odaát ez a tanfolyamvezető - aki ma a férjem - üzletember volt. Odaát sokszor találkoztam vele, még jóval azelőtt, hogy a tanfolyamról egyáltalán szó lett volna. Szüleimmel egy fogadáson álltunk, valami rózsaszerű bokor mellett, amikor hozzánk lépett. Megszerettem. Álmaimból lépett a valóságba. Amikor megláttam - ugye, érthető, - meghökkentem.

De amikor a nevét is megmondta, már kezdtem szédülni. Később összeházasodtunk és most már mindent értek. Létezik

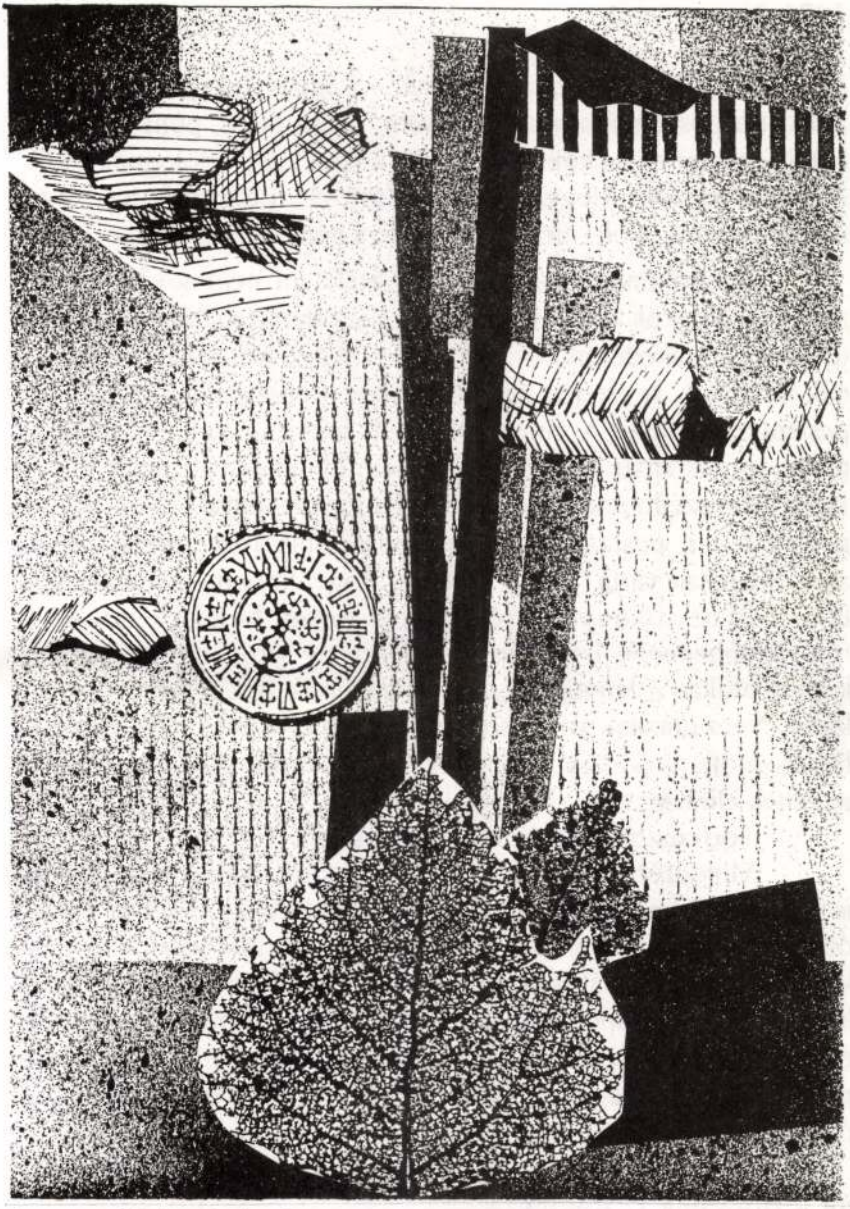

Losonczy Ildikó: Sétáló idő

1979. November 4.

Végül elköltöztem. Hamar elrendeztem a dolgaim és amikor a postaládára írtam a nevem, megtudtam, pont egy emelettel felettem névrokonaim laknak. Jelentéktelen dolognak tűnik. Akkor is az volt. Mégis jó érzés töltött el . Létezésük puszta ténye is elegendő volt, mert társaságukra nem vágyódtam.

Névrokonaim iránt érzett tiszteletem nem sokáig tartott. A nyitott ablakok révén hamarosan akaratlanul is fültanúja lettem gyakori veszekedéseiknek. Az elsőre pontosan emlékszem. Annak a napnak az estéjén zajlott, amikor a postaládámban egy képeslapot találtam. A címzett Szigeti Józsefné volt. Az aláírók pedig apu és anyu. Egy pillanatig sem kételkedtem, hogy nem a felső szomszédomnak jött a lap. Bosszankodtam, mennyire figyelmetlen a postás, az én ládámba dobja más levelét, pedig amaz biztosan várja. Aztán kiderült, hogy én is figyelmetlen voltam, mert névrokonom István és nem József. Minderre este sikerült rádöbbennem. István miatt az asszony szülei megszakították kapcsolatukat a lányukkal. Soha nem írtak nekik se levelet, se lapot. Nem utaznak soha, sehová. És mivel a két család nem találkozgatott, dajkálták a haragot, István merő gúnynak tartotta nevének elírását.

Tört-zúzott. Megpofozta a feleségét.

Mindezért magamat vádoltam. Akkor csak sírtam és nem is sejtettem, hogy ez volt a második lépésük felém... nekik! Egyik délután felkerekedtem és végigjártam a környék valamennyi lakóházát, hátha rátalálok Szigeti Józsefnéra. Nem találtam és így a következő képeslapot megtartottam. Néztem a megörökített várost. Majdnem beleszédültem a látványba. Mintha ott álltam volna az utcán. Szinte mozdultak az emberek. Még az eső és a por összekeveredett illatát is éreztem.

- Sopron - olvastam el a lap hátoldalára nyomtatott feliratot. - Hol van a Tűztorony?

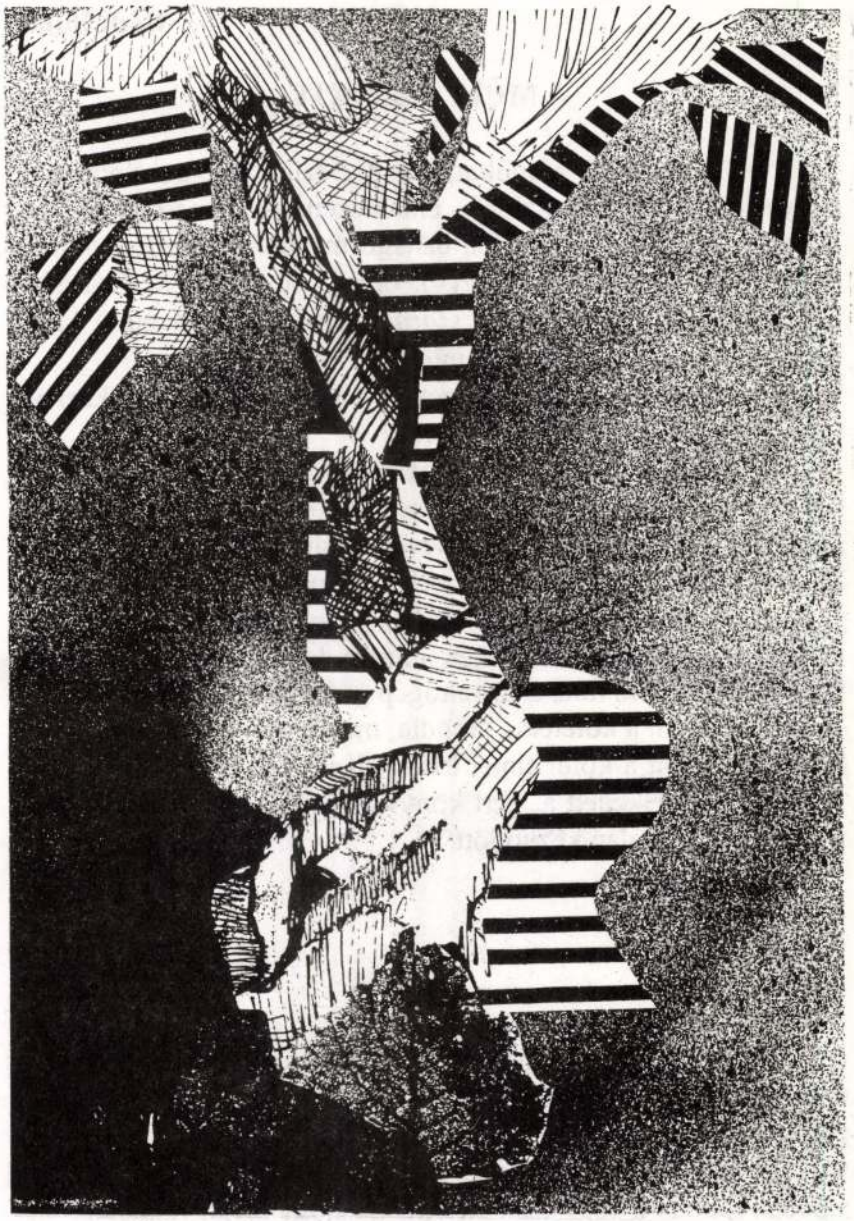

Losonczy Ildikó: Papírvilág

Bódi Ildikó

A MÚLT ÜZENETE

"Ha kutatod a múltat, mindig találhatsz gondolatokat, melyek csak neked íródtak..." - emlékezett vissza mestere gondolatára, miközben a monitoron ballagó menüt böngészte. Minden héten beült a könyvtárba négy-öt órára, hogy a XX. Századot tanulmányozza. Most a *XX. századi naplórészletek* című kiadvány feliratán akadt meg a tekintete.

- Kérem a tartalomjegyzéket! - mondta, miután a kurzort visszaterelte az említett kiadványra.

"Xénia! Figyelj mindig a belső hangra!"

Érezte, itt van valami amit látnia kell. Gyorsan olvasta a kötetben szereplő régen élt emberek nevét: Margaret Gregory, Staey Stoaud, Roger Grant, Marie Thorhill, Xénia Szigeti...

"...melyek csak neked íródtak... neked íródtak... neked..." Megállította a vonuló neveket, mert a képernyőn a saját neve virított, kajánul, mintha a számítógép gúnyolódna vele.

- Kérem a kötetet! - mondta, mire a gép helyeslően villant egyet és megint a kötet címét írta ki. Két perc sem telt el, az átvevőpultra emelkedett a kért könyv. Xénia Szigeti rövid naplója a kötet 127. Oldalán kezdődött:

***

1979. November 3.

Nem akarok - soha nem is volt szándékomban, de nem is tudnék - arra a kérdésre válaszolni, hogy miért csak akkor érkezett "tőlük" az első képeslap, amikor eladtam a családi házat és a városba költöztem. Azt már korábban tudtam, - nem is tudom valóban tudtam-e vagy csak sejtettem, - hogy olyan világban

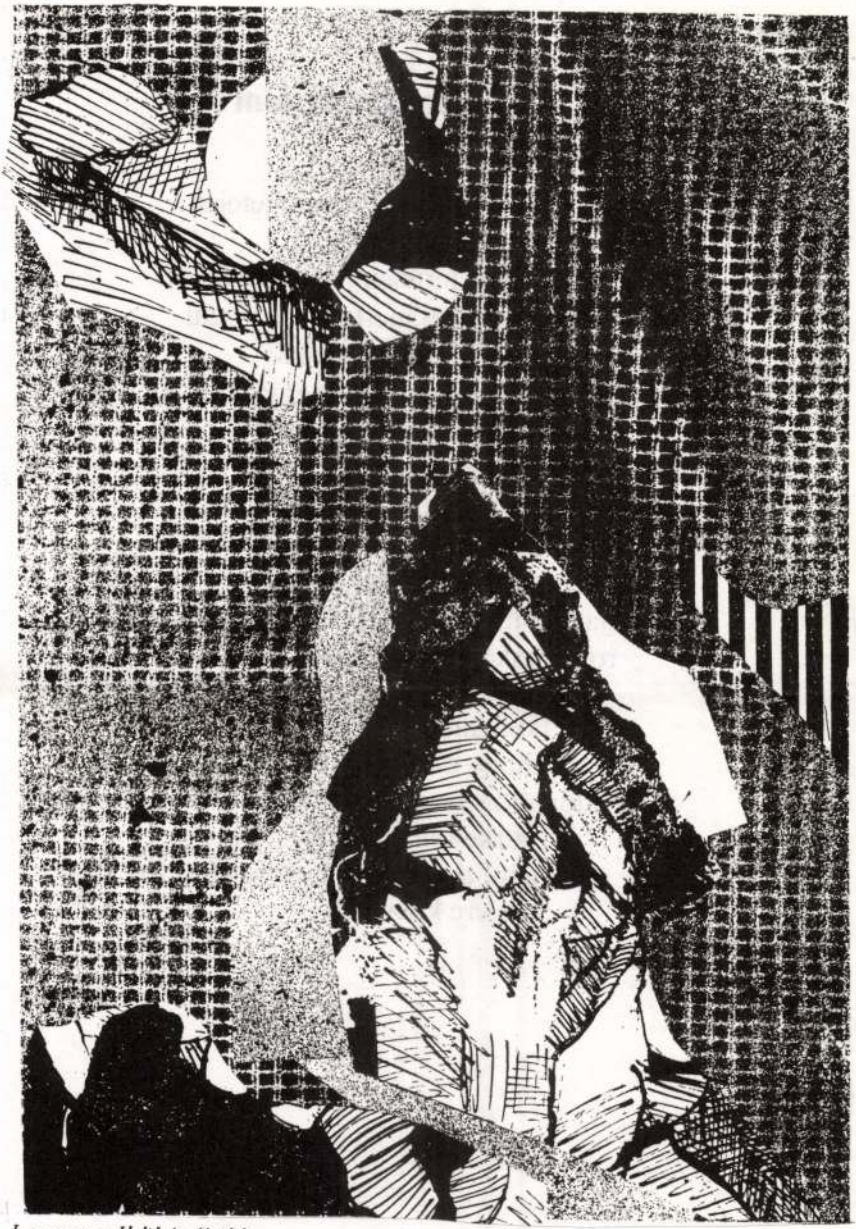

Losonczy Ildikó: Szikla

Paróczai Csaba

láttam az angyalt repülni

először fenn a hegyen a lépcső tetején
igen akkor ott biztosan
s hogy még előbb hirtelen nem is tudnám
lehet csak még nem mertem megfogni
a dolgok kiálló szálait
de ott a hegyen már világosan
láttam az angyalt repülni
éreztem nesztelen hullámait
toronyházak leszeget fejű hadifogoly-
oszlopa felett hogy aztán végigkísérjen
engem is éppoly hallgatagon
és láttam megpihenni fák csúcsain
romvárak ablakmélyedéseiben
s tudom azt
hogy most is itt van
figyeli ahogy ez a hajóhinta száll
egy padon ül fázósan rebbenti szárnyait
szürke tolla bomlik
s ahogy mindentől távolodom úgy kerül egyre
egyre közelebb

LOSONCZI VILMOS, térképész,/1905-1909/

ULBRICH könyve II.részében Burgenland és környező állam mok községi térképei,legtöbb 1770 után.A koraiak méret arányai premetrikus korból valók,a későbbiek legtöbbje méterrendszerben készült és nagyrészük a bpesti Állam nyomda terméke.A térképek szerzői többségükben magyarok igy Losonczi Vilmos is. 289.old

BENDEFY LÁSZLÓ: Karl Ulbrich: Allgemeine Bibliographie des Burgenlandes 287.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

SZELLEMI ÉLET

Éneklő munkások

A Magyarországi Munkásdalegyletek Szövetsége vasárnap délelőtt rendezte harmadik, illetve *záróhangversenyét* annak a jubiláris matinésorozatnak, amelyben *negyvenéves fennállása* alkalmából mintegy seregszemléjét nyujtotta jelenlegi erőkészleteinek.

Ezzel a színvonalában magasra felívelt záróhangversenyével valóban méltóan fejezte be a *Munkásdalegyletek Szövetsége* nagyszabású ünnepi vállalkozását. S jót adni: sohasem meddő dolog! Ezt a sarkigazságot példázta a *Városi Színház* ezúttal egészen megtelt, hatalmas nézőtere. Az egybegyültek tapsfokozatain megérződött, hogy nem csupán rokoni kapcsolatok, vagy személyes ismeretségek révén jöttek el, hanem komoly tárgyi érdeklődés is vezette őket.

Örömmel állapíthattuk meg egyes énekkarok tekintélyesre nőtt *létszámát*. Mindez kétfelől is egészséges helyzetképet mutat: gyarapodnak az *éneklő munkások* s velük arányosan gyarapodik a *hallgatóközönségük*.

Dicséretet érdemel a *műsor*, amelyen *Bartók Béla* és *Kodály Zoltán* reprezentatív kórusművei mellett *négy* fiatalabb magyar szerző újdonságai szerepeltek. Akadt ugyan egynéhány kórusmű, amely nem illett ebbe az egészen nagyigényű keretbe, nem vitás azonban, hogy velük szemben az értékes művek kerültek fölényes többségbe. Amiből az a tanulság, hogy nemcsak a szereplő énekkarokat kell jól összeválogatni, egymáshoz arányosítani, hanem a általuk előadott műsorszámokat is. *Bartók* muzsikájához például sokkal jobban illik a *preklasszikus* mesterek irodalma, semmint *Brahms* romantikája vagy *Demény* nótastílusa. Ezzel persze korántsem akarjuk leszólni *Brahmsot*, aki szintén igazi nagy mester volt, ami *Deményről* viszont sehogy sem állítható. Mindezekre vonatkozóan szívleljük meg a régi, ízes mondást, amely szerint jó a friss disznóeait és jó a csokoládé is, de — nem együtt!

Bevezetésül a *MAVAG szimfónikus zenekara Csajkovszkij* „1812" nyitányát játszotta el. A zenekar képességei igen kedvezően jelentkeztek, már amennyire a sajnálatosan gyenge karmester vezényletével érvényesülhettek... Az énekkarok sorát a *Vándor-kórus* nyitotta meg; karnagya, *Székely Endre* saját „Hároméves Terv"-indulóját mutatta be pattogó, menetelő ritmusban. Ilyen használati célokra írt, gyakorlati jellegű mű *Vásárhelyi Zoltán* „Újjáépítési himnusz"-a is, amelyet szerzője, a szövetség kitűnő új országos karnagya a pompás *MAVAG Acélhang Dalkör* élén ugyancsak személyesen mutatott be. *Vásárhelyi Zoltán* mutatta be továbbá az örvendetes gyorsasággal talpraállt *Budapesti Általános Munkásdalegylettel Kardos István* pályadíjnyertes szerzeményét, *Sós Endre* „Gályarabok" című versére írt férfikórusművét, amelynek letétje — a „gálya" szó túlgyakori ismétlésével — némi tapasztalati hiányokra valott: ilyesmi jobban hat a kótaképen, mint élőhangon... *Szőnyi Erzsébet* is maga mutatta be pályadíjnyertes vegyeskari művét, „Új várak épültek" című. *Ady*-kórusát s a széphangú *Budapesti Könyvnyomdászok* és a *Vándorkórus* egyesített *vegyeskara* élén főként *karnagyi* rátermettségéről győzött meg.

Meleg fogadtatásban részesült dr *Ujj Józsefünk*, az évtizedes érdemű derék karnagyegyéniség, aki kedvezőtlen egészségi állapota felett diadalmaskodva, ismét a töle megszokott pontos teljesítményeket szolgáltatta, akár a feltűnően frisshangú *Telefóngyári Dalkört*, akár a már dícsérettel említett, hagyománytelt *Budapesti Könyvnyomdászok Vegyeskarát*. Az *Újpesti Munkásképző- és Testedzőegylet Dalkarát* műsorválasztása, *Erkel* elfakult szerzeménye hátráltatta. Hangtisztaság tekintetében kifogás alá esett a *Gizella Gőzmalom Dalkara*, viszont pontosság és példás szövegkiejtés dolgában vezetett a *Pénzjegynyomda Dalkara*, karnagya: *Péter József*. Hasonlóan zamatos szövegkiejtésével tűnt ki a *Csepeli Általános Munkásdalegylet*, vezényelte *Szőke Tibor* országos társkarnagy. Ritmusával hatott a *Székesfővárosi Gázművek Ének- és Zenekara*, vezényelte *Endre Béla*. Ápolt hangadásának kultúrájával vezetett a *Vasmunkások Központi Énekkara*, amely *Vásárhelyi Zoltán* országos karnagy pezsdítő vezényletével *Bartók Béla* „Elmúlt időkből" című sorozatának második tételét vitte sikerre.

Lukács Pál brácsaművész és *Bőszörményi-Nagy Béla* zongoraművész remek összjátékban szólaltatta meg *Paul Hindemith*, a politikai meggyőződése miatt Amerikába emigrált, kitűnő német zeneszerző lírai brácsaszonátáját. A nagyjelentőségű matiné *Keresztesy* szövetségi alelnök buzdító záróbeszédével fejeződött be. **Jemnitz Sándor**

A halhatatlan kalandregény

Modern hős-e Odysseus, mai ember-e? Az is és annál több. Ember. Nyughatatlanságában, szerencsekísértésében, nagy-nagy kíváncsiságával ember, ki a kaland narkotikumán túl az emberi észlelés határainak kiterjesztésén fáradozik s attól sem riad vissza ennek érdekében, hogy az ihlet kacsintásával néha megkerülje az igazságot. De Odysseus nem a valóságnál mond többet, hanem az emberi tapasztalás, meg érzékelés hiányosságát pótolja az elme s a képzelet finom villódzásaival. Odysseus hajót ácsol és legyőzi a tengert, de kíváncsiságát sosem tudja legyőzni. Kíváncsisága már-már *tudományos szomjúság*, noha sosem nagyképű s hencegése inkább vérmérsékletéből fakad. A kíváncsiságért vállalja a szenvedést, testének vergődését a szirének csábító dalainak hálójában.

Odysseus leleményességét ritka szerencse támogatja: szeretik a nők. Még pedig nem is olyan egyszerű földi nők, hanem isteni lények. Így még Kirké — ez a veszedelmes nőszemély, ki disznókká változtatja az embereket —, még ő sem foghat ki rajta. Nem hallani a kísértő éneket, a hajósok viasszal tömik be a fülüket, ám Odysseus, noha az árbochoz kötteti magát, *a fülét nem dugaszolja el*. Ő hallgatja a bajba sodró dalt s tovább adja az emberiségnek. Itt válik Odysseusból *a civilizáció hőse*, így lesz belőle az utókor halhatatlan tájékoztatója.

A hős az élet és a halál között lebeg s élete az örök megnemnyugvást, az örök útrakészülődést példázza. Pénelope, a szövögető hitves, kérők és ostromlók ricsajában, középszerűségének csöndes áporodottságában, hasztalan várja Odysseust haza, s mikor visszatér hosszúhosszú kalandok után, a nyugtalanság hőse annál inkább vágyakozik el. Ez *a viasznélküli fül* végzete. A tenger utazói, a matrózok, kik nem hallhatták a szirének énekét, s kiket nem ejtett meg a részegítő sós tengeri levegő, a furcsa madárvijjogás s az életveszély inspirációja, hazatérve, eldőlnek az otthon melegében. Odysseus azonban új útra kész. Miért? Mert úgy véli, hogy még nem közölt *mindent* az emberiséggel. A teljességre vágyik.

A homerosi mű a csillámos részletek remeke. A humor játékos csobbanására a kaland szívdobogtató izgalma, majd pedig a családiasság langyos ringatása következik. Erre a műre is vonatkozik az, amit *Babits* egyszer élőszóval mondott e sorok írójának az Oedipus királyról: „Mérhetetlen remek, mert magában foglalja a legmagasabb költészetet és a detektívregény izgalmát".

Most pedig essék szó a műfordítóról, *Devecseri Gáborról*, aki csodálatos személytelenséggel, *Odysseussá válva* fordította magyarra költői nyelvünk minden *leleményével, hajlékonyságával, édes üdeségével, pajkos, intim mosolyával* (kissé belesvén a mitológia kulisszatitkaiba és ezért nem véletlen, hogy a kitűnő előszóban *Erskine* játékos mitológiai regényeire hivatkozik) *alkotássá emelvén* a közvetítő munkát.

A fordítás művészi és mesterségbeli teljesítménye a homerosi hexaméter sajátos varázsa, a magyar irodalmi kultúra és teremtés legigazabb javára történik, mintegy vérátömlesztésként. Olyan dicsőség ez, amely példát mutat egy újabb műfordítói nemzedéknek és *Devecseri Gábort* (van szívem leírni ezt!) klasszikus műfordítóink közé emeli. *(Új Idők-kiadás.)*

Vészi Endre

Nem vesz át színházakat a főváros

Újra felröppentették a hírt, hogy a csődbe került Magyar Színházat a főváros házi kezelésbe veszi. A polgármester ma kijelentette, hogy *nem foglalkozik ilyen tervekkel*. Amíg a főváros házainak egy része romokban hever, a támogatásra szoruló százezreket nem tudják ellátni, nem mehet bele kockázatos üzleti vállalkozásokba: a pótköltségvetésbe nyugodtan felvettek ötszázezer forintot színházak támogatására, de ez az összeg nem elegendő arra, hogy többszörösen megbukott színházi vállalkozásokat állítsanak talpra belőle. A színházaknak megszavazott összegből háromszáznegyvenezer forintot juttatnak a Nemzeti Színháznak és Operaháznak, negyvenezer forintot a Vígszínháznak, hogy abból két hóanpja nem fizetett színészeinek és műszaki munkásainak illetményét felerészben kiegyenlíthessék, a többit pedig tartalékolják az év hátralevő részére.

Kultúrkrónika

Halápy János festőművész világos, derűs pasztelljeihez újabban sűrített színmegoldású pasztelljei, sötétebbtónusú guachejai és olajfestményei társulnak. Balatoni tájainak régi csillogására, nyilván, komor éveink társadalmi problémái nehezednek, ezeknek kifejezését keresi a művész új fogalmazásaiban, amelyek különösen az olajfestményein, elsősorban virágcsendéleteiin, a mélységig nyulnak le. (Főkusz-galéria, Sztálin tér 3.) — *Lossonczy Tamás* elvont szín- és formaproblémákat vet fel geometrikus képein, ú. n. spárgarajzain szimmetriaproblémákkal foglalkozik. *Lossonczy Ibolya* plasztikus munkái részben elvont, részben szürreális, kellemesen ható formamegoldások. (Miszlótfalusi, Semmelweis utca 1.) — A *KÉVE* kiállításán az egyesületnek néhány régi és több fiatal tagja, tizennégy festő és két szobrász találkozik a legkülönbözőbb stílusú felfogás képviseletében, nem egy felettébb értékes alkotással. *Heinz Henrik, Benedek Jenő, Dudás Jenő, Szentiványi Lajos* és *Kerényi Jenő* nevét kell különösen kiemelnünk. (Nemzeti Szalón.) **(sz. s.)**

*

A „Faust" vasárnap esti előadásában két román vendégművész lépett fel: *Michail Stirbey* már gyakori vendég ezen a színpadon, *Gounod* népszerű operájának címszerepében ismét főként az énekkultúrájával hatott, alakításából hiányzott az a szenvedélyes hév, amelyet Faust a megfiatalító varázsitallal magába szív. Feleségéhez, *Arta Florescu* énekművésznőhöz ebben a keretben is hű maradt a nagyobb siker. Női főszerepében nem Goethe „Gretchen"-jét, hanem *Gounod* ízig-vérig francia „Marguerite"-jét viszi a rivalda elé s finom öngúnnyal játssza meg, hogy a gondolataiba merült, csendes leányzóban miként ébreszti fel néhány ékszer a kacér ösztönöket. Szövegkiejtése külön élvezet forrása... *Komor Vilmos* karmester vezényletével jól gördült az előadás, amelynek *Losonczy György* hatásos Mefisztója, *Mályás Mária* csengőhangú Siebelje és *Jámbor László* kellemes Valentinje volt külön erőssége. **(J. S.)**

*

A budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem bölcsészettudományi karán üresedésben levő gyakorlati filozófiai tanszék betöltésére nyilvános pályázatot hirdet a közoktatásügyi miniszter.

Irodalmi üzenetek

Munkaerőnevelés: Érdekes cikk, figyelemreméltó szempontok — csak éppen nem napilapba való.

K. M. (Klauzál utca 13): Mondanivalója igaz és helyes, de költőibb kifejezésmódot igényel.

Takács László: A költészet nemcsak igazság, hanem az igazságnak költő elhitetése. Ez hiányzik verseiből. Olvasson klasszikus és modern magyar költőket.

Balogh Béla: Sokat kell olvasnia és tanulnia.

Takács Lajos: Tanuljon meg verseini és olvassa az új magyar költőket.

Máté-Passió 29-én

Libertas.

SZÍNHÁZAK MŰSORA

Kedd és szerda:

Opera. Kedd: Márta (11); Lohengrin (6). **Szerda:** Parasztbecsület; Fából faragott királyfi; Bolero (7). **Nemzeti. Kedd:** Jegor Bulcsov (7). **Szerda:** Tükör (7). **Nemzeti Kamara. Kedd:** Hullámzó vőlegény (3, 7). **Szerda:** Hullámzó vőlegény (7). **Víg. Kedd, szerda:** Pilátus (7). **Pesti. Kedd, szerda:** Váratlan vendég (7). **Madách. Kedd, szerda:** Egerek és emberek (7). **Művész. Kedd, szerda:** Vidám kísértet (7). **Belvárosi. Kedd, szerda:** Kömyű préda (7). **Fővárosi Operett. Kedd, szerda:** Okos mama (7). **Medgyassay. Kedd, szerda:** Szakáts helyettem (7). **Józsefvárosi. Kedd, szerda:** Uralmi, csak egymásután (7). **Pódium. Kedd, szerda:** Mesterdálnokok (½8). **Kamara Varieté. Kedd, szerda:** Francia saláta (7). **Royal. Kedd, szerda:** Hej, színművész (7).

MOZIK MŰSORA

ADY (tel.: 220-230): Casablanca (3, 5, 7; szombat és vasárnap: 1-kor is).
CITY (tel.: 128-199): Valakit megöltek (½4, ½6, ½8; szombat és vasárnap: ½2-kor is).
CORVIN (tel.: 339-093): Valakit megöltek (4, 6, 8; vasár- és ünnepnap: 11 és 2-kor is).
ELIT (tel.: 128-993): Éjjeli szolgálat (½4, ½6, ½8; szomb., vasár- és ünnepn.: ½2-kor is).
KAMARA (tel.: 423 901): Valakit megöltek (4, 6, 8; szombat és vasárnap: 2-kor is).
LLOYD (tel.: 128-043): Csitri (½4, ½6, ½8; szombat, vasár- és ünnepnap: ½2-kor is).
ÓBUDA: Fény és árnyék (½4, ½6, ½8).
PALACE (tel.: 222-425): A két bűvészinas, Stan és Pan (11, 1, 3, 5, 7, 9).
PATRIA: Szingapuri táncosnő (4, 6, 8; szombat, vasár- és ünnepnap: 2-kor is).
PHÖNIX: Asszony, orvos és a harmadik (11. 1, 3, 5, 7).
UGOCSA: Csákó és kalap (3, 5, 7).
ADRIA (Pestszentlőrinc): A tenger ördögei (½6, ½8; vasár- és ünnepnap: ½4-kor is).
CORSO (Újpest, tel.: 423-432): Hova lettél drága völgyünk (½6, ½8; vasár- és ünnepnap: ½4-kor is).
JÓZSEF ATTILA (Rákospalota, tel.: 292-196): A hatta győz mindenek felett (3, 7; vasár- és ünnepnap: 3-kor is).
VILÁGOSSÁG (Pesterzsébet): Dalolj szívem, dalolj! (½6, ½8; vasár- és ünnepnap: ½2 és ½4-kor is).
WEKERLE (Kispest): Mrs. Miniver (6, 8; vasár- és ünnepnap: 4-kor is).

NÉPSZAVA ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egy hóra — — 10.— forint
Egy hétre — — 2.40 forint

Házi és mezei
nyúlbőrt
legmagasabb áron vesz
Fischer kalapgyár XIV. Gizella út **44**

Stereo- és utazómikroszkópot ennék Ajánlatot „készpénz 888" jeligére a kiadóhivatalba. ∞

Dohány Vera és Kelemen György Pestszenlőrincen házasságot kötöttek. ∞

Munkáselőadások az Operaházban

1947 március 27-én, csütörtökön este 6 órakor
MUSSORGSKI:
Hovanscsina

1947 március 31-én, hétfőn este 6 órakor
BIZET:
Carmen

Kedvezményes jegyek kaphatók a NÉPSZAVA jegyirodában, VII. Erzsébet körút 17, telefón: 223-447

Szociáldemokrata földművesek!

Készüljetek a március 29, 30 és 31-én tartandó háromnapos

parasztkongresszusra

A kongresszus Budapesten az Ujvárosháza közgyülési termében 29-én, szombaton reggel 9 órakor kezdődik

A magyar élet problémáiról és a jövő útjáról

beszélt Szakasits Árpád elvtárs Tatabányán

Mintegy 15.000 főnyi tömeg gyült egybe vasárnap délelőtt Tatabányán, az ország egyik legfontosabb szénmedencéjének központjában, hogy meghallgassa Szakasits Árpád elvtársnak a tagtoborzó nagygyűlésen elmondott átfogó és nagyjelentőségű beszédét.

Ezrével seregleltek erre a gyűlésre a bányavidék dolgozói. Felsorakozott a nagygyűlésre Nagy-Budapest 93 üzemének százakra menő küldöttsége, de Esztergom, Komárom és Győr megye szociáldemokratái is képviseltették magukat.

Déltájban már zászlóerdő vöröslött a tatabányai hatalmas sporttelepen és a térség zsúfolásig megtelt. Szalay István elvtárs, megyei titkár, Pokker István elvtárs, a tatabányai szervezet titkára és a csepeli szociáldemokraták nevében felszóló Faragó József elvtárs üdvözlő szavai után szűnni nem akaró taps kíséretében emelkedett szólásra Szakasits Árpád.

— Régi harcok emlékével jöttem a tatai szénmedencébe — kezdte *Szakasits* elvtárs —, amíg Budapestről idáig értem, felrajzottak előttem a régi nagy bányászharcok. Csendőrszurony villant a sötét magyar éjszakában és üldözött bányászok rejtekhelyeiken gyülekeztek a súlyos helyzet megvitatására. Emlékezzünk a bányászmártírokra, akik elbuktak, mert hűek maradtak eszméikhez.

— Három esztendeje, 1944 március 19-én, egy szörnyű vasárnapon zuhant ránk a magyar történelem leggyászosabb napja. Német hordák árasztották el az országot. Egy évig tartott a megszállás és aki ezalatt bátor demokrata maradt, száműzötté vált és a föld alatt próbált szervezkedni. Mi, szociáldemokraták is így szerveztük az ellenállást, mert hittünk a gaz hitlerizmus bukásában. Ami éhség és nyomorúság van ebben az országban, mind annak köszönhető, hogy belevitték a nemzetet egy értelmetlen háborúba.

A nemzet feledékenysége, a nemzeti és politikai öntudat gyengesége az oka a demokrácia meg-megújuló válságának.

A nemzeti öntudatot, amit valaha a kis- és középnemesség hordozott, ma csak a szervezett munkásság és az agrárszocialista parasztság képviseli.

— Az „úri" középosztály az ország vezetésére alkalmatlannak bizonyult. Nem tanult és nem ismerte fel a kor követelményeit. Ez a társadalmi iszap zúdult rá a Kisgazdapártra és ez a magyar középosztály hitvány része az oka minden szerencsétlenségünknek. Ennek a középosztálynak sejtelme sem volt arról, hogy mi van ebben az országban és tájékozatlan volt a külpolitikában is. Ma ugyanígy nincs sejtelme arról, hogy mi megy végbe a világban és kik mérköznek a történelem e szakaszában.

Nem látja a régről ittmaradt középosztály az atomerőimperializmust és azt, hogy ez hogyan áll szemben a világbéke alkotó erőivel. Ebben a mérkőzésben Magyarország csak egy politikát folytathat: a határozott, cselekvő demokrácia álláspontját és nem az alattomos és sanda várakozását.

A gazdasági tervekről szólva, megemlítette *Szakasits* elvtárs, hogy csak olyan elképzelés bontakozhat ki, amely számot vet minden körülöttünk levő ország gazdasági és termelési viszonyaival.

— El kell tüntetni a nyomort és jólétet, békességet kell teremteni, ezt pedig csak demokratikus, őszinte, reális alapokon nyugvó külpolitika érheti el. *Minden szabadságszerető néppel jóviszonyt és tartós barátságot akarunk.*

Minden szabadságszerető népnek tudnia kell, hogy a magunk módján akarjuk az országot felépíteni, nyugodt hajlékunkat megteremteni, önérzetes, független, önálló nemzetként.

Külpolitikánkat őszinte realitás és nem kaland jellemzi. Különösen fontos ezt hangsúlyozni most, amikor a nemzetközi politikai érdeklődés első vonalába kerültünk.

— Mi, szociáldemokraták — mondotta —, a Dunamedence népeinek békéjére törekszünk, hogy soha többé ne kerüljön sor háborúra. Nem szabad megengedni, hogy még egyszer éket verjenek a szomszédos, egymásra utalt népek közé.

Hangoztatta Szakasits elvtárs, hogy

a baloldali pártok és a Kisgazdapárt között támadt vitákat nem tüntetésekkel, sztrájkokkal döntöttük el, hanem eldöntötték a pártok vezetői a tiszta demokrácia eszközeivel és szellemében,

Szakasits elvtárs ezután visszautasította azt a vádat, hogy a Baloldali Blokk meg akarja törni a szabad választásból kikerült többséget és parancsuralomra törekszik.

A továbbiak során azt hangsúlyozta *Szakasits Árpád*, hogy

a Szociáldemokrata Párt önálló politikát folytat és nem áll semmiféle más párt vezetése alatt. A közös frontot azonban nem engedi szétszakítani, mert a két munkáspárt együtthaladása a legszilárdabb biztosítéka a magyar demokrácia megerősödésének.

A Szociáldemokrata Párt békét akar a magyar belpolitikában és ez a béke meg is lesz, ha a Kisgazdapárt betartja a megállapodást.

A fakultatív vallásoktatás kérdésével foglalkozva hangsúlyozta, hogy a lelkiismereti szabadság alapján állva,

a Szociáldemokrata Párt nem akar beleavatkozni senki vallásos meggyőződésébe,

azt szeretné azonban, ha az egyházak sem avatkoznának bele a politikába.

Nem akarunk kultúrharcot, a pap álljon az oltár előtt, a politikus álljon a szónoki emelvényen.

Az egyik hirdesse az igét, a másik pedig a nemzet és a dolgozók igazát. Ha ez így lesz, akkor az állam és az egyház nem kerül egymással szembe. *Rossz szolgálatot tesznek azonban az országnak is, az egyháznak is azok, akik serdületlen gyermekeket visznek ki az uccára, tüntetni ebben a kérdésben.*

Szakasits elvtárs a továbbiakban részletesen ismertette a párt háromóves gazdasági tervét, majd

a párt tagtoborzásával kapcsolatban rámutatott arra, hogy elsősorban azokat akarják megnyerni, akik ma még közömbösek és nem törődnek az ország érdekeivel.

Cselekvőképes, öntudatos, harcos tömegekre van szükségünk — mondotta befejező szavaiban —, mert erős, tevékeny baloldali pártként akarjuk vezetni a munkát, hogy az ország valóban virágzó ország legyen.

Szakasits Árpád elvtárs beszédét percekig tartó lelkes taps és éljenzés fogadta.

A nagyhatású beszéd után a küldöttségek részvevői közös ebéden vettek részt, amelyen számosan üdvözölték Szakasits elvtársat.

Görögország, a Dardanellák és Cyprus a Truman-politika középpontjában

A nyugati sajtóból kiderül, hogy *míg mindig a Görögországra és Törökországra vonatkozó Truman-javaslat* tartja izgalomban a közvéleményt. Washingtonban most *nyilvánosságra hozták azokat a titkos okmányokat*, amelyekkel a kormány alátámasztja segélyezésre irányuló politikáját. Az adatok szerint *a brit csapatok létszáma a közeljövőben Görögországban nem fogja meghaladni a 6000-et.* Minthogy az okmányok szerint a tervekkel ellentétben a görög hadsereget *nem tehetik alkalmassá* az ország biztonságának megőrzésére, erre a katonai létszámra szükség van. A jelentés részletesen elemezi Görögország gazdasági helyzetét és kifejezetten *a baloldali mozgalmat teszi felelőssé* azért a súlyos, összeomlás felé közeledő inflációs veszedelemért, amelyben most az ország van.

Az USA-t különösképpen az nyugtalanítja, hogy Görögország és északi szomszédai között biztonsági szempontból állandóan surlódások vannak. Ez „közelről érinti az Egyesült Államok általános biztonsági helyzetét".

A Törökországra vonatkozó okmány különösen a *Dardanellák* helyzetére világít rá — természetesen USA szempontok szerint — és arra a megállapításra jut, hogy

a Törökországnak nyujtandó hitel alátámasztja a Közép-Kelet biztonságát és ezzel a világ biztonságát is. Végül, a jelentés szerint, az Egyesült Államok jónéven venné, ha Nagy-Britannia Ciprust és a Dodekanézosz szigetcsoportot átengedné Görögországnak.

Az USA természetesen szükségesnek tartaná, ha a görög kormányzatot kibővítenék, de azzal, hogy zárjanak ki minden olyan csoportot, amely „nem hajlandó együttműködni az igazi *szabadelvüekkel*".

Pepper szenátor *nem nagy elragadtatással nyilatkozik a Truman-politikáról. Beszéde abból az* alkalomból hangzott el, hogy

tizenhat állam 200 kiküldöttje kérte Truman javaslatának elvetését.

Pepper szenátor tájékoztatta őket az egész kérdésről és világosan kimondta, hogy

hazug propagandával önző monopolista érdekeket szolgáló reakciós hatalmi külpolitikát akarnak elfogadtatni az amerikai néppel.

Acheson helyettes külügyminiszter a szenátusban kijelentette, hogy

semmiféle segítséget nem nyujtanának Görögországnak abban az esetben, ha a görög kormány antidemokratikus működésbe kezdene.

Hangsúlyozta, hogy az USA nem akar csapatokat küldeni sem Görög-, sem Törökországba. A brit-amerikai együttműködésre vonatkozóan úgy nyilatkozott, hogy nem kötöttek semmiféle szerződést a segély tervével kapcsolatban.

Ujabb akadály a szövetkezeti mozgalom egységessé tétele előtt

A Szociáldemokrata Szövetkezetek Munkaközössége vasárnap délelőtt nagygyűlést tartott, amelyen *Marosán György* elvtárs kiemelte a toborzás jelentőségét és annak eredményeit. A kor uralkodó eszméje a szocializmus és ennek hatása alól nem vonhatja ki magát egy ország sem — mondotta. *Rónai Sándor* elvtárs, kereskedelem- és szövetkezetügyi miniszter az egységes szövetkezeti központ létesítéséről beszélt. Sajnálattal kell megállapítani — úgymond —, hogy a Kisgazdapártnak az a kívánsága, amely szerint a szövetkezeti központ vezetését a választási eredmények alapján akarja az egyes pártok között megosztani, *újabb akadályt jelent a szövetkezeti mozgalom egészséges alapon való elindításánál és fejlődésénél.* Álláspontunk, hogy az egy szövetkezeti központ és általában a szövekezet vezetésénél nem a pártarányoknak, hanem a szakértelemnek és a demokrácia szempontjából való megbízhatóságnak kell érvényesülnie.

Közúti forgalomban részvevő traktorok tavaszi szántáshoz. Kormányrendelet lehetővé tette a közúti forgalomban részvevő traktoroknak a mezőgazdasági termelés szolgálatába való kötelező beállítását.

MŰVÉSZETI AUKCIÓK ÉS KIÁLLÍTÁSOK

GRILL-FÉLE KÖNYVKERESKEDÉS, Gergely Rt. V. Sztálin tér (Nemzeti Szalon). Telefón: 184-622

Legközelebbi aukciónkra felveszünk kizárólag magyar festők elsőrangú műveit, könyveket és szőnyegeket. Beküldési határidő március 29-ig

Losonczy Zbolya

Hobrász

ired

Rabinovszky Mária

Aurongyumvérsek

Arrongyok 1945

I. évf 7. sz.

Debreczen X. 199

Losonczi Ibolya

irobrán

Losonczi Tamás festő

feleréje

archeje repr.

Dolgozók Világlapja

1945. 3. sz.

~~1142. Ismeretlen művész.~~
A XIX. Száradból

1142 Johannes Sambu

Csaknem derékig
zolva. Haja rövid, baju
te: réteges gallérú ing
szalagon érmet hord és
és a vonalkör közt:

JOH. SAMBVC. MED.

és a bal kar metszésén

~~Karimája,~~
~~Perene meg~~ (hátla
~~zima.~~

Ezüstdombormű, m
Havas Emil ajándéka 190

Losonczy Ibolya
szobrász

szód

Fényszóró
1945. okt. 31.
(A Mindrás-
kultusszö-
vetség
művészotthonában)

X. 217

Darnvári Julián – Egyl. népkvz.

l o s l e l e t

izetendő iiletékek észrevett csonkitása

ya és kelte:

tott:

z okirattal?

Lossonczy Ibolya

Lossonczy Tamás

irod

Vilag 1947. márc. 27.
(Három kiállítás.)

Hay Karoly László

Lossonczy Tamás
és Ibolya.

Szabad Nép

1947. ápr. 1.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyíltan szállítam sze
mely a mai veszedelmes külpolitikai
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a ké
pártjából.

Az ország sorsáért való mélysége
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a g

Én tehát felveszem a harcot,
ki az országot a mai szörnyű helyzetéb

kibontom a legitimizm

„Istenért, K

Lossonczy Ibolya

Lossonczy Tamás

vrod
2

Világosság

1947. ápr. 19.

(Kiállítás.)

South Eastern Ry
Lewisham
Blackheath Hill
Deptford
Maze Hill
Dartford
Westcombe Park
Goods
Lee
Grove Park
Lastwell
Brockley Lane
Blackheath
Lamford Bridge.
Lewisham
Deptford
Maze Hill
Dartford
Westcombe Park
Goods
Lee
Grove Park
Lastwell
Brockley Lane
Blackheath
Lamford Bridge.

LOSSONCZI Ibolya

A GYŐRI VÁROSI KÖNYVTÁR

tisztelettel meghívja

LOSSONCZY IBOLYA

szobrászművész

kiállítására

1982. március 30-án (kedd), délután 5 órára

a Városi Könyvtár galériájába (Győr, Herman Ottó u. 22.)

A kiállítást megnyitja:

MUCSI ANDRÁS

művészettörténész

A kiállítás megtekinthető: 1982. március 31–április 18-ig

hétfő kivételével naponta 14–18 óráig

F. k.: Mezei György – Széchenyi Nyomda, Győr 82.15257

Meghívó

MDK

Lossonczy Ibolya

Kompozició II. gipsz
" I. "

Magy. Képzőműv. újabb irányai. M.Szal. 1948.
jan. 12 l.

HÓDOLAT LOSSONCZY IBOLYÁNAK

EZEN A KIÁLLÍTÁSON IS A MŰ SZÁMÍT, A MŰVET REGISZTRÁLJÁK GYŰJTŐK, GYŰJTEMÉNYEK, A MŰVÉSZ SZEMÉLYE ALKALMASINT A HÁTTÉRBE MOSÓDIK, HOLOTT Ő A MEGÉLŐJE VÁSZONRA VARÁZSLOJA, AZ ÉLET ÖRÖK-MEGSZAKÍTATLAN ÁRAMLÁSÁNAK, MEGANNYI SZÍNBEN ÉS FORMÁBAN, TÁNCOS ÖRÖMNEK ÉS TOMPA GYÁSZNAK, PERGŐ ÜTEMNEK ÉS HOSSZAN ZENGŐ SZÁRNYALÁSNAK, ZENEHEZ FOGHATÓNAK, AMELY SZÉTÁRAD A TÉRBEN ÉS BENNÜNK, AKIK E MŰVEKBEN A MŰVÉSZT IS ÜNNEPELJÜK S VELE EGYÜTT EMLÉKEZÜNK MESSZE KÖLTÖZÖTT TÁRSÁRA LOSSONCZY IBOLYÁRA — EZZEL A KIÁLLÍTÁSSAL AZ, Ő MÚLHATATLAN EMLÉKÉNEK HÓDOL A MŰVÉSZ, LOSSONCZY TAMÁS.

1992 FEBRUÁR 15. MEZEI OTTÓ

Lossonczy Tamás 1992-ből

LOSSONCZY Bolya

Kisalföld

1982 ápr 23

Lossonczy Ibolya

és fotója

1999

jun 1.

Szabi Pika

LOSSONCZY Ibolya szobrász

Lukácsy Sándor: Lossonczy Tamás és Lossonczy Ibolya művészete. Életünk, 1989.4.sz. 369-371. p.

Letéve: Lossonczy T.

publ.	publicat, publication, publié, publikace, published, publisher
Publ.	Publikation
r.	rész
rajz.	rajzolta
red.	redaktor, redigerat
réd.	rédacteur, rédigé
rend.	rendező, rendezte
reprod.	reprodukció, reproduction
Reprod.	Reproduktion
rev.	revidiert, revised, revu
rõv.	rõvidített, rõvidítette
rt.	részvénytársaság
S.l.	sine loco
s.n.	sine nomine
sel.	selection
sep.	separatum

Szemed szárnyasajtaja csukva.
Pusztuló ősállat, szuszog a szoba.
Hajnal van, kicsordult nyál

az éj elolvadt kockacukra.
Pohár vízért indultál
álmodban. Már nem találsz vissza soha.

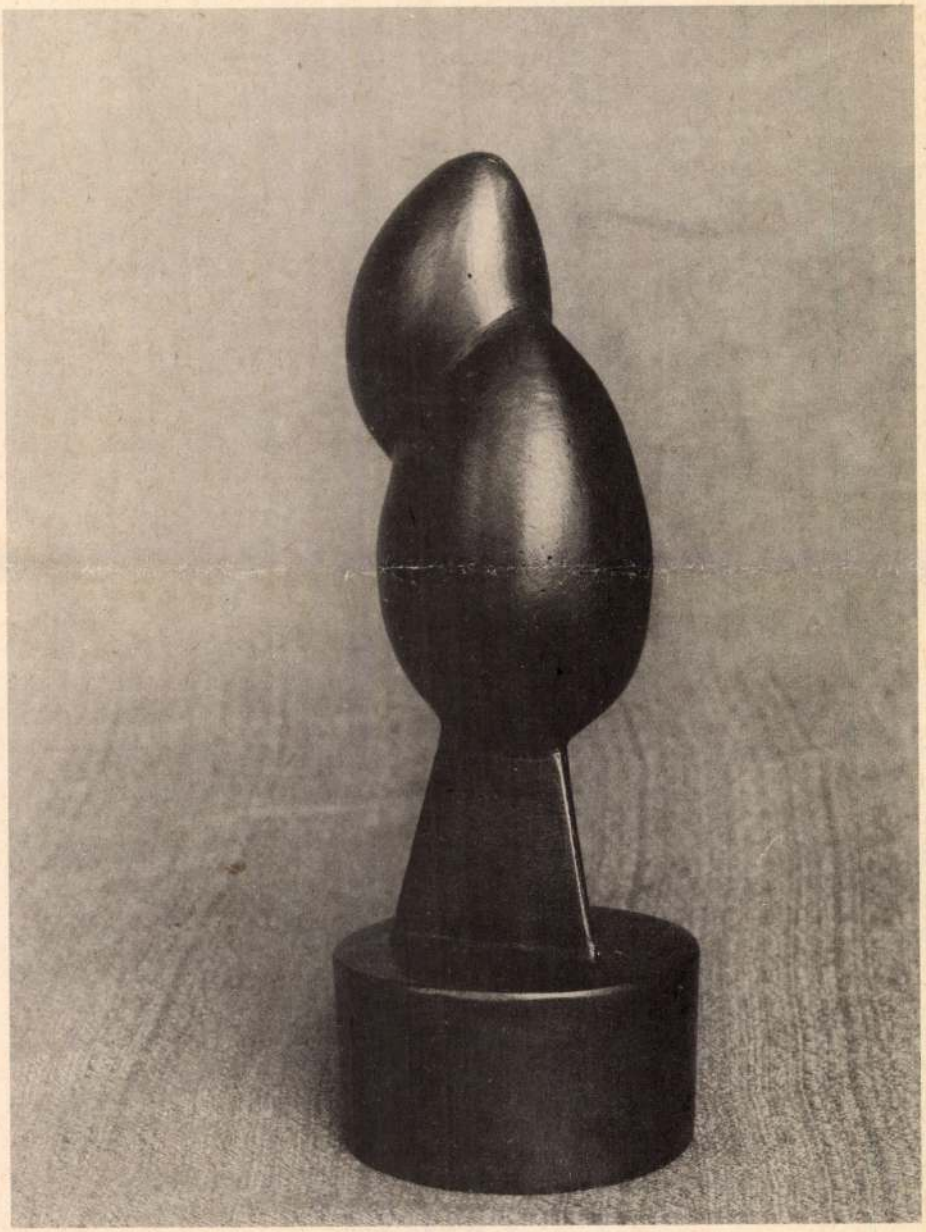

SAJÓ LÁSZLÓ

(Csurom víz vagy. A zuhany)

Csurom víz vagy. A zuhany
egész éjjel csöpög magától.
Csemperajz: a mozdulat,
ahogyan kiléptél a kádból.

Az asztalon maradt
csuporban meghagyott teád
eloltja szomjamat.
Öröktől fogva erre várt.

Aludj. Itt vagyok. Ne félj.
Nem lépek be a szobába.
Hallgatom, a fogkefén
megpendül — szárad a nyálad.

Az örvény fészkét a lefolyóban
— hajszálaidat elviszem.
Kitömni időtlen idők óta
kipusztult sárkánygyík-szivem.

(Látom, ma is vártál vacsorára)

Látom, ma is vártál vacsorára.
Az asztalon holdkőzetté száradt
morzsák, s a csupor a korty teával
megőrizte elmaszatolt szádat.

Elüldögélek itt e tompa
csempefényben. Világnyi konyha
meg-megcsendül, ahogy rakódnak
porszemcsék tiszta tányérokra.

kihulló fehér virágszirmai volnának a szerelemnek
s a tél hideg bilincsei kattannának csuklóinkra,
álmatlannak álmodsz, én meg kisimult homlokkal
csendesen alvónak látlak, várom, hogy felébredj
és kisimult homlokkal csendesen alvónak láss
s én álmatlannak álmodjalak, amint fölém hajolsz
és álmaimba kívánkozol

TATÁR SÁNDOR

Nem szabad hozzád verset írni

A törvénytelen ragyogásban
rézsút landol egy kottalap
Félszárnyú sebzett siklórepülésben —
— Eszembe kell-e róla jutnia
a mellémzuhant ravensbrücki
alkonyatnak?

A félégboltnyi bestiárium
amikor (éppen) nem ad hangokat
Mert minden tábort kerít valami
Feszülnek: pőrére üresedett
kottavonalak

A sorsunk, az velünk marad. Azért
nem ismerjük mert nem hiányzik?
— a hóhér verejtékétől lucskos kegyelem . . .

A szeretet ösvényein
vonszolódva is célba ér az ember
Egyetlen kéz elég
egy el nem kapott pillantás az
árvaságnak árverésén — —
S az üdvösségnek tejfehér havában
ott pulzál a pokol
. . . Mert haza, haza lehet jutni végül
de a meghasadt szóban nem békül össze
— mint a
látszatra hiába ép tükörben —
az *é* hang és az *n*
Mindenemből kiforgattam magam
Emlékem, látomásom is
egyetlenegy van
(az alvadt vér a szögeken)

LOSSONCZY IBOLYA

SZOBRÁSZMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

GYŐRI VÁROSI KÖNYVTÁR GALÉRIÁJA 1982

A kiállítás helye:

Győri Városi
Könyvtár Galériája
(Győr,
Herman Ottó u. 22.)

Megtekinthető: 1982. március 31–április 18-ig hétfő kivételével
naponta 14–18 óráig
HU ISSN 0230–5739

LOSSONCZY IBOLYA szobrászművész a hazai absztrakt művészet egyik legérdekesebb és legvonzóbb egyénisége. Az absztrakt jelleg első bemutatkozásától, a negyvenes évek elejétől napjainkig végigkíséri alkotásait, több mint négy évtizedet átfogó művészi tevékenységét. Műveinek vonzását, varázsát, meggyőző hitelét éppen az adja meg, hogy bemutatásra kerülő – (1945–1981 között készült) – munkái nem az absztrakció megújuló divathullámainak hatása alatt születtek. Legújabb szobrai is szerves folytatásai azoknak a lírai hangulatokat plasztikus formákká sűrítő, cím nélküli alkotásoknak, melyek pályakezdését jelölik.

Lossonczy Ibolya érettségije után, fiatalon, kíváncsisággal és lázadó indulatokkal telve, Ady akkor még tilalmas verseinek bűvöletében utazott a minden titkok városába, Párizsba. Megélhetéséről és továbbtanulásáról önállóan, maga gondoskodott. Minden munkát elvállalt, hogy a Sorbonne-t látogathassa. Szabad idejében fáradhatatlarul járta a múzeumokat és a modern kiállításokat. Az esti iskolákon számos kitűnő művésszel ismerkedett meg.

„A modern kultúra orkeszterének bűvölete alól nem tudtam kivonni magamat. Ez volt az én igazi felkészülésem a művészetre és az életre, amely kettő nálam egyet jelentett. Nem külső sikerekre, hanem a művészetre voltam szomjas..." – írja egyik életrajzában.

Később hosszabb időt töltött Angliában és itt is tanult tovább. Hazatérve nyelvórákat adott. Felújította régi barátságát Bokros Birman Dezsővel, aki igen nagy hatást gyakorolt művészetére és sokat segített művészi egyéniségének kibontakoztatásában. Férjében, Lossonczy Tamás festőművészben pedig nemcsak őszinte barátra, hanem művészetének megértő társára is talált. 1947-ben Budapesten, a „Négy Világtájhoz" címzett Galériában közös kiállítást rendeztek. Itt bemutatott munkáikhoz közös barátjuk, Kállai Ernő írt méltató sorokat.

Lossonczy Ibolya ugyanebben az évben részt vett a Nemzeti Szalonban rendezett, „A képzőművészet újabb irányai" c. kiállításon, 1948-ban Párizsban, a Salon des Réalités Nouvelles-ben állított ki. 1973-ban szobraival szerepelt a székesfehérvári Csók István Képtár „Európai Iskola" c. kiállításán.

✦ ✦ ✦

Lossonczy Ibolya szobrai valóban absztrakt, elvontnak tűnő alkotások. Nemcsak geometriai alakzatok formaváltozatai, melyek nélkülözik a pontosan azonosítható figurális elemeket, hanem olyan művek, amelyek a természet szinte láthatatlan, lassú alkotófolyamatát, az élő világ ritmusát teszik érzékelhetővé, tapinthatóvá.

Néha az az érzésünk, hogy szinte a lehetetlenre vállalkozik, egyes szobrain az alakító elemek: a szél, a víz, a tűz, a libbenő láng dinamikus vagy játékos mozgása kap kifejező, monumentális igényű plasztikai formát. Kár, hogy mind ez ideig a kiállított szobrok egyike sem került méltó építészeti környezetben, vagy a szabad természetben, megfelelő méretben és anyagban felállításra. A nagy terekbe vágyó, kis méretben is monumentális művek mesterien modellált makettnek tűnnek, köztük a legnagyobb is alig közelíti meg a 40 centimétert.

Lossonczy Ibolya érzékeny művészetét, mint magát az alkotót is, természetes közvetlenség, egyszerűség, ugyanakkor igényes, szigorú formai fegyelem jellemzi.
Természetének nyitottsága, szemléletének tisztasága, ugyanakkor szerény zárkózottsága szobraiban is kifejezésre jut. Győri kiállítása első, 1941-ben rendezett műterem-kiállítása óta első önálló, fantáziagazdag grafikai munkásságát is bemutató, retrospektív, gyűjteményes kiállítása.

1982. február 12.

Mucsi András

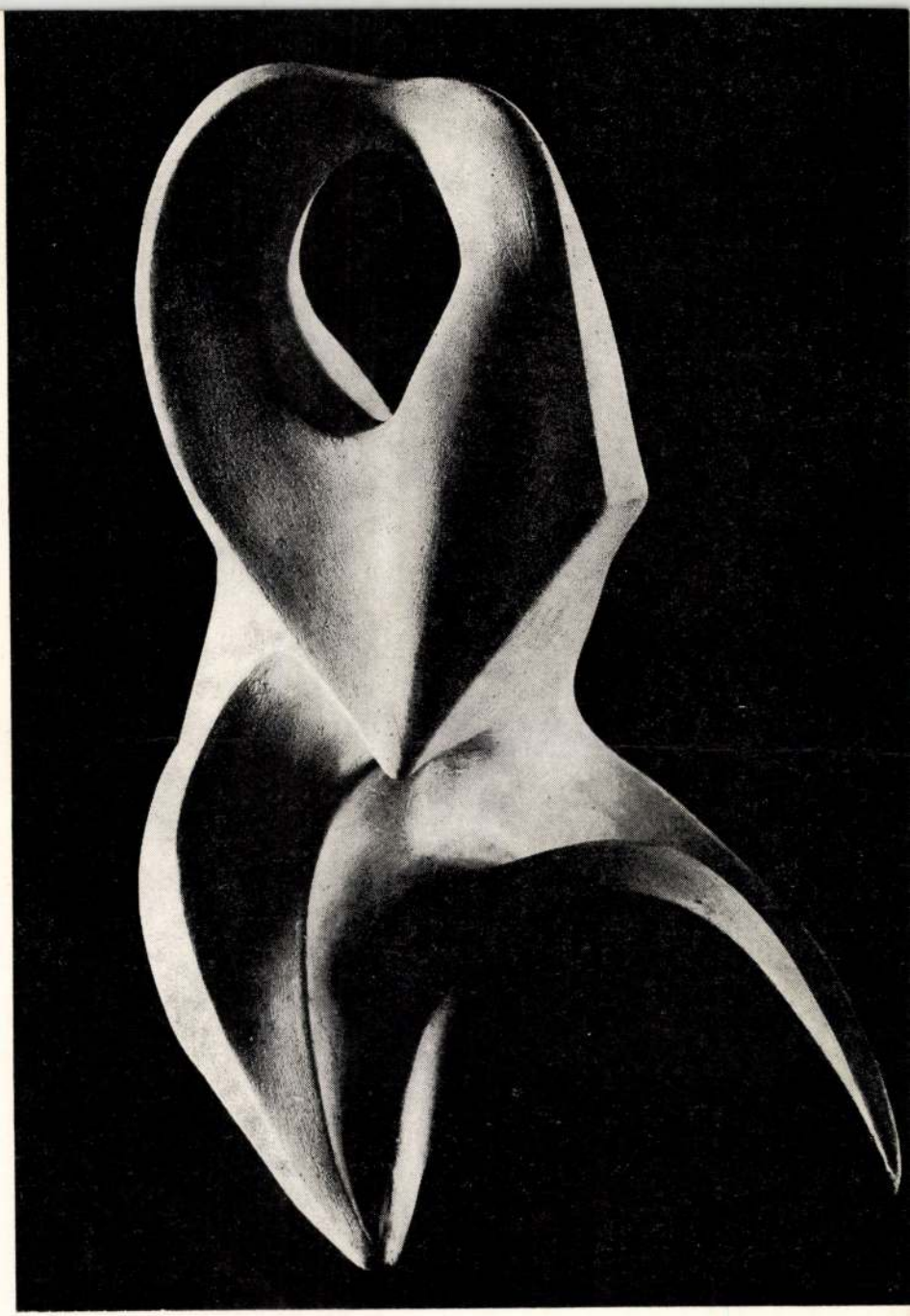

MŰTÁRGYJEGYZÉK

SZOBROK

1. Cím nélkül I.	1945–1946	gipsz	14 cm
2. Cím nélkül II.	1945–1946	gipsz	13 cm
3. Cím nélkül III.	1945–1946	gipsz	13 cm
4. Cím nélkül IV.	1945–1946	gipsz	12 cm
5. Cím nélkül V.	1945–1946	gipsz	9 cm
6. Cím nélkül VI.	1945–1946	gipsz	10 cm
7. Cím nélkül VII.	1945–1946	gipsz	10 cm
8. Cím nélkül VIII.	1945–1946	gipsz	14,5 cm
9. Cím nélkül IX.	1945–1946	gipsz	12 cm
10. Cím nélkül X.	1945–1946	gipsz	14 cm
11. Cím nélkül XI.	1945–1946	gipsz	14 cm
12. Lendülő	1958	műkő	30 cm
13. Megrendülés	1958	vegyes anyag	14 cm
14. Hazaérkező	1958	színezett gipsz	22 cm
15. Figyelő	1960	műkő	29 cm
16. Láng	1965	gipsz	41 cm
17. Csend	1965	bronz	19 cm
18. Mosolygó pelikán	1966	gipsz	24 cm
19. Ujjongás	1967	bronz	38 cm
20. Madármagány	1967	bronz	16 cm
21. Neszre figyelő	1967	vegyes anyag	14 cm
22. Ketten	1968	gipsz	29,5 cm
23. Torzó	1968	vegyes anyag	15,5 cm
24. Pelikán	1972	bronz	14 cm
25. Játék	1975	bronz	19 cm
26. Balaton	1975	vegyes anyag plexi dobozban	17 cm
27. Holttenger	1977	vegyes anyag plexi dobozban	12 cm
28. Óceán	1978	vegyes anyag plexi dobozban	18 cm
29. Hajlékony	1978	bronz	33 cm
30. Vonzódás	1979	bronz	14 cm
31. Tengerparton	1980	színezett gipsz	9 cm

PASZTELLEK

1. Japán nő	1946	43 x30,5 cm	tus
2. Mezőn	1946	28 x32 cm	pasztell
3. Áradat	1946	26 x33 cm	pasztell
4. Távolodó	1946	30,5x40,5 cm	pasztell
5. Lendülés	1947	43 x56 cm	tus
6. Az idő relitivitása	1949	30 x21 cm	ceruza
7. Dallam	1949	34 x15 cm	ceruza
8. Az ugrás pillanatában	1954	28,5x38 cm	pasztell
9. Összetartozás	1954	33 x41 cm	szén
10. Alvó mező	1956	21 x30,5 cm	pasztell
11. Fekete villám	1958	48,5x32 cm	pasztell
12. Köröző madarak	1959	24 x32 cm	pasztell
13. Pára tengernél	1960	30,5x22 cm	gvas
14. Kicsap a láng	1960	21 x29,5 cm	pasztell
15. Üriszony	1964	31 x22 cm	gvas
16. Örömhír	1965	23,5x33 cm	pasztell
17. Suhanás	1969	30,5x43 cm	pasztell
18. Csírázás	1969	34 x20 cm	vegyes techn.
19. Keleti emlék	1970	21 x14 cm	akv.
20. Éjszaka kagylói	1970	16 x24 cm	pasztell

21. A lélek elszáll I.	1970	42 x30 cm	pasztell
22. Fakadás	1971	29 x42 cm	pasztell
23. Színeső	1972	34,5x50,5 cm	pasztell
24. Ölelkezők	1972	30,5x43 cm	pasztell
25. Lobbanó	1974	22 x14 cm	pasztell
26. Barlangkutatás	1974	32 x51 cm	pasztell
27. Esti csillagok beszélgetése ködben	1974	16 x24 cm	pasztell
28. Tengerpart	1975	21 x30,5 cm	pasztell
29. Sziklák között	1975	27 x42,5 cm	pasztell
30. Üzöttség	1975	31,5x45 cm	pasztell
31. Lengés	1975	29 x43 cm	pasztell
32. Építkezés	1975	15 x10 cm	pasztell
33. Sárga-rózsaszín álomvilág	1976	43 x30,5 cm	pasztell
34. Magasban	1977	24 x36 cm	pasztell
35. Hold vonzása	1978	16 x24 cm	pasztell
36. Ultrahang	1978	25 x32 cm	pasztell
37. Gördülő	1978	32 x48 cm	pasztell
38. A lélek elszáll II.	1978	44,5x22 cm	pasztell
39. Jövendő	1978	35 x50,5 cm	pasztell
40. Keleti emlék	1980	37,5x25 cm	pasztell
41. Boldog jó reggelt	1980	25 x33 cm	pasztell
42. Kék dzsungel	1980	24 x30 cm	pasztell
43. Boldog madár	1980	31 x22 cm	pasztell
44. Küzdelem	1980	25 x35 cm	pasztell
45. Orgonaverseny	1981	38,5x27,5 cm	pasztell
46. Bolyongás	1981	36 x51 cm	pasztell

A kiállítást rendezte: Győri Városi Könyvtár

Rendező: Salamon Nándor

Fotó: Petrás István, Vahl Ottó

Felelős kiadó: Mezei György

GYŐR VÁROSI KÖNYVTÁR KIÁLLÍTÁSI KATALÓGUSAI 5.

Felelős kiadó: Mezei György

Széchenyi Nyomda, Győr 82. 15259

BUDAPEST GALÉRIA
1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.

SAJTÓELŐZETES

Lossonczy Ibolya szobrászművész (1906-1992)
és
Lossonczy Tamás festőművész
kiállítása

Budapest Galéria Kiállítóháza (emelet)
(III., Lajos u. 158.)
1999. június 3. - június 27.

A kiállítást
Marosi Ernő művészettörténész,
egyetemi tanár,
a Magyar Tudományos Akadémia
Művészettörténeti Kutatóintézetének igazgatója nyitja meg
június 3-án csütörtökön 17 órakor.

Megtekinthető hétfő kivételével, naponta 10 - 18 óráig.

LOSSONCZY IBOLYA

Kiállításunk az 1992-ben elhunyt Lossonczy Ibolya mintegy harminckét absztrakt bronz kisplasztikáját és férje, az 1904-ben született Lossonczy Tamás, a modern magyar avantgárd képzőművészet élő klasszikusának legújabb, 1995-1999 között született műveit mutatja be, köszöntve a mestert kilencvenötödik születésnapján.

A művészházaspár életművei együtt formálódtak, egymást is inspirálták, mégis önálló világokat teremtettek. A keveset alkotó Lossonczy Ibolya halk szavú, rejtőzködő, tökéletességre törekvő, a természettel folyamatos párbeszédet folytató, elvont szobrászata ugyanolyan természetességgel találta meg helyét 1945 után az Európai Iskola és az abból kivált Elvont Művészek Csoportja körében, mint Lossonczy Tamás csodálatos bőséggel áradó, mindig új formákat kutató, ugyanakkor tökéletesen öntörvényű piktúrája.

„A mozgó szobor látszatát tradicionális eszközökkel teremti meg, táncos ritmusban magasba törő kis szobrai felidézik az emlékét a lángcsóvának, a

Budapest Kiállítóterem, 1056 Budapest, Szabad sajtó út 5.
Telefon: 317 1321, 317 2616, 318 8097, Fax: 317 1001, e-mail: bp.galeria@mail.matav.hu
Budapest Galéria Kiállítóháza, 1036 Budapest, Lajos utca 158.
Telefon: 388 6771, Tel./Fax: 388 6784, e-mail: bp.kiall@mail.matav.hu
Budapest Galéria Varga Imre Gyűjteménye, 1033 Budapest, Laktanya utca 7. Telefon: 250 0274
Számlaszám: OTP Bank Rt. 11784009-15490603, Adószám: 15490603-2-41

csapkodó hullámnak, a világteremtő táncnak. Lossonczy Ibolya szobrain önként lemond a színről, nem festi műveit élénk színekkel, mint az expresszionista szobrászok, világa a fehér, a szürke, a fényes bronzszín imaginárius közege, a megtalált tiszta forma ugyanakkor lehatárolt, gömbölyded elvonatkozatás a kaotikus világmozgások sokaságától."- írja róla Szabó Júlia 1993-as Óbudai Társaskörbeli emlékkiállítása alkalmával.

Pataky Gábor pedig így zárja 1995-ben, az Új Művészet Könyvek sorozatban megjelent Lossonczy Tamás-mongráfiáját: „...a művész nem lett hűtlen a 40-es években kialakított eszményeihez, meggyőződése szerint a művészet varázslatos eszközei egyaránt alkalmasak a természet, a létezés titkainak, az emóciók pokoltól mennyig ívelő hullámzásának, vagy akár csupán önnönmagukat képviselő mértani formák viszonylatainak megidézésére. A művész csupán engedelmeskedik az érzelmek, színek és formák majdhogynem öntörvényű sugallatának. /.../ A képek zömének furcsa, hol varázslatos, hol idegenszerű mellékízekkel gazdagodó karaktere teszi az egyébként is orkesztikus bőséggel operáló, egyszerre több hangszeren játszó Lossonczy művészetét meg besorolhatatlanabbá, modern posztmodernné, avantgárd transzavantgárddá."

MDK

Losonczy - Gulyás Jenő

A Kir.József Müegyetem Építész Hallgatóinak Kiáll.

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

Hiperaktív remete

— beszélgetés Sebeők Jánossal —

— Nemrégiben nyilatkoztad, hogy visszavonulsz, és egy enciklopédia írásával töltöd az elkövetkezendő éveidet. Elkezdted?

— Június 13-án. Ekkor vonultam vissza a közélettől, és terveim szerint az enciklopédia elkészültéig, tehát valószínűleg a kétezredik esztendeig szüneteltetem az úgynevezett irodalmi jelenlétet, a tanulmányok, publicisztikák, esszék, cikkek közlését. Ezen túl az Írószövetség prózai szakosztálya vezetőségi tagságáról is lemondtam, ahol sajnos, vagy szerencsére, sok munkám nem akadt. És lemondtam a Filozófiai Vitakör titkári teendőiről is. Ez a „vak dióba" záródási folyamat egyébként nem most kezdődik, hisz már korábban leköszöntem a Voks Humana Mozgalom, illetve a Magyar Erdő Rezervátum Alapítvány elnöki tisztéről. Mindebből nyilvánvaló, hogy június 13-án azok a szálak szakadtak meg, amelyek esetleg marionettként mozgathatnának a mélyebb belső erők ellenére.

- És miért pont június 13-án vonultál vissza?

- Június 13-a Szent Antal napja. Ezen a napon halt meg 36 évesen Szent Antal, én pedig ekkor voltam 36 éves. Szent Antal nem mártír szent, mert Isten visszautasította vértanúságát. Szent Antal a szó, a verbalitás embere, és itt érzek egyfajta rokonságot az ő személyisége és az én személyiségem között. Le tudom fordítani az ő életútját a saját életutamra, de persze az ilyen analógiáknak különösebb jelentőséget mégsem kell tulajdonítani. A nap azért esik erre az időpontra, mert mostanra értek meg bennem a folyamatok, és valamihez kötni kell ezt az időpontot dramaturgiailag, és én úgy érzem, hogy a legméltóbb személy, akihez ezt az időpontot köthetem, Szent Antal.

— Nem túl nagy luxus-e otthagyni az irodalomban megszerzett pozíciódat egy ilyenfajta visszavonulással?

— Úgy gondolom, hogy a Sebeők János-i pozíció nem olyan, mint egy miniszteri bársonyszék, amiből föl lehet állni, és át lehet adni másnak. Lehet, hogy az irodalmi nemlétem folytán valamiféle hiányérzet keletkezik majd néhány emberben, de az igazán nagy baj az lenne, ha ezt a hiányt bárki is betölthetné. Olyan űröket teremteni, amit más ember betölthet, szerintem nem érdemes. Hogy kinek fogok hiányozni, erre nem az én tisztem válaszolni. Úgy tapasztalom, hogy eléggé hamar bezáródik az emberek körül a közeg, a felejtés edig meglehetősen gyors, kökezésképpen nem szabad a anatnyi visszajelzés és a pilnyi részvétel kedvéért elmei az igazi, korszakos kihí- Nem menekülhetek to- olyan mű elől, amely a következő évezn több évezred et. Félig idéző- félig idéző- nincsenre a könyvre, nincsenek átadható szavaim azzal kapcsolatosan, ami bennem már elkészült, amihez már több mint tíz esztendeje jegyzetelek, és amit üzenetként át kell adnom. Hiszen itt egy teljesen új diszciplínáról, egy teljesen új paradigmáról van szó, ami persze annak ellenére, hogy radikálisan újszerű, mégsem előzmények nélkül való. Ezeregy szálon kapcsolódik az emberiség által eddig felhalmozott kultúrkincshez, a természettudományok hatalmas és általam rendkívüli módon tisztelt épületéhez, a művészetekhez és a nem standard megismerési módokhoz, a nagy vallási, metafizikai, sőt okkult tapasztalatokhoz is. És mindez olyképpen szintetizálódik, hogy a realitásokat egyetlen másodpercig sem tagadva alakul egységélménnyé. Tehát korántsem arról van szó, hogy művem visszatérne valamiféle, már létező ősforráshoz, de ugyanakkor egyidejűleg arról sincs szó, hogy minden eddigit megtagadna. Most persze dadognom kell, mert szavak nélkül beszélek. Az Ige, a Szó, — hisz a magyar nyelvben ez a két kifejezés gyakorlatilag teológiai értelemben egyet jelent —, ami által mindez átadható, még nem időszerű a nyilvánosságra, így tehát olyan helyzetben vagyok, mint hogyha Kossuth Lajosnak vagy Széchenyinek a molekuláris genetikáról kellene beszélnem. Széchenyi a maga korának igencsak tájékozott és nyitott embere volt, de értetlenül tekintett volna erre a kifejezésre. Nem tudta volna, hogy egy ilyen szó egyáltalán mit jelent. Eötvös Loránd a haláláig képtelen volt megbarátkozni az elektromágneses jelenségkörrel. Tehát amikor új dolgokról van szó, pontosabban egy teljesen új világszemléletről, akkor mindenekelőtt ezeket az új szellemi mezőket verbalizálni kell. Ilyen szempontból öröm, hogy író vagyok. Bizonyos értelemben mintha az irodalmi múlt, az íráskészség és a szójátékokra való érzékenység, hajlam egyfajta jó egyetem lett volna ahhoz, hogy ezeket a hihetetlenül komplex és az egész emberi társadalom és kollektív tudat állapotát gyökeresen és irreverzilisen átformáló tartalmakat egyáltalán ki tudjam fejezni. Lehet, hogy egy írásképtelen avagy a verbalitás világát nem szenvedélyesen tisztelő és szerető emberen épp a nehezen verbalizálhatóság miatt fognának ki azok az elmondhatóság és elmondhatatlanság határán táncoló, mégis igen konkrét intuitív fölismerések, amelyek osztályrészemül jutottak.

— Téged nagyon sokan ismernek ebben az országban. Túlnyomórészt nem az irodalmi munkásságodon keresztül, hanem különféle megnyilvánulásaid révén. Például beültél a budapesti állatkert párducketrecébe, máskor pedig egy hatalmas homokórába, de említhetném a televíziós fellépéseidet is. A korszakos kihívásnak alávetve magad, eltűnik-e életednek ez a része is?

— Átmenetileg eltűnik a nézők szeme elől, de ez olyan, mint az alagúteffektus: 2000-ben a Sebeők-jelenség majd ismét előbukkan. Örülök, hogy megemlítetted ezeket a kísérleteket. Ezek valóban kommunikációs kísérletek voltak, és úgy érzem, hogy sokat tanultam belőlük. Fölismertem, hogy a mű kevés. Amikor tehát visszavonulok, és arisztotelészi peripatetikus magányban megpróbálom a nagy művet, a szintézist megkísérteni — ami az értelmiség javarésze szerint eleve lehetetlen, eleve kudarcra ítélt vállalkozás, egyidejűleg annak is tudatában vagyok, hogy az ezredvég multimediális világa az ilyen arányú vállalkozásokra érzéketlen, és illúzió azt várni, hogy milliók fogják majd ezt az enciklopédiát olvasni. Következésképpen számomra ez az enciklopédia egy teljes projekt: nemcsak szellemi, de üzleti vállalkozás is. Célom az, hogy erre a gyökeresen új paradigmára, ami szellemi vákumként mint fotonegatív, mint jelen-nem-lét, mint hiányérzet, most is mindenki által tapintható, ráépítsek egy olyan médiabirodalmat, ami majd a kommunikáció minden hullámhosszára lefordítja ezt a gondolatot, a számítógépes játékoktól kezdve egészen a divatbeli megjelenítésig. Hangsúlyoznom kell, hogy itt lényegileg arról van szó, hogy amikor valaki többnyire kamaszfejjel elkezdi keresni önmagát, és megpróbál alapvető ontológiai, metafizikai kérdésekre válaszolni, és körülnéz a szellemi piacon, hogy szellemi idegenvezetőket találjon egy vallás, egy filozófia, egy értékrend keretében saját maga helyének a megtalálásához, akkor legyen az eddig ismert alternatívák és választási lehetőségek mellett — és semmiképpen sem azok ellen — egy új, és teljes választható alternatíva. Egy új önmeghatározási, önazonossági mód. Egy zárt és konzisztens új kultúra, mely remélhetőleg elevenebb lesz az eszperantónál, ami egy ember által teremtett új nyelv volt. Ebből a programból viszont az következik, hogy ha valaki ily módon határozza meg önmagát, akkor képes legyen azt például az öltözködésével is kifejezni. Ha szembemész az utcán egy menedzserrel, akkor sejted, hogy ő egy menedzser, a laza vászonöltönyéből, a széles, színes nyakkendőjéből. És ha szembetalálkozol egy rockerrel, aki még a 60-as évek világához kötődik, föl tudod ismerni a metakommunikációjáról, tehát az öltözködéséről, hogy ő egy rocker.

De egyéb más jelek is vannak. Ez az új paradigma tehát sok csatornán kíván megszólalni, és ez a sok csatornás párbeszéd üzleti nyelvre lefordítva egy új típusú spirituális hangoltságú médiabirodalom, amihez — nem is titkolom — befektetőket keresek. Szeretném, hogyha 2000-re már egy olyan professzionális csapat tudná támogatni ezt a munkát, amely kiegészít ott, ahol hiányosságaim vannak. Ez egy intuitív, egyszemélyes enciklopédia lesz, de ennek eljuttatása tíz és százmilliókhoz, bevezetése a nemzetközi piacra, az ezzel együttjáró tömegpszichológiai- és marketingmunka, illetve a mű által felvetett tudományos kérdések továbbkutatása már egyértelműen csapatmunkát követel. Szeretném, hogyha ez a csapat nem 2000-ben állna föl, hiszen expót sem lehet 1996-ban elkezdeni szervezni. Itt bizonyos értelemben a 2000. év koncessziójáról van szó. Én már oda fókuszáltam az erőimet, és úgy gondolom, ahhoz, hogy ez a gondolatkör megfelelő eréllyel tudjon a hazai és nemzetközi nyilvánosság elé lépni, már most szükséges a kellő anyagi háttér megelőlegezése. Június 13-án ugyan visszavonultam a kötelezettségek és a napi irodalmi jelenlétből, de egyidejűleg hozzákezdtem egy kampányhoz. Az én saját kis kampányomhoz. A politikai kampány befejeződött, és a magyar demokrácia stabilizálódott, így hát többé olyan problémákkal nem kell foglalkoznom, hogy milyen mumus áll mögöttem, és milyen mumus néz bele a kéziratomba. Én eddig is hittem a magyar piacgazdaságban és demokráciában, és nem a piacgazdaság és a demokrácia ellen, hanem ebből kiindulva próbálom bizonyos fokig meghaladni azt. Következésképpen a június 13-án elindult folyamat még nem a teljes remeteség, de már életem szolgálatként való alárendelése az enciklopédiának és a hozzá vezető útnak. Amikor úgy érzem, hogy ez a bizonyos csapat és a tőke megvan, akkor lép majd életbe a második fokozat. Akkortól kezdve már valóban napi huszonnyolc-harminc órában — képességem szerény maximuma szerint — kizárólagosan a műnek és a művel fogok élni. De senki se gondolja, hogy ez a visszavonulás valamiféle demonstráció, és borsón fogok térdepelni öt évig. Nem erről van szó. Ha például a munka folyamán egy szakmai problémába ütközöm, akkor nem leszek rest a hegyhez elmenni, vagyis fölkeresni azokat a szakembereket, akik segítenek majd nekem, nem leszek rest elmenni egy könyvtárba, tehát — mint a ketrecnél, vagy mint a homokóránál — nem öncélú demonstrációról van szó, nem Guinness-rekordok hajhászásáról, vagy valamiféle úgynevezett művészi önkifejezésről. Itt arról van szó, hogy önmagam iránt is kegyetlenül, barátaim iránt is kegyetlenül, a bennem megfogant felismerés iránti felelősségtől vezéreltetve, életemet totálisan egy adott, határozott célnak rendelem alá. Olyan vagyok, mint a lazacok, amelyek sziklától sziklára ugranak, összezúzódnak. A lazacok esetében mindez a genetikai üzenet átadása végett történik, mert szeretnének eljutni a tóig, ahol ívhatnak. Az én üzenetem metagenetikai, kulturális, de engem sem érdekelnek a sziklák, vagy ha ár ellen kell úsznom, így értelmezve sem párduc, hanem lazac vagyok...

— Az enciklopédia kiadását jó üzleti vállalkozásnak tartod?

— Erre egy kérdéssel válaszolnék. Ki volt a spanyol kincstárnok akkor, amikor Cervantes a Don Quijotét írta?

— Fogalmam sincs.

— Don Quijote maradandóbb a kincstárnoknál. Ez az én üzletfilozófiám. Ennek fölismeréséhez viszont jó kincstárnokok kellenek. Olyanok, akik hajlandók finanszírozni azt, ami pénzben nem kifejezhető.

Szikszai Károly

Sebeők János
valamint az Élet és Irodalom szerkesztősége
1994. június 30-án, csütörtökön 13 órakor
bensőséges hangulatú fogadáson
látja vendégül azokat a leendő szponzorokat, támogatókat,
akik az interjú nyomán részt kívánnak venni
az Encyklopedia-2000 finanszírozásában.
Helyszín: Élet és Irodalom szerkesztősége
(1054 Budapest V., Széchenyi utca 1.)

FRÁTER ZOLTÁN:

Legendaszerviz (XVI.)

A foglyok története

Régen hallottam ezt a történetet, még szinte gyerekfővel, a parlamenti könyvtár hűvös bolthajtásai alatt. M. bácsi mesélte, nagy idők tanúja, nagy titkok őrzője, aki tudósokról, írókról, költőkről szeretett beszélni a társalgó mély foteljában üldögélve. Kutatni nem nagyon kutatott már, de azért naponta bejárt, mintegy ellenőrizve a Ház működését. Ő még látta Tisza Istvánt, beszélt Mikszáth Kálmánnal.

***

— El kell mondanom neked egy emlékemet, mielőtt végleg visszaadom az olvasójegyet — ültetett maga mellé egy szép tavaszi napon, mert ilyen kitüntetésben csak szép tavaszi napon részesülhetett kezdő filozopter. Esetleg csúnya téli estén, vagy borongós őszi délutánon, mivel M. bácsinak mindig volt *még egy utolsó emléke*, s ráérő ideje, hogy kegyesen megossza velem.

— Tudod-e, hékás, hogy Mikszáth Kálmán és Jókai Mór igen jó barátok voltak? — bökte felém csontos ujját az öreg.

Bár ugyancsak pályám elején tartottam, ennyit azért magam is sejtettem.

— Nono — markolta meg a súlyos hamutartót M. bácsi, látva kedvetlenségemet —, írók között ritkaság az ilyesmi! Azért, mert Petőfi és Arany híres cimborák voltak? Tudnék regélni, de hagyjuk — vágta el a rejtély fonalát az aggastyán, mielőtt áttért volna annak taglalására, hogyan találkozott személyesen Anonymusszal. — Azt akarom tudatni veled, te zsenge könyvmoly, hogy bármennyire barátok voltak is Jókai meg Mikszáth, egyszer mégis összeveszték.

— Jókai és Mikszáth? — hitetlenkedtem. — Mester és tanítványa? Hiszen Mikszáthot rendületlen tisztelet és rajongó szeretet fűzte a nagy mesemondóhoz, s nem csak a két évtizednyi korkülönbség miatt.

— Márpedig tanúja voltam, amikor a lenyugvó nap arany sugarainál Mikszáth Kálmán tintába mártotta tollát, és cikket írt a Pesti Hírlapba arról a kérdésről, hogy kapjanak-e az írók királyi érdemrendeket.

— Nem a millennium idején volt ez, amikor valóságos kitüntetéseső hullott az országra? — okoskodtam olvasmányaim alapján.

— Mit tudsz te arról — fortyant föl M. bácsi —, hát véletlenül akkor volt, no. Midőn az egyik irodalmi hetilap — tán Herczeg Ferenc, az Új Idők szerkesztője tudná megmondani, melyik a sok közül — arról elmélkedett, hogy az éremözönből az írók kimaradtak, Mikszáth közölte a Pesti Hírlapban: nem olyan nagy baj az. Ha már mindenki kap a királyi jelvényekből, törtető politikusok, szépen prédikáló papok, lelkes tanárok, ügyes kereskedők, de még a honatyák szabómesterei is, jobban járnak az írók, ha a hivatalos elismerések ez általános süllyedéséből, a *deklasszifikálásból* szépen kimaradnak. Egyébként is, mit kezdjen a rendjellel egy író? Többet érnének-e Petőfi versei, ha a címlapjukra volna nyomtatva: Írta Petőfi Sándor kir. tanácsos? Az író a közönségtől kapja az elismerést — vagy nem kapja, ám ebben az esetben nem segít rajta semmiféle titulus. Az íróval szemben még őfelsége is csak olvasó, aki nem tilthatja le más olvasók ellenkező véleményét.

Jókai már másnap vitába szállt a cikkel. Helytelenítette, hogy Mikszáth, az ő kedves pajtása meglehetősen lebeszélte a magyar írókat a rendjelek utáni áhítozásról. Jókai, aki mellesleg a Szent István-rend birtokosa volt Gyulai Pállal együtt, igenis kívánatosnak vélte az uralkodói kegyosztást. Nem is a saját személye dicsőségét látta benne, hanem a magyar írók társadalmának megbecsülését. Más kérdés, tette hozzá, hogy Deák Ferenc például nem fogadott el semmiféle érdemrendet. Hanem hát Deák Ferenchez egyikünk se hasonlítsa magát, nyomta a barackot Mikszáth fejére. Visszautasítani a kínált kitüntetést? Erre mondják, hogy a legnagyobb szerénység a legnagyobb büszkeség. De Mikszáth sem maradt adós a válasszal a Pesti Hírlap következő számában. Nem csodálkozott, hogy Jókainak eltérő nézetei vannak a rendjelek dolgában. „Elég olyan fát láttam én már, amely szeretett lefelé nőni" utalt a kitüntetések leértékelődésére. Mesterét megbántva is ragaszkodott ahhoz, hogy a magyar irodalom fényét és méltóságát fönntartani kötelesség. Ezzel a megszentelt piedesztállal szerinte nem fért össze a nyakra-főre való jutalmazás.

Most már aztán csakugyan beborult az ég. Jókai úgy megsértődött, hogy a köszönő viszonyt is beszüntette régi barátjával. Ha találkoztak a klubban, az országházi folyosón, inkább a messzi függönyökre vetette ábrándos tekintetét, a rézkilincseket fürkészte, a szőnyeg mintázatát tanulmányozta beható figyelemmel. Mikszáthot persze bántotta a dolog, de úgy érezte, igazat írt, nincs oka sem magyarázkodni, sem visszakozni.

Már az egész ország lázban égett. A haza csak annyiban különbözött Mohács utáni állapotától, hogy ezúttal nem három részre, csupán kétfelé szakadt. Egy Jókai-pártra és egy Mikszáth-pártra. Híveik hatalmas szekereken vonultak víkendezni, ki az Alföldre, ki a Balaton mellé. Ezeket nevezték szekértáboroknak. Bonyolította az ügyet, hogy mindkét író szabadelvű párti képviselő volt. Maga a miniszterelnök, báró Bánffy Dezső jelentette ki széles nyilvánosság előtt, hogy most már mindannyiuknak együtt kell elvinni a balhét. (Meglehet, szó szerint nem így hangzott, de ez volt az értelme.) Hamarosan kiderült, a többség Jókai pártját fogja, mégiscsak ő volt az ismertebb. Mikszáth szeretett volna véget vetni a kényelmetlen helyzetnek, de nem tudta, mitévő legyen. Tudta viszont a győztes fél, az idősebb, a megbántott Jókai. Az ő galambszíve megtalálta a kibékülés módját.

Azon a nyáron mindketten a Svábhegyen nyaraltak. Egy este, minden különösebb előzmény nélkül Jókai intézője kopogtatott Mikszáthnál, s gazdája üdvözletével átadott két fogolymadarat, pecsenyének. Mikszáth is tartott néhány foglyot a hűtőkamrában, harmadnapra küldött is belőle Jókainak — négyet. Öt nap múltán ismét foglyok érkeztek, de már nyolcat hozott Jókai embere. Mikszáth sem maradhatott alul, és újabb öt nap után tizenhat foglyot vitetett Jókaihoz. Rá egy hétre megjött Jókai válasza, a harminckét darab fogoly. Egészen százhuszonnyolcig mentek el, sőt eggyel tovább is, mert a százhuszonkilencedik madarat maga Mikszáth cipelte Jókaihoz egy levél kíséretében, melyben egy vadászbarátja korlátlan számú foglyot ígért a licit folytatásához. Lehetett-e ezek után haragot tartani — tűnődött M. bácsi, szeme sarkát törölgetve, bizonyára a sűrű pipafüst miatt.

— Manapság az ilyesmi elképzelhetetlen — vigasztaltam az öreget. — Már csak azért is, mert hol van annyi szárnyas, hogy minden alkalommal megkétszerezve lehetne küldözgetni a kiengesztelődés jelképeit? Hány ügyben, hány foglyot kellene levadászni? Mert mi történt ama százhuszonkilenccel? Velük ugyan csúnyán elbántak. Az ő szempontjukból édes a mindegy, milyen célt szolgált a lelövetésük. Ennyi lelőtt madár olyan veszteség, mintha járvány pusztított volna köztük. Bár a békesség valóban helyreállhatott, mert a százhuszonkilenc foglyot sohasem követte *másik* százhuszonkilenc.

— Nem tudsz te semmit — tért vissza a jelenbe M. bácsi. Nem a foglyok számán múlik ez ma sem. Hiszen madarakat még csak lehetne szerezni valahogy. De hol van két olyan lélek ebben a házában, mint Jókai és Mikszáth? Akik nemcsak összeveszni, hanem kibékülni is tudtak.

***

Bizony elfelejtettem, miért is kezdtem el ezt a történetet. Mi célja volt, hogy emlékeim között kotorásztam? Aligha remélhetem, hogy bármily csekély haszna lenne. De nem is ezért mondtam el mindezt. Talán csak a magam szórakoztatására beszéltem. Nemsokára egészen olyan leszek, mint M. bácsi.

LUKÁCSY SÁNDOR:

Lossonczy Ibolya grammatikája

Akik ma e szobrokkal és képekkel ékes teremben összegyűltünk, az emlékezés s a tiszteletadás szertartására jöttünk ide. Szertartást mondok, mert ahol a szépség megjelenik, ott távol maradnak az élet profán elemei, s érvényre jut a szakrális: az „égi" más, amit az ember jobbik része adhat embertársainak — a legtöbb, mi adható. Emeljük magasba tekintetünket! Ovidius versbe írta, s a keresztény egyházatyák számtalanszor utánamondták, hogy a Teremtő minden földi lények közül csak az embert alkotta fölemelt fejjel, hogy szemünket a felsőbbek felé fordíthassuk, „jussit et erectos ad sidera tollere vultus". Ebbe a terembe most beköltöztek a csillagok; Lossonczy Ibolya halott keze és Tamás akarata terelte őket egybe. Szemlélődjünk csendben és áhítattal, ünnepen veszünk részt.

Lossonczy Ibolya az igazi művészet szolgálóleánya és papnője volt. Alkotóereje már korai figuratív szobraiban megmutatkozott, aztán következtek párizsi és londoni tanulmányai, s a fiatal lány egy életre elkötelezte magát az absztrakt művészet mellett. Élete nem volt könnyű, rossz égtáj alatt: 1948 és 1973 között munkái nem juthattak közönség elé, első önálló kiállítását 1982-ben rendezhette meg. S mire a modernség s az absztrakt formateremtés polgárjogot nyert ebben az országban, neki már végső búcsúra kellett készülődnie. Addig? Virginia Wolf írja egy esszéjében, hogy azért van kevés nagy írónő, mert kevésnek jut különszoba, ahol nyugodtan dolgozhat. Lossonczy Ibolya rácáfol erre a véleményre: műterem híján egy kis szoba elkerített két-három négyzetméternyi helyén formálta meg műveit. A csillag a budai Ady Endre utca szerénynél is szerényebb hajléka fölött ragyogott.

Zavarban vagyok. Annak, aki tárlat megnyitására vállalkozik, illik jellemeznie a bemutatott műveket. De már Nagy Szent Vazul megmondta a IV. században: „Nem az a nehéz, hogy a szép dolgokat megcsodáljuk, hanem azt érjük el nehezen és keservesen, hogy pontosan értsük meg azokat a dolgokat, amelyeket megcsodálunk.". Különösen áll ez az absztrakt művészetre. Nincs hozzá való nyelv. Diákkoromban ujjongva olvastam Lyka Károly könyveit. Néhány sor, mondjuk, Turner festményeiről, s *láttam* füstködös tengereit. Sok-sok évvel később a valóságos találkozás velük a Tate Galériában igazolta leírójukat. De egy absztrakt művet legföljebb körülírni lehet. Mit tehetek? Összeszedem metaforáimat.

Lossonczy Ibolya szobrai nem a természeti látványt, hanem önmagukat jelenítik meg: a formák ritmusát a térben, fölmagasodást, lekerekedést, hajladozást, ölelkezést, kitárulkozást és összezárulást, az anyag szelíd erotikáját. Petőfi költészetéről azt mondta, hogy az „a világ misztériumainak grammatikája"; grammatikus művészet Lossonczy Ibolyáé is: esetlegesség helyett paradigmák jellemzik. S hogy a lényege szerint legabsztraktabb művészettől is kölcsönözzek: művei zenei tőmondatok.

Rodin szerette megtapogatni, kezével „nézni" a szobrokat; Lossonczy Ibolya szemérmes szobrait csak körüljárni, körülandalogni szabad, és kell is, mert nem egy nézőpont számára készültek, minden oldalról van mondanivalójuk, mint a természetben a virágnak. Minden oldalról, de mindig alulról fölfelé kell nézni őket. A megmintázott tömeg az alsó, nyugalmi állapotból indul el, hogy fölfelé haladva hajlataival, vápáival, szirombontásával megkeresse a formát, melynél megállapodhat, miközben egyre karcsúsodik, egyre többet hagy el anyagi mivoltából, lélegzetvételnyi szüneteket is tart, magába foglalja a kitölthetetlen űr békés pihenőit, hogy e lassú, meditáló mozgás után mint tünékeny madártest, mint lobogó gyertyaláng, mint elszálló sóhaj jelenjék meg előttünk. Ezek a szobrok folyamatok. De sosem történések. Van bennük valami végleges: a megállított idő percnyi örökkévalósága. Ez teszi őket monumentálissá, a kis méretekben is. Mozart megkövült dallamai, a japán költészet láthatóvá lett laikus versei. És nagy, tisztes csend, egy szemlélődő lélek bensőséges csendje, *favete linguis* (Horatius).

Manapság sokat hallani Európáról, melyet utol kell érnünk, még többet a magyar sajátságokról, melyeket meg kell védenünk. Hogyhogy? Európa itt van e teremben, utánzás és lihegés nélkül; a magyar tradíció van itt, persze nem pruszliké és mézeskalács-huszáré, hanem amit Lossonczy Ibolya és Tamás és nagyszerű társaik — magyar világpolgárok — megteremtettek. Az egyetemes művészet magas szférájából ők hozták el a magyar Betlehem csillagát.

Nincs szó, amelyet ritkábban írnának le a mai magyar művészeti elméletekben, mint a *szépség*. Rossz szokás. A régiek tudták: „Pulchritudo typus Dei est"; mint egy hajdani magyar prédikátor írta: „A szépség képi tüköre és formája az Istennek; mely által járván és teljességgel meghatván az emb[er]nek szívét, valóságosan gyönyörködte[t]a a mennyeiekre fordítja lelki szemei[t]terem most a szépség epifániái[já]lyet. Emeljük magasba tekintet[ünket]

(Elhangzott Lossonczy Ib[olya] lításán, az Óbudai Társ[aság]ban.)

MDK

Losonczy Ibolya

V.Zs: Négy kiáll. Nagy.Nemz. 1947. márc. 23. 7 l.

LOSSONCZY Ibolya

LUKÁCSY Sándor.:Meghalt Baucis. = Magyar Hirlap,
25.évf.24.sz. 1992. janár 29. 13.p.

zikönyve Kőszeghy Elemér: Magyarországi
996./ ebben a korszakban is segíti az
ázad utolsó harmadával már nem foglal-
ó kézikönyv - különösen ötvösjegyek te-
t-budai ötvösség / Bp. 1977. /c. műve.
ázad végének ötvösségét nem tárgyalja

pet a Historizmus im Hamburg und Nord-
Mündt, Hamburg 1977. / és ugyancsak
Mündt: Historizmus / München, 1981./,
tárgyaktól kezdve a szériatermeléssel
indennel megismertet a historizmus
rengeteg alkotót és művet sorol föl
plasztika által teremtett új lehetőség
izlés-fejlesztő és izlés-romboló pro-

LOSSONCZY Hedda

(fábián) [Fábián László] = Lossonczy Hedda halálára.
= Új Mo. II. évf. 15. sz. 1992. jan. 18. 9. p. ill.

Hamsworth Esmond 140.
harang 137, 145.
Haranghy Jenő 101.
Harmat Gergely 120.
Harsány 49.
Harsányi Sándor 45.
Hart-bach 157.
Hart Mayerné 28.
határjárás 136, — kialakulás 145, — perek 145, 151, — résznév 59.
Hatvani István 144.
Hazánk c. lap 32, 87, — s a Külföld 69.
háborús emlékek 97.
házberendezés 129, — tartás 144.
Hegyes-puszta 132, 135, 156.
Heimatkunst 48.
helynévkutatás 109, 136, 138, 139, 147.
helynevek a Cserén 132.
helyrajzi történet 110, 142, 149.
Hittanszaki Önképző Társ. 16, 17, 154.
híd 151.
Hieronymi 122.
Hírlapírók Otthona 154.
Historia c. folyóirat 141.
Hitelbank 147.
hősök temetője 46.
hún-avar sír 140, 141.
Hunfalvy Pál 66.
Hunyadyak 120.
Hunyady Ferenc 64, 65, — János 151.
Huszár Lajos 52.

Időmérő 145.
Igaz Sámuel 56.
igazgatóválasztás 105.
Illyefalvi Vitéz Géza 158.
Imre Sándor 157.
indóház 127.
ipariskola 140.
Irodalmi Kör 157.
iskola 119, -i költségek 147, -i ügy 120.
Ispotály-templom 126, 128.
István Gőzmalom 43.
Itélőtábla 26.
italmérés 121.
Izsó Miklós 73, 142.

Jagello 120.
Janus 155.
járvány-temető 98, 150.
Jassy 120.

LOSSONCZY Ibolya

PATAKI Gábor: Lossonczy Ibolya halálára. = Magyar Nemzet, LV.évf. 28.sz. 1992. február 3. 9. p.

A MŰCSARNOK TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT A

Lossonczy Tamás KIÁLLÍTÁSA ALKALMÁBÓL MEGJELENŐ KÖNYV BEMUTATÓJÁRA,

2005. OKTÓBER 25-ÉN 17 ÓRÁRA A MŰCSARNOK II. KIÁLLÍTÓTERMÉBE.

A KÖNYVET BEMUTATJA **LAJTA GÁBOR** FESTŐMŰVÉSZ,
AKI EZT KÖVETŐEN A KIÁLLÍTÁS KURÁTORAIVAL, A KÖTETET ÖSSZEÁLLÍTÓ
ANDRÁSI GÁBORRAL ÉS **PATAKI GÁBORRAL** BESZÉLGET.

MŰCSARNOK, BUDAPEST, HŐSÖK TERE

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

nka Nemzeti Kulturális Alapprogram

MŰCSARNOK kunsthalle | budapest

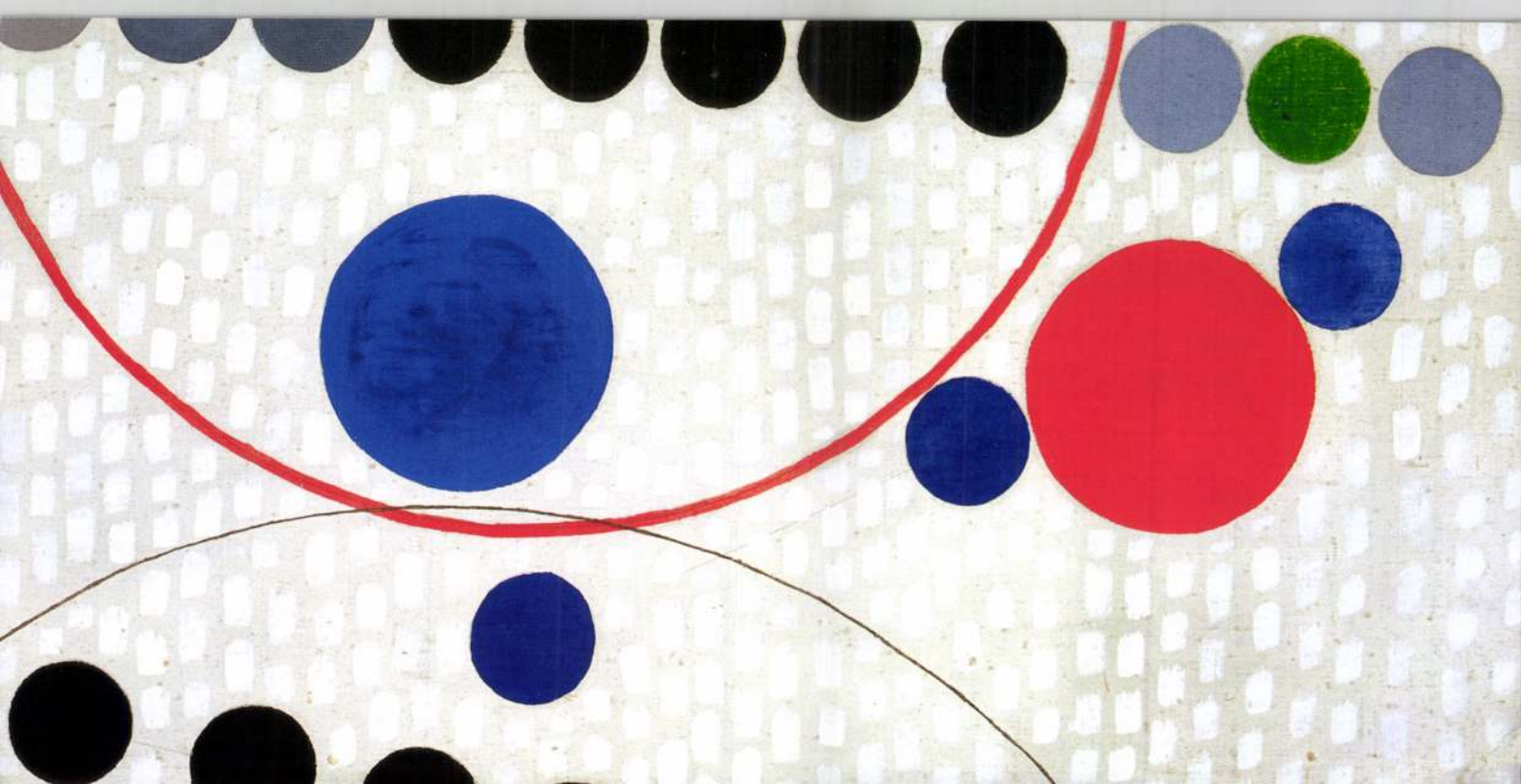

Lossonczy Tamás

Műcsarnok cordially invites you to the opening of

Tamás Lossonczy's exhibition,

on October 5, 2005, at 6 p.m..

The exhibition will be opened by

DOMOKOS KOSÁRY

regular member and former president of the Hungarian Academy of Sciences,
permanent patron of the Széchenyi Academy of Literature and the Arts

CSABA HORVÁTH

mayor of Budapest's 2nd District,
Member of Parliament

Curators of the exhibition

GÁBOR ANDRÁSI, GÁBOR PATAKI

The exhibition is open to the public between October 6 – November 13, 2005.
Opening hours: 10 a.m. – 6 p.m. from Tuesday to Sunday, 12 a.m. – 8 p.m. on Thursday, closed on Monday.

Műcsarnok – Kunsthalle, Budapest, Hősök tere
Tel.: +36 1 460 7000 info@mucsarnok.hu www.mucsarnok.hu

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

nka
Nemzeti Kulturális Alapprogram

A Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

Lossonczy Tamás kiállításának megnyitójára,

2005. október 5-én 18 órára a Műcsarnokba.

A kiállítást megnyitja

KOSÁRY DOMOKOS

az MTA rendes tagja, volt elnöke,
a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia örökös védnöke

HORVÁTH CSABA

Budapest II. kerületének polgármestere,
országgyűlési képviselő

A kiállítás kurátorai

ANDRÁSI GÁBOR, PATAKI GÁBOR

A kiállítás 2005. október 6 – november 13. között látogatható.
Nyitva tartás: keddtől vasárnapig 10–18 óráig, csütörtökön 12–20 óráig, hétfőn zárva.

Műcsarnok – Kunsthalle, Budapest, Hősök tere
Tel.: +36 1 460 7000 info@mucsarnok.hu www.mucsarnok.hu

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

„Ahogy a madár énekel”

Lossonczy Ibolya és Lossonczy Tamás kiállítása

Mielőtt a lepkék a vizes fövenyre telepednének, hogy szomjukat oltsák, izgatottan röpködnek a kiszemelt helyen. Ezt a könnyű lebegést látjuk a vásznon is, *Lossonczy* Tamás festményén, ez fogadja a belépőt a Budapest Galéria Lajos utcai kiállítótermében. S a könnyed, lebegő tánc vászonról vászonra folytatódik. Lehelletfinom ecsetkezeléssel, mintha az eső áztatta vakolat egymásba olvadó kék foltjai tűnnének elénk, máskor a nap fénye festi a vásznat opálos sárgára. Öntörvényű világ ez, alkalmasabb a harmóniára, mint a nagy drámákra, fogékonyabb a szépre, mint a borúlátásra. Ha nem tudnánk, hogy alkotójuk, Lossonczy Tamás kilencvenötödik évét tölti be ebben az évben, a képek erejéből, derűjéből semmiképpen sem olvashatnánk ki életkorát. Legfeljebb csak valami csöndes bölcsességet, ami azoknak az embereknek a sajátja, akik tudják, hogyan mozdul a világ. A dolgok ősformája teljesedik ki ilyen természetességgel, és láthatóan ez izgatta akkor is, amikor 1945-ben az Európai Iskola művészeihez csatlakozott. Nem forradalmi ellenállással, hangos tüntetéssel, inkább csak konok meggyőződésből, állhatatosan és tántoríthatatlanul tartott ki a maga igaza mellett. Magára zárta a műterem ajtaját, inkább tanított a szakmunkásképzőben, hogy megőrizze festői szabadságát. Úgy fest, ahogy a madár énekel – mondta.

Felesége, *Lossonczy* Ibolya az első évek hagyományos portréábrázolásai után különös, lobogó formavilágot alakított ki kisplasztikáin. Lossonczy Ibolya lassan érlelte egy-egy szobrának letisztult formáját, életműve nem bőséges, férje ontotta magából a képeket.

1997-ben avatták föl Róma egyik negyedében, a Magliana metróállomás falán Lossonczy Tamás nagyméretű mozaikját. Figurális képet alkotott, táncoló alakjai éppolyan könnyedén lebegnek a kék térben, mint vásznán a lepkék. Irigyelhetjük a rómaiakat érte. **(fekete)**

Dedikálások

1999. június 7., hétfő

Vörösmarty tér

10.00: Littera Nova – *Baranyai* Éva, *Batári* Gábor, *Vass* Zsuzsanna–*Vass* János; Századvég – *Gábor* Róbert; Zrínyi – *Kenéz* Ferenc

11.00: Littera Nova – *Lászlóffy* Csaba; Püski – *Raffay* Ernő, *Vigh* Károly; Széphalom – *Kiss Gy.* Csaba, *Restár* Sándor

12.00: Felsőmagyarország – *Sarusi* Mihály; Könyvtárellátó – *Tamás* Menyhért; Püski – *Varga Domokos* György; Széphalom – *Ferenczy* László, *Szakolczay* Lajos, *Tóth* Krisztina

12.30: Helikon – *Hódos* Mátyás

13.00: Felsőmagyarország – *Görömbei* András, Könyvtárellátó – *Sarusi* Mihály; Littera Nova – *Kovács* Géza

14.00: Könyvtárellátó – *Kanizsa* József, *Lajtai* Gábor; Littera Nova – *Szegedi Szabó* Béla; Püski – *Görömbei* András, *Pusztai* János; Századvég – *Csizmadia* Ervin

15.00: Hungarovox – *Balla* László; Könyvtárellátó – *Bakonyi* István, *Lakatos* Pál; Littera Nova – Marianne *Tharan-Trieb;* Pro Pannónia – *Albert* Zsuzsa, *Tüskés* Tibor; Püski – *Csurka* István

16.00: Hungarovox – *Mezey* László Miklós; Könyvtárellátó – *Bitskey* István, *Görömbei* András; Püski – *Csurka* István

kai elemzés a városból

ényeink

Az órákig tartó tömény *sokkolás* után aztán éktelen füttykoncert és becsmérlés közepette jelent meg a Steaua stadionjában a magyar válogatott. A tudatosan felszított gyűlölet a Himnusz felcsendülésekor hágott a tetőfokára, így abból egy hangot sem

y véleménye

y, *Bicskei* Bertalan a mérkőzés

gy falat volt a román válogatott. n dicsérni, hogy a második fél- s nem következett be az, amit az kan vártak. A gyors román veze- hogy kitámadjunk, ami lehető- hogy több helyzetet is kidolgoz- tem nagyon jól buzdította csapa- rt tudom, hogy hazai pályán ne-

lehetett hallani. Ekk...

Eb-selejtezők

1. csoport

Dánia–Fehéroroszország 1-0 (1-0). Koppenhága, 25 000 néző. Gól: *Heintze* (22.).

Olaszország–Wales 4-0 (3-0). Bologna, 20 000 néző. Gólok: *Vieri* (7.), *Inzaghi* (37.), *Maldini* (40.), *Chiesa* (88.).

Az állás

1. Olaszország	5	4	1	0	11-2	13
2. Svájc	4	2	1	1	4-3	7
3. Wales	5	2	0	3	5-11	6
4. Dánia	5	1	2	2	4-5	5
5. Fehéroroszo.	5	0	2	3	3-6	2

Szerdán: Svájc–Olaszország, Wales–Dánia.

2. csoport

Lettország–Szlovénia 1-2 (1-2). Riga, 3000 néző. Gólok: *Pahars* (18.), illetve *Zahovics* (27. és – büntetőből – 43.).

Albánia–Norvégia 1-2 (1-1). Tirana, 5000 néző. Gólok: *Tare* (16.), illetve *Iversen* (2.), T. A. *Flo* (83.).

Grúzia–Görögország 1-2 (1-0). Tbiliszi, 15 000 néző. Gólok: *Kecbaja* (55.), illetve *Mavrogenidisz* (86.), *Mahlasz* (89.).

Az állás

1. Norvégia	7	5	1	1	14-8	16
2. Görögország	6	2	3	1	7-5	9
3. Szlovénia	5	2	2	1	7-6	8
4. Lettország	6	2	2	2	5-4	8
5. Grúzia	7	1	1	5	4-12	4
6. Albánia	5	0	3	2	3-5	3

Szerdán: Albánia–Szlovénia, Görögország–Lettország.

3. csoport

Finnország–Törökország 2-4 (2-2). Helsinki, 36 000 néző. Gólok: *Tihinen* (11.), *Paateleinen* (15.), illetve *Tayfur* (26. és 85.), *Hakan Sükür* (35. és 87.)

Németország–M...

Lossonczy Ibrahim

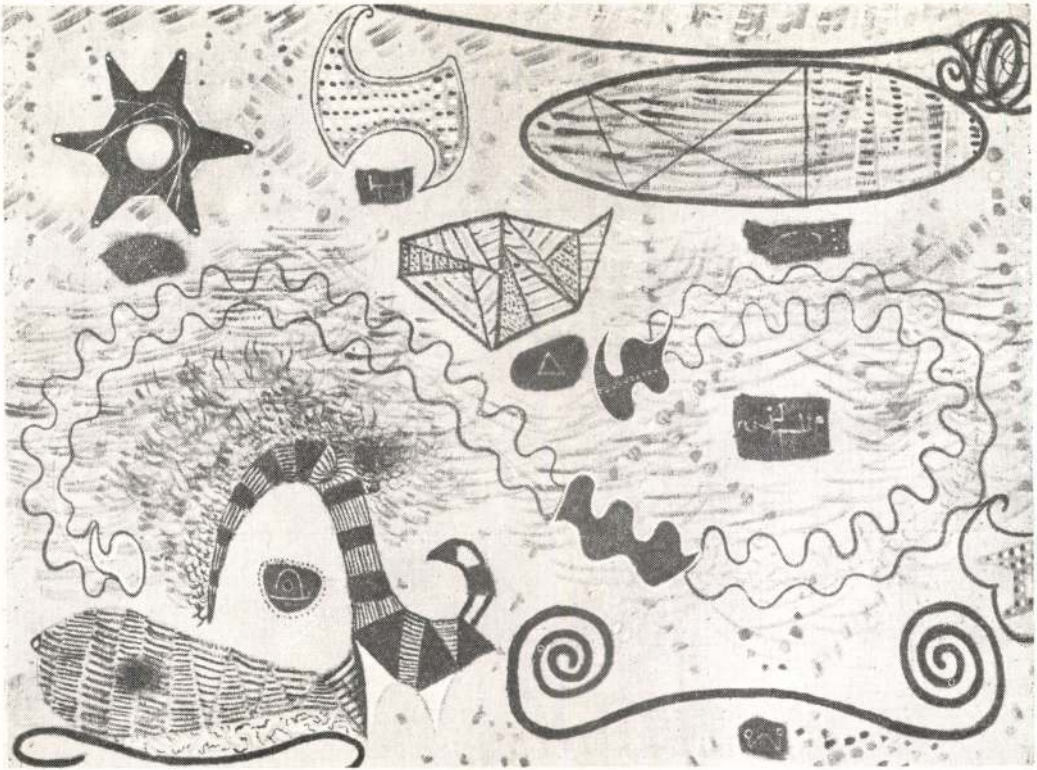

KECSKEMÉTI
GALÉRIA

H 6000 KECSKEMÉT RÁKÓCZI U 1

Tisztelettel meghívjuk
LOSSONCZY TAMÁS festőművész
kiállításának megnyitójára
1988. május 6-án 16 órára
Rendezte: **dr. Mezei Ottó**
művészettörténész
Megnyitja: **dr. Bánszky Pál**
művészettörténész

Székely Endre II. hegedű szólószonátáját
előadja: **Vörös Gyula** a Liszt Ferenc
Zeneművészeti Főiskola hallgatója

A kiállítás nyitva: 1988. július 17-ig

Lossonczy Tamás: Természetrajzi Múzeum 1946. Fotó: Vahl Ottó

F. K.: dr. Bánszky Pál

Ráth Zsolt
MTA Müv. Tört. Kut. csop
Budapest
Uri u. 62.

1014

GRAFIKÁK 1945–1950

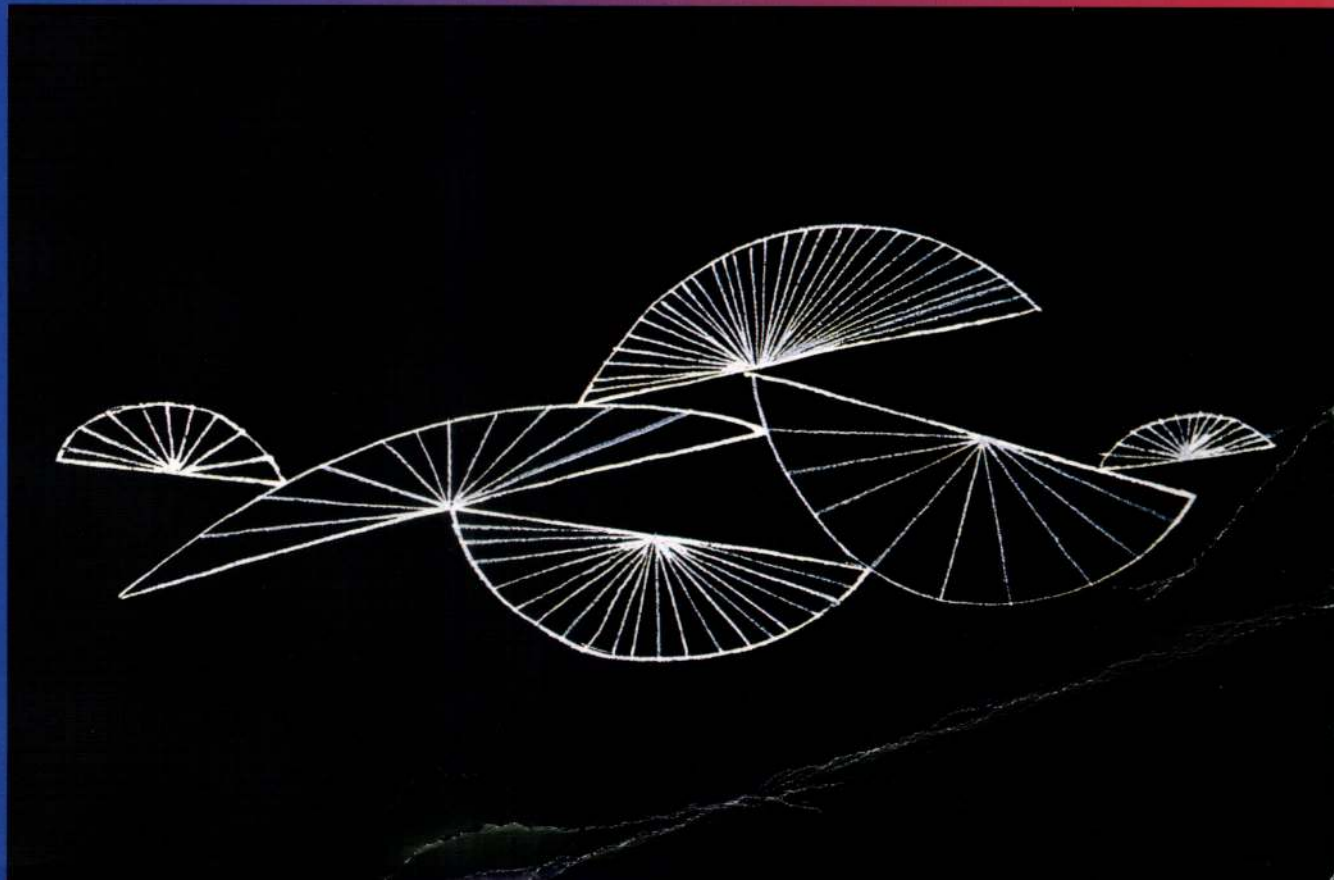

ERNST
MÚZEUM
BUDAPEST

Tisztelettel meghívjuk Önt és barátait
a 100 éves

LOSSONCZY TAMÁS

tiszteletére rendezett,

Grafikák 1945–1950

című kiállításra
2004. december 1-én, szerdán 18 órára.

A kiállítást megnyitja: **Lator László** író,
a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia ügyvezető elnöke

Megtekinthető
2004. december 2-tól 2005. január 2-ig,
hétfő kivételével naponta 11–19 óráig.

2004. december 10–11-én vásárt rendezünk
Lossonczy Tamás legújabb grafikai munkáiból,
melyek a kiállítás kezdetétől megtekinthetők
az Ernst Múzeum Németh Lajos könyvtárában.

1065 Budapest, Nagymező u. 8. Tel.: 341-4355
Levelezési cím: 1376 Budapest 62. Pf. 152.
www.ernstmuzeum.hu

A kiállítás támogatói:

OPEN SOCIETY INSTITUTE

Lossonczy Tamás: Egy balett-táncosnő geometriája (1946), ecsetrajz, 24x15,5 cm

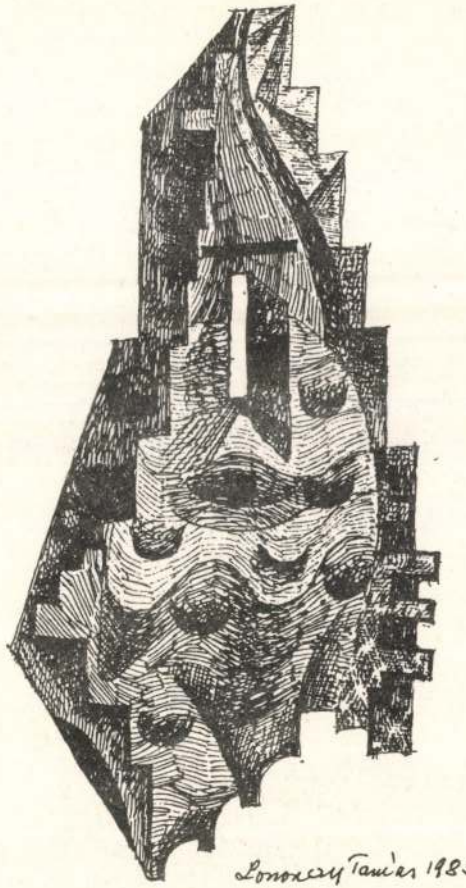

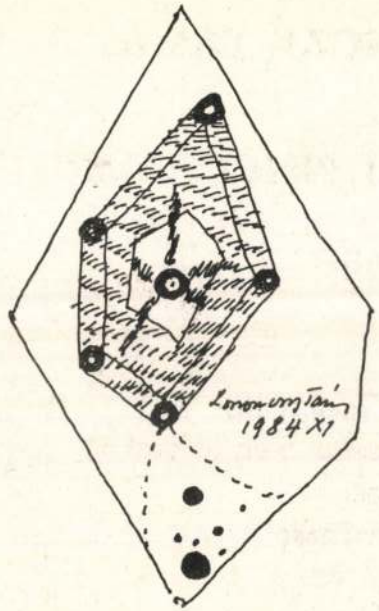

LOSSONCZY TAMÁS RAJZAI

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
1985. AUGUSZTUS 5—25.

LOSSONCZY TAMÁS RAJZAI

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA

BUDAPEST III., FŐ TÉR 1.
ZICHY-KASTÉLY

a kiállítást megnyitja
1985. augusztus 5-én 18 órakor
Lóska Lajos
művészettörténész

Megtekinthető: 1985. augusztus 25-ig
hétfő kivételével 14—18,
szombat-vasárnap 10—18 óráig

A kiállított művek
1981 áprilisa és 1985 áprilisa között keletkeztek

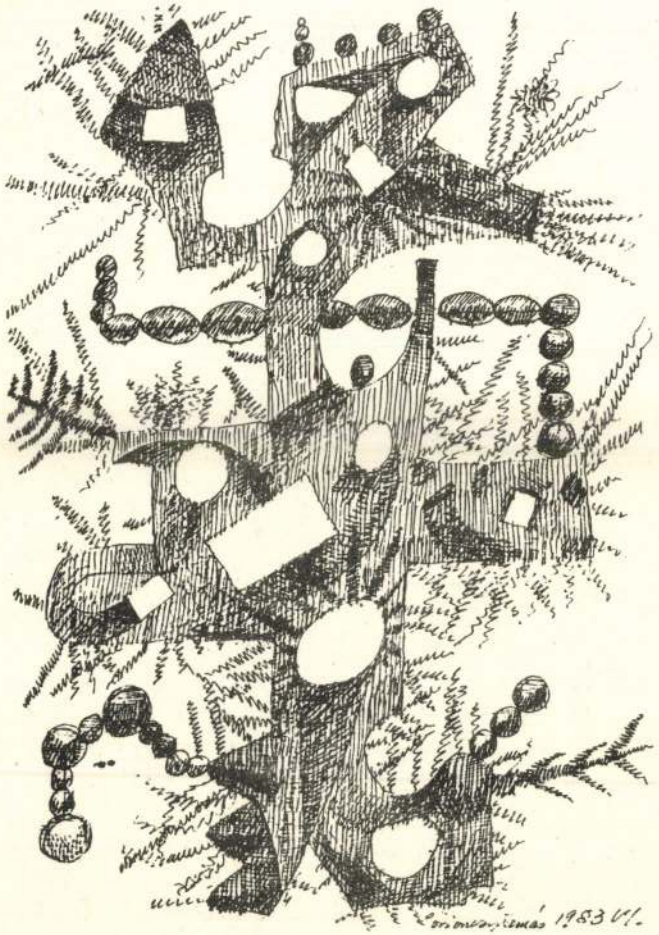

E kiállítás tisztelgés a 80 éves mester, *Lossonczy Tamás* előtt. Ez a festő egyszerre példája a hűségnek, az örök ifjúságnak, a világ gazdagságát mindig újra befogadni kész nyitottságnak. Lossonczy absztrakt festő, és ez a megnevezés Kelet-Európában s így Magyarországon csak a legutóbbi időkben lett *mindössze* művészettörténeti minősítés. Hiszen hosszú évtizedeken át az absztrakció előbb szitokszó, később a gyanús idegenség szinonimája, majd lassan a megtűrtség fogalmává lett, amíg ismét megértük, hogy művészettörténeti értékelést jelentsen.

Hiszen önmagában véve az absztrakció mindössze egy a lehetséges módszerek és világértelmezések közül. Lossonczy azonban azok közé tartozik, akik már a világháború előtt is beszélték ezt a nyelvet, s jól értették annak sajátos itthoni dialektusát, a *bioromantikát* is. Ő egy volt *Kállai Ernő* szép kifejezésével élve a „Természet rejtett arcának" meghódítói közül. A pontosság és becsület arra kötelez minket, hogy felidézzük élete döntő tényeit, barátságát és szövetségét Kállai Ernővel, *Palasovszky Ödön*nel. Arra, hogy felidézzük a társakat, az *Elvont művészet első magyar csoportkiállítás*án résztvevőket, *Barta Lajos*t; *Fekete Nagy Bélá*t; *Gyarmathy Tihamér*t; *Jakovits József*et; *Kontraszty László*t; *Lossonczy Ibolyá*t, az élet- és művésztársat; *Marosán Gyulá*t, *Makarius Sameer*t, *Martinszky János*t, *Martyn Ferenc*et, *Rozsda Endré*t, *Vajda Júliá*t, *Vajda Lajos*t. A szabadság évei csak rövidek voltak, 1945 és 1948 között alakult meg a *Konkrét művészet magyarországi csoportja*, a *Dunavölgyi avantgardok* csoportja, s végül a *Galéria a 4 Világtájhoz*.

Lossonczy Tamás mentes maradt a görcsösségtől, megőrizte nyitottságát, s rendíthetetlensége szoros összefüggésben áll felfedező kedvével. Számára a világ festői kihívás, formák és összefüggések színtere, melyek előhívása, napvilágra hozása a nappal is álmodó művész dolga. Hiszen ez az életmű egyszerre idézi meg a világ szerkezetét és démonjait, a félelmet és a rendet, mint Kállai Ernő nevezte, a „mennyei rendet". Mint e grafikai tárlaton is látható, e mögül az absztrakció mögül újra és újra, az elvontság ellenére is felsejlik ez a táj, ez a vidék, ez a történelem. Lossonczy Tamás ma is abban a házban él, fenn a Rózsadombon, melyet még 1945-ben utalt ki pár baloldali festőnek a *Munkáskultúrszövetség*. Sietős alakja gyakran feltűnik ezeken a csendes utcákon, és fegyelmezettség és energia jellemzik ezt az alakot. A belső feszültségről, a világra nyitottság izgalmáról és a világbavetettség félelméről pedig a képek tanúskodnak. Festészete érzelemmel teli, s ez az érzés, mint Frud írja, „az örökkévalóság sejtelme ... határtalan, korlát nélküli, mintegy »óceáni« érzés". S ez a végtelenség, természetesség egyben az újra megnyíló és mindig újra meghódítandó örök titok.

György Péter—Pataki Gábor

9320805 **AKAPRINT**

LOSSONCZY Tamás

Meghívó

Az ülés ideje:

1993. február 8. hétfő, délután 4 óra

Az ülés helye:

MTA TUDÓSKLUB
KONCERT-TEREM
(Budapest V., Roosevelt tér 9. I. em.)

MA

A SZÉCHENYI IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI AKADÉMIA
meghívja Önt a következő előadásokra:

LOSSONCZY TAMÁS: A képzőművészet helyzete és állapota
Székfoglaló

SOMLYÓ GYÖRGY: Fordítás és újra fordítás
Székfoglaló

LOSSONCZY TAMÁS

LOSSONCZY IBOLYA

LOSSONCZY IBOLYA
SZOBRÁSZMŰVÉSZ
ÉS LOSSONCZY TAMÁS
FESTŐMŰVÉSZ
kiállítása a Miskolci Galériában
1989. április 10.–május 7.

Körök, spirálisok
a határtalanság perpetuum mobiléi,
forogjatok irgalmasan
egy ember körül,
aki titeket magába fogad,
mint a gyűrű a végtelent,
TAMÁS a neve,
a kételkedő,
aki a sebre tapintott,
és többé nem kételkedik,
végzi munkáját
a sebesen forgó,
futó vagy álló
körök, spirálisok környezetében,
maga is azzá válik,
mivé? egy képpé, egy vonássá,
egy sereg ponttá,
egy névvé: TAMÁS,
aki mennyboltja tövében,
mennyboltjával forogva
cselekszik,
már nem kételkedik.

Weöres Sándor:
Lossonczy Tamásnak

LOSSONCZYÉK MISKOLCI KIÁLLÍTÁSA ELÉ

Tépelődő, töprengő, gondolkodó alkat a hazai nonfiguratív művészet legrangosabb élő mestere Lossonczy Tamás. Képein oly hosszú ideig újrafelfedezésre váró, roppant dzsungelébe a 70-es évek elejétől rendezett budapesti és vidéki kiállításai a kutató tekintet számára csak egy-egy keskeny ösvényt vágtak.

Több mint hat évtizedet átfogó 1978-as budapesti (Műcsarnok), az 1981-es győri, majd Lossonczy Ibolyával közös, 1987-es szombathelyi retprospektív kiállítása káprázatosan gazdag, virágzó szigetként emelkedett ki a felmérhetetlenül gazdagnak tűnő festői életmű óceáni mélységeiből. Az életmű további gazdagodását jelzi Lossonczy Tamás miskolci kiállítása, mely túlnyomó részben a 80-as évek legújabb, jórészt publikálatlan anyagát mutatja be.

Lossonczy Tamás minden bemutatkozása, így a Miskolci Galéria kiállítása is, különleges képzőművészeti esemény. Nemcsak szemet gyönyörködtető, látványélményeket nyújtó ez a (Kállai Ernő kifejezésével) „a természet rejtett arcát" bemutató kiállítás, hanem megható dokumentuma egy igazi művész életpályájának, fejlődésének, változásának, vergődésének és helytállásának, a művészi indulatok belső hullámverésének.

Lossonczy Tamás képcímei is utalnak erre: A „Belső Hullámverés" a „Lüktetés és Áramlás" az „Indulat és Mérték" a művek születésének emocionális forrásai. Ezek adják meg a képek dinamikáját, a tragikus feszültségeket kifejező vagy játékosan lebegő kompozíciók hitelét, elhitető erejét.

Különösen a legújabb műveknél érezzük: Ezek a képek aktuálisak, nem születhettek máskor, csak a mi ellentmondásokkal terhes és váratlan fordulatokkal telített korunkban. A jövőért aggódó ember minden egyetemes szorongása benne van a képekben: „Végtelen, kiúttalan fázás, érzelmi hideglelés fenyegeti a szeretetet áhító, vergődő, kiutat és megoldást kereső embert . . ." mondja egyik képe kapcsán maga a művész. De benne van a képekben a huszadik századnak, a civilizáció századának minden tragikus szörnyűsége és minden építő, rendet kereső optimizmusa is. Szakrális-mágikus jellegű képein, spanyolországi utazása (1985) után készült festményein leszámol a „Fekete Doboz" bennünk lappangó szörnyeivel. A 70-es évek sűrített, majd táguló térformálásaiban, kaleidoszkópszerű képi jeleiben a jövőt alakító, a végtelen űrt is meghódítani vágyó ember törekvéseinek áttételes művészi megfogalmazásával találkozunk. „Az ember tisztán akar látni egyénenként vágyott céljának elérésére" . . . „Bátran nézzünk hát szét világunkban és lépjünk ki az emberhez méltatlan szellemi és vizuális ketrecből, amely a művészt és a nézőt egyaránt meg akarja nyomorítani, hogy ne lássuk a váratlan fordulatokat . . ." – írja művészetéről szóló egyik levelében.

Mint korábban, Lossonczy Tamás most is, legújabb műveiben is, választékos festői nyelvet keres gondolatai kifejezéséhez. Az 1988-ban készült „Illatok" címet viselő, sajátos színekből komponált képsorában és a rendkívüli műgonddal rajzolt, naplószerű grafikai sorozatában („Elsüllyedt Világ") egyaránt fellelhető Lossonczy Tamás minden művészi erénye: a kifogyhatatlan invenció, a megújuló művészi ihlet fiatalos lendülete és a fegyelmező művészi akarat szigorúsága, igényessége.

Lossonczy Tamás Kassák szerint: „az absztrakt festészet egyik legkiforrottabb képviselője" – többszörösen kiállta az idő nagy próbáját, a főnixként meg-megújuló, műveiben újjászületö 85 éves mester ma is az a „tiszta és bátor intenciójú tehetség" aminek Kállai Ernő, az egyik nagy Lossonczy-kiállítás rendezője tartotta 1943-ban.

A Miskolci Galéria másik ünnepelt vendége szobrászművész: Lossonczy Ibolya, a magyar absztrakt szobrászat egyik legérdekesebb és legvonzóbb egyénisége. Az absztrakt jelleg első bemutatkozásától, a 40-es évek elejétől napjainkig végigkíséri alkotásait, több mint négy évtizedet átfogó művészi tevékenységét. Műveinek vonzását, varázsát, meggyőző hitelét éppen az adja meg, hogy bemutatásra kerülő 1945 és 1985 között készült munkái nem az absztrakció megújuló divathullámainak hatása alatt születtek. Legújabb szobrai is szerves folytatásai azoknak a lírai hangulatokat plasztikus formákká sűrítő, cím nélküli alkotásoknak, melyek pályakezdését jelölik. Lossonczy Ibolya szobrai valóban absztrakt, elvontnak tűnő alkotások. Nemcsak geometriai alakzatok formaváltozatai, melyek nélkülözik a pontosan azonosítható figurális elemeket, hanem olyan művek, amelyek a természet szinte láthatatlan, lassú alkotófolyamatát, az élő világ ritmusát teszik érzékelhetővé, tapinthatóvá.

Néha az az érzésünk, hogy Lossonczy Ibolya szinte a lehetetlenre vállalkozik, egyes szobrain az alakító elemek: a szél, a víz, a tűz, a libbenő láng dinamikus vagy játékos mozgása kap kifejező, monumentális igényű plasztikai formát. Kár, hogy mind ez ideig a kiállított szobrok egyike sem került méltó építészeti környezetbe, vagy a szabad természetben megfelelő méretben és anyagban felállításra. A nagy terekbe vágyó, kis méretben is monumentális művek mesterien modellált makettnek tűnnek, s köztük a legnagyobb is alig közelíti meg a negyven centimétert. Lossonczy Ibolya érzékeny művészetét, mint magát az alkotót is, természetes közvetlenség, egyszerűség, ugyanakkor igényes, szigorú formai fegyelem jellemzi.

Természetének nyitottsága, szemléletének tisztasága, férjének, Lossonczy Tamásnak képeivel összhangban lévő szellemi rokonsága, ugyanakkor szerény zárkózottsága szobraiban is kifejezésre jut. Lossonczy Tamás képeihez kapcsolódó miskolci kiállításának kamarajellegét is indokolja, hogy ez alkalommal – győri, szombathelyi és budapesti Fészek Klubban rendezett önálló kiállítása után – csak a nemes anyagból készült fémszobrait és kőplasztikáit mutatja be.

1989. Mucsi András

LOSS

1926-
1929-
1947

A Miskolci Galéria
tisztelettel meghívja Önt
LOSSONCZY IBOLYA
szobrászművész
és **LOSSONCZY TAMÁS**
festőművész
kiállításának megnyitására
1989. április 10-én,
hétfőn délután 4 órára
a Miskolci Galériába (Déryné utca 5.)
A kiállítást megnyitja:
Sümegi György, művészettörténész
a Művelődési Minisztérium
képzőművészeti osztályának vezetője

1948

1973

1982

A kiállítás megtekinthető május 7-ig,
hétfő kivételével 10–18 óráig.
Tárlatvezetés minden kedden
10–12 és 14–16 óráig

1984 BNy

Kiállítások, Budapest Kiállítóterem, Budapest
1987 Lossonczy Tamással közös kiállítás Képtár, Szombathely
1988 Önálló kiállítás Fészek klub, Budapest

LOSSONCZY IBOLYA SZOBRAI

1. **Cím nélkül III.** 1945–46 bronz, 14 cm
2. **Cím nélkül,** 1945–46 bronz, 14 cm
3. **Cím nélkül, VII.** 1945–46 bronz, 17 cm
4. **Cím nélkül IX.** 1945–46 bronz, 12 cm
5. **Lendület,** 1958 műkő, 33 cm
6. **Figyelő,** 1960 műkő, 30 cm
7. **Csend,** 1965 bronz, 20 cm
8. **Madármagány,** 1967 bronz, 16 cm
9. **Neszre figyelő,** 1967 bronz, 14,5 cm
10. **Ujjongás,** 1967 bronz, 40 cm
11. **Emlék,** 1968 bronz, 18,5 cm
12. **Torzó,** 1968 bronz, 16 cm
13. **Pelikán,** 1972 bronz, 15 cm
14. **Derű,** 1975 bronz, 21 cm
15. **Játékosok,** 1975 bronz, 21 cm
16. **Hajlékony,** 1978 bronz, 35 cm
17. **Vonzódás,** 1979 bronz, 14,5 cm
18. **Hallgatás,** 1980 bronz, 19 cm
19. **Hullám,** 1987 bronz, 15 cm
20. **Kitárulkozás,** 1987 bronz, 25 cm

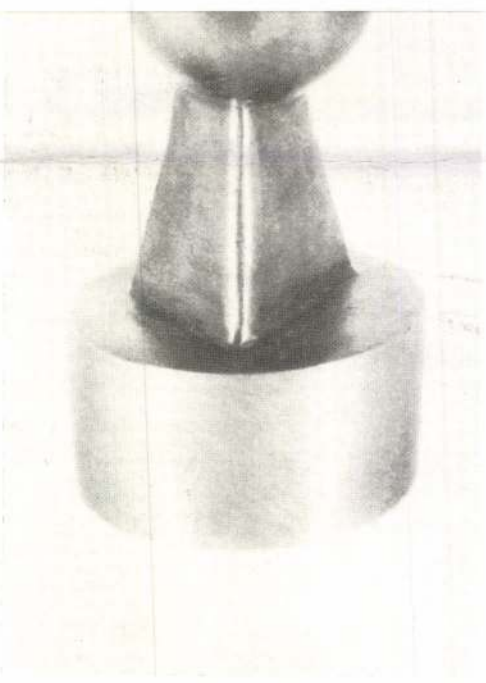

Csend 1965.

Cím nélkül III. 1945–46.

Kitárulkozás 1987.

Vonzódás 1979.

LOSSONCZY TAMÁS

1941 Műteremkiállítás, Budapest
1943 Alkotás Művészház, Budapest
1947 Lossonczy Ibolyával közösen „Négy Világtájhoz" c. Galéria, Budapest
1948 Magyar Képzőművészek Szabadszervezet kiállítóhelységében, Budapest
1971 Fényes Adolf Terem, Budapest
Zodiakus klub, Esztergom
1973 „Európai Iskola" c. kiállítás Csók István Képtár, Székesfehérvár
1980 Műcsarnok, Budapest
1981 Xantus János Múzeum Képtára, Győr
1982 „Kállai Ernő emlékezet" c. kiállítás Óbuda Galéria, Budapest
1983 Művelődési Ház, Szekszárd
1984 Dobó István Vármúzeum, Eger
„Európai Iskola" c. kiállítás Budapest kiállítóterem, Budapest
1985 Óbudai Pincegaléria, Budapest
1987 Lossonczy Ibolyával együtt Képtár, Szombathely
1988 Cifra palota, Kecskemét

LOSSONCZY TAMÁS FESTMÉNYEI

1. **Zuhanva szállni,** 1942
v. o. 98,5x80,5 cm
2. **Fekete árnyak,** 1942–43
v. o. 81x61 cm
3. **Világégés,** 1942–43
v. o. 80x100 cm
4. **Viharban,** 1944
v. o. 53x63 cm
5. **Fájdalom és remény,** 1945
v. o. 75x198 cm
6. **Temetés,** 1946
v. o. 154x95 cm
7. **Üzenetközvetítő,** 1946
v. o. 100x39 cm
8. **Értünk való technika,** 1947
v. o. 145x195 cm
9. **Kék sugárzás,** 1947
kartonpapír, o. 37,5x50 cm
10. **Négy kör I.** 1947
kartonpapír o. 36x50 cm
11. **Négy kör II. – Hajnal,** 1947
kartonpapír, o. 37,5x50 cm
12. **Sötétet váltó fény,** 1947
kartonpapír o. 35,5x50 cm
13. **Élet,** 1948
v. o. 174x245 cm
14. **Méret és mennyiség,** 1948
kartonpapír, o. 31x39 cm
15. **Középkor,** 1962
v. o. 40x50 cm
16. **Önimádó,** 1962
v. o. 40x50 cm
17. **Gépek, gépek, gépek,** 1963 k.
v. o. 40x145 cm
18. **Centrifugális erő,** 1963–64
v. o. 40x50 cm
19. **Álomvilág,** 1969
v. o. 120x75 cm
20. **Lehetőségek végtelenje,** 1969
v. o. 120x75 cm
21. **Lüktetés és áramlás,** 1969
v. o. 120x75 cm
22. **Rejtőző hatalmak,** 1969
v. o. 120x75 cm
23. **Kísértés,** 1970
v. o. 100x140 cm
24. **Merülés,** 1970
v. o. 100x140 cm
25. **Röntgen,** 1970
v. o. 120x80 cm
26. **Hajnalvárás,** 1971
v. o. 90x100 cm
27. **Vízi világ,** 1977
v. o. 300x100 cm
28. **Hierarchia,** 1977–78
v. o. 300x100 cm
29. **Indulat és mérték,** 1979
v. o. 160x120 cm
30. **Fekete doboz,** 1981
v. o. 100x120 cm
31. **Napvilág öröme,** 1983
v. o. 90x130 cm
32. **Erővonalak,** 1984
v. o. 50x40 cm
33. **Függeszkedő,** 1984
v. o. 50x40 cm
34. **Kínai fényjelek,** 1984
v. o. 50x40 cm
35. **A körülmények,** 1984
v. o. 45x40 cm
36. **Mozgás,** 1984
v. o. 50x40 cm
37. **Távolodó,** 1984
v. o. 80x65 cm
38. **Távolság,** 1984
v. o. 50x40 cm

39. **Vízszintes mozgás,** 1984
v. o. 50x40 cm
40. **A cél felé,** 1985
v. o. 40x50 cm
41. **Égő hegyek,** 1985
v. o. 60x50 cm
42. **Hegyek,** 1985
v. o. 40x50 cm
43. **Káplán,** 1985
v. o. 50x40 cm
44. **Lovasok,** 1985
v. o. 40x50 cm
45. **Nyíllal és hálóval,** 1985
v. o. 40x50 cm
46. **Rettegés,** 1985
v. o. 50x40 cm
47. **Ringató,** 1985
v. o. 50x40 cm
48. **Sierra Morena,** 1985
v. o. 40x50 cm
49. **Sierra Nevada,** 1985
v. o. 50x60 cm
50. **Spanyolországi emlék,** 1985
v. o. 40x50 cm
51. **Távolodók,** 1985
v. o. 40x50 cm
52. **Telhetetlen tolvaj,** 1985
v. o. 50x40 cm
53. **Tragédia,** 1985
v. o. 50x40 cm
54. **Vidáman,** 1985
v. o. 40x50 cm
55. **Éhség – Éhes ló,** 1986
v. o. 60x50 cm
56. **Fék,** 1986
v. o. 60x50 cm
57. **Gyötrelem,** 1986
v. o. 50x60 cm
58. **Iszonyat,** 1986
v. o. 60x50 cm
59. **Tekintet,** 1986
v. o. 60x50 cm
60. **Vágyakozás,** 1986
v. o. 60x50 cm
61. **Folytonosság,** 1986
v. o. 160x120 cm
62. **Végtelen,** 1986
v. o. 160x120 cm
63. **Délceg,** 1987
v. o. 40x30 cm
64. **Igézet,** 1987
v. o. 40x30 cm
65. **Komoly játék,** 1987
v. o. 40x30 cm

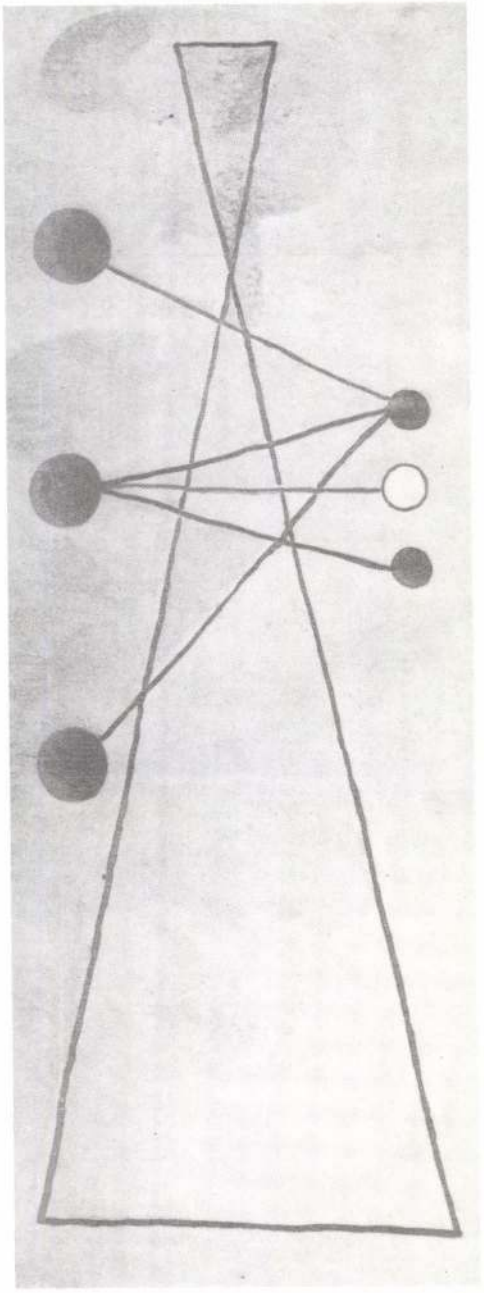

Üzenetközvetítő 1946.

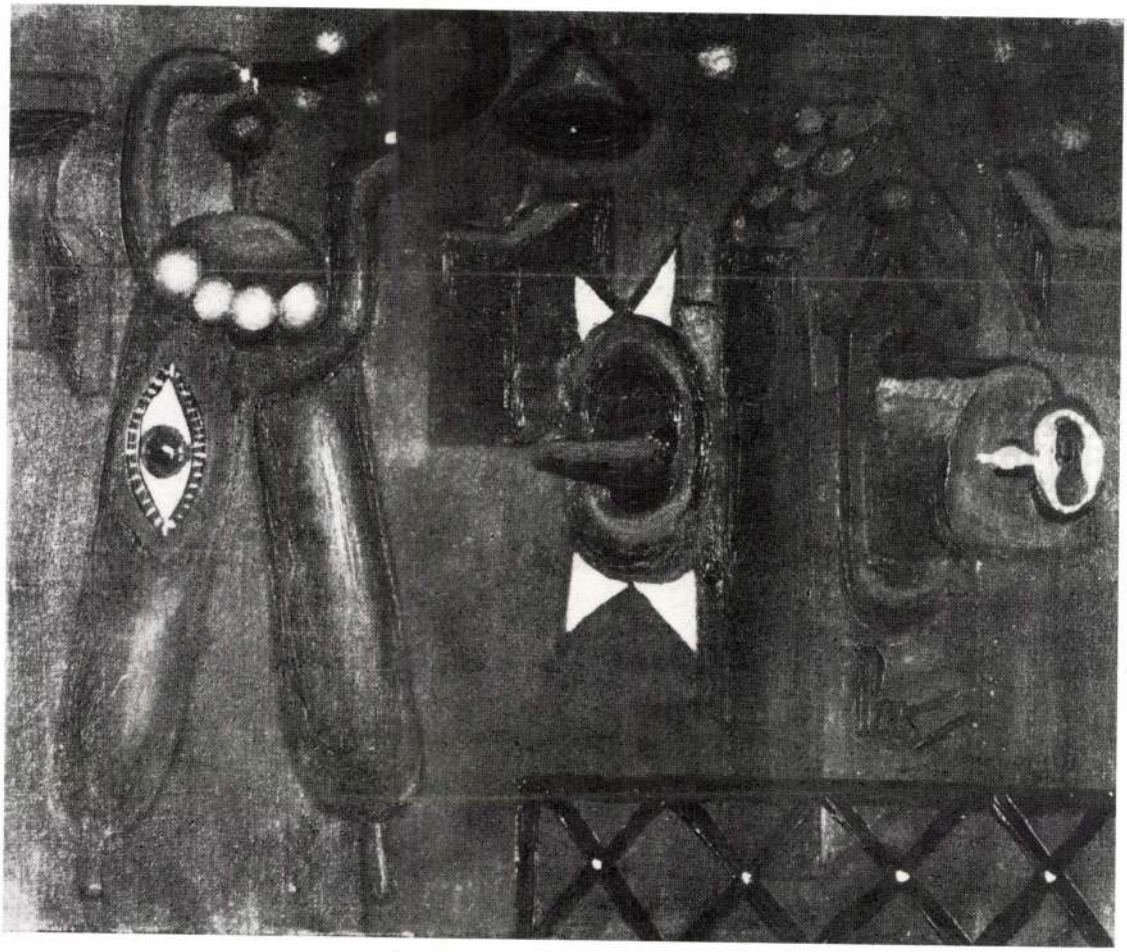

Középkor 1962.

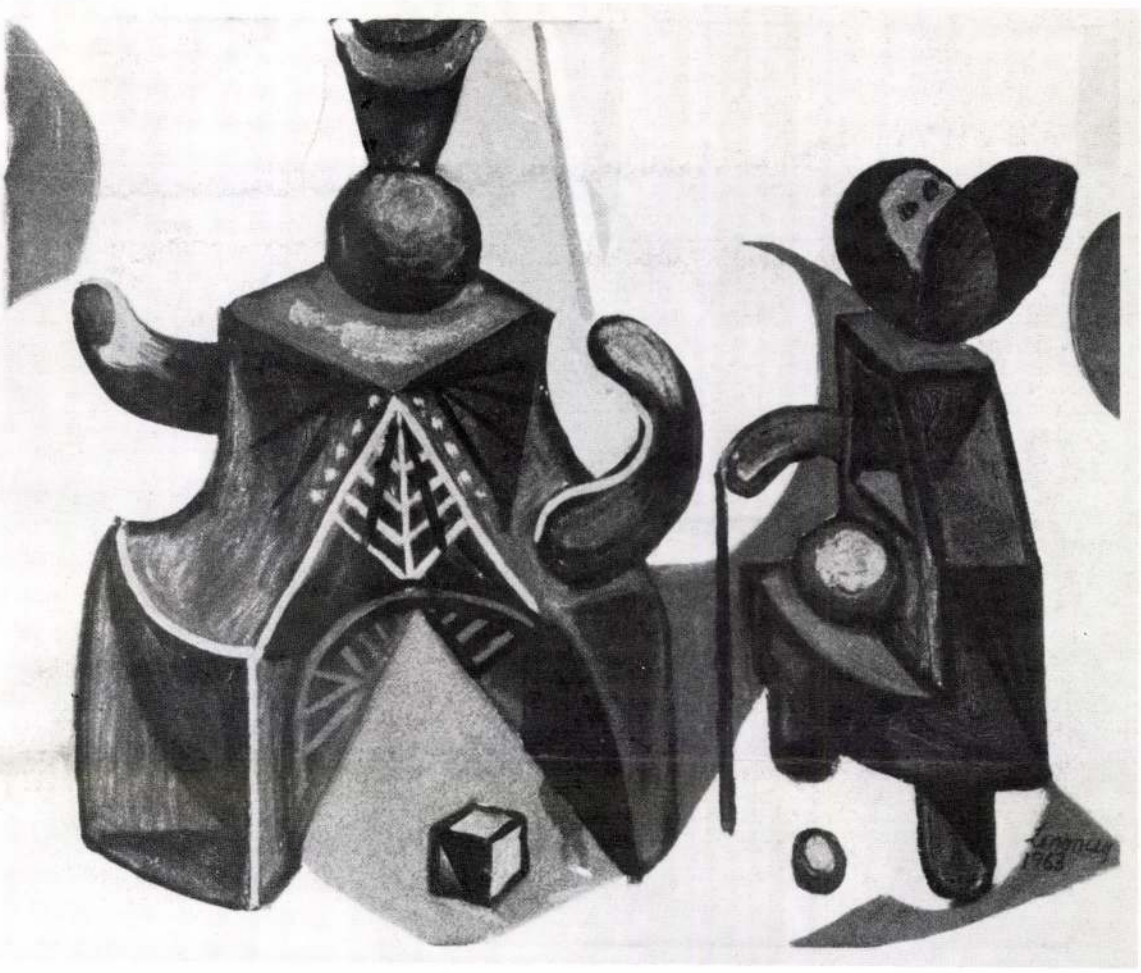

Önimádó 1963.

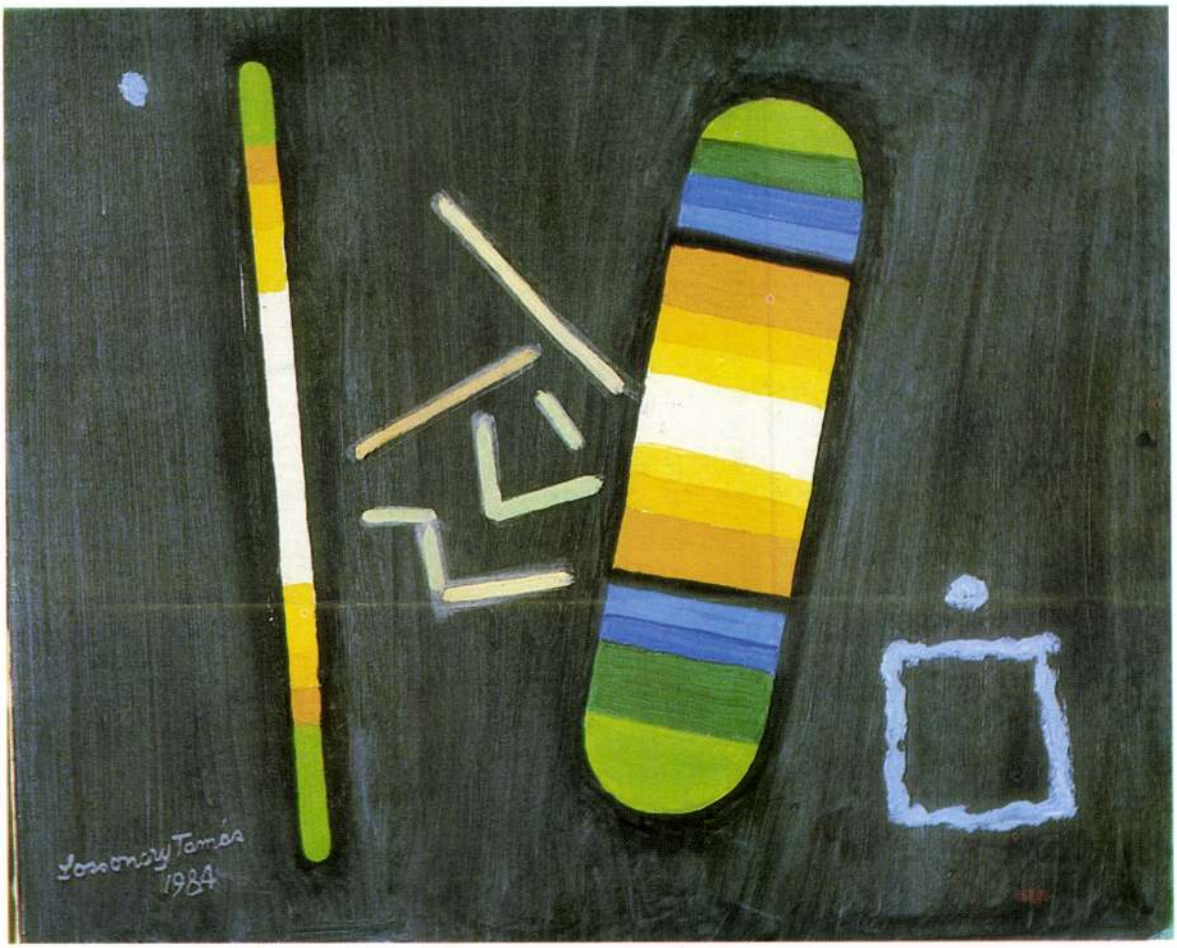

Kínai fényjelek 1984.

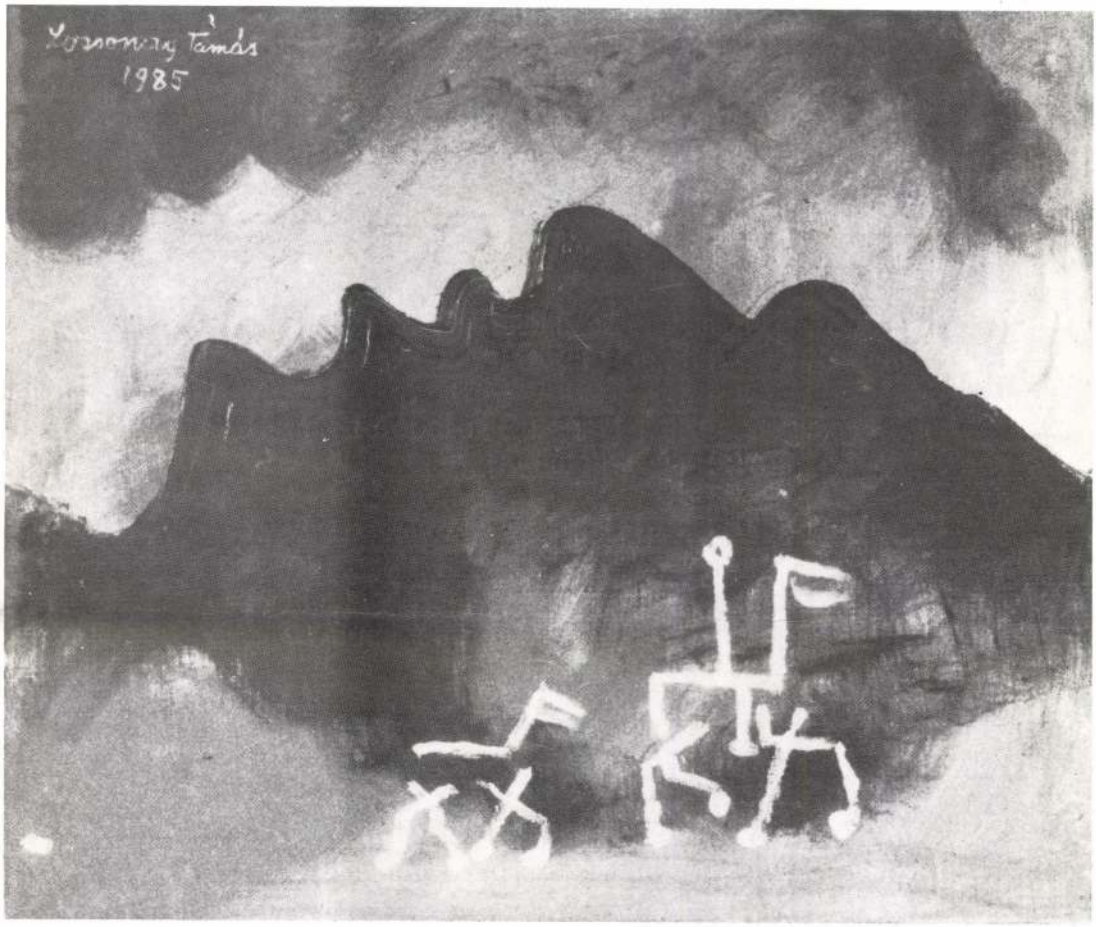

Sierra Nevada 1985.

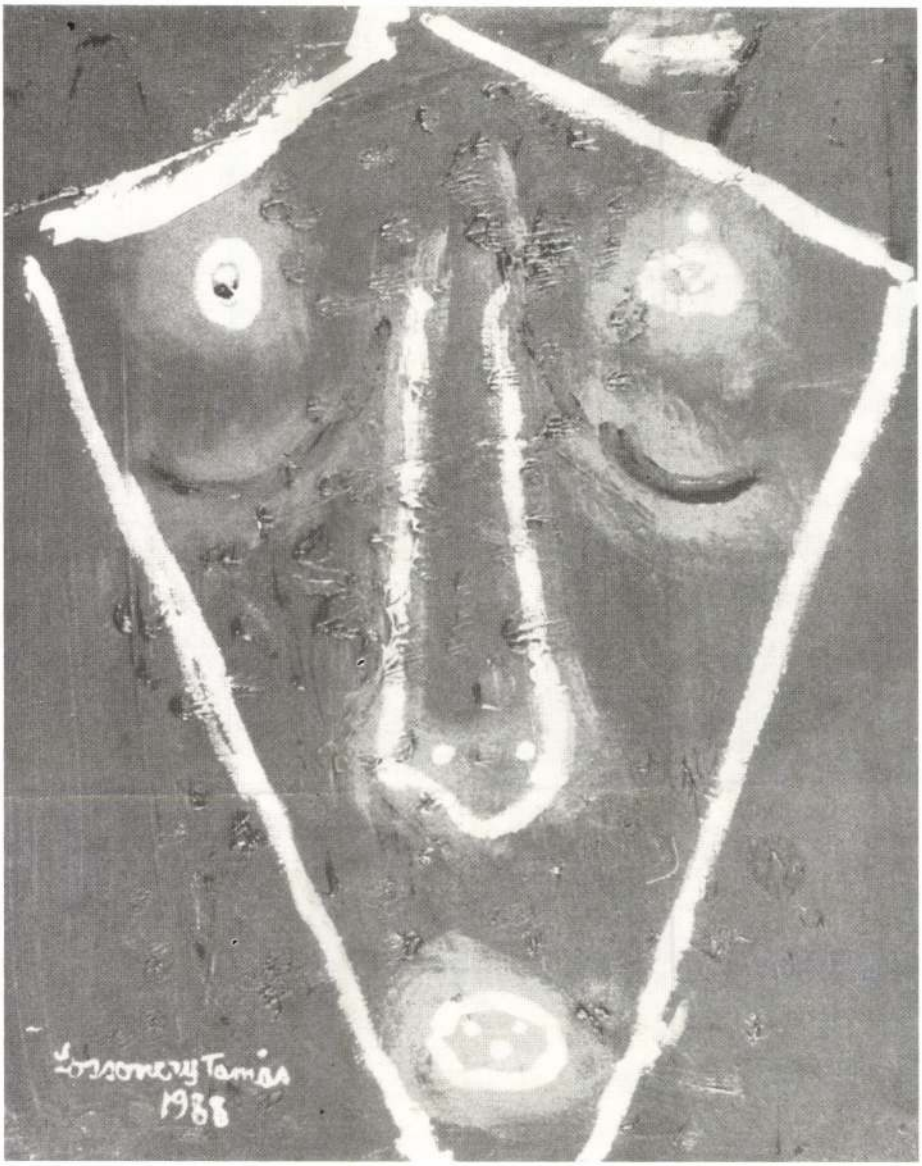

Tragédia 1988.

Illatok IV. 1988.

66. **Követés,** 1987
v. o. 40x30 cm
67. **Kukorékolás,** 1987
v. o. 40x30 cm
68. **Sebtiben,** 1987
v. o. 40x30 cm
69. **Színek ereje,** 1987
v. o. 40x30 cm
70. **Szomjúság,** 1987
v. o. 40x30 cm
71. **Választás,** 1987
v. o. 40x30 cm
72. **Visszatérés,** 1987
v. o. 40x30 cm
73. **Végítélet,** 1987
v. o. 40x40 cm
74. **Civilizált emberevő,** 1987
v. o. 100x80 cm
75. **Kihívás,** 1987
v. o. 80x100 cm
76. **Közeledés,** 1987
v. o. 100x80 cm
77. **A létezés öröme,** 1987
v. o. 100x80 cm
78. **Mágnes,** 1987
v. o. 80x100 cm
79. **Álom,** 1988
v. o. 50x40 cm
80. **Hullám,** 1988
v. o. 40x50 cm
81. **Illatok I–V.** 1988
v. o. 80x50 cm
82. **Kötetlenség,** 1988
v. o. 40x50 cm
83. **Moraj,** 1988
v. o. 40x50 cm
84. **Önpusztító,** 1988
v. o. 40x50 cm
85. **Peckesen,** 1988
v. o. 50x40 cm
86. **Teljesség,** 1988
v. o. 40x50 cm
87. **Vak indulat,** 1988
v. o. 40x50 cm
88. **Elsüllyedt világ 1–31.** 1988
papír, lavírozott tus, toll, 210x217 mm

Borító 1-en:
Lossonczy Tamás: Teljesség, 1988.
Lossonczy Ibolya: Hullám, 1987.
A kiállítást rendezte: M. Várhelyi Vanda

A reprodukciókat készítette
és a katalógust tervezte: Bogár György
Felelős kiadó: Dusza Árpádné
ISBN: 963 01 9345 0
Készült a Borsodi Nyomdában
Felelős vezető: Horváth Ferenc

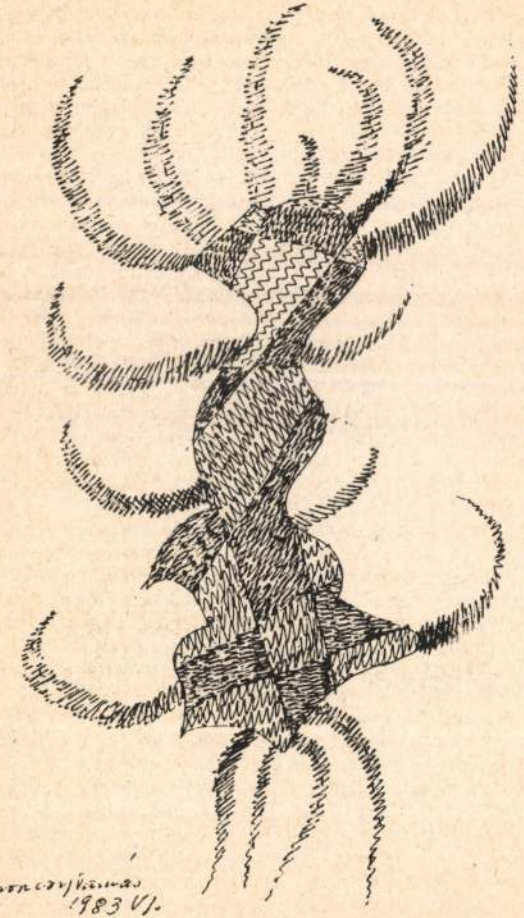

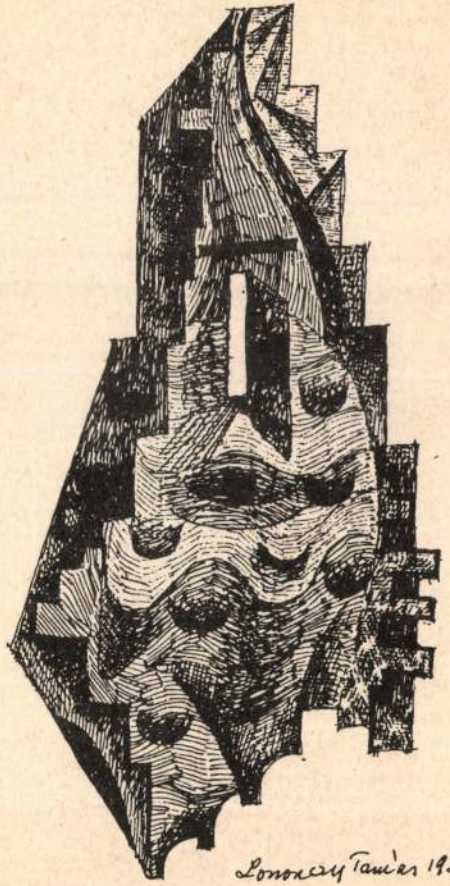

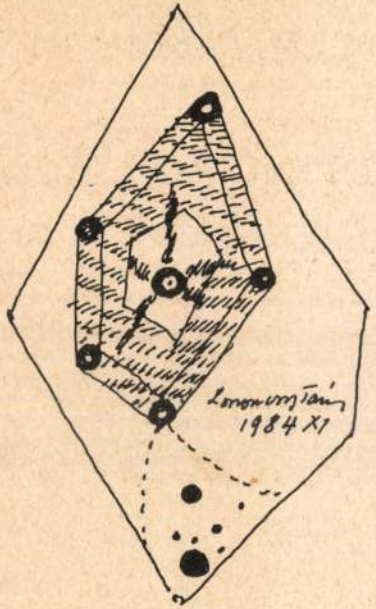

LOSSONCZY TAMÁS RAJZAI

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
1985. AUGUSZTUS 5—25.

LOSSONCZY TAMÁS RAJZAI

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA

BUDAPEST III., FŐ TÉR 1.
ZICHY-KASTÉLY

a kiállítást megnyitja
1985. augusztus 5-én 18 órakor
Lóska Lajos
művészettörténész

Megtekinthető: 1985. augusztus 25-ig
hétfő kivételével 14—18,
szombat-vasárnap 10—18 óráig

A kiállított művek
1981 áprilisa és 1985 áprilisa között keletkeztek

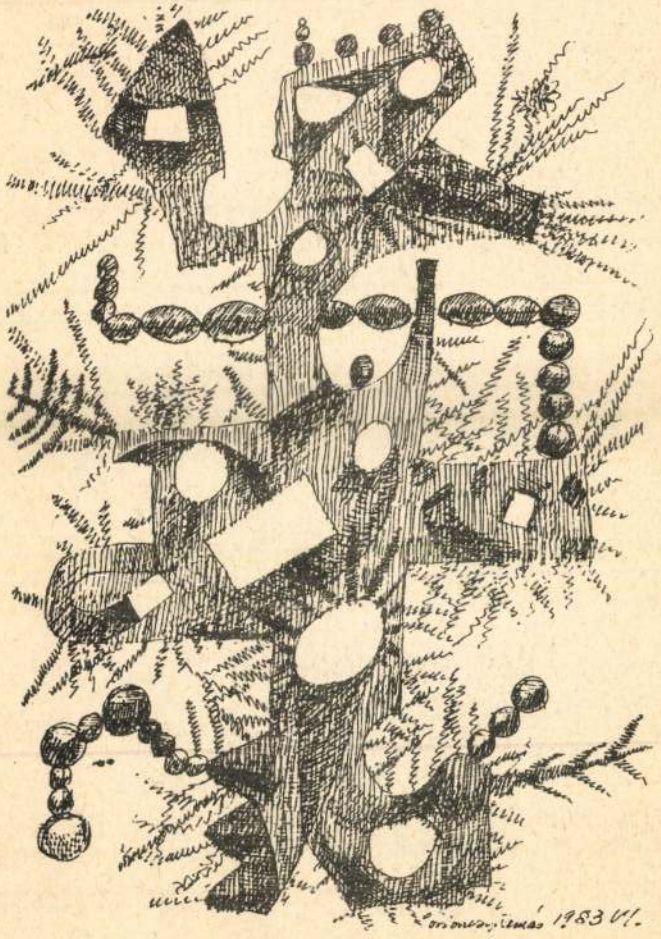

E kiállítás tisztelgés a 80 éves mester, *Lossonczy Tamás* előtt. Ez a festő egyszerre példája a hűségnek, az örök ifjúságnak, a világ gazdagságát mindig újra befogadni kész nyitottságnak. Lossonczy absztrakt festő, és ez a megnevezés Kelet-Európában s így Magyarországon csak a legutóbbi időkben lett *mindössze* művészettörténeti minősítés. Hiszen hosszú évtizedeken át az absztrakció előbb szitokszó, később a gyanús idegenség szinonimája, majd lassan a megtűrtség fogalmává lett, amíg ismét megértük, hogy művészettörténeti értékelést jelentsen.

Hiszen önmagában véve az absztrakció mindössze egy a lehetséges módszerek és világértelmezések közül. Lossonczy azonban azok közé tartozik, akik már a világháború előtt is beszélték ezt a nyelvet, s jól értették annak sajátos itthoni dialektusát, a *bioromantikát* is. Ő egy volt *Kállai Ernő* szép kifejezésével élve a „Természet rejtett arcának" meghódítói közül. A pontosság és becsület arra kötelez minket, hogy felidézzük élete döntő tényeit, barátságát és szövetségét Kállai Ernővel, *Palasovszky Ödön*nel. Arra, hogy felidézzük a társakat, az *Elvont művészet első magyar csoportkiállítás*án résztvevőket, *Barta Lajos*t; *Fekete Nagy Béla*t; *Gyarmathy Tihamér*t; *Jakovits József*et; *Kontraszty László*t; *Lossonczy Ibolyá*t, az élet- és művésztársat; *Marosán Gyulá*t, *Makarius Sameer*t, *Martinszky János*t, *Martyn Ferenc*et, *Rozsda Endré*t, *Vajda Júliá*t, *Vajda Lajos*t. A szabadság évei csak rövidek voltak, 1945 és 1948 között alakult meg a *Konkrét művészet magyarországi csoportja*, a *Dunavölgyi avantgardok* csoportja, s végül a *Galéria a 4 Világtájhoz*.

Lossonczy Tamás mentes maradt a görcsösségtől, megőrizte nyitottságát, s rendíthetetlensége szoros összefüggésben áll felfedező kedvével. Számára a világ festői kihívás, formák és összefüggések színtere, melyek előhívása, napvilágra hozása a nappal is álmodó művész dolga. Hiszen ez az életmű egyszerre idézi meg a világ szerkezetét és démonjait, a félelmet és a rendet, mint Kállai Ernő nevezte, a „mennyei rendet". Mint e grafikai tárlaton is látható, e mögül az absztrakció mögül újra és újra, az elvontság ellenére is felsejlik ez a táj, ez a vidék, ez a történelem. Lossonczy Tamás ma is abban a házban él, fenn a Rózsadombon, melyet még 1945-ben utalt ki pár baloldali festőnek a *Munkáskultúrszövetség*. Sietős alakja gyakran feltűnik ezeken a csendes utcákon, és fegyelmezettség és energia jellemzik ezt az alakot. A belső feszültségről, a világra nyitottság izgalmáról és a világbavetettség félelméről pedig a képek tanúskodnak. Festészete érzelemmel teli, s ez az érzés, mint Freud írja, „az örökkévalóság sejtelme ... határtalan, korlát nélküli, mintegy »óceáni« érzés". S ez a végtelenség, természetesség egyben az újra megnyíló és mindig újra meghódítandó örök titok.

György Péter—Pataki Gábor

LOSSONCZY TAMÁS RAJZAI

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA

BUDAPEST III., FŐ TÉR 1.
ZICHY-KASTÉLY

a kiállítást megnyitja
1985. augusztus 5-én 18 órakor
Lóska Lajos
művészettörténész

Megtekinthető: 1985. augusztus 25-ig
hétfő kivételével 14—18,
szombat-vasárnap 10—18 óráig

A kiállított művek
1981 áprilisa és 1985 áprilisa között keletkeztek

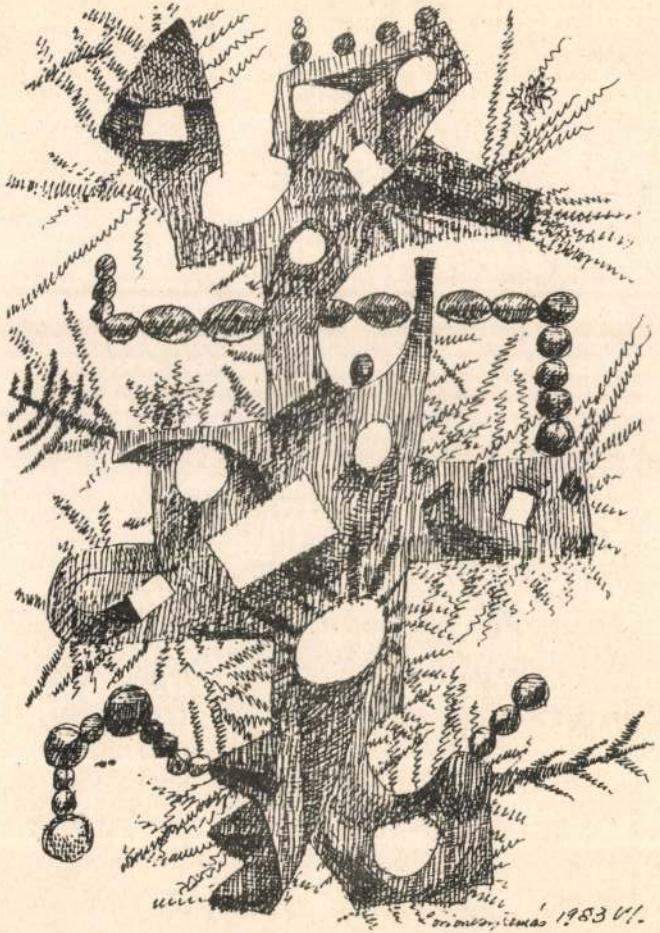

E kiállítás tisztelgés a 80 éves mester, *Lossonczy Tamás* előtt. Ez a festő egyszerre példája a hűségnek, az örök ifjúságnak, a világ gazdagságát mindig újra befogadni kész nyitottságnak. Lossonczy absztrakt festő, és ez a megnevezés Kelet-Európában s így Magyarországon csak a legutóbbi időkben lett *mindössze* művészettörténeti minősítés. Hiszen hosszú évtizedeken át az absztrakció előbb szitokszó, később a gyanús idegenség szinonimája, majd lassan a megtűrtség fogalmává lett, amíg ismét megértük, hogy művészettörténeti értékelést jelentsen.

Hiszen önmagában véve az absztrakció mindössze egy a lehetséges módszerek és világértelmezések közül. Lossonczy azonban azok közé tartozik, akik már a világháború előtt is beszélték ezt a nyelvet, s jól értették annak sajátos itthoni dialektusát, a *bioromantikát* is. Ő egy volt *Kállai Ernő* szép kifejezésével élve a „Természet rejtett arcának" meghódítói közül. A pontosság és becsület arra kötelez minket, hogy felidézzük élete döntő tényeit, barátságát és szövetségét Kállai Ernővel, *Palasovszky Ödön*nel. Arra, hogy felidézzük a társakat, az *Elvont művészet első magyar csoportkiállítás*án résztvevőket, *Barta Lajost*; *Fekete Nagy Bélát*; *Gyarmathy Tihamért*; *Jakovits Józsefet*; *Kontraszty Lászlót*; *Lossonczy Ibolyát*, az élet- és művésztársat; *Marosán Gyulát*, *Makarius Sameert*, *Martinszky Jánost*, *Martyn Ferencet*, *Rozsda Endrét*, *Vajda Júliát*, *Vajda Lajost*. A szabadság évei csak rövidek voltak, 1945 és 1948 között alakult meg a *Konkrét művészet magyarországi csoportja*, a *Dunavölgyi avantgardok* csoportja, s végül a *Galéria a 4 Világtájhoz*.

Lossonczy Tamás mentes maradt a görcsösségtől, megőrizte nyitottságát, s rendíthetetlensége szoros összefüggésben áll felfedező kedvével. Számára a világ festői kihívás, formák és összefüggések színtere, melyek előhívása, napvilágra hozása a nappal is álmodó művész dolga. Hiszen ez az életmű egyszerre idézi meg a világ szerkezetét és démonjait, a félelmet és a rendet, mint Kállai Ernő nevezte, a „mennyei rendet". Mint e grafikai tárlaton is látható, é mögül az absztrakció mögül újra és újra, az elvontság ellenére is felsejlik ez a táj, ez a vidék, ez a történelem. Lossonczy Tamás ma is abban a házban él, fenn a Rózsadombon, melyet még 1945-ben utalt ki pár baloldali festőnek a *Munkáskultúrszövetség*. Sietős alakja gyakran feltűnik ezeken a csendes utcákon, és fegyelmezettség és energia jellemzik ezt az alakot. A belső feszültségről, a világra nyitottság izgalmáról és a világbavetettség félelméről pedig a képek tanúskodnak. Festészete érzelemmel teli, s ez az érzés, mint Frud írja, „az örökkévalóság sejtelme ... határtalan, korlát nélküli, mintegy »óceáni« érzés". S ez a végtelenség, természetesség egyben az újra megnyíló és mindig újra meghódítandó örök titok.

György Péter—Pataki Gábor

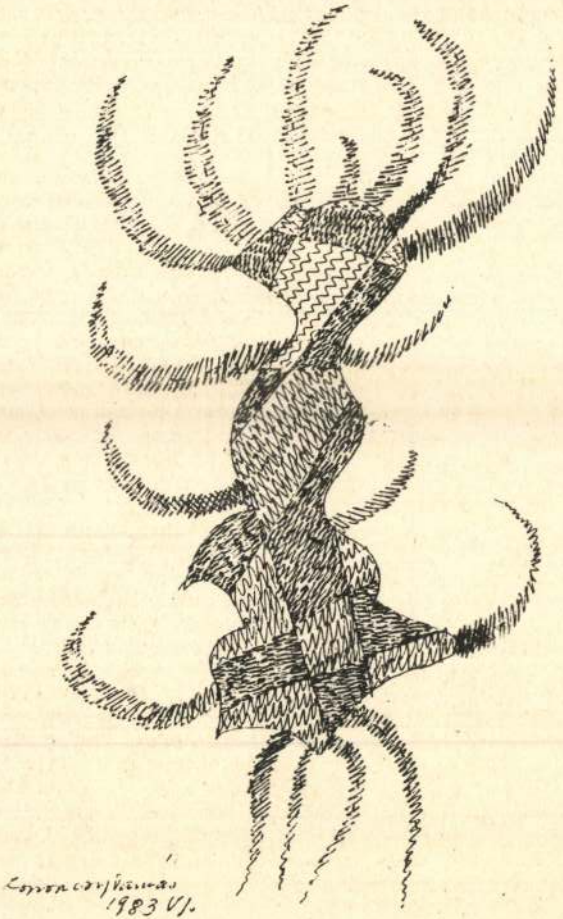

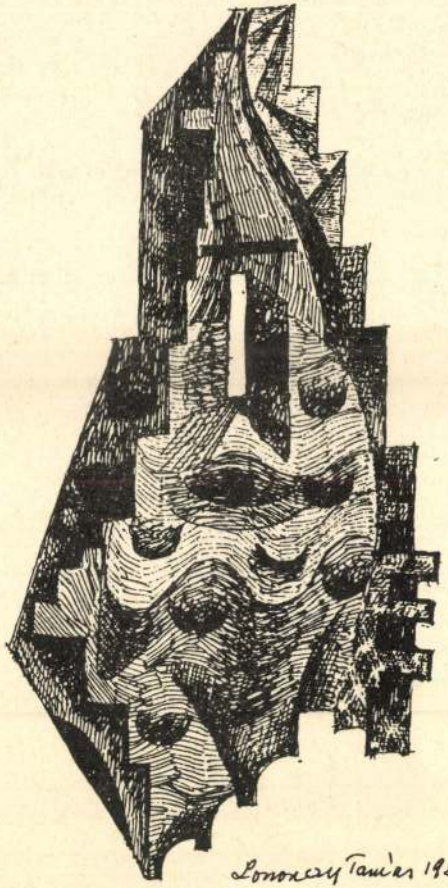

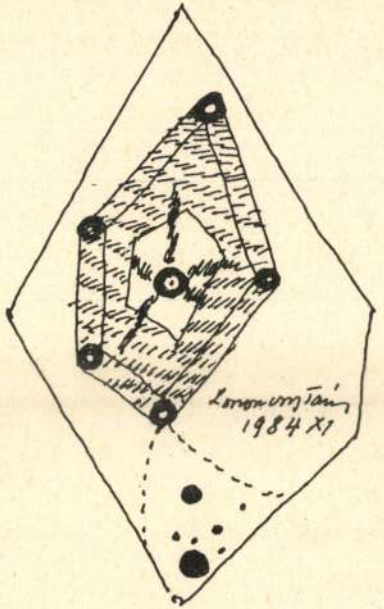

LOSSONCZY TAMÁS RAJZAI

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
1985. AUGUSZTUS 5—25.

feszítő belső energiákon akar úrrá lenni és azokat formába önteni. Kompozíciói csak gondolati vázlatokat tartalmaznak, csak útmutatóként, egyfajta bójaként lebegnek bennük a meghatározott zenei eszközök és motívumok, hogy nagyjából mindannyian tudják, milyen irányba haladjanak, s hová jussanak el a végén. Ezután már csak rajtuk múlik, hogy ez a szerkezet hogyan telik meg – szavaival élve – hússal, vérrel és lélekkel.

Dresch lemezeinek címét akár ars poeticája tömör és szabatos megfogalmazásaként is felfoghatjuk. Ez a zene valóban „Sóhajkeserű", egyszerre fájdalmas és ellenállhatatlan, ott vannak benne a Gondolatok a régiekről, tehát a magyar múltból, történelemből, kultúrából merítkezik, Zeng a lélek, azaz a belső rezonancia meghatározó szerepet játszik a kompozíciókban, s Mihály eddigi életműve egyetlen elszakíthatatlan Folyondár, hosszú lélegzetű zenei folyamat, igaz alámerülés.

Legújabb, közel 75 perces albumuk véleményem szerint a kvartett eddig legjobb munkája. Talán azért is, mert nem a stúdió rideg falai között született, hanem a koncerthangulat éltető melegében. A lemezt indító Kelj fel Juhász megadja a kezdőhangot, ami utána jön, folyondárként tartozik össze, annak ellenére, hogy a könnyebb tájékozódás kedvéért az egymásba kapaszkodó témákat hosszabb-rövidebb kompozíciókra tagolták, melyeket a Dresch gyermekkorát idéző, kissé mélabús hangulatú Hazafelé zár le. Codaként pedig Wayne Shorter Lábnyomok című szerzeményét adják elő a maguk olvasatában, ezzel is fejet hajtva – mint a kísérőfüzetkében is megfogalmazzák – a fekete zene előtt, amelyből szintén sokat merítettek, s amelyet olyannyira szeretnek és tisztelnek. *(Adyton)*

JÁVORSZKY BÉLA SZILÁRD

KÉPZŐMŰVÉSZET

Aranyérmek, ezüstkoszorúk

Ez egy szokatlan műfajú, talán történeti-művészetszociológiainak nevezhető kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában. A nemrég megnyílt *Művészkultusz és műpártolás Magyarországon a 19. században* alcímű tárlatnak nem a műtárgy áll a középpontjában, hanem a művészet hátországa; a társadalmi közeggel foglalkozik, melyből a művészet kivált, s amelyre támaszkodik. A kiállított tárgyak – számos műtárgy is – csak illusztrálják az aprólékosan feltárt tényeket és eredményeket.

Tiszteletreméltóan nagy vállalkozás, egykori művelődésünk ismeretlen vonatkozásainak kiemelése a múltból a részletesen dokumentált, illusztrált kiállításon egyfelől, másrészt egy vaskos kötetben, a katalógusban; a koncepciót megalkotó, rendező *Sinkó Katalin* művészettörténésznek nyilvánvalóan több éves munkája. A tudományos alaposság, a történések és összefüggések hiteles feltárásának igyekezete párosul az ismeretterjesztő szándékkal. Ezt nem csupán a kiállítás léte bizonyítja, hanem a magyar múzeumi gyakorlatban egyáltalában nem általános, tartalmas és sok mindenre figyelemmel lévő feliratok is, melyek a türelmes érdeklődőt járatosabbá teszik a múlt évszázad társadalmi-művészeti viszonyai közt.

Sinkó Katalin ismertető szövegének egyik kulcsmondata szerint „A magyar művészet történetéről nemcsak a stílusok versengésének vagy önmozgásának ábrázolásával szólhatunk, hanem az értékek születésének és elfogadásuk körülményeinek a bemutatásával is." Ez így van; az eredmények, a következtetések azonban nem vágnak egybe; úgy tetszik, nem pontosan ugyanannak, sőt *egy másik művészetnek* a történetéről beszélnek. Ez a kiállítás egyik legkirívóbb érdekessége. Különösen feltűnő, hogy a század utolsó éveiben sok esetben mai ízlésünktől és az időközben kikristályosodott művészettörténeti értékszempontoktól mennyire eltérő meggondolások és kritériumok alapján díjaztak és vásároltak a bizottságok olyan műveket, melyek azóta is a múzeumok tanulmányi raktáraiban foglalják a helyet. (Nem kétséges, hogy más korokban is így volt ez.) E művek olykor elképesztenek a témájukra fecsérelt részletező szorgalommal *(Pállik Béla:* Juhok az akolban, 1989); a múló divatnak pusztán történeti érdekű, száraz közlésével *(Halmi Artúr:* Vizsga után, 1890); vagy a mecénásra kacsintó negéd mértéktelenségével *(Benczúr Gyula:* Bacchánsnő, 1881). Ugyanakkor érdekes látni mindezt; *ez is volt,* de nem biztos, hogy művészet volt, mint ahogy a *szocreál* is tárgya a művészettörténetnek, zömében mégis kvázi-művészet. A tárlat festészetünk elmaradását a friss vívmányoktól nem teszi kétségessé azáltal, hogy feltárja a kor festőit befolyásoló nemművészeti szempontokat, „a miliőt, melyben készültek és hatottak" a művek. A kép teljességéhez tartozik, hogy történeti festészetünk – igaz, nem elsősorban festészeti erényeik miatt – becsben tartott legkiválóbb darabjai is szerepeltek az egykor díjazottak és megvásároltak között.

A kiállítás ezernyi tárgya, pártfogók, tisztségviselők portréi és művész-önábrázolások, önarcképek, koszorúk és kitüntetések, műlapok és iskolai szemléltető képek, vásárlások és díjazások dokumentumai a nemzeti látáskultúra fejlesztésének is rekvizitumai, melyek a század folyamán a semmiből az akadémikus ízlésig emelték a polgári képzőművészeti szemléletet. A rákövetkező évszázad sajnos nem dicsekedhet a vizuális műveltség ilyen arányú fejlődésével.

Mint József nádor mögött a régi Pest *Barabás Miklós* festményén (1846), úgy tárul fel a néző előtt a kiállított műtárgyak és dokumentumok hátterében a magyar múltnak egy sajátságos szempontú metszete.

KOVÁTS ALBERT

Lossonczy Tamás: 1956

Ezerkilencszázötvenhat virtuális képeskönyvéből a napokban újabb lapok váltak láthatóvá: az Új Művészet Kiadó gondozásában grafikai album jelent meg Lossonczy Tamás eddig ismeretlen '56-os grafikai sorozatából. A művész kézjegyével ellátott, 100 számozott példányban kiadott mappa abból az alkalomból látott napvilágot, hogy a kilencvenkettedik évében járó mester festményeiből nagyszabású retrospektív kiállítás nyílt az Ernst Múzeumban (nyitva október 22-ig).

A Lossonczy-ouvre-ön belül az 1948–62 közötti időszak – mint azt Pataki Gábor most megjelent monográfiájában is megállapítja – egyetlen nagy hiányjel. Az absztrakt-nonfiguratív törekvések ellehetetlenülésével, a kényszerű igazodás és elhallgattatás légkörében alig születtek művei. A maradandóak közül – az 1958–62 között festett, s az életmű egyik kulcsműveként számon tartott *Tisztító nagy vihar* mellett (melyet csak húsz év múlva lehetett kiállítani) – a legfontosabb munkája a most publikált grafikai sorozat. „1957-ben rengeteg vázlatot készítettem az ötvenes évek atmoszférájáról, majd 17 tollrajzban összegeztem kutatásaimat.

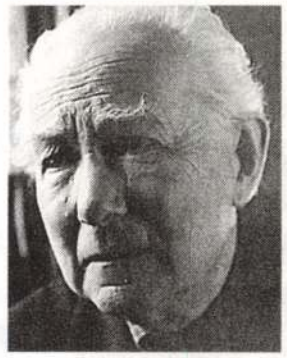

Ezeket a rajzokat most, harminchat év után is igen szeretem, hiszen egy egész történelmi korszaknak tömör, szókimondó összefoglalásai. Ilyesmit később már nem csináltam" – olvashatjuk a művész önéletrajzírásában *(A kép néz engem,* Kortárs 1995/1.).

A rajzok sem keletkezési körülményüket, sem tematikájukat tekintve nem a forradalom eseményeinek illusztrációi, nem vizuális krónika – mint például Szántó Piroska '56-os szinkron sorozata, a *Forradalmi szvit 1956* (Corvina Kiadó, 1989), vagy az emigráció művészei közül Marosán Gyula egykori munkái. Tematikájából hiányzik '56 szokványos ikonográfiája: a lyukas zászló, az orosz tank, a Molotov-koktélt dobáló pesti srácok. Képi világa nem valós, narratív elemekből áll, hanem szürrealisztikus-figuratív motívumokból építkezik: ősi élmények, elemi ösztönök szüremlenek át a korszak megélt tapasztalatán keresztül, s állnak össze elvont kifejezésformává, hasonlóképpen, mint Jakovits József '56-os rézkarc-sorozatában, míg egyes lapjainak apokaliptikus alapérzése, klasszicizálóbb felfogása Szalay Lajos forradalmi sorozatának vízióival rokoníthatók, kinek munkái leginkább összeforrottak '56 képzőművészeti megjelenítésével.

Mindhármójukat – akárcsak a műfaj legjobbjait: Goyát, Picassót háborús sorozatában a maga módján – a konkrét események megidézésén túlmutató, az abban rejlő elvont tartalmak kifejezése foglalkoztatta – ahogy Lossonczy írja: *„a rossz szokvány csődjéről és a valamivel jobb jövő reményének összecsapásáról gondolkoztam, és közben megszállott módjára rajzoltam"* –, ez adja műveik hatóerejének tartósságát.

A kötetet szerkesztő Sümegi György utószavában az '56-os ábrázolások tágabb problematikájának összefüggéseibe helyezve méltatja Lossonczy sorozatát, elsőként hívja fel a figyelmet '56 vizualitása műtörténeti-esztétikai feldolgozatlanságára. A politikai kurrencia elmúltával remélhetőleg e kutatási restanciák terén is történik érdemi előrehaladás, s a művészi invenció és formaalkotás sajátos világának vizsgálatán keresztül közelebb juthatunk '56 jelentésének a megértéséhez.

BOROS GÉZA

HIBAIGAZÍTÓ

Szeptemberi számunk 11. oldalán A kastély című tanulmányból – technikai okokból – kimaradt pár sor. A szövegrész helyesen: „(Velük szemben azonban személyes megtakarításaikat nem kockáztatják a tőzsdén, ezek is biztonságosabb felhalmozási formák felé vándorolnak.) Világnézetük összetett: a gazdasági nézetektől a szabadidő eltöltésének filozófiájáig haladva a konzervativizmustól az anarchizmusig terjed.

Társadalom- és jövőképük a bürokraták első csoportjához hasonlatos..."

A szerző és olvasóink elnézését kérjük.

Lapunk támogatói

MTA–Soros Alapítvány
Művelődési és Közoktatási Minisztérium
József Attila Alapítvány
Szabad Sajtó Alapítvány
MHB Táncsics Alapítvány
MHB Művészeti Alapítvány
MHB Sajtóalapítvány
és magánszemélyek

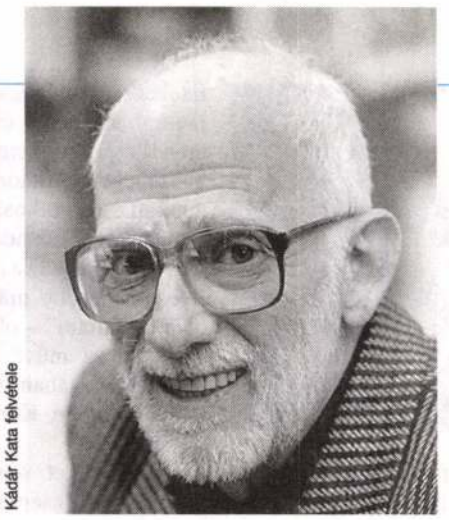

Kádár Kata felvétele

...Semmi sem fontos...

Arany János, ha jól tudom (és ha nem jól tudom, az is mindegy; nem változtat semmin se), egyetlen sort sem bírt leírni Piroskáról, korán elvesztett kislányáról. A Buda halálában az egyik nőalak Piroska. Ennyi. Többet nem bírt mondani róla, mert már a nevétől is majdnem sírógörcsöt kapott. Egy kétsorost nem bírt leírni róla, mert kiesett a kezéből a toll. Az írás szerep, ugyanolyan, mint a színészé: sztriptíz. És egy bizonyos határon túl nem bír levetkőzni az ember, nem bír kibújni a bőréből, mint a kígyó, és ami nagyon fáj, az mindig belül van, bőr alatt.

Már több mint két éve, és egy sort sem bírtam leírni Rólad.

Pedig tudom, hogy szólni kellene, mint a harangnak, szólni kellene, de nem érted. Te nem vagy rászorulva, Rólad, mert én vagyok Rád szorulva, mi vagyunk Rád szorulva, mind az ötmilliárdnyian, akiket egy példamutató élet után hátrahagytál, bámulatos alázattal megnyugodva Isten akaratában... (szörnyű! – ugye)... belenyugodva Isten akaratába... még rosszabb, látod, nem bírom kifejezni magam, nem tudlak kifejezni, mi ez a marhaság, ez a dagály, ez nem Te vagy, és egyáltalán nem vagyok biztos benne, hogy hitted az Istent az utolsó éveidben, volt néha egy-egy halk mellékmondatod, hogy ez az Isten, ez a gonosz Isten talán nem is a Tiéd, és akkor inkább semmi se legyen...

De talán nem is fontos... mi, emberek fontoskodunk körülötte, mert mögé akarunk bújni önmagunk elől, de Neked nem volt bujkálnivalód, csak féltenivalód: a szeretteid; nem fáj, de meg sem érinthettem, nem láttam holtában anyám... nem is sírtam. Hiszen tudod. Minden verset tudsz, te tanítottál verset hallgatni, olvasni, verset mondani, verset énekelni, Te tanítottál minket versül, tőled tudom, hogy nem is sírtam. És érthetetlen, hogy mindig így lesz ezután.

És hogy így is történt. Pontosan így. Sose hittem volna...

Ezek morzsák, töredékek Belőled, a temetőhöz nincs közöm, tudod, megbeszéltük, az az urna, az a gödör, az a fejfa, vagy kőlap, vagy az a barna föld, azok a göröngyök, az a borostyán, az az akármi... nem Te vagy: föl akarlak építeni, nem föltámasztani, ne félj, nem akarom meghosszabbítani a szenvedésedet, azt akarom fölmutatni, ami a lényeg volt Benned, aminek tovább kell élnie bennünk... (vagy az unokádban, ugye nem is gondoltad volna, mennyit jelentesz neki...?)

Talán igaza van Adornónak, talán tényleg nem lehet már verset írni, semmit sem lehet többé írni, a szavaknak nincs többé hitelük, hiába mondom, hogy példát adtál emberségből, szeretetből, szelídségből, alázatból, ezek a szavak röhejesek. Semmit sem mondanak.

Mert nagyot akarok. Nem kell nagyot akarni. Csak le kell ülni Veled szemben, csak a kezembe kéne vennem a te kis, összeszáradt madárkezedet, belenézni a szemed kékjébe, és mondani és mondani és mondani úgy, ahogy azelőtt, elmesélni mindent, és hallgatni a válaszod: *te tudod kisfiam, és csak mondd, csak mesélj, úgysem értem, de az nem is fontos, az a fontos, hogy itt ülünk egymással szemben, hogy fogod a kezemet, hogy a szemembe nézel, hogy én a szemedbe nézek, és hallgatlak, amíg te mondod, és ezért kértelek mindig, kisfiam, hogy ne igyál, mert az alkohol roncsolja az agysejteket, és te az agysejtjeidből élsz, most nekem mondod, holnap vagy, ha nem holnap, hát holnapután vagy tíz év múlva, mert az idő se fontos, majd egyszer megírod, majd egyszer megtudod, hogy semmi sem fontos, csak biztonságban tudni, akit szeretünk; biztonság, az a legtöbb; ez a világ nem embernek való; nyolcvanöt éven keresztül rettegtem a szeretteimért, hogy biztonságban tudjam őket, ennyi egy élet, ennyi nyolcvanöt év (jó, volt benne gyerekkor is, valamikor kislány voltam, nem tartott sokáig), ne félj, kisfiam, a halál nem olyan nagy dolog,* tudom, anyu, nem félek, tudom.

Nyolcvanöt évnyi rettegés a szeretteidért, az első világháborúban a bátyád a fronton, aztán a Károlyi kormányban miniszteri osztályvezető, aztán menekülés Szepesváraljára a fehérterror elől, aztán a kitüntetés a szlovákul legszebb kiejtéssel beszélő magyar kislánynak, aztán Apu és a kereszténység, és amilyen hívő voltál zsidónak, ugyanolyan hívő lettél katolikusnak is, és keresztényi alázattal varrtad föl magadra, a fiadra, a lányodra a sárga csillagot, és Apu Borban; egy áprilisi hajnalra emlékezem, amikor Apu a turistafölszerelésében megy a néptelen szürkületben az utcán, és a szöges bakancsa visszhangosan csattog a kövezeten, mi lessük az ablakból, de ő csak egyszer néz vissza, egyetlen mozdulattal csak egyet int (nem szereti a jeleneteket; nem színész alkat), és megy elszántan tovább, és az Úr kegyelméből megmaradtunk: mi, a legszűkebb család; és közben elpusztult hatszázezer magyar és a többi hatmillió az Úr kegyelméből, és Te nem gondoltál arra, mert nem akartál arra gondolni, hogy hol volt akkor az Úr... és mindig csak azt mondtad a mieinkre, a családra, hogy elpusztultak, soha azt, hogy meggyilkolták őket, mert akkor a gyilkosokat is meg kellett volna nevezni, de Te nem akartál megnevezni senkit, hogy ne kelljen gyűlölnöd senkit;

aztán diktatúra, terror, forradalom, újra terror, és marad az állandó rettegés a szeretteidért, még az izraeliekért is, mert az arabok ott is folyton lövöldöznek meg robbantanak...

igazad van, nem dramatizálom, nem olyan nagy dolog az egész, csak annyi, hogy hiányzol, hogy nincs kinek elmondanom, nincs aki hitegetne, hogy te tudod, kisfiam, amikor mind a ketten tudjuk, hogy nem tudok én semmit se...

KERTÉSZ ÁKOS

KRITIKA

Vásárhelyi Miklós: A krízis kritikája 2

Bossányi Katalin: Szövetség és önkorlátozás 4

Kéri László: Szezonkezdet 5

Valki László: Oroszország és Közép-Európa biztonsága 6

Sokcsevits Dénes: Katonai határőrvidék, Vojna krajina, Militärgrenze 12

Konrád György: Se bosszú, se megbocsátás 15

Csepeli György: Narrativák fogságában. A népi írók politikai szocializációja Magyarországon 20

Almási Miklós: A képzabáló szomorúsága 24

A tudomány nem Isten. Beszélgetés *Klein György* orvosbiológussal (Az interjút készítette: *Mélykuti Ilona*) .. 26

Pomogáts Béla: Tokaj után 30

Veres András: Lukács György irodalomszociológiája. 2. 31

Avar János: Tévhitek a titok birodalmának terjeszkedéséről 37

Eörsi István: Álom 1995. augusztus 9-én 38

Tischler János: Varsói kapcsolat. Az 1956-os magyar „ellenforradalmat" bemutató kiállítás varsói története 39

*

A muszáj. Esterházy Péter: Egy nő *(Csáki Judit)* 42

Berlin helyett az ég *(Nagy András)* 43

A Nap Színházától a csillagos égig *(Bogácsi Erzsébet)* 45

A nézhető Lehetetlen *(Nádra Valéria)* 45

Domos Kálmán: Manuel de Falla élete és művészete *(Fittler Katalin)* 46

Alámerülés, hosszabb távon is *(Jávorszky Béla Szilárd)* 46

Aranyérmek, ezüstkoszorúk *(Kováts Albert)* 47

Lossonczy Tamás: 1956 *(Boros Géza)* 47

Kertész Ákos: ...Semmi sem fontos... 48

A címlapon: Lossonczy Tamás alkotása

TÁRSADALOMELMÉLETI ÉS KULTURÁLIS LAP

Megjelenik havonta

Főszerkesztő: BALOGH ERNŐ

Főszerkesztő-helyettes: VÖRÖS T. KÁROLY

Rovatvezetők:
BOROS GÉZA, JÓZSA ÁGNES,
KOVÁCS DEZSŐ, MÁTYÁS GYŐZŐ

Szerkesztőségi titkár: GUBÁS M. IBOLYA

Kiadja a
NÉPSZABADSÁG RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Felelős kiadó: LENGYEL L. LÁSZLÓ
ügyvezető igazgató

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
1034 Budapest, Bécsi út 122–124.
Telefon:250-1680/128-, 129-, 130-as mellék

Terjeszti a Magyar Posta.
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő hivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest XIII., Lehel u. 10/A 1900 közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj: negyed évre: 201 Ft, fél évre: 402 Ft, egy évre: 804 Ft.

ISSN 0324–77–75

Szedte a Népszabadság Fényszedő Kft.
Nyomta: Szikra Lapnyomda Rt.
(95–075)

LOSSONCZY TAMÁS

ÚJ MŰVÉSZET
2000/szept.

P - 9765

61.o.

A zengővárkonyi egyházközség 1936.

vének 2. pontja a következőképpen fog

építése. Lelkész előadja, hogy régi h

egyház anyagi ereje nem lett volna el

céljára, a püspök úrhoz és a budapest

Szoba átalakítására alkalmas helynek

udvar és a kert között, mert így a sz

elkészíttetni. Tájékozódásul költségv

asztalos és Brückner Ferenc kőműves m

és asztalos munka anyaggal együtt kb.

fedezésére püspök úr az egyházkerület

Terézvárosi Református egyház presbit

úti ref. egyház 15o P-t, a Budapest-K

illetve az utóbbi kettő kivételével

LOSSONCZY TAMÁS

ÚJ MŰVÉSZET

2000/febr.

P-9765

3.0.

1091. TOLNAY KÁROLY

1

Par

Mélyen tisztelt Tanár ur;

E nyáron valószinüleg, Rinával
nem szeretném elmulasztani az a
bemutathassam Rinát. - Azonkivü
uj magyar generációval: Németh
"Válasz" többi irójával. Ön biz

LOSSONCZY TAMÁS

Új művészet

1996/szept

21.o.

LOSSONCZY TAMÁS

Új művészet

1996/OKT

12.o.

Hogy a nyomda az előkészitő mun-
e, sürgősen kérette a szerződést.
rtam és fölküldtem, mert ha kará-
yv, valaki valahol ezért is fejbe
it élőszóval odafönn is megmondtam,
lag is kötelesek figyelembe venni.
rtelek, hogy, ha bármi kifogásod
snak, aki tüsténT intézkedik. Ha
sort megirod Péternek, semmi baj.
helyett nekem irányozd a taglót s
gy a nyomda rendben gondolva a dol-
pirgyárnak s a gyár még mindig ra-
eled minden kivánságot azonnal

LOSSONCZY TAMÁS

Új művészet

2002/AUG

33.0.

5 - Erlböck, Andreas - Goldschm
Erler, E. = **Franz** - Wiener Bildh
x - Erll, Liebhard - Goldschmide
x - Erll, Simon - Goldschmied
5 - Erman, Johannes - Goldschmie
x - Ermler, Johann- Maurer
4 - Érmezei, Zoltán - Bildhauer
x - Erngruber, Andreas - Baumeis
x - Ernst, Simon - Maler
3 - Ernyei, Sándor - Graphiker
x - Ernyey, Gyula - Kunsthistori
x - Ernszt, András - Graphiker
x - Erős - Maler-Student, nicht
x - Erős, Ágost Koppány - Bildha
L.Sz.
5 - Erős, Andor - Maler
x - Erős, Egon - Architekt, *189
dort, Sohn des Architekten E. Sá
Ki kicsoda, Bp. 1937
4 - Erőss, Gábor - Kupferstecher
x - Erős, Lajos - Maler
x - Erős, Paulus - Goldschmied
x - Erős, Sándor - Architekt, Ju
+4.12.1929 ebd.
P.Gulyás, Magyar írók
3 - Erőss, István - Graphiker

LOSSONCZY Tamás: A képzőművészet helyzete és állapota [Székfoglaló a Széchenyi Művészeti Akadémián]. = Holmi, 5.1993,7. 962-966.

A hatvanas évek totális elzártságával és dezorientált
gával szemben a hetvenes évekre megérkező nemze
kek így már egy jelekkel és útirányokkal teli kognitív
képen tájékozódhattak, és ennek megfelelően is vis
kedhettek. Miközben az ellenkultúra, a neoavantg
szinte semmiféle hivatalos támogatást nem kapott, mé
tájékozódási pont, és ami talán a legfontosabb, hite
morális alternatíva lett. A hetvenes évek kortárs mű
szettel foglalkozó művészettörténészei is részben „át
tak". Egyre nyilvánvalóbb volt a hatalmi helyzetben
vők morális súlyának csökkenése, és a hivatalosság
kívül állók vonzó ellenkultúrájának sodrása. Amíg a h
vanas években pl. a *Zuglói kört* a teljes elszigeteltség
kommunikációs zárlat jellemezte, a hetvenes évek má
dik felére a neoavantgárd szcénájában már az interak
ók, a szakmák feletti és közti kommunikáció, a hírek hi
tetlenül gyors áramlása, s a nagy nyilvánosságban v
fokozatos térnyerés volt a jellemző.

A későszocializmus utolsó éveire pedig már egyér
műen megváltozott a helyzet. Még létezett a hivata

LOSSONCZY TAMÁS

Új művészet

2001. aug.

42.0.

LOSSONCZY TAMÁS

Új művészet

2001. máj.

2.0.

LOSSONCZY TAMÁS

Új művészet

1996 / jan. – febr.

4.0.

ak

OLY - FÜLEP LAJOSNAK

London, [1937.] XII. 9.

angol könyv fog Önhöz jutni, az
ort és a véleményét fogják kérni

Önnek, aki az Oxford Konferencia
[e]
, egyik a legbefolyásosabb emberek-
másutt. Azelőtt angol missionariusok
tőkörü és igaz jellemü ember.
, hogy egy week-enden vendégje
itélete biztos hasznára lesz s
velmébe ajánlanám a könyvet, mely

LOSSONCZY Tamás

Szepes Attila: „Hang-jelel": Lossonczy Tamás
Repei. = Pesti Hírlap, 1.(151.) 14. sz. 1992. febr. 28.
11. p.

Bp. Medyánszky Terem, 1992

LOSONCZY Tamás

LÓSKA Lajos: LOsonczy Tamás. = Magyar Hírlap, 24.évf. 98.sz. - melléklet 1.p.ill. sáprilis 27.

1991

LOSSONCZY Tamás

Bozóky Mária: L. T.
Bp 1976 képzőművészeti alap kiadó-
vàll., 47 l., 16 cm., színes címlapkép.
6 szövegközt fehér-fekete és 16 színes kép

(Közli a fontosabb vodalmat és a színes
képekhez elemzéseket. A szövegközti képek
Közül 4 1927-1939 közt készült.)

LOSSONCZY TAMÁS

Mezei Ottó:

Tavaszi tárlat 1957: egy legendával kevesebb

Uj Művészet 1997, 1, 34-35

olyan övet helyeztek, amelyet gyerek létére még nem
k jó része a viselethez tartozik. A mind férfi, mind női
fémedények díszítése többségében meglepően soro-
ével préselt technikájú. Még olyan veretek is, amelyeken
méretben ismeretesek más lelőhelyekről is. Gyakoriak a
ött elterjedt a fémveretes öveknek csontból készített,
a.

közkedveltségére, pompaszeretetre következtethetünk.
kodnak. Amikor számba veszik e javarészt műalkotá-
ékként, kincsként kerülnek szemünk elé, tezaurálás
k főbb eszközei. Ezért nemesfém értékük, áruk számít, s
rendelkezés időpontjában.

okratái értékes műkincseiket nem kevésbé zálogtár-
társaik. Perényi Miklós 1428. évi végrendeletében olyan
l nélkül zálogban voltak: 300 aranyforintot érő ezüst
ntot érő aranygyűrűi és -függői bazini Gróf Péternél,
ke a budai bíborszövőnél, Sárkányrend-jelvényes, 1000
sznál, ugyanott a Stibor-házban lakó ötvösnél van két
ltak még Valter pécsi aranyművessel, Henrik királynéi

James

LOSSONCZY · MARKÓ · MOLNÁR · ROSKÓ
SINKÓ · ŚWIERKIEWICZ · SZEIFT
SZIKORA · f. TÓTH · VOJNICH

PASSAU I.

Boros István, Bullás József, Forgács Gábor, Gaál József,
Gábor Imre, Ganczaugh Miklós, Halász Arisztid, Halbauer Ede,
Hortobágyi Endre, Jovián György, Kováts Albert

AZ „UNGARISCHE KUNST DER ACHTZIGER JAHRE – EINE AUSWAHL VON ARBEITEN AUF PAPIER" címmel

a passaui Szent Anna Kápolnában,
1989. január–februárban rendezett kiállítás művei
(első rész)

ÓBUDAI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
Budapest III., Dugovics Titusz tér 2.

Megnyitó: 1989. április 12-én 18 órakor
Megtekinthető: május 7-ig, naponta 14–18; szombat–vasárnap 10–18 óráig
Hétfőn zárva

PASSAU II.

Lossonczy Tamás, Markó Balázs, Molnár László, Roskó Gábor, Sinkó István, Świerkiewicz Róbert, Szeift Béla, Szikora Tamás, f. Tóth Árpád, Vojnich Erzsébet

Az „UNGARISCHE KUNST DER ACHTZIGER JAHRE – EINE AUSWAHL VON ARBEITEN AUF PAPIER" címmel
a passaui Szent Anna Kápolnában,
1989. január–februárban rendezett kiállítás művei
(második rész)

ÓBUDAI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
Budapest III., Dugovics Titusz tér 2.

Megnyitó: 1989. május 10-én 18 órakor
Megtekinthető: június 4-ig, naponta 14–18; szombat–vasárnap 10–18 óráig
Hétfőn zárva

BOROS · BULLÁS · FORGÁCS · GAÁL
GÁBOR · GANCZAUGH · HALÁSZ · HALBAUER
HORTOBÁGYI · JOVIÁN · KOVÁTS

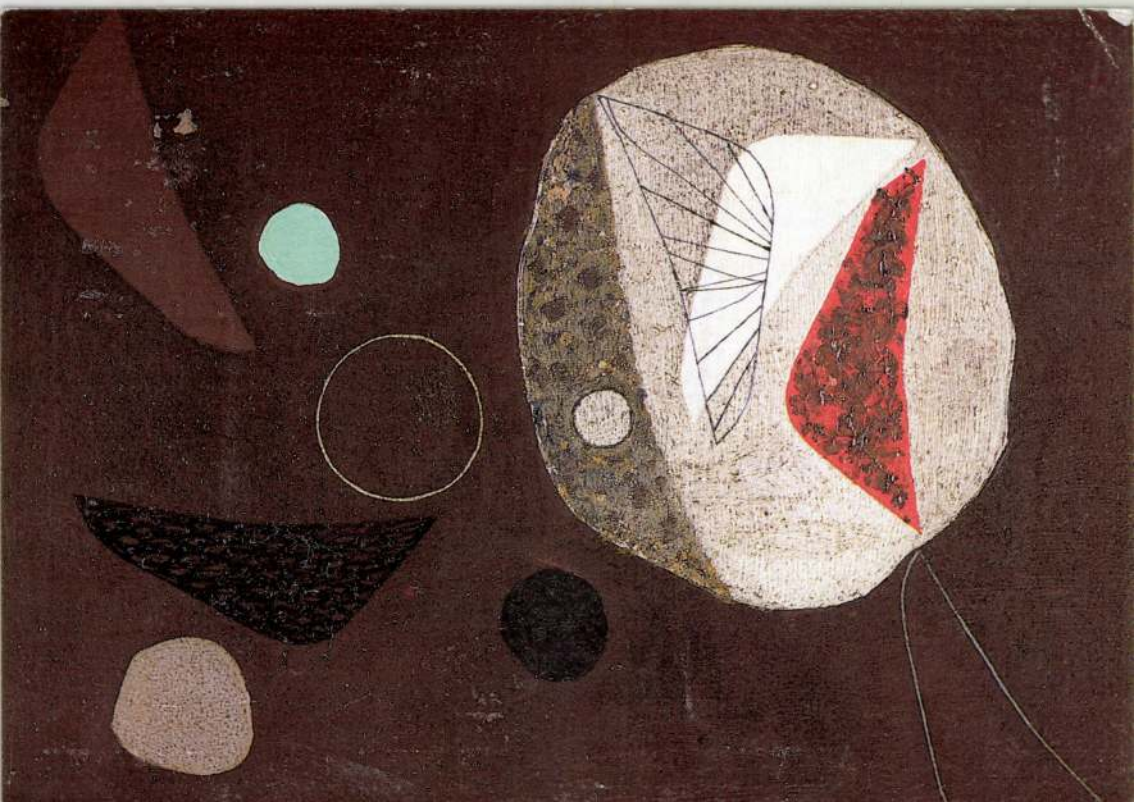

A Fővárosi Képtár / Kiscelli Múzeum
meghívja Önt a

„Boldog születésnapot!"
Lossonczy Tamás 95 éves

című kiállítására,

1999. augusztus 12-én,
csütörtökön 17 órára
a Kiscelli Múzeum
Oratóriumába.

Megtekinthető: 1999. szeptember 13-ig, hétfő kivételével 10-18 ó
Fővárosi Képtár / Kiscelli Múzeum
1037 Budapest, Kiscelli utca 108.
Megközelíthető a Kolosy tértől, a 165-ös autóbusszal.
Tel./fax: 388-78-17 • e-mail: h13293fit@ella.hu
http://www.btmfk.iif.hu/

...: Dr. Bodó Sándor a BTM főigazgatója

DÍJ HITELEZVE
BUDAPEST Pf. 4.
1250

Juhász Gyöngyi
Új Művészet
Budapest
Báthori u. 10.
1054

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
AZ MTA SZÉKHÁZA II. EMELETÉN
(BUDAPEST, V., ROOSEVELT TÉR 9.)

A KIÁLLÍTÁS NYITVA
1998. MÁJUS 4–18-IG,
NAPONTA 9–17ÓRÁIG.
SZOMBATON ÉS VASÁRNAP ZÁRVA

Lossonczy Tamás

A SZÉCHENYI IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI AKADÉMIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

LOSSONCZY TAMÁS
FESTŐMŰVÉSZ,
A SZIMA ALAPÍTÓ TAGJA KIÁLLÍTÁSÁRA.

MEGNYITJA
MAROSI ERNŐ
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
AZ MTA LEV. TAGJA.
1998. MÁJUS 5-ÉN 13 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁS MEGRENDEZÉSÉT A
SOROS ALAPÍTVÁNY
TÁMOGATTA.

AMULETT

MEGHÍVÓ

LOSSONCZY TAMÁS

LOSSONCZY TAMÁS: ELEVEN EMLÉKEZETŰ IVK

ALFÖLD 1997 márc, 70-71

GERA György

Kubizmus, épitészet, zene, irodalom

Jelenkor, 1973. 11.sz. 1033-1036.

AZ ESZTERGOMI
ZODIAKUS KLUB
(Jókai u. 8.)
MEGHÍVJA ÖNT

LOSSONCZY TAMÁS

FESTŐMŰVÉSZ MŰVEIBŐL RENDEZETT KAMARA KIÁLLÍTÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁST

MARTSA ALAJOS

AZ ESZTERGOMI VÁROSI KÖNYVTÁR IGAZGATÓJA NYITJA MEG 1971. MÁRCIUS 26-ÁN, PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGTEKINTHETŐ:
MÁRCIUS 26-TÓL ÁPRILIS 16-IG HÉTKÖZNAPONKÉNT DÉLUTÁN 2-TŐL 6 ÓRÁIG

71.2274 KmNyVet Fk.: Homor Kálmán

A KIÁLLÍTÁS MEGRENDEZÉSÉT A
SOROS ALAPÍTVÁNY
TÁMOGATTA.

AMULETT

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ
AZ MTA SZÉKHÁZA II. EMELETÉN
(BUDAPEST, V., ROOSEVELT TÉR 9.)

A KIÁLLÍTÁS NYITVA
1998. MÁJUS 4–18-IG,
NAPONTA 9–17ÓRÁIG.
SZOMBATON ÉS VASÁRNAP ZÁRVA

A SZÉCHENYI IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI AKADÉMIA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

LOSSONCZY TAMÁS
FESTŐMŰVÉSZ,
A SZIMA ALAPÍTÓ TAGJA KIÁLLÍTÁSÁRA.

MEGNYITJA
MAROSI ERNŐ
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ
AZ MTA LEV. TAGJA.
1998. MÁJUS 5-ÉN 13 ÓRAKOR

A Műcsarnok meghívja Önt

LOSSONCZY TAMÁS

festőművész

retrospektív kiállításának megnyitójára
1995. augusztus 25-én, pénteken 17 órára
az Ernst Múzeumba
Budapest VI., Nagymező utca 8.

Megnyitja: SZABÓ ISTVÁN filmrendező

A kiállítás megtekinthető 1995. október 22-ig
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

A megnyitót a Törley támogatja

LOSSONCZY TAMÁS

LOSSONCZY Tamás

A Műcsarnok meghívja Önt

LOSSONCZY TAMÁS

festőművész

retrospektív kiállításának megnyitójára
1995. augusztus 25-én, pénteken 17 órára
az Ernst Múzeumba
Budapest VI., Nagymező utca 8.

Megnyitja: SZABÓ ISTVÁN filmrendező

A kiállítás megtekinthető 1995. október 22-ig
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

A megnyitót a Törley támogatja

Budapest Galéria

A Budapest Galéria meghívja Önt

LOSSONCZY IBOLYA

szobrászművész

és

LOSSONCZY TAMÁS

festőművész

kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
(Budapest III., Lajos u. 158.)
1999. június 3-án, csütörtökön,
17 órára.

Megtekinthető 1999. június 27-ig, hétfő
kivételével naponta 10–18 óráig.

Fotó: Petrás István

A kiállítást

MAROSI ERNŐ

művészettörténész
nyitja meg.

Fotó: Halas István

A FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK STÚDIÓJA EGYESÜLET
tisztelettel meghívja Önt a

„Herczeg Klára-díj”

ünnepélyes átadására.

1999. október 13., 17 óra

STÚDIÓ GALÉRIA

1053 Budapest, Képíró u. 6.
Tel./Fax: 342 5380

Az ünnepség ad helyet a Balassi Kiadó által megjelentetett Lossonczy életmű katalógus bemutatójának is.

LOSSONCZY TAMÁS
festőművész kiállítását

Sugár János
nyitja meg

1999. október 13-án 17 órakor a Stúdió Galériában.
A kiállítás megtekinthető: október 13 – 16 -ig, naponta 14 – 18 óráig.

Lossonczy Tamás
Zaj, 30 x 40 cm, olaj, vászon, 1997.

LOSSONCZY TAMÁS

LOSSONCZY Tamás

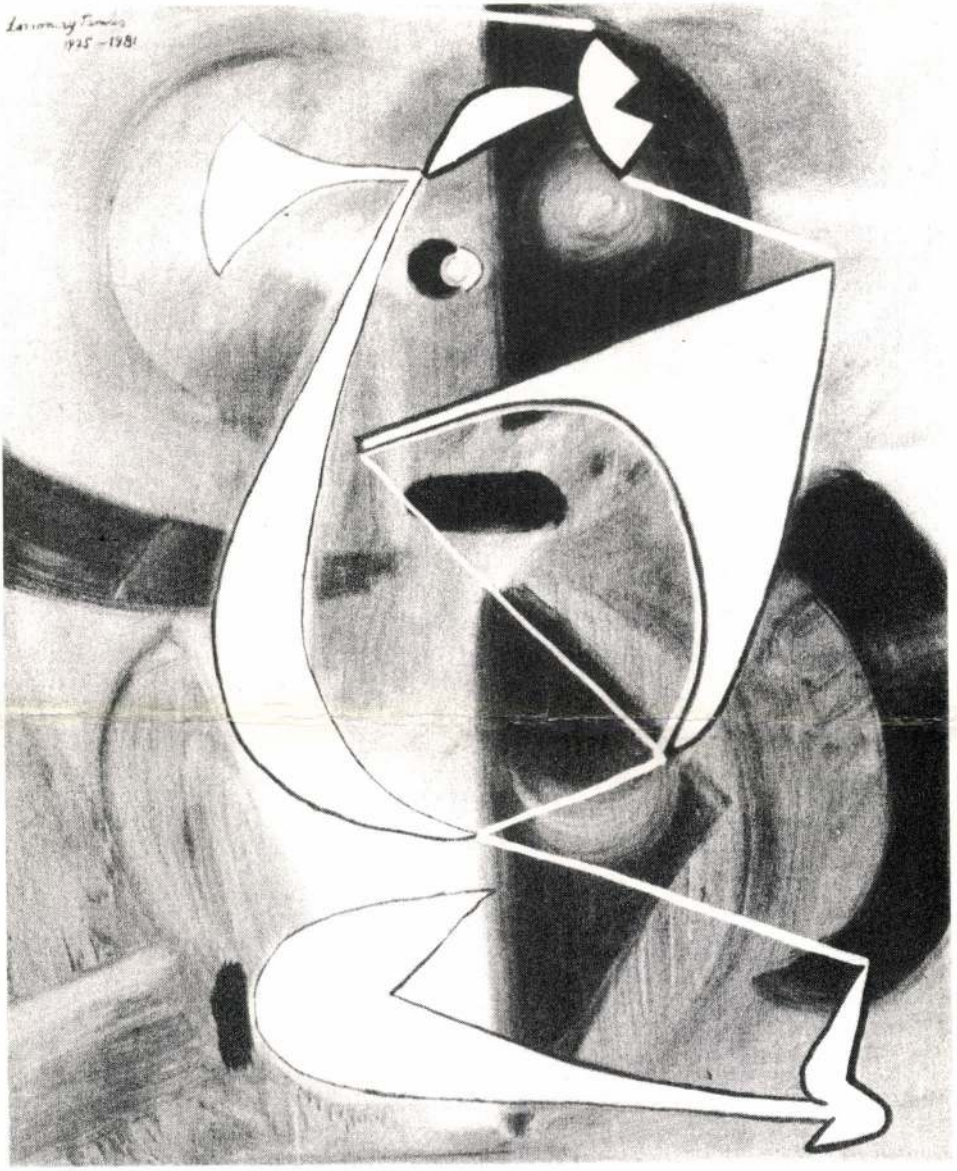

LOSSONCZY TAMÁS

A Babits Mihály Megyei Művelődési Központ, Szekszárd

szeretettel meghívja

LOSSONCZY TAMÁS

festőművész

kiállításának megnyitójára 1983. április 8-án, 15 órára

Megnyitja: CSÁNYI LÁSZLÓ író

A kiállítás megtekinthető:
a művelődési központ kiállítótermében
1983. április 8–28-ig, naponta 10–18 óráig

LOSSONCZY TAMÁS festőművész

1904 augusztus 12-én Budapesten született. Édesapja korai halála után édesanyja egyedül neveli gyermekét. Korán felébred érdeklődése a művészet iránt, érettségi után felvételizik a Képzőművészeti Akadémiára. Vaszary János tanítványa lesz, kinek festészete, szemlélete iránt szellemi vonzódást érez.
Rövid idő alatt háromszor jár Párizsban, ahol az európai avantgarde elemi erejű hatásai érik.
1936 óta tagja volt a szocialista művészcsoportnak. Első nagy, nyilvános kiállítását 1943-ban Kállai Ernő rendezi.
Az Európai Iskola absztrakt csoportjának alapító tagja.

„Lossonczy Tamás jel-nyelvét nemcsak lelki és érzelmi gazdagság jellemzi, hanem végtelenül logikus is. E logika teljesen világosan elkülöníthető elemeken alapszik, melyek képi összekapcsolása és kombinációja mindig a felépítésben megalapozott, törvényszerű módon történik...
Lossonczy vonalai élő idegkötegeknek tűnnek, színeinek lágysága és atmoszférája van, világítanak és lüktetnek. Így tud olyan kompozíciókat alkotni, melyeket a legkisebb részletbe menően helyesen ritmizált, lélegző organizmusoknak látunk és érzünk." (– írja Kállai Ernő az 1943-as kiállítás katalógus bevezetőjében).

FOTÓ: GOTTVALD KÁROLY
VAHL OTTÓ

Tm. Szolg. Ip. Szöv. Szekszárd

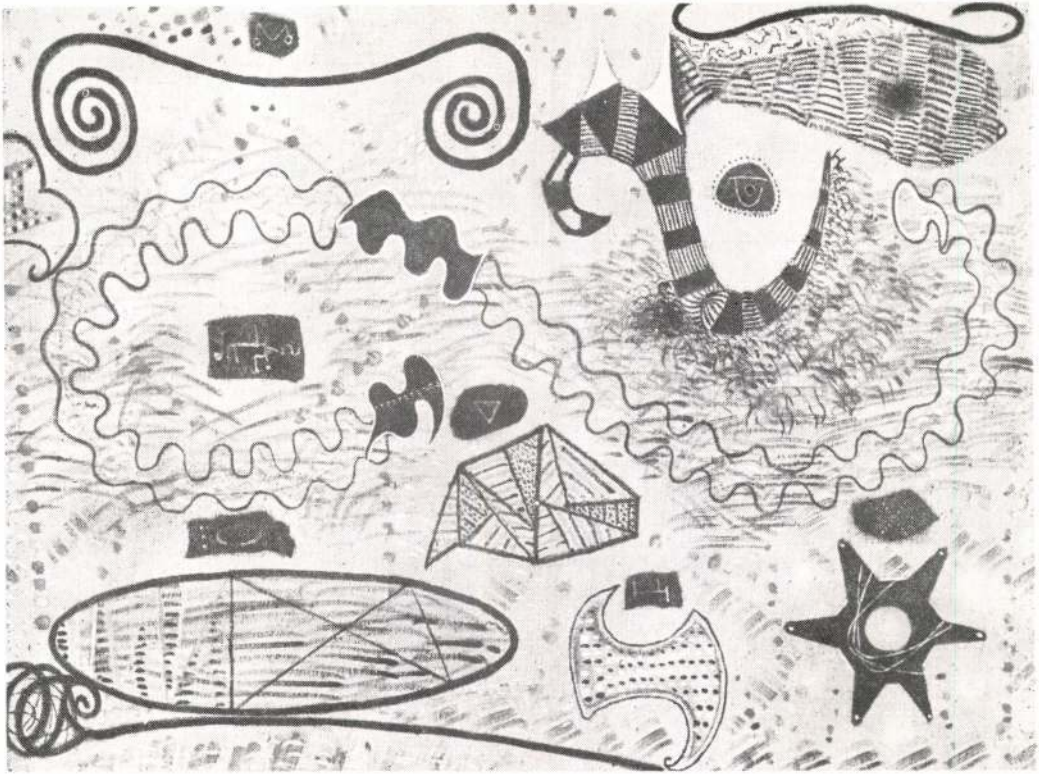

Lossonczy Tamás

KECSKEMÉTI
GALÉRIA

H 6000 KECSKEMET, RAKOCZI U. 1

Simon Magda

Tisztelettel meghívjuk
LOSSONCZY TAMÁS festőművész
kiállításának megnyitójára
1988. május 6-án 16 órára
Rendezte: **dr. Mezei Ottó**
művészettörténész
Megnyitja: **dr. Bánszky Pál**
művészettörténész

Székely Endre II. hegedű szólószonátáját
előadja: **Vörös Gyula** a Liszt Ferenc
Zeneművészeti Főiskola hallgatója

A kiállítás nyitva: 1988. július 17-ig

Lossonczy Tamás: Természetrajzi Múzeum 1946. Fotó: Vahl Ottó

F. K.: dr. Bánszky Pál

Kontha Sándor
MTA, Müv. Tört. Kut. csop.
Budapest
Uri u. 62

1014

LOSSONCZY Tamás

Tisztelettel meghívjuk 1987 január 27-én
kedden este 6 órára a Fészek Galériába

"ÚJRA ÉRTELMEZETT HAGYOMÁNY"
című kiállítássorozat keretében
LOSSONCZY TAMÁS

festőművész kiállítására

Megnyitja: Fábián László

Megtekinthető: 1987 február 20-ig
délután 2 és 8 óra között
szombat-vasárnap és az ünnepnapok
kivételével.

Művészeti Szakszervezetek Szövetsége
FÉSZEK MŰVÉSZKLUB
Budapest VII., Kertész utca 36.
Postacím: Budapest
Postafiók 8.
1400

F.k.: Galambos Tibor – Szövorg Ny.

DÍJELŐLEGES

Bardoli István
MTA. Műv. Tört. Vi. Cs
H
Uri u 62

SZINYEI

SZALON

Tisztelettel meghívjuk
Önt és családját

LOSSONCZY TAMÁS

festőművész

Képek és bálványok

című kiállításának megnyitására
2001. szeptember 6-án csütörtökön 17 órára

A kiállítást megnyitja
PASSUTH KRISZTINA
művészettörténész

A kiállítást rendezte Sinkovits Péter művészettörténész
Megtekinthető: 2001. szeptember 30-ig.
szombat és vasárnap kivételével naponta 13-18 óráig.
Szinyei Szalon lakásgaléria, Budapest, VI., Szinyei u. 2.
Bejárat a belső udvarból jobbra
Telefon: 312-0712

(Az épületben folyó munkálatok miatt szíves elnézésüket kérjük!)

Lossonczy Tamás: Papírszobor

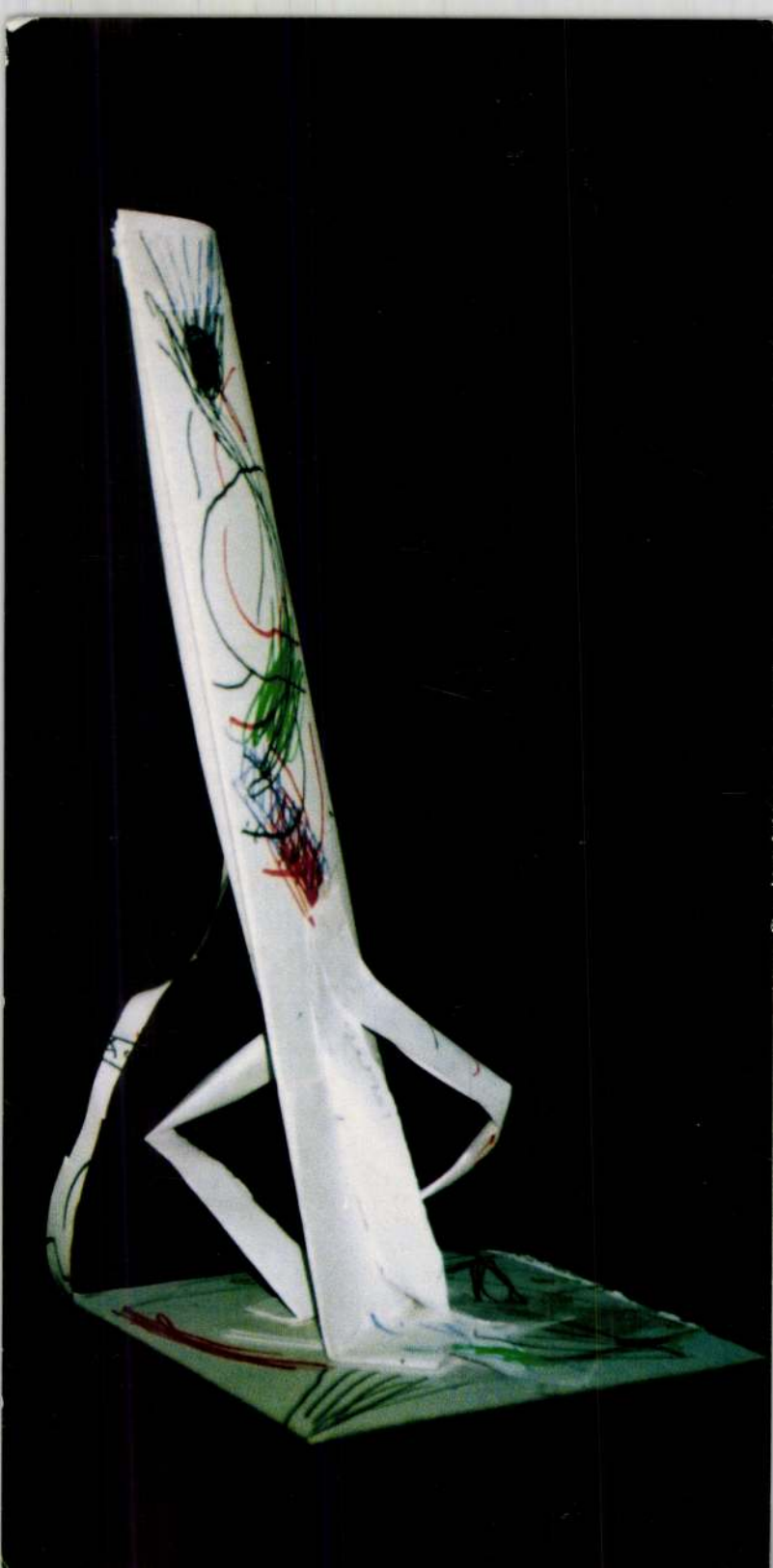

Tisztelettel meghívjuk Önt és családját

LOSSONCZY TAMÁS

FESTŐMŰVÉSZ

legújabb munkáiból rendezett kiállítás megnyitására
és az azt követő fogadásra

1997. december 18-án 18 órára a Szinyei Szalonba
(Budapest, VI., Szinyei u. 2.)

A Szinyei Szalon ezzel a bemutatóval kezdi meg
kortárs művészeti kiállításainak sorozatát.

A tárlatot megnyitja

Passuth Krisztina

Megtekinthető: 1998. január 10-ig.
A lakásgaléria délutánonként van nyitva, szombat—vasárnap zárva.
(Bejárat a belső udvarból jobbra.)

LOSSONCZY Tamás

Tisztelettel meghívjuk
Önt és családját
a Pintér Sonja Galériába

LOSSONCZY TAMÁS

festőművész
kiállítására.
Megnyitja
2002. január 25-én,
pénteken 18 órakor
PASSUTH KRISZTINA
művészettörténész.
A kiállítás megtekinthető
2002. március 2-ig,
hétfőtől péntekig 10-18 óráig,
szombaton 10-14 óráig.

BUDAPEST 114
17. 1. 02
AL-Z/341

MAGYARORSZÁG
≈ 028
FORINT

pintér sonja
GALÉRIA

Tímár Árpád
Budapest
Üllői út 119. IV/65
~~1181~~
1091

KORTÁRS GALÉRIA
Pintér Antik 1055 Budapest, Falk Miksa u. 10. Tel/fax 311 30 30

Quintilianus, 1966. olaj, vászon, 80x80cm

Fotó **Hasznos Zoltán**

A Budapest Galéria meghívja Önt

LOSSONCZY IBOLYA

szobrászművész

és

LOSSONCZY TAMÁS

festőművész

kiállításának megnyitójára
a Budapest Galéria Kiállítóházába
(Budapest III., Lajos u. 158.)
1999. június 3-án, csütörtökön,
17 órára.

Megtekinthető 1999. június 27-ig, hétfő
kivételével naponta 10–18 óráig.

A kiállítást

MAROSI ERNŐ

művészettörténész
nyitja meg.

Fotó: Petrás István

Fotó: Halas István

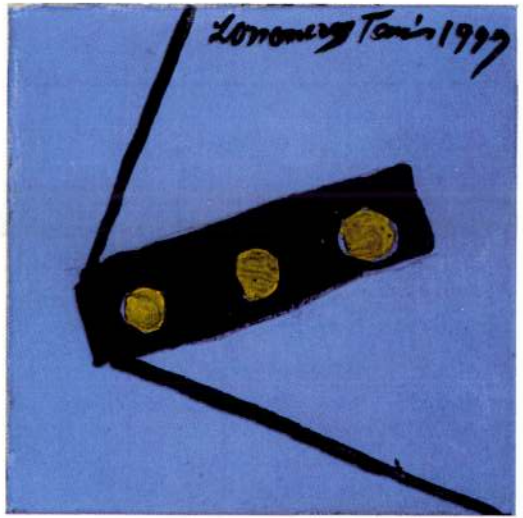

Budapest Galéria

Lossonczy Tamás
festőművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

LOSSONCZY TAMÁS

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1978. DECEMBER 8-ÁN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
PRÁGER LÁSZLÓ

MŰCSARNOK
BUDAPEST, HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1978. DECEMBER 8—1979. JANUÁR 7.

78 4829 FNYV

Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület
Studio of Young Artists Association
Adószám: 19655945-1-42
1077 Budapest, Rottenbiller u. 35. T./Fax: 36 1 342 5380 T.: 36 1 352 8109
http://www.sztaki.hu/providers/studio . e-mail: studio@c3.hu

Stúdió Galéria • Studio Gallery
1053 Budapest, Képíró u. 6. T./Fax: 36 1 266 6502 T.: 267 2033
e-mail: studgal@c3.hu

MEGHÍVÓ

Tisztelt Szerkesztőség!

A Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesület szeretettel meghívja Önöket 1999. október 13-án, 17 órakor a Stúdió Galériában megrendezendő díjátadó ünnepségre és kiállításra (1053 Budapest, Képíró u. 6.).
A Herczeg Kláráról elnevezett junior és senoir díjakat két képzőművész kapja, és az ünnepélyes díjátadással egyidőben, a senoir díjazott, Lossonczy Tamás kiállítását tekinthetik meg a látogatók. Az ünnepség ad helyet a Balassi Kiadó által megjelentetett Lossonczy Tamás életmű katalógus bemutatójának is.

A DÍJ ALAPÍTÓJÁRÓL

Herczeg Klára, Munkácsy-díjas szobrászművész, Budapesten született 1906. október 13-án. Gyermekkorában Bécsben élt. Művészeti tanulmányait először Bécsben, majd a Budapesti Képzőművészeti Főiskolán végezte 1924-28 között, ahol mestere Kisfaludy Stróbl Zsigmond volt.
1929-30-ban Berlinben élt, ahol többek között a Rosenthal porcelángyár számára készített kisplasztikákat, hogy megélhetését biztosítsa.
1930-33 között Párizsban Charles Despiau mellett képezte tovább magát.
1925 óta szerepelt műveivel hazai és nemzetközi kiállításokon. Részt vett az 1937. évi párizsi és az 1938. évi New York-i világkiállításon.
Mintegy harminc köztéren felállított szobra látható Budapesten és az egész országban. Hazai múzeumokon kívül megtalálhatók művei külföldön is (pl.: nürnbergi Dürer-Hausban).

A HERCZEG KLÁRA-DÍJ
Története

A fiatal művésznek járó díjról (junior fokozat):
Az 1997. augusztus 6-án elhunyt szobrászművész végrendeletében, a Fiatal Képzőművészek Alapítványt az örökség részesévé tette, a pályakezdő művészek támogatásának szándékával. Az Alapítvány Kuratóriuma úgy döntött, hogy egy -az örökséghagyóról elnevezett- díjat alapít, amelyet minden évben a Kuratórium által kiválasztott képzőművész kap majd meg.

Az idős művésznek járó díjról (senior fokozat):
Herczeg Klára mindig fontosnak tartotta az idős és fiatal generációk egymáshoz való közeledését. Ezért a hagyaték kezelője (Dr. Székely Ádámné Dr. Szűcs Ildikó) úgy döntött, hogy a Fiatal Képzőművészek Stúdiója Egyesületre (mint a pályakezdő képzőművészeket képviselő szervezetre) testálja át azt a megtisztelő feladatot, hogy a Herczeg Klára-díj senoir fokozatát gondozza.
Ebben az évben az FKSE Vezetősége Sugár János képzőművészt kérte fel, hogy javaslatot tegyen a díj várományosáról .
Mindkét díj az örökhagyó születésnapján, október 13-án, 18 órakor kerül átadásra, ünnepélyes keretek között a Stúdió Galériában (1053 Budapest, Képíró u. 6.).

Lossonczy Tamás - Lossonczy Ibolya album,
72 színes fotóval, 6 tanulmánnyal
Kiadó: Balassi Kiadó
Szerzők: Marosi Ernő, Mezei Ottó, Passuth Krisztina, Pataki Gábor, Nagy Ildikó és Szabó Júlia
A kötet az idén 95 éves Lossonczy Tamás festőművész és néhány éve elhunyt felesége, Lossonczy Ibolya szobrászművész alkotásait mutatja be, mindkettőjük művészetét igen jól ismerő szerzők tanulmányainak kíséretében.
Lossonczy Tamás a második világháború utáni magyar abszrakció kiemelkedő jelentőségű alkotója, a valamikori Európai Iskola elnevezésű művészcsoport alapító tagja. Az idős mester ma is aktívan dolgozik, életműve napról napra újabb festményekkel gyarapodik. A könyv legújabb munkáiból válogat, az elemzések során kirajzolódnak ezek összefüggései a rendkívül gazdag életmű korábbi alkotásaival, szemléletesen végigkövethetők az évek során vissza-visszatérő, a vizuális és szellemi kapcsolatot egyaránt megalapozó művészi problémák.
Lossonczy Ibolya számban szerény, de igényességüket tekintve jelentős, különös érzékenységgel megalkotott szobrai és pasztellképei a magyar nonfiguratív művészet eleddig kevésbé ismert, új felfedezéseket ígérő művei.

Lossonczy Tamás

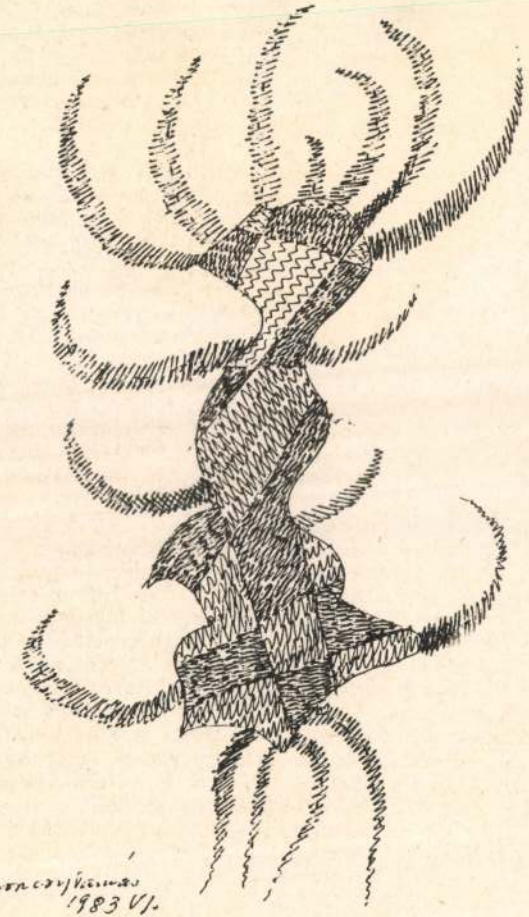

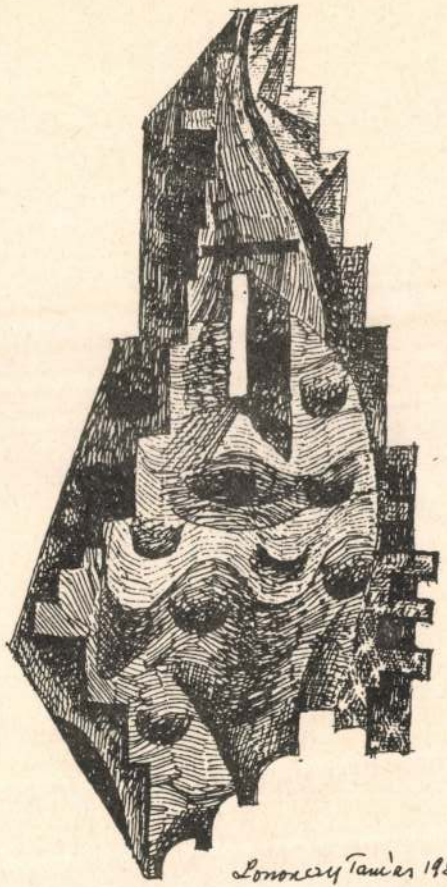

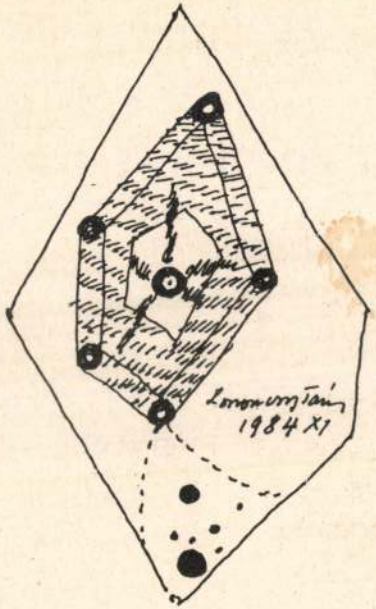

LOSSONCZY TAMÁS RAJZAI

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA
1985. AUGUSZTUS 5—25.

LOSSONCZY TAMÁS RAJZAI

ÓBUDAI PINCEGALÉRIA

BUDAPEST III., FŐ TÉR 1.
ZICHY-KASTÉLY

a kiállítást megnyitja
1985. augusztus 5-én 18 órakor
Lóska Lajos
művészettörténész

Megtekinthető: 1985. augusztus 25-ig
hétfő kivételével 14—18,
szombat-vasárnap 10—18 óráig

A kiállított művek
1981 áprilisa és 1985 áprilisa között keletkeztek

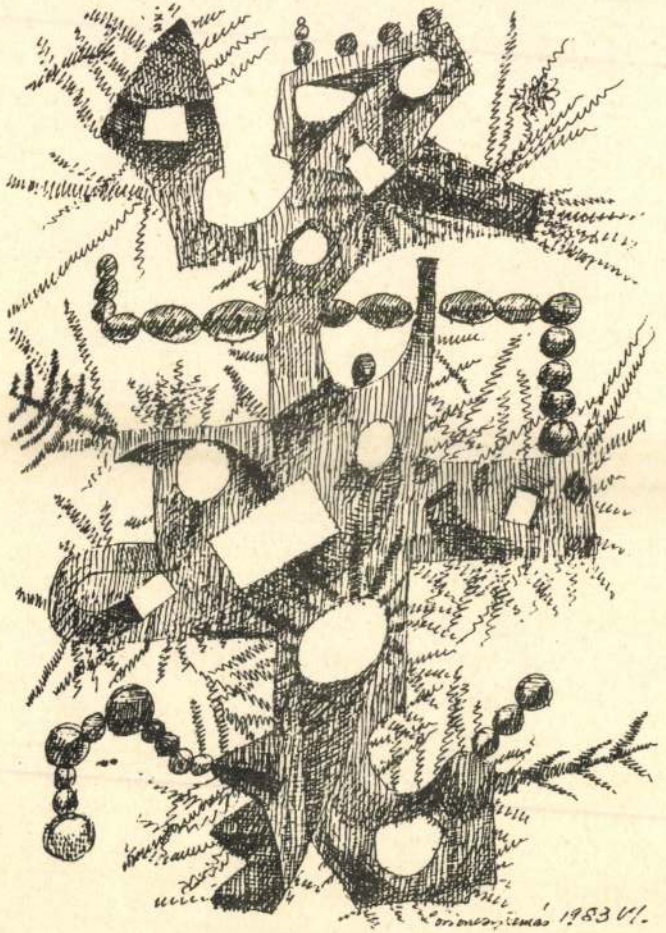

E kiállítás tisztelgés a 80 éves mester, *Lossonczy Tamás* előtt. Ez a festő egyszerre példája a hűségnek, az örök ifjúságnak, a világ gazdagságát mindig újra befogadni kész nyitottságnak. Lossonczy absztrakt festő, és ez a megnevezés Kelet-Európában s így Magyarországon csak a legutóbbi időkben lett *mindössze* művészettörténeti minősítés. Hiszen hosszú évtizedeken át az absztrakció előbb szitokszó, később a gyanús idegenség szinonimája, majd lassan a megtűrtség fogalmává lett, amíg ismét megértük, hogy művészettörténeti értékelést jelentsen.

Hiszen önmagában véve az absztrakció mindössze egy a lehetséges módszerek és világértelmezések közül. Lossonczy azonban azok közé tartozik, akik már a világháború előtt is beszélték ezt a nyelvet, s jól értették annak sajátos itthoni dialektusát, a *bioromantikát* is. Ő egy volt *Kállai Ernő* szép kifejezésével élve a „Természet rejtett arcának" meghódítói közül. A pontosság és becsület arra kötelez minket, hogy felidézzük élete döntő tényeit, barátságát és szövetségét Kállai Ernővel, *Palasovszky Ödön*nel. Arra, hogy felidézzük a társakat, az *Elvont művészet első magyar csoportkiállítás*án résztvevőket, *Barta Lajos*t; *Fekete Nagy Bélá*t; *Gyarmathy Tihamér*t; *Jakovits Józsefe*t; *Kontraszty Lászlót*; *Lossonczy Ibolyát*, az élet- és művésztársat; *Marosán Gyulát*, *Makarius Sameert*, *Martinszky Jánost*, *Martyn Ferencet*, *Rozsda Endrét*, *Vajda Júliát*, *Vajda Lajos*t. A szabadság évei csak rövidek voltak, 1945 és 1948 között alakult meg a *Konkrét művészet magyarországi csoportja*, a *Dunavölgyi avantgardok* csoportja, s végül a *Galéria a 4 Világtájhoz*.

Lossonczy Tamás mentes maradt a görcsösségtől, megőrizte nyitottságát, s rendíthetetlensége szoros összefüggésben áll felfedező kedvével. Számára a világ festői kihívás, formák és összefüggések színtere, melyek előhívása, napvilágra hozása a nappal is álmodó művész dolga. Hiszen ez az életmű egyszerre idézi meg a világ szerkezetét és démonjait, a félelmet és a rendet, mint Kállai Ernő nevezte, a „mennyei rendet". Mint e grafikai tárlaton is látható, e mögül az absztrakció mögül újra és újra, az elvontság ellenére is felsejlik ez a táj, ez a vidék, ez a történelem. Lossonczy Tamás ma is abban a házban él, fenn a Rózsadombon, melyet még 1945-ben utalt ki pár baloldali festőnek a *Munkáskultúrszövetség*. Sietős alakja gyakran feltűnik ezeken a csendes utcákon, és fegyelmezettség és energia jellemzik ezt az alakot. A belső feszültségről, a világra nyitottság izgalmáról és a világbavetettség félelméről pedig a képek tanúskodnak. Festészete érzelemmel teli, s ez az érzés, mint Frud írja, „az örökkévalóság sejtelme... határtalan, korlát nélküli, mintegy »óceáni« érzés". S ez a végtelenség, természetesség egyben az újra megnyíló és mindig újra meghódítandó örök titok.

György Péter—Pataki Gábor

LOSSONCZY TAMÁS

GRAFIKÁK 1945–1950

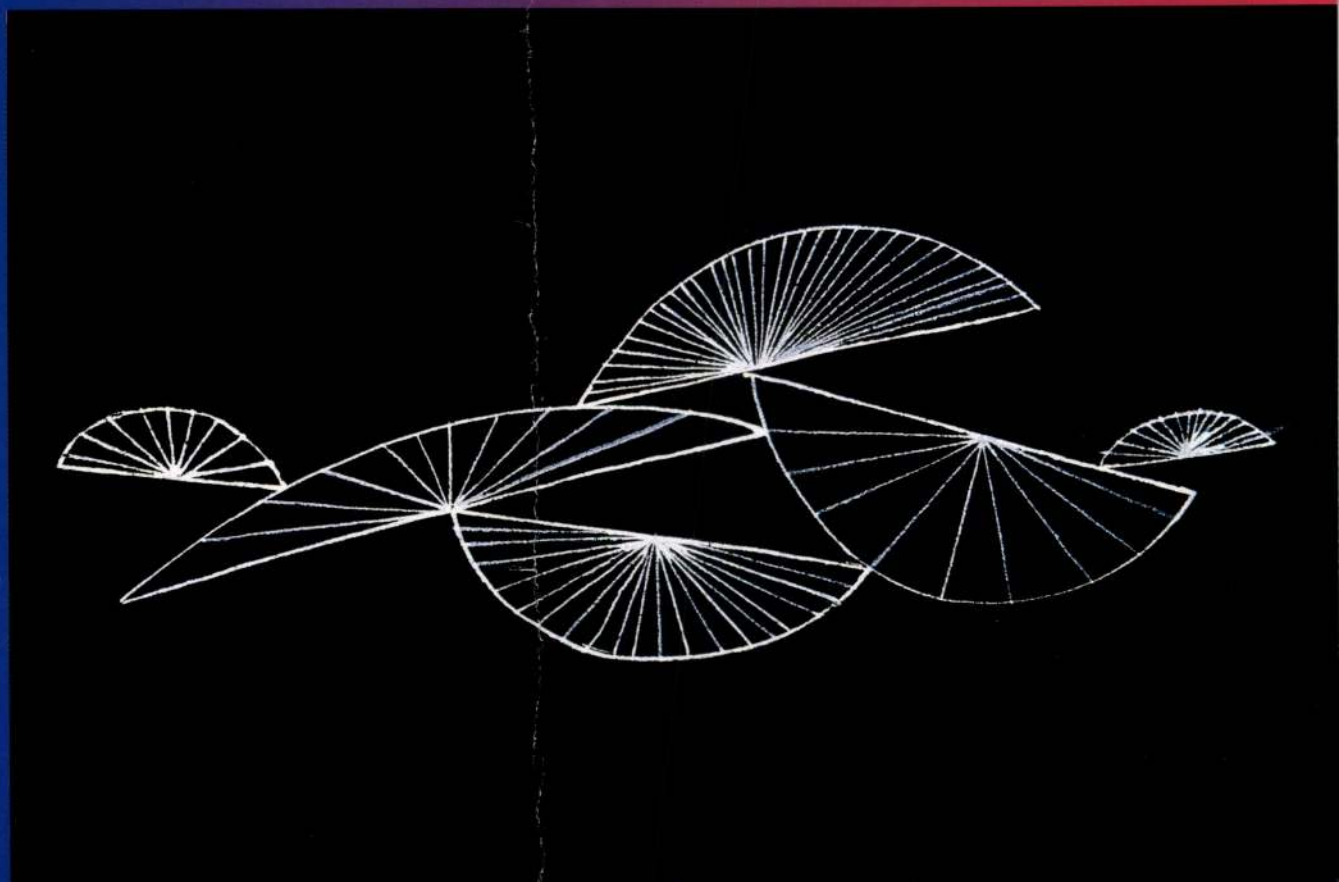

Lossonczy Tamás

ERNST
MÚZEUM
BUDAPEST

Tisztelettel meghívjuk Önt és barátait
a 100 éves

LOSSONCZY TAMÁS

tiszteletére rendezett,

Grafikák 1945–1950

című kiállításra
2004. december 1-én, szerdán 18 órára.

A kiállítást megnyitja: **Lator László** író,
a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia ügyvezető elnöke

Megtekinthető
2004. december 2-tól 2005. január 2-ig,
hétfő kivételével naponta 11–19 óráig.

2004. december 10–11-én vásárt rendezünk
Lossonczy Tamás legújabb grafikai munkáiból,
melyek a kiállítás kezdetétől megtekinthetők
az Ernst Múzeum Németh Lajos könyvtárában.

1065 Budapest, Nagymező u. 8. Tel.: 341-4355
Levelezési cím: 1376 Budapest 62. Pf. 152.
www.ernstmuzeum.hu

A kiállítás támogatói:

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA
OPEN SOCIETY INSTITUTE
repertoART
Cityposter

Lossonczy Tamás: Egy balett-táncosnő geometriája (1946), ecsetrajz, 24x15,5 cm

Lossonczy Tamás

Hommage à Kandinszkij 1.
Bp. Fénel 6. 1991

LOSSONCZY TAMÁS

Született 1904 Budapest / 1904, in Budapest geboren / Born in Budapest, 1904 **Tanulmányok / Studien / Studies** Magyar Képzőművészeti Főiskola, Budapest **Önálló kiállítások / Einzelausstellungen / One man shaw 1943** Budapest **1947** London **1980** Műcsarnok, Budapest **1986** Bloomington **1987** Fészek Galéria, Budapest, New York **1989** Miskolci Galéria, Miskolc; Hajdúböszörmény; Cifra Palota, Kecskemét. **Művei Közgyűjteményekben / Werke in öffentlichen Sammlungen / Works in public collection** Magyar Nemzeti Galéria, Budapest; Hermann Ottó Múzeum, Miskolc; Kecskeméti Képtár, Kecskemét; Szombathelyi Képtár, Szombathely; Kassák Lajos Múzeum, Budapest; Xantus Múzeum, Győr; Bodon Gyűjtemény, Amsterdam.

„Mozgások rendje a téridőben" 1980. 90x100 cm olaj, vászon

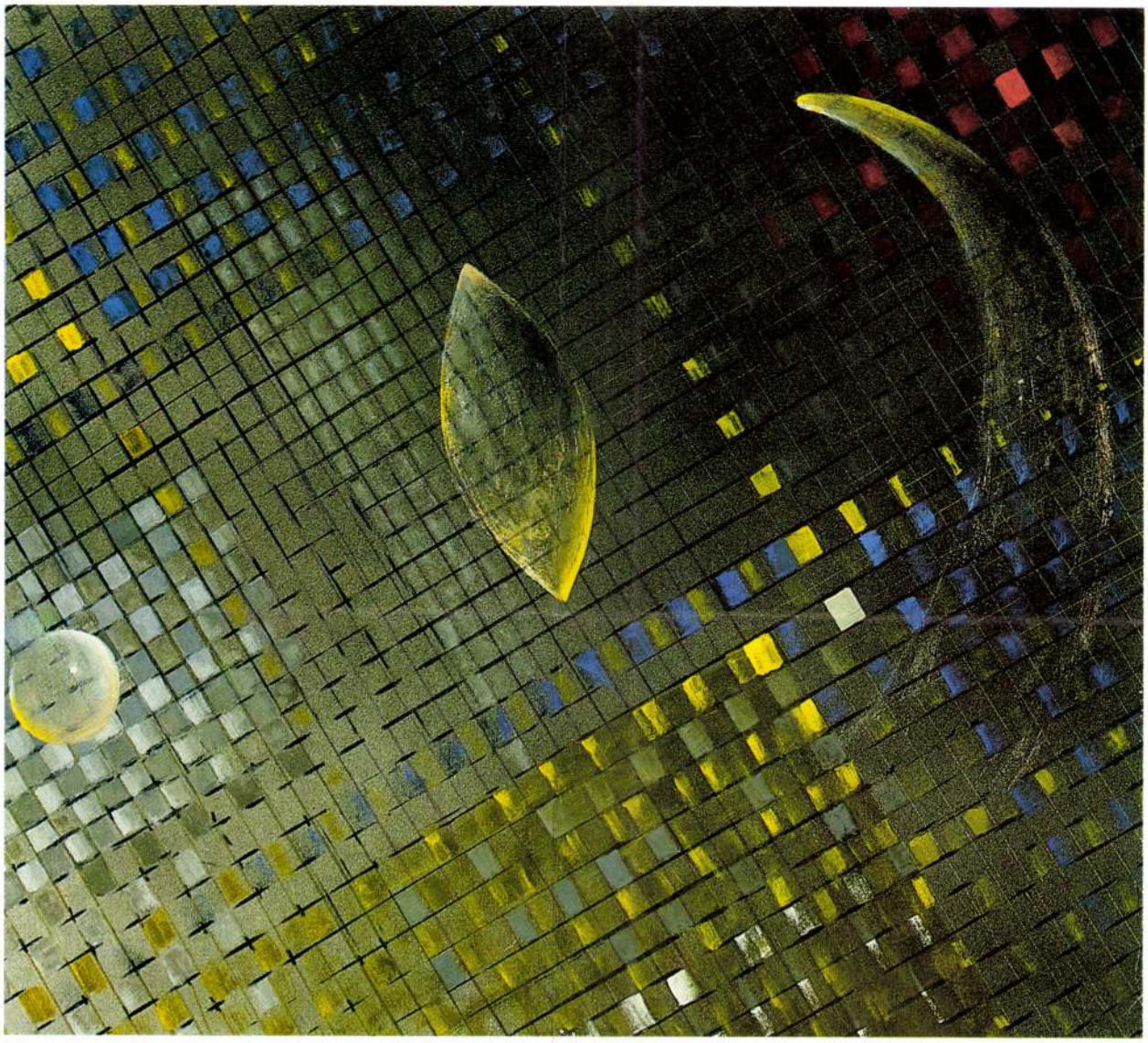

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

LOSSONCZY TAMÁS

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1992. FEBRUÁR 20-ÁN,
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA

MEZEI OTTÓ

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

MEGTEKINTHETŐ
1992. FEBRUÁR 20-29.
MEDNYÁNSZKY GALÉRIA
BUDAPEST, V. KÁROLYI KRT. 26.

1.) Sinkovits előadás – új művészet
avantgard művészet, iparművészet

2.) Joachimides probléma – Magasin
Kunst probléma

3.) Művészet és kereskedelem – művészet

4.) Helyi művészet értékei – sitig művészet

5.) Privat – galériák helyzete

ápr. 24–25

A KIÁLLÍTÁS
AZ OSTER LÍZING KFT.
TÁMOGATÁSÁVAL JÖTT LÉTRE

F. K. WEIN MIKLÓS

GRAFOTIP KFT. EGER

6.) Mi lyen az állam szerepe a támogatásban

FESTÉSZET-

LOSSONCZY TAMÁS TÖLG-MOLNÁR ZOLTÁN GÁL ANDRÁS ERDÉLYI GÁBOR

-FESTÉSZET

LOSSONCZY TAMAS

FESTÉSZET-

The Vadnai Gallery cordially invites you to the opening ceremony of the exhibition of painters

TAMÁS LOSSONCZY (1904), **ZOLTÁN TÖLG-MOLNÁR** (1944), **ANDRÁS GÁL** (1968), **GÁBOR ERDÉLYI** (1970)

titled **PAINTING-PAINTING**

to be held at 7 p.m., Wednesday, 12 May, 2004.

The exhibition will be opened by **András Rényi** aesthete.

The exhibition is open until 19 June, 2004.

A Vadnai Galéria tisztelettel meghívja Önt

LOSSONCZY TAMÁS (1904), **TÖLG-MOLNÁR ZOLTÁN** (1944), **GÁL ANDRÁS** (1968), **ERDÉLYI GÁBOR** (1970)

Festészet-festészet című kiállításának

2004. május 12-én, szerdán, 19 órakor tartandó megnyitójára.

A kiállítást **Rényi András** esztéta nyitja meg.

A kiállítás 2004. június 19-ig tekinthető meg.

-FESTÉSZET

Vadnai

VADNAI GALÉRIA

Nyitva tartás:
Kedd-péntek: 12-19 h
Szombat: 10-16 h

Opening Hours:
Tuesday-Friday: 12-7 p.m.
Saturday: 10 a.m. – 4 p.m.

1051 Budapest, Mérleg utca 12.
Telefon/Fax: 317 8367
Telefon: 486 0304
e-mail: info@vadnaigaleria.hu
www.vadnaigaleria.hu

A Fővárosi Képtár / Kiscelli Múzeum
meghívja Önt a

„Boldog születésnapot!"
Lossonczy Tamás 95 éves

című kiállítására,

1999. augusztus 12-én,
csütörtökön 17 órára
a Kiscelli Múzeum
Oratóriumába.

Megtekinthető: 1999. szeptember 13-ig, hétfő kivételével 10-18 óráig.
Fővárosi Képtár / Kiscelli Múzeum
1037 Budapest, Kiscelli utca 108.
Megközelíthető a Kolosy tértől, a 165-ös autóbusszal.
Tel./fax: 388-78-17 • e-mail: h13293fit@ella.hu
http://www.btmfk.iif.hu/

DÍJ HITELEZVE
BUDAPEST Pf. 4.
1250

1999 08 05

Tímár Árpád
Budapest
Üllői út 119.
1094

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT

LOSSONCZY TAMÁS

FESTŐMŰVÉSZ
KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

1978. DECEMBER 8-ÁN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
PRÁGER LÁSZLÓ

MŰCSARNOK
BUDAPEST, HŐSÖK TERE

A KIÁLLÍTÁS NYITVA: 1978. DECEMBER 8—1979. JANUÁR 7.

78 4829 FNYV

MEGHÍVÓ

LOSSONCZY TAMÁS

Montázs - Ig 1950

XV. Országos Akvarell Biennálé

Eger 1996

Tálosnak - hát

Ifjúsági Ház

KIÁLLÍTÓ MŰVÉSZEK:

Bikácsi Daniela
Bukta Imre
Butak András
Deim Pál
El Kazovszkij
Erdélyi Eta
Földi Péter
Gyarmathy Tihamér
Légrády Viktor
Lossonczy Tamás
Magyar Gábor
Mayer Berta
Molnár Sándor
Pokorni Péter
Polgár Csaba
Simsay Ildikó
Soproni Horváth József
Stefanovits Péter
Szily Géza
Tolvaly Ernő

A PRO KULTÚRA SOPRON

Színházi és Kulturális Közhasznú Társaság

és a

MAGYAR VÍZFESTŐK TÁRSASÁGA

tisztelettel meghívja Önt, kedves családját és barátait

című kiállítása megnyitójára

1998. december 18-án, pénteken 16.00 órára

a

soproni Festőterembe

(Petőfi tér 8.)

A kiállítást megnyitja:

WEHNER TIBOR

művészettörténész

A kiállítás megtekinthető: 1998. december 19-től 1999. január 31-ig
naponta 10-től 18 óráig. (ünnepnapokon zárva)

LOSSONCZY TAMÁS

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MEGHÍVJA ÖNT
1971. JANUÁR 8-ÁN, PÉNTEKEN
DÉLUTÁN FÉL 6 ÓRÁRA
A FÉNYES ADOLF TEREMBE
BUDAPEST VII., RÁKÓCZI ÚT 30

LOSSONCZY TAMÁS

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND: **Dr. MAJOR MÁTÉ**
KOSSUTH DÍJAS AKADÉMIKUS

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: **FRANK JÁNOS**
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

70 11517 NyVBgy 600 db

Lossonczy Tamás

Lassonczy Tamás, „festő"

„Tűz és Föld", 1941. (repr.)

Művészet, 1974/5, 28. old.

Lossonczy Tamás, festőművész

az Óbudai Galériában nyílt meg egy nagyon érdekes, különös kiállítás, címe: Kállai Ernő emlékezete. E kiállításon azoktól a művészektől láthatunk műveket, akikkel Kállai kapcsolatban állt, akikről írta, akikkel összejárt, akiket támogatott, stb. – Lossonczy Ibolyától, Lossonczy Tamástól szerepel itt alkotásukból.

Láttuk, hallottuk.

1982. XII. 1. Petőfi 10.45 (Mészárosné).

A Magyar Képzőművészeti Egyetem
tisztelettel meghívja Önt

Lossonczy Tamás

kiállításának megnyitójára
2004. május 17-én, 17 órára

Bevezeti: Körösényi Tamás

Megnyitja: Jovánovics György

Megtekinthető: 2004. május 29-ig,
hétköznap 10-18 óra között

A Magyar Képzőművészeti Egyetem
Szobrász Tanszéke ezzel a kiállítással tiszteleg
az idén 100 éves Lossonczy Tamás
munkássága előtt

Parthenon-fríz Terem

Magyar Képzőművészeti Egyetem, Epreskert
1063 Budapest, Kmety György utca 26-28.

LOSSONCZY Tamás

Szakolczay Lajos: Vallató. =
Új Forrás, 1988/4. 80-81.

helyiségekkel, hengeres öregtoronnyal s nyug
hengeres bástyatoronnyal.

Pominócz puszta R. k. templom

Bolesó fiók egyháza.

Faragott kövekből épült kicsiny románkori ten
kupolásan boltozott apszissal, háromszögle
oromfalába iktatott tornyn a alsó emeleten egy n
oszlopos két nyílású ablakokkal s eredeti
párkánnyal. A hajóban a déli oldalon kesk
ablakok, XII-XIII. század.

Poroszka R. k. pléb.templom

Egyhajós, hatalmas barokk-rokokó épület, két
félkörű apszissal. Művészieseu tagolt főhomlo

Lossonczy Tamás

A Kassákra emlékező
művészek közé tartozik
ő is festő is.

Bodri Ferenc: In memoriam Kassák.
Művészet, 1980. október – 45. lap.

LOSSONCZY TAMÁS

BOROS RÉZA: LOSSONCZY TAMÁS: 1956

KRITIKA
~~KORTÁRS~~ 1995/10, 47

„Dúlás," olaj, vászon, 50x40 cm. 1973. az MNG tulajdona.

Művészet, 1979. júl. 29. old.

Lossonczy Tamás, Szőlőművész

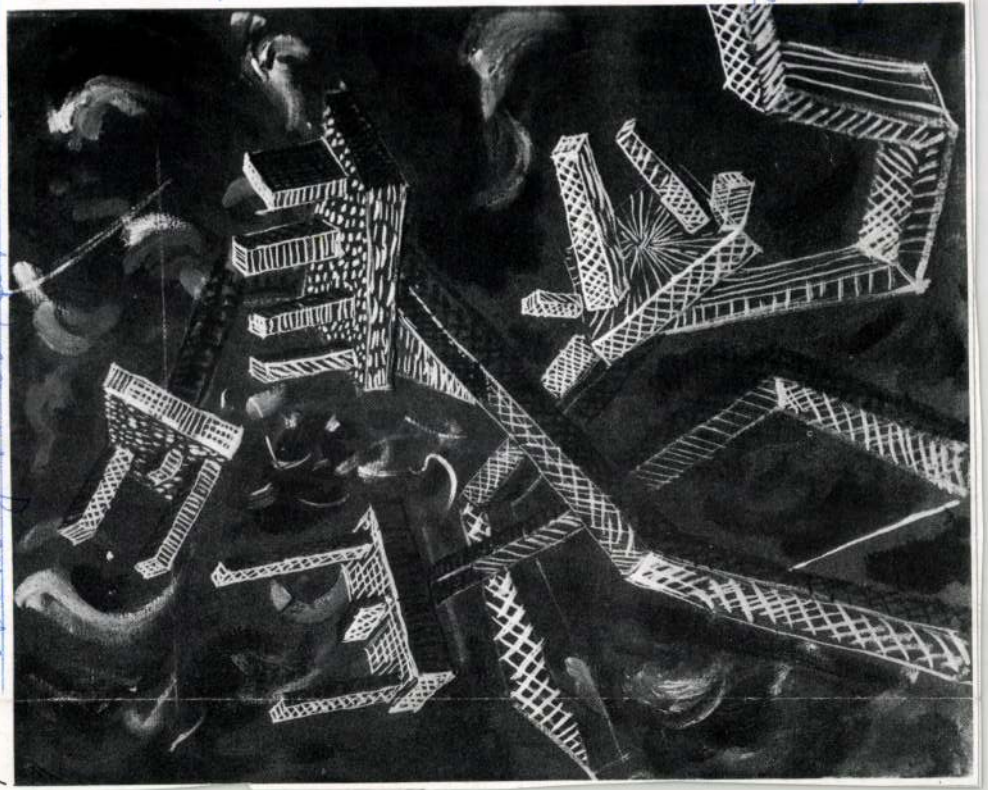

7

telenül megszabó, módosító befolyásáról.

Ezen utalásokban, felismerésekben rejtőzik némi igazság, a megoldás kulcsát, véleményem szerint, mégsem itt kell keresnünk. Ezek a hivatkozások nem visznek közelebb a néha megrázó jelentésű, hatású, vizuális, esztétikai és gondolati zavart is kiváltó, sajátos – hol lazább, hol kötöttebb – kapcsolatba szervezett, allegóriává vagy szimbólummá magasodó motívumokhoz. Kompozíciós megoldásaiban, a formák következetes, tárgyszerű kidolgozásában a klasszikus hagyományok követőjének bizonyul a festő. További „ősök" nevét is megidézhetjük (néhányra majd utalunk magunk is) igazolásul. Talán kortársai között is vannak hasonló szemléletű-szellemű festők. A különbségek, az eltérések mégis olyan mértékűek, hogy bátran megkockáztathatjuk: Cziráki festészete egyedi jelenség, sokak számára szóló mondanivalóval telítve.

Felmerül a kérdés: megfejthetők, lefordíthatók, magyarázhatók-e egyáltalán látszólag egyszerű – hiszen a való világ köréből választott –, jelképpé formált motívumai? Kell-e töprengeni azon, vajon mit akar kifejezni például pár darab, dombtetőn elhagyott talicskával, az ég kékjén-vörösén lebegő fehér fátylakkal vagy a furcsa törzsű fák között vonuló, lándzsás, cséphadarós figurákkal? Mivel

2

Lossonczy Tamás, festőművész, 4.) Folytatás. (végel.)
Mezei Ottó: Belső erők. Lossonczy Tamás és Lossonczy Ibolya kiállítása.

„Ősvilág," olaj, vászon, 195 x 720 cm, 1963. /repr./

Művészet, 1988. máj., 57-old.

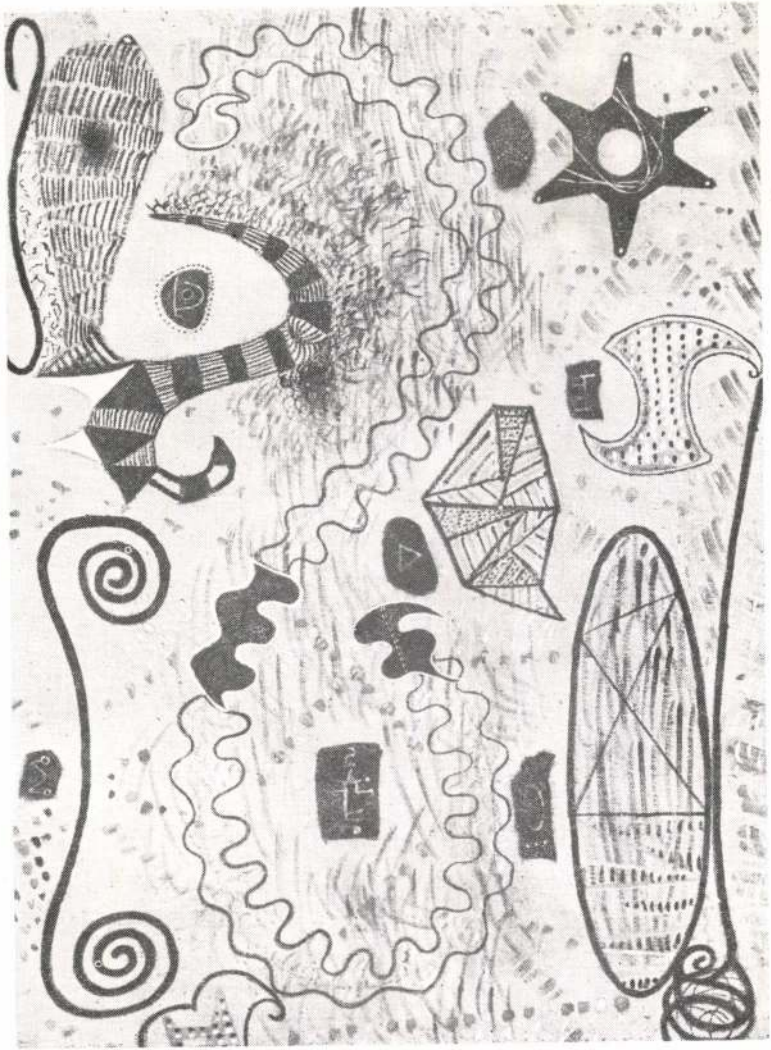

KECSKEMÉTI
GALÉRIA

H-6000 KECSKEMÉT, RÁKÓCZI U. 1

Tisztelettel meghívjuk
LOSSONCZY TAMÁS festőművész
kiállításának megnyitójára
1988. május 6-án 16 órára
Rendezte: **dr. Mezei Ottó**
művészettörténész
Megnyitja: **dr. Bánszky Pál**
művészettörténész

Székely Endre II. hegedű szólószonátáját
előadja: **Vörös Gyula** a Liszt Ferenc
Zeneművészeti Főiskola hallgatója

A kiállítás nyitva: 1988. július 17-ig

Lossonczy Tamás: Természetrajzi Múzeum 1946. Fotó: Vahl Ottó

F. K.: dr. Bánszky Pál

Bardoly István
MTA, Művt. Tört. Kut. Csop.
Budapest
Uri u. 62

1014

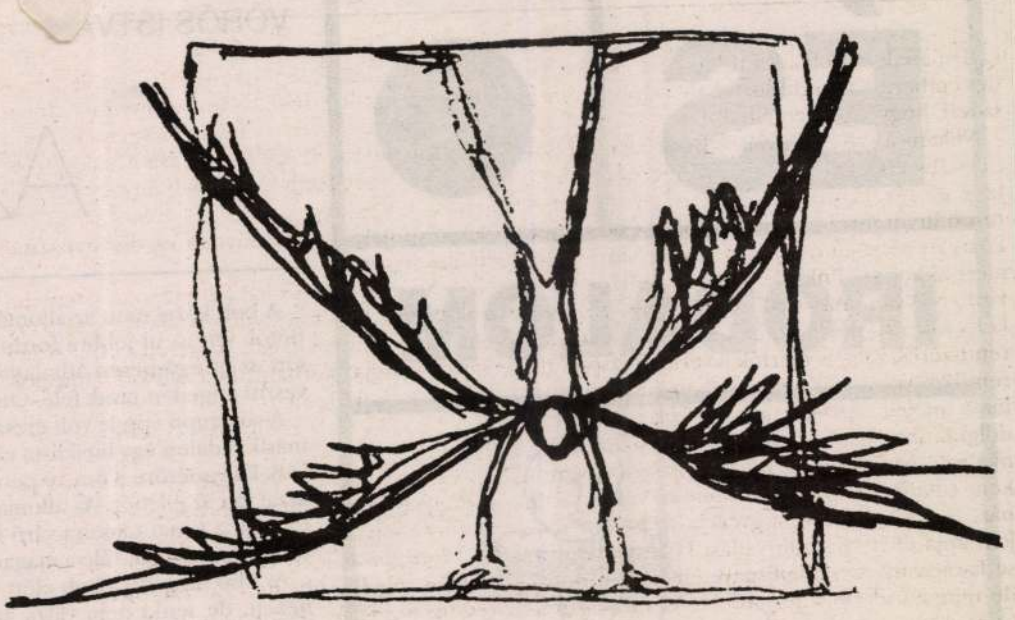

Frankl Aliona munkája

SZENCZI TÓTH KÁROLY:

Ágyam, házam

Öt vagy hat éve, hogy kész lettek a házzal, az asszony csontfehérre gondolta, de sárga lett, kivagyi rikító. Azt majd én mondom meg, milyen legyen, mondta a férfi, szép lesz, ne félj, no!, biztatta az asszonyt, ahogy rámosolygott, kimutatkoztak sárga fogai, a bal felsők mind hiányoztak, előfeketéllett ez is. Nem mosok fogat, na és?, ne baszogassál folyton, mondta a férfi majd minden reggel, aztán a műhelybe minek kéne?, vagy azt hiszed, tetszeni akarok valakinek?, vigyorodott el sokszor, ez jó tréfa volt, van nékem nőm!, néha megakadt a szeme eszelős-rövid szoknyákon, ennél több soha... még, hogy valaki mással! Az ember nem azért mos fogat, hogy másoknak..., mondta az asszony. Tudom, dörmögte a férfi, de se Takaró nagyapámnak, se Kis-Kovács nagyapámnak nem volt foga, mégse volt gondja a szalonnával.

Az asszony a falfesték színének választásakor érzett először émelygést, a gyomorszáj felől jött, megszédült, meg is kellett kapaszkodnia az akác kerítésoszlopban. Majd fog ez tetszeni neked is, mondta a férfi, idebízzál. Mindig: *idebízzál*, ez szavajárása volt. Hű leszek, tagolta a pap, hű leszek, ismételte a vőlegény, aztán a menyasszony: hű leszek. És: minden bajában, az is négyszer. A leány az egész szertartás alatt az oltár aranyozott díszeit nézte, a tabernákulum ajtajának domborművein pihentette a tekintetét, a csillámló kanyarulatok összefolytak, egymásba hullámzottak, de nem könnyek miatt. Nem meghatódást, csupán békét érzett, meglesz hát ez is, eggyel több ünnep a szokványrend-sorban, ballagás nyolcadikból, szakközép, kollégium, hétvégi hazajárással, érettségivel.

Csak húsz kilométer L., a kisváros, busszal, negyedikben néha hazaszökött este, nem anyjáékhoz, ez, ha lett volna naplója, édes titokként lett volna bejegyezve, vagy kedves emlékkönyvem, csak neked, titkosan leragasztva... akkor először és igazán a Palival, a nyelvöltögető kislány-kisfiú tudattalan évődésből elsőre barátságféle, majd együttes elhatározásból az lett, a hétköznapi tavaszesték bizsergető nyárígérete a falu közeli erdő felé vonzotta a két gyermeket, de testük felnőtt már, ismerték, mi a teendő, vágyták is, legelőször órákig ölelkeztek, a lánynak sláger járt az eszében: ajkamon érzem csókjaid ízét, és akkor a lány azt mondta, mutasd!, és kibontotta a fiú feszülő nadrágját. Én még sohase, mondta az, én se, mondta a lány.

Az aranyló hullámzás fölemelő és altató is volt egyszerre, a menyasszony szempilláiban érezte a fél órával előbb szíverősítőnek beléadiktált stampedlit, attól volt kipirult, de a boldogságtól is, ezt elhatározta a jelesre érettségiző leányok elszánt tudatával. Menjetek békével, mondta végül a pap, a fiatalasszony könnyező szemeket látott, a Pali apja ugyan csak zsebkendőt markolászott férfi létére, a Pali anyja meg a templomból indultukkor egy villanatra ráhelyezte a kezét a Pali türkiz-zöld kabátjának ujjára. A menyasszony hazugan férjében volt, a férfinak az illem sem tiltja a szines öltözetet, a Pali gumis csokornyakkendője sötétlila volt, mintha az esketö pap cingulusából vágtak volna ki egy nyakkendőre valót. A lány szívesen maradt volna a megszokott fekete öltönynél; ha Kecsmaricsné, a falu asszonyainak olcsó varrónője egy duplasoros zakóra csak ideiglenesen, hogy máskor is használható legyen, föltűzött volna húsz centi fekete dűsesszt, senki meg nem mondta volna, hogy nem valódi szmoking, de a Pali akkor is azt mondta: idebízzál, tudom én, mi illik.

– Na jössz, vagy mi van már? – mondta most a férfi. – Amíg a gyerek anyádnál van odaát, na gyere.

A férfi még úgy volt, ahogy a kapun befordult, vetkezetlen; pufók, bohócos bőrbakancs, járás közben hallható tompán kopogó hangja árulkodott; számmal nagyobb volt a kelleténél, kényelmi okból, más hangja van a lábhoz simuló kecskebőr cipőnek, másként fekszik a lóbőrből való; emez már, mint mondják, önálló életre kelt zsíros bűzében, keményre ráncosulva. A Pali, ha hazajött, általában nem fogott vetkőzéshez, úgy ült le kék nadrágban, kék kabátban, a ruhának tévesztethetetlen műhelyszaga volt, olaj, gépzsír, alatta kockás flaneling, a konyhaszéket két lábra hátrahintáztatta és kibontotta amerikai filmekből másolt mozdulattal a hűtőszekrényből előkapott sört, a sörnyitó ott függött zsinóron a kredenc oldalán. Ezt a szart mikor dobjuk ki, kérdezte mostanság gyakran az anyjáéktól ajándékozott egytagú konyhaszekrényre utalva; hát nem jó az?, mi bajod véle, kérdezte az asszony. Olyan kell: alul pult, fölül falon a szekrény, magyarázta a férfi, egybe az egész, beépítve a tűzhely, mindenkinek így van. Majd jövőre, mondta az asszony sóhajtva, ez meg neki lett szavajárása: a halasztás, a roggyant mélabú és lusta reménytelenség okán. Az asszony naponta készített alsóneműt a Palinak, az jó, ha harmadnaponta váltott, nem szerette a testhezálló tangafélét, a boxernadrágnak mondott gatyafazon, az új divat, neki kedvezett, hogy kockásban is volt kapható, *pláne* segített a váltás halasztásában. Nem koszos ez, idebízzál!, mondta a férfi, ilyenkor az asszony azt mondta: én mosok, nem? Kíméljed magadat, mondta a férfi foghíjasan mosolyogva.

– Gyere már! – mondta a férfi, suttogva, biztatva, izgatottan. Az asszony a konyhában állt, gulyásleves volt, már melegítette, a hagymás szag újra inalni indult, délután, amikor a bölcsődéből, ahol gondozónő volt, hazatért, már szellőztetett egyszer.

– Majd eszünk... – mondta a férfi. – Utána. – És a hálószoba felé intett.

– Most? – kérdezte az asszony, erre készületlen volt, hogy napközben, az éjszakák is csak tessék-lássék voltak örömösek, nagy ritkán, ha valamiért a sötétben a régi emlékek... különben már soha. Az asszony sokszor javasolta, hogy egyszer, egyetlenegyszer megint az erdőben legyenek ÚGY. A fenének!..., mondta a Pali, má' csak nem fogok kényelmetlenül, amikor ágyam, házam van. Ágyam, házam, ezt olvasta, vagy hallotta, előszeretettel emlegette, ha büszkélkedni kellett: megvan ágyam, házam, mondta mindenkinek. Most kényelmi indokul használta: *ágyamházam*.

Nem tudom, ez mi, mondta az asszony L. városban az orvosnak, ahová régi osztálytársához ment havonta egyszer, összejövünk lányok egy kicsit; menj csak!, mondta a férfi, ott Káldi Irma protekciójával, aki ápolónő lett, titokban fölkereste a belgyógyászat Irmával mélyviszonyban levő orvosát, az harmincöt éves volt, két gyerekkel, Irma meg egyedül, kettejük közt meg a KAPCSOLAT, így mondhatnánk,

1998 VII. 31

ÉS

IRODALOM

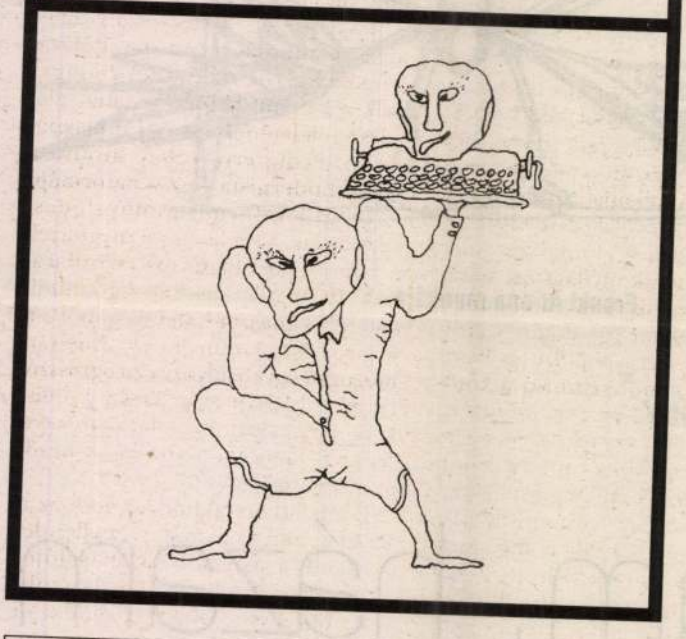

SZEPESI ATTILA:

Lossonczy Tamás: Lovasok

Lovasok kormos ég alatt,
nem tudni, hova tartanak.

Feketék, kékek, veresek,
felhő-ütötten üszkösek.

Iránytűjük rég összetört:
tágas terük a puszta föld.

Seregük töretlen halad,
jöhet vadon vagy sivagtag.

Áradt folyók, sziklás hegyek:
tovarobognak, egyremegy.

Derengő árnyék-lovasok.
Mongol hordák? Templomosok?

Ütemesen döngő paták
a ködben. Gótok? Hettiták?

Tán tatár sereg? Útrakel
a földet özönölni el...

Sorsuk se már, múltjuk se már.
Köröttük éj. Későre jár.

Bölcsek vagy martalóc vadak,
tán rangrejtett királyfiak...

Az elfutó dombok felett
alakjuk görbült sziluett.

Paripájuk: ördögszekér,
emlékük fölissza a szél.

Rejtik a köd hullámai.
Csak dobogásuk hallani.

VÖRÖS ISTVÁN:

A

A bolt közel esett az állomásl
pótól. Ott az út jobbra fordult
Ott az út egyenesen áthaladt a
veszni engedett tavak felé. Ott a
A sorompó épp le volt ereszty
másik oldalon egy biciklista várt
Bakonyérőre 8 óra 10 perck
azzal jött az ellenőr. Az állomásr
fölszállt a vonat utasaira váró bu
ven fillérest, jogot váltva magánal
Az első megálló a bolt előtt vo
nézett, de senki nem várta az u
Nem akadt egyetlen járókelő sen
pillanatban. A távoli hídról tehe
messze volt ahhoz, hogy látni le
mögött a sofőr arcát.
A bolt egy csendesen a patak fe
sánál állt. Ajtajához, ami a sarkon
leges utcára, betonlépcső vezetett
festett rácson két lakat. Fölment
két fehér pult, kenyeres és zöldség
söpörve. A pultokat halvány szegél
Eltűnődött. Mi legyek most, örd
lépett a lépcsőn, meglátta a felir
megenyhült az elmaradt fogadtatá
felirat az ő érkezését hirdeti. Átny
gott az üvegezett ajtón. A raktárb
ki. Zömök volt, mint egy birkózó,
veti meg a bort. Odajött egés
már fordult volna is vissza. De
zavartan, és ahogy meghallotta
és maga is nevetséges, tehetetl
aki ezt hallja, tudom, ismételte,
A férfi arcán, aki persze most
fedezte föl a rémület jeleit, kic
az ajtót, intett türelmetlenül. A
futó utca irányába, tessék bejön
Az ellenőr elégedetlenül me
tet, ami még hosszan folytatódo
ca fölött. A sárga falban apró, h
egyikben a párkányra kitett cs
nűtlenül öreg asszony tekinteté
jes volt. Hátul kell besurranno
nyilván ők azok, akik lopnak. Mo
le magában, és ennél nincs megl
A ház mellett kapu nélküli be
öregek lakta lakásnak az udvará
tók vastag gumijának nyomai is. T
Ki tudja, mi történhet itt a színf
öregasszony, de az nem fogja ne
ged, és inkább fedezi a feketézőke
Feketézők, ismételte meg magába
használatban, és azt is tudta, hogy r
megvilágítására, mégis megörült n
ölelte volna, mint valami bizalmas a
hant át rajta, hogy ezt a szót ma m
dott túl komolyan venni a megérzés
Az első, amire a pillantása esett
pott tetejű vécéépület volt. Gyűl
nyilván templomba járnak, holott
Mikor leszerelt a katonaságtól, ell
lösleges cselekedetet nem fog m
asszonyt, akihez egyébként joga s
mert úgy érezte, hogy az is gyű
olyannak vagyok a képviselője,
nem állhat. Nem szabad elfelejte
ben az L-alakban elnyúló épület
tos felé tartott, nem szabad elfele
dat képviseled, hanem a vállalat
van, az állam pedig mindannyiun
A két boltos arcán várakozó és
Nem örült a mosolygásuknak, kül
natban nem, mikor önellentmo
hogy mégis önmagát képviseli, h
De akkor hirtelen megértette, a
könyv áttanulmányozása után se
seli, hanem épp őket. Őket, akik
érdekeiket képviseli. Az ő lelki
Nem egyszerű ellenőr tehát, han
ket a saját igazukhoz eljutni.
Hú, fújt egy nagyot erre a vá
véve észre a boltos kézfogásra n
tük a tornácra, és anélkül, hogy
na, akkor kezdhetjük, nyilatkozt
nap, kakas kukorékolt valahol
áramlat érkezett a szőlőhegyek
boldogság öntötte el, vagy a ked
lami földi boldogság jelent meg
üdvözült kifejezést. Úgy gondolt
formán boldogok kell legyen
ben söprik majd tisztára a mé
ban, és tudta, hogy lehetséges
ördög, igazságos leszek, határ
A boltos elképedve törölte
tenyerét, mintha egy kelleme
holott tiszta volt, csak pár iz
bőrön. A börtönben, ahonna
ilyen embereket. Ők voltak a
a modoruk, visszafogott a h
saját megvetendő gyengeség
ték. A boltos egy pillanatra e
hasonlít ez a se csúnya se szé
gas férfiakra? Ahogy ment
gyelte, mégis újra megerősö

KATALÓGUSOK - MÉDIUMOKBAN - 1997

VÍZIVÁROSI GALÉRIA 1027 Budapest II. Kapás utca 55. Telefon: 201 69 25

KATALÓGUSOK

Ghyczy Dénes
A Magyar Madi Csoport
PBK Hamburg in der Vízivárosi Galéria
A. Wehrmann — Ambrus E. kiállítása (1996. október)
Reinhard Kühl
Ingrid Schütz
G. Anderton: Lejtő út
Joze Subic: Slike
Gergácz Berta (1956-1993)

SAJTÓBAN, TELEVÍZIÓBAN, RÁDIÓBAN 1997. (válogatás)

NÉPSZABADSÁG, 1997. január 10., 21. oldal
(Kép Szépfalvi Ágnes kiállításairól)
MAGYAR HÍRLAP, 1997. január 18.
Vadas József: Képestár
BUDAPEST SUN, 1997. február 6-12. B16
Esther Vécsey: Woman among the fractured colors
(Ghyczy Dénes kiállításáról)
MAGYAR NEMZET, 1997. április 7., 9. oldal
Kettős MADI kiállítás
BUDAI POLGÁR, 1997. április 3.
Vízivárosi Galéria — MADI csoport
MAGYAR NARANCS, 1997. április 24., 43. oldal
Fejérvári Boldizsár: Ami az, ami — MADI
NÉPSZABADSÁG, 1997. június 9., 32. oldal
Wild Judit: BUDAPEST II. — A sorozat címe:
ÚJ MŰVÉSZET, 1997. május-június, 3. oldal
Nemzedékek találkozása — G. Anderton és Klimó Károly kiállítása
BUDAI POLGÁR, 1997. június 26., 7. oldal
Sinkó István: Gergácz Berta (részlet)
NŐK LAPJA, 1997. július 16., 29. oldal
Gergácz Berta kiállítása
NÉPSZAVA, 1997. július 12., 13. oldal
Túlvilág és életelixir festményeken (Karátson Gábor)
ÚJ MŰVÉSZET, 1997. december
Beke Zsófia: Nevető Berlin — vegyes páros: Ingrid Schütz és Reinhard Kühl

KIADVÁNYOKBAN:

LE PONT DES ARTS 8., a Francia Intezet folyóirata
1997. április-július, 33. oldal — MADI
GOETHE INSTITUT BUDAPEST, 1997. június-augusztus, 9-10. oldal
Ingrid Schütz és Reinhard Kühl kiállítása

Belső címlapfotó: Milos Boda kiállítása a Vízivárosi Galériában

TENDENCIÁK NAPJAINK KÉPZŐMŰVÉSZETÉBEN

VÁLOGATÁS A VÍZIVÁROSI GALÉRIÁBAN RENDEZETT KIÁLLÍTÁSOK ANYAGÁBÓL 1997 XI. 15 – 1998 VI. 30.

VÍZIVÁROSI GALÉRIA

A Vízivárosi Galéria a Marczibányi Téri Művelődési Központ (1022 Bp. Marczibányi tér 5/a.) egyik társintézménye. Kiállítási programjában a kortárs művészet legkülönbözőbb kifejezési formái szerepelnek. A képzőművészet hagyományos műfajai mellett helyet kapnak a legújabb kísérletek, alternatív, koncept projektek, installációk. Bemutatkozási lehetőséggel támogatja a fiatalokat és a külföldi művészek is meghívást kapnak.

Kiállító művészek:
Szilágyi Teréz, Salvatore Puglia, Olescher Tamás, Ingrid Schütz, George Anderton, Szépfalvi Ágnes, Sóvárdi Valéria, Joze Subic, Losonczy István, Árvai György, Majoros Valéria, Tooth Gábor Andor

MARCIBÁNYI TÉRI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
1022 BUDAPEST, MARCIBÁNYI TÉR 5/A.

1021

LOSSONCZY TAMÁSNÁL

EGY RÉGI BARÁTSÁG ÜRÜGYÉN

Palasovszky Ödön, a magyar avantgard sok műfajú harcosa nem volt szerencsés ember. A sors mintha még halála után is föl akarta volna mutatni elfogultságát vele szemben: két posztumusz kötetet is úgy adott nyilvánosságra, hogy szerzőjük *éppen csak* nem láthatta őket. *A lényegretörő színház* a színjátszással kapcsolatos gondolatait foglalta egybe, s a könyv borítóját barátjának, Lossonczy Tamásnak a festménye díszíti. A másik könyv, az *Összecsengések* voltaképpen két alkotó munkája: Palasovszky Ödön verseiből válogatott, Lossonczy Tamás pedig naplójegyzetszerűen évek óta készített finom tollrajzaiból. Az utóbbi — alighanem — a bibliofilek keresett kedvence lesz. Lossonczy Tamást műtermében kerestük föl Féner Tamás fotóművésszel, lapunk munkatársával, ahol ezúttal csak kevés festményét láthattuk: nagy részük már elment a győri kiállításra, amely kiállítás azóta meg is nyílt.

Kivált az Összecsengések láttán merült föl bennem a gondolat, hogy barátságotok, ismeretségetek Palasovszkyval nagyon elmélyült lehetett. Mióta tartott?

— Részemről korábbi volt az ismeretség. Még főiskolás koromban részt vettem a Cikk-cakk estéken, a Punalua című verses könyve pedig elbűvölt. Ma már tudom, elhatározó élmények voltak egész életemre. Személyesen viszont csupán a fölszabadulás után találkoztunk. Hosszú, fehér szakállával szinte prófétának látszott. Nagyon megörültünk egymásnak. Szép avantgard álmokat szövögettünk, hiszen hittük, hogy új világ érkezett, amelyben a mi művészetünkre is szükség lesz. Gereblyés Lászlóval szerkesztette az akkori Nagyvilágot, ezenkívül vezette a Dolgozók színházát is. Színre szerette volna vinni — természetesen a saját elképzelései szerint — a Csongor és Tündét, én lettem volna a színpad tervezője. A dologból nem lett semmi, rövidesen pedig a színházat is elvették tőle. Mi azonban az ötvenes években is változatlanul tartottuk a barátságot. Akkor ő már tsz-ben dolgozott feleségével együtt. Barátságban volt egyébként Sirató Karcsival is, az első jelentős cikket Tamkó írta a fölszabadulás után Palasovszky művészetéről. Érdekes módon mindig akadt valaki, aki szeretetével ráirányította újból a figyelmet. Miként Sík Csaba a kései Opálhimnuszok idején. Akkor kapta a Graves-díjat.

Milyen lett volna az a Csongor és Tünde?

— Voltaképpen nem színpadot kellett volna terveznem, hanem színpadképeket. A színház a Ménesi úton volt egy nagy kertben, ahol több színpad is állott volna. Palasovszky elképzeléseibe nem illett bele a színpad és a nézőtér hagyományos elkülönítése. Ő azt szerette volna, hogy színpad és nézőtér együtt éljen. Hogy a játék a közönség között történjék, hogy az is részesévé váljék. Ez igen fontos volt számára. Én már javában készítettem a terveket, amikor leállítottak bennünket.

Mi volt Palasovszky célja? Miért foszthattak meg benneteket művészeti lehetőségektől?

— Palasovszky célja volt olyan légkört teremteni, amelyben egy fejlettebb szövetség jön létre az emberek között. Amikor szellemi közösséget is érezhetnek egymással. Az emberek jöttek is volna. Csakhát addigra alaposan megváltozott a kulturális politika. A hivatalos ellenérzés mindinkább hivatalos normává alakult.

És a festőművész lehetőségei?

— Nézd, én a fölszabadulás után azt gondoltam, végre a festészetből élhetek, hiszen a Horthy-korszakban erre sosem volt módom. A negyvenes évek végén megváltozott viszonyok ezt azonban nem tették lehetővé. Helyzetünk egzisztenciálisan is veszélyessé vált. Feleségem fölhagyott a szobrászattal és hivatalba ment dolgozni. Én üzemi iskolákban vállaltam tanítást, szervező munkákat végeztem, hogy kiegészíthessem a konyhapénzt.

Szerepeltél kiállításon?

— Hosszú ideig úgy tetszett, 1948-as kiállításom az utolsó. Azt a kiállításomat a szakma, főleg a fiatalok emlegették ugyan, kritikai visszhangja azonban nem volt. Még Fülep Lajos sem írhatott róla. Huszonkét évig nem állíthattam ki. Gondold el, hatvanhat évesen csináltam legközelebb kiállítást.

A Fényes Adolf teremben. Mi, akik csak hírből ismertük munkáidat, tulajdonképpen ott találkoztunk művészeteddel. De a kiállítás azt mutatta, hogy közben dolgoztál?

— Hogyne dolgoztam volna? A festőnek az a dolga, hogy fessen. Attól, hogy a hivatalos művészetpolitika nem kívánt tudomást venni rólam, én még festő voltam. Mi több, küldtem is be képeket eladásra, kiállításra, csak nem fogadták el.

Az Európai Iskola egyik füzetében olvasom, hogy eszményképed a pszichologikumtól mentes művészet. Mit értesz ezen?

— Mindig az volt a célom, hogy művészetemben kerüljek minden olyan elemet, amely nem festői jellegű. Nehogy úgy kelljen képeimhez közeledni, hogy a voltaképpeni lényeg nem is látható, mivel az a festményen túl mutatja meg magát. Ragaszkodom hozzá, hogy a néző és a kép között közvetlen kontaktus alakulhasson ki. A festői elemek is lehetnek olyan önállóak, mint a zenei hangok. Gondolj Bartók első zongoraversenyére: az egész világ együtt van benne. A vászon sem dekoráció, a képnek önmagában kimutatható értéke van. A gyárnak is olyannak kell lennie, hogy jó legyen dolgozni benne. A színháznak pedig csak azzal foglalkoznia, hogy ott jól el lehessen mélyedni a művészetben.

Ha már Bartókra hivatkoztál, hadd kérdezzem meg, vonzódtál korábban is zenéjéhez?

— Szegedi-Maszák György barátommal rendszeresen jártunk Bartók-koncertekre. Személyesen nem ismerhettem, nagyon zárkózott ember volt. Igaz, félre is állították. Tudtuk, hogy rendkívüli értékek rejlenek benne. Minden érdekelte őt is: filozófiától a népművészetig. Olyan mértékben, mint Bartók, abban az időben más művész nem tudott bennünket lekötni. Az akkori szellemi élet legjelentősebb alakjának tartottuk. Feleségemmel ott voltunk a búcsúkoncertjén is.

Lehetséges, hogy festői módszered rokonságot tart a zenével, hogy képeid zenei karakterűek?

— Hogy a zene és a festészet között létezik valamiféle kapcsolat, az bizonyos, mindkét művészet ugyanazon a fából ágazott el. Moholy Nagy beszél a centrális emberről. Voltak korok, amikor az ember mindent maga igyekezett létrehozni, befogadni. Aztán a szétbomlás eredményeképpen — még mindig Moholy Nagy fogalmával — létrejött a szektorális ember. Ő már nehezebben érzékeli az eredendő összefüggéseket is. Természetesen, nem festek zenei recept szerint, ám az bizonyos, hogy más művészeti ágakkal kapcsolatban vagyok. Az Összefüggések is így jöhetett létre. Szeretném hangsúlyozni, hogy semmiféle illusztrálásról nincs szó. Ez a lényeg. Ezért nem illusztrálok zenét sem. Kizárólag festői eszközöket használok. Művészetem — Kállai Ernő szavaival — érzésvilág — festői eszközökkel kifejezve. Például azzal, hogy milyen szín, mekkora intenzitással jelentkezik.

A műcsarnokbeli gyűjteményes kiállítás után a győri közönség melyik Lossonczy Tamást láthatja?

— Egyaránt szerepelnek régebbi és újabb képeim. A hangsúly azonban — úgy vélem — legújabb munkáimon van. Hogy láthassák, nem szabad megmerevedni. Nemcsak a specifikumok jellemzik az alkotót, a váltások, a periódusok is. Szeretném, ha ezt is észrevennék.

Fábián László

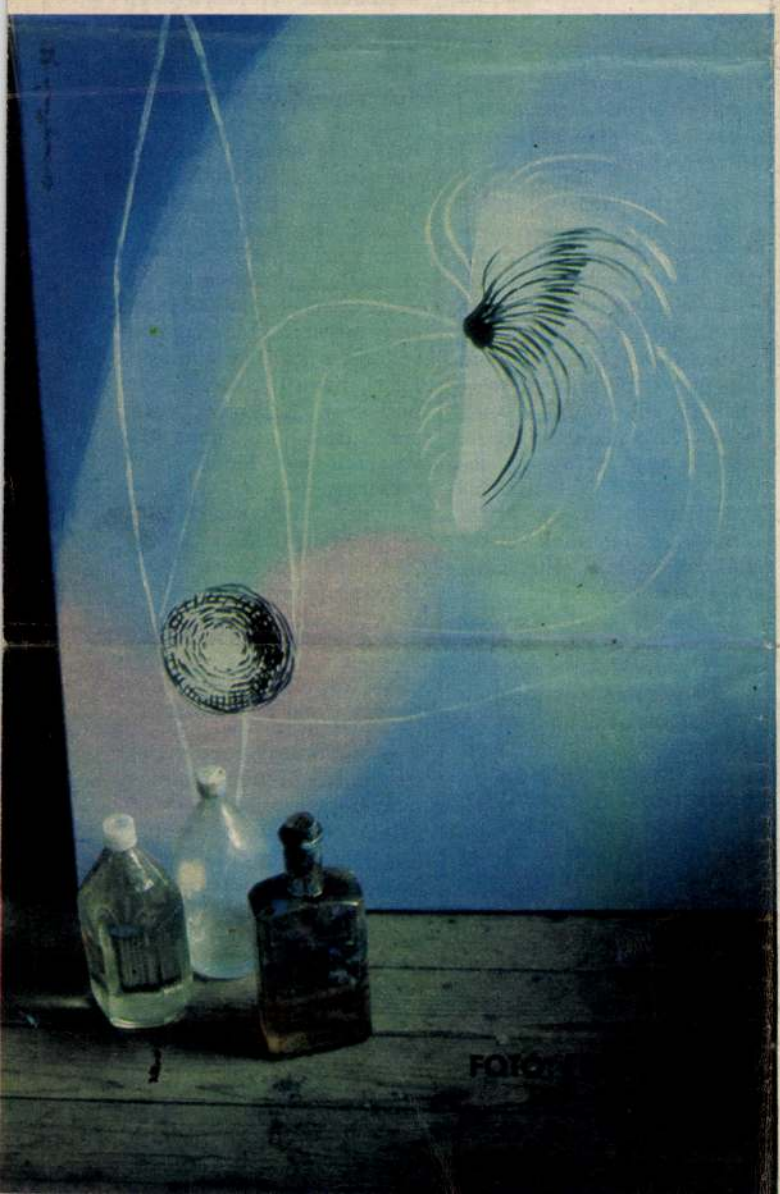

LOSSONCZY TAMÁSNÁL

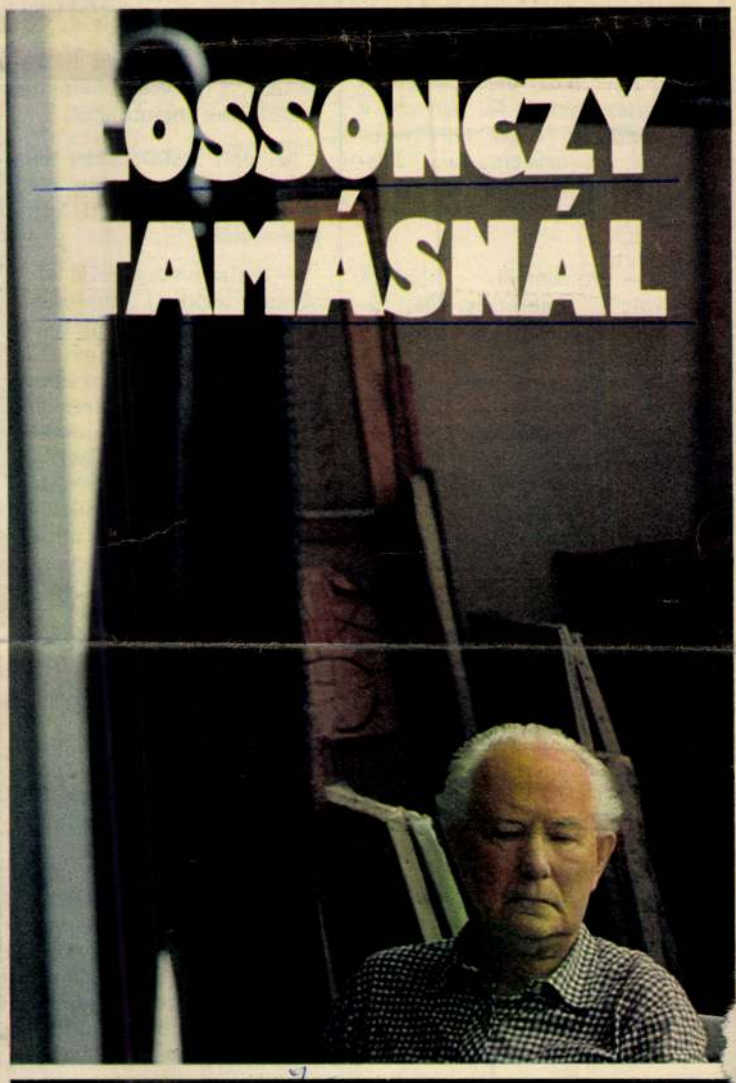

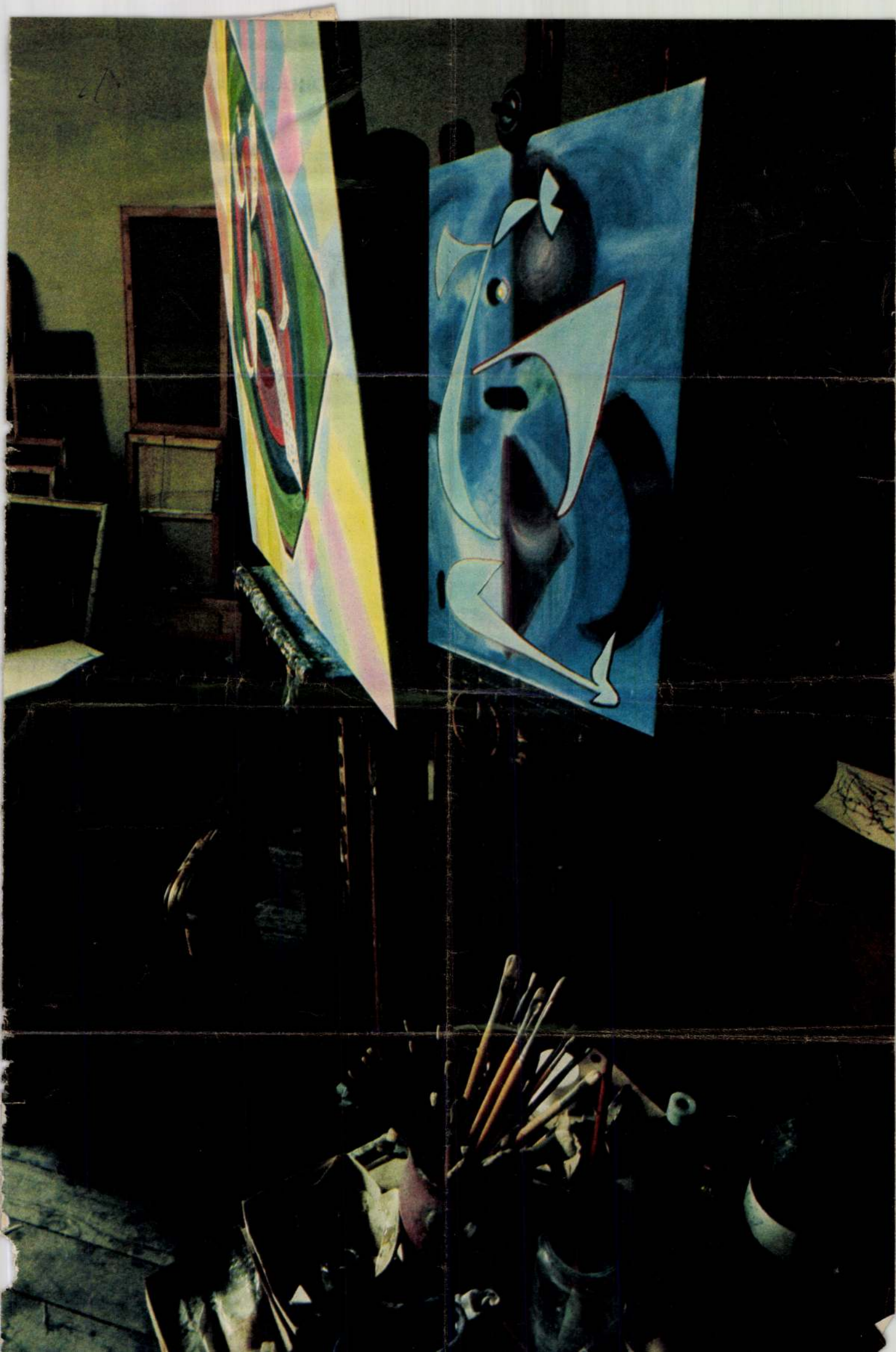

RÓMAI BESZÉLGETÉS CLAUDIA C

ÚJRAKEZDENI A

1981 JUL 2 5
FILMSZÍNHÁZ MUZSIKA
Lossonczy Tamás
Jeszenszky
SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Az első pillanatban, mintha díszletek között lennék: mondjuk egy középkori, skóciai kastélyban. Mindez azonban mégsem holmi angol díszlet, hanem római valóság. A városon kívül, a Via Flaminián vagyunk, s a középkori kastély úrnője és egyben házigazdám: Claudia Cardinale.

Mélybarna, hosszú bársonyszoknyájában felkuporodik a kandalló előtti nagy fotelba, vállán kicsit fázósan összébbhúzza kendőjét. Nemrég tért haza Peruból, rövid időre megpihenni római otthonába.

— *Kérem, beszéljen új filmjéről, amelyet Peruban forgat.*

— A rendező Werner Herzog, partnereim: Jason Roberts (akivel már a Volt egyszer egy vadnyugatban is játszottam), Mick Jaggers, a Rolling Stones vezetője és Mario Adorf német színész, valamint jó néhány mexikói és brazil kolléga. A történet középpontjában egy férfi áll, akit Fitzgeraldnak hívnak, s aki valóban élt, az Amazonas mellett, a múlt század végén, a század elején. Tehetséges, különös férfi volt, aki arra tette fel életét, hogy megvalósítsa legnagyobb álmát: operát építsen a dzsungelban. Herzog ezt a történetet rekonstruálja, természetesen sok átköltött elemmel. Erről a gigászi erőfeszítésről és kalandos vállalkozásról szól a film, mert végül is ez a férfi keresztülvitte tervét és felépítette, szinte a semmi közepén, ezt a ma már híres operaházat, amely ott áll Manausban. Én Mollie-t játszom, Fitzgerald feleségét.

— *Milyen típusú nő ez a Mollie?*

— Igen határozott teremtés. Nagyon szereti Fitzgeraldot, akit ugyan nagy álmodozónak tart, de azért mindenben segíti őt... Igen nehéz körülmények között dolgozik a stáb, mert a filmben jelentős szerepe van a természetnek, a dzsungelnek. Csak az előkészületek három évig tartottak...

— *Herzogról az a hír járja, hogy elég nehéz ember. Önnek mi a véleménye róla?*

— Igen, mondták már sokan... Nem is tudom... engem az érdekel, hogy igen nagy tehetség, s már régi vágyam volt, hogy vele dolgozhassak. Anélkül, hogy ezért bármit is tettem volna, ez most megvalósult, mert ő kért fel erre a szerepre, aminek nagyon örü-

Két emlékezetes szerepben: Egy jó megjelenésű ausztráliai feleséget keres — Alberto Sordival és a Volt egyszer egy vadnyugatban

...a-
...dig
...kö-
...aki
a film... ...urá-
ja. Ha olya... ...zővel dolgozom, aki ösztönöz, inspirál, szinte vakon követem, de a kollégáktól is elfogadok minden jó tanácsot. Nem vagyok az a fajta színésznő, aki jeleneteket rendez, hisztizik... A kamera előtt sokat bízok a pillanatra, az improvizációra. Felkészülésem egy szerepre többnyire inkább csak abból áll, mint mondjuk most a Herzog-filmnél, hogy tanulmányozom a kort, az öltözködést, a viselkedésmódokat. De egyes jelenetek megoldásán nem sokat töröm a fejem. Az ott a helyszínen alakul ki köztem s a rendező között...

— *Talán nem mindenki tudja, hogy a legolaszabb olasz színésznő Tuniszban született és csak 18 éves korában járt először Olaszországban...*

— Ez valóban érdekes és különös, mert engem valóban a klasszikus olasz nőtípusnak tartanak. Családom már három generáció óta élt Afrikában. Őseim ugyan eredetileg szicíliaiak, szüleim azonban egy francia kolónián éltek, így iskoláimat franciául végeztem. Első filmemet is ezen a nyelven forgattam, mert amikor Olaszországba jöttem, egy kukkot sem beszéltem olaszul. Voltaképpen véletlenül lettem filmszínésznő is, eredetileg tanítónőnek készültem. De egy nagy sikerű tuniszi olasz filmhéten felfigyelt rám az olasz küldöttség. Meghívtak a velencei fesztiválra, ahol nagy feltűnést keltettem, mert én még afrikai módon öltöztem, ami az olaszoknak rém egzotikus volt és nagyon tetszett. Rengeteget fényképeztek és elárasztottak filmszerződési ajánlatokkal. Akkor azonban még nem érdekelt a film. Később mégis visszajöttem, s beiratkoztam a Centro Sperimentale Cinematografiába. (Az olasz filmfőiskola. A szerk.) Utána azonban visszaszöktem Afrikába, mert igen erős honvágyam volt. Végül az Ismerős ismeretlenre, Monicelli filmjére

Lossonczy Tamás festőművész

Lóska Lajos: kilárnyékban
Vaszkó Erzsébet festészetéről

Művészet, 1982. május

Lossonczy Tamás

Balaki Gábor: Elégia a Remenyhez
Művészetkritika Magyarországon
1945-48 között. Különös tekintettel
az Európai Iskolára

Kolozsvár, 1983. szeptember

Lossonczy Tamás festőművész

Lóska Lajos: Tisztelgés a következetesség dott

Művészet, 1983. március

Lossonczy Tamás festőművész

Gyetvai Ágnes: Kortársaink közgyűjteményben

Művészet, 1982. március

Lossonczy Tamás festőművész

Magyar Népköztársaság
Érdemes Művésze

Népszabadság, 1985. IV. 3.

Lossonczy Tamás

az Európai Iskola tárlata

Magyar Nemzet 1984. XI. 4.

Lossonczy Tamás

Egerben, a Dobó István vármúzeumban tegnap, kedden megnyílt Lossonczy Tamás festőművész kiállítása.

◆

Magyar Nemzet 1984. IX. 17.

Lossonczy Tamás köszöntése

Nyolcvanadik születésnapján köszöntjük *Lossonczy* Tamás festőművészt. Udvariasságból szokás mondani: ki hinné, hogy már ennyi idős! Ne udvariaskodjunk: aki már *több mint négy évtizede a magyar nonfiguratív festészet egyik legkövetkezetesebb és legjelesebb mestere*, persze hogy jó néhány esztendőt számlálhat már.

A Lossonczyról megjelent kismonográfiában az első reprodukált kép 1942-ből való. *Világégés* a címe, s rendkívül kifejező, érett mű. Értelmetlen orkánok, pusztító lángok tombolnak ezen a képen; gondosan föltett festékfoltok, kiszámítottan meghúzott ecsetvonások jelzik a totális eszelenséget, az elképesztő káoszt. S amit a kép sorsáról tudunk, az még inkább megerősíti a benne foglaltakat: 1944 hon-

ni, sokkal lassabban tisztázódott az, hogy mi is a teendője. Főiskolai tanulmányai alatt csak arra kapott késztetést, hogy mit *ne* tegyen, a festészetnek melyek azok az avíttas — bár kelendő — formái, amelyeket követni nem érdemes. Párizsi útjai, a kortárs zene hallgatása keltik fel érzékenységét, a döntő lökést pedig az akkor már Pécsett élő *Martyn* Ferenccel való megismerkedése adja. Már tudja, mit kell tennie, s 1940-es kiállítását, melyet Budapesten, az Alkotás Művészházban rendezett, olyan szakmai elismerés fogadja, mely igazolja döntése helyességét.

A kiállítás katalógusának előszóírója, Kállai Ernő egy igen találó Debussy-idézetet választ mottóul: „A természet és az emberi képzelet között

[illegible] 1944-ben, egy bombázás során elpusztul Lossonczy egész addigi életműve. Ez a kép a kevés megmenekült mű egyike. S e festményt nézve, az élmények és a megfogalmazás rokonsága alapján Ady kell hogy eszünkbe jusson: „Pokolhintán vad, szédítő körök / Tüzes mélységek fönt és alant."

Az a festői és grafikai jelrendszer, amelynek felismerése révén ez a mű is „olvashatóvá" válik a számunkra, meghatározza Lossonczy Tamás egész eddigi életművét. Nem illúziókat kelt a művész a festővásznon, hanem gondosan megválasztott színeket és formákat használ annak érdekében, hogy saját lelki világáról számot adjon. A megformáláshoz elengedhetetlen tehetségen és készségen túl saját belső gazdagsága az, amely értékessé teszi számunkra m[illegible] Lossonczy messzire, m[illegible]

[illegible] titokzatos összefüggések vannak". Ezen összefüggések szerint alakul ugyanis a későbbiekben is Lossonczy életműve, egyre mélyebbre hatolva az összefüggések feltárásában, rendíthetetlenül. A műveket 1948-ig követheti figyelemmel az értő közönség egy sor tárlaton, többek között az *Európai Iskola* kiállításain. Azután húsz év kényszerű rejtezkedés következik a bemutatásban, de a munka nem szünetel. Az utóbbi időben már nem egy alkalommal nyilvános bemutatón mélyedhettek el műveiben régi és új tisztelői, de nem egy kiállításról, mint a legutóbbi országos tárlatról is, Lossonczynak hiányoznia kellett.

A festészetnek az az útja, amelyet Lossonczy Tamás helyesnek tart, az elmúlt évtizedek során nem vesztett aktualitásából. *A festővászon alkalmasnak bizonyult és bizonyul arra, hogy az érző ember legbensőbb rezdüléseit rög-* [illegible] *közvetítse mindany-*

Magyar Nemzet
1984. VIII. 12.

Lossonczy Tamás, festőművész

Tisztelet Kállai Ernőnek.

Lossonczy Tamás: Fekete doboz

Tükör, 1983. febr. 6. 24. old.

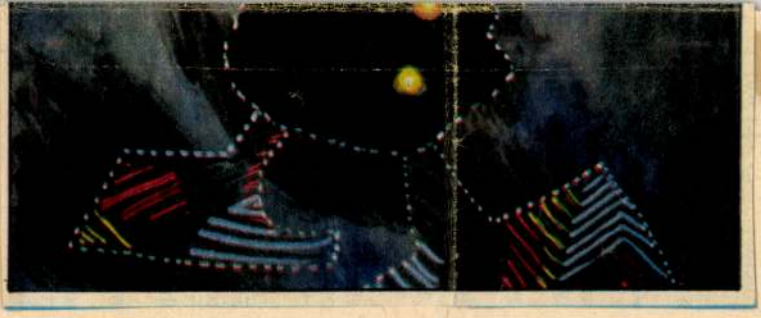

Lossarczy Tamás

Hortobágyi Endre kiállítása
a Zichy-kastélyban

Magas Nemzet 1985. X. 18.

Lossonczy Tamás festőművész

LOSSONCZY TAMÁS festőművész rajzaiból kiállítás nyílt meg tegnap az Óbudai Pincegalériában. A tárlaton bemutatott absztrakt rajzok 1981 és 1985 között készültek, s elvontságuk ellenére is a magyar tájat és történelmet idézik.

Népszabadság, 1985. VIII. 6.

Lossonczy Tamás festőművész

Malnár Sándor festőművész kiállítását nyitja meg Lossonczy Tamás festőművész a Műcsarnokban 1981. szept. 24.-én

Meghívó

1981. szept. 24.

LOSONCZY TAMÁS, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmények, grafikák alkotják zömmel az anyagot. A Bedő-gyüjtemény 1970.:
26.sz. LOSONCZY TAMÁS: "KOMPOZICIÓ", c.müve. p.lav.tus. 110+137 mm. Ltsz:70.324. 293.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

LOSSONCZY TAMAS, festo

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatarozott része 14 évi megvaltassal 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtarba.Festmény-,grafikak alkotjak zömmel a kivalasztott anyagot.A Bedő-gyüjtemény,1973. 85.sz.-LOSSONCZY TAMAS:"KOMPOZICIÓ III".c.müve.p.akv. 176+251 mm.Ltsz:73.39. 294.old

KOMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények III. 237.old

A Janus Pannonius Müzeum évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975.

Lossonczy Tamás

Calitve 14.Mirffy Üdön

Salamon Nándor: Dévényi-gyűjtemény.Esztergom,Balassa Bálint Museu

UJ TÜKÖR 1909.XX.évf.29.sz.4.o.

Lossonczy Tamás
bútortervező
1930—33.

Iparm. Isk. Évk.
1930-34. 96. l.

Lossonczy Tamás

Rajz

Uj Symposion 1969/46 22.old

Lossonczy Tamás, iparművész

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beiratkozott növendékei voltak 1920 és 1944 közt
Lossonczy Tamás, bútortervező szakon 54.old

Mezei Ottó: Az orsz.M.Kir.Iparműv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Műv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Losonczy Tamás

Bálint Endre, Fajó János, Gyarmathy Tihamér, Keserü Ilona, Korniss Dezső, Losonczy Tamás és Marty Ferenc nevét sorolja fel Vadas József: "Festett öröm" c. kritikájában, mely Gerzson Pál festőművész, -Műcsarnokban rendezett kiállitásán bemutatott-műveiről és munkásságáról szól. Ezzel kapcsolatban hivatkozik fentiek egy-egy művészi korszakára és akkor elért eredményeire.

Vadas József cikkét lásd: Gerzson Pál nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 24.
XX. évf. 17. sz. 12. lap.

Lossonczy Tamás, Jel.

A Mai magyar művészet új kötetei

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatának *Mai magyar művészet* című sorozata négy új kötettel gazdagodott.

Lossonczy Tamásról, a kortársi festészet idősebb nemzedékének tagjáról *Bozóky Mária* írt tanulmányt, *Gerzson Pál* Munkácsy-díjas festőművészről *Losonci Miklós*. A harmadik kötetben *Csohány Kálmán* Munkácsy-díjas grafikusművész rajzait *Solymár István* elemzi; fiatal szobrászművész, *Kő Pál* munkásságát mutatja be *Rózsa Gyula*.

– A Mai Magyar Művészet új kötetei 14.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 4.

Losonczy Tamás

„Rítás és alkotás" c. kiállítás anyagát most juttatta el Miskolcra. A kiállítás a mai élő legidősebb tűzzománc alkotását – két képét mutatja. Szerepelnek a művész képei is.

Déli Hírlap, 1946. aug. 6.

LOSSONCZY TAMÁS

ÚJ TÜKÖR 1983. XX. 14. 11. 26. o.

Öt festő kiállítása New Yorkban

Az egyik legnagyobb New York-i egyetem, a Fordham University könyvtárépülete a Lincoln Centerben ad helyet immár évek óta a mindenünnen New Yorkba zarándokoló, vagy éppen állandóan itt élő külföldi művészek munkáinak. Ebben a könyvek szomszédságától is hangulatos galériában nyílt meg február 5-én az új utakat kereső magyar festészet öt képviselőjének együttes kiállítása, amelynek az egyetem, jobb híján, a kétségkívül túlságosan semlegesen hangzó *Hungarian Art* címet adta. Az öt magyar festő közül három — Bodnár Bertalan, Paszternak Vilmos és Polony Elemér — hosszú évek óta Amerikában dolgozik (mindhárman részt vettek a *Tisztelet a szülőföldnek* kiállításon a Műcsarnokban), a két hozzájuk csatlakozó budapesti művész, Egyed László és Lossonczy Tamás művei pedig amerikai gyűjtőjük, a Fordham Egyetem öregdiákja, Soros Erzsébet jóvoltából kerültek a kiállításra. Az ünnepélyes megnyitón a New York-i magyar művészvilág hírességei közül ott voltak Carelli Gábor, a helyi Fészek Klub elnöke, a színpadról nyugalomba vonult, de ma is megkapó bájú Eggert Márta és sokan mások. Megnyitójában Mezei Árpád művészettörténész adott választ a jelenlevők — kimondott vagy kimondatlan — kérdésére: mi az a vonás, ami — a szülőhazán kívül — közös nevezőre hozza ezt az első szempillantásra is annyira különböző stílusirányokat követő öt művészt? Válasza: „Közép-Európa történelme, a századunkban azon a területen különös kegyetlenséggel dúló világháború, és annak túlélése olyan örökséggel ruházta fel ezeket a művészeket, amely egész életművüket sajátosan megkülönbözteti a világ bármely más sarkában született alkotókétól".

Ami — nagyon röviden — a kiállított műveket illeti. Polony Elemér sorozatnak is beillő hét képe, változatosan ismétlődő, olykor Arpra emlékeztető formáival, a témát mármár leitmotívként variáló zeneiségével, első látásra is érett, kiforrott — s ha ez a szó nem látszik reménytelenül divatjamúltnak —, józlésű művész alkotása.

Paszternak Vilmos festő-grafikus némileg hasonló üzenetet hordoz félig ragasztott, félig festett kollázskompozícióiban. Kérdésünkre, hogy a nemzetiségén kívül miféle rokonságot érez a másik négy művésszel, így felelt: „Nem szeretnék amerikai lenni. Munkámban tudatos az európai hatás, az európai élmények benyomása. Az amerikai művészet gyakran felszínes, könnyen hitelt ad olyan élményeknek is, melyek nem elég mélyek az igazi művészet táplálására. Ezért nem hiszem, hogy az a felsőbbség, amelyet az amerikai művészek jelenleg élvezni látszanak az európaiak fölött, maradandó lenne. Nem lehet a művészet értékét árverési rekordokkal mérni."

A kiállítás „csodagyereke" a harmincéves budapesti Egyed László. Vivienne Wechter amerikai szobrásznő Paul Klee-éhez hasonlítja Egyed miniatúrafestészetét. A szobrásznő egyébként az öt magyar művész páratlan skálagazdagságát így méltatta a megnyitón: „A század minden jelentős irányzatát méltón képviselik ezek a művészek, miközben korszerűségük ellenére, sőt azt sajátosan gazdagítva, megőrizték nemzeti vonásaikat".

A budapesti Képzőművészeti Főiskola régi gárdáját képviselő Lossonczy Tamás és az 1950 óta New Yorkban élő Bodnár Bertalan briliánsan illusztrálják a számos világhírű művészt csiszoló intézmény mindenekelőtt minőséget hangsúlyozó alapelvét. Lossonczy már a húszas években a nyugat-európai avantgarde irányzatok hazai hírnvője volt. Pályatársa, Bodnár Bertalan, „az első magyar absztrakt festő"-ként aposztrofálja. Lossonczy mindmáig hű maradt a klasszikus absztrakció Kandinszkíj által lefektetett elveihez.

Bodnár Bertalan, Rudnay egykori magántanítványa, a Balsáról „ősztehetségként" Pestre hozott hajdani szenzáció, ma is képes meghökkenteni. Bemutatott hét műve mind a múlt év terméséből származik, de sziporkázó színei mintha amúgy sem engednék, hogy egyszer megszáradjon rajtuk a festék. Annak ellenére, hogy ötük közül Bodnár az egyetlen, aki látszólag a reprezentációs festészet határain belül maradt, kihívóan kiáltja oda azoknak, akik az ő képét próbálják lobogójukra tűzni a modern művészet ellen folytatott hadjáratukban: „Én szeretem az abbsztraktot!"

A jól sikerült kiállítás március 13-ig volt nyitva a Fordham Egyetem 60. utcai Lowenstein könyvtárgalériájában.

ANDRÉ BALOG

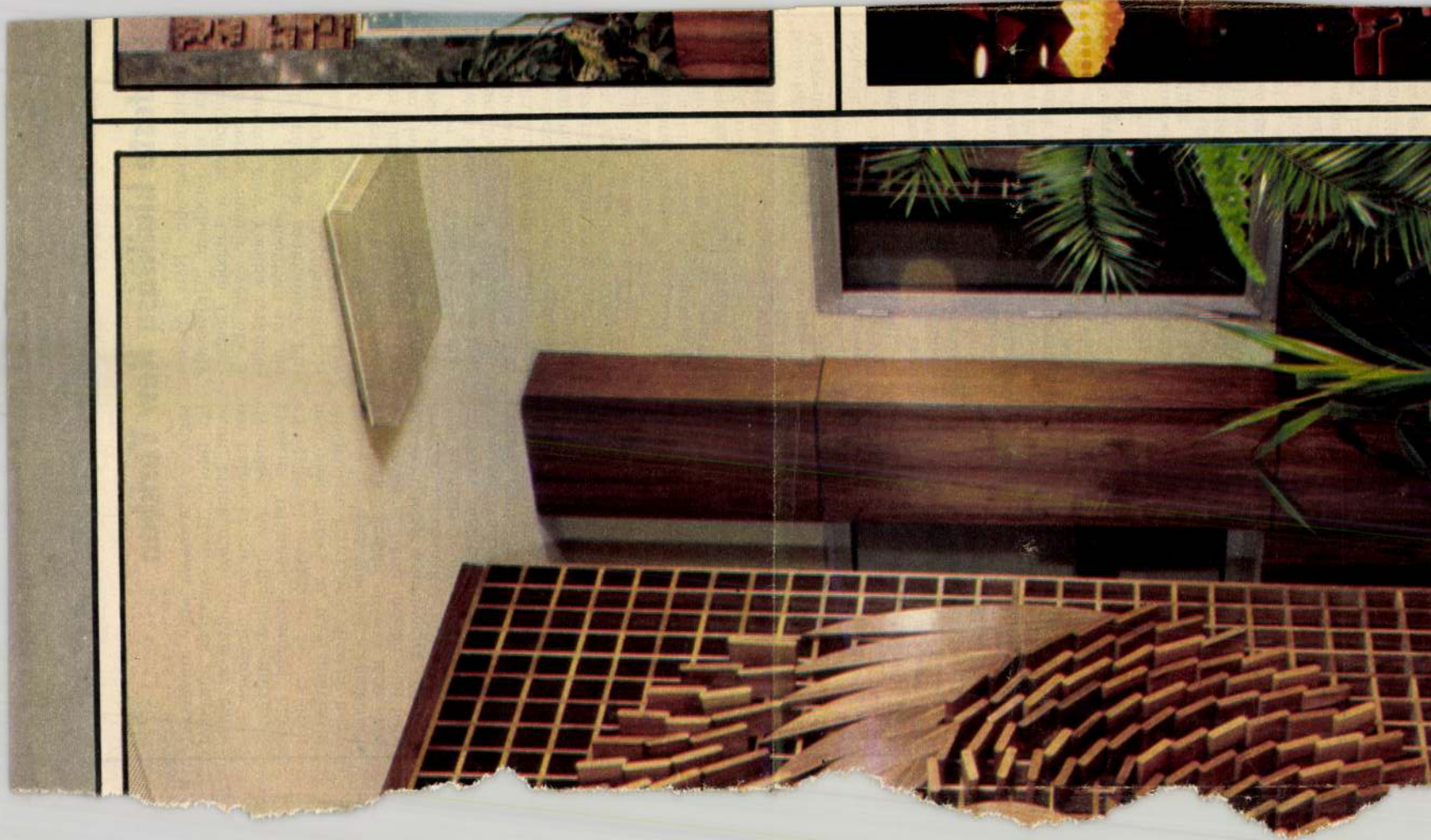

Lossonczy Tamás

Hortobágyi Endre kiállítása
az Ódudai Pincegalériában

Magyar Nemzet 1985. X. 18.

Lossonczy Tamás, Festőművész,

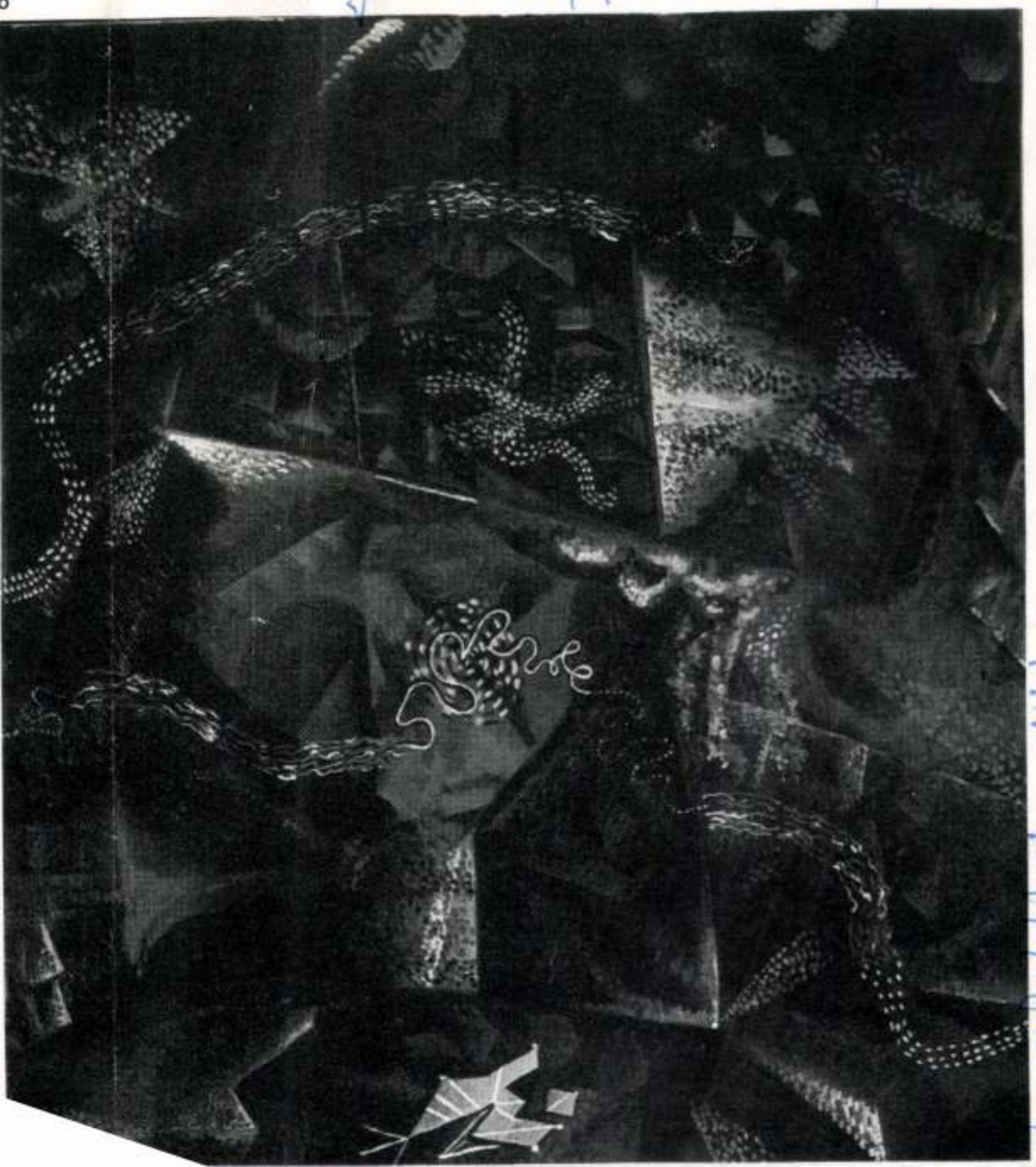

„Tisz és föld," olaj, vászon, 100×90 cm, 1971.

Művészet, 1979. júl. 29.

Hajó a hegytetőn

Jelképek Cziráki Lajos festészetében

A felületes szemlélők tanácstalanul állnak Cziráki Lajos jelképekkel teli, szokatlan színharmóniákat megszólaltató képei előtt. Fogódzókat keresve efféléket hangoztatnak: „Olyan álomszerű, mint Gulácsy!" „Színei Csontváryra emlékeztetnek!" A festőt nem különösebben elkényeztető szakírók munkáiban már helyesebb, közelibb párhuzamokra bukkanunk: Bruegel, Caspar David Friedrich neve merül fel. Katalógusokba került életrajzaiban meg a Grünewald *Isenheimi oltára* kiváltotta élmény s Otto Dix emberi-festői magatartásának kettős hatásáról olvashatunk. Érdekes módon, alig esik szó viszont a római ösztöndíj, az itáliai tanulmányutak szerepé a déli reneszánsz művészet közvetlen, a pálya irányvo

Lossonczy Tamás, festőművész 3.) Folytatás

Mezei Ottó: Belső erők. Lossonczy Tamás és Lossonczy Ibolya kiállítása.

Lossonczy Tamás: Belső erők, olaj, vászon, 300 × 150 cm, 1962–64

(részlet).

Művészet, 1988. máj., 56-oló.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUL — 4

NÉPSZABADSÁG

Lossonczy Tamás, festő

A Mai magyar művészet új kötetei

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatának *Mai magyar művészet* című sorozata négy új kötettel gazdagodott.

Lossonczy Tamásról, a kortársi festészet idősebb nemzedékének tagjáról *Bozóky Mária* írt tanulmányt, *Gerzson Pál* Munkácsy-díjas festőművészről *Losonci Miklós*. A harmadik kötetben *Csohány Kálmán* Munkácsy-díjas grafikusművész rajzait *Solymár István* elemzi; fiatal szobrászművész, *Kő Pál* munkásságát mutatja be *Rózsa Gyula*.

; ton; [illegible]
- Tóth Jolán, Nagykanizsa; Vigh Mik-
- lós, Hatvan: Burák Zoli, Gyulai Ka-
r ti, Hollik Marianna, Budapest.

EVÍZIÓ MŰSORÁBÓL

PETŐFI RÁDIÓ

7.00: R. katolikus fé'óra.
7.30: Orgonamuzsika

Lossoncz Tamás

az Európai Iskola tagja

The New Hungarian Quarterly 1974 55.sz

188.old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1976 JUL — 4

NÉPÚJSÁG (HEVES)

Lossonczy Tamás, festő

Mai magyar művészet

Ujabb kötetek a könyvbarátoknak

A Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalatának Mai Magyar Művészet című, a könyvbarátok körében igen keresett sorozata néhány újabb kötettel gazdagodott. A kortársi képzőművészet valamennyi ágát feltérképező sorozatban most napvilágot látott négy könyvecske szemlélteti a vállalkozás sokrétűségét, igényességét.

Lossonczy Tamásról, a kortársi festészet idősebb nemzedékének jelentős egyéniségéről, a hazai nonfiguratív piktúra egyik legrégebbi és legkövetkezetesebb művelőjéről *Bozóky Mária* írt tanulmányt. Az ismert művészeti író a szakértő alapossságával, a szépíró stílusával írta tanulmányát. *Gerzson Pál* Munkácsy-díjas festőművészről *Losonczi Miklós* írt kismonográfiát. Ez általa megrajzolt pályaképben elemzi mindazt az élményanyagot, motívumot és indítékot, amely a művész egyéniségét formálta, alakította.

Csohány Kálmán Munkácsy-díjas grafikusművész balladai hangvételű, a népi szimbolika tömörségével, költőiséggel jellemezhető rajzait Solymár István elemzi. Egyebek között megállapítja, hogy Csohány Kálmán grafikai munkásságára kezdettől jellemző a tömör, lakonikus fogalmazás, és a külsőségek mellőzése. Egy fiatal szobrászművészt mutat be Rózsa Gyula az olvasóknak. Kő Pál szobrai, életképei sorsokat, indulatokat, életformákat vonultatnak fel a szemlélődő előtt. (MTI)

ifjúsági

EGRI KERT

Este 8 ór
Piedone,

GYÖNGYÖSI

de. 10 ór
Joachim,

GYÖNGYÖSI

de. 10 ór
Vágtass l
Ne hagyd

GYÖNGYÖSI

Este 8 ór
A dunai h
5-én:
Bredow lovag nadrágja

HATVANI VÖRÖS CSILLAG:

de. 10 órakor
Tíz kicsi csacsi
Fehér Agyar visszatér

HATVANI KOSSUTH:

4-én:
Bredow lovag nadrágja
5-én:
Gyilkosságok péntek este

HEVES:

A szerelmes Blume

FÜZESABONY:

4-én:
Hyppolit, a lakáj
5-én:
Halálos tánc

lak-
berend
cikkek
vásár

Lossonczy Tamás

festő -

A monfigurativ törekvéseket reprezentáló galériában a Galéria a négy világtájhoz állatott ki

Meier Ottó: Lossonczy Tamás nyabb-képei

Művészet, 1972 junius - 47 oldal

Losonczy Tamás
Gyakhus

„Történelem"
" (repr)

Merei Ottó: Losonczy Tamás tej abb-képei . . .
Művészet, 1972. junius – 47 oldal.

Lossonczy Tamás

Kompozicióin kozmikus erőt,
elmek játéka és lüktető sze-
relme, terméberység, halál,
rovnás és taszítás szerepelnek.

— : Kiállítások.
Művészet, 1978. december - 45. lap.

Lossoncy Tamás

l.

Kállai 1948

62 – 65. 4

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] a két kezével!
Sok kivélyes üdvözlet
tel – és viszontlátásra,
ösv. Ilten-Quirsfeld Rudolfné
S. 1937. 8/IV.

Lossonczy Tamás

festő

szül. 1912

l. Kassák képén

88, 89. l.

képpel

452a.) Brown, Adam (angol festő, 1750-1827): Tanulmány fő. Fa, olaj; 27 x 19 cm.
Jelezve lenn balra: Brown fecit.

Masslaghy II. 328. szám,

b.) u. az: Tanulmány fő. Fa, olaj; 27 x

LOSSONCZY TAMÁS ÚJ KÉPEI

Múzeumi Képtár, Győr

Lossonczy Tamás nem tartozik a mindenáron kiállítók közé. Van türelme a kedvező időt, helyet kivárni. Szemérmes tartózkodása mögött szorgalmas, következetes alkotómunka rejtőzik, műhelyében életmű épül.

Már első kiállításán absztrakt festőként mutatkozott be. Kassák azon nyomban az irányzat „legkiforrottabb"-jai, Kállai Ernő „a valódi elhivatottak" közé sorolta. Hosszú életútja — mostanában lesz 77 éves! — újabb állomása bizonyítja e jóslatok megalapozottságát, helyességét. Festészete formáiban a múló évekkel arányban gazdagodott, s az indulás erényeit („lelki gazdagság", érzelmi fűtöttség, légkört teremtő harmónia, logikus rend) a mai művekből is éppúgy érezzük, miként korai képeiből.

Kilencven festmény és húsz rajzad képet Lossonczy Tamás munkásságáról, főként az utóbbi tíz esztendő terméséből. Kétségtelen: színesebb, lágyabb, üdébb, játékosabb lett ez a festészet. Nem kínál könnyű feladatot a nézőnek, ám a „megfogott" szemlélőt szemhez, értelemhez és érzelmekhez szóló eszközökkel igyekszik beavatni valósággyökerű misztériumának titkaiba.

Tetszik, nem tetszik, Lossonczy Tamás műtermében olyan életmű összegződik, amely — Sík Csaba szavával szólva — „nélkülözhetetlen". Csak ne későn ébredjünk rá kivételességére!

Salamon Nándor

31. sz. 3-4. o.

NÁDLER ISTVÁN KÉPEI
Székesfehérvár,
Csók István Képtár

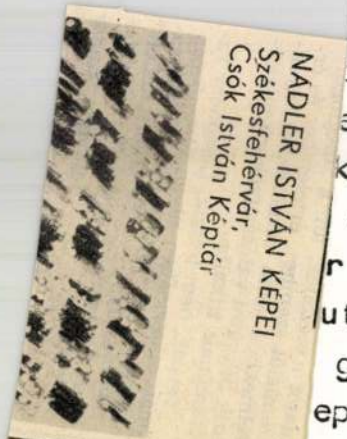

[illegible] impresszionizmus libegő k[illegible]

[illegible]ik. A renaissance óta kötelező [illegible]
az ábrázolt dolog látása, s ezt [illegible]
itett szemhez van rendelve; tér [illegible]
elven rendeződik egységgé.
onizmus is megáll ezen a ponton
en, áramló, amorf entitásnak l[illegible]
között; ilyesformán, Fülep észre[illegible]
van, hogy a teret a sikok for[illegible]
r bontja fel határoló sikokra [illegible]
utóbb félremagyarázott észrevé[illegible]
gömb az ábrázolás alapformái/.
ep - küzd e sikok ellen; egyik [illegible]
a harmadik valami, amelyben az [illegible]
... A harmonikus összekötő vona[illegible]
i összekötő kapcsai hiányoznak, [illegible]
lbizakodottság - "a tér a szem[illegible]

ERNST MÚZEUM

BUDAPEST VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.; TELEFON: 341-4355
NYITVA: NAPONTA 10–18 ÓRÁIG, HÉTFŐN ZÁRVA/OPEN: 10 A.M.– 6 P.M. EVERY DAY, EXCEPT ON MONDAY
Belépődíj: 50 Ft; diákoknak, katonáknak, nyugdíjasoknak: 25 Ft; ingyenes nap: kedd
Entrance fee: 50 HUF; for students, soldiers, pensioners: 25 HUF. No entrance fee on Tuesday.

LOSSONCZY TAMÁS KIÁLLÍTÁSA
EXHIBIT OF TAMÁS LOSSONCZY

1995. augusztus 25 – október 22. / 25 August – 22 October, 1995

A 91 éves művész a magyar nonfiguratív művészet kiemelkedő alakja. A 20-as évek végén kezdett – az akkori Magyarországon jószerével unikális – absztrakt kísérletek után a 30-as évek végétől egy romantikus-expresszív hangütésű nonfiguratív piktúra képviselője. 1945 után az Európai Iskola, majd az Elvont Művészek magyarországi csoportjának tagja, egyrészt egy „minden pszichologikumtól mentes", autonóm képi nyelv kimunkálásán dolgozik, másfelől folytatja expresszív-szürrealista kompozícióinak sorozatát is. Az 50-es évek kényszerű kitérője után festészetében újra jelentkeznek, kiteljesednek és sajátos leágazásokkal gazdagodnak ezek a vonulatok; a különböző kompozicionális problémák, színhasználati kérdések köré csoportosuló sorozatok mentén rendeződik az oeuvre.
A kiállítás a művész életművének több mint öt évtizedéből nyújt válogatást.

At 91, Tamás Lossonczy is an outstanding exponent of Hungarian non-figural art. After a start with abstract works in the late '20s, then unique attempts in Hungary, he has represented a non-figurative painting of romantic-expressive tone since the end of the '30s. After 1945 he was first a member of the European School, then of the Hungarian group of Abstract Artists, trying to elaborate an autonomous visual idiom "free from psychological implications" on the one hand and resuming his series of expressive-surrealistic compositions, on the other. After the forced detour of the '50s, these trends were continued, enriched, ramified, his oeuvre getting arranged along series, each concentrating on a certain problem of composition or colour application.
The exhibition presents a selection from the yield of over five decades.

Megnyitó: 1995. augusztus 25-én / Opening: 25 August, 1995
A kiállítás rendezője: Pataki Gábor / Curator of the exhibition: Gábor Pataki

-11040

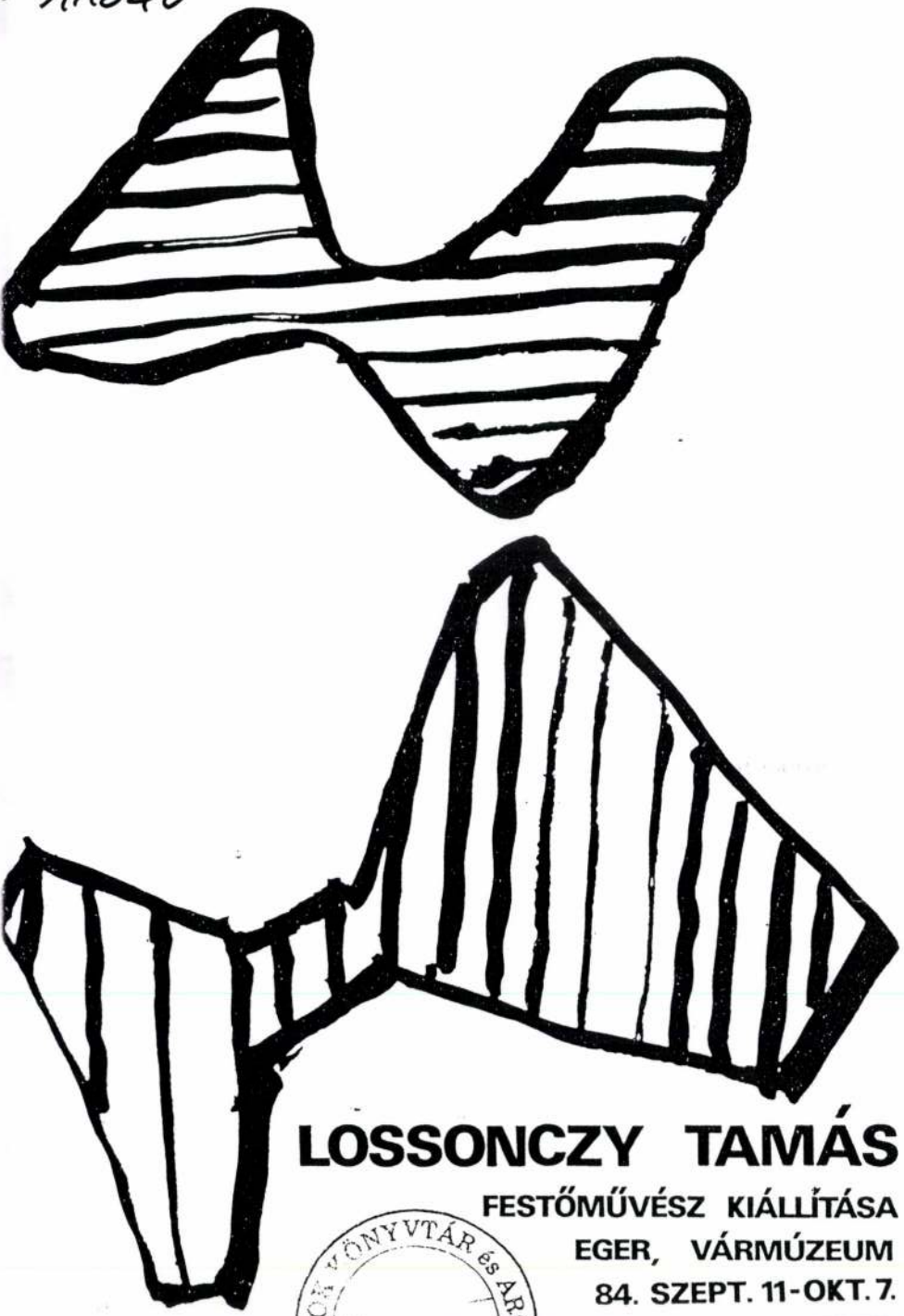

LOSSONCZY TAMÁS

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

EGER, VÁRMÚZEUM

84. SZEPT. 11-OKT. 7.

KÖNYVTÁR és ARC

LOSSONCZY TAMÁS KIÁLLÍTÁSA ELÉ

Lossonczy Tamás 58 éve festette első nonfiguratív képét. A magyar képzőművészet másik példaadó mesterén, Martyn Ferencen kívül nincs olyan művész, akinek neve olyannyira összeforrott volna az absztrakcióval, mint az övé. Indulása, pályájának a nonfiguratív művészettel való elkötelezettsége nemcsak szimbolikusan volt forradalmi lépés: fiatal művésznövendékként, a kelborsbergi neobarokk tirannusa idején választott magának hitet s egyszersmind célt; voltak évek, mikor egymaga képviselte itthon az európai fejleményekkel együtt lélegző, s mégis a magyar viszonyokból eredt absztrakciót. Voltak évek, mikor szinte egymagának kellett összekötözni a magyar avangard kontinuitásának 1919-ben, s az 1920-as években elszakadt szálait.

A Harmadik Birodalom démona elől hazamenekülő Kállai Ernőben ezért talál nemcsak művészetére fogékony kritikust, az absztrakciót szenvedélyesen propagáló esztétát, hanem olyan jóbarátot is, aki *éli* a művészetet, aki ott van a képek születésénél, akivel vitatkozni lehet, aki végre igazolja Lossonczy koherens útjának eredményeit. S fordítva is: Lossonczy nem véletlenül lesz paradigmatikus művésszé Kállai számára; intuitív, az absztrakt szürrealizmus formaelemeit művészetébe építő, a világ irracionális mélységeit, szakadékok fölött egyensúlyozó szenvedélyeit tükröző képalkotása, a 30-as évek végének, a 40-es évek elejének meghatározó művészévé teszi. Képei a bioromantika illetve az „új romantika" megkerülhetetlen példáivá válnak. S nem véletlenül: Lossonczy

képeit, e vonulathoz tartozó társaival egyetemben „. . . szinte kielégíthetetlen vágy hajtja, hogy belevesszenek az anyag lehetőleg sűrű, telt, titokterhes lelkületű, rejtett mélységeibe". Vészteli küzdelmek, a forrongó magmát idéző iszamos alapból felmerülő sistergő, szinte akusztikai hatást keltő, egymásnak feszülő biológiai alakzatok küzdenek egymással ekkor képein, a „Véres panorámák tavaszának" baljós szenvedélye izzik rajtuk.

A világháború után, a tisztulni kezdő égbolt alatt, új színek jelennek meg palettáján. Úgy érzi — s joggal — hogy a felszabadulás adta keretek lehetőséget biztosítanak a szabad, korlátok nélküli alkotásra, hogy végre mód nyílik arra, hogy művészetében felvillantsa a harmóniát is. Pátosz- és szenvedélymentes művek születnek ekkor, kísérletet tesz a pszichologikumtól megtisztított, éteri régiókat elérő képek megteremtésére. Halványzöld alapon úszó köröket topológiai rendbe, vagy éppen igéretektől terhes bizonytalanságba helyező munkái, messze jutnak immár az „ars privatissima" kényszerűen vállalt számüzetésétől: „. . . gyöngyöt szenvedett a számára kimért szenvedésből: egy olyan tiszta rendszert, amelynek művészi világában nagyon is nyoma van a kornak, de nem a korszak embert zülleszto zűrzavarának. E képekben már nem a kereső ember fejezi ki magát, hanem az a boldog ember, aki már megtalált egy mennyei rendet."

Kállai éles szemmel látja meg Lossonczy ekkori műveinek sajátosságait. A konstruktivizmus egykori hevületét nyomokban őrző, azok megfellebezhetetlen rigiditását azonban elvető képei látszólagos egyszerűségük ellenére a „természet rejtett arcának" összetettségén alapulnak. Hamvas Béla azt a mestert látta Lossonczyban, aki, „. . . amint az absztrakt művészet első szavát megértette, meg fogja érteni az utolsót is". Filozofikus nyugalmú körök sorozatai Hamvast a keleti művészet „yantráira" emlékeztették s felfedezte bennük a lehetőséget, hogy „meditációs objektumokká", önvizsgálatra késztető abszolút tárgyakká váljanak. Ez volt Lossonczy egyik útja.

A másik szorosabban kötődött háború alatt keletkezett műveihez. Előző korszakából több formaelemet, reá jellemző alakzatot „ment át": így a csúcsoknál érintkező kettős háromszögeket, a kiterjesztett szárnyú madarat idéző motívumot, a pöttyözött, csíkozott, vastagabb abroncsba foglalt idomokat. Csakhogy ezek az elemek 1945 után új funkciókhoz

is jutnak, az általuk hordozott jelentés mind gazdagabbá s árnyaltabbá válik. A művész immár tökéletes biztonsággal birtokolja eszközeit — e képek hol az újra felbukkanó szürrealista orudicióról vallanak — mint a Barbarizmus (1946) vattás gomolyagából előtűnő ambivalens „figurái", hol kavarogva, összefűződve cikázó vonalaikkal, indulatos, egymást áthatható éles formáikkal civilizáció és természet, belvilág és külvilág közötti összefüggések szuggesztív elektroenkefalogramjaivá lesznek.

A szabadság művészete ez: az intellektus által finoman fegyelmezett intuíció alakul Lossonczy képein művé. Az a reménybeli állapot tükröződik rajtuk, melyet Kállai így jellemez: „Osztálynélküliség és szabadság másszóval tiszta emberi lét. Vajon szabad-e a művészetnek ezt az eszményt, ezt a földi paradicsommal biztató vágyálmot már most idéznie? Nem szabad-e a társadalmi és politikai fejlődés mai állapotán túl, ennek a tiszta emberi jövőnek, ennek a felszabadult szellemű, teljes emberségnek elébe világítania?" Kállai szárnyaló szavai akkor nem válhattak valóra.

Lossonczy Tamás 1948-as gyűjteményes kiállítása után hallgatni kényszerült, csak 1970-ben jelentkezhetett újra egyéni bemutatóval. Az elzártság hosszú évei után azonban mindent újrakezdett. S most sem cövekelte le magát *egyetlen* módszernél: műveinek legfontosabb sajátossága az a változatosság, jó értelmű flexibilitás, mellyel egymástól sokszor élesen eltérő képeket hoz létre. Az egykori (1942-es) „Zuhanva szállni" sötét fájdalmát felidéző festmények mellett megvillan a földöntúli derű, a baljós, szürrealista alakzatok ugyanúgy újra felbukkannak e képeken, mint a lebegő, önmagukat értelmező formák. A világ teljességének, a psziché villódzásának mozaikjai születnek meg. Lossonczy Tamás műve egy sajátos napló, szakadatlan önéletrajz lapjaiként is értékelhetőek. Gyakran visszatér egy-egy témához, néha évekkel később, bár mindig *végleges* műveket hoz létre, mégsem fejezi be őket igazán, újra és újra nekilendül, lassan emblematikussá váló motivumait, az élesen metsződő háromszögeket, a gombolyaggá sűrűsödő vonalhálózatot ismétlődő próbák alá veti: mire képesek, tudnak-e hajlékonyak lenni és határozottak, alkalmazkodnak-e a fantázia végtelen lehetőségeihez.

S itt vannak legújabb művei. Némely vonatkozásukban a 30-as, 40-es évek „hőskorszakát" idézik fel, de egy nagyon lényeges körülmény meg is különbözteti őket tőlük. 1982—1983-as kompozíciói ugyanis, bármennyire is emlékeztessenek egykori elődeikre, a bölcsesség nyugalmával

rendelkeznek. Legyenek bármilyen impulzívak és szenvedélyesek, az a céljukban és rendeltetésükben egyértelműen bízó *tudás* lesz sajátjuk, melyek mögött ott érezni már a hosszú évtizedek megszenvedett tapasztalatait.

Itt kiállított művei sorozatokba rendeződnek. Lossonczy posztkonstruktiv vonulatának alapeleme, a kör válik az egyik sorozat főszereplőjévé. A színvilág is innen ismerős: az üde zöldekhez és kékekhez a 40-es évek eleji, álomszerű képeinek (pl. Lengő) titokzatos szürkéje csatlakozik.

Más alkotásain a tiszta alapba éles, élénk színű, kék-narancs-vörös srtáfozású formák hasítanak bele. A kiélezett helyzetek érzékeltetése, az ellentétek, küzdelmek, nehezen érzékeltetése, az ellentétek, küzdelmek, nehezen békíthető principumok harca mindig is foglalkoztatta Lossonczyt, csakhogy mostani művein az összeütközések már túl vannak a látvány eredendő izgalmán, mint Fényjelek című műve mutatja, a művész felhagyott minden skrupulussal; *már mindent* megfest, túl jutva az aprólékos méricskélés görcsein, első pillantásra oda nem illő színeket mer egymás mellé rakni.

Monstrum-képei szinte egész pályafutását végigkísérik. 1960-as évek végi képeinek tekergőző, kígyózó formái, az 1970-ben született Merülés hüllőt idézően sikos nyulványai 1984-ben is aktuálisak tudnak maradni. Azonban eltűnt immár az egykori képek tengerfenéket, földöntúli tájat sejtető tere, az új művek egységes barna-szürke alapjából most fenyegetően emelkednek ki a csápos, kései szürrealista szörnyek. Martyn megsemmisítően szekkasztikus sorozata, a Fasizmus szörnyetetei merül fel távoli analógiaként, csakhogy Lossonczy félelmes növényállat-lényei megfosztottak személyességüktől; az az érzésünk, bármikor megváltoztathatják formájukat és állagukat, a *meghatározhatatlan* veszély ősformáivá válva.

Már utaltunk a művész világának ellentétekben és végletekben való gazdagságára. Még egyszer kell hangsúlyoznunk, hogy ezen egymást feltételező antinómiák *egyszerre* vannak jelen Lossonczynál, felvillantva a világ isteni és démoni sajátosságait. Legújabb műveinél is a szörnyek derű és szabadság művei születnek meg. Ezek a kisméretű festmények, ahol a ragyogó ég- és tengerszínkék közepén felbukkanó, felmerülő narancsos-rózsaszín héjformák jelennek meg, a korlátok nélküli könnyűség, a szabad, időtlen lebegés pillanatait idézve meg, talán nem születhettek volna

meg az előbbi rémalakok nélkül. Azok a 80 éves mester szorongató látomásait, ezek a mindennapokon túlemelkedő nyugalmát materializálják.

Mezei Árpád 1947-ben azt írta a szürrealizmusról, hogy az már „. . . ott tart, hogy megszüntesse a szép és csúnya, az igaz és hamis, a jó és a rossz közötti abszurd megkülönböztetéseket és ezáltal végre lakhatóvá tegye a világot". Lossonczy Tamás egész életművével azon a heroikus kísérleten fáradozott, hogy felmutassa mindezeket az ellentéteket, megszüntetve őrizze meg őket, s így ezáltal tegye lakhatóvá a természet és a psziché mélyének addig meghódíthatatlan tájait.

Jegyzetek

1. Kállai Ernő: Művészet veszélyes csillagzat alatt, Poster Loyd, 1942 dec. 25. in. Kállai Ernő: Művészet veszélyes csillagzat alatt, Válogatott cikkek, tanulmányok, Bp., Corvina, 1981. 155. p.
2. Kállai Ernő írásai Lossonczy Tamásról (kézirat) MTA MKCS, MDK–C–I–11/523.4
3. Hamvas Béla: Kemély Katalin: Forradalom a művészetben. Absztrakció és szürrealizmus Magyarországon. Bp. Misztótfalusi, é. n. (1947) 111. p.
4. Kállai Ernő: Ember a művészetben, Kortárs, 1947/1. 10. p.
5. Mezei Árpád: A „Skupina Ra" csoport kiállításának katalógusa az Európai Iskola XX. kiállítása, 1947. aug. 31. – szept. 14.

Pataki Gábor

FÉSZEK GALÉRIA

1986/87–4 jan. 27–febr. 20.

ÚJRAÉRTELMEZETT HAGYOMÁNY

Lossonczy Tamás

Előszó: Mezei Ottó

KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK
MŰCSARNOK
KÖNYVTÁR
Bp. XIV., Dózsa Gy. út 37.

Külső borító: Kemény György

Az utóbbi években egy-egy folyóiratunk néhány részletet közölt Lossonczy Tamás 1945 óta vezetett naplójából. Érdemes idézni belőlük, a kiragadott mondatok az idős művész alaposabban mindmáig feltérképezetlen festészetének érzelmi, gondolati pólusaira engednek következtetni. Az egyik bejegyzés 1945. november 23-i keletü /első, műtermi kiállítását 1941-ben rendezte/: „Az ismeretlentől való félelmében az ember a tudat és tudomány mindenre fényt derítő elrendezettségére vágyik. De mint ahogy az örök nappal sem volna elviselhető, a racionális világot sem bírjuk el önmagában, hanem belepihenünk az irracionalitás fantasztikus éjszakájába. Éjszaka és nappal, józanság és bódultság kiegyensúlyozzák egymást." /Ars Hungarica, 1981/1./ A másik önvallomásszerü részletből /1985. szeptember 27-i/ egyetlen mondat kívánkozik ide: „Fény és árnyék, feneketlen fájdalom és felemelő öröm egymást kisérik életünkben és az ember művészetében." /Uj Irás, 1986/5./

Akit a művész valaha is azzal örvendeztetett meg, hogy festészetének és grafikai munkáinak folyamatos alakulásába, motívumok, képcsaládok szeszélyes kiágazásaiba bepillanthatott, jól tudja, hogy a fenti sorokban menynyire találó önjellemzés búvik meg. Lossonczy Tamás mint festő lirikus alkat, festészete csupa színköltemény, szín- és formafantázia, a művész a kedély, az érzelmi-gondolati hullámzás közelebbről aligha meghatározható skáláján játszik folytonosan. Ugy tünik szinte, hogy művészetének absztrakt, pszeudoabsztrakt jellege törvényszerü, természetes adottság. Ilyen alkat magától értetődően a kötöttségük ellenére szabadon alakítható és egymással szerfölött változatos kapcsolatba hozható pontok, vonalak, ecsetvonások, síkok feszültségrendszerében éli ki teremtő ösztönét. Már korai „geometrikus absztrakt" képei túlfütött lobogásukkal, emelkedett pátoszukkal vagy pasztellfényü színeik érzelmi lágyságával /Utazás, 1947/ tünnek ki.

Az idézett 1986-os naplórészletben még ez is olvasható: „A képnek se kezdete, se vége. A teljes képfelületen oszlanak meg az erők, amelyek együtt élnek időtlenül. Ha az alkotóelemek feszültségének ez az együttélése, együttmüködése hiányzik, akkor számomra egész és teljes képi mivolta semmivé foszlik." A legjellegzetesebb Lossonczy-képek valóban

azok, melyek egy egyetemes feszültségrendszer időleges összesürüsödéseként értelmezhetők. Akár geometrikus alakzatok, akár ilyenekből szerkesztett konfigurációk, akár alacsonyabb rendü lényekhez hasonló motivumok tünnek fel a képen, jobbára jelzésszerüen érzékeltetett erők szövevényébe ágyazódnak. Mintha maguk is ezek függvényeiként, hatásuknak alávetetten mozognának, táncolnának, lebegnének vagy valamilyen kényszeredett nyugalmi helyzetet foglalnának el a színek sugallta háttér előtt.

„A fontos csak az - jegyezte meg a minap e sorok irójának -, hogy önmagam maradhassak." De hogyan maradhat köznapi értelemben önmaga az a müvész, aki az egyetemes erők iránt annyira érzékeny, hogy azok emberi vonatkozásait, jelentésrétegeit is magába fogadja? Pályája kezdetétől napjainkig. A Kállai Ernő által többször emlitett jellegzetes motivuma, az „ikerháromszög" /Világégés, olajkép, 1942/43/ - 1943-as, öt lapból álló Metamorphosis cimü rézkarc-mappájából következően - a táguló spirálba szerkesztett páros sikalakzat, amelyből a müvész keze nyomán különböző „lények", „szerves formációk" kelnek életre. /A Kállai által lelkesen ünnepelt Nautilus Pompilius, amelynek „szabályos mértani formákból, csigavonalakból képződött szerkezetét" „a mikrokozmosz és makrokozmosz egységét, az élet egyetemes lendületét" kifejező jelképnek tartotta, magyarul, szabatos elnevezéssel: csigaházas polip.../

Az emberi és az egyetemes összeszövődésének másik sajátosan genetikus példája 1960/61-es rajzsorozata, amelynek fantasztikumba hajló lapjai az ember önnönmaga harmonikus erőitől és az egyetemes összefüggésektől való elidegenedésének megrázó müvészi dokumentumai. Az egyetemes jelképek értelme visszájára fordul, az eredendő müvészi tevékenység abszurd és groteszk képet ölt. Ezzel a sorozattal szemben viszont az 1970-es fekete-fehér, részben szines krétarajzok a spirituálisra hangolt lét emlékedett köreiben otthonos müvész megragadó vizuális beszámolói. /Egy részüket bemutatta az esztergomi Zodiakus Klub 1971-ben, az 1960/61-es rajzok nyilvánosság előtt még nem szerepeltek./

Napjainkban, amint azt nagyszabású külföldi kiállitások mutatják, a modern müvészet eredendő, hiteles és őszinte mozgatórugóinak tudományközi megközelitése folyik. Ilyen összefüggésben Lossonczy Tamás festészete és grafikája müvészi minősége, egyéni karaktere mellett további, felfedezésre érdemes meglepetéseket tartogathat a szélesebb és mélyebb kitekintésü kutatók számára. Az a viszonyitási rendszer, amelybe Kállai

Ernő ágyazta a modern „absztrakt-szürreális" müvészetet s ebben a magyarokét is, még 1946-ban „A természet rejtett arca" lirai hevületü soraiban, lényegében ma sem vesztette érvényét. Nem az elmélet, nem a szürrealizmussal érintkező „bioromantika" igazolhatósága a tét /Kállai ugyan számos cikkben és kiállitással pontositotta elméletét/, hanem - többek között - Lossonczy müvészetének korunk szellemi összefüggéseibe helyezése. Különben maga Kállai is hangsúlyozta, hogy „az elvont festői és plasztikai képzeletet nem a spekuláció, hanem az intuició, a belső meglátás, a sejtelem és az érzés vezeti." Erre a fogalmilag aligha követhető belső folyamatra érzett rá - legújabban - Weöres Sándor a müvészhez cimzett, puritán szépségü versében: „Körök, spirálisok,/a határtalanság perpetum mobiléi,/forogjatok irgalmasan/egy ember körül,/aki titeket magába fogad,/mint a gyürü a végtelent", s aki „a sebesen forgó/futó vagy álló/körök, spirálisok környezetében,/maga is azzá válik." /Lossonczy Tamásnak/

1986. november

Mezei Ottó

Lossonczy Tamásnak

LOSSONCZY TAMÁSNAK

Körök, spirálisok,
a határtalanság perpetum mobilei,
forogjatok irgalmasan
egy ember körül,
aki titeket magába fogad,
mint a gyűrű a végtelent,
TAMÁS a neve,
a kételkedő,
aki a sebre tapintott
és többé nem kételkedik,
végzi munkáját
a sebesen forgó,
futó, vagy álló
körök, spirálisok környezetében,
maga is azzá válik,
mivé? egy ké. pé, egy vonássá,
egy sereg ponttá,
egy névvé: TAMÁS,
aki mennyboltja tövében,
mennyboltjával forogva
cselekszik,
már nem kételkedik.

Weöres Sándor

LOSSONCZY Tamás

LOSSONCZY TAMÁS

emlitve

ld. Csumpf Imre

P.Szabó Ernő: C.I. kiállitása:Szentendre,Művelődési Központ
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/28.sz.3.o.

, ilyen módon beteljé-
két szereplő törvénye:
ége. A drámai lehető-
ál is minimálisabbra
antagonizmusa éles,
az isten-alak az aktív,
sen reagáló. Mégsem
ien családias az, aho-
ktatja. *Beszélget* vele,
ez, meleg, idilli – de
lyt meghallja felsőbb
ekül. Tudja ő azt jól,
tott istene kényszeríti
i le, annak van igaza.
együtt-könyörgünk,
lelkiismeret-erkölcs-
rajtunk, aki kegyetlen
ban: ez Jónás és Isten

1853

LOSONCZY TAMÁS

emlitve
ld. Ámos Imre

Székely András: Tisztelet adás
UJ TÜKÖR 1981/XVIII/18.sz.24-25.o.

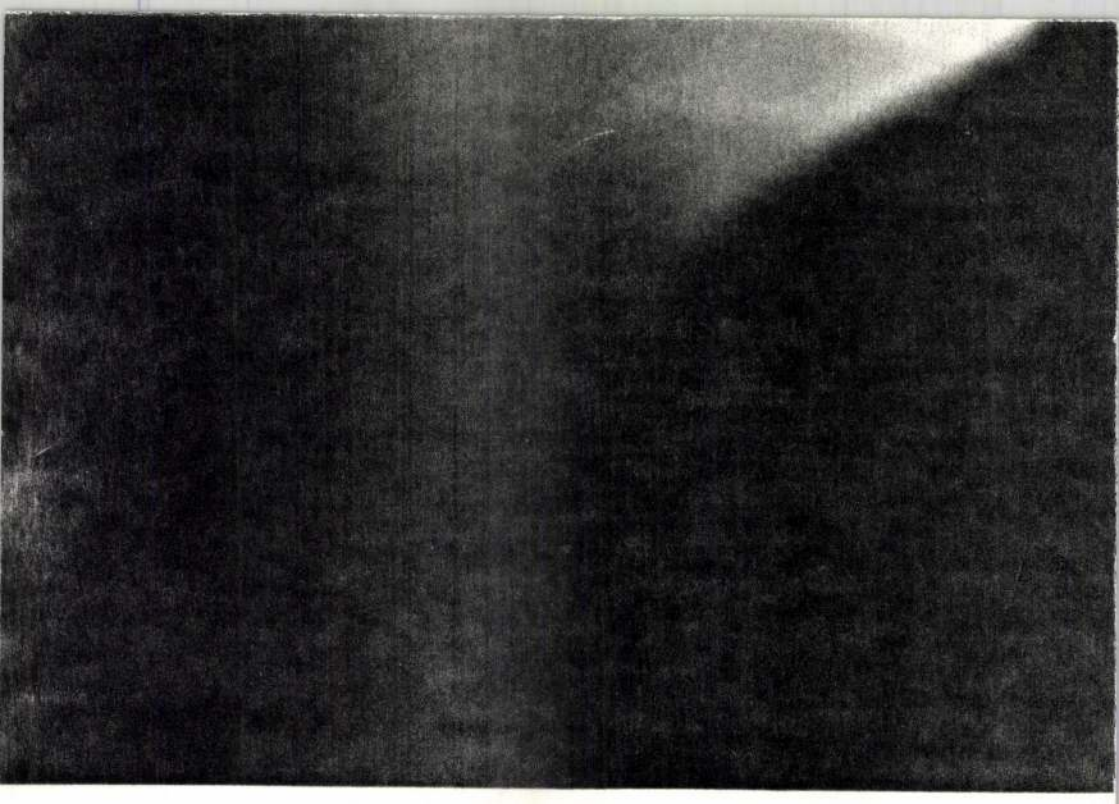

Lossonczy Tamás, festőművész

A Győri Múcsarnokban márc. 25.-ig látható „Forgács Hanu Erzsébet és az Európai Iskola" c. kiállítás. Kik azok az európaiak? A II. világháború után szerveszkedő képzőművészeknek az a csoportja, amely a posztnagybányaiak és az újrealisták közt keresett helyet a hazai képzőművészeti életben. Az európaiak ott kezdték, ahol a posztnagybányaiak a határt elérhetőnek vélték. Magukba olvasztották az Ecole de Paris magyar képviselőinek, a nonfiguratív alkotóknak /Gyarmathy Tihamér, Lossonczy Tamás/ eredményeit.

Varga Lajos: Kiállítás a Győri Múcsarnokban.
Kisalföld, 1984. márc. 7. 5-old.

A Tatabányai Múzeum
meghívja Önt
2007. június 8-án, pénteken 18 órára

LOSSONCZY TAMÁS

életmű-kiállításának megnyitójára

a kiállítást megnyitja:
Bárdosi József
művészettörténész

hegedűn közreműködik:
Altdorfer Luca

a tárlat létrejöttét támogatta:
Nemzeti Kulturális Alap
Tatabánya Megyei Jogú Város
Simecz Róbert és családja

Tatabányai Múzeum
Tatabánya, Szent Borbála tér 1.
34/310-495, tbmuzeum@t-online.hu
kunymuzeum.hu

a kiállítás látogatható:
2007. szeptember 2-ig

MEGHÍVÓ

Lossonczy Tamás

A természet utánzásának tagadásából született meg Lossonczy non-figuratív plasztikája.

—: Kiállítások.

Művészet, 1978. december – 48. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy Tamást nem az irányzatok dogmatikái kötötték le, hanem a sokszínű kavások és benyomások.

— : Kiállítások.
Művészet, 1978. december - 48. lap.

A Műcsarnok és
az MTA Művészettörténeti Kutatóintézet
meghívja Önt a

TANULMÁNYOK

Lossonczy Tamás

MŰVÉSZETÉRŐL

című kötet bemutatójára

2007. január 30-án kedden 17 órára
a Műcsarnok mélyföldszinti előadótermébe
Budapest, Hősök tere

Bevezetik:

Andrási Gábor és Pataki Gábor,
a kötet szerkesztői

A kiadvány Aknai Katalin, Dékei Krisztina, Horányi Attila, Hornyik Sándor, Muladi Brigitta, Szegedy-Maszák Zsuzsanna és Szeifert Judit tanulmányait, valamint a Pál Éda által összeállított bibliográfiát tartalmazza.

A tanulmánykötet a Műcsarnok és
az MTA Művészettörténeti Kutatóintézet közös kiadásában jelent meg.

MŰCSARNOK
konsthalle i budapest

nka
Nemzeti Kulturális Alap

OKM

ERNST
MÚZEUM
BUDAPEST

Tisztelettel meghívjuk Önt és barátait
a 100 éves

LOSSONCZY TAMÁS

tiszteletére rendezett,

Grafikák 1945–1950

című kiállításra
2004. december 1-én, szerdán 18 órára.

A kiállítást megnyitja: **Lator László** író,
a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia ügyvezető elnöke

Megtekinthető
2004. december 2-tól 2005. január 2-ig,
hétfő kivételével naponta 11–19 óráig.

2004. december 10–11-én vásárt rendezünk
Lossonczy Tamás legújabb grafikai munkáiból,
melyek a kiállítás kezdetétől megtekinthetők
az Ernst Múzeum Németh Lajos könyvtárában.

1065 Budapest, Nagymező u. 8. Tel.: 341-4355
Levelezési cím: 1376 Budapest 62. Pf. 152.
www.ernstmuzeum.hu

A kiállítás támogatói:

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA
OPEN SOCIETY INSTITUTE
repertoART
Cityposter

Lossonczy Tamás: Egy balett-táncosnő geometriája (1946), ecsetrajz, 24x15,5 cm

GRAFIKÁK 1945–1950

Konecny Tamás

LOSSONCZY Tamás

Holmi, 15, 2003/9

Somlyó György

CENTENÁRIUM – PRELIMINÁRIS

Lossonczy Tamás „Párizsi kék szalon"-jának megnyitására

(Alig) százéves órjáskisgyerek
ül napestig szűk kuckójában
a nagy költő meredek utcájának
rózsadombi lejtőjén
lába se mozdul
be se járja a járókát
csak babrál rongy papírjai között
míg színes ékkövekké nem hajladoznak
hatalmas ölelő karjai végén
rebbenő vakzongorista artista-kezében
játszadozik a világgal
nem tétre játszik
még játéka a munka már munkája a játék
s amikor senki se látja
felrepül béna lábán
magában hívő
hitetlen Tamás
a rozoga falépcsőn a padlásra
hogy önnön innovatív projektív geometriájában
mindenestül felfordítsa a világot
éppolyanra forgatva le amilyennek ő szeretné
hupikékből tulipirosba
görbéből egyenesbe
föl(ül)rajzolja irdatlan századát
száz év
ezeregy kép
két vaksi szem
egy ember
szűk kuckójában
kereng akár egy kiolthatatlan fénycsóva
az égnek csúfolt semmiségben

Napmadara, tűzálmu nőstény:
billeg egy kígyóhajú gorgó.
És csutkadémon, nyüzge őslény,
macska, de három fejet hordó.
Sárkánymenyasszony, lenge röptü,
bagolyszüzecske jaguárral.
S a hullámsipkás tengeristen –
párja görbült kóró-királyfi
kutyacsontvázon lovagolva.
Kócos tündérek, kőboszorkák
kecskebak körül bőszen ropják,
hatlábu ménnel déltengeri
csörgőkarikás táncoslányok –
mellük mint érett szőlő fürtje...
Mindegy, ki látja, ki se látja,
ahogy a földmély dobja döndül
járja Gondvána minden lénye,
Hellasz, Róma meg Jakutország,
Atlantisz, Jeruzsálem járja:
inka, csicsimék, kerge burkus,
kancsal mágussal rühes koldus...
Nagycsütörtöktől örökétig
tart a bálványok karneválja.

ÉLETKÉP

Nyűves varjúdög fekszik a pázsiton
karmameredten. Foszlik a tolla és
szaggatva húsát éjjel-nappal
dögbogarak oda-vissza járnak.

Tört koponyáján két lyuk. A csőre kard.
Fekete tolla vércafatos. Falánk
csigák lepik bordáit. Éjjel
szárnyasegér tovaszáll visongva

fölötte. Zöld légy dongja. Darázs kering
csűdjére. Álmos béka lesi. Oda-
rikkant az erdő baglya – holdfény
írja ezüstre iromba szárnyát.

Struggling for Existence 2., 2006 (G 20604)

CEU

CEU cordially invites you to the opening of

Tamás Lossonczy's Exhibition:

'Solo on scissors, 2.'

Opening remarks by:
Zsuzsanna Szegedy-Maszák, Art Historian

Tuesday, May 29, 2007, 5:00 p.m.

CEU, Exhibition Gallery, Nador u. 9.
Budapest V.

Tamás Lossonczy
(1904 -)

An outstanding figure in modern Hungarian fine art

RSVP: Krisztina Sebok, sebokk@ceu.hu
tel: 327-3821

For further information please visit:
http://www.ceu.hu/olloszolo.html

Küzdelem a létért 2., 2006 (G 20604)

CEU

A Közép-európai Egyetem
tisztelettel meghívja Önt

Lossonczy Tamás

kiállításának megnyitójára

2007. május 29-én
17 órakor

az Egyetem kiállítótermében.
(1051 Budapest, Nádor utca 9.)

A kiállítást megnyitja:
Szegedy-Maszák Zsuzsanna
művészettörténész

„Ollószóló 2."

RSVP: Sebők Krisztina,
sebokk@ceu.hu tel: 327-3821
A kiállítás megtekinthető 2007. május 29-től
június 12-ig hétköznap 10:00–18:00 óráig.

Lossonczy Tamás
(1904 -)

A modern magyar
képzőművészet
kiemelkedő alakja.

Bővebb információért kérem,
keresse fel az alábbi honlapot:
http://www.ceu.hu/olloszolo.html

OLLÓSZÓLÓ

Lossonczy Tamás legújabb kollázsai

Tisztelettel meghívjuk
2007. április 19-én 17 órára
vásárral egybekötött kiállításunk megnyitójára.

Bevezetőt mond PASSUTH KRISZTINA művészettörténész

A kiállítást rendezte PÁL ÉDA

Látogatható 2007. június 30-ig
minden pénteken 16-tól 19 óráig vagy
előzetes bejelentkezéssel.

A kiállítás alatt LOSSONCZY KOLLÁZST KÉSZÍT című
30 perces film látható.

PÁRIZSI KÉK SZALON
1026 Budapest, Szilágyi E. fasor 17-21. mfszt. 1., 1-es kapucsengő

SOVÁNYAK ÉS KÖVÉREK TÁNCA 2., 2007 6 19521

BUDAPEST 57
07-04-12
01100923

MAGYARORSZÁG
Ft 90 Ft
Posta 00012 Posta

Komjáthy Sándor
MTA Művészettörténeti I.

Budapest
Úri u. 49.
1014

Forrásmunkájos

Balaton c. munkájával részt vett a IV. országos akvarell biennálén

Illyés Mária cikke.

Kritika 74/11 28.o.

LOSSONCZY Tamás

Jambusok

Katalin 1995/1

Bókolgatók, kik apránként eladták,
Bizottságokban ittak áldomást rá:
Koccintás közben kétfelé kacsintva
Kis zsarnokokra, fáradt szolganéprе —
Honfik valának, őshűségesek, hej,
A földhöz, melyből oly mohón haraptak,
Mint dög hiénák, hivatásos elmék,
Sakálhadaknál ügybuzgóbb üvöltők,
Kik elmarták a kortárs jobbakat mind,
Mert némák voltak, dörgölőzni tiszták,
Finnyásak talmi, túlzó esküvésre,
Undorkodók a párthatalmi konctól,
Amelyért ők egymás fejének estek
Egymásba tépve falkaként veszetten,
Egymást emésztvén, falván, körbenyalván,
Egymást befenvén kóbor rágalommal,
Bekeblezvén, kiköpvén, visszaszíván,
Mint csúszómászók, óriás boák,
Múlton kérődző agg ravaszdiak,
Maguknak rágó rüfke férgek, ürgék,
Díszhörcsögök, gonoszkodó güzük,
Erényeikben elpatkányosultak,
Akik csak rágtak, rágtak, egyre rágtak —
Regét, rögöt, megtartó törzsököt,
Mások szájába rágtak hős meséket,
Hatalmasok zsoldjában is, ha kellett,
Önnön javukra, jó jutányos áron,
Törleszkedők, bérben sopánkodók,
Honuk mentették, semmiért eladták,
Nagy garral ittak magnum áldumást rá:
Kifordított köpenyben, két kulaccsal,
Komázás közben szerteszét kacsintva
Tirannusokra, tűrő régi néprе,
Kinek nevében tósztokat koboltak,
Hogy bármikor rá hivatkozzanak majd —
Most és mindörökké. Ámen. Ámen.

Maros-Vásárhelyt, 1925 szeptemberében

10

Lossonczy Tamás

A kép néz engem

1904. augusztus 12-én Pesten, a Ferenc körúton születtem, egy eléggé sötét udvari lakásban. Apámat nem ismertem, pár napos koromban meghalt, de tudom, örült, hogy fia született megint. Anyám huszonöt évesen özvegyen maradt két fiával. Keservesen siratta apámat, kilencvenhét éves korában bekövetkezett haláláig. Állandóan cipelt bennünket a temetőbe. Apámat katonaiskolában nevelték huszárnak, anyám szépen zongorázott. Magyar—székely—román—német testvéri keverékvérség vagyok. Túl szomorú lenne Antal bátyám haláláról írnom. Nagyon szerettem. Igen tehetséges festőnek indult, és rengeteget beszéltünk piktúráról, miközben ő a Műegyetem építészi fakultásán tanult, és az utolsó évben érte a végzete.

Máriabesnyőn volt egy kis családi nyaralónk. Az udvaron egy csodálatos, óriási almafa, tele zöld, ropogós almával. Én annyira szerettem ezt a fát, hogy le akartam festeni az összes ágával, levelével, almájával együtt. Maga volt az üdeség.

Ettől a fától lettem én festő, úgy tízéves koromban. Szerelmes voltam a nyugodt, magabiztos szépségébe. Tavasz, nyár, tél, halál, kommunizmus, fehérterror, születés, éhezés, háború, szerelem meg se kottyant neki. Ő volt az örökké való szépség. Persze hogy képtelen voltam a szépségét lefesteni. Rengeteget gondolkoztam, de sehogy sem ment. Ennek valami más titka lehet. Sejtettem, a fa az fa, és énnekem olyan képet kell festeni, amely olyan szép, mint az az almafa. Sejtettem, de még nem tudtam persze! Egyébként mindenkit lerajzoltam kicsi koromban. Senki sem menekült meg ceruzámtól.

Tízéves voltam, mikor a magyargyűlölő trónörököst, Ferenc Ferdinándot Szarajevóban egy szerb diák agyonlőtte. Ez indította el az első világháborút, melyben rengeteg embernek kellett hősi halált halnia.

Trombitával, dobbal, gúnydalokkal bolondították meg a népet. Az emberek zömének fogalma sem volt, hogy mi történik itt négy hosszú éven át, csak szenvedtek, sírtak és haltak. Mednyánszky, a festő tudta: az ember isteni-ördögi természetének az orgiája a háború. A kollektív őrület maga. Mikor a spanyol Picasso háborúba induló francia barátaitól búcsúzott, csak annyit mondott, majd hazajöttök, a fal mellé rakjátok a műlábaitokat, és elmesélitek nekem borozgatás közben részletesen a háborút. Simon Kálmánné Sümegi Zsuzsanna néni, a mi drága szakácsnőnk csak annyit szólt: az a gazember Ferenc Jóska, aki az aradi tizenhármat kivégeztette, az az oka a háborúnak. Csontváry meg hatalmas sátorban helyezte el csodálatos képeit, hogy a hadba induló katonákat lelkesítse a győzelemre.

Félelmes, babonák, spiritiszta szeánszok mindenütt, és én ekkor, 1914-ben kerültem a Trefort utcai gimnáziumba. Remek tanárok tanítottak, én különösen Alszeghy Zsoltnak, szigorú magyartanáromnak vagyok hálás. Tanáraink igyekeztek belőlünk gondolkozni tudó, a szép iránt fogékony embereket nevelni. Nem kevés sikerrel. Kriminális tanuló voltam, és az órákon csak fél füllel voltam jelen, mert állandóan rajzoltam. Se a szintaxis, se a retorika, se a differenciál- és integrálszámítás nem érdekelt. Belém bújt az ördög! Csodálatos módon mégis pallérozódtam. Pallérozódtam én a gimnáziumban, csak az bosszantott, hogy a leglényegesebb kérdésekre nem kaptam választ!

A véres háború — egy pillanatra fellélegeztünk — a Károlyi-féle őszirózsás, vértelen forradalomba váltott. Miután pedig az ország az antanthatalmakkal nem tudott megegyezni, következett a 19-es kommün. Kun Béla habzó szájjal ócsárolta a burzsujokat, és kommunista mennyországot ígért. Majd jött a zsidókat bűnbaknak állító, minden szabad és bátor gondolatot üldöző, véres, megtorló ellenforradalom. Horthy Budapestet, a bűnös várost gyalázta. Szabó Dezső dörgedelmes szónoklataival az egyetemi ifjúságot arra biztatta, hogy a zsidó kollégáikat dobják ki az első emeleti ablakon, lévén ez a keresztényi szeretetnek a megnyilvánulása.

Őrület! Gyilkolás, félelem, bubifrizura, dzsesszzene egyszerre. Tökéletes káosz. És én csak a szépre, csöndre, a piktúrára vágytam, miközben be kellett iratkoznom az egyetem jogi karára. Talán két-három órát hallgattam végig. Timon Ákos professzor úr a száraz és unalmas római jogot tanította. Nemhiába mondta Heine a római jogról, hogy Reubel Biebel... Este viszont rajztanfolyamra jártam, nagy mappával a hónom alatt.

Közjegyző nagybátyám, aki minket anyagilag támogatott, belátta, hogy jogász nem lesz belőlem, és engedélyezte, hogy beiratkozzam a Képzőművészeti Főiskolára. Itt először Bosznay Istvánhoz kerültem, ahol a zseniális Szegedy-Maszák Györggyel barátkoztam össze. Telivér művész volt. Rengeteget beszélgettünk, és sokat tanultunk egymástól, mert kíváncsiak, nyitottak voltunk. Faltuk a könyveket mind a ketten, és kölcsönösen többre tartottuk egymást önmagunknál. Gyurit végtelenül szerettem és becsültem. Pár éve, mikor meghalt, nagyon megsirattam. Kemény legény volt, és ez a kemény tekintet és szellemi ragyogás hátrahagyott kevés művében is ott van.

Most veszem észre, hogy — fittyet hányva a kronológiának — előrerohantam. Gyerünk vissza! 1924 tájt felkerestem Vaszary Jánost, akinek bátor piktúrája, emberi tartása közel állt hozzám. Bosznay dicsért, és elgyávított. Vaszary szidott, és bátorított. Paradox dolog dicsérve elgyávítani és szidva bátorítani! Ezt talán pedagógiai alapelvnek is tekinthetnők. De a pedagógia se dogmát, se sablont nem ismer. Vaszary János ugyan megrekedt a posztimpresszionizmusnál, de boldog volt, ha tanítványai őt túlhaladták, vagyis bátran tájékozódva a világ művészetében, a maguk ösvényén próbáltak járni.

Édesanyám az első világháború idején mindig elvitt bennünket a Műcsarnok őszi, téli és tavaszi tárlatára. Nyomott, keserű hangulatban néztem végig a képeket, csak Mednyánszky és Koszta munkái vigasztaltak. De milyen friss szellemi atmoszféra volt a Vaszary-osztályon! Még az ő növendéke voltam, mikor 1926-ban családom segítségével kijutottam Párizsba.

Párizsi utamról, az ott látottakról oldalakat írhatnék. Elsősorban az utcák, az egész város festői arculata, pezsgő életritmusa fogott meg, és a műkereskedések változatos anyaga. Emlékszem egy kis mellékutcában eldugott pici boltra, ahol csak Max Ernst-művek voltak; máshol meg csupa Chagall-kép fogadott. A Louvre-ban az egyiptomi szobrászat valósággal fejbe kólintott. Mondják, Napóleon volt a világ legnagyobb műkincsrablója, de hát világraszóló művészeti szenzációval gazdagította az európai kultúrát.

Az volt a nagyszerű, hogy Párizsban minden festő másképpen dolgozott. Vaszary azt tanácsolta, hogy keressem meg Klie Zoltánt, aki ott volt ösztöndíjas. Ő is egészen másképpen festette álomszerű képeit, mint a többi párizsi piktor. Bőven ellátott tanácsokkal, hol és mit nézzek meg. Kedvesen fogadott, de alig volt ideje rám, folyton az állvány előtt serénykedett, ajkára ragasztott cigarettával.

Nemsokára hazajöttem, a mi szegény, sötét országunkba, ahol rengeteg volt a koldus, a munkanélküli. Elkeseredetten, szomorúan próbálkoztam mindenfélével. Hiába! Semmi sem sikerült. A jóságos Pekáry István barátom egyszer csak a homlokára csapott: „Te Tamás, én írok a Bodon Sanyinak Hágába, felvázolom a helyzetedet, és megkérem, hogy segítsen." Bodon Sanyi örömmel válaszolt: azonnal üljek vonatra, és vigyek magammal sok képet. Ki is mentem hozzá, de ott ugyancsak pangott minden. A művészek valami pszichologikus realizmus igézetében alkottak. Elmentem több műkereskedésbe, de festményeimet mindenütt

visszautasították. A lelkiállapotom sem volt rózsás: Németországban a horogkeresztesek tovább erősödtek, a Szovjetunióban pedig Sztálin művészetgyilkosai tomboltak. Jobbról-balról sötét felhők fenyegették Európát.

Hágában ismerkedtem meg Huszár Vilmossal — később az ő tanácsára kerestem fel Mondriant Párizsban —, aki akkor éppen fotografikus, realista portrékat készített gyárosokról. A kép hátterébe mint nemesi címer a gyár is oda volt festve. Mindent megpróbált, hogy valamiképp megéljen. Én Hágában főleg acetonnal összeragasztott celluloidszobrokat csináltam meg montázsokat. Rengeteget. Itt azonban nem nagyon volt művészeti élet. S azt ugyancsak szomorúan nyugtáztuk, hogy művészetből megélni nem lehet! Bodon csendesen arra kért, hogy menjek el Pesten Kaesz Gyulához, az Iparművészetire.

Úgy tettem, ahogy mondta. Kaesz nagyon kedvesen fogadott. Ellátott pszichológiai tanácsokkal, olyasfélékkel is, hogy miként kell egy-egy emberrel beszélni. Tekintetéből sugárzott a meleg szeretet. Tőle származik a mondás: „a halottak szemét nagy szeretettel kell lezárni, de az élők szemét még nagyobb szeretettel kell felnyitni." Hát ő aztán sok szemet nyitott fel. Lehet Adyt szidni, de előbb el kell olvasni! Marxot is lehet szidni, de el kell előbb olvasni! Tanítása közben folyton az előítéletek ellen harcolt. Terjesztette a modern művészetet, a felvilágosodást, önálló gondolkodásra nevelt. Így tanított konstruálni! Sugárzott ez az ember.

A kommunista mozgalomban Széll Jenővel, Rajk Lászlóval együtt vettem részt. Aztán egy szép napon letartóztattak. Magyarországon sötét nyomor, megaláztatás, bűnbakkereső antiszemitizmus, munkanélküliség. Rajztanári oklevelemmel a zsebemben se tudtam elhelyezkedni évek óta. Havonta jártam be a Városházára valami munka(hely) reményében. A mozgalom azt szajkózta, hogy a Szovjetunióban nincs munkanélküliség, se antiszemitizmus. A kommunizmus az egyetlen recept a munkanélküliség és az antiszemitizmus ellen. Ez persze szemenszedett hazugság volt — de ügyes propagandának megtette —, mert kényszermunkára hurcolták a népet!

Hadd emlékezzem vissza 1929-es, második párizsi tartózkodásomra. Ekkor látogattam meg Mondriant. A nagyvárosi zsivajt és zűrzavart kerülendő egy kis csöndes mellékutcában lakott. Becsöngettem hozzá. Éppen borotválkozott, egy pillanat alatt letörölte arcáról a habot. Sötét, szűk, peronszerű előszobán vezetett keresztül. Balról kis vécé, kis konyha, kicsi és alacsony hálófülke. Mindenütt félhomály. És akkor, ahogy kivágta a szemben lévő ajtót, megtörtént a csoda. Ragyogó, magas, világos terem, középen kis asztal, tintával, papírral és egy gramafonnal. S a falon, a padlótól a mennyezetig, vízszintes és függőleges mezőkre osztott képek. Vörös-kék-sárga és kemény fekete kontúr. Majdnem megőrültem a látványtól, mintha egy csodálatos orgonahangverseny szólna, úgy zengtek ezek a képek.

Mondrian félt, hogy összeesem, megfogta a karomat, és csak annyit mondott halkan: „Csodálatos, nem? Maga mivel foglalkozik?" „Építész vagyok." Erre ő hitetlenkedve csóválta a fejét, és azt mondta: „Nem, maga festő."

Le voltam leplezve.

Pedig nem hazudtam. De nem akartam festő lenni. Az egzakt dolgok felé kell fordulnom, gondoltam, tele vagyok sebzett fájdalommal. Ahol nincs érzés, ott nem érhet csalódás. Vergődtem, szörnyen szenvedtem.

— Este mit csinál? — kérdi Mondrian.

— Utazom Pestre.

— Kár! Elmentünk volna táncolni.

Ki gondolta volna erről a nyurga aszkétáról, hogy a tánc szenvedélyének is hódol? Összekavarodott bennem minden, az Eiffel-torony és a Mona Lisa. Ám azt rögtön tudtam, hogy mindegyikük eltörpül Mondrian mellett.

Amikor kiléptem az ajtón, elkezdtem zokogni. Tíz évig nem vettem ecsetet a kezembe.

Dolgoztam itt-ott, csináltam detailrajzokat. Fischer Juszuf elvitt Molnár Farkashoz, aki két-három évig foglalkoztatott. Rengeteget tanultam ennél a nagyszerű építésznél.

Az 1930-as években el-eljárogattam a szocialista művészcsoport összejöveteleire. Ebből az időből különösen Sugár Andorra, Fekete Bélára, a szabad modern művészre emlékezem sok szeretettel. Itt egy dogmatikus és egy szabad gondolkozású szárny csatázott egymással. Fekete Béla visszaemlékezése szerint kétféle ember volt a csoportban: az egyik szőrszálhasogató, aki késhegyre menő vitákat folytatott éjjel-nappal, a másik „csak" festett és dolgozott. Jómagam csupán figyeltem, mert nem tudtam teljesen azonosulni egyik féllel sem. Ekkor az építészet igézetében éltem. Nem festettem, és bizony nagyon szomorú és keserű voltam bensőmben.

1937-ben Fáy Lóránt tehetséges festő barátom társaságában — aki a pesti ostrom alkalmával meghalt — megnéztük a Párizsi Világkiállítást. Itt láttam Picasso félig kész *Guernicá*ját. Le volt takarva egy hatalmas vászonfüggönnyel, de be lehetett kukucskálni. Miro, Calder és mások világával ismekedtem meg. Vaszary János, ez a fogékony és nagyon okos, kitűnő művész is ekkor tartózkodott Párizsban. Azonban csak Rippl-Rónait, Bonnard-t, Cézanne-t siratta szegény beteg ember, és azt hitte, mivel az általa kedvelt festők már nem élnek, vége van a francia művészetnek. Matisse, Picasso, Miro teljesen kiestek a látószögéből. De nekem ők voltak azok, akik — művészeti transzfúzióként — új vért ömlesztettek ereimbe.

És ekkor megint valami csoda történt életemben. Próbálom szavakkal kifejezni. 1938 májusában ismerkedtem meg későbbi feleségemmel, Schwarcz Ibolyával. Első együttlétünk alkalmával versekről beszélgettünk, és képeskönyveket lapozgattunk. Ki-ki elmondta az élettörténetét, és kiöntötte a másiknak a lelkét. Aztán egymás nyakába borultunk, és keservesen zokogtunk hosszan, sokáig. Majd pedig nagyon megörültünk egymásnak. És ez így tartott ötvennégy éven keresztül.

Ibolya szobrai mélységesen meghatottak. Nem a technikai tudás, hanem a sugárzó művészet nyűgözött le! Alig hittem a szememnek, hogy ilyesmi lehetséges! Rengeteget tanultam tőle. Hatalmas, büszke erő áradt lényéből. Ő aztán nem ismert semmi tekintélyt. Apró termetű óriás volt.

Feleségem ortodox zsidó családból jött, én hívő keresztény famíliából származtam. De mindketten odahagytuk Mózest, Jézust, Buddhát, csak egymásnak örülve, egymásban és a művészetben hittünk. Kölcsönösen megnéztük, alaposan megvizsgáltuk egymás munkáit.

Ibolya többször is kinyilatkoztatta, hogy „a művészetből nem lehet és nem is szabad megélni, mert akkor elzüllik az ember. A világ művészetellenes, ezért először is a megélhetésről kell gondoskodni." Aztán levelet írt Kállai Ernőnek, hogy talált ő egy festőt, és érdekelné Kállai véleménye, akár rossznak, akár jónak ítéli, csak őszintén mondja el, mit gondol erről a Lossonczyról. Kállai el is jött, magával hozta Fekete Bélát és Sugár Andort, meg talán Bán Bélát. A műveket biztatónak találta, lelkesített és buzdított. Már csak azért is jó, amit csinálok, mert ezért Hitler koncentrációs táborba hurcolna.

Ibolyát elvittem Goldmann György szobrász barátomhoz, hogy elsajátítsa a szobrászat technikai fogásait. Gádor Pista keramikus meg a kerámiakészítésbe vezette be újdonsült tanítványát. Közben Ibolya, szorgalmasan kamatoztatva nyelvtudását, rengeteg angolórát adott.

Bán Béla útján ismerkedtem meg Vajda Lajossal, akivel azonnal rendkívül közeli barátságba kerültünk. Szegény volt, mint a templom egere; hősiesen viselt szegénysége és határtalan szellemi gazdagsága nagy lendítőerőt adott művészetemnek.

Mert azt mondanom se kell, hogy most már, tízévi szünet után, éjjel-nappal festettem, búcsút intve az építészetnek. Az óbudai Fehérítő Textilgyárban pedig kenyérkereső munkámat végeztem. Ott ismerkedtem meg Marcel Jeannal, a francia textiltervezővel is. Nagyon kedves, hatalmas, szőke breton ember volt, csak úgy áradt belőle a szürrealizmus. Sok embert mentett meg 1944-ben. Ugyancsak ez idő tájt hozott össze a sors a nagyon melegszívű, művészetimádó François Gachot-val. Közben Kállai is szemmel tartott. 1940-ben rendeztük — Ibolya és én

— Keleti Károly utcai lakásunkban műterem-kiállításunkat, melyről Kállai elismerő kritikát írt a Pester Lloydban.

1942-ben felkeresett lakásunkon Martyn Ferenc, aki a szovjet frontról jött haza mint tüzér hadnagy. Mesélt a háború rémségeiről, amiről mi Budán semmit sem tudtunk. Nagy lelkesedéssel dicsérte a modern művészetet, és csodálkozott azon, hogy Gadányi Jenő nem ismer bennünket. A legfontosabb: a jó művészek fogjanak össze, látogassák egymást, és tartsák a lelket egymásban. Mert nehéz idők állnak előttünk.

Martyn ekkor nagyszerű volt, csak úgy áradt belőle az elektromos áram, a lelkesség és lelkesítés. Kár érte, hogy később a kitűnő művész, kiváló, remek ember egy kissé veszített jó tulajdonságaiból. Hiúsága nem ismert határt. Ibolya és én mégis köszönettel s hálával tartozunk neki. Sajnos, már ő is meghalt (ő hozott össze bennünket a zseniális Weöres Sanyival), de Pécsett áll műveinek múzeuma. Ez nagy szerencséje a magyar művészetnek. A francia szellemben nevelkedett Martyn egyaránt kitűnő volt festőnek, szobrásznak, grafikusnak. Minden nőnek udvarolt, jó humora volt, és szerette a bort.

Az volt a nézetünk, hogy a kocsonyás művészeti életben éles határvonalat kell húznunk a nem ábrázoló és az ábrázoló művészet között. Ebben nem voltunk egyedül, mert Kállai Ernőben, a jó szemű és agilis művészetszervezőben egyetértő társra találtunk. Kállai azonban nem ismert ilyen-olyan művészetet. Miközben alapvetően és lelkesen foglalkozott a kor művészeti tendenciáival — lakásán sokszor voltunk együtt, és rengeteg mappájából reprodukciókról ismerkedtünk Miro, Picasso, Ernst és Klee művészetével —, ugyanakkor fáradtságot nem ismerve utazta be a Felvidéket, és dolgozott a később korszakalkotóvá vált Mednyánszky-monográfián.

A második világháború szörnyűségei közben, 1943 áprilisában ő rendezte meg az Alkotás Művészházban első nagyobb kiállításomat, és készített hozzá megbecsülhetetlen értékű katalógust, amelyet a Pester Lloyd nyomdájában állítottak elő. Ebben a lapban publikált Illyés Gyula, Keresztury Dezső, Palasovszky Ödön, Kállai pedig a művészeti rovatot vezette. Több cikket is írt, főleg Vajdáról meg rólam és Bokros Birman Dezsőről, a szobrászról. (Szegény Bálint Endre meg a Népszavában foglalkozott gúnyosan a kiállításommal.) Az akkori anyagom — kevés kivétellel — elpusztult.

Ebben az időben sok minden foglalkoztatott. Egyes tendenciáimról mintha egyáltalán nem akart volna tudomást venni a művészeti irodalom. A matéria súlyával ellentétben a levegő, a légszerű halmazállapot, a sugárzások, a szitakötők világa és a szellemi dolgok vonzottak. Voltak festők, akik csak a kemény, bekontúrozott, határozott, vastagon festett szerkezeteket fogadták el, minden mást szentimentalizmusnak véltek. A légszerű halmazállapotot kiátkozták, megvetették, és gyengének találták. Persze magam is szerettem a kemény, határozott képi felépítést, de a szerkezetnek különböző megjelenési formái — a láthatatlan, a mikroszkóppal sem nyomon követhetők is — jelen voltak festői fantáziámban. A lefényképezhetetlen, a szinte csak érezhető, a levegőben mindenütt jelen levő látomásaim. Ebbe a családba tartozott a megmaradt *Zuhanva szállni* című festményem, amely ma a Nemzeti Galéria tulajdona. A Szombathelyi és Pécsi Képtár is őriz néhányat ebből az időszakból.

Kállai Ernő tele volt viccekkel a legszörnyűbb időkben is. Nem pusztán a borzalmakat látta, de azt is, hogy a borzalmak hova vezetnek. Olyan ijesztő volt az egész, hogy nála már minden átcsapott keserű humorba. És ez a sors nagy adománya volt. (Hrabal világában is található ilyen, például a *Foghíj*ban.) A társadalom és a természet groteszk fintorai, az emberből gúnyt űző gyötrelmek, a pokoli háború — mindez könnyeztető, siralmas komédia is volt. A nacionalista pimaszság ugyancsak, amelyben minden népcsoport kiválóbbnak érzi magát, a kölcsönös megvetés érzését gerjesztve. Kállai áttételesen mindezt megérezte képeimben. Nem csoda, hogy egy álomvilágba vágytunk menekülni, hisz hiú ábránd volt a háború, a tömegőrület megváltoztatása.

A lelki mélységeket önfeledten igyekeztem képeimbe sűríteni és egy más, bensőségesebb, szebb és jobb világot teremteni. Komor, barnás-vörösben lángoló földrengés rázta meg belsőmet. Villogtak, csapkodtak a kékek, fehérek és feketék. Ez az állandó *földrengés* az egyszerre érthető és érthetetlen, az elfogadhatatlan tudomásulvétele, a siralmas és nevetséges véres keveréke.

A rend és rendetlenség, a rendszertelen és a rendszeres, a következetes és következetlen viaskodott érzésvilágomban — és persze képeimben. Kállai úgy olvasott bennük, mint valami könyvben. Nem pusztán jelet, de jelzést látott a művekben, a néha foszlányszerűen lobogó, vészjósló formákban. Ezért választotta egy ilyen képemet a Tamás Ernő Galériában közvetlenül a német megszállás előtt nyíló kiállításra, amelyen — ha jól emlékszem — Gulácsy, Vajda, Martyn, Gadányi és Lossonczy Ibolya is szerepelt.

A szellemi légkör már sejtette a tragédia közeledtét. A még élő és szabadlábon levő művészek — a borzalmakat elkerülendő — még megfoghatták egymás kezét. Igyekeztek elrejteni műveiket, hogy megmeneküljenek a világégéstől. Át akarták vészelni a kort, hogy aztán mint életben maradtak ismét kezet foghassanak.

Ez a nagy *kézfogás* 1945-ben az Európai Iskola néven ismert csoportban öltött testet. Kállai Ernő, Gegesi Kiss Pál, Mezei Árpád, Pán Imre, Kassák Lajos, Czóbel Béla, Martyn Ferenc, Bán Béla, Anna Margit, Bálint Endre és jómagam voltak az Európai Iskola alapítói, a költő Weöres Sándorral, Tamkó Sirató Károllyal, Palasovszky Ödönnel és Hamvas Bélával, a nagyszerű író baráttal együtt. A névsor, mint minden, pusztán ízelítő. Például a nagyszerű Márffy Ödönt, ezt a ragyogó művészt, telivér festőt és, mondhatom, jó barátomat is kifelejtettem!

Mint a legtöbb művésztársaságban, az Európai Iskolában is különböző művészeti irányzatok tömörültek.

Mi hozott össze bennünket? A minden rendű gonoszsággal való szembeszegülés, a szenvtelen, bigott műcsarnoki szellemtől való elhatárolódás.

És mi választotta ketté az Európai Iskolát? A mindenáron való figuralitás keretein belül való alkotás, amit Márffy helyesen határozott meg: *van egy örök határ!*, másrészt a nagyobb művészi, alkotói szabadságot adó *nem ábrázoló* alapelv.

Mi nem osztottuk Márffy és Czóbel nézetét, nem hittünk az örök határban, amely a figuralitás karóihoz köti a művészt. A művészet határtalanságát vallottuk, így aztán Kállai köré gyűlve alapítottuk meg A Galéria a 4 Világtájhoz nevű csoportosulást; itt rajtam kívül többek közt Gyarmathy Tihamérnak, Fekete Bélának és Lossonczy Ibolyának volt kiállítása. Ez idő tájt jelent meg Hamvas Béla és Kemény Katalin remek könyve, a *Forradalom a művészetben*. Ebben feleségemről szép, maradandó értékelés olvasható. *Yantra és Absztrakció* címmel pedig a kiállított tíz kis táblámról mint meditációs objektumokról ugyancsak olvasható elmélkedés. Igen, a kép *meditációs objektum*. Nem az ember nézi a képet, hanem a kép az embert. Ez mély igazság. Munka közben veszem észre, hogy a kép mint alakít, néz engem.

Számtalan fiatal keresett fel bennünket. Hisz nálunk mindig szíves fogadtatásban részesültek, és egy s más látnivaló is akadt a finom tea mellett. A Párizsból időnként hazalátogató Etienne Hajdu többször is meglátogatott. Nagyon szoros barátság fűzött össze bennünket.

1948-as, utolsó nagy absztrakt kiállításomról már egy kukkot sem írhatott a sajtó! Pedig itt szerepeltek *körös* képeim. Mi jellemezte őket? A nehézkedéstől megszabadított színek szépsége. Ezek a képeim a *festői szófukarság* megnyilvánulásai, a festői szószátyárság, az összevisszaság, a zavar, az anarchia elleni tiltakozást manifesztálják. Mindegyik természetes reakciója a véres háborúnak.

Persze nem tilthatom meg, hogy beskatulyázzanak geometrikusnak. Én megelégszem azzal, amint maga Mezei Ottó mondta, hogy beskatulyázhatatlan vagyok. Ugyanez érvényes a *spárgarajzaimra* is. Egy tőről fakadt dolgok. Bizonyos emberre bizonyos fajta irodalom, étel, zene, képzőművészet és ruházat jellemző. Ez az a bizonyos ízlés, amely egy embert jellemez, nem pedig a stílus.

Ahol ember van, nincs egyenlőség. Az egyenlőség matematikai fogalom. Csak ott beszélhetünk integrációról, ahol különbözőség van. Az embert lehet uniformisba bújtatni, de mégsem uniformizálható!! Ízlése egyéni marad.

Bezárult a vasfüggöny, és — tragédia — elkezdődött a külső-belső diktatúra. Átkozott ilyen-olyan zsűrik, minden bokorból előbújt egy-egy! Jobbára teljesen ismeretlen pártfunkcionáriusokból álltak, s Bernáth Aurél és Pátzay Pál vezénylete alatt gyilkoltak. A szó szoros értelmében megfojtották a művészetet. De 1956-ban kiderült, hogy a művészet csak tetszhalott volt. Arthur Koestler buzgó párttagként gyűjtötte tapasztalatait. És én sem hiába voltam párttag, mert 1957-ben készített 17 tollrajzomat, ha nem ismertem volna belülről ezt a lélekgyilkos malmot, képtelen lettem volna megcsinálni. Még így is sovány vigasz. De az 1962-ben festett *Tisztító nagy vihar* se jöhetett volna létre az előbb említett tapasztalat nélkül. Ezt a képemet csak húsz év múlva engedték kiállítani. Nemrég vásárolta meg a Magyar Nemzeti Galéria. Nincs bölcsebb felismerés, mint hogy ne veszítsük el bizalmunkat egyetlen nagy szövetségesünkben, az Időben.

A művészek nagy ellensége, mint a szőlőnek a peronoszpóra vagy az emberi szervezetnek az AIDS, a hiúság és irigység szedte minden időkben a maga áldozatait. Tehát ez a bomlasztó hajlam adva volt. A szocialista rendszer a kitüntetések, díjak odaítélésével és a *zsűrik* módszerével a művésztársadalmat tudatosan bomlasztotta. A művészeket egymásnak ugrasztotta; tetézve azzal, hogy az egész életükben keményen és hittel dolgozó alkotók helyett zömében a rossz, tehetségtelen és lusta művészeket tüntette ki. Vagyis egyesek politikai érdemeikért kaptak jutalmat. Ezért Picasso arra a kérdésre, hogy mi a véleménye a szovjet művészetről, azt válaszolta: „Nézzék, a Szovjetunióban nincs művészet, ott kitüntetések vannak."

Most megint csak ismételhetem: bízzunk egyetlen nagy szövetségesünkben, az Időben. A szexuális, a tudományos és a művészeti, politikai világ prostituáltjai természetesen a jelenükben jól élnek, de a jövőben a süllyesztőbe kerülnek. Gondoljunk Benczúr Gyulára, akit ünnepelt a maga kora, ám mára egy kicsit elfelejtődött, összes kitüntetéseivel együtt. Az ellenpélda: Csontváry, akit korában kinevettek, és halála után hetven évvel a világ legnagyobbjai közt tartanak számon.

A kommunizmusban gombamód szaporodtak a Benczúrok, de Cézanne-ok, Picassók, Renoirok, Szinyeik nem voltak. Gyorsan hozzáfűzöm: ismerem jól az embereket és a művészeket, hiúságtól és irigységtől mentesek soha nem lesznek, inkább belepusztulnak! Ezt számításba kell vennünk; és lehetőleg tartsuk távol magunktól a kitüntetéseket, s *dolgozzunk* a művészet világában! A Nyugati pályaudvar közelében volt egy tejvendéglő, 1957-ben itt találkoztam Barcsay Jenővel. Ebben az időben a művészek már erősen kezdtek szerveződni. Martyn Ferenc például nyakra-főre udvarolt a fiataloknak, vagyis hadsereget toborzott magának. Nagy sikerrel. Ugyanakkor Aczél Györggyel és más helyi és országos vezetőkkel, a Kádár-rendszer embereivel szoros barátságot tartott fenn. Kitűnő diplomata volt. Izgett-mozgott Pécs és Budapest között. Ibolya egyszer találkozott vele Perneczky Géza kiállításán.

— Mit csinál, Feri? — kérdezte.

— Amit lehet és ahogy lehet — válaszolta.

Egyszerre ötven vasat tartott a tűzben. Ahányszor Budapesten megfordult, szinte mindig meglátogatott! De Munkácsy-díja után beszüntette velünk a kapcsolatot. Munkái egyébként már rég nem érdekeltek, mert én más úton jártam. Iránt barátságot mutatott, ám a szövetség vezetőségi tagjaként vigyázott, hogy távol tartson minden művészeti fórumtól. Ez teljesen rendjén is volt.

Magam viszont töretlenül keményen dolgoztam. Rajzoltam, festettem, de munkámmal nagyon elégedetlen voltam. 1957-ben viszont rengeteg vázlatot készítettem az 50-es évek atmoszférájáról, majd 17 tollrajzban összegeztem kutatásaimat. Ezeket a rajzokat most, harminchat év után is igen szeretem, hiszen egy egész történelmi korszaknak tömör, szókimondó összefoglalásai. Ilyesmit később már nem csináltam.

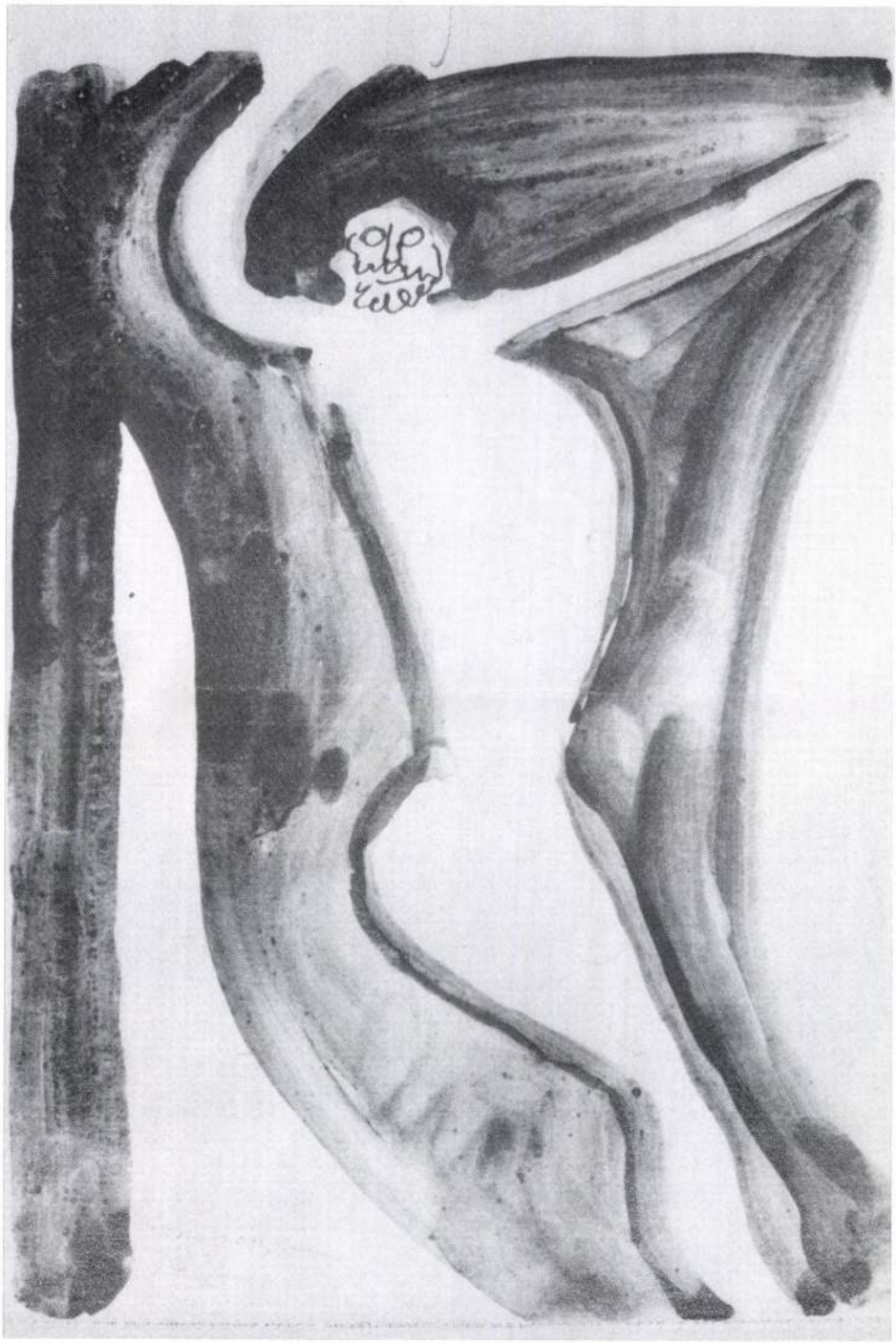

Barcsay Jenő, aki messzemenően átérezte problémáimat, a már említett tejvendéglőbeli találkozáskor egyszer csak hozzám fordult: — Te Tamás, neked iparitanuló-iskolában kellene tanítanod, mert amellett — függetlenül ettől a rettenetes klikktől — jól tudnál dolgozni.

Igaza volt! Elmentem Kaesz Gyulához, volt tanáromhoz, az Iparművészeti Főiskola igazgatójához, aki akkor Kossuth-díjas volt már, s ő juttatott be a 18. sz. Szakmunkásképző Iskolába tanárnak. Kedves, jó közösség volt a tanári kar. Bizony nagyon szerettem az asztalosgyerekeket. Egyik-másik ma is felkeres. Különösen a nagyon tehetséges Félegyházy Zsoltra emlékszem, aki most mesterhegedűket készít; beutazta a fél világot, sok nyelven beszél kitűnően. Nyugtalan, kutató ember, aki mindig talál valami foglalatosságot, és fest, rajzol is. Gyakran feljárogatott műtermembe, néha még ma is fölbukkan.

1947-től 1968-ig tanítottam. A műtermemben pedig képzőművészként remekül dolgoztam ebben az időszakban, főleg aztán a tanári szabadság nyári két hónapjában.

Sokan fordultak meg nálunk orvosok, építészek — öregek és fiatalok egyaránt. Képet, szobrot is vettek. Szeretettel emlékszem most vissza az 50-es években bennünket vigasztaló Vedres Márkra, aki — milyen tragikus véletlen — 1961. augusztus 12-én, éppen születésnapomon halt meg. Áradt belőle a francia kultúra, a jövőben való bizakodás. Ő aztán optimista volt a javából (barátságát Kállai Ernőnek köszönhettem)! Igazi, kedves emberi melegség áradt szép, szakállas arcából, élénk szemeiből. Azóta se találkoztam hasonló emberrel.

Nagyon szerette a fiatalokat, és a fiatalok is kedvelték Maxi bácsit. Rendkívüli gonddal és odaadással készítette kis szobrait; ma szívesen találkoznék velük köztereken és ligetekben. Lénye pontosan ellentéte volt Pátzay okos ridegségének, mesterkéltségének. Emlékszem egy mondására: „Ezt az Ék Sándort mért nem küldik el Csepelre lakatosnak, mi a fenét kell neki festeni?" Szegény Ék Sándornak is jobb lett volna.

Maxi fölöttébb szerette Giacometti szobrait. Sokat beszélt róluk, mert nyitott volt a modern művészetre is. Amikor a művészet szabadságának védelmében dühös levelet írt a pártközpontba, Rákosiék nagyot nevettek rajta, és Kossuth-díjjal tüntették ki. Miközben fütyültek a véleményére.

Se vége, se hossza nem lenne mondókámnak, ha sorra venném életem eseményeit. Szerencsére a képeim mindent elmondanak. A napi élet, a találkozások, az utazások és a művészeti tevékenység párhuzamosan zajlanak. Látszólag nincs köztük kölcsönhatás. De néha évek múlva felbukkannak bennem olyan dolgok, melyekről azt hiszem, elfelejtettem. De az ember semmit nem felejt, főleg azt nem, ami vele történt. Például szörnyű tragédiák, lármás események idején én jobbára aludni szoktam. Aztán évek múltán kiderül, hogy nagyon is figyelemmel kísértem, és bensőmben színné, rajzzá, festménnyé formálódott az egész.

1975 nyarán a paksi halászcsárdában ebédeltünk Ibolyával, és ott ismerkedtünk össze az Amerikában élő Jámbor Ági zongoraművésznővel. Érdekes, amit mond: a valahai Kodálynövendék úgy érzi, hogy most gyorsan és hangosan kell zongorázni. Ezt kívánja a zene. Pesten Rácz Aladár özvegyénél, Yvonne-nál lakik, a Móricz Zsigmond körtéren. Jámbor Ági Szent-Györgyi Albert csoportjában vett részt az ellenállásban. Utána is sokat kellett küzdeni, hogy megmentsék azokat, akik segítségükre voltak. Az ellenségnek pedig meg kell bocsátani, mert nem lehet dolgozni gyűlölettel a szívünkben.

*

Másodszor bámulom végig a XVII. Mexikó-kiállítást. Élet és halál egymással átszőve, ez a mexikói művészet. A legnyomorultabb és leggyengébb pária, aki a saját egyéniségét félti örökké. Ami a szívünket nyomja, azt ki kell festeni magunkból. Bennem most umbra égetett krapplakk, vörös, narancsvörös színek lobognak. Kékesfekete és zöld alapon. És valamiféle emberre hasonlító formát is látok. Nem vagyunk fából, és a maják se tűnnek el nyomtalanul.

Talány, hogy mit forgat a fejében az új miniszter. Orbánt követi Pozsgay Imre. A képben minden benne van. És a miniszterben? Jobb erről nem szólni. Minden a véletlenen múlik.

Tán ötven éve, húsz-egynéhány esztendős koromban Firenze felé utaztamban zötykölődtem a fapados ülésen. Egyedül voltam a fülkében. A szomszéd kupéban részeg katonák üvöltöztek, és csak úgy szórakozásból kidobták a sörösüveget az ablakon, amely a velem szemben levő padon szétpattant ezer borotvaéles darabra; valóságos üvegszilánk-eső keletkezett.

Nem volt időm megijedni. Ép maradtam. Ha a másik oldalon ülök, vagy megvakultam volna, vagy már rég nem élnék. Így keletkezik a kép. És ez különösen a *színek sétájára* vonatkozik.

1974-ben jelent meg munkásságomról Bozóky Mária kismonográfiája. Többször írt rólam a Kortársban, és a Daily Newsban is napvilágot láttak írásai. Minden sorát a műveim iránti szeretet hevítette ebben a még mindig ellenséges világban, ahol egy szűk baráti körtől eltekintve igyekeztek elszigetelve tartani. Hogy meg ne rontsam a fiatalságot?

Molnár Sándor gyakran járt fel hozzám és Hamvas Bélához is. Én is meglátogattam zuglói műtermében. Festményei mélyen meghatottak, mert tisztességes, jó, bátor művészre találtam benne. Több kiállítását is alkalmam volt megnyitni.

Mezei Ottó a Művészetben és a Magyar Építőművészetben közölt rólam fontos megállapításokat tartalmazó magvas, komoly írásokat. Elemzéseiben a szürrealista összefüggéseket emelte ki, főleg széles kitekintésben.

1973-ban a Fényes Adolf Teremben volt kiállításom. Passuth Krisztina sok illusztrációval gazdagított, egész oldalas cikket írt róla a Tükörbe. Aczél György a pártközpontba rendelte és leszidta Pelbárt Oszkárt, hogy mért hozott Lossonczyról ennyi képpel kísért cikket. A Fényes Adolf termi kiállítást még kilencvenöt éves édesanyám is láthatta. A Fényes Adolf-beli bemutatón művészetem széles skálája volt látható, persze kamaratermi viszonylatban. Tárlatomat a kedves Frank János kitűnően — és boldogan — rendezte meg. Erre a kiállításra figyelt fel az esztergomi Martsa Alajos, akit Fülep Lajos egy intézménynek nevezett, kedves levelet írt nekem, aminek az lett a vége, hogy az Esztergomi Zodiákus Clubban is bemutatkozhattam.

1976. szeptember 9-én este Ibolyával vonatra ültünk, és Dévára utaztunk — sok Vegetával, cigarettával és a huszonegy éves korában meghalt Antal bátyám néhány, Déván festett szép képével. A festményeket a Dévai Helytörténeti Múzeumnak ajándékoztuk.

Utazni olyan fontos, mint lélegzetet venni. Dévától kiindulva, ahol románok, magyarok kedvesen fogadtak, beutaztuk Erdély gyönyörű vidékét, városait, Nagyszebent, Marosvásárhelyt és Kolozsvárt; ez utóbbi helyen Ernő öcsémet látogattuk meg. Mindenütt kis rajzokat, akvarelleket, pasztelleket készítettem, amelyek a műtermem valamelyik zugában lappanganak.

1978-ban a Műcsarnokban volt egy nagy kiállításom. A katalógus előszavát Palasovszky Ödön írta, már súlyos betegen, de örült, hogy végre elérkeztünk egy új stációhoz. Rengetegen voltak a megnyitón. Bodon Sándor külön erre az alkalomra érkezett Amszterdamból. Boldog voltam, hogy korunk egyik legnagyobb építészét, régi, nagyszerű barátomat megölelhettem. A tárlatot, melyen jelen volt festészetem minden árnyalata, kétszer nézte meg. Másodszorra még jobban el volt ragadtatva. Drága jó feleségem, akinek mindent köszönhettem, ami életemben jó és szép volt, valósággal repesett, hogy egészséggel bírtam a „megpróbáltatásokat". Eljött az öreg és beteg, járni is alig tudó, kedves Dési Huber Stefi is. És rengeteg fiatal művész. Ez idő tájt hívta fel Palasovszky Ödön Szabó Júlia figyelmét, hogy figyeljen rám, pontosabban arra, amit csinálok.

1979 szeptember—októberében feleségem rokonainak meghívására New Yorkba, majd Bodon barátunk invitálására Amszterdamba és Párizsba ugrottunk át. Felejthetetlen volt ez a szép út. Amerikai élményeimet az Új Írás Lukácsy Sándor előszavával közölte. Ugyanő nagy hozzáértéssel és szeretettel méltatta Ibolya szobrait.

Kállai Ernő, Hamvas Béla, Kassák Lajos és Mezei Ottó törhetetlen mellém állásának köszönhető, hogy tudtunk élni ebben a szegény és csüggesztő országban. Mezei egy időben a Magyar Nemzeti Galériában dolgozott, és harminc-egynéhány rajzomat, akvarellemet szerezte meg az intézmény számára. Felejthetetlen jóságát máig sem tudtam meghálálni. Kell-e ennél nagyobb dicséret; az akkori szellemi légüres térben ő egy biztos pont volt, helytállt és harcolt a művészetért. Ezt felejteni bűn! És kapott-e állami elismerést? Mindenesetre a szakma becsüli, és nagy tekintélye van.

A 80-as évek elején Győrött, a Napóleon-házban Salamon Nándor rendezte meg gyűjteményes kiállításomat. Ugyancsak ő volt az elindítója a szombathelyi tárlatnak, amelyen feleségemmel együtt szerepeltem. Úgy látszott, kezd beérni az a lassú és szívós munka, amelyet a komoly művészet elterjedéséért végeztünk. Szombathely szép, régi város, meghitt környezete a művészetnek; s maga a képtár is igazi otthona szobroknak, képeknek. Kár, hogy túl van terhelve sok olyan holmival, ami nem oda való.

A 80-as években még Miskolcon és Hajdúböszörményben is volt kiállításunk. A hajdúböszörményi, Pataki Gábor rendezte kiállításon Ibolyám szobrai kitűnően érvényesültek. Ez nagyon meghatott. Nem jó az, ha nagy képeim árnyékában meglapulnak a remek szobrok. Itt éppen az ellenkezője történt, a szobrok valósággal domináltak.

Csányi László, Martyn Ferenc jó barátja egy szép napon felkeresett egy fényképész kíséretében, és egy hatalmas demizson vörösborral. Azonnal megvette egyik képemet, és meghívott Szekszárdra kiállítani. Ez a kedves, okos íróember szeretetreméltóságával levett a lábamról, és így létre is jött a szekszárdi tárlat. Fájdalmamra nemrég meghalt ez az értő és értelmes barátja minden szépnek, emberségesnek, művészetnek, irodalomnak. Babits városában, a finom borok és kedves pincék honában jól elpoharazgattunk. Kitűnő légkör vett körül Szekszárdon, a lágy dombok között elterülő városban. Hotelszobánk falán egy szép Van Gogh-reprodukció. Öröm volt ránézni! Csányi rajongott Martyn Ferencért, és próbálta ellenérzésemet leszerelni. Kevés sikerrel. Bár nem haragudtam Ferire, csak igyekeztem minél távolabb tartani magamtól. Gondoltam, azért védi olyannyira Martynt, mert „külügyminisztere" lehetett.

Carelli Gábor, a Metropolitan operaénekese vetített képes előadást tartott a New York-i Fészekben. Gyönyörű társaság gyűlt össze. Drága Bözsi sógornőm, ez a csupa szív ember több más, kisebb kiállítást is rendezett, s bennünket sohasem hagyott ki.

Ekkortájt voltunk Párizsban is, ahol nekem szörnyen fájt a fogam. Ibolya így szólt hozzám nevetve: „Jó, hát neked csak fájjon a fogad, én elmegyek a nagy Picasso-kiállításra." Erre én abbahagytam a búsulást, egy aszpirint bevéve Ibolyát megöleltem, s mentem vele.

Gyönyörű, bátor gesztus ez a kiállítás a francia állam részéről. Olyan volt, mint egy nagy lélegzetvétel a művészet éltető levegőjéből. Picasso mennyire más, mint Mondrian, és mégis! Hiába, sokféle nagyszerű dolog létezik a világon! Az igazi művészetben nincsen monogámia, tudatja velünk naponta Párizs.

Sokfelé hívnak, ide is, oda is betérünk. A Défense-amerikanizmus kellős közepén egy színes, jókora gyűrött, tarka rongy. A sok geometria, tömb és gömb s derékszög között egy Miro-szobor amorf és színes jelenség! Felejthetetlen esztétikai oázis! A minden ellentmondást kigyomláló logika kellős közepén egy üdítő paradoxon.

Minden szép, csak egészség legyen, gondoljuk, és jókedvűek vagyunk. Beülünk a metróba, ahol egy — nem tudom, felháborodott vagy csodálkozó — középkorú francia hölggyel beszédbe elegyedve dicsérjük a Défense-t. „Hja, kérem, mondja, itt Párizsban minden lehetséges!" De a szemei villámokat szórtak. Reagálása kideríthetetlen, mint maga az élet. És nekem már elmúlt a fogfájásom.

1994-ben Szemadám György portréfilmet készített rólam a televízió számára. Kitűnő, lelkes, erejét nem kímélő embert ismertem meg benne, akit még a rég meghalt Vaszkó Erzsébet küldött fel hozzám. A filmről, mint mindenről az égvilágon, megoszlanak a vélemények. Kállai

Ferenc a Lukács uszodában a nyakamba borult: ,,Csodás jó volt." ,,És a festmények?" ,,Azok is remekül jöttek ki." Egy másik ismerősöm azt mondta: amerikai ízű reklámfilm volt. Az ember csak a saját szemének higgyen.

1992. január 15-e óta mély szomorúság tölt el. Hiába csinálok bármit, feleségem hiányát pillanatra se feledhetem. Úgy érzem, mintha testem-lelkem kettévágták volna. Sokszor álmodom vele. Néha megszólítom: mit szólsz ehhez, ahhoz? Nem felel. Ez elviselhetetlen. Nem is gyász, nem is fájdalom, valójában egy *elmondhatatlan* érzés gyötör. Dr. Radnóti Laci barátom nagy szeretettel és beleélő képességgel érzi át, és hihetetlen tapintattal kezeli érzésvilágomat. Sokat segít nekem ez a kitűnő vegyészmérnök. Fájós lábamat ,,megtámasztandó" elkísér ide-oda. Leírhatatlan a jósága.

Feleségem halála után egy esztendeig képtelen voltam rajzolni, festeni. De 1993-ban, nagy testi-lelki fájdalmaim ellenére, rengeteget dolgoztam. Ezeket a munkákat együttesen *Ibolya-ciklus*nak nevezem. Most, 1994-ben is valahogy megint változtam. Színvilágom is, úgy veszem észre, más lett.

Amikor festek, úgy érzem, mintha együtt lennék Ibolyával. Mihelyt leteszem az ecsetet, könnyek tolulnak a szemembe. Kérdem magamtól: meddig még? Ibolykám azt mondta: ,,Én pontosan tudom, hogy meddig élek, addig, amíg meg nem halok." De hát mégsem volt igaza, mert halála után bennem tovább él.

Addig élek, amíg dolgozom. A sár, a föld, a homok színei csak úgy jönnek belőlem. Az élet is, a halál is különös színeket intonál. Hát okos dolog ez? — kérdezem magamtól. Csalódottan gondolok arra, hogy vagy az élet csap be engem, vagy én csapom be az életet, de érteni az egészet nem lehet. Legfeljebb hatalmas rendszereket lehet felépíteni, amelyek egetverő robajjal dőlnek össze, és iszonyatos porfelhőt hagynak maguk után.

Ezekkel a dolgokkal ne is foglalkozzunk! Gyönyörű színmezők és lendületes vagy éppenséggel félénk és bizonytalan vonalak alkossák életünket! Ezek sohase dőlnek össze, és senkit sem temetnek maguk alá.

A színek megcsókolnak bennünket.

És mi hódolunk a szépség és szeretet megnyilvánulásai előtt. Bárhonnan is jönnek, és bárhol is állunk.

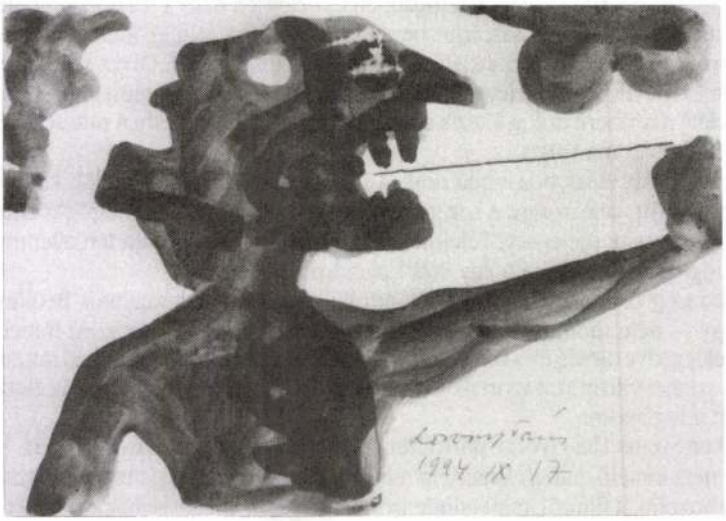

FÁBIÁN LÁSZLÓ

Néhány haiku

Lossonczy Tamásnak

végtelen csillag
pislákol át az űrön:
nő a semmiből

*

kopik az arcból
a félszeg férfiasság:
bölcsesség marad

*

él a szenvedély:
késő könnyek vigyázzák
kerekedik már

*

árva éjszakák
mindig a napra várva
lelenc nappalok

*

feszülő fények
megannyi büszke sátor:
az ég beázik

*

temérdek rémség —
álom kín szenvedélyek
— a kép nyugalma

PÁKOLITZ ISTVÁN

Segesvár

A bürü korlátjára könyökölve
belerévedezett a patakba

Huszonhat éves aggastyánarcot tükrözött
a vérrózsáktól zavaros vízfodor

Tudathasadásos tehetetlenségében
föl se foghatta bekerítettsége iszonyatát

A hadorvos kétségbeesett nógatására
hagymázasan legyintett: potomság

Kisvártatva futni kezdett a kukoricás iránt
kifulladván szembefordult a kozák lovassal

Hajdani lángtekintete tébultan meredt
a mellének szegezett dzsidára

Emléknap

1930 október harmincegyedikén Günz tanár úr
a Polgári Fiúiskola matézis-tudora
méternyi plakáttal jött a tanterembe

A falragasz okkersárga mezejében
köríves fölirat sugallta a szorgalmat
a vasakaratot a tisztességes munkát:
Világtakarékossági Nap!
továbbá 1 Pengő érme is noszogatott
a takarékosságra Ezt gyűjtsd! *jeligével*

Mária dúdolgat: „Csíjja-
csicsíjja, tentike, drága;
aluszkálj én kicsi szentem,
csillagom, virágos ágam."

Mustrálják az újszülöttet,
kívánnak százféle jókat:
„Na, erre igazán ráfér
és hát jó az Isten, jót ad."

Jósolnak hírt, nőt, hatalmat,
ahogy már ilyenkor járja;
hisz sose került még pénzbe
a szegényemberek álma.

„Tirányos-komisz telünk van"
— dünnyögi József jó párszor,
„Nem baj, csak egészség légyen
— véli egy vén birkapásztor —

az ilyen ágrólszakadtnak
csak jobb lehet, rosszabb már nem;
vigye még sokra a kisded,
segítse az Isten, ámen."

A tanár úr erősen kárhoztatta a felelőtlen
Egyszer hopp, másszor kopp-*féle lébaságot*
hálisten — folytatta — az okosabbja
tovább lát az orránál és úgy véli
Ki a fillért nem becsüli,
az a Pengőt nem érdemli.
Hangját fölemelve figyelmeztetett:
Több nap, mint kolbász! *ilyet is mondott:*
Ahol nincs, ott ne keress!
majd az Élj beosztással! *bölcsességét*
magyarázta és nem maradt el
újra-újra ismételt jótanácsa sem:
Ne kávét, tejet igyál, spórold a cukrot!

Október harmincegyedikén
nemcsak a Világtakarékossági
de a Világszégyen-napra is emlékezem:
Günz tanár urat Buchenwaldban
sok százezredmagával
a JEDEM DAS SEINE *kapufeliratú láger*
tüzes kemence-koporsójába zárták
— merő takarékosságból

Betlehem

Szállásra sehol se leltek,
maradt az istálló-pajta;
de nem tettek szemrehányást,
ha már az Úr így akarta.

Büdös van: aligség fáznak,
a jászol szalmával bélelt;
kitykotyog a kulacs alja,
könnyebben múlik az éjjel.

Nyomában izzó parány-csorda trappban:
agy-orgazmus, az Ős-fej összelottyan,
sok tér-bugyorba lövellő elixír

az „1 per tíz" ad „n" mércére róttan
a „mérő én" s a műszer is romokban:
egyhalomban a leendő tömegsír.

3.

Hát mit képzelsz, te ravasz körte-agg,
te szél szajhája kerek ég alatt,
mozgáskárosult dudor-csapatos,
te mozdulatlan álló csupa göcs,

porcikáidban is alattomos,
teniszkönyökű világban honos,
hogy harminc kezed, negyven körteág,
ki áttekeri magán önmagát,

hát mit szól rólad a piszkebokor,
te vasfogó csavarta drót-csokor?
Leskelő vén? A Nap: fürdő Zsuzsánna?

Véled: ha gyököd menten lábra kapna,
ugorsz, mellére csókot mézga lopna?
Maradsz görcs talpig — utána hozsánna.

MARSALL LÁSZLÓ

Görcsbe kötött szonettek

1.

(A férfiúi vizelés ívének magassága az életkor függvénye. — Gerontológiai adalék.)

Mint kisfiú, kétméteres palánkot
általvizeltem, mintha sárga spárga
vetett volna a csúcsán szikralángot,
egy fél-ellipszis első deriváltja

érintője: az egyenes. Talán ott
alulról látta császár armadája,
mint ívelte át koronás atyánkat,
Egyptoszban mielőtt partra szállna.

Most mintha hanyatt-oldalvást, a mezsgye
szélén vadzabra prickolnék, te bestye
pipitérem, akáclevélig juss el!

Billeg a fatty, kis zápor mintha esne,
malacvályút öntözve sárga tussal
be kell érnem macskaugrásnyi jussal.

2.

Ős-fej duhad, vöröslik, szőre lobban,
mint párzás előtt kondában a vadkan,
tipródik, röfög, tép, agyara koccan
a csont-falon, belül a csülke dobban.

A nyomás nő, s az Ős-fej héja roppan,
belső dübörgés gömb alakú dobban,
termikus tánc-özön parányi lukban,
foton-fi csíra résen át kibukkan.

Két cigarettát szívott el egymás után, ami számítása szerint tizenöt-húsz percbe telt. Nincs az a szívós fakabát, aki ilyen kitartó lenne. Szeme hozzászokott a fülkében rekedt füsthöz és az esthomályhoz, de így is csak a kőfalat meg a kivilágítatlan orvosi rendelőt látta. Az alsó utcáról beszélgetés hallatszott, aztán jókora dübbenés, mintha vizes bőrlabdát rúgtak volna a falhoz. Sötét alak lépkedett a fülke felé, ő összehúzta magát, nyikordult az ajtó.

— Nem fúlsz meg ebben a füstben? — kérdezte Csimbók.

Fölugrott. — Elmentek?

— El. Suttyó vár a téren. Bevágta a térdét, alig bír járni.

— Honnan tudtátok, hogy itt vagyok?

— Láttam, hogy errefelé rohansz. Régen is megbújtál mindenféle vacak lyukban, ha bújócskáztunk.

Átmásztak a kapun. Éjfél körül járt az idő; a bérházakban nem égett villany: pihent a telep a hétfői sikták előtt. Élmény volt üldözők nélkül az utcán tartózkodni. A lámpaoszlopok fénysátrán túl egymásra borult a házak, garázssorok és kőfalak árnyéka. Suttyó föltápászkodott a padról, és pálinkásüveget nyomott a kezébe.

— Hol szerezted?

— Nem gondolod, Rudi, hogy eljövök egy buliból pia nélkül?

Megmámorosodott az italtól. A délre sodródó felhők mögül kibukkant a hold, a szállítóakna felől nyirkos szén illatát hordta a szél. Mintha látomás gyötörné őket, összenéztek, hogy higgyenek-e a szemüknek. A Támfa utcában Etyeki Erzsi korzózott a halványsárga fényben: barackvirágszínű köntöse fátyolként úszott mögötte. Húsos arca kivirult, ahogy meglátta a fiúkat, élükön Rudival.

— Seretlek — mondta szégyenlősen. — Les jáccás?

Rudi átölelte, és az érkezés lendületével a kapualji padra döntötte. Suttyóék tisztes távolból biztatták, majd csalódottan megállapították, hogy már ő sem a régi. Rudi javában hortyogott, ám Erzsi a világért se mozdult volna, nehogy fölébressze szerelmét.

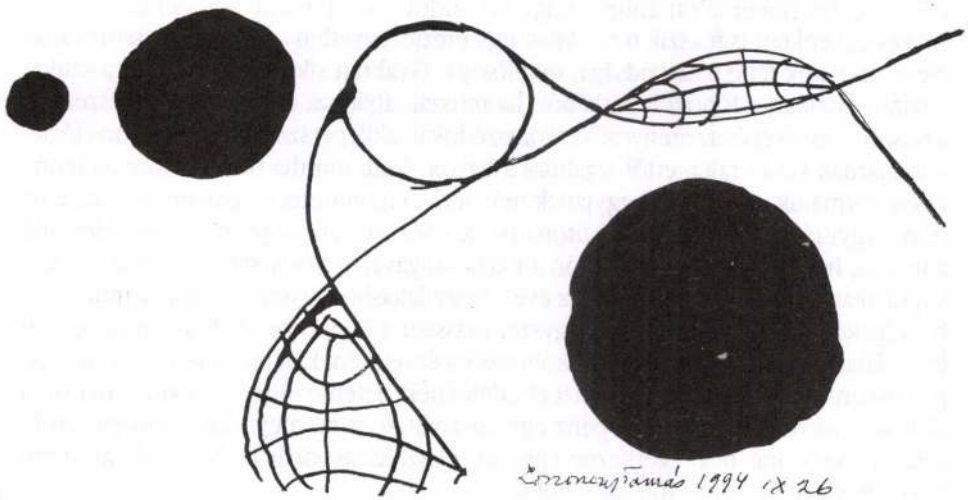

a vödör fülével, leereszkedik a földszinti rácsig, ahonnan a járdára ugrik, a szemét kiszóródik, de ő a kukasor felé vágtázik, Rudi a nyomában. Csimbók cselesen átvágott a kukák között, megkerülte a villanyoszlopot, és visszakapaszkodott az erkélyvasra.

Odafönt Gányó kiszabadult Sötyke szorításából, és gajdolva elindult lefelé. Csimbók elejtette a vödröt, az csörögve-zörögve a falnak vágodott, aztán elzúgott Rudi feje fölött. Ez a baj Csimbókkal, gondolta a hideg vasakon húzódzkodva, beleviszem a jóba, s még jobbat akar. Valaki megragadta a grabancát; keze-lába elszakadt a korláttól, s ott állt Kaszirváék erkélyén, nagy üveg kovászos uborkák között, szemben a felbőszült vájárral és Csimbókkal.

Kaszirva erejét megsokszorozta a harag; betaszította őket a szobába, ahol három óvodásforma gyerek és a felesége bámult rájuk a dohányzóasztal oltalmából. Rudi meg mert volna esküdni rá, hogy az apjuktól való félelmükben reszketnek. Csimbók megbotlott az asztalban, Kaszirva kiabált, a gyerekek elpityeredtek, ők meg kiértek a lépcsőházba. Suttyó csatított lefelé robogva a lépcsőn, hogy valamelyik szarrágó kihívta a rendőrséget.

Az ablakból már látszott az utca elején villogó riadókocsi; a szétszóródó kék fény meg-megcsillant a sötét ablakokon. A ház előtt háromfelé indultak; Rudi sokáig a lámpák alatt futott, a háta mögött kerekek csikorogtak az aszfalton. Árnyékot keresve bevágott a házak közé, térdig erő gazban csetlett-botlott, aztán lihegve átmászott az árkon. A bányához vezető útra ért ki; alig száz-százötven méterrel följebb a cirkáló rendőrautó fényszórója kaszabolta a sötétséget. Az orvosi rendelő felé rohant, orrát megcsapta a poros árokszéli bodzák illata. Befordult a Kölönte közbe, ahová csupán a holdfény ért utána. Kőfal állta útját. Fölkapaszkodott a tetejére, fürgén körbenézett, és azon fohászkodott, nehogy kutya legyen mögötte, aztán lehuppant a mélybe. Kupacba rakott tetőcserepek reccsentek alatta, térde megroggyant, arca a harmatos fűbe nyomódott.

Néhány kiszerelt, rozsdás telefonfülke állt egymás mellett az éjhomályos udvarban; behúzódott az egyikbe, és összekucorodott. Beletelt pár percbe, míg lelassult a szívverése, és ismét szabályosan lélegzett. Föladni magát, meg se fordult a fejében: elég pucolós filmet látott ahhoz, hogy bolondot csináljon egy kocsialj zsaruból. A szökés egyébként is fekszik neki. Most úgy érezte, egyetlen hosszú szökéssorozat az élete, melynek tétje a szabadsága, önállósága. Gyakran sikerült kicsúsznia a szülei, tanárai, újabban a főnökei markából; ha muszáj, átjátssza a koncertek jegyszedőit, a buszellenőröket és az erénycsősz szomszédokat, akik persze lépten-nyomon elégtételt akarnak venni rajta: ettől izgalmas a hajsza. Nem mintha túlzott kifogása lenne az életformájuk ellen, csak hagyjanak neki időt. Kigombolta a dzsekijét, és markába rejtve a gyufát rágyújtott. Összebútorozna akár Sötyke barátnőjével is, nem érdekelné a múltja, ha fölhagy vele. Törődjön a maga dolgával, s akkor szóljon, ha adni vagy kapni akar. Ő aláírna a bányánál tíz évet, hogy lakáshoz jussanak, eljárna munkába, hétvégeken strandra, a Lugasba, egyszer-másszor a hegyekbe. A Bökörnyén olcsón lehet faházat bérelni. A madarak rikoltozására ébrednének, farönkökön kávéznának, parázsban sült krumplit és kolbászt ebédelnének. Telente megpróbálkozhatnának a síeléssel. Idővel összejönne a pénz egy használt kocsira, megnőne a mozgásterük, aztán azt se bánná, ha megérkezne a gyerek. Összeházasodnának. Nincs abban annyi rossz, hogy lemondjon róla az ember.

A magyar történeti publikációk Mieczysław Woronieckit a lengyel lovaslégió, pontosabban a légió 1. dzsidásezrede parancsnokának tüntetik föl. Az utóbbi tisztet azonban mindvégig Władysław Poniński töltötte be, míg a 2. dzsidásezred élén augusztusban Tadeusz Wołyński őrnagy állott. 1849 augusztusában Mieczysław Woroniecki alezredes Dessewffy Arisztid tábornoknak volt az egyik adjutánsa. Kérdés, hogy mikortól. Az biztos, hogy a közhiedelemmel ellentétben nem az augusztus 3-i újszegedi csetepatéban és nem a temesvári csatában esett az osztrákok fogságába, hanem augusztus 5-én, a Dembiński által oly szerencsétlenül irányított szőregi ütközetben. Woroniecki fogságba esésének Poniński alezredes volt a tanúja. Ő volt az, aki vele mint szabad emberrel az utolsó mondatot váltotta.

A déli hadsereg szeged—temesvári visszavonulását augusztus 3-a és 9-e között részben a lengyel légió lovassága és lovas ütege fedezte. Amikor a szőregi ütközetben késő délután Poniński észrevette, hogy a gyalogság visszavonulása után a Dembiński hadteste által képezett balszárnyi lovasság is hátrálni kezd, a maga századaival a balszárny feladott, legszélsőbb pontja felé húzódott. Miután észlelte, hogy vele átellenben erős osztrák lovasosztagok fejlődnek föl, nyargoncával megkérte Dessewffyt, hogy küldjön néhány huszárezredet az erősítésére.

A tábornok, mielőtt Poniński kérésének eleget tett volna, a kérdéses terep felderítésére segédtisztjét, Mieczysław Woronieckit küldte előre. A töltésekkel szabdalt, bozótos, rekettyés vidék jól álcázta az ellenséges lovasságot. A vakmerőségéről híres Woroniecki pontos képet akart nyerni az ellenség elhelyezkedéséről és erejéről, s miután ebbéli szándékát jelezte Ponińskinak, továbblovagolt. „... többé már nem tért vissza" — fejezi be kései tanúvallomását az alezredes társ.

A szabadságharc zavaros, drámai végnapjait nehéz a legapróbb részletekig rekonstruálni. Nemcsak a hadihelyzet változott óráról órára, napról napra, hanem — tőle függően — az egyes tisztek beosztása is.

Mieczysław Woronieckire, mint volt osztrák katonatisztre, aki a lázadók seregében alezredességig és önálló csapatparancsnokságig vitte, a hadbíróság 1849. október 19-én mondta ki a halálos ítélete, amelyet másnap végrehajtottak.

Bátran halt meg. Ahogy egy 48-as honvédtiszthez és lengyelhez illett.

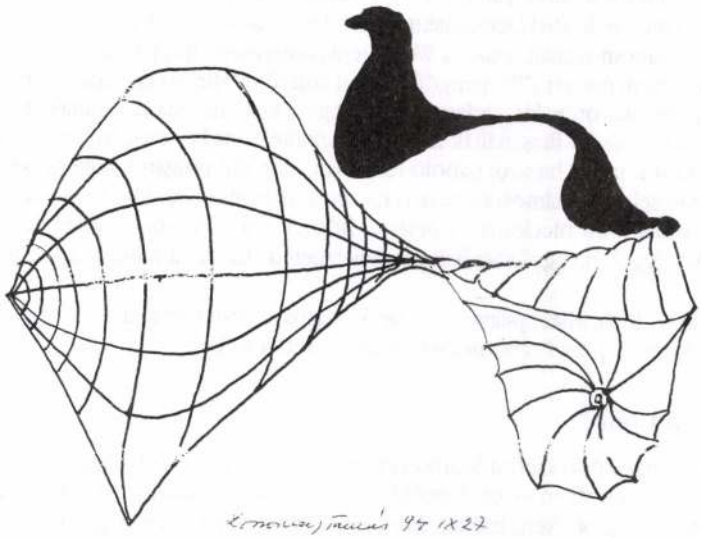

csolatukhoz fűződő legendáktól ezúttal tekintsünk el. Az igazi barátság egyébként sem dokumentálható. Kétségtelen, hogy „az oroszlánbátorságú és eszményien szép" Mieczysław alakját és halált kigúnyoló gesztusait íratlan poézis hatja át. Ez a költői tartás fűzte őt Petőfihez úgy, ahogy ezt visszaemlékezésében Degré Alajos és Tempefői leírja. De ennek kapcsán sem árt megjegyezni: Woroniecki inkább *érezte* Petőf szellemi, emberi nagyságát, mintsem *értette* volna — függetlenül attól, hogy mennyire tudott vagy nem tudott magyarul.

A rendelkezésünkre álló dokumentumok bizonysága szerint a lengyel légiónak Besztercénél fontosabb szervezési helye — legalábbis a lovasságot illetően — Szamosújvár. A határtól Besztercénél jóval távolabb fekvő gazdag örmény város eredetileg nyilván átmeneti jelleggel lett az erdélyi légió szervezési központja. Tény, hogy Mieczysław Woroniecki 1849 tavaszának nagy részét itt töltötte, s csak a bálokra utazott be Kolozsvárra. „Itt volt alkalmam újból látni Kolozsvár három leghíresebb szépségét. Közülük a legelső, akiért Mieczysław Woroniecki rajongott, B. Klára grófnő, szebb volt, mint a legékesebb tavasz..." — jegyzi meg némi irigységgel Rucki. Így nem csodálkozhatunk azon, hogy „Woroniecki teljes gálaöltözetben jelent meg, mihez mindig vonzódott, s széptevéseivel oly szoros ostromzárba fogta Klára kisasszonyt, hogy az szinte megközelíthetetlen volt, s ezzel Árpád ivadékai közül többeket magára haragított."

Annak ellenére, hogy — hézagosan bár — ismerjük az erdélyi lengyel légió történetét, az Erdélyben működő két Woronieckiről csak itt-ott felvillanó képeink vannak.

Stein Miksa, a hadügyminisztériumból a gyulafehérvári ostromsereg megvizsgálására küldött vezérkari ezredes május 1-jén jelentette Kossuthnak, hogy a Gyulafehérvárhoz közel eső Tövisen találkozott Mieczysław Woronieckivel, aki „ezredest csinált magából, holott a kormány csak őrnaggyá nevezte ki". Kérte a kormányzót, hogy „ezt a pimaszságot a Közlöny útján ítélje el, mert az ilyen emberek elveszik a becsületes férfiak kedvét".

Ismét védelmünkbe kell vennünk Mieczysław Woronieckit, mert Bem előléptethette őt, függetlenül attól, hogy Stein ezredes, illetve a kormány tudott-e róla vagy sem. Mint ahogy Petőfit is a hadügyminisztérium megkérdezése nélkül nevezte ki őrnaggyá. Adalékaink szerint április közepén Mieczysław Woroniecki is ugrott egyet a ranglétrán, igaz, nem két fokot, csak egyet: alezredes lett. Így Stein szemrehányása csak félig jogos... Főként ha tudjuk, hogy a napóleoni lengyel hadseregben az alezredest is ezredesnek szólították.

Lenne egy másik adalék is, amely az alezredesi rang tényét megerősítené. A Hadigazságügyi Osztály május 28-án átírt Dembińskinek, az északi hadsereg — egyébként időközben már — leköszönt parancsnokának: utasítsa Woroniecki *alezredes*t, hogy rendezze a Tisza Lajostól felvett és vissza nem fizetett 1750 pengőforintnyi kölcsönt. Mielőtt javíthatatlannak bélyegeznénk Mieczysław Woronieckit, tudnunk kell, hogy a szabadságharc korának is megvoltak a maga szélhámosai, akik kihasználták az ügynek elkötelezett honpolgárok áldozatkészségét, a minden kardot hordó s házáról papoló férfiúban hőst látó polgárok lelkes hiszékenységét. Az egyik leghíresebb szélhámosra a neve is rávallott: Döngész Edének hívták, aki többek közt magát Mieczysław Woronieckinek, a perlaszi hősnek kiadván, kölcsönöket vett fel. Kiváló színészi képességgel, meggyőzőerővel rendelkezhetett, ha Tisza Kálmán apját is félre tudta vezetni.

Hogy június 16-án Mieczysław Woroniecki biztosan Pesten volt, azt a főváros térparancsnokának, Schweidel József tábornoknak a jelentéséből tudjuk.

A halál felderítése

Franciszek Bagieński szerint Woroniecki részt vett a nyári erdélyi hadjárat első szakaszában, a Beszterce környékén vívott harcokban. Itt kapott sebe miatt volt kénytelen végleg elhagyni az erdélyi légiót. Nem tudjuk, hogy ez esetben hihetünk-e Bagieńskinak vagy sem.

1021

Lossonczy Tamás kiállítása

Lossonczy Tamás nevét ma kevesen ismerik. Művészkortársai közül legfeljebb azok, akik vele együtt vészelték át a magyar fasizmus legnehezebb éveit, és indultak új reménynyel a felszabadulás után. És ismeri néhány fiatal – jobbára művészettörténész –, akiknek ő már afféle történelmi jelenség. Nem mintha nem érdemelné meg, hogy a köztudatban is elfoglalja helyét a jelentős magyar művészek sorában. Azért tűnt el a neve 1949 után szinte teljesen a magyar művészeti életből, mert Lossonczynak nem volt módja kiállítani. Most, hatvanhat évesen, kiállításával a **Fényes Adolf teremben,** úgy lép a közönség elé, mintha ma indulna, ma kezdene, holott hosszú és izgalmas művészi múlt áll mögötte.

A sötétség szelleme (1970)

Történelem (1969)

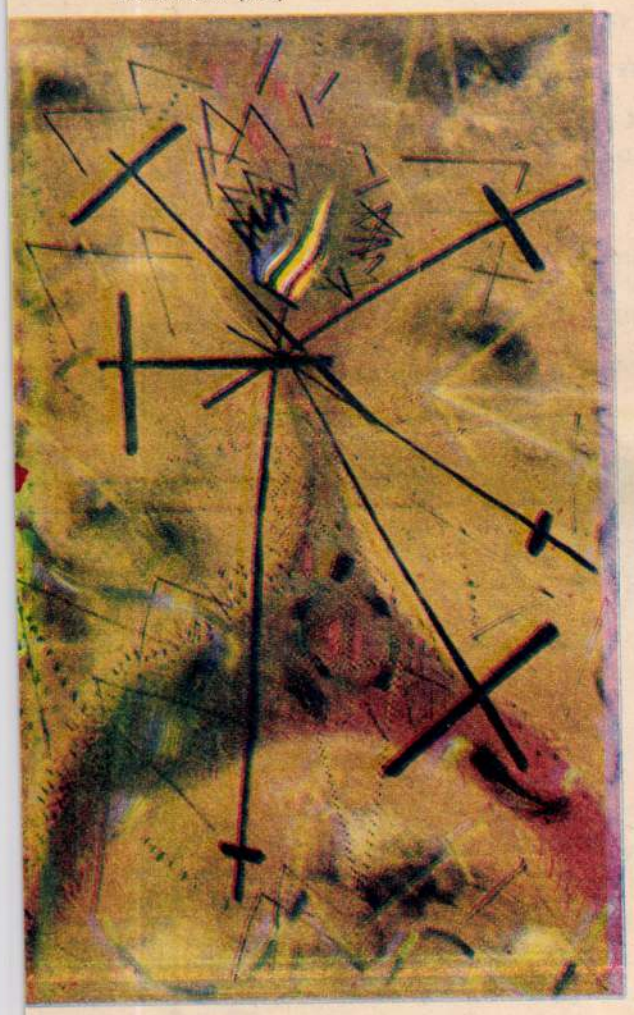

Lossonczy Tamás 1936-tól a Szocialista Képzőművészek Csoportjának tagja volt, magáévá tette a társaság elképzeléseit, részt vett közös megmozdulásaikban. A szocialista művészcsoportból magától értetődően vezetett az útja – mint annyi más kollégájának – az 1945-ben megalakuló Európai Iskolába. Ez a csoportosulás a legjobb figuratív és nonfiguratív, realisztikus, szürrealista és absztrakt stílusú mestereket egyesítette: számos jelentős kiállítást rendezett, és sok kiadványt jelentetett meg. Lossonczy elvont képei itt szerepeltek, majd a később alakult, az európai iskolából kivált „Négy Világtáj" galérián.

Lossonczynak a művészi absztrakció természetes, egyedül lehetséges kifejezési módja. Ezen belül azonban sok variációval dolgozik. Még itt, a Fényes Adolf teremben bemutatott kisszámú képei is mutatják ezt a változatosságot. Leginkább a 30-as évek absztrakt felfogásához kapcsolódik, ezt fejleszti, bontakoztatja tovább. Sötétebb árnyalatú, geometrikus vagy mechanikai elemeket tartalmazó képei nem eléggé meggyőzőek, talán mert konstrukciójuk sem egészen tiszta. Egészen világos, oldott sárga vagy okkeres árnyalatú vásznai viszont, lírai tónusukkal, visszafojtottságukkal, pasztelles felületükkel vonzóak, érdekesek. Különös, hogy e visszafogottság ellenére is a foltokban, felületekben megbúvó elemek dinamizmust, mozgást érzékeltetnek. Egyik festményén mintha növekednék valami, másutt éles cikcakk vonalban szabdalja fel a kompozíciót. A színek néha áradnak, hullámzanak, másutt szabályos köröket formálnak, vagy áttűnnek egymáson.

Világa – olybá tűnik – nem egységes világ. Talán, ha többet látnánk belőle, ha mindenfajta megoldásból még néhány variációt, akkor harmonikusabb lenne művészetéről alkotott benyomásunk. Sajnálatos, hogy itt a Fényes Adolf teremben, bizonyára a hely szűkössége miatt, nem mutatta be leheletfinom, gazdag fantáziájú, egységes felfogású rajzait, melyeken vizuális képzelete még szabadabban bontakozik ki.

De így is, ha töredékesen is, a bemutatott művek jelentékeny mesterrel ismertetnek meg bennünket. Olyannal, aki már régen megérdemelt volna ennél átfogóbb, s nem saját erejéből, saját költségére rendezett kiállítást.

PASSUTH KRISZTINA

Szikrázó kékség (1970)

Tánc (1967)

FOTÓ: LANGER KLÁRA

Forgás és lebegés (1966)

SZERDA

8.05 és 13.10 Iskola-tv.

9.00 Barangolás a Színháztudományi Intézetben (ism.)

9.30 Maigret felügyelő
Georges Simenon bűnügyi regényének magyarul beszélő angol tévéfilmváltozata. „Lognon felügyelő diadala" (ism.).

10.25 Az Egyenlítőn túl
Szovjet film (ism.)

11.10 Mária halála
Kiegészítő műsor a Magyar művészet története sorozathoz (ism.)

16.30 Irány az egyetem!

17.13 Hírek

17.20 A biológia forradalma V.
Programozott élet

17.45 Függöny nélkül
Rita Pavone
Zenés olasz film

18.25 Az etruszkok nyomában
Lengyel kisfilm

18.35 Riportműsor a Parlamentből

19.15 Esti mese

19.30 Tv-híradó

20.00 LEONARD BERNSTEIN A MUZSIKÁRÓL
A zene jelentése

21.00 Nagylegények
Tévéfilm (16 éven felülieknek!)
1. Simon Emil: Jelzőlámpa
2. Galambos Lajos: A nagylegény.
Rendezte: Szőnyi G. Sándor.
Szereplők: Bánhidy László, Buss Kati, Harsányi Gábor, Sipeki Tibor, Sunyovszky Szilvia, Szersén Gyula.

21.45 Tv-híradó — 2. kiadás

Egy jelenet a Nagylegényekből — Buss Kati és Sipeki Tibor

CSÜTÖRTÖK

9.00 és 14.00 Iskola-tv.

17.25 Hírek

17.30 A Szahara kincse
Víz a sivatagban.
NDK dokumentumfilm

18.00 Tizen Túliak Társasága

18.50 Menni, vagy maradni?...
Riportfilm

19.20 Esti mese

19.30 Tv-híradó

20.00 A FORSYTE SAGA
John Galsworthy regényének magyarul beszélő tévéfilmváltozata
6. rész: Döntések

20.50 Nikola Gjuzelev énekel
Népszerű operaáriák

21.10 Szülők, nevelők egymásközt...
Közös felelősséggel. A család szerepe a gyermek- és ifjúságvédelemben

21.50 Tv-híradó — 2. kiadás

PÉNTEK

8.25 és 14.55 Iskola-tv.

15.20 Galgóczi Erzsébet: Aknamező
Tévéjáték

17.23 Hírek

17.30 Rólad van szó!

17.55 A negyedik tél
Riportfilm

18.15 A kisfilmek kedvelőinek:
1. A teknőcök szigete (amerikai)
2. Fazekasok Lavenóban (lengyel)

18.35 Változó társadalom
(Változó világ, sorozat VI.)

19.05 Reklámműsor

19.15 Esti mese

19.30 Tv-híradó

20.00 India felfedezése
VI. A mogulok legendás Indiája

21.00 Sanzonról sanzonra...
Hana Hegerova

21.30 RUMRA CSERÉLT FELESÉG
Tévéjáték
Welsh-komédia, így jelöli szerzője, a neves angol író: Ronald Elwy Mitchell a Rumra cserélt feleséget, amelynek eredeti címét így fordíthatnánk: Egy férj reggelire. Vérbő, magával ragadó, igazi vígjáték kerekedik a cserfes, nagyszájú asszony, Aholibah, alamuszi férje és a harmadik, egy zsugori agglegény történetéből. Az együgyűnek tartott férj kellemetlen meglepetést okoz élete párjának: hogy a kocsmában fizetni tudja a rumcehet, eladja őt egy félkoronásért a környék egyetlen agglegényének... Másnap reggel jön is a „portékáért", azaz az asszonyért az új tulajdonos, no és vele jön természetesen a károrvendő gibicek hada. Csakhogy az eladott Aholibah esze gyorsabban forog, mint bárki másé, ebből aztán rengeteg bonyodalom származik...
Rendezte: Szalkai Sándor
Szereplők: Máthé Erzsi, Avar István, Bulla Elma, Békés Itala, Körmendi János, Alfonzó, Rajz János

Alku az asszonyra — Avar István, Körmendi János és Máthé Erzsi

22.10 Tv-híradó — 2. kiadás

VASÁRNAP

9.23 Slim John Alapfokú angol nyelvtanfolyam

9.40 Csak gyerekeknek!
1. Szomorú generális (jugoszláv kisfilm)
2. Mindenütt jó, de legjobb otthon (csehszlovák bábfilm)

10.10 Hétmérföldes kamera
Úttörőhíradó

10.25 Reklámműsor

10.30 Telizsák...
Víz, víz, víz...
Óvodáskorúak műsora

11.00 Séta az Ermitázsban
A Szovjet Televízió képzőművészeti műsora

11.30 Televízió a kisiskolákban
Az iskolatelevíziós órák szervezése és irányítása: ITV óra és önálló óra egyidőben

13.23 Sprechen Sie Deutsch? Alapfokú német nyelvtanfolyam

13.50 Tátra-Kupa
Nemzetközi síverseny 2. nap
Közvetítés Csehszlovákiából, felvételről

Napsütötte hócsúcsok a Tátrában

15.20 Bors
Filmsorozat
3. Vesztegzár a határon (ism.)

16.10 Műsorainkat ajánljuk!

16.35 Daktari
Magyarul beszélő amerikai filmsorozat
7. Aszály Afrikában

17.25 „Röpülj páva!"-kör
Bemutatjuk a pilisszentkereszti Népdalkört

18.05 Reklámműsor

18.10 Delta
Tudományos híradó
Az egész műsor a közlekedés újdonságaival foglalkozik. Szó lesz a szuperszónikus repülésről, a vasúti, a közúti és a vízi közlekedés új találmányairól. Ezek közül az egyik legérdekesebb újításról, az önműködő vagonkapcsolásról számol be egy filmjelentés, továbbá egy olyan nagyszerű találmányt ismertetnek, amely rendkívüli mértékben megkönnyíti az óriás hajók kormányzását.

18.35 Sporthírek

18.45 Esti mese

19.00 A Hét

20.00 Hírek

20.05 A HAZUGSÁG JÁTÉKAI
Magyarul beszélő angol film

21.25 Beethoven: V. (C-moll) szimfónia

kb. 22.00 Hírek — Sporthírek

SZOMBAT

9.00 „Hálóban"
A Tv politikai tanfolyamának adása a honvédség részére (ism.)

9.25 A Forsyte Saga
John Galsworthy regényének magyarul beszélő tévéfilmváltozata
6. rész: Döntések (ism.)

10.15 A nógrádi vár tövében
Riportfilm (ism.)

15.30 Tárlatról tárlatra...

15.50 Egy év kilenc napja
Magyarul beszélő szovjet film (ism.)

17.40 Reklámműsor

17.45 Antenna

18.25 Hírek

Az „udvarlók" hada a külföldi vendég körül (képünk)

10.35 Függöny nélkül
Zenés olasz film (ism.)

13.58 Tátra-Kupa
Nemzetközi síverseny
Közvetítés Csehszlovákiából felvételről

18.30 Twist Olivér
Magyarul beszélő angol filmsorozat 3. rész

18.55 „Mint antik kórus..."
Mai szovjet líra

19.15 Cicavízió...

19.30 Tv-híradó

20.00 A VERÉB IS MADÁR
Magyar film
(16 éven felülieknek!)

21.20 Fekete-Fehér Minstral Show
A londoni Victoria Palace Színház revüműsorából

22.00 Tv-híradó — 2. kiadás

22.10 Reklámrevű

22.20 Éjszakai előadás New York árnyai
Amerikai film
Bevezetőt mond: Nemeskürthy István

Egy jelenet a filmből

VT TV Jó szórakozást kíván a VIDEOTON

gadja azt. Csak a tényekre figyel, de számára tény a gyengeség, az önáltatás, a hazugság is. A megváltók szemében éppen miatta nem megy előre a világ – ő azonban mikroszkópja fölé hajolva csak mozgást lát, irányokat nem. Szerinte az önáltatástól kába hangya-lét önmozgását segíteni kell, nem pedig halálra bénítani, mint teszik azt a Gregers-féle világboldogítók. A doktor talán boldogtalan, de ezt bőséges reggelivel és néhány üveg borral jól elviseli.

Ők nem változnak, vitájuk lezáratlan. Kettejük között hever az áldozat, ők pedig mint gombostűre tűzött érdekes példány felett folytatják életidegen párbeszédüket. A drámaírók többsége itt megáll: két összebékíthetetlenül szembenálló pólus konfliktusa, és köztük az áldozat – drámának ez elég. Csakhogy Ibsen tudja, hogy a lényeg éppen az, ami az elvek közé szorul – legyen az mégoly kisszerű és gyarló, mint például Hjalmar Ekdal fotográfusnak és családjának története.

Gregers persze nem sokra tartja ezt a hazugságból és álmokból épített családi fészket, és igaza van, neki „elvileg" mindig igaza van: ha jobban megpiszkáljuk a család múltját, lefoszlik a jelen harmóniája, kiderül az igazság. És van-e szentebb az igazságnál? Az öreg Ekdal (Győry Emil) szenilis vénember, megy és megtömi pipáját, ezt mondja, de titkon konyakot vedel, néhány szánalmas karácsonyfa közt nyulakra vadászik a padláson, büszkén lóbálja a megnyúzott zsákmányt, és elégedetten vihog, pedig az az igazság, hogy mindene elveszett, erdeje is, önbecsülése is. Hedvig (Szentendrei Angéla), a tizennégy éves kamaszlány rajongva csügg apján, elvégzi helyette a retusálást, és rézmetszésről, rajzolásról álmodik, de az igazság az, hogy lassan meg fog vakulni, ezt a betegséget örökölte apjától. Mert az is igaz, hogy apja minden valószínűség szerint a látását hamarosan elveszítő öreg Werle (Kátay Endre). Erről anyja (Spolarics Andrea) hallgat. Terített asztala mellől nézve úri feleslegességek az elvek, hiszen az élet a mindennapok apró tényeiből épül. Az asszony a kép fölé hajol és gondosan retusál, lusta örömmel adja át magát a pillanatnak, múlt és jövő horizontja számára lezárul a mai kiadások feljegyzésével és a holnapi reggeli eltervezésével. Szinte lénye meghosszabbítása a kés, a tányér, az asztal, és miközben együgyű határozottsággal megterít, olyan ártatlan természetességgel néz a világra, hogy elhisszük: nem az a lényeg, férje elmegy-e a háztól, hanem az, nem felejti-e feltenni sálját, kalapját. A férfi pánikban van: kalapját nem találja, egyáltalán, elveszíteni látszik azt a helyet, ahol eddig otthon tudhatta magát. Menekült a vendégségből, hol karótnyelt görcsben, merő feszültségben, megaláztatásként élt meg minden pillanatot. De volt hová menekülnie: várta a házikabát, várta a padláson titkon nevelt vadkacsa és várta a család. Egyik oldalon tehát az otthon, másikon a nagybetűs Igazság. Köztük billeg zavarodottan Ekdal fotográfus. „Egy olyan ember, mint én...", motyogja elesetten, és próbál „felnőni" barátjához, az elvek emberéhez, „majd útközben veszek egy kalapot", tervezi, de büszkesége elillanóban, már viszszafordult az ajtóból, az asztalnál ül, kávét kortyol, vajaskenyeret majszol. És a reggelivel szemben barátjának sincsenek érvei, Ekdal menthetetlen. Kérdés, meg kell-e őt menteni.

Bérczes László

A HATVANAS ÉVEK MŰVÉSZETE

Magyar Napló III. cif. 1 oz.

Egy korszak hűlt helye

Intenzív képi élményt, a hatvanas évek képi sűrítményét vártam ettől az első összefoglaló bemutatótól, amelyre már nem nehezedett semmiféle, művészettörténeti megfontolásoktól idegen nyomás. És mégis zavarosra sikeredett, eltorzítja és meghamisítja azt a korszakot, amelyet egymással összeegyeztethetetlen szempontok szerint mutat be.

Lehetett volna kiállítást rendezni azzal a címmel: *A hatvanas évek a Magyar Nemzeti Galéria gyűjteményében*, s akkor a torzkép egyúttal a hivatalos műgyűjtés pontos képét adta volna. Vagy raktárba lehetett volna hordani a Galéria állandó kiállításának teljes anyagát, és megtölteni az összes termet a hatvanas években készült művekkel, ha valaki ennek értelmét látja, a Vásárhelyi Iskolától a szocreálból kimosakodók 1960 és 1969 között készült munkáiig mindennel. De tudják a rendezők – hiszen 1970–1971-es műveket is kiállítanak –, hogy a *hatvanas évek* szókapcsolatnak önálló jelentése van, csak nem döntötték el, mi. Pedig a művészettörténet háziszótárában ez elég pontosan körülhatárolható. Aminthogy *ötvenes évek*en az 1949 és 1956 közötti szocreált értjük (és nem az ugyanezen naptári években készült Gadányi, Vajda Júlia, Czóbel stb. műveket), úgy *hatvanas évek*en mindenekelőtt annak az akkor pályakezdő nemzedéknek az 1970–1972-ig készült műveit, amelyek nyitást és megújulást jelentettek a magyar művészetben; s mellettük a korszak olyan nagy magányos egyéniségeit, akik ekkor alkották főműveiket, mint például Kondor Béla, Bálint Endre, Ország Lili.

Hogy a kiállítás hangsúlya hova essék, azt eldönti az, mennyire egyedülálló a magyar művészet történetében az ilyen kirobbanó tehetségű, nagyformátumú egyéniségektől népes generáció színrelépése. Különösen, mivel fiatalságuk egybeesett egy történelmileg is ifjúsági pillanattal, a remény utolsó hiteles korszakával. Ha a rendezők nem emlékeznének mindenre, elolvashatják saját katalógusuk néhány művészinterjújában, tanulmányában, de érzékelhetnék a műveknek abból a máig ható sugárzásából, amely csak kivételes alkotói korszakok sajátja. Olyan ritka pillanatoké, amikor egy generáció véletlenül időben érkezik, és nem is tehet mást,

LOSSONCZY Tamás

mint hogy rögzíti, pontosan megfogalmazza a pillanatot, amelyben él. Ehhez azonban ide kellett volna hozni ezeket a műveket. De akár észreveszik a rendezők, akár nem: *a művek írják a művészettörténetet*, s a művek túlélik az alkalmi koncepciókat.

Talán alcímet kellett volna adni a kiállításnak, s az megszabhatta volna a válogatás irányát és a rendezés szempontjait. De bármi lett volna is ez, nehezen hihető, hogy a hatvanas évek művészetét bemutató művek között a legmonumentálisabb Lossonczy Tamás Európai Iskola-szellemiségű festménye – bármennyire visszacsendülnek is melodikus vonalai a vele szemben elhelyezett Molnár Sándor-képről. Tisztelet Lossonczynak, de ennek a korszaknak nem ő volt a hőse. Sokkal inkább elmondható ez Kondor Béláról, akitől azonban *egyetlen egy* festményt látunk (és három grafikát, illetve rajzot): míg az akkor semmiféle szerepet nem játszó, talán utólag felfedezett Fenyvesi Tóth Árpádot hat lapból álló, jelentéktelen grafikai sorozat képviseli.

Teljességgel elfogadhatatlan, hogy a korszak olyan főszereplőit, mint Jovánovics György, mindössze kettő, Hencze Tamást három, Nádler Istvánt kettő, Keserü Ilonát négy, Bencsik Istvánt egy mű képviseli, Méhes Lászlót pedig *egyetlen egy sem* (bár a katalógus ígér *egy* képet), teljesen hiányzik a tehetséges és sokoldalú Kovásznai György – csak a legdurvább aránytalanságokat sorolom –, míg a hatvanas évek megújuló szellemiségétől meglehetősen távol álló Vígh Tamás három művel van jelen; valamilyen okból Varga Imre is megjelenik, Türk Péter kevésbé izgalmas műveiből hatot is láthatunk; a főként a következő korszakhoz, a koncept arthoz tartozó Erdély Miklóst pedig, aki sokkal inkább személyes barátként, inspirátorként és az elkövetkező idők előrejelzőjeként volt jelen, semmint e *kifejezetten festészeti és szobrászati* megújulás részeseként, több mint két tucat fotó, illetve mű idézi meg. Ezenkívül megjelenik az Európai Iskola néhány fontos és kitűnő művésze, akiknek a műveit nagyon szívesen látnám egy *Európai Iskola* című kiállításon.

Más kérdés, hogy a fiataloknak közvetlen motivációt jelentő Korniss, Kassák, Gyarmathy, Veszelszky és

Jovánovics György: Ember 1968.

Martyn Ferenc művei itt vannak: az ő jelenlétük nagyon fontos volt ebben a korszakban, akárcsak a hirtelen megfiatalodó Schaár Erzsébeté és Vilt Tiboré. Műveik azonban követhetetlenül szóródnak szét a kiállítás terében, Kornisst csak kalligráfia-festményei képviselik, holott más művei is erősen hatottak a fiatalokra, Kassák pedig két művével nyomja agyon követőjét, a jelen tárlat egyik virtuálisan fontos szereplőjét, az itt egyetlen művével megjelenő Fajó Jánost. Persze nemcsak számokról, *művekről* is szó van. A korszak nem jeleníthető meg hitelesen Keserü Ilona nagylélegzetű, kolorittól lobogó képei nélkül, mint a *Nagy Vidám*, a *Tükörkép* és számos *Sírkő*festménye; sem Méhes *Hétköznap*ja vagy *Palánk*ja nélkül; hiányzik Pauer *Pszeudo*ja mellől a *Pszeudo Manifesztum*, amelyet ő maga mindig kiállított, és folytathatnám. Tóth Menyhért magányos művészete nem kapcsolódott e korszak lendületéhez, ugyanezért irreleváns az örök klasszikus Borsos Miklós jelenléte is. Az ő műveik helyett jobb lett volna bemutatni Donáth Péter 1968-as kiállításának néhány darabját, Siskov Ludmil egy képét, vagy többet Karátson Gábor képeiből, Major János néhol Francis Bacont idéző grafikáiból. S ha a rendezők jónak látták dokumentálni a korszak happeningjeit, amelyek kétségtelenül érdekesek voltak, akkor dokumentálhatták volna az olyan eseményeket is, mint a két Iparterv kiállítás, az ,,R'' kiállítás, a ,,Mozgás 70'', a Szürenon, Halász Péterék színházának az előadásai, az Egyetemi Színpad eseményei, a Balázs Béla stúdió stb., stb., stb. S nem korrekt és nem is korhű, hogy Perneczky Géza és Körner Éva, Sinkovits Péter, Szabadi Judit kritikusi és szervező tevékenységére még a katalógus is alig utal. Az ő elfelejtésük éppúgy a történtek meghamisítása, mint egy-egy művész vagy mű kihagyása.

Mintha a rendezők nem látnák, vagy nem akarnák látni, mi történt itt a hatvanas években, amikor, ha rövid időre is, a képzőművészet hitelesebben és bátrabban fogalmazott, mint az irodalom, még ha el volt is rejtve a nagyobb nyilvánosság elől. Ez egy okkal több arra, hogy legalább utólag láthatóvá váljék mindez. A kiállítás nem idézi meg hűen, nem mutatja be a kort úgy, ahogyan az akkor hihetetlenül rövid idő alatt létrejött művek ma már történeti távlatból is láthatóan kimagasló kvalitása megköveteli. A korszak legnagyobb egyéniségeit szürkébbekkel, jelentéktelenebbekkel mosták egybe, más korszakok szereplőivel elegyítették, legfontosabb műveiket el sem hozták. Nem idézték meg azoknak az éveknek a fényét és pezsgését.

,,Mi mindannyian az egész világot akartuk'' – mondja katalógusinterjújában Keserü Ilona: erről szólt ez a korszak, és erről szóltak azok a művek, amelyek ezeknek az éveknek a hiteles kifejezői, s amelyek nagy része hiányzik erről a bemutatóról. Persze, éltek mások is. Például Anna Margit, aki arra emlékszik vissza: ,,Akiben volt pezsegnivaló, az pezsgett... Nem tudom, én nem pezsegtem.'' Őket másutt és máskor kellene megidézni.

Forgács Éva

LOSSONCZY Tamás

Életünk 1989.4.sz,

LUKÁCSY SÁNDOR

Lossonczy Tamás és Lossonczy Ibolya művészete

A modern művészetet kommentáló irodalomban általánosan elterjedt, szinte kötelező a *jel* szó használata.

A *jel* mivoltának értelmezésével a szemiotika foglalkozik. Ez nagyon friss keletű tudomány, előzményei azonban messzi századokba nyúlnak vissza. Nálunk a XVII. századi prédikációkban találjuk az első jeltani fejtegetéseket. Hitszónokaink, a Biblia krisztusi gyakorlatától ösztönözve, gyakran éltek parabolákkal, példázatokkal, s ezeket „szép árnyékos képezés"-nek, „képező példá"-nak nevezték, továbbá — már az ősi egyházatyáktól kezdve — óriási irodalom fáradozott azon, hogy az Ószövetség mozzanatait — mint előképeket, „árnyékokat" — az újszövetségi üdvtörténetre vonatkoztassa. Mózes rézkígyója „árnyéka vala a szent keresztnek" — miként Tintoretto festményén is az, a velencei Scuola di San Rocco nagytermének mennyezetén. Az ‚árnyék" széltében használt terminus technicusszá lett, metaforikus szinonímája a „jel", ritkábban „jegy" kifejezéseknek. A „külső jelek és árnyékozó példák" használatára akkor került sor, amikor valami belsőt, nem evilágit, hittitkot akartak megvilágítani: az igaz ember tulajdonságait, Mária méltóságát, Krisztus isteni lényegét. A mennyei boldogság leírására „nincsenek az emberi nyelvnek szavai", ezért Pázmány kénytelen azt „rész szerént és árnyékokban", bibliai eredetű metaforákkal (kincs, drágagyöngy, menyegző, stb.) érzékeltetni. Az „árnyékok" alkalmazását mindig valamilyen hasonlóság teszi lehetővé, „mert az jegy nem jegy, ha semmi hasonlatossága nincsen az jegyzendő dolognak." Ez a hasonlóság lehet nagyon távoli: Krisztust egyebek közt mágneskőhöz, tyúkhoz, vadkecskéhez, elefánthoz, szegletkőhöz, tükörhöz, oroszlánhoz, mezei virághoz mustármaghoz, Naphoz hasonlítják — bizonyságaként annak, hogy a világ az analógiás-emblematikus gondolkodás számára már Baudelaire előtt is szimbólum-erdő volt, forêt de symboles. Az „árnyékozás" mindenesetre magasrendű szellemi művelet: a hasonlóság által a „titkos értelmet" igyekszik megtalálni, kapcsolatot teremteni két párhuzamos — külső és belső, földi és égi — világ között.

A régi egyházi írók archaikus jeltana, mely nyilvánvaló rokonságban van a barlang falára vetett árnyékokról szóló platóni idea-tannal, segíthet megérteni a jel szerepét az absztrakt művészetben. Az absztrakt művész is titkos értelmet keres és kapcsolatot teremt külső és belső világ között, ezért használ jeleket. Jelhasználata azonban kétféle lehet: vagy ragaszkodik a hasonlóság — a távoli, tömörített és szelektált hasonlóság — elvéhez, mint például tájképein *Gadányi Jenő, Fej*-sorozatában *Papp Oszkár;* vagy lemond a hasonlóság mindennemű segélyéről, s benső világának megmutatása végett nem a külső, vizuális természetből von el, hanem magából e benső világból, érzelmi és tudattartalmaiból alkot és sugároz ki jeleket, mint *Lossonczy Tamás.* Az absztrakt művészetben meg kell különböztetni az analógiás és az expresszív absztrakciót.

Tekintsünk Lossonczy Tamás *Ősvilág* című festményére, önkifejező törekvésének e nemcsak méreteiben nagyszerű összefoglalására — mit látunk rajta? A természetben soha nem látott alakzatokat, melyeket csak azért nevezünk — még mindig az analógiák és hasonlóságok nyelvén beszélve — amőba-, tölcsér-, edényszerű képződményeknek, mert az absztrakt művek leírásához még nem találták ki a megfelelő absztrakt szókészletet. Sok más képén is megjelennek efféle figurák: hólyagok, kiflik, ormányok, zsurlótörzsek, kígyók, medúzák, géplények, megnevezhetetlen ido-

mok, összepréselve és gubancolódva, máskor kettenként, páros táncban, kacéran, esetlenül, rémületesen, komédiázva, önirónáis gesztusokkal, örökös mozgásban, tülekedésben és vetélkedésben, bénító és éltető feszültség megszállottjai. A színek, melyeket magukra öltenek: vagy a teremtés előtti ősállapot fölbonthatatlanul gomolygó szürkesége, vagy a harsány szétválás és meghasonlottság koloritja, fekete fehérrel, sárga pirossal, zöld sötétkék alapon, cinóber és zöld keretben, zöld, fehér és sötétkék sárgával és pirossal feleselve, tehát feszültség ismét, színdráma őserejű protagonistákkal, küzdés, mely nyugtot, szünetet nem ismer, tigrisek harca — azokra a senki más festőnél nem látható párhuzamos színvonásokra gondolok, melyek — miként a nagymacskák bőrére a csíkok — mintegy föltekerednek egy-egy formára.

Íme a művész portréja. Ha értelmező magyarázatért faggatjuk írásait, naplójában ilyen eligazítást, ilyen vezérszavakat olvashatunk: „józanság és bódultság", „feneketlen fájdalom és felemelő öröm". Ellenkező princípiumok ütköznek össze Lossonczy Tamás benső világában, melynek élmény-alakzatait és érzelmi ábráit áttételek és analógiás segédeszközök nélkül, eredeti és egyetlen mivoltunkban vetíti elénk. Fantomlény-menazsériája nem metaforikus; eleven létező az, amely *van*, s amellyel a művésznek együtt kell élnie. Nem lehet könnyű. Mert ez a benső világ ennek a nagyon is racionális festőnek a belső világa magában foglalja „az irracionalitás fantasztikus éjszakáját" is, gyakran rémítő és agresszív jelenségeivel, s erő kell szembenézni velük és úrrá lenni rajtuk. Lossonczy Tamás elmondhatja Babits *Theosophikus ének*ének szavaival erről az éjszakáról:

... Én jártam ott.
És nem rémültem el.

Mi adott s ad néki erőt? Egy hit, egy kiirthatatlan ábránd, egy mindent lebíró vonzás: a tökéletességé. Az emberiség ősi álma, hogy kell lenni egy tökéletes világnak. Tudjuk, hogy nem érhetjük el, de kisebb célt tűzni vágyaink s törekvéseink elé; árulás. Ha Isten kontár volt, próbálkozzék az emberi faj.

Lossonczy Tamás, miközben az ösztön- és indulatvilág éjszakai rémeivel s az esetlegesség méltatlan hatalmával viaskodik, talált egy archimédeszi pontot, melyen megvetve lábát, föl tudja mutatni a tökéletesség eszményi képét.

Hamvas Béla, a modern művészet e legfilozófikusabb értője, Kemény Katalinnal írt könyvében arról elmélkedik, hogy az eszményi tökéletesség: a pont, s a fiatal Lossonczy Tamás képeit elemezve a pontban határozza meg e művek főtémáját.

A pont azért tökéletes, mert nincsenek tulajdonságai. Nincs alávetve térnek és időnek, nem kezdet és nem vég, hanem egyszerre mind a kettő, bár léte sincs, nem egyéb, mint hiány. Mindazok, akik mélyen gondolkoztak a tökélyről s emberi vetületeiről, a tökéletes boldogságról, a tökéletes társadalomról, természetesen a mennybe, az utópiába vagy a tündérregébe helyezve azt, csak negatívumokkal írhatták le aspirációik tárgyát. Bibliás prédikátoraink, Bornemisza Pétertől Pázmányig s tovább, megegyeznek ebben a *János vitéz* profán költőjével. „Tündérországban csak híre *sincs* a télnek... *nincsen* ott nap kelte, nap lenyugovása... *Nem* szükséges nekik sem étel, sem ital... *Nem* sír ott a bánat..."

A tökéletesség = pont filozófiáját Hamvas Béla a távoli Kelet bölcselméből fejtette ki; hivatkozhatott volna a neoplatonista Pico della Mirandolára is: „Mindennek ugyanaz a célja, ami mindennek a kezdete, a mindenható egy Isten..." — vagy a reneszánsz nagy építészére és teoretikusára, Albertire, aki szerint az isteni tökéletesség kifejeződése a körforma (vagyis az, amivel gyarló érzékeink és szavaink az abszolút pontot helyettesítik).

Pontok, apró színpöttyök, köröcskék Gadányi Jenő és Bene Géza képein is láthatók; ezek orientáló eszközök, interpunkciók. A filozófikus pontok és körök Lossonczy Tamás festményein jelennek meg, hogy szóljanak hozzánk a tökéletesség elérhetetlen, de eligazító, áhított eszményéről. Lossonczy Tamás tiszta színekben ragyogó körei az abszolútum monológjai, mozgásuk mozdulatlanság, lételemük a Pascal-i csönd.

*

Csend lebeg Lossonczy Ibolya szobrai körül is. Másfajta csend. E kiváló művész alkotásai nem családi jogon szerepeltetett járulékos kellékei kiállításaiknak. Lossonczy Ibolya önálló művészegyéniség.

Bár nyilvánosság elé alig-alig került grafikái, pasztelljai bizonyítják, hogy a színeknek is mestere, igazi otthona a gipsz fehér világa, mely makulátlan tisztaságát akkor is megőrzi, ha bronzba öntik.

Rodin szerette megtapogatni, kezével „nézni" a szobrokat; Lossonczy Ibolya szemérmes szobrait csak körüljárni, körülandalogni szabad — és kell is, mert nem egy nézőpont számára készültek, minden oldalról van mondanivalójuk, mint a természetben a virágnak.

Minden oldalról, de mindig alulról fölfelé kell nézni őket. A megmintázott tömeg az alsó, nyugalmi állapotból indul el, hogy fölfelé haladva hajlataival, vápáival, szirombontásával megkeresse a formát, melynél megállapodhat, miközben egyre karcsúsodik, egyre többet hagy el anyagi mivoltából, lélegzetvételnyi szüneteket is tart, magába fogadja a kitöltetlen űr békés pihenőit, hogy e lassú, meditáló mozgás után mint tűnékeny madártest, mint lobogó gyertyaláng, mint elszálló sóhaj jelenjék meg előttünk. Lossonczy Ibolya szobrai folyamatok.

De nem történések. Van bennük valami végleges: a megállított idő percnyi örökkévalósága. Ez teszi őket monumentálissá, a kis méretekben is. Monumentalitás harsányság nélkül, „halk formák", mint már Hamvas Béla megjegyezte, hasonlítván e szobrokat a japán költészet néhány szótagos verseihez, fehér testet öltött líra, egy szemlélődő lélek bensőséges csöndje, áhítatot parancsoló. Favete linguis.

*

Hosszú-hosszú évtizedeket töltött együtt ez a művészpár, nem könnyű életet. Pályájuk — Lossonczy Tamásé a huszas évek végén, Ibolyáé jó tíz esztendővel később — nehéz időkben, de biztatóan indult: a legkiválóbb műértők dicséreteivel. Kállai Ernő már 1941-ben fölfigyelt közös kiállításukra, s két év múlva ő rendezte meg Lossonczy Tamás első önálló tárlatát. („Meg vagyunk győződve arról, hogy ez a fiatal művész modern művészetünk legjavához tartozik...") Elismerő szavakkal fogadta a festő munkáit Kassák is, Hamvas Béla pedig, 1947-ben, mindkettejük alkotásairól kitüntető elemzést írt, Lossonczy Tamásról hosszú fejezetet, melyben művészi törekvését Bartókéval állította párhuzamba, s azt jósolta, hogy a festő, „amint az absztrakt művészet első szavát megértette, meg fogja érteni az utolsót is" — a modern művészet szintézisét várta Lossonczy Tamástól. Ekkor, (1948-ban), a biztatások és dícséretek meleg légkörében következett be az elemi erejű csapás (pusztító, mint a háború, melynek utolsó évében Lossonczy Tamas csaknem minden addigi műve megsemmisült): az Európai Iskolát, a modern művészetnek ezt az élcsapatát, mely rokon szellemi közegével táplálta s lendítette a művészpár alkotó kedvét — az Európai Iskolát elnémították.

Lossonczy Tamásnak 1971-ig, Ibolyának 1982-ig kellett várnia, hogy ismét önálló kiállítással mutatkozhassanak be. Munkásságuk a kényszerű magány évtizedeiben is folyamatos volt, lankadatlan, megalkuvás nélküli, heroikus. Műveik az újra jelentkezés óta is ritkán kerülnek nagyobb nyilvánosság elé, még ritkábban kapnak megértést, elemző visszhangot, mint Bozóky Mária kis könyve 1976-ban, Mezei Ottó tanulmánya 1979-ben, mindkettő Lossonczy Tamásról. A többi? Szomorkás kedvem van Tolnay Károly 1924-ben Cézanne-ról írt szavait idézni: „...nem cikk kéne már, itt az ideje, hogy valaki beható tanulmányt írjon, s bizonyos tekintetben erkölcstelenséget követ el mindenki, aki a rövid kommentárok számát még eggyel gyarapítja."

KERESZTURY TIBOR

A dilettáns közvetlenségtől a kimunkált hermetizmusig

NÉGY ÚJABB ELSŐ VERSESKÖNYVRŐL

„Nem leszek nyugodt, / amíg tudom, hogy van létezés, / halás, s volt szerelem" — írja *Koppány Zsolt* bemutatkozó kötete egyik versében *(Újra, újra...)*, s nyugtalansága hosszú távra szóló művészi ambíciókat sejtet. A *Költői színjáték* olvasóját viszont ezek az ambíciók tölthetik el jogos nyugtalansággal — nemcsak szembeszökő megalapozatlanságuk, hanem az utóbbi évek pályakezdéseit gyakran jellemző jelenségérvényük miatt. Egyre feltűnőbb ugyanis, hogy líránknak a hagyományok radikális lebontására, majd újraértelmezésére vállalkozó újabb hullámai a viszonyítási pontokat relatívvá, szubjektívvé tevő szabadságukkal sajnálatos aránytévesztésekhez is vezettek az azokat követő féltehetségek önértékelését illetően. A költői öntudat és a felmutatott teljesítmény arányának súlyos eltorzulása eredetieskedően exhibicionista programokban éppúgy tetten érhető, mint a magyar költészet elmúlt évtizedének történéseiről tudomást venni tüntetően nem akaró törekvésekben, amelyek többnyire az ihletettség ösztönösségének, a kiválasztottság tudatának hangsúlyozásával próbálják konzervatív epigonizmusukat elfogadtatni.

Koppány Zsolt ez utóbbi csoportba tartozó lírájának kudarca sem volna ennyire egyértelmű, ha közhelyességére nem az elhivatottság szerénytelensége, az indokolatlan önbizalom világítana rá. A szerzői utószó „determinált földönkívüliség"-ről, a művész megváltó-szerepéről valló sorainak szellemében ugyanis hatalmas levegőt vesz a költő, miközben jószándékú nekibuzdulását fokról-fokra érvénytelenítik versei. Jól ismert lírai alaphelyzeteket, megoldásokat sorjáztatva a színész és a koldus szerepébe bújik, hogy állandó megmérettetése felelősségét, s végtelen kifosztottságát hangsúlyozza *(Költői színjáték, Koldus)*, köszönetet mond költőségéért, valamint keménységéért a szüleinek *(Szukcesszió)*, szerelmes ciklust szentel a feleségének *(Zajok)*, meglehetősen elcsépelt axiómába foglalja a művészet értelmét *(Művészet)*, külföldi útjáról „mégis" visszavágyik *(Mörbisch '82)* és így tovább. Mindeközben a költői magatartás a látnoki képességekkel felruházott-megvert ember „fejet falba vág, / aki küzd" -típusú pózai és az önnön sorsa miatti elérzékenyülés végletei közt ingadozik — abból a heroikus alapállásból fakadóan, mely a költészet tétjét a kiválás és az elbukás alternatívájában látja. Azáltal azonban, hogy ez a líra erősebb invenciók híján csak a szándékok szintjén görget súlyokat, nem hoz létre olyan hiteles beszédhelyzetet, amely az olvasót e deklarált belső küzdelem részesévé avathatná.

A kötet szerkezete az életút-rekonstrukció időrendiségét követi, de az élmények személyessége a záróciklus költeményeiben a pusztulás egyetemes sugallatává, „az utolsó férfi", „egy végső összerezzenés" fiktív létidejévé tágul. Az élménytávolítás legfőbb eszköze Koppánynál — részben a Pilinszky-hatás áttételein keresztül — a bibliai parafrázisok vonulata, ám ennek segítségével sem tud tartósan kikerülni egyes ismert verstípusok közvetlen banalitásainak köréből. Mindez persze egyfajta hagyományos költői látásmód, eszközkészlet elsajátításának is felfogható, de a költő bemutatkozásával aligha ennek dokumentálására törekedett csupán. Jelzi ezt a kötött formák felszabadítására tett kísérlete éppúgy, mint azok a hátborzongatóan erőltetett képkreációk, melyek tehetsége eredetiségét lennének hivatva igazolni: „Mint

az út nem hagyománytalan, sőt: mesterek vezetnek rajta. Mert nehéz út, a teljesség útja. „Minden, amit néven lehet nevezni, dualizmushoz vezet, s a buddhizmus nem dualisztikus: a csan (vagyis a zen) célja az, hogy hatalmat szerezzen az igazság e nem dualitása fölött". A helyes tudást viszont „úgy érhetjük el, ha öntermészetünkkel tisztába kerülünk." S ennek az útja az egó, a „kis én" megismerésén és lerombolásán át vezet, az önzés megszüntetésén, hogy a minden emberben közös Én működjön bennünk. S ennek útjából el kell távolítani a testi, lelki és tudati akadályokat. A zenben „az ember teljességének megismerése az elsődleges, s nem a dolgok teljességének a tudása." Azért ez az elsődleges, mert az emberi teljesség ismerete maga után vonja a dolgok teljességének ismeretét is. Megfordítva azonban nincs így. A külsődleges tudás útja, hogy az ember elveszik a rész-ismeretekben, töredékekben s egyre távolabb kerül belső teljességétől. Elidegenedik.

Az igazság nyilván nem létezhet kettősségekben: bent a magamé, kint a világban pedig mások igazsága. S ezt csak az önzés fölszámolásával, a minden pillanatban való kozmikus átjártsággal lehet megvalósítani. Az embertől, a lényeges világtól, a szellemitől való eltávolodás megszüntetésével, a lényeg-telenség megakadályozásával. S a hagyományok erre vonatkozó tanításait még nemigen merítettük ki. Van tehát tanulnivalónk a taoizmustól, zen-buddhizmustól, a keresztény misztikától, jógától, törzsi rítusoktól is. S nem a nézetek miatt, hanem az élet teljessége érdekében.

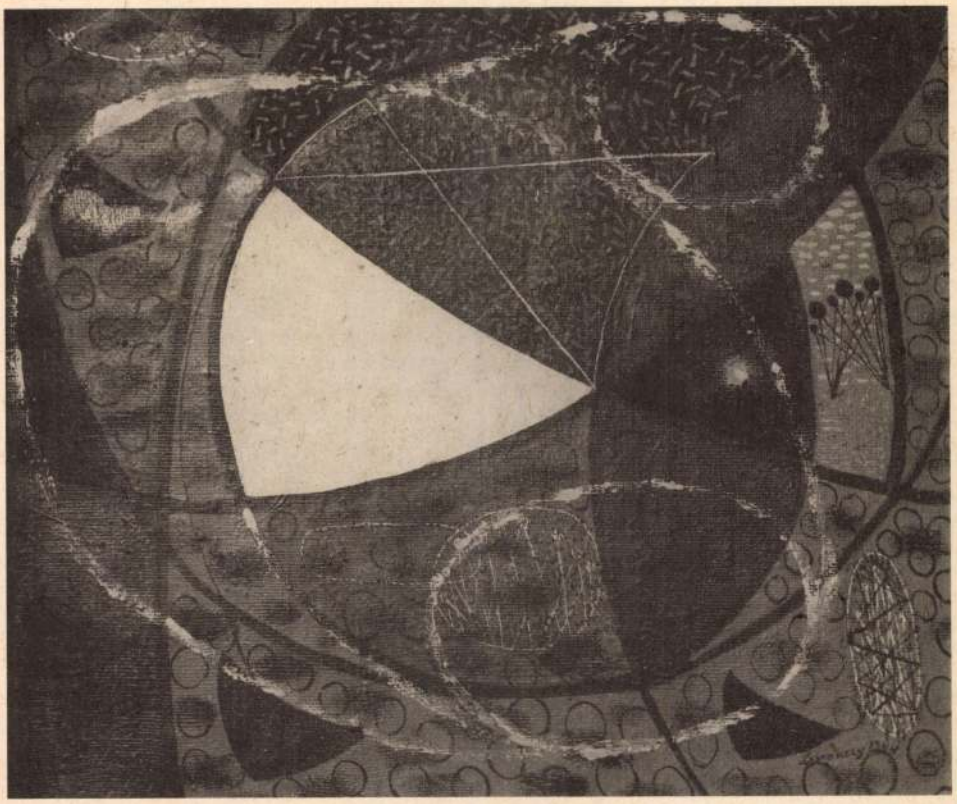

urának, hogy valóban önmaga legyen, többet kellene élnie intuícióival, természetességével, egyszerűségével. Az embert „egy fűszál, egy virágzó rózsa megszégyeníti", mert „nem meri azt mondani: Én vagyok; én ezt gondolom", hanem bölcseket vagy szenteket idéz.

A jelenben kell élni. „Ha az igazságak megfelelően élünk, mindent világosan fogunk látni." Nem kell s nem is lehet mindig okosakat mondani, gyakran elég bölcs dolog csak nyugodtan ülni. „Az én vérem minden emberé, s a többiek vére az enyémmel közös." Ha az ember mégis kiválik, mert olyan a legbensőbb természete, ez az elkülönülés „szellemi legyen"; fontos dolog az emelkedettség. Természetben, természetesen, „igazságban élni". „A lélek nem vándormadár, a bölcs ember otthon marad." „Foglalkozz saját lelkeddel, és sose utánozz!" „A nemeslelkű ember szégyenli vagyonát, a saját természetét többre becsüli." Bárcsak így lenne most is, itt is.

A teljes jelenlét nem könnyűség. Meg kell tanulnunk, meg kell küzdenünk érte. Ami a gyermek számára még szinte kábaság, álom, nekünk tudatossá kell tennünk, hogy a jelent visszanyerhessük. Máskülönben rövid perceket takaríthatunk meg és eltékozoljuk az életet. A törekvés nem új, ismeri a buddhizmus, a kereszténység misztika, a kabbala, a természeti népek is, akik a varázslat, mágia útján tettek szert önmaguk és a világ fölötti hatalomra, vagy javítsuk ki ezt máris *Hamvas Béla* szellemében: uralomra. A látó beavatásának útjáról szól *Carlos Casteneda* írása, a *Szólások a hatalomról.*

A hatalom vagy uralom megszerzésének útja itt is (mint a buddhizmusban, a mágiában vagy akár a jógában) a tudás, mert „bármilyen félelmetes legyen is a tanulás, a tudatlan emberre gondolni még félelmetesebb." A tudás emberévé kell válnunk tehát. De „amit tanul, sohasem az, amit elgondolt vagy elképzelt, ezért félni kezd." Ezért ezen az úton első legyőzendő ellenfél a félelem. Ha már az ember legyőzte félelmét, s ha világosság áraszt el mindent, az ember hamis önbizalmat szerez. „Ez azonban még csak az út eleje: kába tökéletlenség." Ha fölismeri s legyőzi tökéletlenségét, hatalmat nyer, s így gyakran legyőzhetetlennek véli magát. De a hatalom-érzés és a világosság-tudat azt jelzi, hogy a tanítvány még nem ura önmagának. A varázsló és a látó messzibb visz ennél, s eljut arra a szintre, mikor minden az ő kezében van. S ekkor belátja, hogy legnagyobb ellenfelét, az időt, illetve az öregséget nem tudta legyőzni, legföljebb ha *elutasítja* magától. „Ha az ember megszabadul a fáradtságtól, s addig él, ameddig életre rendeltetett, csak akkor nevezhető a tudás emberének." Ha fölismeri külső és belső energiáit, és tud élni velük. Meg kell tanulnia látni, nehogy előítéleteket, kész ítéletformáit vetítse rá a napról napra megújuló világra. Minden megszokás az öregséget hozza előbbre. „A tudás emberének nincs sem becsülete, sem méltósága, nincs családja, neve, hazája, csak élete van, amelyet végig kell élnie." A tudás az élet ellenőrzött őrülete. Vagyis: a folyamatosan tudatosított tudattalan. Az átszellemült energiák. A tanulás tehát harc önmagunkkal és a világgal. S a tudás végső soron nem valaminek a birtoklása, hanem önfeláldozás. Állandóan (a születés és) a halál tudatában lenni. Légzésünk ezt is jelenti: az adás és kapás, keletkezés és elmúlás folyamatosságát. A légzésben, étkezésben, mozgásban is erő van. A látó megtanulja érzékelni, irányítani s fölhasználni ezeket az erőket. De ez szakadatlan gyakorlásba, erőfeszítésbe, harcba kerül, s egészséges testet kíván. Előbb harcossá kell válnunk, testünket megedzeni, s utána tanulni meg a látást. Fontos a belső csend megvalósítása. „A harcos tudja, hogy a világ azonnal megváltozik, amint abbahagyja az önmagával való beszélgetést, és ezért kell készülnie erre a hatalmas pálfordulásra." S a végső tudása a keresőnek az lesz majd, hogy „a világ titok."

Vankó Gergely tanulmánya a zen-buddhizmust mutatja be, s ez az iskola tulajdonképpen „a nem kultiválás kultiválása." Kezdetben az embernek erőlködnie kell, hogy erőfeszítés nélkül legyen természetes. „Ez mégsem primitív természetesség, s nem a nem cselekvés tudatos természetessége." A buddhista tanítás lényegét találóan fogalmazza meg *Boddhidharma:* „nem lehet mások közvetítésével keresni." De ez

re-horgadása bennem, a hozzád-beszélőben és tapintókáim Terajtad a bölcsesség álmaiban: hát az? Semmise volt?

LEGYINTŐ Tennen-magam a végtelen metatükörben: abban való megnyugvásod. Medvedorombolás.

FELINTŐ Ennen-magam, miértről-miértre, a Nagymiértség végtelentükrében? Fenséges úr! Akkor hát?! Mivégre voltunk e tankölteményben, Te meg én?

LEGYINTŐ Voltunk-nem voltunk — — — medvedorombolás.

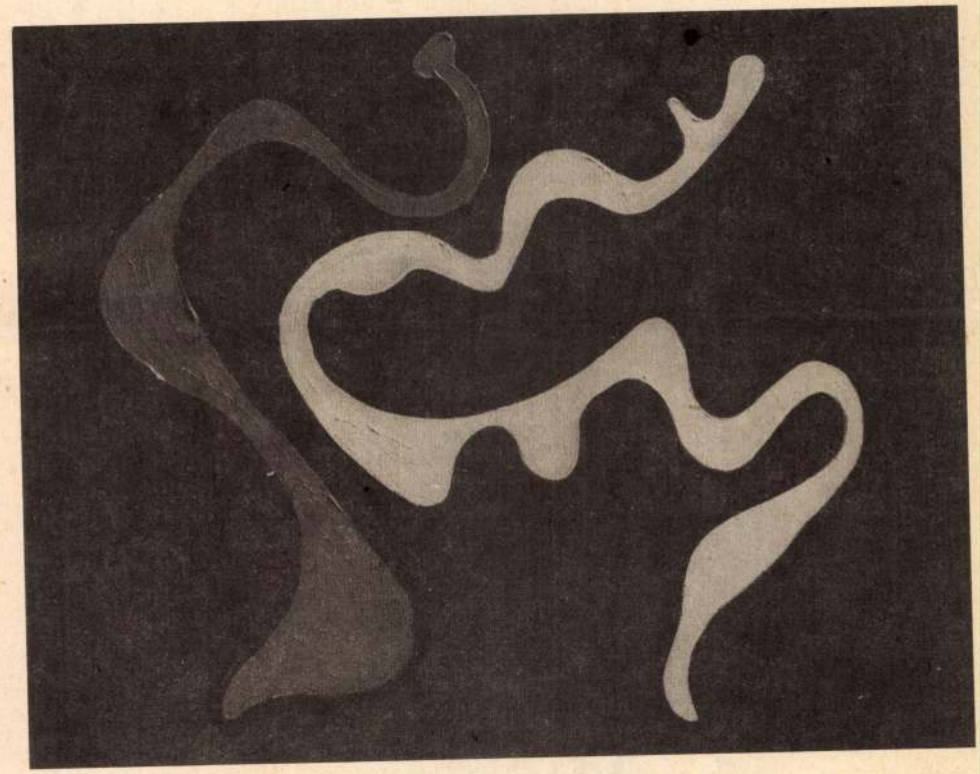

a vizeknek teljessége, amely vizet vedel és imígyen szól: ez az én szomjam! hozsánna! és ez az én szomjam megüdítése! halleluja íme eltelülnek a Vizek élhetnékkel és felelkeznek szeret-hetnékkel: ó igen! már ízleljük és élvezzük! már hisszük igézetét és mi magunk is, megigézettek, a víznek hüllő dögéből újjászületőben, megint, megint! eleven élő vízzé válunk és hajlandók vagyunk — mert innen-tova úgy-de-úgy szeretjük, ahogy életet csak szeretni lehet: hajlandók vagyunk a Nagy Hangátvetésre

hogy ételből életté legyünk és életből étellé váljunk

ez kell a világnak: a Nagy Megüdíttetés — — —

És alighogy mindezeket ez a (nem-én-voltam) emberkolosszus meghirdette, gigászi csapadék-testével párává lazul és eltűnik a vízfelhőben a tároló víztányérból ezernyi-ezer szökőár szökik a magasba és vízcsóváival fel is érné az eget, ha fölé nem terülne-tárulna az ég végelát-hatatlan bordásüveg tornászmennyezete

félmeztelen sportlányok és parádézó izompacsirták szomjas örömujjongása hatol alá a bordás égmennyezetről és hallhatjuk-láthatjuk, amint — egy rock-opera bőgésével és video-zsivajgásával — mi féktelenül ünneplik az élet visszatértét a vízbe és a víz meghunyászkodását

durrognak a kokakólás üvegek

vastagon, vastagon, szódás sugárban paskolja a szénsavas víz az üveg ég bordáit a mennyek tornászmennyezetén és gyöngyöző zubogással patakzik a Függőleges Víz, hogy a Vízszintes Víznek megjelentse az örömhírt: az Égi Megüdítést

mert ez kell a beteg, az elesett, a halottaiból elevenedő lázár világnak; és a tápászkodó, szégyenkezve kiborulásán — könnyek közt fogadja az Élet Frigyét a Magasban

a Víznek Életté Válását — Életnek Szomjúsággá Válását — és a csudát: a Szomj Megenyhülését és a Teljes Megüdíttetést — — —

POSTLUDIUM

FELINTŐ — Hát töprengéseim té-s tova? Elmélődéseim a miértről: a miértek megkérdezése? Hát tudati űrszondáim a té-s tova töprengés kényszeréről?

LEGYINTŐ — Fülcsengésből hajaztad, habókos rohamodban. Legugyorodtál a hógubóban. Medvedorombolás.

FELINTŐ — Fülcsengésből, én? Hát a multiverzumok matematikai befogása a tudat átalölelésében? A megismerés vágyőrülete, az őrület vágyrohangálása előre-hátra a miértek ezertükrében? Hogy a felkérdezés jobbra-balra végtelen metatükrében kitudjam a tünemény-szerűség titkát, a mögélátásban a jelenségvilágot: hát az? Semmise volt?

LEGYINTŐ — Hibernáltál a hó alatt és szopogattad téli álmodat. Medvedorombolás.

FELINTŐ — Hát a sóvárgás az elillanó után? Az utánanézés, körömszakadtáig? Az élet visszarimánkodása a sóban, ebben a fel-le pezsegő ásványi sóban, aki én vagyok és hozzád beszélek?! Nagyúr, Mindfelséges Radamantisz! A víz új-élet-

nov. 3.

Kálmus a hét végén — amíg a fagyok meg nem érkeznek — a repedéseket bevakolja. A vájatokat is tovább kell szélesíteni, a faleveleket az árokból kikotorni. Legyen majd tavasszal az olvadásnak szabad folyása! A ház támfalára valami szigetelő réteget kéne kitalálni. Nem szeretnék, mint idén áprilisban olyan ijedtséget jövőre is megérni. Kálmus örül a „kisinasának". Muszáj dolgozni, ha nem akarunk egy reggel csupasz fenékkel a völgyben kikötni.

Nagyobb gond a lépcső. Folyton morzsállik, Kálmus azt mondja, ide beton kell, de gyorsan. Ronda nyírkos az idő, nyúlik a köd. Mi lesz itt télen? De *napról-napra kell élni!* Mindig csak egy napra gondolni előre. Szépen araszolgatva. Ez az egyetlen helyes cselekvés. Aprómunka, egyik naptól a másikig.

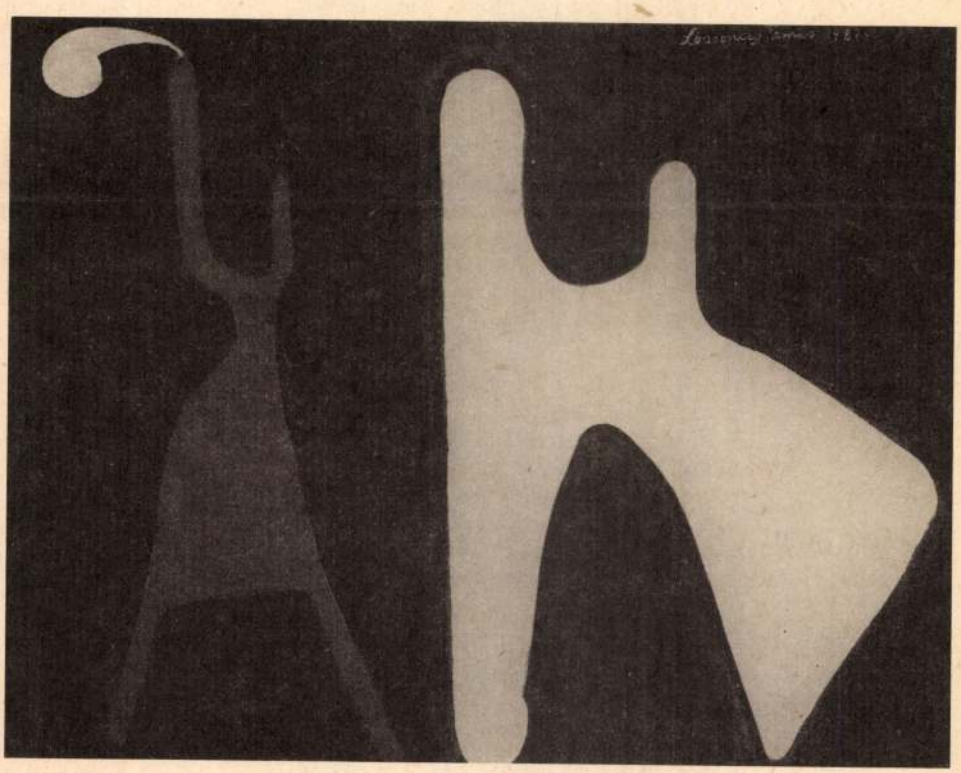

FERENCZ GYŐZŐ

A hármas útnál

Most, hogy sorra elfogytak körülöttem,
Akikkel együtt voltam már sokat,
Most visszaindulok, amerre jöttem,
Hogy találjak helyettük másokat.
És közben, hátha, föllelem magam;
De az elágazás még *hátra* van.

Már jártam itt, csak akkor észrevétlen,
Ha bármi más irány is létezett;
S hogy rájöttem, már jócskán messze értem,
Fordultam: hogy másik felé leszek.
Így másodszor is voltam ugyanott,
S ha tévedtem: hogy nem helyben vagyok.

Nem megfontoltan, mégis másba kezdtem,
Kerültem így magamtól távolabb.
Az így tárgyiasított szívrekeszben,
Gondoltam, nem fáj úgy a gondolat,
Hogy nem ott vagyok, ahol *lehetek:*
Nem csekély feszültséget ez is levezet.

Ha végül is haladtam valamerre,
Nem is tudom, minek s köszönjem-e;
Ha kitértem, teret-időt se nyerve,
Csak tétováztam, merre, szökjem-e.
Vettem magamra inkább terheket,
Azzal is múltak hétszámra hetek.

Állt akkor három helyen három asztal;
Csúsztattam egymásra három időt,
És mértem össze lapjukon arasszal,
Számítva, melyik térfogata több.
Hol én történtem, belül tágasabb;
Minden más darabjaira hasadt.

Így lettem számomra elérhetetlen;
Nincs példa ennél szemléletesebb.
Magam magamon kívülre helyeztem,
Szemem kettős látástól élesebb:
Mi bennem széttart, kívül összefügg
Addig voltam együtt, míg ővelük.

NÉPSZABADSÁG 1991 junius 4. 23.p.

Kárpótlási jegy a képzőművészetben?

A „HATVANAS ÉVEK" A NEMZETI GALÉRIÁBAN

Mielőtt a címben feltett kérdés parlamenti interpretációvá dagadna, lássuk a tényállást. A *Magyar Nemzeti Galéria* földszinti teremsorában egy fontos kiállítás és mellékleteként egy háromszázharminc oldalas katalógus készül egy peresíthető helyzetet alátámasztani. A rendezőszerkesztők nem titkolják viszonyukat a múlthoz, amely számukra kérdés formájában tételeződik: „azt kell-e rekonstruálnunk, ami a '60-as években a legnagyobb súllyal jelent meg a közönség előtt, vagy azt kell kiemelnünk, amit utólag — lehántva a jelenségekről a történelmi kontextus »esetlegességeit« — *ma* tartunk fontosnak?" A döntés az alternatíva második felére esett. Minden látvány és minden mondat ebből a választásból következett.

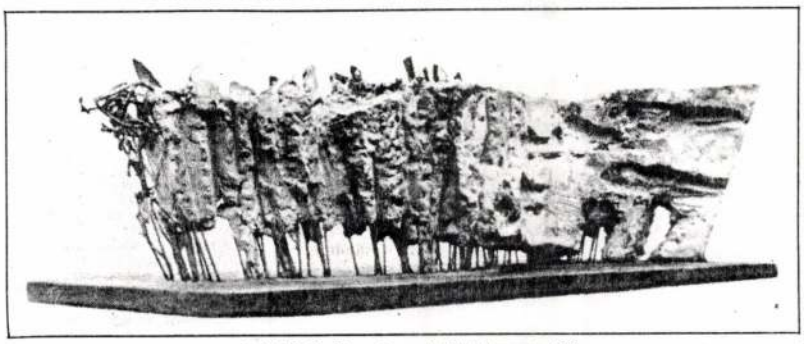

Ami látható: Varga Imre: Erőltetett menet. 1968.

Kereset az elmaradt haszonért?

A rendezők és a szerkesztők abból a hipotézisből indultak ki, hogy a képzőművészet egyetemes mozgása a maga autonóm módján leír egy ideális vonalat. Fejlődik valahonnan valahová. Eljut A pontból B pontba. Saját genetikai kódja befolyásolhatatlan sorsszerűséggel hajtja végzetes célja felé. Ez az ideális vonal sajnos nem nagyon hasonlít a valóságos emlékanyag számszerűsített trendjéhez. Ha az ideálkép nem lenne ennyire szigorú, akkor többféle módon lehetne összepárosítani a „van"-t a „legyen"-nel. A terjedelmes katalógusból ketten is súgnának ehhez a toleráns trükkhöz. Egyrészt a bevezetőt író *Vajda Mihály*, aki külön fejezetben méltatja azt az igazságot, mely „pedig többé nem egy!" és *Frank János*, akinek eredója nyíltan hirdeti: „művészettörténésznek ne legyen meggyőződése, hanem nézze a neki nem megfelelő irányzatból is a legjobbakat". Nem így a döntéshozók! Ők *tudják*, hogy ha egyszer az egyetemes képzőművészet *legitim* vonala szerint (lásd negyvenes-ötvenes évek euroamerikai művészetét) a dolgok a szürnaturalizmusból haladnak a lírai absztrakció és informel felé, továbbá a pop arttól a tiszta konstruktív formák irányába, akkor csak nem fognak inkább *hinni a szemüknek*, amely megtöri a vonal lendületét holmi kvalitásproblémákkal?

Kellene, hogy legyen egy Mark Tobey-szerű monokróm felületet kezelő mester? Ilyen nincs igazán? Hunyorítva *Frey Krisztián* betölthető azért azt az űrt, amit a még fel nem fedezett elemek a Mengyelejev-táblázatban pusztán spekulatív alapon szoktak betölteni. Kellene egy Germain Bazaine-féle autentikus foltfestő? Hogy ilyen sincs igazán? Annyi baj legyen, a pályakezdő *Bak Imrének*, midőn hónapokat időzött külföldön és kreatívan végigutánozta a sóvárgott nagyokat, a „tache"-hoz, a folthoz is eljutott, zsengéje éppen beleillik a kontextusba. Csak a napilapi terjedelemhatár miatt nem részletezendő, hogy — bocsánat, ha ló nincs, a szamár is jó alapon — mit és kit helyettesít *Hortobágyi Endre* és *Illés Árpád*, *Türk Péter* és *Gedő Ilka*, *Tót Endre* és *Kováts Albert*, *Molnár Sándor* és *Vajda Júlia*. (És fenntartom: *Lossonczy Tamás*.)

Kereset a sérelmek miatt?

A kereset világosan kimutatja, hogy a kár „az eszme frontján" valóban tetemes. Ha a külső erők (amelyek a produkció védnökei szerint kizárólag a pártállami hatalom szerkezetében meg a művészetirányítás elnyomóapparátusában — és soha nem a nép-nemzeti konzervativizmusban, netán más ízlésvonulat preferenciájában — keresendők) támogatták volna az egyetemes stílusok szabad áramlását, akkor mi is letehettük volna a magunk Skira-albumát, Knaur-lexikonját, Rizzoli-katalógusát, azaz olyanok lehettünk volna, mint „ők". A rendezőbiztosok követelik tehát, hogy a képzőművészetben állítsák vissza a negyvenhetes állapotokat, de az egyetlen és isteni igazság nevében csak és kizárólag azt, ami a betiltott és szétszórt, megalázott és agyonvert Európai Iskola extrapolálásából, meghosszabbításából következik. Ez a pártos szemlélet csak és ennyit képes feivállalni. A negyvenhetes plebejus-baloldali képzőművészet tönkretételéért, a negyvenhetes paraszti-népi vonulat eltüntetéséért más párt nyilván máskor fogja benyújtani a maga keresetét. A hatpárti konstelláció illő sorrendjében.

A katalógus tanúsága szerint az interjú-dokumentum gyűjteményből egyebek mellett az alábbi peresíthető károk érték az érdekelteket.

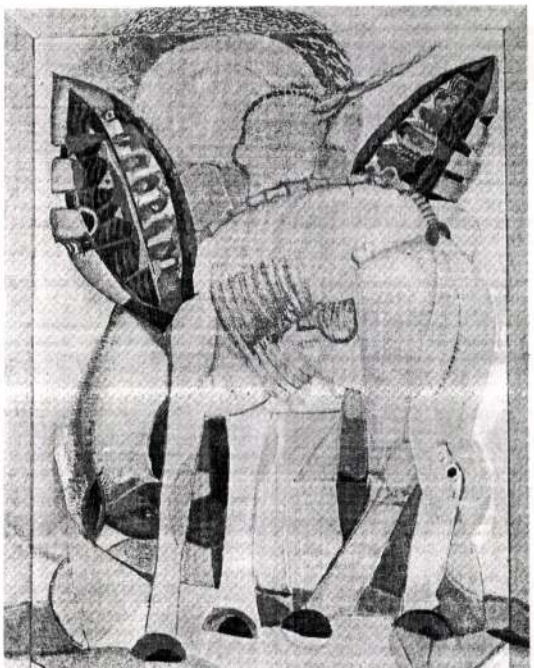

Ami hiányzik: Orosz János: Búcsúzik a lovacska. 1968.

Frank János csak fősamesz lehetett a biennálék magyar pavilonjának rendezésénél, és egyszer sem küldték ki Velencébe. *Anna Margit* vastag tomuszt szeretett volna kiadatni a Corvinával, de a szerkesztő ezt a kívánságát nem tudta teljesíteni. *Lakner László* szatirikus festményét, a *Hitler beszél*, a főzsüror *Ridovics László* — félve a „fasiszta nép" dehonesztáló minősítéstől — leakasztotta a stúdiókiállításról. *Keserű Ilona* római tartózkodása során lakhatott ugyan a Magyar Akadémián, de ezért jelentős összeget kellett fizetnie. *Schrammel Imre* kerámiareliefjét, mint „pesszimista munkát", jogtalanul eltávolították a Budapesti Történeti Múzeumból, és a harmadik részlettel mind a mai napig adósak. *Deim Pál* egy illegálisnak tartott kiállításon való részvétele miatt sokáig nem szerepelhetett, és nem kapott Derkovits-ösztöndíjat sem. *Fajó János* valósággal beleroppant, amikor leváltották a stúdió progresszív vezetőségét. Bak Imre sosem fogja megbocsátani *D. Fehér Zsuzsának* és *Ormos Tibornak*, hogy művészetpolitikai okokra hivatkozva bezárták a Ferihegyi repülőtéren rendezett kollektív kiállítást. És *Vigh Tamás* sem fogja elfelejteni *Czifka Péternek*, hogy megalázta saját műtermében, meg *Varga Imrének*, hogy nem állt ki bátran terve mellett. Súlyos sérelmek ezek. Empátiahiányokról, hatalmi túlkapásokról, alkohol gonoszságokról szólnak. És nem von le súlyosságukból semmit, hogy ha a ma induló művészgeneráció elé fogják odatartani a mikrofont, az minden bizonnyal nyafogásnak tartaná mindezt, mert ő még „apuka" igazságtalanságára sem hivatkozhat. Egyszerűen néma csöndben veszi tudomásul, hogy a piac vastörvényei szerint kell lavíroznia — az egzisztenciális megsemmisülés, a külföldre tántorgás és a begiccselés Bermuda-háromszögét elkerülendő.

Azért van katarzis, van vádirat is, de nem pontosan ott, ahol a tételes panaszok találhatók. *Kokas Ignác* — a kötet legjobb interjúja! — szerette „azt a rendszert". Az övé volt, népi kollégista volt, és sose lett volna festőművész, ha egy politikai kampány, egy demagógiával megszórt tehetségkutatási láz nem „emeli ki". Kapott a hatvanas évek elején egy hatalmas sgraffittómegbízást Oroszlányban. Ha megcsinálja, horribilis összeg ütötte volna markát, a mellékdijakról nem is beszélve. De nem csinálta meg. Nem ideológiai okokból, és nem a progresszív művészéletforma csábítása miatt. Nem ellenállásból és nem sértődésből. Egyszerűen az ízlése miatt. Az a válságélmény ugyanis, ami egy esztétikailag elfogadhatatlan — bár keggyel osztott — megbízás teljesítésének vágya és végső visszautasítása között feszül, mélyebbről és beljebbről jön, mint amit a külső hatalom valaha is elérhet a leakasztgatott képekkel és a betiltogatott kiállításokkal. Az efféle nevesíthetetlen sérelmek összegyűjtésével, a belső meghasonlások listájával, a Kokas-típusú művészeknél az ideiglenes munkaképtelenség okainak feltárásával, másoknál viszont a művészi elvacakulás rajzával ez a tárlat is, ez a katalógus is adós maradt. Úgy látszik, könnyebb hétszer elsorolni az Aczél elvtárs vagy Aradi Nóra konkrét beavatkozásaiból származó vélt és valódi károkat, mint egyszer szembenézni a lényeggel: egy fejlődésképtelen hatalmi konstrukció kiürült reprezentációs igényével és a „negyven év"-nél lényegesen messzebbre nyúló magyar konzervatív művészetszemlélet, a rendi, a tekintélyelvű, az antidemokratikus hagyományok nem feltétlenül rendszerspecifikus mindent meghatározó jelenlétével.

A megszűnt NDK egyik legelbájolóbb ideológiai mutatványa volt a sok évszázados német történelem és kultúra utólagos beosztása a jaltai egyezmény szellemében. Így Goethe és Lucas Cranach nagy NDK-művészeknek minősültek, mert emlékanyaguk zömmel in situ volt található, ellenben Hölderlinben és Dürerben volt valami megbízhatatlanul polgári, Tübingen és Nürnberg, a szülővárosok mégiscsak a későbbi NSZK területén találhatók.

És a többiek keresetlevele?

Ez egy politikai logika karikatúrája. De nem kevésbé tartható karikatúrának, hogy a Nemzeti Galériában és katalógusában majdnem mindenki hiányzik, aki véletlenül nem vett részt az Iparterv hajdani tárlatán vagy kimaradt a Zuglói Körből, vagy nem szilveszterezett együtt a Műegyetem R kiállításának szervezőivel, vagy már öregebb volt annál, semhogy az 1966-os stúdión pukkassza a hivatal kiszálló képviselőit. Annak ellenére hiányoznak, hogy jelenlétük feltűnő volt, visszavonhatatlan és nélkülözhetetlen abban a *képzőművészeti közvéleményben*, amely azért nemcsak acsargó pártboncokból és magánlakásokba szorult elnyomott újítókból állt. Hogy a mikrovilágot rézlemezre karcoló *Gross Arnold* és az archaizáló *Rékassy Csaba*, a Szántó Kovácsot mintázó *Somogyi József* és a Földmarkolót festő *Fóth Ernő*, a Tanyar formákat alakító *Berki Viola* és a túl korán elment nagy ígéret, *Gruber Béla* mind voltak és mind *ott voltak* a hatvanas évek nyilvánosságában, ez — azt hiszem — nemcsak nekem nem kétséges, hanem e művészettörténeti vállalkozás spiritus rectorának, *Beke Lászlónak* sem. Hiszen végül is mindketten olvastuk *Németh Lajos* alapvető munkáját az 1968-ban megjelent Modern magyar művészetről, és kettőnk közül én csak távoli tisztelőnek, ő viszont tanítványnak számít.

A kimaradtak listája viszont oly markáns és reprezentatív, hogy semmiképpen sem lehet a véletlen számlájára írni. Beke nyilván úgy gondolkodott, hogy valahol, valakik, valamikor majd megrendeznek egy olyan hatvanas évek retrospektív tárlatot, amelynek főhelyén például a korszak végén keletkezett *Szervátiusz Tibor*-féle Dózsa-szobor állhatna, körülötte az MDF-hez közel álló olyan jelentős mester, mint a Megégett embereket festő *Orosz János*, esetleg a Nyári reggelt festő *Szinte Gábor*, a szomszédos teremben a *vásárhelyiek*, élükön a meginditó realizmust teremtő *Szalay Ferenccel* és a nyers hagyományokat folytató *Németh Józseffel*, még hátrébb pedig a peremművészekben (grafikában, éremben) tevékenykedő és lesajnált kismesterek, akik ha mást nem, de azt azért híven illusztrálnák, amiről a bevezetőben Vajda Mihály még megejtő eleganciával szólt: „egy ország élni akart." Mert kárpótlási igényük — ezt Beke is sejtheti — nemcsak „ezeknek", de „amazoknak", sőt „amazoknak" is lehet. Tehát valahol, valakik, valamikor majd megrendeznek egy másik vagy egy harmadik kiállítást, amely éppúgy a *kizárólagosság* elve szerint egy másik vagy egy harmadik párt kulturális *előtörténetét* keresi össze a heterogén emlékanyagból. Aztán majd a megrendezett és a megrendezendő tárlatok versenyéből — jelige: ezentúl minden másképpen volt — a nézőnek módja lesz eldönteni, hogy melyik tetszik neki jobban, és kire adja szavazatát. Brrr!

Félreértés ne essék, ezen a látható kiállításon nemcsak jó festmények és szobrok, de remekművek is vannak. Nemcsak azoké, akik az elemi illem okán — más koncepció ide, Euro-Amerika oda — legalább jelzésszerűen megmutathatták magukat (*Kondor Béla* és *Barcsay Jenő*, *Kokas Ignác* és *Vigh Tamás*, *Tóth Menyhért* és *Deim Pál*). Remekműganús alkotásokat ugyanis hátrahagytak a megalázottak és megszomorítottak, az ellenkultúra minősített mesterei, a külföldre csodálkozó akkori fiatalok is. *Jovánovics György* homunculushűvösségét, Keserű Ilona monumentális forróságát, *Hencze Tamás* látomásos szcientizmusát és Lakner László keserű világmagyarázatát nem nélkülözhetné semmilyen „beállítottságú" művészettörténet-írás. Éppen ezért kerültek itt és most veszélyeztetett helyzetbe. Egy féligazság mulatságához tartják mindannyian a gyertyát.

Ki fizeti a költségeket?

Nem taktikus dolog a kárpótlási igényt és a kirekesztési politikát egyetlen kulturális vállalkozáson belül összehozni. Nem taktikus, mert a liberális művészet előtörténetét antiliberális szelekciós elv aligha hitelesítheti. És azért sem, mert köztudomású, hogy az intézményesült liberális gondolat ma Magyarországon kárpótlásellenes.

A költségeket tehát mi, a művészeti közvélemény fizetjük. Azzal fizetjük, hogy az esztétikai, kvalitásszempontok háttérbe szorulnak a szoc. hazások utódaiként fellépő kap. hazások érdekérvényesítése mellett. És akkor minden kezdődhet elölről.

P. Szűcs Julianna

SIMON LAJOS:

PICI ZSOLTÁROK

Az ötvenhatodik év

Istenem, mondd el most nekem,
mint lesz a holnap reggelem!
Aludjak, mint a kisgyerek?
Avagy járkáljak hajnalig,
mint cellában az elitélt,
míg éppen ötvenhatodik
esztendőm rozsdás láncait
halálraszántan csörgetem.

Jézus mellett

Keresztem függök Jézus mellett,
bűnös lator, de a szelíd,
s megtérek egykor-álmaimhoz,
ha az időmből még telik.
Mikor „Feltámadott a tenger"...

Talán nekem is engedik!

Jaj

Nem mennydörög, villám se vagdal,
fényes az ég, körös-körül,
jaj, mégis eldőlnek a nagy fák,
jaj, mégis borzongatsz, Uram!

Tudjuk, majd ránk is sor kerül.

Tor

A gazdáé a teljes disznó,
a gyereké a malac farka.
Add Uram, add, jó Istenem,
legyek még picikét gyerek!
Nem érdekel a zsíros disznó,
ha farkincáját engeded!

LOSSONCZY Tamás

Élet És Iroda
1996.... 2

P. KECZELI KLÁRA:

Balkáni zoológia

Hisz ön, Brehm úr, a balkáni zoológia létezésében?

Sajátos, még nem kellőképpen fejlett tudományág, amely számtalan kihívást tartogat egy rendszerező, tudós elmének, mint amilyen az öné volt. Önhöz mérhető formátumú tudós-biológus híján méltatlan utódainak kell nyilván elvégezniük a kutatást, besorolást, méricskélést, rendszerezést, s minden közül a legizgalmasabb feladatot: a ritka és különleges fajok elnevezését.

A Balkánt ugyanis – alig néhány év alatt – természetes és mesterséges módon keletkezett új fajok árasztották el. Csak a kutyafélék (Canidae) családja tíz-egynéhány sajátos fajtával gazdagodott. A balkáni hegyek között – gondos keresztezéssel – nemrégiben hozták létre a SOP (SZVK) első példányát. A rövidítés a Szerb Védelmi Kutya elnevezést rejti. Nem *őrző*, nem *juhász*, nem is *terelő* kutyafajta (a fordítás, tudományos fogalmak átültetésekor, megköveteli a nagyfokú fegyelmet, körültekintést, szakmai felkészültséget), ez az eb úgy *védő*-, illetőleg *védelmi*, ahogyan az erőd, a vár, a hadsereg. Legkevesebb öt ebfajtából tenyésztette ki egy, a Sar-hegységben élő amatőr természettudós, azzal a határozott céllal, hogy – mint elnevezése egzakt módon közli – védelmezze a szerb kutyatulajdonost. Az új fajta egyesíti magában a farkasok vérszomjas kegyetlenségét és a birkákat terelő puli kifejlett poltronizumusát, gazdája iránti feltétel nélküli, határtalan, kritikátlan rajongását, és mint ilyen – állítja megteremtője – védelmi, meg stratégiailag precízen kimunkált támadói feladatok esetén, az SZVK messzemenően túltesz a pitbull-terrieren, amelyet, ha sejtésem nem csal, önnek úgyszintén nincs szerencséje ismerni. Mert modern korunk természeti csodája ez is, a különféle – egyenként jámbor és rokonszenves – kutyafajtákból összegyúrt bestia, amelyből az ember iránti vonzódás utolsó morzsája is kiveszett; bármikor bárkire rátámad, bármikor bárkit szétszaggat: a szatyrával a piacra igyekvő anyókát csakúgy, mint a játszótéren homokozó óvodást, és nyilván gazdáját sem kímélné, ha a kegyetlen ütlegelés kialakította pavlovi reflexek nem tartanák vissza. A korbács, a lánc, az ordítás. Ideigóráig legalábbis.

Legújabb kori balkáni különlegesség a kivert kutyák fajtája is. A nyomor kikísérletezte-keresztezte species kezdetben még magányos. Emberlakta és -járta helyeken bukkan fel, boltok bejáratánál, buszmegállók közelében. Elnyúlik, fejét lábára hajtja, szeme – bármilyen fáradt, kimerült is – félig nyitva, hogy azonnal észrevegye, ha kutyára igényt tartó, ebet kedvelő és sajnáló homo sapiens közeledne feléje. Pillantása fejlődésének ebben a korai szakaszában még barátságos, reménykedő, könyörgő. A napokkal gyarapodó tapasztalat hatására egyre keményebbé válik, növekszik benne az elszántság. A kivert kutya a szabályos átmeneti idő végén csatlakozik a falkához, amelynek tagjaként új, elborzasztó, különleges, beesett horpaszú egyedeket nemz, s ily módon megerősödvén egykori barátjának, az embernek legnagyobb ellensége lesz. A település széli kihalt, éjszakai utcákon, a sínek mellett a világ végére vezető sáros ösvényeken, a szántóföldek dűlőutain csoportban rohanja le a vézna, rongyos, szegény, reménytelen homo sapienst (az emberi faj fejlettebb példányai kivilágított belvárosokban, elegáns sétálóutcákon, illetőleg gépkocsin járnak, s emiatt a falkák által nem veszélyeztetettek). A két faj: a kivert ebek és a kivert emberek tragikus találkozásáról véráztatta helyszín, szétroncsolt, emberi maradványok tanúskodnak.

De ilyesmit ön, Brehm úr – kifejezett szerencséjére – élete végéig nem tapasztalhatott. A besorolást mi, méltatlan utódok végezzük el ön helyett.

Csak a balkáni viszonyokra jellemző a hangsúlyos nemzeti hovatartozással felruházott állatfajok kialakulása is. A korábbi évszázadokban – furcsa, tudománytalan mód – elfelejtették osztályozni, rangsorolni a vadon élő, gondosan szaporított, tiszta vérű fajkutyák (ír szetterek, skót juhászkutyák, magyar pulik stb.) természetesen kivételek. Mi itt most – a tudományos ismeretterjesztés nagyon is érthető igényével – nem róluk, hanem a *bosnyák medvéről*, a *horvát sertésről* és a *szerb tehénről* szólnánk. A különleges balkáni fajtákról, amelyekről a világ legnagyobb tudósainak sem volt ez idáig tudomásuk. Felépítésüket, színüket, szőrzetüket, marmagasságukat, fogazatukat, mancsuk és fülük alakját a véresnek és piszkosnak nevezett balkáni háború (remélhetőleg) végső szakaszában kezdték el vizsgálni a természettudósok. Elsősorban amiatt, mert feltűnt nekik, hogy meglepően emberi módon viselkednek.

A bosnyák (hegyi, erdei) barnamedve például reagálásaiban úgyszólván semmiben sem különbözik a bosnyák hegyekben, erdőkben, kis- és nagyvárosokban élő, és hozzá hasonlóan pacifista bosnyák emberektől: elmenekül a véres harcok színhelyéről, kivándorol. A bosnyák barnamedve a szlovén és az osztrák erdőkbe vándorol ki, a bosnyák pacifista a nagyatádi menekülttábortól a Jóreménység fokáig mindenhova. A két species között a legnagyobb különbség az, hogy a bosnyák barnamedve áttelepülését (mint ritka, kihalófélben levő fajét) örömmel üdvözölték a befogadó országokban, szöges ellentétben a pacifista bosnyák családdal, amelytől lehetőleg mindenhol igyekeznek megszabadulni.

A medve kálváriája mindenesetre igazibb, mélyebb megrendülést ébreszt a nyugati (és közép-európai) civilizált egyedekben.

A sertéssel az elmúlt évek során merőben más volt azért a helyzet, mint a bosnyák barnamedvével, amelynek intim tragédiája zoológusok, ökológusok és humanisták megrendülését váltotta ki. Adódik ez mindenekelőtt a sertés sajátos testfelépítéséből és tagadhatatlan tisztátlanságából. A sertés kövér, sárban hempereg, mértéktelenül zabál és kellemetlen hangokat ad ki magából. A csecsemő első játéka a plüssmaci; plüssdisznót csak excentrikus, dadaista szülők adnak gyermeküknek.

A medve vadállat: a természet rendje, hogy létfenntartása érdekében támadjon, felkoncoljon, elfogyasszon. Mindamellett a medve – ezt ön in megfigyelte, Brehm úr – meglehetősen finnyás. Ad a higiéniára. Szöges ellentétben a horvát sertésekkel, amelyek a szlavóniai síkságon, a karsztvidéki (lakatlan, felperzselt) falvak utcáin ődöngtek előbb tanácstalanul, azután az éhségtől-szomjúságtól egyre jobban elvadulva. Tájképek voltak itt – csata után –, üszkös romokkal, félhalott fákkal, amelyeknek koronája megperzselődött a Sztálin-orgonák kíméletlen tüzében, gyökerük azonban még makacsul, élni akarva tapadt a zsíros fekete földbe; tájképek termőföldekkel, amelyeken rendhagyó módon talpon állt még a termés, s ebben a tájképben nem volt más, csak kiéhezett sertések és édeskés szagú, bomló holttestek. A választás drasztikusan leszűkült, Brehm úr, ott, Szlavóniában például.

A „győztes hadsereg" katonái napokkal később, ebben a pokoli tájban felbukkanva megfogadták: sertéshúst soha többé nem esznek!

A szerb tehén a knini krajina jellegzetessége volt. A Vihar fedőnevű akció sikeres lebonyolítása utáni napokban került be a balkáni zoológusok nyilvántartásába. Terméskő házak között, terméskőből épített istállók, terméskővel borított hegyi utak, terméskövet termő legelők világában kóborolt, gazdátlanul. Volt, amelyik a szomjúságtól bőgött, volt, amelyiknek gazdag tőgye repedezett fájdalmasan. Pár nappal korábban mindenki elment, aki a szerb teheneket megetethette-itathattafejhette volna. Terepszín egyenruhás katonák egy darabig elszórakoztak azzal, hogy kilőtték őket. A gyakorlat – hiába – meghozza a rutint. Egy idő után az ember ujja gépiesen a ravaszra csúszik, a fülnek is hiányzik (nyilván) a rövid, de erős csattanás, a vállnak az a kemény ütés, amikor a puskatus visszarúg. A szerb tehenek egy része így maga is a háború áldozata lett, a józan, anyagias megfontolások azonban a többséget megmentették. A „közösbe" kerültek átmenetileg, s maguk is átmenetet képeznek éppen. Lehet, hogy horvát tehenek lesznek hamarosan, s azután: Viszontlátásra a következő háborúban!

A balkáni állatvilág sajátos fajtáit a háború és hűséges társa, a nyomor tenyésztette ki. A haemorrhagiás lázzal fertőző egereket, a trichinosist terjesztő vad- és házisertéseket, a veszett rókákat, kutyákat, macskákat...

Megfigyelhető-e, megragadható-e vajon a kezdet, a nullpont, az origo, a genezisben a g? Itt a szemünk előtt keletkezett, alakult, fajzott el, és mi – az ön méltatlan utódai, Brehm úr! – elmulasztottuk rögzíteni a pillanatot. S ezért képtelenek vagyunk most már tudományos precizitással kijelölni: ez az a pont, ez az a nap, ez az az óra. Csak találgathatunk. Akkor talán, amikor egy más nyelvű, vallású embert hirtelen kilökött magából egy közösség, mint a meggyűlt ujj a szálkát? Amikor egy napon a küszöbén találta, törött csigolyával, kedvenc kutyáját? Aki (amely?) – mint ő maga is – nemzeti hovatartozásánál fogva hirtelen környezetidegen lett?

Nem. Jóval előbb.

Akkor, amikor mindenfajta balkáni nemzetbiológusok megállapították, hogy a földre, területre mindenkinél nagyobb, ősibb joguk van: ősapáik az amőbákkal együtt értek erre a tájra.

CSIKI LÁSZLÓ:

A kutya és a guba

Székely ismerősöm magyar vizslát ajándékozott román szomszédjának. Nem egy kutyát: *magyar* vizslát. Úgy, hogy a román ember most egy emitt többségi, amott kisebbségi magyar ebbel barátkozik, játszadozik, azt tanítja szolgálni.

Sorolja még ismerősöm, egy füst alatt, mi egyebet ajándékoztak a magyarok a köztük élő népeknek régebb: szavakat, építészeti stílust, sőt épületeket, utóbb átkeresztelt művészeket, műveket, újkori nyomdát az ellenük kitalált kontinuitás elméletének közreadásához: csupa jókat, szellemieket.

És ez csupán az ajándék, nem a ...szteség. Amit békésen adtunk, ...m amit elvettek, illetve „megkap-...mazok. Mindezt most, a tetejé-...agyar kutya őrzi, kapun belől. ...zintén a miénk volt.

...i értékeket csak adni lehet, ..., mondom. A kérdés még-is az: tudja-e a kutya, hogy ő magyar? – kérdezem még. – Mert azt mondják, ezen múlik, öntudaton. – Elég, ha én tudom – rejti és mutatja gőgjét az ismerős. Mi több, az a vizsla nem fajtiszta, belekeveredett másfajta vér is, mint építészeti stílusunkba a szászoké. Ez a kitolás benne; a kutyában.

A derék román ember nem sejti ezenközben, hogy szív szerinti vadászebe politikai mondandót, „üzenetet" hordoz, és valaki nem az ő örömének örvend, hanem a maga frusztrációját egyenlítette-elégítette ki vele, de úgy, hogy hite szerint ezzel föléje is lendült. Egy rejtett árnyalattól magasabbrendűnek érezheti magát a másiknál.

A barátkozás és az ellenségeskedés közben, alján vagy mögött réges-régen folyik ez a titkos üzengetés odavissza a kutya, de még a pékáru nemzetiségéről is. Hogy ki milyen kenyeret eszik, olyan nyelven szóljon.

Feleségem egy időben szokmányt viselt. Suman az románul. Rövid daróckabát. Alkalmi vétel volt; gyönyörű. Azt mondja erre egy vén selyma móc a piacon, mint ki mindent ért és megbocsájt, még a némán tüntető szándékot is: Ej, nagysága, látom ám, hogy magyar zászlót visel itt. A szokmány szegése zöld és piros, a daróc maga szürke – de a szürke valójában fehér, csak éppen megsötétítették, nehogy baj legyen belőle.

Egyéb baj nem is volt – mármint a szokmánnyal –, mint hogy román hegylakók készítették, maguknak. Talán még „a magyar világban". Hogy aztán ők miért rejtették volna ezt a nemzeti színt, és ki elől? S miért üzentek vissza vele, maguknak? És ugyan mit?

Ez bizony történelmi rejtély, alkalmi kabátba öltöztetve.

Errefelé mögöttes jelentéseken, kancsal mészárosi üzeneteken törjük a fejünket ajándékozáskor, vásárkor. Adunk, kapunk. Alkuszunk, nem alkuszunk – azt se tudjuk. Mellékelni kellene talán az ajándékhoz vagy a vásárfiához – kapcsolt áruként – az értelmezésüket, a jelképiségüket magyarázó kultúrákat, néhány évszázadot, hogy ne csak a kutya farkáról, a szokmány vagy a kacagány áráról folyjék a párbeszéd. Alkudozás közben erre aligha jut idő.

De hogy milyen kutyát tartunk, milyen veddfelkét hordunk: azt mindig a *másik* tudja, annak számára van jelentése. Legalábbis addig, amíg jut időnk elmagyarázni egymásnak, hogy miért éppen azt viseljük, adjuk, éljük. Odább van az, túl minden határon.

Node, sebaj, állítólag jön az európai konfekció, és kutya helyett az elektromos riasztó.

Akkor aztán senki nem csahol, és mindenki szmokingban jár szomszédolni. Tartok tőle, mégis, hogy azt kérdezik majd egy tökéletes világszervezet fórumán, a folyosó szögletében a szomszéd országbeli szmokingos képviselők: mitől magyar a kutya, mitől román a guba?

A karaván halad, de a kutya ugat.

Haladás közben pedig ismerősöm további vizslákat készül ajándékozni a szlovákoknak, a szerbeknek, a németeknek, a portugáloknak, valamint az andoraiaknak is.

Kossovicz Tamás

FRANK JÁNOS:

Lossonczy

Lossonczy Tamás, az egykori Európai Iskola tagja, később a belőle kivált *Galéria a 4 Világtájhoz* egyik alapítója, csak 91 évesen kapott nagyobbfajta, a rangjához méltó kiállítást. Az Ernst Múzeum összes termében. Oeuvre-jéből ugyan kitellett volna a tárlat sokszorosa is, jártam a festő szobányi képraktárában, melyben majd' ezer kisebb-nagyobb festmény, élére állítva zsúfolódik össze; pedig hetven évnyi munkásságának számos korai darabját elpusztította a bomba, 1944-ben. A kiállítás a hatalmas műtárgyanyagnak — melyet az állami vásárló bizottság sosem ritkított — a válogatása volt. Az első kép dátuma 1926, a legújabbé 1995. Kései ez a rehabilitáció. Lossonczynak eddig csak kisebb tárlatai voltak egy-két évtized szünettel.

Kassák írta a negyven egynéhány éves Lossonczy Tamásról 1947-ben, hogy az „(...) absztrakt festészet egyik legkiforrottabb képviselője". Tudnivaló, akkoriban Magyarországon sokkal tágabban értelmezték az absztrakt fogalmát, mint ma. Kassák is pontosított a továbbiakban, hogy Lossonczy festészetének taglalásakor „(...) nem az irányzatokba való elskatulyázás, hanem műveinek képi mivolta, mondanivalójának festői karaktere, kifejezési módjának tiszta egysége, egyéni erényei vagy hiányosságai kerülnek véleményezésünk előterébe." Alig van mit hozzátennem, most egy fél évszázad múlva sem.

Lossonczy egy olyan magyar absztrakt-szürrealista iskola követője, melynek egyetlen tagja saját maga. Művészetünkben nincsenek ősei, követői sem. 1929-ben meglátogatta Mondriant, semmiben sem hasonlít rá, talán a fegyelmét örökölte tőle, előképei az egyetemes művészetnek inkább más képviselői. Lossonczynál az absztrakt és a szürrealizmus egyidejűleg lép föl, arányuk gyakrabban az absztrakt tényező javára tolódik el, sőt az utóbbi tendencia a túlnyomó, ha éppen nem a tiszta absztrakció uralkodik a vásznán. Minden képe egyforma, de nincs két egyforma képe — csúszott a noteszomba ez az aforisztikus mondat, mint ilyen igaz is, meg nem is. A művészet története során, tudjuk, a legtöbb festő életműve stíluskorszakokból áll, ezeket a legtisztábban a kronológia szerint, kiállítás rendezése közben, vagy a reprodukciók képszerkesztésekor lehet elkülöníteni: a Lossonczy-kiállításon csak ritkán láttam egyetlen ciklusba tartozó falat, és egész termet rokonértelmű festményeiből nem találtam. Nem is lehet. Ő tudniillik egy időben többféleképpen is dolgozik, sőt újabb felfogásainak idején váratlanul visszatér egy-egy régebbi stílusszerelméhez.

Festészete fővonalában mindig vidám, játékos, színei intenzívek, akkor is, ha ő maga, külső okokból, szörnyű időkben elkeseredett volt; nézőjét — ha nem is olvassuk a vésztjósló képcímeket — felderíti. Végtelenül tisztán fest, éles folthatárokkal, akkor még nem használták a head edge megjelölést. Formanyelvének sajátos szerkesztési módja, amikor — elneveztem kép-dualizmusnak — két képsíkot helyet egymás fölé — a falon, felőlünk nézve egymás mögé — az egy keretben két festmény közti távolság, valeur perspektívával, hol kisebb, hol nagyobb, az alap vagy sima, vagy három dimenziós, vagy éppen hiperplasztikus, attól függően, miféle cselekmény folyik a belső síkon, illetve a külsőn. Ebben az egész műtárgyanyagban minden képen minden dinamikus, a motívumok, motívum-együttesek izegnek-mozognak, vissza-visszatér egy kígyózó vonulat (vagy több), máskor a rendetlenségig menően szétszórt apró formák, jegyek repeszdarabokként lebegnek, kavarognak, hogy mindezeket egy nem látható, megfoghatatlan kohézió naprendszerekké, galaxisokká terelje össze mégis. A festő a szeszélyes rögtönzéseit hideg fejjel, bravúros rajztudására támaszkodva, biztos ecsetvonásokkal adja elő.

A Budapest ostromát átélt korai festményei még nem azt a par excellence kolorista Lossonczyt mutatják be, akiről fentebb beszéltem. A Konfiguráció (1941-1942) szürke tónusú, dinamikus térszerkezetet, a Világégés (1942-43) szürkésokker alapján a fekete kis háromszögekből sorolt fűrészfogas kontúrokból épített kettős háromszög, olyan mint egy csokornyakkendő; minden mozgásban van, a színszegény felületen némi sárga, az égést pedig terakotta-szín lángnyelvek szimbolizálják, Lossonczynál szokatlan direkt módon, sőt szó szerint. Ellipszisek rendszere a Viharban (1942), a komor tónustól elüt egy kicsiny hajlított téglaszín sáv, főszereplő azonban a kép közepe táján kivillanó csegely, azaz íves vonalakkal határolt háromszög. A lakonikus című Kompozíció (1946) szürkés egyenletes mezejében vonalháló, ezt a festő szín helyett a vászon kihagyásával, tehát negatív festéssel jelezte. A Temetés (1946) és a Szerkezet, erő, rend (1947) című, csaknem tiszta fekete festésű háromszögekből szerkesztett két képtáblák. Majdnem azt mondtam rájuk, hogy ez konstruktivizmus, ha nem látnám az egyenesek és a háromszögek rendszerében a művész kezevonásának érzékeny lendületét; Lossonczynál a mértanias, még a statikus is mozgással teli. Ugyancsak zömében fekete az Ősvilág (1963), a tárlat óriás-pannója (195 cm magas és 720 cm széles). Az alapsík előtt/fölött valamilyen hajlított, tán megolvadt rézfúvós hangszerhez hasonló plasztikus alakzat, de emlékeztet ez egy Henry Moore fekvő szoborra is.

Lossonczy életművének summája voltaképpen a Tisztító vihar (1961-62), nemcsak méreteinél fogva (300-300 cm) monumentális ez a tábla. Magának a négyzetformának is van festői mondanivalója. Hullámvonalak, színuszvonalak osztják vörös és kék mezőre a négyzetet, a hajlékony nagyobb és a kisebb motívumokat (utóbbiak mintha kis állatra, bogárra utalnának) forgószél kapja fel. Számoljunk utána, egy ekkora táblán sokal több motívum, képelem fér el, mint egy szobaképen. A Tisztító vihar gazdagságában, bujaságában a szubkontinentális, indiai ornamentikára utal, vagy a nálunk ismertebb krisnás szekér-dekorációra.

Van *petit format* is, mint a négyzetes apró remekmű, a Színek szava (1946), ez a függőleges keskeny csíkokból összeállított irizáló színskála, melynek ellenpontja a két odavetett, oda nem illő tömör, illetve kontúros háromszögecske. Megszereti az ember az álló, keskeny téglalap alakú Lossonczy-képeket, rajtuk az elmosott háttér előtt az élesebb határú, öntörvényűen vertikális, összefogott mintákkal. Többsíkú táblákból áll az 1992-ben meghalt felesége, Lossonczy Ibolya szobrász emlékére festett egyenes és görbe határú kék és világoskék színtartományból, puha és élesen határolt foltokból álló Ibolya-képek ciklusa. És lám, a retrospektív kiállításra való készülődés bonyolult munkája közben sem tudta megállni Lossonczy, hogy fessen. Az Érdeklődő, vészjel, üldöztetések vöröses-barna síkon százlábú fekete motívumok. A kép születési éve: 1995.

Büszke lehet az az ország, melynek olyan festője van, mint Lossonczy Tamás, aki hét évtizede töretlenül reprezentálja az avantgárdot a műcsarnokizmussal, a fasizmussal, a háborúval, majd a kommunizmus kemény – és puha – diktatúrájával, sőt az emberi biztonsággal szemben. Nemcsak eszmei tisztasággal, hanem a tengernyi munka nyomán, kézzelfogható eredményeivel járult hozzá a modern magyar művészet történetéhez. Annak eleven fejezeteként.

ÉS-est Miskolcon

Március 29-én, délután 4 órakor a Miskolci Nemzeti Színház nézőtéri társalgójában találkozunk olvasóinkkal. Mindenkit szeretettel várunk.

Biztos befektetés

Kamatozása a teljes futamidőre

1 HÓNAP	*évi*	**24,0 %**
3 HÓNAP	*évi*	**25,5 %**
6 HÓNAP	*évi*	**25,5 %**

MEGBÍZHATÓ PARTNER

Az Inter-Európa Bank ajánlata magánszemélyeknek és cégeknek az

INTER-EURÓPA ÉRTÉKJEGY

RUGALMAS, ÁTRUHÁZHATÓ, IGEN KEDVEZŐ KAMATOZÁSÚ BEFEKTETÉS

100.000,-
500.000,-
1.000.000,-
forintos címletekben.

Inter-Európa Bank Rt.

A HAGYOMÁNY KÖTELEZ

BUDAPEST *V., Szabadság tér 15.*
BUDAPEST *II., Pasaréti út 96.*
BÉKÉSCSABA, *Szent István tér 5.*
DEBRECEN, *Piac utca 32.*
GYŐR, *Czuczor Gergely utca 26.*
KECSKEMÉT, *Rákóczi út 26.*
NYÍREGYHÁZA, *Mártírok tere 9.*
PÉCS, *Ferencesek utcája 17.*
SZEGED, *Széchenyi tér 2.*
SZÉKESFEHÉRVÁR, *Basa utca 1.*
SZOMBATHELY, *Hollán Ernő utca 1.*
VESZPRÉM, *Óváros tér 25.*

Lossonczy Tamás

„Kompozicio III" - 1946

- grafika

Jan. Pan. Muz. Ev. 1974/XIX

Lossonczy Tamás

wód

Lossonczy Tamás.
Apest, 1948. Képer-
kel-

nehány lapos
Önálló kis füret,
melyet azért nem
vettem meg, mert
10 fst volt az
ára

REFORMÁTUS EGYHÁZ
GYOMA

1001-1938 *elnöki szám.*

NAGYSÁGOS DR. S Z E N T I V Á N Y I G Y U L A TITKÁR URNAK

B U D A P E S T .

Hivatalból
Egyházi ügyben

Lossonczy Tamás

szül. 1904.

ród

Kállaipaintung

neoexpressionista

Lossonczy Tamás

„Papirplasztika" c. művének
fotója szerepel a képmellékletben

Kritika 1971 január

Lossonczy Tamás

festő –

Utolyára 1948-ban állított ki
most a Fenyes Adolf Serenben,
mutatta be műveit, a kiállítást
Frank János rendezte.

Meri Ottó: Lossonczy Tamás ujabb képei . . .
Művészet, 1972 junius – 47 oldal

Lossonczy Tamás

festő –

A művész első jelentős bemutatkozása 1943-ban volt az Alkotás Művészházában. Ekkor alakult ki végleges festői és grafikai jelrendszere.

Meri Ottó: Lossonczy Tamás újabb képei . . .
Művészet, 1972. június – 47 oldal

Lossonczy Tamás

festő -

Lossonczy Tamás tagja a Szocialista Képzőművészek csoportjának, a felszabadulást követően az Európai Iskolának.

Meri Ottó: Lossonczy Tamás újabb képei ...

Művészet, 1972. junius - 47 oldal

Losonczy Tamás

fstő_

Losonczy Tamás a magyar avant-gardenak ahhoz a szárnyához tartozik, amelyik a 20-as, 30 években indult útjára.

Merci Otto Losonczy Tamás újabb képei...
Művészet, 1972 junius - 47 oldal.

Lossonczy Tamás
festő -

Ki állításán bemutatta a „Merev eltökéltek" - et és a „Termékeny csend" - et, valamint a „Történelem" című művet.

Merei Ottó: Lossonczy Tamás újabb képei...
Művészet, 1972 junius - 47 oldal

Lossonczy Tamás
festő -

Lossonczy festészetének szimbolikus
oldaláról az „Életre-halálra" és
a „Sötétség mellett" képviseli.

Merei Ottó: Lossonczy Tamás ujabb képei . . .
Művészet, 1972. június - 47 oldal

Lossonczy Tamás

festő

Kiállítás ám bemutatta az „Erők, emlékek, a „Föld és fénysugár", az „Élővilág" cimű kompozíciót.

Merei Ottó: Lossonczy Tamás újabb képei . . .

Művészet, 1972. junius - 47 oldal

Lossonczy Tamás
festő -

Derűt és harmoniát árászt a „Derű" a „Rajzoló szinek" című képek. A „Szin-építeneiry", a „Gyöngédség", a „Sárga zengés".

Merei Ottó: Lossonczy Tamás ujabb képei...
Művészet, 1972. junius - 47 oldal.

Lossonczy Tamás
festő -

A „Tánc" lebegve szárnyaló párt
ábrázol. A művész játékos képzelet-
ét a „Felejthetlen" és „Sivatagi alom"
reprezentálja.

Merei Ottó: Lossonczy Tamás nyább képei...
Művészet, 1972. junius - 47 oldal.

Lossonczy Tamás
festő

Kiállításán bemutatta a „Központ"-ot a „Zöldbe nyújtózás"-t, a „Forgás és lebegés"-t, a „Fénysebesség"-et, a „Sikvárió kékség"-et.

Merei Ottó: Lossonczy Tamás nyabb képei...
Művészet, 1972. junius - 47 oldal.

Lossonczy Tamás

cenzura rájz sorozata
emlitve a 20. oldalon

Křtěla 1971 jarmá

Lossonczy Tamás

Neve emlitve ,szerepel a Kállai Ernő rendezte Elvont müvészet első magyar csoport-kiállitásán 1946-ban

Kritika 1971 január 17.old.

Lossonczy Tamás

Több, mint 10 éve elvonultan él, lankadatlan dolgozik. Stiláris kibicsaklások után újra önmagára talált.

Bálint E: Konstruktivista tendenciák a magyar művészetben; Magyar Műhely, 1968. IX.1.51.1.

Lossonczy Tamás

„... pompás körös kompozicióit, nagyméretű konstruktív vásznait..." említi

Mezei Ottó: A tér Gyarmathy Tihamér festészetében.

Magy.Ép.műv. 1972.5.sz. 63.l.

Lossonczy

Önálló Kiállítása volt

1948-ban - emlétve

Kritika 1971 jamás

17. old.

Lossonczy Tomás

Bemutatott műve:

100 pz. „Compositió 1935," olaj

Bologh J.: A „Magyar Képzőműcsetért"

I. műcsetti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

10 l

Lossonczy Tamás

Composition 1935, olajfestmény

Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógus 1946 Júl

Lossonczy Tamás

neve emlitve

Dienényi Iván: Martyn F 75 éves

Nagyvilág 73/6 95T.o.

Lossonczy Tamás, festő

1993. szept.-ben nyílt meg a szlovákiai Gák Galériában a magyar művészet XX. sz.-i történetét feldolgozó feldolgozó kiállítás, melyen képei szerepelnek.

Mikós Pál: Képzőművészeti krónika.
Jelenkor, Pécs, 1994. febr. 165-167 old.

Lossonczy Tamás, festő

Nem szerepel a kötetben.

Bodri Ferenc: Képzőművészeti kislexikon
.....Pictura Hungarica
1948-1973.

JELENKOR, Pécs, 1972. június. XV/6.

Lossanczy Tamás

Hamvas Béla, „Absztrakció és szürrealizmus Magyarországon" alánnet miselő kötetében ír a művészről. „Forradalom a művészetben" c. könyvét 1947-ben írta.

Devényi Iván: Hamvas Béla. Irodalmi Szemle, 1972. .. 9.

Lossonczy Tamás

Bozóky Mária: Mi van az absztraktokkal? /Lossonczy Tamás festészetéről/. - Kortárs, 1968.11.sz.1844-1845.l.

az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

160. l.

Lossonczy Tamás

1. Kompozició I. p-alv. 105 x 100
2. — " — II. p. tus 110 x 137

XX. Századi Magyar Grafika
Sarvaria Múz. Szombathely 1974.

Losonczy Tamás

Kompozíció repr.

XX. századi magyar grafika
Savaria Múz. Szombathely 1974.

Lossonczy Tamás, Jestő

Megemlítve. (Székesfehér vári Kiállítás.)

Miklós Pál: Képző művészeti krónika

165-173.

JELENKOR, Pécs, 1974 Február

XVII/2

Lossonczy Tamás

műsei szerepeltek a székesfehérvári Európai Iskola tárlatán.

Nagy Zoltán: Looking back at the European School. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55. p.

1911

Lossonczy Tamás

Kőfölt műve, egész táblán, fekete-fehéren: „Kompozíció vonalakkal" 25 x 40 cm. 1946.

Nagy Zoltán: Looking back at the European School. The New Hungarian Quarterly, Budapest 1974. 55. p.

1921

Losonczi Tamás

1946-ban néhány müvész, -közöttük Losonczi Tamás is- az Európai Iskolán belül külön programmal, külön csoportotoalakitottak, megukat "elvont müvésznek" nevezve, más esztétikát hirdettek, mint a figurativ festők és szobrászok."Magyar bioromantikusok" cimmel Vadas József ezzel kapcsolatban tájékoztat a székesfehérvári Csók István Képtárban rendezett kiállitásról, mely képet ad az Európai Iskola tagjainak egykori müködéséről.

Élet és Irodalom, Bp. 1973. szept. 29.
XVII. évf. 39. sz. 12. lap.

Lossonczy Tamás 1

1948 óta elsőízben jelentkezett gyűjteményes anyaggal, ezúttal a Fenyes Adolf teremben. Huszonkét képe az 1965-70. közötti időben keletkezett, és ezt a leszűkítést nem érezzük szerencsésnek, hiszen emlékezetünk szerint a régi, az európai iskolában kiállított anyag egységesebbnek, jelentősebbnek és többet ígérőnek tűnt annak idején.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra

Magyar Hírlap 1971/26 6 old.

Lossonczy Tamás

Tudjuk, hogy az elmúlt negyedszázadban Lossonczy többször és többfelé próbálkozott önmaga keresésével, kifejezésével. A próbálkozások azonban mintha megzavarták volna: túlságosan dekorativ ahhoz, hogy mélyebb élményt keltsen, de túlságosan sokat akaró ahhoz, hogy egyértelmüen dekorativnak tekinthessük.

Bojár Ivan: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1971/26 6old.

Lossonczy Tamás

1942-44 között mutatta be műveit a VII. ker. Lenin krt. 19. sz. házban rendezett tárlaton.

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budai Lexikon, Budapest 1973.

1335 l

281

Lossonczy Tamás

az Európai Iskola tagja.

Bjerza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

13351

3081

Lossonczy Tamás
festő

Lossonczy Tamást több magyarázat
dinamikus absztrakt kompozíció
képviseli a kiállításon

Passuth Krisztina: XX.századi magyar művészet.
Művészet, 1973.július - 11.oldal

Lossonczy Tamás

Kállai Ernő a két világháború közötti és a 2.-ik világháború utáni legértékesebb művészeti törekvések, támogatására, a Bauhaus gondolat, népszerűsítésére, a magyar szürrealista és nonfigurativ festők dismertetésére tette fel életét.

Devényi Iván: Kállai Ernő emlékezete,
Tolnamegyei Népújság, 1975. febr. 9.

Lossonczy Tamás

Kállai Ernő vezetésével kiváltak az Európai Iskolából éa megalakitották az Elvont Művészek csoportját Fekete Béla, Gyarmathy Tihamér, Lossonczy Tamás, Marosán Gyula, Zempléni Magda festőművészek.

Magyar Hirlap 1973/257/6

Lánca

Losonczi Tamás, Kass

1976. VII. 11. Petőfi 2o,3o ..VGné

Láttuk, hallottuk

- A Képzőművészeti Kiadó Mai magyar művészet cimü sorozata egyike a leghatásosabb népszerü kiadványoknak. Alkalomadtán majd részletesebben is foglalkozunk vele, most csak annyit, hogy az egyes kötetek kiállitása tetszetős, szövege rövid, tartalmazzák a művészekre vonatkozó legfontosabb életrajzi adatokat, és nem utolsó sorban olcsók. A kiskönyvek monográfiák megjelenése azonban ezidáig meglehetősen egyenletlen volt. Hosszu szünetekkel jött ki egy-egy kötet, majd egymásután négy is. Elsőnek a Losonczi Tamásról szóló munkát emlitjük, annak okán, hogy régi, nagyon régi adósságot törlesz ez a kis kötet. A 72 éves mester, a magyar nonfiguarai festészet egyik úttörője, aki 1936-tól tagja volt a szocialista művészcsoportnak, baráti köréhez tartozott a többi között Vajda Lajos, Sugár Andor, Kállai Ernő. Első nyilvános kiállitását 1943-ban rendezte, azóta kevés önáló tárlata volt. Legutóbb hosszu-hosszu szünet után 1971 ben egy kisebb bemutató a Fényes Adolf Galériában.
Életpályájának ismertetőjében és a 16 kis szines táblát elemző irásaiban Bozóki Mária nagy hozzáértéssel és megértéssel foglalkozik Losonczi Tamás művészetével.
A másik kötet Csohán Kálmánnak, a nagyar grafiak egyik kiválóságának munkásságából ad izelitőt. Pompás bevezetőjét Solymár István irta. Nemcsak Csohány, hanem egész nemzedékének pályáján rátapint annak lényegére. Figyelemreméltó a Kondor Bélával vont párhuzam. Solymár képelemzései pedig a szépirodalom mércéjével mérve is, kitünőek!

- - - -

Lossonczy Tamás

Tamás Galéria
Új romantika
1944 febr-márc.

Föld,
olaj.

Łossonczy Tamás

festő

mod

Az új magyar művészet önarckepe ?

[Bp, 1946] 26-27. l.

vül. Bpest. 1904.

Pontos adatokkal életrajz, ha kell lásd.

? Europai Iskola 7-8. A.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V

Visegrádi-utca ?'

Losonczy Tamás

Szód

Kállai Ernő:

Őszinte beszámoló egy beszélgetésről.

Magyar Csillag:

1942. I. 47. l.

157

Losonczy Tamás

Jestő

műtermében

repr.

Fényszóró 1945

okt. 31. (A Munkáskultúrszövetség

nincvész ~~o~~ Hlonában.)

Darnay Kálmán X. 224.

Lossonczy Tamás

1.

Szépmüvèszet

1943. 112. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Lossonczy Tamás

Cród

Hétfő. 1943 máj. 3

(Beszámoló a Eiálli-
tásokról.)

áros ba, melyett kettős kőfal, ortonyok, bás-
zel telt árkon át, két oldalról hidon lehet be-
lomok válnak ki. A hegyes háttérben balra
ány épületei tűnnek fel, jobbra pedig. a
előtérben balra a Tarcsalon innen (a gyöntes vezér s kísérete áll
dobok közelében a meghódolt parancsnok
nögöste lovas kíséretét látjuk, melyet réfben a
nen két katona beszélget, a kiletől nem
l foglalatoskodik. Az égbolt felhős. Felirá

nalkeretnek 17.3 : 27.7 c/m

03.

Losonczy Tamás

1923/24 – 1927/28

Ferkèpzomfoiskèvk

109.0.

törekvéseiben velük rokonérzésű schleswigi *Emil Nolde*. Külön áll a bécsi származású *Oscar Kokoschka*. Ugyancsak külön csoportot alkot néhány rajnamelléki művész, kik Cézanne és Matisse törekvéseit folytatják: *Heinrich Nauen, Hans Purrmann, August Macke, Karl Mense*. Egy másik ex-

Lossonczy Tamás

Iród

Kampis János:
Közvetzélyes művé-
szeti kinövések.
Magyarság.
1943. máj. 6.

a gótikus stílus különböző fokozatai a műv
az építészet és a festészet terén, de kezdődő
alkotásaiban.

A részletkérdések szakértője bizonyá
munka szerzőjével szemben. De célunk nem
mint inkább négy évtized művészeti fejlődé
A dolog természetéből folyik, hogy a kép
ellenére sok még a térképünkön a fehér folt,
Sokhelyütt csak a kontúrok látszanak, más
kialakítani. Minden összefoglaló munkánal
tázása az eddigi eredmények összegezése a
nálni — értéke, hanem kiindulás is a kép

Az újabb magyar szakirodalomban ne
Csánky Dezső, Fogel József könyvein kív
kora c. munkájának szempontjaival sokban
szerét különösen a kor szellemi képének
valamint követni azt a törekvését is, hogy
emberi szellem koron és időn felül álló
jellemző adaléknak is felfogni. Mint követé
Herbst des Mittelalters-e a lovagi és az ud
bár a művészet és az élet kapcsolatáról hird

Lossoncy Tamás

Lód
2

Pester Lloyd.
Morgenblatt. 1943.
ápr. 25. (†Der Maler
Thomas Lossoncy.)

† e. k.:

mely a 2 ~~Hernaulh~~ előtért átnelő „Taroz" (fiume"-ból ~~[illegible]~~ (D)
mos bástya, körönd és őrtorony védi. Köz-
) van megjelölve s a téren három katona
ő ~~katonát~~ lelőtte. A város körül a „Borghi
ületei körül több meg van rongálva s utczain
ini grandi da acqua" (G) működik. A hát-
h Fiume" (E) rohan le; a „Porta nuova"-
Kalo" van (B) s balra a hegyek között: „Vn
, túl Murány vára emelkedik. Telirata a

a Cattedrale" kezdettel s „Porta nuova" be-

eretnek 14.1 : 20.4 s a réflapnak 14.5 : 20.8
l Sig. Co: Ercole Scala. In Modona 1686.

66/93 No ~~40~~. 42

Lossonczy Tamás

Erdő

Esti Kis Ujság

1943. ápr. 24.

(Az „absztrakt" művészet. L. T. kiállítása.)

K. N. A.

kal, köröndökkel és ostornyokkal megerö-
iralkodó templomok körül a „Hauptkirch"
háttérben a hegyek körül balra a „~~Tarox~~ Hernath
l „Murau" (6) tornyai bontakoznak ki. A
van, hol zobbról három kerekü malomot hajt
„Tarox fl" szelí át. Az égbolt fölhös. Felira

chau

Ungarn"

Jacob Koppm;"

rázat van: „1. Hauptkirch" kezdettel és „6.
el.

a vonalkeretnek 18,1 : ~~30.~~ 6/m.

2.

Lossonczy Tamás

gyűjtemenyes kiáll.
képes katalogusa.

Alkotás Művészház.

(Bpest, é. n.)
1943

megvan Erzsébet-
rámban

Szürreálista festő!

l'armistice de Rethondes.[1]

On ne saurait en terminer avec la tendance « universaliste » du théâtre moderne, sans parler de « Noé » et de « Bataille de la Marne » de M. André Obey, que nous a révélé l'année dernière et cet automne la « Compagnie des Quinze » au théâtre du « Vieux-Colombier », « Noé » a quelque chose de shakespearien et l'on ne s'étonne pas que son auteur soit, en même temps, l'admirable « adaptateur » de « Viol de Lucrèce » joué également au « Vieux-Colombier ». Il y a dans son « Noé » une fantaisie et une richesse poétique vraiment extraordinaire. Tout vibre dans cette pièce : hommes, animaux, plantes, c'est une évocation surprenante d'un monde à la fois féerique et réel, humain et divin, le monde même de la Bible.

Quant à la « Bataille de la Marne », c'est une évocation saisissante, une « stylisation » de ce que fut pour la France, le « drame de la Marne ». Tout l'essentiel de cette « palpitation » de l'histoire de France est ramassé, concentré dans les deux actes de M. Obey. Quelques soldats qui passent sur la scène en titubant, comme ivres de fatigue, un petit groupe de femmes, épouses et mères de soldats, fuyant sous le canon, l'approche de l'ennemi, le chant, à la cantonnade, d'un choral de Bach par les troupes allemandes, un récitant qui raconte — dans

[1] La pièce de « Siegfried » fut jouée en 1928, c'est le drame qu'elle évoque qui est de 1919.

Lossonczy Tamás

kb 25–26 éves fiatal-
ember. Egy textilgyár-
ban hivatalnok (nem
tervező). Művésze-
tén meglátszik, hogy
nagyon beleszédült az
értelmetlen textilmin-
tákba. Bende János
közlése szerint évekig
tanult a bpesti képző-
művészeti főiskolán.
~~Kollektív~~ ~~[illegible]~~ kiállítását az
sétrotás Művészházban
láttam 1943 máj 2.

Gentiváry

arczélben és sima karimájú
va. Csipkézett nyilt koronát
és hegyes szakálla hosszú.
Felirata: »ATTILA REX. FLA-
»bbrafordult hím-oroszlánon
ki balkezével előre mutat,
tart.

nzat, átmérője 3·5 cm. — Lelt.
911 évi római nemzetközi kiállí-
Ödönnek ajándéka 1912 január
t 1912 április 23-án (195–912).
-én (465–913).

Lossonczy Tamás

1904-ben született, a Képzőművészeti Főiskolán Vaszary János alatt tanult. 1943-ban, majd 1947-48 ban volt önálló tárlata.

„Cozóky-": The abstract work of Tamás Lossonczy. Daily News, 1968. jul. 18 6 l.

Lossoncay Tomás

Sokmos alkotásai közül kiemelkedők:
„Csend", „Universum", „Fényforrások"
kristály konstrukciókra emlékeztetnek.
További műve: „A fény színes sugarai,"
1965 ből.
- Bozóky - "The abstract work of Tomás
Lossoncay, Daily News, Budapest, 1964. VII. 18
64.

Lossonczy Tamás

Műveit az europai hírnevű Moholy-Nagy László és Vasarely Victor alkotásaival egyenrangúak, mint továbbá Masson, Fougeron, Lasne, Tailleux-ievél. „bozóky." The abstract work of Tamás Lossonczy. Daily News, Budapest, 1968. jul. 18 6 l.

Losonczy Tamás

festő

Magyar Csillag, 1942. jan. II. évf.

1. sz. 44–52. l. – Kállai Ernő: Őszinte

beszámoló egy beszélgetésről.

Losonczy Tamás festőművész.

Magyar Nemzet.

1947. I. 5. ; III. évf. 4. n. 2. old.

(: Riport. :)

Losoncy Tamás festő

Szabad Nép

1946. 4. 4. – 4. l.

5. 30. – 6. l.

Lovonczy Tamás festő

Szabad Nép
1947. 2. 9. – 11. l.

Losonczy Tamás festi".

Magyar Nemzet.
1945. V. 26., 20. l.
(: Kritika :)

„Derü" (: Lossonczy Tamás fest" müve. :)

Magyar Nemzet.
1945. V. 26., 20. n.
(: Kritika :)

Lossonczy Tamás festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3. sz. 38. o.
kiállításokról. - Bírálatom valakivel
a Lossonczy kiállításon.
/Mándy Stefániával/.

Lossoncy Tamás festő

Szabad Nép 1947

4. 1. - 4. l.

Lossonczy Tamás ferkő

Szabad Nép

1946. 9. 29. – 6. l.

Lovoncin Tamás festő

Szabad Nép

1946. 4. 2. – 6. l.

Lossovczy Tamás

Vékony szálak kötődnek az Európai Iskolához.

Erdey Gyula: Magyar design; Ipari Művészet, 1969. III. 23. l.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1971 JAN 8

Lossonczy Tamás

ESTI HÍRLAP

☐ *LOSSONCZY TAMÁS FESTMÉNYEIBŐL kamarakiállítás nyílik a Fényes Adolf-teremben (VII., Rákóczi út 30.) ma, január 8-án, pénteken, délután fél 6 órakor. A megnyitó beszédet dr. Major Máté Kossuth-díjas akadémikus, építőművész-professzor mondja.*

Lossoczy Tamás

Képviselve van B. R. (Budapest) gyűjteményében.

Szabadi J.: A magyar szürrealizmus és absztrakt képzőművészet B. R. gyűjteményében; Műgyűjtő, 1970. 3sz. 3. l.

Lossonczy Tamás

"Megkéshet-e, aki absztrakt?" cimmel ir Szabó György a hatvanhat éves müvész kiállitásáról a Fényes Adolf teremben, s hosszan elemzi müveit. Többek között megemliti a "Sötétség szelleme" c. vásznát, a "Forgás és lebegés", „Termékeny csönd" c. müveket, valamint a "Merev eltökéltek" c. festményét, amelyről igy ir: "szikár, fogazott alakzatai ugyanugy a festő izgalmas humánumáról vallanak, mint a "Történelem" példabeszéde, kiolthatatlan apró lángocskájával, annyi komor jelkép fölött."

Élet és Irodalom, Bp. 1971. január 16.
XV. évf. 3. sz. 12. lap

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 438-068, 337-748, 340-726

Kossonczy Tamás

NÉPSZABADSÁG

Budapest

1971 JAN 8

LOSSONCZY TAMÁS festményeiből nyílik kamarakiállítás ma délután fél 6 órakor a Rákóczi út 39. szám alatti Fényes Adolf Teremben. Dr. Major Máté Kossuth-díjas akadémikus, építőművész-professzor mond megnyitó beszédet.

0021

Lossonczy Tamás

„Röntgen sugarak" – majd „Mythologia" (I–V.); „Aranykör," Piros szelet, „Madár kékben."

-bozóky- : The abstract work of Tamás Lossonczy, Daily News, Budapest, 1968. jul. 18 6 f.

Lossonczy Tamás

Magyar Nemzet

1943. ápr. 28.

(Kiállítások.)

Az *Alkotás*-Művészházban *Lossonczy* Tamás festőművész állította ki „absztrakt" festményeit. Szándéka hogy bizonyos lelkiállapotokat érzékeltessen. De nem hisszük, hogy a

közönséghez közvetlenül szóljon ez a művészet. S itt közönségnek nem is a nagy tömeget, de a valóban értőket nevezzük. Ez a művész teljesen el szakad a valóságtól s a formától, csak szinekben s eselleg *mértani* formákban él, atmoszférája visszaidézi az 1920-as évek forrongásait. Ha el is ismerjük e felfogás egyéni jogosságát és indokait — melyeket nemes módon védelmez a kiállítás katalógusában a kiváló *Kállai Ernő* —, mégis el kell utasítanunk magunktól; ez a művészet felbontja a formák és színek világát; ez a művészet — nézetünk szerint — már nem vezet tovább, nem nyit meg újabb lehetőségeket; ez a művészet szétlazítja azt az amúgy is gyér és csekély harmóniát, amit a művészet objektivitása jelent — minden szubjektív láz és látás elismerése mellett — az emberiség hanyatló életében.

★

Lossonczy Tamás

Az *Alkotás Művészházban* egy fiatal, tehetséges, új festő: *Lossonczy* Tamás mutatkozik be. Képei nem *ábrázolják*, legtöbbször még csak nem is *jelzik* a valóságot, hanem az általa keltett *benyomást* rögzítik meg és költik át színekbe, vonalakba, formákba, mintegy zenei hatásúvá testetlenítve a pikturát. Rokon művészi törekvés ez a párisi »muzikális festőkével«, akiknek »absztrakt« festményeit jónéhány esztendeje nálunk is megismerhette a közönség a Nemzeti Szalón egyik érdekes tárlatán. Paradox vonása ennek a szimbolikus (egyáltalán nem pusztán dekoratív) jellegű művészetnek, hogy bár semmit sem ábrázol: mégis a *témából* táplálkozik. Annyira, hogy például címek nélkül az ilyen képek »érthetetlenek« lennének. A *Világégés, Derű, Rajzó színek, Zuhanva szállni, Véres panorámák tavaszán, Növények hajnala, Tüzek és örvények, Vizi világ* és *Hallgatag madár* megjelölés ezért itt mintegy eligazító magyarázatul szolgál. Egyúttal pedig jelzi azt a felső határvonalat is, amelyen Lossonczy kulturált, költői képzeletről és fejlett színérzékenységről egykép tanuskodó művészete kiteljesedik.

Pest, 1943. ápr. 27

(Három kiállítás.)

Lossonczy Tamás

festő

— **Két kiállítás.** Az „Alkotás Művészház"-ban *Lossonczy Tamás* állította ki absztrakt, azaz az élet valóságaitól elvonatkoztatott festményeit. Ez az irányzat nem ujkeletü: egy nemzedéknyi idő mult el már azóta, hogy az „absztrakt" polgárjogot kért magának a művészet országában s hogy ha ezt nem is kapta meg azonnal, számos naturalista nagymester nem habozott kijelenteni róla, hogy „van benne valami". Ezt mondhatjuk Lossonczy Tamás érdekes kiállítására is. Mindenesetre igen magasröptü fantázia kell ahhoz, hogy oly tünékeny fogalmakat, mint „Lángoló", „Könnyedén", „Derü", „Hajszálnyi", valaki ecsettel vászonra és papirra tudjon vetni. E képeket vagy jelenségeket alva vagy ébren, de álmában látta a művész, aki egyébként e földi életben egy textilgyár tisztviselője. Az álmok lelkünk tudatalatti képzeletei. Lossonczy álmai legtöbbnyire messze ragadták polgári foglalkozásától, de némelykor közelhozták ahhoz. Bármennyire távol állt ez tőle: egyes képei selyemhimzés vagy szőnyegmintáknak pompásan felhasználhatók.

Pesti Hirlap

1943. ápr. 28.

di Theoprastus (Budapest, Biblioteca dell'Università, Cod. Lat. 1). Gran parte di questi codici venne fregiata, in seguito, collo stemma del sovrano e una modesta decorazione, da un miniatore di stemmi di Mattia che decorò in tal maniera ben trentasei codici finiti prima del 1470—72.[33] Altri codici più modesti esi trovano pure nella biblioteca del Vitéz. Eccettuato il magnifico Livio in tre volumi (Monaco, Staatsbibl., Cod. 15731—33) ed il delicato Cicerone (Vienna, Bibl. Naz., Cod. Lat. 11), i dodici codici fiorentini del Vitéz sono tutti semplici.

Dopo l'ambasceria italiana di Janus Pannonius, pervennero in Ungheria, oltre al codice efferto da Andreas Pannonius al re Mattia, anche altri codici ferraresi. Già precedentemente (nel 1464) troviamo nella biblioteca di Giovanni Vitéz, un Plinio di

Lossonczy Tamás

vö

Elek Artur: Két kiállítás. L. T. festőművészi. Ujság. 1943. ápr. 29.

Kassa.

A középtérben lévő v
tyák és korondók vednek, a vi
jutni. Épületei körül a tem
a ~~Tarnát~~ Hernát kanyarog s Mu
külváros épületei vannak. A
s jobbra a lerakott zászlók és
hajtja meg magát lovát s m
két sátor előtt. A sátrakon im
messze társuk a kutyáva
ta fölül: „Kaschau".

Réimethet, méretei a v

Ltha 5

<Lossonczy Tamás festőművész>

<.> gyűjteményes kiállításának képes katalogusa. 3 reprodukcióval és Kállai Ernő előszavával - Alkotás Művészház.

Lásd Könyvtáramban

Kassa

A kettős fallal, bástyák
sitett város épületei felett
(1) van külön megjelölve. A
fl" (5) tör elő, a melyen tú
városon kívül a „Vorstätt"
a patak; az előtért pedig a
tár fölülkét sorban:

„Cas

in Ober

s legalól jobbra: „bey
végre alól balra magya
Murau" befejezés:

Rézmethet, méretei

Ltha T. 50

Lossonczy Tamás

Lossonczy Tamás

világa teljes elszakadás a tárgyi kötöttségtől, az önmagát megmagyarázó témától. Képei lényegében semmi megfoghatót nem ábrázolnak és mind a megoldás, mind a szemlélet legegyénibb szabadságát, nem is szabadságát, hanem önkényét szabadítják fel. Ám vizsgálva a hatást, amelyet a szemlélőre gyakorolnak ezek a különös rajzfestmények, meg kell állapítanunk, hogy a művész nem céltalan utakon bolyong, káprázatai nem elkápráztatni akarnak, nem mesterkéltek. Ha Salamon Miklósról azt mondottuk, hogy az értelmi és érzelmi világ megszólaltatója, Lossonczy az értelmi és hangulati világ festője. Egy-egy álomképpillanatot rögzít meg s tudjuk, az álomképben a határozottság és a határozatlanság ölelkezik s mögötte mindig az alsótudati világból tódulnak fel a mozgatóerők. Minden egyes képe egy-egy egységesen ható színakkord, vagy erre a színakkordra támaszkodó geometriai idomok, görbék, erővonalak, színhullámok zárt vagy szabad konstrukciója. Megfesti a magasságot és mélységet. A mindenség ködös és végtelen hangulatát. Mindebben teljesen ellentétben áll az expresszionizmus lázasan fűtött, nyugtalanul tépelődő érzelmi világával és rokonait a francia szürrealisták között kell keresnünk, különösen a teljesen realisztikus színhatásai nyomán. Vannak képei, amelyeken valamely álomszerű távoli világ ősformái jelentkeznek, úgy ahogy egy-egy világ a kaoszból elindul, hogy valamivé legyen. S valamennyi munkáján ott látjuk a kellemes dekoratív hatást is. Az egész mű tudatos lázadás a naturalizmus ellen és új összefüggések keresése. A kiállítás az *Alkotás Művészházban* (VIII, Erzsébet körút 19) *május 6-ig* naponta 10-től 3-ig, vasárnap 10-től 12-ig tekinthető meg. sz. s.

Népszava 1943. ápr. 29.
(Három festő.)
sz. s.

andern ungarischen Malern hat Egry noch in mehreren Grosstädten des Auslandes ausgestellt. Hauptwerke befinden sich in den Museen zu Budapest und in namhaften Privatsammlungen.

Lossonczy Tamás

Kezdetben az Európai Iskola tagja volt, de később Martynnal, Gyarmathynal és Kállai Ernővel együtt kilépett a szervezetből, és önálló absztrakt csoportot alkottak.

Vénusz Lenyi: Modern magyar münü, Corvin 1968 120.f.

Losonci Tamás

Említve

Berde Mihály: Az oroszlán torkában
Delfinák Lapja, Tatabánya 1970. feb. 12. 3 l.

Losonczy Tamás

A Szoc. Képzőművészek Csoportjának néhány tagja a non-figuratív irányokat követte, így L. T. is.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, London, 1968 100.l.

Lossonczy Tamás

1933–1937 között a Szoc. Képzőművészek Csoportjának tagja.

Major Máté: Az épitészet uj világa, Magvető, 1969, 438.l.

Lossonczy Tamás

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának.

Dénes Lajos, Modern magyar műnyelv, Gondolat 1968 98.l.

Losonczy Tamás

II. Ady Endre u. 17

MKSz 1947

Lossonczy Tamás

grafika

Új Symposion, 46. szám, 22.o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

DAILY NEWS, 1968. VII. 18 1021

The abstract work of Tamás Lossonczy

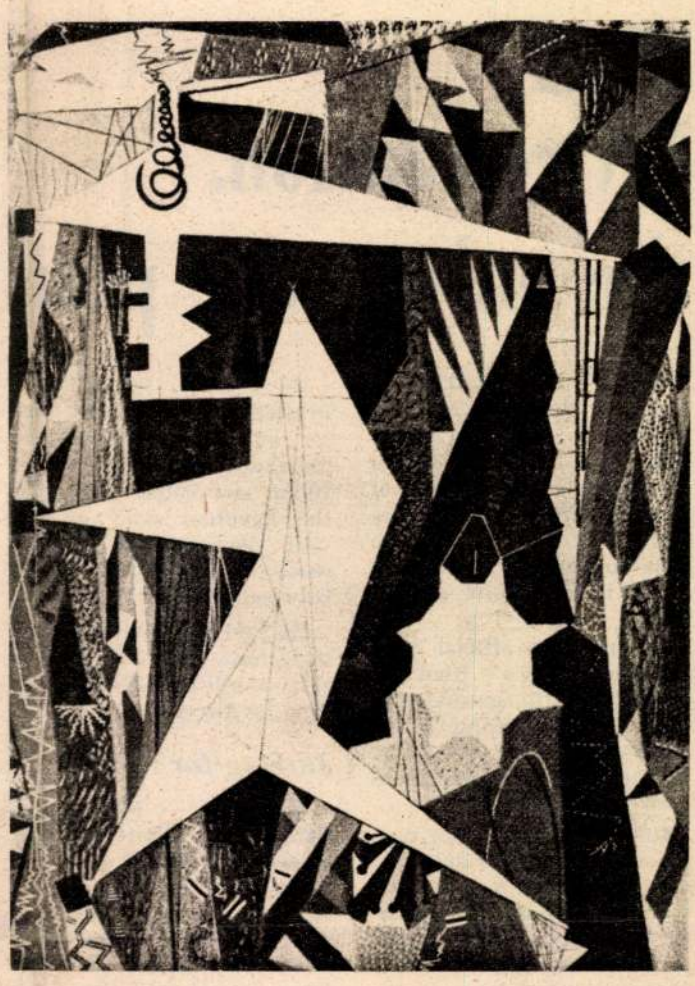

The lyric nuances of his canvases make Tamás Lossonczy, a prolific if lone master, perhaps the most sensitive artist in Hungarian non-figurative painting.

Born in 1904, Lossonczy studied at the Budapest Academy of Art under the noted expressionist master János Vaszary (1867-1939). His early work coincided with the early decades of the avant-garde movement, attracting attention by one-man shows in 1943 and 1947-48. He has produced works that rank him with such contemporaries of European fame as László Moholy-Nagy (1895-1946) and Vasarely—both of them compatriots—de Masson, Fougeron, Lasne, Tailleux, Vénard and many others.

While he has rarely exhibited works during the past twenty years, a visit to the lone master's studio, on Budapest's fashionable Rose Hill (Rózsadomb), reveals ample evidence of a striking later period, one that displays more profundity of conception than ever seen in his work before.

It is mostly in his compositions against a shining bright ground (Sicily yellow or fluorite yellows, with white streaks) that one is aware of a state of intense wonderment, as in "Silence" (a title given to several of his canvases). The "Universe" is recalled in "Light Sources", a composition reminiscent of crystal structures, or in "Coloured Beams of Light" (1965), "X-Rays".

"I let things, colours and impulses, work their influence on me", Lossonczy says.

There is what may well be termed as another branch of Lossonczy's work, which comprises more forceful compositions, such as the "Mythology" cycle (I to V), the "Golden Circle", "Red Segments" or "Bird in Blue" —works of a mysterious atmosphere that are built up from the golden-brown hues of Byzantine mosaics.

Throughout his career, Lossonczy has been seeking to capture the "inward aspect" of things. His message, therefore, is not easy to understand; mostly one can only conjecture, conceive dimly of the depths the artistic insight of this dedicated master is probing.

(bozoky)

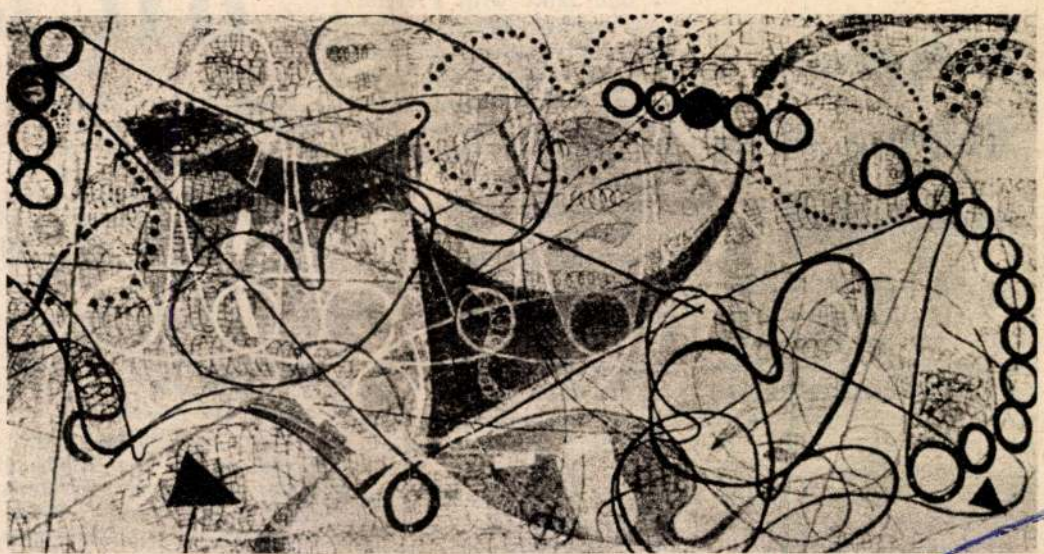

RIAD:

UN resolution, the only peace plan

Cairo — July 17. (UPI) — Egyptian Foreign Minister Mahmoud Riad Tuesday night was asked on Cairo television about reports of a new Middle East peace plan based on reopening the canal and Israeli withdrawal to 18 miles off its eastern bank.

"There is no official basis for such reports", Riad replied. "We still consider the (UN) Security Council's November 22, 1967, resolution the only available peace plan", he said.

Riad said such peace plan reports were designed to disorient Arabs and mislead them into thinking a peaceful solution was near in order that "they might not take a serious stand towards eliminating the consequences of Israeli aggression."

Riad, who accompanied President Gamal Abdel Nasser on his recent visit to Moscow, said the Soviet Union completely supported the Egyptian side and the visit reemphasized the already existing understandig between the two countries.

He said if a political solution fails, then it is our responsibility to liberate our land by forces.

Jarring for Nicosia

Jerusalem — Mr. George Ball, Chief United States delegate to the United Nations, said last night at a Jerusalem press conference that any Middle East peace settlement should be between Israel and the Arab countries alone.

Mr. Ball ended a two-day visit to Israel during which he had talks with Premier Levi Eshkol, Foreign Minister Abba Eban, Defence Minister Moshe Dayan and Deputy Premier Yigal Allon. He drove to Amman and will later visit Beirut and Jeddah.

He told the pressmen his delegation did not come to Israel with any plans for a settlement nor did they suggest any strategy for a settlement.

Cairo — UN Mideast Envoy Gunnar Jarring, after nearly two months of apparently uneventful contacts at UN headquarters, is returning to his Nicosia, Cyprus, headquarters early next month, according to a report in authoritative Cairo newspaper Al Ahram Wednesday.

The newspaper, quoting

Philippines, Malaysia clash over Sabah

Manila, July 17. (Reuter) — The Philippines is seriously considering breaking off diplomatic relations with Malaysia following the breakdown of the Bangkok talks on the Philippine claim to the state of Sabah, Foreign Secretary Narciso Ramos said Wednesday.

A Philippine Moslem organisation, the National Coordinating Council for Islamic Affairs (NACCIA), said today

Biafra accepts OAU invitation

Lagos, July 17. (Reuter) — Secessionist Biafra announced today it had accepted an invitation to send a top-level delegation to Niamey, Niger, to meet an Organisation of African Unity committee seeking a peace formula to end the Nigerian civil war.

An official said because of transport difficulties in blockaded Biafra, a delegation would not be able to go before the weekend.

The OAU committee is made up of the heads of state of Niger, Ethiopia, Cameroun, the Congo-Kinshasa, Liberia and Ghana.

It is engaged in what is officially described as a last effort to bring peace to Nigeria, but its mandate from

federal Government maintain territorial integrity.

Yesterday General Gowon said for the first time in public that Nigeria would accept foreign observer teams to guarantee the safety of Ibo tribesmen predominant tribe in Biafra, if the secessionists renounce independence and return to the Nigerian Federation.

The Nigerian civil war, sparked by the secession of the eastern region of the country as the independent state of Biafra, has lasted more than one year and caused thousands of deaths in combat and through starvation. It has also left the country, formerly one of the richest in Africa, impover-

Lossonczy Tamás

„Kompoziciók", (kettő) fekete-fehér nyövegbenyomott grafika.

-Bozóky- : The abstract work of Tamás Lossonczy, Daily News, Budapest, 1968. jul. 18 61.

Lossonczy Tamás

Martsa Alajos sok egyét mellett
a művész néhány művét őrzi.

Salamon Nándor: Deveinyi Iván műgyűjteménye
Művészet, 1978. apszis - 2 lap.

Csao-diplomácia

Szokatlanul szűkszavúak voltak a hírek *Csao Ce-jang* kínai miniszterelnök délkelet-ázsiai körútjáról. Néhány soros közlések jelentek meg csupán arról, hogy éppen melyik fővárosban tárgyalt, de e tanácskozásoknak sem érdemi részeit, sem a hátterét nem ismertették. Az előbbit valószínűleg azért, mert a felek gondosan magukra zárták az ajtókat, s kevés szivárgott ki az eszmecserék tartalmáról és hangulatáról, a másodikat meg azért, mert kissé elcsépeltnek tartják a térség viszonyának az elemzését. Nem sok történt ugyanis azóta, hogy a kínai kormányfő februárban végigjárta az *ASEAN*, a délkelet-ázsiai öt szövetséges állam diplomáciai útjait, s megpróbált lélektani hadviselésbe kezdeni. Kettős céllal: elfogadtatni az „új" Pekinget, és megnyerni a partnereket az akkor még csak tervezett Kambodzsa-értekezlethez.

Eszközök

Hogy ez mennyire sikerült, azt valószínűleg mindennél jobban mutatja: Csao Ce-jang fél év múltán égető szükségét érezte, hogy érveit megismételje. S ha ebben a híranyagban mégis van valami szokatlan, csak az, hogy egy magas rangú kínai vezető hat hónap múltán ismét végigkilincselte a meggyőzésre kiszemelt országokat. A fogadtatása elől kitérni aligha lehet, a diplomáciai illemkódex szerint legalábbis nem, más dolog viszont, hogy a felkeresett államok most mennyire hajlanak a kínai szóra. Egyáltalán, hitelt adnak-e a pekingi „biztosítékoknak", amelyeket Csao Ce-jang nem mulasztott el újfent emlegetni. Februárban még a szenzáció erejével hatott, hogy megfelelő ünnepélyességgel megígérte: Kína nem segíti többé az egyes délkelet-ázsiai országokban működő, s nagyobbrészt pekingi irányzatú gerillamozgalmakat.

Szó szerint, *lejjebb veszi a hangerőt*, csökkenti a propaganda adásokat, vagy megnehezíti azok vételét. Az ajánlat ellenértéke az lett volna, hogy erre a felkért kormányok az „ellenségeink barátját" keblükre ölelik, és hivatalosan fölzárkóznak a pekingi elképzelésekhez, amelyeket Kína a térség egészére és a benne játszott saját szerepére kialakított. Az ötök azonban nem hamarkodták el a döntést, főképpen azért, mert tartanak tőle, őket éri károsodás ebben a nagy barátkozásban. A megszokás, hogy a néhány éve még az egyik fő ellenségnek tekintett Kína különböző szintű látogatókat küld hozzájuk, nem oszlatta el fenntartásaikat a pekingi hegemonista politika iránt — mégha annak „korlátozására" Washington ígér is garanciákat. Az amerikai elgondolásokkal ugyanis kissé hasonló helyzetben vannak — ha az öt állam, a Fülöp-szigetek, Indonézia, Malájföld, Szingapúr és Thaiföld nem is egyformán ítéli meg azt —, félnek, hogy csak eszköznek tekintik őket a nagyhatalmi vetélkedésben.

Láncolat

Az aggodalmukat az új amerikai vezetés kijelentései tovább fokozták, miután ismertté vált, hogy a Fehér Ház a formálódó Ázsia-politikájában a főszerepet Japánra és Kínára osztaná, s a két távol-keleti ország mellé rendelné az ASEAN-t és Dél-Koreát. Az így kialakítandó csendes-óceáni stratégiai láncolat úgymond a szovjet fenyegetést volna hivatott ellensúlyozni, ezen belül pedig a három indokínai szocialista ország, Vietnam, Laosz és Kambodzsa cselekvési terét leszűkíteni. Az ASEAN azonban mégha törekszik is a regionális szervezeti egységre, nagyon is ragaszkodik az egyéni ítéletalkotáshoz, s a helyzetüktől függően eltérően vélekednek e globális tervről.

Abban megegyeznek, hogy nekik ez valamiképpen nem lenne jó. Japánnal szemben eleve fenntartásaik vannak, s mind többen emlegetik a második világháborút megelőző készülődését. Tokió ipari beszivárgását és gazdasági nagyhatalmi törekvését aligha tudják megakadályozni, de hogy ehhez még japán katonai főparancsnokot is kapjanak? Nehezen megemészthető ez azokban az országokban, amelyekben nemrégen még a dzsungelekből kerültek elő olyan „harcosok", akik nem tették le a fegyvert Japánnal szemben. S ha ez ritka kivétel is, az emberek tudatában él a lerohanása emléke. Washington — amint azt a *U. S. News* című amerikai hetilap legutóbbi számában megírta — tisztában van ezzel a lélektani ténnyel, ezért *az ASEAN fölé Kínát rendelné*. Méreteinél fogva ugyan ez a szomszéd is félelmetes, az önbizalmukat viszont az Egyesült Államok azzal akarja növelni, hogy meggyorsítja a felfegyverzésüket.

Összegszerűen a *Reagan*-kormány csaknem hatszáznegyvenmillió dollárt ajánlott az ASEAN-tagok támogatására a következő költségvetési évre, ötvenmillióval többet, mint amennyit jelenleg kapnak. A további segélyek, különösen, ha azok katonai jellegűek, valószínűleg attól függnek, hogyan reagálnak a délkelet-ázsiai szövetségesek a washingtoni kezdeményezésre. Ennek a fölmérésére alkalom volt a kierőszakolt Kambodzsa-értekezlet, az ottani hangulattól azonban nem lett elégedettebb az amerikai vezetés. Az ímmel-ámmal leadott szavazatok megmutatták, az ASEAN nem akar nyíltan szembe kerülni Vietnammal, s ha a U. S. News említett számában *Long* admirális, az amerikai haderők csendes-óceáni főparancsnoka ismét elő is hozakodott a „dominóelmélettel", miszerint a szocializmus láncreakciót válthat ki a térségben, az ötök tapasztalata az, hogy igenis békésen tudnának egymás mellett élni. Feltéve, hogy Washington és Peking is ezt akarná.

Riadalom

Látható viszont, hogy az Egyesült Államoktól és Kínától mindennél távolabb áll az ilyesfajta egyetértés, és jobb híján mesterségesen szítja azt a hamvadó tüzet, amelyet a kambodzsai határon gyújthattak. *Haig* amerikai külügyminiszternek nem kellett túlságosan megerőltetnie magát a júniusi pekingi látogatásakor, hogy rávegye Kínát, ne hagyjon föl a polpotisták támogatásával. Mégha ezt a szervezetet nem is emelhetik vissza a hatalomba, arra jó, hogy a nyugtalanság állandósuljon, életben maradjon a „kambodzsai kérdés", amellyel feltételeket szabhatnak a különböző tárgyalásokon, s a többi között ijesztgethetik az ASEAN-államokat is. Elsőként Thaiföldet, amelynek a területén szerveződnek a Kambodzsa-ellenes akciók, s ahova megérkeznek a kínai fegyverek. Az ötök riadalma azonban nem bizonyult elég meggyőzőnek New Yorkban. Sőt, olyasmi is elhangzott a részükről, hogy az ENSZ-ben meg kellene szüntetni a kettős állapotot, miután semmilyen reális esélye nincs annak, hogy *Pol Pot* ténylegesen betölthesse Kambodzsa helyét a világszervezetben.

E „szakadár" nyilatkozatok ösztönözhették Csao Ce-jangot, hogy ismét elővegye az úticsomogjait, s közvetlen érvelésbe kezdjen a délkelet-ázsiai fővárosokban. A Phnom Penh-i vezetéssel szemben nincs reális változata, remélte azonban, hogy szavai elegendőek. A szolidra fogott diplomáciájának ennél hihetőleg fontosabb célja volt, hogy a fölkeresett országoknak bebizonyítsa: *nem jól látnak*. Kína nem nagyhatalom, csak nagy népességű, de gazdaságilag szegény állam. Tehát nem veszélyes rájuk. Az ASEAN-fővárosokba is eljutnak viszont azok a nyugati lapok, amelyek Csao Ce-jang látogatásával egyidőben jelentették: a napokban kínai küldöttség indul Washingtonba — azoknak a fegyvereknek a hosszú listájával, amelyeket a Haiggel való megállapodás értelmében az Egyesült Államoktól vásárolnak.

Zsigovits Edit

Magyar Hírlap
Péntek, 1981. augusztus 14.

Lossonczy Tamás kiállítása a győri Múzeumi Képtárban

MINT FONÁL, ha vetül kézi szövőszéken — úgy mozdulnak velünk, jártunkban-keltünkben, a kiállítási termek faláról *Lossonczy* Tamás fekete-sárga-halványzöld-pluszplusz-plusz... (*Színek szava*, 1946), illetve piros-kék-zöld és még ki tudná felsorolni, hány színben játszó vonalai (*Ernyőző*, 1946). Több rétegűek ezek a színek, miként rózsaszínjei, pasztellkékjei az 1979-es *Gyöngyöző*-n, egymást többszörösen visszatükrözők, egymásra válaszolók, egymásnak felelgetők, mint az 1976-os *Kiterjedések*-en.

Nyomasztó adóssága már régen mindazoknak, akik modern képzőművészettel foglalkoznak e hazában, hogy Lossonczy Tamás a köztudatban korántsem foglalta el még az őt megillető helyet. Róla írt és öt évvel ezelőtt megjelent kis könyvét, a *Mai magyar művészet*-sorozatban, e szavakkal kezdte *Bozóky* Mária művészettörténész: *„Mikor — e viszonylag késői időpontban — bemutatjuk Lossonczy Tamás festőművészt..."* Bemutatásra szorult tehát, noha első kiállításához, 1943-ban, már Kállai Ernő írta a katalógus előszavát, munkásságáról pedig az 1945 és 1948 közötti években olyan kortársak nyilatkoztak elismerő várakozással, mint Kassák Lajos vagy Hamvas Béla... Az értőnek ennyi is elég, hogy értse: Lossonczy Tamás művészete absztrakt, elvont művészet, és ezért *elvonatott* előlünk a további években; kamarakiállítását *tíz éve*, 1971 januárjában rendezték meg a fővárosi Fényes Adolf-teremben, ahol huszonkét művével szerepelt.

NYOLCVANNÁL TÖBB olajfestmény látható most Győrött (ez is érdekes: *keret nélküli* képek), és egy csomó *grafika*, melyekből kitűnik, hogy Lossonczy Tamás grafikusként is kiváló. Krétával vagy tusstollal a kezében ugyanaz foglalkoztatja, mint ecsettel: gyöngyözések-gyűrűzések, kikristályosodások és kristályrobbanások, az erővonalak játéka. Fekete alapon fehérrel a Moholy-Nagy fotogramjaira emlékeztető vagy — közelebbről? — egyiptomi hieroglifákat idéző mozgástanulmányokat is tett ki közszemlére, és külön öröm volt észrevenni, hogy ezt a számszerűleg sem csekély mennyiségű rajzot mind 1980-ban, alighanem e kiállításra készülőben, e kiállítás *reményében* vetette papírrakartonra a tavaly már hetvenhat éves mester!

Most, „e viszonylag késői időpontban" sem könnyű azonban az absztrakt művészet világában járatlan nézőnek *bejáratossá lennie* Lossonczy világába — jóllehet bármely *romlatlan látású* gyerek azonnal megértené s élvezné öt képből álló, 1976-os *Színek sétája*-sorozatát, fel-felnevetne a sétáló színpálcikák láttán, követni tudná ésszel a színhasábváltozásokat is, a piros-zöld mértani testek vonulását (*Feketék közt egyenetlen fehér*), azok látszat-nyugalmi állapotát (*Színhasábok*), majd szétrobbanását (*Indulatok*, 1976-ból valamennyi).

A felnőtt nézőnek nagyobb erőfeszítést kell tennie, hogy elengedje magát, s hagyja hatni magára Lossonczy Tamás sugarasan vagy spirálisan terjedő, egymáson át- meg átütő színeit, kifogyhatatlan *színpárosítási* ötleteit. S miközben átengedi magát ennek az elemi színhatásnak, nem kapcsolhatja ki agyműködését sem, észre kell vennie, hogy ez a — felületes szemlélők szemében talán spekulatív — művészet éppenséggel *spontán*, az egyik ötlet úgy következik, burjánzik a másikból, mint amikor unalmas órán az iskolapadban firkáltunk némelykor vagy tesszük lankasztó értekezleteken ma is... Nem egyszer mintha ilyesfajta elrévedt *firkamotívumok* emelkednének Lossonczy Tamásnál a magas művészet szintjére, ettől olykor kissé Klee-s, különösen a régebbi munkákat mutató kisterem 1962-es *Táncmágia* című képén, barna korszakából; és kissé Picassóra is emlékeztet 1963-as *Meglepetés*-e, de csak annyira, hogy megsejtsük: kortársakként ugyanaz a levegő érintette meg őket.

Figurálisabbak voltak egyébként a régebbi kompozíciók, miközben kevesebb szín villódzott rajtuk. *Az Éjszaka lovagja*, ez a pajzsos, dárdás, sisakos, háromlábú vitéz szürkebarna, az *Ösztönvilág* sárgás barna, a Meglepetés barnán barna. Volt aztán Lossonczy Tamásnak egy *kék korszaka* is, és ezek az 1963—67 között keletkezett képek (*Az első gőzhajó*, a *Kirándulás*) valamiféle *kék humort* is árasztanak.

A SZÍNEK SZELLEMESSÉGÉT csodálhatjuk meg képről képre egy azonos méretű és motívumvilágú sorozatán, mint lesz előbb *Súlyponttalanítás*, aztán *Induló utak*, majd *Vonzások*, abból *Remény*, a következőn *Átváltozások* és végül *Mártírokra emlékeztető*... mű, megannyi önmagában is megálló, elsőrangú alkotás. És a tárlatra betévedt néző, ha netán kezdetben még elveszettnek érezte volna magát, lassan ráébred, hogy rábízhatja magát Lossonczy Tamás első pillantásra nyilván elvontnak ható, de utóbb kiderül, hogy tökéletesen pontos címadására. Ez sem okvetlenül erénye minden művésznek, de itt eligazít a *Recsegések*, a *Szövődmények*, az *Izzó anyag* és a többi képcím, az alkotó komolyan gondolja őket, komolyan is veendők. Mindjárt jobban fogjuk érteni a *Gyorsforgalom a kertvárosban* című 1971-es képet, ironikusan nyüzsgő tarkaságában; az 1972-es *Gyöngykorall*-t, csak éppen sejtetett csigavonalával és valószínűsíthetően egy korall nyakékkel, ez utóbbi elidegenítve hever villámok között; az 1973-as *Artemisz*-t, melyen csak a nemes, bár elvonatkoztatott forma s a merészen felrakott színek sejtetik, mely istennő előtt hódol a festő; vagy az 1974-es *A jó levegő költészete* című festményt, kék-rózsaszín páráival, elvont szárnycsapásaival.

Motívumai közül ne maradjon említetlen az a *pengeéles lemez*, melynek két pólusa között keletkezik, tarka térben, a *Kettős hang* (1979). Ez a pengeéles hang köszönti a festmény másik változatán a régi küzdőtársat és barátot: *Szeretet és tisztelet Palasovszky Ödönnek* (1979), s ez a motívum egyben vissza is utal az absztrakt szobrászat kezdeteire, idézet az első mesterektől. Jellegzetes motívuma továbbá a *csillagpor*, vagy amit annak neveznék — először talán *Óra* című 1963-as festményén sejlik fel, ismét előtűnik az 1979-es *Világok*, majd az 1981-es *Titok* című képen, mint olyan festői probléma, olyan festési technika, ami egy összefoglaló és elvont kategóriákban gondolkozó, vagy egyszerűen csak a csillagos eget és a világmindenséget is figyelő művészt foglalkoztathat. Visszavisszatér a címük szerint is repülés-témájú alkotásokon: az 1971-es *Páros repülés* bizonyosan főmű, pusztán a páros lendület és összetartozás ábrázolásával; oly mindegy, hogy onnan ide vagy innen oda vonódik-e égre az ív, kisebbedik-e vagy nagyobbodik a fel- vagy elszálló gép; a lényeg az, hogy mozdul a tér, minden irány felé nyílik — s a művésznek engedelmeskedik... Az 1981-es *Repülő*-n mintha valóban szállnának áttört vászonszárnyak a csillagportól pettyes mezők fölött, az őserdei sárkány-forma felbomlik, tán a szél is belekap. Az ugyancsak a legújabbak közül való *Fekete doboz* című képen valamik széttöredeznek, itt-ott még foszforeszkálnak, csillagpor szitál...

IGAZI ESEMÉNY Lossonczy Tamás gyűjteményes kiállítása a győri Múzeumi Képtárban; augusztus 20-ig tekinthető meg.

Ember Mária

A színházak pénteki műsora

Budai Parkszínpad: Antonio Gades és balettegyüttese (8) — **Zenélő udvar:** Kiss Krisztina zongoraestje (Fiatal zongoraművészek 4. 8) — **Mátyás-templom:** Peskó György orgonaestje (8) — **Fővárosi Nagycirkusz:** Cirkusz '81. (du. fél 4, és este fél 8).

LOSSONCZY TAMÁS

Lossonczy Tamás
festő

l.

Szabad Művészet

1947. 150. l.

8. 17

ló jelentőségű főiskola jövőjét", megajánl évi 50
Fornos egyház évi 20 P-t, Korláth Gyula lelkész
t, *Gát* egyház évi 30 P-t, *Gelénes* egyház évi 10 P-t,
ajos lelkész évi 10 P-t, *Halábor* egyház évi 50 P-t,
egyház évi 5 P-t, *Izsnyéte* egyház évi 5 P-t, *Jánd*
vi 30 P-t, *Kígyós* egyház 7 évi részletekben 100 P-t,
éla lelkész 50 P-t, *Kisbégány* Csók József lelkész évi
. Komári József prezsbiter évi 10 P-t, Szabó Ber-
dnok évi 3 P-t, Kerekes Ernő tanító 10 P-t, Kondor
ezsbiter évi 10 P-t, Kovács Dániel 3 P-t, Kovács
-t, Gazdag Ferenc 3 P-t, id. Kozár Gyula 3 P-t,
Bálint 2 P-t, Koszta Béla 2 P-t, Turóczy Mózes
Turóczy Ferenc 2 P-t, K. Komári Zsigmond 2 P-t,
P-t, *Hetyen* egyház évi 25 P-t, Jármy Béla lelkész

Dr. Barcsay László, B.-újfalu . . .	10·—
Tiszafüred, egyházközség: Dankó Sándor 3·— P, Kolozs Károly 2·— P, Szabó László 1·— P	6·—
Papp Gábor lelkész, Köröstarcsa. . .	4·—
Gyökös Imre ig.-tanító, Tiszabura .	2·—
Baktalórántháza egyház, 1941-re . .	100·—
Hajdú Miklós lelkész, Baktalórántháza	25·—
Dr. Vecsery István ügyvéd, Szentes .	500·—
Kaba, egyház	100·—
Kaba, nőegylet	20·—
„ első leányegylet	10·—
„ második leányegylet	10·—
„ KIE	10·—
Böszörményi Jenő lelkész, Szentes . .	50·—
Újvárosi Kálmán tanító, Debrecen .	3·—
Nagy Zoltán körjegyző, Gacsály . . .	10·—
Soós Dezső ig.-tanító, Tiszapalkonya .	2·—
Nagygyörgy Sándor, H.-mezővásárhely	2·70
Győry Gyula ny. tanító, Hajdúböszörmény	30·—
Losonczy Endre lelkész, Hódmezővásárhely	20·—
Dr. Mitrovics Gyula orvos, Vámospércs, alapítvány törlesztésre	5·—
Bese Imre református ig.-tanító, Furta	2·—

Lossonczy Tamás

Méltatás.

Sinkovits Péter: Absztrakció geometrikus...
Művészet, 1981. február – 50. lap.

Lossonczy Tomás, festő

L: Korniss D.

P. kúsy: Korniss irónia ja

Népszabadság, Bp. 1980 ápr. 27. 11

Lossonczy Tamás

LOSSONCZY TAMÁS festőművész kiállítása nyílt meg csütörtökön Győrött, a Xantus János Múzeum képtárában. A nonfiguratív művészet lelkes képviselőjének 92 festményét és 30 grafikáját mutatják be, valamennyi a legutóbbi 6—8 év termése.

Magyar Hirlap .1981/7/1o/11

Lossonczy Tamás

Mértalás

Horváth Béla: Beszélgetés Fekete-Nagy Bélával...
Művészet, 1980. március – 10. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Losonczi Tamás,

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

festőművész

1979 — 2

1021

Lossonczy Tamás festőművész gyűjteményes kiállítását a Műcsarnokban láthattuk (Jánosi felv.)

alkotást megte
esztétikai — r
tartalmasabbá.
Érdemes sza
nek 100. évfo
köszöntése.

A százéves békés

gyorsabb
gépkocsi
Pontos
gépkocsi
a 15 eze
akkor a
kárt, *nen*
és a VO
hogy ily
jeleznie
erre az
kozat"-ot
elfogadju
dásunk e
be.

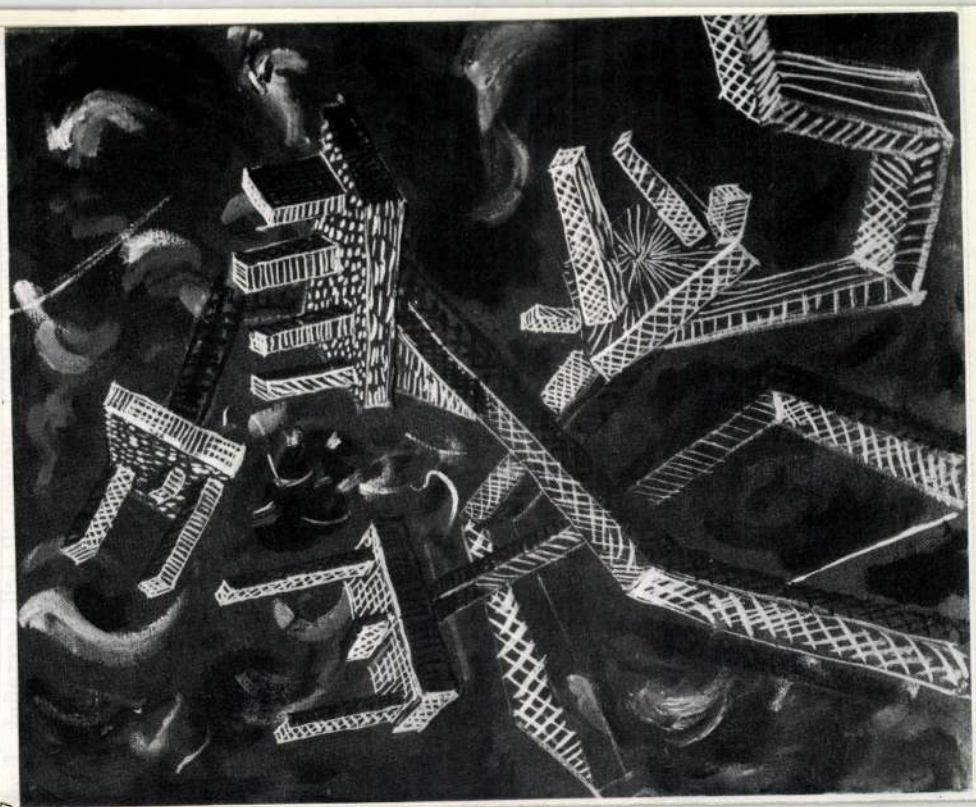

Lossonczy Tamás

Dulás

Mezei Ottó: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.
MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap

Lossonczy Tamás, festőművész

6 „Tűz és föld," olaj, vászon, 100 x 90 cm. 1971.

Művészet, 1979. jól. 29. old.

1021

Hajó a hegytetőn

Jelképek Cziráki Lajos festészetében

A felületes szemlélők tanácstalanul állnak Cziráki Lajos jelképekkel teli, szokatlan színharmóniákat megszólaltató képei előtt. Fogódzókat keresve efféléket hangoztatnak: „Olyan álomszerű, mint Gulácsy!" „Színei Csontváryra emlékeztetnek!" A festőt nem különösebben elkényeztető szakírók munkáiban már helyesebb, közelibb párhuzamokra bukkanunk: Bruegel, Caspar David Friedrich neve merül fel. Katalógusokba került életrajzaiban meg a Grünewald *Isenheimi oltár*a kiváltotta élmény s Otto Dix emberi-festői magatartásának kettős hatásáról olvashatunk. Érdekes módon, alig esik szó viszont a római ösztöndíj, az itáliai tanulmányutak szerepéről, a déli reneszánsz művészet közvetlen, a pálya irányvonalát kétség-

Lossonczy Tamás, festőművész

"Dálás", olaj, vászon, 50×40 cm. 1943.
az MNG tulajdona. /repró./

Művészet 1979. július, 29. old.

Lossonczy Tamás

Szilárdság és határtalanság

Hezei Ottó: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.
MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap

Lossonczy Tamás

Véres panorámák tavaszán

Mezei Ottó: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.
MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap

Lossonczy Tamás

Forgás és lebegés

Mezei Ottó: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.
MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap

Lossonczy Tamás, festő

Bozóky Mária: Lossonczy Tamás c.
kötete
↓

— : Most jelent meg

8.

Népszabadság, Bp. 1976. jún. 18.

Losonczy Tamás

MDK

A Tokio hős proletárjai 1952.május 1-én meghátrálás
ra kényszeritik az amerikai zsoldosokat,ceruza,tus

Az előbbi kompozició vázlatanyagából ceruza,tus

Műcsarnok 1952/53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

Losonczy Tamás festő

szerepel a magyarországi művésztelepek kiállításán

Budapesti Hírlap 1927 VIII. 18

MDK

Lossonczy Tamás

Galéria a négy világtájhoz. Megnyitó kiáll. Bp. 1947.

, 1898.febr.3./ finn épitész, a mo-
világhirü alkotója. Tanulmányai elvég-
ulmányutat tesz /1921-27/, de magán-
már 1922-ben megkezdi, 1925-től pedig
munkatársi segitségével folytatja. E-
enleg Helsinki müködésének szinhelye.
anyag- és zsrkezetszerüség, a funkciók
konzekvens formálás és kétségtelen népi
kiválóbb müvei: TBC-szanatórium, Pai-
könyvtár, Viipuri, 1927-35; Aalto-ház,
luloze-gyár, Sunila, 1936-39; "Senior"
ute of Technoology, Cambridge /USA/,
ségháza, Säynätsalo, 1950-51; Cellu-
Sunila, 1951-54; Nemzeti Nyugdijinté-

Lossonczy Tamás festő MDb.

Mint rendező szerepel a Kiállításon.

„Budapesti Képzőművészett Pécsett."

Uj Dunatáb. 1946. III. évf. dec. 6.4.1.

MDK

Łossonczy Tamás

62-65. Olajkép

Magy. Képzőműv. ujabb irányai. N.Szal. 1948.jan.
12 l.

Lossonczy Tamás, festö MDK

85. Kompozició. Olf.

86. Vöröskompozició. "

Nemz. Szal. -Kilencven müvész kiállitása. 1948.jun. 12-27. Kat.

Lossonczy Tamás festő

MDG

Neve szerepel

„Bpesti képzőművészek kiállítása a Barany-
mezei Múzeumban"

Uj Dunántúl. 1946. III. évf. dec. 7. 4. l.

Lossonczy Tamás MDK

Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának.

Vértes Gy. Harc a szocialista kép realizmusért. Kortárs. 1961. 12. sz. dec. 919. l.

Losonczy Tamás

Hírek.

Szabad Művészet Bp.
1956 jul.

MDK

Lossonczy Tamás

A Képzőm.Szab.Szaksz. ... Magyar Nemzet 1947. jul. 22.

Lossonczy Tamás

77-79. Olajfestmény

Ötven művész kiáll. N.Szal. 1947. jun.

2, 7 l.

Lossonczy Tamás
Mező, olaj

O.M.Kir. Képzőmüv. Főisk. kiáll. 1924. 8 l.

Lossonczy Tamás
Esthangulat, olaj

O.M.Kir.Képzőmüv. Főisk. kiáll. 8 l. 1924

Losonczy Tamás

A "Tokio hős proletárjai 1952.május 1.-én meghátrálásra kényszeritik az amerikai zsoldosokat" c. kompozició vázlatanyagából. Ceruza és tus 94x72.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

Ossowy Tamás

Az Európai Iskola tagja volt

Nép művelés, 1965, 4 sz., 37 old.

Lossonczy Tamás.

Az "Alkotás müvészház" kiállitást rendezett müveiből 1941-ben.

T3

Bende J:

A Képzőművészeti egyesületek története, kézirat

Lossonczy Tamás festő M.D.K.

/szül. 1904/

Kiállitása 1948-ban a Képzőművész Szakszervezet helyiségében volt .

Korábbi kiállitása az Alkotás Müvészházban 1943-ban

Müvészettörténeti Dokumentációs Központ Közleményei

1963. III. "Bauhaus"-szám 85.1.

MDA

Losspnczy Tamás

Compositió 1935, olajf.

I.művészeti kiáll.kat.1946.jul.7.-jul.28.-ig.
10.lap

Lossonczy Tamás.

A Tamás Galéria kiállitásain szereplő müvész.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

...sonczy Tamás festő.

Neve a többi kiállító közötszerepel.

Vikelszky Géza: „Budapesti és pécsi képzőművészek ejjeles csoportkiállítása".
Dunántúli Képszava. 1946. II évf. dec. 8. 81.

Losoncry Tamás festő M.D.K.

az Európai istola tagja volt

Kampis, hagy. műv. Bp. 1960 541

MDK

Losonczy Tamás

Kállai E: Wo stehen unsere jungen Künstler?
Pester Lloyd, 1940, dec. 25. 22 l.

MDK.

Losonczy Tamás grafikus

"A "Tokio hős proletárjai 1952.május 1-én meghátrálásra kényszeritik az amerikai zsoldosokat" c.kompozició vázlatanyagából"
/ceruza és tus/

"Az előbbi kompozició vázlatanyagából"
/ceruza és tus/

III.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
1952.dec.-1953.márc. 13.1.

MDK

Losconczy Tamás

"Compositio 1946", olajfestm.
"Compositio 1946", "

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiáll. 1947.Jan. v.Ernst Múzeum.Kat. 7.l.

Lossonczy Tamás

Lossonczy Tamás festőművész az Alkotás művészházban mutatja be festői víziőit. Előttünk már idegen és meghaladott az ő dadaista, absztrakt szemlélete, ami fantasztikus módon sejtteti a fogalmakat

itások

és érzéseket. Mindamellett harmonikusan hat az „Égi jel" üde színe, a „Derű" kellemes könnyedsége. Lossonczy Tamás textilgyárnál működik és ez a dekoráló hajlama jut kifejezésre a „Fekete" és a hasonlóan impriméhatású képeknél. Egyébként festészete nem halad egészséges és maradandó irányban. Mélységet akar adni és az üresség veszedelme fenyegeti.

R. Szőrédi Ilona:
Kiállítások.
Új Magyarság
1943. máj. 2.

Losonczy Tamás, 1908-

Composition, olaj

Exhib London 1948.

MDK

Lossonczy Tamás

Fekete, fehér, zöld, olaj

Szoc.dem.párt képzőműv.einek társ. Ernst-Muz. kiáll. 1945. okt. 5 l.

Lossonczy Tamás

Több társával együtt hívták az Európai Iskolából, és a „Négy világtáj felé" elnevezésű galériában mutatták be műveiket.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina Kiadó

Lossonczy Tamás

1924–29 között a dadaizmus képviselője, majd szigorúan megszerkesztett non-figuratív képeket és montázsokat, celluloid plasztikát készített. A 30-as évek végén az absztrakt művészet pszichologizáló szárnyához kötődött. Az Európai Iskola idején célja „mesétől, álomtól megtisztult művek alkotása" volt. Művészete leginkább Kandinszkij késői korszakára emlékeztetett.

Pécsi Lajos, Modern magyarnyelvű, Corvin 1968

126. l.

MDK

Lossonczy Tamás
Configuratio, olaj

Szoc.dem.párt képzőművészének társ. Ernst-Múz. kiáll.
1945, okt. 5 1.

Losonczy Tamás

M.D.K

Németh Lajos: A szocialista képzőművészek csoportjának története.

M.M.M. Évkönyve 1952, 89 l.

Lossonczy Tamás
Kompozició, olaj

Alkotás Művészház XXXV. kiáll. 1947. jan.

MDK

Lossonczy Tamás

Népszava, 1947. márc. 27. 4 l.

MDK

Lossonczy Tamás, xxxxx

festm. repr.

Kállai Ernő: Elvont művészet I.m.csop.kiáll. M.Képzm. xxxx Szab. Szerv. 1946. máj. 4 l.

Lossonczy Tamás

Kállai E. Kiállítás
1982
Óbuda Gy

Anna Margit
MŰVÉSZET 1985/1
63
64

MDK

Lossonczy Tamás, festő

Kiállítása a Tempo Adolf Teremben tekinthető meg.

— : A hét végi kulturális programokból

9.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 9.

Losonczy Tamás: „Kompozíció 1946."

Magyar Nemzet.
1947. I. 5.; III. évf. 4. sz. 2. old.
(: Ripert. :)

Lossonczy Tamás

Pfannl Egon építész emlékkiállitása a Magyar Építőművészek Szövetségében megtekinthető dec. 12.-ig
Ficzek Ferenc a Fiatal Művészek Klubjában december 8.-tól,
Erdélyi Dániel és Lábas Zoltán a Bercsényi Klubban december 12.-től,
Bohus Zoltán és Lugossy Mária a dunaujvárosi Uitz Teremben december 15.-től,
Kovács Johanna a szászhalombattai DKV-irodaházban decenber 20.-ig,
Gyarmathy Tihamér a tatai Művelődési Központban december 31.-ig,
Németh Nelli az Óbudai Galériában dec. 31.-ig,
Lossonczy Tamás a Mücsarnokban január 7.-ig,
Galántai György a pécsi Ifjuségi Házban jan. 7.-ig
Rékassy Csaba a miskolci József Attila Könyvtárban január 11.-ig mutatja be müveit.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. dec. 9. XXII. évf. 49. sz. 8. lap.

Lossonczy Tamás

Tüz és föld

Kezei Ottó: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.
MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap

Losonczy Tamás

fest.

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534

Független Magyarország, Bp
Lap: .....
Megjelent: 1948 JÚN. 14. .....

93

Két kiállítás

Losonczy Tamás képei

Losonczy Tamás minden tárgyi vonatkozásától függetlenül, geometriai képletek, elvont alakulatok és egymáshoz hasonló formulák harmónikus csoportosításával építi, többnyire hideg logikával szerkeszti képeit. Az elvont formák színbeli és formális egyensulya tökéletes logikai gyönyört okozhat a szemlélőnek és kiváló képalakítási alapismeretekkel szolgálhat fiatal festők számára. A szakmai tudás magas fokán áll akik minden kétséget kizáróan szakmailag jól képzettek és komoly művészi mondanivalójuk van. Akad még néhány, aki több-kevesebb reménnyel kecsegtet a jövőre vonatkozólag. Viszont a kiállítók nagyobb hányada céltalan és kulturálatlan festészkedő és szobrászkodó. Egyszerűen tehetségtelenek és sokan még annyi mesterségbeli tudással sem rendelkeznek, mint egy közepes akadémiai növendék. Izléstelenségben és felelőtlenségben néhányan még a rosszemlékű Műcsarnok képekkel is vetekszenek. Ezeket a művészeket hűn támogatni. Annál is inkább, mert amint a katalógusban olvashatjuk: »az állam nem alamizsnát oszt, a támogatásért ellenszolgáltatást vár«. Erre viszont legtöbbjük képtelen, tehát méltatlan a támogatásra. Reméljük, az illetékesek számára is figyelmeztető tanulságot nyujt ez a kiállítás.

Székely Zoltán.

---

egyre sürgősebben követeli a kérdés megoldását.

Ügyanakkor azonban a megoldás — a demokrácia és az egyház viszonyának rendezése — ellen

minden erővel szembeszáll a katolikus egyház főpapjainak jelentékeny része

kezdte meg. Az első levél ezért

az esztergomi helyreállításával ka ban Drahos vikáriu kezett.

A püspökök kanono dasági ellátását — földreform következté nehezült — a demok kezüen magára vállal

Egyetlen vallásos intéz-

egyház álljon be a demokrácia építőerői közé.

Ravasz püspök a hitről és a politikáról

Ezzel kapcsolatban utalt Rákosi Mátyás Ravasz László református püspöknek azon megállapításaira, amelyek szerint egyházat, amely százados fejlődés során összenőtt az uralkodóosztály társadalmával, most, mikor a szociális forradalom elsöpörte a megalázó államrendet

formátus egyházakkal most folyik és a kérdés megoldására *a magyar demokrácia a katolikus egyházzal is tárgyalásokat javasolt.* Bizonyos, hogy a megoldásra az idő megérett, hogy a katolikus vallásos tömegek zöme és vele az alsópapságnak a hívőkkel összenőtt része

Lossonczy Ibolya
Lossonczy Tamás

wód

Rabinovszky Marinsz = Természetelvüséges absztrakció!
Magyarok. 1947.
380. P.

MDK

Lossonczy Ibolya

Elvont művészet II.csop.kiáll. Képzőm.Szabadszerv.
1947, jul.

földszintes, 2 ablakos, oromzatos,

Losonczy Tamás

Szabad Művészet

1952. 2. n.: 86. l.

MAGYAR KIRÁLYI HONVÉDELMI MINISTER.

6 5 2 7 7 . szám.
1 1 .-1925.-

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMÉPITÉSZET
ÉPITÉSI ÉS KARBANTARTÁSI OSZT

Budapest, 1925. évi október hó 15-én.

A "Müemlékek (
a szóban levő loggia rész tatar
ból kikapcsolandó s külön végze
értő munkásokkal.-

A mosókonyhá
hatáskörében oldandó meg.

A "Müemlékek (
zó kivánságán a lehetőséghez kö

Losonczy Tamás és
D. Szabó István

sorább
2
l

diszeret

Reklamélet
1932. 2. l.

5305.	24 drb. 18x24-es kép /:Gogenváraljai freskók:/ azaz Negyvennyolc aran

Budapest, 1943. január 26.

MAGYAR FI
FEN

A másolat hiteléül:

Fizetendő: számla vételekor.

Vi.

Lossonczy Tomás

osz Europa-i Iskola csoport tagja.

Mórs Éva: Ferenc Mosztyn. Acta His-
toriae Artium Acad. Scient. Hung., Bu-
dapest, 1968. 3-4 p. 3051

Lossonczy Tamás

Kompozíció, olaj 70x99,5

Magyar Művészet 1945-1969
Műcsarnok

Lossonczy Tomás

réztvett az absztrakt műcézeknek Budapesten, 1946. VI. 26 – VII. 10-ig a Magyar Képzőműcézek Szabad Szakszervezetének helyiségében megtartott tárlatán.

Hárs Éva: Ferenc Martyn. Acta Historiae Artium Acad. Scient. Hung. Budapest, 1968. 3-4 p.

3051

Losonczy Tamás

Szabad Művészet

1952. 6. sz. 252. l.

Évi tagdija: 10.- Frt.

Tagdijhátraléka 1947 óta: 3

Örömmel közöljük Egyben, hogy
/600 lap terjedelemben/ társu
hatják meg. /Bolti ára 100.-

Az Archaeologiai Értesitő és a
zetését kérjük az összeg rende
mellékelt csekklapokon eszköz

Budapest, 1951. postabélyeg ke

Losonczy Tamás

Szabad Művészet
1952. 6 sz. 28. l.

Gerevich Tibor

A krakói Czartoryski-képtár olasz mesterei.
Budapest, 1918. Franklin.
Illusztrált táblával és 105 kövesképpel.
Nagy 8-r, 240 l. Fűzve.

I. 1. p. h.

5.-P

Lossonczy Tamás

munkáinak a Magyar Képzőművészek Szabadszervezete Helyiségében rendezett gyűjteményes kiállítása alkalmával kiadott képes füzet. (1948. jún.)

Lásd: katalógus 1055.

MDK

Kossonczy Tamás, festő

Kamarakiállítása nyílik meg
a Fényes Adolf Teremben.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1971. jan. 8.

Lossonczy Tamás

Európai iskola tagja
Nagyméretű absztrakt kompozíciók. Sokáig
halványkék dení.
Visszatérő ikerháromszög motívum a szigná-
ja.
Spekulatív kísérletezés
1946 után Martynnal és Gyarmathyval
a Semmelweis utcai Galéria a 4 világ-
tájhoz-ban állított ki.

Nándy Stefánia: Az európai iskola és
előzményei 1962. Bp. 44.l

Lossonczy Tamás

Méltatás.

Bakos Katalin: Michnács Sándor
Művészet, 1981. április - 14. lap.

Lossonczy Tamás

Az esztergomi Zodiakus Klub-
ban kiállított művei.

Vekner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május – 36. lap.

Lossonczy Tamás, Gerő

L.: Kassák

4

Budai f.: Kiallítási ... 1127-1130

JELENKOR, Pécs, 1975. december XVIII/12

Lossonczy Tamás, jestő

L.: Kő Pál

—: Mai Magyar Mürenet. 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. júl. 6.

Lossonczy Tamás, Jestő

L.: Bohros László

Németh L.: Bohros László — 85-87.

Jászkunság. Szolnok, 1976. május XXII/1-2

Lossonczy Tamás, Jestő

L.: Martyn Ferenc

Szabó Gália: Monográfia 162-164,

XIX

Jelenkor, Pécs, 1976. febr.

2.

Lossonczy Tamás, festő

L.: Kő Pál

f. R.: Könyvkemle 7.

Nepszabadság, Bp. 1976. aug. 10.

Losonczy Tamás, festő

Megemlítve

Dévényi Iván: Rózsa Miklós emlékezete
245–246.

XVII

JELENKOR, Pécs, 1974. március 3.

Lossonczy Tamás

A brazialista Képzőművészek Csoportja tagja volt

Vigilia, 1964, 6 sz, 379 old.

Losonczy Tamás
építész

vod
=

Molnár Farkas:
A magyar föld problé-
mái a modern épí-
tészet párisi kon-
gresszusán.
Tér és Forma:
1937. 206-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Lassonczy Tamás

„Tűz és föld" (vegyes)

Menyhárt László: Utak és elágazások.
Művészet, 1978. május - 27. lap.

Lossonczy Tamás

Esztergomban rendezett
új művészi találatot.

Wehner Tibor: Visszhangtalanul.
Művészet, 1979. május – 36. lap.

Lossonczy Tamás

A művészek kiállítása volt
Esztergomban.

Bodri Ferenc: Az esztergomi modern gyűjtemény..
Művészet, 1979. május - 27 lap

Lossonczi Tamás, festőművész

Esztergom képzőművészete sok irányból, összefutó eredökből táplálkozik, vállalva a befogadó, az ötvöző és a kisugárzó szerepkört. – Az elmúlt 34 évben több művész került kapcsolatba Esztergammal: kiállításon mutatkozott be Kondor Béla, Lossonczi Tamás, Vigh Tamás is.

Wehner Tibor: Befogad, ötvöz, kisugárzik.
Népművelés, 1980. 1.

Lossonczy Tamás festőművész

„Forgás és lebegés," olaj, vászon, 80×80 cm. 1966. |repr.|

„Szilárdság és helytállás," olaj, vászon, 80×80 cm. 1966. |repr.|

Művészet, 1979. júl. 28. old.

Lossonczy Tamás
festő

MDK

Méltatás.

D. Fehér Zsuzsa: Új magyar festészet
Művészet, 1968. május - 40. kép.

MDK

Lossonczy Tamás

"Pszihologikumtól mentes müvészet " cimen irja. Szül. 1904. Pesten. 19 éves korában a pesti képzőművészeti főiskolán előbb Bosznaynál, majd Vaszary Jánosnál dolgozott, aki már ekkor szürrealistának nevezte néhány képét. 1924-29-ig dadaista, majd konstruktiv tárgytalan képeket fest.
1941-ben rendezte első műtermi kiállitását, felesége pedig ~~6~~ szobrait mutatta be.
1943-ban az "Alkotás Művészházában rendezte első nagyobb kollektiv kiállitását.
1926-ban járt Párizsban, 1929-ban Hollandiában és Párizsban. 1937-ben ismét Párizsban.

:Az uj magyar művészet Önarcképe. Bp. é.n. /1945-?/ Európai Iskola Könyvtára/szerk. Pán Imre/ 7-8.sz.

26-27.l.

~~Repr~~ Repr.: "Önarckep helyett"

u.o. 27.l.

MDK

Lossonczy Tamás

"Compositio 1946",olajfestm.
"Compositio 1946",olajfestm.

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v. Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4.-26-ig 7.o.

Losonczy Tamás, festőm. MDK

Configuratió. Olf.
Fekete,fehér,zöld. "

v.Ernst Muz.-A Szocdem.Párt Képzöm.-nek Társasága
és meghivott müvészek kiáll.-a. 1945.okt.13-28.
Kat.

GADÁNYI JENŐ: TÁJ II.
24,8×17,5 cm
vegyestechnika, papír

PONT Kft. '90

A Vigadó Galéria
szeretettel meghívja Önt

GADÁNYI JENŐ

festőművész
1896–1960

Emlékkiállításának megnyitójára
1990. december 13-án
csütörtök délután 5 órára

Megnyitják:
KÖRNER ÉVA művészettörténész és LOSSONCZY TAMÁS festőművész

KASSÁK LAJOS ÉS BERDA JÓZSEF GADÁNYINAK
írt versét elmondja
LÉTAI KLÁRA
előadóművész

Az anyagot válogatta és a kiállítást rendezte:
RAINER PÉTER
építész

A kiállítás megtekinthető
1990. dec. 13-tól 1991. jan. 2-ig
hétfő kivételével 10–18 óráig

A kiállítás helye:
Budapest V., Vigadó tér 2.

LOSSONCZY Tamás

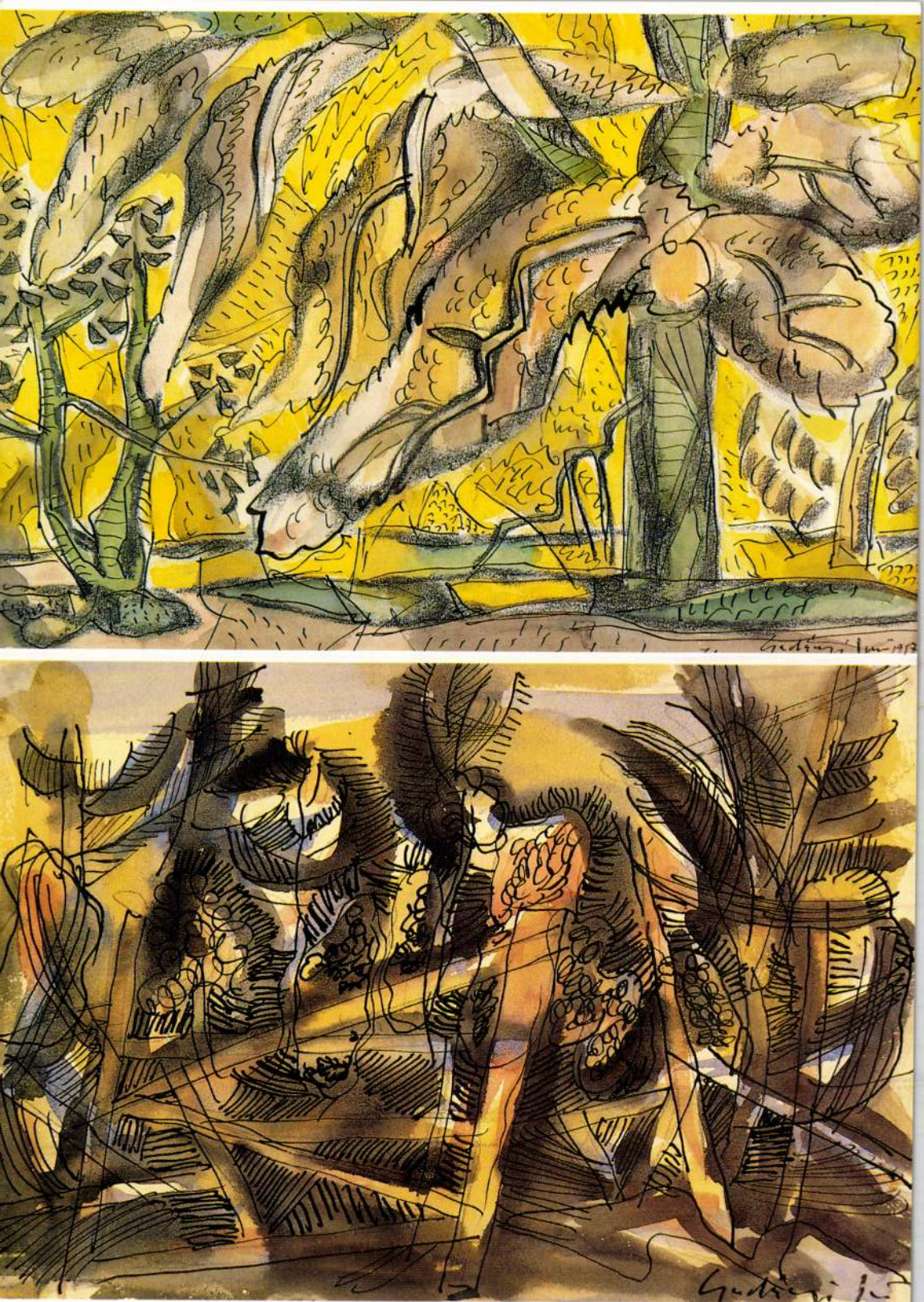

MDK

Lossonczy Tamás, festő

Kiállítása nyílik meg
a Fényes Adolf Teremben.

—: Hallottuk 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. jan. 8.

M.D.K.

Iossonczy Tamás

Az "Európai Iskola" müvészeinek első grafikai és kisplasztikai kiállitásán szerepelnek müvei, -adja hirül a "Szóval..." c. rovat.

Szinház, Bp. 1946. márc. 9-19. II. évf. 9. sz. 24. lap

.D.K.

M.D.K.

Losonczy Tamás

Az "elvont müvészet" első csoportkiállitásá
ról a lap bemutatja egyik müvének repr.-ját,
s mint megjegyzi a "Képpel..." c. rovatban
"a képnek cime nincs."

Szinház, Bp. 1946. juni. 5-11. II. évf.
21. sz. 23. lap

M.D.K.

Losonczy Tamás

A müvész ötvenezer pengős dijat kapott "Müvészek ujjáépitési kölcsöne" cimen, a müvészek részére megállapitott dijazási keretből.

"50.000.- P.-ős dijat kapott ötven képzőmüvész" c.
Szinház, Bp. 1945. szept. 12-18. I. évf. 5. sz. 22. lap.

MDK

Lossonczy Tamás

Kompozició, of

Vöröskompozició, of.

9o művész kiáll. N.Szal. 1948. jun.

MDK

Losconczy Tamás, festö

Kompozició 1946. Olf.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat. 14.

M.D.K.

Lossonczy Tamás

Az "Alkotás Müvészház"-ban rendezett kiállitásról két képét mutatja be a lap: "Mélyülő fekete, kibomló fehér" és „Configuráció" cimmel.

Kiállitások c.
Film Szinház Irodalom, Bp. 1943. május 7-13
VI. évf. 19. sz.

MDK

Lossonczy Tamás

Fekete, fehér, zöld, of.

Szoc. dem. párt képzőművészeinek társ. és meghiv. művészek kiáll. Ernst Múz. 1945. okt.

M.D.K.

Lossonczy Tamás, festő

nevét emlitik:

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina

6. old.

Lossonczy Tamás

A Seemann kávéházban találkoztak hónapokig a Csoport feloszlása után: Sugár, Hevő, Losonczy, Szántó Piroska, Schnitzler, Fehér, Kasitzky, Nolipa, Pelbárt.

Erdős László: Valami készül 1964. Bp. 90.l.

MDK

Losonczy Tamás

Dutka M: III. m. képzőműv. kiáll. grafikája.
Magyar Nemzet, 1953. jan. 9. 2.l.

MDK

Losonczy Tamás

Kompozició, of.

Fókusz Galéria 2. kiáll. 1947. márc.

MDK

Losonczy Tamás festő.

Az absztrakt festészet másik Kiváló képviselője.

„Pécsi Nótesz"

„Pécsi Hétfő. 1948. II évf. júl. 26.2.

Losonczy Tamás MDK

Földalatti gépesitése, ceruza

Műcsarnok 1953-54 IV. Magyar Képzőm. Kiáll.

A FRANCIAORSZÁGI MAGYAROK DEMOKRATIKUS EGYESÜLETE KÉPZŐMŰVÉSZ CSOPORTJÁNAK

rendezésében a Csoport által meghivott párisi

FRANCIA, SPANYOL KÖZTÁRSASÁGI ÉS MAGYAR MŰVÉSZEK

KIÁLLITÁSA

Nemzeti Szalon 1948 aug. - szept.

Lossonczy Tamás

Szűjt. kiáll.

Alkotás Művésztár

X. kiáll.

1943

Könyvtáramba

Lossonczy Tamás

festő

wód

z

Pogfestfort

98. l

—225

22
m

F

a.
1

F

{ b
1

29

Be
Ka
Sle

35

Th
(E.

Lossonczy Tamás

Jestó

Szabad Művészet

1957. 230. h.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
4/64
912
Lsz. VII/4

A vall.és közokt.m.kir.min
kelt és a IX.ker.állampénz

Az egregyi róm.k
ezer /:4000:/ K-t engedély
hogy ez összeget a Müemlék
vatalos nyugtájára elszámol
ki s tárcám fent megjelölt
el.

A hiv. másolat h

Egyesületközi értekezletek a minisztériumban

A legutóbbi napokban két jelentős értekezlet zajlott le az Országos Szabad Művelődési Tanács, illetve a szabadművelődési ügyosztály rendezésében. Mindkettő az iskolánkívüli nevelőmunkát végző különböző szervezetek, szövetségek és egyesületek képviselőit gyűjtötte össze.

Az első értekezleten, július 8-án, az *ifjúsági mozgalmak* képviselői jöttek össze *Sik* Sándor, az Országos Szabad Művelődési Tanács alelnökének elnöklésével. Miután az Országos Szabad Művelődési Tanács központi titkára ismertette a Tanács feladatait és elgondolásait, az egyesületek képviselői számoltak be röviden munkájukról, elsősorban a jövő esztendőre vonatkozó terveikről. Egymásután szólaltak fel a *MaDISz, SzIM, KALOT, KIE, MEFESz, a regős cserkészek* és más mozgalmak delegátusai. Valamennyien örömmel üdvözölték az együttműködés felvetett gondolatát. Több konkrét ötlet is felmerült erre vonatkozólag. Így a MaDISz képviselője *egyesületközi kulturális verseny* megrendezését javasolta. Elgondolása szerint előbb az egyes községekben, illetve városokban, majd járásonként és megyénként találkoznának a versenyző gárdák s így alakulna ki az országos verseny. Felvetődött az a kérdés is, hogy bizonyos kulturális anyagot, így színdarabokat, magyar klasszikusok új kiadásait, nem volna-e célszerűbb a mozgalmaknak közösen kiadniok, mint külön-külön drágábban és kevesebb terjesztési lehetőséggel. Szóbakerült az úgynevezett *szabadművelődési naptár* összeállítása. Ez a szabadművelődés előttünk álló munkaévében reánk következő olyan alkalmak, ünnepek, évfordulók jegyzéke lenne, amelyről a szabadművelődésnek meg kell emlékeznie. Az értekezlet a felvetődött tervek megvalósításának részletes megbeszélését kisebb bizottságra bízta.

Néhány nappal később a kulturális munkát is végző *női szervezetek* képviselői gyültek össze *Gombos* Ferenc elnökletével. *Helényi* Rezsőné ismertette az értekezlet célját. A hozzászólások itt is rámutattak egy sor valamennyi mozgalom között fennálló közös kapcsolatra. A legjelentősebb javaslat a szakszervezeti ifjúság képviselőjének felszólítása volt: *keressék fel a mozgalmak tagjai egymást.* A felszólítást a résztvevők valamennyien örömmel fogadták s remélhetjük, hogy a női szervezetek kölcsönös és közvetlen érintkezése ilyen módon meg is valósul.

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság országos kongresszusa

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság június 7, 8 és 9-én tartotta első országos kongresszusát Budapesten. A kongresszuson nagy számmal vettek részt pesti tagjain kívül a vidéki csoportok kiküldöttei. A Szovjetuniót *Pariu* és *Gudzij* professzorok (előbbi az orvos-, utóbbi az irodalomtudomány képviselője), *Kabalovszkij* zeneszerző, *Gilels* zongoraművész és Jelena *Konjukova,* a külföldi kulturális kapcsolatokat ápoló moszkvai központ, a VOKS titkárnője képviselték.

A kongresszus díszülésén *Tildy* Zoltán, *Nagy* Ferenc, *Rákosi* Mályás, *Szakasits* Árpád, *Gyöngyösi* János, *Kereszturv* Dezső, *Darvas* József, *Kossa* István, a Társaság díszelnöke: *Szent-Györgyi* Albert s mások a Társaság vidéki csoportjának is több tagja: *Kovács* Lajos dorogi bányász, *Pető* Sándorné BSzKRT-alkalmazott, *Gergely* Sándor diósgyőri vasmunkás és többen, szólaltak fel és méltatták a Társaság munkájának első esztendejét. Nagyobbrészt annak a fontosságára mutattak rá, hogy a Társaság az orosz kultúrával ismerteti meg a magyar közönséget. *Rákosi* Mátyás azonban igen érdekesen mutatott rá a másik feladatra, amikor azt hangsúlyozta, hogy a Társaság feladata a magyar kultúrát közvetíteni a Szovjetunió felé.

A tisztújító közgyűlés ismét *Szent-Györgyi* professzort választotta tiszteletbeli elnökké, elnökké *Ruszpyák* Istvánt, a budapesti egyetem orvosprofesszorát, főtitkárrá *Szemerényi* Oszvaldot.

Érdekes programmal tartottak ülést a kongresszus alkalmával a Társaság szakosztályai. Az orvosi szakosztály ülésén *Párvi* professzor tartott előadást az orvostudomány fejlődése és a társadalmi viszonyok összefüggése kérdéséről. Az irodalmi szakosztály ülésének programmján *Gudzij* és *Lukács* György professzorok előadása szerepelt. Ülést tartott a szellemtudományi, jogtudományi, színházi, zenei és közgazdasági szakosztály is. A Filharmóniai Társaság díszhangversenye előtt *Kodály* Zoltán beszélt a népdal szerepéről a magyar és az orosz zeneművészetben.

A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság kongresszusa alkalmából igen érdekes kiállítást rendezett a Magyar Nemzeti Múzeum az elmult évszázadok orosz-magyar kapcsolatainak dokumentálására. A kiállítás első részének anyaga a két ország természeti viszonyait hasonlítja össze. Egy másik rész az orosz és magyar népi kultúra sok egyezését mutatja. A kölcsönhatások esetében nem mindig a magyar volt az átvevő fél, mi is adtunk át kultúrjavakat az orosz népi műveltség számára. Kiemelkedő érdekessége a kiállításnak *Nagy Péter* cárnak II. *Rákóczi* Ferenchez intézett levelei, a *Napoleon* elleni harcok orosz-magyar vonatkozású dokumentumai, *Rüdiger* orosz tábornok levele, melyben megadásra szólítja fel *Görgey* seregét. A legutóbbi száz év szellemi kapcsolatait könyvek, orosz írók magyar fordításai, emigráns magyar írók Oroszországban megjelent művei és érdekes illegális nyomtatványok dokumentálják.

„Most egy éve"

címmel a szabadművelődés múlt évi munkáját bíráló glossza jelent meg a *Demokrácia* július 14-i számában. A cikkíró szándéka szerint támogatni szeretné a szabadművelődés ügyét, téves információn alapuló és tájékozatlanságból eredő megállapításaival azonban ennek éppen ellenkezőjét éri el.

Így kifogásolja többek között, hogy az Országos Szabad Művelődési Tanácsban az egyik tudományos társaság nem kapott képviseletet. Meg kell állapítanunk, hogy ezt az illető társaság *nem is kérte,* jóllehet erre minden testületnek joga és lehetősége van, ha igényt tart a Tanács munkájába való részvételre. Tájékozatlanságot árul el az a megállapítása is, hogy „sok helyen még csak meg sem alakultak a szabadművelődési tanácsok." A valóság az, hogy a mult év ősze óta minden községben, városban és megyében megalakultak az ideiglenes tanácsok, a végleges tanácsok megszervezése viszont csak az erre vonatkozó rendelet megjelenése után és írásai szerint indulhatott meg s ezen az alapon a törvényhatósági tanácsok megalakulása *most van folyamatban.* A cikkíró egy másik felületes megállapítása szerint a vidéki Tanácsokba „elfelejtették behívni a parasztság és munkásság helyenkénti értelmi elitjét." A tanácsokba köztudomásulag a szabadművelődési munkát végző társadalmi szervezetek *küldik* be képviselőiket, a parasztság és munkásság szervezetei is azokat, akiket erre alkalmasnak ítélnek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter részéről kinevezendő tanácstagok kinevezése viszont még nem történt meg. Több téves megállapítása van a cikknek a szabadművelődési ügyosztály munkáját illetőleg is. Egyik, eredetileg talán másra célzó kijelentését számosan úgy értették, mintha a minisztérium nem igyekezne demokratikus gondolkodású embereket kinevezni a szabadművelődési munka vezetésére. Ezzel szemben könnyen megállapítható, hogy az ország 38 felügyelői hivatalához több mint 40 új embert osztott be az ügyosztály az elmult év folyamán és 17 hivatal élére állított újonnan kinevezett vezetőt. A felügyelői hivatalok közül egyetlen egy nincsen még betöltve.

Könnyen elejét vehette volna a cikkíró ezeknek a valószínűleg részére is nagyon kellemetlen tévedéseknek, ha cikke megírása előtt pontos információért, adatokért az ügyosztályhoz vagy az Országos Szabad Művelődési Tanács irodájához fordul.

Hetvenöt kiló nullásliszt

a címe *Kállai* Ernőnek a *Köztársaság* július eleji számában megjelent cikkének. Ebben az ismert művészeti író és kritikus elmondja, hogy Péter-Pál napkor, déltájban egy ismeretlen fiatalember kereste fel. Kezében *Losonczy* Tamás egy képe volt. Bemutatkozott, budapesti joghallgató. Elmondta, hogy néhány főiskolai és egyetemi diáktársával *műbarátközösséget* alapított, mely idővel hatvan tagúvá bővült. A tagok színházi és operai előadásokat, hangversenyeket, képtárakat és kiállításokat látogatnak, tárlatvezetéseken és a maguk körében rendezett irodalmi és művészeti vitaesteken vesznek részt. Mindannyian többé-kevésbbé *szegény falusi családok gyermekei lévén*, pénzük nem igen van. Ellenben, ki amennyit tudott, hazulról hozott fínom nullás liszttel járult a közösség képzőművészetet pártoló alapítványához. Volt, aki csak félkilóval, a tehetősebbje 1—2 kilóval. Eddig összesen 75 kiló lisztet hoztak össze, amit a következő célokra fordítottak:

A Képzőművészeti Főiskola ezidei ifjúsági kiállításán két díjat adományoztak, *értékben öt-hatszorosát az ugyanakkor kitűzött állami díjaknak*. Egy különösen szűkös körülmények között tengődő Bernáth-növendéknek segélyt juttattak. A Szépművészeti Múzeum számára megvásárolták *Szentiványi* Lajosnak, a Fővárosi Képtár számára *Losonczy* Tamásnak egy-egy kisebb méretű festményét. A Losonczy-képet azért hozta magával, hogy megkérdezze: jól választottak-e.

Arról is beszámolt a műbarátközösség képviselője, hogy internátusukban, a *Diákok Házában* éppen most rendezett egy kis grafikai *kiállítást*. A lapok jórészt az ő gyűjteményéből valók, néhányuk egyik gyógyszerésztanhallgató kollégájának tulajdona. A kiállításon *Szőnyi, Berény, Bernáth, Barcsay, Losonczy, Korniss, Koffán, Szalay* Lajos, *Szentiványi* és mások rajzai, vízfestményei, metszetei és rézkarcai láthatók. Szóval mintegy *dióhéjban a magyar művészet újabb fejlődésének képét* nyújtja.

Kállai Ernő örömmel állapítja meg, hogy középosztályunk nagyobb részének és a mai újgazdagok közömbösségével szemben „ime itt van ez a maroknyi népi származású főiskolai ifjúság: leendő bírák, ügyvédek, tanárok, orvosok és mérnökök műbarátközössége. Komolyan, szeretettel érdeklődnek a művészet iránt, még pedig elsősorban a maguk nemzedékéhez korra és szellemre legközelebb álló fiatal festők és szobrászok munkássága, törekvései iránt. Nem sopánkodnak ölbetett kézzel a festőkre, szobrászokra járó rossz időkön, nem hárítják azok gondját egyszerűen az államra és a közületekre, hanem maguk is tesznek valamit a magyar művészeti kultúra érdekében. Lehetőségeik szegényesek, de az adott szűk keretben mindent megtesznek, ami tőlük telik."

A kiállítást magunk is láttuk. Nagyon szép példája annak, mit lehet produkálni egyszerű eszközökkel, szűkös körülmények között is, de szívvel és lelkesedéssel.

Kiállítás Hajdúdorogon

A hajdúdorogi állami polgári iskola rajztanára, *Masits* László tanítványai rajzaiból, festményeiből pompás kiállítást rendezett. Már maga a szétküldött, gondosan gépelt meghívó is elárulta, hogy 1946 jún. 23-án (d. e. 11 órakor *Balogh* Miklós IV. oszt. tan., *Cs. Szabó* László „Vén Európa" c. tanulmányának a felolvasásával) kezdődő kiállítás nem a szokványos iskolai rajzkiállítások egyike lesz. Maga az anyag is nagyon változatos volt, a gyerekek rajzokon, festményeken kívül faragások, kézimunkák, tervezések, egy- és többszínű reprodukciók, az igazi művészetre találó, igazi művészektől, tudósoktól származó idézetek, magyarázó feliratok borították a falakat.

Amikor megnéztem a kiállítást, egy nadrágos úr valami ilyesmit mondott a társaságában lévő hölgynek: „disznók elé gyöngyöt." Félig igaza volt a látogatónak, mert valóban gyöngyök voltak bőkezűen, pazarul szétszórva, de nem disznók elé... Az igaz, hogy a meghivottak közül sokan nem jelentek meg. De eljöttek — s számunkra ez a fontos — azok, akiket nem lehetett meghívni, mert nem is lehetett őket meghívni. Nem egyesek, helyi nagyságok, előkelőségek, hanem a névtelenek, a közönség. Nemcsak a kiállítás szempontjából értéktelen gyerekeik neveit kereső szülők, hanem szinte egész Hajdúdorog megjelent a kiállítás hét napja alatt a polgári tornatermében (rajzterem nincs!), és néhányan a környékből érdeklődők, tanítók, tanárok, akik már a meghívóból látták, hogy valami különleges, valami új dolog lesz ez a rajzkiállítás.

Minket most nem képzőművészeti szempontból érdekel a dolog, csak pár nevet említünk a gyerekrajzokon kívül: *Csontváry, Ferenczy* Noémi, *Gorka, Medgyessy* Ferenc, *Szabó* Vladimir, *Szőnyi* István, *Giotto, Leonardo, Masaccio, Rodin, Picasso*, stb., stb.), hanem pedagógiai szempontból. A kiállítás tanúbizonyság, vallomás volt amellett, hogy igenis gyöngyöket kell még a disznók elé is szórni, ha azt akarjuk, hogy a disznók is megszeressék a gyöngyöket. Abbahagyva a képes beszédet ez azt jelenti, hogy művészetre csak művészettel, tudományra csak tudománnyal, életre csak élettel, stb. lehet nevelni. Sose lesz műélvező az, aki gyárilag előállított olajnyomatok vagy gicses gipszfigurák, esetleg gügyögő versek vagy slágerek alapján akar eljutni *Rippl-Rónai*hoz, *Rodin*hoz, *Ady*hoz vagy *Beethoven*hez. Lehetetlen, mert az olajnyomatok és *Rippl-Rónai*, a gipszfigurák és *Rodin*, a versikék és *Ady*, slágerek és *Beethoven* között semmiféle összefüggés sincs.

Tanubizonyság volt ez a kiállítás s ez a tanuvallomás eldöntötte a pert is: a legmagasabb művészetet kell vinni mindenüvé s lehet vinni — igenis lehet vinni — a megnemértés veszélye nélkül. Csak a találkozás, találkozás a művel, nevelő erejű.

Szabadszínjátszásunk

A szabadművelődés egyik legnagyobb és legnépszerűbb munkaterülete a szabadszínjátszás. Az ember ősi játék- és komédiás ösztöne ma is él majd mindnyájunkban s megköveteli a magáét — hiába állnak a közönség rendelkezésére országszerte színházak és társulatok. Még a kőszínházzal és állandó társulattal rendelkező nagy városokban is százával élnek emberek, akik maguk is színházat akarnak játszani. Vidéken pedig sokfelé ma is csak az a színház van, amit a műkedvelők játszanak, hivatásos színészek falura ritkán jutnak el.

S hogy mennyire fontos problémánk a szabad színjátszás, ezt akkor érthetjük meg, ha meggondoljuk, hogy a magunk játszotta színház nemcsak a szórakoztatás egyik eszköze, hanem páratlan lélekformáló erő. Semmiféle művészeti produkció nem kíván akkora átélést, különösen technikai fogásokkal kevésbbé rendelkező amatőröktől, mint a színjátszás. Ezért fontos a darabok megválogatása, az előadás helyes rendezése — műkedvelőknél a produkció elsősorban nem is a közönségre hat, hanem magukra az előadókra. Magukba szívják a darab levegőjét, az utolsó felvonás után is tovább játszák a színpadi alakokat. Magukkal viszik hétköznapjaikba is a darab eszményeit, a játék ünnepi óráinak életszemléletét. A hazugan érzelgős és léha darabokét éppúgy, mint az embert igazán megmutató darabok őszinteségét és felszabadító erejét.

Természetesen, ha kisebb mértékben is, ugyanez áll a szabadszínjátszás közönségére is. S a többékevésbbé ügyetlenül csetlő-botló, de őszintébb és a hétköznapokból magunkhoz hasonló embernek ismert műkedvelő színészek sokszor erősebb hatást váltanak ki játékukkal, mint az idegen és annyira ünnepélyes, a „színész" magasztos képzetében megjelenő hivatásos aktor.

Végül: a játék mindig a közönségnek szól. A nagyobb apparátussal és ezért nagyobb megkötöttségekkel dolgozó színház azonban kénytelen a közönség nagyobb egészére, mindnyájunkat egyaránt magába foglaló tömegére támaszkodni s ezért egy-egy kisebb közösségnek, csoportnak, rétegnek, osztálynak nem adhatja meg, amire annak külön volna szüksége. Annál inkább megadhatják azok az amatőr színészek,

Kiadó, 1946. jul. 15-i.

Lossoncy Tamás

festő

Lásd
2

Hamvas Béla:

Yantra és abszrakció. Lossoncy Tamás képei. Bp. [1946]
Művészbolt.

Nagyságos

Dr. Szentiv ány

Mélyen tisztelt Urami

Az a rendezőbizott

előadásával a szegedi szaba

naggyá fejlesztette, 1936-b

nak. Ugy vélte azonban, hog

csak akkor fejezi be méltó

évnek a történetét, amely a

teremtésével kezdődött s Ma

világhirü attrakciók, vendé

Losonczy Tamás festő

szerepel a Kép. Főiskola Vaszary osztályának aug. 20-án nyíló nagmaros. kiállításán

Nemzeti Ujság 1927 VIII. 18.

M.D.K.

Lossonczy Tamás, festő

Martyn ~~Fxa~~ Ferenc Európai Iskola szabad társulásának tagja. 541.o.

Kampis Antal: A képzőmüvészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A Képzőmüvészetek, a zene, a szinház és a film. 1960. Bpest

Lossonczy Tamás festőművész

1927-ben Vaszary tanitványaként végezte el a Főiskolát.

Felesége Lossonczy Ibolya szobrásznő.

Kortárs 1968/11 1844. old.

Lossonczy Tamás festő

az Európai Iskola, csoportból 1946 elején Kállai Ernő vezetésével kivált művészek hozták létre az Elvont Művészek csoportját. ~~Közülük~~ Közülük-a művésza is — a sík és a tér törvényszerűségeit kiutatta

Sáncz Sándor: Kiállításról kiállításra Magyar Hírlap, 1973 szept. 19.

MDK

Losonczy Tamás

fatáblára festett olajképek

V.Zs: Négy kiáll. Magy.Nemz. 1947. márc. 23. 7 l.

Sossonczy Tamás

1946-ban részt vett az Europai Iskola első kiállításán.
Dérényi Iván cikke

Vigilia 73/12 853. o.

Lossonczy Tamás 13. l.
23. l.
Martyn Ferenc 5. l.

Vajda Lajós 16. l.
20. l.

irod
-
Kállai Ernő: A termé-
szet rejtett arca.
Bp. e. n. (1945?)
képekkel

Lossonczy Tamás, [ ]

Szerepel a Székesfehér vári kép tár ban.

Rózsa Szpula. Az Európai Iskola vizgája 7

Népszabadság, Bp 1973. okt. 19.

t minden célnak megfelelő
chamotte anyagot
tmányokkal egyenrangu minőségben.

égőre 4·23 k, féléjjeli égőre 3·90 k., kisebb méretü egész éjjeli égőre 3·90 k.. H a á s z

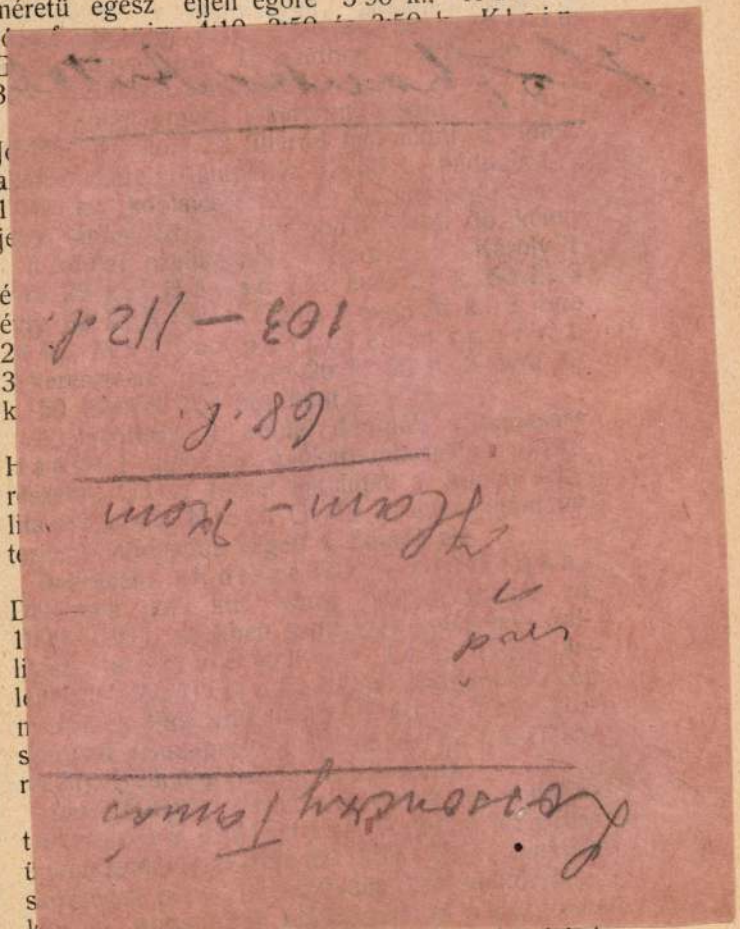

15-én tartott árlejtésen G o l d s t e i n Jakab dési lakos kapott megbizást 1% árengedés

KRISZTIÁN SÁNDOR

Műterem : VI. KMETTY-UTCA. 20

valamint a nagybányai m. kir. bánya-igazgatóság fenhatósága alá tartozó bánya- és kohóhivatalok, ugyszintén a bányaművezetőségek részére 1909. évben szükséges szertári anyagok szállitását a szeptember 16-án tartott árlejtés alapján a következő cégek nyerték el: Pürner Rudolf (Budapest) 269 tábla szalonna szállitását 138 kor., Conrád és tsa (Budapest) 10 mm. pamutfonal szállitását 125 kor., 7 mm. higany szállitását 625 kor., 102 mm petroleum szállitását 36 kor, 110 mm. gépolaj szállitását (Lubrikatings) 90·50 kor., 3 mm. borkő szállitását 180 kor., 3 mm. borax szállitását 59 kor., 1 mm. salétrom szállitását 70 kor.-val mm.-ként, Kosztelán Miksa (Budapest) 2000 m. finom ponyvavászon szállitását 57 fill., 1200 m. közönséges ponyvavászon szállitását 47 fillérrel méterenként, 800 db. mázágzsák szállitását 49 fill., 500 db ércszállitó zsák szállitását 59 fillérrel db-ként, 690 mm. repceolaj szállitását 101 kor., Felbermann Adolf (Nagykároly) 15 mm. kenderkóc szállitását 36·20 kor. mm.-ként, Harácsek Vilmos utódai (Nagybánya) 400.000 db. sodronylécszeg szállitását 2·68 kor., 600.000 db. zsindelyszeg szállitását 93 fillérrel 1000 db.-ként, 52 mm parafinzsir szállitását 19·90 kor., ab Óradna 23·10 kor., Weisz Herman (Nyitra) 1500 mm. ócskavas szállitását 8·15 kor.-val mm.-ként, Takács Károly (Nagybánya) 3000 db. mázagberbence szállitását 90 fillérrel db-ként, Troplovits Márton (Nagybánya) 1500 mm. nyers petroleum szállitását 6·48 kor., Schwarcz József és tsa (Budapest) 20 mm. olvasztott faggyu szállitását 87·60 koronával mm.-ként.

Zalasgerszeg (Tüzifa szállitás.) A za-

Nagy Tibor: Kiállítások.
Késlejság 1948. jun. 20

Lossonczy Tamás

Lossonczy Tamás

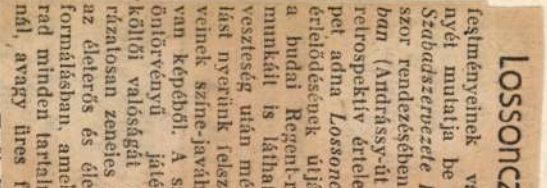

festményeinek válogatott gyűjteményét mutatja be a *Képzőművészek Szabadszervezete Kállai* Ernő professzor rendezésében a régi *Műcsarnokban* (Andrássy-út 69.). E kiállítás retrospektív értelemben is átfogó képet adna *Lossonczy* mesterré való érlelődésének útjáról, hogy ha még a budai Regent-romok alá temetett munkáit is láthatnók itten. Nagy veszteség után mégis bőséges kárpótlást nyerünk felszabadulás utáni műveinek színe-javából: e kiállítás hatvan képéből. A színek és vonalak öntörvényű játékának legtisztább költői valóságát érzékeltetik e káprázatosan zeneies kompozíciók abban az életerős és életújító formában és formálásban, amely mindig több marad minden tartalmi spekulativizmusnál, avagy üres formalizmusnál.

hatáskörébe tartozó közgyüjtemények

ényekkel és még az eddigieknél is tevékenységgel kezdette meg az Múzeum 1914-ik évi működését. ;ményeket annál inkább táplálhatta, igazgató ajánlatára a Főfelügyel fölkért Ferhát Péter, a bécsi meend tudós áldozára, a ki árvaházi minőségében eltöltött rövid két év nyelvismereteit a magyar nyelv ajátításával is gazdagította, a műteendők betöltésére és a más téren t igazgató támogatására a legnaszséggel vállalkozott. Ennek az önnogatásnak csakhamar észlelhető is ékony hatása. E kiváló és tudós anis a kora tavasztól kezdve nem-

szon
részt
széle
jábar
A
hát
volna
bele
hábo
lebbr
tember első napjaiban ugyanis, alig pár napi súlyos betegség után, Ferhát Péter múzeumi őr tüdőgyuladásban elhunyt. Az ily korán eltávozottban a múzeum a legvérmesebb reményekre jogosító munkását, a tudomány pedig derék harczosát vesztette el.

giségtár adományozás útján 114 dbbal gyarapodott. Állománya az 1914. év végén 3550 db. A *néprajzi tár* állománya 81 db. A *képzőművészeti gyüjtemény* adományozás útján 6 dbbal gyarapodott; állománya 200 db. A *természetrajzi gyüjtemény* állománya 536 db. Az összes gyüjtemények gyarapodása 327 db, állománya pedig az 1914. év végén 9533 db volt.

A régiségtárat 72 félnapi nyitás alatt 445-en látogatták meg. A könyvtárból ugyanennyi idő alatt 135 látogató 772 művet használt.

Az intézet fenntartója sajátjából 1238·54 K-t fordított a múzeumra és könyvtárra. Nevezetesen: személyi kiadásokra 444 K-t; a könyvtár gyarapítására 50·24 K-t; irodai

megrendelésére szükséges összege rendelkezésre, miután a rendkívül előljáróságot is rendkívüli taka kényszerítik.

Az intézet eddigi könyvtárosa, Béla, egyetemi tanárrá neveztet könyvtárosi teendők végzésével az ság dr. Kristóf György tanárt bizt a teendők vitelére ideiglenes minő háború befejeztéig, minden tisztelel vállalkozott.

Az *érem- és régiségtár* a maga feladatok körét az 1914. évben tágítani igyekezett, főleg egyes gyüjt miután a dévai múzeummal karöltve s az Erdélyi Nemzeti Múzeum

Az általános hadihelyzetet még az afrikai hídfő elvesztése sem befolyásolná

Mi az afrikai ellenállás hadászati értelme

Berlin, május 8.
(Német Távirati Iroda)

A pénteki berlini lapok foglalkozva a Tuníziában harcoló német és olasz csapatok hősi ellenállásával, amelyről a pénteki német hadijelentés dicsérőleg szintén megemlékezik, rámutatnak arra, hogy a tengelyhatalmak csapatai

hat hónapon át néztek farkas-szemet

az ellenséggel s rendkívül súlyos veszteségeket okoztak neki emberben és anyagban.

Bizonyosak lehetünk benne, mondja a Deutsche Allgemeine Zeitung, hogy a tengely kellőképen használta fel a hathavi hadászati időnyereséget. Hogy csak egyet említsünk, nem utolsó sorban a tuníziai ellenállás érdeme, hogy az ellenség nem egyeztethette össze haditerveit a bolsevisták téli hadjáratával maga Európa ellen, mert a szovjet offenziva még ezekben a hónapokban összeomlott. Sikerült továbbá kiépíteni az „atlanti falat", de sok másról ma még nem szabad beszélnünk. Még a hídfő esetleges elvesztése sem lehetne már lényeges jelentségű az általános hadi helyzetre, jegyzi meg a lap befejezőül.

A tuniszi hídfő nagy időnyereséget tett lehetővé

Berlin, május 8.

(NST) Az északafrikai helyzet alakulásával kapcsolatban a berlini esti lapok áttekintő ismertetésben mutatnak rá a tuniszi hídfő jelentőségére. A Berliner Börsenzeitung méltatja az afrikai hősök rendkívüli érdemeit és rámutat arra, hogy hatalmas angol—amerikai erőket tartottak lekötve hosszú időn át. Az afrikai harcosok érdeme, hogy ma az Európa ellen tervezett támadást egész másképen lehet fogadni, mintha az előbb következhetett volna be. Az általános hadihelyzet szempontjából a tuniszi hídfőállás esetleges elvesztése ma már nem olyan nagy jelentőségű.

Döntő szakaszába lépett a tuniszi hídfőcsata

A szövetségesek új tuniziai nagy támadásáról és a német-olasz elhárító harc jelentőségéről figyelemreméltó cikket ír a *Pester Lloyd* berlini tudósítója. Hivatkozik a német hivatalos jelentés egyik mondatára, amely szerint a német és olasz hadosztályok szívós ellenállása dacára erős brit páncélos erőknek sikerült a front egyik pontján benyomulniok a tengelycsapatok védelmi vonalába.

Minthogy a nagy csata még folyamatban van, az elkeseredett küzdelem részleteiről

még nem adnak ki részleteket,

csak arra szorítkoznak, hogy kiemeljék a harc rendkívüli keménységét, amelynek oka az, hogy brit-amerikai főparancsnokság nyilvánvalóan

döntő csapást

akar mérni a tengelycsapatok tuniziai hídfőállására, a német és olasz csapatok pedig épp ezért elkeseredett ellenállást tanusítanak.

Kétségtelen, folytatja a P. Ll. berlini tudósítója, hogy ez az offenziva

az eddigi legsulyosabb támadás

a tuniziai hídfő tengelyhadállásai ellen. A brit—amerikai hadseregek nyomása, mint Berlinben mondják, igen erős és a birodalmi fővárosban

egyáltalán nem titkolják,

hogy a súlyos elhárítóharcokat vívó német—olasz csapatok helyzete a nagy túlerővel szemben

igen nehéz lett,

miután száz és száz brit páncélosnak, — amelyeket a brit—amerikai légierő erős kötelékei hatékonyan támogattak, — sikerült

mélyen benyomulniok

a tengely hadállásaiba. Az angolok és amerikaiak számbeli fölényét berlini katonai körökben mintegy

10:1 arányra becsülik.

Berlini kommentár szerint ezzel a tuniziai hídfőállásért vívott csata most

döntő szakaszába

lépett és a küzdelem a német és olasz hadosztályok elhárító erejét az északafrikai háború során

a legkeményebb próbára teszi.

A tuníziai hadihelyzet legújabb fejleményét a berlini kommentárok, utalva a német és olasz katonáknak az utóbbi hónapok állandó harcai során tanusított szívós és bátor ellenállására, *fájdalmasnak* mondják. Az angolszász haderők túlsúlya végül egyre jobban érvényesült s az északafrikai csata végső kimeentelére vonatkozóan *nem enged meg semmi illuziót.*

FERENC JÓZSEF
KESERŰVIZ

— **Nemzetközi kutyakiállítás Budapesten.** A Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete május hó 9-én rendezi egynapos tavaszi nemzetközi győztes ebkiállítását. Kiállításon kiadásra kerül Cacib, Hungária győztes, a Hungária Prima Junior és a Babérkoszorús Hungária Champion cím. A kiállítás a Tattersall fedett lovardacsarnokában reggel 9 órától 1 P 50 f. belépődíj mellett délután 6 óráig tekinthető meg.

— **Hasznos főzőelőadások Eskü-út 5. sz. alatt.** Időszerű ételeknek kevés zsírral való elkészítését, kevés lisztből, burgonyából ízletes tésztafélék sütés-főzését, ezzel kapcsolatban a villany-tűzhely, egyes- és kettős-főzőlap takarékos kezelését mutatják be az Elektromos Művek Eskü-út 5. sz. alatti villamos konyhájában. Előadások: hétfőn, csütörtökön és pénteken d. e. 10 órakor, továbbá szerdán d. u. 5 órakor. Belépés, ruhatár díjtalan.

„Apám, aki életed adtad Hazánkért, hallgasd meg fiad..."

A levente hadiárvák fogadalomtétele

Ez évben május 15. és június 20-a közötti időben rendezi meg a leventeifjúság az ország valamennyi helységében a „leventenapot". Az idei „leventenapok" a magyar katonaeszmény és a hősi életszemlélet szolgálatában állanak és művészi megnyilatkozásaiban a népi szellemiséget sugározzák. A „leventenapot" maga a leventeifjúság rendezi.

Levente-istentiszteletek vezetik be országosan a leventenapokat, amelyeknek középpontja a hősi emlékművek előtt rendezendő ünnepség.

Az ünnepségeket a Hősi emlékművek megkoszorúzásával kezdik. A koszorúk, amellyel az ifjúság a hősi halottak emléke előtt tiszteleg, hadiárva, vagy olyan levente helyezi le a Hősi emlékműre, akinek apja a harctéren küzd és ő maga kiválóan teljesíti levente kötelességeit.

Az ünnepség keretében avatják fel a folyó kiképzési évben leventesorba került ujoncokat. Ugyancsak a Hősi emlékmű előtt megrendezett ünnepség keretében adják át a hadiárva leventék részére rendszeresített *„Hadiárva leventejelvényt".*

Mint ismeretes, a honvédelmi miniszter *„Apámat adtam a Hazáért"* feliratú megkülönböztető és kitüntető hadiárva leventejelvényt rendszeresített a hadiárva leventeifjak részére, akiknek édesapja a jelenlegi világháború alatt a Hazájáért hősi halált halt.

A jelvénnyel ellátottak a levente és az iskolai életben *előjogokat élveznek.*

A kitüntetett hadiárvák — a levente Hírközpont jelentése szerint — a jelvény átadásakor közösen egyszerre fogadalmat tesznek:

„Apám! Te, aki életedet áldoztad édes Hazánkért, minden magyarokért, családodért és miértünk, hallgasd fiad. Fogadom, hogy mindenkor, mindenétt és minden körülmények között életemben és halálomban méltó maradok Hozzád."

A leventenapokon a leventék legszélesebb tömegeinek bevonásával ünnepélyes keretek között tömegsportversenyeket és tábortüzeket rendeznek.

Levente küldöttségek keresik fel az ünnepségek előtt, mindkét világháború hősi halottainak legközelebbi hozzátartozóit és a fronton küzdő honvédek családjait, hogy szeretettel hívják meg őket az országos leventeünnepélyekre.

A honvédelmi miniszter képviseli a Kormányzót a szegedi huszár-ünnepen

Vasárnap reggel nagyszabású hazafias ünnepség színhelye lesz Szeged. Ekkor leplezik le a Belváros szívében a szegedi 3-as huszároknak, az első világháború rettegett szegedi vörös ördögeinek hősi emlékművét. Az ünnepségen Magyarország kormányzóját *Nagy Vilmos* honvédelmi miniszter képviseli, aki vasárnap délelőtt különvonattal érkezik Szegedre. A város katonai és polgári hatóságai a minisztert nagy ünnepiességgel fogadják.

Ma egy éve

azt írta a *8 Órai Ujság,* hogy olasz hivatalos hely cáfolja a különbékéről terjesztett ellenséges híreszteléseket, — tengeri csata folyik a Korall szigeteknél, — Londont és Délkelet-Angliát támadták a német repülők, — angol bombavetők a német Pfalz-vidék ellen intéztek támadást.

Ma két éve

arról számoltunk be, hogy újfajta repülőgépekkel nappal támadták a németek Plymouthot és New Castlet, — búvárhajóvédőhálókkal elzárták Newyork kikötőjét, — Amerikában erősödik a háborús irányzat, — nyilasok összeromboltak egy óbudai cukrászdát, — egy tartálykocsi felrobbanása egy egész vonatot szétrombolt Franciaországban.

Ma három éve

azt jelentette a *8 Órai Ujság,* hogy Hollandia és a külföldi államok között megszakadt minden távbeszélő összeköttetés, — Amerikában arra számítanak, hogy Roosevelt az európai béke érdekében lépéseket tesz a Vatikánnal egyidőben.

Ma délután temetik 36. Rácz Lacit

Az elmult nagy cigányprimás, 36. Rácz Lacit szombaton d. u. fél 5 órakor temetik a rákoskereszturi új köztemetőben a főváros által felajánlott sírhelyre.

Leventéből levest főzött

Két öngyilkossági kísérlet történt az elmult éjszaka Kispesten. Az Arany János-utca 11. számú lakásán *Fekete* Rózsa 32 éves gyári munkáslány nikotinoldatot ivott. Napokon keresztül gyűjtötte a legerősebb cigarettákat: Hunniát, Leventét, sőt még kapadohányt is szerzett. A dohányból sűrű levest főzött és azt megitta. Súlyos állapotban vitték a mentők a Rókus-kórházba. Még nem tudták kihallgatni és így nem lehetett megállapítani: miért akart meghalni.

A másik öngyilkosság a Kispest, Bem-utca 4. számú házban zajlott le. *Lemkó* Gyula iparos 32 éves felesége férje távollétében borotvával felvágta kezén és nyakán ereit. Még idejében észrevették az öngyilkossági kísérletet és kihívták a mentőket. Lemkó Gyulánét a Rókus-kórházba vitték. Családi okok miatt akart megválni Lemkóné az élettől.

A SZIGET

El szívedben, úgy-e, a sziget képe? Titkosan él, mint a vágy. A szigeté, amelyet tenger és napfény ringat fodrain s a csend őriz, meg a magány. A szigeté, ahová elvonulhatsz egyszer, ha fáraszt a világ s torkig vagy népével; a szigeté, ahol boldog lehetsz. Tudom, ismered ezt a szigetet. Álmodban láttad már derűs partjait, az öblöt, amelynek nyugodt vizébe hálódat meríted, a fát, amelyről gyümölcsöt szakítasz, a barlangot, amely megvéd a vihar és az éjszaka ellen. Ismered ezt a szigetet, akár a tenyered: részed ő, birtokod, talán az egyetlen, mit a világból magadénak mondhatsz igazán. Része a mappának, amit a kívánkozás rajzolt benned tusnál és festéknél erősebb vonalakkal; eltörölhetetlen földrajzi része lelkednek, szilárd pont, olyan mozdíthatatlan, mint a földkerekség térképén a hegyek és vizek. Ide vágyol. Minden utazásodban, minden csavargásodban, minden tévelygésedben ide igyekeztél, erre a szigetre, itt akartál kikötni végre bolyongásaid után. Ne tagadd! E békés sziget volt a célod, merd bevallani.

Úgyis késő már.

Késő, sajnos. A szigetet, tán a legeslegutolsót a földön, amely oly csöndes volt, derűs és biztonságos, ahogyan szívedben elképzelted, most kihúzták alólad. Vége. Megszűnt. Elsüllyedt a világ zűrzavarában nyugalmas öbleivel, gazdag fáival és rejtett békéjével együtt; elsüllyedt a titkos, szép vágyaiddal. Más lett, mint hitted s ezzel nem létezik tovább a számodra, ahogyan minden megszűnik abban a pillanatban, mikor kiderül róla, hogy más, mint amilyennek elképzelted.

Robinson szigete megszűnt, mert átalakult.

„Ahol egykor egy Selkirk Sándor nevű matróz, aki Defoe keresztségében a Robinson nevet kapta, négy esztendeig élt a legteljesebb magányosságban, most búvárnaszád- és repülőtámaszpont lett. Ezt jelentik Santiago de Chiléből, hivatalosan. Még meg is magyarázzák, nehogy tévedj: Juan Fernandez szigetét, mely a Pillar-foktól keletre vitorláson tizenötnapi járásra fekszik a Csendes-óceánban, a chilei kormány kisajátította s flottabázist épített belőle. Mellékesen még hozzáfűzik, hogy ez volt Selkirk Sándor szigete, az a sziget, amelyről Defoe Dániel regényt írt s elmondta benne Robinson Crusoe különös és meglepő életét és kalandjait s kicsit tán az egész emberiség különös és meglepő életét és kalandjait is. Ez azonban már irodalom, így nem tartozik szorosan a hivatalos közleményhez; irodalom, nem a chilei kormány dolga. Az ő dolga csupán a flottabázis.

Búcsúzz hát a szigettől, az egyetlentől, amelyről egy regény révén úgy értesültél, hogy olyan volt épp, amilyennek te a szigetet, a magadét, elképzelted: nyugalmas, magányos, derűs. Kalandos volt és boldog, küzdelmes és jóságos ez a sziget. Egy embert tartott a hátán s táplálta hallal és kolibritojással, gyümölccsel, forrásvízzel, kenyérrel és fűszerekkel, amelyeket ez az ember maga szerzett meg magának, fáradozva és leleményesen, ügyesen és bátran. Így élt Robinson négyévi egyszerű boldogságban a Juan Fernandez nevű szigeten. S ha még tudsz emlékezni, tudnod kell, hogy így élt az emberiség is a Föld nevezetű magányos szigeten, soká, hosszú előidőkön át, egészen addig, míg e szigetet át nem építették. Fáradozott, ügyeskedett, leleményes volt és bátor. Halat fogott, íjjal és fegyverrel elejtette a vadat, fákra kúszott és hegyekre, védte otthonát és önmagát, feltalálta a legszebb találmányt, a kenyeret s megkereste a mezőkön az ehető, édes füveket. Boldog volt akkor, azt hiszem, mint Robinson, boldog volt a szigetén, ahová egy szerencsés hajótörés: a születés vetette. Mindent megtalált itt, ami az élethez szükséges volt, éppúgy, mint Juan Fernandezen Robinson, mindent, ami a léthez kell: nyersanyagot és erőt. A nyersanyagot kőzetekben, földben, fában és állatban, az erőt önmagában és Istenében. Így élt Robinson és az emberiség. Ácsolt, épített, faragott, szőtt, tervezett a szigeten, felkutatta tájékait és gyönyörködött bennük s ha jött az este, lepihent az ismerős csillagok alatt.

Most vége ennek. Búcsúzz el! A földkerekségen már nincs tenyérnyi hely, amely egy Robinsonnak hajlékot tudna adni. Az utolsó lakatlan sziget is eltűnt. Átépítették, korszerűen. A világban nincs többé rejtekhely az ember számára, nincs egy sziget, nincs egy odú, amelyhez pedig még egy állatnak is joga van. Az embernek sikerült sajátmagát is kivernie szállásáról s most áll a viharokkal szemben, a súlyos éjszaka alatt a szabadban, barlang nélkül, fedél nélkül és magány nélkül. Mond, nem félsz ebben a tömegben? Mondd, ha egyszer hajótörést szenvedsz, hová tudsz menekülni most már? Hol, hát hol tudnád megmutatni, mint egy új Robinson, hogyan kell a világ gazdag nyersanyagából és emberi erődből a földi dolgokat felépíteni? Sehol,. Sehol. Nincs többé sziget, az utolsót is megmérgezték.

Nem tudlak vigasztalni mély szomorúságodban, hogy még belső mappádról, lelked változatos földjazi képéről is eltörölték a szigetet, amely pedig eltörölhetetlennek látszott. Nem tudok mit mondani, hogy elvesztetted a partokat, az öblöket, a termékeny fákat, az egész birodalmat, amelyet tenger és napfény ringatott szívedben, mint egy derűs, boldog álmot s amelyet a csend védett, a magány, meg a nyugalom. De megkérlek valamire. Ne gondolj haraggal és keserűséggel a szigetre, ahol nem tudtál kikötni s ne is felejtsd el szelíd körvonalait. Gondolj rá kegyelettel, ahogyan szép vágyaidra szoktál emlékezni, vágyaidra, amelyek nem teljesedtek soha.

Mátrai-Betegh Béla

Önmarcangoló művészet

IRTA ÉS RAJZOLTA: Hortobágyi—Hortobágyi

Örökké sajnálni fogom, hogy lekéstem arról a kiállításról, amely a napokban zajlott le az „Alkotás Művészház" ügyesen berendezett szobáinak falain.

Nincs semmi baj, — akarattal és helyesen írtam: „zajlott le"... Mert a közönség, — amint többen elmesélték — nap, mint nap *hangos kíváncsiskodással* állt meg egy-egy festmény előtt és miután megfelelő jelzőt nem talált a művek dicséretére, *hangosan érdeklődött*. Többen a rendezők segítségét hívták, kérték, mutassák meg azt a távolságot, ahonnan a kitett képek nemcsak élvezhetők, hanem érthetők is... Nem az érdeklődők hibája, hogy majdnem minden jóindulatuk és próbálkozásuk kudarcot eredményezett és hiába csürték-csavarták, forgatták-facsarták a fejüket — nem léttek okosabbak.

Én sokkal szerencsésebb körülmények között ismerkedtem meg azoknak a remekműveknek némelyikével, amelyek annyira elképesztették a látogatókat. Éppen akkor szállították az emeletről lefelé *Lossonczy* Tamás gyüjtemények kiállításának utolsó darabjait, amikor elhaladtam a fent említett művészház kapuja előtt. Bevallom, óriási élmény volt számomra és egy cseppet sem ejtett kétségbe az a furcsa körülmény, hogy némelyik kép tótágast állt a szállítómunkások hóna alatt. Sőt!

Azaz: *sőtebb!* Nekem pontosan így tetszettek. Olyan új impressziókat keltettek bennem a pikturák, amilyenek odafent, a kiállítás színhelyén nem érvényesülhettek, mert mozogtak a képek és a színek pazar káoszban elevenedtek meg előttem...

Aki most már végképpen nem érti, miről van szó, annak legyen szabad idéznem Kállai Ernőnek a katalógusban közzé tett írásából: *„Csak doktriner elfogultság állíthatja, hogy a festménynek okvetlenül tárgyat, vagy alakot kell ábrázolnia, különben nem kép, hanem ékítmény..."*

— Nézzünk körül Lossonczy kiállításán! — buzdít a katalógus, engem kissé későn. — Mentől mélyebbre sikerül beférkőznünk művészetének lelki világába, annál áthatóbban érezzük, hogy ez az elvont festői és grafikai jelrendszer milyen elevenül és kifejezően idézi a természet misztériumokkal terhes, rejtett arcát és a korunkra zúdult válság gyilkos örvényeit.

Ime, itt van a „Tüzek és örvények" című — kép:

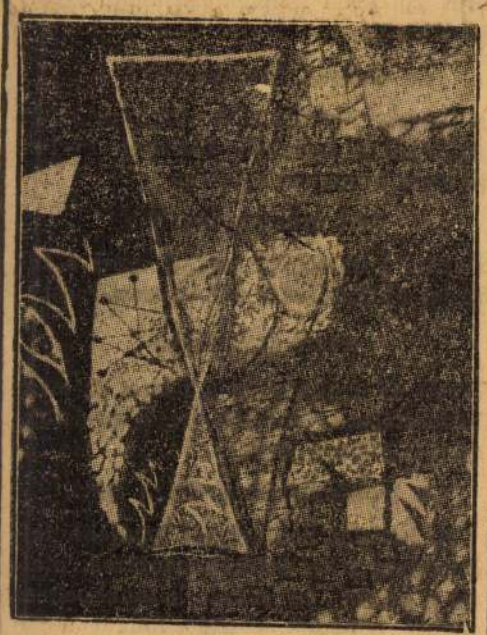

Ne tessék tiltakozni!

Figyeljük meg inkább a magyarázatot: „Ezen, a démoni erők középpontjában egy lángolóan tarajos, madárfejre emlékeztető, vadul ágaskodó forma uralkodik. Fekete, vörös és citromsárga színek szítják és kavarják a látomás veszett disszonanciáit. Az ember nyilván nem tudja megállni, hogy időről-időre a maga lebirhatatlan sátáni indulatait rá ne szabadítsa a világra és pokollá ne tegye ezt a földet, mely körül valaha az isteni kegyelem paradicsomi áldást fakasztott. Akik a heti híradókban szemrebbenés nélkül nézik végig a háború borzalmait, ne hőköljenek hát vissza, ha egy festő lelkéből üszkösen és tajtékozva tör fel az iszonyat. Európa, akár a reformáció és a vallásháborúk viharaiban, cafatokra tépi magát. Művészete, mint akkor, ma is kiáltó bélyegét viseli annak a szörnyű önmarcangolásnak."

Hölgyeim és Uraim, vessenek még egy szelíd pillantást a fenti alkotásra, csodálkozzák ki magukat kedvük szerint, de inkább sietve kissé, *mert most jön, ami még nem volt...*

Az ihlet az olyan csodálatos valami, amit nem lehet szavakkal kifejezni, legfeljebb nagy íróknak sikerül néha olyan mondatcsoportosításokat létrehozni, amelyek méltó módon érzékeltetnek kisebb-nagyobb élményeket. Az én képességeim, — sajnos — még nem értek fel a művészetnek arra a fokára, hogy minden igényt kielégítően sorokba szorítsam azt a mély hatást, amit a fent emlegetett festmények lelkem mélyén keltettek...

Hogy őszintén hatottak rám a *„finom-remegésű sugárzó háromszögek"* és *„misztikusan kopárlila fényforrások"* — azt szavak hijján Vasi mestertől ellesett rajzképességemmel fogom bebizonyítani.

Tessék:

Ez nem más, mint egy „légó" szempontból abszolut tökéletesen elsötétített hatalmas méretű sportcsarnok. A kép fókuszában magasra emelt ring és abban két néger életre-halálra bokszolja egymást. Nemcsak a mérkőzés vezetője, hanem a két locsoló-tréner és a kezükben lévő törülköző is fekete. A közönség őrjöng és a véletlen furcsa játéka következtében az első sorokban csupa kéményseprő ül, eltakarva a többi nézőt. A háttérben egy száztagú cigányzenekar várja a mérkőzés végét, hogy tust húzhasson!

Tudom, lesznek olyanok, akik *tréfának* veszik rajzomat...

Rám fogják, hogy sötét képet festettem...

Ezzel számoltam.

De számolt a nagyközönség megnemértésével Lossonczy mester is! Ami abból is kitűnik, hogy a katalógusban meg se magyarázta a képek legtöbbjét. Mindössze annyit tett meg, hogy közölte képeinek címeit és árait. Eképpen: *Égi jel*... 650 pengő. — *Szárnyalás*... 650 pengő. — *Hallgatag madár*... 350 pengő. — *Konfiguráció*... 200 pengő. — *Könnyedén*... 200 pengő.

Ilyen „könnyedén" vetette oda az árakat, de korszerű is volt, amikor „Fekete I., Fekete II. és Fekete III." című képeinek is alapos árakat biztosított.

A kritikusok közül csak igen kevesen voltak olyanok, akik átérezték a képek jelentőségét. Sűrű támadások érték a művészt, — *méltatlanul*. Alaposabb lelkiismeretvizsgálódás után magam is rádöbbentem arra, hogy nem lett volna szabad belekontárkodnom az alkotóművészetbe. Felmerült bennem a kétely, — mégsem kellett volna olyan sötét szinekkel ecsetelnem a fenti tömegjelenetet...

Hogy hibámat valamiképpen helyre hozzam, újabb képet alkottam:

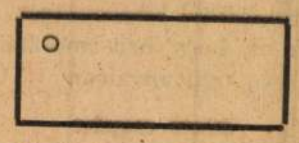

Ezen ártatlanságomat bizonyítom. Hófehér lelkemet mutatom be, hogy tiszta jószándék vezetett soraim papirravetése közben.

(A balsarokban elhelyezett kis lyuk azt *a csöppnyi lelkiismeretfurdalást* jelképezi, amit nem tudok letagadni!)

Lossonczy Tamás, festő

LOSSONCZY TAMÁS festőművész kiállítása nyílt meg csütörtökön Győrött, a Xantus János Múzeum képtárában. A nonfiguratív művészet képviselőjének festményeit és grafikáit mutatják be; valamennyi a legutóbbi hat-nyolc év termése.

→ A kulturális élet hírei 7

Magyarország, Bp. 1981. júl. 10

Lossonczy Tamás

Popiersiplasztika /repró/

Kritika 1971 I.

Lossonczy Tamás festő

Tamárkiállítása nyílt a

Fényes Adolf teremben

– Napló –

Magyar Nemzet 1971 január 8

4. old.

Lossonczy Tamás

a Szocialista Képzőművészek Csoportjának volt tagja, később az Európai Iskola társalapítója és vezetője – emigrált.

Magyar Nemzet 1971 január 14
4. old.

Lossonczy Tamás, festő

Tánc (1967), Színépítmény (1965), Sárga zengés (1967), Szikrázó kékség (1970) c. képei a Tényes Adolf levemben.

D. I.: Képzőművészet
Vigília, 1971. márc. 195. l.

Lossonczy Tamás

Hamvas Béla ist róla

„Forradalom a művészetben" c.

Tényében - említve
(1947)

Képzőművészet

Vigilia 1969 január
61. old

Lossonczy Tamás

Grafikáját közli a lap Bálint Endre tanulmányához (Konstruktív tendenciák a magyar művészetben). A rajz Gyarmathy Tihamér anyagából.

Magyar Műhely, 1968. IX. 1. 57. l.

Losonczy Tamás

Vaszary János és Csák István tanítványa a Képzőművészeti Főiskolán.

Fiola Pál: Vaszary János biográfia és bibliográfia, Kaposvár, 1974

Lossonczy Tamás

Évtizedeken át vagasszkodott elvont lírai stílusához, körelmúltban festett komposíciója Mezei Árpád tulajdonában.

P. Szűcs J.: Az Európai Iskola képei M. Á.-nál; Műgyűjtő, 1971. I. sz. 17. l.

Kossovczy Tamás, festő

– 1904-ben született, konfigurativ.
Kassák ír róla a Képző művészetünk
Nagyjainkat napjainkig c. könyvé-
ben. Kiállítása 1971. jan. Fényes A-
dolf teremben

D. I.: Képző művészet
Vigília, 1971. márc. 195. l.

MDK

Losoncz [ ],

Németh Lajos könyvéről szóló
méltatása a cikke.

Mikliós Pál: A modern magyar képzőművé-
szetről 20-25. o.

KRITIKA, BP.] 1969. március VII/3.

MDK

Loszonczy Tamás, Jestő

Kiállítása nyílt meg márc. 27-én

Interpontban.

—: Loszonczy Tamás

2.

ESTI HIRLAP Bp. 1971. márc. 27.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Losonczy Tamás

PESTI MŰSOR

Budapest

1971 JAN 8 -

KIÁLLÍTÁSOK

ERNST MUZEUM (VI., Nagymező u. 8.) 10-ig: **Belsőépítészek kiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

FÉNYES ADOLF-TEREM (VIII., Rákóczi út 30.): **Losonczy Tamás festőművész kiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERME (V., Dorottya u. 8.) 10-ig: **Konecsni György (1908-1970) „A magyar nyelv története" helyezetlen grafikai sorozatának kiállítása.** Hétfő kivételével 11—19 óráig.

foszerepl[illegible]

DUNA (XIII., Fürst Sándor u. 7, 12[illegible] 043): f4, 6, f9. — CSOKONAI (VIII., Né[illegible] színház u. 13, 142—275): h3-kor.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KOZMU

1971 JAN 22

1021

TERMÉKENY CSÖND

Lossonczy Tamás festményei a Fényes Adolf teremben

Az egyik kép címe: *Kilátás a végtelenbe.* Absztrakt motívumok között két szabálytalan szélű tükördarabot látunk. Aki szeretne kilátni a végtelenbe, s belepillant az egyik tükörbe, természetesen önmagát látja. Elgondolkozhat azon, mennyire megtisztelte őt a művész. Ha a másik tükörbe is belenéz, már keresheti magán és magában a véges-végtelent.

Nem csoda, hogy *József Attila* költészete jut eszünkbe. *Lossonczy Tamás* művészete csupa finom költészet, néhol iróniával, de mindig az ember iránti gyöngédséggel. Megfogalmazásai előbb elgondolkoztatnak, aztán elringatnak, mint maga a *Gyöngédség* című olajfestménye. A világos színek és könnyed vonalak finom harmóniája tárgyi megjelölés, emberábrázolás nélkül kelti ezt az érzetet.

Ha az eddig elsorolt képek világába beleéltük magunkat, már nem találhatjuk *„érthetetlennek"* a *Forgás és lebegés*, a *Sárga zengés*, vagy a *Tánc* címűeket sem.

Természetesen nem szabad csak a megértés igényével közelíteni a művészethez. A *Termékeny csönd* című festmény is többet, mást is mond, mint amire értelmünk azonnal „rákapcsol" amikor a hangtalan rezgések grafikonjait látjuk. A bársonyos lebegés érzetét keltő kép az ember belső világára is utal. Úgy érezzük, a művészére is, akinek 1948-ban láttuk utoljára nyilvános kiállítását. Az eltelt huszonkét év, mint a kiállítás bizonyítja, termékeny csönd volt. A művész nem változott, művészete is ugyanaz maradt, de legújabb művei csakúgy, mint a régiek, *mindig mondanak valami újat a figyelmes szemlélőnek, akiben e termékeny csönd visszazeng.*

Lőrinc Lóránd

pítőipar tejlesztésének lémái a fővárosban

e során nagy mértékben megnö- mélyépítési munkák. Ez a mély- esztését teszi szükségessé. Követ- ssel kapcsolatos problémákat te- déseket érintő cikkhez olvasóink hozzászólni. Az észrevételek, ja- k a megfelelő beruházásokra, 5 gépek jobb kihasználására. bléma a szakipari munkáknak a zehangolása, vagy az ideiglenes ezőbb megoldása.
öz várjuk az illetékes műszaki és hozzászólásait.

vállalására biztosított kapacitása változó jellegű és korlátozott.

Súlyosbítja a helyzetet, hogy a mélyépítési munkák mellett biztosítani kell szakipari (kőfaragó, burkoló, szigetelő, épületgépészeti stb.) munkák kapacitását is.

Létszámnövelés és megfelelő munkaerő

Nagy arányú fejlesztésre van szükség a folyamatosan növekvő igények kielégítésére. A magasépítési tevékenység teljesítménye a gépesítés, amely a munkaerők és a gépek jobb kihasználását eredményezné.

A fejlesztési feladatokat az előzőekben csak vázoltuk. A feladatok sokrétűek. A fejlesztési program csak akkor lesz eredményes, ha a kivitelezési kapacitás lekötéseknél a folyamatos munkavégzés feltételeit megfelelően összehangolják, az azonos munkaterületű munkákat összevonják.

Benkő István

Mi van a V

Lossonczy Tamás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-793, 340-726

MAGYAR NEMZET

1971 JAN

Csütörtök, 1971. január 14.

Lossonczy Tamás kamarakiállítása a Fényes Adolf teremben

Lossonczy Tamás festményei minden szezonnal újságot jelentenek a tárlatára érkezők nagy többségének. De nem csoda, hiszen ma már leginkább kortársai, az idősebb nemzedékek tagjai emlékeznek; azok, akik a harmincas években ismerték meg, mint a *Szocialista Képzőművészek Csoportjának* tagját, vagy később, az *Európai Iskola* tárlatain találkoztak — 1946 és 1948 között festményeivel. A fiatalabbak nem nagyon figyelhették meg működését, hiszen 1948-ban rendezett retrospektív bemutatója óta csak elvétve bukkantak fel művei.

A visszavonultság évei kevés változást hoztak Lossonczy festészetében: ugyanúgy, ugyanazokkal az eszközökkel dolgozik ma is, mint húsz, vagy harminc esztendővel ezelőtt. Piktúrájának változatlanul a lírai megközelítés maradt az alapvonása; Lossonczy ma is érzelmeiben oldja fel a világ jelenségeit, hogy festői nyelvének formarendjébe öltöztethesse őket. Hűséges maradt fiatalkora ideáljaihoz. Igaz, a festészet azóta — itthon is, külföldön is — gyakran változtatta eszközeit, sőt nemegyszer céljait is. Lossonczy következetessége azonban mindenképpen olyan tény, amely tanulságossá teszi munkálkodását, hisz — tárlatán bemutatott műveinek tanúsága szerint is — elsősorban „alkati adottságnak" kell tartanunk. A kiállításon sorakozó művek ilyenformán egységes ívben állnak elénk.

h. gy.

Viták, fel
az agrárértelmisé
a falusi lakosság fo

A népfront mezőgazdasági bi

A Hazaias Népfront mezőgazdasági bizottságának elnöksége szerdán ülést tartott és megvitatta a bizottság 1971. évi munkatervét. *Bencsik* István, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa főtitkárának megnyitója után dr. *Fábián* László, a bizottság titkára adott áttekintést az eddig végzett munkáról és vázolta az idei célkitűzéseket.

A népfront mezőgazdasági bizottsága az elmúlt két és fél év alatt megtalálta azokat a módszereket és formákat, amelyek keretében társadalmi úton hatékonyan tudja segíteni a mezőgazdasági célok valóra váltását, a falusi lakosság gondjainak a megoldását. Az olyan anyagok, útmutatók például, mint amilyenek *a földtörvény és a termelőszövetkezeti demokrácia* helyzetéről rendezett viták során születtek, hasznos segítői lettek a népfrontbizottságoknak és más társadalmi szervezeteknek. Jó visszhangja volt *a munkás-paraszt szövetség időszerű kérdéseiről* rendezett tanácskozásnak és a bizottság nagy ösztönzést adott rendezvényeivel a *kertbarát mozgalomnak* is, amit jelez, hogy az elmúlt év őszén megalakult a Kertbarátok Országos Társadalmi Szövetsége. A falusi egészségügy és lakáskultúra című téma is különböző kezdeményezések elindítója volt, hatására például jelenleg a Bács megyei Csátalja és a Pest megyei Gyál [illegible] egészségügyi *ta-*

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MŰVÉSZET

Lossonczy Tamás

8021

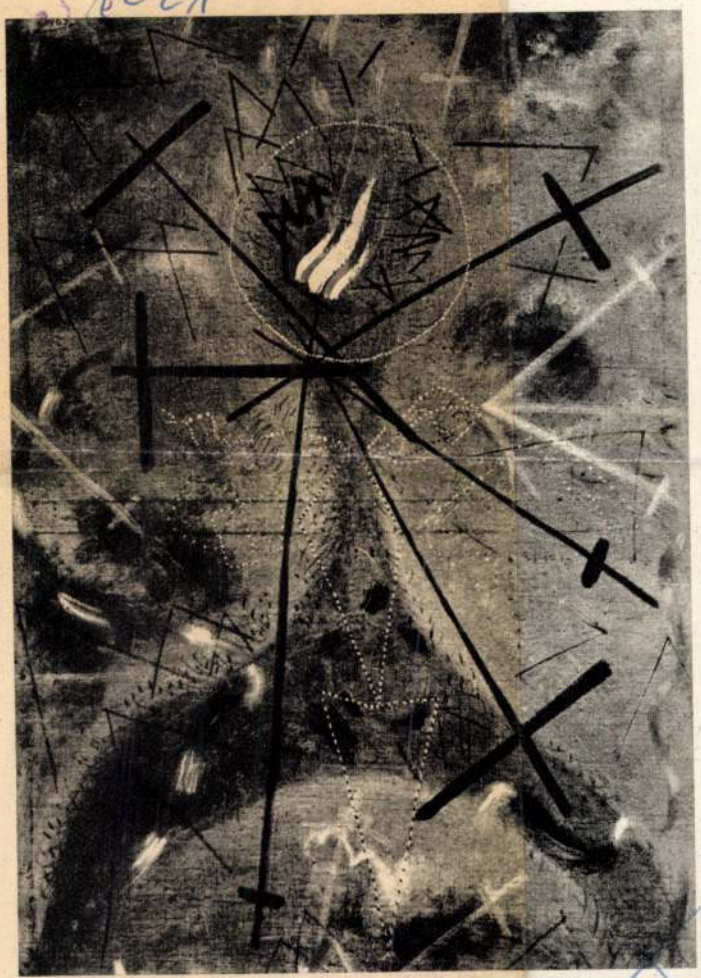

Lossonczy Tamás:
Történelem
Histoire
История

Konrad Srzednicki professzor gyűjteméyes anyaggal mutatkozott be. A statikus érformálás, a precíz rajzosság csak úgy ajátja, mint a teljesen oldott szürrealisztikus íziók világa. Legritkábban alkalmaz tisztán gyetlen technikát, rézkarcait újra maratja, epeszti, nyomatain tovább dolgozik akvaintával, vegyesen használja a linómetszést és émmaratást. Kompozícióit gyakran építi fel pozitív-negatív tételek harmóniájára, s a negdolgozott és üresen hagyott felületek itmusára, ellenpontjaira. Különösen emlékezetesek maradnak *önarcképei*, expresszív llatábrázolásai *(Éjszakai lovas)*.

*

A VI. miskolci grafikai biennálén a Borsod-Abauj-Zemplén megyei tanács nagydíját Würtz Ádám, Miskolc megyei város tanácsának díját Tóth Imre és Bálint Endre, a Művészeti Alap díját Rozanits Tibor, a Szakszervezetek Megyei Tanácsa díját Barczy Pál, a KISZ KB díját Ágotha Margit, a kazincbarcikai városi tanács díját Hertay Mária kapta. Konrad Srzedniczki lengyel grafikusművészt a biennálé emlékplakettjével és diplomájával jutalmazták.

Borbély László

Lossonczy Tamás újabb képei a Fényes Adolf teremben

a kontúr érzékenysége biztosít számukra. A síkidomok a vonal mozgásából születnek, s a villódzó tört vonalak, kereszteződések, szövedékek ugyancsak a visszatérő elemek közé tartoznak. Az ikerháromszög eredeti funkciójától már korábban elszakadt: amíg a 43-as anyagban mindenfajta élet, belső és külső erők, energiák termőtalajaként szerepelt, a 47-es kisméretű, fatáblára festett olajképek óta – már önállósultan s nem párosan – a legkülönfélébb alakzatok építőeleme.

A mostani anyagban a *Merev eltökéltek* és a *Termékeny csend* képviseli ezt a sorozatot. Általuk nemcsak a fatábla-képektől jutott messze Lossonczy, hanem az ugyancsak 1947-es, hasonló konstrukciójú, nagyméretű olajképektől. Formai tagoltságban, színhasználatban, egyszóval: képi atmoszférában végsőkig feszített mindkettő. Alak és háttér egyazon ritmus szerint lüktet, tört vonalak villámként cikáznak végig itt is, ott is, s a fojtó légkört a tompa színek, fakó vörösek, kékek, zöldek és sárgák töltik meg feszültséggel. A disszonáns színakkordok, forma- és vonalritmusok tökéletes kifejezői az alakzatok mozgásának: a kapcsolódás és eltávolodás ritmusának. A két kép közé került *Történelem* minden bizonnyal önportré, de tökéletesen ide illeszkedik. Drámai s egyben lírai vallomás, tónusaiban visszafogott, jelkombinációiban puritán. Utal szomszédaira, de távolabbiakra is, elsősorban a *Központra* és a

Losconczy Tamas

Losconczy szükségét érzi, hogy absztrakt és szürrealista alakvetését a kettős hagyományokból eredtesse festményeiben és grafikáiban.

Mezei Otto:

Losconczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap.

Lossonczy Tamás

A „Vitágégés" című Lossonczy képről Kállai a Pester Lloydba út kiállítási beszámolót.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MÜVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Az Alkotás Művészházban (Erzsébet körút 19) rendezett Lossonczy kiállítás számos darabját Kallai a vésztezhes idők tanúiként értékelé. A kiállítás 1943-ban nyílt meg.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MÜVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy a harsonaformák motivumára nem kaphatott közvetlen ösztönzést sem Mindtól, sem Kandinszkijtől.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczynál a harsonaforma 1944-ben elpusztult kép fotógáról megállapítható hogy vibráló feszültséget és nyugtalanságot árasztt.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Az 1939 elején festett „Véres panorámák tavaszán" sinni olaj-temperáról Kiállai Ernő az 1943-as kiállítás katalógusában úgy Rámé be, hogy a festő lelkén „véres panorámák" borzalma vett erőt.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

1942 nyarát Lossonczy Pécsen töltötte, ahol Martyn művészete őt is arra lelkesítette, hogy képzeletét teljesen önkénytelenül bocsássa szárnyra.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Kállai Ernő volt az, aki első bemutatkozásakor az 1941-es műteremkiállításról beszámolt a Pester Lloyd hasábjain.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista xxx absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczyt idehaza Vajda
művésztte sokszínűségével
és mélységel fogadja meg.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista
xxx absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

"Munkáiban a mai napig meghatározó szerepet játszik: A spekulatív és az intuitív szemlélet összegyeztetése.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista xxx absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Párizsi és hollandiai tanulmányútjain (1926, 1937) megismerkedett a korabeli európai festészettel.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista xxx absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy festményeit és grafikáit kettős háromszögekből ere dertesse még a 60-as évek elyen ismét, amikor 10 éves kicsés után újra az absztrakt-szürrealista képfogalmazáshoz fordul.

Mezei Otto:

Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy számára a hetlős háromszög a formai összefüggések folytonos megjelenő nemzője, egyelőre a művész vagaszkodek hozzá.

Mezei Otto:

Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MÜVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Losonczy Tamás

LOSONCZY TAMÁS festőművész kiállítása tegnap nyílt meg a Műcsarnokban. A művész nyolcvanhét alkotását mutatják be a tárlaton, amelyet január 7-ig tekinthetnek meg az érdeklődök.

Magyar Hirlap 1978/29o/1o

Lossonczy Tamás

Az absztrakt-szürrealista művészek az Európa Iskola első kiállítása után a Kállai által szervezett és „a 4 világtájhoz" címzett galériát tekintették magukénak.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Losszonczy Tamas

Az absztrakt-szürrealista művészet képviselői így Losszonczy is 1945 tavaszán szerepeltek hivatalosan kiállításokon.

Mezei Otto: Losszonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Losonczy Tamás

1945-48 körüli időszakban Losson-
czy munkái Martyn klasszikus tisz-
tasági művei mellett, intellektuális
optimizmusát sugározzák.

Mezei Otto: Losconczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy Tamás és az absztrakt-szürrealista művészek a Nyugatow ki alakuló és a művészeti élet átszerveződését jelző kiállítási módszerhez alkalmazkodtak.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy Tamásnak 1948 júniusában gyűjteményes kiállítása volt a Képzőművészek Szabadszervezetében. (a régi Múcsarnokban.) 60 egyszerűbb műve hérett bemutatásra.

Mezei Otto: LOSSONCZY Tamás és a magyar szürrealista absztrakci.ó.

MÜVÉSZET, 1979. julius 26. lap.

Lossonczy Tamás

A harai szürrealista absztrakció sajátos képviselője Lossonczy Nyugate és harai példák utáni induló festészete 1939 tól - 1948 ig tózetlenül ível.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a maryar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

1970-ben készült a Kitekintés, a Mélyrétegek feltárulása 1973-ban, úgyszintén 1973-ból való a Dúlás. 1974-ben készült a „Nyujtott és nyomott", 1977-1978-ban a Hierarchia.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MÜVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy képein a tér jelen van, a 60-as és a 70-es években a tér a sajátos formai elemekkel s a szinekkel fénnyel összeszövödve, olykor fantasztikus megjelenést ölt.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MÜVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy alkatának fogva a tisztán absztrakt képfogalmazáshoz közelálló munkáiban sem kötelezte el magát az új geometrikus festészetnek.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

1960-ban készült a Sugárfonás, 1961-1962-ben a Modern inkvizíció, 1962-1964-ben a Belső-kiszdelem, 1957-60-71 ben a Rettegés és remény, a Jó és rossz harca.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczyt a 60-as években foglalkoztatta a kürdelem allegorikus ábrázolása, erőteljesebben és képszerűbben mint korábban.

Nezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

1965-ben készült a „Rettegés és reménysé" „című mű", amelynek távoli ihletője, a Guernica, amelyet a művész Párizsban 1937-ben a világkiállítason látott,

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius 26. lap.

Lossonczy Tamás

1960 körül a művész ismét az absztrakt-szürrealista képfogalmazáshoz fordul. Ott folytatja, ahol 1943-ban félbehagyta

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy Tamás újabb munkái tettük szükségessé, hogy az 1945-48 közötti festészélet a harai és európai milióba helyezzük.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius 26. lap.

Lossonczy Tamás

Vallai szerint Lossonczy az expresszionistákkal szemben konstruktívabb irányt mutat.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius 26. lap.

Vajda Lajos

Méltatás.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. július 26. lap.

Lossonczy Tamás

A Kozmosz sorozat cimű százlapos grafikai mappának (1970) ~~[illegible]~~ néhány lapja az esztergomi Zodiakus Klubban 1971-ben került bemutatásra.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MÜVÉSZET, 1979. julius 26. lap.

Lossonczy Tamás

Az 1948-as kiállításon láthatók voltak a „Spárgarajzok" (ovális alakú, fehér festett fatáblák, rózsákra fűzött fonalakkal) amelyek a Tűztábla mellett legtisztábban mutatták Lossonczy szürrealista-szellemi irányát.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius 26. lap.

Lossonczy Tamás

Az 1948-as kiállításon láthatók voltak Lossonczy a „Fehér képek", a „Tíz tábla", a „Szörök", a „Szaprázatok" stb.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius 26. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy festészete nem csak a ma-
gyar szürrealista absztrakció sajátos
esete, hanem mind harai, mind a nyu-
gati művészet mozgását tekintve összehó-
tő hid a század első és második felének
absztrakcióértelmezése között.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a maryar szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Fényköltészet
(vepro)

Merei Ottó: Lossonczy Tamás és a magyar...
Művészet, 1979. július - 26. lap.

Lossonczy Tamás

Fénykószörű
(vepro)

Mezei Ottó: Lossonczy Tamás és a magyar...
Művészet, 1979. július – 26. lap.

Lossonczy Tamás

„Fényköltészet"
" (rýpo)

Mezei Ottó: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.
Művészet, 1979. július – 26. lap.

Lossonczy Tamás

„Fényköszöni"
(repro)

Mezei Ottó: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció
Művészet, 1979. július – 26. lap.

Losonczi Tamás
festőművész

1979.I.2. TV. 2o.5o /Z.
Müvészeti Magazin
- - - - - - - - - - -

- Losonczi Tamás kiállitása van a Mücsarnokban. 9o alkotás, köztük igen nagyméretü képek. A müvész nem állitott ki ilyen nagy anyagot,még ehhez foghatót sem, 3o év óta. Neve ismert, tagja volt az Európai Iskolának, tagja a Szocialista Müvész Csoportnak, és most meglepetéssel szolgált ez a nagyméretü kiállitás. 75.esztendejébe lép. Kérem. Beszéljen nekünk erről. Hogyan jött létre ez az anyag?
- Én tulajdonképpen sok mindent elfelejtettem. Csöndben dolgoztam, a megélhetésemet soha sem a müvészetből meritettem,nem abból éltem,hogy festettem,hanem azért éltem,hogy dolgozhassak. Az anyagot miután hát én állandóan elégedetlen voltam saját magammal, lassan, módszeresen
- /szalagforditás./
-.... és csak igy tudom biztositani azt,hogy munkaképes állapotban, teljesen koncentráltan dolgozhassak.
- Hogyan foglalná össze, mi az, amiről szólni akar?

- Amiről szólni akarok, az tulajdonképpen a festményeimen van. Hogy én mégis szavakba foglaljam ezt, ezt megmondom, nekem rendkivül nehezemre esik, nem tudom megmagyarázni, mint hogy egy illatot, egy virágnak az illatát, egy tájnak a szépségét, nem lefesteni kell azt, azt átélni, az összes új felfedezések engem érdekelnek, a történelem, a politika, irodalom, költészet, minden, minden érdekel, és ezt valahogy egységbe teremtve a képeimen vetitem ki. De
- De hogy mégis elvont formákkal dolgozik,tehát az,amit festés köz en gondolt, át akar adni, az ugyanez az érzés jelenik-e meg a nézőben, vagy esetleg azt is ugy gondolja, hogy ő maga alakitsa ki?
- A társadalom legkülönbözőbb rétegeiből ~~xkxx~~ érkeznek hozzám reagálások. Levél formájában, beszélgetések formájában, tehát tévedés azt hinni, hogy valamiféle tolvaj-nyelv. Nem kérem szépen. Nyiltan beszélek az emberekhez. Ugy, ahogy a szivemből fakad.
- Losonczy Tamás ~~Alo~~ alkotásait elemezni valóban szavakkal nagyon nehéz. Megkisérelte, és nagyon szépen meg is tette Palasovszky Ödön, a katalógus előszavában.
-"Költemények a máról, környező világunkról, a természetről, az emberről és a kozmoszról. Láthatóvá tett feszültségek, melyek szinben, for mában, ritmusokban jelentkezve megérintenek mindannyiunkat, s melyeknek igenlése itt él bennünk."

Lossonczy Tamás, festőművész

3

„Fényköttérnet" olaj, vászon, 40x40 cm. 1947

Művérnet 1979. July 27. okt.

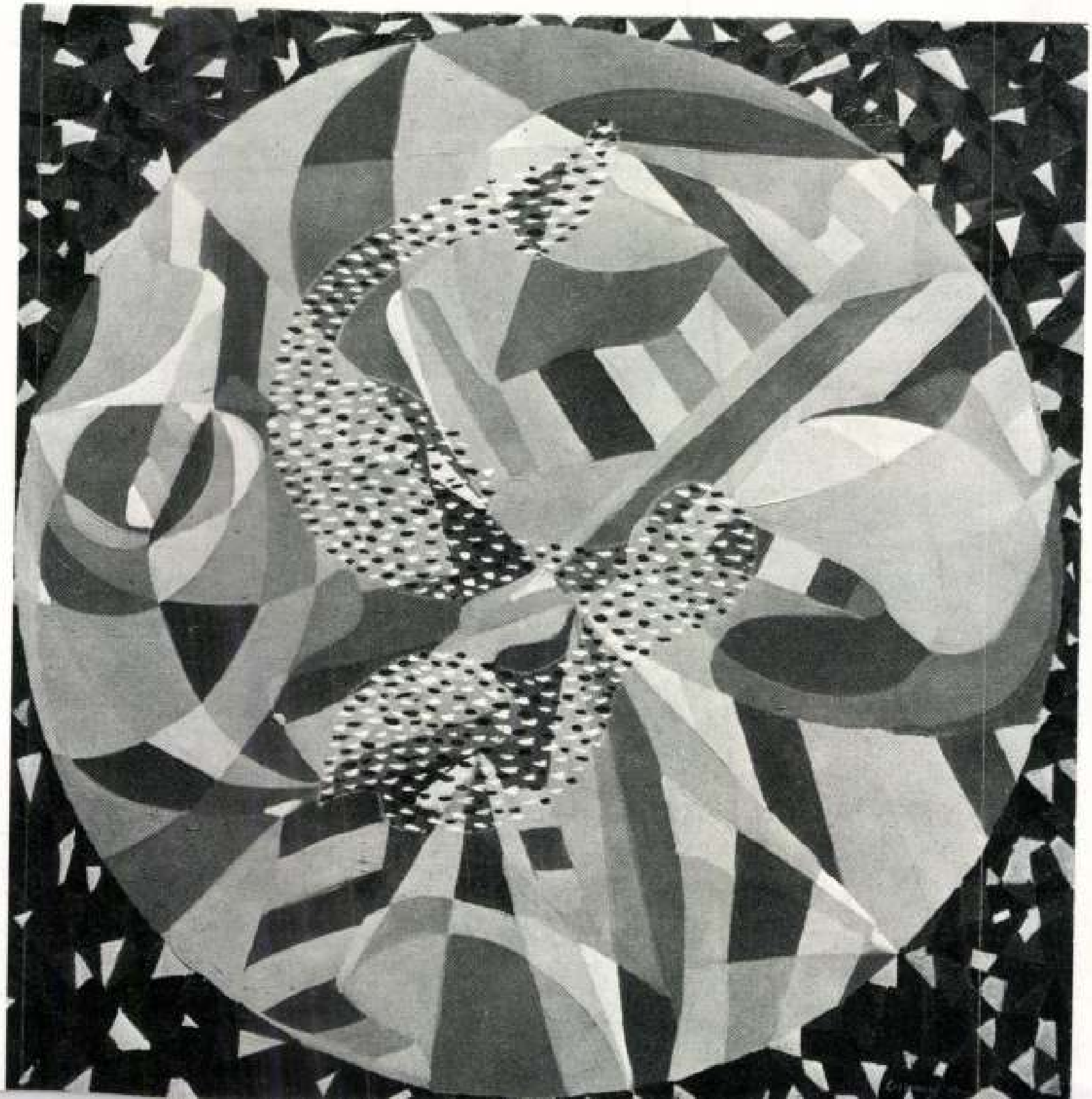

Losonczy Tamás,
festőművész

1978. XII. 15. Kossuth 17,35 Áné

Láttuk, hallottuk...

- Losonczy Tamás festőművész tárlata a Műcsarnokban látható. A művész a fiatalabb korosztály számára bizonyára ismeretlen. Én is Bojár Iván tól tudom, hogy 1946-ban, az európai iskola tárlatán nagy sikere volt, akkor jelentős egyéniségnek tartották.

- Ha visszagondolok az akkori kiállitásra, ahol Korniss Dezsőtől Anna Margitig, Bálint Endrétől Hilá Tiborig nagyon sokan vettek részt, tulajdonképpen Losonczy akkor sem tünt a számomra oly korszakosnak. Ő akkor nagyjából azt az utat követte, amit a párizsi arekreacion csoport képviselt, de amelynek Magyarországon más képviselői is voltak.
Most megnézve ezt a kiállitást azt látom, hogy Losonczy Tamás tulajdonképpen e néhány évtized alatt nem tudott az élet aktualitásába, és ezzel az élet müvészi aktualitásába is ugy bekapcsolódni, hogy saját maga tovább tudjon állandóan fejlődni.

- Számomra feltünt, a képei dátumát figyelve, hogy 46-ig tudtam követni, utána egy nagyon nagy szünet, és utána 66-tól máig a képeket. Tehát egy nagy szünet van, aminek nem tudom mi az oka?

- Természetesen ez fölveti azt a kérdést, hogy a Losonczy Tamásnak fejlődésben való elmaradása kizárólag az ő ügye-e, dolga-e, vagy pedig egy olyan fajta társadalmi kérdésnek a vetülete, amely azután nemcsak Losonczyra hatott.
Tudjuk azt, hogy az '50-es években az egész ugynevezett avantgardeizmus, a szürrealizmustól a kubizmusig teljesen ki volt átkozva, és amikor az emberek magukhoztértek, felocsudtak, és a müvészetpolitika ismét lehetővé tette azt, hogy a szüken értelmezett szocialista realizmus helyett a szélesebben értelmezett ideológiai alapon kezdjenek dolgozni, Losonczy valahogy, valamiért kimaradt. Hogy ez egyéni megfáradás volt-e, egyéni visszahuzódás, nem tudom. Hiszen mások dolgoztak továbbra is, sőt tovább is fejlődtek, müvészetüket el tudták mélyiteni,

LOSSONCZY ~~Miklós~~ TAMÁS

(fábián): Festővászonra mentett álmok : Látogatóban Lossonczy Tamásnál. [interju]. = Uj Magyarország, I.évf.205.sz. 1991. dec. 24. 25.p. ill.

körül — mindössz
nevezték. Buda vo
államapparátus sz
országgyűlések jel
hez ragaszkodtak.

Az épületcsopor
mely rendkívül ala
alakulását, az egye
azonban az 1945-b
tovagördülő idő p
így megnövekedet
tárgyalja, figyelen
dezések sorsát és

Az Országháza
Olasz utcák során
választott el a te

[1] A M.É.SZ. 197
kutatási eredményei
[2] Paulinyi Oszk
[3] *Weidinger Györ*
TBM. XI. k. 29—3

2 Lossonczy Tamás, festőművész

„Fénykörzőtű", olaj, vászon, 40x40 cm. 1946,

Mitvéssel, 1979. jul. 27. old

Lossonczy Tamás

vód

Nagy Tibor: Az absztrakt művészek galériája körül – Nagyvilág

1947. máj. 1.

Lossonczy Tamás festőművész

1

1 *Lossonczy Tamás: Véres panorámák tavaszán,*

viszont, hogy Varga szobra annál figyelmeztetőbben szól korunk emberének: a hasznunkra fordítható energia végzetessé is válhat számunkra. A mítosz ezt a lángcsóvás, félelmetes, riasztó alakot nem ismeri, bár tud arról, hogy a világtörvényt megszemélyesítő Zeusszal a Titánok lázadása idején egyezségre lép saját nemzetsége ellen, amely az őserőt és a szertelenséget személyesíti meg, de aztán később mégis megcsalja, éppen azzal, hogy a tüzet, amelyet Zeusz büntetésből elvett az emberektől, ellopja, és egy nádszálban visszaviszi nekik. A megbízhatatlanság elemét tehát továbbra is magában hordja, s ezt tartom veszélyesnek, ha tudom is, hogy miután beadta derekát Zeusznak, és maga is feljutott az Olümposzra, kissé már másként viselkedik. Amikor az istenek atyja Héphaisztosszal elkészíttetni Pandórát, figyelmezteti ugyan testvérét, Epimétheuszt, hogy ne fogadja el, többet azonban nem tesz, pedig az előrelátó (Prométheusz = előrelátó) tudja, hogy Pandórával a legnagyobb szerencsétlenség szakad az emberiségre: a halál – és addig is sok-sok szenvedés. Varga Imre Prométheuszában mást kapunk, mint a görögök Olümpuszról leosonó, növényszárban parazsat lopó istenét, s bizony elfogultság egy vidéki cirkusz megunt tűznyelő artistájának tartani. Ez az őserejű, testében, lelkében rettenetesen megsebzett, megkínzott, indulatos, dacos Titán atomfáklyát hordoz, mely alkalmas lehet a világ föllobbantására. Azt hiszem, ebben ragadható meg a legjobban a művész mondanivalója, s ha az első – nálunk

Lossoucky Tamás, festő

Új Művész. 2001. 12. p. 4-10

Téma
20

Megbízó	Témaszám/ szerz. szám	Tárgy
IVAX	**20 563**	**Estredox**
IVAX	**20 563-PH1**	E2CDS farmakológiai vizsgálata
IVAX	**20 563-T2**	E2CDS dóziskereső-, valamint 28+1 toxicitási vizsgálata patkányon
IVAX	**20 563-T5**	E2CDS 90+28 napos toxicitási vizsg patkányon
IVAX	**20 563-T6**	E2CDS 90+28 napos toxicitási vizsg
IVAX	**20 567**	**EZ – MAX**
IVAX	**20 567-A1**	EZ-MAX analitikai vizsgálata
IVAX	**20 567-CH1**	Szintézis kidolgozása
IVAX	**20 567-PH1**	In vitro farmakológiai vizsgálat

CSEND ADA'S

A Magyar Televízió *székháza, az egykori Tőzsde-palota a budapesti Szabadság tér egyik meghatározó épülete, belső terei a magyar buhera élő példái*

26–27. oldal

ahogy tetszik

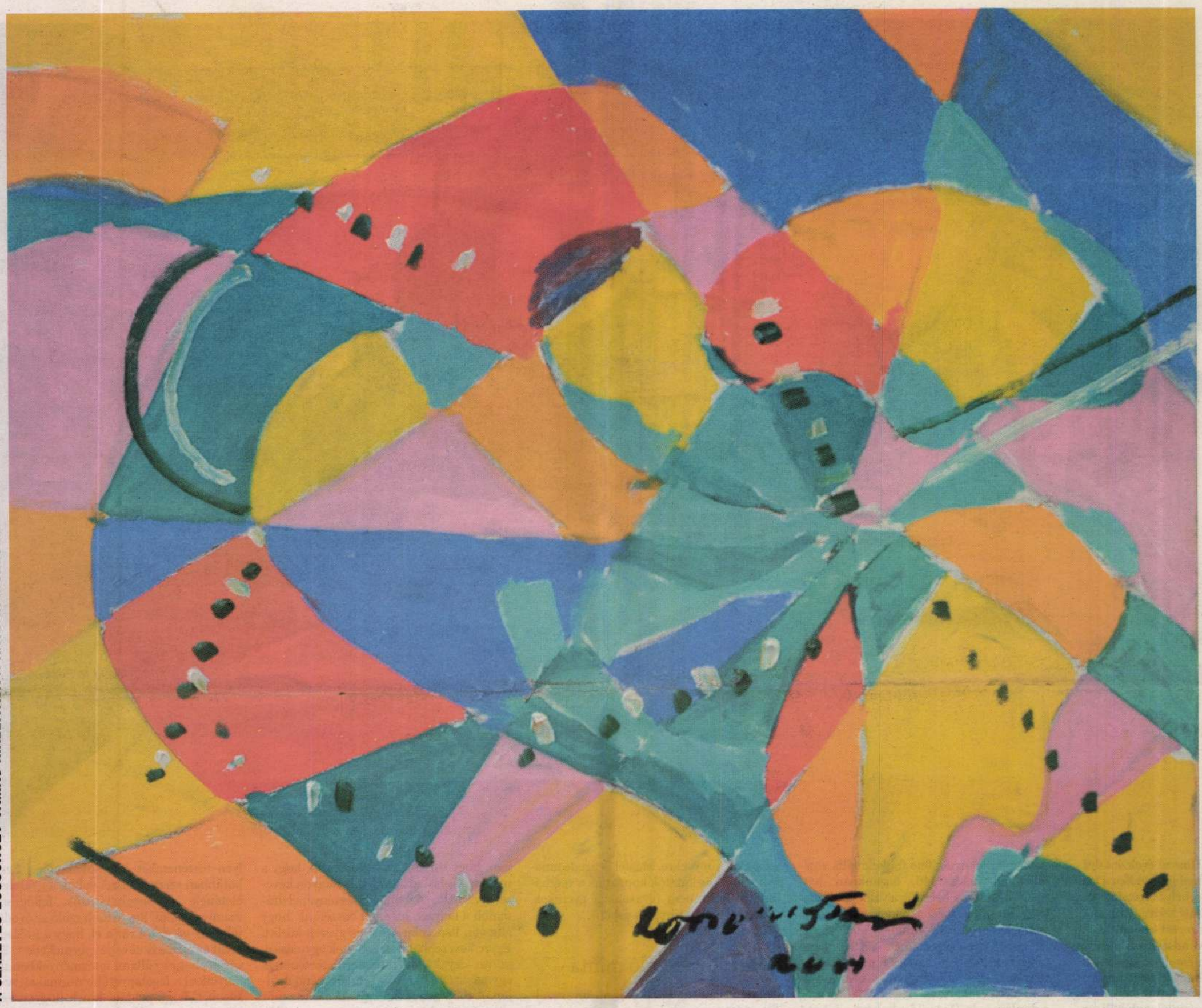

A SZÁZÉVES LOSSONCZY TAMÁS KIÁLLÍTÁSA A KASSÁK MÚZEUMBAN

reprodukciók: Németh András Péter

A SZÍNEK ÉS AZ ÉVEK VERSENYE

Hiába minden metafizikai és Tesco-gazdaságos szorongás, megnyugtató, hogy Lossonczy Tamás, az idén százéves festőművész – egy ilyen évszázad után – képes humoros, sőt könnyed új alkotásokkal meglepni a közönséget. Lossonczy esetében ugyanis sutba dobhatók a prekoncepciók az öregkor őszi színeit illetően, főleg a borongós sötétbarnát vagy a fekete háttérből előtörő, sírból jövő szeleket...

Az óbudai Kassák Múzeum kiállítótermébe lépve az első szín, amellyel a látogató találkozik, a sárga és annak különféle árnyalatai. Az alkotó életrajzának ismeretében juthat a szakértő eszébe, hogy a most kiállított olajfestmény-, kollázs- és papírszobrok „őszikéknek" tekinthetők – ahogy Csaplár Ferenc, a múzeum igazgatója állítja. Az öt kompozícióból összeálló Színverseny képsorozat rikító koloritja mellett ugyanis elsősorban a groteszk, a humor és a játékosság jelenik meg az installációkon és a kollázsokon egyaránt. A Szilvia című kompozíció például egy sörösüvegből, némi papírból és aranyszínű

kávéstasakból formálódik nővé, néhány bizonytalanul odavetett ceruzavonás jelzi a szoknyát. Ugyanilyen ötletes a Hiú fiú című hulladékszobor is, ez egy teljesen hétköznapi ásványvizespalack, és a benne már buborékossá vált víz jeleníti meg a hiúságban rejlő üresség. De említhetjük a Mimi elnevezésű alkotást: a piacokról ismert krumpliháló varázsolja elénk az eltakarásban rejlő erotikát.

Lossonczy Tamás a korral és betegségekkel dacolva most is dolgozik, feljár a műtermébe, vagy otthon az egyszerű háztartási hulladékban látja meg a történetet, a tárgyakban rejlő lehetőséget. Pedig többszöri kényszerű újrakezdést tudhat maga mögött. Először 1929-ben hagyott fel a festéssel. Akkor térkonstrukciókkal kísérletezett, és csak első felesége, Lossonczy Ilona biztatására fogott újra ecsetet. 1941-ben saját otthonukban rendezték meg első kiállításukat, de sajnos a házat a háború végén bombatalálat érte, így a fiatalkori Lossonczy-képek nagy része megsemmisült. Mivel az ötvenes évektől az avantgárdot polgári csökevénynek tekintette a kultúrpolitika, néhány szocreál stílusú próbálkozás után ismét abbahagyta a munkát. A 60-as években kezdett újra alkotni – ekkor festette az 1956-os forradalomnak emléket állító Tisztító nagy vihar című képet –, de nonfiguratív képeit, grafikáit csak 1971-ben tekinthette meg a közönség, a tűrt kategóriába sorolt művész önálló kiállításán.

A „nagy" múzeumok valahogy elfeledkeztek a centenáriumról, ezért a Kassák Múzeum ünnepli kicsi, de impozáns tárlattal a művész századik születésnapját. Bár az előkészületekre viszonylag rövid idő állt rendelkezésükre, a bemutatott képeket Lossonczy kifejezetten erre a kiállításra készítette, mostani nagyszerű társának jótékony hatására is. Alkotóterápia? Vagy az öregkori szerelem okozta ezt a letisztult optimizmust? Mindegy. Rövidesen talán életmű-kiállítással jelentkezik az Ernst Múzeumban, és addigra új művek is születhetnek.

Mézes Gergely

Színverseny 5., 2004

Színverseny 2., 2004, [nagy kép]

Méregkeverő, 2004 [balra]

ahogy tetszik

Nem olvasó generációk

fotók: Hegedüs Márta

Hosszú évek óta drámaian csökken a gyerekek és fiatalok olvasási kedve. Van, aki szerint az oktatási rendszer a felelős, de némelyek úgy látják, hogy az olvasással szerzett tudás és világszemlélet globálisan leértékelődött az egész társadalomban.

A magyar lakosság fele funkcionális analfabétának tekinthető, hazánkban hatnyolc százalékra becsülik a valóban diszlexiás, és csaknem 40 százalékra a hasonló tüneteket produkáló, tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek számát. A KSH adatai szerint 2000-ben naponta nyolc percet töltöttek különböző lapok olvasásával a 15–19 évesek, ez az érték 1987-ben még a duplája volt. Hasonló a helyzet a könyvolvasással: tizenhét évvel ezelőtt naponta 21, 2000-ben csupán 11 percet fordítottak a fiatalok könyvekre. Másfél évtizede tanárok, szülők és kutatók kongatják a vészharangot, hogy nem olvasnak a gyerekek. Csak éppen alig történik valami.

Nincs követendő minta

„A felnőtt társadalom is nagyon keveset olvas, ezért a gyerekek számára egyre kevesebb a követendő minta – vélekedik Nagy Attila olvasásszociológus azzal kapcsolatban, hogy mi lehet az oka annak, hogy a mai kisiskolások, kamaszok, nagyon keveset olvasnak. – A nem olvasás tényénél drámaibb a helyzet, ha arról beszélünk, hogy alig van kapcsolat szülő és gyerek között. Egyre kevesebbet beszélgetnek egymással, szinte egyáltalán nincsenek történeteik egymás számára idő és sokszor szándék híján. A több generáció együttélése ma már ritkaságszámba megy, ezért a nagyszülők meglehetősen ritkán mesélnek anekdotákat, mondókákat, énekeket vagy bármilyen történeteket az unokáiknak... Ezek korábban szerves részei voltak a gyerekek életének, és meghatározók fejlődésük szempontjából. Egyre több szülő az óvodától és az iskolától várja el, hogy a tudáson kívül az életre is nevelje gyermekeiket. Elvárják, hogy az állami intézményekben sajátítsák el a legalapvetőbb normákat, szokásokat, hogy például kinek hogyan kell köszönni, hogyan kell rendesen enni, és sorolhatnánk. Pedig az alapvető minták és attitűdök már az óvodás kor előtt kialakul- ►

Régi lényeg, új jelszó

Nyerges András

Pulitzer-emlékdíjas publicista, író

színrebontás

Hetekkel Mussolini Marcia su Romája előtt, A Nép 1922. szeptember 24-ei számában Lendvai István azt latolgatta: „Nem tudom, fog-e alakulni külön magyar fascista szervezet vagy sem, mindez nem is elsőrendű kérdés. A döntő és el nem tagadható tény a lelkek fascizmusa. Igen, a magyar nép tömegeiben is olyasvalami erjed, forrong, aminő az olasz fascizmus." Nem kellett rá sokat várni, és nálunk is lett ilyen szervezet, a sajtó pedig, úgy látszott, másról sem ír, mint a Magyar Fascista Táborról. Például Az Est: „Napok óta mindenfelé a magyar fascistákról vitatkoznak az emberek. Fascista itt, fascista ott, fascista mindenütt." Az Új Nemzedék szerint: „Hetek óta reszketnek a makkabeusi térdek, rogynak az ívelt inak: lesz-e nálunk is fascizmus? Cikkek, nyilatkozatok repülnek pro és kontra." Rassay Károly a T. Házban kijelentette: „Figyelmeztetnem kell a kormányt arra a nagy felelősségre, amelyet ebben a kérdésben a maga paszszivitásával magára vesz." A miniszterelnöki válasz megpróbálta az ügyet bagatellizálni: „Soha Magyarországon annyi egyesület nem alakíttatott, mint az utóbbi években. Ezekkel szemben a kormánynak csak egy feladata van s ez az, hogy olyan szervezkedést ne tűrjön, amely bejelentett alapszabály nélkül kíván tevékenységet kifejteni." Közben Olaszországban győzött a fascizmus, és hazai szimpatizánsai egyebek közt azzal jellemezték, hogy „ellenségének tekinti a partito popularét, a katolikus néppártot is, egyszerűen azért, mert ez a párt sajátos módon szövetkezett a szociáldemokratákkal s általában baloldali párt", vezérelve pedig az, hogy „az egyenlőség és emberiség jelszavai megbuktak!" A Nép (hogy félreértés ne legyen), így orientálta olvasóit: Mussolini pártját „olasz ébredőknek nevezik, az ébredőket pedig magyar fascistáknak".

A jogbiztonság hívei intézkedést sürgettek a fascisták dolgában, de kiderült, hogy momentán csak az 1879. évi XL. tc. 1.§. alapján lehet eljárni ellenük, mivel az alapszabály nélküli működés „kihágás, melynek elkövetője 15 napig terjedhető elzárással vagy 100 forint pénzbírsággal" sújtható. A belügyminiszter is megerősítette: a kormány kezében (míg új törvény nem születik), nincs más eszköz, mint arra hivatkozva, hogy a magyar fascistáknak nincs „láttamozott" alapszabálya, betiltani működésüket. Válaszul másnap megjelent az ún. „fascista tízparancsolat", a tábor programja. Az Est szerint „tegnapelőtt még arról vitatkoztak, hogy vannak-e egyáltalán. Azóta a programmal együtt egy másik szót is köztudatba dobott a szél: Fascista Tábor. Kemény, katonás szó. Tábor. Nem egyesület, szervezet vagy szövetség, hanem tábor. És vannak, akik aggódva mondják: tábornak nincs szüksége belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályra". Friedrich István, akinek mozgalma (a Budapesti Hírlap szerint) először a „daruk csoportja" nevet viselte, (s ebből lett később a „Magyar Fascista Tábor"), így reagált a betiltásra: „A belügyminiszter úr ezzel rámszabadította mindazokat, akiknek lelkében a fascizmus él, pedig Magyarországon nagyon sokak lelkében él. Százával jönnek hozzám az emberek, akik mindenáron csatlakozni akarnak a fascista táborhoz. A jelentkezők azt mondják, ha a belügyminiszter úr a fascizmussal szemben ilyen nagyszerű erélyt tanúsít, ez a tábor csakis intranzigens keresztény irányzat lehet!" A Magyarság egyenesen úgy látta: „Ha a kormány erősnek érezné magát, nem ijedne meg a legkisebb megmozdulástól." Andréka főkapitány-helyettes is „alig jelentékeny kis megszervezett csapatról" beszélt, hogy leszerelje a zúgolódó és riadt közvéleményt, mások meg azt hangsúlyozták, hogy nincs mitől tartani, nálunk nem állnak fent olyan körülmények, mint amilyenek Olaszországban uralomra segítették a fascistákat. Mégis kínos volt, hogy nem történik semmi. A betiltásról szóló rendelet a fővá- ►

„Ma az ezeréves jövő kidacolásáról van szó! Személyi politikát nem ismerünk, csak a hungarizmust. Aki ezt szolgálja, barátunk, aki nem: ellenségünk!"

Losonczy Tamás, testi

Új Mův. 2003. 11. p. 13.

ORRÁSOK FELHASZNÁLÁSA
MOGATÁS IGÉNYLÉSE
tatványként kezelendő

Támogatást nyújtó:

Oktatási Minisztérium, Kutatás-fejlesztési Helyettes Államtitkárság

címe: 1052 Budapest, Szervita tér 8.

MÁK-nál vezetett számla
megnevezése: KMÜFA
száma: 10032000-01220328-54001008

AHT azonosító: 030317

hó nap	Támogatásigénylő bizonylat sorszáma:

.....számú mellékletében vagy megvalósítási
dat teljesítésének ráfordításai táblázatosan

ráfordítás Ft)	Egyéb külső forrás (Ft)	Összesen (Ft)

Életműdíj a százéves Lossonczy Tamásnak

A százéves Lossonczy Tamás festőművésznek adott át életműdíjat tegnap Schneider Márta, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának helyettes államtitkára. (MTI)

g/ml] in mice serum e by dietary route		
Females		
P-166	M-COOH	M-OH
5000	19100	13700
3000	23300	20500
000	40100	17600
3000	69800	29100
400	10300	11100
500	7530	11500
1000	35900	17300
600	17700	11500
800	41400	16900
7000	59300	28500
000	11000	12300

1 mondatban

• **Lossonczy Tamás százéves** címmel a művész új olajfestményeit, grafikáit, szobrait láthatják az érdeklődők vasárnap délelőtt 11 órától a Kassák Múzeumban (Bp. III., Fő tér 1.). *(mh)*

nistration of BNP-166 to rats (dietary route).

tions [pg/ml] in rat plasma nal dose by dietary route				
th week		13th week		
1-COOH	M-OH	BNP-166	M-COOH	M-OH
MALES				
NS	bql	NP	bql	
NP	bql	bql	NP	bql
NP	bql	bql	NP	bql
NP	NP	bql	NP	bql
NP	bql	bql	NP	bql
NP	NP	bql	NP	bql
NP	bql	bql	NP	bql
NP	bql	bql	NP	bql
NP	NP	bql	NP	125
NP	bql	bql	NP	bql
EMALES				

LOSSONCZY TAMÁS

LÍSEMBER LXVI. 47. sz. (2936)
2004. nov. 21. 11. l.

Lossonczy Tamás grafikái 1945–1950 címmel nyílik kiállítás december 1-jén az Ernst Múzeumban. A századik életévét idén betöltő, még mindig aktív művész munkáit bemutató tárlatot *Lator László* író, a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia ügyvezető elnöke nyitja meg december 1-jén, szerdán este hat órakor. A kiállítással párhuzamosan, december 10-én és 11-én, 11 és 19 óra között *Lossonczy Tamás* legújabb grafikai munkáiból rendeznek kiállítást és vásárt a múzeum területén.

Lossonczy Tamás

koll. kiáll.

1948. jún.

a magyar képrő-
művesek nabad
wervezetében

Katalogusa

könyvtáramban

2.

ros Bizottsága.

száma: 400. 1932.

kelte: január hó 1932.

beérkezése: I/30 1932.

száma:

ntézett szám:

na:

na:

Laudezkyné

A kijavitott kefelenyomat

MDK

Lossonczy Tamás

Compositio 1935., olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Muz.
1946. jul. 10 1.

Lonsonoky Tanka

Composition 1975 .. olaj

MDK

Lossonczy Tamás

két kompozició

Uj Világkép. Galéria a négy világtájhoz.
1947. febr. 11 l.

MDK

Lossonczy Tamás

Elvont művészet 1.csop.kiáll. M.Képzőm.Szab. Szerv. 1946. máj. képekkel.

MDK

Lossonczy Tamás

Galéria a négy világtájhoz. 1947. febr.

dszintes, oszlopos tornáccal. 188o körül.

13 l./

MDK

Lossonczy Tamás

Kállai Ernő: Az elvont művészet 1. magy.csop.kiáll. Bp. 1946, máj.

zintes, szabadonálló kapuzat+8 tengely.
talakitva.

ran. Tata, 1938, 21 el

MDK

Lossonczy Tamás

Elvont művészet II.csop.kiáll. Képzőm.Szabadszerv.
1947, jul.

Paks (Tolna)

Lenin-utca 2. Cseh-Vigyázó-kúria lyel. A kertikapun copf urnák. K Kovács-családé.

(Pak. Vé. MV. Bp. 7454, 28 l)

MDK

Lossonczy Tamás

Föld, festm.

Uj romantika. Tamás-Galéria CLIV. kiáll. 1944. febr. 6 l.

Losonczy Tamás

Martyn Ferenc a háború után csatlakozott az Európai Iskola művészeihez, de rövid idő elteltével Gyarmathy Tihamérral, Losonczy Tamással és Kállai Ernővel önálló absztrakt csoportot alakított.

Sóska Lajos: Martyn Ferenc.
Nógrád, 1977. jún. 12.

Lossonczy Tamás, festő

[Lossonczy]

L.:Vaszary János

□ -Vaszary-tanitványok 2.

Esti Hirlap, B. n. 1977 szept. 21.

Lossonczy Tamás, grafikus

A Pécsi Modern Magyar Képtár anyagából az e cikkben kö-
zölt képek jegyzéke: KestménGrafikák.-Fekete repr
65.sz.kép.-Lossonczy Tamás:"Kompozició III.".-1946.-
p.akvarell,-178+250 mm.-Ltsz:73.39.-
347.old. XVI.tábla

Romváry Ferenc: A Modern Magy.Képtár története
Uj szerzemények IV. 333.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Lossonczy Tamás festő
(Bp. 1904. aug. 12 -

Kiállítása a Műcsarnokban
Bp. 1978. dec. 8 - 1979. jan. 7.
- katalógus a könyvtárban -

Lajoncky Tamás, festő

a Műcsarnokban látható a Festészet '74. c. kiállítás. – a művész műve szerepel a tárlaton: „Kristályosodás" c. (olaj, vászon).

Gellér István: Festészet '74.
Dunántúli Napló, 1974. márc. 5.

Lossonczy Tamás

Lossonczy Párizsba kerülve Chagall, Braque, Jean Gris, Kandinsky, majd 1929-ben Hollandiában Mondrian hatása alatt az absztrakt művészetet kultiválta.

Brestyánszky Ilona: Lossonczy Tamás.
Nők Lapja, 1979. január 6–18. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy Tamás a Képzőművészeti Főiskolán Vaszary János és Bosznay István tanítványa volt. 1926-ban a művész Párizsba került.

Bresztyánszky Ilona: Lossonczy Tamás.
Nők Lapja, 1979. január 6–18. lap.

Lossoncy Tamás

A Műcsarnokban mutatta be festményeit az 75 éves Lossoncy Tamás festőművész.

Brestyánszky Ilona: Lossoncy Tamás.
Vök Lapja, 1979. január 6 – 18. lap.

Lossonczy Tamás

„Nyomott és nyújtott formák"
„Holdkapu"
} repro

Brestyánszky Ilona · Lossonczy Tamás.
Nők Lapja, 1979. január 6 – 18. lap.

Lossonczy Tamás

„Festmény" (repro)

Szamosi Ferenc: Lossonczy Tamás képei.
Új Tükör, 1979. január 7 – 4. lap.

Lossonczy Tamás

Lossonczy Tamás képeit a
Műcsarnokban mutatták be.
Absztrakt műveit alkotta ki
a művész.

Szamosi Ferenc: Lossonczy Tamás képei.
Új Tükör, 1979. január 7 – 6. lap.

Lossonczy Tamás, festő

LOSSONCZY TAMÁS festőművész gyűjteményes kiállítása ma délután nyílik a Műcsarnokban; a kiállítás január 7-ig tekinthető meg.

– Hír 8.

Népszabadság, Bp 1978 dec. 8.

Lossonczy Tamás

„Úthőzben"
„A jó és gonosz harca"
} repro

Brestyánszky Ilona: Lossonczy Tamás.
Nők Lapja, 1979. január 6 – 18. lap.

Lossonczy Tamás

Egyik főműve az 1972-ben festett a tenger hullámzására emlékeztető sodró erejű „Áramlás".

Brestyánszky Ilona: Lossonczy Tamás.
Nők Lapja, 1979. január 6-18. lap.

Lossonczy Tamás

Az 1947 es „Utaras" cimű mü-
ve mérnöki jellegű, ugyanebben
az évben készült a „Friss fuvalat"
cimű képe is.

Brestyánszky Ilona: Lossonczy Tamás.
Nők Lapja, 1979. január 6-18. lap.

Lossonczy Tamás

Művészete harmonikus, sáját logikája szerint fejlődő. Meg nem alkuvó szemlélettel folytatta Klee és Kandinszky szinátmait.

Brestyánszky Ilona: Lossonczy Tamás.
Nők Lapja, 1979. január 6-18. lap.

Losonczy Tamás

1943-ban a művész az Alkotás Művészkházban mutatta be abstrakt munkáit. 1971-ben volt újra kiállítása.

Bretz Györgyi Flóra: Losonczy Tamás.
Nők Lapja, 1979. január 6-18. lap.

Lossonczy Tamás

1945 után az európai iskolán, majd a belőle kivált non-figuratív művészcsoport tagjaként dolgozott.

Brestyánszky Ilona: Lossonczy Tamás. Nők Lapja, 1979. január 6–18. lap.

Losonczy Tamás

Losonczy Tamás kiállítását a Műcsarnokban megnyitották.

—: Kiállítások.
Művészet, 1978. december – 48 lap.

Losonczy Tamás

grafikai illusztráció

-> Kortárs 1985/87/
belső borító
10. 111 old.

Losonczy Tamás, festő

A Derkovits

Vadas József: Derkovits nevében 12.

Élet és Irodalom · Bp. 1985 szept. 6 XXIX/36

Lossonczy Tamás, testő

L: Ligeti Erika

– Díjak, kitüntetések – 1985 8

Élet és Irodalom Bp. 1985. ápr. 5 XXIX/14

Losonczy Tamás fm

→ Ballint Endre f

MŰVÉSZET 1985/10/29

Losonczy Tamás fa

→ Berda Emő Rm

MŰVÉSZET 1985/10/27
28

Lossonczy Tamás †

emlités

→ Bartha László †

MŰVÉSZET 1985/5/32

Lossonczy Tamás festőművész

érdemes művész kitüntető címet kapott

Magyar Hírlap, 1985. IV. 3

Lossonczy Tamás

P. Kücs Julianna: Behunyt szemmel
Marosán Gyula tárlata

Népszabadság, 1986. VII. 21

Lossonczy Tamás

Pécsi-Káptalan u. i múzeum

Répszaon

1986. XII. 5.

Lossuczy Tamás

Felszasadulási tarkot

Hevesi Sumle 1985 /3

Lassányi Tamás

Beszélgetés Gyarmathy Tihamérral

Magyar Nemzet
1986. XI. 24

Lossonczy Tamás szm

→ Anna Margit t.
Művészet 1985/4/54
55

Losonczy Tamás

Kopp Jenő: 1948 művészete. A harmadik nemzedék. Magyar Művészet, 1948. 2.sz.

Lossonczy Tamás

Szabad Művészet

1947. 38. l.

Lossoncy Tamás

l.

Szabad művészet

1948. 255. l.

Magt.

Szentiványi Gyulane

úrasszonynak

Budapest

Lágymányosi úta-16.

BUDAPEST

1-8-7.

M.D.K.

LOSONCZY Tamás

1933-1937 között a Szocialista Képzőművészek Csoportjai-hoz tartozott

Major leálé: Negyedszázada alakult a Szocialista Képzőművészek Csoportja

Magyar Építőművészet 1959. 3/4. sz. 133-134-

MDK

Lossonczy Tamás

Mező, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

8 l.

MDK

Lossonczy Tamás

Esthangulat, of.

Képzőm.Főisk. ifjusági kiáll. Ernst Muz. 1924.

8 1.

MDK

Losonczy Tamás grafikus

Magyar Nemzet cikke, 1953, febr. 28. 5 l.

Esztergom (Komárom)

Deák Ferenc-utca 5. Lieb-ház, föl
nás disz, finom fakapu, klassiciz

(Esztergom V és MV. Bp. 1951, második

MDK

Lossonczy Tamás

Pán I: Az Európai Iskola. Index, 21-24. 1947.

MDK

Lossonczy Tamás
Kompozició

II. Képzőműv. Szab. Szervezete I. kiáll. Pécs,
1946, dec.

MDK

Lossonczy Tamás

részt vett az Európai Iskola I. csop.kiállitásán

Pán I: Áz európai iskola. Index, 21-24. 1947.

MDK

Losonczy Tamás

Kompozició, of.

Képzőművészetünk a felszab. óta. Szfv Képtára
3o. kiáll. 1947. okt. 8. 1.

MDK

Losonczy Tamás, graf.

Földalatti gépesitése. Ceruza.

Műcs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 16.l.

MDK

Lossonczy Tamás festő

Kulturkrónika. Népszava, 1947. márc. 25.

Lossonczy Tamás.

Az UME új tagjául beválasztották.

Keresztény Ujság, 1928. Nov. 11.

Losonczy Tamásné

II. Ady Endre u. 17

MKSz 1947

M.D.K.

Lossonczy Tamás

A Semmelweiss utca könyvesbolt galériáján állitották ki absztrakt müveiket „a mai magyar absztraktok" mint Vajda István irja a kiállitásról szóló beszámolójában.

Szinház, Bp. 1947. febr. 26.-márc. 4. III. évf 9.sz.

M.D.K.

Lossonczy Tamás, festő

nevét említi a szerző, mint a Gresham-csoporttal szemben alakult ún. „Európai iskola" egyik tagjáét.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

362. old.

M.D.K.

Lossonczy Tamás „festő"

nevét említik

Idézve: Kállai Ernő: Őszinte beszélgetés /Szalay Lajossal/
Magyar Csillag, 1942.jan.1.II.évf.1.sz.44-49.old.ről
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev.és összeáll. Perneczky Géza,
Bp.1967. Corvina, 260. old.

Ki aranyröggel álmodik,
mindegy neki, dús-e szegény-e.
Iránytalan lódul tovább,
maga bornirt szegénylegénye.

Varangy, csótány és denevér
elözönli a mese-várost.
Hogy ki voltál, eldönthetik,
akiknek ez igazulást hoz.

Kinek többé se völgy, se domb,
a némasága körbe ér.
Megáll, hahózik, hunyorog.
Befogadja a puszta tér.

Hallgatózik és hang sehol.
Vakon leskel a vaksötétbe.
Teszi a dolgát valaki,
mintha helyette, mintha érte.

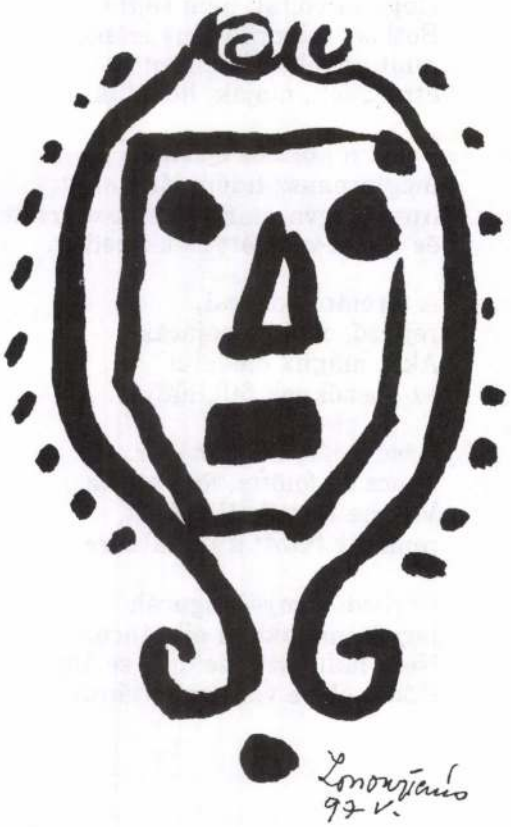

LOSSONCZY Tamás

SZEPESI ATTILA

Életünk
1997/8

Éjszakai város

Lossonczy Tamásnak

Gazdátlan tér. Se part, se út.
A lámpafények fellobognak.
Ég a földdel összemosódik,
elevenekkel a halottak.

Körök, vonalak. Pont parázslik.
Diderget a jelek magánya.
Bárhonnan indulsz, végtére
görbülten érsz Altamirába.

Hogy ki voltál, nem sejthető.
Botlasz sziporka-fény iránt,
mint emlékek lelencei:
etruszkok, maják, hettiták.

Vezet a kormos éjszaka,
megtorpansz lidérc-láng előtt,
hunyorogva, mint sorsuk-vesztett
és arcuk-vesztett csikkszedők.

A teremtő bohócai,
rejtező, orfikus pojácák.
Akik maguk eledelül
az éhezőknek felkínálják.

Későre jár. Üres meder.
Nincs ég fölötte, föld alatta.
Valaha fenyők álltak itt,
repkény futott a tűzfalakra.

Görbedő árnyék-figurák
járják magukban éji táncuk.
Nem hallatszik se dob, se síp.
Kóbor eb se vakkant utánuk.

LOSSONCZY Tamás

– Ádám, Ádám, Ádám!
– Éva, Éva, Éva!
– Ádám, Ádám, Ádám!
– Éva, Éva, Éva!
.....

Életünk 1997/8.

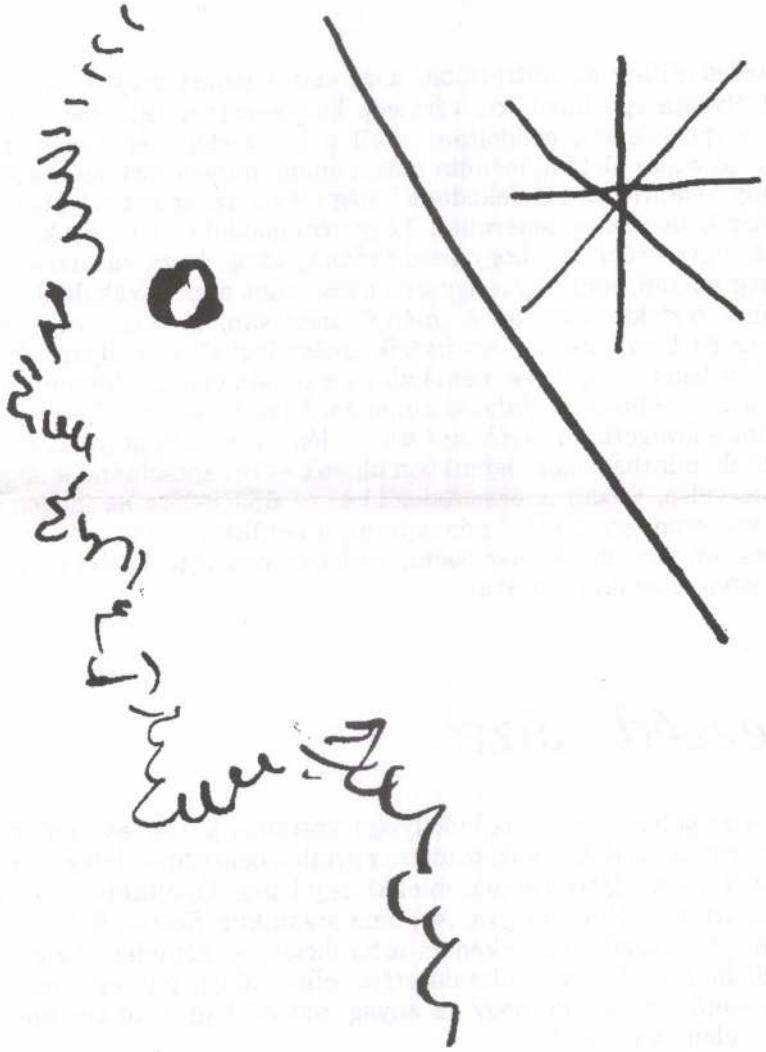

Lossonczy Tamás 1997

KÁNTOR ZSOLT

Az eldugott bölcselet

Ahogy belenyúltam az irattartóba, hogy tiszta papírt vegyek ki, a mutatóujjamat elvágta egy lapél, kis vércsepp keletkezett a lapszélen, marginális „dolog", corpus delicti, gondoltam, ettől a kis vértől még rámehet a vers, „rámegy" az egész életem, mondta másik énem, milyen hirtelen megtörténik, bármi, oly avatatlanul „közlekedünk" még ebben az ismert világban is, amit olyannyira kellene már ismernünk, hogy arra gondolni se merünk, ami odaát vár ránk, egyszerűen fáj, hogy nem *tudunk*, sajog, hogy van ismereteinken kívül még valami, ami ugyanúgy érvényes, mint amit érzékelünk, de attól, hogy nincs birtokunkban az a „hiány", még van, köszöni, jól érzi magát nélkülünk és kész, átlépni egy másik „másvilágba", egy olyanba, amilyen „nincs", hát lehet-e, szabad-e, nem halunk-e rögtön bele a feltámadásba, mert trauma lesz, szédüléses, ájulásos zuhanás, lebegés, agyunk helye újra fájni kezd, mint a levágott láb és *elhunyt szavak* lépnek az élők helyébe, végigpereg történetünk, mintha a saját fejünkben ülnénk és bekapcsolnánk a „szemeket", archaikus video, a sors „megsemmisülése" és újjáéledése az időben, azután egy kis vércsepp egy „húsos" géppapíron, a betűkkel töltött síkban, egy kis vér, na és, mi van, mitől félsz poéta, született vérengző, hiába reinkarnálod *magad*, istenné senki nem avat.

A *beszéd* háza

Nem azon a nyelven beszélünk, amelyiken szeretnénk. Ha beszélnénk is, csak befelé. De oda se úgy! A Másik számára egyetlen beszédmód létezik, a félreírt, *mellébeszélt* nyelv. Szertebomlik, mielőtt Egy lenne. Önáltatás, köd, levegőbe „írt" kacskaringók. Nincs tárgya, íve, nem organikus. Szétszáll, mint a tollpihék. Nem „diszkurzív", az önkéntes interakcióra is képtelen. Ez én volnék. A beszédlehetőségek ura s elszalasztója, elherdálója. Szöveg-narkomániás, szó-vályogvető. De tudom, hogy az anyag, amivel bánok, önálló életet él. A nyelv volt előbb vagy én?

Altatott kommunikáció: mindenki másra gondol, mint amit mond. Egyébként is, mindig máshol jár az eszünk, mint amiről pont, épp akkor „megszólalni" akarunk. Másfelé figyelnek a szavak, miközben kimondjuk őket. A megértés: két folyadék összeöntése. Belefolyik a kék a sárgába. Elmebaj: a

Alkonyat erdőben

Rothadó avarban tátva
a görbített vasfogazat.
Óvatlan mozdulat, kis szél,
egy sóhajtó veréb és össze-
harap.
A Fehér húsára hiába vár;
lombárnyékban az Arany körbe-
szögezte.
Azután szállni kezdenek.
Embernyire a föld fölött.
Terjed a csönd alattuk
a mocsári vartyogásban.
Némaságuk istenbeszéd.
Fül-nem-foghatja hang.

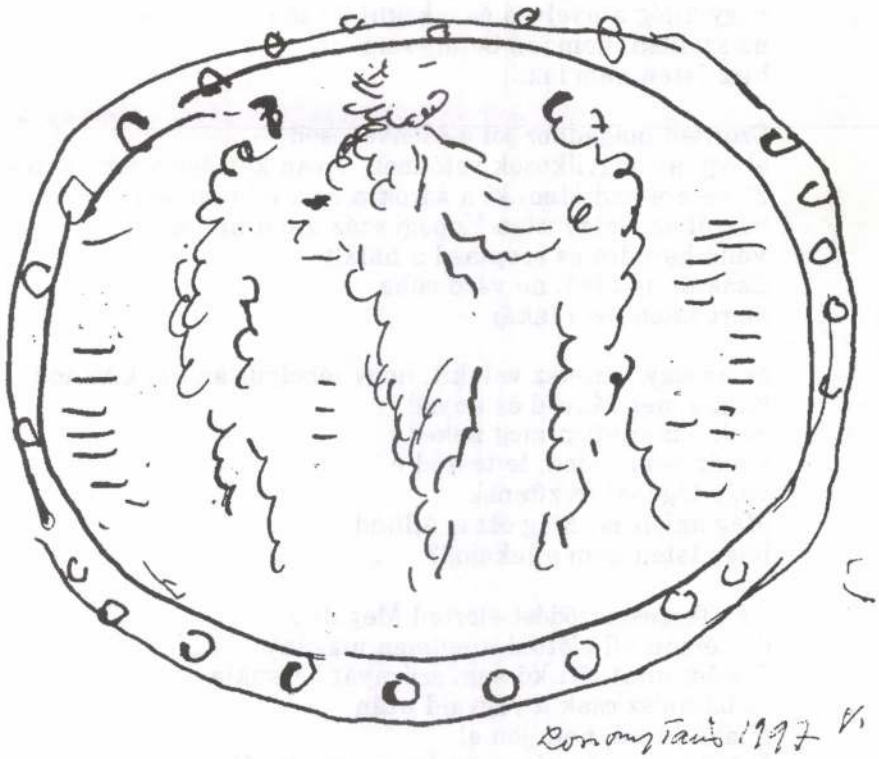

GÁL PÉTER

Zsoltár

Vasadi Péternek

Amikor semmid sem maradt
a lélegzeted kapkodod
és megterített asztalodról
zörögve hull le villa, kés, kanál
miért Őt hívod
az Isten nem lakáj

s míg vajúdsz kínnal és fájdalommal
– mert a szeretet fájdalom –
szülötted az Isten szemébe kapva
a köldökzsinórt tekeri nyakadra
hogy kilóg a nyelved és elkékül a szád
ne szólítsd, nem jön be úgysem
hisz Isten nem lakáj

Szorítsd magadhoz jól a szenvedésed,
ahogy az öngyilkosok vetődnek, olyan kétségbeesett merészen.
El ne ereszed Menj ki a sarokra és a hűs esőben
nézzél az életed után Kopogj száz ajtón hiába
Vedd karodra és szoptasd a halált
Csak őt ne hívd, ne várd soha
mert Isten nem lakáj

és ha úgy szeretsz valakit, hogy tébolyultan azt kívánod
haljon meg lányod és anyád
csak ő maradjon meg neked
s már nem tudod, te teszed-e
vagy tégedet feszítenek...
Még akkor is? Még ott is állítod,
hogy Isten nem a lakájod?

Az útkereszteződést elérted Megállsz
és némán áll előtted a jeltelen magány
Tüdőd, mint lőtt kócsag, szárnyát becsukja
és bámulsz csak a vágyaid után
Hiába hívod, nem jön el
Értsd meg már végre: az Isten nem lakáj
Mint halott hasa a kés alatt

Tamás Lossovczy 1992.IV.26

Szentmihályi Szabó Péter politikai ábécéje

Információs társadalom

Nagyjából öt-tíz éve kezdték használni ezt a fogalmat, vagyis akkor amikor a számítógépek használata és rendszerbe állítása már Magyarországon is széles körben elterjedt. Az információ magán- és közéleti szerepe különösen nyilvánvalóvá vált és fel is értékelődött az Internet globális sikere folytán. A nyilvánosság, a tájékoztatás és tájékozódás demokráciája vagy diktatúrája – erről szól a modern társadalom egész története. De vajon mikor született meg valójában az az információs társadalom.

Az információ – hatalom

Információt az állatvilág tagjai is képesek átadni egymásnak saját „nyelvükön", így a méhek értesíteni tudják társaikat, hol gyűjthetnek mézet, a madarak „elmondják", merre van a legjobb vonulási irány, hol lehet legjobban fészkelni és költeni. Emberőseink is bizonyára a nyelv kialakulása előtt ilyen kommunikációs eszközökkel éltek, s az első nyelvi közlések is bizonyára a közvetlen veszélyre figyelmeztettek, vagy a jó vadászterület ígéretét tartalmazták. Az írásos történelemből ismert birodalmakban a hírek lassan terjedtek, de már az ókori Rómában találkozunk az „újság" egyelőre egy példányban kifüggesztett változatával. Amíg az írás és olvasás tudománya kevesek előjoga volt, az információ csupán egy kiválasztott felső körhöz juthatott el, mely féltékenyen őrizte tudását.

A modern információs társadalom Gutenberg találmányától, a könyvnyomtatástól számítható. Elsőként a Biblia nemzeti nyelvekre történt lefordítása, a reformáció vallási forradalma jutott el egyre több emberhez, s amint elterjedt a nyomdatechnológia és egyre olcsóbb lett a papír, a világi művek is egyre szélesebb körben terjedtek el. A tájékoztatás és tájékozódás joga fokozatosan a legfontosabb emberi joggá, a polgári demokrácia alapjává vált. Az információ „köztulajdon" lett, ám a mindenkori elit sosem mondott le e legfontosabb hatalmi ág politikai, gazdasági, kulturális irányításáról és ellenőrzéséről.

Információ és manipuláció

Minden információ lehetőséget ad a manipulációra, mivel a hírközlés tartalma, módja, terjedelme és stílusa befolyást gyakorol a hírt befogadók tudatára, világnézetére, magatartására. Elég egyetlen szó, egyetlen megváltoztatott hangsúly ahhoz, hogy a hír hitelességét növelje, vagy éppen ellenkezőleg, kételyeket vagy nyugtalanságot keltsen. A *propaganda*, melyet a diktatúrák már-már tökélyre vittek, éppen az információnak ezzel a tulajdonságával él vissza, éppoly hatékonyan, mint a kereskedelmi reklám. Az „objektív" lapok és „közszolgálati" rádiók és televíziók sem lehetnek mentesek a manipulációtól, mert a legszigorúbb belső szabályzat vagy etikai kódex sem pótolhatja a hírközlők személyi integritását és pártsemlegességét. A különböző (állami vagy magán-) tulajdonosok nyílt vagy burkolt igényei sok tekintetben hasonló módon fejeződnek ki, a nyomásgyakorlás különböző eszközeinek segítségével. A modern és plurális demokráciákban a manipuláció egyik legkevésbé tárgyalt, de talán legveszélyesebb formája az *elhallgatás:* a sajtótörvények ugyan általánosságban biztosítják a szólás- és véleményszabadságot, de az információk közötti *válogatást* már a hírközlőkre bízzák. A mai magyar írott és elektronikus sajtó kilencvenkilenc százalékos szociálliberális többsége leginkább ezzel a – diktatúrákban régen bevált – módszerrel él: az elhallgatás módszerével, hiszen amiről nem írunk és nem beszélünk, az a modern információs társadalomban voltaképp *nem is létezik.*

A tőke meghatározó szerepe

A modern információs társadalmat a tőke hozta létre és az is működteti – természetesen a maga érdekei szerint és a maga hasznára, hiszen minden tőkésnek alapvető célja, hogy vállalkozása többletbevételt és/vagy politikai befolyást biztosítson. Szentnek kellene lennie annak a tőkésnek, aki csupán a közérdektől vezérelve vásárol meg egy lapot vagy egy rádió-, illetve tévéállomást, és tudomásom szerint tőkést még nem tisztelhetünk a szentek között. A tőke pedig világszerte az éppen fennálló hatalmat támogatja, mert attól remél különböző kedvezményeket, s különösképp támogatja azokat a hatalmakat, államokat, kormányokat, melyek nem gördítenek akadályt a profitszerzésben. A tőke igazi vadászterülete a liberális alapon létrejött „szabad" sajtópiac, melyen csupán az eladhatóság, a reklámbevétel számai diktálnak, és semmiféle egyéni, közösségi, nemzeti vagy vallási értéknek nincs előjoga vagy kitüntetett szerepe. A sajtóban megjelenő tőke a kultúra és a közízlés legkisebb közös többszörösét kutatja, azt az információs minimumot, mely még és már kielégíti a tömegek igényeit és szokásait. Ez látszólag plurális és demokratikus törekvés, hiszen a bulvársajtó és a kereskedelmi adók számára csak az eladott példányszám illetve a nézettségi, hallgatottsági mutatók jelentenek értéket. Ez a szemlélet és gyakorlat lefelé igazodik és nivellál, mert azt akarja írni, mondani és képben bemutatni, amit a mindenkori *többség,* az átlag óhajt, s ilyen értelemben a tisztán kereskedelmi lapok, rádió- és tévéadók tekinthetők leginkább „közszolgálatinak": ők valóban azt a közembert szólítják meg, akinek számára az információ és a reklám összefonódása nem zavaró.

Ha a gép leáll

E. M. Forster angol író nem sokkal a századforduló után megálmodta azt az internetes világot, melybe beléptünk, s melynek nagyszerűsége – a csaknem egyidejű információ globális szolgáltatása – egyúttal felidézi a jövő rémképeit is, hiszen a minden otthonba bekéredzkedő személyi számítógép már egészen közel hozta a közösségi munkahelyek megszűnését és a helyváltoztatás feleslegességét is. A jövő embere kis kuckóban ül egész nap a Gép előtt, melynek segítségével dolgozik, kommunikál, ügyes-bajos dolgait intézi, szórakozik, vásárol, testi valójában elszakadva nemcsak barátaitól, de közvetlen rokonaitól is, mintegy bebábozódva, járó végtagjai lassan feleslegessé válva, egy gördülő székben, örök magányra ítélve, kafkai elidegenedettségben és kiszolgáltatottságban. De mi lesz, ha a Gép megáll? Képes lesz-e a Számítógép-Ember felállni, és újrakezdeni végzetesen megromlott viszonyát a Természettel, mely maga a Föld nevű bolygó bioszférája, melyre az Ember eddigi, másfél millió éves működése, de leginkább az ipari forradalom óta eltelt háromszáz év oly súlyos megpróbáltatások rótt? A szilárd, hiteles, emberközpontú (család- és közösségközpontú) társadalom hiányában ugyanis úgy tetszik, ugyanúgy nem tudunk mit kezdeni a megnövekedett globális információval, akár az atombombával vagy az ózonlyukkal... vagy a rákbetegséggel. Lehet, hogy nemsokára megjelennek az első géprombolók most is – a számítógép-rombolók. S lehet, hogy már írja egy új Rousseau művét, melynek lényege: vissza a természethez? Mert az internetes civilizáció végtelen számú információja – a „nyitott társadalom" látomása – nem a véges térben és időben lakozó értelmes lények számára csábító paradicsom. Inkább a pokol. Manipulált és frusztrált pokol, melyben a reklám kommunikál és informál.

Margó

Nyírfavágás

Végre, hál' Istennek, befejeződött a Nyírfa-akció, illetékes helyen már tájékoztatták is a sajtót, hogy itt a vége, slussz, volt nyírfa, nincs nyírfa. Pontosabban arról tájékoztattak illetékes helyen, hogy valójában nem is volt Nyírfa-akció, az egészet az ellenzék találta ki nagy jódolgában, hogy kikezdje a szocialista pártot, csak hát elszámította magát, mert a szocialista pártot nem lehet csak úgy kikezdeni, akkor beépített parlamenti ügynökök sincsenek, sőt megfigyelt politikusok sincsenek, ellentétben a terjesztett rémhírekkel. Következik mindebből, hogy Nikolits miniszter is maradhat a helyén, ugyanis semmi rosszat nem csinált, azt is a hatályos törvények szellemében.

A sajtótájékoztatóról készített tévétudósításban mutatták is Nikolits minisztert, amint éppen a helyén marad. Nekem kicsit zavarosnak tűnt az alámondott szöveg, de ezt most nem elmarasztalásként mondom a riporterkollégával szemben, tudniillik maga az egész ügy is végtelenül zavaros volt, ember legyen a talpán, aki kiigazodik egy ilyen förtelmes kulimászban, ami voltaképpen nincs is. Vagyis végeredményben a követhetetlen kísérőszöveg jól érzékeltette a témában szunnyadó végtelen káoszt.

Mindössze két dolgot lehetett tudni biztosan a tudósításból. Az egyik az, hogy mindenért úgy, ahogy van, a háttérben ármánykodó ellenzék a felelős, amely egyebet sem tesz, mint gátolja a kormány és a szocialista párt országépítő munkáját. A másik, amit biztosan lehetett tudni, hogy Nikolits miniszter rettenetesen el van szomorodva. Mutatta is a kamera, amint ott ül elszomorodva a történtek – illetve a meg nem történtek – miatt, mint valami lombját vesztett nyírfa.

Pilhál György

Preparált pánik Wash

Az amerikai hadsereg veszélyesanyag-szakértői vízzel mossák le e lőre azonosítatlan preparátumot

Légzési problémákkal kórházba szállították csütörtökön egy washingtoni zsidó szervezet központjának két alkalmazottját, miután azok egy postán érkezett borítékban gyanús, „biológiai preparátumot" találtak. A rendőrök és mentők lezárták az amerikai főváros központjában, a Fehér Háztól hat háztömbnyire található épület környékét, és kiürítették az épületet.

Az amerikai hadsereg veszélyesanyag-szakértői szerint a 8x1 sérleteknél hasz Petri-csésze keri rös zselés anyag fenyegető levél Nyomozó Hiva derült az anyag sikerült azonosít

SZOMBAT

KOSSUTH: 4.30 Reggeli krónika **8.05** Taps **8.26** Kopogtató **9.05** Családi tükör **9.35** Kincsvadászat **10.05** K-vonal **10.35** Szájfény **11.05** Nahát! **12.00** Déli krónika **12.30** Faluról falura **13.05** Új Zenei Újság **13.40** Öt kontinens száz botránya **14.05** Oxigén **15.05** Irodalmi újság **16.00** Tizenhat óra **17.30** Népzenei portré **18.00** Esti krónika **18.20** Előfutam – zenei ajánlat **18.20** Szemle – tallózás újságokban **19.05** Sportvilág **19.30** Jó éjszakát, gyerekek! **19.40** Miska bácsi levelesládája **20.05** Rádiószínház – A nagyúr **21.26** Klasszikusok könnyedén **22.00** Késő esti krónika **22.20** Válogatás **23.05** „Álom után"

PETŐFI: 4.33 Hajnali dallamok **6.00** A szeretet közösségei **6.35** Ugródeszka **9.03** Iránytű **9.30** Operettparádé **10.00** Egy órában egy élet... **11.05** Gramofonsztárok **11.35** Ízes történetek... **12.00** Jó ebédhez szól a nóta **13.03** Állomáskereső **13.14** Daráló **13.45** Időjárás- és vízállásjelentés **14.00** Szív küldi... **15.03** Fedezze fel a világot! **15.40** Tangó **16.00** Szuper show-s **17.45** Sztárparádé **18.00** Húszas stúdió **19.03** Nemzetközi slágerlista **20.00** Sportkoktél **21.03** Magyar folkritmusok **21.50** Magyarán szólva **22.00** Szegedi Dzsessz Napok, 1996 **23.03** Sporthíradó **23.10** Kolima – lágertörténet

BARTÓK: 6.03 Muzsikáló reggel **8.10** Pódium **9.03** Mikszáth-év – Ákli Miklós **10.05** Hangfelvételek felsőfokon **11.35** Barokk szonáták **12.05** A Bartók Rádió kívánságműsora – Repríz **14.05** Lehel György vezényel **15.00** Opera művészlemezek **16.05** Hangraforgó **17.10** A kórusirodalom mesterműveiből **17.30** Dzsesszfelvételek nagyító alatt **18.05** Aranyalbum **19.05** Muzsikus műhelytitkok **19.44** Madrigál **20.05** Nagy mesterek kamarazenéjéből **21.20** Muszorgszkij operáiból **22.05** Összkiadás **23.18** Madrigálok **23.30** Világhangköltészeti Revue

TV1: 5.40 Gazdatévé – magazin gazdálkodóknak **6.00–8.00** Nap-kelte – információs magazin **8.00** Jó reggel adj, Istenem! – unitárius ifjúsági műsor **8.10** Cartoon Network. Nyegleó, Foxi Maxi; Frédi és Béni; Tom és Jerry **9.10** Kapcsolj be! Reggeli torna **9.15** Hófehérke – angol rajzfilmsor. **9.40** Égből pottyant délelőtt **10.05** Dzsúz **11.05** Még egyszer! A Nagy Fal – német dok.-filmsor., IV/3. **12.00** Déli harangszó **12.10** Pásztorok öröksége **12.30–14.20** Még egyszer! Família Kft. **13.00** Vészhelyzet – am. filmsor., 22/16. **13.50** Szomszédok – teleregény, 261. **14.20** Válaszolunk – a nézők telefonjaira **14.30** Az élő tenger – kanadai ism. filmsor. **15.00** Az imádni való szélhámosnő – NSZK film (1961) **16.25** Márkás históriák **16.35** Divat '97 **17.00** Jani házhoz megy... **17.45** Álljunk meg egy szóra! **17.55** Telis-tele-video '97 **18.00** Panoráma **18.35** Szerencsekerék – vetélkedőműsor **19.00** Esti mese – Süni és barátai **19.15** Vers mindenkinek. Somlyó György: A macska tízezer létezésmódja **19.30** Híradó **19.50** Sporthírek **20.05** A színész, a színésznő és a gyerek – olasz tévéfilm, II/1. **21.45** Három év után... **22.15** Magyarok cselekedetei **22.20** Showbálvány – szórakoztató éjszakai műsor

TV2: 7.30 Welcome to Hungary **8.00** Gazdaképző – gazdálkodási ismeretek **8.30–11.00** Nemzetiségi magazinok **11.05** Az Onedin család – ismét-

LOSSONCZY Tamás

Óbudai Pincegaléria. 85

Lóska Lajos: Losonczy Tamás rajzai.
=Új T. 85. sept. 15. 3. ill

LOSSONCZY Tamás

Fábián László: Napló és Zöltészet - Lossonczy Tamásról. = Kortárs, 29, 1985, 7. 108-113. ill

Weöres Sándor: Lossonczy Tamásról. = uo. 113.

LOSSONCZY Tamás

LÓSKA Lajos: A tiszta festészet : Lossonczy Tamás és a magyar nonfiguráció. = Müvészet, 26, 1985, 7. 26 - 29., ill.

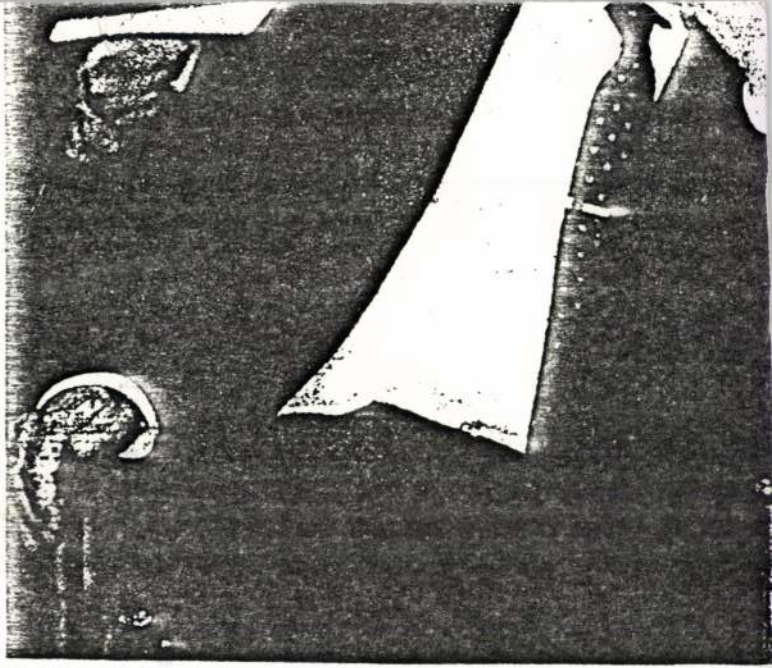

Tegnap megkezdődött az MTA 152. közgyűlése. Szó volt a mag
távoli nézője marad. Képünkön Gönczy Árpád és Szentágothai J

LOSSONCZY Tamás

cikke

Dúcsa Ágh Ajkelin Lajosta.

= Magyar Nemzet, 1995. szept. 2.18.

285. TOKÉCZKY László: Az Országos Magyar Gyújt
ményegyetem létrejötte és működési céljai. = Technik
történeti Szemle, 15, 1986 99-106.
286. VARSÁNYI Gyula: Nyitott múzeumok Baranyába
= Népszabadság, 1986. június 13. 7.
287. VUKOV Konstantin: Kőtárak Esztergomban, a ren
szeres felmérés megindítása. = Műemlékvédelem, 30, 198
2. 143-146. ill.

Tl judean

288. Arad, Múzeum

SZEKERNYÉS János: Növekvő vonzerővel. Új hajlékb
az aradi szépművészeti kincs. = A Hét, 1986. február 1
5. ill.

289. Baja, Nagy István Képtár

BORZÁK Tibor: Képtár Baján. = Magyar Ifjúság, 198
március 14. 6-7. ill.
DECSI KISS János: Állandó tárlat. = Új Tükör, 1986. fe
ruár 2. 3-4. ill.
TASNÁDI Attila: Új képtár Baján. = Népszava, 1986. fe
ruár 14. 10.

290. Budapest, Budapest Galéria

S.P.: Mit ígér a Budapest Galéria az 1987-es évre [besz
getés Zsigmond Attilával]. = Magyar Nemzet, 1986. d
cember 29. 5.

291. Budapest, Egyetemi Könyvtár

KENESSEI András: Corvinák, kódexek és freskók. N
meth G. Béla főigazgató az Egyetemi Könyvtárról. = M
gyar Hírlap, 1986. április 23. 5.

292. Budapest, Erzsébetvárosi Galéria

WAGNER István: A néphagyomány vonzásában. Az E
zsébetvárosi Galéria profilja [beszélgetés Bosnyák Sándo
ral]. = Magyar Hírlap, 1986. március 8. 6.

293. Budapest, Evangélikus Országos Múzeum

Evangélikusság a magyar kultúrában. Vezető az állan

LOSSONCZY Tamás

A PERGAU-GÁT ESETE

A brit külügyminiszter, Douglas Hurd 1994. december 13-án bejelentette, hogy nem szándékozik fellebbezni az ellen a bírósági ítélet ellen, amely szerint törvénytelenül járt el, amikor engedélyt adott egy malajziai gát építésének pénzügyi támogatására. A gát tulajdonképpen csak csalétek volt egy csábító fegyverüzlethez. A Pergau-gát furcsa történetébe három miniszterelnök, 1,8 milliárd font értékű fegyver, egy kis brit környezetvédő szervezet és egy londoni újság keveredett bele.

Minden 1989 márciusában kezdődött, amikor *Margaret Thatcher* „Nagy-Britanniáért harcolva" katonai repülőgépet próbált eladni 1,8 milliárd font értékben Malajziának. Az üzlet sikere érdekében beleegyezett abba, hogy Malajzia 68 millió fontot kapjon a tervezett Pergau-gát megvalósítására. A beruházás teljes költségét 316 millió fontra becsülték. Egy hónappal később Nagy-Britannia ajánlatot tett a teljes összeg, 316 millió font kifizetésére és, ha szükséges, további segítségnyújtásra is.

Az eredeti ajánlat határideje 1990 októberében lejárt, és a Brit Tengerentúli Fejlesztési Minisztérium úgy döntött, nem újítja meg azt, mivel az erőmű igen drágán termelné a villamos energiát. 1991 februárjában azonban *John Major,* az új miniszterelnök és Douglas Hurd külügyminiszter 234 millió fontot ajánlott fel a hivatalosan is értelmetlenné nyilvánított gát megépítésére. Major és Hurd felülbírálta a Tengerentúli Fejlesztési Minisztérium döntését, amely szerint a gát támogatása a segélyprogramokkal való visszaélés lenne. A védelmi miniszter és a brit nagykövet azt hangoztatta, hogy a gát támogatásának megvonása *„kedvezőtlen hatással lenne a brit–malajziai kapcsolatokra, különösen a védelmi eladásokra".*

A *Rupert Murdoch* tulajdonában levő londoni újság, a Sunday Times 1993-ban azt állította, a Pergau-gátat arra tervezték, hogy megtömjék bizonyos malajziai hivatalnokok, főképp *Mohammed Mahathir* miniszterelnök zsebét. A gátépítés terve voltaképpen egy alig álcázott vesztegetés volt, annak fejében, hogy Malajzia fegyvert vásároljon Nagy-Britanniától. Malajzia hevesen tiltakozott a vádak ellen, és követelte a brit kormánytól, hogy bírja rá a Sunday Timest a bocsánatkérésre. Amikor Nagy-Britannia azt válaszolta, hogy sajnos ilyet nem tehet, Mahathir bejelentette: a malajziai kormány bojkottot hirdet a brit vállalatok ellen. (Ezt rövidesen feloldották.)

Mahathir ingerült ellentámadása azonban rosszul sült el. Felhívta ugyanis a figyelmet a cikkre, amelyet egyébként alighanem mindenki elfelejtett volna. Ráadásul egy kis környezetvédő csoport, a *Világ Fejlesztési Mozgalom* (WDM) bírósági eljárást indított a külügyminiszter ellen, mivel szerintük megsértette azt a törvényt, amely kimondja: a brit segélyeket a külföldi országok fejlődésének vagy az ott élők jólétének előmozdítására kell fordítani. A WDM úgy érvelt, hogy a Pergau-gát megépítésére adott pénz nem a malajziai nép, hanem a brit fegyverkereskedők érdekeit szolgálta. Ez volt az első alkalom, hogy egy brit bíróság előtt valaki megkérdőjelezte a segélyprogramok pénzének elköltését.

A Legfelsőbb Bíróság 1994. november 10-én úgy ítélkezett, hogy a kormány törvénysértést követett el, és kötelezte a gát finanszírozásának leállítására, valamint a már átadott 34 millió font visszaszerzésére. Az ítélet ellen fellebbezésnek nem volt helye. A kormány ennek ellenére kinyilvánította, hogy fontolóra veszi a fellebbezést, dr. Mahathir pedig azzal fenyegetődzött, hogy ha törlik a segélyt, visszatartja a brit vállalkozóknak járó kifizetéseket. Douglas Hurd egy hónap múlva mégis bejelentette: elállnak a beruházás támogatásától. A WDM azonban nem elégedett, most azt fontolgatja, hogy újra bíróság elé viszi az ügyet, mert az előző ítélet alapján a kormánynak vissza kell szereznie Malajziától a már elköltött 34 millió fontot.

Mindezek kedvező fejleménynek tekinthetők. Csaknem biztos, hogy nem épül meg egy gát, amely károsította volna a malajziai környezetet, és az ország lakóinak igen drága villamos áramot termelt volna. Felfedték a brit segélypolitika pazarló voltát, bebizonyosodott, hogy egyes brit kormánytisztviselők korrupcióban vettek részt, valamint fény derült arra, milyen szerepet játszanak a britek a fegyverkereskedelemben. Az ügyeskedő malajziai hivatalnokok barátaikkal és rokonaikkal egyetemben elestek a töméntelen millióktól, és a gátépítésben érintett brit vállalkozókat is súlyosan érinti az ügy. A legfontosabb eredmény pedig az, ajánlatos a közvéleményre sokkal jobban tekintettel lenni majd a hasonló jellegű beruházásokkal és segélyekkel kapcsolatban.

(A **LÉLEGZET** *nyomán)*

REFLEXIÓ

A győri székhelyű Reflex Környezetvédő Egyesület – amint erről a közvélemény a sajtóból már értesülhetett – a Legfőbb Ügyészséghez fordult a szigetközi vízpótlást szolgáló ideiglenes fenékgát létesítésével kapcsolatban. A Legfőbb Ügyészség álláspontja az, hogy a Reflex Környezetvédő Egyesületet a szigetközi fenékgát létesítésével kapcsolatos hatósági eljárásban ügyfélnek kell tekinteni, ezért a másodfokú hatóság jogszerűtlenül járt el, amikor a szervezet fellebbezésének elbírálását az ügyféli minőség hiányára hivatkozással mellőzte. A Legfőbb Ügyészség óvásában indítványozta, hogy a minisztérium tegyen megfelelő intézkedést a Reflex Környezetvédő Egyesület ügyféli minőségének elismerése és a szigetközi fenékgát létesítési engedélyéről hozott elsőfokú határozat elleni fellebbezésének érdemi elbírálása érdekében. (MTI)

ROVATUNK AZ ELTE TERMÉSZETVÉDELMI KLUBJÁNAK KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL KÉSZÜL. A KLUB FOGADÓÓRÁI: MINDEN KEDDEN FÉL 6-TÓL FÉL 9-IG, AZ ELTE RÁKÓCZI ÚT 5. (II. EMELET 205.) ALATTI HELYISÉGÉBEN.

LEGKÖZELEBBI CIKKÜNK A LAP EZ ÉVI 43. SZÁMÁBAN JELENIK MEG. –

A SZERK.

FIGYELMÉBE AJÁNLJUK!

Ott ül a festő elegánsan, talán egy kicsit meghatottan, midőn hívei és tisztelői kiállításának megnyitóján ünneplik. Itt jól érzi magát, de nem az ünneplléstől – bár élete során nem sokszor ünnepelték. Azért boldog, mert képei veszik körül. Száztíz festménye, különböző korszakaiból. Vannak itt korai, a negyvenes évekből valók, és itt vannak a legújabbak, a tavaly meg az idén festettek közül is. Mert hiába hogy 92 éves, aki festő, az fest. Igaz, nem gondolta ezt mindig így. Fiatal éveinek útkeresése közben, sikertelenségek közepette „erőszakot téve magán, elfojtotta magában a festőt". Majd tíz évre letette az ecsetet.

Ám akkor, 1939-ben, szerencsére, találkozott egy asszonnyal, egy művésszel, aki visszavezette őt a gyötrelmekkel teli, gyönyörű pályára. S aki néhány év óta nincs már mellette. Az ő emlékét idézi 1993. és 94. évi *Ibolya* című ciklusában meg az idén vászonra vitt gondolataival a festő. Ezek a kékben vibráló képek is ott függenek az *Ernst Múzeum* falán

Lossonczy Tamás

retrospektív kiállításán, egészen október 22-éig. Nagy, összefoglaló kiállítást rendezett Lossonczynak a műtörténész *Pataki Gábor,* a művész alapos ismerője, aki könyvet is írt erre az alkalomra. Az Új Művészet Alapítvány kiadásában megjelent kötet meg a tárlat is arra törekszik, hogy elhelyezze a magyar művészetben ezt a sokoldalú, sokféle stílusú és nehezen kategorizálható festőt. Aki éppen e rendhagyósága miatt sokáig nem volt szalonképes. Hiszen élete során műveit félabsztrakt-félszürrealista, újromantikus, nonfiguratív, absztrakt, posztmodern és transzavantgárd jelzőkkel egyaránt illették. Pataki Gábor is azt mondja: nincs Lossonczy-stílus, hanem minden egyes alkotása egy különös, öntörvényű művésznek a megnyilatkozása. Lossonczy szerint a művészet varázslatos eszközei egyaránt alkalmasak a természet, a létezés titkainak, az emóciók pokoltól mennyig ívelő hullámzásának vagy akár csupán önnönmagukat képviselő mértani formák viszonylatainak megidézésére.

LOSSONCZY TAMÁS 1960-BAN A TISZTÍTÓ NAGY VIHAR CÍMŰ KÉPE ELŐTT

Egy bombatámadás megsemmisítette 1945 előtt készült munkáit. Az ezt követő négy év Lossonczy legtermékenyebb, alkotói szempontból is legjelentősebb korszaka volt. Egy rövid ideig a művészeti életben is szerepet kapott. Ám a kultúrpolitka szigorodása ismét tizenkét évi hallgatásra kárhoztatta. 1962-ig jóformán alig festett. Az 1956-os forradalomnak egy grafikai sorozatot szentelt. És csak 1961-62-ben festette meg egyik főművét, a nagyméretű *Tisztító nagy vihart.*

Hosszú szünet után 1971-ben állíthatta ki műveit, azt is önköltségen. A Műcsarnokban 1978-ban rendezett önálló kiállítás némi elégtételt szolgáltathatott neki. De jellemző, hogy állami kitüntetést, Kossuth-díjat csupán 1994-ben kapott. Művészetét ma sem ismerik tágabb körben, pedig a magyar művészetnek egyik meghatározó egyénisége ő. Színes, különös köröket, háromszögcsoportokat, furcsa vonallényeket, organikus formákat és geometrikus vonalegyütteseket felvonultató képei varázslatos hatásúak. Csak meg kell szemlélni őket!

K. M.

■ŐSZI MŰSOROK, SZEPTEMBER 30.–OKTÓBER 5.■

Szombat: *9.30 és 11 óra:* A Nap családja; *13 óra:* Az élet bolygója: a Föld; *14.30 óra:* Az ufóvadászok csapdája; *16 óra:* Égiekkel játszó földi lelemény *(P).*

Vasárnap: *9.30 és 11 óra:* A Nap családja; *13 óra:* Égiekkel játszó földi lelemény; *14.30 óra:* Kalandozás a Naprendszerben; *16 óra:* Az ufóvadászok csapdája *(P).* – *11 óra:* filmvetítés: A kocogó omnibusztól a száguldó metróig; előadás: Budapest tömegközlekedése *(Merczi Miklós – KM).*

Hétfő: Szünnap a Planetáriumban. – *18 óra:* Akvarista Szakkör: klubnap; Gombász Szakcsoport: gombakiállítás (klubnap) *(TIT St.).*

Kedd: *9.30 óra:* Az élet bolygója: a Föld; *11 óra:* A Nap családja; *13 óra:* A Földről a csillagokig; *14.30 óra:* Égiekkel játszó földi lelemény; *16 óra:* Égi-földi csízió *(P).*

Szerda: *9.30 óra:* A Földről a csillagokig; *11 óra:* Az élet bolygója: a Föld; *13 óra:* Az ufóvadászok csapdája; *14.30 óra:* Kalandozás a Naprendszerben; *16 óra:* Égiekkel játszó földi lelemény *(P).* – *18 óra:* Ásványbarát Szakkör: Erdélyi dinoszauruszok vetített képekkel, előadó: *Főzy István (TIT St.).*

Csütörtök: *9.30 óra:* Az élet bolygója: a Föld; *11 óra:* A Földről a csillagokig; *13 óra:* A Nap családja; *14.30 óra:* Kalandozás a Naprendszerben; *16 óra:* Az ufóvadászok csapdája *(P).*

Péntek: *9.30 óra:* A Nap családja; *11 óra:* Az élet bolygója: a Föld; *13 óra:* A Földről a csillagokig; *14 óra:* Kalandozás a Naprendszerben; *16 óra:* Az ufóvadászok csapdája *(P).*– Természet csodái – kiállítás a TIT Studióban október 6-án, 7-én és 8-án.

Rövidítések: *K* = Közlekedési Múzeum (Bp. XVI., Városligeti krt. 11.); *P* = Planetárium (Bp. X., Népliget); *TIT St.* = TIT Stúdió (Bp. XI., Zsombolyai u. 6.).

*** * * KITAIBEL! * * ***

E számunknak a Kitaibel Pál középiskolai tanulmányi verseny anyagát adó cikkei: A kövirigó; A zöldike; Nyomasztó hazai „ólom-álom"

● *Elsősorban az idegenforgalom ágazatában vehetnek részt jó eséllyel a magyar cégek a horvátországi privatizációban, illetve a horvát cégek a magyarországi magánosításban – állapította meg Suchman Tamás privatizációs tárca nélküli miniszter és Ivan Penic horvát privatizációs miniszter tegnap Budapesten folytatott megbeszélésén. A találkozón szóba került az is, hogy a MOL Rt. részt venne az Adria kőolajvezeték közeljövőben esedékes privatizációjában. A találkozón konkrét projektek is szóba kerültek, így például a Siófok és Rijeka között építendő koncessziós autópálya ügye.*

● *Egy 10 ezer darabos OTP-részvénycsomag 1130 forintos árfolyamon kelt el tegnap a Budapesti Értéktőzsdén. Az előző napok során az OTP-papírok 1100-1120 forintos árfolyamon cseréltek gazdát. A szakértők arra számítanak, hogy a bank részvényeinek árfolyama tovább emelkedik.*

● *Az ország idegenforgalmi bevételei az idén várhatóan legalább 15 százalékkal nőnek 1994-hez képest – közölte Schagrin Tamás tegnap az újságírókkal. Az Országos Idegenforgalmi Hivatal (OIH) elnöke elmondta: míg tavaly 1,4 milliárd dollár volt a bankok által hivatalosan regisztrált összes bevétel, 1995-ben a számítások szerint meghaladja az 1,6 milliárd dollárt.*

● *A privatizációs tárgyalások jelenlegi szakaszában, annak állásáról, a lehetséges befektetésekről, valamint a tranzakció részleteiről a banknak nem áll módjában semmiféle információt nyilvánosságra hozni. Ezek ugyanis a tárgyalások sikerét veszélyeztetnék. Mindezt a Budapest Bank közölte tegnap a Magyar Távirati Irodával azzal kapcsolatban, hogy két napilap is találgatásokat tett közzé a pénzintézet eljövendő privatizációjáról. Az egyik megjelent hír szerint az amerikai General Electric Capital tett ajánlatot a Budapest Bank 51 százalékos tulajdonrészére. Egy másik információ alapján az első számú vevőjelölt az a holland ING Bank, amely már a privatizáció első, sikertelenül végződött szakaszában is érdeklődött a pénzintézet megvétele iránt.*

Minőségi tanúsítvány a herendi porcelánnak

A manufaktúrák közül elsőként a világon

A Herendi Porcelánmanufaktúra Rt.-nek – a világ hasonló manufaktúrái között elsőként – tegnap átadták az Európai Unióban elfogadott ISO 9001 nemzetközi minőségi szabvány előírásainak megfelelő tanúsítványt. A világszerte ismert Herend márkanév által az elmúlt 170 évben kivívott hírnevet mostantól – a TÜV Rheinland Euroqua Kft. javaslatára – a német TÜV Cert elnöksége által kiadott tanúsítvány is szentesíti – hangsúlyozta tegnap, a minőségi okirat ünnepélyes átvételekor *Kovács József*, a Herendi Porcelánmanufaktúra Rt. ügyvezető igazgatója.

FOTÓ: NAGY BÉLA

Indulnak az égetőbe a herendi porcelánparipák

A nemzeti kultúrkincs részét képező, herendi porcelánt gyártó manufaktúra másfél éves felkészüléssel, 38 minőségügyi eljárás lefolytatása nyomán érdemelte ki az ISO 9001-es minőségi tanúsítványt. Az 1,2 milliárd forint jegyzett tőkével rendelkező rt.-ben a privatizációt követően a munkavállalók tulajdonába került a részvények 50 százaléka, 25 százalék plusz 1 részvény képviseli a tartós állami tulajdont, 25 százalék pedig az MRP-szervezet osztatlan vagyonát alkotja. A lapunknak nyilatkozó *Tanai Tamás*, a Herendi Porcelánmanufaktúra Rt. termelési igazgatóhelyettese elmondta, hogy az 1560 főt foglalkoztató manufaktúra nagy nyereséggel működik, miközben a hasonló vállalatok többsége csupán jelentős állami támogatással képes fennmaradni. Ennek oka főként a termékekbe fektetett élő munka és a dolgozók magas szintű szakmai képzése. Továbbá az áll a hátterében, hogy a herendi porcelántermelés 75 százalékát a világ 30 országába exportálják, és a vevői reklamációk hányada éves szinten nem éri el még az 1 ezreléket sem. **(békés)**

Van alternatíva – fórum a hatékonyabb gazdaságirányításról

Kiábrándult a társadalom

Folytatás az 1. oldalról

A kormánynak az lenne a kötelessége, hogy összefogva az erőket, finanszírozzon más variációkat is – folytatta válaszát *Kopátsy Sándor*. Ez már csak azért is elvárható lenne, mert az elmúlt évtizedekben a mainál még nem volt népszerűtlenebb kormány, s a közvélemény nyomására reagálni kellene. Fontos lenne ez azért is, mert meggyőződésem szerint csak azt a politikát lehet végigvinni, amit a közvélemény elfogad, s amit az emberek támogatnak. Mi tehát azt várjuk a konferenciától, hogy a figyelemfelkeltéssel biztatást adjunk az országnak, jelezve: más alternatíva is van.

– Önök azt állítják, a jelenlegi gazdaságpolitika eleve kudarcra ítéltetett. Ugyanakkor a kormányzat a stabilizáció már látható eredményeiről számol be...

– Akinek eredmény a külső és belső államadósság rohamos felduzzadása, a reálgazdaság teljesítményeinek csökkenése és az állástalanok vegetálása – azzal nincs mit tárgyalni. Számomra nem pozitívum, ha eljutunk a pinceszintre, s nem örülök, ha a kongóiaknál jobban élünk. Szégyellje magát az a szocialista politikus, aki ekkora munkanélküliség, ilyen szegénység és ilyen jövedelemarányok mellett javulásról beszél.

– Pedig a hazánkban tárgyaló IMF-delegáció is biztatást adott a kormány megkezdett stabilizációs programjának folytatásához. Véleménye szerint mennyire kell igazodnunk a Nemzetközi Valutaalap követelményeihez?

– Szomorú vagyok, ha mi örömet okozunk az IMF-nek. Szerintem feltétlenül bukásra ítéltetett az a monetáris politika, amely már tönkretette Latin-Amerikát és a volt szocialista országokat. Előbb-utóbb az európai civilizációk el fogják zavarni a bankárokat, köztük a Valutaalapot. Ennek törvényszerűen be kell következnie, mert az országok belátják, hogy a bankárok bűvészkedése következtében az európai és az amerikai kontinens végletesen szegény és gazdag államokra szakad ketté, ami elviselhetetlen feszültségekhez vezet.

– Mit gondol, mekkora károkat és időveszteséget okozott az országnak a liberális-monetáris gazdaságpolitika?

– Úgy vélem, kifejezhetetlenek a károk, ám a legnagyobb kudarcnak mégis azt tartom, hogy a társadalom kiábrándult a demokráciából és a piacgazdaságból. Az emberek visszakívánják a *Kádár*-rendszert, s ez katasztrófa. Ennél nagyobb kritikája nem lehet a mai viszonyoknak. Ugyanakkor elmulasztottuk legalább azon a szinten tartani a gazdaságot, mint amilyen szinten a szocializmusban volt. Az emberek számára a biztos megélhetés, a munkahely és a jövedelem sokkal nagyobb érték, mint a közgazdászok GDP-ben és egyensúlyi mutatókban kifejezett helyzetelemzése; e tekintetben tehát a *Bokros*-program minden következményét összefüggéseiben és az állampolgárok életnívójára gyakorolt hatása alapján kell értékelni.

– Milyen társadalmi szerkezetet vetít előre a mai gazdaságpolitika?

– Előttem egy XIX. századi, nagyon tagolt társadalom képe rémlik fel, amely kevés gazdagra és nagyon sok szegényre rétegződik. De bizonyos vagyok benne, mindez mégsem következik be, mert ezt már elszabotálta az ország. Magyarországon a piaci rendszer létrehozott egy olyan széles, feltörekvő potenciális vállalkozói bázist, amely bármilyen politika ellenében is győzni fog.

– Véleménye szerint milyen társadalmi-gazdasági modellt érdemes és kell követni?

– Mindenekelőtt piacgazdaságban kell gondolkodni, de ezt olyan védettséggel kell kiépíteni, amennyire elmaradott a helyzetünk. Tehát az ország erejének megfelelő piaci védelmet kell biztosítani. A másik tartópillér a munkaalkalmak megteremtése, a helyes jövedelemarányok megcélzása s az oktatás prioritása. Ez utóbbira nagyon nagy hangsúlyt helyeznék, hiszen e területen klasszisokkal jobban állunk, mint a Nyugat. Ami pedig a célokhoz vezető utat illeti, ki kellene gyógyulni a ma érvényes mániából, miszerint a jó pénzügyi helyzet teremti meg az erős gazdaságot. A logika fordított. Ha ugyanis a rossz pénzügyi helyzettel erős gazdaságot építünk, abból a pénzügyi stabilitás is törvényszerűen következik.

– Ilyen megítélés szerint tévúton jár a kormány. Mit gondol, minek kell történnie ahhoz, hogy a pályamódosítás bekövetkezzen?

– Mi, magyarok mindig történelmi vezérekben gondolkodunk, akikről azt feltételezzük, kivezetnek bennünket a kátyúból. Meggyőződésem szerint nem a politikusok váltják meg a világot. Ez a nép dolgozik, tehetséges és szorgalmas, alkalmas arra, hogy kikerüljön a gödörből. **Vasvári Éva**

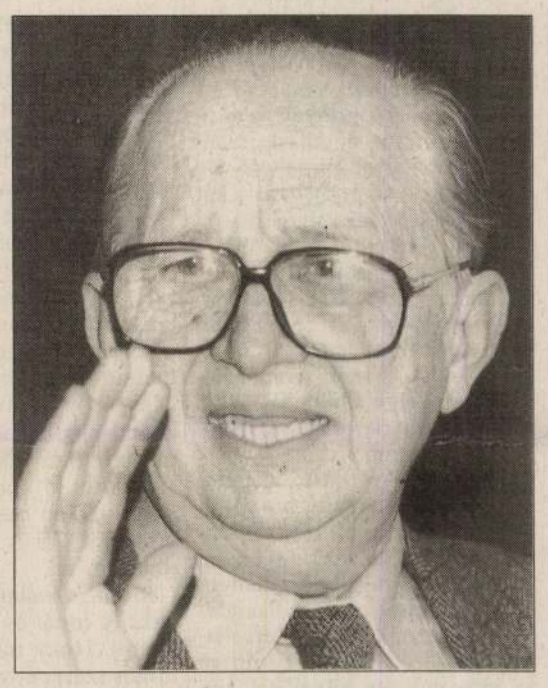

Kopátsy: Akinek eredmény a külső és belső államadósság rohamos felduzzadása, a reálgazdaság teljesítményeinek csökkenése és az állástalanok vegetálása – azzal nincs mit tárgyalni

GlaxoWellcome

Glaxo Wellcome Kft.

A világ vezető gyógyszeripari cége állást ajánl marketing részlegén belül

termékmenedzseri

állásokra a következő terápiás területekre:

• infectológia
• gastroenterológia
• kardiológia

Feladata, hogy a GlaxoWellcome cég adott terápiás termékcsoportjának marketing tevékenységét ellássa, beleértve az adott termék marketing stratégiájának tervezését, kivitelezését, illetve kontrollálását.

Feltételeink:

-orvosi vagy gyógyszerészi diploma,
- angolnyelv-tudás,
- kiváló kapcsolatteremtési és kapcsolattartási képesség,
- marketing területen szerzett tapasztalat előnyt jelent,
- gépjárművezetői engedély.

Olyan célorientált, határozott fellépésű jelentkezőket várunk, akik marketing területen szerzett tapasztalataik révén kiegyensúlyozott teljesítmény nyújtására képesek, illetve nyitottak újszerű értékesítési módszerek elsajátítására.

Ajánlatunk:

- átlagot meghaladó jövedelem,
- bevezető tréning,
- egyéni karrier lehetősége,
- szolgálati gépkocsi.

A pályázók fényképes, kézzel írott jelentkezését magyar és angol nyelvű önéletrajzzal, mellékelve az iskolai bizonyítványok másolatát az alábbi címre kérjük küldeni:

"PM pályázat"
Glaxo Wellcome Kft.,
1065 Budapest, Révay u. 10.

Kifehéredik a Figyelő

Az Opel mutatványa

Jövő héttől új formában és megváltozott szerkezetben jelentkezik a Figyelő című gazdasági hetilap – jelentette be tegnap a kiadó sajtótájékoztatóján *Varga György* főszerkesztő.

A lap új megjelenését a főszerkesztő ugyan meglepetésnek szánta, de információink szerint a lap kifehéredik, pontosabban felhagy az eddigi, a lapra jellemző – a Financial Timeshoz hasonló – rózsaszínű papír használatával, és fehér papírra tér át. A formaváltást áremelkedés is kíséri: a héten még 98 forintért árusított lap a jövő héttől körülbelül másfélszer ennyibe kerül majd.

A sajtótájékoztatót annak alkalmából rendezték, hogy megjelent a Figyelő különkiadványa, amely a 200 legnagyobb nettó árbevételű magyar vállalkozás adatait tartalmazza. Nincs változás a tavalyi évhez képest a lista dobogós helyezéseiben: továbbra is a MOL, az MVM és a Matáv forgalma volt a legnagyobb 264, 99 és 90 milliárd forinttal. A legnagyobb forgalmat a nem monopol helyzetű cégek közül az Opel Járműgyártó Kft. érte el 43 milliárd forinttal, a 19. helyről a 6.-ra ugorva. A listára kerülés 4,7 milliárdos forgalommal volt elérhető. Az 1200 forintért megvásárolható, 100 oldalas (40 oldalnyi reklámot tartalmazó) kiadvány többek között közli még a bankok, a biztosítók és a legnagyobb reklámozók toplistáját is. **(giczi)**

Videotelefon a Belvárosban

Lipp István, a Matáv vezérigazgatóhelyettese tegnap ünnepélyes keretek között megnyitotta Budapesten, a Petőfi Sándor utcában a cég ISDN--bemutatótermét. A rövidítés magyarul Integrált Szolgáltatású Digitális Hálózatot jelent. Az új szolgáltatás használói egy időben tudnak telefonálni, számítógéppel adatokat továbbítani, illetve a telefonon beszélgető partnerek a képernyő segítségével láthatják is egymást. E komplett szolgáltatásra lényegében egyetlen hálózati csatlakozással lehetőség nyílik. S miután minden szolgáltatás digitális alapon működik, ezért a minőség ugrásszerűen megjavul. Lipp István jelezte, a kereskedelmi szolgáltatás november második felében kezdődik. Előbb a budapesti Belváros, majd – a jövő év első felében – a főváros teljes területén lehet igénybe venni **(h)**

A Dunaferr szerencséje

Pozitívan érintették a *Bokros*-csomag főbb intézkedései a Dunaferr Részvénytársaságot – mondta tegnap cége és a Budapesti Műszaki Egyetem sajtótájékoztatóján *Horváth István* elnök-vezérigazgató. Az acélipari vállalat kivitelének 60 százaléka ugyanis a kemény valutával fizető Európai Unió tagállamaiban talál gazdára. Így a magas exporthányad miatt a forint leértékeléséből származó előny felülmúlja a vámpótlék bevezetéséből származó veszteséget.

A sajtótájékoztatón bejelentették, hogy a dunaújvárosi cég 10 millió forinttal támogatja a Budapesti Műszaki Egyetemet annak a szerződésnek az értelmében, amelyet tegnap írt alá *Bíró Péter*, az egyetem rektora és a Dunaferr első embere. A megállapodás szerint a társaság minden évben díjban részesíti az egyetem legkiválóbb tanulóját, megteremti a lehetőségét annak, hogy a mérnökjelöltek tanulmányaik közben több hónapos gyakorlati képzésben vegyenek részt a cégnél. Az egyetem pedig szerepet vállal a cég szakembereinek tudományos minősítésében, kutatási hátteret biztosít és részt vesz a vállalat átképzéseiben. **G. J.**

A Magyar Nemzeti Bank hivatalos valutaárfolyamai

Pénznem	Vételi	Közép	Eladási
	Árfolyam 1 egységre, forintban		
Angol font	206,81	208,75	210,69
Ausztrál dollár	101,06	101,96	102,86
Belga és lux. fr. (100)	437,67	441,97	446,27
Dán korona	23,27	23,50	23,73
Finn márka	30,27	30,56	30,85
Francia frank	26,24	26,49	26,74
Görög drachma (100)	56,05	56,59	57,13
Holland forint	80,43	81,22	82,01
Ir font	211,26	213,24	215,22
Japán jen (100)	128,70	130,16	131,62
Kanadai dollár	98,06	98,95	99,84
Kuvaiti dinár	443,20	447,33	451,46
Német márka	90,05	90,94	91,83
Norvég korona	20,63	20,83	21,03
Olasz líra (1000)	82,94	83,68	84,42
Osztrák schilling	12,80	12,93	13,06
Portugál escudo (100)	86,62	87,45	88,28
Spanyol peseta (100)	105,31	106,31	107,31
Svájci frank	111,29	112,36	113,43
Svéd korona	18,85	19,02	19,19
USA-dollár	133,57	134,78	135,99
ECU (Közös Piac)	168,81	170,43	172,05

Hangfogó nélkül

Maestro Végh Sándor

Ha azt mondom, kedden este fél nyolc és fél tíz között csupa boldog embert láttam, s hogy az arcokon mosoly tündökölt és mindenki szerette egymást, talán senki sem fog hinni nekem. De ha hozzáteszem, hogy ezt a két órát a Zeneakadémián töltöttem, ahol egy 83 esztendős, gerinctörése óta hétrét görnyedt, mégis valamennyiünk fölé magasló mágus, név szerint *Végh Sándor* vezényelt *Mozartot*, rögtön belátják majd, hogy nincs semmi túlzás abban, amit állítok. Egyike ő az utolsó csodatevőknek, a mi egyre ködösebb horizontunk drámaian fogyatkozó világítótornyainak. Ül a pódiumra készített széken, háttal a közönségnek, s alig mozdul; gyengéd gesztusokkal hívja elő a hangokat muzsikusai lelkéből. Szándékosan használom ezt a divatjamúlt kifejezést, mert felbátorít rá az idős művész hitvallása, ami ugyancsak anakronizmusnak hat az érzelmekre vajmi kevéssé apelláló XXI. század küszöbén: *„A zene – öröm"* – hangzik Végh Sándor szájából az alaptétel, az életmű posztulátuma. Egy hosszú és páratlanul gazdag pálya juttatta erre a felismerésre, ahogy a kínai mese költőjét is a csalogányról szóló tökéletes himnusz megalkotásához, amely végső formájában egyetlen szó: *A csalogány...* Hangversenyre mentünk 1995. szeptember 19-én a Liszt Ferenc térre, s miközben a Práter utcában már ketyegett az autóba rejtett bomba, nekünk Mozart nyelvén evangéliumot hirdetett Végh Sándor és a Weiner-Szász Kamarazenekar. Az örömhír úgy szólt, hogy a zene isteni ajándék, s akit megérint, az boldogabb és jobb lesz tőle. Ilyen egyszerű ez.

„Nekem nincs metódusom" – nyilatkozta a tv-ben (a koncerttel párhuzamosan sugárzott Zene, zene, zene... című magazinban gyönyörű riport készült a szeretett vendéggel), s a fiatal zenészekkel végzett intenzív próbaperiódusról mindössze annyit árult el, hogy ismét *„sikerült fölgyújtani"* ifjú szíveket. Már az elsőként felhangzó operanyitány (Cosi fan tutte) megteremtette a kivételes élmények jóleső izgalmát. A szabadon szárnyaló, s egyben roppant koncentrációval ellenőrzött vonóshangzás megejtően szép tónusát fényes és könnyed fúvósjáték egészítette ki, ragyogó technikai színvonalon, s ami még ennél is fontosabb: hihetetlenül tartalmas, mondanivalótól duzzadó előadásban. Élvezetes fordulatok, poénok, szellemes ötletek sorakoztak pazar bőségben, elragadó vitalitással, miközben a karmester – aki pálcát sem használ – látszólag semmi lényegest nem csinált. Vannak úgynevezett tiszta kezű, üzembiztos, mindent kiütő és mindent beintő dirigensek, továbbá klasszikus iskolázottságúak vagy egyéni koreográfiát alkalmazók – Végh Sándor azonban nem tartozik egyetlen kategóriához sem. Hála Istennek. Ő egyvalamit tud, de azt mindenkinél jobban: *megéreztetni* muzsikusaival, hogy miből születik a *zene*. Az Esz-dúr sinfonia concertante (K. 364) lassú tétele – a kiváló *Keller András* (hegedű) és a világhírű *Kim Kashkashian* (brácsa) közreműködésével – mennyei gyönyörűséget szerzett, a Prágai szimfónia (K. 504) fináléját pedig meg kellett ismételni. A Triola Koncertiroda cégfilozófiája bevált: a mester szárnyai alól elindult egy tehetséges zenekar karrierje.

Kerényi Mária

(Szerk. megjegyzés: A koncert alkalmából Demszky Gábor főpolgármester átadta Végh Sándornak Budapest kulcsát, Fodor Gábor kultuszminiszter pedig a Pro Cultura Hungarica díjat adományozta az idős mesternek, amellyel csupán azokat a külhonban élő magyar alkotókat jutalmazzák, akik tevékenységükkel hazánk hírnevét öregbítették)

Fájdalom és remény

Lossonczy Tamás kiállítása az Ernst Múzeumban

Az életrajzi adatok is meghökkentőek: *Lossonczy Tamás*, túl a 91. évén, még mindig tevékeny alkotó. Teljes munkássága bemutatására két Műcsarnok is kevés lett volna. A festőművész retrospektív kiállítása több mint öt évtizedből nyújt válogatást.

„A húszas évek végén kezdett – az akkori Magyarországon jószerével unikális-absztrakt kísérletek után a harmincas évek végétől egy romantikus-expresszív hangütésű nonfiguratív piktúra képviselője" – olvashatjuk a múzeumi ajánlásban. *Vaszary* eszméltette önmagára és a világra, s küldte ki Párizsba tanulni. Vagy inkább beszélgetni a művészetről *Klee* és *Mondrian* társaságában.

Miről is vallanak ezek a képek? A vonal és a színek szeretetéről. Hogy minden pontnak fontos szerepe van, s az a lényeges, a néző észreveszi-e. És mi az, ami megérinti az embert? (Ahogyan *Bach* vagy *Mozart* zenéje teszi.) Mint virágzó almafa, időtlenségben tündököl a szem halhatatlan nézésében.

Érzés és értelem egyensúlya. Láthatatlan erő, ami felénk sugárzik a legtöbb képből (még akkor is, ha olykor nem értjük üzenetüket vagy mást olvasunk ki a képmezőkből). A Viharban és a Világégés (1942–43) a háború iszonyatát idézi meg elementáris eszközökkel. Lengő című festménye a borzalomtól való elfordulás, hogy van egy szebb, humánusabb világ, ahol a szépség és a szeretet fog győzedelmeskedni. Gondolatilag ehhez kapcsolódik a Szerkezet, erő, rend, míg a Kompozíció (1946-os vászna) már zöld reményt sugároz, hogy élni kell, dolgozni kell, festeni kell, akkor is, ha pár év elteltével kidobják az alkotásokat, újból fortélyos félelem igazgat – 1948-as, utolsó kiállításán *Fülep Lajos* nem merte beírni a

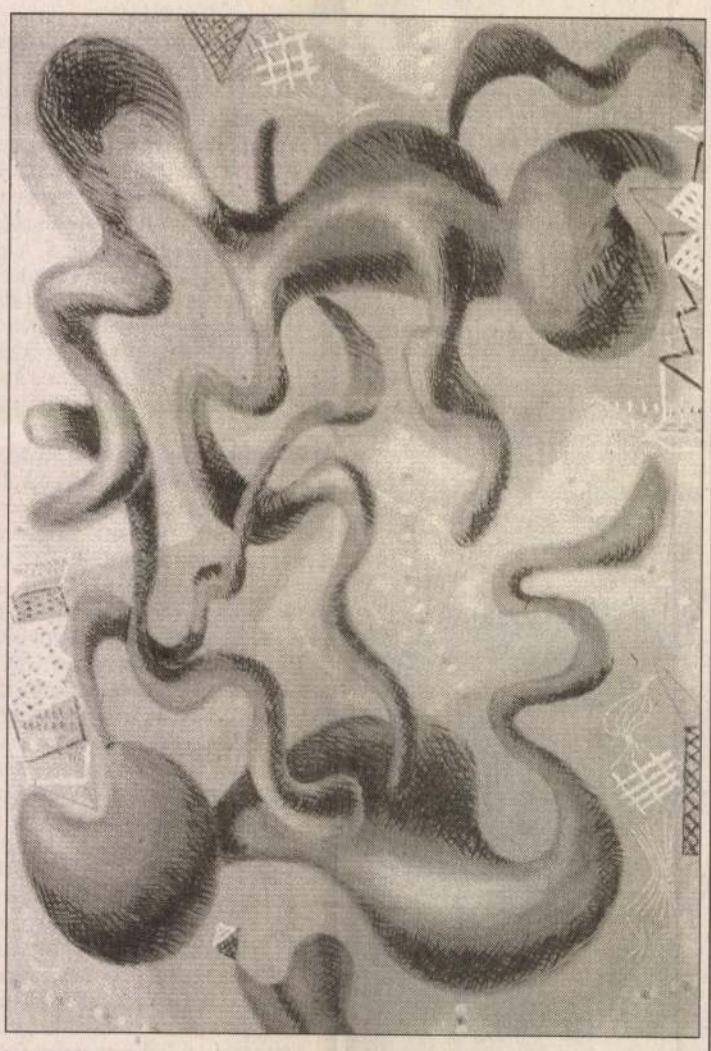

Merülés, 1970

nevét a vendégkönyvbe, csak ennyit jegyzett oda: „egy egyetemi tanár".

Besúgók, hekusok lesték lépteit, de Lossonczy Tamás rendületlen hittel alkotott. Bizonyság erre az Életakarat, Ocsúdás, Üzenetközvetítés, Sötétet váltó fény, Színek szava vonalbeszéde, nem szűnő hullámzása, harmóniája.

Az utóbbi esztendőkből is láthatunk híradásokat a gazdag tárlaton: a Szemtől szembe című képen a végső, nagy kérdésekre keresi a választ a pihenni nem akaró Mester. Aki ars poeticáját így fogalmazta meg: a művészet alapja a szeretet. S aki nem így él, az nem tud egy jó képet megfesteni, nem szolgálhatja embertársait, hogy közelebb kerüljünk, a jók és az igazak megtaláljuk egymást.

Fenyvesi Félix Lajos

Lossonczy Tamás kiállítása október 12-ig tekinthető meg az Ernst Múzeumban.

Szó sincs megegyezésről

A HÖKOSZ nem formai, de tartalmi hibákat kifogásol

A Hallgatói Önkormányzatok Országos Szövetségének elnöksége „megütközve" fogadta az elmúlt napokban a Művelődési és Közoktatási Minisztérium részéről elhangzott, a tandíj ügyében nyélbe ütött állítólagos megegyezésről, illetve a HÖKOSZ tevékenységét minősítő nyilatkozatot. A HÖKOSZ vezetősége leszögezte, hogy a tandíj bevezetését ugyan elfogadhatónak tartja, ellenben továbbra is elutasítja a kormányrendelet elveit, az egységes, „adó jellegű tandíjat", és ezért a jelenlegi szabályozás visszavonását követeli. Külön hangsúlyozták, hogy a kirobbant vitát nem hajlandóak a rendelet jogtechnikai vizsgálatává szűkíteni, úgy, ahogyan ezt az MKM részéről szeretnék. Ezért, amennyiben a kormányzat nem változtat a jelenlegi szabályozáson, s nem veszi figyelembe a HÖKOSZ javaslatait, a már régóta bejelentett demonstrációkkal kénytelenek érvényesíteni érdekeiket.

Szabó Lászlóék felháborítónak tartják azt is, hogy a művelődési kormányzat a HÖKOSZ vezetőinek tudta nélkül tett közzé egy *Fodor Gábor* és a diákvezetők között lefolytatott – a minisztérium kérésére: zárt – tárgyalásokról szóló emlékeztetőt, amelyet a hallgatók érdekvédelmi vezetői csak a sajtóból ismertek meg. A diákok szerint az emlékeztető jócskán tartalmaz ferdítéseket, és helyreigazításra kérték fel a kultuszminisztert.

Jackovics László alelnök kérdésünkre kifejtette, hogy a jelenleg érvényes rendelet nem formai, hanem tartalmi okokból elfogadhatatlan.

Cs. O.

Drámai napjaink

Érdemes még számon tartanunk ezt a napot, a madáchi remekmű színpadra kerülésének napját – s különösen a magyar dráma napjaként érdemes-e ünnepelnünk? Ki emlékszik még 1883. szeptember 21-re, s arra a bemutatóra ott a hajdani Nemzeti Színházban, a Grassalkovich-telken, ahol ma a csupa üveg irodaház áll? S hovatovább ki emlékszik már Az ember tragédiájára, a drámai költeményre, amikor nem a magyar dráma napja, hanem drámai napjaink az érdekesek?

A retorika szabályai szerint most a szónoki kérdésekre igenlő válaszoknak kellene jönniök. Hogy igenis érdemes számon tartanunk. Hogy igenis em lékezünk. Hogy igenis a magyar dráma ünnepe ez a nap. A Tragédia pedig él, nemzeti közkincs, alapmű, világirodalmi remek, és a többi. Csak hát elég nehéz ma igenlő válaszokat adnunk a magyar színházzal s a magyar drámával kapcsolatban feltett szónoki vagy nem szónoki kérdésekre. Ha valaki, nem magyar ajkú látogató, megnézi a már játszó színházak műsorát, persze csodálkozhat: miért ez a levert, csüggedt hang, hiszen csak a fővárosban van majd' két tucat színház, játszanak, s itt-ott még táblás házak is vannak. Nem a közismert magyar siránkozás, önsajnálat és sajnáltatás megnyilatkozása ez a nyafogás gondról-bajról, csődről?

Bár az volna. Mi tudjuk, mennyire valós az aggodalom, mily rosszul áll a színház, a dráma, s általában a magyar kultúra szénája. Tudjuk, mekkora csoda, hogy a színházak még játszanak, a könyvtárak és a képtárak még nyitva tartanak, hogy még vannak koncertek és opera-előadások, s hogy még van Zeneakadémia és Operaház. És azt is tudjuk, hogy mindez, akár már holnap, lehet, hogy nem lesz. Egy mániákusan restriktív adóvégrehajtói teljhatalom regnálása idején, csőlátásban szenvedő pénzügyérek vezette kormányzás és kormány alatt kit érdekel igazán, mi van, mi lesz a magyar színházművészettel, a magyar drámával, a magyar színházba járó közönséggel? Mi lesz értékeinkkel, alkotóinkkal, a nemcsak bevétel-kiadásban gondolkodni képes szürkeállománnyal? És bár jópofa dolog ez a mai drámaíróverseny a József Attila Színházban – elegendő ellentételezése-e annak a szomorú ténynek, hogy ma csak mazochistáknak éri meg eredeti, új magyar drámát írni?

Napjaink a drámaiak. Olyannyira, hogy nagyon össze kellene szednie magát annak az írónak, aki e drámákat meg akarná írni. Nem publicisztikai szinten persze, hanem érvényes, esztétikai értékű műalkotásban. De hát kell-e még valakinek az emberi drámákról, tragédiákról szóló mű? Kívánjuk-e, hogy a színpad is szembesítsen önmagunkkal? Vagy inkább csak zenés limonádékat és módos angolszász polgárok álproblémáit szeretnénk látni, feledni óhajtván drámai napjainkat?

(takács)

Bádogot zörget az eső

Hosszú betegség után életének negyvenhetedik esztendejében tegnap Szegeden elhunyt Baka István költő, műfordító, újságíró. Alkotói tevékenységét több díjjal és kitüntetéssel jutalmazták.

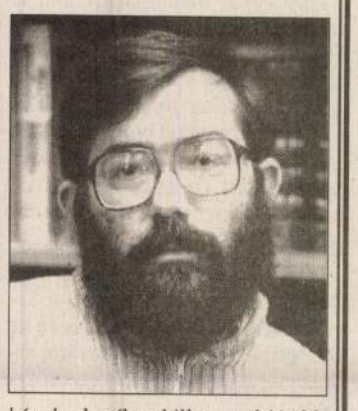

Meghalt Baka Pista, negyvenhét éves volt, meglett férfi, költő, szerkesztő, a barátunk. Mit lehet mondani. Ma, szeptember huszadikán, amikor ezt írom, rozsdás bádogokat zörget az eső. Pestről jöttem hazafelé, vonattal, s valahol Albertirsa határában, egy házacska végében láttam egy kosárpalánkot. Egy jókora trágyadomb alatt álldogált. Ezt biztosan elmondtam volna Pistának, ő meg rötyögött volna, hogy valami ilyesmi a költészet is, dobálgatni a fekália fölött. Nagyon szépen tudott rötyögni, úgy csinálta, mint aki nem akarja eltékozolni a nevetést, felét a szakállának adta, egészen úgy nevetett, mint aki nem hisz abban, hogy szabad nevetni. Nem volt könnyű élete, mondjuk, neki se. Hanem humora volt bőven. Esetlen volt, figyelmes, udvarias, szenvedélyes és pajzán. És nagyon sokat félt, mintha lelkének titkos tomográfja előre jelezte volna a bajokat. Nem értett a világhoz, de nagyon sokat tudott róla. Ha zoknit húzott, s téblábolt a lakásban, hát az a zokni néhány perc múlva úgy fordult meg a lábán, hogy a sarokrésze a lábfején fehérlett. Az ajtófélfákba beleakadt a válla, a küszöbökön megbotlott. Ha letett az asztalra egy pohár vörösbort, a következő mozdulattal fel is borította. Viszont, barátaim, mindig volt tartalékbora. Betegsége előtt jobbára gyalog járt a Kincskereső szerkesztőségébe, végig a Tisza-parton és a sárga Stefánián, el a rádió és a színház mellett, aztán néha letért a Boszorkány felé. Kis szürke táskával a kezében billegett, fejét felszegte, és azon tűnődött, miféle hegedűversenyeket vagy szonátákat hallgasson, ha megérkezik, vagy hogyan folytasson ilyen és olyan jambusokat. Isten bocsássa meg nekem ezt a kívánságot, hogy jó lett volna erről is beszélgetni vele, a közelgő halálról, mert az ember, ha író, hiéna is. De ő nem beszélt erről. Három hete még fogorvoshoz ment. De hiszen mindent elmondott, mégis. A versekben. Hogy tudja, hogy mindent tud, hogy menthetetlen. Ahogy mondani szokás, elvarrt minden szálat, kerek és egész, lezárt életművet hagyott maga után. Nem engedte, hogy hasztalan reménykedések és ostoba véletlenségek belepiszkáljanak abba, amit kevesek művelnek hasonló színvonalon az országban. Nem engedte a formát. Ezt a mindentudást csak a költészettel osztotta meg. Nagy és fontos költő. Hálás vagyok a sorsnak, hogy a barátja lehettem.

Darvasi László

● Jubileumi szerzői esttel ünnepli hatvanadik születésnapját Rékai Iván zeneszerző, az Alkotó Muzsikusok Társaságának tagja, régi iskolájának, a Bartók Béla Zeneművészeti Szakiskolának (VI. ker., Nagymező u. 1.) nagytermében. A szeptember 26-án 18 órakor kezdődő rendezvényen az ünnepelt művei mellett Mérész Ignác kompozíciói, valamint Büky Géza és Papp János versei is felcsendülnek. A művészt köszönti és a műsort vezeti: S. Tari Emőke zenetörténész.

● Nyílt, pénzdíjas irodalmi pályázatot hirdet a Magyar Rádió Irodalmi Szerkesztősége, amelyre eddig meg nem jelent verses, prózai vagy drámai művek, vígjátékok, komédiák, bohózatok, szatírák, tragikomédiák érkezését várják. A résztvevők munkáikat november 20-ig küldhetik be a rádió címére („Vígjátékpályázat", Magyar Rádió Irodalmi Szerkesztősége, 1800 Bp., Bródy S. u. 5–7.). December 15-én hirdetnek eredményt.

● Jiri Voskovec, Jan Werich és Jaroslav Jezek A nehéz Barbara című művét mutatja be a Madách Színház új évadának első premierjén. A főbb szerepekben Dunai Tamás, Avar István, Pásztor Erzsi, Hirtling István és Mácsai Pál debütál holnap. Az előadást Bezerédi Zoltán állította színpadra.

● Emléktábla őrzi e hét szombatjától egykori villájának falán Osváth Júliának, a Magyar Állami Operaház örökös tagjának emlékét. A primadonna halálának első évfordulója alkalmából szeptember 23-án, délután három órakor a II. kerület, Búzavirág utca 7. szám alatt leplezik le a táblát.

Új MAGYARORSZÁG
POLGÁRI NAPILAP

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG:
Andorka Rudolf, Bolberitz Pál, Szokolay Sándor

FŐSZERKESZTŐ:
Kő András

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dippold Pál

KIADJA A NEMZETI SAJTÓ Kft.
FELELŐS KIADÓ
a kft. ügyvezető igazgatója

LAPIGAZGATÓ:
Bara István

SZERKESZTŐSÉG
1085 Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.
Postafiók: 1410 Budapest, Pf. 199. Telefonok: 266-5009, 266-2804
(Hírlapkiadó: 138-2399, 138-4300, 138-3988.)
Telefax: 266-2288 (napi szerkesztés), 267-3313 (titkárság)
Éjszakai üzenetrögzítő: 266-4262
HIRDETÉSFELVÉTEL:
1085 Budapest, Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 138-4300 /2427, 2822 m., telefax: 138-4761

Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt., árusításban megvásárolható az alábbi terjesztők hírlapárusainál: a HÍRKER Rt., az NH Rt., a regionális részvénytársaságok, Medvecz és Társa, Kiadói Lapterjesztő Kereskedelmi Kft.
Előfizethető a hírlapkézbesítőknél és a Hírlapelőfizetési Irodában (Budapest XIII., Lehel u. 10/A., levélcím: HELIR, Budapest 1900), ezen kívül Budapesten a Magyar Posta Rt. Hírlapüzletági Igazgatósága kerületi ügyfélszolgálati irodáin, vidéken a postahivatalokban, közvetlenül vagy postautalványon, illetve átutalással a Postabank Rt. 219-98636/021-02809 pénzforgalmi jelzőszámra.
Előfizetési díj egy hónapra 583 Ft, negyedévre 1749 Ft, félévre 3498 Ft, egy évre 6996 Ft
Külföldön terjeszti a Kultúra Kereskedelmi Vállalat H-1339 Budapest, Postafiók 149.

SZIKRA LAPNYOMDA Rt.
Felelős vezető: **Dr. Csöndes Zoltán** elnök-vezérigazgató
ISSN 1215-0185 Bp. – ISSN 1215-1386 vidék

< Lossonczy Tamás >

koll. kiáll. Alkotás
műveszház

cód

Ujság 1943 ápr. 29.
(e. a. < > festmé-
nyei.)

GYAKORLATOK

LOSSONCZY TAMÁS

Új Művészet
2004. január
XV. évf. 1.

35. old.

LOSSONCZY TAMÁS

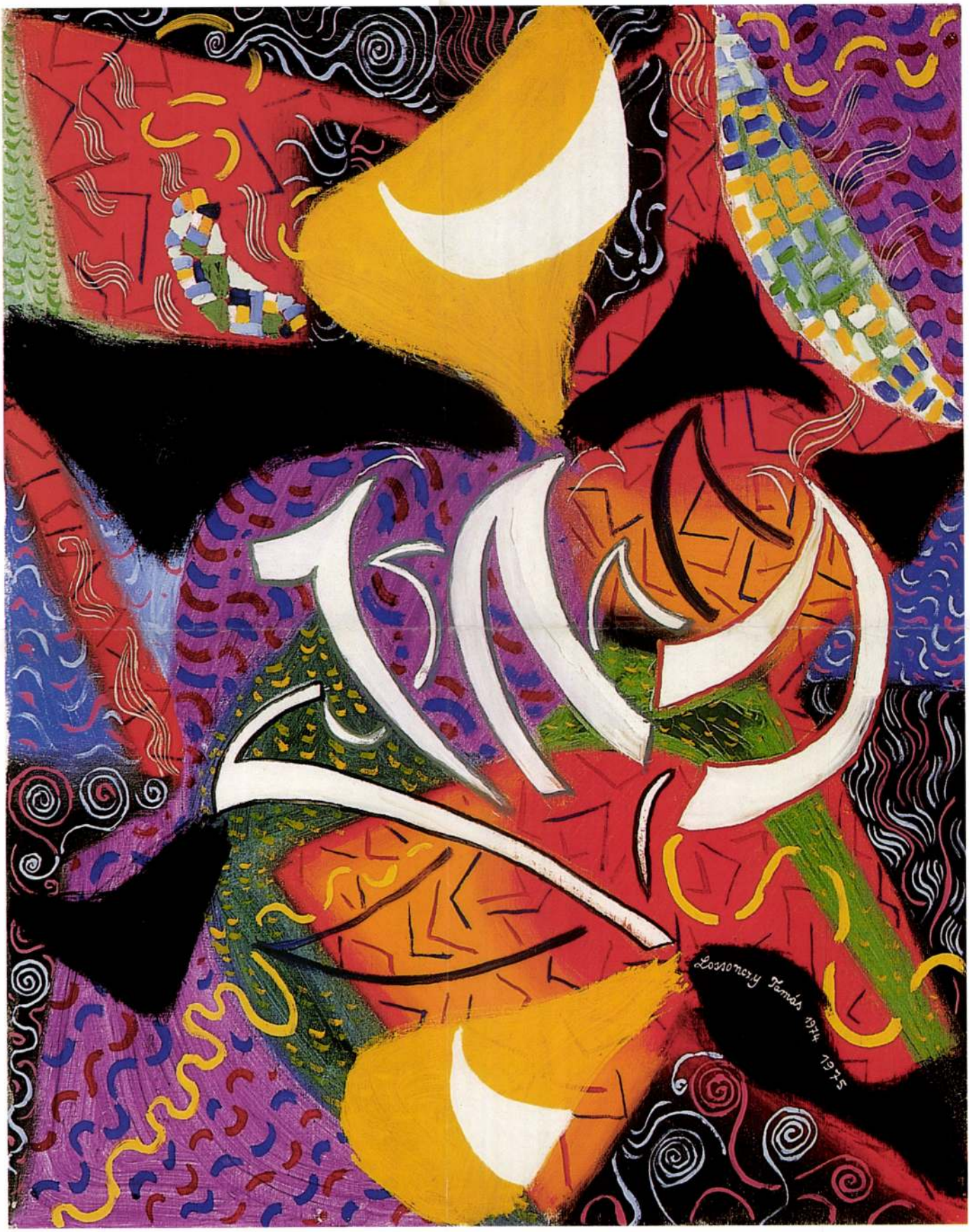

98

98 • CSÁJI ATTILA (1939–)

Jelrács

38 × 50 cm
Vegyestechnika, farost
Hátoldalán a művész saját kezű aláírása
Kikiáltási ár: 220 000 Ft

99 • GYARMATHY TIHAMÉR (1915–)

Növényi organizmus (Növekedés), 1976

80 × 50 cm
Olaj, vászon
Jelezve hátoldalán: Gyarmathy Tihamér 976
Kikiáltási ár: 450 000 Ft

díssére, hanem ~~jól felnerelt~~ az arányok gondosan mérlegelt népségére fordít gondot, az égtájaknak megfelelően nyitja vagy zárja a teret. Jól felnerelt és [illegible] használat követelményeinek megfelelő berendesésre világosan és tisztán átgondolt. Tartó és térelválasztó elemekre szükségnerű és a célnak megfelelő ninesésre fizzel. Vagyis nem pasarol, hanem átgondoltan alkot az ember számára. Az épület legyen olyan egységes jól működő nerkeset amely megvédi az embert a hidegtől, forróságtól csapadéktól, mint a jó ruha. Legyen olyan a jó épület, amelyben öröm élni, és öröm dolgosni, az elmaradhatatlan zöld környeset és üdítő vismedencék között.

Fischer Jónef eseket az elveket vallotta. Mert Fischer Jónef bátor neretetre méltó kedves ember volt. A bajban nem ventette el a fejét, azin lehetett segített mindég. Számítani lehetett Jussufra, mert így hívtás barátai. Az emberek iránti neretetét épületein keresztül sugárosta. Egy nagy építész távozott el most. Erszméi időszerint elhalványulhatnak, hogy astán annál nagyobb erővel láugoljanak fel a népség, életneretet és oros gyakorlatiasság elfojthatatlan erejével! Nem is olyan régen Budapest díszpolgárává választotta. Fontos és jó lépés volt az. Bár ennél is többet érdemel! Dehát, ki próféta.....

Lomoncy Tamás

1995 március 6.

Kilencvennégy éves korában
meghalt Fischer József.

Közel belül hatvannégy éve ismertem meg. Kapcsolatunk még a harmincas években kerdődött, ő ajánlott Molnár Farkas figyelmébe. Ennél a zseniális építésznél Molnár Farkasnál dolgoztam nehány évig. Később Breuer Marcell, Molnár Farkas és Fischer József közös építészeti tervező irodát indított a II. kerületi Kisfaludy utcában. És a kooperáció rövid életű volt. Breuer nármarasi otthonból előnek repült el Amerikába Walter Gropius meghivására, aztán negény Molnárt dobták ki a mérnöki kamarából politikai okokból, amiket később igen sajnálatos következményei lettek. – A magam útja is másfelé vezetett, amiről már bővebben irtam máshol és máshol. — De itt és most Fischer Józsefről van szó.

Általában, ha valakiről valami nagyon jót akarnak mondani, azzal kezdik, ja képem a K. úr, megbizható és törvénytisztelő ember. Hát vegyék tudomásul, hogy Fischer József nem volt törvénytisztelő ember. Mert tudta és látta, hogy vannak jó és rossz törvények és vannak gyalázatos törvények és emberellenes rendeletek, amelyeket tisztelni egyenesen bün. Fischer József mindég is a társadalom kitaniitói, az üldözött és elnyomottak oldalán állt! Mint megszőrődéses Szociáldemokrata történetesen állt minden dirtatárdval. Gyülölte, kigúnyolta és nevetség tárgyává tette a négy egy gondosan ártatlan-ráj leplébe csomagolt Kommunista diktatúrát, valamint a nemzeti socialista önkényuralmat. Ebből a magatartásából itt is, ott is nézőn adódt baja.

Mint épitésznek nem is tudni az a legellenszölv, hogy idegen volt tőle minden nemü zavaros folyadék, mert ő az átlátnó kristálytisztaságot szerette. Undorodott minden nemü kompilációtól és eklekticizmustól. Épületei világos, átgondolt tervezőmunka eredményei. Nem szerette az afféle épületeket mint a Kőbányai Sörgyár, amelyre Forgó Pál mondta még a hüszas években, hogy nem tudni Sörgyár vagy lovagvár. – Meg az arisztokrata kastély, homlokzata mögé bújtatott a házinaknak jól jövedelmező bérlakásait. A homlokzat, az épület külsejét nem kulissza. — Tudta és vallotta, hogy az épület kivül belül egységet kell képezzen. Mert az épület célja az otthonos kényelem, nem pedig a hivalkodó representáció. Tudta és vallotta, hogy a jó épitész, az építtető igényét nem paravánokat el használhatatlan tornyokra, nem helyén való, hivalkodó dekorációkra, mellet-

Az önmagába fogadott világ

(folytatás a 10. oldalról)

ról, annak birtokba vételéről, a benne-levés látható tényéről újfent egy-egy jobbára nagyméretű festményével tesz tanúságot.[12]

„Ki állíthatja magáról, hogy ismeri a Lossonczy-oeuvre egészét? — hangzott imént a kérdés. Eljön egyszer annak is az ideje, úgy láthatni, szemlélhetni, megismerni ezt a modern posztmodern, mindenképpen már a művész életében klasszikus oeuvre-t, ahogyan az immáron múltba forduló korába, egyetemes emberi összefüggéseibe ágyazottan értelmeződik.

JEGYZETEK

1. M. O.: *Molnár Farkas,* Bp. 1987. 8. l. Bővebben: *Adalék az 1923-as Bauhaus-fordulathoz.* Építés-Építészettudomány, 1977/4. 450—453. l. (A Csuka Zoltán szerkesztette újvidéki Útban megjelent manifesztum bevezető szövegét Kállai Ernő írta.)
2. A szerzővel folytatott 1971-es beszélgetésben, a Magyar Építőművészetben megjelent írás (*Lossonczy Tamás festészetéről,* M. É., 1973/1. 52—53. l.) kéziratos alapanyagában Lossonczy két tervezési munkáját említi: Pestszenterzsébet városrendezési tervét és a Modern Művészetek Múzeumának tervét.
3. Horváth Hilda: *Marcel Jean textiltervei a Francia—Magyar Pamutipar Rt. számára.* Ars Decorativa — Iparművészet. 1992. (12. kötet.) 141—150. l.
4. Bak Béla—Szécsényi Anikó—M.O.: *Yantra és absztrakció.* Portréfilm Lossonczy Tamásról, 1995. MTA—OSZK Történeti Interjúk Videotára.
5. Idevágó cikkei közül a legfontosabb: *Ornament und Abstraktion,* Pester Lloyd (Bp.), 1941. máj. 9. Abendblatt. Német nyelvű cikkeiből magyar nyelven, valamint *A természet rejtett arca* című programfüzetéből (1947. febr.) válogatást ad a *Kállai Ernő emlékezete* című kiállítás (Óbuda Galéria, 1982/83) ismertető füzete, amelyben a Kállai nevéhez fűződő „bioromantika" (bioromantikus szürrealizmus) történeti előzményeit és nemzetközi összefüggéseit is felvázolja jelen sorok szerzője.
6. Kállai Ernő: *Martyn Ferenc művészete.* Pécs szab. kir. város Majorossy Imre Múzeumának 1941. évi Értesítője. (Szerk. Dr. Török Gyula.) 123—130. l.
7. *Az elvont művészet első magyar csoportkiállítását*-t 1946. májusban rendezte Kállai a Magyar Képzőművészek Szabad Szervezetének helyiségében (a régi Műcsarnokban), a másodikat 1947. júliusban, ez utóbbinak megnyitóján (júl. 12.) a meghívó szerint „előadást tart" (ott) Hamvas Béla. Néhány hónappal később jelent meg a Kommunista Párt havilapjában, a Fórumban Lukács György mélységesen elmarasztaló recenziója Kállai programfüzetéről és Hamvas Béla—Keményi Katalin: *Forradalom a művészetben. Absztrakció és szürrealizmus Magyarországon* című kötetéről (1947), amelyben Lossonczy Tamás festészetéről Yantra és absztrakció címmel önálló fejezet olvasható.
   A hazai elvont művészek ezekben az években két alkalommal szerepeltek műveikkel Nyugaton: 1946. szept.-ben a zürichi Galerie des Eaux Vives 17 művésztől mutatott be grafikákat és akvarelleket, 1947-ben a Réalités Nouvelles második kiállításán képviseltették magukat. (M. O.: *Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.* Művészet, 1979/7. 29. l.) Az említett cikkben olvasható: „Azt a formai higgadtságot, geometrikus tisztaságot, amelyet pl. Herbin vagy Max Bill képviselt, s amelyet a 'hideg absztrakció' egyik teoretikusa, Léon Degand feltételként jelölt meg (...) kötetében (*Langage et signification de la peinture* — A festészet nyelve és jelentése, Párizs, 1956), Lossonczy festészetében hiába keressük. (Amit François Gachot fentebb Lossonczy festészetének franciás jellegéről mondott, azt nyilván kolorizmusára, színeinek érzéki erejére értette.)
8. Ehhez a '78-as kiállításon *Vihar* (1960) címen szerepelt festményhez kapcsolódóan írta e sorok szerzője: „(Lossonczy) egyik-másik festménye a képelemek valóságos dzsungele, amelynek kibontása, közelebbi elemzése bizonyára nem kis gondot fog még okozni a formai összefüggésekre kíváncsi kutatónak." (Művészet, 1979/7. 28. l.)
9. Többek között ezért sajnálatos, hogy ennek az időszaknak néhány alapvetően fontos „körös" képe (*Fényköszörű,* 1946, *Fényöltözet,* 1947 — mindkettő reprodukálva a Művészet 1979/7. számában), valamint a 174×245 cm-es méretű, 1948-as *Élet* (reprodukálva a Művészet 1989/6. számában) nem került (kerülhetett) bemutatásra.
10. 1970-ben készült 100 lapos *Kozmosz*-sorozatának néhány darabját az esztergomi Zodiakus Klub mutatta be 1971-ben.
11. 1961—62-es tus- és ceruzarajzairól írta e sorok szerzője: „E tus- és ceruzarajzok erősen szürreális töltésűek, a dolgok hierarchiája értelmét veszti, s az ironikus-keserű gesztus a korábbi formavilág érvényét is kikezdi. A kettős háromszögből nem organikus emberi lények sarjadnak, hanem gömbökből, csövekből, lemezekből összeálló konstrukciók, gnómok, óriások antennával, tapogató korongokkal fölszerelve. Az ikerháromszög, a kör, a korábbról ugyancsak ismert S-vonal, illetve téri megfelelőik most nem egyszer ormótlan tömeggé, szétfolyó vázzá, elcsavarodó alakzattá torzulnak, még talapzatot, lábazatot is kaphatnak, amelyre monumentumszerűen rákerülnek." (Magyar Építőművészet, 1973/1. 53. l.)
12. *Belső erők,* 1962—64 (szerepelt a szombathelyi kiállításon — reprodukálva a Művészet 1988/5. számában), *Tűz és Föld,* 1971 (reprodukálva a Művészet 1979/7. számában), *Kozmikus aktivitás,* 1975 (szerepelt a '78-as műcsarnoki kiállításon — reprodukálva a katalógus hátsó címoldalán), *Vízi világ,* 1977, *Végtelen,* 1986.

Dokumentum: Lossonczy Tamás kézirata

őstörténet ma már csak találgatható lehetőségeire utalnak. Akkor is így van ez, ha a kisplasztikákon az ember- és állatfigura külön testben jelenik meg. A cseppkövekre helyezett bronzfigurák (állat és ember azonos anyagból!) kapcsolata megdöbbentően eltér a ma szokásostól. Állat és ember egymásmelletisége, közössége olyan bensőséges, a természet olyan ősállapotát feltételezi, amelyben akár egy testben is létezhettek.

Az alkotó így a plasztika eszközeivel fejteget olyan misztikus kérdéseket, amelyeket a tudomány világában az evolúció problémái foglalnak össze. S ha a tudomány teljes magabiztossággal megjelölheti a biológiai lét fejlődésének egyes állomásait, akkor a szobrász igaz hittel kérdezhet rá a köztük lévő átmeneti állapotok milyenségére, valamint az ördögi és angyali lét szélsőségei közti átmenetekre. Ha testünkön már nem találhatjuk nyomait ördögi vagy angyali természetünknek, létünk evolúciós előzményeinek, akkor a nem látottat, de tudottat vagy sejthetőt megfogalmazhatja a szobrász a plasztika nyelvén. Így teheti láthatóvá, elképzelhetővé, s talán kezelhetővé is azt, ami azonosságunk megtalálásához szükséges.

(Keszthely, Balaton Múzeum – 1995. IV. 23.–VI. 19.)

■ *BAKONYVÁRI M. ÁGNES*

Színes szimbólumok

DÉVÉNYI MONIKA KÉPEI

A Képzőművészeti Főiskolán 1986-ban diplomázott *Dévényi Monika* legújabb munkáit – szám szerint huszonnégy darabot – tekinthettünk meg 1995 októberében a *Duna Galéria*ban. E kék, lila, rozsdabarna, barna, vörös, sárga tónusú festmények több más társukkal együtt a múlt nyáron születtek a Balatonfelvidéken. És ha létrejöttük ösztönzőit keressük, azt mondhatjuk, hogy egy városi

Dévényi Monika:
Lovagló kép, 1995,
olaj, vászon, 56×45 mm

ember, egy urbánus művész természetre csodálkozásának ékes bizonyítékai. Mert bár nonfiguratívak a kiállított festmények, mégis az erdő, az ég, az avar, a föld színei, színárnyalatai köszönnek vissza róluk.

Tanulságos összevetni a legfrissebb alkotásokat a korábbiakkal, mondjuk az 1989-ben a *Stúdió Galéria*ban bemutatottakkal. Ha a kilencven előtt készülteket nézzük, megállapíthatjuk, hogy azokat a vibrálóan színes, nagyméretű, mozgalmas munkákat bizonyos értelemben még az újfestészet ihlette. Továbbá e jó hat esztendővel ezelőtt született képeken fel-feltünik egy-egy konkrét forma, tárgy vagy élőlény. Elég most csak példaképpen a *Tintahalak* című alkotásra utalnom.

A most kiállítottak viszont már par excellence absztrakt festmények, pontosabban organikus nonfiguratív alkotások. Ha tovább szemléljük a felvonultatott festményeket, feltünik, hogy komorabbak, sötétebbek, drámaiabbak és letisztultabbak, mint idősebb társaik. Mikor a festésmódjában bekövetkezett stiláris és formai változásokról faggattam a művészt, azt mondotta, hogy a múlt évben készült képek a tisztaság felé vágyódás dokumentumai, figyelemfelkeltő jelek, elvágyódások véres és mocskos világunkból.

Ha a művek technikai megoldásaira is figyelünk, megállapíthatjuk, hogy különböző anyagokkal dolgozik a festő: a vásznat borító matt színfelületek klasszikus technikával, tojástemperával készültek, erre az alapra viszi fel ecsettel, vagy nyomja rá közvetlenül a tubusból a festéket a művész.

A műalkotásoknak számtalan jelentéstartományuk létezik, és különösen így van ez az absztrakt képek esetében. Ezek közül minden látogató a számára legérdekesebbet, legkézenfekvőbbet kódolja. Közülük én most csak egyet emelnék ki. Engem ezek a festmények – *A tenger éneke, A régi érzés, A rengő föld* – a légifelvételekre emlékeztetnek, egy égből nézett szigetre, félszigetre, tengeröbölre, sivatagra, erdőre... és ezekre az asszociációkra elsősorban nem a direkt formák, hanem a színek és a hangulatok utalnak. Befejezésképpen leszögezhetjük, hogy Dévényi Monika festészete megújult, megerősödött, gazdagabbá és komolyabbá vált; bizonyíték erre Duna Galéria-beli tárlata. *(Duna Galria, 1995. X. 5–22.)*

■ *– ELEL –*

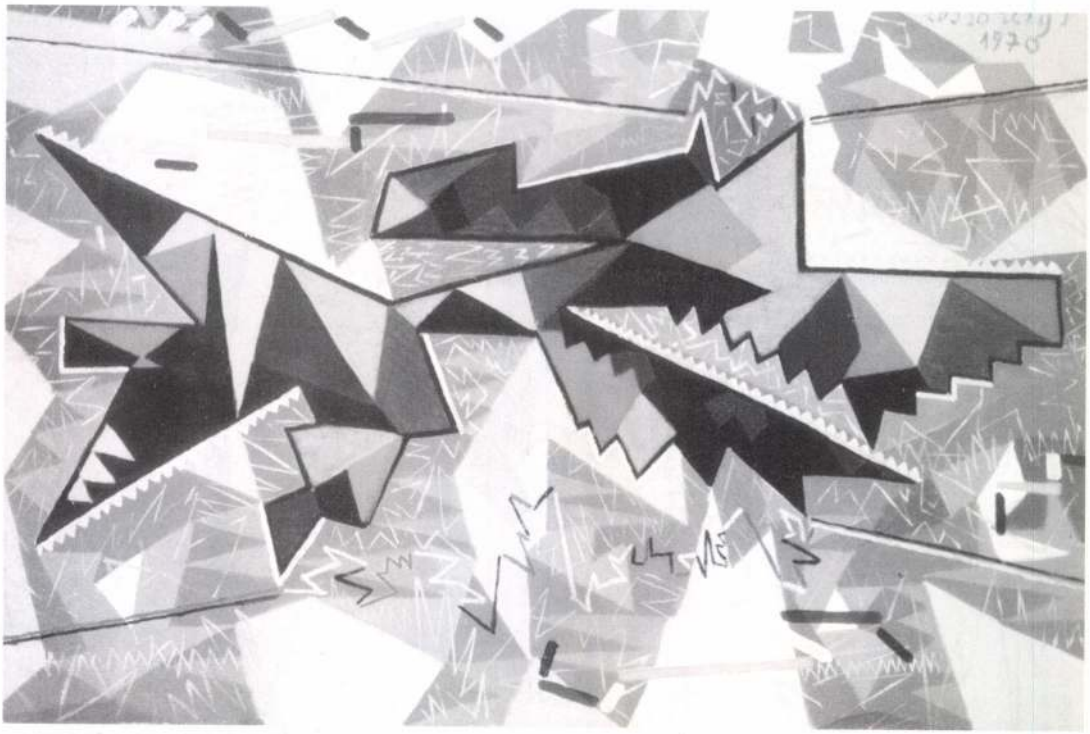

Lossonczy Tamás:
Repülő borzalom/Flying Horror,
1970, olaj, vászon, 70×120 cm

meggyőződésem, hogy e nélkül — mint ahogyan a kiállítás anyaga megrendezett állapotában mutatta is — sem az „ornamentum", a képi jel nem képes eredendő rendeltetésének megfelelni, sem az anyag felsorakoztatásában nem tud választ adni — 91 éves művészről van szó mégis — a honnan—hová? leküzdhetetlen kérdésére. Az sem tagadható, hogy a kérdésre adható-adandó válasz egyrészt tekintélyes számú grafikai anyag bemutatását tette volna szükségessé (amire egyszerűen nem volt mód), másrészt olyan, korábbi kiállításokon szerepelt, nagyobb méretű művek jelenlétét, amelyek mellett a jelen kiállítás tetszetős, de szerényebb darabjai (kandinszkiji értelemben) „rögtönzésnek" tűnnek. Öröm volt korábban nem szerepelt munkákkal találkozni, de ez nem pótolhatta a *valóban fontos* művek hiányát.

De ki állíthatja magáról, hogy ismeri a pillanatnyi Lossonczy-oeuvre egészét? Annak legmagasabb pontjait, fényességes csúcsait és feneketlen mélységeit, valamennyi bugyrával. Lossonczy ugyanis (valahol itt van a nyitja az ő stiláris besorolhatatlanságának) grafikai leleményességével, festői képzeletével e két pólus közötti tartományt kalandozza be szüntelen, miközben a félfiguratív, nonfiguratív, „absztrakt" alakzatok valóságos arzenálját vonultatja fel játszi könnyedséggel. Egy egész Mindenség az övé, s ez a Mindenség érintkezik a tiszta Fénnyel,[10] s van kapcsolata az éjszaka rettegett és mégsem dicstelen sötétjével is, ahhoz is intézett Lossonczy — Novalist parafrazálva — festményhimnuszokat.[11] „Egy sajátos festészeti térben mozog, repked, szárnyal képzeletével a művész — hangzott el az 1988-as kecskeméti kiállítás megnyitóján —, amely festészeti térnek se kezdete, se vége nincs, s amelynek az alakzatok helyzetéből következtethetően egy dinamikus időbeli kontinuum felel meg. Mintha valóban egy imaginárius tér határait ostromolná, újra meg újra nekilendülve, minden egyes próbálkozása győzelem s egyben kudarc, a beteljesíthetetlen romantikus vágy diadala s továbblendítő félsikere is." Mindeközben pedig megteremti a maga képi (rajzi) univerzumát, benépesíti egyszerű megjelenésű lényekkel, egy idő után már távolról sem szörnyszülöttekkel, mesés flórával és faunával, s hogy ez a határa-nincs Mindenség mégiscsak négy őselemével mennyire az övé, elidegeníthetetlenül, ar-

(folytatás a 92. oldalon)

Lossonczy Tamás:
A megfélemlítések mestere
The Master of Frightening,
(Barbár megfélemlítő), 1975,
olaj, vászon, 130×110 cm

ki kell mondani — renyhén elterpeszkedő, lármás démóniuma (*Ősvilág,* 1963).

Ez a tömény metaforikus jellemzés azt is érzékeltetni kívánja, hogy miben is rejlik Lossonczy festészetének *egyetemes, egyetemesen emberi* jellege. Igaz ugyan, hogy ennek illusztrálását a válogatás nem tekintette (tekinthette) feladatának, de

Lossonczy Tamás: Kút/Well, 1970, olaj, vászon, 120×25 cm

részben nyújt segítséget ennek a formailag széles ívű festészetnek a korabeli és későbbi, napjainkbeli törekvésekhez való kapcsolhatósága. Ezek az érintkezési pontok — úgy tűnik — *majdhogynem kezdettől fogva* felfedezhetők egy-egy kisebb vagy nagyobb méretű alkotásban, sorozatban, s ha eltekintünk mind a festői, formai érzékenység, mind a „nonfiguratív tematika" évek hosszú során felerősödő nyomon követésétől, — marad az a megoldás, amit a kiállítás rendezője követhetőnek tartott, s amit kötete záró mondatában, a szórólapon jelzetteket kiegészítendő, tömören meg is fogalmazott. Eszerint az „orkesztrikus bőséggel operáló, egyszerre több hangszeren játszó Lossonczy művészete" végső soron „besorolhatatlan, modern posztmodern, avantgárd transzavantgárd".

Ezek után még inkább meggondolandó, hogy vajon nem indokolt-e a fentebb jelzett „folytonos túllépés" több szempontú megközelítésével számolni, s magukat a műveket, sorozatokat, a bennük foglalt eszmei-gondolati problémákat és a változó történelmi-társadalmi miliőt *egyaránt, azonos erősséggel* tekintetbe venni. Lossonczy pályája a jelenkori magyar történelem mondhatni legviharosabb, különlegesen hányatott évtizedeire esik, ő maga ennek az időszaknak hol kiemelkedő, a szellemi élet élvonalában álló aktív részvevője, hol szenvedő alanya, csendes — független szellemiségét fel nem adó — szemlélője, akinek a festészet nem öncélú játék, stiláris bravúr, még csak nem is hivatás, hanem — hangozzék bár fellengzősen — az önmagába fogadott világhoz fűződő lelki-szellemi viszonyának nonfiguratív, jelszerű kifejeződése, folytonos tisztázása.

Így tekintve munkásságát, akár Kállai, akár Hamvas — s igazra szomjas élete során még hány író, költő! — írásainak csak annyiban van jelentőségük, hogy azokból valami *nyomon követhetően* átsugárzott az emberlét spirituális teljessége iránt érzékeny festészetébe. Ez természetszerűen nem zárja ki azt, hogy érzékeny ne lenne mindarra, ami országosan, a szellemi miliőben körülötte zajlik, legfeljebb a jelenségeket, magát a Történelmet más síkra transzformálva közvetítik jobbára összegezésszerű, nagyobb méretű munkái, a szemlélőre bízva a „megfelelések" óvatos kibontását, a dekódolás kényes műveletét. A második világháború éveinek zaklatott feszültsége ugyanúgy kiolvasható műveiből, mint a '45 utáni néhány év reményteljes, színt-formát transzcendáló felívelése, az '56-os forradalom — már említett — kozmikus erejű viharzása, mi több: az azt követő időszak —

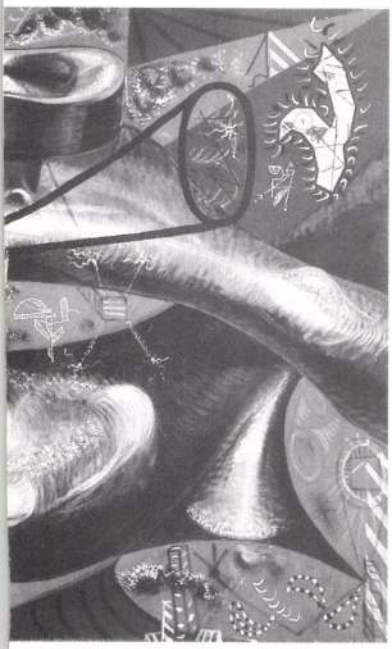

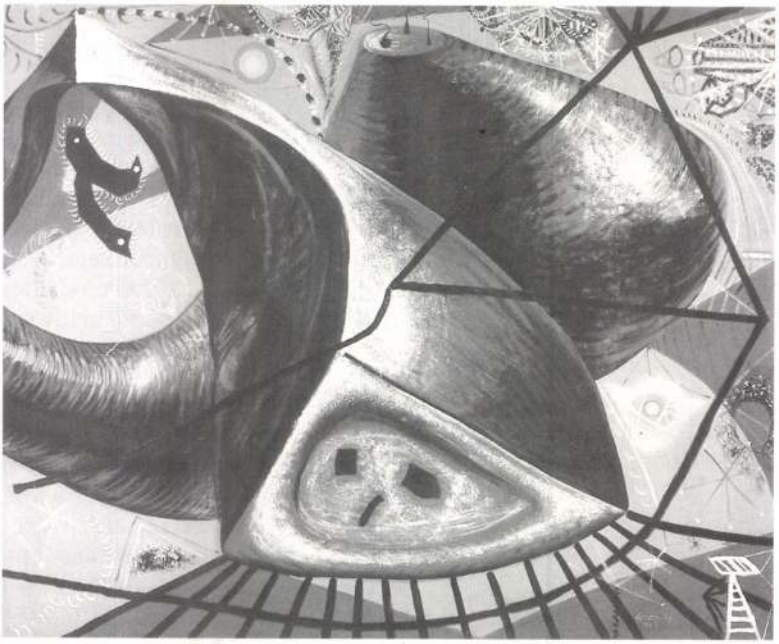

sabban vett művészettörténeti értelemben. A motívumok, motívumegyüttesek tobzódó gazdagsága, a nem kevésbé változatos színvilág, maguk a művek ugyanis folytonosan túllépik az önmagának elégséges, önnönmagába záruló formai értelmezés határait, s az érzelmi hatásuk iránt sem közömbös elme megítélésükhöz további támpontokat keres. Ehhez a munkához ilyen módon *csak*

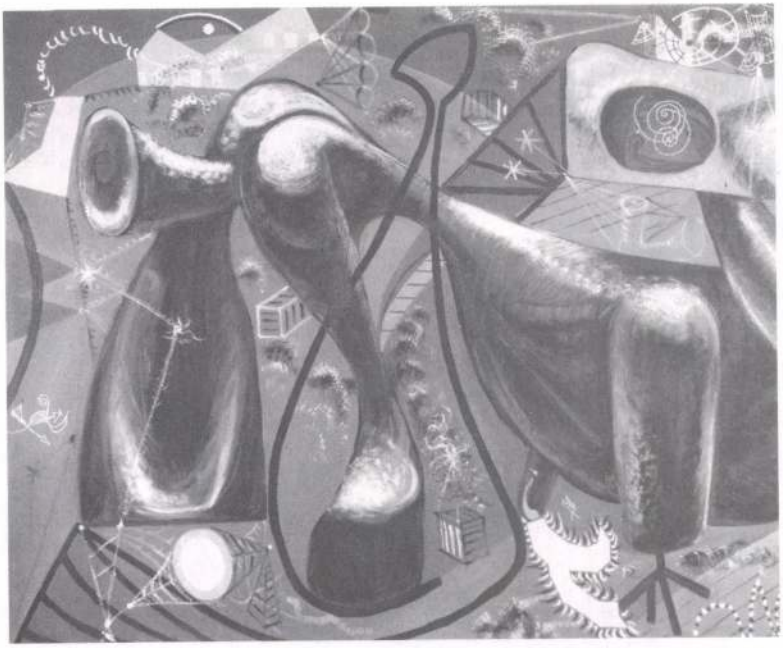

Lossonczy Tamás: Ősvilág/Prehistoric World,
1963, olaj, vászon, 195×720 cm

A fenti időszakban voltaképpen azt az utat járta be Lossonczy, amely a Bauhaus kezdeti éveit jellemzően a Kassák szerkesztette bécsi MA számaiban, tömören megfogalmazva az akkor Bauhausban tanult Molnár Farkas KURI-manifesztumában (1922) nyomon követhető.[1] Lossonczy kedves ismerőse, barátja nem a vele kapcsolatban ismételten említett Mondrian volt (nála Párizsban legfeljebb tisztelgő látogatást tett), hanem a Hágában élt Bodon Sándor építész. Belsőépítészetet különben maga is tanult két évig Kaesz Gyula mellett az Iparművészeti Iskolában, dolgozott Molnár Farkas műtermében, sőt papíron maradt, nagylélegzetű terveiről is van tudomásunk.[2] Nem kevésbé lényeges, mi több: későbbi pályája szempontjából akár sorsdöntőnek is mondható, hogy a háború éveiben a Francia—Magyar Pamutipar Rt. (Budapesti Pamutipar) tervezőműhely-vezetői posztját betöltő, évekig Magyarországon élt, francia szürrealista Marcel Jean mellett dolgozott rajzolóként,[3] a magyar szellemi, művészeti élet nagylelkű barátjával, a '48-ban durva módon kiutasított François Gachot-val az ő révén ismerkedett össze. („Te tudsz franciául festeni" — mondta Lossonczynak egy alkalommal barátian a francia diplomata.)[4]

Lossonczynak Kállai Ernőhöz fűződő baráti kapcsolata jobbára ismertnek mondható, ám az kevésbé, hogy — a művész korabeli-későbbi festészetére emlékeztetve — Kállai a nácizmus éveiben, kintről-itthonról, az ornamentum autonóm képi értékének elfogadtatásáért mélyenszántó sajtópolémiát (is) folytatott,[5] miközben a Martyn Ferenc művészetéről tartott pécsi előadásában már *A természet rejtett arcá*-ban néhány évvel később olvasható eszmefuttatást veszi alapul.[6] Akár magától Kállaitól, akár Hamvas Bélától ered Lossonczy alakváltozásra bőven hajlamos alapmotívumának: a két, csúcsával érintkező háromszögnek az elnevezése (értelmezésében ugyanis nagyjából egyetértenek), az „ikerháromszöghöz" Lossonczy éveken át váltig ragaszkodik, mint a varázsló a mágikus körhöz (még árnyékot vető „spárgarajzain" is ezt a — megsokszorozott — alakzatot ismerhetjük föl): belőle „kelti életre", mint két egymással társuló eszmei alakzatból, az egymással kapcsolatba lépő, egymásra vonatkoztatott síkidomokat. (Vajon hol, milyen gyűjteményben tündökölhet, más művek közegében, a '48-as kiállítás Képes füzetében 4-es számmal jelzeti, 100×189 cm-es méretű, 1945-ben készült *Kompozíció?*[7] Még az '56-os forradalomnak, a művész belső újjászületésének párját ritkító emléket állító, 3×3 m-es *Tisztító nagy vihar* (1958—62) sodró erejű, hatalmas emberi arcot formáló, sejtető motívumegyüttese is a kép alján ebből a kettős alakzatból bontakozik ki s tölti be szövevényes hálózatával a képmezőt.[8]

Úgy vélem, hogy Lossonczy festői alkatának, festészete egészének a kulcsa, nyitja '45—'48 közötti munkáiban keresendő.[9] Nem csupán szoro-

Lossonczy Tamás: Értünk való technika
Technique for us, olaj, vászon, 145×95 cm

Lossonczy Tamás:
Tisztító nagy vihar/Purifying Strom,
1961–62, olaj, vászon, 300×300 cm

haza is olyan (igaz, szűk körű) művészi, művészeti, szellemi közegben élt és dolgozott, amely a kinti törekvésekkel többé-kevésbé egybehangzóan szabott utat válságos időszak(ok)tól sem mentes művészi útkeresésének. Minden bizonnyal az ezekben az években, a háború kitörését megelőző és követő esztendőkben folytatott tevékenysége, baráti és ismeretségi körének vonzereje, nem utolsósorban kulturális érdeklődése ad elfogadható magyarázatot a nonfiguratív formanyelv üdvözítőnek vélt elfogadására, lelkes vállalására, majd annak, a történelmi sorsfordulóval kezdődően, olyan fokú spiritualizálására, amelynek a kortárs magyar festészetben azokban az években (az egy higgadtabb, hamarosan megjuhászodó Martyn Ferencet kivéve) aligha akad párja. Jellegzetesen hazai, úgy is fogalmazható: magyar (értsd: nem nyugat-európai) ösvény volt az övé, különleges és megismételhetetlen, a minősítés legnemesebb értelmében, beleértve tehát, eszközként-támaszként, mindazt a konstruktív (nem: konstruktivista) „avantgárd" ösztönzést, amit a maga számára akkor (később szélesebb kitekintéssel) elfogadhatónak, kimunkálhatónak tartott.

újMűvészet

1996. január-február VII. évfolyam 1-2. szám

MŰVÉSZETI KÖZÉLET

34 SZUROMI PÁL
Veled Uram, de nélküled
A szegedi szoborbotrányról

MŰHELY

36 TELEPY KATALIN
Az ifjú Korda Vince

40 NOVOTNY TIHAMÉR
„Teremtőnk felénk jön tepsijével, vágott nyelvet kér"
Gondolatok Bogdándy Zoltán Szultán művészetéről

HATÁRTERÜLET

44 SZOMBATHY BÁLINT
Az utolsó avantgárd
Vizuális költők nemzetközi szemléje Spoletóban

47 BARTHA GABRIELLA
Háló a tón
AnnArt 6 Performanszfesztivál, Szent Anna-tó

MŰKERESKEDELEM

50 P. SZABÓ ERNŐ
Art Basel 26'95
A vásárló divatok helyett a minőségre figyel

MŰVÉSZETI NEVELÉS

54 SINKÓ ISTVÁN
Művésztanárok
Beszélgetés Bakonyi Mihály festőművésszel

56 SZ. KÜRTI KATALIN
Kiss Sámuel (1781—1819), a debreceni „Rajzoskola" első professzora

A borítón: Korda Vince: Fürdő fiúk/Bathing Boys, 1924, olaj, vászon, a Körmendi – Csák-gyűjteményből (Fotó Tahin Gyula)

CSONTVÁRY NYUGAT-EURÓPÁBAN

64 ROMVÁRY FERENC
Csontváryról — hitelesen

68 **Csontváry Kosztka Tivadar nyugat-európai vándorkiállításának sajtóvisszhangja**
(Részletek)

KIÁLLÍTÁSI KÖRKÉP

73 Szemethy Imre és Almásy Aladár kiállítása; Jean Coppel párizsi kiállítása; Papp Oszkár kiállítása; Kovács László képei; Káldi Kata kiállítása; Lencsés Ida kiállítása; Vermes György fotói; Péreli Zsuzsa kiállítása; Dán művészek Szegeden; Csáky MC kiállítása; Menesi és Rauch a Ligetben; Haláltánc és orvoslás; Szirtes János kiállítása; A 23. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat; A 28. Szegedi Nyári Tárlat; Váci Kortárs Művészeti Fesztivál; Szunyogh László szobrai; Stössel Nánda szobrai; Dévényi Monika képei

PANORÁMA

107 Hazai kiállítások
Külföldi kiállítások

LOSSONCZY TAMÁS

Az önmagába fogadott világ

Lossonczy Tamás retrospektív kiállítása az Ernst Múzeumban

Mezei Ottó

Lossonczy Tamás:
Fájdalom és remény/Pain and Hope,
1945, olaj, vászon, 75×159 cm

Lossonczy Tamás, a magyar nonfiguratív festészet kimagasló alakja, mondhatni kulcsfigurája, a háború alatti és utáni évektől (1948-ig) eltekintve, 1971-től van jelen többé-kevésbé rendszeres kiállításaival zaklatott, irányzatoktól megosztott művészeti életünkben. Ezek közül a kiállítások közül mindmáig emlékezetesek a '71-es Fényes Adolf termi, a gyűjteményes '78-as műcsarnoki, a '87-es szombathelyi, a rajzait (is) bemutató '89-es miskolci (utóbbi kettő felesége, Lossonczy Ibolya szobraiéval közösen). Korábbi kiállításai közül nem maradhat említés nélkül a '45 és '48 közötti időszakból, a hazai nonfiguratív festészet művészet- és kultúrtörténeti fontosságú felívelésének jó időre végső, vészterhes akkordjaként a régi Műcsarnokban rendezett, '48-as gyűjteményes kiállítása.

A mostani, Ernst múzeumi retrospektív kiállítás rendezője, Pataki Gábor (aki a megnyitóra egy Lossonczy-kötettel is meglepte a közönséget) a szórólapon (nem jelzetten) pontosan meghatározza a művválogatás, rendezés *egyéni* szempontjait: „A kiállítás a művész életművének több mint öt évtizedéből nyújt válogatást. Nem tudja a kivételesen gazdag és sokfelé ágazó festői életút minden állomását és jellegzetességét felvillantani, csupán arra tehet kísérletet, hogy felhívja a figyelmet egyedi, kiindulásában és intencióiban a 'klasszikus modernséghez' kötődő, szabad, előítéletmentes forma- és motívumhasználatában pedig a posztmodern, az 'új eklektika' egyik előfutárának tekinthető művészetének értékeire."

A kérdés az impozáns Lossonczy-életművet megközelítőleg ismerő(k) számára abban foglalható össze, hogy a fenti *leszűkített* szempont méltán alkalmasnak bizonyul-e arra, hogy erről a modern magyar (nonfiguratív, „absztrakt") festészet történetében olyannyira jelentős művészről (91 éves korára) *őt valóban reprezentáló* képet adjon.

Lossonczy, nem kétséges, szárnyaló fiatalságában élenjáró művész volt, olyan festő, aki Vaszary jótékony művésznevelő kezei alól kikerülve nemcsak Párizsban és Hollandiában (1926, 1929, 1937) edzette különleges érzékenységét a modern művészet friss, formabontó eredményeivel, hanem ide-

LOSONCZY TAMÁS

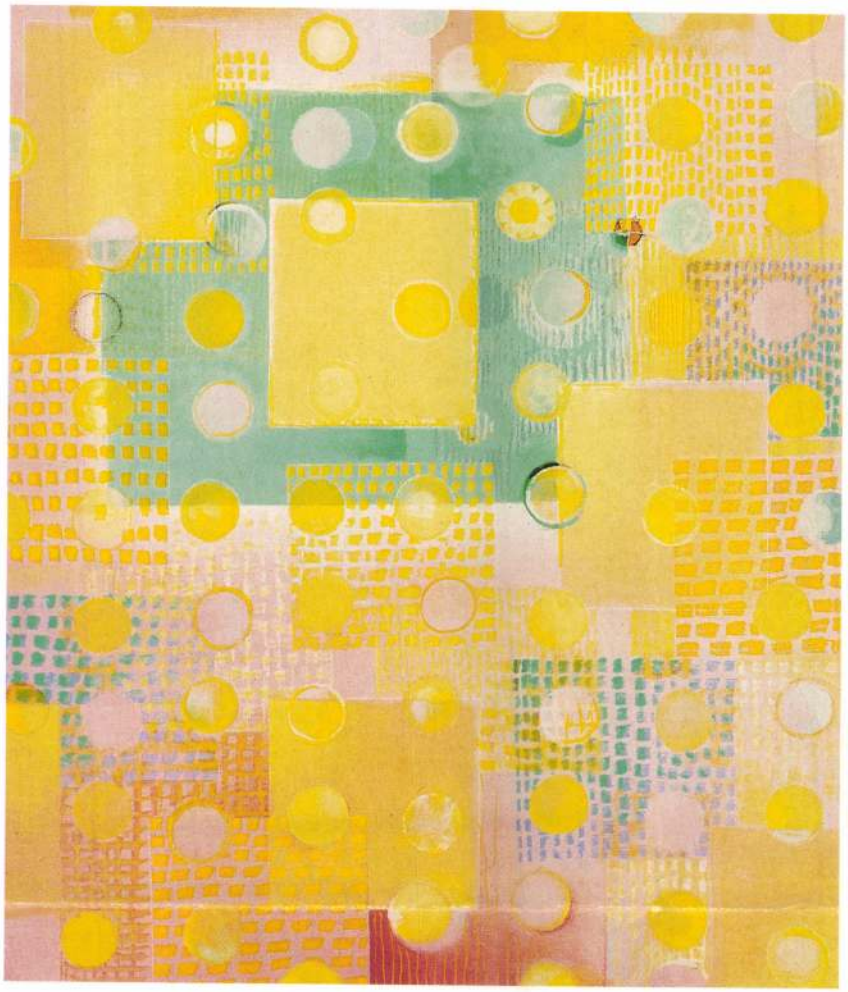

9

9 ◆ GYARMATHY TIHAMÉR
(1915–)

Térstruktúra

70 × 60 cm
Olaj, vászon
J. h. o.: Gyarmathy 984
Kikiáltási ár: 350 000 Ft

10

10 ◆ GYARMATHY TIHAMÉR (1915–)

Virágot szedő kéz

40 × 50 cm
Olaj, vászon
J. n.
Kikiáltási ár: 220 000 Ft

LOSSONCZY TAMÁS

ÜZENET A JÖVŐ SZÁZADNAK

A LÉPCSŐK NYIKOROGNAK. FALÉPCSŐK. SZÁZADFORDULÓS A BUDAI VILLA. A SZÉP, RÉGI LÉPCSŐKÖN LASSACSKÁN KOPOG FELFELÉ A KÉT MANKÓ. FEL AZ ÖREGSZAGÚ LAKÁSBÓL A NAPFÉNYES MŰTEREMBE

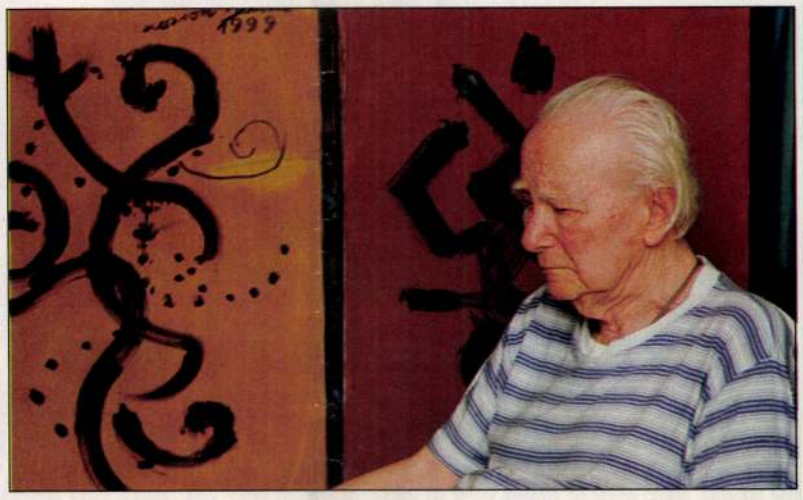

● Öregember viszi fel magát a lakásból a műterembe. Mindennap megteszi a kurta, de mégis hosszú utat, talán többször is. *„Vas van a lábamban"* – végigsimítja a lábszárát, és úgy mutatja, hol húzódik a fém. Kísérjük az emeletmászáson kollégámmal. Ő néha előreszalad, megelőzi, és kattogtatja a Leicát.

A mester meg közben dicséri, milyen jó képeket készített róla húsz éve. Akkor még fiatal volt, mondja magáról. A korán szinte csodálkozik. *„95 éves vagyok. Picasso meghalt 92 évesen. És én még mindig festek, rengeteget dolgozom."*

Lossonczy Tamás festőművész alig fiatalabb a századnál. Első rajzait még az első világháború alatt készítette. A nyáron kiállítása volt Óbudán. Az ott kiállított képek nagy része az elmúlt két évben készült.

„Mindig rajzoltam, kisgyerekkorom óta. Az iskolában, az órákon is. A családom meg úriembert akart belőlem csinálni. A rajztanáraim segítettek. Leérettségiztem, de nem lett belőlem jogász, belenyugodtak, hogy a képzőművészeti főiskolára menjek. Vaszary volt az igazi mesterem. Mert mindig szidott. Akinél előzőleg tanultam, az állandóan dicsérte, amit csináltam. Nem is bírtam ki mellette."

Lossonczy több mint hatvan éve kiállító művész. De volt az életében harminc év, amikor nem engedte meg neki a politika, hogy bemutassa, amit festett. *„A háború után az utolsó kiállításom 1948-ban volt. Nem engedték meg, hogy akár egy szót írjanak róla."* Évtizedekig dolgozott ipariskolai tanárként. Meséli nagy örömmel, hogy volt olyan eset, amikor egy múzeumban a festészet szépsége lecsendesítette, megszelídítette a zabolátlan tanoncokat. Mennyire viselték meg a tiltás, az elhallgatás évtizedei? *„A festőt meg lehet ölni, de a festészetet nem!"* Azt mondja, megpróbált úgy festeni, hogy az tessék az akkori hatalmasoknak, de nem sikerült.

Aki ilyen hosszú alkotói pályát tud maga mögött, sokat gondolkodik a művészetről. Lossonczy azt mondja, hogy van olyan pályatársa, akinek a

FOTÓ: FÉNER TAMÁS

A festőművész 95. születésnapján, augusztus 12-én kiállítás nyílik a Kiscelli Múzeumban, ahol a látogatók a mesterről írt tanulmánykötetet is megvásárolhatják

A BESZÉDES ÓRIÁS

a Balatonban. S hiába a patyolattiszta toll, ezek az állatok a vizet is és a mólókat is szennyezik."

Kopár István vitorlását mégis e kecses állatról nevezte el. A Hattyúval már többször körbehajózta a Balatont, legutóbb a Kék szalag versenyén vett részt. Ha pihenni vágyik, kifut a kikötőből vitorlásával, és ha teheti, akkor éjjel.

„A holdvilágban gyönyörű a víz, s körülötte a hegyek, amelyek segítenek a tájékozódásban. A kivilágított hajó mellett a halak is másképp viselkednek. Ilyenkor fognak zsákmányt a harcsák, a fogasok, s nagy csobbanással ugrálnak a vízben. A busa jóval ijedősebb, fél a mozgó tárgyaktól, így a hajótól is. Megesik, hogy ijedtében a fedélzetre veti magát."

Az, aki együtt él a vízzel, nemcsak a széljárást, az áramlatokat ismeri, hanem gyönyörű regéket is tud. Az egyik azt meséli el, hogyan lett nekünk Balatonunk. Réges-régen, a dunántúli dombok között élt egy óriás, Balatonnak hívták. Volt néki egy lánya, Haláp. Magányos volt nagyon, összebarátkozott hát egy emberlánnyal. Aztán, hogy a kislány visszatért a falujába, Haláp elkeseredettségében levetette magát egy hatalmas szikláról. Amikor apja megtalálta, a környék legszebb szikláját akarta a sírjára gurítani, de nem bírt vele. Ahol a hatalmas kő maga alá gyűrte az óriást, víz tört fel, tombolt a vihar, s a hullámok lassan ellepték a síkságot. A tavat Balatonnak nevezték el, a leánya emlékét pedig ma is őrzi a Badacsony hegye: a Haláp.

A Tihanyi-félszigetről is számtalan legenda szól. Az egyik szerint a keleti oldalán hajdanán falu állt. Bűnös népek lakták, s így nem maradhatott el a büntetés. A falut elnyelte a víz. Úgy mesélik, csöndes napokon és éjszakákon még mindig lehet hallani a harangszót, amely a falut siratja.

Ha nem hiszi, járjon utána. Az egész napi hangszórós, ricsajos strandolás után hallgassa meg a tó éjszakai, beszédes csendjét. Legyen egy kicsit kettesben az óriással.

ALMÁSY KATALIN

NYÁR

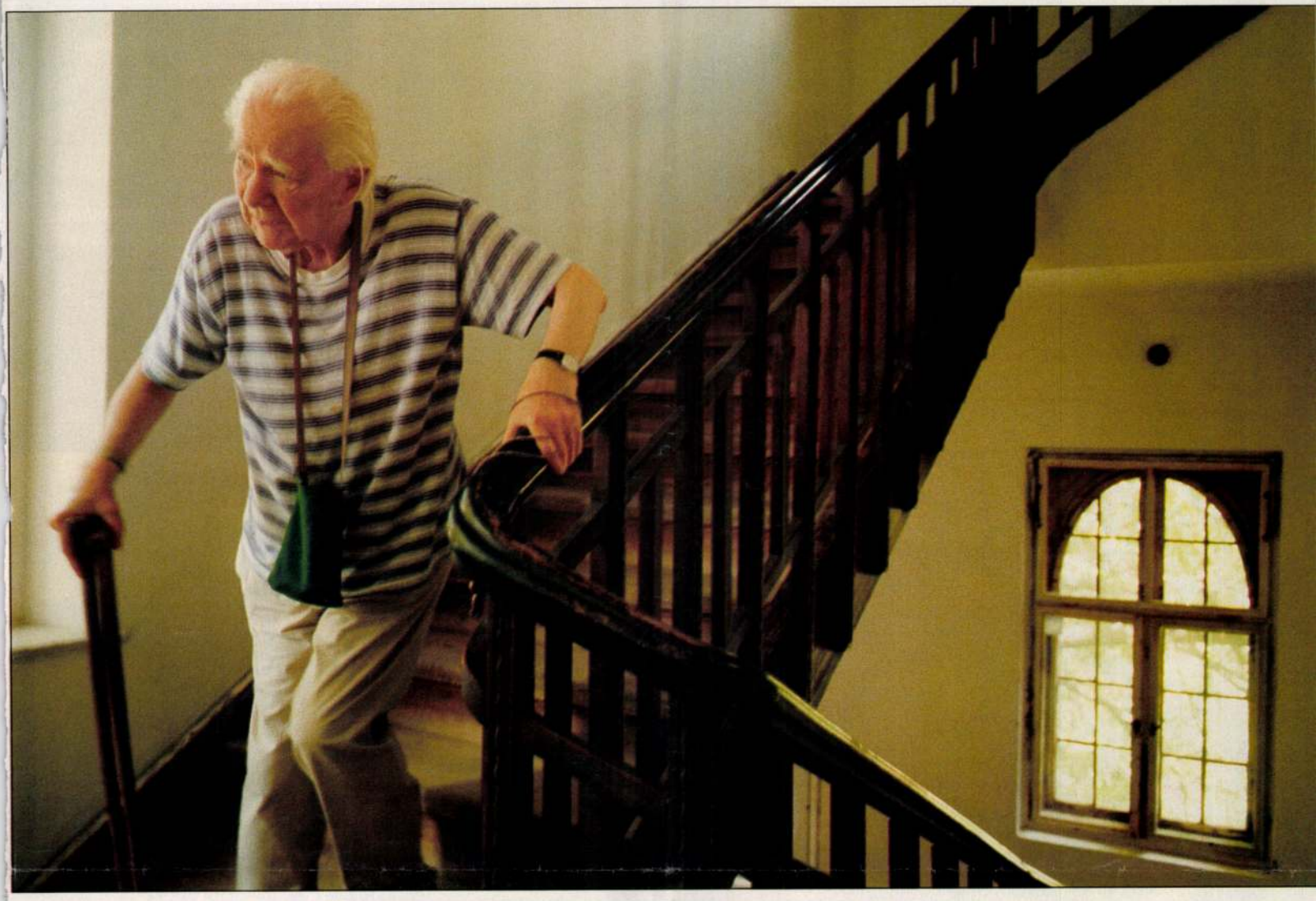

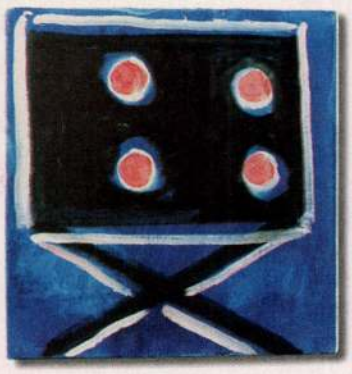

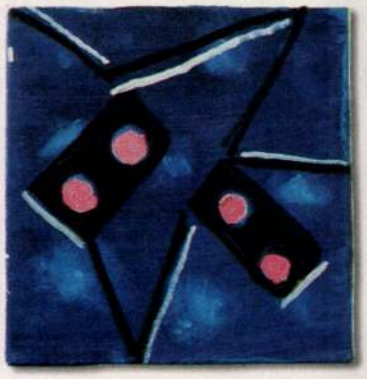

képeitől dühös lesz, mert nem az ő világa. De azért tudja, hogy az is jó. *„A művésznek joga van arra, hogy ne tessék másoknak."* De ez nem jelent közönyösséget. Egy odavetett kritikusi leszólásra, a méltatlan elhallgatásra évtizedek után is emlékszik.

A művészet is tele van politikával. Lossonczy mester nem tagadja meg évtizedekkel ezelőtti önmagát, sem egykori baloldali barátait, akikkel együtt alakították szocialista festőcsoportot. A művészetről vallott különböző nézetek választották el egymástól az egykori társakat. De most – panaszkodik – elviselhetetlen a sok köpenyegforgató. *„Csak az a baj, hogy olyan gyorsan forgatják a köpönyegüket, hogy nem lehet őket rajtakapni."*

„Monet-val mondom: én úgy festek, ahogy a madár énekel." Kérdezi, értek-e franciául. Aztán elmeséli, hogyan látogatott el valamikor a harmincas években Mondrianhoz Párizsban. Egy sötét előszobán át vezette a lakásban. A folyosó végén a festő kinyitotta az ajtót, kitárta és akkor – mondja Lossonczy – szinte megbénította a szépség ragyogása. A holland mester meg odaszólt neki szerényen: C'est magnifique, n'est pas? Azaz: nagyszerű, nemde?

Párizs nagyon fontos a festőnek. Még pár évvel ezelőtt visszajárt, de már nem élnek a régi barátok. A feleségével utaztak oda, Ibolyával. Ötven éven át volt társa Schwartz Ibolya szobrász. Kis bronzszobrai ott voltak a kiállításon. Együtt szerepelt ismét a művészházaspár. *„Évekig sírtam utána. De már nem sírok. Ha van túlvilág és lát engem, nem akarhatja azt, hogy csak sírjak."*

A nagyon idős ember nagyon hisz a szerelemben. A szobrokat, a hullámos, egymásba fonódó formákat végigsimogatta. *„Most ismertem fel, hogy a feleségem mennyire jó szobrász volt!"*

Követi-e a képei sorsát? A mester azt mondja, vannak jó gyűjtők, de ő nem szereti eladni a képeket, különösen nem akárhová. Most nincs rászorulva arra, hogy megváljon a festményektől, itt tartja őket egyben. Régi képek állnak a fal mellé támasztva, valamikor a háború után készültek. Az életmű jelentős része itt van felhalmozva a műteremben. Zárak védik a tolvajoktól. Pár éve valaki egy sor képet ellopott.

Már nem utazik, de az alkotásai eljutnak a világba. Róma városa egy mozaiktervet rendelt tőle. A ragyogó háttér előtt pompázó táncoló figurák az ottani földalatti vasút egyik állomását díszítik. *„Én ezt a művemet Róma város népének ajánlottam"* – mondja büszkén. Szeretné, ha a képei egyszer egy helyre kerülnének. Latolgatja, hol lenne a legjobb. Szegedre gondolt, az ottani múzeumra.

Kérdem, mikor ad címet a festményeknek. Előbb megfesti, aztán látja el címmel a képeket. A most készülő sorozat képeinek az a címe: Üzenet a XXI. századnak.

MIKLÓS GÁBOR

Jurij Szugak, az atamánok testületének tagja, Viktor Csernikov pedig most lépett be az iskolába

Tánctanárnő mutatja be a valcert

Étkezés előtti fohász

KOZÁK KADÉTOK

FOTÓ: FEB/GAMMA

NAPÓLEON AZT MONDTA RÓLUK: ADJATOK A KOZÁKOKBÓL KÉT HARCI EGYSÉGET, ÉS MEGHÓDÍTOM VELÜK A VILÁGOT!

RETTEGETT IVÁN FOGADTA FEL ŐKET ELŐSZÖR ZSOLDOS KATONÁNAK, I. PÉTER CÁR ADOTT NEMESSÉGET NEKIK, ÉS VISZONTAGSÁGOS TÖRTÉNETÜK – MELY TELI VAN HŐSIESSÉGGEL, VALAMINT KEGYETLENSÉGGEL – MOST ÚJRAÉLED. NÉHÁNY ÉVE, NOVOCSERKASSZKBAN MEGNYITOTTÁK AZ UTÁNPÓTLÁS ISKOLÁJÁT

Lossonczy Tamás: Láncreakció, olaj, vászon, 95 × 150 cm, 1946

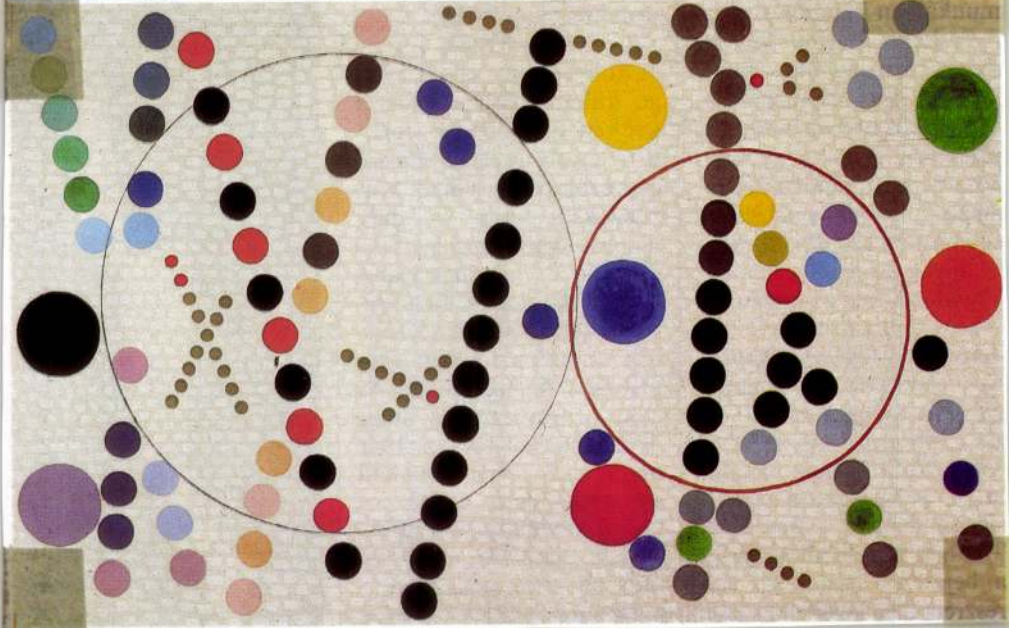

is. Arra a Lossonczy Tamás munkáiban különösen megnyilatkozó érzelmi telítettségre, mindenfajta merev módszeresség elutasítására, arra az elvont alakzatokat és plasztikai formákat gyakran átható antropomorfizálásra, amely kettejük művészetét egymáshoz közelíti. Mintha az anyag összeállításában és elrendezésében az a szándék vezette volna Lossonczy Tamást, hogy festészete személyes jellegére, invenciózus változatosságára és – *Werner Hofmann* kifejezésével élve – „többértelmű metaforákat" eredményező nyitottságára felhívja a figyelmet. Talán az utóbbi miatt került a bejárattal szemközti falrészre a friss keletű *Végtelen*

dolati szabadság jegyében, ironikus hangvétellel.

Lossonczy Tamás formai és kolorisztikus érzékenysége különösképpen azon a két képcsaládon volt lemérhető, amely az elemi kifejező eszközök (pont, vonal, kör) képenként más és más, újabb és újabb meglepetéssel szolgáló alkalmazásával tűnt ki. Az elemek társításában, szerkezeti elrendezésében semmi merevség, geometrikus dogmatizmus. Az előre eltervezettség hideg nyugalma helyett az 1945 utáni első évek munkáit szétáradó derű és táncos kedvű vidámság, a későbbi évekéit tompább, nyugtalanító indulatok színezik át.

Ez a festői közvetlenség, a

Lossonczy Tamás, festőművész 1.) Folytatás.

Mezei Ottó: Belső erők. Lossonczy Tamás és Lossonczy Ibolya kiállítása.

Művészet, 1988. máj., 55-old.

Lossonczy Tamás

Gyarmathy Tihamér emlékkiállítása

Magyar Nemzet 1985. III. 8.

Lossonczy Tamás, festőművésa 2) Folytatás
Mezei Ottó: Belső erők, Lossonczy Tamás és Lossonczy Ibolya kiállítása.

KIÁLLÍTÁS

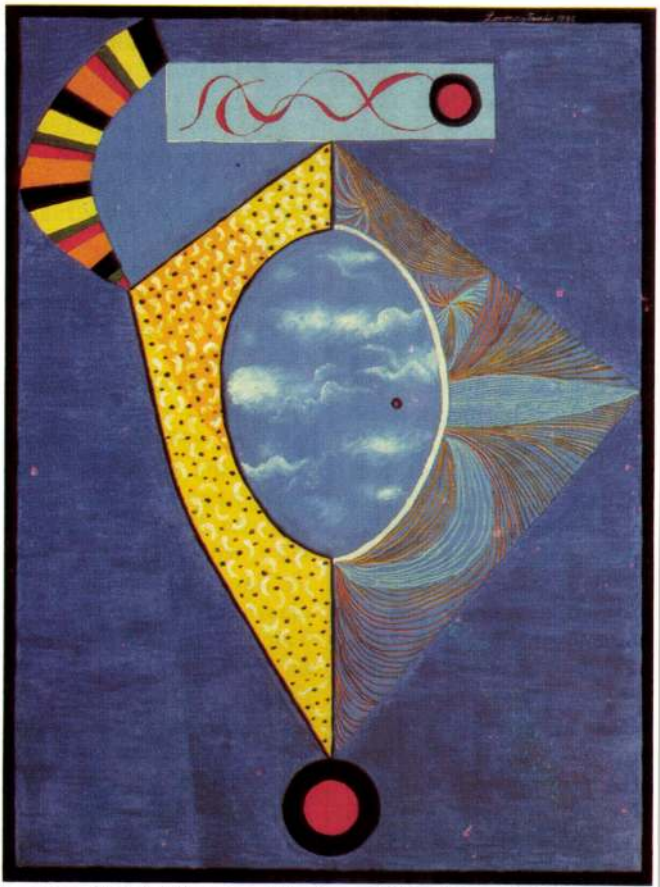

Lossonczy Tamás: Végtelen, olaj, vászon, 160 × 120 cm, 1986

Művészet, 1988. máj., 56-old.

egészítő munkásságából adott kisebb válogatást. E több évtizedes művészi-munkatársi összetartozás tudatosítása a kiállítás egyik, műtörténetileg sem közömbös érdeme és meglepetése. A másik annak nyilvánvaló tanúbizonysága, amit e sorok írója tíz évvel ezelőtt e lap hasábjain így összegezett: „Lossonczy (Tamás) festészete nemcsak a magyar szürrealista absztrakció sajátos jelensége, hanem – mind a hazai, mind a nyugati művészet mozgását tekintve – összekötő híd a század első és második felének absztrakcióértelmezése között." A művészházaspár a korabeli művészet vonzáskörében élve szinte kezdettől fogva, kimutathatóan a negyvenes évek elejétől szervesen kapcsolódott a két háború közti nonfiguratív-absztrakt művészet nyugati és magyar (származású) képviselőinek tevékenységéhez. Nem vezette egyiküket sem teoretikus meggondota a figyelmet – egy-egy félárnyékban meghúzódó neves művész aktív közvetítő szerepe.

Így – egyetlen példaként – a két háború közti magyar művészetben búvópatakként jelen levő absztrakció egyik ösztönzője, a harmincas évek második felétől egészen 1949-ig a francia–magyar képzőművészeti kapcsolatok, kiállítások operatív szervezője a szobrász *Beöthy István* (Etienne Beothy, 1897–1961), akinek szellemujja Lossonczy Ibolya egy-egy nemes formálású korai szobrán *(Cím nélkül I)* világosan felismerhető. Racionális tisztaságú faplasztikái talán Lossonczy Tamás – későbbi – festészetét sem hagyták érintetlenül. (Emlékeztetőül: Beöthy István 1933 és 1936 közt az *Abstraction-Création* alelnöki tisztét töltötte be, 1936-ban a *Les Musicalistes* csoportnak szervezett Budapesten kiállítást, előkészítette az 1938-as *Párizsi magyar*

Lossonczy

Molnár Sándor Kiállítása
a Francia Intézetben

Magyar Nemzet 1985. III. 29.

Lossonczy Tamás

Érdemes Művész

LOSSONCZY TAMÁS festő-
művésznek,

Veszprém 1985. IV. 3.

Lossonczy Tamás fm

Francia-magyar
Pamiatipar tervezője

→ Marcel Jean ip

MŰVÉSZET 1985/1/46

A tiszta festészet

Lossonczy Tamás és a magyar nonfiguráció

festőművész
Művészet 1985/7 26–29 o.

„absztrakt művészet! Vajon melyik művészet nem absztrakt a szó helyes értelmezésében? Gondoljunk talán a vulgáris naturalizmusra, de hiszen az a maga koncepciótlan, igénytelen valóságában nem is művészet, nem primer alkotó tevékenység volt, hanem a valóság, a tárgyi mintakép másolására való törekvés, vagyis éppen azok az elemek hiányoztak belőle, amik a művet abszolút valósággá rögzítik, különválóvá és önmagával azonossá formálják. Minden önmagát kifejező mű tehát magától értetődően absztrakt, azaz elvonatkoztatott, nem hasonló, hanem demonstratív, saját törvényei szerint élő jelenség."

(Kassák Lajos: Lossonczy Tamás)

A negyvenes évek második felében *Kállai Ernő* a természet rejtett arcaként jellemezte az időszak mikro- és makrovilágának titkait mikroszkópként feltáró, a sejtek és az atomok birodalmába bepillantást engedő nonfiguratív festményeit. A látványon túli világ igazán csak a XX. század emberének

2

mutatkozik meg – sugallják a kritikus gondolatai –, mert e század szülöttjeinek vannak meg az eszközei a rejtélyek felfedezéséhez. Tehát végső soron még ebben az esetben is a természet a modellje a festészetnek, de ez már a szabad szemmel nem látható természet. Kállai egyrészt a tudományos megismerés eredményeit, másrészt egy testvérmúzsát, a zenét hívta segítségül a Magyarországon mindig is mostohagyerekként kezelt és ha nem is üldözött, akkor is csak megtűrt nonfiguratív művészet elfogadtatásáért küzdve.

Napjainkban, amikor már minden előítélet nélkül beszélhetünk az absztrakt festészetről, hozzátehetjük a fentiekhez azt, hogy a művész nem a természetet másolja, még a látványon túlit sem, hanem versenyre kelve vele, a színek és a formák autonóm nyelvén igyekszik valami eddig soha nem volt produktumot életre hívni, egyfajta természeten túli valóságot teremteni.

Mielőtt *Lossonczy Tamás* tevékenységét nagy vonalakban bemutatnánk, az eredményesebb tájékozódás kedvéért érdemes egy pillantást vetni a magyar nem ábrázoló művészet alakulására a tízeshúszas évektől napjainkig. A századunk első két évtizedében *Máttis Teutsch János, Kassák Lajos, Moholy-Nagy László* és társaik munkássága révén a magyar nonfiguráció az európai szerves részeként fejlődik. 1919 után ez a helyzet megváltozik, a progresszív művészek zöme emigrációba kényszerül vagy önként hagyja el az országot, így a harmincas évekig, Lossonczy Tamás és *Martyn Ferenc* tevékenységének kibontakozásáig, gyakorlatilag nincs nonfiguratív művészet Magyarországon. A harmincas évektől aztán napjainkig húzódik a nem ábrázoló festészet magyar nesztorainak, Martynnak és Lossonczynak a pályája. Ha a kifejezésmód fejlődésvonalát nézzük, van, amikor egészen elkeskenyedik – a húszas, majd az ötvenes években –, van, amikor kiszélesedik – a negyvenes évek második felében –, és van, amikor természetes, sőt egyre javuló körülmények között virágzik a hatvanas évek második felétől napjainkig. 1945 és 1948 között a jelentősen pezsgésnek induló művészeti életben gyorsan kibontakozik az absztrakt festészet. Adottak a megfelelő keretek: a művészek – Martyn, Lossonczy, Gyarmathy Tihamér, *Martinszky, Fekete-Nagy* az Európai Iskolába, majd a Galéria a négy világtájhoz köré tömörülnek.

Az ötvenes évek kultúrpolitikája – többek között *Lukács György* cikke hatására – formalistának kiáltja ki, és adminisztratív úton megszünteti a nonfiguratív művészetet. A festők, bár az ötvenes évek végétől lassan rehabilitálják őket, kiállításokkal csak a hatvanas évek közepétől jelentkeznek. A tárlatokkal egy időben ismét világossá válik az Európai Iskola jelentősége, de a nem konstruktivista nonfiguráció csak a hetvenes évek végén – főként *Pataki Gábor, György Péter* és más fiatal

1

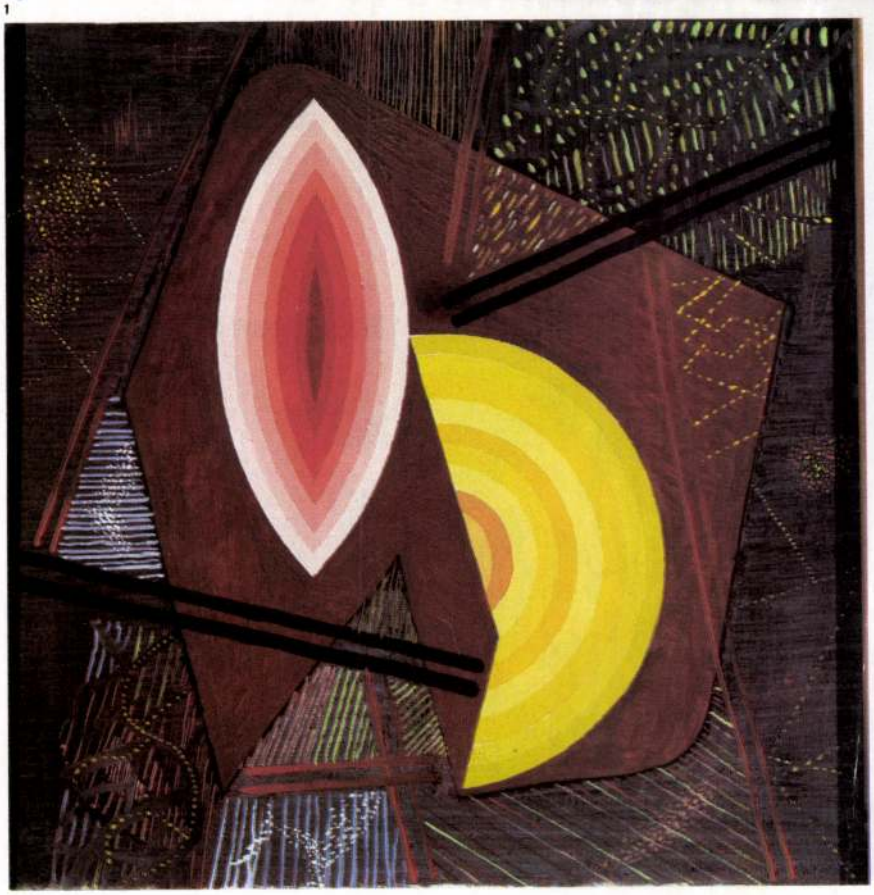

6 Bernáth Aurél: Tájkép a Lánchíd roncsaival, olaj, 80x110 cm, 1946
7 Bernáth Aurél: Alice és Marili kiskőrösi szobában, pasztell, 65x95 cm, 1948
(fotók Sulyok M.)

6

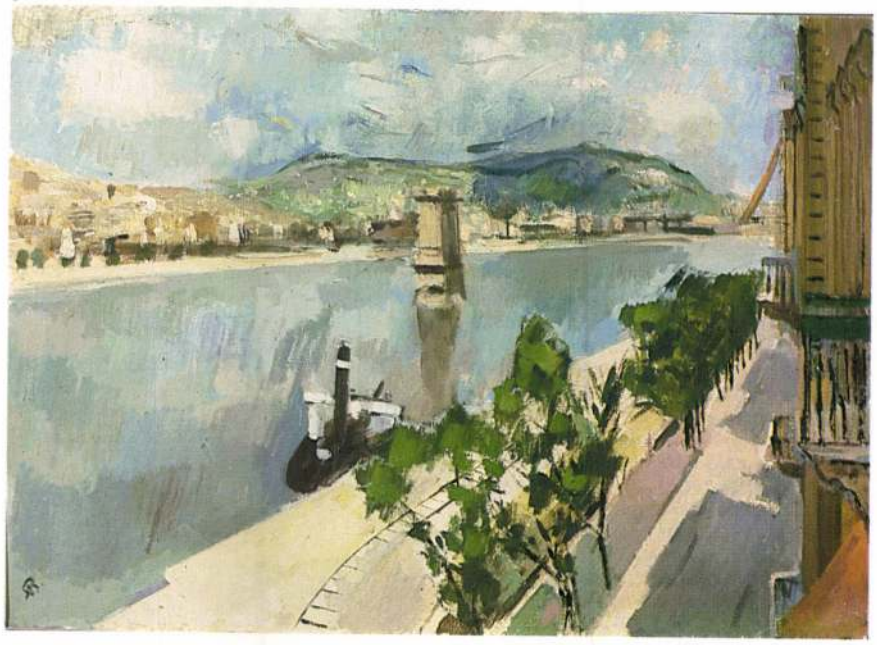

Aurél. Balatoni tája – Genthon István szavaival – tropikusan lángoló szépség, de más képein sokszor csak a drámát kelti életre szűkszavúan: a nyolc, ezüstös fényű hal mellett az odakészített kést – az éjszakai lepkékben a sötétben leskelődő rejtelmet –, a sárga kabátos önarcképben a rendíthetetlen tárgyilagosságot.

Különös, erőteljes szépség ömlik szét festményein, különös fényekkel. Mikor jelentkezik a világ, az élet legszebben? Mintha Bernáth Aurél azt sugallná: a katasztrófák előtt. A szépség érzékenyebben, sebezhetőbben fogadja a jövőt, mint az emberek.

De teremtett lényei sem gyanútlanok. Legtöbb festménye mozdulatlan, kitágított pillanat. A csordultig telítettség. Utána felborul a pohár.

Festményeit nézve gyakran gondolok Giorgionéról írt szép portréjára. Giorgione művészete – írta – tökéletesen kihasználja a formát. Ilyenek a festészet nagy, álló pillanatai.

Bernáth Aurél festményein a szigorú szépség a katarzis felemelő szorongatottságában, fejedelmi erővel él, a kitágított, moccanatlan időben.

Illés Endre

7

7

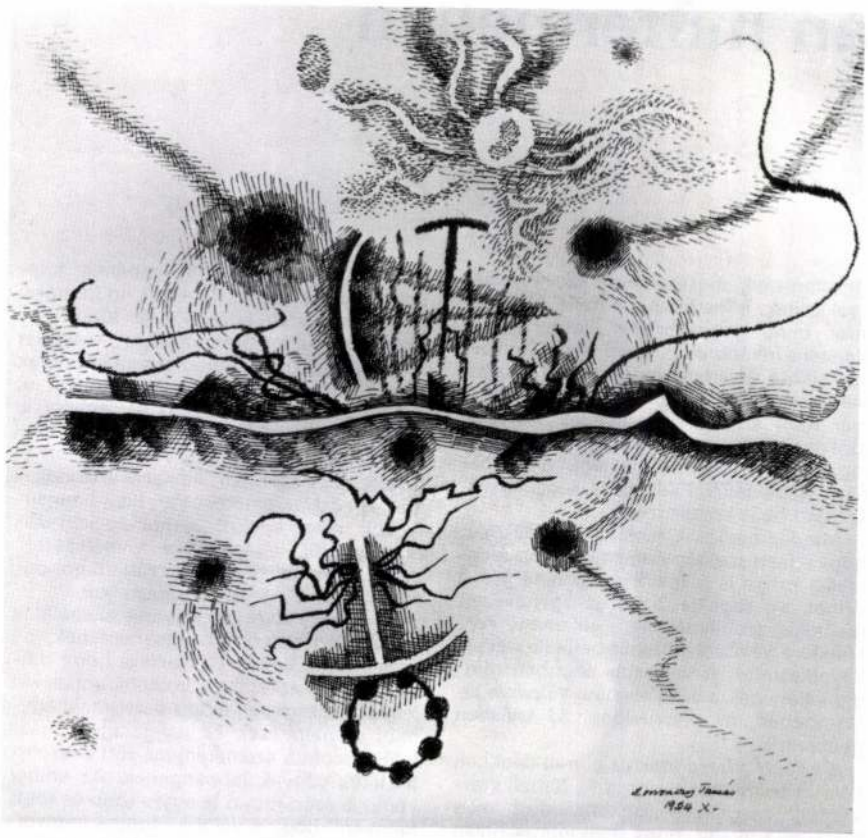

évektől felbukkanó szürrealista formavilágú munkái. De ez utóbbi kompozíciók elsősorban hangulatukban szürreálisak, soha nem jelennek meg rajtuk a „klaszszikus" szürrealizmus meghökkentő szituációkba állított naturális részletei (*Merülés,* 1970; *Dúlás,* 1973; *Párharc,* 1984).

Az olajképek bemutatása után érdemes néhány szót rajzairól is szólni. E munkák a festményekkel párhuzamosan – de nem azok vázlataként – születnek, és tisztán, minden színhatás nélkül vizsgálható rajtuk Lossonczy sajátos formavilága.

A hangulatok, a látomások, az érzések, a gesztusok életre hívója Lossonczy Tamás piktúrája. Kifejezésmódjában változatos, de lényegét tekintve önmagába záródó ez a festészet. Ez a zártság kétségtelenül a művész izolált helyzetéből is fakad; mint minden elszigetelt pálya, az övé is elsősorban önmagából építkezik. Érdekes lenne festészetének szinte alig változó formavilágát kortársainak, mondjuk *Korniss Dezső*nek és *Barcsay Jenő*nek az elmúlt években változó kifejezésmódjával összehasonlítani. A nemrégiben elhunyt festő ugyan mindig is kiállított fiatalabb generációk, elsősorban a síkkonstruktivisták képviselőivel – bár ez a kapcsolatkeresés adott, hiszen a húszas évek végén ő maga is készített konstruktivista alkotásokat és a közös fellépések vissza is hatottak munkásságának utolsó, minimal arttól megérintett periódusára. Szintén a minimalista szemlélet befolyásolta Barcsaynak is a nyolcvanas évek elején készült műveit.

De ez az izoláltság – ami alól talán csak Martyn tevékenysége kivétel – a nonfiguratív festők szinte mindegyikére – Lossonczyra, Gyarmathyra, Vaszkóra – jellemző. Ideje lenne napjainkra végleg megszüntetni, valóban közkinccsé téve a magyar absztrakt művészet legjelentősebbjeinek alkotásait.

Lóska Lajos

8

7 Lossonczy Tamás: Golgota, tus, papír, 30,5x34 cm, 1984
8 Lossonczy Tamás: Fények, olaj, 30x30 cm, 1985
(fotók Sulyok M.)

Bodóczky István műtermében

A XVIII. század végén *Asmus Jakob Carstens,* német festő pályája meglepő fordulatot vett: az addig többnyire mitológiai témákat feldolgozó művész elégedetlen lett saját munkáival, egyre mélyebbnek érezte a szakadékot a választott tematika és a festészet iránti szenvedélye között, és – kivárva az alkalmas időpontot – nem kisebb mű illusztrálásába kezdett bele, mint *A tiszta ész kritikája*. Azzal párhuzamosan, hogy a képzőművészet hagyományossá vált témáiban észrevétlenül kihunyt az éltető szellem, magának e művészetnek a nyelve is válságba jutott; és miközben fokozódott az elégedetlenség a tematikus megkötöttséggel kapcsolatban, sok festőben felébredt a vágy egy olyan képzőművészet után, amely az alkotószellemet – amelynek végtelenségét és megfoghatatlanságát éppen ez idő tájt kezdték a korábbiaknál is erősebben hangsúlyozni – nem kényszeríti semmiféle korlátok közé sem. Egyre határozottabbá vált a meggyőződés, hogy a festészetben nem a megfelelő tárgy kiválasztása a döntő. E felismerésnek messzemenő következményei voltak, a festészetnek mind az elméletét, mind a gyakorlatát illetően. Mint Carstens inkább példaszerű, semmint korszakalkotó kísérlete mutatja: a festészet maga vált a festészet tárgyává, hogy a már Kant szerint sem magától értetődő időt és teret a maga „tisztaságában" megragadva előkészítse a puccsot, amely néhány generációval később a képzőművészetben be is következett.

Mindez nemcsak technikai kérdés. Az, hogy a festészet tág értelemben vett technikája maga is a festői reflexió tárgyává válhat, azt sugallja, hogy az úgynevezett technikai problémák nem előzmény nélküliek: a választásra lehet belőlük visszakövetkeztetni. A választás azonban mindig valaminek a vállalásában, vagyis a látásmódban, az életvitelben, az ízlésben gyökerezik.

*Bodóczky István*nak az elmúlt években készült festményeit, rajzait és térbeli szerkezeteit megnézve fogalmazódott meg bennem a gyanú, hogy nem létezik olyan festészet, amelynek ne lennének kitapinthatóak az egzisztenciális indíttatásai is. Ez magától értetődőnek tűnik egy expresszionista beállítottságú festészet esetében éppúgy, mint az elmúlt évtizedek nem egy olyan irányzata esetében (az új expresszionizmusig bezáróan), amikor is a festő szembetűnően kívánja megmutatni a maga határozott szemléletét. Az olyan festészetnél azonban, amilyen a Bodóczkyé is, ezt nyomatékosan kell hangsúlyozni, még mielőtt a kompozicionális megoldásról, a technikai kivitelezésről, netán a formai bravúrról szóhető gondolatok elhomályosítanák látásunkat.

Bodóczky alkotásai ugyanis ellenállnak a „tartalomközpontú" értelmezésnek, de ebben rejlik erejük is. Anélkül hogy műveit a *minimal art*hoz sorolnám, annak két jellegzetességében mégis osztoznak: egyfelől szemérmesek és hallgatagok, másfelől viszont a szemérem mögött abszolutisztikus vágyak lappanganak. Az ember végül is azért mond le egyre több és több igényéről hogy a valóban fontos igényeinek feltétel nélkül eleget tudjon tenni.

Évek című festménye ennek a lemondásnak egyik dokumentuma. Bodóczky a hetvenes évek végén kezdte el festeni, akkor még többnyire figuratív képek jellemezték munkásságát. E képek rendkívül expresszívek voltak, és, mint minden heves megnyilvánulás, magukban rejtették a nem festői értelemben vett artikulálatlanság lehetőségét. De miként az emberek rendszerint éppen arról tudnak a legkevésbé beszélni, ami a legmélyebben érinti őket, és ezért kerülőutakra tévednek, úgy Bodóczky figuratív képeire visszanézve az az érzésem, hogy az akkori képeket éltető lendület és hév túlmutatott az egyébként lendületesen és hevesen megfestett alakokon és szituációkon. A kezdetben stilizált figurák egyre bujábbakká, burjánzóbbakká váltak, egészen odáig menően, hogy már-már felismerhetetlenné torzultak. Az Évek című kép is eredetileg figuratív festménynek készült; ám a megfestés hat (!) éve során a felismerhető alakok lassan eltűntek, és az ábrázolt szituáció lendületté, gomolygó felhővé redukálódott, gazdagodott. Ezzel Bodóczky lemondott egy olyan helyzet ábrázolásáról, amely ha nem is maradéktalanul, de szavakkal is jellemezhető, és olyan képet alkotott, amelyet szavakkal egyáltalán nem lehet kimeríteni.

Ez természetesen pontosításra szorul. Nem arról van szó, hogy a figuratív ábrázolás, mivel részben verbalizálható, ezért szembenáll az úgynevezett festőiséggel. A jó figuratív kép végsősoron éppúgy abszolút festői, mint a jó nonfiguratív kép, és

1

1 Lossonczy Tamás: Színgócok, olaj, 40,5x40,5 cm, 1946
2 Lossonczy Tamás: Konfiguráció, olaj, 40x50 cm, 1942
3 Lossonczy Tamás: Kompozíció, olaj, 40x19,3 cm, 1946 (Artfotó)
4 Lossonczy Tamás: Történelem, olaj, vászon, 120x70 cm, 1965 (fotó Lossonczy T.)

művészettörténészek tevékenységének, továbbá Kállai Ernő cikkei válogatott kiadásának köszönhetően – kerül ismét az érdeklődés homlokterébe.

Több absztrakt festőnek – Lossonczynak (1978), Gyarmathynak (1979) a Műcsarnokban, *Vaszkó Erzsébet*nek Szentendrén – rendeznek retrospektív tárlatot.

A hatvanas évek második felében a folt- és a gesztusfestészet hatására az akkor induló és pár év múlva a pop art felé forduló fiatalok közül néhányan – *Csáji Attila, Tót Endre* – rövid időre nonfiguratív képeket készítettek, de ennek a kifejezésmódnak már más volt a gyökere, mint Martyn, Lossonczy vagy Gyarmathy művészetének. Ebben az időben alakítja ki stílusát a kassáki művészeti tradíciók felvállalásával, nyugatnémet és amerikai síkkonstruktivista ösztönzésre a magyar művészetnek a hatvanas évek második felétől egészen a hetvenes évek végéig húzódó, markáns, *Bak Imre, Fajó János,* és *Nádler István* munkásságával fémjelezhető vonulata. A magyar nonfiguráció kontinuitását biztosítja *Keserű Ilona* népi motívumoktól megihletett, valamint *Hencze Tamásnak* az optikai művészet és a minimal art eredményeit sajátosan ötvöző piktúrája. A nonfiguratív festészetet erősíti a hetvenes évek közepétől a rothkói művészetszemléletből kiinduló *Váli Dezső* és a Váli-tanítvány *Szücs Miklós* munkássága. Ugyancsak a hazai piktúra expresszív vonulatához köthető a nyolcvanas évek elején felbukkanó transzavantgard festészet is.

Nagyon nehéz egy 1941 óta kiállító művész pályáját bemutatni, összefoglalni, hiszen a kritikai és művészettörténeti értékelések szempontjai is sokat változtak az elmúlt negyven év folyamán.

Ha röviden végigtekintünk Lossonczy eddigi kiállításain, elsőnek az 1941-est, majd az 1943-ban Kállai által az Alkotás művészházban rendezettet kell megemlítenünk. 1945 után részt vesz az Európai Iskola és a Galéria a négy világtájhoz bemutatóin. 1948-ban pedig önálló tárlata van a Magyar Képzőművészek Szabad Szakszervezete Andrássy úti székházában. Ez után hosszú szünet következik. Új kiállítása 1970-ben nyílik a Fényes Adolf Teremben, ezt követően 1971-ben az esztergomi Zodiákus Klubban. A 70-es évek végétől, az 1978-as Műcsarnok-beli retrospektív tárlata után vidéki városokban – 1981-ben Győrben a Xantus Múzeumban, 1983-ban a Szekszárdi Művelődési Központban és legutóbb 1984-ben az egri Vármúzeumban – gyors egymásutánban több kiállítást rendeznek munkáiból.

3

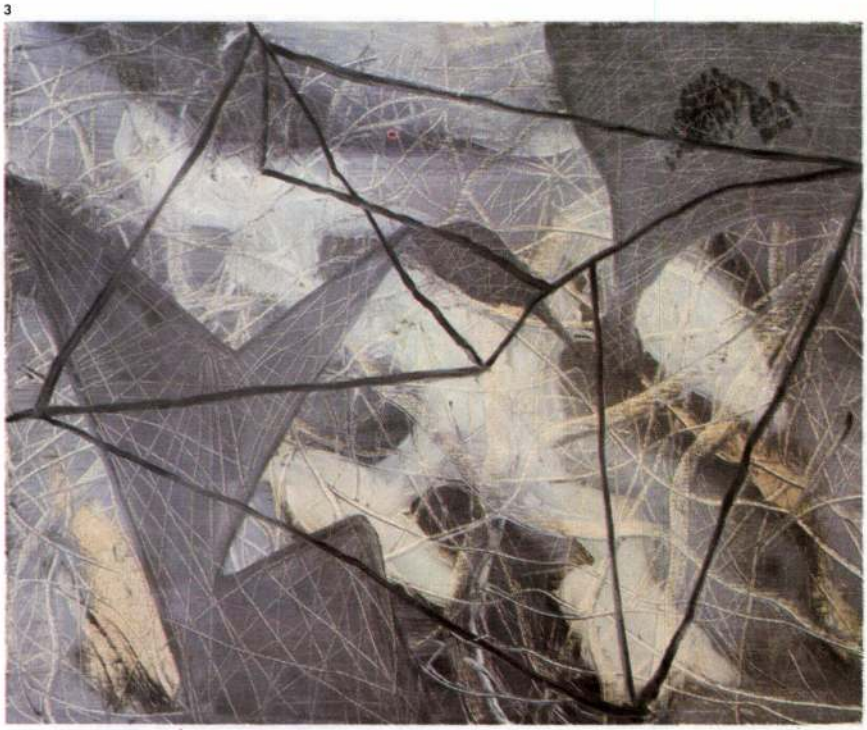

De milyen is Lossonczy művészete valójában? Kállai így ír 1943-ban bemutatott festményeiről: „Lossonczy vonalai élő idegkötegeknek tűnnek, színeinek lágysága és atmoszférája van, világítanak és lüktetnek. Így tud olyan kompozíciókat alkotni, melyeket a legkisebb részletbe menően helyesen ritmizált, légző organizmusoknak látunk és érzünk." A kritikusnak ez az utolsó mondata utal az általa megfogalmazott szerves, bioromantikus nonfigurációra. Lossonczy Tamás negyvenes években készült képein a szerves, hullámzó motívumsor előtt hangsúlyos vonalábrák jelennek meg (*Kompozíció,* 1946; *Kompozíció,* 1947; *Pacsirta,* 1972). A később született méltatások közül *Hamvas-Kemény: Forradalom a művészetben* (1947) című könyvében – melynek a fedelét Lossonczy tervezte – találunk újabb plasztikus jellemzést munkásságáról. A szerzőpáros meditációs objektumként értelmezi műveit, Kassák Lajos pedig a *Képzőművészetünk Nagybányától napjainkig* című (1947) munkájában egyik legjelentősebb nonfiguratív piktorunkként mutatja be. Majd harminc év elteltével 1976-ban *Bozóky Mária*nak jelent meg kismonográfiája a festőről. 1979-ben pedig a Művészetben került publikálásra *Mezei Ottó*nak szürreális kompozícióit értelmező írása. E korántsem teljes áttekintést a művésznek az Ars Hungaricában 1981-ben megjelent forrás értékű naplórészleteivel zárhatjuk.

4

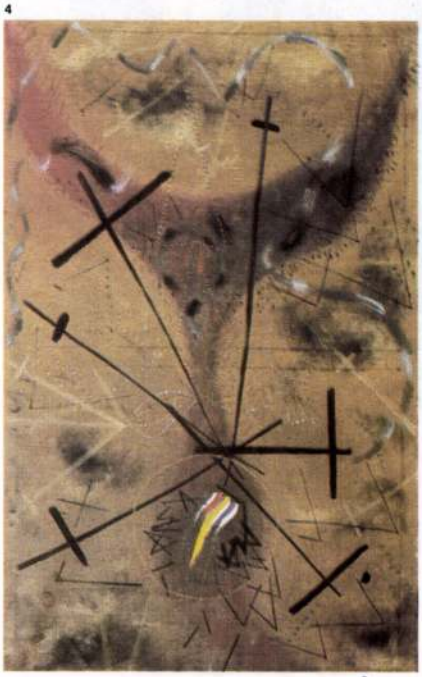

A festmények tipológiáját nézve nem árt egy pillantást vetni az egyetemes művészetben jelentkező kifejezésmódokra. Az elvont festészet két klasszikus alaptípusa a konstruktivista, illetve az expresszív vagy lírai, tehát az erősen intuícióra építő nonfiguráció. A geometrikus absztrakció

az avantgard művészetnek egészen a hetvenes évekig meghatározó és ma is létező irányzata, olyan képviselőkkel, mint *Malevics, Mondrian,* Kassák, Moholy-Nagy, *Vasarely, Frank Stella, Kenneth Noland,* a hetvenes évek magyar síkkonstruktivistái, a hard edge és a minimalista tendenciák követői. A másik fő vonulat – az expresszív, lírai absztrakció. Képviselői: *Kandinszkij, Dubuffet, De Cooning,* Rothko, *Pollock, Mathieu, Hartung* és társai hogy most olyan sajátos kifejezésmódról, mint a *Miróé* vagy a *Klee-é,* ne is szóljunk. Ez utóbbi vonulatba tartozik Lossonczy, Martyn, Gyarmathy művészete is. A két pólus között természetesen számtalan kifejezésmód helyezkedik el – például a látványból redukált absztrakció –, sőt a felosztás még művészenként tovább árnyalható.

Lossonczy Tamás harmincas években

6

5

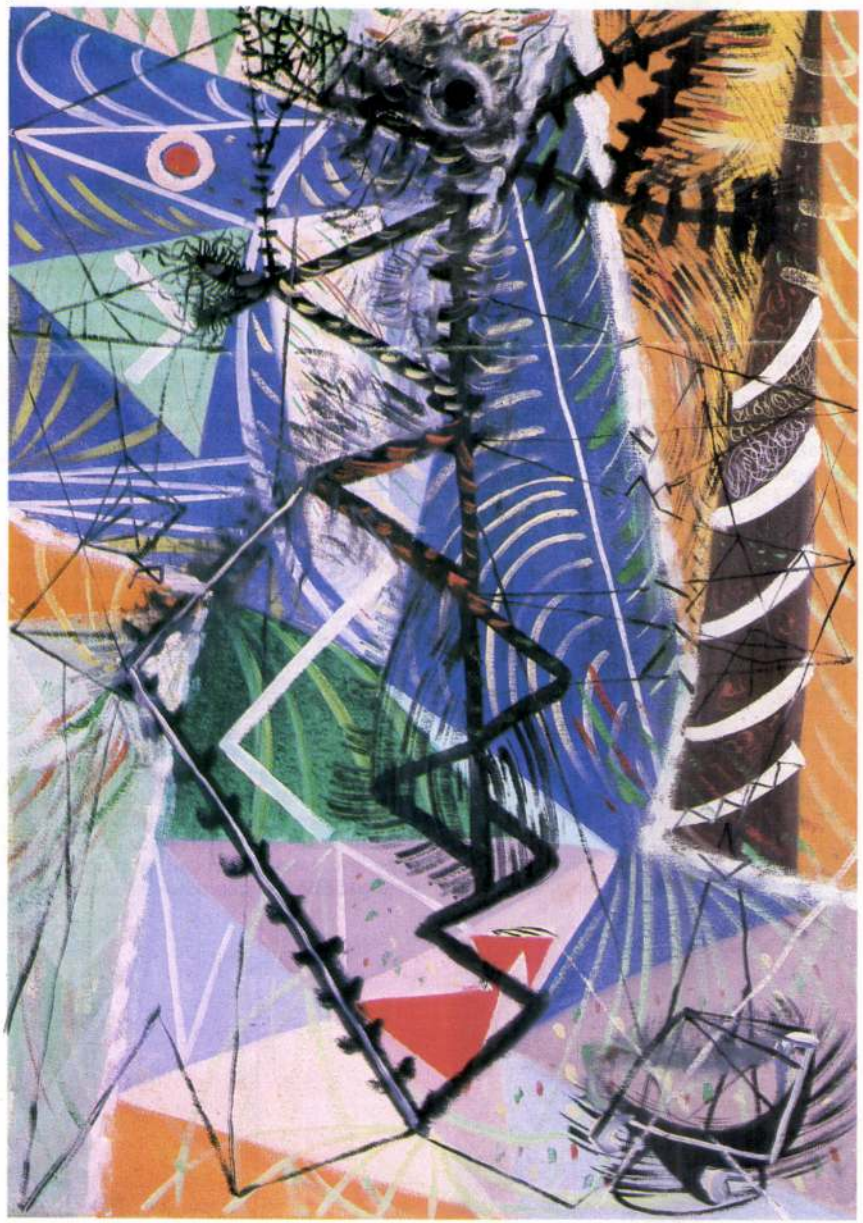

kibontakozó festészete egyfajta biologizáló, visszafogottan expresszív nonfiguráció, eltekintve most a geometrizáló vagy a szürrealizmus felé mutató kompozícióitól. A festő pályájának meghatározó periódusa kétségtelenül a negyvenes évekre esik, és az évtized második felében teljesedik ki. A fentiekből már automatikusan következhet a művészpálya korszakolása: az első szakasz a harmincas évektől – bár első kiállítása csak 1941-ben volt – 1945-ig húzódik. A következő, az 1945-től 1948-ig tartó talán a legtartalmasabb, míg az ötvenes évek végétől napjainkig ívelő reprodukáló, illetve variáló jellegű. E szakaszban sokszor megnövekednek a méretek, felduzzadnak a formák, többször visszatér egyfajta szürreális felhang.

Ezek után vegyük szemügyre a szinte önmagából fejlődő művészpálya néhány jelentős festményét.

Az 1939-ben készült *Látomás* mozgalmas háttere előtt lebegő világos, hegyes formák szinte belefúródnak a buja, változatos szerves anyagokat imitáló háttérbe. E munka rokona az 1947-es *Utazás,* ahol a már az előző festményen is megjelenő, hegyes szabályos, kristályos alakzatok sorjáznak, úsznak a képtérben, de itt a formák hideg, fenyegető vonulását a pasztelszínek – világossárga, fakószürke, zöld – enyhítik.

Másfajta, körkörös, dinamikus alakzatokból, vonalakból épül fel a *Viharban* (1944) című szürke-fekete alaptónusú kompozíció, amelyből csak itt-ott villan elő egy-egy szürke, vörös, illetve fehér folt, melyeket magával sodor az örvénylő vonalak dinamikus futása.

Biologizáló a Kompozíció (1946), mely engem gyökérszövevényeket, pókhálót idéző vonalaival erdei mikrocsendéletre emlékeztet. E festmény rokona az 1947-ben készült *Kompozíció,* mely szintén hiven tükrözi a Kállai Ernő által kifejtett bioromantikus eszméket. Ezzel szemben a *Szerkezet* (1947), mint ahogy a címe is utal rá, konstruktívabb felfogásban készült munka, bár az egymásnak feszülő szabályos háromszög formák alatt itt is megjelenik az életet, a burjánzást, a vegetációt idéző színes sraffozásos és pontozásos alap.

Lossonczy Tamás kifejezésmódja negyven év alatt szinte alig változott. Vannak ugyan visszatérő témái a mindig meghatározó biologikus formák mellett, pl. a negyvenes években megjelenő, majd 1980 körül ismét előtűnő „körös" posztkonstruktivista, vagy a hatvanas

5 Lossonczy Tamás: Kompozíció, olaj, 99x70 cm, 1947 (Artfotó)
6 Lossonczy Tamás: Dúlás, olaj, 50x40 cm, 1973 (Artfotó)

LOSSONCZY Tamás

90 2. 65

91 4. 61
7. 21
9. 7, 73

Új Művészet

a ragasztott, feldomborodó papír különös, plasztikus jellege teszi egyedivé. Az időben utolsóként készült, küzdő figurákat ábrázoló két rajz pedig a művész vissza-visszatérő szürreális érdeklődésének szép példája.

Lossonczy Tamás művészetének lényege állandóságában rejlik. Ez a szellemi és formai biztonság szilárd támpont napjaink kavargó, változó művészetében. És ami nagyon fontos, ez az állandóság, nem az akademizmus megmerevedett metafizikája, hanem a minőség, az igényesség állandósulása. *(Képünkön a művész egyik új grafikája)*

Lóska Lajos

LOSSONCZY TAMÁS RAJZAI

Óbudai Pincegaléria

Az 1941 óta kiállító, nyolcvanéves művész 1981 és 1985 között készült tusrajzainak válogatott darabjait tekintheti meg a látogató igen ötletes rendezésben a pincegaléria rusztikus falai között.

Lossonczy Tamás elsősorban nonfiguratív festő, de ez nem azt jelenti, hogy rajzai képek vázlatai. Nem azok, hanem saját törvényeik szerint felépülő, önálló műalkotások. A vonalak, a foltok szövevények ritmusa adja meg e munkák lényegét. Nem köti meg rajtuk a művészi fantázia szabad szárnyalását, sem a téma, sem a faturálisan másolt tárgyak formái. Nem a naturát másolja, hanem formákat teremt — akár a természet — a festő.

Lossonczy kifejezésmódja — és ezt nemcsak rajzairól, hanem festményeire is elmondhatjuk — egységes, állandó, de ezen belül igen variábilis Hogy csak egy példát említsünk erre: a bemutatott nagyméretű tusrajzok pókhálószerű vonalhálója, a negyvenes évek második felében készült festményeinek vonalhálóit idézi. A kisebb, kollázsként is felfogható munkák lényegét pedig a szétterülő, összefonódó, kompozícióvá kerekedő vonalak mellett,

LOSSONCZY Tamás

Uj Tükör XXII.évf. 37.sz.
1985 3.p.

LOSSONCZY Tamás

Tisztitó nagy vihar, 1961, o.v. 3oox3o6 - 91.9. 5

Új Müvészet

Lossonczy Ibolya szobrász

Lossonczy Tamás felesége.

Kortárs 1968/11 1844. old.

Lossonczy Ibolya
az Európai Iskola tábora

Magyar Nemzet 1984. XI. 4.

Losonczy Ibolya szobrász.

[illegible]

-> Berda Ernő

MŰVÉSZET 1985/10/27

MDK

Lossonczy Ibola

Kulturkrónika. Népszava, 1947. márc. 25.

Lassonczy Ilka festő

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3. sz. 3 f. o.
kiállítások. - Beszélgetés valakivel
a Lassonczy kiállításon.
/ Mándy Stefánia. /

MDK

Lossonczy Ibolya

A Képzőm.Szab.Szaksz. ... Magyar Nemzet 1947. jul. 22.

Losonczy Ilona [illegible]

Rakad Nép
1946. 5. 21. – 6. l.

Lossonczy Ibolya, nobrász

Megemlítve. (Székesfehér vári kiállítás.)

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika

165–173.

JELENKOR, Pécs, 1974. február

XVII/2

Losonci Ibolya

Az Európai Iskolából kivált Elvont Müvészek csoportjához tartozott Losonci Ibolya, Marthy Ferenc, Martinszki János és Vajda Julia.

Magyar Hirlap 1973/257/6
Láncz: Az egykori Európai Iskola a székesfehérvári képtárban

Lossonczy Ibolya, szobrászművész

Mezei Ottó: Belső erők. Lossonczy amás és Lossonczy Ibolya kiállítása.

Lossonczy Ibolya: Cím nélkül I, gipsz, 16 cm, 1945–46

Lossonczy Ibolya: Cím nélkül IV, bronz, 14 cm, 1945–46

Művészet, 1988. máj., 57-old.

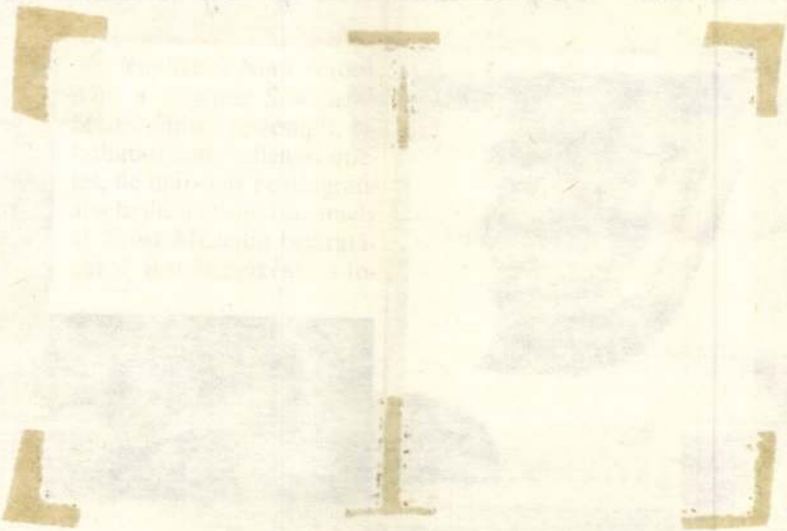

Lasonczi Ilona

festő

Szeged felsővárosi templom

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA

Szeged 1934?

		lakiert.	90000
1926.	30	Romörnek 20%. 118/926.	77800
"	31	Fleischmann cégnek a kevitis javitásáhy vett fa anyagért.	92000
			459800

Tisztelettel meghívjuk

LOSSONCZY IBOLYA

1906-1992

szobrászművész
emlékkiállítására az
Óbudai Társaskör Galériába
Budapest, III. Kiskorona u. 7.

Megnyitja 1993. október 19-én 18 órakor
Lukácsy Sándor

Megtekinthető 1993. november 21-ig
hétköznap 14-18, szombat-vasárnap 10-18 óráig
Hétfőn zárva.

LOSSONCZY Tamás

188

Oltványi 1991

személye, az újabb megbízó u
házának is nevezik. - *Rozina*
93, Az oromzatokra ültetett
dik világháborúban. Alkotójuk
94, A festés technikai szí
roly. Megjegyzendő, hogy a
ismeretlen származásu, kvali
másodlagos elhelyezésben.
95, Bp. V. Muzeum krt 41. he
sz. elején lebontották. Ismer
96, De hogy **voltak** ilyenek,
katanács fizetett e tervekért
97, Bp. V. Zoltán u 7-9. (18
a **Schubert és Hikisch** cég
háznál) - és furcsa módon **Hei**
dorfer és Urbán, mozaik **Depol**
Föv. tervtár-ban fellelhető t
Zakariás G. Sándor: *Ybl Erv*
263.)
98, Alkotójuk a **Szandház tes**
99, Bp. VIII. Baross u 10.

Losonczy Ilona, orsz.

Szabad Nép 1947

4. 1. – 4. l.

Tudatom, hogy ötvennégy évi boldog házasságunk után, hű társam

Lossonczy Ibolya SZOBRÁSZMŰVÉSZ

LOSSONCZY TAMÁSNÉ
SZÜL.: SCHWARCZ IBOLYA

1992. január 15-én meghalt.

Szeretetre méltó, másokkal is együttérző embert búcsúztatunk.

Életműve a kortársművészet egyéni és megalkuvást nem ismerő,
maradandó példája.

85 esztendőt élt.

Temetése 1992. február 4-én 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

ÁLDOTT LEGYEN EMLÉKED!

Lossonczy Tamás

LOSSONCZY Hrolya

LOSSONCZY Ibolya

PERNECZKY Géza: Kisérlet egy legenda racionalizálására : György Péter - Pataki Gábor: Az Európai Iskola és az Elvont Müvészek Csoportja, Bp. 1990 [rec.] - Buksz. III.évf. 2.sz. 1991 197-198.p.

Tisztelettel meghívjuk 1988. november 9-én
szerda este 6 órára a Herman terembe

Fészek Klub

LOSSONCZY IBOLYA

szobrász kiállítására

Megnyitja: PATAKY GÁBOR művészettörténész

Megtekinthető november 25-ig, naponta
du. 2 és 8 óra között; szombat, vasárnap
kivételével

Művészeti Szakszervezetek Szövetsége
FÉSZEK MŰVÉSZKLUB
Budapest VII., Kertész utca 36.
Postacím: Budapest
Postafiók 8.
1400

F.k.: Galambos Tibor — Szövorg Ny.

DÍJELŐLEGES

Mta Mks

Lossonczy Ibolya

nobrán

l.

Kállai 1948

58, 59. n.

zárban Fötitkár úrnak
közönhetem, az biztos.
Teljes szivemből köszö
nöm jó indulatát s mint
[illegible]

Lossonczy Ibolya
nobrán
wód
c
Ham-Kem
75 f.

a szobafestő munkára: Krausz Károly (Győr) 1132 k., Lutz Ede és tsa (Budapest) 1809 k., Horváth Péter (Győr) 686 kor., Seiner Gusztáv (Győr) 1274 k. 12 f.;

a padozati munkára: Doloment hézagmentes padlógyár (Budapest) 9078 k. 20 fill., Crovató Dávid (Győr) 7038 k. 79 f.;

az üveges munkára: Novák János (Győr) 1880 k. 65 f., Glatz András (Budapest) 1826 kor. 89 fill.;

órakor Vacsárcsi községházánál szó- és irásbeli versenytárgyalás fog tartatni. Kikiáltási ár 86.500 kor., bánatpénz 8650 kor. Az árverési és szerződési feltételek és a becslési kimutatás a csikrákosi körjegyzői irodában megtekinthetők.

Marisel. [Kolozs m.] (Tüzifa eladás.) Marisel községbeli volt urbéres közbirtokosok tulajdonában levő, Marisel község határán elterülő „La Bold" nevü erdőbirtok 294·6 k. hold erdő területén található 33.650 m³ bükkfa és 2950 tm³ nyir- és nyár-tüzifára becsült, tövön álló fakészlet december 7-én d. e. 9 órakor Marisel község iskolaházánál tartandó irásbeli ajánlatokkal egybekötött szóbeli árverésen el fog adatni. — Kikiáltási ár 90.000 korona. — A 9000 kor. bánatpénzzel ellátott ajánlatok az árverező bizottság elnökénél nyujtandók be, postán megküldhetők Gaál Elemér gyalui járási főszolgabiróhoz, u. p. Gyalu. Az árverési és szerződési feltételek megtekinthetők a gyalui főszolgabirói hivatalnál, a kolozsvári m. kir. járási erdőgondnokságnál (Kolozsvár, Mikó-utca 16. sz.) és a mariseli volt urbéresek elnökénél.

Balázsfalva. [Alsó-Fehér m.] (Faeladás.) A Szolnok-Doboka vármegyében levő Buzamező község határán (posta és vasuti állomás Nagy-Ilonda) fekvő a Frink (Francu) Endre alapitvány tulajdonát képező, tulnyomó részben bükkfa erdőnek mintegy 370 hold területü részén levő faállomány eladása céljából december 15-én d. e 10 órakor árverés fog tartatni Balázsfalván a gör. kath. érseki káptalani központi jószágigazgatóságnak irodájában. Kikiáltási ár 46 000 kor. Az árverési föltételek megtekinthetők a káptalani központi jószágigazgatóság irodájában Balázsfalván, vagy Buzamezőn Pokol János lelkésznél. Bánatpénz 4600 kor.

Nem terhelik a menyezetet.

Tisztelettel meghívjuk

LOSSONCZY IBOLYA

1906-1992

szobrászművész
emlékkiállítására az
Óbudai Társaskör Galériába
Budapest, III. Kiskorona u. 7.

Megnyitja 1993. október 19-én 18 órakor
Lukácsy Sándor

Megtekinthető 1993. november 21-ig
hétköznap 14-18, szombat-vasárnap 10-18 óráig
Hétfőn zárva.

Losonczi Ibolya

festőművész

Kiállítás „Európai iskola" címmel a Budapesti Kiállítóteremben

Stúdió 1984
1984 x. 9.

Losonczy Ilona

festőművész

Kiállítás a Budapest Galériában (1984.)

Tükör (B1)

1984. 04. 28.

(17. sld.)

Losonczy Ibolya

festőművész

1941-ben rendezte első közös kiállítását férjével, – Losonczy Tamás festőművésszel –

Sinkovits Péter
cikke

Művészet
89/6

Lossonczy Ibolya, szobrászművész

az Óbudai Galériában nyílt meg egy nagyon érdekes, különös kiállítás, címe: Kállai Ernő emlékezete. E kiállításon azoktól a művészektől láthatunk műveket, akikkel Kállai kapcsolatban állt, akikről írt, akikkel összejárt, akiket támogatott, stb. — Lossonczy Ibolyától, Lossonczy Tamástól szerepel itt alkotásukból.

Láttuk, hallottuk.

1982. XII. 1. Petőfi 10.45 (Mészáros).

Lassonczy Ibolya

A Kossákra emlékező
művészek közé tartozik
a festő is.

Bodri Ferenc: In memoriam Kossák.
Művészet, 1980. október - 45. lap.

Lossonczy Ibolya szobrász

Az Európai Iskola csoportból 1946 elején Kállai Ernő vezetésével kivált, művészek hozták létre az Elvont Művészek Csoportját. Közülök véhányan – mint a művész is – a sík és a tér törvény – szerűségeit kutatta.

Láncz Sándor: Kiállításról kiállításra. Magyar Hírlap, 1973. szept. 19.

Lossonczy Ilyhja szobrász

1973. szeptemberében nyílt meg a székesfehérvári Csák István Galériában a magyar művészet XX. sz.-i történetét felelevenítő kiállítás, melyen művei szerepeltek.

Miklós Pál: Képzőművészeti krónika.
Jelenkor, Pécs, 1974. febr. 167. old.

LOSSONCZY IBOLYA

Tisztelettel meghívjuk

LOSSONCZY IBOLYA

1906-1992

szobrászművész
emlékkiállítására az
Óbudai Társaskör Galériába
Budapest, III. Kiskorona u. 7.

Megnyitja 1993. október 19-én 18 órakor
Lukácsy Sándor

Megtekinthető 1993. november 21-ig
hétköznap 14-18, szombat-vasárnap 10-18 óráig
Hétfőn zárva.

LOSSONCZY Hedvig

Gyöngy-Patak 1990 7, 29, 31, 33, 90, 92, 93, 186. p. + ill.

- Palatino
- Times Roman

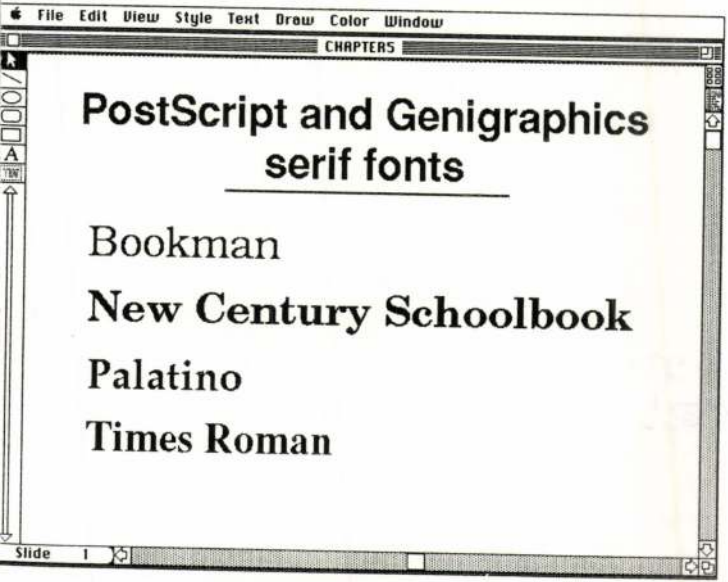

igure 5-4. *When using a PostScript printer, or when sending your les to Genigraphics, you can choose serif fonts such as Bookman, ew Century Schoolbook, Palatino, and Times Roman.*

LOSSONCZY Ibolya

Salamon Nándor: A müvész otthonutolsó mohikánja. In. Uj Tükör, XXV.évf.20.sz, 1988. 24-25.p.ill.

delt aus ihm die Erbitterung „Meine Möbel sind gepfändet, ich habe auch kein Bettzeug, mehr, bin voll mit Versatzzetteln. Zwei meiner Kinder sind durch gutherzige Freunde zu sich genommen worden den ich konnte nicht einmal so viel verdienen dass ich einen Liter Milch für sie kaufen hätte können. Meine beiden anderen Kinder liegen, wie sie sehen, hier.

In den Spitälern wurden sie nicht aufgenommen, da sie nach dem Auslande zuständig sind"

Man sieht es, wie er sich selbst mit seinen Reden abquält. Öfter greift er rasch an seinen Kopf, glättet sein Haar, als wollte er seine Gedanken verscheuchen. Und er spricht weiter.

Sehen Sie, wohin ich im Alter von 38 Jahren, nach 20 jährigem Abquälen gelangt bin. Und was für Etappen ich durchgemacht habe! In Paris habe ich zweimal den ersten Preis der Akademie gewonnen, und in München mit meinem Bilde: „Adam und Eva" das Stipendium der Stadt. Auf der internationalen Ausstellung in Rom wurde ich mit der grosser silbernen Medaille ausgezeichnet und später er-

Vom Körper meiner Famili
rigen hängen die Kleider
und warme Speisen kenne
noch vom Hören-sa
Ich würde gerne in die Heima
ren, habe aber kein Geld da
liert sich mein Kunstgefühl
ich und meine Familie zugru
Stimme versagt. Sein Arm si
und er schluchzt, sein Gesic
Hand bedeckend.

Der dämmerliche Lamp
leuchtet blass die verkümme
chen der beiden kranken Ki
grossen wirklichen Künstler,
nigen gemalt hat, der Lorbe
aber zugrunde gehen muss,
Menschen auch das mensch
schon ausgestorben ist. Ich
Strasse und möchte mit gedr
zen aufschreien:

Menschen, Väter, denkt da
hier das Herz eines Vaters s
zuckt! Ihr Menschen, die
liches Familienleben lebt,
eurem Tische einen über
Bissen, gebt ein stück Fe
die unbekleideten armen K

Lossonczy Ibolya

nohránművész

Kövesziállítása férjével, L. Tamás festőművésszel a Miskolci Galériákban

Horváczi Sándor
ácz

Új Tükör,
1984 máj 28.

Lossonczy Ibolya, szobrász-grafikusművész
Petaki Gábor: Sondés életmű, Lossonczy Ibolya kiállítása
Ferenc Művészklub, 1988. XI. 9-25.

Lossonczy Ibolya: Kitárulkozás, bronz, 26 × 15 cm

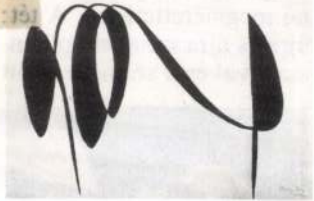

Lossonczy Ibolya: Cím nélkül, tus, 42 × 56 cm, 1947
(fotók Sulyok Miklós)

Művészet, 1989., 2., 3-old.

Tudatom, hogy ötvennégy évi boldog házasságunk után, hű társam

Lossonczy Ibolya SZOBRÁSZMŰVÉSZ

LOSSONCZY TAMÁSNÉ

SZÜL.: SCHWARZ IBOLYA

1992. január 15-én meghalt.

Szeretetre méltó, másokkal is együttérző embert búcsúztatunk.

Életműve a kortársművészet egyéni és megalkuvást nem ismerő,
maradandó példája.

85 esztendőt élt.

Temetése 1992. február 4-én 14 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

ÁLDOTT LEGYEN EMLÉKED!

Lossonczy Tamás

LOSSONCZY Helga

Lossonczy Tamás

festőművén

Vörös Ziállítása feleségével L. Ibolyá nokrán-
művésszel a Miskolci Galériákban.

Hovgássi Sándor
cikke.

Új Tükö
1989 má

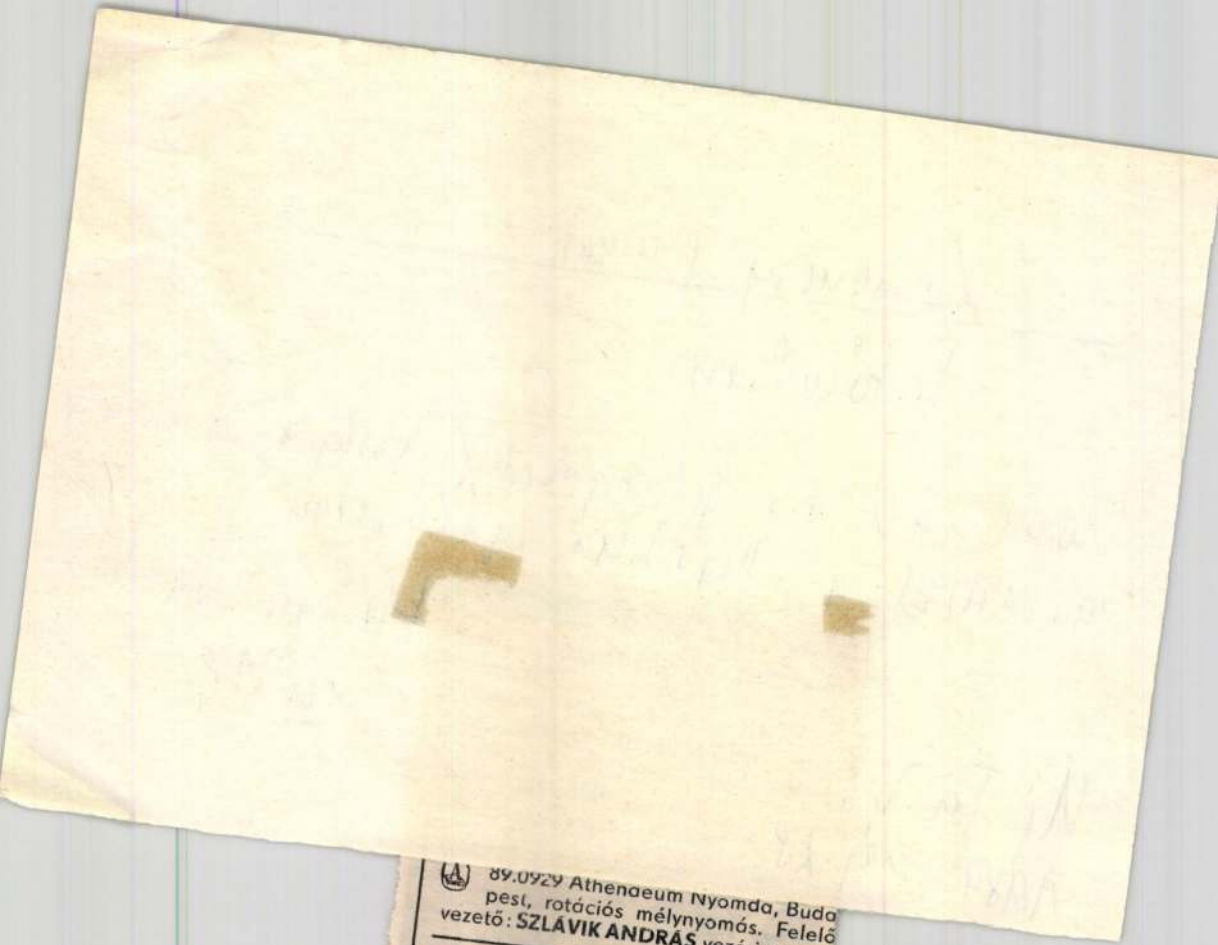

89.0929 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: SZLÁVIK ANDRÁS vezérigazgató

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlap üzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lap ellátási Irodánál (Helír), Budapest XIII. Lehel u. 10/A 1906, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással Helír 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámr Előfizetési díj: negyedévre 318,— Ft, f évre 636,— Ft, i évre 1272,— Ft.

(32. old.)

Losonczy Tamás

festőművész

„Huzalnokrol, spárgarajzol, papírplantiláz"
A művén naplójából: „A lép nem a fejben,
hanem a vásznon lényül, munka közben.
Art brut nellemű anyagtollásszol."

András Gábor
cikke

Művészet 89/6

Lossonczy Tamás

MAKIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Grafikusművész

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

1983 JUL 30

1021

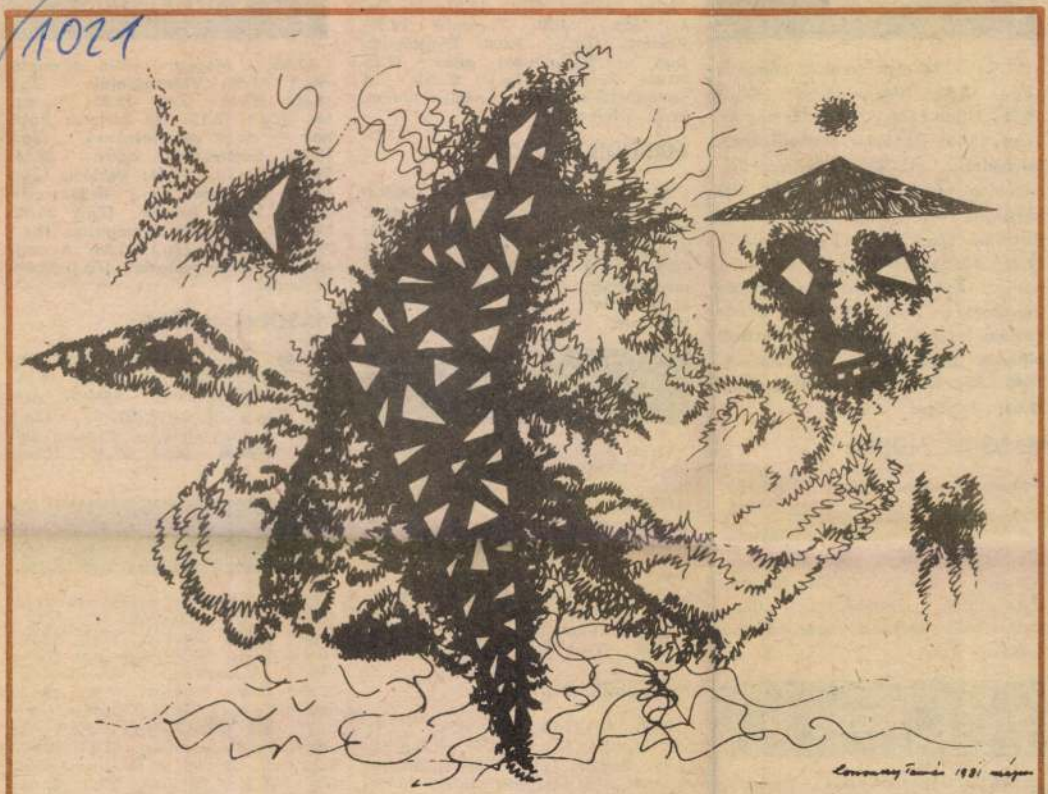

Lossonczy Tamás rajza

HÉTFŐ

17.35: Magyar nyelvű tv-napló. (Bg.) 17.50: Videooldalak. (Zg.) 18.00: Hírek. (Zg.) 18.05: Tv-naptár. (Zg.) 18.15: Bábjáték gyermekeknek, felvételről. 18.30: Bosznia—hercegovinai gyermekköltők. 18.45: Ifjú remények — ifjúsági adás. 19.15: Rajzfilm. (Zg.) 19.21: Reklám. (Zg.) 19.27: Ma este: (Zg.) 19.30: Tv-napló. 19.55: Reklám. (Zg.) 20.00: Bemutató — tv-dráma. (Bg.) 21.00: Reklám. (Zg.) 21.05: Kiválasztott pillanat. (Zg.) 21.10: Párhuzamosok. 21.40: Egy szerző — egy film. (Zg.) 22.00: Tv-napló.

MÁSODIK MŰSOR

19.00: Telesport. (Zg.) 19.27: Ma este. (Zg.) 19.30: Tv-napló. 19.55: Reklám. (Zg.) 20.00: Kutatások. (Bg.) 20.45: Hírek. (Zg.) 20.50: Kiegészítés. (Zg.) 20.55: Reklám. (Zg.) 21.00: Filmsorozat. (Bg.) 21.50: Yves Montand szórakoztatja önöket.

KEDD

17.35: Magyar nyelvű tv-napló. (Bg.) 17.50: Videooldalak. (Zg.) 18.00: Hírek. (Zg.) 18.05: Tv-naptár. (Zg.) 18.15: Tarka autóbusz —

zenei adás. 19
19.21: Reklám.
te. (Zg.) 19.3
Reklám. (Zg.)
ban — belpo
20.45: Reklám.
Kempowski-csalá
22.20: Tv-napló

MÁSODIK M

19.00: A világ
népszerűsítő-tud
(Bg.) 19.27: M
Tv-napló. 19.55:
20.00: Népi muzsika. 20.45: Dokumentumadás. 21.30: Reklám. (Zg.) 21.35: Hírek. (Zg.) 21.40: Nyári irodalom.

SZERDA

17.35: Magyar nyelvű tv-napló. (Bg.) 17.50: Videooldalak. (Zg.) 18.00: Hírek. (Zg.) 18.05: Tv-naptár. (Zg.) 18.15: Lucia — tv-sorozat gyerekeknek. 18.45: Musica di camera — zenei adás. 19.15: Rajzfilm. (Zg.) 19.21: Reklám. (Zg.) 19.27: Ma este. (Zg.) 19.30: Tv-napló. 19.55: Reklám. (Zg.) 20.00: Butch Cassidy és Sundance Kis — amerikai játékfilm. (Bg.) 22.00: Reklám. (Zg.) 22.05: Tv-napló.

MÁSODIK MŰSOR

19.00: A zászló alatt. (Zg.) 19.27: Ma este. (Zg.) 19.30: Tv-napló. 19.55: Reklám. (Zg.) 20.00: Magasnyomás — könnyűzenei adás. 20.50: Reklám. (Zg.) 20.55: Találkozás a Trifunovic gitárművész testvérekkel. (Bg.) 21.40: Hírek. (Zg.)

város — drámasorozat. (Zg.) 22.20: Tv-napló.

MÁSODIK MŰSOR

19.00: A fiatalok szava. 19.27: Ma este. (Zg.) 19.30: Tv-napló. 19.55: Reklám. (Zg.) 20.00: Külföldi dráma. (Bg.) 21.10: Reklám. (Zg.) 21.15: A film élete — adás a kultúra köréből. (Zg.) 21.45: Hírek. (Zg.)

PÉNTEK

15.35: Magyar nyelvű tv-napló. (Bg.) 15.50: Videooldalak. (Zg.) 16.00: Nyári délután. (Zg.) 18.00: Hírek. (Zg.) 18.05: Tv-naptár. (Zg.) 18.15: Búzavirág. Gyerekműsor. 18.45: Népi muzsika. (Bg.) 19.15: Rajzfilm. (Zg.) 19.21: Reklám. (Zg.) 19.27: Ma este. (Zg.) 19.30: Tv-napló. 19.55: Reklám. (Zg.) 20.00: Rockford dossziéi — filmsorozat. (Zg.) 20.55: Reklám. (Zg.) 21.00: Könnyűzenei adás. 21.45: Tv-napló. 22.00: Péntek 22-kor — kulturális mozaik. (Bg.) 23.30: Hírek. (Bg.)

Losonczi Tamás

festőművész

Februári Ziállítása a New York Lincoln Sauternben

Stúdió '83

1983 vill. 23

TVT

Losonczi Tamás

festőművész

Kiállítás „Európai iskola" címmel a
Budapesti Kiállító Központban

Stúdió 185
1984 x.9.

Lossonczy Tamás festő az ifi mszmája!

SAJTÓFIGYELŐ

MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1984 NOV 1 9

1021

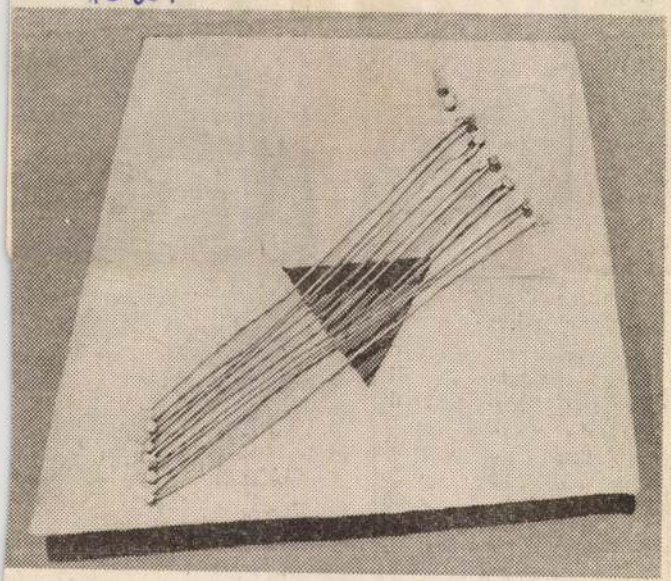

Tamás Lossonczy: Komposition mit Bindfaden, 1946
Europäische Schule

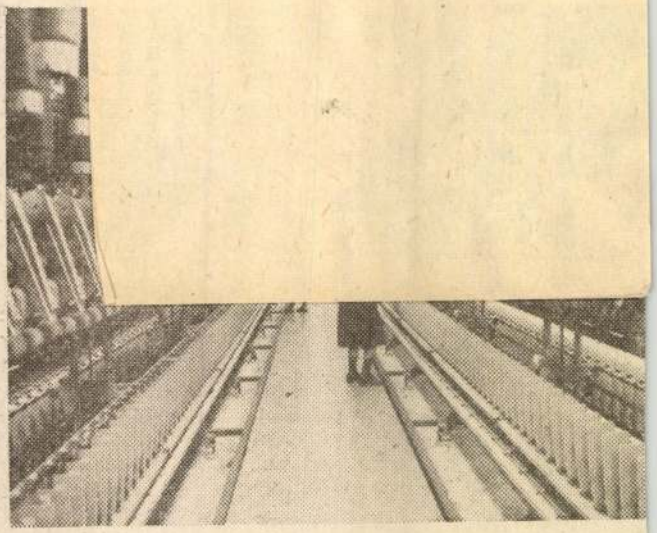

Im Februar 1953 brannte die Kammgarnspinnerei im Budapester Stadtbezirk Albertfalva ab. Nach anderthalb Jahren läuft die Produktion in den neuen Werkhallen auf Maschinen aus Frankreich, der Bundesrepublik, der Schweiz, Spanien und Belgien. Die Jahreskapazität beträgt 1400 Tonnen Kammgarn

Losonczy Tamás

festőművész

Kiállítás a Budapest Galériában.
(1984 x.)

Tüzör (Zp)
1984 x. 28.

(31. old)

Losonczy Tamás

festőművén

Repro: Az időtlenség kulcsa olajcsánon 100x50 cm 1969

Az abstrakció szineváltozásai a művén festénetében

Mezei Ottó
cikke

Művészet
89/6

(43. old.)

Losonczy Tamás

festőművész

„Kvázi vagy barbár geometria nem ismeretlen a modern vagyar műrészetben, így fenti műrész motivumrendszerére sem" –

Műrészet
88/6

Andrási Gábor
cikke

Lossonczy Tamás

Az 1904-es születésű Lossonczy Tamás az 1940 körül felbukkanó és rövid ideig alatt felfutó avantgarde hullámnak kiemelkedő képviselője.

Mezei Ottó: Lossonczy Tamás és a magyar szürrealista absztrakció.

Művészet, 1979. július – 26. lap.

Losonczy Tamás

festőművész

„Tintifó nagy vihar" (1961) c. lépe geometrikus és biomorf formáival a terméket valós és sejtett erőinek összecsapását érzékeltetti

Lánczi Sándor
cikke

Művészet-
adó 1.

Lossonczy Tamás

Lossonczy Vaszary egyik legértéi-
igézetesebb növendékeként indult.
Vaszary nyitotta szélesre előtte a
korszerű művészi formanyelv ét-
jait.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar
szürrealista absztrakció.

MÜVÉSZET, 1979. julius - 26. lap.

(10. old.)

Losonczy Tamás

festőművész

Életútja: született 1904-ben Bp.-en.
1922-ben joghallgató, ezt vajzikolatván, Jezül a Képzőművészeti Főiskolára. Tanulmányút Párizsban 1934-ben a Szocialista Művészcsoport tagja lett.
Ziállít: 1946-ban, 1947-ben, ~~1947~~ 1971-ben
1989 áprilisában (Miskolcon)

Sinkovits Péter
ci Ne

Művészet
89/6

(32. old.)

Losonczy Tamás

festőműsén

Art brut nellemű anyag zollásod.
Andrási Gábor
cine

Spárgaraj 2. fasziner 1946

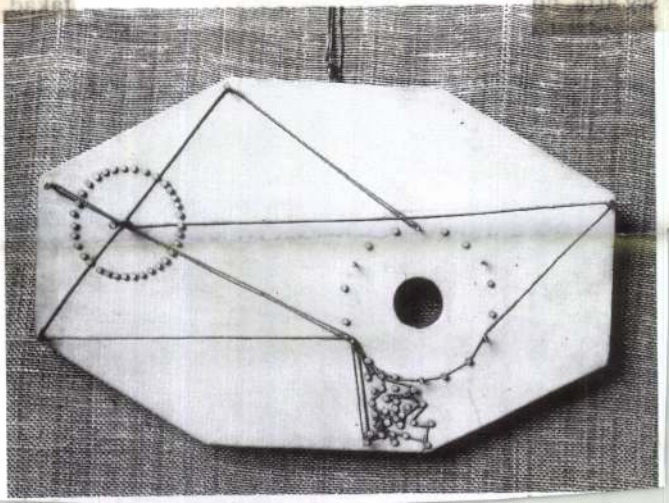

Műsénet
89/6

(32. old.)

Losonczy Tamás

festőművész

Art brut szellemű anyagtollázsok.

Andrási Gábor cikke

Kürénet 29/6

Spárgarajz: fa. zsineg 25 x 40 cm 1946

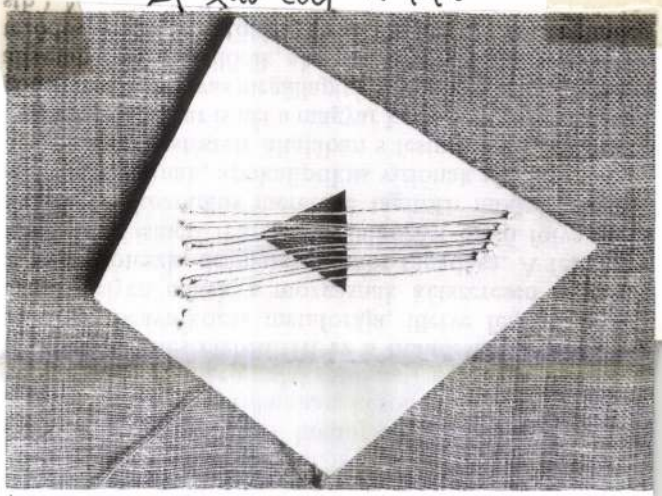

jelenléte is („tapogató csápjaival" a fényes korong felé utazó s a kép más helyein is feltűnő biomorf alakzatként), amely (groteszk) humor, egymást áthidaló, kiegyenlítő ellentét formájában később a kisebb képeken (így az említett páros alakzatoknál) annyiszor visszatér

(3 kód)

Losonczy Tamás

festőművész

Art brut
nellemű anyag-
zollások
András i Gábi
cizze.

Műveret
89/6

Papírplantíja
papír, tus 40x30 cm 1968

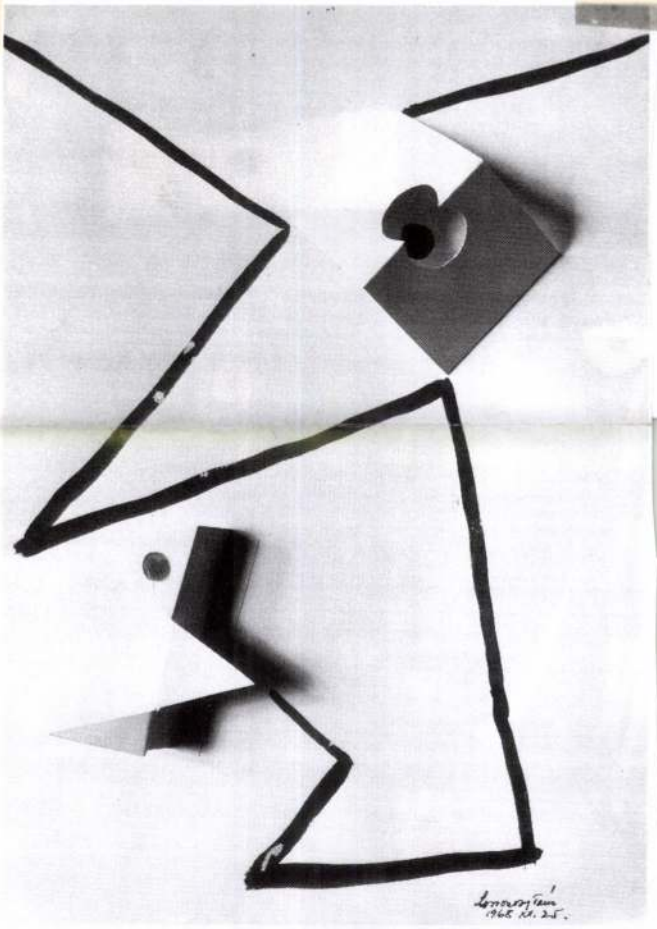

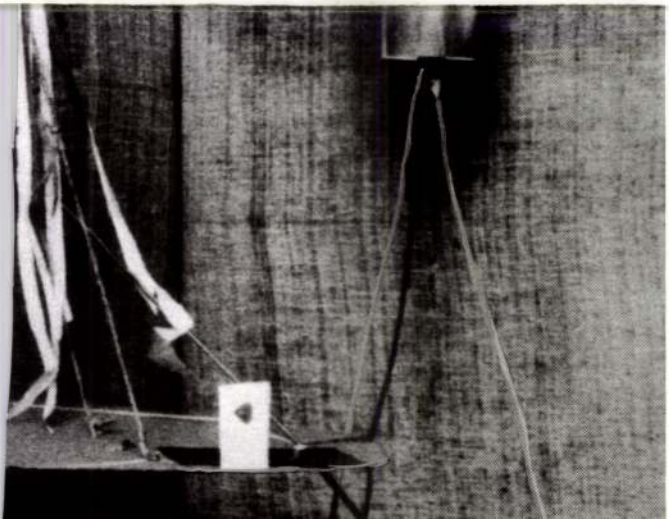

Losonczy Tamás

festőművész

E stílus négy meghatározhatóan jele:
precizitás, az organikus élettelisége,
a báj és a humor.

Délceo, 40x30 cm 1987

Lóska Lajos
cikke

Művészet
89/6

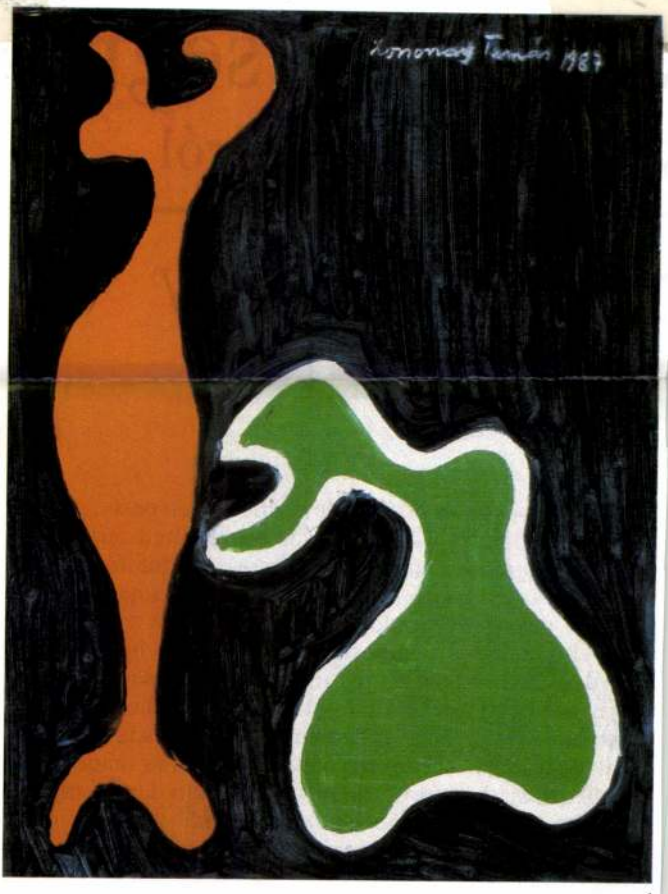

Lossonczy of 1987

In 1987 *Tamás Lossonczy* made a series of ten parts: on each of the small pieces with dark-blue background one sees an angular, aggressive, and a softer, more flexible form.

If we wanted to do a morphological examination of individual motifs we would have to reach back to the 1940s when Lossonczy's compositions were more agitated and crowded than simple. At the time he made also one or two more restrained works with motifs. Not only the forms have returned now: their ornaments—stripes, squares—also show continuity: they were present on works made in the late 40s, then on those of the 1970s, and indeed, we find them as direct precedents also on *Infinite* made in 1987, in the form of a bright formation with green, blue, yellow and red cross stripes.

(2 kolda)

Losonczy Tamás

festőművén

Az absztrakció színeváltozása a művén festéneténen.

Építőnek való technika olaj, vászon 145 x 195 cm 1947

Merci Ottó
ciche

Művének
89/6

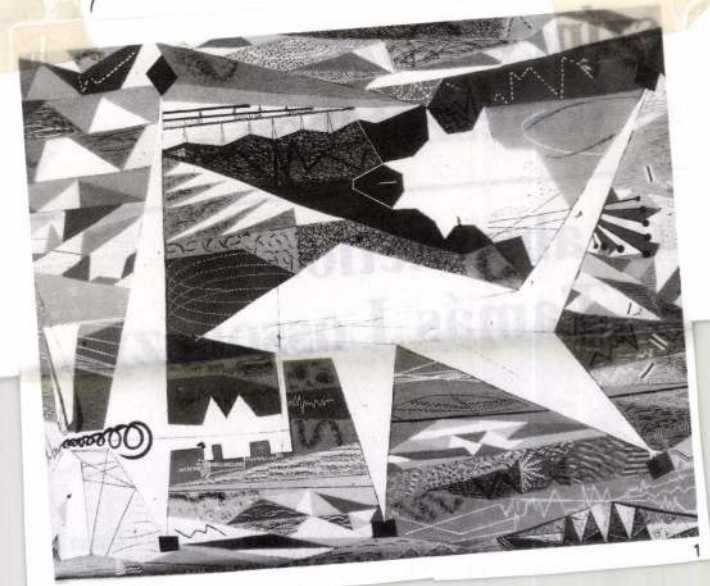

It was nearly half a century ago, in 1941 that Tamás Losson-
czy organized his first (studio) exhibition, and the latest
opened in the Miskolc Gallery this April. During the

(24.old)

Losonczy Tamás

festőművén

Az absztrakció mincváltozása művénetében.

Mezei Ottó cikke

Művénet 89/6

Fekete ármaz 81x61cm
1942-43

A merev stiláris kategóriákban való gondolkodáshoz ha-
sonlóan megtévesztő lehet Lossonczyt – a pálya egészét
tekintve – a *Kállai Ernő* nevével fémjelzett „bioromantika"
jellegzetes, netán legjellegzetesebb hazai képviselőjének te-
kinteni, avagy Hamvas Béla 1946/47-es ihletett szárnyalású
méltatását (megjelent a *Hamvas Béla–Kemény Katalin: For-
radalom a művészetben* című kötetben) egyedül alapvetőnek,
mi több, napjainkig meghatározónak elfogadni. Már az
1948-ban a Magyar Képzőművészek Szabad Szervezetében
rendezett gyűjteményes kiállítás képes füzete és az azokból
az évekből ismert művek az egész problémakör másfajta
megközelítését is lehetővé teszik.

Annyi bizonyos, hogy akkori képei ismeretében Kállai
1946-os lelkes hangú sorai, melyeket *Az elvont művészet* első
magyar csoportkiállítása tájékoztatójába írt, ma is elevenen
hatnak: „Van itt logikus szerkezeti rend és egyensúly; van-

(36.old)

Losonczy Tamás

festőművész. A művész 1987-es sorozatából.

E stílus 4 megkülönböztethető jele:
precizitás, az organikus élettelíség,
a báj és a humor.

Szomjúság: 40×30 cm
1987

Lóska Lajos
cikke

Művészet
89/6

ponált és dekoratív, vidám kompozíciókat
mérete ugyan csökkent, de a rajtuk látható e
nagyon megnőtt.

Lossonczy tízdarabos nonfiguratív szériáj
nak, hogy a konkrét, jelentéssel nem bíró ré
ritmus, a súlyozás, a komponálás révén ho
nek képpé. A képmezőben megjelenő, kitalá
természetesen vannak rokonaik. Én most itt
lebbieket említem, *Hans Arp* lapos reliefj

Losoncza Tamás

festőművész

Mezei ovó
ciklus

Művészet
89/6

A Szombathelyi Képtár
tulajdona

1963
Ősvilág 195 x 720 cm

beli belső, lelki mozgásról, tartamban megnyilatkozó időbeliségről van szó. H. Kern írta jelzett tanulmányában: „A mozgás ábrázolása, akárcsak a perspektíva, a kétdimenziós képsík tagadását jelenti; az nem a centrális perspektíva háromdimenziós illúziós tere felé irányul, hanem – időbeli folyamatok bevonásával – a negyedik dimenzió irányába, s ekképp transzcendálódik. Mindkét ábrázolási forma jellegét, a valóságkivágatot tekintve megegyezik egymással." A forma ebben a megközelítésben – H. Kern erről is elmélkedik – az alkotó *folyamat* tükröződése, s nem a retinális élményekre korlátozódik, hanem az (egész) ember mint testi-lelki egység s mint kifelé és befelé egyaránt nyitott „individuum" aktív közreműködését feltételezi.

Ezzel a gondolatmenettel remélhetőleg sikerült érzékeltetni, hogy miért is paradox vállalkozás Lossonczy festészetének stiláris kategóriákba való besorolása. *Weöres Sándor* is éreztette ezt az ember és művész egységét felvillantó versében *(Lossonczy Tamásnak)*. A művész kezében ugyanis minden újabb technika, formai jegy, absztrakt és pszeudó-absztrakt formáció csak eszköz, nem több, hogy „mennyboltja tövében, mennyboltjával forogva" folyamatosan megidézze, végül is állóképpé rögzítve, ezernyi önmagát. A neoimpresszionista technika éppúgy alkalmas erre a célra,

of Lossonczy—inconsistently with futurism, however not uninfluenced by it, the point is not the physical but the inner, the spiritual movement in the *Bergson* sense of the notion, temporality manifested in duration. H. Kern write in his referred essay: "The representation of movement, like the perspective, is the negation of the two-dimensional picture plane; it does not tend towards the three-dimensional illusionary space of centric perspective but—whith the inclusion of temporal processes—towards the fourth dimen-

(36. old)

Losonczy Tamás

festőművész

E stílus 4 megtülönböztethető „A művész 1987-es sorozatáró"

jele: precizitás,
az organikus élettelíség,
a báj és a humor.

Lóska Lajos
cikke

Művészet
89/6

Igézet 40×30 cm 1987

a jó példája an-
szek a színek, a
gyan szerveződ-
lt alakzatoknak
csak a legköze-
einek, valamint

ganised into pictures wi
centuation and composi
earing in the picture fiel
I mention only the nea
Arp's amorphous, diffu
from the fact that Losso
on canvas, their colour

(22 old)

Losonczy Tamás

festőművész

Patázi Gábor cikke

Lengő darívánon 59x78 cm 1941–42

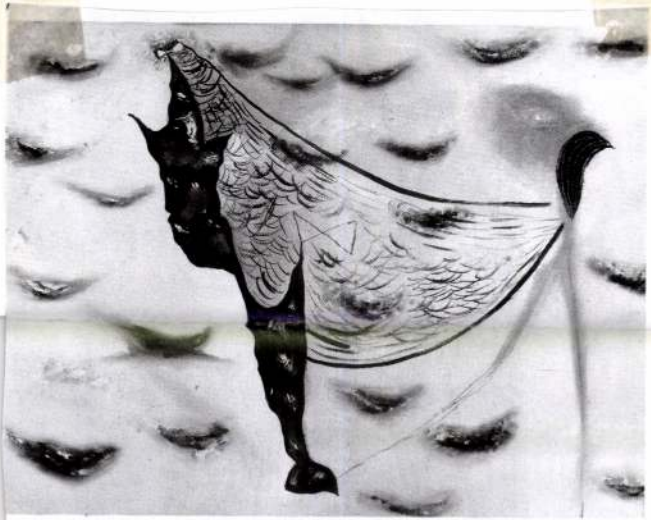

Művészet
89/6

(22 sd)

Losonczy Tamás

testőrnűvész

A háború utáni évek jellegzetes kompozíciója.

Pataki Gábor cikke

Lüktetés 30x47 cm 1947

Művészet 89/8

been reduced to the [illegible]. In [illegible]
Lossonczy-pictures here is no space either although the rugged, rough surface of the circles is a bit raised, yet the picture does not lose its basically level character. The Protean creativity took care that nothing should "suppress the other element". Nothing disturbs the pure form freed of its contingencies: this was the "last word" of Hungarian non-figurative art—at least until 1947. (Béla Hamvas–Katalin Keményi)

(22. old.)

Losonczy Tamás

festőművész

A háború utáni évek
Tellegrafes Zápcikól.
Patázi Gábor
cikke

Barbarizmus
olaj, fa 35 x 25 cm 1946

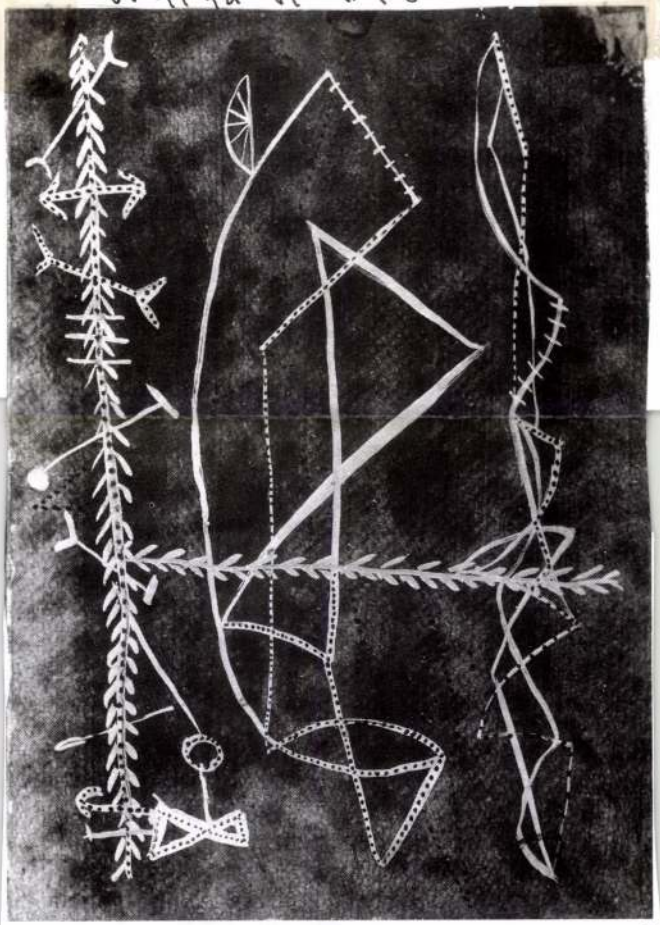

Művészet
89/6

terrible challenges of the age.

In the course of his changes mythic creatures with several meanings or beings brought forth from the world of instincts also appear on his pictures as a consequence of the tragic contradictions of post-war Europe reflected also in the art of others *(Ferenc Martyn, Dezső Korniss, József Jakovits)*. On the panels of *Barbarism* made in 1946 half plant-like, half antropomorphous figures appear before the brown cottonwol-like whirling background. In another case the spot of paint around the smaller, upper part of the standing double triangle renders the figure manlike. (*Transmission of message*, 1946).

So Lossonczy represents the emotional imprint of the age and of himself in large and small sizes, with Churrigueresque formal luxuriance and laconic lyricism. This, however, is only one side of the medal.

III. "A picture appeared before me on the corner of Kiscelli street. Pure greenish-blackish grey, with burning, brilliant black and glittering white circles in it." (From the diary of

(19. old)

Losonczy Tamás

festőművén

„... a háborn után két esetleg többértelmű mítikus, vagy az ösztönvilágból aktualizált teremtmények buktannak fel művénetében...“

Pataki Gábor
cikke

Művénet
1989/6

(18. dd)

Losonczy Tamás

festőművész

A hákoví ihlette kompozíciók záróbe az 1945-ös

"Fájdalom érvemény"

Fájdalom érvemény 1945

Patazi Gáh

cikke

Művészet

1989/6

szög kisebbik, felső fele körüli festékfolt hasonlítja ember jellegűvé az alakzatot *(Üzenetközvetítés,* 1946).

Lossonczy tehát kicsiben és nagyban, churriguerreszk formaburjánzással és szűkszavú líraisággal eleveníti meg a kor s benne önmaga érzelmi lenyomatát. De ez csupán az érem egyik oldala.

III. „A Kiscelli utca sarkán megjelent előttem a kép. Tiszta zöldes-feketés szürke, benne égő ragyogó fekete és csillogó fehér körök."[5]

Míg Lossonczy előbb említett művei jól illeszkednek a 40-es évek magyar nonfigurativitásának általános nyelvéhez, addig a körös táblák, a spárgakompozíciók bizony kirínak a javarészt szürreális-biomorf ihletésű környezetükből. (*Makarius Sameer* művei sem köthetők hozzájuk, mert azok inkább konstruktivista eredeztetésűek, s Lossonczynak, akárcsak Kállainak „…nem szívügye az a csillogó, fényekkel áttört építészeti dinamikus világ ma már…)."[6] Nemzetközi vonatkozásban is elég társtalanok ekkor, *Picabia* pontképei alapvetően más jellegűek, azokat az irónia, a geg, a tagadás örök szelleme hatja át. Lossonczy mintha a

(18. old.)

Losonczy Tamás

festőművész

Festénete a 1940-es években.

Patali Gábor
ciklus
1941-42

→ Konfiguráció
olajvánon 60x80 cm

Művészet
89/6

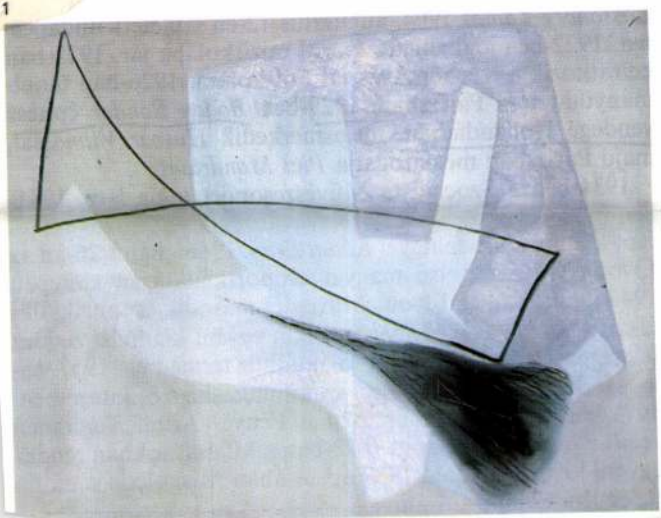

ben feleségével, *Lossonczy Ibolyával* rendezett közös műterem-kiállításukra felfigyel *Kállai Ernő*. 1946. május 26-án az Elvont Művészet első magyar csoportkiállításán szerepel. 1947 júliusában az Elvont Művészet második csoportkiállításán vesz részt. 1947 márciusában egyéni kiállítást rendez feleségével a Galéria a négy világtájhoz termeiben. 1957–68-ig szerkezettant tanít egy szakmunkásképző intézetben. 1971-ben, hosszú szünet után a Fényes Adolf Teremben rendezi egyéni kiállítását. 1978-ban a Műcsarnokban rendez egyéni kiállítást, majd 1989 áprilisában Miskolcon mutatja be egyéni kiállításon műveit.

(17 old.)

Losonczy Tamás

festőművészet

„Ki festő vagyok?" interjú a művészet az életéről, pálmájáról.

Repro. Tintófónagy vihar (részlet)

Sinkovits Péter
ajánlás

Művészet
89/6

Losonczy Tamás

festőművék

„Én festő vagyok" interjú a művéssel életéről, pályájáról. Szintovits Péter

ciste

Sivatagi álom olaj, vánom 1966

Művészet 89/6

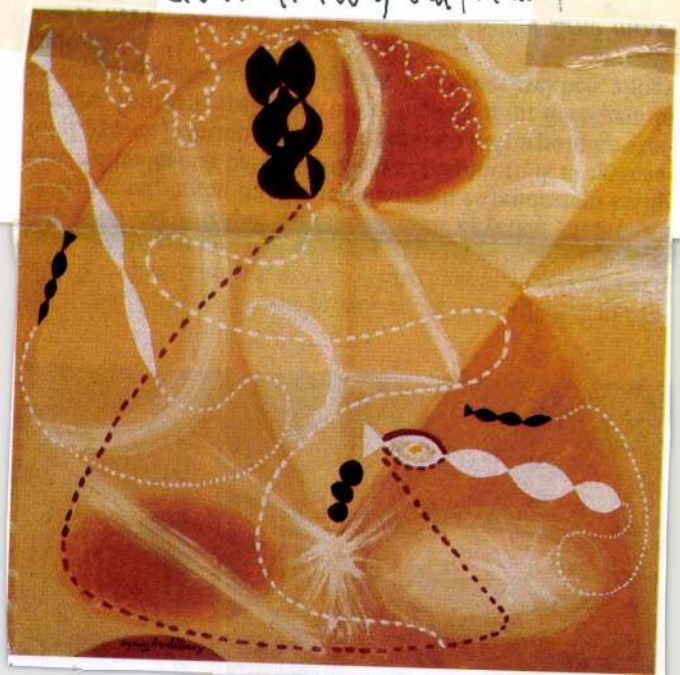

5

értettünk, hogy a francia művészet áll hozzánk a legközelebb. Szembekerültünk az olcsó realizmussal, amely az ábrázolás közhelyeit követte, amelybe az álom valósága már nem

(15. old.)

Losonczy Tamás

festőművész

„Sín festő vagyok" interjú a művészet
életéről, művészetéről

Sinkovits Péter
cikke

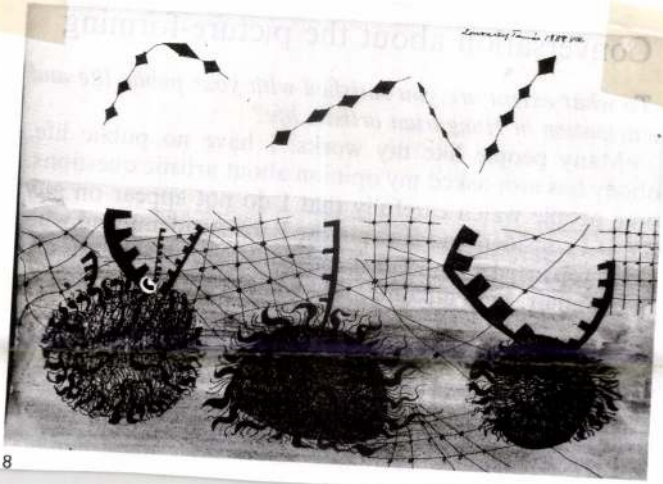

Művészet
89/6

8

be created?

—Life and creation have tremendous possibilities. I have never felt that I knew the method of creating a picture. I always thought that everything could be done also different-

(IT dd.)

Losonczy Tamás

festőművész

„Én festő v gogyo 7" - interjú a művésszel élétútjá-
ról, pályájáról.

Elsűkedt világoz (lavírozott toll)

Művészet
89/9

ebben. Sokat es sokfelet kell látnunk, hogy magunk számára azt mondhassuk: ez igen! az meg nem! Képzőművészeti kultúránkat nem kapjuk készen. Sok képet, kiállítást, ha módunk van, műtermet kell látogatnunk, miközben magunk

(1.4.old)

Losonczy Tamás

festőművész

„Én festő vagyok" interjú a művésszel életéről, pályájáról. Sinkovits Péter cikke

Vasmikus aktivitás 120 x 110 cm 1975

Művészet
89/6

(12. old.)

Losonczy Tamás

festőművén

„Én festő vagyok" ünterjú a művén életéről, pályájáról" Sinkovits Péter

ülve

Vűsérlés (olaj, vászon) 100×140 cm 1970

Művészet 89/6

rátom szoros kapcsolatban állt a De Stijl tagjaival.

Mondriant következetes, tiszta festői periódusának kibontakozása idején látogattam meg Párizsban a Rue de Depart-ban. Lenyűgöző, megismételhetetetlen művészi élmény volt műtermét látni. Mondrian aszketikus, egyszerű külső megjelenése ellenére is életvidám, logikát és rendet szerető, nyurga, szemüveges, barátságos ember volt. Sajnos csak rövid félórát tölthettem nála, este már jöttem is vissza Pestre.

– *Hogyan kerültél kapcsolatba a Szocialista Művészcso-*

(12. old.)

Losonczy Tamás

festőművész

„Sín festővagyok" interjú a művén pályájáról.
Sinkovits Péter ülve

Méret és mennyiség
darabonkon 49x34,5 cm 1947

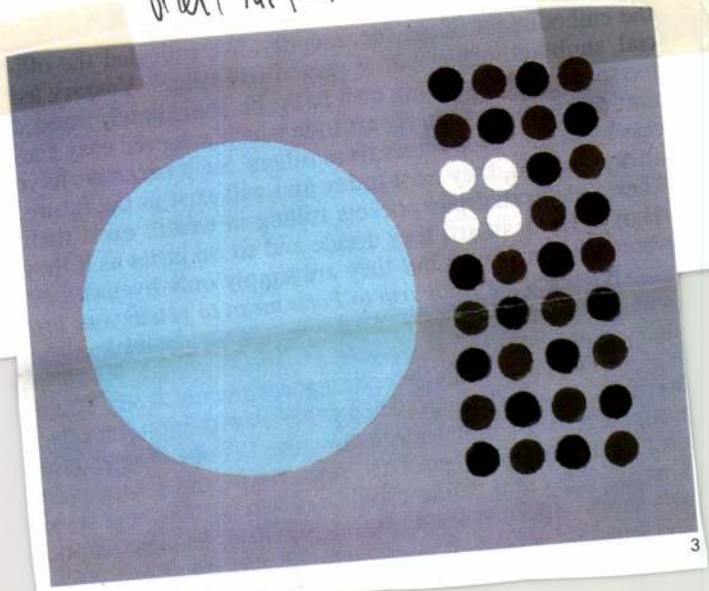

Művészet
89/6

year at the Academy? What works did you see, which works influenced you?

—In Paris I looked at everything worthwhile to see. There were countless art shops called galleries with immeasurable treasures, so unpretentious as our food shops. There were customers for every type of art: some shops sold abominable kitsch, others dull works evoking old styles but there were also shops with surrealistic, magic, primitive, religious, exotic and abstract works. I saw works of *Picasso, Dufy, Max Ernst, Bonnard, Braque, Chagall.* The best thi-

Lossonczy Tamás

Festészete kibontakozásával ha-
tással volt rá: Vajda és Martyn,
Kandinszkij és Picasso.

Mezei Otto: Lossonczy Tamás és a magyar
szürrealista absztrakció.

MŰVÉSZET, 1979. július - 26. lap.

Losonczy Tamás

festőművész

„Én festő vagyok" interjú a művésszel életéről, pályájáról. Sinkovits Péter cikke

Repro.: Élet
olaj, vászon
170 x 245 cm
1948

Művészet
89/6

(18 old.)

Losonczy Pamár

festőművész

A művén festénete a 1940-es években

Patali Gábor
ciche.

Művészet
89/6

(21.old)

Losonczy Tamás

testőműrén

Repro: Kompozíció
olaj, vászon
100 x 39 cm
1945

A háború utáni évek
jellegzetes alkotása
Patazi Gábor
cikke

Művészet 29/6

(20. s'd)

Losonczy Tamás

festőművész

Repro. Üzenet Tizvetités

100x39 cm

1946

A nákonú utáni tovszaz jellegzetes festménye. Pataki Gábor

1989/6

ciNc

(36. old)

Losonczy Tamás

festőművész

A művész 1987-es sorozatából. Stílus és megtülönböztethető jele: precizitás, az organikus élettelisége, a kájés a humor

Lóska Lajos
cikke

Repro.: A színek ereje
40 x 30 cm 1987

Művészet
89/6

C37 old.

Losonczy Tamás

testőműrész

Repro: Választás
olaj, vászon 40 x 30 cm
A művész 1987-es sorozatából
E stílus 4 megtűlönböztethető jele:
precizitás, az organikus élettelisége, akáj
Művészet és a humor
19/6

Lóta Lajos
ciné

(26. old.)

Losonczy Tamás

festőművész

Az abstrakció színeváltozásai a művész festénetében

Mezei Ottó cikke

Repro: Vihar (Tintifó nagyvihar)
olaj, vászon 300 x 300 cm
1961
A Magyar Nemzeti Galéria tulajdona

Művészet 89/6

Losonczy Tamás

festőművész

Repro.: Szerlezet, erő, rend.
olaj, vászon
100 x 150 cm
1947
Az absztrakció nincváltozása L.T.
műrézetében. Mezei Ottó
cikke

Műrézet
89/6

(23 old)

Losonczy Tamás

festőművész

Az abszt. színeváltozása a művész festéseiben ... festészete nem tartozik az egyszerűen besorolható, értelmezhető jelenségek közé. ... mára beigazolódott, hogy munkássága a XX. századi magyar festészetben művészettörténeti jelentőségű."

Művészet
89/6

Mezei Ottó
ázze

(36.dd.)

Losonczy Tamás

festőművész

A művén 1987-es sorozatából. E stílus 4 megkülönböztethető jele: precizitás, az organikus élettelenség, a báj és a humor

Lóska Lajos
ciklus.

Repro: Kulturélelés
olajvánon
40x30 1987.

Műrényt
89/6

(35. old)

Losonczy Tamás

festőművész

A művén egy 1987-es sorozatáról.

A motívumok jellemző vonása mobilitásuk.

Lósta Lajos

cikke

E stílus négy megkülönbeztető jele: aprecizitás, az organikus élettelenség

Művének a bája és a humor.

89/6

(34. sd)

Losonczy Tamás

festő - grafikusművész

„... objektívnek szabálytalan gúlakészt
vagyadozó lábaivól és 1946-ban készült
szárgavajzaivól" ír Andrási Gábor

Művészet
89/6

(33. old.)

Losonczy Tamás

festőművész

Repro.: Huzalszobrok.
(Gómadár, Napóleon, Cím nélkül)
1980.

Art brut nellemű anyagtollászok.
Andrási Gábor
cikke
Művészet 89/6

Losoncy Tamás

festőművén

„Vi harkan" c. képének expressív szürrealitása „festői és grafikai jelek" rendszerére épül; a látható „optikai vezérfonalak" mögött a „háború" rettenete feszül.

Láncz Sándor

Művészet
90/1

5

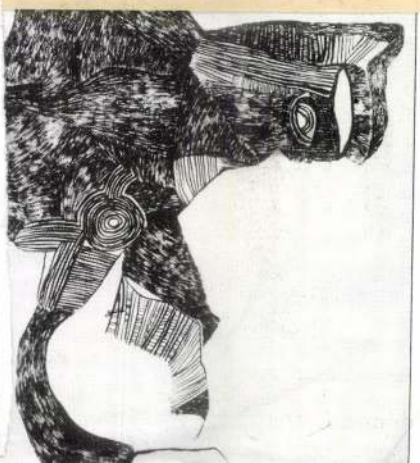

(Torold)

Losonczy Tamás

festőművész

Az absztrakció műneváltozásai a művész festményeiben.

Merci Otto
ciche

Művészet
89/6

→ Tit Jos hatalmak homályban 1969

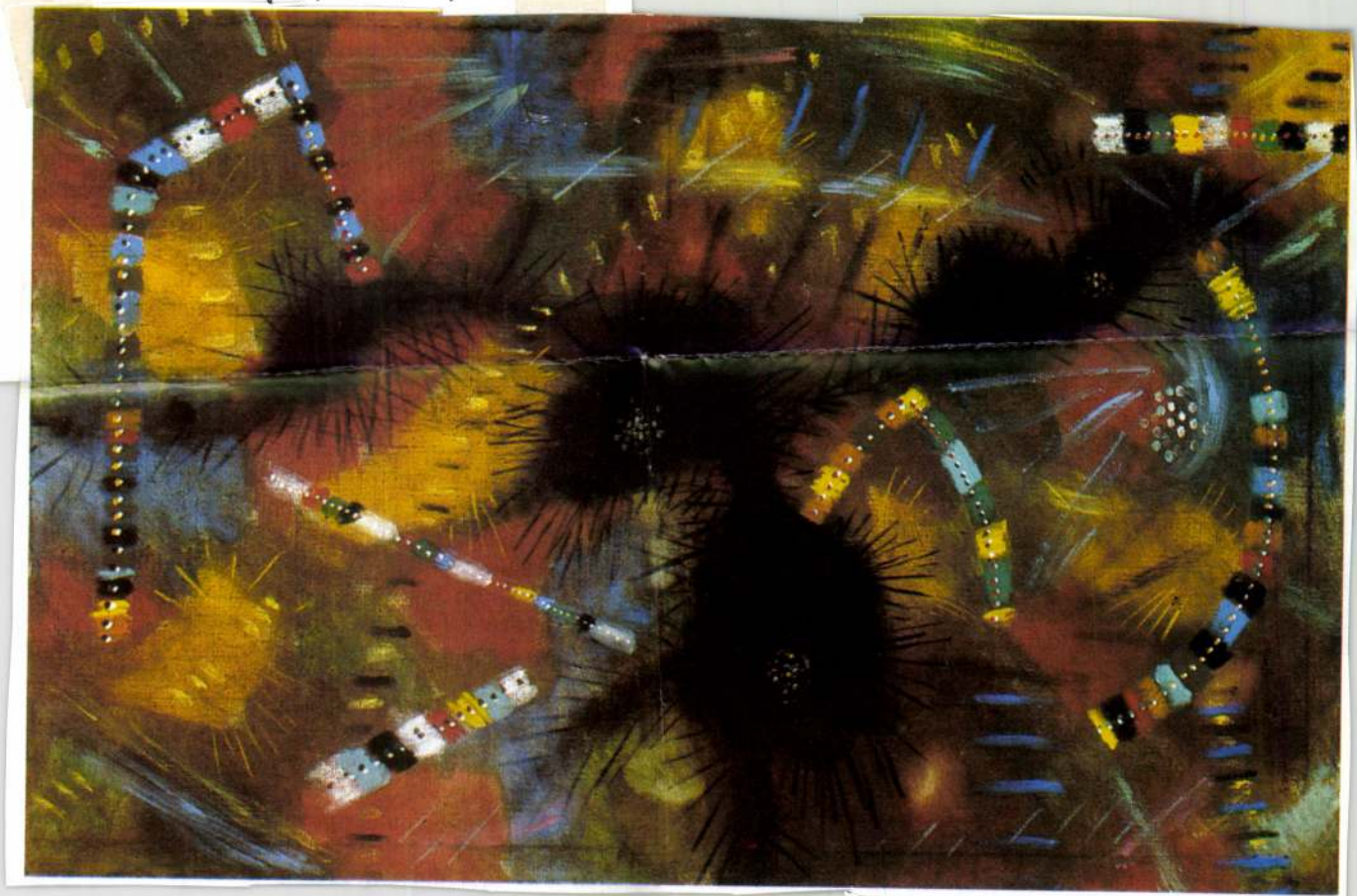

5

ritkán engedi át magát (az 1948-as kiállítás képes füzetében közölt 4. számú kép, 1945; *Értünk való technika,* 1947; *Szerkezet, erő, rend,* 1947; *Élet,* 1948; *Nyújtott és nyomott,* 1974; *Vízi világ,* 1977; *Hierarchia,* 1977/78; *Titok,* 1981). Ezek egyetlen kivétellel mind nagyméretűek, a festmények közül az 1945–1948 közöttiek tükrözik legerőteljesebben s

tion
cent
by t
B
are
of t
the
eac
the
uni
defi
for
cep

Undoubtedly the most evident genius of Lossonczy's art is the irradiation of high amplitude of the Western civilizational way of thinking, the attitude of modern man identifying himself with the principle of individual and social progress and even expanding it (externally and inwardly) to cosmic dimensions. This autonomous human being subordinates himself equally to reason, to discipline of a sensible order and to the emotional effusion that slackens it moderately; very rarely gives he way to extasy that brakes open the border of logos (the picture No 4 in the picture booklet of the 1948 exhibition, 1945; *Technology for us,* 1947; *Structure, Force, Order,* 1947; *Life,* 1948; *Extended and Pressed,* 1974; *Aquatic World,* 1977; *Hierarchy,* 1977/78; *Secret,* 1981). These all with one exception are big-size works. The paintings of the period between 1945 ad 1948 reflect most vigorously and grippingly the genius considered Western while in the later ones to the strange, bizarre colour constructions sometimes a slightly grotesque tone, quiet

Losonczy Tamás (10. Pd.)

festőművész

→ Vút 120 x 25 cm
1970

„Én festő vagyo?"
interjú Losonczy
Tamással, teljes életútjáról

Művészet
89/6

Sinkovits Péter
ajánl

n, 1970–1971

a hagyomá-
g." E szür-
gadni, végét
niszen ettől
haláláig a
a vegyesen
lezek elem-
ta. A gene-
ni III. alap-
ényesülését.
nyilvánulá-
tudás és a
hez termé-
szükség. De

ami a legfon
lehetőség a k
ja az érlelőd
Az már m
tő laikus sz
korszak ált
ra a hiba
ugyanúgy a
A tudomány
tő, legalább
gyakorlatba
rek nem ért
tét. A művé
ahol a próba
S mint a XX
jektív, sőt n
zam fel példá
lenyűgöz, m
leg mesterké
latilag tudon
hogy nem fel
öregember c
tartanak, a p
Van Gogh-ra,
míg a súlyos
bal kar az ör
az ő tevékeny
gyarázzák. D
megfejtésének
éppen a rútsá

(11. del.)

Losoncza Tamás

festőművész

„Cím festő vagyok" interjú a művészel egész életútjáról.

Sinkovits Péter

cikke

Tekintsége 40x50 cm 1988

Művész A 89/6

alkotók között? Hogyan ment végbe a szakítás, amikor a nonfiguratív művészek a „Galéria a négy világtájhoz" bemutatóit létrehozták?

– Én már valamelyest kialakult és elismert festő voltam, amikor az Európai Iskolát létrehoztuk. Az első összejövetel emlékezetem szerint *Gegesi Kiss Pál* orvosprofesszor Bókai utcai lakásán volt. Kállai Ernőre, *Bán Bélá*ra, *Martyn Ferenc*re, *Márffy Ödön*re, *Gadányi Jenő*re emlékszem. Különböző felfogású művészek voltak ott, abban azonban egyet-

Az időtlenség kulcsa

Lossonczy Tamás köszöntése

MOLNÁR SÁNDOR

Lossonczy Tamás: Kalandozások a végtelenbe, 1999, olaj, vászon, 120×120 cm (Fotók: Berényi Zsuzsa)

Úgy jó negyven évvel ezelőtt egy fiatal festőnövendék, főiskolás ballagott a II. kerületi Ady Endre úton, nézegette a házszámokat, kereste a 17-es számot. Kertes villák sora, egy követség a szemközti oldalon, nyilvánvalóan nem proletárnegyed, nem külváros, mint ahol ő eddig élt. Megtalálta, amit keresett ... pár lépcső, aztán kissé elhanyagolt kert, majd beljebb villa. Vajon valaha egy családé lehetett? Föl a széles falépcsőn, majd egy keskeny, sötét folyosó végén, egy papírra meglehetősen nagy betűkkel kézzel fölírva: *Lossonczy Tamás.* Ide csöngetett be.

Figyelmeztették előzőleg, mégpedig *Jakovits József,* szobrász és *Vajda Júlia,* festő, akiket azért látogatott meg a Rottembiller utcában, hogy Vajda Lajos műveit megnézze, szóval figyelmeztették, amikor megadták Lossonczy címét, hogy úgysem megy semmire, mert a festő teljesen visszavonult, nem érintkezik senkivel, nem enged közel magához senkit, emberkerülő, látogatása eredménytelen lesz. Ezt fontolóra véve a fiatalember előzetes stratégiát dolgozott ki. Eszerint nem értesíti a festőt jöveteléről (a meglepetés ereje), s ha az ajtó kinyílik, rögtön benyomul a lakásba, így esélye lehet egy beszélgetésre.

Tehát becsöngetett. Az ajtó kinyílt. Mielőtt Lossonczy megszólalhatott volna, hirtelen belépett, és már benn is volt a szűk és homályos előtérben, s becsukta maga mögött az ajtót. Aztán beszélt, hogy ő kicsoda, mit akar, honnan tud Lossonczy Tamásról. A festő betessékelte a következő nagy és világos szobába. Magasnak tűnő, karcsú alak, intelligens, arisztokratikus vonások, magas homlok, fehér haj, egészen világos hatású megjelenés. Nagyon rokonszenvesnek találta, a festő szintén szimpatizál vele és nincs semmiféle ellenállás. Közvetlen és baráti beszélgetés alakult ki, a fiatalember már nyugtalankodott, festményeket szeretett volna látni, ugyanis a szobában — most utólag úgy rémlik — csak egy kép volt a falon, egy figuratív mű, egy férfi, ami meglepte, mert a kép a szokványos portrékra emlékeztette, nem erre számított.

Akkor menjünk föl a műterembe! — szólalt meg a festő. Megint a sötét folyosó, de Lossonczy fölkattintotta a villanyt, a műterem egy emelettel följebb volt. Újra az ismert falépcső. Végre kinyílt a műterem ajtaja, és ahogy belépett a fiatalember, az ajtóval szemben egy hatalmas méretű képet látott, amely teljesen betöltötte a teret.

A lélegzete elállt, öröm és lelkesedés, és elragadtatás lett úrrá rajta, valami gyönyörű és ellenállhatatlan varázslatot és szellemi intenzitást, és egyre növekvő intenzív sugárzást árasztott a kép. Nem titkolta elragadtatását. Egy idő után a festő próbálta csillapítani lelkesedését, de a fiatalember nem is akart megnyugodni, azt akarta, hogy a műből áradó szellem teljesen átjárja. Ekkor más képeket nem is nézett meg, egész délután nagy utazásokat tett ebben a képben. Ámuldozott, hogy ilyen nagy festők vannak Magyarországon, ilyen remekművek készülnek, miközben az állami művészet, a szocialista realizmus primitív, szörnyű hazugságai elárasztanak mindent. Fürge huncutok furakodnak a pénzért és pozícióért, és a hatalom a művészetet és a művészt kizárja a társadalomból. A festő is szakmunkásképző intézetben tanít asztalosokat, ebből él, és szabadidejében fest. A fiatalemberben szenvedélyes vágy ébredt, ő is ilyen festő akart lenni, függetlenül attól, hogy annak mi a következménye. A kép hihetetlenül gazdag volt, a létezés egésze ott kavargott, maga a teljes varázslat. Látott a vásznon egy hatalmas fejet, a két szem kozmikus jelekre bontva, parázslottak és sötétlettek a kép felső szélénél, egy gömb, fölötte madár és madárkarom egy jelben, afölött madárraj repült a napfényben megcsillanó fehér hassal, a gömb bal oldalán fehér tűz lobogott, alatta hatlábú őskori szörnyeteg vonszolta magát, jobb oldalán gyönyörű csigavonalak, a teremtés mozdulata, puha, recés húsanyag, fölötte fehér pontok és hosszú, világos szálak, az alsó szemhéj egy rózsaszínű, fehér, sárga neonfényű, kígyószerű, mitikus lény meghatározhatatlan fényteste lendült félkör alakban egy világoskék hasonló lényhez.

A kép fölső harmadában egy tücsök a mágikus fényű hold előtt, csupa tücsökzene, ciripelés, közvetlenül idézte fel a fiatalemberben a varázslatos koncertet.

Középen egy négyzetekből és téglalapokból kialakuló égő vár, a történelmi múlt jele, várostrom, egy harcos életének emlékei, lovak, fegyverek, égő városok képei. A múlt ilyen módon jelenik meg *Martyn Ferenc* képein is, majd később a fiatal festő művein szintén. Nem folytatom a leírást, hisz egy képet nem lehet fogalmakra és mesére átültetni. Mindent elmond önmagáról, mégpedig a kép nyelvén, és közvetlenül érinti meg az emlékekkel és élményekkel teli lelket.

középső részt valósággal kiszakítja a két szélsőnek a szövetéből, és egyúttal föléjük is emeli, jutunk el az akt értelmezéséhez is. Hiszen ez a „kép a képben" elgondolás, amely replikája is a két képben megfogalmazódó életszemléletnek, megmagyarázza, hogy Courbet miért nevezte a művét — a realista táborból meginkább csak jókora ellenérzést kiváltva — *reális allegóriának*. A teljes művön látható figurák esetlegesek és esendőek, a középső jelenet azonban alkalmas arra, hogy túlmutasson a mindennapokon, és általános érvénnyel mondja ki a felmagasztalt alkotói cselekedet időtállóságát. Ebben a kontextusban a festő fölé magasodó aktnak sem lehet valamiféle parlagi jelentése. Hofmann az Igazságot látja benne, és a létezés önmagában kerek teljességét, amely a kisfiú naivitásával és a születőben lévő tájkép szinte szűzies hamvasságával kétségtelenül összhangban van. Ám, ez a kissé filozofikus színezetű, elvont, már-már spekulatív interpretáció nem igazán engedi meg, hogy magához az akthoz közelebb férkőzzük. Márpedig eddigi gyakorlatunknak megfelelően nem egy elméleti rendszer részeként, hanem formai megjelenésében és szerepében szeretnénk megérteni őt.

A műterem nőalakja magas, meztelenségében is elegáns és szinte gyöngéd szépséggel megfestett akt. Szemérmes is, ahogyan a kebléhez emelt lepellel „elfátyolozza" egyik mellét és szeméremtestét. Mindezt azonban önfeledt természetességgel teszi, mintegy mellékesen, mint ahogy érzékisége is önkéntelen. Ő az egyetlen Courbet aktjai között, aki kontyot visel, amivel nemcsak a szerelmi vágy felkeltésére szolgáló hajzuhatag erotikus behálózásának manőveréről mond le, hanem egész lényének komolyságát és szellemi koncentráltságát hangsúlyozza. Kizárólag Courbet készülő képére figyel, és eme odaadásával és természetes, készséges meztelenségével egyszerre kelti fel a múzsa és a modell asszociációját. Lehet mindkettő is, de ezen kívül még valaki. Az a figyelem, amellyel elmerül a tájkép szemlélésében, és az, ahogyan fizikai mivoltában csaknem beletapad a festménybe, csak a *beavatottak* sajátja. Courbet benne, talán elsőnek a festészettörténetben, azt a nőalakot keltette életre, aki társa, támasza, értője a művésznek, pontosabban: a művész művészetének. De feltehetően nem mint alárendelt személy, hanem mint szuverén intellektusú társ. Ha nagyon aktualizálni akarjuk ezt a szerepet, a posztmodern kor feminizmusának egyik előhírnökét fedezhetjük fel benne. Mint ahogy *A világ eredete* című képén látható altest ábrázolásának is lehet ilyen olvasata. (Nem véletlen, hogy az 1996-ban Párizsban megrendezett *Feminin et Musculin* című kiállításnak ez volt a nyitó képe).

A többlényegű aktok: Delacroix

Noha *A műterem* aktja nem volt személyes, inkább az eszme elvontsága jelent meg benne, mégsem lehet elvitatni tőle individualizmusát, személyiségének szuggesztivitását, még ha ez a tulajdonság közönségesen nemigen fér össze az eszmeiséggel. A művészhez való tartozásban is önálló, s alázatosságában és áhítatában is magabiztos teremtés ő, akiben a természetességgel együtt a szabadság képzete is megjelenik. Összetett lénye önmagában is rávilágít Courbet realizmusának sokrétűségére, és nem feltétlenül abban az értelemben, amit Zola a 60-as évek közepe táján felrótt a festőnek, hogy „kiszőkült" és „visszahúzta saskörmeit". Ez csupán átmeneti elernyedés volt, ha ugyan az volt, és Courbet festészetének rejtett dilemmája elsősorban nem ebben jelentkezett. Talán anélkül, hogy tudatosodott volna benne, ráérzett a valóság összetettségére, amely arra sarkallta, hogy „megőrizze a realizmus dokumentumszerű igazságát", de egyúttal „a lélek kútásójává is váljon".

Visszatérve az ott megjelenő aktra, aki híján volt a szép női test funkciójából következő erotikus kisugárzásnak, de akit

Courbet: A műterem (középső rész), 1855, olaj, vászon, 359×598 cm, Párizs, Musée d'Orsay

körüllengett a szabadság levegője, önkéntelenül is felidéződik bennünk Delacroix-nak *A Szabadság vezeti a népet* című képe, aki évtizedekkel korábban és sokkal egyértelműbben — hiszen művének ez volt a mondanivalója — a szabadság eszméjének letéteményesévé tette meg a nőt. Pontosabban: Delacroix olyan nőalakot *teremtett,* aki a forradalmaktól és a szabadságharcoktól vemhes korának mintegy a szimbóluma lett. A romantikus festő az 1830-as júliusi forradalomnak a Párizs barikádjain folyó harcát örökítette meg a polgárok, a gyerekek, az asszonyok elszánt felkelését, lábuk alatt az elesettekkel és föléjük magasodva egy száguldó nőalakkal. Noha ez a női figura nem teljesen ruhátlan, a teste köré csavarodó kelme a keblét csupaszon hagyja, ami felkelti a mezítelenség érzetét. Alakjában egy görög istennő fenségessége (profilja a görög szobrok nemes sziluettjét idézi) és egy halaskofa közönségessége egyesül, miközben egyik kezében szuronyos puskát, a másikban nemzeti lobogót tart. De nemcsak a kezében magasra emelt trikolor, hanem fedetlen keblei is a szabadság attribútumai: a politikai szabadságé, az emberi szabadságé és a szerelem szabadságáé. Az, hogy egyszerre istennő és a nép egyszerű leánya, aki valósággal a párizsi flaszterből nőtt ki, a minden előítélettől mentes szabadság hírnökévé avatja, igazi romantikus teremtménnyé, aki lobogó fáklyaként magasodik a halottak és a harcolók fölé.

Delacroix: A Szabadság vezeti a népet, 1830, olaj, vászon, 259×325 cm, Párizs, Louvre

Ez a kép tudatosította benne, hogy amit meg kell tanulni, az nem az egyszerűség, hanem a gazdagság. A teremtő tékozló gazdagsága teremtette a világot, és az mind bennünk van, amit ki kell mondani. Jóval később egyszer azt mondta a festő a fiatalembernek: „Különböző síkok vannak, és minden síkot állandóan munka alatt kell tartani." A különböző síkok, a természet, a lélek, a szellem és az üresség. Minden sík további végtelen gazdagságú síkokra bomlik. Mindet állandóan munka alatt kell tartani, hogy feldolgozzuk, és rendelkezésünkre álljon, ha festünk, de ami a legfontosabb, egymással át kell hatni ezeket. Létre kell hozni az áthatást, vagyis a síkok egységét. Ha az áthatást tudja a festő, akkor megtalálta a szín és a forma forrását, ahonnan az végtelen gazdagságban árad a világba. Ezt tudja Lossonczy Tamás. Aki ezt a pontot nem találja, az egyetlen motívumot fest egész életében, jóllehet az az egy motívum rövid időn belül teljesen kiürül, és nem más, mint szárazon zörgő, élettelen héj. A festői nyelv lényege a szín és a forma. A szín is áthatásból keletkezik, magába foglalja a természeti szín végtelen gazdagságát, a színemóciót, amely a lélek érzelmi feszültségével analóg, és a színtörvényt, amely a szellem megfelelője. És nem kell, és nem is lehet választani a szín és a forma között. A festői nyelv szín és forma. „Ha a szín tel-

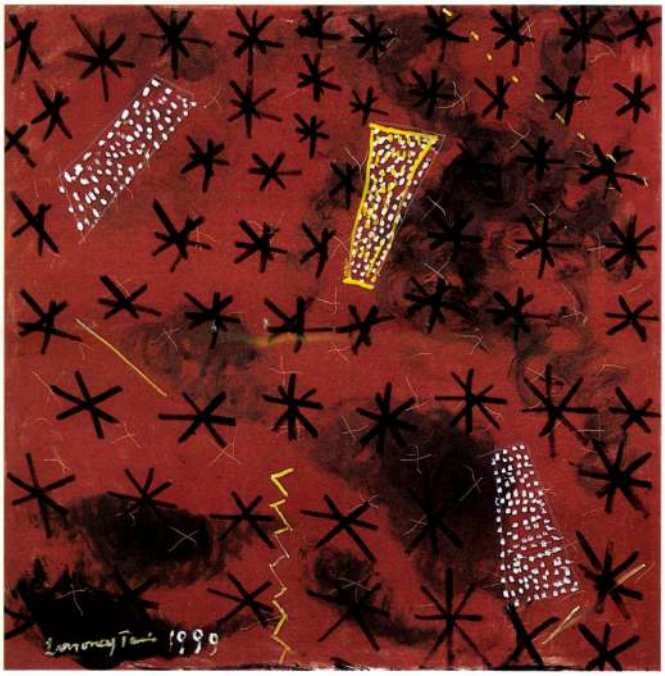

Lossonczy Tamás: Megtermékenyített irányultságok, 1999,
olaj, vászon, 120×120 cm

jes, a forma is kész." (Cézanne) Minden részletforma asszociatív képessége, és együtt az összes forma szellemi ereje elengedhetetlen.

A magyar festők színiszonyban szenvednek. A kosz az igazi életelemük. Az elkoszosodott lélek elkoszosodott világa. Kukafestők, kukaképek, koszimádat, oltáruk a nagy kuka. Nemrég nyitotta fel a szemem egy kosz-kuka festő, hogy a szín számukra rémület és giccs. A szín erejét és ragyogását összetévesztik a szórakoztatóipar neonfényeivel. Így lett giccsfestő számukra *Csontváry.*

Lossonczy Tamás a szín és a forma szerelmese. Mivel mindkettő forrásának birtokában van, végtelen gazdagságuk rendelkezésére áll. Képei egy része csupa fényszín, csupa lebegő könnyűség, áttetsző tündöklés. Mint mikor valaki hanyatt fekszik a fűben, és nézi a ragyogó nyári eget, amely előtt könnyű felhők úsznak, és madarak csapata egyszerre fordul, fehér ha-

Lossonczy Tamás: A szitakötő vágyakozása a tengerre I., 1998,
olaj, vászon, 100×150 cm

suk villan a kék ég előtt, és valahol fönt, a legmagasabb ponton, egy pacsirta énekel. Nincs borzalom, nincs szenvedés, csend van, emberség és szeretet.

De Lossonczy démoni képei is világosabbak, mint első percben gondolnánk, a lélek sötét oldala, az „árnyék", nála csupa áttetsző, sötét lepel, amelyek az alvilági lények közegét alkotják.

Lossonczyban előtérben van az Északi metafizikai érzékenység, Dél meleg aranykori ragyogásával átitatva, ez a meghatározó a festészetében, a fény elűzi a ködöt, csak az intuíció érzékenysége marad, és az áttetsző, fényes, súlytalan levegő könnyedsége, mozgékonysága, de benne van még Nyugat kulturáltsága és a képesség arra, hogy az örök ideákat aktuális formában jelenítse meg, és benne van Erdély gazdagsága és szakadozottsága, de nincs benne egy cseppet sem az Alföld sűrű, zsíros, súlyos egoizmusa és tragikuma.*

Lossonczy is, mint minden festő, a főiskolán festett stúdiumokat és figuratív képeket, és egész életében festett átmeneti, félabsztrakt műveket és földgeometriát, majd a démoni ösztönvilág képeit, de nem festett tüzet (*Greco, Van Gogh*), ám festett fényt. Fényei túlnyomórészt szolárisak, tiszta, száraz, férfias napragyogás, de vannak lunáris fényű képei is, homályos, másodlagos, titokzatos, derengő, női fény által megvilágítottak. És festett kristályt, a személyes geometria egyik legnagyobb alakja, szemben a személytelen, szcientifikus geometriával, és festett üres képeket (*Világok, Csillagüzenet, Kisugárzás* címek alatt), de az üresség minden képén átsugárzik.**

Még azon a képen is, amit először látott a fiatalember a festő műtermében, amelyen pedig a létezés teljes gazdagsága, a teljes varázslat ott kavarog, még ezen a képen is átsugárzik az üresség. A fiatalember nem is kérdezte meg a kép címét, föl sem merült benne, ugyanis a mű mindent elmond magáról. Csak jóval később olvasta, amikor először reprodukálták a festményt, hogy *Tisztító nagy vihar* a címe. A festő egy kis könyvecskére hívta fel a fiatalember figyelmét, amely ott hevert a műteremben, egy *Fra Angelicó*ról szóló, reprodukciós könyvre. Együtt nézegették, a festő rámutatott különböző dolgokra, amiből kiderült, hogy a nagy kép és Fra Angelico között szoros rokonság van. A fiatalember megértette, hogy nincs régi és új művészet, minden művészet aktuális. Később, mikor Párizsban megismerkedett a kor legjelentősebb festőivel, ugyanezt tapasztalta, vagyis a művészet mindig ugyanazokról a megmásíthatatlan szellemi centrumokról, ideákról szól,

(folytatás a 43. oldalon)

*Hamvas Béla: *Az öt géniusz*
**Molnár Sándor: *Festő-jóga*

Lossonczy-mozaik megálló

*Róma, EUR Magliana**

SÜMEGI GYÖRGY

Jelek halmaza a modern kori katakomba, a metró egyik állomásának falán. A közlekedési mélybarlang fala: emlékeink héja. A világ, a tárgyi világ epidermisze. Ahogy az őskeresztények jeleket írtak katakombáikban — a tömegközlekedés alagútjaiban is jelhalmazok világszerte. A továbbutazás számos, az egyértelmű eligazodást szolgáló jelei, piktogramjai. A metró enteriőrje — gyanítom, az egész világon — nagyobb részt azonos. Az állandó elemek (föld mélyén, falak, hely a vonatnak zárt pályán, közlekedő terek, ülőalkalmatosságok a várakozás-időtöltés megkönnyítésére) festve vagy díszítve. A nagy falfelületek — plakátok, hirdetések, információk prédái, graffitik gyűjtőhelyei, karcok, üzenetek, falvésetek hieroglifái, spray-nyomok rendszertelen, esetleges halmaza. A metrók a művészet helyei is. A gyakran látott pestiek megkoptak, elpiszkolódtak; lásd csak a zománcozott munkákat a Dózsa György úti vagy az Árpád hídi megállóban.

A római metró művészeti programját *Piero Dorazio* vezetésével a Nestlé támogatta. 1996—97-ben 11 állomáson 27 mozaikban megvalósított nagyméretű (18—24 m²) mű készült el az *Arte Metro Roma* program keretei között. Itáliai művészek (11) mellett németek (4), svájciak (3), észak-amerikaiak (2) valamint egy-egy francia, japán, koreai, orosz, angol és magyar művész szerepel.

Róma elsődlegesen a régi, a klasszikus művészet (az ókortól a reneszánszon, a barokkon át) leggazdagabb gyűjteménye, s nem a modern művészeteké. Így különösen hangsúlyos jelentőségűként értékelhető az a tény, hogy nagyobb mennyiségű kortárs művészeti alkotás létrejöttét segítették elő rövid idő alatt. A kompozíciók zöme — megfelelve bizonyos fokig a mozaikművészet sajátszerűségének — játékosan dekoratív, figuralitásukban mozgalmas, dinamikus. Van erőteljes duktusokkal megoldott nagyvonalú ecsetfestmény (pl. *Mihail Kulakové*, stazione Anagnina) vagy megmozgatott síkidom, színtest, dekoratív színfolt-együttes (*Gottfried Honneger, Luigi Veronesi, Lucio Del Pezzo* — ugyancsak stazione Anagnina)[1]. *Antonio Passa* síkidomokból, térformákból összerótt kék-zöld színre hangolt, hideg, éles, konstruktív kompozíciója a Lossonczy-mozaikkompozíció ellenpont-párdarabja ugyanazon a metróállomáson.

Lossonczy Tamás festőművész az egyetlen magyar résztvevője a programnak, ráadásul úgy, hogy életművében is az első murália ez a Rómában megvalósított.

A B(kék)Linea-vonalon fölszállok az *Amerigo Tot* frízével beszegett Termini pályaudvarnál a metróra, a Linea Laurentiana felé. Kéregetők, alkalmi zenészek lépnek föl: az emberek arcán ugyanazt a riadt közönyt, védekező magukba süppedést látom, mint Pesten vagy Buenos Airesben. (Ez is a globalizáció?) A metrókocsik többségét kívül sprayvel kezelték, a legtöbb graffitiruhát visel.

Az állomások egymás után: szűkebb és tágabb terek (no, kevésbé takarékosak, mint a pesti metrón). Mozaikokat azonban — egyelőre — nem látok. A belső terek (fogadó részek, főfalak) rejtik inkább a munkákat, s nem a közlekedési útvonal közvetlen környezetében helyezték el őket.

A Piramide állomásnál kibukkanunk a föld alól (ezen a vonalon a Circus Maximus az utolsó földalatti állomás), Garbetella-EUR MAGLIANA. Ahogy kinyílik az állomásra beérkező vonat ajtaja: kellemes meglepetés fogad. A Lossonczy-művel pontosan szemben szállok ki. Tavaszi napsütés, március első napja: Rómában virágzik a mimóza, a mandula, a vadcseresznye. Minden derűs, az ég tiszta, áthatóan kék. A Lossonczy-mű jól illeszkedik mindebbe. Világos színei, eleven mozgássorba felfűzött alakjai, kivilágosodó közepű stilizált napkorongja együttesen: a világosság alkalma, a derű állandósága e helyen.

A metróállomás teljes berendezése — átereszto kapuk, információs pavilon, eligazító táblák — egyöntetűen kékre (közép- vagy mélykékre) vannak festve, rajtuk a szöveg, betűjel-piktogram: fehér, világos. Ebből a színkörnyezetből, színhangulatból emelkedik ki, ezt uralja a derékszögben hajló Lossonczy-mű.

A mű geneziséről, készülése körülményeiről annyit lehet tudni, hogy levélbeli megkeresésre Lossoncy vázlato(ka)t készített, s az egyik elfogadott rajzát léptékhelyesen mozaikká nagyították; kivitelezését egy ravennai műhely végezte. Ez a helyszínen egy külön táblán a Mester és a szponzor nevével együtt föl van tüntetve, így: ARTE METRO ROMA / S.P.Q.R. / COMMUNE DI ROMA / ATAC COTRAL / OPERA DI / LOSSONCZY TAMÁS / DONAZIONE / NESTLÉ / MOSAICO REALIZZATO DA / SICIS RAVENNA / 1996.

A kompozíciónak a metróvonallal, a vonatok haladásával párhuzamos oldalán 9 figura. A kép jobb szélén napkorong: színeiben a bordótól a narancson át a sárgákig világosodik, közepén vízszintes rombusz. Zöld-fekete-fehér mozaikból kirakott hullámzó földön, talapzaton mozognak derűs-világoskék háttér előtt a sorba fűzött táncolók. Mögöttük fehér felhők, bordó-fehér szín-pötty sor. A hajlás, a fal éle felől a 2-3. táncoló lábánál, a napkorong alatt piros és sötétebb kék színekkel tagolt három kicsi fehér szellem-űrlény, ugyancsak összefogódzva, táncolnak.

A kompozíció bal széle, kezdete, a képolvasás kezdőpontja felől elindulva: négy egymásba fonódó, egymáson átjátszó szalag (bordó-drapp-fekete-zöld-fehér pöttyökkel), mintha leltárszerűen a mű színkészletét, színválasztékát előlegeznék meg itt, sorolnák föl játékosan, lebegő összefonódottságukban. Jobbra haladva: az első három figurából (fekete-piros színezésűek) a 3. nő, a következő

*Az írás a Magyar Soros Alapítvány Egyesület támogatásával készült.

[1]Az egész programról, az elkészült művekről részletesen beszámol: *Arte Metro Roma*, Great Mosaiec for an Undergrund Contemporary Art Museum, Sicis, Róma, 1998.

piros csíkokkal, fehér pöttyökkel tagolt férfi, míg az ötödiktől a kilencedikig feketék a figurák. A főoldalon a nő-férfi kiemelt párost alkot — színeikkel is elkülönítve, megkülönböztetve a többiektől. Egy felhő, egy piros színű motívumsor s egy táncoló figura keze áthajlik a kompozíció kisebbik (4 m, a nagyobb 6,2 m; magasság: 1,7 m) oldalára, ezzel is az összetartozást, a mű szerves egységét erősítve, s a körtánc jelleget imitálva. Az oldalfal 5 táncolójából a két szélső fekete, balról a második fekete-zöld-fehér felhőfoltok olvadnak a figurájába. A harmadik előredőlő, erősen stilizált arcú, lobogó hajú fekete nő, míg a negyedik: drapp mozaikruhába öltöztetett férfi figura.

Mintha két összefüggő, de időbeli egymásutániságot sugalló jelenet nézői lennénk. A főfal gondtalanabb-derűsebb, szabadabb összekapcsolódása az Élet tánca. Az öröm, a hétköznapok fölé emelő kivételes pillanat sugallata. Míg az átfordulás után, az oldalfal határozottan eldőlő-lehanyatló női figurája „színtelen" férfipárjával s a kompozíció jobb sarkából fenyegető szürke, hegyes (kő)halom az elmúlásra, a halálra

Ha e kivételes ünnepi alkalom és az ismertetett mű életműbeli egyszerisége alkalmat ad az egészről, a Lossonczy-pályáról, való töprengéshez, akkor e mű egyediségéből indulhatunk ki. E figurális nagy méretű munkával Lossonczy ugyanis merészen mást csinál, mint ami eddig egyöntetűen haladó, sorozatokban, nyitott műsorokban fogalmazó életművéből kiszámítható és várható lett volna. Meglepetés a figurák konkrét kezelése. Ebben az alapok nélküli (Lossonczy egész pályáján nem volt figuralista) visszatérésben, visszahajlásban egy

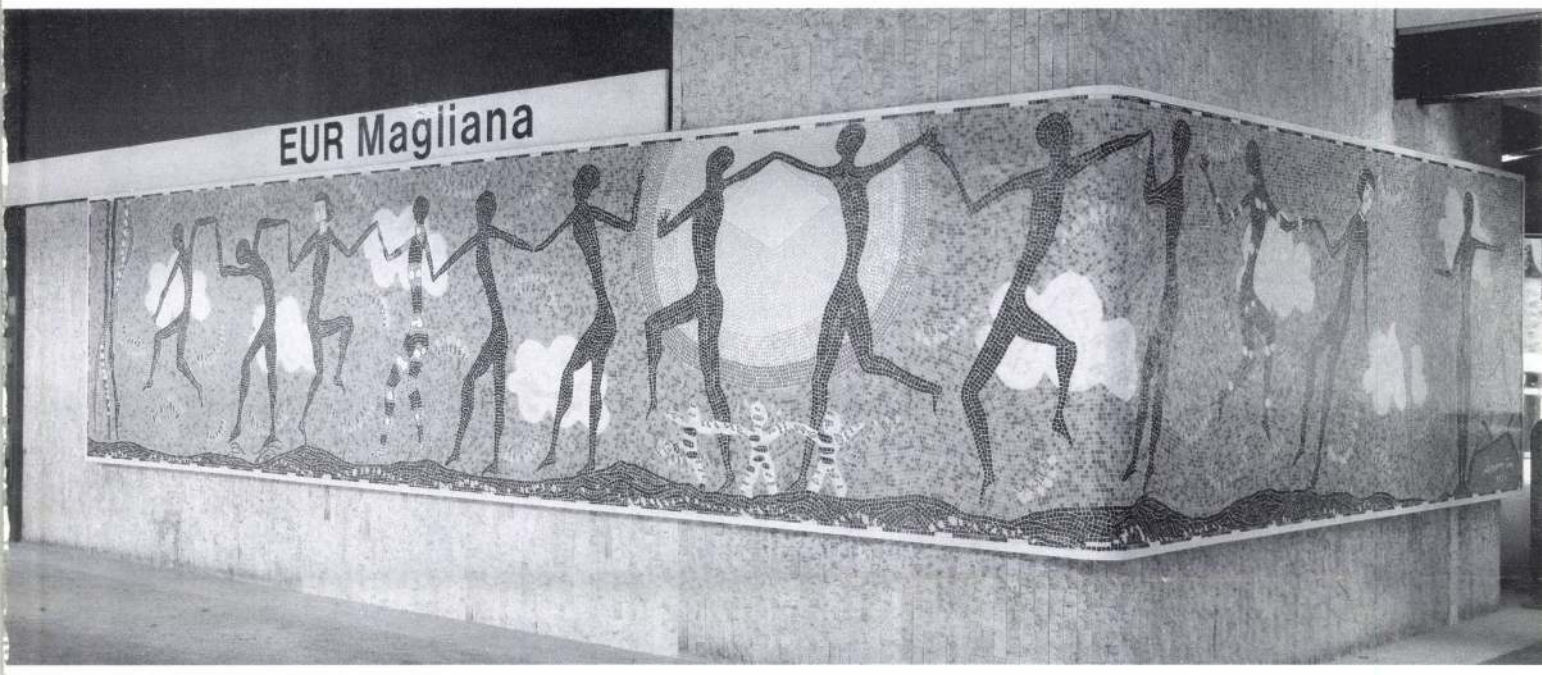

Lossonczy Tamás mozaikja a római metró Magliana állomásán

(Haláltánc) utalhat inkább. Nagyon finoman, visszafogott gesztusokkal, de mégis érzékelhető, dekódolható egyértelműséggel.

Így lesz Lossonczy egyetlen mozaikja Rómából itthonra is szóló üzenet: a naponta megküzdött, mozgásba hozott alkotóerő, az élet, a munka diadala a mindig bennünk, mögöttünk leselkedő elmúlás fölött. A művészettörténeti példatárból legelsősorban ellenpontként, de tanulságos távoli példaként *Picasso Avignoni kisasszonyok*ja (1907), közelebbiként *Csontváry Zarándoklás a cédrusokhoz Libanonban* (1907) női körtánc-kara vagy végül *Henri Matisse* nagy *Tánc* (1910) című kompozíciója kívánkozik a Lossonczy-mű rokonsági körébe.

Az alkotó szándéka szerint (1997): „Ez egy kézfogás. Küldök a római metró utasának egy kézfogást. Hogy ők is úgy fogják egymás kezét. Ezt üzenik az én táncoló figuráim". S így folytatja Lossonczy: „A római metropolitano abban mindenképpen megelőzi a londonit vagy a New York-it, hogy díszítő művészeit az egész világról válogatta — kifejezve ennek a közösségnek a gondolatát. Akik itt megfordulnak, mindenesetre elgondolkodhatnak a világ, világunk sokszínűségéről, gazdagságáról."

„Hát nem jópofa, hogy éppen most, amikor államilag kötelező az absztrakció, én figurálisat festek?" — teszi hozzá kissé kajánul Lossonczy. Az önmaga által rögvest meg is válaszolt kérdésföltevésben benne rejlik az idős mester (1999. augusztus 12-én betöltötte a 95. életévét) állandó megújulni tudása, mindig mást létrehozni akaró fiatalos, alkotó lendülete. Így e munkájában is az alkalmazkodni tudását, a műből ránk — s legelsősorban a rómaiakra — sugárzó derűjét ünnepelhetjük. Az egymásba kapaszkodó fölemelkedésnek a *Weöres Sándor* megfogalmazta *(Vonzás)* élményével is szembesít: „Szállunk az égen át, / a csillagok között, / hosszú a virágfüzér, / kéztől kézig ér, / valamennyi kézen át / kezdettől végig ér".

posztmodern gesztust ismerhetünk föl. Egy az oeuvre homogenitását, egy irányba haladását is megzavaró, megakasztó ellentétes mozgás oly módon, hogy a modern művészettörténet képszótárából a körtánc dekoratív mozgás-diagrammját fölrajzoló matisse-i képlethez mint forráshoz fordul. Igaz, a fölülnézetes körtánc-forma helyett a szembenézet és az egymás mellé sorolt figurák rendje dominál a kompozícióján, de a Matisse-mű szellemi érintése, évtizedeken átívelő üzenete nyilvánvaló.

E magányos, római Lossonczy-mű is erősíti a Mester monográfusának, Pataki Gábornak az életmű egészére vonatkozó záró tételét, tétel-egyenlegét: „A képek zöme (...) furcsa, hol varázslatos, hol idegenszerű mellékízekkel gazdagodó karaktere teszi az egyébként is orkesztrikus bőséggel operáló, egyszerre több hangszeren játszó Lossonczy művészetét még besorolhatatlanabbá, modern posztmodernné, avantgárd transzavantgárddá".

A festő a forma napszámosa

Beszélgetés Lajta Gábor festőművésszel

SINKOVITS PÉTER

— Pályád indulása talán hasonlítható a XIX. századi értelmiségi elit pályakezdéséhez. A többnyire dzsentri családfő akkor látta biztonságban felnövekvő gyermekét, ha az valami komoly vagy annak látszó egzisztenciát szerez. Az esetek nagyobb részében jogásznak küldték serdülő fiukat, aki a diploma megszerzése után hódolhatott művészi ambícióinak. Ez a romantikus szisztéma ma már inkább különösnek hat. Nagy kerülőutat tettél meg tehát a jogászkodástól a festészetig, noha — úgy gondolom — manapság már ilyen szülői kényszerítő erők nem működnek. Lehet, hogy később alakult ki benned a képi formálás igénye?

— Nem később alakult ki, korábban. Jogi diplomám van, de gyakorló jogász nem voltam sosem. Festeni korábban kezdtem, még a jogi egyetem előtt, sőt 1974-ben, az érettségi után önálló kiállításom volt az E-Klub E-Galériájában. Az, hogy jogi egyetemre mentem, valóban kicsit emlékeztet azokra a példákra, amelyeket említesz. Azt szoktam mondani, hogy azért mentem jogra, mert nagyon sok festő végzett jogot, legalábbis ezzel vigasztaltam magam. Tény, hogy például *Cézanne, Bonnard* vagy *Matisse* jogot tanult, *Csontváry* a gyógyszerészet mellett beiratkozott a jogi karra is, *Kandinszkij* pedig éppenséggel komoly jogtudósi pálya előtt állt, amikor hirtelen fordulattal Münchenbe utazott festészetet tanulni. Később a magyar szellemi életben is többen végeztek jogot, például *Mészöly Miklós* vagy *Jancsó Miklós.* Nem ritka ez a fajta pályamódosítás manapság sem, de nem annyira jellemző, mint régen. Egyébként az én esetemben is volt ebben része a szülői ösztökélésnek.

— Miért kezdtél el festeni?

— Ez már számomra is rendkívül bizonytalan. Tény, hogy 1972-73 telén kezdődött el olyan hirtelen ötlettel, amiről már nem tudok pontosan számot adni, de attól kezdve és később, a jogi tanulmányaim alatt sem volt kétséges sohasem, hogy festő akarok lenni. Egyébként még joghallgatóként megpróbálkoztam a felvételivel a Képzőművészeti Főiskolára is, de nem sikerült. Legfeljebb *Barcsay Jenő* szavaival vigasztalódhattam, aki — ettől függetlenül, egy személyes találkozás alkalmával — azt mondta vázlatos tollrajzaimra: „rajzolni meg lehet tanulni, de így látni, azt nem."

— Hogyan próbáltad megtanulni a szakmát?

— Édesanyám általános iskolai tanár-kollégája volt *Orvos András* festőművész, aki elvitt egy rajzszakkörbe, a Pedagógus Stúdióba. Harmadikos gimnazista voltam, először vettem rajzszenet a kezembe, és rögtön beültettek aktmodellt rajzolni. Orvossal összebarátkoztunk, ő tanított meg a festészet alapvető fogásaira. A Pedagógus Stúdióban akkoriban *Litkey György* volt a mester, de nem korrigált túl erősen, nemigen szólt bele semmibe, mert főleg rajztanárok, képzőművészek jártak oda, és így csak óvatosan mert valamit mondani a tanulók munkáiról. Amikor évekkel később *Fischer Ernő* lett a Pedagógus Stúdió vezetője, tőle már személyes módon tanultam: ő azonnal meglátta, kiben mi rejtőzik.

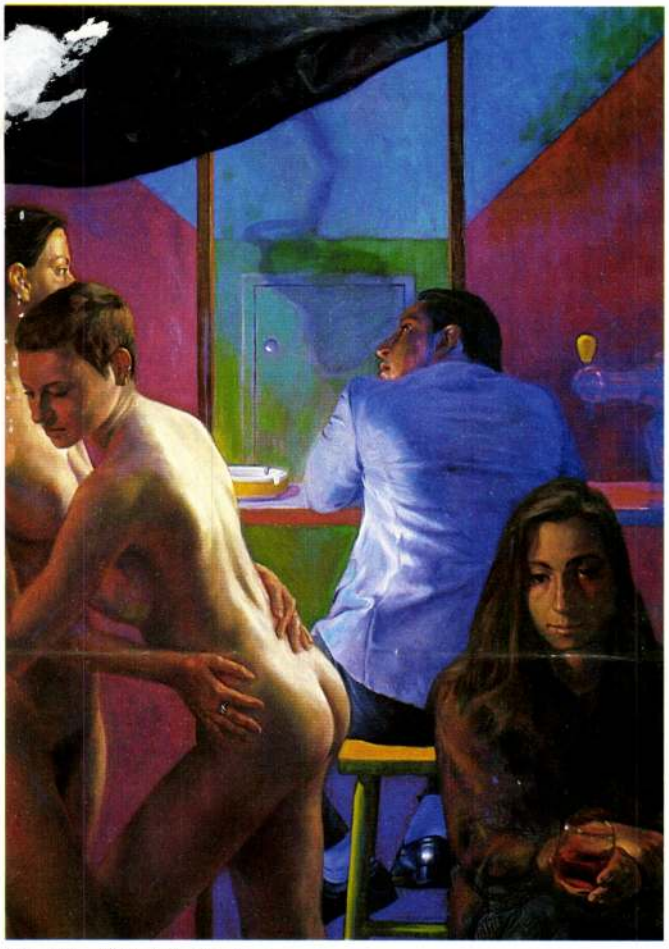

Lajta Gábor: Éjfél, 1995–96, olaj, vászon, 140×100 cm (Fotók: Berényi Zsuzsa)

— Amikor a képzőművészet felé fordultál, hogyan döntötted el, hogy festő, szobrász vagy grafikus leszel, hiszen hosszú ideig tervező grafikus voltál, és a festészet háttérbe szorult.

— Nem egészen. Az alkalmazott grafikát a véletlen szülte. Az egyetem után filmeket készítettem, amatőr filmeket. Ebben az időben keveset festettem. Biztosan tudtam, hogy festeni fogok és az lesz számomra a legfontosabb, de valami miatt izgatott a filmezés. Filmeket csináltam, ennek kapcsán kerültem a Filmvilág című folyóirathoz, ahol egy filmkritika-pályázaton nyertem. A Filmvilágnál tudták, hogy festek, eleinte képszerkesztő voltam, egy idő után fölvetették, hogy lehetnék tördelőszerkesztő. Akkor elvégeztem az Újságíró Iskola kép- és tördelőszerkesztő szakát, és művészeti szerkesztő lettem. Az alkalmazott grafika igazán ebből következett csak, egyébként semmilyen döntő szerepet nem játszott, és teljesen független volt

A festő a forma napszámosa

(folytatás a 18. oldalról)

ura a formának. Tanítani a formát tanítják. A XX. században ilyen tanítható forma a kubizmus. Úgy éreztem, csak arra vagyok képes, hogy nézek egy figurát vagy akármit a valóságban, abból próbálok képet formálni, de nem tudom, hogyan. Erre vonatkozóan soha nem mondott senki semmit. Legfőljebb azt, hogy lehet lerajzolni valamit, hogy arányos legyen, plasztikus legyen és így tovább, de ez nem művészet, ez a stúdium. A Simmel értelmezésében az élet, s az eljutás ettől a mozgó és megfoghatatlan valamitől a formáig, ez számomra teljesen megoldhatatlannak tűnt. Ezzel kezdtem gyötörni tanult barátaimat, festőket, esztétákat, irodalmárokat, mondanák meg, szerintük hogy van ez. Azt kell mondanom, legtöbben nem is értették, hogy miről van szó, mi a kérdés. Véletlenül, Fülep Lajos *Az emlékezés a művészi alkotásban* című tanulmányában bukkantam rá a válaszra, s akkor valami bekattant, s attól a pillanattól kezdve elindult bennem valami kedvező változás. Elkezdtem bóklászni az utcákon és több száz rajzot készítettem. Nem tudtam még ugyan megoldani, amit akartam, de legalább sejtettem, miről is van szó...

— Picassóról írtad, hogy a festő a forma napszámosa...

— A vicc az, hogy én a formát tartom a legtöbbre. Hiába van ez az őrült rögeszmém, hogy az életből kiindulni a formába, és ez lehetetlenség, mert nem vezet az életből semmilyen út a formába, mégis ott a festményen csak forma van. A mű az csak forma, tehát itt nincs mese. Formát kell csinálni.

— Hogyan születik egy-egy kép, vázlatokkal érlelődik meg a végleges motívum, vagy azonnal vásznon kezdesz dolgozni?

— Kezdetben sokkal több vázlatot készítettem, később egyre többet dolgoztam közvetlenül modell után. Például az *Éjfél* egy évi folyamatos modell utáni munkával készült, és itt már vázlatok nem voltak. A mostani képeket megelőzték kis vázlatok, de ezek inkább ötletvázlatok voltak, meg néha egy-egy részlettanulmány... Azt tapasztaltam, hogy a közvetlen festés, tehát a festés folyamata az, ami közelebb visz az eredményhez. Most inkább már külön kezelem a rajzolást és külön a festést. Hónapokon keresztül csináltam előkészítő vázlatokat, és a képen minden teljesen más lett, nem nagyon megy a dolog így.

— Sok festő — főleg a régi mesterek — azért készít vázlatot, hogy felkészüljön, mintegy modellezze a későbbi kép formáját. Ezek szerint te ezt nem tartod fontosnak?

— De fontosnak tartom, a vázlat olyan, mint egy kis csíra. Esetleg elkezdek festeni, s még nem teljesen világos előttem, mi lesz a képnek a magja. Ilyenkor készül valami vázlat, ami a mag szerepét tölti be. A mag persze nem hasonlít a növényre.

— Mikor készül el a kép? Mikor fejezed be? Látom például, hogy az Akt mosdóállvánnyal *című képedet átfestetted, noha nekem az eredeti jobban tetszett.*

— A veszély mindig fönnáll, hogy az új változat nem lesz jobb, de én örülök, hogy megszabadultam attól a pszichológiai kényszertől, hogy a képet be kell fejezni, és az ecsetet le kell tenni, s utána már nem nyúlhatok hozzá. Ezt a kényszert éppen Csernus Tibor hatása oldotta fel, aki újabban állandóan átfesti a képeit. Már én sem érzem úgy, hogy minden áron be kell fejezni egy képet, később is hozzá tudok nyúlni.

— Milyen ösztönzések segítettek a saját ábrázoló festészeted kialakításában?

— Néhány nevet kiemelnék: Baconön kívül Kitaj, *Leonardo Cremonini, Siegfried Anzinger, Eric Fischl*, de mély benyomást tett rám *Antonio Lopez Garcia*, a fantasztikus spanyol festő, valószínűleg a legjobb kortárs realista, akiről egy hosszú filmet is láttam, ahogy festi a birsalmafáját a kertben. A gond az, hogy ezekben a festőkben is egy-egy részletet lehet csak megtalálni ahhoz képest, ami az emberben eszményként él, amit megpróbál megfogalmazni. De hát végül is nem abból jön létre egy festő, hogy azt próbálja megcsinálni, amit hiányol? Ő maga biztos, hogy olyan valaki, aki rajta kívül nem létezik. Amit csinál, azt más nem csinálhatja meg. Jó esetben, a legjobb esetben talán tényleg be tud tölteni egy hiányt.

— Tehát akkor elsősorban önmagát kell jól ismernie, hogy ezt meg tudja fogalmazni.

— Akiket én keresek a kortárs figuratív festők között, azok a szellemi rokonok, Molnár Sándor hívja így, ahogy ő is tudatosan kereste mindig a szellemi rokonait. A kortárs képzőművészetben egyáltalán nem szokás ilyet tenni, mert mindenki iszonyúan fél, nehogy valakire hasonlítson, és ezt véletlenül fölismerjék. Pedig mindenki hasonlít valakire. 1990-91 óta érzem, hogy az expresszívebb kifejezési forma lassan lecsendesedik a képeimen. 95-től kezdve pedig egyre felvállaltabban jelennek meg a reális figurák. Valóban, volt egy olyan pillanat, amikor fölismertem, hogy szükségem van a reális figurára, de nem voltam benne biztos, miként legyen reális. Azt tudtam, hogy ne legyen tanulmányszerű és ne legyen anakronisztikus vagy konzervatív... Ez a pillanat akkor következett be véglegesen, amikor megfestettem az *Éjfél* című képemet, ekkor elfogadtam, hogy a festmény legyen reális annyira, amennyire csak lehet, akár mint például *Andrew Wyeth* képei. De a legnagyobb kérdés az, hogy hogyan lehet valami a lehető legreálisabb és ugyanakkor a lehető legelvontabb a forma értelmében, hogy festői formává váljon, akár úgy, ahogy azt Molnár Sándor elgondolja. Úgy gondoltam, nekem olyan képet kell festenem, amely Molnárnak is megfelel. A megfelelés alatt azt a magas követelményt értem, melyet Molnár a festői formával szemben felállít. Ez természetesen nagyon távoli cél, s egyáltalán nem érzem, hogy a kihívásnak olyan könnyen meg tudnék felelni. Mindenesetre volt ez a pillanat, ami után elmúlt a kétely, hogy manapság lehet-e egyáltalán realista dolgokat csinálni. A kétely most már tisztán festői, és a hogyanra vonatkozik. Két éve, Párizsban rendezett kiállításom után, életemben először néhány napot töltöttem Rómában. Rómáról az volt az elképzelésem, hogy Róma a *forma*. Az utazás megerősített abban, hogy Róma a forma csúcsa. *Michelangelo, Caravaggio*, a barokk, az épületek, a monumentalitás, mindaz a szilárdság, ami Rómában megvan, mércét állít fel, s ez óriási hatással van az emberre. Utána másként nyúltam az anyaghoz, mint Róma előtt.

— Úgy érzed, a továbbiakban is ezen az úton kell tovább menned, ahol a puszta tér és a figura dominál?

— A Tao szerint az a fontos, ha az ember az *úton* van. Én is annak örülök, ha az úton lehetek, ilyenkor az ember nem egy barlangban tapogatózik, hanem valahol megy. Nem biztos, hogy megfestette az igazán fontos képet, de elért valamit azzal, hogy rátért az útra. Hogy mit festek? Nyilván egy életen át lehetne csak aktokat festeni, ahogy üvegpalackokat is lehet. De engem nagyon sok minden érdekel. Festettem kocsmai jeleneteket, éjszakai figurákat, izgat ez az egész emberi színjáték.

— Hogyan teremted meg a tér és a figura harmonikus kapcsolatát, festés közben alakul ki, vagy eleve benned él a kép, amelyet arányaival együtt megvalósítasz?

— Az újabb festményeim egyszerű módon készültek; a műterem egyik sarkába helyeztem egy dobogót, a padlót és a falakat szürkére festettem, s beállítottam a figurát. A szürkét azért választottam, mert a korábbi erősen színes festményeimhez

Az időtlenség kulcsa

(folytatás a 11. oldalról)

mindig az időt kifejező új variációban. A múlt festészete és a XX. századi festészet ugyanaz, és aki korszerű akar lenni, annak tízezer évre kell visszanyúlnia. A provinciák azok, ahol az amnéziát olyan sokra becsülik, hogy nem emlékeznek semmire, nem tudnak semmit és teljesen elvadultak, és azt képzelik, hogy az egyéniség nem más, mint az amnézia képe és kifejezése. Ilyen provinciákból utaztak Franciaországba a század folyamán a művészek, vitték az amnéziájukból következő hőbörgéseiket, itt aztán a tehetségesebbje visszanyerte emlékezetét, a francia szellem kiművelte és megérlelte őket. Franciaország jótékony hatása a minden irányú figyelem (a létezés egésze aktuális az emberben) és a kulturáltság igénye volt. Nem pedig a világból és a művészetből való kirohanás.

Lossonczy geometrikus képeiről külön kellene írni. Kétféle geometrikus kép van: egyrészt a világ szerkezetét jelentő geometria, másrészt a kristály. Lossonczy mind a kettőben jártas. De ami fontos, geometrikus képei nem személytelenek, mint a XX. századi nyugat-európai képek nagy része. A személytelenség az emberiség legnagyobb veszélye, amely természet-, lélek- és szellemellenes, így művészetellenes is. A létrontó szellem- és művészetellenes erők a század első felében mint diktatúrák jelentek meg (fasizmus, bolsevizmus), ezt a művészet, ha nehezen is, de túlélte, a század második felében fellépő személytelenség terrorja nem biztos, hogy túlélhető. A művészeten kívüli jelenségek művészetté magyarázása, és a tényleges tradicionális művészet társadalomból való kiszorítása reménytelen helyzetet teremt.

„A művész öregen születik." (*Bazaine*) Az öregkori művek súlya és jelentősége: *Shakespeare Vihar*ja, *Szophoklész Oidipusz Kolonoszban*ja, *Beethoven* utolsó vonósnégyesei, *Michelangelo Rondanini Piétá*ja, *Rembrandt* öregkori képei stb. ... ezek a művészet legjelentősebb művei.

Öregkori és halálképek. Ezt részben azonosnak vehetnénk, de nem így van. Vannak halálképek, amelyek nem öregkori képek. Vannak öregkori képek, amelyek nem halálképek. De az öregkori-halálképek vannak túlsúlyban a művészetben. Lossonczy Tamás új képei öregkori és halálképek egyszerre. Kétféle öregkori kép van. Az érett, mint ahogy a gyümölcs megérik, és az aszketikus, koldus, aki lebontott magáról minden életet, erről szól az Oidipusz Kolonoszban. Lossonczy az utóbbit választotta, a kopott, aszketikus, elvékonyodott életrétegű öregkori utat.

Amennyire ismerem Lossonczy életművét, 1994-től datálódnak az öregkori-halálképek. Kezdődik mindjárt a *Palesztinát pedig ne feledjük el* című képpel. Ezen a vásznon egy nap világít, a fény még napszerű, kissé tárgyias, körülötte füstszerű, üres tér, amelyben apró jelek sodródnak bizonytalanul a nap, vagyis a fény felé. A füstszerű üres tér a halottaskönyvek tanúsága szerint akkor jelenik meg a haldokló előtt, amikor elveszti a testi folyadék feletti kontrollt. Ez a füstszerű üres tér van a képen, s a kis jelek szinte céltalanul lebegnek benne. Az *Ütközetek* című 1994-es képen a fény a bal oldalon fokozódik, nagy területet foglal el, és önállósult, már nem kötődik tárgyhoz, ami felé mint kilőtt rakéták céltudatosan törnek piros, gyertyaszerű formák és fények, ez a vibráló mécses-látomás a haldoklás utolsó fázisában jelentkezik, amikor egyre nehezebb lesz a légzés, a belégzés rövid és nehézkes, a kilégzés hosszú és sóhajszerű.

Az *Üldözöttek* című 1995-ös képen a halál völgyének kezdete látszik, az oda nem tartozó, máshonnan áthozott, szúrós, szörny-geometrikus alakokkal, amelyek balra haladnak, a halál völgyének fekete üres tere itt füstszerűen gomolygó barna tér, kissé összekevert élményrétegek eredményeként. A fény eltűnt.

Az óbudai kiállításról most két képet említek. Az egyik fekete tér, kopott, szegényes, meggyötört, aszketikus, előtte fehér karcolások. Ez a fekete tér az, amikor a haldoklás végén az emberben lévő női és férfi elem a szívben egyesül; ez a kép erről szól.

A másik egy kicsi, hosszúkás kép, vízszintes, amely a haldoklás völgyének fekete tere, ebben az alagútban való sebes sodródás, a képen vonalak jelzik a mozgás irányát és sebességét, az alagút végén lévő, a kép közepén látható izzó fény felé.

Úgy látszik a halál előtt a lélek végigjárja — akár többször is —, mintegy begyakorolja azt az utat, amely nemsokára rá vár, és mindegy, hogy a gyakorlati ész, a tudat tudomásul veszi-e vagy sem, egyetért vele vagy sem, ebben megakadályozni nem tudja. A távozóban lévő lélek lénye centruma felé fordul, és már nem érdeklik az élet ostoba aktualitásai.

Kedves Tamás, szeretettel köszöntelek 95. születésnapodon, és adja meg neked az Isten azt, amit a benned lévő élő lélek kíván. Várjuk az újabb képeket te és a mi örömünkre és megtisztulásunkra.

(A képek a Budapest Galéria Lajos Utcai Kiállítóházának kiállításán készültek.)

Tartsa meg magának a lapot.

Múzeumi Naptár

A MAGYARORSZÁGI MÚZEUMOK
LEGTELJESEBB PROGRAMJAIT,
ÁLLANDÓ ÉS ÚJ IDŐSZAKI KIÁLLÍTÁSÁT,
VALAMINT ADATAIT
(cím, telefonszám, e-mail)
ÉS SZOLGÁLTATÁSAIT TARTALMAZÓ
KÉTHAVONTA MEGJELENŐ KIADVÁNY
Internet: http://www.ace.hu/MNM/MN
E-mail: marton@ace.hu

Szerkesztőség: Kulturális Örökség Igazgatósága
Postacím: 1461 Budapest, Pf.: 211.
(1053 Budapest, Magyar utca 40.)
Telefon/Fax: 226-00-27

Előfizetés a szerkesztőségtől igényelt
átutalási postautalványon.
Előfizetési díj (évente): 600 Ft + postaköltség/év.

SMALL GALLERY

KÉP · PAPÍR · KÉP · PAPÍR · KÉP

SMALL BEAUTY GALÉRIA
BUDAPEST
V., GERLÓCZY U. 9.

LOSONCI ÁGNES
KÉP—PAPÍR—KÉP
című
KIÁLLÍTÁSA

1992. MÁJUS 25—JÚNIUS 2-IG

MEGNYITJA:
PÁJER EMÍLIA
textilművész

1992. MÁJUS 25-ÉN 16 ÓRAKOR

LOSONCI Ágnes

SMALL GALLERY

KÉP · PAPÍR · KÉP · PAPÍR · KÉP

SMALL BEAUTY GALÉRIA
BUDAPEST
V., GERLÓCZY U. 9.

LOSONCI ÁGNES
KÉP—PAPÍR—KÉP
című
KIÁLLÍTÁSA

1992. MÁJUS 25—JÚNIUS 2-IG

MEGNYITJA:
PÁJER EMÍLIA
textilművész

1992. MÁJUS 25-ÉN 16 ÓRAKOR

LOSONCI Ágnes

MŰCSARNOK / PALACE OF ART

1146 BUDAPEST, DÓZSA GYÖRGY ÚT 37.

TELEFON: 343-7401

FAX: 343-5205

1995 NYÁR SUMMER

Műcsarnok
Ernst Múzeum
Dorottya Galéria

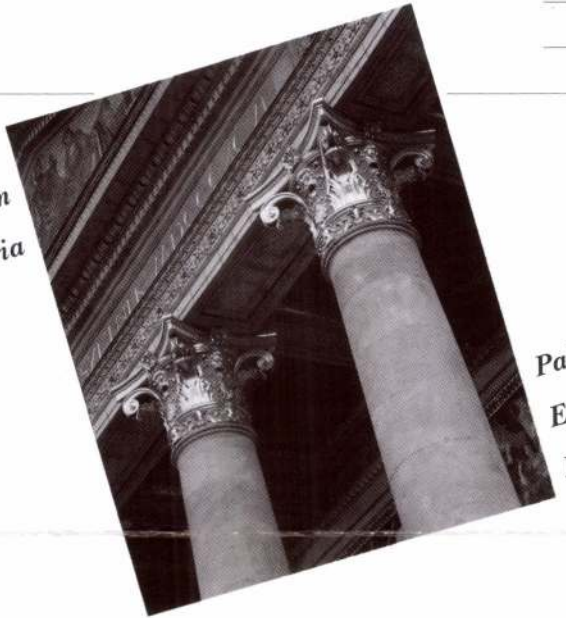

Palace of Art
Ernst Museum
Dorottya Gallery

MŰCSARNOK / PALACE OF ART

LOSSONCZY TAMÁS

ERNST MÚZEUM

BUDAPEST VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.; TELEFON: 341-4355
NYITVA: NAPONTA 10–18 ÓRÁIG, HÉTFŐN ZÁRVA/OPEN: 10 A.M.– 6 P.M. EVERY DAY, EXCEPT ON MONDAY
Belépődíj: 50 Ft; diákoknak, katonáknak, nyugdíjasoknak: 25 Ft; ingyenes nap: kedd
Entrance fee: 50 HUF; for students, soldiers, pensioners: 25 HUF. No entrance fee on Tuesday.

LOSSONCZY TAMÁS KIÁLLÍTÁSA
EXHIBIT OF TAMÁS LOSSONCZY

1995. augusztus 25 – október 22. / 25 August – 22 October, 1995

A 91 éves művész a magyar nonfiguratív művészet kiemelkedő alakja. A 20-as évek végén kezdett – az akkori Magyarországon jószerével unikális – absztrakt kísérletek után a 30-as évek végétől egy romantikus-expresszív hangütésű nonfiguratív piktúra képviselője. 1945 után az Európai Iskola, majd az Elvont Művészek magyarországi csoportjának tagja, egyrészt egy „minden pszichologikumtól mentes", autonóm képi nyelv kimunkálásán dolgozik, másfelől folytatja expresszív-szürrealista kompozícióinak sorozatát is. Az 50-es évek kényszerű kitérője után festészetében újra jelentkeznek, kiteljesednek és sajátos leágazásokkal gazdagodnak ezek a vonulatok; a különböző kompozicionális problémák, színhasználati kérdések köré csoportosuló sorozatok mentén rendeződik az oeuvre.
A kiállítás a művész életművének több mint öt évtizedéből nyújt válogatást.

At 91, Tamás Lossonczy is an outstanding exponent of Hungarian non-figural art. After a start with abstract works in the late '20s, then unique attempts in Hungary, he has represented a non-figurative painting of romantic-expressive tone since the end of the '30s. After 1945 he was first a member of the European School, then of the Hungarian group of Abstract Artists, trying to elaborate an autonomous visual idiom "free from psychological implications" on the one hand and resuming his series of expressive-surrealistic compositions, on the other. After the forced detour of the '50s, these trends were continued, enriched, ramified, his oeuvre getting arranged along series, each concentrating on a certain problem of composition or colour application.
The exhibition presents a selection from the yield of over five decades.

Megnyitó: 1995. augusztus 25-én / Opening: 25 August, 1995
A kiállítás rendezője: Pataki Gábor / Curator of the exhibition: Gábor Pataki

Napi Mo. 1401.

eklés nélkül

erepekről

ban, ahol most több színházhoz visszahívnak vendégnek. Visszahívnak, mert a bécsi operától a berlini Komische Operig korábban több szerepre felkértek, a düsseldorfi operának 1996 és 1998. között a tagja voltam. A baj csak az volt, hogy nagyon hiányzott a koncerteneklés: az oratóriumok és a kamaramuzsikálás. Ha itthonról járok el vendégszereplésekre, úgy hódolhatok a számomra legfontosabb műfajoknak is.

– Úgy tűnik, a nyáron is bizonyságát adta ennek, hiszen nemrégen vett részt a Gödöllői kastély kamarakoncertek hangversenyein...

– Nagy boldogság volt *Dohnányi* dalait énekelni. Jó, hogy most újra előkerülnek a szép, XX. századi magyar zenék. Dohnányi összes dalát *Gulyás Márta* zongorakíséretével a Hungarotonnál lemezre is felvesszük. A Törley Szalonnál ősszel megjelenik egy válogatás *Schubert, Chopin, Mozart* és mások dalaiból, amelyet művésztársaimmal, *Szüle Tamással, Drahos Bélával, Prunyi Ilonával* és *P. Szabó Anikóval* rögzítettünk. Valaha csellóztam, bizonyára ezért is vonzódom a kamarázáshoz.

– Hol láthatjuk, hallhatjuk a közeljövőben?

– Ma este az Operagálán Gilda és Júlia áriáiból adok elő. Augusztus 27-én Ella István orgonaművésszel lesz Händel- és Bach-estem a Mátyás-templomban. Szeptember elején Insbruckban régizenefesztiválon veszek részt, majd Budapesten az egyházzenei fesztivál záróünnepségén lépek fel.

Kálmán Gyöngyi

Lossonczy Tamás kilencvenöt éves

Ifjú szívvel, töretlen hittel

Lossonczy Tamás, a magyar festők doyenje kilencvenöt éves. Az 1904. augusztus 12-én Budapesten született Kossuth-díjas művész, aki ma is ifjú szívvel, rendületlen hittel és invencióval alkot, *Vaszary János* tanítványaként 1926-ban végzett a Képzőművészeti Főiskolán. Korai párizsi tanulmányútján, amelyről emlékiratában beszámol, még a nagy generációt találja a fény városában. A kis galériák *Picasso, Braque, Matisse, Rouault* műveit kínálják. Lossonczy felkeresi *Piet Mondrian* műtermét, és barátságot köt az absztrakt festészet holland atyjával. Ez a szívélyes kapcsolat és művészi példa meghatározza későbbi pályafutását.

Hazatérve bekapcsolódik a magyar festészet legradikálisabb áramlataiba. Korai műveire felfigyel *Kassák Lajos, Kállai Ernő* és *Hamvas Béla* is (akinek legendás Forradalom a művészetben – Absztrakció és szürrealizmus Magyarországon című kötete borítóját Lossonczy Tamás térkonstrukciója díszíti). A második világháború után rövid ideig abban a hitben él és dolgozik, hogy a modern magyar képzőművészet végre méltó helyére kerülhet idehaza. Hamarosan azonban csalódottan kívül reked a művészeti életen. A személyi kultusz korának, a zsdanovi esztétikának nincsen szüksége Lossonczy Tamás (és művésztársai: *Bálint Endre, Korniss Dezső, Gyarmathy Tihamér, Veszelszky Béla, Gadányi Jenő, Bene Géza* és mások) sokszínűen eredeti, belülről fakadó – azaz: „felülről" manipulálhatatlan – műveire.

Ettől fogva Lossonczy Tamás iparisкolai rajztanárként kénytelen megkeresni mindennapi kenyerét. Műveit azonban, amelyek a modern klasszicizmus és a legszélsőségesebb avantgárd kísérletek

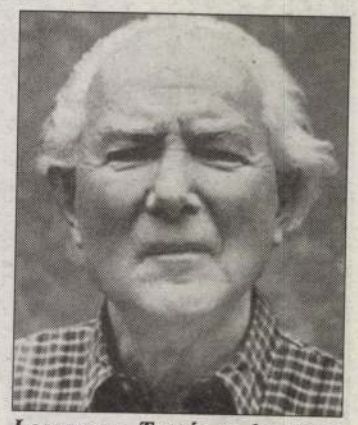

Lossonczy Tamás a hetvenes években FOTÓ: KOFFÁN KÁROLY

minden fázisát végigjárják (csak épp a szocreál szempontjából domesztikálhatatlanok) lankadatlan hittel alkotja tovább. A hatvanas évek közepétől elvétve már idehaza is kiállíthatja egy-egy művét – korábban csak Nyugat-Európában szerepeltek a képei különféle tárlatokon, ahol a legjelentősebb kortárs mesterek között tartják számon –, ám az igazi megbecsülést és az azt jelző Kossuth-díjat csak kilencvenesztendős korában, 1994-ben kapja meg.

Lossonczy Tamás ma, kilencvenöt esztendősen is rajzol és fest. Budai, Ady Endre utcai műtermében újabb és újabb meglepetésekkel fogadja barátait és látogatóit. „Grafikai naplóját" folyamatosan vezeti. E kései remeklések század- és ezredvégünk fekete karneválját mutatják be, biztos vonalvezetéssel, komor gondolatok közt is bölcs iróniával és vitriolos humorral. A közelmúltban Rómában elkészítette a város metrójának egyik nagyszabású mozaikját.

Tisztelettel köszöntjük születésnapján a ma is ifjú szívű, töretlen munkakedvű Mestert!

Szepesi Attila

Schéner-tárlat M

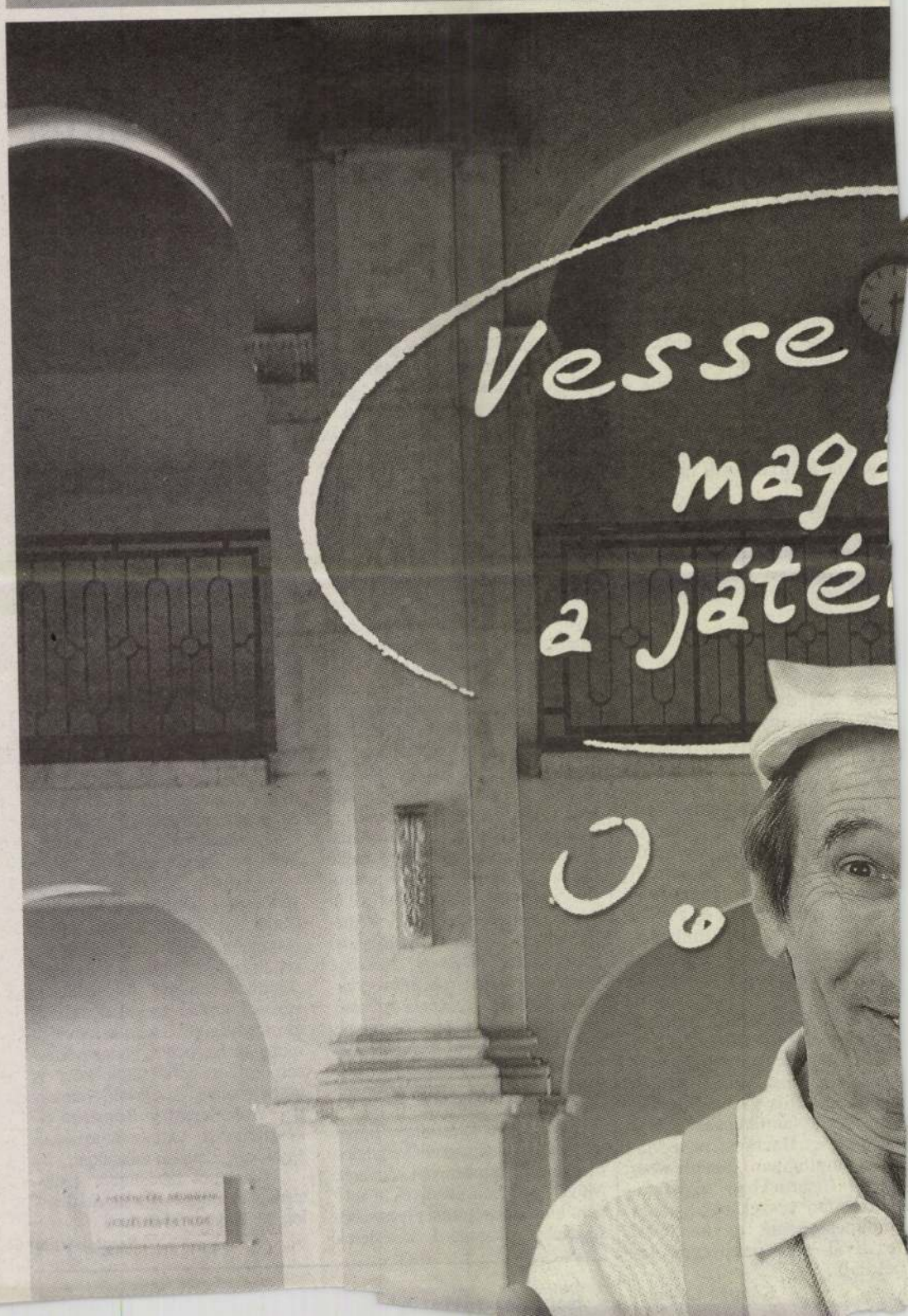
Vesse
maga
a játé

Lossonczy Tamás
Lossonczy Ibolya

Marosi Ernő, Merei Ottó, Passuth Krisztina,
Pataki Gábor, Nagy Ildikó, Szabó Júlia
Irányai
Bp. 1999, Balassi

LOSSONCZY Tamás

(bán): Lossonczy Tamás Tösszöntése.

= MN 1984. 189. aug. 12. 7. p.

leges megjegyzés, az adatok for-
azért tartottuk szükségesnek
en nem tartalmazzák a számunk-
rtásba vételhez minimálisan azon-
s- vagy munkahelyi cim rendelke-

ma talán igy tehetőek fel:
Kik a külföldön élő magyar szár-
stb.) tudósok és szakemberek ?

ző kérdések alapján is adatok:
származásu pl. biokémikusok ?

ző:

lföldön élő magyar csillagász,

1 000 Ft
2 000 Ft
5 000 Ft
10 000 Ft

található összes magyar tudós

LOSSONCZY Tamás

Kitüntetett művészek '94

Lossonczy Tamás

Kedves Tamás!

Gyanítom, megható és fölemelő érzés kilencvenesztendős korodban átvenni a Kossuth-díjat. Átvenni egy olyan díjat, amelyet már ezelőtt négy évtizeddel is megérdemeltél volna. Csak éppen akkoriban a magyar festészetnek az efféle teljesítményei és jelenségei föld alá kényszerültek, és – most legalábbis így tetszik – búvópatakként vészelték át a kiátkozások idejét és bukkantak fölszínre, mihelyt a valóságos értékrend újból mérvadó lett. Az alatt az időszak alatt, amikor a magyar művészet színe-java szótlanságra ítéltetett, bármelyik műfajban is tevékenykedett, a világ természetesen ment előbbre, és tette a maga dolgát. Mi, akik régtől fogva ismerünk, ismerjük és becsüljük munkásságodat, mindig is tudtuk, hogy téged a világ még a sokkal jobb föltételek között sem képes lehagyni, mert Te sosem akartál, valószínűleg nem is tudtál másként gondolkodni róla, mint ahogy egy festő gondolkodhat. Aki csak egyszer is belelapozott rajzolt „naplóid" valamelyik kötetébe, annak minden bizonnyal Szentkuthy Miklós „volumenjei" juthattak eszébe; naprakész és hiteles följegyzések a birtoklásra fölkínálkozó világról. Ezért hát, Tamás, a mi szívünkben hivatalos díjak nélkül is a legmagasabban díjazott szellemi emberek közé tartoztál, a magyar festészet XX. századi vonulatai közt egyik legmarkánsabb egyéniségnek láttunk és látunk ma is, amikor, lám, hivatalos kitüntetés is hullik Rád. Szomorú egy kicsit amiatt vagyok, hogy drága társad, Ibolya nem érhette meg ezt a pillanatot, hiszen aki a keserűségekben, a mellőzésben, a kiátkozottságban is kitartott melletted, annak első helyen kellene ünnepelnie is. Ő ugyanis azt is pontosan tudta, hogy Te az egyetemes művészetnek is rangos alkotója vagy, miként talán ettől a pillanattól fogva mindazok tudják, akik Kossuth-díjadról tudomást szereztek.

Áldjon Isten, drága barátom, és adjon még Neked hosszú, alkotó éveket!

F. L.

Edvi Péter vette a kalapját

Bajban a Mozart Alapítvány

„Miután számomra a prágai székhelyű Mozart Alapítvány gazdasági háttere teljességgel áttekinthetetlen, úgy döntöttem, hogy lemondok annak magyarországi igazgatói posztjáról" – jelentette ki tegnapi sajtótájékoztatóján *Edvi Péter*. A Hannoverben élő, évente négy hónapot hazánkban töltő és korábban karitatív koncerteket szervező Edvi ugyanis a továbbiakban nem óhajt sorsközösséget vállalni *Alain Coblence* elnökkel.

Ami az ügy hátterét illeti, Coblence – aki végzettségét tekintve ügyvéd, és állítólag fanatikus zenerajongó – még az európai szocializmus összeomlásakor tűnt fel Prágában, ahol sikerült *Václav Havelt* (akkor még Csehszlovákia elnökét) rábeszélnie egy prágai székhelyű Mozart Akadémia alapítására. Ezen az akadémián kelet- és nyugat-európai, valamint tengerentúli fiatal muzsikusok kaptak volna posztgraduális képzést a világ legismertebb művészeitől. Coblence 1992-re – a zenei nagyságokon kívül – megnyerte az ügynek *Francois Mitterrand-t, Jaques Delors-t, Mario Soarest, Hanna Suchockát* is, de az előkelő névsor dacára a prágai letelepedésből nem lett semmi.

Coblence azonban nem adta fel tervét, s 1992 tavaszán Magyarországon próbálkozott az elgondolással. Idehaza szinte az egész zenei élet támogatta a minden szempontból megalapozottnak tűnő tervet. Kicsit ugyan furcsállták, hogy mindenből a legnagyobbat, a legcsillogóbbat és a legdrágábbat szereti választani, de sikerült elérni, hogy 1992. szeptember 17-én a magyar kormány elvi hozzájárulását adja a Mozart Akadémia fertődi Esterházy-kastélybeli letelepedéséhez. A kormány a szerződés megkötését természetesen bizonyos pénzügyi feltételekhez kötötte, s mindjárt ki is derült, hogy az alapítvány ezeket nem tudja teljesíteni. Az első Mozart Fesztivál költségét is a tizedére kellett faragni, s a világhírű rendezők és karmesterek helyett kevésbé ismertek érkeztek. A szállodák és éttermek hetekig álltak sorba a pénzükért, Coblence úr fogadásai és vacsorái azonban zajlottak tovább. Arról nem is beszélve, hogy az elnök a zenei fesztiválok műsorát és a fertődi összejövetelek programját minden előzetes bejelentés nélkül rendszeresen megváltoztatta, miközben barátnőjével megdöbbentő gyakorisággal utazgattak a New York-i iroda, a párizsi lakás és a velencei nyaraló között – az Air France 200 ezer dolláros alapítványi támogatásának terhére.

1993 őszén aztán Edvi Péter választ elé állította Coblence urat, de a tételes, független könyvvizsgáló által hitelesített elszámolás mind a mai napig nem készült el. A zeneakadémia a csehországi Dobrisban, megkurtított programmal, a tervezetthez képest körülbelül hatvan százalékkal kevesebb hallgatóval működik. Mint Edvi Péter elmondta: magát az ötletet továbbra is jónak tartja, s talán egyszer – erkölcsileg elfogadható körülmények között – megvalósítható is lesz. De kérdéses, hogy mindez lehetséges-e a Mozart Alapítvánnyal, illetve Coblence úrral együttműködve.

(jé)

A rádió mellett

Schütz és Szombathy

„A budapesti közönségben, úgy látszik, megvan a csírája annak, hogy olyan intimusává legyen a cabaretnek, amilyenre eddig csak külföldön van példa" – *Szini Gyula* írta ezt a magyar kabaré tizedik esztendejét köszöntő antológia előszavában, bizony még a tízes években... Azért el kellene már egyszer komolyan is gondolkodnunk azon, akár e fenti idézet örvén is (és természetesen aktuálpolitikai kérdéseket mellőzve): mi a mai magyar kabaré feladata? Társadalmunk viszonyainak átrendeződése, a rétegződés klasszikus formációinak (újra)alakulása vajon nem kívánja-e meg – természetes módon – a polgári szórakoztatás klasszikus formáinak felelevenítését? A *mindenkori* politikai szembenállás lenne csupán feladata a magyar, a *pesti* kabarénak? Nem az-e a természetesebb, hogy a politikus tűnik közvetlenebbnek a kabaréból hozott poénok segítségével – nem pedig a kabaré szerzője fogalmaz interpellációkat, dekrétumokat és politikai kiáltványokat?

A héten kétszer is hallhattuk *Schütz Ila* és *Szombathy Gyula* kamaraestjét (*Gyarmati István* fölényes biztonsággal bemutatott show-mesteri műsorvezetésével), amelyben sanzonok és bluette-ek éppúgy megférték, mint a közönséget nem csupán Szini Gyula idejében, hanem ma is élénken érdeklő „privát" anekdoták. Amelyekből bőven idézhettek a művészek, hiszen (s ez volt műsoruk tulajdonképpeni apropója is) teljes negyed százada annak, hogy először léptek színpadra. Az összeállítás bizonyította: akár rádió mellett ülve, csupán az „orfeumi" környezet varázsa nélkül is lehet nevetni, mosolyogni, s a jókedv által könnyebbedni kicsit a hétköznapok gondjaitól. S mihelyt mosolygunk, az nem feltétlenül nyelvöltögetés az amúgy is mulandó politikára vagy egynyári politikusra. Hanem: elsősorban örök tulajdonságaink – a butaság, a gőg, a gátlástalanság stb. – görbe tükrébe tekinthetünk; ki megütődve, ki csak a *másikra* ismerve, de mindenki, akiben van egy csöppnyi humorérzék, mosolyra húzva a száját. S talán-talán figyel is az okításra, hiszen az nem *kioktatni* akarja.

Ezek jutottak eszembe, miközben a két, a kabaré hagyományaihoz (is) méltó tehetségű művész összeállítását hallgattam. Meg *Szép Ernő* mondatai, ugyanazon könyvből: „Istenem, ez nagyon fáj. Legalkalmasabb is lenne egy kabaréhangon tartott versezetben lamentálni most a kabaré felől, hogy volt az is, elmúlt és vissza nem jő sohasem. Sokat nevettünk és sokat bolondoztunk abban az ifjúságban, amellett, hogy illendően boldogtalanok voltunk. Jó könnyű estéket lógtunk el az életből a kabaréban."

Tamási Orosz János

Lengyel Filmtavasz

A Lengyel Tájékoztató és Kulturális Központ a Margit körúti Bem moziban rendezi meg a tavaszi lengyel filmszemlét. Akár a tavalyi Első Lengyel Filmtavasznak, az ideinek is *Pörös Géza* filmesztéta, *Zanussi* életművének avatott kutatója, monográfusa a művészeti vezetője.

– Remélem, sikerül hagyománnyá tennünk, hogy, most már évente, az előző évi gdyniai fesztivál terméséből nyújtunk át egy csokorravalót a magyar nézőknek – tájékoztat bennünket Pörös Géza. Harminc műből válogattunk ki nyolcat, ma este kezdjük, jövő szombaton fejezzük be. A kezdés időpontja mindig este nyolc óra. Nyitásként *Krzysztof Kieslowski* „Három szín. Fehér" című filmjét vetítjük, majd *Radoslaw Piwowarski* Az érzelmek sorrendje, *Andrzej Baranski* Két hold, *Lukasz Wylezalek* Hirig, *Filip Bajon* Jobb szépnek és gazdagnak lenni, *Wieslaw Saniewski* Repüljön az idegen, *Jan Kidawa-Blonski* A púpban talált emlékirat, *Mariusz Grzegorzek* Beszélgetés egy szekrénylakóval című filmjét láthatjuk.

– *Bizonyára idén is lesz kerekasztal-beszélgetés, mint tavaly.*

– És igencsak izgalmasnak ígérkezik! Egy hét múlva, szombaton, 26-án, a fesztiválzáró Grzegorzek-film után a szerző mellett *Andrzej Wajda, Mészáros Márta, Kardos Ferenc* rendező, *Andrzej Werner, Bikácsy Gergely* filmkritikus vesz részt a Merre tart a kelet-közép-európai filmművészet? című pódiumbeszélgetésen.

Pósa Zoltán

Klasszikus bemutatók

Schiller híres tragédiáját, a *Stuart Máriát* gyakran látni a hazai színpadokon. Hisz a hatalmi vetélkedéssel párosuló asszonyi rivalitás örökzöld téma marad a színháztörténetben. Ma este a Madách Színházban kel ismét életre, *Kerényi Imre* rendezésében. A két főszereplő: *Piros Ildikó* és *Almási Éva*.

Halhatatlan drámát adaptált táncszínpadra *Pártay Lilla* is, aki *Shakespeare Othelló*ját *Schubert* zenéjének fölhasználásával írta át, rendezte és koreografálta. A *Velencei mór* táncdráma bemutatója ma este lesz az Erkel Színházban. A címszereplő a közkedvelt *Szakály György*.

(-tz)

Hódító Übü

A Katona József Színház sikere

Már hírt adtunk róla, hogy a budapesti Katona József Színház Übü király című előadásával vesz részt a VI. montevideói nemzetközi színházi fesztiválon. A magyar színészek léptek elsőként színpadra, két estén át telt ház előtt játszották *Jarry* komédiáját. A tudósításokból kitűnik, hogy a nézők mindkét előadás után fölálltak, és tombolva tapsoltak. A legtekintélyesebb uruguayi napilap, a La Republica kritikusa, *Jorge Arias* véleménye: „Az Übü király a leglelkesítőbb, legsziporkázóbb és legmulatságosabb előadás, amit valaha is láttam... Az a forma, amelyikben a társulat megtartja a ritmust és a vidámságot, a könnyedséget és az ötletességet, szinte elröpíti azt a két órát, amennyi az előadás időtartama... A nyelvi korlátok romba dőltek, ritkán láthattunk ilyen tiszta, természetes és őszinte kapcsolatot színpad és nézőtér között."

A társulat hazautazása előtt részt vett a montevideói magyar nagykövetség tengerparti kiránduláson egybekötött fogadásán.

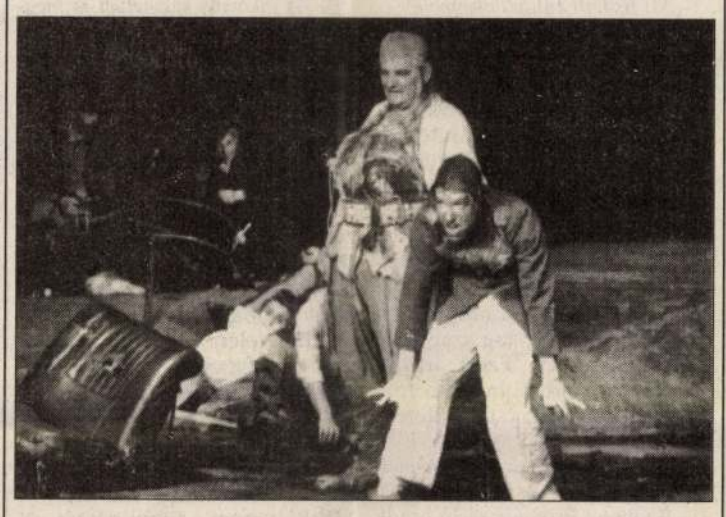

Az Übü király egyik jelenete

Tv-lemény

Mit rejt a bugyogó?

Ne gondoljunk semmi malacságra, akkor sem, ha *Carl Sternheim* fűrésznyikorgású komédiájában, a *Bugyogó* címűben, a „kerítő" szomszédasszony, *Gertrud (Kerekes Éva)*, az utcán elvesztett batiszt alsóneműt pótlandó, méretet venni a „hősnő", *Louise (Tóth Ildikó)* szoknyája alá bújik, s nem is egyszer. Mondhatni, ez a Radnóti Színház *Jordán Tamás* rendezte, s most *Koltai Tamás* jóvoltából tévére szerkesztett előadásának úgyszólván egyetlen pikantériája. Hacsak nem (szellemi) pikantéria annak eldöntése, hogy három esélyes férfi közül melyik a legnagyobb marha.

Sternheim ugyanis *erre* járatja a néző agyát. A *Gáspár Sándor* alakította férj ökörsége, úgy tűnik, felülmúlhatatlan. Ezért is remél asszonykája valóságos megváltást a házukba fogadott két – mai szóval – albérlőben, régi szóval: szobaúrban, *Scarronban (Rátóti Zoltán)*, aki „valóságos" hősszerelmes, meg a *László Zsolt* játszotta második szobaúrban (és csábítóban), *Mandelstamóban*.

Nyilván, aki meghódítja az asszonyt, az a nyerő – ha kettőnek sikerül, két győztes van, a férj pedig elmondhatja magáról, hogy nincs a teremtésben vesztes *szarvas*marha, csak ő. Ám egy jó (vagy inkább egy kicsit unalmas) óra elteltével gyanút fogunk. Ugyanis amíg a két álomlovagnak ennyi idő alatt tán egy értelmes mondat sem hagyta el a száját, addig a férjnek akadt néhány köznapi gondolata. Például, hogy a lelkünkben leküzdendő démonok vannak. Amit persze az Újszövetség szerzőitől a pszichoanalízis mestereiig, sokan tudtak már. A madárka ne röpüljön le a képről, ha már egyszer odamázolta a piktor. Ha pedig az asszonyka bugyogója leesik a nyílt utcán, azért otthon – a darab nyitányaként látható – alapos elfenekelés a fizetség.

Persze, benne is van „felsőbbrendűség". „Nem túl antiszemita", vagyis – a zsidó akasztófahumorból eredhető viccet variálva – nem utálja sokkal jobban a zsidót a „kelleténél". De a szoba kivételének a feltétele az árja fajhoz tartozás, nem *Hitler*, hanem *Vilmos császár* Németországában. Hülyesége valóságos „filozófiává" válik, mikor kijelenti: „együgyüségem ködsapka", amely megóv a világtól. Vigyáz is rá, mint a szeme fényére. És van annyi esze, hogy a „csábítóktól" meg nem hódított neje önagyságát a szomszédasszonnyal megcsalja; bezsebelje a kivett szobából örökre eltávozott Scarrontól az évi lakbért; oda fogadjon helyébe egy nyárspolgárt, *Stengelhönt, (Kiss Jenő* remek epizódja), s első házassági évfordulójukon elkészíttesse az asszonnyal a disznócombot, a németalföldön obligát savanyúkáposztával és egy fej vöröshagymával.

Itt bújt ki egészen a *német* szög a zsákból. A legalábbis *Heine* óta az irodalomból is elhíresült savanyú káposztával. A hülye német nyárspolgár – az előadás során egy-egy hatásos jelenetben pillanatokra ki is merevített – szobra a Bugyogó férjszereplője, s mégis ő a győztes, mert az ő bornírtsága „klasszikus" kispolgári elvekből épül.

Egyaránt illeti dicséret ezért a csöppet sem szokványos komédiáért minden közreműködőt. A fordító *Szántó Juditot, Horesnyi Balázst* a díszletekért, a polgári miliő zöld falaiért, s a kéklő városképért, ami az elviselhetőségig oldotta az elviselhetetlen belső teret és életet. A színművész *Dőry Virágot* jelmeztervezéseiért. A kíméletlenül jól rendező Jordán Tamást, és mindegyik szereplőt, legkivált a fő „marhajelölt", nyertes férjet alakító Gáspár Sándort.

Melczer Tibor

Az örök Kossuth

A történelem alakjait hajlamosak vagyunk beidegződött sablonok szerint megítélni. Mivel e sztereotípiák gyakran politikai erők óhajai szerint születnek, nem mentesek torz beállításoktól. A történelemhamisítás némely rendszerekben mindennapos dolog, ilyesmiben bőséggel volt részünk múltunk során. Ennek hozadéka az a téves Kossuth-kép, mely nagyon sokunkban él, akik az elmúlt évtizedekben jártunk történelemórákra. Az igazság megismerésében legbölcsebb dolog visszatérni a forrásokhoz. Ehhez járulhat hozzá az a *Szabad György* akadémikus által összeállított, a legendás államférfi levelezésének és lejegyzett beszédeinek teljes anyagát tartalmazó kötet, melyet az IKVA Könyvkiadó jelentetett meg a politikus halálának idei, századik évfordulója alkalmából *Kossuth Lajos üzenetei* címmel. Mint az első ezer, díszkiadású kötet megjelenése alkalmából tartott sajtóbemutatón elhangzott, a nagyobb példányszámú, a szélesebb tömegeknek szóló, olcsóbb kiadvány áprilisban kerül a boltok polcaira. Szabad György ajánlásában kiemelte, hogy a könyvcímben szereplő „üzenet" szó közvetlenül és átvitt értelemben egyaránt felfogható. Kossuth szavai, polgári demokratikus, ugyanakkor hazafias elkötelezettsége ma is követendő példa. Számos megnyilatkozása máig megdöbbentően aktuális, ami hallatlan politikusi előrelátásról tanúskodik. Elegendő példaként felidézni Kossuthnak a kötetben megtalálható, 1846-ban írt, a védővámot taglaló újságcikkét: „...míg csaknem minden nemzet gyermeki műiparának nevelőjéül a védrendszert alkalmazá, s ennek oltalma alatt férfiuvá növelé a gyermeket, adjátok nekünk is azon nevelőt, (...) adjatok védvámrendszert lépcsőnek, hogy feljuthassunk a szabad kereskedés emeletébe, ne kényszerítsétek ki a szegény gyermeket az (...) erős férfiuval küzdeni, (...) hagyjátok a gyermeket férfiuvá növelnünk, aztán nyissátok fel viadalra a sorompókat".

(bertók)

Utascsapda

Mostanában alaposan megszaporodtak az utazási irodák. Nem kevesebbre, mint három-, négyezerre becsülik a számukat. Ezt akár örvendetesnek is vehetjük: nagyobb a választék, élesebb a verseny, s ez föltehetőleg az árakra is mérséklő hatással van.

De ha ehhez hozzávesszük, hogy a három-, négyezerből hivatalos hatósági engedélye mindössze hétszáznak van, akkor elképedünk, s menten eszünkbe jutnak a hoppon maradt utazók, akik vagy a Ferihegynél nem jutottak tovább, vagy a saját pénzükért jöhettek csak külföldről haza, hiába fizették ki üdülésük árát, az utazási irodánál bottal üthették forintjaik nyomát.

Vagyis megingott a bizalom az utazási irodákban; idestova ott tartunk, hogy tanácsos körülszimatolni közülük azt, amelyikkel valahová el akar menni az ember, nehogy pórul járjon. Meg kellene persze találni a módját, hogy közülük az illegálisan tevékenykedőket (amelyek valószínűleg az adójukból is lecsíphetnek több-kevesebbet) kiszűrjék – és megbüntessék – az önkormányzatok. Mert amíg jobban megéri engedély nélkül, mint engedéllyel, addig ők teszik ki a többséget – sokak kárára. (v. m.)

Elfelejtjük aláírni

Adóbevallás hétfőig

Hétfőn éjfélkor lejár a személyi-jövedelemadó-bevallások postára adásának határideje. Amint az az eddigi években is jellemző volt, az adózók többsége az utolsó pillanatra hagyja az adóívek postázását. Eddig mintegy 1 millió szja-bevallás érkezett az APEH-hez. Ezek közül több mint 370 ezer volt azoknak a bevallásoknak a száma, amelyek alapján visszatérítést igényeltek az adózók. Az adóhatóság mintegy 5 milliárd forintot már vissza is utalt az igénylőknek. Az adóívekben továbbra is számos a hiba, amit a kitöltők követnek el. Nagyon sokan megfeledkeztek az aláírásról, és ugyancsak sokan felejtették el a személyi azonosító, vagyis a személyi szám feltüntetését is. A szellemi tevékenység alapján adózók közül sokan nem éltek a 100 ezer forintos adóalapcsökkentő tétel igénybevételének lehetőségével.

Rádiós „vizsgálóbizottság" érkezett Budapestre

A tényeket hazulról hozták

A Nemzetközi Újságíró Szövetség (FIJ) ideiglenesen hazánkban tartózkodó tényfeltáró küldöttsége tegnap délután nemzetközi sajtótájékoztatót tartott a MÚOSZ-ban. A közepes érdeklődés mellett megrendezett kérdezz-feleleken Gustl Glattfelder alelnök, Jacob Ecclestone, a brit és írországi újságíró szakszervezet főtitkár-helyettese és Paul Vécsey, az osztrák újságíró szakszervezet küldötte ismertette, hogy milyen megállapításokra jutott a csapat a Magyar Rádióban történt elbocsátások kapcsán.

Gustl Glattfelder megpödörte bajuszát, hogy kackiásan kezdhesse olykor kacifántos rádiós tényfeltáró elemzését. Először is háláját fejezte ki a magyar kollégáknak, mert meghívták és komoly előkészületekkel segítették a csoport munkáját.

A rövid nyitány után a FIJ német alelnöke összevonta szemöldökét, s elkezdte fellibbenteni a fátylat:

– Noha még nem fejeztük be munkánkat, amelynek végeztével jelentést készítünk, az előzetes ajánlásokból négy elemet már kiemelhetünk. Az első: javasoljuk, hogy helyezzék vissza állásukba a nyugdíjkorhatár alatti elbocsátottakat. A második: a Magyar Rádió vezetése és Közalkalmazotti Tanácsa állítson össze egy etikai kódexet, amit nyilvánosságra kell hozni. A harmadik: a parlament állítson fel egy vizsgálóbizottságot. A negyedik: az új parlament adjon priorítást a médiatörvénynek.

Az Új Magyarország kérdéseire válaszolva Gustl Glattfelder kijelentette:

– A mi, vagyis az újságírók szerepére nézve a lojális ellenzék kifejezés a jó. Ha a kormány alapvető jogokat sért, azonnal felemeljük a hangunkat. Mi nem politizálunk. Számos vizsgálatot végeztünk világszerte, még ott is, ahol nincsenek tagszervezetek. Magyarországon van, a MÚOSZ. Nem befolyásolhatnak minket, s tevékenységünkre soha nem kerülhet sor az illető ország engedélye nélkül.

Ez a bizottság egyébként most dolgozott először együtt. Aggasztó helyzetet tükröző megítéléseik egyhangúan fogalmazódtak meg. Nyilvánvalóvá vált számukra, hogy bizalmi válság alakult ki a kormány és a sajtó között. Senki sem tudja abban a benyomásban megrendíteni őket, hogy a rádiós elbocsátások mögött politikai okok húzódnak meg. Mint megtudták, az év elején 320-as számról szólt a pletyka, s *Csúcs László* 330 millió forintot kért, de csak 105-öt kapott. Ez pedig pont 129 fő elbocsátására volt elég.

Hát, ez aztán a corpus delicti... **(petán)**

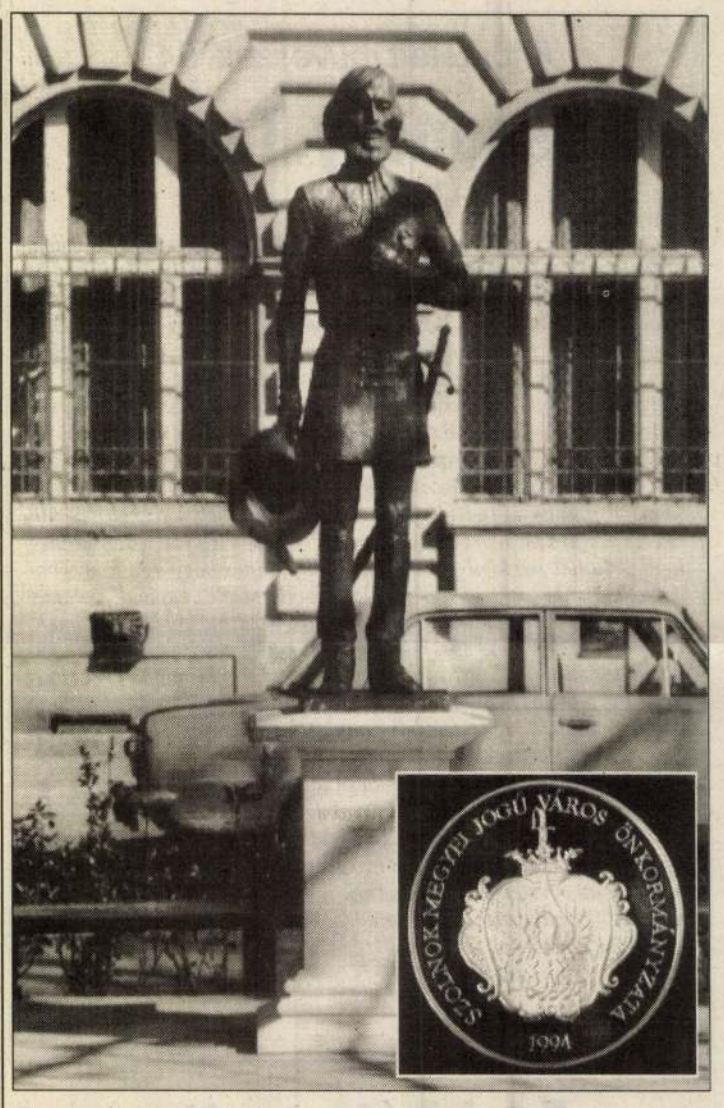

Százéves adósságát törlesztette pénteken Szolnok, amikor is a megyeszékhely főterén felavatták Kossuth Lajos szobrát, ugyanis felállításáról még 1894-ben határozott a város elöljárósága. A Kossuthtot, mint „fiatal pozsonyi jurátust" ábrázoló életnagyságú bronzszobrot Kő Pál Munkácsy-díjas, érdemes művész mintázta. Kossuth Lajos több ízben is megfordult Szolnokon, többek között a Pest–Szolnok vasútvonal felavatásakor, amikor a nemzet két óriása, ő és Széchenyi István mondott beszédet.

FOTÓ: KÖRMENDI IVÁN

Az ötletgazdáknak csak ötletük volt...

Kaposvár elvetette az előválasztást

Néhány hete vetődött föl az ötlet: nyugati mintára előválasztást tartanának Kaposváron április 10-én. Ehhez a pártok helyi szervezeteinek, valamint a megyei jogú város önkormányzatának egyetértése lett volna szükséges. A pártok véleménye megoszlott – az Országos Választási Bizottság sem lelkesedett az ötletért – a város pedig nem dédelgette tovább az ötletet.

Szita Károly, Kaposvár alpolgármestere, aki egyben a Fidesz egyik somogyi országgyűlési képviselőjelöltje is, így indokolja a visszavonulást:

– A képviselőtestület nem kívánt foglalkozni a témával. Amikor pedig később pályázatot írtak ki az előválasztás megszervezésére, akkor a kaposvári közgyűlés számára világossá vált: „az ötletgazdáknak" nincs pénzük, az önkormányzatnak kellene áldoznia rá, de nekünk sincs egy fillérünk sem. Személy szerint is örülök, hogy nem lesz előválasztás. Szükségtelen a „főpróba", veszélybe kerülne a valódi választásokon való részvétel. Pedig az a fontos, hogy május 8-án szavazzon a nép.

Gyenesei István, a megyei közgyűlés elnöke volt az előválasztások egyik szorgalmazója. Ő most így foglalja össze véleményét:

– Egy politikailag kulturált országban szerencsés dolog az előválasztást megtartani. Előbb-utóbb Magyarországon is kialakul majd ez a gyakorlat. Szerintem Somogynak és Kaposvárnak sok közvetett hasznot hozott volna, ha az idén itt valósul meg ez a terv. Azt hiszem, hogy a kaposvári önkormányzatnál a *politikusi* érdekek kerültek a *városatyai* érdekek elé, pontosabban a politikusi félelmek mutatkoznak meg az elutasításban. Így most már én is azt remélem, hogy sehol az országban nem tartják meg az idén az előválasztást és néhány év múlva ez a város és ez a megye újra megpróbálkozhat az ötlet megvalósításával, elsőként Magyarországon, hogy azután évtizedekig élvezze az elsőség minden áldását.

L. P.

Orbán: Buta találmány

Jövő hét derekára a Fidesz befejezi a választási ajánló szelvények gyűjtését – jelentette ki *Orbán Viktor* pártelnök tegnap. A jelenlegi kopogtató cédulás rendszert egyébként az újkori magyar demokrácia legbutább találmányának minősítette, s rámutatott: meg kell szüntetni, mert gyakorlatilag nyílt szavazásnak tekinthető.

Egy, az MSZP-vel való koalíció lehetőségét felvető kérdésre Orbán Viktor kijelentette: a Fideszben a koalícióról az országos választmány dönt majd. Álláspontjuk: nem vesznek részt olyan koalícióban, amelyben a Fidesz választási programjának lényeges elemeit fel kellene adni. Elvtelen, programot és személyi integritást feladó koalíció nem lesz – hangoztatta. Ugyanakkor számítanak arra, hogy lesznek a párt vezető emberei között olyanok, akik számára egyik vagy másik koalíciós variáció nehezen elképzelhető, ebben az esetben az érintettek a párt hátsóbb soraiba húzódnak vissza – mondotta. A sajtótájékoztatón elhangzott még: a Fidesz országos választmányi ülését szombaton Sopronban tartja. Ezen fölállítják az országos listát, s tárgyalnak egyebek között a párt nyugdíjkoncepciójáról.

Elbocsátások Salgótarjánban

A tervezettnél jóval korábban, nem április közepén, hanem március 22-én állítják le a Salgótarjáni Síküveggyár Zagyva III. kemencéjét. Ez a síküveggyártás megszűnését jelenti Salgótarjánban. A lépés közel 350 dolgozót érint... – március 16-ig, már kettőszázötvenen kapták meg az elbocsátásról szóló kiértesítést. A kemence lebontását néhány hét múlva, a lehűtés befejeztével kezdhetik meg. Miközben folyik a meglévő készletek kiárusítása. (gig)

Gyanakvás van, tettes nincs

Plakáttépés Martonvásáron

Rejtélyes plakáttépés miatt tiltakozik a Független Magyar Demokrata Párt elnöksége. Az eset március 16-a előtti napokban, Martonvásáron történt, ahol Kőrösi Imre országgyűlési képviselő, az FMDP országos listavezetője nagygyűlésre készült.

Az ügy hátteréről kérdeztük *Kovár Gyulát*, az FMDP elnökét.

– *Mi történt tulajdonképpen?*

– A településen Kőrösi Imre plakátjai voltak láthatók, amelyeket mind egy szálig, körülbelül száz darabot, eltüntettek. Kétséget kizáróan szándékosságról van szó, az esetről fotók is készültek. Emiatt tiltakozunk az ilyen akciók ellen.

– *Kit vagy kiket vádolnak?*

– Egy szavahihető, martonvásári lakó, aki önkormányzati képviselő is, látta, amint egy helyben élő MIÉP-tag szaggatta le a plakátokat. Ezért írtunk *Csurka Istvánnak* is, hogy tartózkodjanak az ilyen cselekedetektől.

–*Mit bizonyítanak a fényképfelvételek?*

– Ezeket a megyei újság egyik riportere készítette. A fotókon egyértelműen látható, hogy valaki eltüntette a plakátokat.

– *Az elkövető személyét is megörökítették?*

– Nem, ő nincs rajta a fényképeken. De az eset önmagáért beszél, s felháborító.

– *Mi van, ha Csurkáék nem tartják elegendő bizonyítéknak az önök állításait?*

– Ha perre viszik az ügyet, bizonyítékokkal állunk elő. De úgy véljük, erre nem kerül sor, mert a MIÉP-esek is belátják, hogy elhibázott, szélsőséges tettük helytelen volt. Bízunk benne, hogy ez csak egy helyi aktivista buzgósága volt.

– *Ön szerint mi bajuk lehet Kőrösi Imrével?*

– Túl kemény ellenfélnek tartják. Valószínűleg nemcsak a MIÉP, hanem a többi párt is.

Cs. A.

Kokainposta

Több mint háromszáz gramm kokaint találtak a vámosok a budapesti 70. számú postahivatalban, a külföldről érkező postai küldemények ellenőrzése során. A szállítmányt, egy gipsz faliképbe rejtve, Kolumbiából küldték egy budapesti címre. A pénzügyőrök, miután gyanúsnak találták a küldeményt, röntgenkészülékkel átvilágították. Így találták meg a képbe rejtett kábítószert. Az illetékes vámhivatal lefoglalta a kábítószert s ugyanakkor kábítószerrel történő visszaélés alapos gyanúja miatt feljelentést tett az „értékes műalkotásért" jelentkező kolumbiai állampolgár ellen.

TŰHEGYEN

Tanúk

Nagyon helyeselhető az a dohányzás elleni kampány, amelyet egyazon áprilisi napon egyszerre indítanak el tizennégy országban.

Csakhogy ez a leszoktatási akció egy kicsit *macerás*.

Először is: a leszokni óhajtónak nagykorúnak (tizennyolc éven túlinak) kell lennie. Aztán: legalább egyéves dohányzói múltat kell igazolnia. (Ki, hogyan igazolja a dohányos múltat, erről nem beszél a felhívás.) Ha e feltételek stimmelnek, a magyar pályázónak jelentkeznie kell az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Baranya megyei intézetében. Ezután egy hónapig tilos rágyújtani. A kísértésnek ellenálló úr (hölgy) hősies kitartását két tanúnak kell igazolnia. Ha megvan a két tanú, a jelentkezett és igazoltan nikotinabsztinens leszokók sorsoláson vesznek részt. A győztest orvosi vizsgálatnak vetik alá. Biológiai teszttel ellenőrzik, valóban leszokott-e?

Ezek után tökéletesen igazat kell adnunk a dohányosoknak, akik szerint embertelenül nehéz leszokni arról a bagóról...

(t. i.)

Tűnődés

Álljon meg a menet!

Vannak olyan, magukat függetlennek, objektívnek, pártatlannak becéző sajtótermékek, melyek ugyan aláírták a választási etikai kódexet, de, finoman mondva, köpnek rá. E huszon-valahány sor nem elégséges ahhoz, hogy Kéri László Pártok – blokkok – esélyek című cikkének alapos elemzését adja, s nem is valószínű, hogy megérdemelné. Azt írja ugyanis a „másik oldal", a nemzeti-konzervatív blokk kampányáról, hogy, idézem: ebben a „milliós nagyságrendű tömbben lehet egyedül hatékony a mostani agresszív kampány és a dühödt médiumbirtoklás kétes színvonalú üzenete. Nem tudni, hogy a jelenlegi kampánymódszereik egyenlegében a taszító erő lesz-e hatékonyabb, avagy eredménnyel hülyíthető-e a lakosság ilyen szinten is?" – kérdi a jó tollú, önmagát az elfogulatlanul elemző politológus szerepkörébe helyező Kéri László. E lap, az Új Magyarország ez idáig sohasem állította, hogy az ellenzéki pártok jeles vezérszónokai kampánybeszédeik során milliókat hülyítettek volna. Lapunk szerkesztői úgy gondolják, hogy a legjobb és a legismertebb pártprogramra fog szavazni a lakosság, helyi szóhasználatunkban az istenadta nép, s nem saját hülyeségét fogja felülreprezentálni akkor, ha választ. Igazán nem szeretnék a demagógia bűnébe esni, de éppen a nevezett milliók nevében kell kikérni – valakinek, valakiknek –, hogy a szabad, demokratikus választások során önmagukról állíthatnak ki milliók szegénységi bizonyítványt. A sajtó tisztelt munkásai e kampány során nyugodtan lehülyézhetik egymást. Tessék, nosza, rajta! De az olvasót? Uraim! Itt álljon meg a menet.

(apáti)

Tizenöt dollár...

Az OTP XIII. kerületi, Tátra utcai fiókjába öreg néni tér be. Látszik, nehezére esik a járás. Botjára támaszkodik. Udvariasan megkér, engedjem előre. Zavarba hoz, elvégre amúgy is ezt tettem volna. Odalép a pulthoz. Elhunyt testvérét a napokban temette. Az utolsó fillérekből, még segélyre is szüksége volt.

Kisebb csodaként értékes papírosra lelt a kacatok között. Az ő számára egyenesen kincsre. Bátyja tizenöt dollárjára. Ezt jött beváltani, pontosabban ennek forintösszegét, ami ezerhatszáz körül lehet.

A zord hivatalnok és felettese rámordul. Meghatalmazást kérnek, majd hagyatéki végzést. És mivel egyik sincs, elzavarják. A hangnem kioktató. A stílus felháborító. Az embertelen közöny és a kivagyiság hátborzongató. A nénike sírásra görbült szájjal, megsemmisülten távozik.

A döbbenettől szólni sem tud senki. Ennek tudható be, hogy nincs veszekedés, nem oktatja ki senki a felkészült ügyintézőket. Ezen nincs mit magyarázni, a szégyen enélkül is ott ül a pult mögött. Bevésődött az OTP három zöld betűjébe.

Felhívom a cég központi devizafiókját. *Szanati Éva* ügyintéző kedves, udvarias. Elmondja a szabályokat, vagy nyilatkozat kell, vagy jogerős hagyatéki végzés – de ilyen esetben, ilyen kis összegnél a fiókvezető saját hatáskörében engedélyezheti a kifizetést. Náluk ez a szokás. Példa is van rá.

De mi a szokás a Tátra utcában? *Szundi Andrásné* osztályvezető indolensen kioktat, leoktat, megoktat... Náluk nem szokás, ő nem közjegyző, és a többi és a többi... Köszönöm szépen.

Rejtély, kitől tanulnak jó modort a hivatalnokok.

(p.)

LOSSONCZY Tamas

Kiállítás

1987/6 Vigilia

Lossonczy Tamás húsz festménye

Húsz festményt állított ki Lossonczy Tamás a Fészek Galéria kedves kis helyiségében. Szokatlan látvány; a kiállítást maga a művész rendezte: képeit, a vízszintes glédába sorakoztatás szabványát mellőzve, függőlegesen is megkomponált csoportozatokban helyezte el, ritkásan, nagy fehér falfelületek meditatív csendjének közbeiktatásával.

Lossonczy Tamás 1927-ben mutatkozott be először, még főiskolásként, a Vaszary-tanítványok nagymarosi tárlatán. Azóta hatvan esztendő telt el, de egyéni kiállításainak száma nem éri el a tízet. A hazai avantgarde közös sorsában osztozott: 1948 és 1967 között húsz év kimaradt nyilvános életéből. Tehetségét, melyet Kállai Ernő ismert fel, majd Hamvas Béla méltatott, a kényszerű magány próbái és a hivatásához hű akarat emelték a legmagasabb művészet szféráiba. A nyolcvanhárom éves festő rég megérdemelt életmű-kiállítása még várat magára; ha – mint reméljük – sor kerül reá, a modern magyar (és európai) piktúra egyik nagy teljesítménye szerez majd magának érvényt.

A hatalmas életműnek a Fészek Galéria csak kicsiny, de egységes csoportját mutathatta be. Időben: néhány kivétellel csupa 1983–84-ben keletkezett művet; stilisztikailag: az absztrakt festő figurális képeinek családját.

A „figurális" szóért persze magyarázattal tartozom.

Absztrakt festészet sokféle van. Egyik válfaját az építkező szellem határozza meg: a művész, Mondriantól az öreg Barcsay Jenőig, a látványból kivonható elemi egységeket, a mértani idomokat és tiszta színeket rendeli egymáshoz, arányokat kutat, találkozásokat és összeilléseket szervez, a törvény időtlen tábláit mutatja fel. A szemlélődő költészet nyelvét beszéli. – Másféle absztrakció Lossonczy Tamásé. Használ ő is geometriai elemeket, rombuszt, háromszöget, átlós vonalakat, rácsot, körképződményeket, de ezek a motívumok nála nem maradnak meg a mértani nyugalom tartományában: idomai küzdelmes életre kelnek, ékek és metsződések, torlódások és ütközések, vonzások és taszítások forrnak ki belőlük, a művész belső világának expressziói. Másutt, műveinek egy másik csoportjában, geometriai ábrák helyett különös lények jelennek meg, amőbák, kígyók, tölcsérek, hólyagok, kiflik, ormányok, őskori zsurlótörzsek, gépszerű szerkezetek, egy létlen, de lehetséges natúra alakzatai, melyek a fantázia mélységeiből veszik eredetüket. E különös lényvilág figuráinak jelenléte miatt nevezem Lossonczy Tamás festményeinek ezt a csoportját figurális absztrakt képeknek.

A kétféle motívumrendszer együtt is formálhat művet. A Fészek Galéria termének bejáratánál a művész az *Életre halálra* című képét helyezte el, 1970-ből, nyitányul és összegező magyarázatul. Rajta minden együtt van: a kettős hegyesszögben megtört hatalmas vonal uralkodó feszültsége, a kanyargó pontsorok békéltető ritmusa, a spirálkörök kozmikus emlékdarabkái, a kacér rácsok, cirmok, kunkorok, megszaggatott színsávok, a kis piros pont a kép közepe táján, másutt a megnevezhetetlen forma- és színzajlás – és mindezek mögött ott van, elősejlik, betöltve a képmező nagy részét, a furcsa fantázialény, egy kígyóősfa idomtalan tenyészete. A kép címe fontos és találó: életünk értelmére utal, a küzdelemre, s e küzdelem végzetére, a halálra.

A művész-adta címek máskor is pontosak és eligazítók. *A napvilág öröme:* széles, vízszintes sávokban ringanak a spektrum nyugalmas alapszínei, a zöld, sárga, narancs, piros és feketéskék; megmerül bennük, mint élet vizében, két hatalmas idom, kagylószerű pajzs vagy pajzsszerű kagyló ... – de mit akar rajtuk az a két furcsa kinövés, az a fehér háromszög és az a fekete szétlapított kör? Azt hiszem, groteszk felkiáltójelek ezek: nincs élet, még öröm sem, feszültség nélkül.

Lossonczy Tamás színskálája szélesebb a szokásosnál: a többivel egyenrangú színként használja a feketét és a fehéret is. Párosításai vadak, feszültek; a fekete-sárga gyakori nála; fehérrel kiemelt sötétkékjei tengermélyiek; *Keletkező* című képének színorgiája a színek ősnemzésének pillanatát idézi.

Legkedvesebb képem a húsz közül *A napvilág öröm*ének párja: *Egy éjszaka hordaléka.* Vízszintes nagy színsávok ezen is, zöld, kék és

szürke, az éjszaka színei, derengésük gömbidomúvá csiszolódott kövek csendes halmazára borul, csillagtalan éj, de erős és nyugalmas, maga alá gyürte, a kép alsó régiójába szorította küzdelmeink emlékét, a hegyesszögbe tört hosszú vonalat. Éjszaka zenéje, ritka, bartóki pillanat; Mezei Ottó találóan idézi a kiállítás katalógusában a művész kedvenc Novalisát (Képes Géza fordításában):

Villámfényü
csillagoknál is ragyogóbb
az a végtelenbe villanó szem, amelyet
bennünk az éjszaka ujjai nyitnak.

Szepesi Attila verset írt három Lossonczy-képről: „... épül a láthatatlan kupola". Vitatkozni van kedvem: a kupola már fölépült. Mutassunk rá! Hogy mindenkinek láthatóvá s megrendítő örömévé váljék.

Lukácsy Sándor

Képzőművészet

Pápai Éva domborművei Nürnbergben

Nürnbergben, a Szent Ludwig ferences templomban 1985 szeptemberében felszentelték Pápai Éva tíz táblából álló kerámia dombormű-sorozatát, mely vörösagyagból készült Városlődön. Az alig harmincéves alkotó mély beleérzőképességgel ábrázolja Assisi Szent Ferenc világot átható emberségét, aki testvérként tisztelte a szelet, a vizet, a földet, aki a szegénység gazdagságát hirdette, aki „Isten trubadúrja" lett.

Pápai Éva Szombathelyen született. 1975–79 között a kolozsvári festőművész, Gy. Szabó Béla tanítványa volt; grafikáit Magyarországon kívül Bledben, Ljubljanában, Comóban, Luganóban, St. Pöltenben is bemutatták. Életművének eddigi legszebb darabja ez a kerámia dombormű.

Pápai Éva tíz kerámiája nem puszta illusztráció, hanem önálló és erőteljes értelmezés. Szervesen kiegészíti a Szent Ludwig-templom arányos belső terét és méltó a társművekhez, Henselmann szobraihoz, Heidingsfeld üvegablakaihoz, Anton Rückel korszerűen fogalmazott keresztjéhez, Karl Potzler plasztikáihoz.

Az első tábla Ferenc és apja alakját mutatja. A második Ferencet szerzetestestvérei között. A harmadik domborművön III. Ince pápát látjuk Hugilon bíboros mellett, aki Szent Ferenc szövetségese volt. A negyedik jelenet sziklák között mutatja az imádkozó Szent Ferencet. Assisi Szent Ferenc lényegét a szeretet törvényében fogalmazza meg. A Madárprédikáció közismert történetét ábrázolja az ötödik kép. A gubbinói farkas históriáját mutatja a hatodik tábla. A keresztény és a mohamedán világ találkozik a hetedik képen, amely Szent Ferencnek a szultánnál tett látogatását idézi. A következő két táblán Szent Ferenc előbb a gyermek Jézus társaságában, utóbb pedig stigmákkal jelölten látható. A tizedik kerámia tábla Szent Ferenc halálát ábrázolja, Szent Klára és az angyalok társaságában.

A képek híven igazodnak a szent életének külső és belső történéseihez. A táblák bronzvörös színezése jól kiemeli a domborított és karcolt plaszticitást. Pápai Éve művészete gyönyörködteti a szemet, elmélyülésre, belső örömre hangol. Érti és átérzi Assisi Szent Ferenc példáját, s minket is felé közelít.

Losonci Miklós

LOSSONCZY Tamás

Tistitó vihar c. művéről

A provincia megszűnik a régió marad. Konferencia, Zsennye, 1991, Bp, 1992 97.

LOSSONCZY Tamás

Lossonczy Tamás festőművész kiállítása, Egyes. Vármuzeum, 1984. szept. 11.-okt. 7

/ [bev. Patuli Gábor]. – Eger: Heves M. Múz Ig 1984 20 p. ill

Corvina, 1984. – [42] p. : ill., színes ; 29 cm
Eredeti cím: Bábel tornya. – Id. Pieter Brueghel: Bábel tornya c. festménye nyomán készült képeskönyv
ISBN 963 13 2174 6* kötött : magyar ár nélkül
Brueghel, Pieter (id.). Bábel tornya
75(493)Brueghel, P.

3166.
Brueghel, Pieter (id.)
Flamand közmondások / id. Pieter Bruegel [!] ; a könyvet tervezte és összeáll. Kass János ; írta Lukácsy András. – [Bp.] : Corvina, 1985. – [40] p. : ill., színes ; 29 cm
Id. Pieter Brueghel: Flamand közmondások c. festménye nyomán készült képeskönyv
ISBN 963 13 1987 3 kötött : 63,- Ft
Brueghel, Pieter (id.). Flamand közmondások
75(492/493.4)Brueghel, P.
398.91/.93(=393.2):75.049

3167.
Brueghel, Pieter (id.)
Flamand közmondások (német)
Die niederländischen Sprichwörter / Pieter Bruegel [!] der Ältere ; Entwurf und Zusammenstellung von János Kass ; Text von András Lukácsy ; [aus dem Ungarischen übertragen von Liane Dira]. – [Bp.] : Corvina, 1985. – [40] p. : ill., színes ; 29 cm
Eredeti cím: Flamand közmondások. – Id. Pieter Brueghel: Flamand közmondások c. festménye nyomán készült képeskönyv
ISBN 963 13 2039 1 kötött : ár nélkül
Brueghel, Pieter (id.). Flamand közmondások
75(492/493.4)Brueghel, P.

LOSSONCZY Tamás

1. 57. p. – Tisztító vihar c. műveről (Mezei Ottó)
3. 19. – Molnár L.-mint hagyomány

Új Müvészet 1992

Comes Ladislaus Perpetuj Comes insidij Papa Sup: Capitaneus, gloriosè occubuit contra Turcas, ad Vezeken. Anno. 1652.

Estoras de Galanta Frankno, Cons: Cam: Præ-

LOSSONCZY TAMÁS
1904 -

Festőművész, Kossuth- és Munkácsy-díjas. 1923 és 1927 között végezte el a budapesti Képzőművészeti Főiskolát Vaszary János tanítványaként. Párizsi és hollandiai tanulmányutakat tett (1926, 1929, 1937), ahol megismerkedett a kortárs európai festészet vívmányaival. Tagja volt a Szocialista Képzőművészek Csoportjának és az Európai Iskolának. 1947-ben egyik alapítója a Galéria a 4 Világtájhoz absztrakt művészcsoportnak. Az ötvenes, hatvanas évek mellőzöttségi időszakában szerkezettant oktatott egy szakmunkás intézetben. Több kiállítást rendezett feleségével, Lossonczy Ibolya szobrászművésznővel. Nagy retrospektív tárlatát az Ernst Múzeum nyitotta meg 1996-ban. Lossonczy Tamás a magyar nonfiguratív festészet egyik legkövetkezetesebb és legjelentősebb mestere.

MAPPA XX., 1966
papír, szerigráfia, 208x296 mm.
j.j.l.: Lossonczy Tamás 1966.XII.26.
Ltsz.: K. 95.190.5.

KL/LILA/
papír, szitanyomat, 590x490 mm.
j.j.l.: 79/110 Lossonczy Tamás
Ltsz.: K. 96.93.1.

KL/ZÖLD/
papír, szitanyomat, 590x490 mm.
j.j.l.: 85/100 Lossonczy Tamás
Ltsz.: K.97.104.1.

A művészet emberformáló erő, amelyet lehetetlen büntetlenül kiiktatnunk. Ébrenlét és munka, alvás és álom a mi életünk. A művészet mindig az ébrenlét és álom határmezsgyéjén helyezkedik el. Így egészítik ki egymást alkotás és jövőtől terhes álom a művészetben. A mindenkori új alkotás megszületésének legfőbb akadálya a hibáktól való módfeletti rettegés, vagyis a céltudatos, belső kísérletező erőnek hiánya alkotónál és befogadónál /mint társalkotónál/ egyaránt" -

Lossonczy Tamás

IRODALOM

Lossonczy Tamás kiállítása. Budapest - 1943. Katalógus Kállai Ernő előszavával.

Bozóky Mária: Lossonczy Tamás. Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata, Budapest, 1976.

Pataki Gábor: Az "absztrakt" Próteusz. Művészet. 1989. XXX. évf., 6. sz., 18-22.o.

Mezei Ottó: Az absztrakció színeváltozása... Művészet. 1989. XXX. évf., 6. sz., 23-31.o.

Pataki Gábor: Lossonczy Tamás. Új Művészet Könyvek. Budapest, 1995.

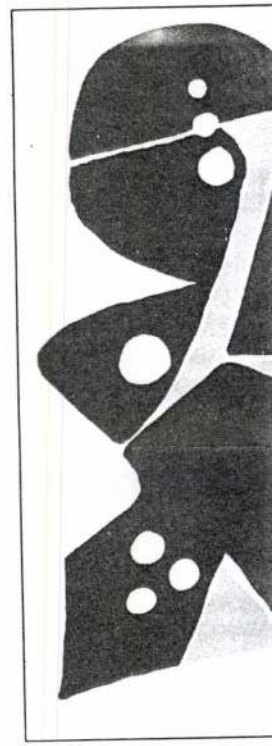

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

LOSSONCZY Tamás és Ibolya

kiáll. Szombathely, Szombathelyi Galéria, 1987-1988, tél. ism. Lajos Lóska: Bio-Nonfiguration. Exhibition of Tamás and Ibolya Lossonczy. = The NHQ, 1988, 111. 188-189. ill.

45 - | M

lesz alkalmam

sok öröme tel-

egutóbbi levele
rajzot (melyet

ltam, őt újólag
olt szerencsém
egnézett – ab-
ust dicsőítette
hány portrém-
orrottságokról
nnt,[8] Glatzot,[9]

lezideig – rém
nódon hangoz-
ki tudja, miről

r kiállításba,[13]

yelőre néhány
et fog igénybe
kodást szeret-
e nincs sok ki-
eni dolgomat,

tán következ-

mber úgy old-
t tesszük amit

LOSSONCZY Tamás

PERNECZKY Géza: Kisérlet egy legenda racionalizálására : György Péter - Pataki Gábor: Az Európai Iskola és az Elvont Müvészek Csoportja, Bp. 1990 [rec.] - Buksz. III.évf. 2.sz. 1991 194. 202

LOSSONCZY Tamás

MN 1999. aug. 10.

LOSSONCZY TAMÁS 95. születésnapja alkalmából kiállítás nyílik meg augusztus 12-én délután öt órakor a Kiscelli Múzeumban. (Budapest, Kiscelli utca 108.).

Késmárk, Campanile toronyrészlete.
Késmárk, Campanile. Összkép.
Késmárk, Campanile. Összkép.
Késmárk, Thököly-vár látképe helyreállítás után. ?
Késmárk, Thököly vár összképe helyreállítás előtt
Késmárk, Thököly vár Hímző-gyári része. ?
Késmárk, Thököly-vár. A vár grafittós bástyájának
Késmárk, Thököly-vár. Bástyatornyok
Késmárk, Thököly-vár. Összkép.
Késmárk, Thököly-vár. Összkép. Divald ??
Késmárk, Thököly-várkastély főhomlokzata.
Késmárk, Thököly- várkastély kápolnájának oltára
Késmárk, Thököly-várkastély kápolnája. Szószék
Késmárk, Thököly-várkastély kápolnája. Főoltár.
Késmárk, Thököly-várkastély kápolnájának belsej
Késmárk, Thököly várkastély kápolnája. Imaszék.
Késmárk, Thököly várkastély kápolnája. Díszszek
Késmárk, Városháza kapuja, fölötte a város kőből
Késmárk, Utcai átjáró az rk.templom tornyával
Késmárk, Báró Liperda-ház utcai homlokzata.
Késmárk, Tanácsház összképe.
Kislomnicz, R.k.templom. Faragott díszítés a Sze
Kislomnicz, R.k.plébániatemplom. Négy szűz vér
alakja a régi főoltárból, XV.század. Szt. Katalin é
Kislomnicz, R.k.plébániatemplom. Két dombormű
2. A három szent király hódolata. XV.század.
Kislomnicz, R.k.templom. Miseruha.15.század.
(Casula kétréteges vörös bársonybrokátból, hím
Kisolvvár, ? (Sáros) Gör.kat.fatemplom festett be

Megkezdődött az Akadémia közgyűlése

Hűséggel Széchenyi örökéhez

(Folytatás az 1. oldalról)

A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia megalakulására kiküldött szervezőbizottság jelentését és határozati javaslatát *Újfalussy József*, az MTA alelnöke ismertette. A bizottság kívánatosnak látta a Széchenyi István örökéhez hű hagyományokat követve, irodalmi és művészeti akadémia létrehozását. A közgyűlés szinte egyhangú szavazással döntött a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia létrehozásáról.

A Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia alapító tagjai a következők: Bartha László festőművész, Cseres Tibor író, Domokos Mátyás író, Fodor András író, Görgey Gábor író, Haiman György tipográfus, Hubay Miklós író, Jovánovics György szobrászművész, Jókai Anna író, Juhász Ferenc költő, Konrád György író, Lakatos István, Lator László író, Lengyel Balázs író, Losonczy Tamás festőművész, Mándy Iván író, Mészöly Miklós író, Polgár Rózsa textilművész, Somlyó György író, Soproni József zeneszerző, Szabó István filmrendező, Szabó Magda író, Takáts Gyula író, valamint az időközben elhunyt Nemes Nagy Ágnes és Vas István.

A közgyűlésen szó volt a *Makovecz Imre* vezetésével nemrég megalakult Magyar Művészeti Akadémiáról is. Ezzel kapcsolatban Kosáry Domokos elmondotta: Makovecz Imre felkereste őt, s tárgyaltak a kettősség megszüntetéséről. Az Akadémia erre készneki is mutatkozott. Végül azonban a Magyar Művészeti Akadémia úgy foglalt állást, hogy külön fog működni. „Az eljövendő történészek feladata lesz megállapítani, hogy miért kellett ennek így történnie", - mondotta az MTA elnöke. Felolvasta Csoóri Sándornak e kérdéssel kapcsolatban hozzá eljuttatott levelét is: „A legutolsó órákig bíztam abban, hogy a két művészeti akadémia – a fényűző félreértések és véleménykülönbségek ellenére – mégiscsak baráti kezet nyújt egymásnak. Mára kiderült, hogy ez a remény az én magánügyem maradt... Igazságérzetem és stílusérzékem azt súgja, hogy akkor döntök helyesen, ha a – helyzetemnek megfelelően – a senki földjén maradok, s mindkét akadémia távoli nézője és támogatója leszek."

Göncz Árpád történelmi elhatározásnak minősítette a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia létrehozását, majd hangsúlyozta: „csak egy valamit szeretnék kérni, hogy az új akadémia tagjainak felvételekor a mindenkori Herczeg Ferencek ne zárják ki a mindenkori József Attilákat. Ha ez sikerül, az Akadémia jól fog dolgozni."

Az Akadémia idei közgyűlésének központi tudományos témája: a környezetvédelem.

Ma az MTA közgyűlése folytatja munkáját.

Közeledik a szakszervezetek álláspontja

Nem kizárt, hogy a szakszervezeti konföderációk által *jóváhagyott elvek* szerint készüljön el *a szakszervezetek közötti választást szabályozó törvény tervezete*. A hét konföderáció tegnap, a Munkaügyi Minisztériumban megtartott egyeztetésén gyakorlatilag ugyanis egyetértés volt abban, hogy az üzemi tanács választásokon túl megtartsák a szakszervezetek közötti választást is. Megegyeznek az álláspontok arról is, hogy *a szakszervezeti vagyont az e választáson elért eredmény szerint osztanák el*, ám a részleteket tekintve már meglehetősen nagyok az eltérések.

Egyetértés született viszont a választók körében: a szakszervezeti szövetségek szerint választói jogot a munkavállalók, a munkanélküliek és a nyugdíjasok kaphatnak, a választási listára pedig a szakértői munka során kidolgozott ismérvek

Parlamenti napló

Hídvita, moratórium, útalap

(Folytatás az 1. oldalról)

Kizárólag technikai okok miatt maradt el a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény végszavazása az Országgyűlés hétfői plenáris ülésén. Erről *Balás István*, az alkotmányügyi bizottság alelnöke tájékoztatta az MTI-t. Az alkotmányügyi bizottság közvetlenül az ülés megkezdése előtt elfogadta, hogy a törvény végleges szövegváltozatában feltárt három pontatlanság kiküszöbölésére módosító indítványt terjesztenek a Tisztelt Ház elé. Ennek szövegét minden képviselőhöz el kell juttatni, ez pedig hosszabb sokszorosítási időt vesz igénybe – mondotta Balás István. Hozzátette még: miután a törvény július 1-jén lép hatályba, a hátralévő idő elégséges lesz a törvény ismertetésére akkor is, ha az elfogadásra csak ma kerül sor.

*

A képviselők megkezdték a frekvenciagazdálkodásról szóló

Galvani útnál építendő híd mellett érvelve.

A vitában ismét elhangzott az is, hogy mindkét Duna-híd – tehát a lágymányosi és a Galvani úti – megépítése sürgető feladat lenne, ám a képviselők többsége egyetértett azzal: jelenleg csak egy ilyen beruházásra futja a költségvetésből.

*

Az Országgyűlés lezárta az útalapról szóló törvényjavaslat részletes vitáját. Határozatot ez ügyben később hoz a Ház.

Az egyes bizottságok szószólói elmondták a tervezetet, ám valamennyien változtatásokat is szükségesnek láttak. A gazdasági bizottság egyetértett azzal a módosító javaslattal, hogy a motorbenzin esetében literenként 5 forint 20 fillér, a gázolaj és tüzelőolaj esetében pedig literenként 5 forint kerüljön az Alapba. Ugyanakkor a belföldi gépjár-

LOSONCZY Tamás

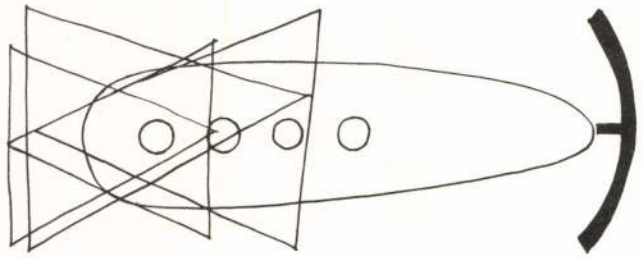

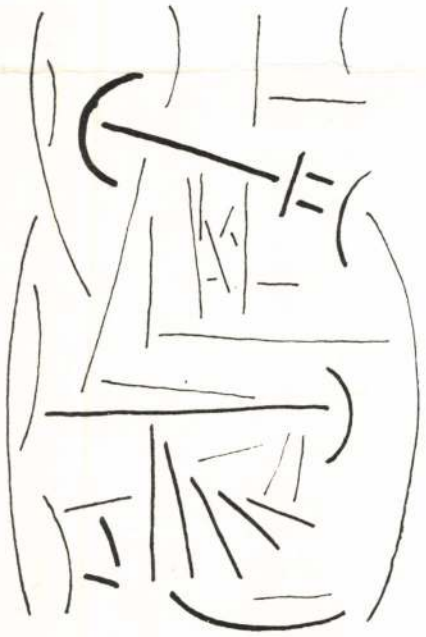

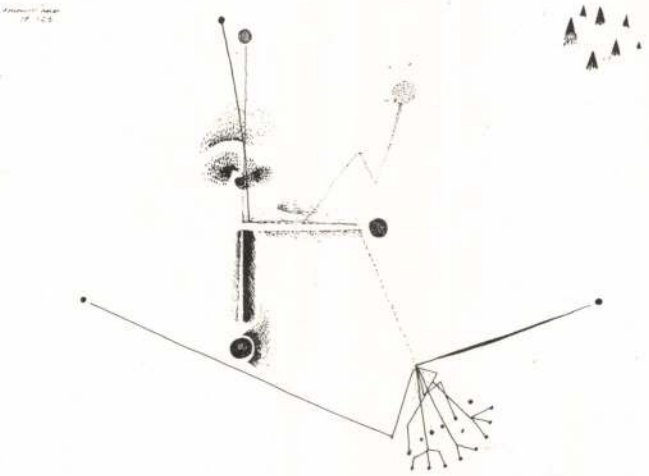

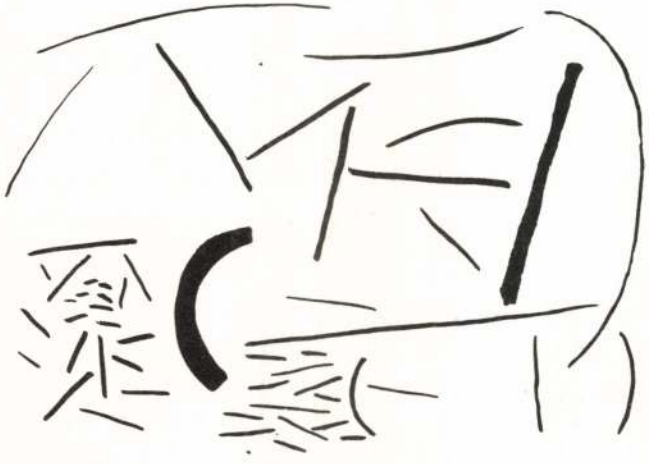

Felelős kiadó: Almási Miklós

LOSSONCZY Tamás

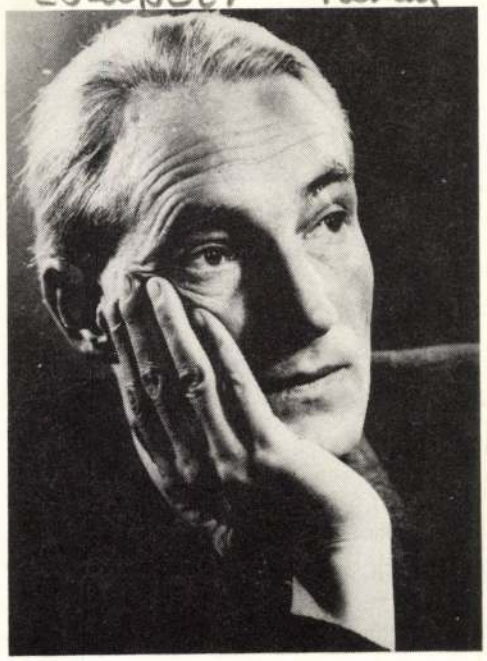

LOSSONCZY TAMÁS PALASOVSZKY ÖDÖN

ÖSSZECSENGÉSEK

Palasovszky Ödön és Lossonczy Tamás közös munkája az Összecsengések, két, sokszor külön úton járó, de mégis rokon művész érettkori találkozásának, együttműködésének dokumentuma.

1980 telén készitette Lossonczy Tamás rajzait e versekhez, ekkor a költő - aki színész, rendező, és manifesztumíró volt egyben - már nagybeteg volt, nem érhette meg munkájuk könyvformában való kiadását, sem ezt a kiállitást.

A versek, szövegrészletek nem ma, nem egy időben keletkeztek. Egy részük olvasható Palasovszky válogatott verseinek kötetében /Opál himnuszok/, a többi még kiadásra vár. Palasovszky Ödön hagyománya: a legtisztább értelemben vett avantgarde. Múlhatatlan erénye: a töretlenül megőrzött képesség minden új megértésére, befogadására, érzéki átélésére. Élete, munkája, manifesztumai, színházai szorosan összefonódnak a magyar irodalom és művészettörténet máig félárnyékban lévő fejezeteivel. /Színházi tanulmányai, visszaemlékezései 1981-ben láttak napvilágot Lényegretörő színház címen/.

"Arról fogtok rámismerni, hogy akkor azt hiszitek: én nem is voltam. Csak valami bennetek, ami egyre hív. Magatok felé hív." /A nappal piros volt, mint a tenger, 1930-70/ S itt egy újabb, különös összecsengésre kell felhívnunk a figyelmet, Weöres Sándor hasonló szellemű formulájára, a Fogak tornáca c. kötetből: "Nem szándékom, hogy kérjelek a jóra./Perzselő szomjat kelteni a jóra: ezért jöttem." /Nem szándékom/

Mindkét esetben ugyanaz a szándék, az oly eltérő utakat megjárt életművekben e ponton ugyanaz az akarat munkál, a néző, olvasó nagykorúságának hirdetése, agitáció helyett az önismeret egzisztenciális igényének felébresztése, felkeltése.

Szerepel a szövegek között Palasovszky 30-as évekbeli drámájának, az Ayrus leányai-nak egy részlete, mely egyben a magyar színháztörténet múlhatatlan fejezete. S felvillan Palasovszky lírája, klasszikus, elégikus művészete is. "Mondjatok velem egy imát,/ A hallgatás mélységes fala előtt/ A meg nem valósult valóságért .../ Megváltásunkra,/ megváltásunkra ..." /Búcsú a rózsamosolyútól/

Lossonczy Tamás rajzai e versek közös lényegét tárják fel. De nem, nem pusztán illusztrációk. Párhuzamosan futó, teljes értékű művek találkozásáról van szó, Lossonczy stílusegysége, az azonos vonalvezetés, a grafikai eljárás egyértelmű puritanizmusa, a nonfiguratív formák áthatásai éppúgy magyarázzák a verseket, mint a szövegek a rajzokat.

Lossonczy műveinek "fokozottan megszólító jellegére" már Hamvas Béla és Kemény Katalin is felhívták a figyelmet. Az általuk megfogalmazott dialógusigény Lossonczy életművének lényegi sajátossága, mozgatója. Minden mű kihívás, az absztrakció nem az élettől való elvonulásként, hanem a láthatatlan összefüggések láthatóvá tételének szándékaként valósul meg. Lossonczy romanticizmusa, lírai hevülete pedig annak a magyar absztrakciónak a sajátszerűsége, amely első csoportját a Négy Világtáj Galériában hozta létre, Kállai Ernő irányítása mellett.

Az Összecsengések mellett bemutatjuk Lossonczy néhány eddig még ki nem állított, 1945 és 48 között készült rajzát, amelyek azt példázzák, hogy a korabeli magyar nonfigurativitás megőrizve ugyan saját lényegét, de lépést tartott kortárs európai áramlatokkal. Kállai Ernő már 1943-ban felhívta a figyelmet Lossonczy művészetének azóta már kiteljesedett, s ezen a kiállításon remélhetőleg érzékelhető sajátosságaira: "E konstruktív képi építkezés soha nem tűnik kitaláltnak, sivárnak és száraznak, ... mert pompás közvetlenséggel, szellemes és nagyon érzékeny kézügyességgel összeszövötten jelenik meg."

György Péter - Pataki Gábor

ÉLETÜNK

2001/7. SZÁMÁNAK MŰMELLÉKLETE

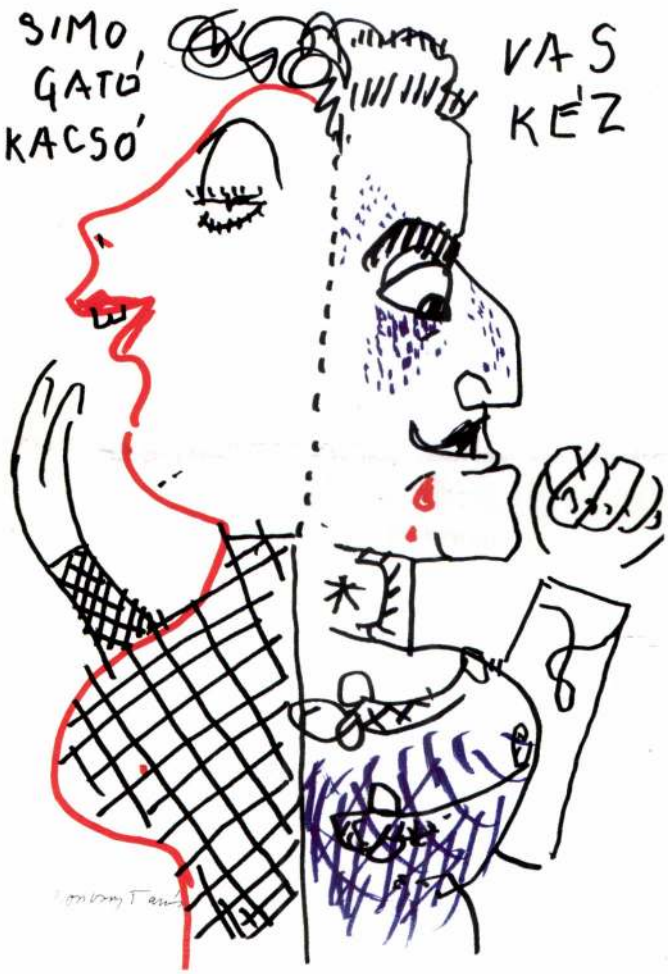

LOSONCZY TAMÁS

A védelem nevében

Természetesen *Lossonczy Tamást* (mást sem) nem kell felakasztani, ahogyan azt virtuális „képregényének" justizmordos „bírái", méginkább: lincselői követelnék, mert az emberek nem arra valók, hogy fölakasszák őket, a művész, aki a legtöbb esetben ellentmond a közízlésnek, nem követ el halálos vétket, sőt.
Kiváltképpen nem illendő kilencvenhét esztendős embert halállal fenyegetni, megteszi azt életkora éppen eléggé. Mi azonban reméljük, hisszük, hogy festőnk újabb gazdag esztendőket tölt még közöttünk mai munkakedvével, újra meg újra vállalja a *titkok* firtatását, ami egyébként a művész dolga, vállalja, hogy a polgári prüdériát ismételten nevetségessé, méginkább: röhejessé teszi, vállalja, hogy leköpi az esztétikai kánonokat a tiszta művészetről, és mindössze saját alkotói ösztönzéseinek kíván megfelelni, dühöt, gúnyt, kritikát, szenvedélyt, vágyat, ki tudja, még mi mindent vegyítve privát eklektikájába – a mi kedvünkre (is). Mi pedig azzal az alázattal fogadjuk az oktatást, amely alázattal a pátriárkáknak tartozunk, mivel őt valóban a festészet hiteles pátriárkájának tiszteljük, tehát semmiképpen sem óhajtjuk likvidálását; éppen ellenkezőleg, kívánjuk, hogy még sokáig szembenézhessünk véleményével, amelyet ő minden esetben képpé, képekké (esetünkben mondhatni: képregénnyé) formálva fogalmaz meg – a maga sajátlagosan modern (egyben posztmodern) módján.

Fábián László

(aki ebben az esetben sem az ördög ügyvédje)

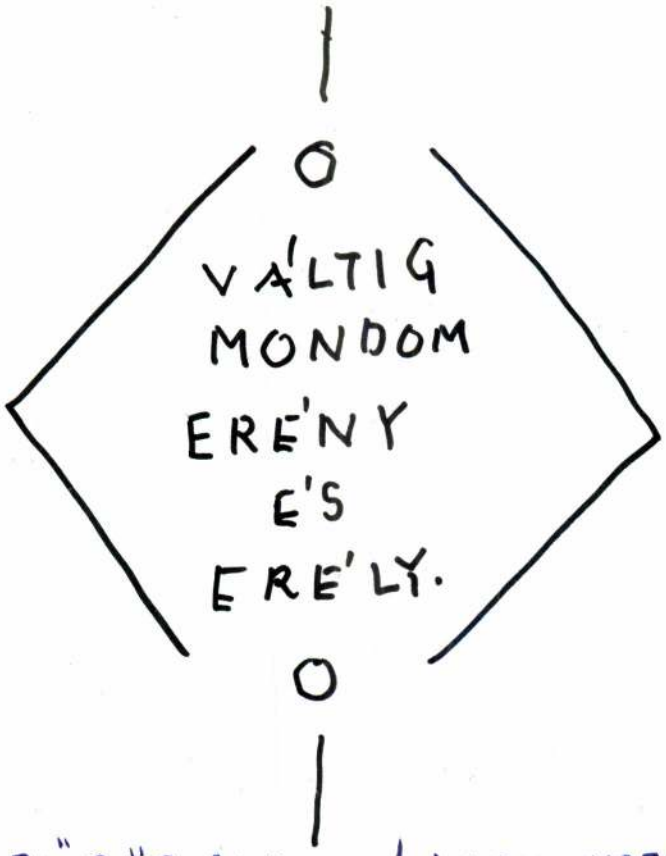

BÜDÖS CIVIL ! LOSSONCZY +

LETARTÓZTATNI !!

DE MIÉRT?

NE MAH A'SKODJATOK

DE URAIM EN FEL
VAGVO ITA'BORODVA!
EZ A LOSSONCZY TAMA'S
E'G MINDE'G SZABADON
JA'RKEL

Szegény
Jancsi!

Tudja a fene
Én nem aras-
tonán fő!

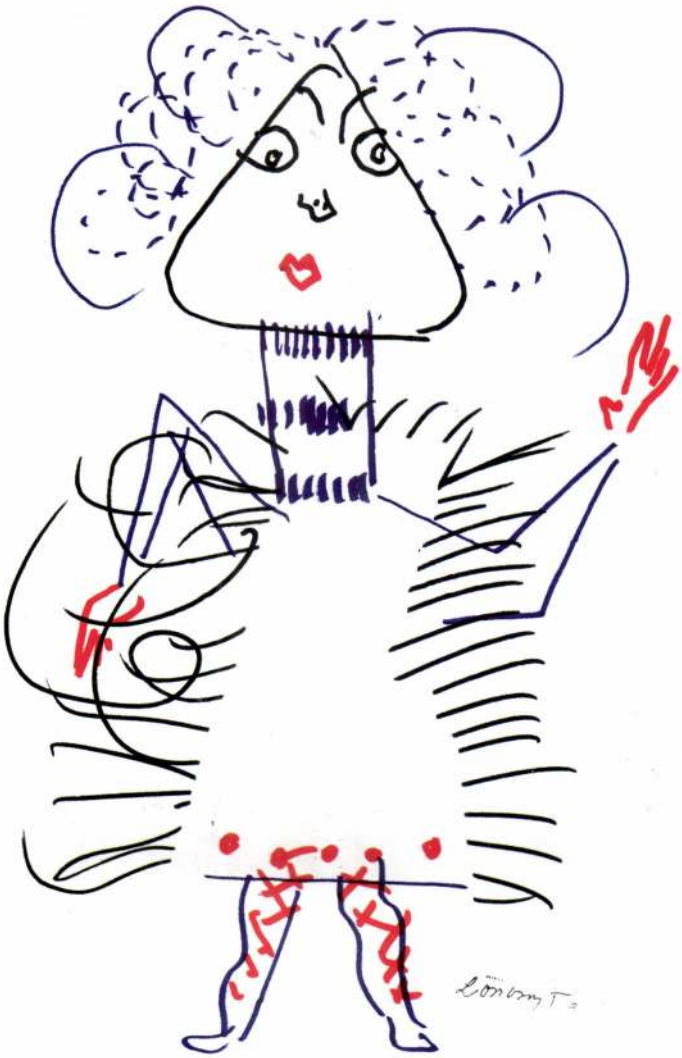

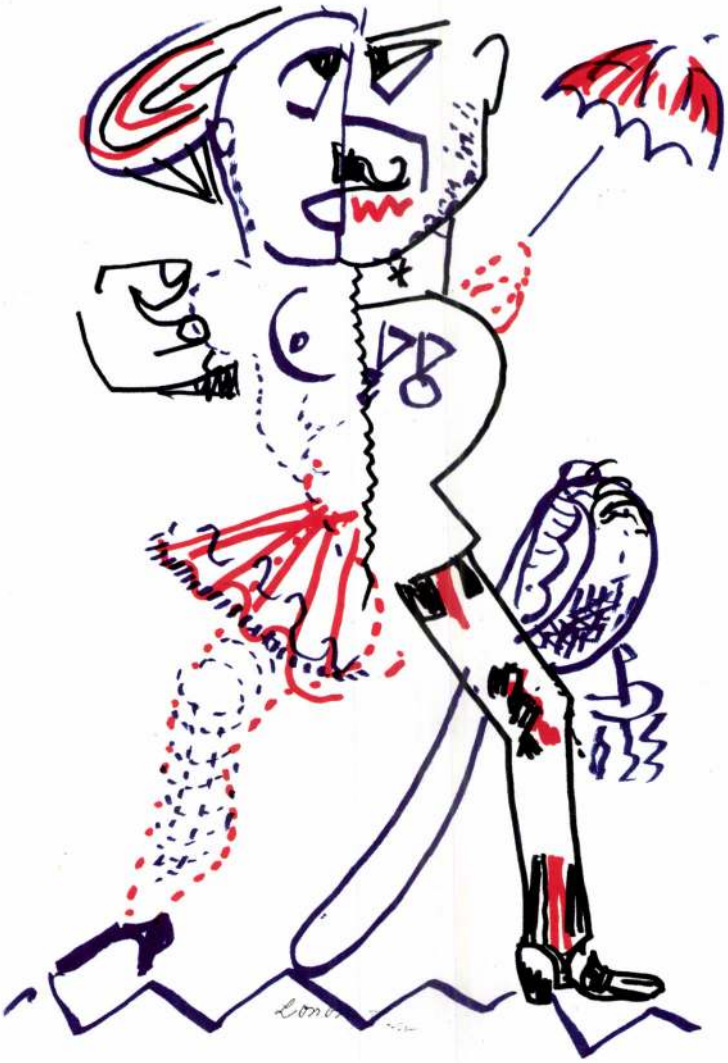

CETERUM
CENSEO
LOSSONCZY TAMA'ST
AZONNAL KIVE'GEZ-
NI !

CSAK MERE'SZELJE
VALAK ALT MONDANI
HOGY É'N NEM VAGY TÜNDÉ
BA'RÓ BAROM BARNA
TÜTÉNT LE KA SZA BOLJA

MOLA FJEM ?

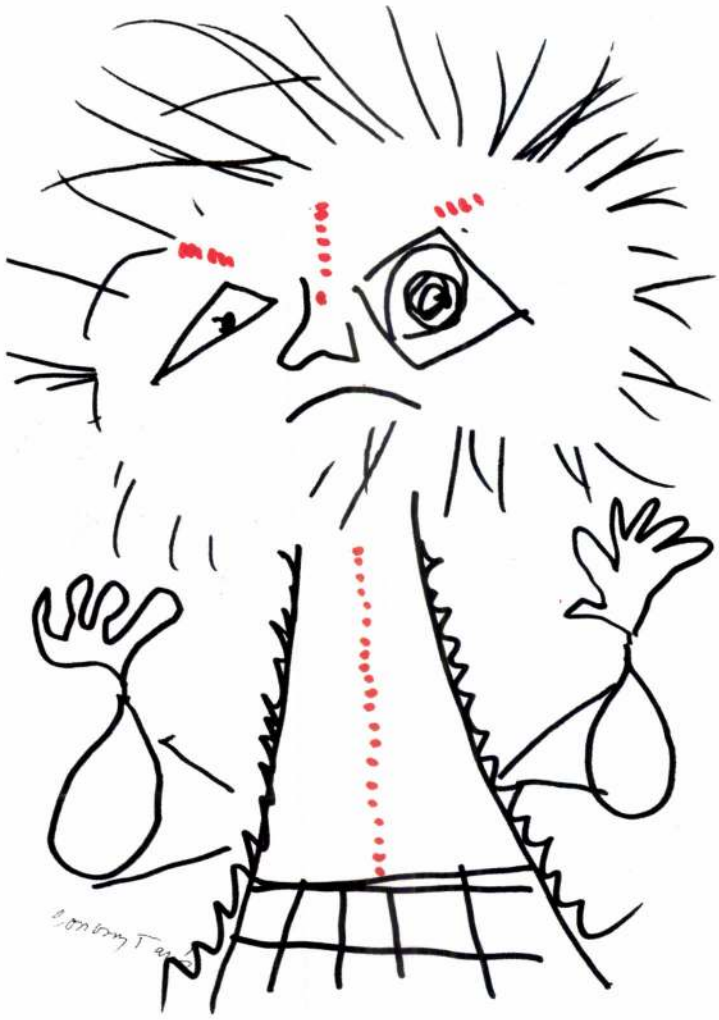

ÚGY KO" NEKI

LOSSONCZY T

FŐKÖTNI !

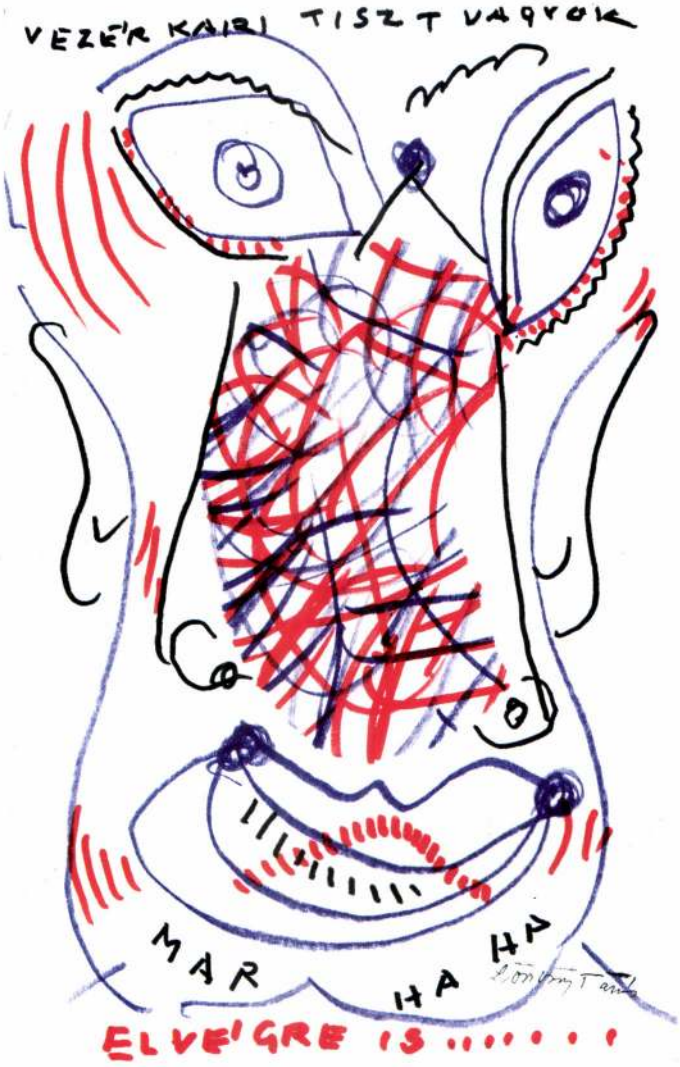
VEZE'R KAIRI TISZT VAGYOK
MAR HA HA
ELVE'GRE IS .....!

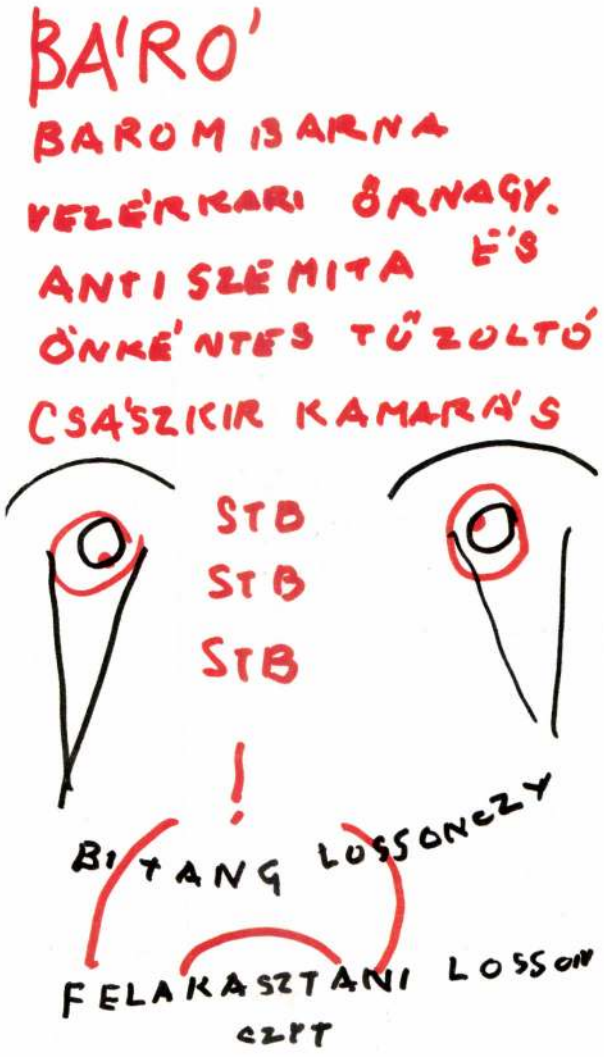
BA'RO'
BAROM ISARNA
VELE'RKARI ÖRNAGY.
ANTISZEMITA É'S
ÖNKE'NTES TŰZOLTÓ
CSA'SZKIR KAMARA'S
STB
STB
STB
!
BITANG LOSSONCZY
FELAKASZTANI LOSSON
CZPT

Nepos felmenti Prusias királyt, aki „nem mert nemet mondani" a rómaiaknak, de „vonakodott a követelés teljesítésétől". Sőt, Nepos szerint a római senatus küldött követeket Prusiashoz, Hannibál megöletését követelve. Nepossal ellentétben Lívius a felelősséget Prusiasra hárítja át, aki „...a rómaiak kedvében akarván járni" maga ajánlotta fel Hannibál meggyilkolását. Lívius nem mulasztja el „a királyok nyomasztó uralmát" ostorozni, sőt egy fejezettel később nem átallja a teljes felelősséget a király nyakába varrni: „Hannibál száműzöttként, vendégbarátja árulása következtében... lehelte ki lelkét". Lívius ügyel arra, hogy a római senatusra a gyanu árnyéka se vetődhessék. Hannibál meggyilkolása Prusias és a római követek tárgyalásain született, rögtönzött ötlet. Ezek után már Lívius is megengedheti magának, hogy a halál előtt álló Hannibál szájába adjon néhány szót a római erkölcsök romlásáról.

Hogyan összegezhetnénk Lívius és Nepos Hannibál-portréját?

Bár - több mint 300 évvel a zamai csata, vagyis Hannibál döntő veresége után - a pun háborúk nem voltak politikailag aktuálisak Rómában, sem Líviusnak, sem Neposnak nem volt célja az események hajszálpontos rekonstrukciója. Egyikük sem törekedett arra a történészi hűségre, melyet ma minden történelemkutató feladatának tekint.

Mindketten szépirodalmi közelítéssel nyúltak a történelmi témához. Lívius elfogult Róma javára, s így Róma ellenségeivel szemben. A líviusi portrék általában erősen idealizálóak. Ahol mégis sötét jellemeket fest, ott ennek oka van: saját korának pártpolitikai szempontjai, bűnbakkeresés Róma kudarcaiért, vagy - mint Hannibál esetében - a konkrét események alárendelése a hosszú távú koncepciónak, mondanivalónak. Lívius számára Róma győzelme isteni elrendelés eredménye. A politikai és „pedagógiai" szándék Hannibál befeketítését sugalmazza. Hannibál ellenfele, a római Scipio, minden nap templomba jár, istenekkel társalog. Scipionak Lívius ábrázolásában azért kell törvényszerűen legyőznie Hannibált, mert vallási-erkölcsi fölényben van Hannibállal szemben, akire „... az istenek félelmének ... a vallásos érzésnek teljes hiánya" jellemző.

Lívius nem csak Róma katonai győzelmét akarta bemutatni, hanem erkölcsi fölényét is. Ehhez pedig egy „sötét" Hannibál-portré kellett. De eme fő koncepció mellett egyéb tényezők is Hannibál ellen hangolták Líviust. Művéből egyértelműen kitűnik, hogy megveti a cselvetést, nem híve a ravaszságnak, nála a katonai dicsőség egyenlő a nyílt csatamezőn szemtől szemben folyó tömegmészárlással. Bármikor inkább szavaz Lívius a halottak ezrei árán elért dicsőségre, mint a csellel, egy-két halott árán elért sikerre. Ebben a felfogásban a „ravasz pun" csak ellenszenves lehet. Mégis, ismerjük el, amilyen arányban csökken Róma fenyegetettsége, ahogyan egyre kevésbé félelmetes és veszélyes ellenfél Hannibál, úgy kerül emberileg egyre közelebb az olvasóhoz - és Líviushoz.

Nepos sem hű a valósághoz. Hannibál veresegeit, ahol lehet, elhallgatja, kudarcait kisebbíteni igyekszik, sikertelenségében is az erényt akarja meglátni, megláttatni.

Számára Hannibál nem Róma vad és rettegett ellensége, hanem történelmi személyiség, akinek életrajza - a többi Nepos-biográfiához hasonlóan - az olvasó szórakoztatására és nevelésére szolgál. Mégis, a Hannibál-biográfia nem pusztán egy a sok közül. Nepos hőseinek zöme ellentmondásos jellem. Hannibál azonban idealizált pozitív hős, példakép. Nepos műveiből - így magából a Hannibál-életrajzból is - egyértelműen kitűnik a szerző római hazafisága. Akkor miért teszi meg példaképpé épp Hannibált? Csak találgathatunk.

Egyrészt talán azért, mert Nepos – Líviussal ellentétben – nagyon is híve a lelemé-nyességnek, ravaszságnak, ötletességnek, és ezeket az erényeket Hannibál példáján mutathatja be. Másrészt talán azért, mert tudatos törekvése Neposnak a görögökkel és barbárokkal szembeni méltányosság, vagy – modern szóval – tolerancia. S hol lehetne ezt jobban demonstrálni, mint a legyőzött ellenség, Hannibál példáján?

Végül jegyezzük meg, hogy sem Lívius, sem Nepos Hannibál-felfogása nem teljesen eredeti, mindkettőjükre nagyban hatottak forrásaik.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Cornelius Nepos: Híres férfiak
Ford., utószó és jegyz. Havas László
Bp., 1984.
Lívius: A római nép története a város alapításától
ford. Kis Ferencné, Muraközy Gyula
Bp., 1982.
Lazarus: Fortuna and Retorical Strukture in Livy
The Classical journal LXXIV. 1978–79.
Walsh: Livy (Latin Biography ed. Dorey)
London, 1967.

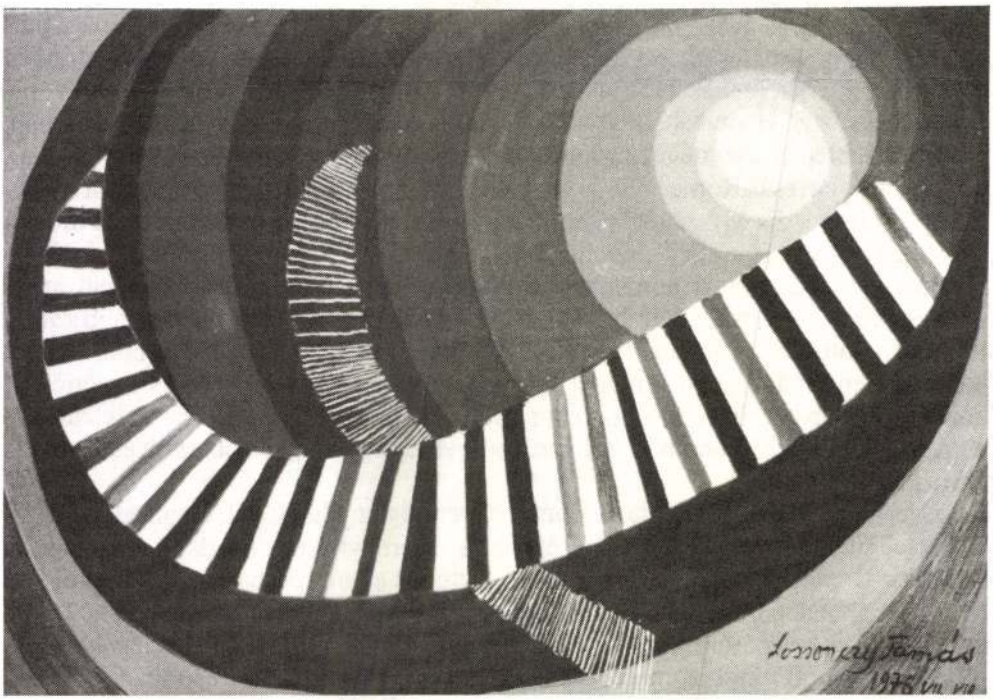

ben is. Az arisztokrata számára a mérték, a modell: az arisztokrata. Vagyis az elitszemlélet nemcsak antidemokratikus, hanem egyúttal monarchia- és zsarnokságellenes is: ennyiben nem reakciós, sőt adott történelmi pillanatban, mint a jogszerűség és szabadság védelmezője, akár haladó is lehet. Az arisztokratikus történelem-felfogás sajátja a származásnak és a vagyonnak értékként, érdemként, erényként való kezelése is. Erre következtethetünk Nepos Dión-életrajzának bevezető gondolataiból is, ahol a főhős erényei között előkelő származása, őseinek nemessége és nagy vagyona éppúgy szerepel, mint bölcsessége, pontossága vagy humanizmusa.

Az arisztokratikus történelem-felfogás szerves része volt az ókori történelemszemléletnek, hiszen több ponton érintkezik az ókorra annyira jellemző organikus-morális történelem-felfogással. Az ókori történetírók moralizáló hajlama ugyanis összefügg a nagy emberek erkölcseinek történelem-akakító szerepébe vetett hittel, melyet korábban már említettünk. Nepos (és kortársai) elit-szemléletének oka nem egyszerűen a nemesség osztályérdekeinek önkéntelen vagy tudatos képviselete, vagy a szándékos politikai manipuláció. Nepos arisztokratizmusának valódi (fő) oka kora társadalomtudományi ismereteinek alacsony foka. Ezen a ponton függ össze az elitszemlélet a már említett organikus felfogással: amikor a történész nem ismeri fel az események társadalmi-gazdasági hajtóerőit, megelégszik azzal, hogy a történések mögött az élő szervezet (az egyén, vagy az élőlények analógiája alapján elképzelt organikus állam) csúcsteljesítményeit vagy fogyatékosságait mutassa be, és fordítva, egy organikusan értelmezett társadalomban nem kell mást feltételezni a történések okaként, mint biológiai teljesítményt: emberi erőfeszítést, veleszületett, természetadta erényeket.

Az arisztokratikus történelem-felfogás – miként a vele némiképp összefüggő organikus-morális történelem-szemlélet is – nem csupán az ókori Róma, még kevésbé Cornelius Nepos történész és életrajzíró sajátja. A felvilágosodás koráig úgyszólván minden korszak és jelentősebb szerző jellemzője volt, számos történész, politikus és szellemi irányzat, iskola gondolkodásában a 19–20. században is fellelhető.

LOSONCZY Tamás

Dunatáj 1990. 4.

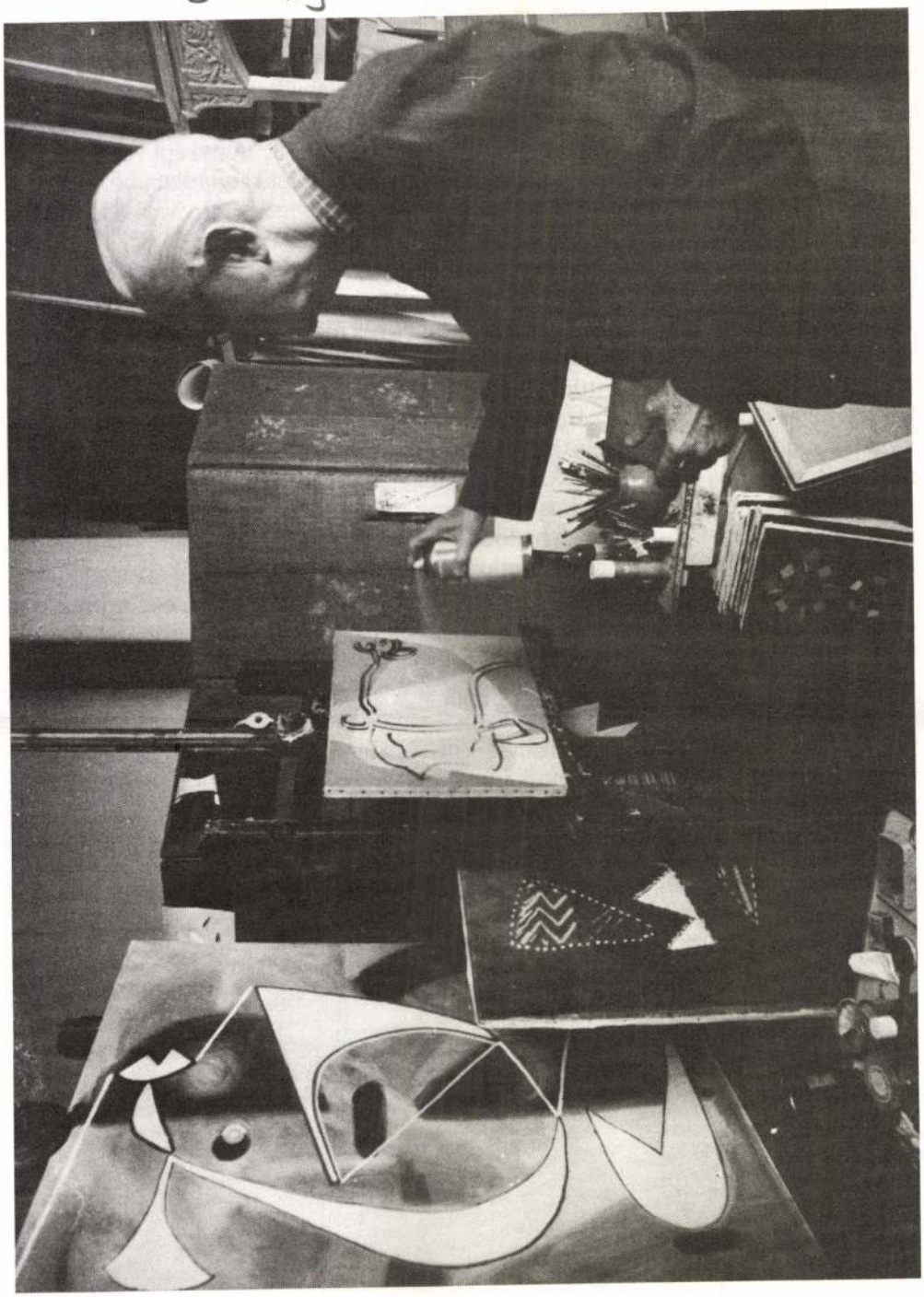

Lossonczy Tamás

Önarckép helyett

(...) Szelenleg minden pszichologizmustól, mesétől, álomtól megtisztult művel alkotására törekszem, mert meggyőződésem: a kép valósága éppen olyan valóság, mint akár az emberi test, a szobor, a tenger, egy gyáréprület, valamely műszaki termék v. zenemű valósága. A kép: alkotója világnézetének hordozója.

(Az új magyar művészet önarcképe Bp. é.n.)

Kritikát és képet 1976. Corvina Bp. 42. old.

Lossonczy Tamás

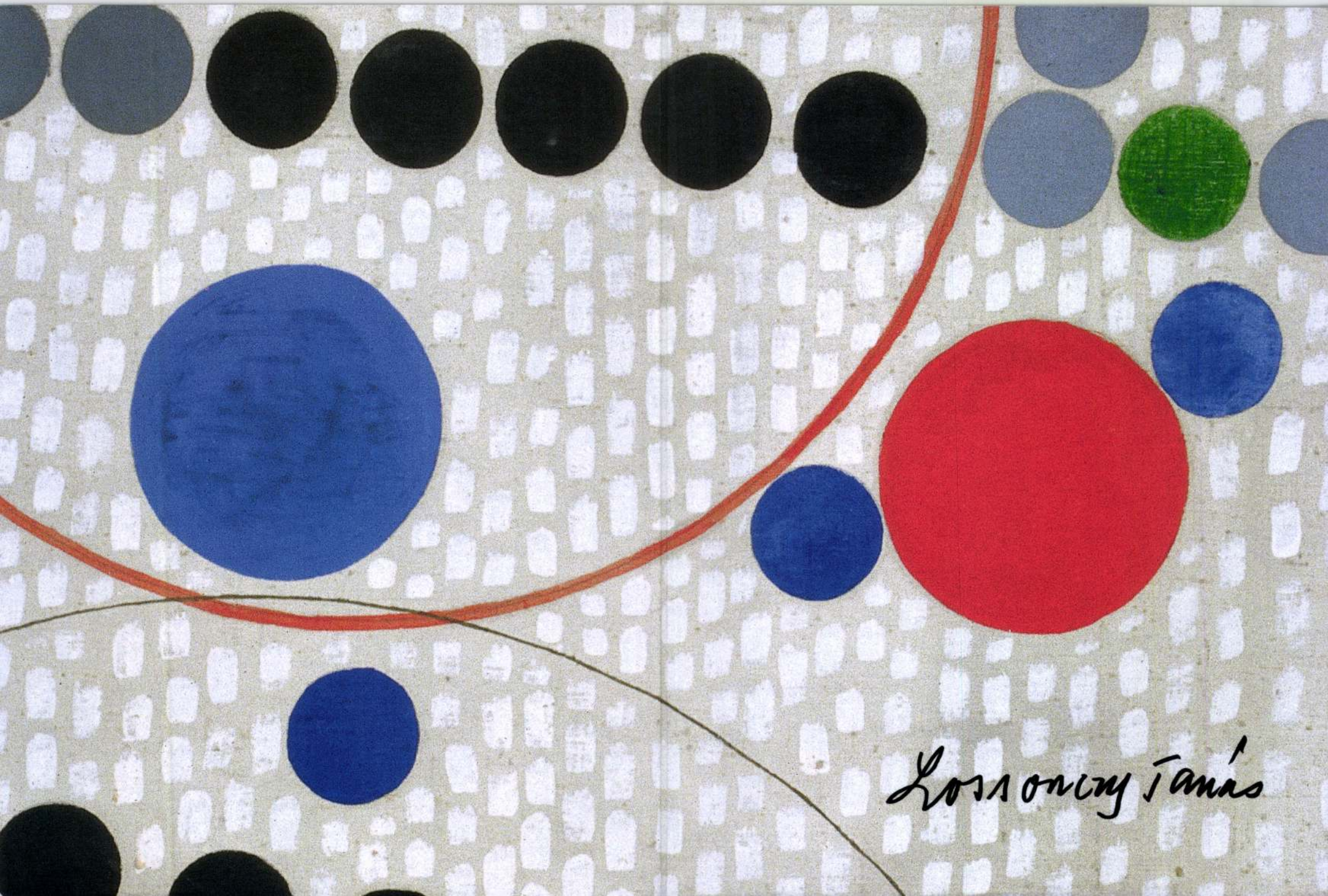
Lossonczy Tamás

Műcsarnok cordially invites you to the opening of

Tamás Lossonczy's exhibition,

on October 5, 2005, at 6 p.m..

The exhibition will be opened by

DOMOKOS KOSÁRY
regular member and former president of the Hungarian Academy of Sciences,
permanent patron of the Széchenyi Academy of Literature and the Arts

CSABA HORVÁTH
mayor of Budapest's 2nd District,
Member of Parliament

Curators of the exhibition

GÁBOR ANDRÁSI, GÁBOR PATAKI

The exhibition is open to the public between October 6 – November 13, 2005.
Opening hours: 10 a.m. – 6 p.m. from Tuesday to Sunday, 12 a.m. – 8 p.m. on Thursday, closed on Monday.

Műcsarnok – Kunsthalle, Budapest, Hősök tere
Tel.: +36 1 460 7000 info@mucsarnok.hu www.mucsarnok.hu

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

nka
Nemzeti Kulturális Alapprogram

A Műcsarnok tisztelettel meghívja Önt

Lossonczy Tamás kiállításának megnyitójára,

2005. október 5-én 18 órára a Műcsarnokba.

A kiállítást megnyitja

KOSÁRY DOMOKOS
az MTA rendes tagja, volt elnöke,
a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia örökös védnöke

HORVÁTH CSABA
Budapest II. kerületének polgármestere,
országgyűlési képviselő

A kiállítás kurátorai

ANDRÁSI GÁBOR, PATAKI GÁBOR

A kiállítás 2005. október 6 – november 13. között látogatható.
Nyitva tartás: keddtől vasárnapig 10–18 óráig, csütörtökön 12–20 óráig, hétfőn zárva.

Műcsarnok – Kunsthalle, Budapest, Hősök tere
Tel.: +36 1 460 7000 info@mucsarnok.hu www.mucsarnok.hu

MŰCSARNOK
kunsthalle | budapest

GRAFIKÁK 1945–1950

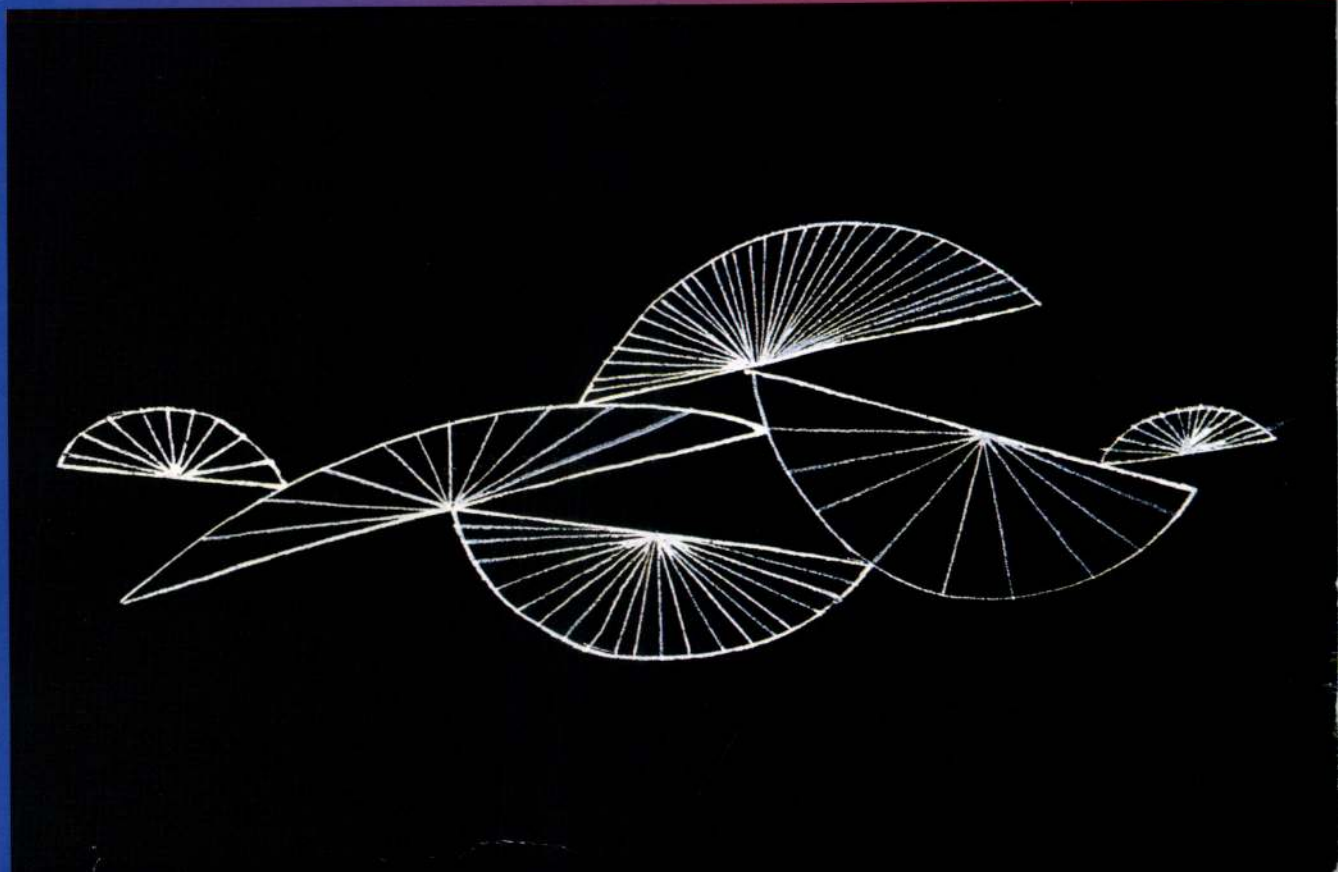

ERNST
MÚZEUM
BUDAPEST

Tisztelettel meghívjuk Önt és barátait
a 100 éves

LOSSONCZY TAMÁS

tiszteletére rendezett,

Grafikák 1945–1950

című kiállításra
2004. december 1-én, szerdán 18 órára.

A kiállítást megnyitja: **Lator László** író,
a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia ügyvezető elnöke

Megtekinthető
2004. december 2-tól 2005. január 2-ig,
hétfő kivételével naponta 11–19 óráig.

2004. december 10–11-én vásárt rendezünk
Lossonczy Tamás legújabb grafikai munkáiból,
melyek a kiállítás kezdetétől megtekinthetők
az Ernst Múzeum Németh Lajos könyvtárában.

1065 Budapest, Nagymező u. 8. Tel.: 341-4355
Levelezési cím: 1376 Budapest 62. Pf. 152.
www.ernstmuzeum.hu

A kiállítás támogatói:

NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA

OPEN SOCIETY INSTITUTE

repertoART

Cityposter

Lossonczy Tamás: Egy balett-táncosnő geometriája (1946), ecsetrajz, 24x15,5 cm

Losonczy István (1976–)
Körforgalom, Budaörs (részlet) 1999-2004
vászon, olaj 140×108 cm

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Losonczy István (1976–)
Körforgalom, Budaörs (részlet) 1999-2004
vászon, olaj 140×108 cm

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

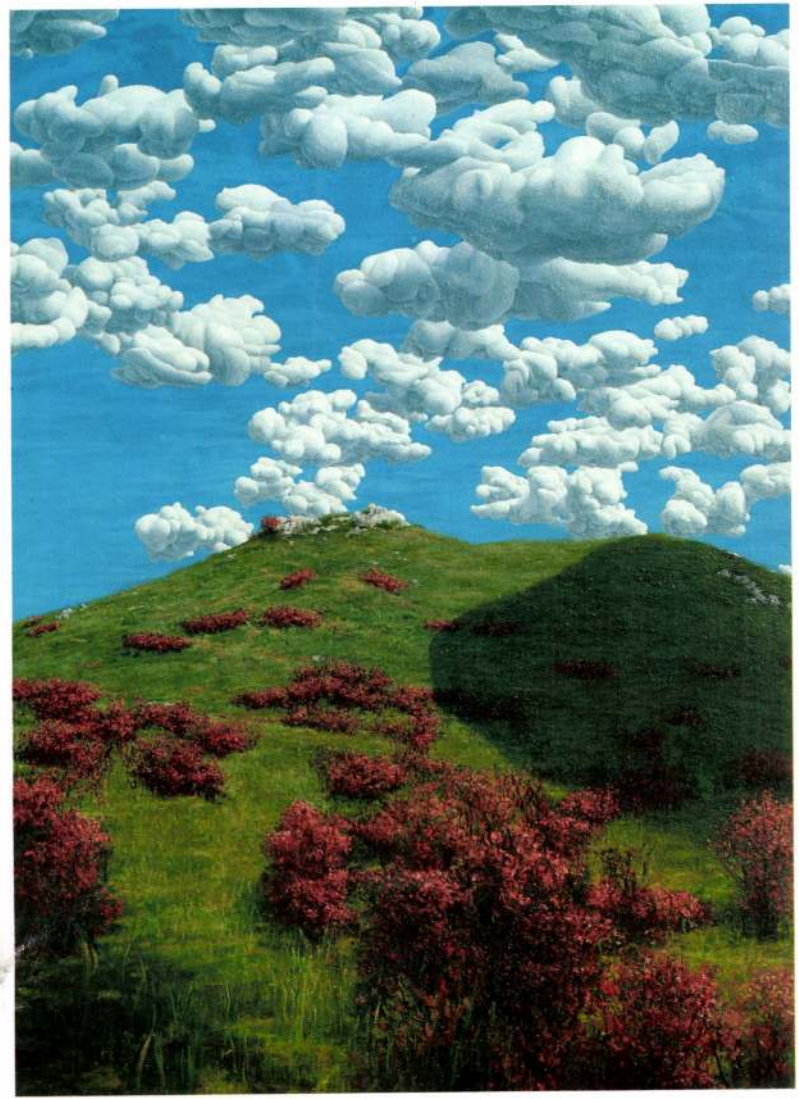

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Losonczy István (1976–)
Körforgalom, Budaörs 1999-2004
vászon, olaj 140×108 cm

MOZGÓ VILÁG 1051 BP. NÁDOR U. 26.

Losonczy István (1976–)
Szélárnyék 2002-2004
vászon, olaj, akril 140×108 cm

Losz János

pénzverő.

Bethlen fejedelem halálával a Kassai minczház szünetel s 1630. juniusbó 13-án Losz János a városi tanácstól bizonyítványt kér arról, hogy „jól viselte magát minczházban való szolgálatjában".

Kemény Lajos. Műtörténeti adatok Kassa múltjából. Arch. Ért. 1906. 56. l.

LOSZ Jakab siferes. Pétervásárán 1817-ben az rk. templomban 3o ölért/ 3 forint 3o krajcár/ sifermunkát végez.

A HevesmegyeiTopográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M. D. K.

LOTH Christoph, udvari rézmetsző
Wien

1738-ban házasodik Bécsben

1742-ben Nagyszombatban polgár

Garas XVIII. k. 232. l.

LOTH János Henrik

1797-től Eötvös Collegium

MÉL 1997/3-4. 150.

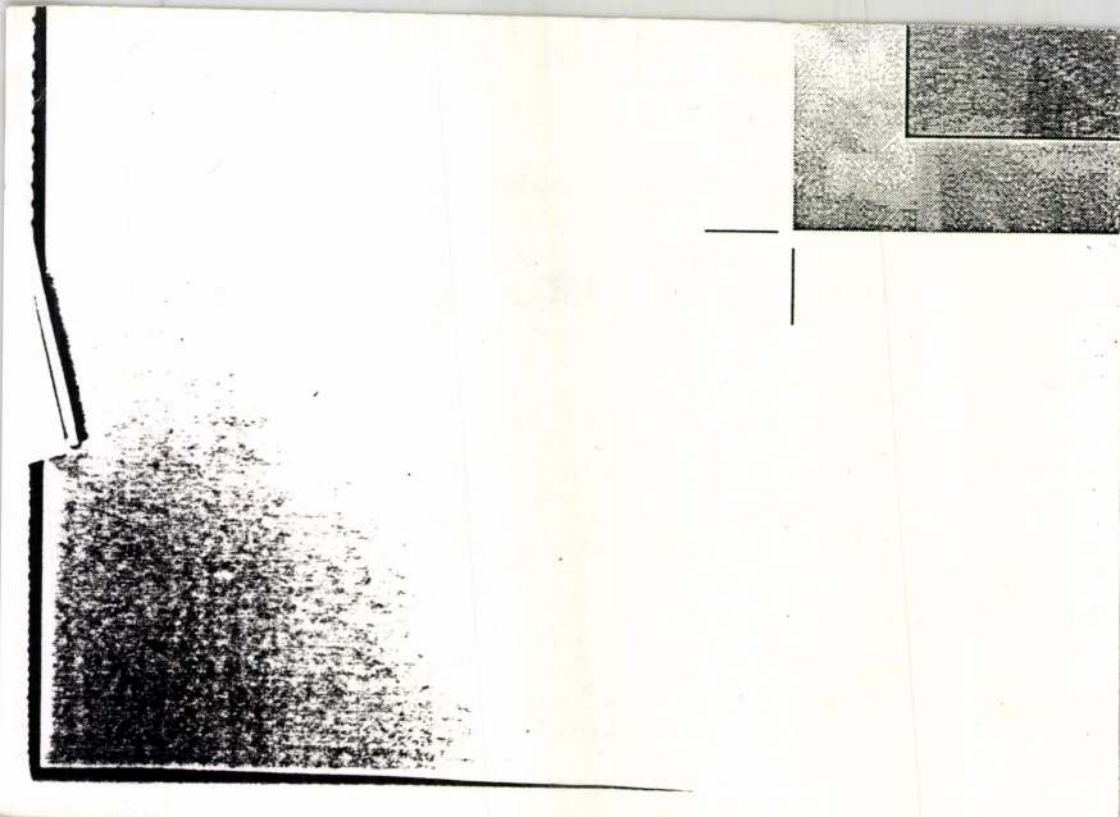

MOK

Lóth Janos és Aczél Gábor

nyomdaipari tanulók

Közös munkája

Nyomdaipari Grafikai Vállalat: reklám és

Tervezés: Aczél, olomba véste: Loth.

Erigon. gyógyszer reklám

Sajvári E. Nyomdaipari Tanuló intézet 10 éve.

Magyar Grafika, 1958 II évf. 6 sz. 597 l

MDK

Lósy József

Vadméhek beporozzák a füzvirágot, rajz, repr.

Uj Idők 1906. XII. 18. sz. 427.l.

Mdk

Zothmárnak neveztetett Nicholay és Frichko

1336 és 1339-ben kamaraispánok

Buda – Esztergom

Huszár Lajos: A Budai Perizverés Története a Középkorban

1958

121. l.

1021

Lóth János, Ybl-díjas építész a házgyári építőelemekről

1980.IV.16. 4,25 N.

Jó reggelt!

- Reggeli párbeszédünk következik. Az Építőművészek Szövetsége kiállítást rendezett az idei Ybl-díjasok terveiből. Lóth János, a LAKÓTERV mérnöke a házgyári technológiával épített szállodáért, a pozsonyi diákszállóért és a csepeli üdülőért kapott az idén Ybl-díjat. Idézet az indoklásból: "A tervező érdeme, hogy házgyári elemekből tervezett épületeivel igazolta, hogy ebből is lehet egyedi, környezetbe jól illeszkedő, városképbe beilló épületeket létrehozni". Márványi Péter azt kérdezi az építésztől, ha szállodát lehet, akkor lakóépületet, - a példák legalábbis ezt bizonyítják - miért nem?

- Valóban jogos a kérdés. És ezt mi épitészek is föltesszük, hogy miért éri joggal a lakótelepeinket mégis az a vád, hogy egyhanguak. Ezt nem lehet a panel, egyedül a panel és a házgyári technológia rovására irni, jócskán vannak egyéb szempontok is. Ezek a bizonyos egyéb szempontok néha nagyon-nagyon megkötik az ember kezét.

- Miért nem gondolkozhat szabadon az épitész, amikor mondjuk egy uj városrészt tervez, egy uj lakótelepet?

- Hát az egyik a jelenlegi tipusterv állományunk, ami most éppen korszerüsités és átalakitás alatt van. A másik összefügg nyilván ezzel a tipustervezéssel, a kivitelező vállalatainknak szériagyártás preferálása, kipróbálatlanabb területek helyett.

- Ezek a tipustervek ezek önmagukban nem lehetnek változatosabbak, mint a jelenlegiek? Mi az oka annak, hogy a tipus tervek maguk sematikussak, érdektelenek, unalmasak? Ez az én véleményem természetesen.

- Igen, igen, hát ez nemcsak a maga véleménye. Nem a legmegbecsültebb épitész feladatok egyike még ma sem a tipustervezés. De ebben a szemléletben biztos, hogy változás van és hiszek abban, hogy a tipusterveink is, de hangsulyozom, kis léptekkel közelitenek ehhez a joggal elvárt szinthez.

- Mi lehet ennek az oka? Elnézést, hogy igy teszem fel a kérdést, de lehet, hogy az épitészek vagy a hatóságok is elrémültek egy kicsit járván az uj lakótelepeket?

- Én azt hiszem ez is benne van.

- Egyáltalán, hogy ha panellel épitkezünk és hogyha a panel ennyire mozgékony, ahogy mondja, mozgékony eszköz az épitészek kezében, hogy ha ugy használják, tulajdonképpen drágább-e hogy ha változatosabban épitkezünk belőle?

- Bizonyos értelemben drágább. Ez kétségtelen, persze egy lakóépületnek, lakótelepnek az élettartama 80-100 év, az árba bele kell, hogy számitson az a pénzben nem mérhető esetleges társadalmi problémák sokasága, amit egy monoton nem emberi környezet a használóiban kivált. Ez a kérdés egyik oldala. A másik oldal már egy talán elmarasztalható beruházási gyakorlat, amelyik még ma is a nagy szériáju tipus-elemek árát határozza meg kedvezőbbnek, a tényleges ráforditás szerint nem drágább, de drágábban eladható egyedi termékekkel, egyedi épületelemmel, korláttal, portállal szemben. Meg kell tanulni panelből is ugy tervezni, hogy ne kelljen ilyen mentségeket keresnünk, hogy ez azért ilyen monoton, azért ilyen szürke, mert csak ezt tudják a házgyáraink. Ez igy semmiképpen sem igaz és ennek a felismerésnek az iparhoz is el kell jutni ugy, hogy elismerjék ők is azt, hogy üzemi érdekeit nem lehet hosszu távon büntetlenül a társadalom egészének az érdekei elé helyezni.

- Itt a rajzasztalán egy épületnek a tervét látom, nem értek hozzá, de azt hiszem, hogy ez is paneles épület lesz.

- Igen, ez is paneles épület, ez egy prágai diákszálló. Ennél a prágai dáákszállónál a szerkezet a panelek nagy része már a Pozsonyban kipróbált kell, hogy legyen. Ennek ellenére biztos vagyok benne, hogy ez egy más épület lesz és nem kell ennek a tervezése során annyi nehézséggel megküzdenem, mintha ugyanez a megbizás egy budapesti lakótelep, egy lakóháza lenne.

- Bóth János Ybl-dijas épitésszel beszélgetett Márványi Péter.

MDK

Leszik Károly

kötései tiszták és izlésesek.

A Magyar Iparművészet Karácsony.
Magyar Iparművészet. 1897/98 157-160.l. ?

LÓTH JÓZSEF, festő

Győri művész.-Lyka Károly kapcsolatai Győrrel folyamatosak voltak.-1928-ban Pandur Józsefnek és Lóthnak írt. A kérésére küldött adatokat és képeket megkapta valamennyit fel fogom használni, irta Lyka. Bár ennek semmi nyoma sincs. 208.old. 37.jegyz

SALAMON NÁNDOR: Lyka Károly és a győri képzőművészet 201.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve. 16. Győr, 1974.

MDK

Lóth József

v.Szabados B.:A győri képzőm.kiáll. Képzőművészeti Közlöny 1939. jul. 7.l.

LÓTH JÓZSEF, festő

Győri művész.- Száraz festői modorban-a naturalizmus útját követve festette a város,a környék motivumait,az "előkelőségek"portréit.Jellegzetesen a kispolgári élet vitelt szolgálta munkáival,intim tájaival,hamis nyugalmat őrző vásznaival. 208.old

SALAMON NÁNDOR: Lyka Károly és a győri képzőművészet 201.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Loth

festő

Győrben, Pan-

dur Józseffel

együtt dolgozott

egy ideig

Falképeket

festettek győr-

megyei stb

templomokban

Szemetjes és tesülés

N Y U G

Kilenevenkilene (

mely összeget a Bpest. I. Or

átépitésére vonatkozó müszaki felül

Müemlékek Orsz.Bizottságától, annak

delete alapján felvettem.

Budapest,1934. novem

M. D. V.

LÓTH József festő

Győrött 1960-ban 76 éves korában meghalt

Magyar Nemzet. 1960. (XVI) 103. ~~cif.~~ sz. 6 l.

~~[illegible]~~ ?

M.D.K.

Loth József

Győri festőművész megbizást kapott a városto
hogy néhai polgármesterének Wemes Jenőnek a
portréját készitse el.

Néhai Wemmes Jenő arcképe.

Városok Lapja 1918. juli 13. 110.old.

MDK

Loth József
vás. 1928-ban

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai.
/Levélbeli közl. Győr, 1943. XI. 15/.

MDK

Lóth József
vás. 1926-ban.

Győri Képző- és Iparművészeti Egyesület vásárlásai.
/levélbeli közl. Győr, 1943. XI. 15./

Lóth József

U. 1000

1913 Koll. Kiáll Grosben

Tagkérdésben

Pipacsos vet, Pipacsos
dombaldal

Goda Béla Lippay
Géza főispánok arckepe

Lóth József

festő

U. 895.

1913. Coll. Szab. Ször

Loth József

festő

U. 272

1911. Koll. Szám

Szőr

1909. Koll. Szám

u. o.

Őszi reggel

Loth József

l.

Győri kiáll. 1919–1929

10. l 13. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

LÓTH *József*, festő Győrött, hol 1909. 1911. és 1913. kollektív kiállításokat rendezett. Főképen győrvidéki és balatoni tájképeket fest. Képei közül Goda Béla és Lippay Géza főispánok képmásai méltók említésre.

Gy. L. II. 77 l

Baracska h. n. VIII. 185.

Loth József

U. 870.

Kéjma

19

Loth József

Művészet 1909-68

Lóth József

Lóth József tárlata. (Képkiállítás Győrött.) Irta K—y —f. Győri Hirlap, dec. 8.

1908.

(Művészet 1909. 68. l.)

nézve. Haját előre fésüli, bajusza ki-
t. Nyakkendője rojtos, melleénye szétáll
á állógallérú. Felirata a kép alatt két

köi és Vécsei
EY PÁL."
Pollák Testvérek Pesten 1864."
alak nagysága 13 cm.

gyar mágnások életrajzi s arcképcsar-
Gyulánál 1865.

5 (chin. pap.)

Lóth József

U.887

Lóth J.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1907.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis 1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Lóth József

festő

Nádgulyák a Balaton

/ partján c. képe repr.

Művészet (Kende)

1939-53. l.

WILHELMSON. Halászasszonyok.

LOTT, Peter Römüwes

1657 Vörös ~~[illegible]~~ kö - Carpoforo Tencallival dolgozt

Ars 1996/1-3. 233.

6. Keresztkút, kehely alakú hólyagos dí
kőfaragvány.

7. Úrvacsorakendő, fehér vászon hímzett sarkokk

A torony mellett:

A sekrestye régi paramenta szekrénye rokokó fara

A parochián:

Kandalló, tetején sárga mázas cserépkályha,
cserépből pipázó török szobra. XVIII. sz.

Bubravicza R. k. templom

Pónik filiális egyháza.

Kicsin csúcsíveskori templomocska szentélyébe
apszissal s egy keresztbolttal, melynek bordá
hasábok. Csúcsíves diadalív, deszkamennyezetes

Lotter

reżm.

lásd

Muz. és könyvt. árt.

1911. 27

Lotter Tamás

műantalos

l.

Kapossy jegyzetek

265. l.

(többnör)

314. l.

323. (többnör)

Lotter Tamás

egri asztalos

Készítette az egri
liceum könyvtárának
tölgyfa polcait

XVIII. sz.

Br Kar Egri Képes K

45. l.

Lotter Tamás

egri asztalos

az egri liceum könyvtárának berendezése

1778-1780.

erod

Magyarsetöltött

IV. 491 l. (Keppel) 650, l.

Lotter Tamás

minasztalos

l.

Szen Egerszüv

265. l.

314. l.

Lotter Tamás

c.

Szm Egermür

323. l.

Lotter Tamás

egri asztalos

l.

Szn Egermúv

121. l.

Lotter Tamás

egri asztalos

Fellner Jakab tervei szerint
készítette 1778-80. közt az
egri liceum könyvtártermének
asztalosmunkáit.

irod

Szmrecsányi Miklós: Esterházy
és a művészet. Galanthai
gróf Esterházy Károly egri
püspök emlékének ünneplése.
Eger 1926. 34. l.

8768.

n. E megkeletelt laphoz az
ett és két allegorikus női
án a Milliaria Germanica
ól a jobb sarokban: Amster-
em Blaeu. A lap hátán 4et
RANS-SYLVANIA czimmel hol-
ét hasábos.

50 cm.

Lotter Tamás

egri műasztalos

l.

Tanulmányok Bp.

múltjából. VII. 41. l.

M.D.K.

Lotter Tamás, egri asztalos

faragta az egri Liceum könyvtarának mennyezetig nyúló tölgyfából készült polcait, melyeken félmagasságban kőr alakú karrak fut körül. A berendezést Fellner terverte.

Pethő Tibor: Budapest - Eger - Szilvásvárad

Bp. /1959/, Panoráma, /Magyarország irásban és képben 4.köt./ 50. old.

M.D.K.

Lotter Tamás, asztalos

Az egri származásu mester készíti el, Fellner Jakab tervei szerint, a Liceum déli szárnyában elhelyezett könyvtár copf-stilusu butorzatát 1778-1780 között.

Gerő László: Eger, Bp. 1957. /Magyar Müemlékek/ 49.old.

Lotter Tamás aritalos M.D.K.

1786. az egri liceum bibliothekájá-
25 l. ban vállalt munkát.
38 l.
51 l.
62 l.

Szabó E. ~~Sprenger M.~~ Adattár. hiv. tört. Ért.
1958 (VII.) 2-3 n. 201.

MDK

LOTTER TAMÁS

egri asztalos, Fellner tervei szerint az egri könyvtár butorzatát készitette.

Gerő László: Eger. Budapest 1954. p. 52.

Képzőművészeti Alap kiadása.

M. D. K.

LOTTER Tamás asztalos

1775: Egerbakta, r. k. templom, padokért 480,- forintot kap

1778 - 1780. Eger, líceum, könyvtárbútorok

Voghárey: Barokk szobrászat .... Bp. 1959.

I. 234. l. II. 44., 76. l.

M.D.K

LOTTER Tamás asztalosmester

Az egri liceum könyvtárának tölgyfa berendezését, asztalosmunkáit Fellner tervei alapján 1778-ban elkészíti. A nobrászdiszek faragásában Halblechner Vince segédkezik (19-20 kép

Menthon István: Az egri liceum 31. l.
29., 30., l.

M.D.K.

LOTTER Tamás asztalosmester

Eger liceum könyvtár berendezése.

művért 1955. 1. 7.

Soós Imre: Fazola Henrik és Lénárd
egri vasművesek. 42. l.

42.

M.D.K.

Lotter Tamás, egri asztalos mester

1775-86 körött szerepel az egri adóösszeviásorban. 1775-ben készíti, megadott minta szerint az egerbaktai r.k. templom padjait 1776-ban a liceum számára ajtókat és ablakokat, a rezidencia „galériájának luszcsházára több izben ajtókat, ablakokat és zsalutokokat. 1778-1780 körött - feltehetőleg Grossmann József tervei szerint - készíti a liceum könyvtárának berendezését, s az érseki palota egyik könyvszekrényét

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

212. old.
+361. "

220. á. Egész oldalas kép a liceum könyvtártermérőt

M.D.K.

Lotter Tamás, asztalos

... nagyszerű szerkezet révén ez a mű művészi szín vonalban messze alatta marad a pálosok pesti könyvtárberendezésének. Lotter dolgozott még a dengéni-, a hejcei- és a kömlői templom tabernaculumjain s már előbb a püspöki lusztház és a liceum ablakainak és zsalúinak elkészítésén.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 272. old.

LOTTER Tamás egri asztalos. 1785-ben a Kossuth u.24.sz. ház /hrsz.432/ tulajdonosa /Pócsház/. 1775-ben szerződik az egerbaktai templom padjainak elkészitésére a megadott rajz és modell alapján. /Szmrecsányi 265./ A liceum könyvtártermének berendezésére vonatkozó szerződését 1778 március 20-án irja alá. /Szmrecsányi u.o./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M.D.K.

Lotter Tamás, ezri asztalos

vállalja 1782-ben a demjénü Szt. Antal templom főoltárának kéj heretét, a tabernaculum ajtóit, és az oltár lépcsőt.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 595 old.

lépcsőjét készíti --+ Schmidt J.Péter aranyozával együtt. 1783-ban vállalja a hejcei ~~püspökikmyarax~~ rk. templom tabernaculumának, antependiumának és oltárkép keretének asztalosmunkáit. A liceumi könyvtár „bibliothekájába" a munkálatokat 1786 március 6-án vállalja, május 24-én folytatja és augusztusban befejezi. A püspök által kifogásolt hibákat ezután kijavitja és 1786.IX.5-én kéri hátralékos követelését. /Szabó 1958.2ol.l./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

LOTTER Tamás egri asztalosmester. 1775-86 közötti adóösszeirásokban két segéddel szerepel. 1784-ben a város I. negyedének 4. fertályában, mint vagyontalan zsellér lakik. 1775-ben készíti a megadott minta és tervrajz szerint az egerbaktai rk. templom padjait. 1776-ban a liceum számára ablaktokokat és ajtókat készit és ugyanezen évben a püspöki rezidencia „galériájának lusztházára" három ajtót és három földszinti ablaktokot, majd öt ablakot és öt nagy zsalutokot készit. 1777-ben ismét

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

dolgozik a liceum ajtó és ablak tokjain. 1778-8o között készíti - feltehetően már Groszmann József tervei alapján a liceum könyvtártermének berendezését. 178o körül az érseki palota egyikm szobájában /levéltárnoki helyiség/ található könyvszekrény-t készitő el feltehetően szintén Groszmann tervei szerint. A demjéni rk.templom főoltárképének keretét, tabernaculumát, oltár-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

d (Szmrecsányi szerint ?)

Lotter Tamás

Az egri licenci könyvtár egész fabrikolását XVI. Lajos stílusában, a kiválóan szép supraportáikkal Fellner Jakab veszletrajzai szerint Lotter Tamás egri asztalos 1778-80 faragta.

Szeger 20 l

Spencer-gyűjtemény IV. 45.

LOTTER *Tamás*, műasztalos Egerben a XVIII. sz. második felében, 1778—80. készítette az egri líceumi könyvtár nagytermének faburkolását XVI. Lajos stílusában, a kiválóan szép supraportákkal, Fellner Jakab építész terve szerint.

G. S. II. 434

Baranyavári lelet IX. 85.

Lotter, C.F

Térkép. T.1131.

Az iránytüvel jelzett térképnek diszes keretbe foglalt és hadi ékitményekkel körülvett felirata:

TABULA
HUNGARIA
ET REGIONUM,
quae praeterea ab ea dependent,
Delineata juxta magnum numerum
annotationum et mappas manuscriptas
vel impressas,
Correcta per Observationes Comitis
MARSILII et non nullorum aliorum,
per G. de L´ISLE, Geographum
Academiae Reg: Scientiarum
apud TOB: CONR: LOTTER
Geogr.
AUG. VIND.

jelzése alól jobbra: C. F. Lotter Sculpsit.

Szines rm., mér. a rl. 48.5: 60.2 cm.

Lotter, Georg

ötvös

l.

Csat – Frey Öst Kunstt

XXIV. k.

203. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
71

Mátray Gábor. A magyar nemzeti Muzeum
korszakai.
Pest, 1868.

füz.

id.

Lotter Károly

egri asztalos

l.

Voit Pál

Régi magyar okmánok.
Bp. é. n. 231. l.

állami tkár.

iteléül:

főkönyv 27/kót. 20 lap 2 tételén
számlakönyv ... lapján

Lotter Tamás

asztalos

Gentrüneml.

279. l.

A vallás és közokt. magy. kir. min
és a zólyomi adóhivatalhoz inté

A zólyomi vár felü
évi julius hó 1.-től Viski
bizatván meg, utasitom az
ve, a zolyomi vár fentartási
száz /: 2.300 :/ K.-t előleg
vatalos nyugtáira, elszámolá

Lotter Tomás /2/

hársfa szekrénye 1780-ból az egri Széchenyi u. 1-5. sz. a. érseki palotában. Reprodukció.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

5191

Lotter Tamás

egri asztalosmester készíti az egerbaktai rk. templom tölgyfa padjait

Voit Pál stb: Sleveszmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

6321

Lotter Tomás /?/

műve az egri széchenyi u. 1-5. sz. a. érseki palota déli párnyában elhelyezett könyvszekrény 1780 körül.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII köt.

Budapest, 1972.

5161

Lotter Tamás

asztalosmester az egri Széchenyi u. 1-5. sz. a.
érseki palota lusztháfán dolgozik.

Voit Pál szk.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

500 l

s Latter

...stalos 1778-ban megbízást kap az egri Szabadság tér 2. p. volt liceum könyvtárterem asztalos munkáinak elvégzésére.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

Lotter Tamás

egri asztalosmester a liceum könyvtár asztalos munkáinak készítője 1780 körül Egerben él.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

3791

Lotter Tobias
Conrad

d.

Glaser Karlsruhe

129. l.
456, 540 - 44. n

Velencei iskola

1165. *Két kulcskő.*

Az egyik (*a*) göndör haj
férfi babérkoszorúval, a másil
hajjal, rövid bajusszal és hossz
a diszítés csigaalakú.

Domborművek, méreteik k
Vétetett 1894 szeptember 22-én
53·88 K-án. — Elszámoltatott
894). — Az elszámolásra nézve
12620 és az 1895 május 15-ik
ivet. — Az elszámolást jóváhag
4561 (635–900) és az 1901
leirat (464–901).

Jegyzet. L. az 1896-iki l

III 3

Pl
Vét 1894

Lotter Tob. Cour

vezin

l. Havanyi

71 l. 89 sz

72 l. 103 sz

Mur. cikot Ert

1911. 27 l.

28 l.

No 72. l. 105 sz

BUDAPEST
41 XII 12 3

Lotter Tobiás Konrád

vézm.

lásd

Muz. és könyvt. ért.

1911. 28.

Lotter Tobias Konrád

rézmetsző

Muz. és Könyvt. Eslesítő

V. 26-29 l.

Lotter Matth. Albert

rézmetsző

u. o. V. 27, 29. l.

Forgách Zsigmond gróf, nádor, arckk.

III. 35.

Lottermayr Boldizsár

Könnivesm.

1702-ben hára van
Ujlakon

Vass Budaneinet

111. l

Hogy a müemlé
másodépitésze – Nagy
megrendeléséből tett
özvegy Makács Józsefné
te, igazolom.

Gyöngyösön 1908.

MDK

Lottermayr Boldizsár kőmives

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 299. l.

MDK

Lottermayr Mátyás kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művért 1957. VI. évf. 4. sz. 299. l.

M. D. K.

LOTTERMOSER festő
(német)

1896-ban Nagybányán tartózkodott.

Réti Bp. 1954. 324. l.

MDK

Lottermoser /német/

1896-ban az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-1901./ 75.l

Lottes

A nagy rézmetszetű vedutákon a XVII-XVIII. sz.-ban majdnem mindig látjuk a /budai hegyeken/a szőlőtőkéket. Pl Sibmacher metszetein. Hallart ostromképein s talán legjellemzőbben a Werner- Schaffer--Angelbrecht- Lottes féle 1735-ből származó látkép előterében. /Repr.: Buda és Pest a Rózsadombról. 133.o. 116.kép/

121.o.

Borsos - Sódor - Zádor: Budapest. Bp. 1959.

Lottes C. F

laid

Bmk 10 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

LOTTES, Johann Michael asztalos

Zichy grófjainál

TBM 25 (1996) 372.

7) BUDAPEST, Kertészeti Kutató Intézet
(A kertimagtermesztés üzemgazda
[Összeall.] Maczák János.
Bp. -- [1970.]
41,2 [1] lev. 29 cm.
I. MACZÁK János
KERTÉSZETI KUTATÓ INTÉZE Kuta
Ld
BUDAPEST, Kertészeti Kutató Intézet

8.
Fratelli RODA S.A. Viganello –
Mercúró betét eladásra kerülő
és ehhez hasonló rögzítő műszerek
Svájc, 1968. Magyarország: 160.575
1969 dec. 4. 1971. nov. 25
Bent van!

mdk

LOTTMÁR

Nicolaus dictus de Lottmár

1338 és 1342-ben Kamaraispán

Buda-Esztergom

Huszár Lajos: A Budai Pénzverés Története
a Középkorban 1958 121. l.

Lottner Sebastian

festö 1750. 1751.

l.

Schirek Holitsch

107. l.

1936 február 2–25

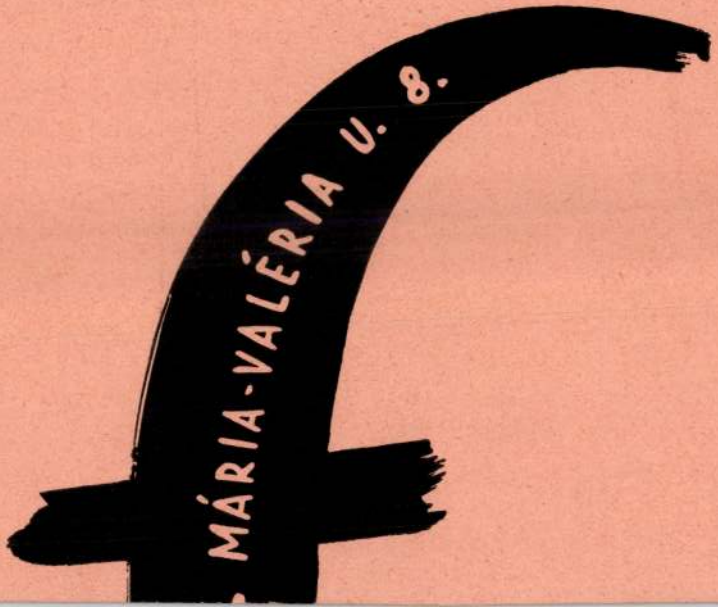

A Párizsi Kék Szalon
tisztelettel meghívja saját gyűjteményének,

Lossonczy Tamás

festményeinek újraválogatott kiállítás-megnyitójára

2005. december 8-án, csütörtök délután 18 órára

A kiállítást megnyitja

Jovánovics György szobrászművész
a Magyar Képzőművészeti Egyetem professzora

Weöres Sándor: Lossonczy Tamásnak
című versét elmondja Lakatos József

A kiállítás kurátora

Szegedy-Maszák Zsuzsa
művészettörténész

A Szalon látogatható minden pénteken 16 és 19 óra között
vagy előzetes bejelentkezéssel.
Párizsi Kék Szalon: Budapest, II. Szilágyi Erzsébet fasor 17–21.
1-es kapucsengő. Telefon: 30/324-2078.

CÍM NÉLKÜL, 1926 • OLAJ, VÁSZON 70X50 CM

PÁRIZSI KÉK SZALON

Tisztelet Piero Dorázionak